

A Kiszombori Dózsa György Általános Iskola

Pedagógiai programja

2022. szeptember 1.

TARTALOMJEGYZÉK

Pedagógiai programja.....	1
2022. szeptember 1.....	1
BEVEZETŐ.....	5
1. AZ ISKOLA HELYZETE	6
1.1. Az intézmény típusa:	6
1.2. Neve és székhelyének címe:	6
1.3. Az ellátott alaptevékenység:	6
1.4. Tagozatok:	6
1.5. Szociális szolgáltatások:	7
1.6. Egyéb szolgáltatások:	7
1.7. A feladatellátást szolgáló vagyon:	7
1.8. Az intézmény felvételi körzete:	7
2. AZ ISKOLA BEMUTATÁSA.....	8
2.1. Az iskola arculata:	8
2.2. Az iskola környezete	9
3 . AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI.....	10
4. AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA	11
1. Céljai, feladatai.....	11
2. Eszközei, eljárásai	13
4.3. Az iskolában a nevelési és oktatási célok megvalósítását az alábbi egyéb (tanítási órán kívüli) tevékenységek segítik:	14
5. A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS.....	16
PEDAGÓGIAI FELADATOK	16
6. ISKOLAI EGÉSZSÉGNEVELÉSI PROGRAM.....	17
7. AZ ELSŐSEGÉLY-NYÚJTÁSI ALAPISMERETEK ELSAJÁTÍTÁSÁVAL KAPCSOLATOS ISKOLAI TERV	19
8. ISKOLAI KÖRNYEZETI NEVELÉSI PROGRAM.....	21
8.1. A környezettudatosságra nevelés célja.....	21
8.2. Az iskola működése környezeti nevelési szempontból	21
8.3. A környezeti nevelés színterei iskolánkban.....	22
8.4. Az iskola környezeti nevelési tevékenységének kiemelt feladatai:	23
9. A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS FELADATOK	24
9.1. A család	24
9.2. Az iskolai közösség.....	24
9.3. Az osztályközösség	25

10. A SZÜLŐ, A TANULÓ, A PEDAGÓGUS EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK FORMÁI	25
10.1. A szülők-pedagógusok együttműködése	26
10.2. A tanulók-pedagógusok együttműködése.....	27
11. KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉS FELADATAINAK MEGVALÓSULÁSÁT SZOLGÁLÓ TEVÉKENYSÉGI RENDSZER ÉS SZERVEZETI FORMÁK	27
11.1. A tanulói személyiség fejlesztésének legfontosabb színtere a hosszabb tanítási-tanulási folyamatba illeszkedő tanítási óra.....	27
11.2. Az egységes alapokra épülő differenciálás	28
12. A PEDAGÓGUSOK HELYI INTÉZMÉNYI FELADATAI	29
13. AZ OSZTÁLYFŐNÖKI MUNKA TARTALMA, AZ OSZTÁLYFŐNÖKÖK FELADATAI	32
14. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ TANULÓKKAL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG HELYI RENDJE	34
14.1. Sajátos nevelési igényű tanulók.....	34
14.2. A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségek enyhítését szolgáló tevékenységek:	35
14.3. A tehetség, a képességek kibontakoztatását az alábbi tevékenységek segítik:	35
14.4. A hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók integrációját segítő tevékenységek	36
15. AZ ISKOLA SZEREPLŐINEK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉVEL KAPCSOLATOS FELADATOK	37
15.1 Az intézményvezető és a nevelőtestület együttműködése.....	37
15.2 A szakmai munkaközösségek együttműködése	37
15.3 A nevelők és a tanulók kapcsolattartása és együttműködése	37
15.4 A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogainak gyakorlási rendje.....	38
15.5 A nevelők és a szülők kapcsolattartása és együttműködése.....	39
16. TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK SZABÁLYAI	41
17. AZ ISKOLÁBA JELENTKEZŐ TANULÓK FELVÉTELÉNEK ÉS ÁTVÉTELÉNEK ELVEI.....	44
18. A VÁLASZTOTT KERETTANTERV,	46
AZ ISKOLÁBAN TANÍTOTT KÖTELEZŐ ÉS NEM KÖTELEZŐ (VÁLASZTHATÓ) TANTÁRGYAK	46
ÉS ÓRASZÁMAIK (ÓRATERV).....	46
19. A TANKÖNYVEK ÉS MÁS TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI.....	52
20. A TANULÓK TANULMÁNYI MUNKÁJÁNAK,.....	52
MAGATARTÁSÁNAK ÉS SZORGALMÁNAK ELLENŐRZÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE	52
20.1. Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérése	52
21. A MINDENNAPOS TESTNEVELÉS, TESTMOZGÁS MEGVALÓSÍTÁSÁNAK MÓDJA	65

22. A TANULÓK FIZIKAI ÁLLAPOTÁNAK MÉRÉSE	65
23. A PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉRVÉNYESSÉGÉVEL, MÓDOSÍTÁSÁVAL, NYILVÁNOSSÁGÁVAL KAPCSOLATOS EGYÉB INTÉZKEDÉSEK	72
24. A PEDAGÓGIAI PROGRAM ELFOGADÁSÁRA ÉS JÓVÁHAGYÁSÁRA VONATKOZÓ ZÁRADÉKOK.....	74

Mellékletek:

Helyi tantervek (alsó és felső tagozat)

BEVEZETŐ

Az iskolában a nevelő-oktató munka a pedagógiai program alapján folyik. A közoktatási törvény szabályozásából következően minden jelenleg működő iskola rendelkezik pedagógiai programmal.

A pedagógiai program az iskola pedagógiai stratégiai terve, amely hosszú illetve középtávra – az intézményben működő évfolyamok számához kapcsolódva legalább egy képzési ciklusra – határozza meg az iskolában folyó nevelés-oktatás rendszerét: céljait, feladatait és tevékenységeit.

A pedagógiai program ebből következően az iskola szakmai önmeghatározásának dokumentuma, egyben szakmai autonómiájának biztosítója is.

A pedagógiai programban, mint stratégiai tervben foglaltak akkor valósíthatók meg, ha ahhoz kapcsolódva: évente meg vannak határozva az aktuális célok, és az ehhez kapcsolódó feladatokat teljesülnek.

A pedagógiai program megvalósításának meghatározó feltétele az iskola éves, rövid távú pedagógiai célokat és feladatokat is tartalmazó munkatervének elkészítése és végrehajtása.

A pedagógiai program magában foglalja:

- a nevelési programot,
- egészségnevelési programot,
- környezeti nevelési programot,
- fogyasztóvédelmi programot
- a helyi tantervet.

Az alapfokú nevelés-oktatás szakasza az első évfolyamon kezdődik, és a nyolcadik évfolyam végéig tart.

Szakaszai:

- az első évfolyamon kezdődő és a második évfolyam végéig tartó bevezető,
- a harmadik évfolyamon kezdődő és a negyedik évfolyam végéig tartó kezdő,
- az ötödik évfolyamon kezdődő és a hatodik évfolyam végéig tartó alapozó,
- a hetedik évfolyamon kezdődő és a nyolcadik évfolyam végéig tartó fejlesztő szakasz.

A bevezető és a kezdő szakaszban, továbbá a helyi tantervben meghatározottak szerint az alapozó szakasz kötelező és nem kötelező tanórai foglalkozása időkeretének 25-50%-ban nem szakrendszerű oktatás, az alapozó szakasz fennmaradó időkeretében és a fejlesztő szakaszban szakrendszerű oktatás folyik.

NEVELÉSI PROGRAM

1. AZ ISKOLA HELYZETE

1.1. Az intézmény típusa:

Általános iskola, amely szervezetileg egységes és szakmai tekintetben önálló közoktatási intézmény. Működése szerint önálló jogi személy.

1.2. Neve és székhelyének címe:

**Kiszombori Dózsa György Általános Iskola
6775 Kiszombor, Óbébai u. 6.**

1.3. Az ellátott alaptevékenység:

Az általános iskolai oktatásban az első évfolyamtól a nyolcadik évfolyamig bezárólag a tankötelezettséget alapozó, 9-10. évfolyamra, továbbá középiskolai továbbtanulásra előkészítő nevelés és oktatás folyik. A megyei középtávú közoktatás-politikai tervvel szinkronban az iskola 8 évfolyammal működik, mivel a feltételek a településen ehhez adottak. A 9-10. évfolyamok elvégzésére a legközelebbi városok /Makó, Szeged/ középiskolái adnak lehetőséget.

1.4. Tagozatok:

Tanköteles korú tanulók nappali rendszerű iskolai oktatása.

Az iskola alapszolgáltatásai, kiegészítő szolgáltatások és tevékenységek:

- Kötelező tanítási órákon való részvétel.
- Kötelező és fakultatív foglalkozások.
- A választható tanórai foglalkozások szervezése a tehetséggondozás, felzárkóztatás, valamint fejlesztés és kiegészítő ismeretek nyújtása céljából történik.
- Egyéni és csoportos konzultáció tanulási problémáról.
- Felkészülés tanulmányi versenyre.
- Szakkör.
- Tanórán kívüli foglalkozások, napközis és iskolaotthoni ellátás és étkeztetés.
- Gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása.
- Iskolai könyvtár, aminek szolgáltatásai heti öt tanítási napon igénybe vehetők.
- Könyvtárhasználat, szervezett formában.
- Egyéni számítógép és internet használat felügyelettel.

- Iskolai délutáni sportfoglalkozás, ennek nyitottsága az iskola valamennyi tanulója számára érvényes.
- Tornaszoba és sportudvar használat szervezett foglalkozásokon.
- Sportpályahasználat szabadidőben.
- Tanteremhasználat szervezett foglalkozásokon.

1.5. Szociális szolgáltatások:

- Reggeli ügyelet
- Ebédelési, tízórai, uzsonnázási lehetőség /igény szerint /
- Napköziotthon, iskolaotthon
- Tankönyvtámogatás /törvényi szabályzás alapján /
- Étkezési támogatás /törvényi szabályzás alapján /

1.6. Egyéb szolgáltatások:

- A nevelési tanácsadást, a logopédiai és gyógytestnevelési ellátást és a pályaválasztási tanácsadást a megyei ill. a járási fejlesztési terv által felkínáltak szerint vehetik igénybe a tanulók.
- Fakultatív angol nyelvoktatás meghatározott költségtérítéssel.
- Fejlesztőpedagógus foglalkoztatása.
- Minden évben lehetőséget biztosítunk pszichológus elérésére.

1.7. A feladatellátást szolgáló vagyron:

Az iskola rendelkezésére áll a székhelyén:

1. Kiszombor, Óbélai u. 6. irodák, tanári szoba, 11 tanterem, 1 informatika labor, 1 nyelvi labor, 1 iskolakönyvtár, 1 ebédlő melegítő konyhával, öltözőkkel, szociális helyiségek, lift, 1 szabadtéri sportpálya.
2. Kiszombor, Óbélai u. 6. Tornacsarnok: küzdőtér, 2 öltöző, 1 tanári szoba, 2 szertár, takarítói öltöző, 1 tekepálya, 1 orvosi szoba, szociális helyiségek
3. Kiszombor, Móricz u. 4. 6 tanterem, 1 informatika labor, 1 tornaszoba, 1 orvosi szoba, 1 fejlesztő szoba, 1 tálaló konyha, 1 tanári szoba, takarítói öltöző, szociális helyiségek, kézilabda pálya,

Mindhárom épületben megoldott az akadálymentesítés.

1.8. Az intézmény felvételi körzete:

- Kiszombor nagyközség közigazgatási területe: 1-8. évfolyam.
- Ferencszállás község közigazgatási területe: 1-8. évfolyam.
- Klárafalva község közigazgatási területe: 1-8. évfolyam.

2. AZ ISKOLA BEMUTATÁSA

2.1. Az iskola arculata:

Hagyományok:

Intézményünk nagy hangsúlyt fektet arra, hogy a tanórán kívüli tevékenységekkel a gyerekeket hasznos időtöltéssel kössük le. Ezek egyik fajtája a hagyományok megőrzése. Olyan műsorokat értünk ez alatt, amelyeknek főszereplői és lebonyolítói is diákok, a szervezők pedig a pedagógusok. A műsorok egy része tradicionális ünnepekhez kötődik (karácsony, anyák napja, március 15. október 6.), célja az, hogy rászoktassuk a gyerekeket arra, hogy a felnőtt életben is ezeket az ünnepeket kellő tisztelettel meg kell tartani.

A műsorok másik fajtája csak iskolánkhoz kötődik. Ezek a programok különböztetik meg az iskolákat egymástól, s ez adja az intézmény sajátosságát. A sportélet nagy hagyományra tekint vissza, s ezért rendezvényeink egy része erre épít. Ötvözzük ezt ügyességgel, leleményességgel. A Trapp-nap és a Dózsa-hét programjai gazdag választékot nyújtanak a diákság számára.

Alapítványunk 2 alapítvány minden évben jótékonyági bállal fogja össze a segítő szándékozó szülőket, családokat, kiszomboriakat és a környékben élőket.

Versenyeink egy része szintén iskolánkhoz kötődik (pl. Dózsa –levelezős versenyek). Azok, akik részt vesznek rajtuk, egész éven keresztül több fordulóban feladatokat oldanak meg csapatban és önállóan is. Megtanulnak magukért és a csapatért küzdeni. A küzdő szellemet jól hasznosítják más versenyeken, szóbeli és írásbeli felvételikén.

2022. március 16-án Örökös Ökoiskola címet nyert el intézményünk. Az Ökoiskola Program a fenntarthatóságra nevelést elősegítő kezdeményezés.

Képzési kínálat:

Iskolánk erőssége három alappilléren nyugszik: idegennyelv-tanítás (angol), informatikaoktatás, sport. A 2007/2008-as tanévtől kezdődően az *informatika* és az *angol nyelv* tanítását szabad foglalkozásokon kezdtük tanítani. Így megvalósul a nyolc évfolyamon keresztül tanított nyelv és informatikaoktatás.

Intézményünk továbbtanulási mutatóit a következő jellemzi: kb. 20-22% gimnáziumot, kb. 38-42 % szakközépiskolát és kb. 35-40 % szakiskolát választ. Az adatok ismeretében a 8. évfolyamon magyar, történelem, matematika és angol nyelvből tanítási órán kívül felvételire előkészítő foglalkozásokat tartunk.

Képzési rendszer:

Az általános iskolai alapfokú képzés mellett művészeti oktatás is megvalósul intézményünkben a következő tanszakokon: zongora, gitár, modern tánc, néptánc, kézműves, fafűvés, rézfűvés, dob, melyekhez minden esetben szolfézsoktatás is társul. Művészeti iskolai bizonyítványt kap az, aki e képzési rendszerben részt vesz.

A délelőtti kötelező tanítási órákat szabadon választható délutáni foglalkozások váltják fel. Szakköreink lehetőséget biztosítanak mindenki számára, aki valamilyen tevékenységben szeretne mélyebben elmerülni. A foglalkozások egy része ügyességet, akaraterőt és a közösségi érdekek tiszteletben tartását célozza meg: futball, torna, aerobic, asztalitenisz, horgász, teke, kézi-kosárlabda, floorball, jazz-balett. A szakkörök másik fajtája valamely tantárgyhoz kötődik: történelem, matematika, fizika, informatika, énekkar, színjátszó, vagy kézügyességet igényel: dekorációs, kézműves szakkör.

Iskolánk világnézetileg független, de a 2013/14-es tanévtől a törvényi előírásoknak eleget téve hittan tanítására is lehetőséget biztosítunk (református, római katolikus, hit gyülekezet).

A szülői igények figyelembe vételével nyitottak vagyunk új idegen nyelv délutáni tanítására.

2.2. Az iskola környezete

Helye a közoktatási rendszerben (iskola-földrajzi, szakmai)

A Kiszombori Dózsa György Általános Iskola egyedüli iskola Kiszomboron. Az óvoda mint indító és azt megelőző bölcsőde a településen jelenlévő másik két oktatási intézmény. Létszáma a Pedagógiai program írásakor 244 fő. Felvételi körzetünk Ferencszállás és Klárafalva községekre terjed ki. A bejáró tanulók aránya stabilizálódott.

Fogadó intézményeink főleg Makó és Szeged iskoláiból kerülnek ki. Örvendetes tény, hogy művészeti, reál és a humán tárgyak magas fokú oktatásának köszönhetően szinte minden évben van továbbtanulónk országos beiskolázású középiskolába.

A visszajelzések alapján a szakiskolába tanulóink közül sokan le is érettségiznek.

Szociológiai helyzet

Kiszombor kb. 3800 fős település. Az utóbbi kb. 15-20 évben észrevehetőbb a betelepülők arányának változása. A fiatalok és a középkorúak sokat ingáznak a közeli városokba, főleg Makóra és Szegedre. Sajnos a községben lassú előregedés a jellemző, ugyanis a nyugdíjas korúak száma megközelíti az aktív dolgozókéét. A munkanélküliség is enyhe növekedést mutat, amely az aktív korúak kb. 1/3-át érinti.

Intézményünkben 1-4. évfolyamon iskolaotthonos, 5-8.-on napközis ellátás minden tanulónak biztosítható csakúgy, mint a napi 3-szori étkezés (tízórai, ebéd, uzsonna).

Iskolánk minden épülete az utóbbi 10 éven belül komoly felújításon esett át, így állapota nagyon jó. Felszereltségünkről ugyan ez mondható el, rendelkezünk a következő eszközökkel: írásvetítő, számítógépek, laptopok, projektorok, interaktív táblák, fejlesztő játékok.

Gazdasági és munkaerő-piacijellemzők

Tradicionalis mezőgazdasági vidék. A privatizáció után a földtulajdonosok száma kevesebb lett. Az értékesítési nehézségek miatt a kistermelők száma minimálisra esett vissza. A vállalkozások száma évek óta stabil.

3 . AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI

A nevelés és az oktatás nem választható el egymástól, nem állítható szembe egymással. Az oktatás a nevelés része.

Alapelvek:

A pedagógiai munka lényege: a szabadságra nevelés. Az irodalom tanításával, a nyelvek oktatásával, a zenei neveléssel, a matematika, fizika, történelem oktatásával, a sporttal, technikával és informatikával a fiatal ember személyes szabadságát kell szolgálni. Az iskola pedagógiai programja biztosítja az ismeretek, a vallási illetve világnézeti információk tárgyilagos és többoldalú közlését.

Segíteni kell a gyermeket egyéni képességeinek kibontakozásában.

Tiszteletben kell tartani a tanulók személyiségét, figyelembe venni egyéni képességeiket.

Törekedni kell arra, hogy egyetlen tehetség se kallódjon el.

Diákokkal előre meg kell ismertetni a velük szemben támasztott követelményeket, így tudhatják a velük szembeni elvárást.

A fiatalokat a felelős állampolgári létre, az egymásért való felelősségre, a család, haza, munka szeretetére és megbecsülésre kell nevelni.

Az értelem fejlesztésével együtt fontos az érzelmi és akarati élet formálása.

Meg kell tanítani a kudarcot is elviselni, feldolgozni és értékelni.

A nevelésen és az oktatáson sugározzon át a természethez való megváltozott viszony, az ökológiai szempontok előtérbe kerülése, az élet és a természet szeretete, a természeti kincsek és az épített örökség megbecsülése.

- Tervszerű és következetes nevelő-oktató munkával fejleszteni kell a tanulók alapkészségeit.
- Erősíteni kell a tanulók iskolához való kötődését. Ennek érdekében olyan légkört kell megteremteni, hogy az iskolában otthon érezhessék magukat a gyerekek.
- Az iskolában olyan, - az emberre, a társadalomra, a művészetekre, a tudományokra vonatkozó – ismereteket kell közölni, melyek megalapozzák a tanulók széleskörű műveltségét, elősegítik az értelmi, erkölcsi eligazodásukat az őket körülvevő világban.
- Erkölcsileg, szellemileg és testileg egészséges nemzedéket kell nevelni.
- Fontos a pontosság, fegyelem és az önfegyelem gyakorlása.
- A tanulóknak érezniük kell a felelősséget a Föld globális problémái iránt, és tudatosítani kell bennük, hogy a mindennapi életben is figyeljenek környezetünk megóvására.
- Törekedni kell a szociális hátránnyal, tanulási nehézséggel vagy beilleszkedési-, magatartási zavarral küzdő gyerekek hátrányának leküzdésére, különös tekintettel a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulókra.
- Fontos a szülőkkel való folyamatos kapcsolattartás, valamint aktív részvétel a lakóhelyünk életében.
- Felelősségteljes gondolkodásmód önmagukért és másokért. Igény és elvárás kialakítása magukkal szemben az egészséges életmódra (táplálkozás, mozgáskultúra, alapismeretek).
- Az óvoda jelzései és beiratkozáskor elvégzett felmérések alapján megállapítjuk a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos, SNI tanulók várható létszámát.

4. AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA

1. Céljai, feladatai

- Az intézmény a pedagógus közösség nevelési alapelveiből és Kiszombor község Feladat-ellátási intézményhálózat működtetési és fejlesztési tervének célkitűzéseiből kiindulva az alapkészségek fejlesztését, az anyanyelv, az idegen nyelv, a számítástechnika, a sport fontosságát hangsúlyozza.
- Folyamatos cél megőrizni és ápolni iskolánk hagyományait az intézmény bensőséges, családias légkörét az itt tanuló, nevelkedő gyermekeket felkészíteni a továbbtanulásra, a pályaválasztásra.

- Az iskolában folyó oktató-nevelő munkának tehetséggondozó és felzárkóztató programokkal támogatnia kell az egyéni képességek kibontakozását, különös tekintettel a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulókra!
- Örökös Ökoiskolaként az iskola egész életét átfogja a környezeti nevelés, melynek célja a környezettudatos magatartás, a környezetért felelős életmód kialakítása.
- Gondoskodni kell:
 - az általános és széles alpműveltség biztosításáról minden tanulónál,
 - tanulási kudarcok megelőzéséről,
 - a sikeres beilleszkedés elősegítéséről,
 - a szociális hátrányokból adódó hátrányok kompenzálásáról,
 - önismeret fejlesztéséről,
 - önellátásra való képesség és igény kialakításáról a napi szükségletek kielégítésében (tisztálkodás, öltözködés, iskolai felszerelés stb.),
 - a testi nevelésről, mely a tanórákon, kirándulásokon és túrákon, különféle sportrendezvényeken, sportköri foglalkozásokon valósul meg,
 - a tanuláshoz szükséges szövegértési és szövegalkotási képességek fejlesztéséről,
 - arról, hogy a tanulók rászokjanak a tanórák alatti munkafegyelemre, a házi feladatok elkészítésére, az iskola házirendjének megtartására, valamint az utcán, a közlekedésben való fegyelmezett viselkedésre.
- Fontos:
 - a család tiszteletére, a szülők, nagyszülők megbecsülésére, szeretetére, udvariasságra, figyelmességre, mások szokásainak és tulajdonának tiszteletben tartására nevelés,
 - az esztétikai nevelésben a képzőművészetek, a zenei kultúra oktatása, valamint a beszéd, a viselkedés, az öltözködés és a környezet kultúrájának elsajátítása.
 - Magyarország megismerése, szeretete és megóvása,
 - a nemzeti kultúra ápolása, hazaszeretetre nevelés, hagyományaink, ünnepeink megismertetése, átörökítése.
 - Olyan légkört kialakítani, ahol tanulóink otthon érezhetik magukat

Ennek érdekében:

A tanuló személyiségét tiszteletben tartjuk.

A gyerekeket bevonjuk saját iskolai életük megszervezésébe.

A tanulók egyéni képességeit az oktatás során figyelembe vesszük.

Diákjaink előre megismerhetik a velük szembe támasztott követelményeket, így tudhatják, mit várunk el tőlük.

Minden gyermek számíthat a pedagógusok jóindulatú segítségére tanulmányi munkájában és életének egyéb problémáiban.

- A tanulók legyenek képesek:
 - az idejüket önállóan és hatékonyan beosztani,
 - saját képességeiknek megfelelő szinten teljesíteni a tanulmányi követelményeket.
- Eszményeinkben olyan tanuló képe él, aki a közös családi és iskolai nevelés eredményeképpen egyesíti magában az alábbi tulajdonságokat:
 - a tudás számára érték
 - legyen feladattudata
 - tisztelettudás, egészséges kíváncsiság, érdeklődés jellemzi,
 - kulturáltan viselkedjen,
 - mindennapi életben felhasználható képességekkel rendelkezik,
 - ismeri és alkalmazza a közösségben éléshez szükséges magatartásformákat,
 - szellemileg és testileg legyen edzett.

2. Eszközei, eljárásai

A nevelő-oktató munka ismeret- és értékátadó tevékenység, amely csak akkor lehet eredményes, ha módszereiben, eszközeiben, eljárásaiban tekintettel van a tanulócsoporthoz heterogén összetételére, a tanulók életkori sajátosságaira, és kellő teret biztosít a tanulói aktivitásnak az ismeretszerzés folyamatában. Ennek néhány fontos eszköze a pedagógiai gyakorlatból:

- Az oktatás legfontosabb eszköze a tanmenet, amely az aktuális tanévre készül.
- Az eljárásoknak, eszközöknek igazodnia kell a tanulók életkori sajátosságaihoz, értelmi fejlettségéhez, a képességekhez.
- Szorgalmazni kell a tanulói aktivitást, tág teret kell adni az egyéni munkamódszereknek, és ezzel hozzá kell segíteni a tanulót az egyéni tanulási stratégia kialakításához.
- Az értékelésnek a kapott feladatok megvalósításának módja és színvonala, a problémákra adott válaszok minősége szerint kell történnie.
- A komplex személyiség fejlesztésében fontos szerepet kell kapnia az önismeretnek – az erős és gyenge pontok felismerésének, a fejlett és reális önértékelésnek, az önbizalom erősítésének, a kezdeményező és vállalkozó készségeknek, az

ítélőképességnek, az erkölcsi és esztétikai érzékenységnek, az érzelmi intelligencia kialakításának.

- Módszerek:

- a meggyőzés módszerei (oktatás, példaképállítás, önbírálat, beszélgetés, tudatosítás, stb.),
- a tevékenység megszervezésének módszerei (követelés, ellenőrzés, érdekes, játékos módszerek, gyakorlás, stb.),
- a magatartásra ható, ösztönző módszerek (ígéret, biztatás, elismerés, dicséret, stb.).

4.3. Az iskolában a nevelési és oktatási célok megvalósítását az alábbi egyéb (tanítási órán kívüli) tevékenységek segítik:

a) **Hagyományőrző tevékenységek**

- Minden tanév folyamán iskolai ünnepséget, megemlékezést tartunk a következő alkalmakkor: 1956. október 23-a, 1848. március 15-e évfordulóján, karácsonykor, illetve a 8. osztályosok ballagásakor.
- Minden tanév folyamán megemlékezést tartunk október 6-án, a magyar kultúra napján, a kommunista és egyéb diktatúrák áldozatainak emléknapján, a költészet napján, a holokauszt áldozatainak emléknapján, a Föld napján és a Nemzeti Összetartozás Napján.

b) **Diákönkormányzat.** A tanulók és a tanulóközösségek érdekeinek képviselőjére, a tanulók tanórán kívüli, szabadidős tevékenységének segítésére az iskolában diákönkormányzat működik. Az iskolai diákönkormányzat munkáját az 5-8. osztályokban megválasztott küldöttekből álló diák-önkormányzati vezetőség irányítja. A diákönkormányzat tevékenységét az iskola igazgatója által megbízott pedagógus segíti.

A Diákönkormányzat egyúttal a ZÖLDÖK is, így annak feladatait is ellátja. Ezek közé tartozik, hogy az iskola diákjait megismertesse a fenntartható fejlődés kritériumaival és megvalósítási lehetőségeivel. Tanácsokat adjon az egészséges életmód kialakításához, iskolai szinten képviselje az öko-tudatos magatartást. Nagy szerepet vállal az iskola közösségének formálásában a szociális és állampolgári kompetenciák fejlesztésében.

c) **Diákétkeztetés.** A tanulók számára – igény esetén – napi háromszori étkezést (tízórai, ebéd, uzsonna) vagy ebédet (menzát) biztosít az intézmény. Az étkezési térítési díjakat az iskola által meghatározott módon kell befizetni.

- d) **Tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások.** Az egyéni képességek minél jobb kibontakoztatását, a tehetséges tanulók gondozását, valamint a gyengék felzárkóztatását az egyes szaktárgyakhoz kapcsolódó tanórán kívüli tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások segítik.
- e) **Iskolai sportkör.** Az iskolai sportkör foglalkozásain részt vehet az iskola minden tanulója. Az iskolai sportkör a tanórai testnevelési órákkal együtt biztosítja a tanulók mindennapi testedzését, valamint a tanulók felkészítését a különféle sportágakban az iskolai és iskolán kívüli sportversenyekre.
- f) A különféle szakkörök működése a tanulók egyéni képességeinek fejlesztését szolgálja. A szakkörök jellegüket tekintve lehetnek művésziek, technikaiak, szaktárgyiak, de szerveződhetnek valamilyen közös érdeklődési kör, hobbi alapján is. A szakkörök indításáról – a felmerülő igények és az iskola lehetőségeinek figyelembe vételével – minden tanév elején az iskola nevelőtestülete dönt. Szakkör vezetését – az igazgató beleegyezésével – olyan felnőtt is elláthatja, aki nem az iskola dolgozója.
- g) **Projektnapok.** Az iskola nevelői a tantervi követelmények eredményesebb teljesülése, a nevelőmunka elősegítése céljából a tanulók számára projektoktatást (téma napokat) szerveznek. A projektoktatás egy iskolai napon legalább három órát meghaladó foglalkozás vagy több iskolai órán, tanítási napon át zajló tanítási-tanulási folyamat. Ennek során – elsősorban – a tantárgyi rendszerbe nehezen beilleszthető ismeretek feldolgozása történik egy-egy témakör köré csoportosítva a gyerekek aktív részvételével zajló közös, sokféle tevékenységre építve.
- h) **Szabadidős foglalkozások.** A szabadidő hasznos és kulturált eltöltésére kívánja a nevelőtestület a tanulókat azzal felkészíteni, hogy a felmerülő igényekhez és a szülők anyagi helyzetéhez igazodva különféle szabadidős programokat szervez (pl. túrák, kirándulások, táborok, színház- és múzeumlátogatások, klubdelutánok, táncos rendezvények stb.). A szabadidős rendezvényeken való részvétel önkéntes, a felmerülő költségeket a szülőknek kell fedezniük. Az iskola nevelői a pályázati lehetőségek minél jobb kihasználásával törekednek arra, hogy ezeken a programokon a nehezebb szociális körülmények között élő családok – elsősorban halmozottan hátrányos helyzetű – gyermekei is részt tudjanak venni.
- i) **Iskolai könyvtár.** A tanulók egyéni tanulását, önképzését a tanítási napokon látogatható iskolai könyvtár segíti.

- j) **Hít- és vallásoktatás.** Az iskolában a területileg illetékes, bejegyzett egyházak – az iskola nevelő és oktató tevékenységétől függetlenül – hit- és vallásoktatást szerveznek. A hit- és vallásoktatáson való részvétel a tanulók számára önkéntes.

5. A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK

Iskolánk nevelő és oktató munkájának alapvető feladata, hogy a tanulók személyiségét a különféle iskolai tevékenységek megszervezésével széleskörűen fejlessze.

Tanulóink személyiségfejlesztésével kapcsolatos feladataink:

1. A tanulók erkölcsi nevelése.

Feladata: Az alapvető erkölcsi értékek megismertetése, tudatosítása és meggyőződéssé alakítása.

2. A tanulók értelmi nevelése.

Feladata: Az értelmi képességek, illetve az önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek kialakítása, fejlesztése. A világ megismerésére való törekvés igényének kialakítása.

3. A tanulók közösségi (társas kapcsolatokra felkészítő) nevelése.

Feladata: Az emberi együttélés szabályainak megismertetése. A társas kapcsolatok fontosságának tudatosítása, az együttműködési készség kialakítása. A kulturált magatartás és kommunikáció elsajátítása.

4. A tanulók érzelmi (emocionális) nevelése.

Feladata: Az élő és élettelen környezet jelenségeire, a tanulók közösségeire és önmagukra irányuló helyes, cselekvésre és aktivitásra készítő érzelmek kialakítása.

5. A tanulók akarat nevelése.

Feladata: Az önismeret, a tanulók saját személyiségének kibontakoztatására vonatkozó igény felébresztése. A kitartás, a szorgalom, a céltudatosság, az elkötelezettség kialakítása.

6. A tanulók nemzeti nevelése.

Feladata: A szülőhely és a haza múltjának és jelenének megismertetése. A nemzeti hagyományok, a nemzeti kultúra megismertetése, emlékeinek tisztelete, ápolása, megbecsülése. A hazaszeretet érzésének felébresztése.

7. A tanulók állampolgári nevelése.

Feladata: Az alapvető állampolgári jogok és kötelességek megismertetése. Az érdeklődés felkeltése a társadalmi jelenségek és problémák iránt. Igény kialakítása a közösségi tevékenységekre, az iskolai és a helyi közéletben való részvételre.

8. A tanulók munkára nevelése.

Feladata: Az emberek által végzett munka fontosságának tudatosítása. A tanulók önellátására és környezetük rendben tartására irányuló tevékenységek gyakoroltatása.

9. A tanulók egészséges életmódra történő nevelése.

Feladata: A tanulók testi képességeinek fejlesztése, a testmozgás iránti igény felkeltése. Egészséges, edzett személyiség kialakítása. Az egészséges életmód és az egészségvédelem fontosságának tudatosítása, az egészséges életmód iránti igény kialakítása.

10. A tanulók környezeti nevelése.

Feladata: Elősegítse a tanulók környezettudatos szemléletének, magatartásának, életvitelének kialakulását.

6. ISKOLAI EGÉSZSÉGNEVELÉSI PROGRAM

Az iskola egészségnevelési tevékenységének kiemelt feladatai:

- a tanulók korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek egészségük megőrzése és védelme érdekében;
- tanulóinknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük az egészséges életmód gyakorlását szolgáló tevékenységi formákat, az egészségbarát viselkedésformákat;
- a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten – a tanórai és a tanórán kívüli foglalkozások keretében – foglalkoznak az egészség megőrzésének szempontjából legfontosabb ismeretekkel
 - a táplálkozás,
 - az alkohol- és kábítószer fogyasztás, dohányzás káros hatásai a szervezetre,
 - a családi és kortárskapcsolatok,
 - a környezet védelme,
 - az aktív életmód, a sport,
 - a személyes higiénia,
 - az elsősegély-nyújtás alapismeretei,
 - a szexuális fejlődés

területén.

Az egészségnevelés az iskola minden pedagógusának, illetve minden tanórai és tanórán kívüli foglalkozás feladata.

Az iskolai egészségnevelést elsősorban a következő tevékenységformák szolgálják:

a) a mindennapi testedzés lehetőségének biztosítása:

- testnevelés órák;
- játékos,
- egészségfejlesztő testmozgás (népi játékok, néptánc) az első-negyedik évfolyamon;

b) a helyi tantervben szereplő környezetismeret, természetismeret, biológia tantárgyak tananyagai

Tanórán: Minden tanóra, minden tanórán kívüli foglalkozás, minden pedagógus feladata a tanulók egészséges életmódra nevelése.

Tantárgyba beépítve:

egészségnevelés-tartalmú tantárgyakban: biológia, testnevelés, technika és életvitel, természetismeret

nem egészségnevelés-tartalmú tantárgy, de beépíthetők az ismeretek: informatika, történelem, kémia, fizika,

nem egészségnevelés-tartalmú tantárgy, nehezebben illeszthető be magyar nyelv és irodalom, matematika, idegen nyelv, rajz, ének,

osztályfőnöki óra keretén belül.

Az egészséges életmód megvalósítása érdekében a 4. évfolyamosok úszásoktatáson vesznek részt a tanév során.

2. Tanórán kívül:

szakköri foglalkozás,

délutáni szabadidős foglalkozások,

hétvégi iskolai programok (pl.: sportrendezvények, kulturális programok),

egészségnap (rendvédelmi szervek, iskolaorvos, mentők, védőnők),

c) az ötödik-nyolcadik évfolyamon az osztályfőnöki órák tanóráin feldolgozott ismeretek;

- d) évente egy egészségvédelemmel, helyes táplálkozással, elsősegély-nyújtással foglalkozó projektnap (téma nap) szervezése az alsó és a felső tagozatos tanulók számára;
- e) az egészségnevelést szolgáló egyéb (tanórán kívüli) foglalkozások:
 - szakkörök (Ifjúsági Vöröskereszt; csecsemőápolási, táplálkozási, túra);
 - minden fél évben osztályonként egy-egy gyalog- vagy kerékpártúra szervezése;
 - minden évben egy alkalommal játékos vetélkedő az ötödik-nyolcadik évfolyamos osztályoknak az egészséges életmódra vonatkozó tudnivalókkal kapcsolatosan;
- f) az iskolai egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő) segítségének igénybe vétele
 - félévente egy alkalommal az ötödik-nyolcadik évfolyamon egy-egy osztályfőnöki óra megtartásában;
 - a tanulók egészségügyi és higiéniai szűrővizsgálatának megszervezésében. (A tanulóknak évenként legalább egyszer fogászati, szemészeti és általános szűrővizsgálaton kell részt venniük.)

7. AZ ELSŐSEGÉLY-NYÚJTÁSI ALAPISMERETEK ELSAJÁTÍTÁSÁVAL KAPCSOLATOS ISKOLAI TERV

1. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának célja, hogy a tanulók
 - ismerjék meg az elsősegélynyújtás fogalmát;
 - ismerjék meg az élettannal, anatómiával kapcsolatos legfontosabb alapfogalmakat.
 - ismerjék fel a vészhelyzeteket;
 - tudják a leggyakrabban előforduló sérülések élettani hátterét, várható következményeit;
 - sajátítsák el a legalapvetőbb elsősegély-nyújtási módokat;
 - ismerkedjenek meg a mentőszolgálat felépítésével és működésével;
 - sajátítsák el, mikor és hogyan kell mentőt hívni.
2. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos kiemelt feladatok:
 - a tanulók korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek elsősegély-nyújtási alapismeretek területén;
 - a tanulóknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük elsősegély-nyújtás alapismereteit;
 - a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten – a tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások keretében – foglalkoznak az elsősegély-nyújtással kapcsolatos legfontosabb alapismeretekkel.

3. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos feladatok megvalósításának elősegítése érdekében
- az iskola kapcsolatot épít ki az Országos Mentőszolgálattal, Magyar Ifjúsági Vöröskereszttel és az Ifjúsági Elsősegélynyújtók Országos Egyesületével;
 - tanulóink bekapcsolódnak az elsősegély-nyújtással kapcsolatos iskolán kívüli vetélkedőkbe;
 - támogatjuk a pedagógusok részvételét 30 órás, elsősegély-nyújtási ismeretekkel foglalkozó továbbképzésen.
4. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítását elsősorban a következő tevékenységformák szolgálják:
- a helyi tantervben szereplő alábbi tantárgyak tananyagaihoz kapcsolódó alábbi ismeretek:

TANTÁRGY	ELSŐSEGÉLY-NYÚJTÁSI ALAPISMERETEK
biológia-egészségtan	<ul style="list-style-type: none"> - rovarcsípések - légúti akadály - artériás és ütőeres vérzés - komplex újraélesztés
kémia	<ul style="list-style-type: none"> - mérgezések - vegyszer okozta sérülések - savmarás - égési sérülések - forrázás - szénmonoxid mérgezés
fizika	<ul style="list-style-type: none"> - égési sérülések - forrázás
testnevelés	<ul style="list-style-type: none"> - magasból esés
technika és életvitel	<ul style="list-style-type: none"> - konyhai balesetek

- az ötödik-nyolcadik évfolyamon az osztályfőnöki órák tanóráin feldolgozott elsősegély-nyújtási ismeretek: teendők közlekedési baleset esetén, segítségnyújtás baleseteknél; a mentőszolgálat felépítése és működése; a mentők hívásának helyes módja; valamint az iskolai egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő) segítségének

igénybe vétele félévente egy alkalommal az ötödik-nyolcadik évfolyamon egy-egy osztályfőnöki óra megtartásában az elsősegély-nyújtási alapismeretekkel kapcsolatosan.

5. Az egészségnevelést szolgáló egyéb (tanórán kívüli) foglalkozások:

- évente egy egészségvédelemmel, helyes táplálkozással, elsősegély-nyújtással foglalkozó projektnap (téma nap) szervezése az alsó és a felső tagozatos tanulók számára.

8. ISKOLAI KÖRNYEZETI NEVELÉSI PROGRAM

8.1. A környezettudatosságra nevelés célja

„A környezeti nevelés átfogó célja, hogy elősegítse a tanulók környezettudatos magatartásának, életvitelének kialakulását annak érdekében, hogy a felnövekvő nemzedék képes legyen a környezeti válság elmélyülésének megakadályozására, elősegítve az élő természet fennmaradását és a társadalmak fenntartható fejlődését. A fenntarthatóság pedagógiai gyakorlata feltételezi az egész életen át tartó tanulást, amelynek segítségével olyan tájékozott és tevékeny állampolgárok nevelődnek, akik kreatív, problémamegoldó gondolkodásmóddal rendelkeznek, eligazodnak a természet és a környezet, a társadalom, a jog és a gazdaság terén, és felelős elkötelezettséget vállalnak egyéni vagy közös tetteikben.”

8.2. Az iskola működése környezeti nevelési szempontból

Rövid távú céljaink tervezésében figyelembe vesszük, hogy a hosszabb távú célok megvalósításához milyen lépések vezetnek.

A hatékony környezeti nevelőmunkához elengedhetetlen a környezeti nevelés alapelveinek széleskörű beépítése a tantárgyi struktúrába, illetve az iskolai élet egészébe. 2022. március 16-án Örökös Ökoiskola címet nyert el intézményünk. Az Ökoiskola Program a fenntarthatóságra nevelést elősegítő kezdeményezés. A programban a pedagógiai munka, valamint az oktatási intézmény működtetése és mindennapi élete a fenntarthatóság elvei szerint zajlik. A tanítás során tudatosítani kell diákjainkkal, hogy az ember termelő-fogyasztó tevékenysége során valamennyi földi szférában változásokat okoz.

Ezen változások csökkentéséhez, megelőzéséhez vezető céljaink, feladataink:

- életkoruknak megfelelően bővíteni látókörüket a lokális ismereteken keresztül a globális felé;
- a közvetlen és tágabb környezetük élő és élettelen elemeinek azok kölcsönös kapcsolatának, szépségeinek és értékeinek megismertetése;

- a szokások kialakításával, az értékek tudatos formálásával, széleskörű ismeretekkel alátámasztva a környezetéért felelősséget érző, cselekvőképes emberek nevelése;
- az esztétikus, tiszta környezet és egészséges életmód iránti igény kialakítása tanulóinkban;
- megismertetni a helyi környezetvédelmi programokat, terveket, melyben koruknak megfelelően aktív részesek lehetnek;
- ismerjék meg, tiszteljék, illetve kapcsolódjanak be az iskola és a falu hagyományörző programjaiba;
- ismerjék meg szűkebb környezetüket, lássák az értékeket, problémákat, ápolják a hagyományokat
- tudatosítani a természeti és társadalmi környezet változásait az urbanizáció, az ipari és mezőgazdasági termelés emberi egészséget veszélyeztető hatásait;
- ismerjék meg a környezetbarát anyagok, technológiák fontosságát;
- legyen számukra természetes a takarékos anyag-, víz és energia felhasználás;
- az iskola tisztaságának javítása, a szemét mennyiségének csökkentése;
- környezetbarát szemlélet, magatartás, viselkedés, életvitel kialakítása és megszilárdítása;
- legyenek a tanulók környezetük, szülőföldjük védelmezői;
- a környezeti nevelés az oktatás valamennyi területén jelenjen meg;
- a tantárgyi órákon minden lehetőség megragadása a környezeti nevelésre;
- hétköznapi környezeti problémák megjelenítése az órákon;
- erősítsük a tantárgyközi kapcsolatokat, hogy a tanulók egységben lássák az egyes témákhoz tartozó ismereteket;
- a számítógép adta lehetőségek felhasználása a környezeti nevelésben;
- multimédiás módszerek alkalmazása;
- természetvédelemmel, környezetvédelemmel kapcsolatos versenyekre való felkészítés;
- a pedagógusok, a felnőtt dolgozók és a szülők személyes példájukkal legyenek a környezettudatos életvitel hiteles terjesztői.

8.3. A környezeti nevelés színterei iskolánkban

- Hagyományos tanórai oktatásszervezésben

- *Tanórán:*

A tanórákon hozzá kell rendelni az adott témához a megfelelő környezetvédelmi vonatkozásokat. Az óra jellege határozza meg, hogy melyik témát hogyan kell feldolgozni.

A szemléltetés hagyományos, audiovizuális és informatikai lehetőségeit is felhasználjuk, hogy a tanítás élményszerű legyen.

Kiemelt helyet kapnak a hétköznapi élettel kapcsolatos vonatkozások, melyek a diákok életét is befolyásolják, azzal szoros kapcsolatban vannak.

- Nem hagyományos tanórai keretekben

A környezeti nevelés középpontjában a valóságos, megtapasztalható környezet áll. A környezeti értékek megismerése, a problémák megértése, a tanulók és környezetük viszonyának, cselekvési, döntési lehetőségeinek tisztázása, valamint szembesülnek tetteik következményével olyan tanulási helyzetek megteremtését kívánja, melyek hagyományos tanítási órán nem biztosíthatók. A „nem hagyományos szervezésű tanóra” alatt olyan tantervi feladatokat valósítunk meg, amelyek csak a nem szokásos keretek között lehetségesek.

- Múzeumlátogatásokon megismerhetik a település ősi mesterségeit, népi kultúráját.
- A terepi programok a természeti és épített környezetünk megismerési lehetőségeinek gazdag választékát biztosítják. Megismerkedhetnek lakóhelyünk környezeti értékeivel és problémáival is.

8.4. Az iskola környezeti nevelési tevékenységének kiemelt feladatai:

- a tanulóknak a környezettudatos magatartás, a környezetért felelős életvitel elősegítése; a természetet, az embert, az épített és a társadalmi környezetet tisztelő szokásrendszer megalapozása;
- tanulóinknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük azokat a környezet megóvásához szükséges képességeket és készségeket, amelyek a természeti és a társadalmi környezet zavartalan működését elősegíthetik;
- a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten – a tanórai és a tanórán kívüli foglalkozások keretében – foglalkoznak a környezet megóvásának szempontjából legfontosabb ismeretekkel:
 - a környezet fogalmával,
 - a földi rendszer egységével,
 - a környezetszennyezés formáival és hatásaival,
 - a környezetvédelem lehetőségeivel,
 - lakóhelyünk természeti értékeivel,
 - lakóhelyünk környezetvédelmi feladataival

kapcsolatosan.

A környezeti nevelés az iskola minden pedagógusának, illetve minden tanórai és tanórán kívüli foglalkozás feladata. A feladatok koordinálása érdekében létrehoztuk az ÖKO munkaközösséget.

Az iskolai környezeti nevelést szolgálják:

- a) a helyi tantervben szereplő tantárgyak tananyagai
- b) évente egy környezetvédelemmel, természetvédelemmel foglalkozó projektnap (téma nap) szervezése a „Föld napja” alkalmából játékos vetélkedővel, akadályversennyel az alsó és a felső tagozatos tanulók számára; Ökoiskola

9. A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS FELADATOK

Az iskolai nevelés legfőbb célja a tanuló minél szélesebb körben történő fejlesztése, felkészítése az életre. A gyermek fejlődése azonban szorosan összefügg és nem választható el a közösségtől, a közösségi neveléstől.

A kortárs csoport lehetőséget ad az én-érvényesítésre, biztosítja a valakihez tartozás érzését, emocionális biztonságot nyújt.

Ha a diákok kötődnek az egyes iskolai közösségekben, lehetővé teszi az azokon keresztül közvetett módon megvalósuló oktatás és nevelés hatásának erősödését. Ezért is alapvető feladat a közösségben, illetve a közösség által történő nevelés megszervezése és irányítása.

9.1. A család

A legalapvetőbb közösség a család, melybe a tanuló beilleszkedik. A család meghatározza, formálja, befolyásolja a gyermek fejlődését, a másokhoz való viszonyát. Alapvető szociális kötődéseket, formákat alakít ki, amelyeket az iskolába kerülve lehet és kell is fejleszteni, formálni, alakítani.

9.2. Az iskolai közösség

A tanulók együttélésének és együttműködésének legtágabb keretét az iskolai közösség jelenti. Megkülönböztetett jelentőségű feladatok hárulnak az iskola vezetőire, az osztályfőnökre, a diákönkormányzatot segítő pedagógusra, az egyes iskolai eseményeket, rendezvényeket szervező tanárookra.

A tanulói közösségek fejlesztésével kapcsolatos feladataink:

1. A különféle iskolai tanulói közösségek megszervezése, nevelői irányítása.
2. A tanulók életkori fejlettségének figyelembevétele a tanulóközösségek fejlesztésében.
3. Az önkormányzás képességének kialakítása.

4. A tanulói közösségek tevékenységének megszervezése.
5. A közösség egyéni arculatának, hagyományainak kialakítása.

9.3. Az osztályközösség

A tanuló fejlődésének meghatározó tényezői a családban elsajátított szokásokon, morális tényezőkön túl a baráti körben kialakított emberi kapcsolatok és értékrendek.

Az osztályközösség szokásokkal, szemléletmóddal rendelkező tanulók közössége, ahol az életszemléletet kell formálni és továbbfejleszteni. Ebben nagy a szerepe a közösségnek, mivel a kortársak hatnak egymásra. A tanuló idejének legnagyobb részét az osztályközösségben tölti, ezért nagyon meghatározó annak légköre, szellemisége, hatása a tanulók egymás között kialakuló kapcsolatrendszerére, viselkedési formáira.

Az osztályközösség feladata:

- valamennyi tanuló pozitív irányú befolyásolása,
- az egyéni értékek felismerése,
- egymás tiszteletben tartása,
- egymás segítése a tanulásban és az egyéni vagy beilleszkedési problémákban,
- a másság elfogadása, a tolerancia,
- társaik segítése, támogatása gondjaik, problémáik megoldásában,
- mások gondjainak, nehézségeinek felismerése.

A közösség irányításában, alakításában meghatározó a szerepe az **osztályfőnök**nek. Különösen fontos a szerepe a problémák felismerésében és azok keresésében. Fontos a szerepe és a tevékenysége abban, hogy a családot hogyan tudja bevonni, befolyásolni a tanuló támogatásába, mennyire azonos alapelvekkel irányít az iskola és a család. Az osztályfőnök ismerje fel a tanuló problémáit, érzékelje az esetleges deviáns eseteket, és találja meg a problémák megoldásához a helyes utat, vagy azokat a személyeket, akik a probléma megoldásában a segítségére lehetnek.

10. A SZÜLŐ, A TANULÓ, A PEDAGÓGUS EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK FORMÁI

Élő munkakapcsolat van a tanári közösség és a szülők között a tanulók fejlődése érdekében, az iskola hagyományai, valamint a Köznevelési Törvény és a Szervezeti és működési szabályzat alapján.

A Szervezeti és működési szabályzat több szintű együttműködést feltételez a szülők, a tanulók és a pedagógusok közös részvételével a gyermek személyiségének és tudásának fejlesztése érdekében. Az együttműködéshez megfelelő kommunikációs formák működtetése szükséges.

10.1. A szülők-pedagógusok együttműködése

Cél, hogy a szülők lássanak bele az iskolai munkába, a közösségi életbe és lehetőségeik, elfoglaltságuk függvényében vállaljanak részt benne azért, hogy folyamatosan nyomon követhessék gyermekük nevelésének, oktatásának alakulását.

A pedagógus és szülők közötti együttműködési formái:

6. Szülői értekezlet

Évi két alkalommal tartunk.

Külön szervezünk pályaválasztási szülői értekezletet a nyolcadikosok számára.

Feladata:

a szülők és pedagógusok között folyamatos együttműködés kialakítása, a szülők tájékoztatása:

az iskola céljairól, feladatairól, lehetőségeiről,

az országos és a helyi közoktatás-politika alakulásáról, változásairól,

a helyi tanterv követelményeiről,

az iskola és a szaktanárok értékelő munkájáról,

a gyermek osztályának tanulmányi munkájáról, neveltségi szintjéről,

az iskola és az osztályközösség céljairól, feladatairól, eredményeiről, problémáiról,

a szülők kérdéseinek, véleményének, javaslatainak összegyűjtése és továbbítása az iskola igazgatósága felé;

7. Fogadó órák

Feladata:

a szülők és a pedagógusok személyes találkozása, illetve ezen keresztül egy-egy tanuló egyéni fejlesztésének segítése konkrét tanácsokkal. Heti 1 alkalommal meghatározott időpontban tartandó, de szülő és pedagógus előzetes egyeztetés után egyaránt kérheti más időpontban történő megtartását is.

3. Egyéni kapcsolatfelvétel;

4. Szülők közösségének részvétele az osztály életében

5. Szülői közösségi választmány ülései

6. Nyílt tanítási nap

feladata: a szülők betekintést nyerjenek az iskola nevelő és oktató munka mindennapjaiba, ismerjék meg személyesen a tanítási órák lefolyását, tájékozódjanak közvetlenül gyermekük és az osztályközösség iskolai életéről.

8. Írásbeli tájékoztató (ellenőrző, üzenő füzet)

feladata: a szülők tájékoztatása a tanulók tanulmányaival vagy magatartásával összefüggő eseményekről, illetve a különféle iskolai vagy osztály szintű programokról;

8. *Rendezvények*

9. *Hirdetőtábla, honlap (www.kziskola.sasip.hu)*

A szülők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban, írásban vagy elektronikus úton egyénileg illetve választott képviselők, tisztviselők útján közölhetik az iskola vezetőségével, nevelőtestületével.

Az intézmény képviselőjében az osztályfőnök rendszeresen kapcsolatot tart a tanuló előmenetelével kapcsolatban.

10.2. A tanulók-pedagógusok együttműködése

Cél a folyamatos, kiegyensúlyozott, feszültségmentes kapcsolatban az egyéni képességeknek megfelelő eredmények elérése, a személyiség kibontakoztatása az oktató-nevelő munkában.

A pedagógusok és tanulók közötti együttműködés formái:

- tanórai munka,
- osztályfőnöki órák,
- közösségi programok,
- egyéni beszélgetések,
- diákönkormányzat

11. KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉS FELADATAINAK MEGVALÓSULÁSÁT SZOLGÁLÓ TEVÉKENYSÉGI RENDSZER ÉS SZERVEZETI FORMÁK

11.1. A tanulói személyiség fejlesztésének legfontosabb színtere a hosszabb tanítási-tanulási folyamatba illeszkedő tanítási óra.

Az iskola nevelői a tanítási-tanulási folyamat megszervezése során kiemelten fontosnak tartják a tanulók motiválását, a tanulói aktivitás biztosítását és a differenciálást.

- a) A motiválás célja, hogy tanulóinkban felébresszük azokat az indítékokat, amelyek a gyermekeket tanulásra ösztönzik, és ezt a tanulási kedvet a tanulás végéig fenn is tartjuk.
- b) A tanítási órák tervezésénél és szervezésénél minden esetben előtérbe helyezük azokat a módszereket és szervezeti formákat, amelyek a tanulók tevékenykedtetését, vagyis állandó aktivitását biztosítják.

- c) Az iskolai tanulási folyamat során kiemelten fontos feladat a differenciálás, vagyis az, hogy a pedagógusok nevelő-oktató munkája a lehetőségekhez mérten a legnagyobb mértékben igazodjon a tanulók egyéni fejlettségéhez, képességeihez és az egyes tantárgyakból nyújtott teljesítményéhez. A nevelők az egyes szaktárgyak tanítási óráin előnyben részesítik az egyéni képességekhez igazodó munkaformákat, így – elsősorban a gyakorlásnál, ismétlésnél – a tanulók önálló és csoportos munkájára támaszkodnak.

11.2. Az egységes alapokra épülő differenciálás

Intézményünk pedagógiai tevékenysége teret enged a színes, sokoldalú iskolai életnek, a tanulásnak, a játéknak, a munkának; fejleszti a tanulók önismeretét, együttműködési képességét, akaratát; hozzájárul életmódjuk, motívumaik, szokásaik, értékekkel való azonosulásuk fokozatos kialakításához, megalapozásához.

A kulcskompetenciák hatékony fejlesztésének egyik feltétele a fejlesztési céloknak megfelelő tanítási folyamat, tanulási tevékenység.

A tanítás nem más, mint a tanulók tanulásának szervezése: tervezése, irányítása, szabályozása és értékelése.

A differenciált tanulásszervezés terén különösen a következő szempontokra kell figyelemmel lenni:

- Olyan szervezési megoldásokat kell előnyben részesíteni, amelyek előmozdítják a tanulás belső motivációinak, önszabályozó mechanizmusainak kialakítását, fejlesztését.
- A tanulásszervezés meghatározó szempontja a tanulók aktivitásának kibontakoztatása.
- Az oktatási folyamat megszervezése segítse elő a tanulók előzetes ismereteinek, tudásának, nézeteinek feltárását, adjon lehetőséget esetleges tévedéseinek korrigálására és tudásának átrendeződésére.
- Az oktatási folyamat alkalmazza az együttműködő (kooperatív) tanulás technikáit, formáit.
- Az iskolai tanítás-tanulás különböző szervezeti formáiban (az osztálymunkában, a csoportmunkában, a tanulók páros és egyéni oktatásában) a tanulók tevékenységét, önállóságát, kezdeményezését, problémamegoldását, alkotóképességét kell előtérbe állítani.
- A tanulásszervezés egyik fő elve és teendője a tanulókhöz alkalmazkodó differenciálás a feladatok kijelölésében, azok megoldásában, a szükséges tanári segítségben, az ellenőrzésben, az értékelésben.

- A feladathoz illeszkedő tanulásszervezési technikák, alkalmazása nélkülözhetetlen a hátrányos helyzetű tanulók egyéni képességeinek fejlesztése érdekében.

12. A PEDAGÓGUSOK HELYI INTÉZMÉNYI FELADATAI

A pedagógusok alapvető feladatai

- A magasabb jogszabályokban, a pedagógiai programban, a szervezeti és működési szabályzatban, valamint az intézmény más belső szabályzatában és vezetői utasításában előírt pedagógiai és adminisztratív feladatok ellátása.
- Heti teljes munkaidejének nyolcvan százalékát (kötött munkaidejét) az intézményvezető által meghatározott feladatok ellátásával töltse.
- Heti teljes munkaidejének ötvenöt-hatvanöt százalékában (neveléssel-oktatással lekötött munkaidejében) tanórai és tanórán kívüli (egyéb) foglalkozásokat tartson.
- Kötött munkaidejének neveléssel-oktatással lekötött munkaidején felüli részében a nevelést-oktatást előkészítő, a neveléssel-oktatással összefüggő egyéb feladatokat, tanulói felügyeletet, továbbá eseti helyettesítést lásson el.
- A tanítási órák és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások pontos és eredményes megtartása.
- Aktív részvétel a nevelőtestület értekezletein, valamint a szakmai munkaközösségek munkájában.
- Aktív részvétel az éves munkaterv szerinti rendezvényeken.
- A tudomására jutott hivatali titkot megőrizze.
- A jogszabályokban meghatározott határidőkre megszerezze az előírt minősítéseket.
- Az iskola céljainak képviselője a tanulók és a szülők előtt.
- A pedagógusra bízott osztályterem, szaktanterem gondozottságának és pedagógiai szakszerűségének figyelemmel kísérése.

A tanórai és a tanórán kívüli oktató-nevelő munka, tanulásirányítás

- Tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások megtartása.
- A tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások éves tervének elkészítése (tanmenetek, éves programok).
- Előzetes felkészülés a tanítási órákra és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozásokra.
- A motiválás, a differenciálás, a tanulói aktivitás változatos formáinak alkalmazása a tanítási órákon
- Változatos szervezeti formák alkalmazása a tanítási órákon

- A tanulók életkorához és a didaktikai feladatokhoz megfelelően illeszkedő módszerek, szemléltetés, ellenőrzés és értékelés alkalmazása a tanítási órákon.
- A tanulók aktív munkájának és megfelelő magatartásának biztosítása a tanítási órákon és a különféle iskolai foglalkozásokon.
- Az eredményes tanulás módszereinek, technikáinak elsajátíttatása, gyakoroltatása a tanítási órákon.
- A helyi tanterv követelményeinek elsajátítása a nevelő által tanított tanulók körében.

A tehetséges tanulók gondozása

- Egyéb (tanórán kívüli) fejlesztő foglalkozások szervezése a tehetséges tanulók részére.
- Iskolai tanulmányi, sport és kulturális versenyek, vetélkedők, bemutatók, pályázatok önálló szervezése, segítség a szervezésben.
- Részvétel az iskolai tanulmányi, sport és kulturális versenyeken, vetélkedőkön, bemutatókon.
- A tehetséges tanulók részvételének biztosítása és felkészítése a különféle iskolán belüli versenyekre, vetélkedőkre stb.
- A tehetséges tanulók részvételének biztosítása és felkészítése a különféle iskolán kívüli versenyekre, vetélkedőkre stb.
- A hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók gondozása, eredményes fejlesztése
- Egyéb (tanórán kívüli) fejlesztő foglalkozások szervezése a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók részére.
- A gyermekvédelmi feladatok ellátása a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók körében.
- A hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók korrepetálása, segítése, mentorálása.

- A hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók felkészítése javító vagy osztályozó vizsgára.
- Az eredményes középiskolai felvétel elősegítése a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók körében.

A tanulók tanórán kívüli foglalkoztatása

- Szabadidős programok szervezése iskolán kívül
- Szabadidős programok szervezése iskolán belül
- Iskolai rendezvények, ünnepélyek, évfordulók megrendezése.
- A nevelők, gyerekek és szülők együttműködését, kapcsolatát erősítő (közös) programok.

Az iskolai diákönkormányzat működtetésében való aktív részvétel

- Az iskolai diák-önkormányzati munka egy-egy részterületének irányítása, segítése.
- Az iskolai diákönkormányzat programjainak önálló szervezése, segítség a programok szervezésében, részvétel a programokon.

Munkafegyelem, a munkához való viszony

A munkaköri köteleességek teljesítése.

Az ügyeleti munka pontos, felelősségteljes ellátása az óráközi szünetekben.

Pontos adminisztrációs munka. A formai követelmények, a határidők betartása.

Az egyes tanév közben adódó feladatok pontos, határidőre történő megoldása.

Folyamatos, aktív részvétel a nevelőtestület és a szakmai munkaközösség tevékenységében

- Feladatvállalás a munkaközösség, a nevelőtestület aktuális feladataiban.
- Részvétel a különféle feladatok megoldására alakult nevelői munkacsoportokban.

Továbbtanulásban, továbbképzésekben való részvétel, önképzés

- Továbbképzéseken való részvétel.
- A továbbképzéseken tanult átadása a nevelőtestület tagjainak.

Az iskolai munka feltételeinek javítása

- Pályázatokon való részvétel.
- Bekapcsolódás az eredményes pályázatok megvalósításába.
- Az iskolai alapítvány működésének segítése.

- Az iskolai munka javítása új ötletekkel, az ötletek kivitelezése megvalósítása (innováció).

Részvétel a nevelőtestület szakmai életében, a döntések előkészítésében és végrehajtásában

- Részvétel az adott tanév munkatervében meghatározott feladatok ellátásában.
- Részvétel a nevelőtestület szakmai (pedagógiai) döntéseinek előkészítésében.
- Önkéntes feladatok vállalása a nevelőtestületi feladatok megoldásában.

Aktív részvétel a tantestület életében

- A pályakezdő (gyakornok) vagy az iskolába újonnan került nevelők munkájának, beilleszkedésének segítése.
- Önkéntes feladatvállalások a nevelőtestület közösségi életének; rendezvényeinek szervezésében, a szervezés segítése.
- Részvétel a nevelőtestület közösségi életében, rendezvényeiken.

Az iskola képvisellete

- A szülői szervezet által szervezett rendezvények segítése.
- Részvétel a szülői szervezet által szervezett rendezvényeken.
- Bekapcsolódás az iskolán kívüli érdekképviselői szervezetek tevékenységébe.
- A település rendezvényein, eseményein való részvétel.

Megfelelő kapcsolat kialakítása a tanulókkal, a szülőkkel és a pedagógus kollégákkal

- A tanulók, a szülők és a pedagógus kollégák személyiségének tiszteletben tartása.
- Elfogadást, figyelmet, megértést, jóindulatot sugárzó stílus, hangnem és viselkedés a tanulók, a szülők és a pedagógus kollégák felé.

13. AZ OSZTÁLYFŐNÖKI MUNKA TARTALMA, AZ OSZTÁLYFŐNÖKÖK FELADATAI

Az osztályfőnök feladatai

- Megfelelő magaviseletű; az iskolai diák-önkormányzati munkában és az iskolai rendezvényeken aktív osztályközösséget alakít ki az osztályközösség megfelelő irányításával.
- Fejleszti a tanulók személyiségét, elősegíti egészséges lelki és testi fejlődésüket.
- Elősegíti a társadalmi normákhoz és az iskolai elvárásokhoz igazodó értékrend kialakítást és elfogadását.

- Az osztályszintű és az iskolai rendezvényeken kíséri osztályát, felügyel a tanulókra.
- Megismeri a tanulók családi és szociális körülményeit.
- Rendszeres kapcsolatot tart és együttműködik a tanulók szüleivel.
- Rendszeres kapcsolatot tart együttműködik az osztályban tanító nevelőkkel.
- Tájékoztatja a tanulókat és a szülőket az őket érintő kérdésekről. Érdemi választ ad a szülők és tanulók iskolai élettel kapcsolatos kérdéseire.
- Figyelemmel kíséri a diákok tanulmányi előmenetelét, és erről rendszeresen – legalább havonta – tájékoztatja a szülőket.
- A bukásra álló tanulók szüleit a félév vége és az év vége előtt írásban értesíti.
- Ha a tanuló az év végén tanulmányi kötelezettségeinek nem tesz eleget, a szülőket tájékoztatja a tanuló továbbhaladásának feltételeiről.
- Figyelmezteti a szülőket, ha a gyermekük jogainak megóvása vagy fejlődésének elősegítése érdekében intézkedést tart szükségesnek.
- Támogatja és segíti az osztályban működő szülői szervezet munkáját.
- A szülők tájékoztatására szülői értekezleteket és fogadó órákat szervez.
- Fokozott törődéssel foglalkozik az osztályába járó kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal.
- Az osztály tanulóinál ellátja a gyermekvédelmi feladatokat, együttműködik a gyermekvédelmi felelőssel, szükség esetén a gyermekjóléti és családsegítő szolgálattal.
- Segíti a tanulási, beilleszkedési, magatartási nehézséggel küzdő tanulók iskolai munkáját.
- Támogatja a tehetséges tanulók fejlődését.
- Tájékozódik a tanulók iskolán kívüli tevékenységeiről.
- Az iskolaorvosi szolgálat bevonásával figyelemmel kíséri a tanulók egészségi állapotát, és erről szükség esetén tájékoztatja az osztályban tanító nevelőket.(pl. tartós betegségek, fogyatékoságok, gyógyszerérzékenység).
- Minden hó végén érdemjeggyel értékeli a tanulók magatartását és szorgalmát.
- Az első félév végén és a tanév végén javaslatot tesz a nevelőtestületnek a tanulók magatartás és szorgalom osztályzatára.
- Az első félév végén és a tanév végén javaslatot tesz a nevelőtestületnek a tanulók egész tanévi munkájának dicsérettel történő elismerésére.
- A házirendet megsértő vagy feladatait elmulasztó tanulót először szóbeli figyelmeztetésben, majd írásbeli figyelmeztetésben, intőben vagy rovóban részesíti. Súlyosabb esetben javaslatot tesz a tanuló elleni fegyelmi eljárás lefolytatására.

- Figyelemmel kíséri a tanulók hiányzásait, vezeti a mulasztási naplót, a mulasztásokat az osztálynaplóban havonként összesíti. Igazolatlan mulasztás esetén a jogszabályokban előírt rendelkezések alapján jár el.
- A tanév elején elkészített osztályfőnöki tanmenet szerint vezeti az osztályfőnöki órákat, azokra előre felkészül.
- Segíti és ösztönzi a tanulók középiskolai továbbtanulását, megismerteti őket a pályaválasztási és továbbtanulási lehetőségekkel.
- Elkészíti az osztálystatisztikákat.
- Elkészíti a félévi és tanév végi értékeléseket az osztályközösség fejlődéséről.
- Betartja az alapvető erkölcsi normákat a tanulókkal, a szülőkkel és a nevelőtársakkal szemben.
- Kitölti és vezeti az osztálynaplót.
- Felfekteti és vezeti a tanulói törzslapokat és bizonyítványokat.

14. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ TANULÓKKAL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG HELYI RENDJE

Iskolai nevelő és oktató munkánk egyik alapvető feladata a kiemelt figyelmet igénylő tanulók fejlesztése, melynek alapja a tanulók egyéni képességeinek, fejlettségének, ismereteinek figyelembe vétele, a differenciálás; valamint különféle egyéni fejlesztő módszerek és szervezeti formák alkalmazása a tanítási folyamatban.

Munkánk során kiemelten kezeljük:

- a sajátos nevelési igényű;
- a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő;
- a kiemelten tehetséges;
- a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók egyéni fejlesztését.

14.1. Sajátos nevelési igényű tanulók

- Iskolánkban a sajátos nevelési igényű tanulók nevelése, oktatása a többi tanulóval együtt, integrált formában folyik.
- A sajátos nevelési igényű tanulók nevelését-oktatását a 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet 2. sz. mellékleteként kiadott Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve alapján szervezzük meg.
- A sajátos nevelési igényű tanulók a tanítási órákon túl gyógypedagógus vezetésével – rehabilitációs, rehabilitációs fejlesztést szolgáló órakeretben – egyéni fejlesztési terv alapján terápiás fejlesztő foglalkozásokon vesznek részt.

- Iskolánk a sajátos nevelési igényű tanulók neveléséhez-oktatásához igénybe veszi az illetékes pedagógiai szakszolgálati, illetve pedagógiai-szakmai szolgáltatást nyújtó intézmények szolgáltatásait.
- A sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztéséhez biztosított feltételek:
 - gyógypedagógus végzettségű pedagógus alkalmazása,
 - a tanulók képességének megfelelő differenciált foglalkoztatás,
 - képességfejlesztő játékok, eszközök
 - számítógépek fejlesztő programokkal.

14.2. A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségek enyhítését szolgáló tevékenységek:

- szoros kapcsolat a helyi óvodai intézményekkel, nevelési tanácsadóval, és gyermekjóléti szolgálattal,
- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése;
- felzárkóztató órák, fejlesztő foglalkozások;
- egyéni foglalkozások;
- képesség-kibontakoztató felkészítés és integrációs felkészítés;
- nevelők és a tanulók személyes kapcsolatai;
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata;
- a középiskolai továbbtanulás irányítása, segítése;
- iskolai sportkör, szakkörök;
- a tanulók szabadidejének szervezése (tanórán kívüli foglalkozások, szabadidős tevékenységek, szünidei programok);
- szabadidős foglalkozások (pl. színház- és múzeumlátogatások);
- a tanulók szociális helyzetének javítása (segély, természetbeni támogatás);
- a szülőkkel való együttműködés;
- családlátogatások;
- szülők és a családok nevelési gondjainak segítése;
- szülők tájékoztatása a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálatokról, szolgáltatásokról.

14.3. A tehetség, a képességek kibontakoztatását az alábbi tevékenységek segítik:

- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése;
- a tehetséggondozó, fejlesztő foglalkozások;
- egyéni foglalkozások;
- képesség-kibontakoztató felkészítés és integrációs felkészítés;

- iskolai és iskolán kívüli versenyek, vetélkedők, bemutatók (szaktárgyi, sport, kulturális stb.);
- az iskolai könyvtár egyéni vagy csoportos használata;
- a középiskolai továbbtanulás irányítása, segítése;
- iskolai sportkör, szakkörök;
- a tanulók szabadidejének szervezése (tanórán kívüli foglalkozások, szabadidős tevékenységek);

14.4. A hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók integrációját segítő tevékenységek

- képesség-kibontakoztató felkészítés és integrációs felkészítés, mely a pedagógiai program mellékletét képező „Intézményi integrációs program” alapján folyik;
- szoros kapcsolat a helyi óvodai intézményekkel, nevelési tanácsadóval, és gyermekjóléti szolgálattal,
- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése;
- felzárkóztató órák, fejlesztő foglalkozások;
- egyéni foglalkozások;
- nevelők és a tanulók személyes kapcsolata;
- az iskolai könyvtár egyéni vagy csoportos használata;
- a középiskolai továbbtanulás irányítása, segítése;
- iskolai sportkör, szakkörök;
- a tanulók szabadidejének szervezése (tanórán kívüli foglalkozások, szabadidős tevékenységek);
- a szülőkkel való együttműködés;
- szülők tájékoztatása a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálatokról, szolgáltatásokról.

15. AZ ISKOLA SZEREPLŐINEK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉVEL KAPCSOLATOS FELADATOK

15.1 Az intézményvezető és a nevelőtestület együttműködése

1. A nevelőtestület különböző közösségeinek együttműködése az igazgató segítségével a megbízott pedagógusvezetők, illetve a választott képviselők útján valósul meg.
2. Az együttműködés fórumai:
 - az intézményvezető ülései,
 - a különböző értekezletek,
 - megbeszélések,
 - *stb.*
3. Ezen fórumok időpontját az iskola éves munkaterve határozza meg.
4. Az iskolavezetőség tagjai kötelesek:
 - az iskolavezetőség ülései után tájékoztatni az irányításuk alá tartozó pedagógusokat az ülés döntéseiről, határozatairól,
 - az irányításuk alá tartozó pedagógusok kérdéseit, véleményét, javaslatait közvetíteni az iskolavezetőség felé.
5. A nevelők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg vagy munkaköri vezetőjük, illetve választott képviselőik útján közölhetik az igazgatósággal.

15.2 A szakmai munkaközösségek együttműködése

1. Az iskolában tevékenykedő szakmai munkaközösségek folyamatos együttműködéséért és kapcsolattartásáért a szakmai munkaközösségek vezetői felelősek.
2. A szakmai munkaközösségek vezetői a munkaközösség éves munkatervének összeállítása előtt közös megbeszélésen egyeztetik az adott tanévre tervezett feladataikat.
3. A szakmai munkaközösségek vezetői az iskolavezetőség ülésein rendszeresen tájékoztatják egymást a munkaközösségek tevékenységéről, aktuális feladatairól.

15.3 A nevelők és a tanulók kapcsolattartása és együttműködése

1. A tanulókat az iskola életéről, az iskolai munkaterről, illetve az aktuális feladatokról az iskola igazgatója, a diákönkormányzat felelős vezetője és az osztályfőnökök tájékoztatják.
2. A tanulót és a tanuló szüleit a tanuló fejlődéséről, egyéni haladásáról a szaktanárok folyamatosan (szóban, illetve a tájékoztató füzetten keresztül írásban) tájékoztatják.
3. A tanulók a jogszabályokban, valamint az iskola belső szabályzataiban biztosított jogaiknak az érvényesítése érdekében – szóban vagy írásban, közvetlenül vagy választott képviselőik, tisztségviselőik útján – az iskola igazgatóságához, az osztályfőnökökhöz, az iskola nevelőihez, a diákönkormányzathoz.

4. A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, a nevelőkkel, a nevelőtestülettel.

15.4 A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogainak gyakorlási rendje

1. A tanulók érdekeinek képviseletére az iskolában diákönkormányzat működik.
2. A diákönkormányzat feladata, hogy tagjainak érdekeit képviselje, az érintett tanulók érdekében eljárjon.
3. A diákönkormányzat tevékenysége a tanulókat érintő valamennyi kérdésre kiterjed.
4. A diákönkormányzat a tanulói érdekképviseleten túl részt vesz az iskolai élet – tanórán kívüli – alábbi területeinek tervezésében, szervezésében és lebonyolításában:
 - a tanulmányi munka (versenyek, vetélkedők, pályázatok stb.);
 - túrák, kirándulások szervezése;
 - kulturális, szabadidős programok szervezése;
 - a tanulók tájékoztatása (iskolaújság, iskolarádió).
5. Ezekben a kérdésekben
 - az osztályközösség véleményét az osztály éves munkatervének összeállítása előtt az osztályfőnököknek ki kell kérniük;
 - a diákönkormányzat iskolai vezetőségének véleményét az iskola éves munkatervének összeállítása előtt az igazgatónak ki kell kérnie.
6. Ezekben a kérdésekben a tanév folyamán az osztályközösségek, illetve a diákönkormányzat iskolai vezetősége javaslatokkal élhet az osztályfőnökök, a nevelőtestület és az igazgató felé.
7. A magasabb jogszabályok alapján a diákönkormányzat véleményét ki kell kérni:
 - az iskola szervezeti és működési szabályzatának jogszabályban meghatározott rendelkezéseinek elfogadása előtt,
 - a tanulói szociális juttatások elosztási elveinek meghatározása előtt,
 - az ifjúságpolitikai célokra biztosított pénzeszközök felhasználásakor,
 - a házirend elfogadása előtt.
8. A diákönkormányzatot az iskola igazgatóságával, a nevelőtestülettel, illetve más külső szervezetekkel való kapcsolattartásban (a tanulók véleményének továbbításában) a diákönkormányzat iskolai vezetőségének diákvezetője (elnöke) vagy a diákönkormányzatot segítő nagykorú személy képviseli.

15.5 A nevelők és a szülők kapcsolattartása és együttműködése

1. A szülőket az iskola egészének életéről, az iskolai munkaterről, az aktuális feladatokról az iskola igazgatója és az osztályfőnökök tájékoztatják:
 - az iskola igazgatója legalább félévente egyszer a szülői szervezet iskolai vezetőségének ülésén vagy az iskolai szintű szülői értekezleten,
 - az osztályfőnökök folyamatosan az osztályok szülői értekezletein.
2. A szülők és a pedagógusok együttműködésére az alábbi fórumok szolgálnak:
 - a) *Egyéni megbeszélések*

Feladata a szülők tájékoztatása gyermekük iskolai életéről, magaviseletéről, tanulmányi eredményeiről.
 - b) *Szülői értekezlet.*

Feladata:

 - a szülők és a pedagógusok közötti folyamatos együttműködés kialakítása,
 - a szülők tájékoztatása
 - c) *Fogadóóra.*

Feladata a szülők és a pedagógusok személyes találkozása, illetve ezen keresztül egy-egy tanuló egyéni fejlesztésének segítése konkrét tanácsokkal.
 - d) *Nyílt tanítási nap.*

Feladata, hogy a szülő betekintést nyerjen az iskolai nevelő és oktató munka mindennapjaiba, ismerje meg személyesen a tanítási órák lefolyását, tájékozódjon közvetlenül gyermeke és az osztályközösség iskolai életéről.
 - e) *Írásbeli tájékoztató.*

Feladata a szülők tájékoztatása a tanulók tanulmányaival vagy magatartásával összefüggő eseményekről, illetve a különféle iskolai vagy osztály szintű programokról.
3. A szülői értekezletek, a fogadóórák és a nyílt tanítási napok időpontját az iskolai munkaterv évenként határozza meg.
4. A szülők a tanulók és a saját – a jogszabályokban, valamint az iskola belső szabályzataiban biztosított – jogaiknak az érvényesítése érdekében szóban vagy írásban, közvetlenül vagy választott képviselőik, tisztségviselőik útján az iskola igazgatóságához, az adott ügyben érintett gyermek osztályfőnökéhez, az iskola nevelőjéhez, a diákönkormányzathoz.
5. A szülők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, nevelőtestületével.

6. A szülők és más érdeklődők az iskola pedagógiai programjáról, szervezeti és működési szabályzatáról, illetve házirendjéről az iskola igazgatójától, valamint nevelőitől az iskolai munkatervben évenként meghatározott igazgatói, igazgatóhelyettesi fogadóórákon kérhetnek tájékoztatást.
7. Az iskola pedagógiai programjának, szervezeti és működési szabályzatának és házirendjének előírásai nyilvánosak, azt minden érintettnek (tanulónak, szülőnek, valamint az iskola alkalmazottainak) joga van megismernie.
8. A pedagógiai program, a szervezeti és működési szabályzat, illetve a házirend egy-egy példánya a következő személyeknél, illetve intézményeknél tekinthető meg:
 - az iskola honlapján;
 - az iskola fenntartójánál;
 - az iskola irattárában;
 - az iskola könyvtárában;
 - az iskola nevelői szobájában;
 - az intézményvezetőnél

15.6 Az iskola vezetésének és közösségeinek külső kapcsolatai, együttműködése iskolán kívüli intézményekkel

1. Az iskolai munka megfelelő szintű irányításának érdekében az intézményvezetésnek állandó munkakapcsolatban kell állnia a következő intézményekkel:
 - Az intézmény fenntartójával: Hódmezővásárhelyi Tankerületi Központ 6800 Hódmezővásárhely, Andrásy út 28.
 - Az intézmény működtetőjével: Hódmezővásárhelyi Tankerületi Központ 6800 Hódmezővásárhely, Andrásy út 28.
 - A területileg illetékes önkormányzati képviselőtestülettel és polgármesteri hivatallal: Kiszombor Nagyközség Önkormányzata 6775 Kiszombor, Nagyszentmiklósi u. 8.
 - A helyi oktatási intézmények vezetőivel és tantestületeivel: Börcsökné Balázs Márta óvodavezető, Kiszombori Karátson Emília Óvoda 6775 Kiszombor, József A. u. 19.
 - A területileg illetékes nevelési tanácsadóval: Csongrád Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Makói Tagintézménye 6900 Makó, Vásárhelyi u. 1-3.

A munkakapcsolat megszervezéséért, irányításáért az intézményvezető a felelős.
2. Az eredményes oktató- és nevelőmunka érdekében az iskola, rendszeres munkakapcsolatot tart fenn az alábbi intézményekkel, szervezetekkel, gazdálkodókkal:
 - Az iskolát támogató A „Kiszombori Diákokért Alapítvány”, Oláh Veronika Alapítvány alapítványok kuratóriumaival.

- Az alábbi közművelődési intézményekkel: Nógrádiné Vígh Krisztina könyvtárvezető, 6775 Kiszombor, Szegedi u. 2/b, Ady Endre Művelődési Ház 6775 Kiszombor, Szegedi u. 13.
- Az alábbi társadalmi egyesületekkel:
- Kiss Mária Hortensia Honismereti Kör 6775 Kiszombor, Szegedi utca 13.
- Kiszombori Sporthorgász Egyesület 6775 Kiszombor Szegedi utca 13.
- Községi Sportkör Kiszombor, Kiszombor, Óbébai u. 6.
- Az alábbi termelő, gazdálkodó szervezetekkel, vállalkozásokkal: Tó-Party Panzió Kiszombor, Tó u. 4.
- Az alábbi egyházak helyi gyülekezeteivel Kiszomboron:

Római Katolikus Egyház, Református Egyház

A munkakapcsolat megszervezéséért, felügyeletéért az igazgató vagy az igazgató-helyettesek a felelősek. Az egyes intézményekkel, szervezetekkel kapcsolatot tartó nevelőket az iskola éves munkaterve rögzíti.

3. A tanulók egészségi állapotának megóvásáért az iskola igazgatósága rendszeres kapcsolatot tart fenn Dr. Hegyes Ferenc iskolaorvossal, (6775 Kiszombor, Szegedi u. 1.) az Egészségház védőnőivel, (6775 Kiszombor, Szegedi u. 1.), és Dr. Gyergyóújfalvi Lázár István főorvosokkal és segítségükkel megszervezi a tanulók rendszeres egészségügyi vizsgálatát.
4. A tanulók veszélyeztetettségének megelőzése, valamint a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok eredményesebb ellátása érdekében az iskola gyermek- és ifjúságvédelmi felelőse rendszeres kapcsolatot tart fenn a Családvédelmi és Gyermekjóléti Szolgálattal, Polgármesteri Hivatal Gyámügyi Osztályával. A munkakapcsolat felügyeletéért az intézményvezető a felelős.
5. Az iskola helyiségeit, épületét az intézményvezető döntése alapján térítésmentesen használhatják az alábbi törvényesen bejegyzett gyermek- illetve ifjúsági szervezetek, valamint társadalmi egyesületek helyi csoportjai: a program írásakor nincs ilyen.

16. TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK SZABÁLYAI

1. Iskolánkban az alábbi tanulmányok alatti vizsgákat szervezzük:
 - osztályozó vizsga,
 - pótló vizsga,
 - javítóvizsga.
2. Osztályozó vizsgát kell tennie a tanulónak a félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához, ha

- a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól fel volt mentve,
 - engedély alapján egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tehet eleget,
 - ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen a kétszázötven tanítási órát meghaladja, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet,
 - ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen egy adott tantárgyból a tanítási órák harminc százalékát meghaladja, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet.
3. Pótló vizsgát tehet a tanuló, ha valamely vizsgáról neki fel nem róható okból elkésik, távol marad, vagy a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt a válaszadást befejezné.
 4. Javítóvizsgát tehet a tanuló, ha a tanév végén – legfeljebb három tantárgyból – elégtelen osztályzatot kapott.
 5. A tanulmányok alatti vizsgákat a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet előírásaiban szereplő szabályok szerint kell megszervezni.
 6. A vizsgák időpontját, helyét és követelményeit az érintett tanulók szüleivel
 - osztályozó vizsga esetén a vizsgák időpontja előtt legalább két hónappal,
 - javítóvizsga esetén a tanév végén (bizonyítványosztáskor) közölni kell.
 7. Az osztályozó és javítóvizsgák követelményeit az iskola helyi tantervében (a kerettantervben) szereplő követelmények alapján a nevelők szakmai munkaközösségei állapítják meg.
 8. A tanulmányok alatti vizsgákon az alábbi tantárgyakból kell írásbeli, szóbeli vagy gyakorlati vizsgarészeket tenni a tanulóknak.

TANTÁRGY	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	GYAKORLATI
	VIZSGA		
<i>ALSÓ TAGOZAT</i>			
Magyar nyelv	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Magyar irodalom	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Élő idegen nyelv	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Matematika	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Etika/Hit- és erkölcstan		SZÓBELI	
Környezetismeret	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Ének-zene		SZÓBELI	GYAKORLATI

Vizuális kultúra			GYAKORLATI
Techika és tervezés			GYAKORLATI
Testnevelés			GYAKORLATI
FELSŐ TAGOZAT			
Magyar nyelv	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Magyar irodalom	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Idegen nyelv	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Matematika	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Etika/Hit-és erkölcsstan	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek		SZÓBELI	
Természetismeret	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Fizika	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Kémia	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Biológia-egészségtan	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Földrajz	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Ének-zene	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	GYAKORLATI
Hon- és népismeret		SZÓBELI	
Vizuális kultúra			GYAKORLATI
Informatika		SZÓBELI	GYAKORLATI
Technika, életvitel és gyakorlat			GYAKORLATI
Testnevelés és sport			GYAKORLATI

9. Egyéni munkarend alapján tanulók tanulmányi kötelezettségei

A Kormány az Oktatási Hivatalt jelölte ki arra, hogy felmentést engedélyezzen a tankötelezettség iskolába járással történő teljesítése alól. Az egyéni munkarenddel kapcsolatos eljárásra vonatkozó jogszabályok:

- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény Ákr.
- az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény Okt.Hiv. rendelet
- az Oktatási Hivatalról szóló 121/2013. (IV. 26.) Korm. rendelet Nkt. vhr.
- a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet EMMI rendelet
- a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet Ped. rendelet
- a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről szóló 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet

20/2012. (VIII. 31.) 75. § Egyéni munkarend:

Ha a tanuló a tanulmányi kötelezettségének a szülő kérelme alapján egyéni munkarend keretében tesz eleget, felkészítéséről a szülő gondoskodik, a tanuló egyénileg készül fel. Az egyéni munkarend keretében tanuló magatartását és szorgalmát nem kell minősíteni. Az iskola igazgatója köteles tájékoztatni a tanulót és a szülőt az egyéni munkarenddel rendelkező kötelességeiről és jogairól. Az egyéni munkarenddel rendelkező kérelmére részt vehet a tanórai vagy egyéb foglalkozásokon, valamint felvehető a napközibe és a tanulószobai foglalkozásra. Ezen kérelmekről az iskola igazgatója dönt.

17. AZ ISKOLÁBA JELENTKEZŐ TANULÓK FELVÉTELÉNEK ÉS ÁTVÉTELÉNEK ELVEI

1. Iskolánk a kötelező beiskolázási körzetéből: Kiszombor, Ferencszállás, Klárafalva – melyet az iskola fenntartója határoz meg – minden jelentkező tanköteles korú tanulót felvesz.
2. Az első osztályba történő beiratkozás feltétele, hogy a gyermek az adott naptári évben a hatodik életévét augusztus 31. napjáig betöltse.
3. Az első évfolyamba történő beiratkozáskor be kell mutatni:
 - a gyermek születési anyakönyvi kivonatát;
 - a gyermek személyigazolványát
 - a gyermek lakcímkártyáját;
 - az iskolába lépéshez szükséges fejlettség elérését tanúsító óvodai igazolást;
 - a gyermek egészségügyi könyvét;
 - az étkezési díj megállapításához szükséges dokumentumokat;
 - szakértői bizottság véleményét.
4. A második-nyolcadik évfolyamba történő felvételnél be kell mutatni:
 - a tanuló anyakönyvi kivonatát;
 - a gyermek személyi igazolványát;
 - az elvégzett évfolyamokat tanúsító bizonyítványt;
 - az előző iskola által kiadott befogadó nyilatkozatot
5. Az iskola beiratkozási körzetén kívül lakó tanulók átvételéről a szülő kérésének, a tanuló előző tanulmányi eredményének, illetve magatartás és szorgalom érdemjegyeinek, valamint az adott évfolyamra járó tanulók létszámának figyelembe vételével az iskola igazgatója dönt.
6. Ha az átvételt kérő körzeten kívüli tanuló előző tanév végi osztályzatának átlaga 3,5 alatt van, illetve magatartása vagy szorgalma rossz, hanyag vagy változó minőségű, az

igazgató a tanuló felvételéről szóló döntése előtt kikéri az igazgatóhelyettesek és az érintett évfolyam osztályfőnökeinek véleményét.

7. Az iskolába beadott felvételi kérelmeket a nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló rendeletben meghatározott sorrendben kell teljesíteni. 20/2012. (VIII.31.) EMMI r. 40.§ (3)
8. A második-nyolcadik évfolyamba jelentkező tanulónak – az iskola helyi tantervében meghatározott követelmények alapján összeállított – szintfelmérő vizsgát kell tennie azokból a tantárgyakból, amelyeket előző iskolájában – a bizonyítvány bejegyzése alapján – nem tanult. Amennyiben a tanuló bármely tantárgyból a szintfelmérő vizsgán az előírt követelményeknek nem felel meg, a vizsgát az adott tantárgyból két hónapon belül megismételheti. Ha az ismételt vizsgán teljesítménye újból nem megfelelő, az évfolyamot köteles megismételni, illetve tanév közben az előző évfolyamra beiratkozni.

HELYI TANTERV

18. A VÁLASZTOTT KERETTANTERV, AZ ISKOLÁBAN TANÍTOTT KÖTELEZŐ ÉS NEM KÖTELEZŐ (VÁLASZTHATÓ) TANTÁRGYAK ÉS ÓRASZÁMAIK (ÓRATERV)

1. Iskolánk helyi tanterve az emberi erőforrások minisztere által kiadott kerettantervek közül az alábbi tantervekre épül:

1., 2., 5., 6. évfolyamon: Az *5/2020. (I.31.) Korm. rendelet* alapján a Nathoz igazodó kerettantervek

3., 4., 7., 8. évfolyamon: A kerettantervek kiadásának és jogállásának rendjéről szóló *51/2012. (XII. 21.) számú EMMI rendelet*.

2. Iskolánk helyi tantervében a kötelező tanítási órák keretében tanított tantárgyak tananyagai és követelményei teljes egészében megegyeznek az oktatási miniszter által kiadott kerettantervekben meghatározott tananyaggal és követelményekkel.

3. A miniszter által kiadott kerettantervben meghatározott szabadon tervezhető órák számával az alábbi tantárgyak óraszámát növeltük meg azzal a céllal, hogy e tárgyból a készségfejlesztésre, az ismeretek gyakorlására több idő jusson:

ÉVFOLYAM	Melyik tantárgy óraszama lett megnövelve a szabadon tervezhető órák óraszámából?	Hány órával lett megnövelve a szabadon tervezhető órák óraszámából?
1. évfolyam	Magyar nyelv és irodalom	1 óra
1. évfolyam	Matematika	1 óra
2. évfolyam	Magyar nyelv és irodalom	1 óra
2. évfolyam	Matematika	1 óra
3. évfolyam	Magyar nyelv és irodalom	2 óra
3. évfolyam	Matematika	1 óra
4. évfolyam	Magyar nyelv és irodalom	2 óra
4. évfolyam	Matematika	1 óra
5. évfolyam	Matematika	1 óra
5. évfolyam	Informatika	1 óra
6. évfolyam	Matematika	1 óra
6. évfolyam	Természetismeret	1 óra
6. évfolyam	Informatika	1 óra
7. évfolyam	Magyar nyelv és irodalom	1 óra
7. évfolyam	Matematika	1 óra
7. évfolyam	Kémia	0.5 óra
7. évfolyam	Földrajz	0.5 óra
8. évfolyam	Matematika	1 óra

8. évfolyam	Biológia-egészségtan	0.5 óra
8. évfolyam	Magyar nyelv és irodalom	0.5 óra
8. évfolyam	Fizika	0.5 óra
8. évfolyam	Történelem, társadalom és állampolgári ismeretek	0.5 óra

4. Iskolánk az ötödik évfolyamon választható *Dráma és tánc*, illetve *Hon- és népismeret* tantárgyak közül a *Hon- és népismeret* tantárgyat tanítja.
5. A választott kerettantervben szereplő tananyagok évfolyamonkénti bontása, illetve az egyes témákhoz tartozó órakeretek meghatározása a Mellékletben található.
6. Iskolánkban a tanulók az idegen nyelvi órákon az angol nyelvet tanulják.

Kötelező tantárgyak és óraszámok az 1–4. évfolyamon

Tantárgyak	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam	4. évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	8	8	8	8
Angol nyelv	-	-	-	2
Matematika	5	5	5	5
Erkölcstan	1	1	1	1
Környezetismeret	1	1	1	1
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	2
Életvitel és gyakorlat	1	1	1	1
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Összes heti óra	25	25	25	27

Kötelező tantárgyak és óraszámok az 5–8. évfolyamon

Tantárgyak	5. évfolyam	6. évfolyam	7. évfolyam	8. évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	4	4	4	4,5
Idegen nyelvek	3	3	3	3
Matematika	5	4	4	4
Erkölcstan	1	1	1	1
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	2	2	2,5
Természetismeret	2	3	-	-
Fizika	-	-	2	1,5
Kémia	-	-	1,5	2
Biológia-egészségtan	-	-	2	1,5
Földrajz	-	-	1,5	2
Ének-zene	1	1	1	1
Hon- és népismeret	1	-	-	-
Vizuális kultúra	1	1	1	1
Informatika	1	2	1	1
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	-
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Osztályfőnöki óra	1	1	1	1
Összes heti óra	28	28	31	31

KÖTELEZŐ TANTÁRGYAK ÉS ÓRASZÁMOK SZABADON TERVEZETT ÓRÁKKAL AZ 1-4. ÉVFOLYAMON				
Tantárgyak	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.
Magyar nyelv és irodalom	7+1	7+1	6+2	6+2
Angol nyelv				2
Matematika	4+1	4+1	4+1	4+1
Erkölcstan	1	1	1	1
Környezetismeret	1	1	1	1
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	2
Életvitel és gyakorlat	1	1	1	1
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Szabadon tervezett órák	2	2	3	3
Kötelező összesen	23	23	22	24
Összesen	25	25	25	27

KÖTELEZŐ TANTÁRGYAK ÉS ÓRASZÁMOK SZABADON TERVEZETT ÓRÁKKAL AZ 5-8. ÉVFOLYAMON				
Tantárgyak	5.évf.	6.évf.	7.évf.	8.évf.
Magyar nyelv és irodalom	4	4	3+1	4+0,5
Angol nyelv	3	3	3	3
Matematika	4+1	3+1	3+1	3+1
Erkölcstan	1	1	1	1
Történelem, társ. és ál. ism.	2	2	2	2+0,5
Természetismeret	2	2+1	-	-
Fizika	-	-	2	1+0,5
Kémia	-	-	1+0,5	2
Biológia-egészségtan	-	-	2	1+0,5
Földrajz	-	-	1+0,5	2
Ének-zene	1	1	1	1
Hon-és népismeret	1	-	-	-
Vizuális kultúra	1	1	1	1
Informatika	+1	1+1	1	1
Technika, életvitel és gyak.	1	1	1	-
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Osztályfőnöki óra	1	1	1	1

Szabadon tervezett órák	2	3	3	3
Kötelező összesen	26	25	28	28
Összesen	28	28	31	31

TANTÁRGYI STRUKTÚRA ÉS ÓRASZÁMOK TANÉVENKÉNTI BEOSZTÁSA

Az alkalmazott rövidítések magyarázatai

® 2011. évi CXCV Törvény a Köznevelésről. 6. melléklete alapján megállapított óraszámok alapján

Tantárgyak	2.évf. ®	3.évf. ®	4.évf. ®
Magyar nyelv és irodalom	8	8	8
Idegen nyelv (Angol nyelv)			2
Matematika	5	5	5
Etika/Hit-és erkölcsstan	1	1	1
Környezetismeret	1	1	1
Ének-zene	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1
Testnevelés és sport	5	5	5
Informatika	-	-	-
Összesen	25	25	27

TANTÁRGYAK	6. évf.®	7. évf.®	8. évf.®
Magyar nyelv és irodalom	4	4	4,5
Idegen nyelv (Angol nyelv)	3	3	3
Matematika	4	4	4
Etika/hit-é erkölcsstan	1	1	1
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	2	2,5
Informatika	2	1	1
Természetismeret	3	-	-
Fizika	-	2	1,5
Biológia-egészségtan	-	2	1,5
Kémia	-	2	2
Földrajz	-	2	2
Ének-zene	1	1	1
Vizuális kultúra	1	1	1
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	-
Testnevelés	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1

Tánc és dráma	-	-	-
Hon- és népismeret	-	-	-
Ember és társadalom ismeret, etika	-		-
Mozgókép és médiaismeret	-	-	-
Egészségtan	1	-	-
Pályaorientáció	-	-	-
ÖSSZESEN	28	31	31

[A Kormány 5/2020. \(I. 31.\) Korm. rendelete a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. \(VI. 4.\) Korm. rendelet módosításáról](#)

5/2005. (I. 31.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításához igazodó Kerettanterv óraszámai

HETI ÓRASZÁMOK AZ ALSÓ TAGOZATON		
tantárgy	1. osztály óraszám 2020/2021. tanév	2. osztály óraszám 2021/2022. tanév
Magyar nyelv és irodalom	7+1	7+1
Matematika	4+1	4+1
Ének-zene	2	2
Vizuális kultúra	2	2
Technika és tervezés	1	1
Etika	1	1
Testnevelés	5	5
összesen:	24	24

HETI ÓRASZÁMOK A FELSŐ TAGOZATON		
tantárgy	5. osztály óraszám 2020/2021. tanév	6. osztály óraszám 2021/2022. tanév
Magyar nyelv és irodalom	4	4
Matematika	4	4
Történelem	2	2
Hon és népismeret	-	1
Etika	1	1
Természettudomány	2	2
Idegen nyelv (Angol nyelv)	3	3
Ének-zene	2	1
Vizuális kultúra	1	1
Technika és tervezés	1	1
Digitális kultúra (informatika)	1+1	1+1
Tánc és dráma	-	-
Testnevelés	5	5
Osztályfőnöki	1	1
összesen:	28	28

19. A TANKÖNYVEK ÉS MÁS TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI

1. Iskolánkban a nevelő-oktató munka során a pedagógusok csak olyan nyomtatott taneszközöket (tankönyv, munkafüzet, térkép stb.) használnak a tananyag feldolgozásához, amelyek a hivatalos tankönyvjegyzékben szerepelnek.
2. A nyomtatott taneszközön túl néhány tantárgynál a tanulóknak egyéb eszközökre is szükségük van. Ezek a testnevelés, a vizuális kultúra, valamint a technika, életvitel és gyakorlat.
3. Az egyes évfolyamokon a különféle tantárgyak feldolgozásához szükséges kötelező tanulói taneszközöket a nevelők szakmai munkaközösségei (illetve, ahol nincs munkaközösség, ott az egyes szaktanárok) határozzák meg az iskola helyi tanterve alapján.
4. A kötelezően előírt taneszközökről a szülőket minden tanév előtt (a megelőző tanév májusában szülői értekezleteken) tájékoztatjuk. A taneszközök beszerzése a tanév kezdetéig a szülők kötelessége.
5. A taneszközök kiválasztásánál a szakmai munkaközösségek a következő szempontokat veszik figyelembe:
 - A taneszköz feleljen meg az iskola helyi tantervének.
 - Az egyes taneszközök kiválasztásánál azokat az eszközöket kell előnyben részesíteni, amelyek több tanéven keresztül használhatóak.
 - A taneszközök használatában az állandóságra törekszünk: új taneszköz használatát csak nagyon szükséges, az oktatás minőségét lényegesen jobbító esetben vezetünk be.
6. Az iskola arra törekszik, hogy saját költségvetési keretéből, illetve más támogatásokból egyre több nyomtatott taneszközt szerezzen be az iskolai könyvtár számára. Ezeket a taneszközöket a szociálisan hátrányos helyzetű tanulók ingyenesen használhatják.

20. A TANULÓK TANULMÁNYI MUNKÁJÁNAK, MAGATARTÁSÁNAK ÉS SZORGALMÁNAK ELLENŐRZÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE

Alapvető célunk, hogy minden tanítványunk saját lehetőségeinek optimumáig jusson el erkölcsi, értelmi és testi fejlődésben. Az egymás megértésére, elfogadására, megbecsülésére nevelés nevelő-oktató munkánk egyik alapelve. Mindezek érvényesülése érdekében az ismeretek számonkérése, a tanulók pedagógiai értékelése és minősítése iskolánkban egységes elvek alapján történik.

20.1. Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérése

Iskolánkban az ismeretek számonkérése terén a pedagógiailag kifogástalan tartalom és forma, a folyamatosság, rendszeresség, tervszerűség és aktualitás, a sokoldalúság és a módszertani változatosság biztosítása nevelő-oktató munkája során minden pedagógusnak kötelessége.

Az ismeretek számonkérése lehet szóbeli (pl.: beszélgetés, összefüggő felelet, kiselőadás), írásbeli (pl.: feladatlap, teszt, dolgozat, témazáró dolgozat) vagy gyakorlati (pl.: munkadarab), gyűjtőmunka, sportteljesítmény). Mindezekből kiválasztva a pedagógus maga tervezi meg a

számonkérést, ügyelve a szóbeli és írásbeli formák pedagógiaiilag helyes arányára. Az esetleges speciális számonkérési formákat az egyes tantárgyak tantervei tartalmazzák.

20.2. A tanuló teljesítményének, magatartásának és szorgalmának értékelése és minősítése

Az értékelés és minősítés természetes kísérője a tanítási-tanulási folyamatnak, pedagógusaink törekednek arra, hogy ne kísérje túlzottan feszült légkör. A tényszerű, tárgyilagos és igazságos értékelés alapkövetelmény, ennek biztosítása nevelő-oktató munkája során minden pedagógusnak kötelessége. A tanuló teljesítményének, magatartásának és szorgalmának értékelése során pedagógusaink lehetőség szerint figyelembe veszik az osztályközösség véleményét is.

Iskolánk pedagógusai, pedagógus munkaközösségei a tanulók teljesítményét, előmenetelét a következők szerint végzik:

20.2.1. Tanulmányi munka értékelése

1, Az előírt követelmények teljesítését a nevelők az egyes szaktárgyak jellegzetességeinek megfelelően a tanulók szóbeli felelete, írásbeli munkája vagy gyakorlati tevékenysége alapján ellenőrzik. Az ellenőrzés kiterjedhet a régebben tanult tananyaghoz kapcsolódó követelményekre is.

2, A magyar nyelv, magyar irodalom, matematika, környezetismeret tantárgyakból az első-negyedik évfolyamon a tanév végén a tanulók a követelmények teljesítéséről átfogó írásbeli dolgozatban is tanúbizonytságot tesznek;

3, A következő elméleti jellegű tantárgyak: magyar nyelv és irodalom idegen nyelv (a 2-8. évfolyamon), matematika, környezetismeret, természetismeret, történelem, fizika, kémia, biológia, földrajz ellenőrzésénél:

- a nevelők a tanulók munkáját egy-egy témakörön belül szóban és írásban is ellenőrzik,
- az egyes témakörök végén a tanulók az egész téma tananyagát és fő követelményeit átfogó témazáró dolgozatot írnak.

4, A tanulók szóbeli kifejezőképességének fejlesztése érdekében a nevelők többször ellenőrzik a követelmények elsajátítását szóbeli felelet formájában. Ennek érdekében egy-egy tantárgy esetében egy témakörön belül – a témazáró dolgozaton kívül – de minden tanulónak legalább egyszer kell felelnie szóban:

- az ének-zene, vizuális kultúra, az informatika, a technika tantárgyból félévente, valamilyen gyakorlati tevékenységgel összekapcsolva,
- a többi tantárgy esetében pedig egy-egy témakörön belül.

(A testnevelés követelményeinek elsajátítását csak gyakorlati tevékenység révén ellenőrzik)

5, A nevelők a tanulók tanulmányi teljesítményének és előmenetelének értékelését, minősítését elsősorban az alapján végzik, hogy a tanulói teljesítmény hogyan viszonyul az iskola helyi tantervében előírt követelményekhez; emellett azonban figyelembe veszik azt is, hogy a tanulói teljesítmény hogyan változott – fejlődött-e vagy hanyatlott – az előző értékeléshez képest.

6, A tanulók tanulmányi munkájának értékelése az egyes évfolyamokon a különböző tantárgyak esetében a következők szerint történik:

- Az első évfolyamon, második évfolyam első félévében **minden tantárgy** esetében valamint **erkölcstan, hittan és erkölcstan** tantárgyból csak szöveges értékelést alkalmazunk.
- A **szöveges minősítés** a tanuló teljesítményétől függően a következő lehet:

* **KIVÁLÓAN MEGFELELT**

* **JÓL MEGFELELT**

* **MEGFELELT**

* **FELZÁRKÓZTATÁSRA SZORUL**

A minősítés kritériumai:

Kiválóan megfelelt	A tanuló kifogástalanul eleget tesz a tantervi követelményeknek. Ismeri, érti, tudja a tananyagot, mindent alkalmazni is képes. Pontosan, szabatosan fogalmaz. Lényegre mutatóan definiál, saját szavaival is vissza tudja adni a szabályt. Tud szabadon, önállóan beszélni. Bátran mer visszakérdezni.	90 – 100%
Jól megfelelt	A tantervi követelményeknek megbízhatóan, csak kevés és jelentéktelen hibával tesz eleget. Apró bizonytalanságai vannak. Kisebb előadási hibákat vét, definíciói betanultak.	75 – 89 %
Megfelelt	A tantervi követelményeknek pontatlanul, több hibával tesz eleget, többször rászorul a nevelői segítségre (javításra, kiegészítésre).	61 – 74 %
Felzárkóztatásra szorul	A tantervi követelményeknek súlyos hiányossággal tesz csak eleget, de a továbbhaladáshoz szükséges minimális ismeretekkel, jártassággal rendelkezik. A tantervi követelményeknek a nevelői útbaigazítással sem tud eleget tenni. Nem teljesíti a továbbhaladás kerettantervi feltételeit.	0 – 60 %

- A második évfolyam második félévétől a tanulók teljesítményét, előmenetelét minden tantárgyból **érdemjegyekkel** minősítjük.

7, Az első évfolyamon, második évfolyam első félévében a tanulók munkáját az egyes tantárgyakhoz készült értékelő lapok segítségével értékeljük.

20.2.2.Értékelés az első évfolyam, második évfolyam első félévében:

A **magyar nyelv és irodalom, és a matematika** tantárgyak napi ellenőrzést és értékelést igényelnek (piros pontok és csillagok). A tanulók témakörönként 1 - 1 feladatlapot töltenek ki, ez a dolgozatnak felel meg. Az eredmény rögzítése a tájékoztatófüzetbe kék színnel történik.

Havonta, negyedévkor, félévkor, háromnegyedévkor és évvégén szóveges értékeléssel tájékoztatják a szülőket a pedagógusok.

Nagyobb témakör lezárása felméréssel történik, a tananyag függvényében. A felmérés eredményét piros színnel rögzítik. A félévi és az év végi felmérés eredménye (szintén pirossal rögzítve) nagyobb hangsúlyt kapnak.

A diagnosztizáló mérések a tudásbeli hiányosságok feltárását célozzák.

Környezetismeret, ének-zene, technika, testnevelés (a teljesítmények folyamatosan piros pontokkal értékelve) tantárgyakból a tanulói előmenetelt a hónap végén írásban kék színnel nyugtázzák.

A tájékoztató füzetbe zöld színnel jelölik a szorgalmi (gyűjtés, memoriter, könyvek behozatala, stb.) teljesítményt.

Írásbeli és szóbeli házi feladatot – az életkornak és a tantárgynak megfelelő mértékben kapnak a tanulók. A házi füzeteket a nevelők rendszeresen ellenőrzik.

20.2.2.1. Második évfolyam második félév-nyolcadik évfolyam

Magyar nyelv és irodalomból (havonta legalább 2-2 érdemjeggyel) külön értékelik és osztályozzák a tanulók teljesítményét. Ezek lehetnek írásbeli vagy szóbeli feleletek, helyesírási, nyelvtani dolgozatok. Félévente 1-1 irodalom dolgozat méri a tanulókat, évkezdéskor, félévkor és év végén felmérő dolgozat íratására kerül sor. A témazáró dolgozatok pirossal, a helyesírás dolgozatok, tollbamondások kék színnel, a memoriter zöld színnel, a szóbeli, írásbeli egyéb feleletek, a szorgalmi feladatok kék színnel kerülnek a naplóba. (A piros színű érdemjegyek kétszeres szorzóval bírnak.)

Írásbeli házi feladatot nyelvtanból minden órán, irodalomból hetente egy alkalommal kapnak a tanulók. A házi füzeteket a nevelők rendszeresen ellenőrzik. A memoriterek a tanévkezdéskor a szaktanár (a kötelező és ajánlott olvasmányok közlésével azonos időpontban) meghatározza. A többi tantárgyból az ismeretek számonkérése a következőképpen történik:

Tantárgy:	Heti óraszám:	Tervezett érdemjegyek száma havonta:	Tervezett témazáró dolgozatok száma évente:
Magyar nyelv és irodalom	8/4/4,5	4	6/8
Matematika	5/4	2	4
Fizika	2/1,5	1	4
Kémia	2/1,5	1	3
Biológia	2/1,5	1	3
Környezetismeret	1	1	2
Természetismeret	2/3	1/2	2/3
Ének	2/1	1	-
Földrajz	1,5/2	1	2

Vizuális kultúra	2/1	1	rajz+műv.tört.
Történelem	2/2,5	1	4
Idegen nyelv	3	2	4
Testnevelés	3/5/2,5	1/2	-
Hon- és népismeret	0,5	1	-
Egészségtan	0,5	1	-
Ember és társadalomismeret	0,5	1	-
Mozgókép és médiaismeret	1	1	-
Technika	1	1	-
Informatika	1/2	1	-
Pályaorientáció	0,5	1	-

Megjegyzés:

A hiányzó tanulóval a témazáró dolgozat pótlólag megíratható.

A tantárgyi modulok ismeretanyagának ellenőrzése és beszámítása az adott tantárgynak megfelelően – teljes értékű érdemjeggyel – történik.

Az egyes tantárgyak érdemjegyei és osztályzatai a következők:

jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1).

A tanuló által szerzett érdemjegyekről a szülőt az adott tantárgyat tanító nevelő értesíti az értesítő könyvön keresztül. Az értesítő könyv bejegyzéseit az osztályfőnök havonta ellenőrzi, és az esetlegesen elmaradt érdemjegyek beírását pótolja.

A tanulók tanulmányi munkájának, teljesítményének egységes értékelése érdekében a tanulók írásbeli dolgozatainak, feladatlapjainak, tesztjeinek értékelésekor az elért teljesítmény (pontszám) érdemjegyekre történő átváltását a következő arányok alapján végzik el a szaktárgyat tanító nevelők:

Teljesítmény	Érdemjegy
0-33 %	elégtelen (1)
34-50 %	elégséges (2)
51-75 %	közepes (3)
76-90 %	jó (4)
91-100%	jeles (5)

Idegen nyelv oktatása esetén:

Alapozó csoport

Teljesítmény	Érdemjegy
--------------	-----------

0-30 %	elégtelen (1)
31-50 %	elégséges (2)
51-74 %	közepes (3)
75-89 %	jó (4)
90-100%	jeles (5)

Haladó csoport

Teljesítmény	Érdemjegy
0-39 %	elégtelen (1)
40-59 %	elégséges (2)
60-74 %	közepes (3)
75-89 %	jó (4)
90-100%	jeles (5)

20.2.3. Az írásbeli beszámoltatások korlátai

- Minden téma lezárása után 1 témazáró dolgozat
- írásbeli felelet (kisdolgozat) a tanár belátása szerint
- előzetes egyeztetés alapján egy osztályban témazáró dolgozat egy napon maximum 2.
- a témazáró dolgozatot a pedagógus 1 héttel az íratás előtt köteles bejelenteni és a naplóba beírni.

A tanuló magatartásának és szorgalmának értékelését és minősítését az osztályfőnök – az osztályban tanító pedagógusok véleményének kikérésével – végzi. Tanulóinknak a tanulmányi, kulturális és sport versenyeken elért eredményeit dicsérettel ismerjük el.

Az érdemjegyekről a tanulót és a szülőt rendszeresen értesíteni kell. A félévi és az év végi osztályzatot az érdemjegyek alapján kell meghatározni. Az osztályzatról a tanulót és a kiskorú szülőjét értesíteni kell. Az érdemjegy, illetőleg az osztályzat megállapítása a tanuló teljesítményének, szorgalmának értékelésekor, minősítésekor nem lehet fegyelmezési eszköz.

A tanuló év végi osztályzatának megállapításánál az egész évi teljesítményt kell figyelembe venni a naplóba beírt érdemjegyek alapján. Az egyes tanulók év végi osztályzatát a nevelőtestület osztályozó értekezleten áttekinti, és a pedagógus, illetve az osztályfőnök által megállapított osztályzatok alapján dönt a tanuló magasabb évfolyamba lépéséről. Abban az esetben, ha az év végi osztályzat a tanuló hátrányára lényegesen eltér a tanítási év közben adott érdemjegyek átlagától, a nevelőtestület felhívja az érdekelt pedagógust, hogy adjon tájékoztatást ennek okáról, és indokolt esetben változtassa meg döntését. Ha a pedagógus nem

változtatja meg döntését, és a nevelőtestület ennek indokaival nem ért egyet, az osztályzatot az évközi érdemjegyek alapján a tanuló javára módosítja.

20.3. A tanulmányi teljesítmény értékelése, minősítése

Tantárgyi érdemjegy, osztályzat	Az értékelés, minősítés tartalma
Jeles (5)	A tanuló kifogástalanul eleget tesz a tantervi követelményeknek. Ismeri, érti, tudja a tananyagot, mindent alkalmazni is képes. Pontosan, szabatosan fogalmaz. Lényegre mutatóan definiál, saját szavaival is vissza tudja adni a szabályt. Tud szabadon, önállóan beszélni. Bátran mer visszakérdezni.
Jó (4)	A tantervi követelményeknek megbízhatóan, csak kevés és jelentéktelen hibával tesz eleget. Apró bizonytalanságai vannak. Kisebb előadási hibákat vét, definíciói betanultak.
Közepes (3)	A tantervi követelményeknek pontatlanul, több hibával tesz eleget, többször rászorul a nevelői segítségre (javításra, kiegészítésre).
Elégséges (2)	A tantervi követelményeknek súlyos hiányossággal tesz csak eleget, de a továbbhaladáshoz szükséges minimális ismeretekkel, jártassággal rendelkezik.
Elégtelen (1)	A tantervi követelményeknek a nevelői útbaigazítással sem tud eleget tenni. Nem teljesíti a továbbhaladás kerettantervi feltételeit.

19.4. Az otthoni (napközis) felkészüléshez előírt házi feladatok meghatározása

Formái:

1. szóbeli
2. írásbeli
3. egyéb

A házi feladat, mint pedagógiai eszköz, alapelvei:

- Szolgálja azokat a pedagógiai célokat, amelyeket a tanár az adott tanítási órára kitűz.
- Legyen ellenőrizhető, megfelelően elkészített, fejlesztő jellegű, vegye figyelembe a tanuló képességeit, felkészültségét, munkatempóját.
- Mennyisége alkalmazkodjék a tanuló életkori sajátosságaihoz, napi elfoglaltságaihoz. Csak a szükséges mértékig járuljon hozzá a tanuló terheléséhez. A túlterhelés elkerülése érdekében törekszünk arra, hogy a napi kötelező házi feladat elvégzésére szánt idő ne haladja meg az
 - 1-2. évfolyamon a 45 percet,
 - 3-4. évfolyamon a 60 percet,
 - 5-6. évfolyamon a 90 percet,
 - 7-8. évfolyamon a 120 percet.

A házi feladatok legfontosabb funkciója a tanórán feldolgozott tananyaghoz kapcsolódó gyakorlás (készség- és képességfejlesztés), valamint a tananyaghoz kapcsolódó ismeretek megszilárdítása;

Iskolánkban a házi feladatok meghatározásával kapcsolatosan az alábbi szabályok érvényesülnek:

- a házi feladatok legfontosabb funkciója a tanórán feldolgozott tananyaghoz kapcsolódó gyakorlás (készség- és képességfejlesztés), valamint a tananyaghoz kapcsolódó ismeretek megszilárdítása;
- az első-negyedik évfolyamon a tanulók hétvégére (szombatra, vasárnapra), valamint a tanítási szünetek idejére nem kapnak sem szóbeli, sem írásbeli házi feladatot;(kivéve, ha a szülők és a pedagógus erről másképp állapodik meg!)
- az ötödik-nyolcadik évfolyamon a tanulók a tanítási szünetek idejére – a szokásos (egyik óráról a másikra esedékes) feladatokon túl – nem kapnak sem szóbeli, sem írásbeli házi feladatot;
- az írásbeli feladatok mennyisége, nehézségi foktól és tantárgytól függ, lehetőleg ne igényeljen 15-20 percnél (tantárgyanként) több időt.
- a szóbeli a tankönyv által meghatározott mennyiség.

20.5.A tanuló magatartásának minősítése

A tanulók magatartásának értékelésénél és minősítésénél a **példás (5), jó (4), változó (3), rossz (2)** érdemjegyeket illetve osztályzatokat használjuk.

A tanulók magatartását az első évfolyamtól a negyedik évfolyam első félévéig szövegesen értékeli az osztályfőnök, negyedik évfolyam évvégétől az ötödik-nyolcadik évfolyamokon a félév és a tanítási év végén az osztályfőnök osztályzattal minősíti és ezt az értesítőbe, illetve a bizonyítványba bejegyzi.

Év közben első évfolyamtól a negyedik évfolyam első félévéig szövegesen, a negyedik évfolyam második félévétől ötödik-nyolcadik évfolyamon érdemjegyekkel értékeli a tanuló magatartását az osztályfőnök minden hónap végén.

A magatartás félévi és év végi osztályzatát az osztályfőnök az érdemjegyek és a nevelőtestület véleménye alapján állapítja meg. Vitás esetben az osztályban tanító nevelők többségi véleménye dönt az osztályzatról.

A félévi és az év végi osztályzatot az értesítőbe és a bizonyítványba be kell jegyezni.

Iskolánkban a magatartás értékelésének és minősítésének követelményei a következők:

Példás (5) az a tanuló, aki:

- a házirendet betartja;
- a tanórán és a tanórán kívül példamutatóan, rendesen viselkedik;
- kötelességtudó, feladatait teljesíti;
- önként vállal feladatokat és azokat teljesíti;
- tisztelettudó;
- társaival, nevelőivel, a felnőttekkel szemben udvariasan, előzékenyen, segítőkészen viselkedik;
- az osztály és az iskolai közösség életében aktívan részt vesz;
- óvja és védi az iskola felszerelését, a környezetet;
- nincs írásbeli figyelmeztetése, intője vagy megrovása;

Jó (4) az a tanuló, aki:

- a házirendet betartja,
- tanórán vagy a tanórán kívüli foglalkozásokon rendesen viselkedik;
- feladatait a tőle elvárható módon teljesíti;
- feladatokat önként nem, vagy ritkán vállal, de a rábízottakat teljesíti;
- az osztály- vagy az iskolaközösség munkájában csak felkérésre, biztatásra vesz részt;
- nincs írásbeli intője vagy megrovása.

Változó (3) az a tanuló, aki:

- az iskolai házirend előírásait nem minden esetben tartja be;
- a tanórán vagy tanórán kívül többször fegyelmezetlenül viselkedik,
- feladatait nem minden esetben teljesíti;
- előfordul, hogy társaival, a felnőttekkel szemben udvariatlan, durva,
- a közösség, az iskola szabályaihoz nehezen alkalmazkodik;
- igazolatlanul mulasztott;
- osztályfőnöki intője van.

Rossz (2) az a tanuló, aki:

- a házirend előírásait sorozatosan megsérti;
- feladatait egyáltalán nem, vagy csak ritkán teljesíti;
- magatartása fegyelmezetlen, rendetlen,
- társaival, a felnőttekkel szemben rendszeresen udvariatlanul, durván viselkedik;
- viselkedése romboló hatású, az iskolai nevelést, oktatást akadályozza;
- több alkalommal igazolatlanul mulaszt;
- több szaktanári figyelmeztetést kapott, illetve van osztályfőnöki megrovása vagy ennél magasabb fokozatú büntetése.

A magatartás elbírálásakor az egyes érdemjegyek, illetve osztályzatok eléréséhez a felsorolt szempontok együttes megléte (vagy megsértése) szükséges.

20.6.A tanuló szorgalmának minősítése

A tanulók **szorgalmának** értékelésénél és minősítésénél a **példás (5), jó (4), változó (3), hanyag (2)** érdemjegyeket illetve osztályzatokat használjuk.

A tanulók szorgalmát az első évfolyamtól a negyedik évfolyam első félévéig szövegesen értékeli az osztályfőnök, negyedik évfolyam évvégétől az ötödik-nyolcadik évfolyamokon a félév és a tanítási év végén az osztályfőnök osztályzattal minősíti és ezt az értesítőbe, illetve a bizonyítványba bejegyzí.

Év közben első évfolyamtól a negyedik évfolyam első félévéig szövegesen, a negyedik évfolyam második félévétől ötödik-nyolcadik évfolyamon érdemjegyekkel értékeli a tanuló szorgalmát az osztályfőnök minden hónap végén.

A szorgalom félévi és év végi osztályzatát az osztályfőnök az érdemjegyek és a nevelőtestület véleménye alapján állapítja meg. Vitás esetben az osztályban tanító nevelők többségi véleménye dönt az osztályzatról.

A félévi és az év végi osztályzatot az értesítőbe és a bizonyítványba be kell jegyezni.

Iskolánkban a **szorgalom** értékelésének és minősítésének követelményei a következők:

Példás (5) az a tanuló, aki:

- képességeinek megfelelő, egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt,
- tanulmányi feladatait minden tantárgyból rendszeresen elvégzi;
- a tanórákon aktív, szívesen vállal többlet feladatokat is, és azokat elvégzi;
- munkavégzése pontos, megbízható,
- a tanórán kívüli foglalkozásokon, versenyeken önként részt vesz;
- taneszközei tiszták, rendesek, és ezeket a tanítási órákra mindig elhozza.

Jó (4) az a tanuló, aki:

- képességeinek megfelelő, viszonylag egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt,
- rendszeresen, megbízhatóan dolgozik,
- a tanórákon többnyire aktív,
- többlet feladatot, tanórán kívüli foglalkozáson vagy versenyeken való részvételt önként nem vagy ritkán vállal, de az ilyen jellegű megbízatást teljesíti;
- taneszközei tiszták, rendezettek.

Változó (3) az a tanuló, akinek:

- tanulmányi eredménye elmarad képességeitől;
- tanulmányi munkája ingadozó, a tanulásban nem kitartó, feladatait nem mindig teljesíti,
- felszerelése, házi feladata gyakran hiányzik,
- érdemjegyeit, osztályzatait több tárgyból is lerontja;
- önálló munkájában figyelmetlen, a tanórán többnyire csak figyelmeztetésre, felügyelettel dolgozik

Hanyag (2) az a tanuló, aki:

- képességeihez mérten keveset tesz tanulmányi fejlődése érdekében;
- az előírt követelményeknek csak minimális szinten felel meg,
- tanulmányi munkájában megbízhatatlan, figyelmetlen;
- feladatait többnyire nem végzi el;
- felszerelése hiányos, taneszközei rendetlenek,
- a tanuláshoz nyújtott nevelői vagy tanulói segítséget nem fogadja el, annak ellenszegül,
- félévi vagy év végi osztályzata valamely tantárgyból elégtelen.

A szorgalom elbírálásakor az egyes érdemjegyek illetve osztályzatok eléréséhez a felsorolt szempontok közül legalább háromnak az együttes megléte (vagy megsértése) szükséges.

Azt a tanulót, aki képességeihez mérten

- példamutató magatartást tanúsít,
- vagy folyamatosan jó tanulmányi eredményt ér el,
- vagy az osztály, illetve iskolán kívüli tanulmányi, sport, kulturális stb. versenyeken, vetélkedőkön vagy előadásokon, bemutatókon vesz részt,
- vagy bármely más módon hozzájárul az iskola jó hírnevének megőrzéséhez és növeléséhez az iskola jutalomban részesítheti.

20.7. Az iskolai jutalmazás formái

a) Az iskolában tanév közben elismerésként a következő dicsérek adhatók:

- Szaktanári, tanári, tanítói dicséret,
- napközis nevelői dicséret,

- osztályfőnöki dicséret,
- igazgatói dicséret,
- nevelőtestületi dicséret.

Az egész évben példamutató magatartást tanúsító és kiemelkedő munkát végzett tanulók a tanév végén

- szaktárgyi teljesítményért,
- példamutató magatartásért,
- kiemelkedő szorgalomért,
- példamutató magatartásért és kiemelkedő szorgalomért dicséretben részesíthetők.

c) Az egyes tanévek végén, valamint a nyolc éven át kitűnő eredményt elért tanulók oklevelet és pénzjutalmat, ösztöndíjat kapnak, melyet a tanévzáró ünnepélyen az iskola közössége előtt vehetnek át.

d.) Az iskolai szintű versenyeken, vetélkedőkön, illetve előadásokon, bemutatókon eredményesen szereplő tanulók szaktanári dicséretben részesülnek.

e.) Az iskolán kívüli versenyeken, vetélkedőkön, illetve előadásokon, bemutatókon eredményesen szereplő tanulók osztályfőnöki dicséretben részesülnek.

f) Megyei vagy országos tanulmányi versenyen elért eredményes szereplésért a tanuló igazgatói dicséretet kap.

g) A kiemelkedő eredménnyel végzett együttes munkát, az egységes helytállást tanúsító tanulói közösséget csoportos dicséretben és jutalomban lehet részesíteni.

Az a tanuló, aki 3 szaktanári dicséretet kap, osztályfőnöki dicséretben részesül.

Az a tanuló, aki 3 osztályfőnöki dicséret birtokosa, igazgatói dicséretet kap.

Az a tanuló, aki 3 igazgatói dicséretet kapott, tantestületi dicséretben részesül.

A dicséretet írásba kell foglalni, és azt a szülő tudomására kell hozni.

Azt a tanulót, aki

- tanulmányi kötelezettségeit folyamatosan nem teljesíti,
- vagy a házirend előírásait megszegi,
- vagy igazolatlanul mulaszt,
- vagy bármely módon árt az iskola jó hírnevének, büntetésben lehet részesíteni.

20.8. Az iskolai büntetések formái

- szaktanári, tanári, tanítói figyelmeztetés,
- napközis nevelői figyelmeztetés,
- osztályfőnöki figyelmeztetés,
- osztályfőnöki intés;
- osztályfőnöki megrovás;
- igazgatói figyelmeztetés;
- igazgatói intés;
- igazgatói megrovás;
- tantestületi figyelmeztetés;
- tantestületi intés;
- tantestületi megrovás.

A büntetést írásba kell foglalni, és azt a szülő tudomására kell hozni.

Az iskolai büntetések kiszabásánál a fokozatosság elve érvényesül, amelytől indokolt esetben – a vétség súlyára való tekintettel – el lehet térni.

A tanuló súlyos kötelességszegése esetén a büntetési fokozatok betartásától el kell tekinteni, s a tanulót azonnal legalább az „osztályfőnöki megrovás” büntetésben kell részesíteni. Súlyos kötelességszegésnek minősülnek az alábbi esetek:

- durva agresszió, a másik tanuló súlyos bántalmazása;
- az egészségre ártalmas szerek (dohány, szeszesital, drog) iskolába hozatala, fogyasztása;
- a szándékos károkozás;
- az iskola nevelői és alkalmazottai emberi méltóságának megsértése;
- ezeken túl mindazon cselekmények, melyek a büntető törvénykönyv alapján bűncselekménynek minősülnek.

A büntetést írásba kell foglalni, és azt a szülő tudomására kell hozni.

Ha a tanuló a kötelességeit vétkesen és súlyosan megszegi, ellene **a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény** rendelkezései alapján fegyelmi eljárás indítható. A tanuló a fegyelmi eljárás alapján, írásbeli határozattal fegyelmi büntetésben részesíthető.

21. A MINDENNAPOS TESTNEVELÉS, TESTMOZGÁS

MEGVALÓSÍTÁSÁNAK MÓDJA

1. Az iskola a mindennapos testnevelést a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 27. § (11) bekezdésében meghatározottak szerint szervezi meg.
 2. Ennek alapján
 - az iskola minden osztályban, megszervezi a mindennapos testnevelést heti öt testnevelés óra keretében, amelyből a tanuló legfeljebb heti két órát az alábbi módok valamelyikével teljesíthet:
 - a kerettanterv testnevelés tantárgyra vonatkozó rendelkezéseiben meghatározott tanórán való részvétellel,
 - iskolai sportkörben való sportolással,
 - kérelem alapján – sportszervezet, sportegyesület által kiállított igazolás alapján kiadott igazgatói engedéllyel – sportszervezet, sportegyesület keretei között szervezett edzéseken való sportolással.
- Úszásoktatást a 4. évfolyamon végzünk.

22. A TANULÓK FIZIKAI ÁLLAPOTÁNAK MÉRÉSE

1. A tanulók fizikai állapotának mérését a testnevelés tantárgyat tanító nevelők végzik el a testnevelés órákon, tanévenként egy alkalommal. (A felmérés a „Hungarofit teszt” alapján került összeállításra. Lásd: *Módszerek a tanulók fizikai felkészültségének, teljesítményének mérésére, értékelésére Szerkesztette: Anrásné Dr. Teleki Judit, MKM 1997.*)
2. A mérés eredménye alapján a nevelők a tanulók fizikai állapotát, általános teherbíró képességét minősítik, az évente kapott eredményeket összehasonlítják, és ezt az értesítő könyvön keresztül jegy formájában a szülők tudomására hozzák, illetve szülői kérésre szövegesen értékelik.
3. A tanulók fizikai állapotának mérését szolgáló feladatok, illetve az elért eredményekhez tartozó pontszámok:

1.feladat: HELYBŐL TÁVOLUGRÁS (Az alsó végtag dinamikus erejének mérése)

Kiinduló helyzet: a tanuló az elugró vonal (elugró deszka) mögé áll úgy, hogy a cipőorrával a vonalat nem érinti.

Feladat: térdhajlítás – és ezzel egyidejűleg páros karlendítés hátra, hátsó rézsútos mélytartásba, előzetes lendületszerzés –, majd erőteljes páros lábú elrugaszkodás és elugrás előre.

Értékelés: az utolsó nyom és az elugró vonal közötti távolságot mérjük méterben.

Az elért eredmények átszámítása pontszámmá:

Fiúk (4 motorikus próba értékelése esetén)

PONTSZÁM	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
-----------------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

	évfolyam							
1	1.00	1.10	1.23	1.34	1.45	1.55	1.64	1.72
2	1.03	1.13	1.26	1.37	1.48	1.58	1.67	1.75
3	1.06	1.16	1.29	1.40	1.51	1.61	1.70	1.78
4	1.09	1.19	1.30	1.43	1.54	1.64	1.73	1.81
5	1.12	1.22	1.34	1.46	1.57	1.67	1.76	1.84
6	1.15	1.25	1.37	1.49	1.60	1.70	1.79	1.87
7	1.18	1.28	1.40	1.52	1.63	1.73	1.82	1.90
8	1.21	1.31	1.44	1.55	1.66	1.76	1.85	1.93
9	1.24	1.34	1.47	1.58	1.69	1.79	1.88	1.96
10	1.27	1.37	1.50	1.61	1.72	1.82	1.91	1.99
11	1.30	1.40	1.53	1.64	1.75	1.85	1.94	2.02
12	1.33	1.43	1.56	1.67	1.78	1.88	1.97	2.05
13	1.36	1.45	1.59	1.70	1.81	1.91	2.00	2.08
14	1.39	1.48	1.62	1.73	1.84	1.94	2.03	2.11
15	1.42	1.52	1.65	1.76	1.87	1.97	2.06	2.14
16	1.45	1.56	1.68	1.79	1.90	2.00	2.09	2.17
17	1.48	1.58	1.72	1.82	1.93	2.03	2.12	2.20
18	1.51	1.62	1.76	1.85	1.97	2.07	2.16	2.24
19	1.54	1.66	1.80	1.89	2.01	2.11	2.20	2.28
20	1.57	1.70	1.84	1.94	2.05	2.15	2.24	2.32
21	1.61	1.74	1.87	1.98	2.09	2.19	2.28	2.36

Lányok (4 motorikus próba értékelése esetén)

PONTSZÁM	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
	évfolyam							
1	0.97	1.08	1.17	1.24	1.31	1.38	1.43	1.47
2	1.00	1.11	1.20	1.27	1.34	1.41	1.45	1.50
3	1.03	1.14	1.23	1.30	1.37	1.44	1.48	1.53
4	1.06	1.17	1.26	1.34	1.40	1.47	1.51	1.56
5	1.09	1.20	1.29	1.38	1.43	1.50	1.54	1.59
6	1.12	1.23	1.32	1.41	1.45	1.53	1.57	1.62
7	1.15	1.26	1.35	1.44	1.48	1.56	1.60	1.65

8	1.19	1.29	1.38	1.47	1.51	1.59	1.63	1.68
9	1.22	1.32	1.41	1.50	1.54	1.62	1.66	1.71
10	1.25	1.35	1.44	1.53	1.57	1.65	1.69	1.74
11	1.29	1.38	1.48	1.56	1.60	1.68	1.72	1.77
12	1.32	1.41	1.50	1.59	1.63	1.71	1.74	1.80
13	1.35	1.44	1.53	1.62	1.66	1.74	1.77	1.84
14	1.39	1.48	1.57	1.65	1.69	1.77	1.80	1.87
15	1.41	1.50	1.60	1.68	1.72	1.80	1.83	1.90
16	1.44	1.53	1.64	1.71	1.76	1.84	1.87	1.94
17	1.47	1.57	1.67	1.74	1.80	1.87	1.91	1.98
18	1.50	1.60	1.70	1.77	1.84	1.90	1.95	2.02
19	1.54	1.64	1.74	1.80	1.88	1.94	1.99	2.05
20	1.57	1.68	1.78	1.84	1.92	1.98	2.03	2.08
21	1.61	1.72	1.81	1.88	1.96	2.02	2.07	2.11

2. feladat: HASONFEKVÉSBŐL TÖRZSEMELÉS ÉS LEENGEDÉS FOLYAMATOSAN (A hátizmok dinamikus erő-állóképességének mérése)

Maximális időtartam: négy perc.

Kiinduló helyzet: a tanuló a hasán fekszik úgy, hogy az állával megérinti a talajt, és mindkét karja laza tarkórártás helyzetében van. A vizsgálatot végző személy az egymáshoz tett lábfejeket a földhöz szorítja.

Feladat: a tanuló az

1. ütemre törzsemelést végez,
2. ütemre összeérinti a könyökét az álla alatt,
3. ütemre visszanyit tarkórártásba,
4. ütemre törzsét leengedve visszafekszik a földre.

Értékelés: négy perc alatt végrehajtott törzsemelések száma.

Az elért eredmények átszámítása pontszámmá:

Fiúk (4 motorikus próba értékelése esetén)

PONTSZÁM	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
	évfolyam							
1	20	22	24	26	28	30	32	34

2	24	26	28	30	32	34	36	38
3	28	30	32	34	36	38	40	42
4	32	34	36	38	40	42	44	46
5	36	38	40	42	44	46	48	50
6	40	42	44	46	48	50	52	54
7	44	46	48	50	52	54	56	58
8	48	50	52	54	56	58	60	62
9	52	54	56	58	60	62	64	66
10	56	58	60	62	64	66	68	70
11	60	62	64	66	68	70	72	74
12	64	66	68	70	72	74	76	78
13	68	70	72	74	76	78	80	82
14	72	74	76	78	80	82	84	86

Lányok (4 motorikus próba értékelése esetén)

PONTSZÁM	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
	évfolyam							
1	16	19	22	25	28	29	30	32
2	20	23	24	29	32	33	34	36
3	24	27	28	33	36	37	38	40
4	28	31	32	37	40	41	42	44
5	32	35	36	41	44	45	46	48
6	36	39	40	45	48	49	50	52
7	40	43	44	49	52	53	54	56
8	44	47	48	53	56	57	58	60
9	48	51	51	57	60	61	62	64
10	52	55	56	61	64	65	66	68
11	56	59	60	65	68	69	70	72
12	60	63	64	69	72	73	74	76
13	64	67	68	73	76	77	78	80
14	68	71	74	77	80	82	83	84

3. feladat: HANYATTFEKVÉSBŐL FELÜLÉS TÉRDÉRINTÉSSEL FOLYAMATOSAN (A hasizmok erő-állóképességének mérése)

Maximális időtartam: négy perc.

Kiinduló helyzet: a tanuló torna vagy egyéb puha szőnyegen a hátán fekszik, és mindkét térdét 90 fokos szögben behajlítja. Laza tarkóra tartás előre néző könyökkel.

Feladat: a tanuló üljön fel, könyökével érintse meg azonos oldalon a combokat. Hanyattfekvés és újjabb felülés következik folyamatosan.

Értékelés: a szünet nélküli szabályosan végrehajtott felülések száma négy perc alatt.

Az elért eredmények átszámítása pontszámmá:

Fiúk (4 motorikus próba értékelése esetén)

PONTSZÁM	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
	évfolyam							
1	25	28	31	34	36	38	40	42
2	30	33	36	39	41	43	45	47
3	35	38	41	44	46	48	50	52
4	40	43	46	49	51	53	55	57
5	45	48	51	54	56	58	60	62
6	50	53	56	59	61	63	65	67
7	55	58	61	64	66	68	70	72
8	60	63	66	69	71	73	75	78
9	65	68	71	74	76	78	80	82
10	70	73	76	79	81	83	85	87
11	75	78	81	84	86	88	90	92
12	80	83	86	89	91	93	95	97
13	85	88	91	94	96	98	100	102
14	90	93	96	98	100	102	104	106

Lányok (4 motorikus próba értékelése esetén)

PONTSZÁM	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
	évfolyam							
1	20	23	26	29	32	34	36	38
2	25	28	31	34	36	38	40	42
3	30	33	36	39	41	43	45	47
4	35	38	41	44	46	48	50	52
5	40	43	46	49	51	53	55	57
6	45	48	51	54	56	58	60	62
7	50	53	56	59	61	63	65	67
8	55	58	61	64	66	68	70	72
9	60	63	66	69	71	73	75	77
10	65	68	71	74	76	78	80	82
11	70	73	76	79	81	83	85	87
12	75	78	81	84	86	88	90	92
13	80	83	86	89	91	93	95	97
14	85	88	91	94	96	98	100	102

4. feladat: FEKVŐTÁMASZBAN KARHAJLÍTÁS- ÉS NYÚJTÁS FOLYAMATOSAN (A vállövi és a karizmok dinamikus erő-állóképességének mérése)

Maximális időtartam: lányok 2 perc; fiúk: 4 perc.

Kiinduló helyzet: mellső fekvőtámasz (tenyerek vállszélességben előre néző ujjakkal, egyenes törzs, nyak a gerinc meghosszabbításában, nyújtott térd, merőleges kar).

Feladat: a tanuló mellső fekvőtámaszból indítva karhajlítást- és nyújtást végez. A törzs feszes, egyenes tartását a karnyújtás- és karhajlítás ideje alatt is meg kell tartani, a fej nem lóghat. A karhajlítás addig történik, amíg a felkar vízszintes helyzetbe nem kerül.

Értékelés: a szünet nélküli szabályosan végrehajtott ismétlések száma.

Az elért eredmények átszámítása pontszámmá:

Fiúk (4 motorikus próba értékelése esetén)

PONTSZÁM	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
-----------------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

	évfolyam							
1	5	7	9	11	13	15	17	19
2	7	9	11	13	15	17	19	21
3	9	11	13	15	17	19	21	23
4	11	13	15	17	19	21	23	25
5	13	15	17	19	21	23	25	27
6	15	17	19	21	23	25	27	29
7	17	19	21	23	25	27	29	31
8	19	21	23	25	27	29	31	33
9	21	23	25	27	29	31	33	35
10	23	25	27	29	31	33	35	37
11	25	27	29	31	33	35	37	39
12	26	28	30	32	34	36	38	40
13	27	29	31	33	35	37	39	41
14	28	30	32	34	36	38	40	42

Lányok (4 motorikus próba értékelése esetén)

PONTSZÁM	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
	évfolyam							
1	1	1	2	2	3	4	5	6
2	1	2	2	3	4	5	6	7
3	2	2	3	4	5	6	7	8
4	2	3	4	5	6	7	8	9
5	3	4	5	6	7	8	9	10
6	4	5	6	7	8	9	10	11
7	5	6	7	8	9	10	11	12
8	6	7	8	9	10	11	12	13
9	7	8	9	10	11	12	13	14
10	8	9	10	11	12	13	14	15
11	9	10	11	12	13	14	15	16
12	10	11	12	13	14	15	16	17
13	11	12	13	14	15	16	17	18
14	12	13	14	15	16	17	18	19

4. A tanulók minősítése a négy feladatban elért összes pontszám alapján:

<i>Elért összes pontszám</i>	<i>Minősítés</i>	<i>Jegy alapú minősítés</i>
0 – 11	igen gyenge	elégséges (2)
12 – 22	gyenge	
23 – 33	elfogadható	közepes (3)
34 – 43	közepes	
43 – 52	jó	jó (4)
53 – 63	kiváló	jeles (5)

23. A PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉRVÉNYESSÉGÉVEL, MÓDOSÍTÁSÁVAL, NYILVÁNOSSÁGÁVAL KAPCSOLATOS EGYÉB INTÉZKEDÉSEK

I. A pedagógiai program érvényességi ideje

1. Az iskola 2020. szeptember 1. napjától az első és az ötödik évfolyamon szervezi meg először nevelő és oktató munkáját e pedagógia program alapján.
2. A pedagógiai program felmenő rendszerben kerül bevezetésre.
3. Ezen pedagógiai program érvényességi ideje négy tanévre – azaz 2020. szeptember 1. napjától 2024. augusztus 31. napjáig – szól.

II. A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata

1. A pedagógiai programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja.
 - A nevelők szakmai munkaközösségei (ahol ilyen nem működik, ott a szaktanárok) minden tanév végén írásban értékelik a pedagógiai programban megfogalmazott általános célok és követelmények megvalósulását.
2. A 2023-2024. tanév során a nevelőtestületnek el kell végeznie a pedagógiai program teljes – minden fejezetre kiterjedő – felülvizsgálatát, értékelését, és szükség esetén ezen pedagógiai programot módosítania kell, vagy teljesen új pedagógiai programot kell kidolgoznia.

III. A pedagógiai program módosítása

1. A pedagógiai program módosítására javaslatot tehet:
 - az intézményvezető;
 - a nevelőtestület bármely tagja;
 - a nevelők szakmai munkaközösségei;
 - a Szülői Munkaközösség;
 - az iskola fenntartója.

2. A tanulók a pedagógiai program módosítását a Diákönkormányzat diákönkormányzati képviselői útján az intézményi tanácsnak javasolhatják.
3. A pedagógiai program módosítását a nevelőtestület fogadja el, és az intézményvezető jóváhagyásával válik érvényessé. A pedagógiai program azon rendelkezéseinek érvénybelépéséhez, amelyekből a fenntartóra vagy a működtetőre a jogszabályi előírásokon felül többletkötelezettség hárul, be kell szerezni a fenntartó, illetve a működtető egyetértését.
4. A módosított pedagógiai programot a jóváhagyást követő tanév szeptember első napjától az első és az ötödik évfolyamtól kezdve felmenő rendszerben kell bevezetni.

IV. A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala

1. Az iskola pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára hozzáférhető.
2. A házirend elolvasható az iskola honlapján. Az iskolai honlap internetcíme: kzaltisk@sasip.hu.
3. A pedagógiai programról minden érdeklődő tájékoztatást kérhet az iskola vezetésétől, valamint az iskola pedagógusaitól a nevelők fogadóóráján vagy – ettől eltérően – a pedagógussal előre egyeztetett időpontban.
4. A pedagógiai program egy-egy példánya a következő személyeknél, illetve intézményeknél tekinthető meg:
 - az iskola honlapján;
 - az iskola fenntartójánál;
 - az iskola irattárában;
 - az iskola könyvtárában;
 - az iskola nevelői szobájában;
 - az intézményvezetőnél;
 - az iskolai könyvtárban;

24. A PEDAGÓGIAI PROGRAM ELFOGADÁSÁRA ÉS JÓVÁHAGYÁSÁRA VONATKOZÓ ZÁRADÉKOK

A Kiszombori Dózsa György Általános Iskola pedagógiai programjával az **iskola fenntartója** egyetért, az abból a jogszabályi előírásokon felül rá háruló többletkötelezettségeket vállalja.

A Kiszombori Dózsa György Általános Iskola Szülői Munkaközösségének képviselőjében aláírással tanúsítom, hogy a Pedagógiai program elkészítéséhez és elfogadásához előírt véleményezési jogunkat gyakoroltuk, a pedagógiai programot változtatás nélkül elfogadtuk.

Kiszombor, 2022. augusztus 30.

az SZMK elnöke

A Kiszombori Dózsa György Általános Iskola Pedagógiai programját a nevelőtestület 2022. augusztus 30. napján tartott ülésén elfogadta.

A Kiszombori Dózsa György Általános Iskola Pedagógiai programját a mai napon jóváhagytam.

Kiszombor, 2022. augusztus 30.

.....
Vajda Ágnes
intézményvezető

Megjegyzés: „A nevelési-oktatási intézmény pedagógiai programja a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé” (In: 2011. évi CXCV törvény 32.§ (1) i)

ÉNEK-ZENE

az általános iskolák 1. évfolyama számára,

mely a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm rendelet módosításaként megalkotott 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelet, azaz a 2020-as Nemzeti alaptantervhez illeszkedő tartalmi szabályozók (kerettantervek) alapján készült.

Az ének- zenei nevelés a tanuló identitástudatának kialakítása és személyiségfejlődése szempontjából kiemelkedő fontosságú. A zenei nevelés akkor lesz eredményes, ha kialakul a tanuló zenei anyanyelve, mely által hazájához, nemzetéhez értelmileg és érzelmileg egyaránt kötődik. A pedagógus munkájának érdemi szerepe van a gyermek iskolai életében, ennek hatása életre szóló, túlmutat az iskola falain.

Az ének-zenei nevelés speciálisan olyan készségeket, képességeket, kompetenciákat is fejleszt, melyek hatással vannak egyéb, nem zenei képességekre is (transzferhatás).

Az ének-zene tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

A tanulás kompetenciái: A tanár és a tanuló együttműködésének kiemelt szerepe van az aktív tanulás kompetenciáinak kialakításában és fenntartásában, megerősítésében és továbbfejlesztésében. Ebben az ének-zenére különösen fontos szerep hárul. Az ének-zene tanulását nem a hagyományosnak tekintett tanulási módok, hanem a ráérzés, a gyakorlás (ismétlés) és az önreflexivitás támogatja. Ebből adódik, hogy a tanulásból adódó sikeresség élményként jelenik meg. Ennek az élménynek a megtapasztalása más tárgyak tanulásához is pozitívan járul hozzá.

A kommunikációs kompetenciák: Az írott és a beszélt nyelvhez hasonlóan létezik zenei anyanyelv is, mely saját szintaktikával rendelkező, hierarchikus rendszer. Ezek feldolgozása azonos agyi struktúrák által történik, ezért a zene kiválóan alkalmas az anyanyelvi és az idegen nyelvi kompetenciák fejlesztésére, illetve a beszédnehézségek enyhítésére, melyekre hatékony eszköz a ritmus és a hallásfejlesztés. Lényeges a

szöveges éneklés mint verbális kommunikáció, valamint a saját, alkotó gondolatokat kifejező improvizáció. A tanuló megismeri a zene mindennapi funkcióját, és megtanulja értelmezni a zene médiában történő használatát is.

A digitális kompetenciák: A tanuló a digitális világban él és annak eszközeit használja mindennapjaihoz, ezért az oktatás hatékonyságát növeli, ha a pedagógus épít a tanuló ilyen irányú jártasságára. A tanuló kezében lévő mindennapos digitális eszközök alkalmasak arra is, hogy használójuk számára a zenei kommunikáció eszközei legyenek. A zenei szoftverek, alkalmazások játékosan fejlesztik az infokommunikációs kompetenciákat.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tanuló megtapasztalja az együttműködés hatékonyságát a csoportos zenei tevékenységeken keresztül (pl. kórus), és lehetősége van véleményének, gondolatainak kinyilvánítására. Mások produkciójának tisztelettel való figyelése a különböző nézőpontok iránti toleranciáját formálja.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: Az önkifejezés, a kreativitás és a szépérzék fejlesztése keretében a tanuló a zenét sajátos nyelvként ismeri fel, mellyel képessé válik gondolatai, érzései tolmácsolására, használva az improvizáció adta lehetőségeket is.

A zenei nevelés Magyarországon a Kodály Zoltán által megalkotott filozófiát követve, tevékenység központú módszer alapján valósul meg. A magyar zenekultúra évszázados hagyománya, hatalmas magyar dallamkincse, bőséges tartalmat kínál a zenei oktatás minden szintjéhez. Zenei anyanyelvünk, általános műveltségünk megalapozásának és nemzeti azonosságtudatunknak fontos tényezője.

„Mielőtt más népeket akarunk megérteni, magunkat kell megértenünk. Semmi sem alkalmasabb erre, mint a népdal. Erre az alapra épülhet olyan zenei műveltség, mely nemzeti, de lelket tár minden nép nagy alkotásainak. Értékmérőt is kap a népdallal, aki e századok csiszolta tökéletességhez méri, amit hall: nem tévesztik meg többé hamis bálványok...” (Kodály Zoltán)

1. évfolyam

Az alapozás időszakát az első félévben sok játék és önfeledt éneklés jellemezze, mely megelőzi az ismeretek tanítását. A zenei elemek tudatosítása a második félévben kezdődik. Tanulják meg a gyermekjáték-dalokat és játsszanak a tanteremben, az udvaron, a folyosón – ahol csak hely és alkalom adódik rá. Alapvető fontosságú az egyenletes lüktetés érzetének kialakítása, és folyamatos gondozása. Ugyancsak folyamatos feladat az osztály hangzásának fejlesztése, egységessé tétele, és a tiszta intonáció kialakítása. A zenei írás-olvasás elsajátíttatása fokozatosan és

folyamatosan történjen. A tanulók a megismert zeneműveket, átélt élményeiket szavakkal, rajzzal, tánccal és szabad mozgás improvizációval fejezzék ki.

A magyar zenepedagógiai hagyományoknak megfelelően a fejlesztés alapja a pedagógus és a tanulók közös alkotómunkája.

Az 1. évfolyamon az ének-zene tantárgy alapóraszám: 72 óra.

1. évfolyam

	A tantárgy heti óraszám	A tantárgy éves óraszám
1. évfolyam	2	68+4 óra

Életkori sajátosságoknak megfelelő gyermekdalok, gyermekjátékdalok, vagyis olyan zeneművek, melyek az életkornak megfelelő élethelyzetek zenei képét adják. Lehetőséget adnak játékra, különböző mozgásformák kitalálására, gyakorlására. A dalok elsősorban, de nem kizárólagosan pentaton hangkészletűek, figyelembe véve a gyermek hangterjedelmét is.

Ajánlott dal tanulási anyag

Gyermekdalok, gyermekjátékdalok, mindennapi élethelyzeteket, életképeket kifejező dalok

Aki nem lép egyszerre; Budabuda bácsi; Bújj, bújj itt megyek; Bújj, bújj medve; Bújj, bújj zöld ág; Egyenlőre, két kettőre; Egyél libám; Erdő mellett nem jó lakni; Ess, eső, ess; Ég a gyertya, ég; Éliás, Tóbiás; Én kis kertem kerteltem; Fecskét látok; Fehér liliomszál; Gyertek haza ludaim; Gyertek lányok játszani, játszani; Gyertek lányok ligetre; Gyerünk, menjünk vendégségbe; Hej, a sályi piacon; Hess el, sas!; Hinta, palinta; Hód, hód, fényes lánc; Kering az orsó; Kicsi vagyok én; Körtéfa; Megy a kocsi; Nyisd ki Isten kiskapudát; Rece, rece pogácsa; Sírjunk, ríjunk; Szegény legény; Szőlj síp, szőlj; Ti csak esztek, isztok; Túrót ettem; Tücsök koma gyere ki; Zíbor, zábor; Zsipp-zsupp

Dalok alkalmakra, jeles napokra

Szent Gergely doktornak; Télapó itt van (Gyermekdal – Donászy M.); Kirje, kirje; Járdányi Pál – Szőnyi Zoltán: Brumm, brumm, Brúnó; Sárdó, gyűj el; Esik eső karikára; Balázs Á. – Nádas Katalin: Fűzzünk, fűzzünk; Már megjöttünk estére (vers:Károlyi Amy); Hová mégy te kis nyulacska?

Mondókák, kiszámolók

Egy – megérett a meggy; Névcsőfolók – pl. Balázs, csípjen meg a darázs; Hüvelykujjam almafa; Lementem a pincébe; Gyerekek, gyerekek, szeretik a peracet

Ajánlott zenehallgatási anyag

Kodály Zoltán: Gergely-járás, részlet a gyermekkarból; Nyulacska – gyermekkar; Katalinka – gyermekkar; Bartók Béla: Gyermeknek I./3. Szegény legény; I./12. Lánccs, lánccs, eszterlánccs; Bartók Béla: Mikrokozmosz – részletek; 44 hegedűduó – I. füzet – Párnástánc (Elvesztettem zsebkendőmet); Bárdos Lajos: Karácsonyi bölcsődal – vegyeskar; Adriano Banchieri: Állatok rögtönzött ellenpontja; Leopold Mozart: Gyermekszimfónia – részlet; W.A. Mozart: Esz-dúr kürtverseny III. tétel – részlet; Saint-Saëns: Az állatok farsangja – részletek; Csajkovszkij: Diótörő - Játék katonák indulója; Szőnyi Erzsébet: 21 énekes játék – Sípkészítő (Szólj síp); Névcsőfolók- „Ádám kutya ül a hátán

Témakör: Zeneművek/Énekes anyag		Óraszám: 35+2
Fogalmak: Népdal; gyermekjátékdal; körjáték; néptánc; hangszerkíséret; szolmizáció; kézjel		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Magyar gyermekdalok és népdalok hallás utáni megtanulása és éneklése – A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával, 	<ul style="list-style-type: none"> - Népi gyermekjátékok, mondókák elsajátítása: kiolvasók, csujogatók, sétálók, szerepváltó és párcserélő körjátékok, leánykérő játékok, hidas játékok, különféle vonulások 	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – csoportosan vagy önállóan, életkorának és hangi sajátosságainak megfelelő hangmagasságban énekel,

<p>mint egyenes testtartás, helyes légzés, artikuláció, szolmizációs kézjéről való éneklés.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az előadói készség fejlesztése tevékenységeken keresztül – A befogadói készség fejlesztése hallás utáni daltanítás kapcsán – A gyermeki világ felfedezése a tanult dalokban – Évfolyamonként legalább 35 magyar gyermekdal és népdal hallás utáni ismerete – A tanult dalokhoz kapcsolódó játékok elsajátítása – <i>Egyenes testtartás, helyes légzés, artikuláció</i> – A kézjel, mint jelrendszer ismerete – Szolmizációs kézjéről való éneklés 	<ul style="list-style-type: none"> - Magyar népdalok megtanulása: névnapköszöntők, csúfolódók, tréfás dalok, párosítók. - Más népek dalainak megismerése (környező népek, nemzetiségek dalai). Művészi értékű komponált gyermekdalok és megzenésített versek tiszta éneklése (ajánlott: Kodály Zoltán, Bárdos Lajos, Járdányi Pál, Ádám Jenő). - Felelgető éneklés, kérdés-felelet játékok, hangutánzó dallamosztinátó dalhoz. - Egyenletes mérő és a dal ritmusának megkülönböztetése (nagytesti mozgással, tapsolással, ritmushangszerekkel, dallamhangszerekkel). Dallamvonal szemléltetése nagytesti mozgással. 	<p>törekszik a tiszta intonációra;</p> <ul style="list-style-type: none"> – különböző hangerővel tud énekelni; – a zenei produkciók kifejező előadásmódján a pedagógus visszajelzése alapján alakít; – a tanult dalokhoz kapcsolódó játékokban, táncokban, dramatizált előadásokban osztálytársaival aktívan részt vesz; – hangszerkíséretes dalokat énekel tanára vagy hangszeren játszó osztálytársa kíséretével; – ismeri a tanult, énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangokat; – kézjéről énekel; – belső hallása fejlődik.
--	---	--

Témakör: Zeneművek/Zenehallgatás		Óraszám: 13
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Az énekes anyaghoz kapcsolódó és az életkornak megfelelő, különböző stílusú, korú és műfajú zenék hallgatása; – Cselekményes zenékben az egyes szereplők zenei ábrázolásának megfigyelése; – Hangutánzások, hangszínek, ellentétek megfigyelése a hallgatott zenékben; – A zene keltette érzések kifejezése szóval, rajzzal, tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval; – Befogadói készség: ráhangolódás a hallgatott zeneművekre; – Emberi hangfajták (gyermek, női, férfihang) 	<ul style="list-style-type: none"> - Zenehallgatás tanári bemutatással vagy felvételről (audio, video) az évfolyam énekes és generatív tevékenységeihez valamint a befogadói kompetenciák fejlesztéséhez kapcsolódóan válogatva a zeneirodalom különböző korszakaiból beleértve a 20. század és korunk zeneirodalmát (Halász Judit, Gryllus Vilmos, Alma együttes stb.) is különösen a következő témakörökben: csend és hang, hangszerek, természet a zenében, szólóhang-kórus, szóló hangszer-zenekar, ellentétpárok (beszéd-ének, gyors-lassú, hangos-halk, magas-mély). - Cselekményes és programzene hallgatása (pl. mesebalett) a cselekmény megfigyelésével, a 	<p><i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – érzékeli és megnevezi a hangerő, hangszín, hangmagasság változásait, az őt körülvevő világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben; – zenehallgatási élményekkel gazdagodik; – megismeri az énekelve megtanult dalt, feldolgozás formájában is; – képes asszociálni a hallott zenében megjelenített állatokra, életképekre; – megismer több, a mindennapokhoz, továbbá alkalmakhoz, ünnepekhez, jeles napokhoz fűződő

<p>megfigyelése a tanult zenei anyagban;</p> <ul style="list-style-type: none"> – A hangszerek hangszínének megfigyelése a tanult zenei anyagban; – A szóló és kórus, szólóhangszer és zenekar megkülönböztetése, megnevezése a tanult zenei anyagban. 	<p>szereplők karakterének zenei eszközökkel történő azonosításával (pl. tündér, boszorkány, királylány, királyfi, udvari bolond és „varázserejű” hangszerek).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ismerjék és szívesen énekeljék a helyi (Csongrád-Csanád megyei) népdalokat, vegyenek részt a hagyományörző rendezvényeken (szüreti felvonulás, falunap, Luca-nap, nemzeti ünnepek, vallási ünnepek, stb.) 	<p>zenei részletet;</p> <p><i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – a hallgatott zenét adott szempontok alapján megfigyeli, és ezekről tanári kérdések segítségével szóban beszámol; – a zenei aktivitáson keresztül megtapasztalja a zenei befogadás örömét; – felismeri a zongora hangját; – felismeri és megkülönbözteti a gyermekkar és a vegyeskar hangzását; – meg tudja különböztetni a szólóhangszer hangzását a zenekari hangzástól; – képzelete és kreatív gondolkodása fejlődik; – képes az érzelmi azonosulásra; – egyre hosszabb zenei részletekre képes figyelni; – képes megérteni az zenék
--	---	---

		<p>üzenetét;</p> <ul style="list-style-type: none"> – szóval, rajzzal, tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval – egyénilig, párban vagy csoportosan – kifejezi a zene által benne keltett érzéseket.
<p>Témakör: : Zenei ismeretek/ Ritmikai fejlesztés Óraszám: 6+2</p>		
<p>Fogalmak: Mérő; ritmus; szünet; ütem; ütemvonal; záróvonal; ismétlőjel, ütemmutató; ritmushangszer; rögtönzés; ötvonalas rendszer; vonal-vonalköz; kezdőhang, gyors; lassú; osztinató, ritmuskánon</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> – Egyenletes mérő hangoztatása éneklés és esetenként zenehallgatás közben – Zenei hangsúly érzékeltetése és reprodukciója – Alapritmusok gyakorlása 2-es ütemben mozgással, testhangszerrel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobantás), a tanuló által 	<ul style="list-style-type: none"> - Egyenletes mérő és a dal ritmusának hangoztatása (nagytesti mozgással, tapsolással, ritmushangszerekkel). - Negyed, nyolcadpár, negyed szünet. - Ritmusmotívumok hangoztatása ritmustapssal és ritmushangszerekkel. - Rritmusolvasás, ritmusfelelgetés, ritmuspótlás, 	<p><i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – érti a tempó és az egyenletes lüktetés fogalmát; – megkülönbözteti a mérőt és a ritmust; – a testét hangszerként is használja; – egyszerű

<p>készített hangkeltő eszközökkel, és ritmusnevekkel csoportosan és párban:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● a zenei hangsúly érzékeltetésével, ● mondókák, gyermekversek ritmusának hangoztatásával, ● felelgetős ritmusjátékokkal, ● ritmussorok rögtönzésével pl. egy szó vagy érzelem kifejezésére <p>– Alkotói készség: Rögtönzés dallammal, ritmussal, ritmussorok alkotása változatos hangszínek használatával, testhangszer és különböző hangkeltő eszközök és ritmushangszerek segítségével.</p> <p>– Egyszerű ritmushangszerek (pl.</p>	<p>ritmuslánc, ritmusmemoriter.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Komplex mozgásfejlesztés egyszerű tánclépésekkel (kilépések, kijárások), a ritmus változatos megszólaltatással (kéz és láb által). - 2/4, ütemmutató. - Ütemhangsúly érzékeltetése ütemezéssel. - Motorikus képességek változatos mozgással és ütemezéssel. - Ismétlődés a zenében, ritmosztinató. - Gyors-lassú érzékeltetése. 	<p>ritmushangszereket használ.</p> <p><i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – érzékeli és hangoztatja az egyenletes mérőt a tanult dalokban, zenei szemelvényekben – érzékeli az ütemhangsúlyt; – tapsolja a dalok, mondókák ritmusát; – felismeri és hangoztatja a negyed, nyolcadpár, a negyed értékű szünetet, tájékozódik a 2-es ütemben, felismeri és használja az ütemvonalat, záróvonalat, az ismétlőjelet; – mondókákat alkot, ritmusokat rögtönöz.
--	--	---

<p>dobok, húrok, csörgők stb.) és hangkeltő eszközök készítése; Játékkal oldott zenei tevékenységek alkalmazása</p> <ul style="list-style-type: none"> – Egyenletes lüktetés, mérő – Negyed, nyolcadpár, , a negyed és negyed értékű szünet – 2-es ütem – Ütemmutató, hangjegy, szünet, vonal-vonalköz, ütemvonal, kezdőhang, 		
Témakör: Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés		Óraszám: 7
Fogalmak: halk, hangos, hangmagasság, hangszín, hangerő		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – A hangerő, hangszín, hangmagasság változásainak megfigyelése és megnevezése a környező világ hangjaiban, tanult 	<ul style="list-style-type: none"> - Hangrelációk érzékeltetése, nagymozgással, reláció térbeli mutatóival, kézzel. - Énekes rögtönzés hangokkal, ellentétpárok: csend és hang, 	<p><i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – érzékeli a hangok

<p>dalokban, zeneművekben;</p> <ul style="list-style-type: none"> – Magas és mély hangok megfigyelése a tanult dalokban; – Hangszínek és ellentétes dinamikai szintek gyakorlása hangutánzással, felelgetős játékokkal; – Belső hallás fejlesztése dallambújtatással; – A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése; – Alkotói készség: Rövid dallamsorok rögtönzése pl. saját névre; – A testhangszerek (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), és a tanuló által készített hangkeltő eszközök hangszínének megfigyelése és azok improvizatív használata egy szó vagy érzelem kifejezésére; – A pentaton hangkészlet hangjainak ismerete lá, szó, 	<p>beszéd és énekhang, hangutánzás, hangos és halk, mély és magas, rövid és hosszú, saját név éneklése szabadon vagy a tanult dallamfordulatokkal, énekbeszéd.</p> <ul style="list-style-type: none"> - A tanult dalokból a dallam kiemelésének képessége: dallamfordulatok: sm, lsm - - Tanult mondókák éneklése rögtönzött dallammal a tanult dalok hangkészletének felhasználva, tanult dalok átköltése, más befejezéssel, énekes párbeszéd - Belső hallást fejlesztő énekes gyakorlatok: dallambújtatás 	<p>egymásutánját, különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket, ezeket felismeri az őt körülvevő világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben;</p> <ul style="list-style-type: none"> – érti a különbséget a hangerő, hangszín, hangmagasság fogalmai között; – rövid dallamsorokat rögtönöz; – örömmel vesz részt az alkotói folyamatokban. <p><i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – megismeri, énekli és alkalmazza a pentaton hangkészlet hangjait (lá, szó, mi, dó); – a dalokat tanári segítséggel szolmizálva énekli, kézjelekkel mutatja (lá, szó, mi, dó); – a fenti hangkészletben különböző gyakorlási formákban használja, belső hallása fejlődik;
---	--	---

<p>mi, dó;</p> <ul style="list-style-type: none"> - A pentaton hangkészlet kézjeleinek ismerete és kézjelről történő éneklése (lá, szó mi, dó); 		<ul style="list-style-type: none"> - megtapasztalja a relatív szolmizáció lényegét; - a tanult dalok, zenei részletek éneklésekor tudja változtatni hangerejét a zenei kifejezésnek megfelelően; - különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket hallás után megfigyel és reprodukál.
--	--	---

Témakör: Zenei ismeretek/ Zenei írás, olvasás

Óraszám: 7

Fogalmak: Hangjegy

Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> - A hallás után tanult dalok kottából való azonosításának előkészítése különböző eszközökkel (pl. a dallamvonal lerajzolásával, mozgással stb.); - A hangmagasság, dallamvonal, és időbeli 	<p>Zeneelméleti alapismeretek megszerzése az előkészítés – tudatosítás</p> <ul style="list-style-type: none"> - gyakorlás/alkalmazás hármas egységében. -Ritmikai elemek, metrum: -A mérő és ritmus megkülönböztetése. -A tanult dalokból, dalrészletekből, versekből a tanulandó ritmus 	<p><i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - megfigyeli és azonosítja az alapvető zenei jelenségeket (hangmagasság) a kottában; - kottaképről azonosítja a hallás után tanult dalokat;

<p>viszonyok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon;</p> <ul style="list-style-type: none"> – A kottakép alapvető funkcionális elemeinek felismerése: ütemmutató, hangjegy, szünet, vonal – vonalköz, , ütemvonal, – A figyelem, az összpontosítás fejlesztése egyszerű zenei írás – olvasási feladatok segítségével; – A finommotorikus mozgások gyakorlása egyszerű zenei írás feladatok segítségével; – Negyed, nyolcadpár, a negyed értékű szünet grafikai képe és írása – Ütemvonal és záróvonal grafikai képe és írása; – A lá - szó - mi - dó- szolmizációs hangok leírása fokozatos bevezetéssel, különböző hangmagasságokban. 	<p>kiemelése.</p> <ul style="list-style-type: none"> -Ritmikai elemek megnevezése gyakorlónévvvel: tá (negyedérték), titi (nyolcadpár), szün(negyed szünet) -Ritmikai elemek jele. -Ritmikai elemek értéke (viszonyítva a korábban megtanult elemekhez). -A hangsúlyos és hangsúlytalan ütemrész megkülönböztetése, ütemmutató, ütemfajta: 2/4 -Dallami elemek: <p>Tanult dalokból dallamfordulat új hangjának kiemelése, megnevezése szolmizációval: szó-mi-lá-dó</p> <p>Az új szolmizációs hang kézjele és betűjele: s-m-l</p> <ul style="list-style-type: none"> -A vonalrendszer megismertetése: öt vonal, négy vonalköz. <p>Az új szolmizációs hang helye a vonalrendszerben, a kottakép alapjainak megismertetése.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – érzékeli, hogy ugyanaz a dallamrészlet különböző magasságokban írható, olvasható. <p><i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – tanári segítséggel képes leírni egyszerű ritmusokat a tanult értékekkel; – tanári segítséggel képes leírni egyszerű dallamfordulatokat a tanult dallamhangokkal; – képes egyszerű kottában tájékozódni;
--	--	--

Tovább lépés feltétele:	A tanulók 20 népdalt elő tudnak adni emlékezetből, valamint ismerik a hozzátartozó játékokat. Egyénileg és csoportosan bátran énekelnek. Kreatívan részt vesznek a különböző játékokban, feladatokban. A tanult zenei elemeket (ritmus, dallam), felismerik kottaképről, kézjelről, betűkottáról.	

Ének-zene

Az általános iskola 2. évfolyam számára

HELYI TANTERV

Az 1. évfolyamon az ének-zene tantárgy alapóraszám: 72 óra.

2. évfolyam

	A tantárgy heti óraszám	A tantárgy éves óraszám
2. évfolyam	2	68+4 óra

Ajánlott dal tanulási anyag

Gyermekdalok, gyermekjátékdalok, mindennapi élethelyzetek, életképek

A gúnárom elveszett; A part alatt; Csillagoknak teremtője; Csömödéri; Egy kis malac; Egyszer egy királyfi; Elvesztettem zsebkendőmet; Ess, eső, ess; Este van már, nyolc óra; Harcsa van a vízbe'; Hatan vannak a mi ludaink; Három éjjel, Hej, tulipán; Hej, vára vára; Hess, légy, ne szállj rám; Hol jártál, báránycám?; Hopp, Juliska; Hová mégy?; Isten éltesse, Péter, Pál!; Járom az új várnak; Kapitány úr megizente; Keresd meg a tüt; Két krajcárom; Kis kece lányom; Kivirágzott a diófa; Kőketánc; Kodály – Weöres S.: Jön a kocs; Láttál-e már valaha; Méz, méz, méz; Most viszik, most viszik; Nincs szebb állat, mint a lúd; Süssünk, süssünk valamit;

Szélről legeljetek; Széles az én kedvem ma; Ti csak esztek; Tivi - tovi tács; Tüzet viszek; Úszik a kácsa; Virágéknál ég a világ

Dalok alkalmakra, jeles napokra

Hull a pelyhes; Betlehembe, jer, pajtás!; A kis Jézus; Regöljünk, regöljünk; Ma van húsvét napja (Húsvétoló); Állj be, Berci katonának!; Még azt mondják nem illik; Járdányi Pál - Weöres Sándor: Tavaszköszöntő (Sándor napján); Járdányi Pál – Szőnyi Zoltán: Orgona ága; Serkenj fel, kegyes nép

Ajánlott zenehallgatási anyag

Erkel Ferenc: Himnusz; Kodály: Méz, méz, méz – gyermekkar; Hajnövesztő – gyermekkar; Csillagoknak teremtője – duett; Nagyszalontai köszöntő – gyermekkar; Bartók Béla: Cipósütés – gyermekkar; Gyermeknek I./1. Játzó gyermekek (Süssünk, süssünk valamit); I./4. Párnatánc (Elvesztettem zsebkendőmet); I./6. Balkéztanulmány (Hej, tulipán); I./7. Játékdal (Keresd meg a tút); I./17. Körtánc (Kis kece lányom); II./23. Táncdal (Hopp, Juliska); II./27. Tréfa (A gúnárom elveszett); Bartók Béla: Mikrokozmosz – Mese a kis légyről; Antonio Scandelli: A tyúk; A. Vivaldi: Négy évszak – Tél II. tétel; W.A. Mozart: Német táncok – Utazás szánon; Saint-Saëns: Az állatok farsangja – részletek; Rimszkij–Korszakov: Dongó; Muszorgszkij: Egy kiállítás képei – Kiscsibék tánca a tojáshéjban; Állatos dalok; Betlehemes /A kis Jézus aranyalma

Témakör: Zeneművek/Énekes anyag		Óraszám: 35+2
Fogalmak: Népdal; gyermekjátékdal; körjáték; néptánc; mondóka, népi játék, népszokás, hangszerkíséret; szolmizáció; kézjel; légzés, hangerő, egyenletes mérő, gyors, lassú, halk, hangos, magas, mély, kezdőhang, záróhang, dallamsor, staféta éneklés, kérdés-felelet.		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – magyar gyermekdalok és népdalok hallás utáni megtanulása és éneklése – a tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak 	<ul style="list-style-type: none"> - Népi gyermekjátékok, mondókák elsajátítása: kiolvasók, csujogatók, sétálók, szerepváltó és párcserélő körjátékok, leánykérő játékok, hidas játékok, különféle vonulások 	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére: – önállóan, életkorának és hangi sajátosságainak megfelelő hangmagasságban énekel,</p>

<p>gyakorlásával, mint egyenes testtartás, helyes légzés, artikuláció, szolmizációs kézjelről való éneklés.</p> <ul style="list-style-type: none"> – az előadói készség fejlesztése tevékenységeken keresztül – a befogadói készség fejlesztése hallás utáni daltanítás kapcsán – a gyermeki világ felfedezése a tanult dalokban – évfolyamonként legalább 35 magyar gyermekdal és népdal hallás utáni ismerete – a tanult dalokhoz kapcsolódó játékok elsajátítása – egyenes testtartás, helyes légzés, artikuláció – a kézjel, mint jelrendszer ismerete – szolmizációs kézjelről való éneklés 	<ul style="list-style-type: none"> - Magyar népdalok megtanulása: névnapköszöntők, csúfolódók, tréfás dalok, párosítók, - Más népek dalainak megismerése (környező népek, nemzetiségek dalai). - Művészi értékű komponált gyermekdalok és megzenésített versek tiszta éneklése (ajánlott: Kodály Zoltán, Bárdos Lajos, Járdányi Pál, Ádám Jenő). - Felelgető éneklés, kérdés-felelet játékok, hangutánzó dallamosztinátó dalhoz. - Egyenletes mérő és a dal ritmusának megkülönböztetése (nagytesti mozgással, tapsolással, ritmushangszerekkel, dallamhangszerekkel). - Dallamvonal szemléltetése nagytesti mozgással. 	<p>törekszik a tiszta intonációra;</p> <ul style="list-style-type: none"> – különböző hangerővel tud énekelni; – a zenei produkciók kifejező előadásmódján a pedagógus visszajelzése alapján alakít; – a tanult dalokhoz kapcsolódó játékokban, táncokban, dramatizált előadásokban osztálytársaival aktívan részt vesz; –hangszeres dalokat énekel tanára vagy hangszeren játészó osztálytársa kíséretével; –megismeri a hangszerek jellegzetes hangszínét; – ismeri a tanult, énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangokat; – kézjelről énekel; – belső hallása fejlődik. – elsajátítja a népi
---	---	---

		<p>gyermekjátékokat, mondókákat:</p> <ul style="list-style-type: none"> – megtanul magyar népdalokat: névnapköszöntőket, csúfolódókat, tréfás dalokat, párosítókat, (pentaton, hexachord hangkészlettel) – megismeri más népek dalait (környező népek, nemzetiségek dalai). – megkülönbözteti az egyenletes mérőt és a dal ritmusát (nagytesti mozgással, tapsolással, ritmushangszerekkel, dallamhangszerekkel)
--	--	---

--	--	--

Témakör: Zeneművek / Zenehallgatás /		Óraszám: 13
---	--	--------------------

--	--	--

Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
– az énekes anyaghoz kapcsolódó és az életkornak megfelelő, különböző stílusú, korú és műfajú zenék	<ul style="list-style-type: none"> - A teljes figyelem kialakításának fejlesztése: táncsal és/vagy szabad mozgás improvizációval: leginkább gyors tempójú, táncos klasszikus zenei idézetekhez 	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

<p>hallgatása; – cselekményes zenékben az egyes szereplők zenei ábrázolásának megfigyelése; – hangutánzások, hangszínek, ellentétek megfigyelése a hallgatott zenékben; – a zene keltette érzések kifejezése szóval, rajzzal, táncsal és/vagy szabad mozgás improvizációval; – befogadói készség: ráhangolódás a hallgatott zeneművekre; – emberi hangfajták (gyermek, női, férfihang) megfigyelése a tanult zenei anyagban; – a hangszerek hangszínének megfigyelése a tanult zenei anyagban; – a szóló és kórus, szólóhangszer és zenekar megkülönböztetése, megnevezése a tanult zenei anyagban</p>	<p>kapcsolódóan teljes zeneművek vagy zenei részletek többszöri meghallgatásával (ismétlődő lejátszásával);</p> <ul style="list-style-type: none"> - kezdés és befejezés megfigyeltetése, és kifejezése a szabad mozgás elkezdésével és befejezésével; - zenei eszközök megfigyeltetésével dinamikai ellentétpárok megkülönböztetése (halk-hangos), fokozatos dinamikai erősödés és halkítás megfigyeltetése és reprodukálása játékos feladatokkal, - hirtelen hangerőváltás megfigyelése és reprodukciója; - alapvető tempókülönbségek és tempóváltások megfigyelése, összehasonlítása és reprodukciója. - A hangszínhallás és a többszólamú hallás fejlesztése: természetünk és környezetünk hangjai, emberi hangszínek (magas, mély, gyerek, férfi és női hang), 	<ul style="list-style-type: none"> – érzékeli és megnevezi a hangerő, hangszín, hangmagasság változásait, az őt körülvevő világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben; – zenehallgatási élményekkel gazdagodik; – segítséggel megismeri az énekelve megtanult dalt, feldolgozás formájában is; – képes asszociálni a hallott zenében megjelenített állatokra, életképekre; – megismer több, a mindennapokhoz, továbbá alkalmakhoz, ünnepekhez, jeles napokhoz fűződő zenei részletet; <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a hallgatott zenét adott szempontok alapján megfigyeli, és ezekről tanári kérdések segítségével szóban beszámol;
---	--	---

	<ul style="list-style-type: none"> - a hangszerek hangszínének megtapasztalása gyakorlati úton, azok megkülönböztetése és azonosítása a hangszer kezelése szerint, - szóló és kórus, szólóhangszer és zenekar, dalok felismerése különböző hangszerekről. - Formaérzék fejlesztése a helyesen tagolt éneklésen és mozgáson keresztül. - Absztrakció: a dalok szövegének értelmezése, a dalszövegekhez vagy zeneművekhez kapcsolódó dramatizált előadás (drámajáték, báb), valamint a zene keltette gondolatok vizuális megjelenítése (festés, formázás). - Zenehallgatás tanári bemutatással vagy felvételtől (audio, video) az évfolyam énekes és generatív tevékenységeihez valamint a befogadói kompetenciák fejlesztéséhez kapcsolódóan válogatva a zeneirodalom különböző korszakaiból beleértve a 20. század és korunk 	<ul style="list-style-type: none"> – a zenei aktivitáson keresztül megtapasztalja a zenei befogadás örömét; – segítséggel felismeri a zongora hangját; – segítséggel felismeri és megkülönbözteti a gyermekkar és a vegyeskar hangzását; – meg tudja különböztetni a szólóhangszer hangzását a zenekari hangzástól; – képzelete és kreatív gondolkodása fejlődik; – képes az érzelmi azonosulásra; – egyre hosszabb zenei részletekre képes figyelni; – képes megérteni az zenék üzenetét; – szóval, rajzzal, tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval – egyénileg, párban vagy csoportosan – kifejezi a zene
--	---	---

	<p>zeneirodalmát is különösen a következő témakörökben: csend és hang, hangszerek, természet a zenében, szólóhang-kórus, szóló hangszer-zenekar, ellentétpárok (beszéd-ének, gyors-lassú, hangoshalk, magas-mély). Cselekményes és programzene hallgatása (pl. mesebalett) a cselekmény megfigyelésével, a szereplők karakterének zenei eszközökkel történő azonosításával (pl. tündér, boszorkány, királylány, királyfi, udvari bolond és „varázserejű” hangszerek). Ismerjék és szívesen énekeljék a helyi (Csongrád-Csanád megyei) népdalokat, vegyenek részt a hagyományőrző rendezvényeken (szüreti felvonulás, falunap stb.)</p>	<p>által benne keltett érzéseket</p>
<p>Témakör: Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés</p>		<p>Óraszám: 7+2</p>
<p>Fogalmak: mérő; ritmus; ritmusérték, tempó, szünet; ütem; ütemvonal; záróvonal; ismétlőjel, ütemmutató; ritmushangszer; rögtönzés;ötvonallas rendszer; vonal-vonalköz; pótvonala; kezdőhang - záróhang; gyors; lassú; osztinató, ritmuskánon</p>		

Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<p>– egyenletes mérő hangoztatása éneklés és esetenként zenehallgatás közben</p> <p>– zenei hangsúly érzékeltetése és reprodukciója</p> <p>– alapritmusok gyakorlása 2/4-es ütemben mozgással, testhangszerrel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), a tanuló által készített hangkeltő eszközökkel, és ritmusnevekkel csoportosan és párban: · a zenei hangsúly érzékeltetésével,</p> <p>· mondókák, gyermekversek ritmusának hangoztatásával,</p> <p>· felelgetős ritmusjátékokkal,</p> <p>· ritmussorok rögtönzésével pl. egy szó vagy érzelem kifejezésére</p> <p>– ritmuskánon és osztinató gyakorlása egyszerű formában;</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ritmikai készség fejlesztése: - Egyenletes mérő és a dal ritmusának hangoztatása (nagytesti mozgással, tapsolással, ritmushangszerekkel). - Negyed, nyolcadpár, negyed szünet, félérték. - Ritmusmotívumok hangoztatása ritmustapssal és ritmushangszerekkel. - Ritmus osztinató, ritmusolvasás, ritmusfelelgetés, ritmuspótlás, ritmuslánc, ritmusmemoriter. - Komplex mozgásfejlesztés egyszerű tánclépésekkel (kilépések, kijárások), a ritmus változatos megszólaltatással (kéz és láb által). 2/4 ütemmutató. - Ütemhangsúly érzékeltetése ütemezéssel. 	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – érti a tempó és az egyenletes lüktetés fogalmát; – megkülönbözteti a mérőt és a ritmust; – a testét hangszerként is használja; – egyszerű ritmushangszereket használ <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – érzékeli és hangoztatja az egyenletes mérőt a tanult dalokban, zenei szemelvényekben – érzékeli az ütemhangsúlyt; – tapsolja a dalok, mondókák ritmusát; – felismeri és hangoztatja a negyed, nyolcad pár, fél értékű ritmusokat, a negyed és a fél értékű szünetet, tájékozódik a 2/4-

<p>– alkotói készség: Rögtönzés dallammal, ritmussal, ritmussorok alkotása változatos hangszínek használatával, testhangszer és különböző hangkeltő eszközök és ritmushangszerek segítségével.</p> <p>– egyszerű ritmushangszerek (pl. dobok, húrok, csörgők stb.) és hangkeltő eszközök készítése; Játékkal oldott zenei tevékenységek alkalmazása</p> <p>– egyenletes lüktetés, mérő</p> <p>– negyed, nyolcadpár, félértékű kotta, a negyed és félértékű szünet</p> <p>– 2/4-es ütem</p> <p>– ütemmutató, hangjegy, szünet, vonal-vonalköz, pótvonal, ütemvonal, kezdőhang – záróhang – ritmikai kétszólamúság – osztinató, ritmuskánon</p> <p>– belső hallás fejlesztése</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Motorikus képességek változatos mozgással és ütemezéssel. - Ismétlődés a zenében, ritmosztinató. - Gyors-lassú érzékeltetése. 	<p>es ütemben, felismeri és használja az ütemvonalat, záróvonalat, az ismétlőjelet; – mondókákat alkot, ritmusokat rögtönöz;</p> <p>– gyors-lassút megkülönbözteti;</p> <p>– ismerje gyakorlónéven a tudatosított ritmikai elemeket;</p>

Témakör: Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés		Óraszám: 7
Fogalmak: halk, hangos, hangmagasság, hangszín, hangerő, dallam, dallamsor, dallamfordulat, dallamrajz, kíséret, variáció, énekbeszéd, kánon		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<p>– a hangerő, hangszín, hangmagasság változásainak megfigyelése és megnevezése a környező világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben;</p> <p>– magas és mély hangok megfigyelése a tanult dalokban;</p> <p>– hangszínek és ellentétes dinamikai szintek gyakorlása hangutánzással, felelgetős játékokkal; – belső hallás fejlesztése dallambújtatással;</p> <p>– a tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése; – alkotói készség: Rövid dallamsorok rögtönzése pl. saját névre;</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Hangrelációk érzékeltetése, nagymozgással, reláció térbeli mutatóival, kézzel. - Énekes rögtönzés hangokkal, ellentétpárok: csend és hang, beszéd és énekhang, hangutánzás, hangos és halk, mély és magas, rövid és hosszú, saját név éneklése szabadon vagy a tanult dallamfordulatokkal, énekbeszéd. - A tanult dalokból a dallam kiemelésének képessége: dallamfordulatok: sm, lsm, smd, mrd, rdl, mrdl, ötfokú hangsorok dallamfordulatai: a lá pentaton hangsor (smrdl,) dó pentaton (lsmrd) és lefutó lá pentachord (mrdtl,) dó pentachord (sfmrd), 	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – érzékeli a hangok egymásutánját, különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket, ezeket felismeri az őt körülvevő világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben; – érti a különbséget a hangerő, hangszín, hangmagasság fogalmi között; – rövid dallamsorokat rögtönöz; – örömmel vesz részt az alkotói folyamatokban <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – megismeri, éneklés és alkalmazza a pentaton hangkészlet hangjait; – a dalokat tanári segítséggel

<p>– a testhangszerek (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), és a tanuló által készített hangkeltő eszközök hangszínének megfigyelése és azok improvizatív használata egy szó vagy érzelem kifejezésére;</p> <p>– a pentaton hangkészlet hangjainak ismerete kiegészülve az alsó „lá”-val;</p> <p>– a pentaton hangkészlet kézjeleinek ismerete és kézjelről történő éneklése;</p> <p>– Tanult mondókák éneklése rögtönzött dallammal a tanult dalok hangkészletének felhasználva, tanult dalok átköltése, más befejezéssel, énekes párbeszéd.</p> <p>– Belső hallást fejlesztő énekes gyakorlatok: dallambújtatás, dallamelvonás</p>	<p>kézlejjel.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tanult mondókák éneklése rögtönzött dallammal a tanult dalok hangkészletének felhasználva, tanult dalok átköltése, más befejezéssel, énekes párbeszéd. - Belső hallást fejlesztő énekes gyakorlatok: dallambújtatás, dallamelvonás. 	<p>szolmizálva énekli, kézjelekkel mutatja;</p> <p>– a fenti hangkészletben különböző gyakorlási formákban használja, belső hallása fejlődik; – megtapasztalja a relatív szolmizáció lényegét;</p> <p>– a tanult dalok, zenei részletek éneklésekor tudja változtatni hangerejét a zenei kifejezésnek megfelelően; – különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket hallás után megfigyel és reprodukál</p>
<p>Témakör: Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás</p>		<p>Óraszám: 6</p>

<p>Fogalmak: szolmizációs név, kézjel, betűjel, kettes ütem, záróvonal, ismétlőjel, hangsúlyjel, vonalrendszer, vonal, vonalköz, hangjegy, hangszár</p>		
<p>Fejlesztésifeladatok, ismeretek(óraszám)</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<p>– A hallás után tanult dalok kottából való azonosításának előkészítése különböző eszközökkel (pl. a dallamvonal lerajzolásával, mozgással stb.);</p> <p>– a hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon;</p> <p>– a kottakép alapvető funkcionális elemeinek felismerése: ütemmutató, hangjegy, szünet, vonal – vonalköz, pótvonat, ütemvonal, kezdőhang-záróhang stb.;</p> <p>– a figyelem, az összpontosítás fejlesztése egyszerű zenei írás – olvasási feladatok segítségével;</p> <p>– a finommotorikus mozgások gyakorlása egyszerű zenei írás</p>	<p>Zeneelméleti alapismeretek megszerzése az előkészítés – tudatosítás – gyakorlás/alkalmazás hármas egységében.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ritmikai elemek, metrum: A mérő és ritmus megkülönböztetése. - A tanult dalokból, dalrészletekből, versekből a tanulandó ritmus kiemelése. - Ritmikai elemek megnevezése gyakorlónévvvel: tá (negyedérték), titi (nyolcadpár), szün(negyed szünet), táá (félérték) és szüün(félérték szünete). - Ritmikai elemek jele. - Ritmikai elemek értéke (viszonyítva a korábban megtanult elemekhez). - A hangsúlyos és hangsúlytalan 	<p>A témakör tanítása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – megfigyeli és azonosítja az alapvető zenei jelenségeket (hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok) a kottában; – kottaképről azonosítja a hallás után tanult dalokat; – érzékeli, hogy ugyanaz a dallam részlet különböző magasságokban írható, olvasható <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – tanári segítséggel képes leírni egyszerű ritmusokat a tanult értékekkel; – tanári segítséggel képes leírni egyszerű dallam fordulatokat a tanult dallam hangokkal; – képes egyszerű kottában tájékozódni;

<p>feladatok segítségével; – negyed, nyolcad pár, fél értékű kotta, a negyed és fél értékű szünet grafikai képe és írása – ütemvonal és záróvonal grafikai képe és írása;</p> <p>– a lá - szó - mi - ré-dó- alsó lá szolmizációs hangok leírása fokozatos bevezetéssel, különböző hangmagasságokban</p>	<p>ütemrész megkülönböztetése, ütemmutatók, ütemfajták: 2/4</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dallami elemek: Tanult dalokból dallamfordulat új hangjának kiemelése, megnevezése szolmizációval: szó-mi-lá-dó-ré- alsó lá. - Az új szolmizációs hang kézjele és betűjele: s-m-l-d-r-l. - A vonalrendszer megismertetése: öt vonal, négy vonalköz, alsó pótvonal. - Az új szolmizációs hang helye a vonalrendszerben, a kottakép alapjainak megismertetése. (Hangjegy, hangszár irányának megfigyelése. 	<p>– megtapasztalja a relatív szolmizáció jellemzőit, illetve előnyeit</p>
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – a tanuló részt vesz 20 népdal és gyermekdal közös, csoportos előadásában – részt vesz a generatív játékokban és feladatokban – érzi az egyenletes lüktetést, tartja a tempót, érzékeli a tempóváltozást – kis pontossággal hangoztatni tudja a megismert ritmusértékeket – a tanult zenei elemeket (ritmus, dallam) tanítói segítséggel felismeri kottaképről (kézjel, betűkotta) – a megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmusgyakorlatot csoportban meg tudja szólaltatni – képes csendben, 	

	<p>társaival együtt a zenét hallgatni</p> <ul style="list-style-type: none">– képes a vokális és hangszeres zene megkülönböztetésére– felismeri a hallgatott énekhangszíneket, kis segítséggel felismeri a megismert hangszerek hangszínét– szívesen hallgatja újra a meghallgatott zeneműveket
--	---

ÉNEK-ZENE

az általános iskolák 1. évfolyama számára,

mely a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm rendelet módosításaként megalkotott 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelet, azaz a 2020-as Nemzeti alaptantervhez illeszkedő tartalmi szabályozók (kerettantervek) alapján készült.

Az ének- zenei nevelés a tanuló identitástudatának kialakítása és személyiségfejlődése szempontjából kiemelkedő fontosságú. A zenei nevelés akkor lesz eredményes, ha kialakul a tanuló zenei anyanyelve, mely által hazájához, nemzetéhez értelmileg és érzelmileg egyaránt kötődik. A pedagógus munkájának érdemi szerepe van a gyermek iskolai életében, ennek hatása életre szóló, túlmutat az iskola falain.

Az ének-zenei nevelés speciálisan olyan készségeket, képességeket, kompetenciákat is fejleszt, melyek hatással vannak egyéb, nem zenei képességekre is (transzferhatás).

Az ének-zene tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

A tanulás kompetenciái: A tanár és a tanuló együttműködésének kiemelt szerepe van az aktív tanulás kompetenciáinak kialakításában és fenntartásában, megerősítésében és továbbfejlesztésében. Ebben az ének-zenére különösen fontos szerep hárul. Az ének-zene tanulását nem a hagyományosnak tekintett tanulási módok, hanem a ráérzés, a gyakorlás (ismétlés) és az önreflexivitás támogatja. Ebből adódik, hogy a tanulásból adódó sikeresség élményként jelenik meg. Ennek az élménynek a megtapasztalása más tárgyak tanulásához is pozitívan járul hozzá.

A kommunikációs kompetenciák: Az írott és a beszélt nyelvhez hasonlóan létezik zenei anyanyelv is, mely saját szintaktikával rendelkező, hierarchikus rendszer. Ezek feldolgozása azonos agyi struktúrák által történik, ezért a zene kiválóan alkalmas az anyanyelvi és az idegen nyelvi kompetenciák fejlesztésére, illetve a beszédnehézségek enyhítésére, melyekre hatékony eszköz a ritmus és a hallásfejlesztés. Lényeges a szöveges éneklés mint verbális kommunikáció, valamint a saját, alkotó gondolatokat kifejező improvizáció. A tanuló megismeri a zene mindennapi funkcióját, és megtanulja értelmezni a zene médiában történő használatát is.

A digitális kompetenciák: A tanuló a digitális világban él és annak eszközeit használja mindennapjaihoz, ezért az oktatás hatékonyságát növeli, ha a pedagógus épít a tanuló ilyen irányú jártasságára. A tanuló kezében lévő mindennapos digitális eszközök alkalmasak arra is, hogy használójuk számára a zenei kommunikáció eszközei legyenek. A zenei szoftverek, alkalmazások játékosan fejlesztik az infokommunikációs kompetenciákat.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tanuló megtapasztalja az együttműködés hatékonyságát a csoportos zenei tevékenységeken keresztül (pl. kórus), és lehetősége van véleményének, gondolatainak kinyilvánítására. Mások produkciójának tisztelettel való figyelése a különböző nézőpontok iránti toleranciáját formálja.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: Az önkifejezés, a kreativitás és a szépérzék fejlesztése keretében a tanuló a zenét sajátos nyelvként ismeri fel, mellyel képessé válik gondolatai, érzései tolmácsolására, használva az improvizáció adta lehetőségeket is.

A zenei nevelés Magyarországon a Kodály Zoltán által megalkotott filozófiát követve, tevékenység központú módszer alapján valósul meg.

A magyar zenekultúra évszázados hagyománya, hatalmas magyar dallamkincse, bőséges tartalmat kínál a zenei oktatás minden szintjéhez. Zenei anyanyelvünk, általános műveltségünk megalapozásának és nemzeti azonosságtudatunknak fontos tényezője.

„Mielőtt más népeket akarunk megérteni, magunkat kell megértenünk. Semmi sem alkalmasabb erre, mint a népdal. *Erre az alapra épülhet olyan zenei műveltség, mely nemzeti, de lelket tár minden nép nagy alkotásainak. Értékmérőt is kap a népdallal, aki e századok csiszolta tökéletességhez méri, amit hall: nem tévesztik meg többé hamis bálványok...*”
(Kodály Zoltán)

1. évfolyam

Az alapozás időszakát az első félévben sok játék és önfeledt éneklés jellemezze, mely megelőzi az ismeretek tanítását. A zenei elemek tudatosítása a második félévben kezdődik. Tanulják meg a gyermekjáték-dalokat és játsszanak a tanteremben, az udvaron, a folyosón – ahol csak hely és alkalom adódik rá. Alapvető fontosságú az egyenletes lüktetés érzetének kialakítása, és folyamatos gondozása. Ugyancsak folyamatos feladat az osztály hangzásának fejlesztése, egységessé tétele, és a tiszta intonáció kialakítása. A zenei írás-olvasás elsajátíttatása fokozatosan és folyamatosan történjen. A tanulók a megismert zeneműveket, átélt élményeiket szavakkal, rajzzal, táncsal és szabad mozgás improvizációval fejezzék ki.

A magyar zenepedagógiai hagyományoknak megfelelően a fejlesztés alapja a pedagógus és a tanulók közös alkotómunkája.

Az 1. évfolyamon az ének-zene tantárgy alapóraszám: 72 óra.

1. évfolyam

	A tantárgy heti óraszám	A tantárgy éves óraszám
1. évfolyam	2	68+4 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Zeneművek/Énekes anyag	35+2
Zeneművek/Zenehallgatás	13
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	6+2
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	7
Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	7
Összes óraszám:	72

Életkori sajátosságoknak megfelelő gyermekdalok, gyermekjátékdalok, vagyis olyan zeneművek, melyek az életkornak megfelelő élethelyzetek zenei képét adják. Lehetőséget adnak játékra, különböző mozgásformák kitalálására, gyakorlására. A dalok elsősorban, de nem kizárólagosan pentaton hangkészletűek, figyelembe véve a gyermek hangterjedelmét is.

Ajánlott dal tanulási anyag

Gyermekdalok, gyermekjátékdalok, mindennapi élethelyzeteket, életképeket kifejező dalok

Aki nem lép egyszerre; Budabuda bácsi; Bújj, bújj itt megyek; Bújj, bújj medve; Bújj, bújj zöld ág; Egyenlőre, két kettőre; Egyél libám; Erdő mellett nem jó lakni; Ess, eső, ess; Ég a gyertya, ég; Éliás, Tóbiás; Én kis kertem kerteltem; Fecskét látok; Fehér liliomszál; Gyertek haza ludaim; Gyertek lányok játszani, játszani; Gyertek lányok ligetre; Gyerünk, menjünk vendégségbe; Hej, a sályi piacon; Hess el, sas!; Hinta, palinta; Hód, hód, fényes lánc; Kering az orsó; Kicsi vagyok én; Körtéfa; Megy a kocsi; Nyisd ki Isten kiskapudát; Rece, rece pogácsa; Sírjunk, ríjunk; Szegény legény; Szólj síp, szólj; Ti csak esztek, isztok; Túrót ettem; Tücsök koma gyere ki; Zíbor, zábor; Zsipp-zsupp

Dalok alkalmakra, jeles napokra

Szent Gergely doktornak; Téliapó itt van (Gyermekdal – Donászy M.); Kirje, kirje; Járdányi Pál – Szőnyi Zoltán: Brumm, brumm, Brúnó; Sárdó, gyűj el; Esik eső karikára; Balázs Á. – Nádas Katalin: Fűzzünk, fűzzünk; Már megjöttünk estére (vers:Károlyi Amy); Hová mégy te kis nyulacska?

Mondókák, kiszámolók

Egy – megérett a meggy; Névcsőfolók – pl. Balázs, csípjen meg a darázs; Hüvelykujjam almafa; Lementem a pincébe; Gyerekek, gyerekek, szeretik a peracet

Ajánlott zenehallgatási anyag

Kodály Zoltán: Gergely-járás, részlet a gyermekkarból; Nyulacska – gyermekkar; Katalinka – gyermekkar; Bartók Béla: Gyermekeknek I./3. Szegény legény; I./12. Lánc, lánc, eszterlánc;

Bartók Béla: Mikrokozmosz – részletek; 44 hegedűduó – I. füzet – Párnástánc (Elvesztettem zsebkendőmet); Bárdos Lajos: Karácsonyi bölcsődal – vegyeskar; Adriano Banchieri: Állatok rögtönzött ellenpontja; Leopold Mozart: Gyermekszimfónia – részlet; W.A. Mozart: Esz-dúr kürtverseny III. tétel – részlet; Saint-Saëns: Az állatok farsangja – részletek; Csajkovszkij: Diótörő - Játék katonák indulója; Szőnyi Erzsébet: 21 énekes játék – Sípkészítő (Szólj síp); Névcsőfolók- „Ádám kutya ül a hátán

Témakör: Zeneművek/Énekes anyag		Óraszám: 35+2
Fogalmak: Népdal; gyermekjátékdal; körjáték; néptánc; hangszerkíséret; szolmizáció; kézjel		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • Magyar gyermekdalok és népdalok hallás utáni megtanulása és éneklése • A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával, mint egyenes testtartás, helyes légzés, artikuláció, szolmizációs kézjelről való éneklés. • Az előadói készség fejlesztése tevékenységeken keresztül • A befogadói készség fejlesztése hallás utáni daltanítás kapcsán • A gyermeki világ felfedezése a tanult dalokban • Évfolyamonként legalább 35 magyar gyermekdal és népdal hallás utáni ismerete • A tanult dalokhoz 	<ul style="list-style-type: none"> • Népi gyermekjátékok, mondókák elsajátítása: kiolvasók, csujogatók, sétálók, szerepváltó és párcserélő körjátékok, leánykérő játékok, hidas játékok, különféle vonulások • Magyar népdalok megtanulása: névnapköszöntők, csúfolódók, tréfás dalok, párosítók. • Más népek dalainak megismerése (környező népek, nemzetiségek dalai). Művészi értékű komponált gyermekdalok és megzenésített versek tiszta éneklése (ajánlott: Kodály Zoltán, Bárdos Lajos, Járdányi Pál, Ádám Jenő). • Felelgető éneklés, kérdés-felelet játékok, hangutánzó 	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> • csoportosan vagy önállóan, életkorának és hangi sajátosságainak megfelelő hangmagasságban énekel, törekszik a tiszta intonációra; • különböző hangerővel tud énekelni; • a zenei produkciók kifejező előadásmódján a pedagógus visszajelzése alapján alakít; • a tanult dalokhoz kapcsolódó játékokban, táncokban, dramatizált előadásokban osztálytársaival aktívan részt vesz; • hangszerkíséretes dalokat énekel tanára vagy hangszeren játszó osztálytársa

<p>kapcsolódó játékok elsajátítása</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Egyenes testtartás, helyes légzés, artikuláció</i> • A kézjel, mint jelrendszer ismerete • Szolmizációs kézjelről való éneklés 	<p>dallamosztinátó dalhoz.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Egyenletes mérő és a dal ritmusának megkülönböztetése (nagytesti mozgással, tapsolással, ritmushangszerekkel, dallamhangszerekkel). Dallamvonal szemléltetése nagytesti mozgással. 	<p>kíséretével;</p> <ul style="list-style-type: none"> • ismeri a tanult, énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangokat; • kézjelről énekel; • belső hallása fejlődik.
--	--	--

--	--	--

<p>Témakör: Zeneművek/Zenehallgatás</p>	<p>Óraszám: 13</p>
--	---------------------------

<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Az énekes anyaghoz kapcsolódó és az életkornak megfelelő, különböző stílusú, korú és műfajú zenék hallgatása; • Cselekményes zenékben az egyes szereplők zenei ábrázolásának megfigyelése; • Hangutánzások, hangszínek, ellentétek megfigyelése a hallgatott zenékben; • A zene keltette érzések kifejezése szóval, rajzzal, tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval; • Befogadói készség: ráhangolódás a hallgatott 	<ul style="list-style-type: none"> • Zenehallgatás tanári bemutatással vagy felvételtől (audio, video) az évfolyam énekes és generatív tevékenységeihez valamint a befogadói kompetenciák fejlesztéséhez kapcsolódóan válogatva a zeneirodalom különböző korszakaiból beleértve a 20. század és korunk zeneirodalmát (Halász Judit, Gryllus Vilmos, Alma együttes stb.) is különösen a következő témakörökben: csend és hang, hangszerek, természet a zenében, szólóhang-kórus, 	<p><i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • érzékeli és megnevezi a hangerő, hangszín, hangmagasság változásait, az őt körülvevő világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben; • zenehallgatási élményekkel gazdagodik; • megismeri az énekelve megtanult dalt, feldolgozás formájában is; • képes asszociálni a hallott zenében megjelenített állatokra, életképekre; • megismer több, a

<p>zeneművekre;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Emberi hangfajták (gyermek, női, férfihang) megfigyelése a tanult zenei anyagban; • A hangszerek hangszínének megfigyelése a tanult zenei anyagban; • A szóló és kórus, szólóhangszer és zenekar megkülönböztetése, megnevezése a tanult zenei anyagban. 	<p>szóló hangszerek, zenekar, ellentétpárok (beszéd-ének, gyorslassú, hangos-halk, magas-mély).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cselekményes és programzene hallgatása (pl. mesebalett) a cselekmény megfigyelésével, a szereplők karakterének zenei eszközökkel történő azonosításával (pl. tündér, boszorkány, királylány, királyfi, udvari bolond és „varázserejű” hangszerek). • Ismerjék és szívesen énekeljék a helyi (Csongrád-Csanád megyei) népdalokat, vegyenek részt a hagyományőrző rendezvényeken (szüreti felvonulás, falunap, Luca-nap, nemzeti ünnepek, vallási ünnepek, stb.) 	<p>mindennapokhoz, továbbá alkalmakhoz, ünnepekhez, jeles napokhoz fűződő zenei részletet;</p> <p><i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • a hallgatott zenét adott szempontok alapján megfigyeli, és ezekről tanári kérdések segítségével szóban beszámol; • a zenei aktivitáson keresztül megtapasztalja a zenei befogadás örömét; • felismeri a zongora hangját; • felismeri és megkülönbözteti a gyermekkar és a vegyeskar hangzását; • meg tudja különböztetni a szólóhangszer hangzását a zenekari hangzástól; • képzelete és kreatív gondolkodása fejlődik; • képes az érzelmi azonosulásra; • egyre hosszabb zenei részletekre képes figyelni; • képes megérteni az zenék üzenetét; • szóval, rajzzal, tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval – egyénileg, párban
--	---	--

		vagy csoportosan – kifejezi a zene által benne keltett érzéseket.
Témakör: : Zenei ismeretek/ Ritmikai fejlesztés		
Fogalmak: Mérő; ritmus; szünet; ütem; ütemvonal; záróvonal; ismétlőjel, ütemmutató; ritmushangszer; rögtönzés; ötvonalas rendszer; vonal-vonalköz; kezdőhang, gyors; lassú; osztinató, ritmuskánon		Óraszám: 6+2
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • Egyenletes mérő hangoztatása éneklés és esetenként zenehallgatás közben • Zenei hangsúly érzékeltetése és reprodukciója • Alapritmusok gyakorlása 2-es ütemben mozgással, testhangszerrel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobantás), a tanuló által készített hangkeltő eszközökkel, és ritmusnevekkel csoportosan és párban: • a zenei hangsúly érzékeltetésével, • mondókák, gyermekversek ritmusának hangoztatásával, • felelgetős ritmusjátékokkal, • ritmussorok rögtönzésével pl. egy szó vagy érzelem kifejezésére 	<ul style="list-style-type: none"> • Egyenletes mérő és a dal ritmusának hangoztatása (nagytesti mozgással, tapsolással, ritmushangszerekkel) • Negyed, nyolcadpár, negyed szünet. • Ritmusmotívumok hangoztatása ritmustapssal és ritmushangszerekkel. • Rritmusolvasás, ritmusfelelgetés, ritmuspótlás, ritmuslánc, ritmusmemoriter. • Komplex mozgásfejlesztés egyszerű tánclépésekkel (kilépések, kijárások), a ritmus változatos megszólaltatással (kéz és láb által). • 2/4, ütemmutató. • Ütemhangsúly érzékeltetése ütemezéssel. • Motorikus 	<p><i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • érti a tempó és az egyenletes lüktetés fogalmát; • megkülönbözteti a mérőt és a ritmust; • a testét hangszerként is használja; • egyszerű ritmushangszereket használ. <p><i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • érzékeli és hangoztatja az egyenletes mérőt a tanult dalokban, zenei szemelvényekben • érzékeli az ütemhangsúlyt; • tapsolja a dalok, mondókák ritmusát; • felismeri és hangoztatja a negyed, nyolcadpár, a negyed értékű szünetet, tájékozódik a 2-es ütemben,

<ul style="list-style-type: none"> • Alkotói készség: Rögtönzés dallammal, ritmussal, ritmussorok alkotása változatos hangszínek használatával, testhangszer és különböző hangkeltő eszközök és ritmushangszerek segítségével. • Egyszerű ritmushangszerek (pl. dobok, húrok, csörgők stb.) és hangkeltő eszközök készítése; Játékkal oldott zenei tevékenységek alkalmazása • Egyenletes lüktetés, mérő • Negyed, nyolcadpár, , a negyed és negyed értékű szünet • 2-es ütem • Ütemmutató, hangjegy, szünet, vonal-vonalköz, ütemvonal, kezdőhang, 	<p>képességek változatos mozgással és ütemezéssel.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ismétlődés a zenében, ritmosztinátó. • Gyors-lassú érzékeltetése. 	<p>felismeri és használja az ütemvonalat, záróvonalat, az ismétlőjelet;</p> <ul style="list-style-type: none"> • mondókákat alkot, ritmusokat rögtönöz.
---	---	--

Témakör: Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés

Óraszám: 7

Fogalmak: halk, hangos, hangmagasság, hangszín, hangerő

Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)

Tevékenységek

Tanulási eredmények

- A hangerő, hangszín, hangmagasság változásainak

- Hangrelációk érzékeltetése, nagymozgással,

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási

<p>megfigyelése és megnevezése a környező világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben;</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Magas és mély hangok megfigyelése a tanult dalokban; ● Hangszínek és ellentétes dinamikai szintek gyakorlása hangutánzással, felelgetős játékokkal; ● Belső hallás fejlesztése dallambújtatással; ● A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése; ● Alkotói készség: Rövid dallamsorok rögtönzése pl. saját névre; ● A testhangszerek (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobantás), és a tanuló által készített hangkeltő eszközök hangszínének megfigyelése és azok improvizatív használata egy szó vagy érzelem kifejezésére; ● A pentaton hangkészlet hangjainak ismerete lá, szó, mi, dó; ● A pentaton hangkészlet kézjeleinek ismerete és kézjelről történő 	<p>reláció térbeli mutatóval, kézjellel.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Énekes rögtönzés hangokkal, ellentétpárok: csend és hang, beszéd és énekhang, hangutánzás, hangos és halk, mély és magas, rövid és hosszú, saját név éneklése szabadon vagy a tanult dallamfordulatokkal, énekbeszéd. ● A tanult dalokból a dallam kiemelésének képessége: dallamfordulatok: sm, lsm - ● Tanult mondókák éneklése rögtönzött dallammal a tanult dalok hangkészletének felhasználva, tanult dalok átköltése, más befejezéssel, énekes párbeszéd ● Belső hallást fejlesztő énekes gyakorlatok: dallambújtatás 	<p><i>szakasz végére:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● érzékeli a hangok egymásutánját, különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket, ezeket felismeri az őt körülvevő világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben; ● érti a különbséget a hangerő, hangszín, hangmagasság fogalmai között; ● rövid dallamsorokat rögtönöz; ● örömmel vesz részt az alkotói folyamatokban. <p><i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● megismeri, éneklés és alkalmazza a pentaton hangkészlet hangjait (lá, szó, mi, dó); ● a dalokat tanári segítséggel szolmizálva éneklés, kézjelekkel mutatja (lá, szó, mi, dó); ● a fenti hangkészletben különböző gyakorlási formákban használja, belső hallása fejlődik; ● megtapasztalja a relatív szolmizáció lényegét; ● a tanult dalok, zenei részletek éneklésekor tudja változtatni
--	---	--

éneklése (lá, szó mi, dó);		hangerejét a zenei kifejezésnek megfelelően; <ul style="list-style-type: none"> különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket hallás után megfigyel és reprodukál.
----------------------------	--	---

Témakör: Zenei ismeretek/ Zenei írás, olvasás

Óraszám: 7

Fogalmak: Hangjegy

Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> A hallás után tanult dalok kottából való azonosításának előkészítése különböző eszközökkel (pl. a dallamvonal lerajzolásával, mozgással stb.); A hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon; A kottakép alapvető funkcionális elemeinek felismerése: ütemmutató, hangjegy, szünet, vonal – vonalköz, ütemvonal, A figyelem, az összpontosítás fejlesztése egyszerű 	<p>Zeneelméleti alapismeretek megszerzése az előkészítés – tudatosítás – gyakorlás/alkalmazás hármás egységében.</p> <p>-Ritmikai elemek, metrum: -A mérő és ritmus megkülönböztetése. -A tanult dalokból, dalrészletekből, versekből a tanulandó ritmus kiemelése.</p> <p>-Ritmikai elemek megnevezése gyakorlónévvel: tá (negyedérték), titi (nyolcadpár), szün(negyed szünet)</p> <p>-Ritmikai elemek jele. -Ritmikai elemek értéke (viszonyítva a korábban megtanult elemekhez). -A hangsúlyos és hangsúlytalan ütemrész megkülönböztetése, ütemmutató, ütemfajta: 2/4</p> <p>-Dallami elemek: Tanult dalokból</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> megfigyeli és azonosítja az alapvető zenei jelenségeket (hangmagasság) a kottában; kottaképről azonosítja a hallás után tanult dalokat; érezkeli, hogy ugyanaz a dallamrészlet különböző magasságokban írható, olvasható. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> tanári segítséggel képes leírni egyszerű ritmusokat a tanult értékekkel; tanári segítséggel

<p>zenei írás – olvasási feladatok segítségével;</p> <ul style="list-style-type: none"> • A finommotorikus mozgások gyakorlása egyszerű zenei írás feladatok segítségével; • Negyed, nyolcadpár, a negyed értékű szünet grafikai képe és írása • Ütemvonal és záróvonal grafikai képe és írása; • A lá - szó - mi - dó - szolmizációs hangok leírása fokozatos bevezetéssel, különböző hangmagasságokban. 	<p>dallamfordulat új hangjának kiemelése, megnevezése szolmizációval: szó-mi-lá-dó</p> <p>Az új szolmizációs hang kézjele és betűjele: s-m-l -A vonalrendszer megismertetése: öt vonal, négy vonalköz.</p> <p>Az új szolmizációs hang helye a vonalrendszerben, a kottakép alapjainak megismertetése.</p>	<p>képes leírni egyszerű dallamfordulatokat a tanult dallamhangokkal;</p> <ul style="list-style-type: none"> • képes egyszerű kottában tájékozódni;
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanulók 20 népdalt elő tudnak adni emlékezetből, valamint ismerik a hozzátartozó játékokat. Egyénileg és csoportosan bátran énekelnek. Kreatívan részt vesznek a különböző játékokban, feladatokban. A tanult zenei elemeket (ritmus, dallam), felismerik kottaképről, kézjelről, betűkottáról.</p>	

Ének-zene

Az általános iskola 2. évfolyam számára

Helyi tanterv

mely a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításaként megalkotott 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelet, azaz a 2020-as Nemzeti alaptantervhez illeszkedő tartalmi szabályozók (kerettantervek) alapján készült.

Az 2. évfolyamon az ének-zene tantárgy alapóraszámja : 68+4óra

2. évfolyam

	A tantárgy heti óraszámja	A tantárgy éves óraszámja
2. évfolyam	2	68+4 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Zeneművek/Énekes anyag	35+2
Zeneművek/Zenehallgatás	13
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	7+2
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	7
Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	6
Összes óraszám:	72

Ajánlott dal tanulási anyag

Gyermekdalok, gyermekjátékdalok, mindennapi élethelyzetek, életképek

A gúnárom elveszett; A part alatt; Csillagoknak teremtője; Csömödéri; Egy kis malac; Egyszer egy királyfi; Elvesztettem zsebkendőmet; Ess, eső, ess; Este van már, nyolc óra; Harcsa van a vízbe'; Hatan vannak a mi ludaink; Három éjjel, Hej, tulipán; Hej, vára vára; Hess, légy, ne szállj rám; Hol jártál, báránycám?; Hopp, Juliska; Hová mégy?; Isten éltesse, Péter, Pál!; Járom az új várnak; Kapitány úr megizente; Keresd meg a tút; Két krajcárom; Kis kece lányom; Kivirágzott a diófa; Kőketánc; Kodály – Weöres S.: Jön a kocsi; Láttál-e már valaha; Méz, méz, méz; Most viszik, most viszik; Nincs szebb állat, mint a lúd; Süssünk, süssünk valamit;

Szélről lejeljetez; Széles az én kedvem ma; Ti csak esztek; Tivi - tovi tács; Tüzet viszek; Úszik a kácsa; Virágéknál ég a világ

Dalok alkalmakra, jeles napokra

Hull a pelyhes; Betlehembe, jer, pajtás!; A kis Jézus; Regöljünk, regöljünk; Ma van húsvét napja (Húsvétoló); Állj be, Berci katonának!; Még azt mondják nem illik; Járdányi Pál - Weöres Sándor: Tavaszköszöntő (Sándor napján); Járdányi Pál – Szőnyi Zoltán: Orgona ága; Serkenj fel, kegyes nép

Ajánlott zenehallgatási anyag

Erkel Ferenc: Himnusz; Kodály: Méz, méz, méz – gyermekkar; Hajnövesztő – gyermekkar; Csillagoknak teremtője – duett; Nagyszalontai köszöntő – gyermekkar; Bartók Béla: Cipósütés – gyermekkar; Gyermekeknek I./1. Játzó gyermekek (Süssünk, süssünk valamit); I./4. Párnatánc (Elvesztettem zsebkendőmet); I./6. Balkéztanulmány (Hej, tulipán); I./7. Játékdal (Keresd meg a tűt); I./17. Körtánc (Kis kece lányom); II./23. Táncdal (Hopp, Juliska); II./27. Tréfa (A gúnárom elveszett); Bartók Béla: Mikrokozmosz – Mese a kis légyről; Antonio Scandelli: A tyúk; A. Vivaldi: Négy évszak – Tél II. tétel; W.A. Mozart: Német táncok – Utazás szánon; Saint-Saëns: Az állatok farsangja – részletek; Rimszkij–Korsakov: Dongó; Muszorgszkij: Egy kiállítás képei – Kiscsibék tánca a tojáshéjban; Állatos dalok; Betlehemes /A kis Jézus aranyalma

Témakör: Zeneművek/Énekes anyag		Óraszám: 35+2
<p>Fogalmak: Népdal; gyermekjátékdal; körjáték; néptánc; mondóka, népi játék, népszokás, hangszerkíséret; szolmizáció; kézjel; légzés, hangerő, egyenletes mérő, gyors, lassú, halk, hangos, magas, mély, kezdőhang, záróhang, dallamsor, staféta éneklés, kérdés-felelet.</p>		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<p>– magyar gyermekdalok és népdalok hallás utáni megtanulása és éneklése</p> <p>– a tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával, mint egyenes testtartás, helyes légzés, artikuláció, szolmizációs kézjelről való éneklés.</p> <p>– az előadói készség fejlesztése tevékenységeken keresztül</p> <p>– a befogadói készség fejlesztése hallás utáni daltanítás kapcsán</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Népi gyermekjátékok, mondókák elsajátítása: kiolvasók, csujogatók, sétálók, szerepváltó és párcserélő körjátékok, leánykérő játékok, hidas játékok, különféle vonulások ● Magyar népdalok megtanulása: névnapköszöntők, csúfolódók, tréfás dalok, párosítók, 	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére: – önállóan, életkorának és hangisajátosságainak megfelelő hangmagasságban énekel, törekszik a tiszta intonációra;</p> <p>– különböző hangerővel tud énekelni;</p> <p>– a zenei produkciók kifejező előadásmódján a pedagógus visszajelzése alapján alakít;</p> <p>– a tanult dalokhoz kapcsolódó játékokban, táncokban, dramatizált</p>

<p>– a gyermeki világ felfedezése a tanult dalokban</p> <p>– évfolyamonként legalább 35 magyar gyermekdal és népdal hallás utáni ismerete</p> <p>– a tanult dalokhoz kapcsolódó játékok elsajátítása</p> <p>– egyes testtartás, helyes légzés, artikuláció</p> <p>– a kézjel, mint jelrendszer ismerete</p> <p>– szolmizációs kézjelről való éneklés</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Más népek dalainak megismerése (környező népek, nemzetiségek dalai). • Művészi értékű komponált gyermekdalok és megzenésített versek tiszta éneklése (ajánlott: Kodály Zoltán, Bárdos Lajos, Járdányi Pál, Ádám Jenő). • Felelgető éneklés, kérdés-felelet játékok, hangutánzó dallamosztinátó dalhoz. • Egyenletes mérő és a dal ritmusának megkülönböztetése (nagytesti mozgással, tapsolással, ritmushangszerekkel, dallamhangszerekkel). • Dallamvonal szemléltetése nagytesti mozgással. 	<p>előadásokban osztálytársaival aktívan részt vesz;</p> <p>–hangszeres dalokat énekel tanára vagy hangszeren játszó osztálytársa kíséretével; –megismeri a hangszerek jellegzetes hangszínét;</p> <p>– ismeri a tanult, énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangokat;</p> <p>– kézjelről énekel;</p> <p>– belső hallása fejlődik.</p> <p>– elsajátítja a népi gyermekjátékokat, mondókákat:</p> <p>– megtanul magyar népdalokat: névnapköszöntőket, csúfolódókat, tréfás dalokat, párosítókat, (pentaton, hexachord hangkészlettel)</p> <p>– megismeri más népek dalait (környező népek, nemzetiségek dalai).</p> <p>– megkülönbözteti az egyenletes mérőt és a dal ritmusát (nagytesti mozgással, tapsolással, ritmushangszerekkel, dallamhangszerekkel)</p>
Témakör: Zeneművek / Zenehallgatás /		Óraszám: 13
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<p>– az énekes anyaghoz kapcsolódó és az életkornak megfelelő, különböző</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A teljes figyelem kialakításának fejlesztése: táncsal és/vagy szabad mozgás 	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <p>– érzékeli és megnevezi a</p>

<p>stílusú, korú és műfajú zenék hallgatása; – cselekményes zenékben az egyes szereplők zenei ábrázolásának megfigyelése; – hangutánzások, hangszínek, ellentétek megfigyelése a hallgatott zenékben; – a zene keltette érzések kifejezése szóval, rajzzal, tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval; – befogadói készség: ráhangolódás a hallgatott zeneművekre; – emberi hangfajta (gyermek, női, férfihang) megfigyelése a tanult zenei anyagban; – a hangszerek hangszínének megfigyelése a tanult zenei anyagban; – a szóló és kórus, szólóhangszer és zenekar megkülönböztetése, megnevezése a tanult zenei anyagban</p>	<p>improvizációval: leginkább gyors tempójú, táncos klasszikus zenei idézetekhez kapcsolódóan teljes zeneművek vagy zenei részletek többszöri meghallgatásával (ismétlődő lejátszásával);</p> <ul style="list-style-type: none"> ● kezdés és befejezés megfigyeltetése, és kifejezése a szabad mozgás elkezdésével és befejezésével; ● zenei eszközök megfigyeltetésével dinamikai ellentétpárok megkülönböztetése (halk-hangos), fokozatos dinamikai erősödés és halkítás megfigyeltetése és reprodukálása játékos feladatokkal, ● hirtelen hangerőváltás megfigyelése és reprodukciója; ● alapvető tempókülönbségek és tempóváltások megfigyelése, összehasonlítása és reprodukciója. ● A hangszínhallás és a többszólamú hallás fejlesztése: természetünk és környezetünk hangjai, emberi hangszínek (magas, mély, gyerek, férfi és 	<p>hangerő, hangszín, hangmagasság változásait, az őt körülvevő világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben; – zenehallgatási élményekkel gazdagodik; – segítséggel megismeri az énekelve megtanult dalt, feldolgozás formájában is; – képes asszociálni a hallott zenében megjelenített állatokra, életképekre; – megismer több, a mindennapokhoz, továbbá alkalmakhoz, ünnepekhez, jeles napokhoz fűződő zenei részletet; A témakör tanulása eredményeként a tanuló: – a hallgatott zenét adott szempontok alapján megfigyeli, és ezekről tanári kérdések segítségével szóban beszámol; – a zenei aktivitáson keresztül megtapasztalja a zenei befogadás örömet; – segítséggel felismeri a zongora hangját; – segítséggel felismeri és megkülönbözteti a gyermekkar és a vegyeskar hangzását; – meg tudja különböztetni a szólóhangszer hangzását a zenekari hangzástól; – képzelete és kreatív gondolkodása fejlődik; – képes az érzelmi azonosulásra; – egyre hosszabb zenei részletekre képes figyelni; – képes megérteni az zenék üzenetét; – szóval, rajzzal, tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval – egyénileg, párban vagy csoportosan – kifejezi a</p>
---	---	--

	<p>női hang),</p> <ul style="list-style-type: none"> ● a hangszerek hangszínének megtapasztalása gyakorlati úton, azok megkülönböztetése és azonosítása a hangszer kezelése szerint, ● szóló és kórus, szólóhangszer és zenekar, dalok felismerése különböző hangszerekről. ● Formaérzék fejlesztése a helyesen tagolt éneklésen és mozgáson keresztül. ● Absztrakció: a dalok szövegének értelmezése, a dalszövegekhez vagy zeneművekhez kapcsolódó dramatizált előadás (drámajáték, báb), valamint a zene keltette gondolatok vizuális megjelenítése (festés, formázás). ● Zenehallgatás tanári bemutatással vagy felvételtől (audio, video) az évfolyam énekes és generatív tevékenységeihez valamint a befogadói kompetenciák fejlesztéséhez kapcsolódóan válogatva a zeneirodalom különböző korszakaiból 	<p>zene által benne keltett érzéseket</p>
--	--	---

	<p>beleértve a 20. század és korunk zeneirodalmát is különösen a következő témakörökben: csend és hang, hangszerek, természet a zenében, szólóhang-kórus, szóló hangszerzenekar, ellentétpárok (beszéd-ének, gyors-lassú, hangoshalk, magas-mély). Cselekményes és programzene hallgatása (pl. mesebalett) a cselekmény megfigyelésével, a szereplők karakterének zenei eszközökkel történő azonosításával (pl. tündér, boszorkány, királylány, királyfi, udvari bolond és „varázserejű” hangszerek). Ismerjék és szívesen énekeljék a helyi (Csongrád-Csanád megyei) népdalokat, vegyenek részt a hagyományőrző rendezvényeken (szüreti felvonulás, falunap stb.)</p>	
Témakör: Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	Óraszám: 7+2	
<p>Fogalmak: mérő; ritmus; ritmusérték, tempó, szünet; ütem; ütemvonal; záróvonal; ismétlőjel, ütemmutató; ritmushangszer; rögtönzés; ötvonalas rendszer; vonal-vonalköz; pótvonat; kezdőhang - záróhang; gyors; lassú; osztinató, ritmuskánon</p>		

Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<p>– egyenletes mérő hangoztatása éneklés és esetenként zenehallgatás közben</p> <p>– zenei hangsúly érzékeltetése és reprodukciója</p> <p>– alapritmusok gyakorlása 2/4-es ütemben mozgással, testhangszerrel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobantás), a tanuló által készített hangkeltő eszközökkel, és ritmusnevekkel csoportosan és párban:</p> <ul style="list-style-type: none"> · a zenei hangsúly érzékeltetésével, · mondókák, gyermekversek ritmusának hangoztatásával, · felelgetős ritmusjátékokkal, · ritmussorok rögtönzésével pl. egy szó vagy érzelem kifejezésére <p>– ritmuskánon és osztinató gyakorlása egyszerű formában;</p> <p>– alkotói készség: Rögtönzés dallammal, ritmussal, ritmussorok alkotása változatos hangszínek használatával, testhangszer és különböző hangkeltő eszközök és ritmushangszerek segítségével.</p> <p>– egyszerű ritmushangszerek (pl. dobok, húrok, csörgők stb.) és hangkeltő eszközök készítése; Játékkal oldott zenei tevékenységek</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Ritmikai készség fejlesztése: ● Egyenletes mérő és a dal ritmusának hangoztatása (nagytesti mozgással, tapsolással, ritmushangszerekkel) · ● Negyed, nyolcadpár, negyed szünet, félérték. ● Ritmusmotívumok hangoztatása ritmustapssal és ritmushangszerekkel. ● Ritmus osztinató, ritmusolvasás, ritmusfelelgetés, ritmuspótlás, ritmuslánc, ritmusmemoriter. ● Komplex mozgásfejlesztés egyszerű tánclépésekkel (kilépések, kijárások), a ritmus változatos megszólaltatással (kéz és láb által). 2/4 ütemmutató. ● Ütemhangsúly érzékeltetése ütemezéssel. ● Motorikus képességek változatos mozgással 	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – érti a tempó és az egyenletes lüktetés fogalmát; – megkülönbözteti a mérőt és a ritmust; – a testét hangszerként is használja; – egyszerű ritmushangszereket használ <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – érzékeli és hangoztatja az egyenletes mérőt a tanult dalokban, zenei szemelvényekben – érzékeli az ütemhangsúlyt; – tapsolja a dalok, mondókák ritmusát; – felismeri és hangoztatja a negyed, nyolcad pár, fél értékű ritmusokat, a negyed és a fél értékű szünetet, tájékozódik a 2/4-es ütemben, felismeri és használja az ütemvonalat, záróvonalat, az ismétlőjelet; – mondókákat alkot, ritmusokat rögtönöz; – gyors-lassút megkülönbözteti; – ismerje gyakorlónéven a tudatosított ritmikai elemeket;

<p>alkalmazása</p> <ul style="list-style-type: none"> – egyenletes lüktetés, mérő – negyed, nyolcadpár, félértékű kotta, a negyed és félértékű szünet – 2/4-es ütem – ütemmutató, hangjegy, szünet, vonal-vonalköz, pótvonat, ütemvonal, kezdőhang – záróhang – ritmikai kétszólamúság – osztinató, ritmuskánon – belső hallás fejlesztése 	<p>és ütemezéssel.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Ismétlődés a zenében, ritmusosztinató. ● Gyors-lassú érzékeltetése. 	
<p>Témakör: Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés</p>		<p>Óraszám: 7</p>
<p>Fogalmak: halk, hangos, hangmagasság, hangszín, hangerő, dallam, dallamsor, dallamfordulat, dallamrajz, kíséret, variáció, énekbeszéd, kánon</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> – a hangerő, hangszín, hangmagasság változásainak megfigyelése és megnevezése a környező világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben; – magas és mély hangok megfigyelése a tanult dalokban; – hangszínek és ellentétes dinamikai szintek gyakorlása hangutánzással, felelgetős játékokkal; – belső hallás fejlesztése dallambújtatással; – a tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése; – alkotói készség: Rövid dallamsorok rögtönzése pl. saját névre; 	<ul style="list-style-type: none"> ● Hangrelációk érzékeltetése, nagymozgással, reláció térbeli mutatóival, kézjellel. ● Énekes rögtönzés hangokkal, ellentétpárok: csend és hang, beszéd és énekhang, hangutánzás, hangos és halk, mély és magas, rövid és hosszú, saját név éneklése szabadon vagy a tanult dallamfordulatokkal, énekbeszéd. ● A tanult dalokból a 	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – érzékeli a hangok egymásutánját, különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket, ezeket felismeri az őt körülvevő világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben; – érti a különbséget a hangerő, hangszín, hangmagasság fogalmi között; – rövid dallamsorokat rögtönöz; – örömmel vesz részt az alkotói folyamatokban <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – megismeri, éneklési és

<p>– a testhangszerek (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), és a tanuló által készített hangkeltő eszközök hangszínének megfigyelése és azok improvizatív használata egy szó vagy érzelem kifejezésére;</p> <p>– a pentaton hangkészlet hangjainak ismerete kiegészülve az alsó „lá”-val;</p> <p>– a pentaton hangkészlet kézjeleinek ismerete és kézjelről történő éneklése;</p> <p>– Tanult mondókák éneklése rögtönzött dallammal a tanult dalok hangkészletének felhasználva, tanult dalok átköltése, más befejezéssel, énekes párbeszéd.</p> <p>– Belső hallást fejlesztő énekes gyakorlatok: dallambújtatás, dallamelvonás</p>	<p>dallam kiemelésének képessége:</p> <p>dallamfordulatok: sm, lsm, smd, mrd, rdl, mrld, ötfokú hangsorok</p> <p>dallamfordulatai: a lá pentaton hangsor (smrdl,) dó pentaton (lsmrd) és lefutó lá pentachord (mrdtl,) dó pentakord (sfmrd), kézlejjel.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tanult mondókák éneklése rögtönzött dallammal a tanult dalok hangkészletének felhasználva, tanult dalok átköltése, más befejezéssel, énekes párbeszéd. • Belső hallást fejlesztő énekes gyakorlatok: dallambújtatás, dallamelvonás. 	<p>alkalmazza a pentaton hangkészlet hangjait;</p> <p>– a dalokat tanári segítséggel szolmizálva énekli, kézjelekkel mutatja;</p> <p>– a fenti hangkészletben különböző gyakorlási formákban használja, belső hallása fejlődik; – megtapasztalja a relatív szolmizáció lényegét;</p> <p>– a tanult dalok, zenei részletek éneklésekor tudja változtatni hangerejét a zenei kifejezésnek megfelelően; – különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket hallás után megfigyel és reprodukál</p>
<p>Témakör: Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás</p>		<p>Óraszám: 6</p>
<p>Fogalmak: szolmizációs név, kézjel, betűjel, kettes ütem, záróvonal, ismétlőjel, hangsúlyjel, vonalrendszer, vonal, vonalköz, hangjegy, hangszár</p>		
<p>Fejlesztésifeladatok, ismeretek(óraszám)</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<p>– A hallás után tanult dalok kottából való azonosításának előkészítése különböző eszközökkel (pl. a dallamvonal lerajzolásával, mozgással stb.);</p> <p>– a hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon;</p>	<p>Zeneelméleti alapismeretek megszerzése az előkészítés – tudatosítás – gyakorlás/alkalmazás hármasságában.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ritmikai elemek, metrum: A mérő és ritmus megkülönböztetése. • A tanult dalokból, dalrészletekből, 	<p>A témakör tanítása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <p>– megfigyeli és azonosítja az alapvető zenei jelenségeket (hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok) a kottában;</p> <p>– kottaképről azonosítja a hallás után tanult dalokat;</p>

<p>– a kottakép alapvető funkcionális elemeinek felismerése: ütemmutató, hangjegy, szünet, vonal – vonalköz, pótvonat, ütemvonal, kezdőhang-záróhang stb.;</p> <p>– a figyelem, az összpontosítás fejlesztése egyszerű zenei írás – olvasási feladatok segítségével; – a finommotorikus mozgások gyakorlása egyszerű zenei írás feladatok segítségével;</p> <p>– negyed, nyolcad pár, fél értékű kotta, a negyed és fél értékű szünet grafikai képe és írása – ütemvonal és záróvonal grafikai képe és írása;</p> <p>– a lá - szó - mi - ré-dó- alsó lá szolmizációs hangok leírása fokozatos bevezetéssel, különböző hangmagasságokban</p>	<p>versekből a tanuló ritmus kiemelése.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Ritmikai elemek megnevezése gyakorlónévvvel: tá (negyedérték), titi (nyolcadpár), szün(negyed szünet), taaa (félérték) és szüün(félérték szünete). ● Ritmikai elemek jele. ● Ritmikai elemek értéke (viszonyítva a korábban megtanult elemekhez). ● A hangsúlyos és hangsúlytalan ütemrész megkülönböztetése, ütemmutatók, ütemfajták: 2/4 ● Dallami elemek: Tanult dalokból dallamfordulat új hangjának kiemelése, megnevezése szolmizációval: szó-mi-lá-dó-ré- alsó lá. ● Az új szolmizációs hang kézjele és betűjele: s-m-l-d-r-l. ● A vonalrendszer megismertetése: öt vonal, négy vonalköz, alsó pótvonat. ● Az új szolmizációs hang helye a vonalrendszerben, a kottakép alapjainak megismertetése. (Hangjegy, hangszár irányának megfigyelése. 	<p>– érzékeli, hogy ugyanaz a dallam részlet különböző magasságokban írható, olvasható</p> <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – tanári segítséggel képes leírni egyszerű ritmusokat a tanult értékekkel; – tanári segítséggel képes leírni egyszerű dallam fordulatokat a tanult dallam hangokkal; – képes egyszerű kottában tájékozódni; – megtapasztalja a relatív szolmizáció jellemzőit, illetve előnyeit
---	--	--

<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – a tanuló részt vesz 20 népdal és gyermekdal közös, csoportos előadásában – részt vesz a generatív játékokban és feladatokban – érzi az egyenletes lüktetést, tartja a tempót, érzékeli a tempóváltozást – kis pontossággal hangoztatni tudja a megismert ritmusértékeket – a tanult zenei elemeket (ritmus, dallam) tanítói segítséggel felismeri kottaképről (kézjel, betűkotta) – a megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmusgyakorlatot csoportban meg tudja szólaltatni – képes csendben, társaival együtt a zenét hallgatni – képes a vokális és hangszeres zene megkülönböztetésére – felismeri a hallgatott énekhangszíneket, kis segítséggel felismeri a megismert hangszerek hangszínét – szívesen hallgatja újra a meghallgatott zeneműveket
---------------------------------------	--

ÉNEK-ZENE

az általános iskolák 3. évfolyama számára,

mely a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm rendelet módosításaként megalkotott 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelet, azaz a 2020-as Nemzeti alaptantervhez illeszkedő tartalmi szabályozók (kerettantervek) alapján készült.

3. évfolyam

A harmadik évfolyamokon fő feladat az előzőekben megszerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése, mélyítése elsősorban élményszerű és játékos módon.

A tanulók e nevelési – oktatási szakasz végére a dalokat tisztán, stílusosan, magabiztosan, örömmel énekelik.

A tanulók az énekelt dalok meghatározott zenei elemeit megfigyelik, tanári rávezetéssel tudatosítják, felismerik kottaképről, és tanári segítséggel reprodukálják. A zenei elemeket, a ritmikai, dallami, és hallási készségeket improvizációs és kreatív játékos feladatokkal gyakorolják (ritmusvaráció, osztinató). A különböző karaktereket a tanult dalokban, zeneművekben megfigyelik, majd test hangszerekkel (pl. taps, csettintés, comb ütögetés, dobbantás) és saját készítésű hangzó eszközökkel reprodukálják.

A tanulók a hangszerekkel lehetőség szerint többféle formában is találkoznak, elsősorban a hallgatott zenékben figyelik meg, de élőben is találkoznak velük zenei előadásokon, koncerteken. A maguk által készített hangkeltő eszközöket pedig improvizációs, játékos feladatokban használják.

A tantárgyi fejlesztés eredményeképpen magasabb szintre jut előadói, zenei befogadói és alkotói készségük.

A zenehallgatáskor átélt élményeiket szóval, rajzzal, tánccal és szabad mozgás improvizációval fejezik ki. A hallgatott zenékben felismerik a tanult zenei elemeket, karaktereket.

Megvalósítandó cél továbbá, hogy a tanár változatos motivációs technikákkal segítséget nyújtson a tanulónak abban, hogy a zeneműveken keresztül rátaláljon önmagára.

A 3.évfolyamon az ének-zene tantárgy alapóraszám: 72 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Zeneművek/Énekes anyag	35
Zeneművek/Zenehallgatás	13
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	8
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	8
Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	8
Összes óraszám:	72

Témakör: Zeneművek/Énekes anyag		Óraszám: 35
Fogalmak: magyar népszokások, jeles napok		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> Magyar népdalok hallás utáni megtanulása; A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával, mint egyenes testtartás, helyes légzés és artikuláció; A tanult magyar népdalok meghallgatása tanári előadásban, tánc házi zenében és feldolgozott formában, melyek példája nyomán törekszik az autentikus előadásra; Az interpretáció élménnyé mélyítése a dalokhoz kapcsolódó játékok, táncok, dramatizált előadások és élő hangszerkísérettek segítségével; Az éneklés hangterjedelmének bővítése az oktávon túlra; Előadási készség: az éneklés örömeinek megtalálása előadóként; a tevékenységközpontús 	<p>Anyám, édesanyám; Elmentem a piacra; Ettem szőlőt; Én elmentem; Gólya, gólya, gilice, Hej, Jancsika; Itt ül egy kis kosárba; Kis kertemben uborka; Szántottam gyöpöt; Úgy tetszik, hogy; Volt nekem egy kecském</p> <p><i>Párosítók---</i> ><i>Leányok, legények</i> Cickom, cickom; Csipkefa bimbója; Két szál pünkösdrózsa ; Kis kece lányom</p> <p><i>Táncnóták-□Táncos dalok</i> Erdőjáróznak a lányok; Három éjjel; Ég a gyertya, ha meggyújtják</p> <p><i>Tréfás dalok</i> A faragószék nótája; Egy kis kertet keríttek; Fáj a kutyámnak a lába; Fut a kicsi kordé; Három szabó legények; Megfogtam egy szúnyogot; Összegyültek, összegyültek az újfalvi lányok; S a te fejed akkora; Szélről legeljettek; Télen nagyon hideg van; Ugyan édes komámasszony</p> <p><i>„Mesés” dalok</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> emlékezetből énekel legalább 40 magyar népdalt; előadási készsége tovább fejlődik; aktívan részt vesz az iskola vagy a helyi közösség hagyományos ünnepein; a gyermek a dalokban megtalálja önmagát, s így azonosulni tud velük; érzekeket a lineáris és a vertikális történéseket a zenében.

<p>ág elősegítése;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Befogadói készség: új dalok megismerésével felfedezni a dalok megismerésének örömét; új dalok tanulásakor felfedezni a dalok megismerésének örömét; a képzelet használatának szorgalmazása a zeneművek befogadása közben; • Alkotói készség: aktív részvétel szorgalmazása az alkotói folyamatokban; a megélt élmények feldolgozásának segítése ; • Évfolyamonként legalább 40 gyermekjátékdal, népdal megismerése – ezt írtuk közös megegyezéssel; • A dalokhoz kapcsolódó játékok, a jeles napokhoz kapcsolódó hagyományok megismerése; • A dalokban előforduló népi kifejezések értelmezése; • A dalok témájához, karakteréhez igazodó tempók, éneklési módok megismerése. 	<p>Elszaladt a kemence; Zöld erdőben a tücsök; Virágéknál ég a világ</p> <p><i>Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra</i> Kodály Zoltán-Gazdag Erzsike: Ezüst szánkót hajt a dér; Betlehem kis falucskába; Csordapásztorok; Adjon az Úristen; Gábor Áron rézagyúja; Kodály Zoltán–Weöres Sándor: Buba éneke; Már megjöttünk ez helyre (Népdal – Károlyi Amy); Elhozta az Isten</p> <p>A dalok és zeneművek megadott listája a tanár egyéni választása szerint, a tananyag 25 százalékával bővíthető</p>	
---	---	--

Témakör: Zeneművek/Zenehallgatás

A megadott művek egy része olyan terjedelmű, hogy az ének-zene óra keretei között csak részletek meghallgatására

Óraszám: 13

<p>van mód. A zeneművek élményszerű bemutatását előzze meg az egyik legfontosabb pedagógiai eszköz, a <i>motiváció</i>, melyhez hozzátartozik a lehetőség szerinti koncertlátogatás, a Lényeges a zenei anyagok minél élményszerűbb, a zenéhez, dalokhoz kapcsolódó táncok, játékok megtanulása és a zenei előadások, zenés filmek videó felvételről történő megtekintése.</p>		
<p>Fogalmak: zenei téma, énekes hangfaj, zenés mese, tekerő, duda, oboa, klarinét, fagott, kürt, trombita, üstdob.</p> <p>Jeles nap, ünnepi szokás.</p>		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • A hangszerek hangszínének megfigyeltetése a tanult zenei anyagban; • Különböző stílusú, korú és műfajú zenék hallgatása a gyermekvilág és mesék témájában; • Az egyes szereplők zenei ábrázolásának megfigyelése a cselekményes zenében; • Hangutánzások, hangszínek, ellentétek megfigyelése a hallgatott zenékben; • A zene keltette érzések kifejezése szóval, rajzzal, táncsal és/vagy szabad mozgás improvizációval; • Zenei befogadói készség: a hallgatott zenék folyamatainak követése: 	<ul style="list-style-type: none"> • Figyelmes zenehallgatás. Eltérő zenei karakterek megkülönböztetése. • Hangszínhallás, többszólamú halláskészség és formaérzék. Ismeretek hangszerekről, a zene befogadásának képessége a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan. • A tanult énekes anyaghoz kapcsolódó népzenei és műzenei anyag vokális és hangszeres feldolgozásainak megismerése. Más, a korosztály számára befogadható zeneművek meghallgatása élményszerű előadásban. <p>A tanulók zeneértővé és hangverseny-látogatóvá nevelése a rendszeres zenehallgatás által.</p> <p>Ismerjék és szívesen énekeljék a helyi (Csongrád-</p>	<ul style="list-style-type: none"> • meg tudja különböztetni a népdalfeldolgozásokat az egyéb szimfonikus művektől; • megkülönbözteti a szólóhangszer hangzását a zenekari hangzástól; • képzelete és kreatív gondolkodása fejlődik; • képes az érzelmi azonosulásra; • egyre hosszabb zenei részletekre képes figyelni; <p>kialakul a többirányú figyelem készsége, a lineáris és a vertikális történések érzékelése</p>

<p>hasonlóságok, különbözőségek, variációk megfigyelése a tanuló képzeletének aktív részvétele a zeneművek befogadásában; egy-egy zenemű befogadásának segítése motivációs zenei játékokkal; a zenei befogadás mikéntjének megtapasztalása a zenei aktivitáson keresztül;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zenei befogadói készség fejlődése; • Alkotói készség: aktív részvétel az alkotói folyamatokban; a megélt élmények feldolgozása; a zeneművek eljátszása dramatizált előadással; • A zeneművekhez tartozó mesék, zenei programok megismerése; 	<p>Csanád megyei) népdalokat, vegyenek részt a hagyományőrző rendezvényeken (szüreti felvonulás, falunap, Luca-nap, nemzeti ünnepek, vallási ünnepek, stb.)</p>	
---	---	--

Témakör: : Zenei ismeretek/ Ritmikai fejlesztés

Óraszám: 8

Fogalmak: szinkópa; egyenletes mérő, tempó, ütem, ritmus.

Azonosság, hasonlóság, különbözőség, ismétlés, variáció, rögtönzés, osztinató.

Fejlesztési feladatok,

Tevékenységek

Tanulási eredmények

ismeretek (óraszám)		
<ul style="list-style-type: none"> ● Egyenletes lüktetés hangoztatása éneklés közben; ● Ütemhangsúlyok mozgással történő érzékeltetése; ● Ritmikai többszólamúság alkalmazása ritmuskánonokkal; ● Összetett ritmusok gyakorlása páros és páratlan metrumú ütemekben mozgással, testhangszerrel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobantás), a tanuló által készített hangkeltő eszközökkel, és ritmusnevekkel csoportosan és párban: ● a zenei hangsúly érzékeltetésével, ● mondókák, gyermekversek ritmusának hangoztatásával, ● felelgetős ritmusjátékokkal, ● ritmusvariációval, ● osztinatóval, ● befejezés rögtönzésével egyszerű ritmussorokhoz ● Alkotói készség: Egyszerű ritmushangszerek (pl. dobok, húrok, csörgők stb.) és hangkeltő 	<p>Koordinált, ritmikus mozgás, térérzékelés, egyenletes mérő alkalmazása.</p> <p>Tempóváltozások érzékelése és reprodukciója.</p> <p>Metrikus és kis formai egységek érzete.</p> <p>Ritmikus improvizációs feladatok önálló és csoportos megvalósítása. Ritmus- és dallamhangszeres, valamint mozgásimprovizációk.</p> <p>A zene és a szöveg, a zene és a mozgás, a zenei és a képi kifejezés összekapcsolása.</p> <p>A páros tagolódású formai egységek érzete, kérdés-felelet improvizáció, többszólamú ritmusimprovizáció a tanult ritmusképletek felhasználásával</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● felismeri a páros és a páratlan lüktetést; ● az ütemhangsúlyokat mozgással érzékelteti; ● aktívan részt vesz az alkotói folyamatokban. ● ismeri a 4/4-es ütemet, valamint az egész értékű kottát és az egyedül álló nyolcadot azok szüneteivel; ● ismeri a 3/4-es ütemet, valamint a pontozott fél értékű kottát; ● megkülönbözteti a páros és páratlan lüktetést; ● felismeri és hangoztatja az összetett ritmusokat: szinkópa, nyújtott és éles ritmus; ● ritmizálva szólaltat meg mondókákat, gyermekverseket; ● egyszerű ritmussorokat rögtönöz.

<p>eszközök készítése; Játékkal oldott zenei tevékenységek alkalmazása; Rögtönzés dallammal, ritmussal; Ritmussorok alkotása változatos hangszíneket használva, testhangok és különböző hangkeltő eszközök, és ritmushangszerek segítségével;</p> <ul style="list-style-type: none"> ● szinkópa, nyújtott és éles ritmus; ● egyedül álló nyolcad és szünete; ● egész értékű és pontozott fél értékű kotta és szünete; ● $\frac{3}{4}$ és $\frac{4}{4}$ –es ütemfajta. 		
---	--	--

Témakör: Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés

Óraszám: 8

Fogalmak:

Hangmagasság, dallam, dallamfordulat, dallamrajz, motívum, dallamsor, kíséret.

Belső hallás.

Azonosság, hasonlóság, különbözőség, ismétlés, variáció, rögtönzés, osztinató.

Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)

Tevékenységek

Tanulási eredmények

- A tudatosított zenei elemek gyakorlása minél több kontextusban;
- Belső hallás fejlesztése dallambújtatással;
- A tanult énekelt

Énekes improvizációs feladatok önálló és csoportos megvalósítása.
Dallammotívum-variációk A zene és a szöveg, a zene és a mozgás, a zenei és a képi kifejezés összekapcsolása.
A páros tagolódású formai

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megismeri, énekli és alkalmazza a felső dó , alsó lá és alsó szó hangokat;

<p>zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése;</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Kánonok éneklése, gyakorlása; ● A dallam és szöveghangsúly összefüggéseinek megfigyelése; ● Alkotói készség: különböző karakterű dallamválasz rögtönzése egyszerű dallamsorokhoz; testhangszerek (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), és a tanuló által készített hangkeltő eszközök hangszínének megfigyelése és azok improvizatív használata, eltérő karakterek kifejezésére; ● A pentaton hangkészlet kiegészül az alsó szó és a felső dó hanggal; ● fá és ti hangok - hétfokú hangsor; ● A fá és ti hangok kézjeleinek ismerete és kézjelről történő éneklése; ● Különböző karakterű hangszínek, 	<p>egységek érzete, kérdés-felelet improvizáció, Dallami improvizáció pentaton, pentachord, hexachord, hétfokú hangkészletben.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● megfigyel és hallás után reprodukál különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket; <p>a tanult dalok, zenei részletek éneklésekor hangerejét a zenei kifejezésnek megfelelően tudja</p> <ul style="list-style-type: none"> ● csoportosan vagy önállóan, életkorának és hangi sajátosságainak megfelelő hangmagasságban énekel, törekszik a tiszta intonációra; ● különböző dinamikai szinteken tud énekelni; ● a zenei produkciók kifejező előadásmódján a pedagógus visszajelzése alapján alakít; ● énekel a pentaton hangsorban; ● énekel a hétfokú hangsorban; ● a tanult énekelt zenei anyagot tanári vezetéssel el tudja énekelni kézjelezve és szolmizálva.
--	--	--

<p>dinamikai szintek megfigyelése és azonosítása a tanult dalokban,</p> <p>zeneművekben;</p> <ul style="list-style-type: none"> • A violinkulcs. 		
<p>Témakör: Zenei ismeretek/ Zenei írás, olvasás</p>		<p>Óraszám: 8</p>
<p>Fogalmak: A korábbiak elmélyítése</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> • A hallás után tanult dalok kottából való azonosítása különböző eszközökkel (pl. a dallamvonal lerajzolásával, mozgással stb.); • A hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon; • A tanult új ritmikai elemek megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon; • A tanult dallamhangok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon; • Egyszerű, rövid írás – olvasási feladatok a tanult 	<p>Az előző két évben az énekléssel és a generatív tevékenységekkel fejlesztett ritmikai, metrikai és dallami ismeretek. A tanult ritmikai és dallami elemek felismerése kézjelről, betűkottáról, hangjegyről, és azok hangoztatása ritmusnevekkel, szolmizálva.</p> <p>A zenei notáció, az abszolút nevek ismerete a fejlődő zenei készségek és megszerzett zenei ismeretek alapján.</p>	<p><i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • megfigyeli és azonosítja az alapvető zenei jelenségeket (hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok) a kottában; • kottaképről azonosítja a hallás után tanult dalokat; <p>érzékel, hogy ugyanaz a dallamrészlet különböző magasságokban írható, olvasható</p> <ul style="list-style-type: none"> • tanári segítséggel képes leírni egyszerű ritmusokat a tanult értékekkel; • tanári segítséggel képes leírni egyszerű dallamfordulatokat a tanult dallamhangokkal; • elmélyültebb lesz alapvető tájékozottsága a

<p>új ritmikai elemek és dallamhangok alkalmazásával;</p> <ul style="list-style-type: none"> ● A figyelem, az összpontosítás fejlesztése a fenti feladatok segítségével; ● A finommotorikus mozgások fejlesztése az egyszerű, rövid írás feladatok segítségével; ● A leírt kottakép visszaéneklése a zenei olvasás fejlesztésére; ● Rövid dallamok éneklése a tanult hangok alkalmazásával, a zenei olvasás fejlesztésére; ● Felismerő kottaolvasás segítése a tanult dalok szolmizált, kézjelezett éneklése után; ● A mozgó dó hang szerepének megfigyelése az írás és az olvasás során; ● Violinkulcs írása; ● Szinkópa, nyújtott és éles ritmus grafikai képe és írása; ● Egyedül álló nyolcad és szünete grafikai képe és írása; ● Egész értékű és pontozott fél értékű 		<p>kottában;</p> <ul style="list-style-type: none"> ● megtapasztalja a relatív szolmizáció lényegét; ● a hallás után tanult dalokat képes a kottakép alapján azonosítani és a kottában követni; ● a kottában felismeri a tanult új ritmusképleteket és dallamhangokat; ● pentaton és hétfokú dalokat tanári segítséggel szolmizálva énekel, kézjelekkel mutatja; ● helyesen használja a szolmizációs hangokat és neveket különböző intonációs és hangképző <p>gyakorlatoknál, hallásfejlesztésnél.</p>
---	--	---

<p>kotta és szünetének grafikai képe és írása;</p> <ul style="list-style-type: none"> • A $\frac{3}{4}$ és $\frac{4}{4}$ –es ütemfajta grafikai képe és írása; • Dó' – lá – szó – mi – ré – dó – lá, - szó, hangok a kottában; <p>A hétfokú hangsor relációi, kézjelük és elhelyezkedésük a vonalrendszerben</p>		
<p>Továbblépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – a tanuló részt vesz 35 népdal és gyermekdal közös, csoportos előadásában – részt vesz a generatív játékokban és feladatokban – érzi az egyenletes lüktetést, tartja a tempót, érzékeli a tempóváltozást – kis pontossággal hangoztatni tudja a megismert ritmusértékeket – a tanult zenei elemeket (ritmus, dallam) tanítói segítséggel felismeri kottaképről (kézjel, betűkotta) – a megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmusgyakorlatot csoportban meg tudja szólaltatni – képes csendben, társaival együtt a zenét hallgatni – képes a vokális és hangszeres zene megkülönböztetésére – felismeri a hallgatott énekhangszíneket, kis segítséggel felismeri a megismert hangszerek hangszínét – szívesen hallgatja újra a meghallgatott zeneműveket 	

Ének-zene

Az általános iskola 4. évfolyam számára

HELYI TANTERV

mely a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm rendelet módosításaként megalkotott 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelet, azaz a 2020-as Nemzeti alaptantervhez illeszkedő tartalmi szabályozók (kerettantervek) alapján készült.

A negyedik évfolyamokon fő feladat az előzőekben megszerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése, mélyítése elsősorban élményszerű és játékos módon.

A tanulók e nevelési – oktatási szakasz végére a dalokat tisztán, stílusosan, magabiztosan, örömmel énekelik.

A tanulók az énekelt dalok meghatározott zenei elemeit megfigyelik, tanári rávezetéssel tudatosítják, felismerik kottaképről, és tanári segítséggel reprodukálják. A zenei elemeket, a ritmikai, dallami, és hallási készségeket improvizációs és kreatív játékos feladatokkal gyakorolják (ritmusvaráció, osztinató). A különböző karaktereket a tanult dalokban, zeneművekben megfigyelik, majd test hangszerekkel (pl. taps, csettintés, comb ütögetés, dobbantás) és saját készítésű hangzó eszközökkel reprodukálják.

A tanulók a hangszerekkel lehetőség szerint többféle formában is találkoznak, elsősorban a hallgatott zenékben figyelik meg, de élőben is találkoznak velük zenei előadásokon, koncerteken. A maguk által készített hangkeltő eszközöket pedig improvizációs, játékos feladatokban használják.

A tantárgyi fejlesztés eredményeképpen magasabb szintre jut előadói, zenei befogadói és alkotói készségük.

A zenehallgatáskor átélt élményeiket szóval, rajzzal, tánccal és szabad mozgás improvizációval fejezik ki. A hallgatott zenékben felismerik a tanult zenei elemeket, karaktereket.

Megvalósítandó cél továbbá, hogy a tanár változatos motivációs technikákkal segítséget nyújtson a tanulónak abban, hogy a zeneműveken keresztül rátaláljon önmagára

A 4. évfolyamon az ének-zene tantárgy alapóraszám: 72 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Zeneművek/Énekes anyag	35
Zeneművek/Zenehallgatás	13
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	8
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	8

Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	8
Összes óraszám:	72

4. évfolyam

	A tantárgy heti óraszám	A tantárgy éves óraszám
4. évfolyam	2	72óra

Témakör: Zeneművek/Énekes anyag		Óraszám: 35
Fogalmak. tempo giusto, táncház, táncdallam, kurucdal, Kossuth-nóta.		
Trubadúrének.		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> Magyar népdalok hallás utáni megtanulása; A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával, mint egyenes testtartás, helyes légzés és artikuláció; A tanult magyar népdalok meghallgatása tanári előadásban, táncházi zenében és feldolgozott formában, melyek példája nyomán törekszik az autentikus előadásra; Az interpretáció élménnyé mélyítése a dalokhoz kapcsolódó játékok, táncok, dramatizált előadások és élő hangszerkíséretet segítségével; Az éneklés 	<p>A Énekes tananyag</p> <p>A juhásznak; Badacsonyi szőlőhegyen; Béres legény; Bogojai legények; Ábécédé; Falu végén; Gyéren vettem kenderkémet; Kelj fel juhász; Kihajtottam; Molnárlegény voltam én, PásztoreMBER vígan él; Sárga csikó, Szánt a babám</p> <p><i>Párosítók- □ Leányok, legények</i></p> <p>Azt hallottam; Csillag Boris; Elvesztettem páromat; Hej, Vargáné; Jaj, de szépen esik az eső; Kocsi, szekér; Komáromi kisleány; Széles a Duna; Szép szatmári lányok; Új a csizmám; Zörög a kocsi</p> <p><i>Állatos dalok</i></p> <p>A macskának négy a lába, Az árgyélus kismadár, Debrecenbe kéne menni; Egy nagyorrú bolha; Házasodik a tücsök; Kis kacska fürdik</p> <p><i>Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra</i></p> <p>Erkel Ferenc: Himnusz;</p>	<ul style="list-style-type: none"> zenehallgatási élményekkel gazdagodik; további zongoradarabokban ismer rá a tanult dalokra; népdalfeldolgozásokat hall zenekari kísérettel; megismerkedik a zenében alkalmazható humorral; ismerete gazdagodik a különböző stílusban írott zeneművek meghallgatása által; megismer több, a mindennapokhoz, továbbá alkalmakhoz, ünnepekhez, jeles napokhoz fűződő zenei részletet; megismerkedik a szimfonikus zenekar főbb hangszereivel

<p>hangterjedelmének bővítése az oktávon túlra;</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Előadói készség: az éneklés örömének megtalálása előadóként; a tevékenységközpontúság elősegítése; ● Befogadói készség: új dalok megismerésével felfedezni a dalok megismerésének örömet; új dalok tanulásakor felfedezni a dalok megismerésének örömet; a képzelet használatának szorgalmazása a zeneművek befogadása közben; ● Alkotói készség: aktív részvétel szorgalmazása az alkotói folyamatokban; a megélt élmények feldolgozásának segítése ; ● Évfolyamonként legalább 40 gyermekjátékdal, népdal megismerése – ezt írtuk közös megegyezéssel; ● A dalokhoz kapcsolódó játékok, a jeles napokhoz kapcsolódó hagyományok megismerése; ● A dalokban előforduló népi kifejezések értelmezése; 	<p>Luca, Luca; Karácsonyi pásztortánc; Mennyből az angyal; Üdvözlégy, kis Jézuska; Farsang három napjába; Ez ki háza, ki háza?, Huszárgyerek, huszárgyerek; Most szép lenni katonának; A pünkösdnek jeles napján</p> <ul style="list-style-type: none"> ● csoportosan vagy önállóan, életkorának és hangi sajátosságainak megfelelő hangmagasságban énekel, törekszik a tiszta intonációra; ● különböző dinamikai szinteken tud énekelni; ● a zenei produkciók kifejező előadásmódján a pedagógus visszajelzése alapján alakít; ● a tanult dalokhoz kapcsolódó játékokban, táncokban, dramatizált előadásokban osztálytársaival aktívan részt vesz; ● hangszerkíséretes dalokat énekel tanára vagy hangszeren játszó osztálytársa kíséretével; ● hangterjedelme túllép az oktávon. 	<p>(hegedű, cselló, fuvola, oboa, klarinét, kürt, trombita);</p> <ul style="list-style-type: none"> ● megismerkedik a zenében alkalmazott humorral. ● meg tudja különböztetni a népdalfeldolgozókat az egyéb szimfonikus művektől; ● megkülönbözteti a szólóhangszer hangzását a zenekari hangzástól; ● képzelete és kreatív gondolkodása fejlődik; ● képes az érzelmi azonosulásra; ● egyre hosszabb zenei részletekre képes figyelni; ● kialakul a többirányú figyelem készsége, a lineáris és a vertikális történések érzékelése.
---	--	---

<ul style="list-style-type: none"> • A dalok témájához, karakteréhez igazodó tempók, éneklési módok megismerése. 		
Témakör: Zeneművek / Zenehallgatás /		Óraszám: 13
<p>Fogalmak: Himnusz; visszatérés a zenében, vagy ABA forma; duett; szólóének (dal) Zenei téma, kíséret, énekes hangfaj, zenés mese, gyermekopera, daljáték, balett. Hangszerek: tekerő, duda, oboa, klarinét, fagott, kürt, trombita, üstdob.</p>		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • A hangszerek hangszínének megfigyeltetése a tanult zenei anyagban; • Különböző stílusú, korú és műfajú zenék hallgatása a gyermekvilág és mesék témájában; • Az egyes szereplők zenei ábrázolásának megfigyelése a cselekményes zenében; • Hangutánzások, hangszínek, ellentétek megfigyelése a hallgatott zenékben; • A zene keltette érzések kifejezése szóval, rajzzal, tánccal és/vagy szabad mozgás 	<p>A megadott művek egy része olyan terjedelmű, hogy az ének-zene óra keretei között csak részletek meghallgatására van mód. A zeneművek élményszerű bemutatását előzze meg az egyik legfontosabb pedagógiai eszköz, a <i>motiváció</i>, melyhez hozzátartozik a lehetőség szerinti koncertlátogatás, a Lényeges a zenei anyagok minél élményszerűbb, a zenékhez, dalokhoz kapcsolódó táncok, játékok megtanulása és a zenei előadások, zenés filmek videó felvételről történő megtekintése.</p> <p>Erkel Ferenc: Himnusz Népzenei felvételek eredeti előadásban (Magyar népzene sorozat) Kodály Zoltán: Hány János – részletek – Ábécédé, A juhász – gyermekkar; Villó – gyermekkar, részlet (Ez ki</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p>

<p>improvizációval;</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Zenei befogadói készség: a hallgatott zenék folyamatainak követése: hasonlóságok, különbözőségek, variációk megfigyelése a tanuló képzeletének aktív részvétele a zeneművek befogadásában; egy-egy zenemű befogadásának segítése motivációs zenei játékokkal; a zenei befogadás mikéntjének megtapasztalása a zenei aktivitáson keresztül; ● Zenei befogadói készség fejlődése; ● Alkotói készség: aktív részvétel az alkotói folyamatokban; a megélt élmények feldolgozása; a zeneművek eljátszása dramatizált előadással; ● A gyermekkar, vegyeskar, szólóhangszer és a zenekar hangzásának azonosítása; ● A zeneművekhez tartozó mesék, zenei programok 	<p>háza); Pünkösdlő – gyermekkar, részlet (A pünkösdnék)</p> <p>Bartók Béla: Gyermekeknek I./11. Elvesztettem páromat; II./ 22. Debrecenbe kéne menni; II./ 37. Kanásznóta (Házasodik a tücsök)</p> <p>Bartók Béla: Mikrokozmosz - Dallam ködgomolyban</p> <p>Bárdos Lajos: Kocsi, szekér - vegyeskar</p> <p>Clément Janequin: A madarak éneke</p> <p>W.A. Mozart: Gyermekjáték – dal</p> <p>W.A. Mozart: Esz-dúr zongoraverseny K. 271 "Jeunehomme" III. tétel - részlet</p> <p>Csajkovszkij: Diótörő – Csokoládé tündér tánca</p> <p>Muszorgszkij: Egy kiállítás képei - Baba Yaga kunyhója</p> <p>Bizet: Carmen – gyermekkar (Mi is jöttünk felvonulni)</p> <p>Rossini: Macska – duett</p> <p>Prokofjev: Péter és a farkas - részletek</p> <p>Debussy: Gyermekkuckó - Néger baba tánc</p> <p>Betlehemes / Üdvözlégy, kis Jézuska</p> <p>Ismerjék és szívesen énekeljék a helyi (Csongrád-Csanád megyei) népdalokat, vegyenek részt a hagyományörző rendezvényeken (születi felvonulás, falunap, Luca-nap, nemzeti ünnepek, vallási ünnepek, stb.)</p>	
--	--	--

<p>megismerése;</p> <ul style="list-style-type: none"> • A zenei kifejezés művészi megvalósítása változatainak megismerése; <p>Ismeretek szerzése hiteles előadóktól a dalok stílusos előadásához</p>		
Témakör: Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés		Óraszám: 8
<p>Fogalmak: zenei hangsúly; nyújtott és éles ritmus; páratlan lüktetés egyenletes mérő, tempó, ütem, ritmus. Azonosság, hasonlóság, különbözőség, ismétlés, variáció, rögtönzés, osztinató.</p>		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • Egyenletes lüktetés hangoztatása éneklés közben; • Ütemhangsúlyok mozgással történő érzékeltetése; • Ritmikai többszólamúság alkalmazása ritmuskánonokkal ; • Összetett ritmusok gyakorlása páros és páratlan metrumú ütemekben mozgással, testhangszerrel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), a tanuló által készített 	<p>Koordinált, ritmikus mozgás, térérzékelés, egyenletes mérő alkalmazása. Tempóváltozások érzékelése és reprodukciója. Metrikus és kis formai egységek érzete. Ritmikus improvizációs feladatok önálló és csoportos megvalósítása, ritmusvariációk megszólaltatása. Ritmus- és dallamhangszeres, valamint mozgásimprovizációk. A zene és a szöveg, a zene és a mozgás, a zenei és a képi kifejezés összekapcsolása. Belső hallás. A páros tagolódású formai egységek érzete, kérdés-felelet improvizáció, többszólamú ritmusimprovizáció a tanult ritmusképletek felhasználásával. A 6/8-os, 3/8-os metrum érzete és helyes hangsúlyozása.</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> • – felismeri a páros és a páratlan lüktetést; • az ütemhangsúlyokat mozgással érzékelteti; • aktívan részt vesz az alkotói folyamatokban. <ul style="list-style-type: none"> • ismeri a 4/4-es ütemet, valamint az egész értékű kottát és az egyedül álló nyolcadot azok szüneteivel; • ismeri a 3/4-es ütemet, valamint a pontozott fél értékű kottát; • megkülönbözteti a páros és páratlan lüktetést; • felismeri és hangoztatja az összetett ritmusokat:

<p>hangkeltő eszközökkel, és ritmusnevekkel csoportosan és párban:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● a zenei hangsúly érzékeltetésével, ● mondókák, gyermekversek ritmusának hangoztatásával, ● felelgetős ritmusjátékokkal, ● ritmusvariációval, ● osztinatóval, ● befejezés rögtönzésével egyszerű ritmussorokhoz ● Alkotói készség: Egyszerű ritmushangszerek (pl. dobok, húrok, csörgők stb.) és hangkeltő eszközök készítése; Játékkal oldott zenei tevékenységek alkalmazása; Rögtönzés dallammal, ritmussal; Ritmussorok alkotása változatos hangszíneket használva, testhangok és különböző hangkeltő eszközök, és ritmushangszerek segítségével; ● szinkópa, nyújtott és éles ritmus; 		<p>szinkópa, nyújtott és éles ritmus;</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ritmizálva szólaltat meg mondókákat, gyermekverseket; ● egyszerű ritmussorokat rögtönöz.
---	--	---

<ul style="list-style-type: none"> • egyedül álló nyolcad és szünete; • egész értékű és pontozott fél értékű kotta és szünete; • $\frac{3}{4}$ és $\frac{4}{4}$ –es ütemfajta. 		
Témakör: Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés		Óraszám: 8
<p>Fogalmak: Forte; piano; halkítás-erősítés; dallam- és szöveghangsúly; pentaton hangsor; hétfokú hangsor; violinkulcs</p> <p>Hangmagasság, dallam, dallamfordulat, dallamrajz, motívum, dallamsor, kíséret, belső hallás,azonosság, hasonlóság, különbözőség, ismétlés, variáció, rögtönzés, osztinató</p>		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • A tudatosított zenei elemek gyakorlása minél több kontextusban; • Belső hallás fejlesztése dallambújtatással; • A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése; • Kánonok éneklése, gyakorlása; • A dallam és szöveghangsúly összefüggéseinek megfigyelése; 	<p>Énekes improvizációs feladatok önálló és csoportos megvalósítása.</p> <p>Dallammotívum-variációk megszólaltatása.</p> <p>Dallamhangszeres, valamint mozgásimprovizációk.</p> <p>A zene és a szöveg, a zene és a mozgás, a zenei és a képi kifejezés összekapcsolása.</p> <p>Belső hallás.</p> <p>A páros tagolódású formai egységek érzete, kérdés-felelet improvizáció.</p> <p>Dallami improvizáció pentaton, pentachord, hexachord, hétfokú hangkészletben.</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> • csoportosan vagy önállóan, életkorának és hangi sajátosságainak megfelelő hangmagasságban énekel, törekszik a tiszta intonációra; • különböző dinamikai szinteken tud énekelni; • a zenei produkciók kifejező előadásmódján a pedagógus visszajelzése alapján alakít;

<ul style="list-style-type: none"> ● Alkotói készség: különböző karakterű dallamválasz rögtönzése egyszerű dallamsorokhoz; testhangszerek (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), és a tanuló által készített hangkeltő eszközök hangszínének megfigyelése és azok improvizatív használata, eltérő karakterek kifejezésére; ● A pentaton hangkészlet kiegészül az alsó szó és a felső dó hanggal; ● fá és ti hangok - hétfokú hangsor; ● A fá és ti hangok kézjeleinek ismerete és kézjelről történő éneklése; ● Különböző karakterű hangszínek, dinamikai szintek megfigyelése és azonosítása a tanult dalokban, zeneművekben; ● A violinkulcs. 		<ul style="list-style-type: none"> ● énekel a pentaton hangsorban; ● énekel a hétfokú hangsorban; ● a tanult énekelt zenei anyagot tanári vezetéssel el tudja énekelni kézjelezve és szolmizálva. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● megismeri, énekli és alkalmazza a felső dó , alsó lá és alsó szó hangokat; ● megfigyel és hallás után reprodukál különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket; ● a tanult dalok, zenei részletek éneklésekor hangerejét a zenei kifejezésnek megfelelően tudja változtatni.
---	--	---

Témakör: Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás		Óraszám: 8
Fogalmak: A korábbiak elmélyítése		
Fejlesztésifeladatok, ismeretek(óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> ● A hallás után tanult dalok kottából való azonosítása különböző eszközökkel (pl. a dallamvonal lerajzolásával, mozgással stb.); ● A hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon; ● A tanult új ritmikai elemek megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon; ● A tanult dallamhangok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon; ● Egyszerű, rövid írás – olvasási feladatok a tanult új ritmikai elemek és dallamhangok alkalmazásával; ● A figyelem, az összpontosítás fejlesztése a fenti feladatok 	<p>Az előző két évben az énekléssel és a generatív tevékenységekkel fejlesztett ritmikai, metrikai és dallami ismeretek. A tanult ritmikai és dallami elemek felismerése kézjelről, betűkottáról, hangjegyről, és azok hangoztatása ritmusnevekkel, szolmizálva. A zenei notáció, az abszolút nevek ismerete a fejlődő zenei készségek és megszerzett zenei ismeretek alapján.</p> <p>A kottaolvasási és dallamírási készség fejlesztése, a tanult ritmikai, metrikai és dallami elemek bővítésével.</p>	<p>A témakör tanítása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ● megfigyeli és azonosítja az alapvető zenei jelenségeket (hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok) a kottában; ● kottaképről azonosítja a hallás után tanult dalokat; ● érzékeli, hogy ugyanaz a dallamrészlet különböző magasságokban írható, olvasható. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● tanári segítséggel képes leírni egyszerű ritmusokat a tanult értékekkel; ● tanári segítséggel képes leírni egyszerű dallamfordulatokat a tanult dallamhangokkal; ● elmélyültebb lesz alapvető tájékozottsága a kottában; ● megtapasztalja a relatív szolmizáció lényegét; ● a hallás után tanult dalokat képes a kottakép alapján

<p>segítségével;</p> <ul style="list-style-type: none"> ● A finommotorikus mozgások fejlesztése az egyszerű, rövid írás feladatok segítségével; ● A leírt kottakép visszaéneklése a zenei olvasás fejlesztésére; ● Rövid dallamok éneklése a tanult hangok alkalmazásával, a zenei olvasás fejlesztésére; ● Felismerő kottaolvasás segítése a tanult dalok szolmizált, kézjelezett éneklése után; ● A mozgó dó hang szerepének megfigyelése az írás és az olvasás során; ● Violinkulcs írása; ● Szinkópa, nyújtott és éles ritmus grafikai képe és írása; ● Egyedül álló nyolcad és szünete grafikai képe és írása; ● Egész értékű és pontozott fél értékű kotta és szünetének grafikai képe és írása; ● A $\frac{3}{4}$ és $\frac{4}{4}$ –es ütemfajta grafikai 		<p>azonosítani és a kottában követni;</p> <ul style="list-style-type: none"> ● a kottában felismeri a tanult új ritmusképleteket és dallamhangokat; ● pentaton és hétfokú dalokat tanári segítséggel szolmizálva énekel, kézjelekkel mutatja; ● helyesen használja a szolmizációs hangokat és neveket különböző intonációs és hangképző <p>gyakorlatoknál, hallásfejlesztésnél.</p>
--	--	--

<p>képe és írása;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dó' – lá – szó – mi – ré – dó – lá, - szó, hangok a kottában; <p>A hétfokú hangsor relációi, kézjelük és elhelyezkedésük a vonalrendszerben.</p>		
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – a tanuló részt vesz népdal és gyermekdal közös, csoportos előadásában – részt vesz a generatív játékokban és feladatokban – érzi az egyenletes löktetést, tartja a tempót, érzékeli a tempóváltozást – kis pontossággal hangoztatni tudja a megismert ritmusértékeket – a tanult zenei elemeket (ritmus, dallam) tanítói segítséggel felismeri kottaképről (kézjel, betűkotta) – a megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmusgyakorlatot csoportban meg tudja szólaltatni – képes csendben, társaival együtt a zenét hallgatni – képes a vokális és hangszeres zene megkülönböztetésére – felismeri a hallgatott énekhangszíneket, kis segítséggel felismeri a megismert hangszerek hangszínét – szívesen hallgatja újra a meghallgatott zeneműveket 	

ÉNEK-ZENE

az általános iskolák 3. évfolyama számára,

mely a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm rendelet módosításaként megalkotott 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelet, azaz a 2020-as Nemzeti alaptantervhez illeszkedő tartalmi szabályozók (kerettantervek) alapján készült.

3. évfolyam

A harmadik évfolyamokon fő feladat az előzőekben megszerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése, mélyítése elsősorban élményszerű és játékos módon.

A tanulók e nevelési – oktatási szakasz végére a dalokat tisztán, stílusosan, magabiztosan, örömmel énekelik.

A tanulók az énekelt dalok meghatározott zenei elemeit megfigyelik, tanári rávezetéssel tudatosítják, felismerik kottaképről, és tanári segítséggel reprodukálják. A zenei elemeket, a ritmikai, dallami, és hallási készségeket improvizációs és kreatív játékos feladatokkal gyakorolják (ritmusvaráció, osztinató). A különböző karaktereket a tanult dalokban, zeneművekben megfigyelik, majd test hangszerekkel (pl. taps, csettintés, comb ütögetés, dobantás) és saját készítésű hangzó eszközökkel reprodukálják.

A tanulók a hangszerekkel lehetőség szerint többféle formában is találkoznak, elsősorban a hallgatott zenékben figyelik meg, de élőben is

találkoznak velük zenei előadásokon, koncerteken. A maguk által készített hangkeltő eszközöket pedig improvizációs, játékos feladatokban használják.

A tantárgyi fejlesztés eredményeképpen magasabb szintre jut előadói, zenei befogadói és alkotói készségük.

A zenehallgatáskor átélt élményeiket szóval, rajzzal, tánccal és szabad mozgás improvizációval fejezik ki. A hallgatott zenékben felismerik a tanult zenei elemeket, karaktereket.

Megvalósítandó cél továbbá, hogy a tanár változatos motivációs technikákkal segítséget nyújtson a tanulónak abban, hogy a zeneműveken keresztül rátaláljon önmagára.

A 3.évfolyamon az ének-zene tantárgy alapóraszám: 72 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Zeneművek/Énekes anyag	35
Zeneművek/Zenehallgatás	13
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	8
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	8
Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	8
Összes óraszám:	72

Témakör: Zeneművek/Énekes anyag		Óraszám: 35
Fogalmak: magyar népszokások, jeles napok		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Magyar népdalok hallás utáni megtanulása; – A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával, mint egyenes testtartás, helyes légzés és artikuláció; – A tanult magyar népdalok meghallgatása tanári előadásban, tánczázi zenében és feldolgozott formában, melyek példája nyomán törekszik az autentikus előadásra; – Az interpretáció élménnyé mélyítése a dalokhoz kapcsolódó játékok, táncok, dramatizált előadások és élő hangszerkíséretetek segítségével; – Az éneklés hang terjedelmének bővítése az oktávon túlra; 	<p>Anyám, édesanyám; Elmentem a piacra; Ettem szőlőt; Én elmentem; Gólya, gólya, gilice, Hej, Jancsika; Itt ül egy kis kosárba; Kis kertemben uborka; Szántottam gyöpöt; Úgy tetszik, hogy; Volt nekem egy kecském</p> <p><i>Párosítók--- >Leányok, legények</i></p> <p>Cickom, cickom; Csipkefa bimbója; Két szál pünkösdrózsa ; Kis kece lányom</p> <p><i>Táncnóták-☐Táncos dalok</i></p> <p>Erdőjáróznak a lányok; Három éjjel; Ég a gyertya, ha</p>	<ul style="list-style-type: none"> - emlékezetből énekel legalább 40 magyar népdalt; - előadói készsége tovább fejlődik; - aktívan részt vesz az iskola vagy a helyi közösség hagyományos ünnepein; - a gyermek a dalokban megtalálja

Formatierte Tabelle

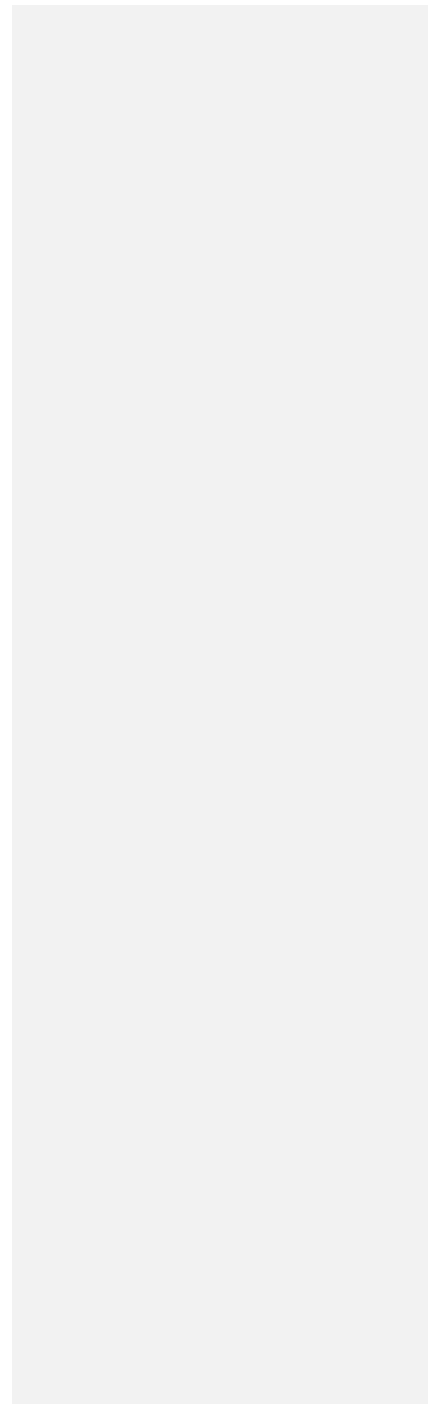
<ul style="list-style-type: none"> – Előadói készség: az éneklés örömeinek megtalálása előadóként; a tevékenységközpontúság elősegítése; – Befogadókészség: új dalok megismerésével felfedezni a dalok megismerésének örömeit; új dalok tanulásakor felfedezni a dalok megismerésének örömeit; a képzelet használatának szorgalmazása a zeneművek befogadása közben; – Alkotói készség: aktív részvétel szorgalmazása az alkotói folyamatokban; a megélt élmények feldolgozásának segítése ; – Évfolyamonként legalább 40 gyermekjátékdal, népdal megismerése – ezt írtuk közös megegyezéssel; – A dalokhoz kapcsolódó játékok, a jeles napokhoz kapcsolódó hagyományok megismerése; – A dalokban előforduló népi kifejezések értelmezése; – A dalok témájához, karakteréhez igazodó tempók, éneklési módok megismerése. 	<p>meggyűjtják</p> <p><i>Tréfás dalok</i></p> <p>A faragószék nótája; Egy kis kertet keríték – D150; Fáj a kutyámnak a lába; Fut a kicsi kordé; Három szabó legények; Megfogtam egy szúnyogot; Összegyűltek, összegyűltek az újfalvi lányok; S a te fejed akkora; Szélről legeljetegetek; Télen nagyon hideg van; Ugyan édes komámasszony</p> <p><i>„Mesés” dalok</i></p> <p>Elszaladt a kemence; Zöld erdőben a tücsök; Virágéknál ég a világ</p> <p><i>Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra</i></p> <p>Erkel Ferenc – Himnusz; Kodály Zoltán-Gazdag Erzs: Ezüst szánkót hajt a dér; Betlehem kis falucskába;</p>	<p>önmagát, s így azonosulni tud velük;</p> <p>- érzékeli a lineáris és a vertikális történeteket a zenében.</p>
---	---	--

	<p>Csordapásztorok; Adjon az Úristen; Gábor Áron rézágyúja; Kodály Zoltán– Weöres Sándor: Buba éneke; Már megjöttünk ez helyre (Népdal – Károlyi Amy); Elhozta az Isten</p>	
<p>Témakör:Zeneművek/Zenehallgatás</p> <p>A megadott művek egy része olyan terjedelmű, hogy az ének-zene óra keretei között csak részletek meghallgatására van mód. A zeneművek élményszerű bemutatását előzze meg az egyik legfontosabb pedagógiai eszköz, a <i>motiváció</i>, amelyhez hozzátartozik a lehetőség szerinti koncertlátogatás, a lényeges a zenei anyagok minél élményszerűbb, a zenéhez, dalokhoz kapcsolódó táncok, játékok megtanulása és a zenei előadások, zenés filmek videó felvételről történő megtekintése.</p>	<p>Óraszám: 13</p>	
<p>Fogalmak: zenei téma,énekes hangfaj, zenés mese, tekerő, duda, oboa, klarinét, fagott, kürt, trombita, üstdob.</p>		

Jeles nap, ünnepi szokás.		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – A hangszerek hangszínének megfigyeltetése a tanult zenei anyagban; – Különböző stílusú, korú és műfajú zenék hallgatása a gyermekvilág és mesék témájában; – Az egyes szereplők zenei ábrázolásának megfigyelése a cselekményes zenében; – Hangutánzások, 	<ul style="list-style-type: none"> – Figyelmes zenehallgatás. Eltérő zenei karakterek megkülönböztetése. – Hangszínhallás, többszólamú hallás készség és formaérzék. Ismeretek hangszerekről, a zene befogadásának képessége a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan. – A tanult énekes anyaghoz kapcsolódó népzenei és műzenei anyag vokális és hangszeres feldolgozásainak megismerése. Más, a korosztály számára befogadható zeneművek meghallgatása élményszerű előadásban. <p>A tanulók zeneértővé és hangverseny-látogatóvá nevelése a rendszeres zenehallgatás által.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ismerjék és szívesen énekeljék a helyi (Csongrád-Csanád megyei) népdalokat, vegyenek részt a hagyományörző 	<ul style="list-style-type: none"> – meg tudja különböztetni a népdalfeldolgozásokat az egyéb szimfonikus művektől; – megkülönbözteti a szólóhangszer hangzását a zenekari hangzástól; – képzelete és kreatív gondolkodása fejlődik; – képes az érzelmi azonosulásra; – egyre hosszabb zenei részletekre képes figyelni; <p>kialakul a többirányú figyelem készsége, a lineáris és a vertikális történések érzékelése</p>

<p>hangszínek, ellentétek megfigyelése a hallgatott zenékben;</p> <p>– A zene keltette érzések kifejezése szóval, rajzzal, tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval;</p> <p>– Zenei befogadókészség: a hallgatott zenék folyamatainak követése: hasonlóságok, különbségek, variációk megfigyelése a tanuló képzeletének aktív részvétele a zeneművek</p>	<p>rendezvényeken (szüreti felvonulás, falunap, Luca-nap, nemzeti ünnepek, vallási ünnepek, stb.)</p>	
---	---	--

<p>befogadásában; egy-egy zenemű befogadásának segítése motivációs zenei játékokkal; a zenei befogadás mikéntjének megtapasztalása a zenei aktivitáson keresztül;</p> <ul style="list-style-type: none">- Zenei befogadói készség fejlődése;- Alkotói készség: aktív részvétel az alkotói folyamatokban; a megélt élmények feldolgozása; a zeneművek lejátszása dramatizált előadással;		
--	--	--

– A	zeneművekhez tartozó mesék, zenei programok megismerése;		
Témakör: : Zenei ismeretek/ Ritmikai fejlesztés			Óraszám: 8
Fogalmak: szinkópa; egyenletes mérő, tempó, ütem, ritmus. Azonosság, hasonlóság, különbözőség, ismétlés, variáció, rögtönzés, osztinató.			
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények	
– Egyenletes lüktetés hangoztatása éneklés közben;	Koordinált, ritmikus mozgás, térérzékelés, egyenletes mérő alkalmazása.	<ul style="list-style-type: none"> - felismeri a páros és a páratlan lüktetést; - az ütemhangsúlyokat mozgással érzékelteti; - aktívan részt vesz az alkotói folyamatokban. 	

<p>– Ütemhangsúlyok mozgással történő érzékeltetése;</p> <p>– Ritmikai többszólamúság alkalmazása ritmuskánonokkal;</p> <p>– Összetett ritmusok gyakorlása páros és páratlan metrumú ütemekben mozgással, testhangszerrel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), a tanuló által készített hangkeltő eszközökkel, és ritmusnevekkel</p>	<p>Tempóváltozások érzékelése és reprodukciója.</p> <p>Metrikus és kis formai egységek érzete.</p> <p>Ritmikus improvizációs feladatok önálló és csoportos megvalósítása. Ritmus- és dallamhangszeres, valamint mozgásimprovizációk.</p> <p>A zene és a szöveg, a zene és a mozgás, a zenei és a képi kifejezés összekapcsolása.</p> <p>A páros tagolódású formai egységek érzete, kérdés-felelet improvizáció, többszólamú ritmusimprovizáció a tanult ritmusképletek felhasználásával</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ismeri a 4/4-es ütemet, valamint az egész értékű kottát és az egyedül álló nyolcadot azok szüneteivel; - ismeri a ¾-es ütemet, valamint a pontozott fél értékű kottát; - megkülönbözteti a páros és páratlan lüktetést; - felismeri és hangoztatja az összetett ritmusokat: szinkópa, nyújtott és éles ritmus; - ritmizálva szólaltat meg mondókákat, gyermekverseket; - egyszerű ritmussorokat rögtönöz.
--	---	--

csoportosan és

párban:

- a zenei hangsúly érzékeltetésével,
- mondókák, gyermekversek ritmusának hangoztatásával,
- felelgetős ritmusjátékokkal
- ritmusvariációval,
- osztinátóval,
- befejezés rögtönzésével egyszerű

<p>ritmussorokhoz</p> <p>– Alkotói készség: Egyszerű ritmushangszerek (pl. dobok, húrok, csörgők stb.) és hangkeltő eszközök készítése; Játékkal oldott zenei tevékenységek alkalmazása; Rögtönzés dallammal, ritmussal; Ritmussorok alkotása változatos hangszíneket használva, testhangok és különböző hangkeltő eszközök, és ritmushangszerek</p>		
--	--	--

<p>segítségével;</p> <ul style="list-style-type: none"> – szinkópa, nyújtott és éles ritmus; – egyedül álló nyolcad és szünete; – egész értékű és pontozott fél értékű kotta és szünete; – $\frac{3}{4}$ és $\frac{4}{4}$ -es ütemfajta. 		
<p>Témakör: Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés</p>	<p>Óraszám: 8</p>	
<p>Fogalmak:</p> <p>Hangmagasság, dallam, dallamfordulat, dallamrajz, motívum, dallamsor, kíséret.</p> <p>Belső hallás.</p> <p>Azonosság, hasonlóság, különbözőség, ismétlés, variáció, rögtönzés, osztinató.</p>		

Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – A tudatosított zenei elemek gyakorlása minél több kontextusban; – Belső hallás fejlesztése dallambújtatással; – A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése; – Kánonok éneklése, gyakorlása; – A dallam és szöveghangsúly összefüggéseinek 	<p>Énekes improvizációs feladatok önálló és csoportos megvalósítása. Dallammotívum-variációk A zene és a szöveg, a zene és a mozgás, a zenei és a képi kifejezés összekapcsolása.</p> <p>A páros tagolódású formai egységek érzete, kérdés-felelet improvizáció, Dallami improvizáció pentaton, pentachord, hexachord, hétfokú hangkészletben.</p>	<p><i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – megismeri, énekli és alkalmazza a felső dó , alsó lá és alsó szó hangokat; – megfigyel és hallás után reprodukál különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket; <p>a tanult dalok, zenei részletek éneklésekor hangerejét a zenei kifejezésnek megfelelően tudja</p> <ul style="list-style-type: none"> – csoportosan vagy önállóan, életkorának és hangi sajátosságainak megfelelő hangmagasságban énekel, törekszik a tiszta intonációra; – különböző dinamikai szinteken tud énekelni; – a zenei produkciók kifejező előadásmódján a pedagógus visszajelzése alapján alakít; – énekel a pentaton hangsorban; – énekel a hétfokú hangsorban; – a tanult énekelt zenei anyagot tanári vezetéssel el

<p>megfigyelése;</p> <p>– Alkotói készség: különböző karakterű dallamválasz rögtönzése egyszerű dallamsorokhoz; testhangszerek (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), és a tanuló által készített hangkeltő eszközök hangszínének megfigyelése és azok improvizatív használata, eltérő karakterek kifejezésére;</p> <p>– A pentaton hangkészlet kiegészül</p>		tudja énekelni kézjelezve és szolmizálva.
---	--	---

<p>az alsó szó és a felső dó hanggal;</p> <ul style="list-style-type: none"> – fá és ti hangok - hétfokú hangsor; – A fá és ti hangok kézjeleinek ismerete és kézjelről történő éneklése; – Különböző karakterű hangszínek, dinamikai szintek megfigyelése és azonosítása a tanult dalokban, zeneművekben; – A violinkulcs. 		
<p>Témakör: Zenei ismeretek/ Zenei írás, olvasás</p>	<p>Óraszám: 8</p>	

Fogalmak: A korábbiak elmélyítése		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – A hallás után tanult dalok kottából való azonosítása különböző eszközökkel (pl. a dallamvonal lerajzolásával, mozgással stb.); – A hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon; – A tanult új ritmikai 	<p>Az előző két évben az énekléssel és a generatív tevékenységekkel fejlesztett ritmikai, metrikai és dallami ismeretek. A tanult ritmikai és dallami elemek felismerése kézjelről, betűkottáról, hangjegyről, és azok hangoztatása ritmusnevekkel, szolmizálva.</p> <p>A zenei notáció, az abszolút nevek ismerete a fejlődő zenei készségek és megszerzett zenei ismeretek alapján.</p>	<p><i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – megfigyeli és azonosítja az alapvető zenei jelenségeket (hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok) a kottában; – kottaképről azonosítja a hallás után tanult dalokat; <p>érezkeli, hogy ugyanaz a dallamrészlet különböző magasságokban írható, olvasható</p> <ul style="list-style-type: none"> – tanári segítséggel képes leírni egyszerű ritmusokat a tanult értékekkel; – tanári segítséggel képes leírni egyszerű dallamfordulatokat a tanult dallamhangokkal; – elmélyültebb lesz alapvető tájékozottsága a

<p>elemek megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon;</p> <ul style="list-style-type: none"> – A tanult dallamhangok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon; – Egyszerű, rövid írás – olvasási feladatok a tanult új ritmikai elemek és dallamhangok alkalmazásával; – A figyelem, az összpontosítás fejlesztése a fenti feladatok segítségével; – A finommotorikus 		<p>kottában;</p> <ul style="list-style-type: none"> – megtapasztalja a relatív szolmizáció lényegét; – a hallás után tanult dalokat képes a kottakép alapján azonosítani és a kottában követni; – a kottában felismeri a tanult új ritmusképleteket és dallamhangokat; – pentaton és hétfokú dalokat tanári segítséggel szolmizálva énekel, kézjelekkel mutatja; – helyesen használja a szolmizációs hangokat és neveket különböző intonációs és hangképző gyakorlatoknál, hallásfejlesztésnél.
---	--	--

<p>mozgások fejlesztése az egyszerű, rövid írás feladatok segítségével;</p> <ul style="list-style-type: none">– A leírt kottakép visszaéneklése a zenei olvasás fejlesztésére;– Rövid dallamok éneklése a tanult hangok alkalmazásával, a zenei olvasás fejlesztésére;– Felismerő kottaolvasás segítése a tanult dalok szolmizált, kézjelezett éneklése után;– A mozgó dó hang szerepének		
--	--	--

<p>megfigyelése az írás és az olvasás során;</p> <ul style="list-style-type: none">– Violinkulcs írása;– Szinkópa, nyújtott és éles ritmus grafikai képe és írása;– Egyedül álló nyolcad és szünete grafikai képe és írása;– Egész értékű és pontozott fél értékű kotta és szünetének grafikai képe és írása;– A $\frac{3}{4}$ és $\frac{4}{4}$ -es ütemfajta grafikai képe és írása;– Dó' – lá – szó – mi – ré – dó – lá, - szó, hangok a kottában; <p>A hétfokú hangsor</p>		
--	--	--

<p>relációi, kézjelük és elhelyezkedésük a vonalrendszerben</p>		
<p>Továbblépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - a tanuló részt vesz 35 népdal és gyermekdal közös, csoportos előadásában – részt vesz a generatív játékokban és feladatokban - érzi az egyenletes löktetést, tartja a tempót, érzékeli a tempóváltozást - kis pontossággal hangoztatni tudja a megismert ritmusértékeket - a tanult zenei elemeket (ritmus, dallam) tanítói segítséggel felismeri kottaképről (kézjel, betűkotta) – a megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmusgyakorlatot csoportban meg tudja szólaltatni – képes csendben, társaival együtt a zenét hallgatni - képes a vokális és hangszeres zene megkülönböztetésére - felismeri a hallgatott énekhangszíneket, kis segítséggel felismeri a megismert hangszerek hangszínét - szívesen hallgatja újra a meghallgatott zeneműveket 	

A negyedik évfolyamokon fő feladat az előzőekben megszerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése, mélyítése elsősorban élményszerű és játékos módon.

A tanulók e nevelési – oktatási szakasz végére a dalokat tisztán, stílusosan, magabiztosan, örömmel énekelik.

A tanulók az énekelt dalok meghatározott zenei elemeit megfigyelik, tanári rávezetéssel tudatosítják, felismerik kottaképről, és tanári segítséggel reprodukálják. A zenei elemeket, a ritmikai, dallami, és hallási készségeket improvizációs és kreatív játékos feladatokkal gyakorolják (ritmusvaráció, osztinató). A különböző karaktereket a tanult dalokban, zeneművekben megfigyelik, majd test hangszerekkel (pl. taps, csettintés, comb ütögetés, dobantás) és saját készítésű hangzó eszközökkel reprodukálják.

A tanulók a hangszerekkel lehetőség szerint többféle formában is találkoznak, elsősorban a hallgatott zenékben figyelik meg, de élőben is találkoznak velük zenei előadásokon, koncerteken. A maguk által készített hangkeltő eszközöket pedig improvizációs, játékos feladatokban használják.

A tantárgyi fejlesztés eredményeképpen magasabb szintre jut előadói, zenei befogadói és alkotói készségük.

A zenehallgatáskor átélt élményeiket szóval, rajzzal, tánccal és szabad mozgás improvizációval fejezik ki. A hallgatott zenékben felismerik a tanult zenei elemeket, karaktereket.

Megvalósítandó cél továbbá, hogy a tanár változatos motivációs technikákkal segítséget nyújtson a tanulónak abban, hogy a zeneműveken keresztül rátaláljon önmagára.

4. évfolyam

	A tantárgy heti óraszám	A tantárgy éves óraszám
--	-------------------------	-------------------------

Formatiert: Zentriert

Formatiert: Schriftart: (Standard)
Calibri, 11 Pt., Nicht Fett

4. évfolyam	2	72 óra
-------------	---	--------

Témakör: Zeneművek/Énekes anyag		Óraszám: 35	
Fogalmak. tempo giusto, táncház, táncdallam, kurucdal, Kossuth-nóta.			
Trubadúrének.			
	Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar népdalok hallás utáni megtanulása; – A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával, mint egyenes testtartás, helyes légzés és artikuláció; – A tanult magyar népdalok meghallgatása tanári előadásban, táncvárosi zenében és feldolgozott formában, melyek példája nyomán törekszik az autentikus előadásra; – Az interpretáció élménnyé mélyítése a dalokhoz 	<p>A Énekes tananyag</p> <p>A juhásznak; Badacsonyi szőlőhegyen; Béres legény; Bogojai legények; Ábécédé; Falu végén; Gyéren vettem kenderkémet; Kelj fel juhász; Kihajtottam; Molnárlegény voltam én, PásztoreMBER vígan él; Sárga csikó, Szánt a babám</p> <p><i>Párosítók- Leányok, legények</i></p> <p>Azt hallottam; Csillag Boris; Elvesztettem páromat; Hej,</p>	<ul style="list-style-type: none"> – zenehallgatási élményekkel gazdagodik; – további zongoradarabokban ismer rá a tanult dalokra; – népdalfeldolgozásokat hall zenekari

Formatierte Tabelle

<p>kapcsolódó játékok, táncok, dramatizált előadások és élő hangszerkísérek segítségével;</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az éneklés hangterjedelmének bővítése az oktávon túlra; – Előadói készség: az éneklés örömeinek megtalálása előadóként; a tevékenységközpontúság elősegítése; – Befogadói készség: új dalok megismerésével felfedezni a dalok megismerésének örömeit; új dalok tanulásakor felfedezni a dalok megismerésének örömeit; a képzelet használatának szorgalmazása a zeneművek befogadása közben; – Alkotói készség: aktív részvétel szorgalmazása az alkotói folyamatokban; a megélt élmények feldolgozásának segítése; – Évfolyamonként legalább 30 gyermekjátékdal, népdal megismerése – ezt írtuk közös megegyezéssel; – A dalokhoz kapcsolódó játékok, a jeles napokhoz kapcsolódó hagyományok megismerése; 	<p>Vargáné; Jaj, de szépen esik az eső; Kocsi, szekér; Komáromi kisleány; Széles a Duna; Szép szatmári lányok; Új a csizmám; Zörög a kocsi</p> <p><i>Állatos dalok</i></p> <p>A macskának négy a lába, Az árgyélus kismadár, Debrecenbe kéne menni; Egy nagyorrú bolha; Házasodik a tücsök; Kis kacsa fürdik</p> <p><i>Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra</i></p> <p>Erkel Ferenc: Himnusz; Luca, Luca; Karácsonyi pásztortánc; Mennyből az angyal; Üdvözlégy, kis Jézuska; Farsang három napjába; Ez ki háza, ki háza?, Huszárgyerekek, huszárgyerekek; Most szép lenni katonának; A pünkösdsnek jeles napján</p> <ul style="list-style-type: none"> – csoportosan vagy önállóan, életkorának és hangisajátosságainak megfelelő hangmagasságban énekel, törekszik a tiszta intonációra; 	<p>kísérettel;</p> <ul style="list-style-type: none"> – megismerkedik a zenében alkalmazható humorral; – ismerete gazdagodik a különböző stílusban írott zeneművek meghallgatása által; – megismer több, a mindennapokhoz, továbbá alkalmakhoz, ünnepekhez, jeles napokhoz fűződő zenei részletet; – megismerkedik a szimfonikus zenekar főbb hangszereivel (hegedű, cselló, fuvola, oboa, klarinét, kürt, trombita);
---	--	---

<ul style="list-style-type: none"> – A dalokban előforduló népi kifejezések értelmezése; – A dalok témájához, karakteréhez igazodó tempók, éneklési módok megismerése. 	<ul style="list-style-type: none"> – különböző dinamikai szinteken tud énekelni; – a zenei produkciók kifejező előadásmódján a pedagógus visszajelzése alapján alakít; – a tanult dalokhoz kapcsolódó játékokban, táncokban, dramatizált előadásokban osztálytársaival aktívan részt vesz; – hangszerkíséretes dalokat énekel tanára vagy hangszeren játszó osztálytársa kíséretével; – hangterjedelme túllép az oktávon. 	<ul style="list-style-type: none"> – megismerkedik a zenében alkalmazott humorral. – meg tudja különböztetni a népdalfeldolgozásokat az egyéb szimfonikus művektől; – megkülönbözteti a szólóhangszer hangzását a zenekari hangzástól; – képzelete és kreatív gondolkodása fejlődik; – képes az érzelmi azonosulásra; – egyre hosszabb zenei részletekre képes figyelni; – kialakul a többirányú
--	--	---

		figyelem készsége, a lineáris és a vertikális történések érzékelése.
	Témakör:Zeneművek / Zenehallgatás /	Óraszám: 13
	<p>Fogalmak: Himnusz; visszatérés a zenében, vagy ABA forma; duett; szólóének (dal)</p> <p>Zenei téma, kíséret, énekes hangfaj, zenés mese, gyermekopera, daljáték, balett.</p> <p>Hangszerek: tekerő, duda, oboa, klarinét, fagott, kürt, trombita, üstdob.</p>	
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
– A hangszerek hangszínének	A megadott művek egy része olyan terjedelmű, hogy az ének-zene óra keretei között csak részletek	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a

<p>megfigyeltetése a tanult zenei anyagban;</p> <p>– Különböző stílusú, korú és műfajú zenék hallgatása a gyermekvilág és mesék témájában;</p> <p>– Az egyes szereplők zenei ábrázolásának megfigyelése a cselekményes zenében;</p> <p>– Hangutánzások, hangszínek, ellentétek megfigyelése a hallgatott zenékben;</p> <p>– A zene keltette érzések kifejezése szóval, rajzzal, táncsal</p>	<p>meghallgatására van mód. A zeneművek élményszerű bemutatását előzze meg az egyik legfontosabb pedagógiai eszköz, a <i>motiváció</i>, melyhez hozzátartozik a lehetőség szerinti koncertlátogatás, a Lényeges a zenei anyagok minél élményszerűbb, a zenékhez, dalokhoz kapcsolódó táncok, játékok megtanulása és a zenei előadások, zenés filmek videó felvételről történő megtekintése.</p> <p>Erkel Ferenc: Himnusz</p> <p>Népzenei felvételek eredeti előadásban (Magyar népzene sorozat)</p> <p>Kodály Zoltán: Hány János – részletek – Ábécédé, A juhász – gyermekkar; Villó – gyermekkar, részlet (Ez ki háza); Pünkösdlő – gyermekkar, részlet (A pünkösdek)</p> <p>Bartók Béla: Gyermeknek I./11. Elvesztettem páromat; II./ 22. Debrecenbe kéne menni; II./ 37.</p>	<p>nevelési-oktatási szakasz végére:</p>
---	---	--

<p>és/vagy szabad mozgás improvizációval;</p> <p>– Zenei befogadói készség: a hallgatott zenék folyamatainak követése: hasonlóságok, különbözőségek, variációk megfigyelése a tanuló képzeletének aktív részvétele a zeneművek befogadásában; egy-egy zenemű befogadásának segítése motivációs zenei játékokkal; a zenei befogadás mikéntjének</p>	<p>Kanásznóta (Házasodik a tücsök)</p> <p>Bartók Béla: Mikrokozmosz - Dallam ködgomolyban</p> <p>Bárdos Lajos: Kocsi, szekér - vegyeskar</p> <p>Clément Janequin: A madarak éneke</p> <p>W.A. Mozart: Gyermekjáték – dal</p> <p>W.A. Mozart: Esz-dúr zongoraverseny K. 271</p> <p>"Jeunehomme" III. tétel - részlet</p> <p>Csajkovszkij: Diótörő – Csokoládé tündér tánca</p> <p>Muszorgszkij: Egy kiállítás képei - Baba Yaga kunyhója</p> <p>Bizet: Carmen – gyermekkar (Mi is jöttünk felvonulni)</p> <p>Rossini: Macska – duett</p> <p>Prokofjev: Péter és a farkas - részletek</p> <p>Debussy: Gyermekkuckó - Néger baba tánc</p> <p>Betlehemes / Üdvözlégy, kis Jézuska</p> <p>Ismerjék és szívesen énekeljék a helyi (Csongrád-</p>	
--	--	--

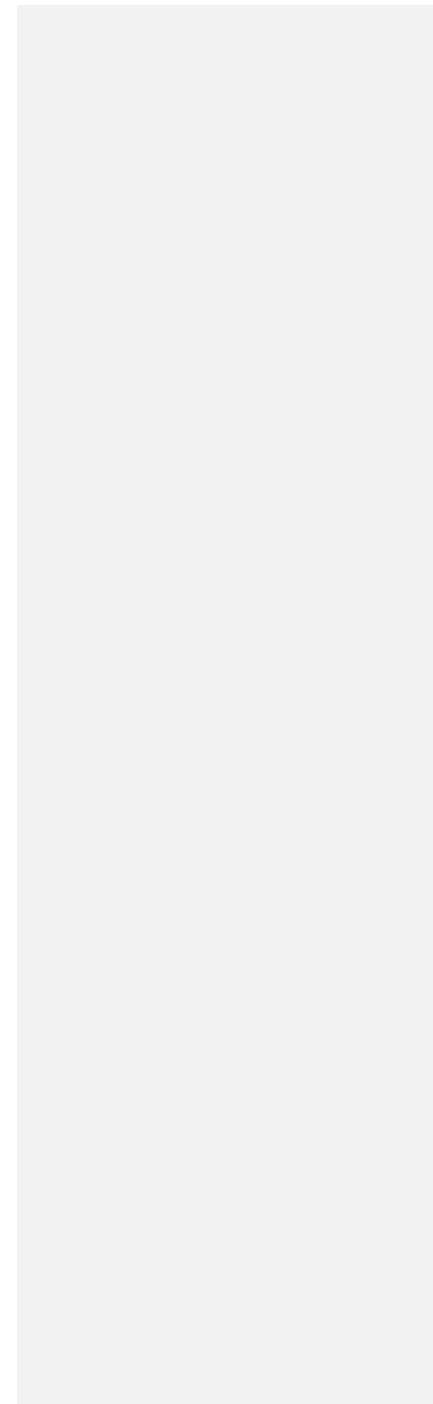
<p>megtapasztalása a zenei aktivitáson keresztül;</p> <ul style="list-style-type: none"> – Zenei befogadói készség fejlődése; – Alkotói készség: aktív részvétel az alkotói folyamatokban; a megélt élmények feldolgozása; a zeneművek eljátszása dramatizált előadással; – A gyermekkar, vegyeskar, szólóhangszer és a zenekar hangzásának azonosítása; – A zeneművekhez tartozó mesék, zenei 	<p>Csanád megyei) népdalokat, vegyének részt a hagyományőrző rendezvényeken (szüreti felvonulás, falunap, Luca-nap, nemzeti ünnepek, vallási ünnepek, stb.)</p>	
--	---	--

<p>programok megismerése; – A zenei kifejezés művészi megvalósítása változatainak megismerése; Ismeretek szerzése hiteles előadóktól a dalok stílusos előadásához</p>		
Témakör: Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	Óraszám: 8	
<p>Fogalmak: zenei hangsúly; nyújtott és éles ritmus; páratlan lüktetés egyenletes mérő, tempó, ütem, ritmus.</p>		

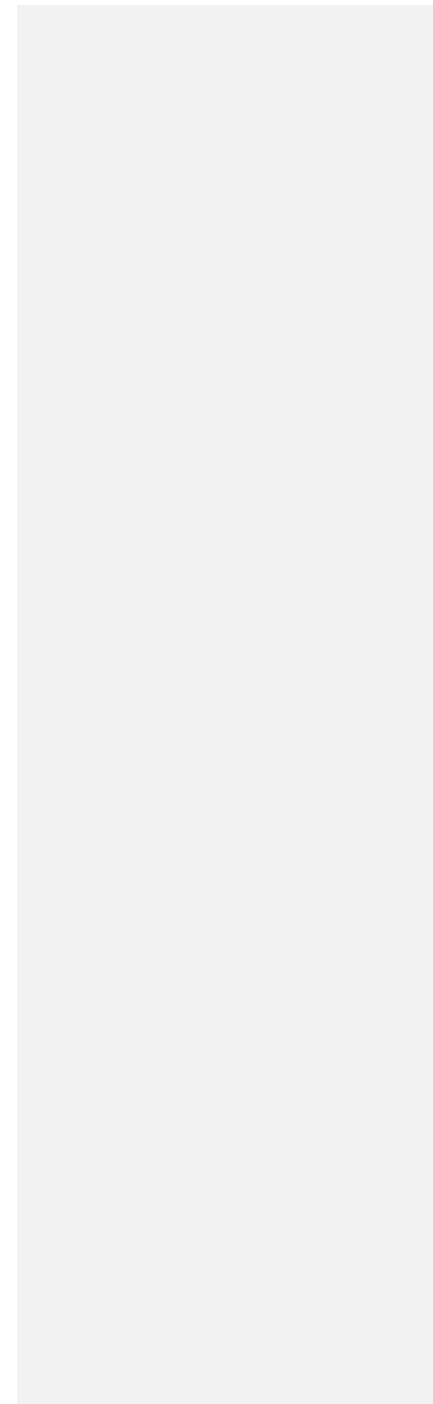
Azonosság, hasonlóság, különbözőség, ismétlés, variáció, rögtönzés, osztinató.		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Egyenletes lüktetés hangoztatása éneklés közben; – Ütemhangsúlyok mozgással történő érzékeltetése; – Ritmikai többszólamúság alkalmazása ritmuskánonokkal; – Összetett ritmusok gyakorlása páros és páratlan metrumú ütemekben mozgással, testhangszerrel (pl. 	<p>Koordinált, ritmikus mozgás, térérzékelés, egyenletes mérő alkalmazása.</p> <p>Tempóváltozások érzékelése és reprodukciója.</p> <p>Metrikus és kis formai egységek érzete.</p> <p>Ritmikus improvizációs feladatok önálló és csoportos megvalósítása, ritmusvariációk megszólaltatása.</p> <p>Ritmus- és dallamhangszeres, valamint mozgásimprovizációk.</p> <p>A zene és a szöveg, a zene és a mozgás, a zenei és a képi kifejezés összekapcsolása. Belső hallás.</p> <p>A páros tagolódású formai egységek érzete, kérdés-felelet improvizáció, többszólamú ritmusimprovizáció a tanult ritmusképletek felhasználásával. A 6/8-os, 3/8-os metrum érzete és helyes hangsúlyozása.</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – felismeri a páros és a páratlan lüktetést; – az ütemhangsúlyokat mozgással érzékelteti; – aktívan részt vesz az alkotói folyamatokban. <p>– ismeri a 4/4-es ütemet, valamint az egész értékű kottát és az egyedül álló nyolcadot azok szüneteivel;</p> <p>– ismeri a ¾-es ütemet, valamint a pontozott fél értékű kottát;</p> <p>– megkülönbözteti a páros és páratlan lüktetést;</p> <p>– felismeri és hangoztatja az összetett ritmusokat: szinkópa, nyújtott és éles ritmus;</p> <p>– ritmizálva szólaltat meg mondókákat,</p>

<p>taps, csettintés, combütögetés, dobantás), a tanuló által készített hangkeltő eszközökkel, és ritmusnevekkel csoportosan és párban:</p> <ul style="list-style-type: none">• a zenei hangsúly érzékeltetésével,• mondókák, gyermekversek ritmusának hangoztatásával,• felelgetős ritmusjátékokkal		<p>gyermekverseket;</p> <ul style="list-style-type: none">– egyszerű ritmussorokat rögtönöz.
---	--	--

<p>al,</p> <ul style="list-style-type: none">• ritmusvariáció <p>val,</p> <ul style="list-style-type: none">• osztinatóval,• befejezés <p>rögtönzésével</p> <p>egyszerű</p> <p>ritmussorokhoz</p> <p>– Alkotói készség:</p> <p>Egyszerű</p> <p>ritmushangszerek (pl. dobok, húrok, csörgők stb.) és hangkeltő eszközök készítése;</p> <p>Játékkal oldott zenei tevékenységek alkalmazása;</p> <p>Rögtönzés dallammal, ritmussal;</p>		
---	--	--

<p>Ritmussorok alkotása változatos hangszíneket használva, testhangok és különböző hangkeltő eszközök, és ritmushangszerek segítségével;</p> <ul style="list-style-type: none">– szinkópa, nyújtott és éles ritmus;– egyedül álló nyolcad és szünete;– egész értékű és pontozott fél értékű kotta és szünete;– $\frac{3}{4}$ és $\frac{4}{4}$ -es ütemfajta.		
---	--	--

Témakör: Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés		Óraszám: 8	
Fogalmak: Forte; piano; halkítás-erősítés; dallam- és szöveghangsúly; pentaton hangsor; hétfokú hangsor; violinkulcs			
Hangmagasság, dallam, dallamfordulat, dallamrajz, motívum, dallamsor, kíséret, belső hallás, azonosság, hasonlóság, különbözőség, ismétlés, variáció, rögtönzés, osztinató			
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek		Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – A tudatosított zenei elemek gyakorlása minél több kontextusban; – Belső hallás fejlesztése 	<p>Énekes improvizációs feladatok önálló és csoportos megvalósítása. Dallammotívum-variációk megszólaltatása. Dallamhangszeres, valamint mozgásimprovizációk.</p> <p>A zene és a szöveg, a zene és a mozgás, a zenei és a képi kifejezés összekapcsolása. Belső hallás.</p>		<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – csoportosan vagy önállóan, életkorának és hangisajátosságainak megfelelő hangmagasságban énekel, törekszik a tiszta intonációra;

<p>dallambújtatással;</p> <ul style="list-style-type: none"> – A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése; – Kánonok éneklése, gyakorlása; – A dallam és szöveghangsúly összefüggéseinek megfigyelése; – Alkotói készség: különböző karakterű dallamválasz rögtönzése egyszerű dallamsorokhoz; testhangszerek (pl. taps, csettintés, combütögetés, 	<p>A páros tagolódású formai egységek érzete, kérdés-felelet improvizáció. Dallami improvizáció pentaton, pentachord, hexachord, hétfokú hangkészletben.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – különböző dinamikai szinteken tud énekelni; – a zenei produkciók kifejező előadásmódján a pedagógus visszajelzése alapján alakít; – énekel a pentaton hangsorban; – énekel a hétfokú hangsorban; – a tanult énekelt zenei anyagot tanári vezetéssel el tudja énekelni kézjelezve és szolmizálva. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – megismeri, éneklés és alkalmazza a felső dó , alsó lá és alsó szó hangokat; – megfigyel és hallás után reprodukál különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket; – a tanult dalok, zenei részletek éneklésekor hangerejét a zenei kifejezésnek megfelelően tudja változtatni.
---	--	--

<p>dobbantás), és a tanuló által készített hangkeltő eszközök hangszínének megfigyelése és azok improvizatív használata, eltérő karakterek kifejezésére;</p> <ul style="list-style-type: none">– A pentaton hangkészlet kiegészül az alsó szó és a felső dó hanggal;– fá és ti hangok - hétfokú hangsor;– A fá és ti hangok kézjeleinek ismerete és kézjelről történő éneklése;– Különböző karakterű		
---	--	--

<p>hangszínek, dinamikai szintek megfigyelése és azonosítása a tanult dalokban, zeneművekben;</p> <p>– A violinkulcs.</p>		
<p>Témakör: Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás</p>		<p>Óraszám: 8</p>
<p>Fogalmak: A korábbiak elmélyítése</p>		
<p>Fejlesztésfeladatok, ismeretek(óraszám)</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<p>– A hallás után tanult dalok kottából való azonosítása különböző</p>	<p>Az előző két évben az énekléssel és a generatív tevékenységekkel fejlesztett ritmikai, metrikai és dallami ismeretek. A tanult ritmikai és dallami elemek felismerése kézjelről, betűkottáról, hangjegyről, és</p>	<p>A témakör tanítása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <p>–</p>

<p>eszközökkel (pl. a dallamvonal lerajzolásával, mozgással stb.);</p> <ul style="list-style-type: none"> – A hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon; – A tanult új ritmikai elemek megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon; – A tanult dallamhangok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon; – Egyszerű, rövid írás – 	<p>azok hangoztatása ritmusnevekkel, szolmizálva.</p> <p>A zenei notáció, az abszolút nevek ismerete a fejlődő zenei készségek és megszerzett zenei ismeretek alapján.</p> <p>A kottaolvasási és dallamírási készség fejlesztése, a tanult ritmikai, metrikai és dallami elemek bővítésével.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – megfigyeli és azonosítja az alapvető zenei jelenségeket (hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok) a kottában; – kottaképről azonosítja a hallás után tanult dalokat; – érzékeli, hogy ugyanaz a dallamrészlet különböző magasságokban írható, olvasható. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – tanári segítséggel képes leírni egyszerű ritmusokat a tanult értékekkel; – tanári segítséggel képes leírni egyszerű dallamfordulatokat a tanult dallamhangokkal; – elmélyültebb lesz alapvető tájékozottsága a kottában; – megtapasztalja a relatív szolmizáció lényegét; – a hallás után tanult dalokat képes a kottakép alapján azonosítani és a kottában követni; – a kottában felismeri a tanult új ritmusképleteket és dallamhangokat; – pentaton és hétfokú dalokat tanári segítséggel
--	--	--

<p>olvasási feladatok a tanult új ritmikai elemek és dallamhangok alkalmazásával;</p> <p>– A figyelem, az összpontosítás fejlesztése a fenti feladatok segítségével;</p> <p>– A finommotorikus mozgások fejlesztése az egyszerű, rövid írás feladatok segítségével;</p> <p>– A leírt kottakép visszaéneklése a zenei olvasás fejlesztésére;</p> <p>– Rövid dallamok éneklése a tanult</p>		<p>szolmizálva énekel, kézjelekkel mutatja;</p> <p>– helyesen használja a szolmizációs hangokat és neveket különböző intonációs és hangképző gyakorlatoknál, hallásfejlesztésnél.</p>
---	--	---

<p>hangok alkalmazásával, a zenei olvasás fejlesztésére;</p> <ul style="list-style-type: none">– Felismerő kottaolvasás segítése a tanult dalok szolmizált, kézjelezett éneklése után;– A mozgó dó hang szerepének megfigyelése az írás és az olvasás során;– Viplinkulcs írása;– Szinkópa, nyújtott és éles ritmus grafikai képe és írása;– Egyedül álló nyolcad és szünete grafikai képe és írása;		
--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> – Egész értékű és pontozott fél értékű kotta és szünetének grafikai képe és írása; – A $\frac{3}{4}$ és $\frac{4}{4}$ –es ütemfajta grafikai képe és írása; – Dó – lá – szó – mi – ré – dó – lá, - szó, hangok a kottában; <p>A hétfokú hangsor relációi, kézjelük és elhelyezkedésük a vonalrendszerben.</p>		
<p>További feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – a tanuló részt vesz 30 népdal és gyermekdal közös, csoportos előadásában – részt vesz a generatív játékokban és feladatokban – érzi az egyenletes lüktetést, tartja a tempót, érzékeli a tempóváltozást – kis pontossággal hangoztatni tudja a megismert ritmusértékeket 	

	<ul style="list-style-type: none">- a tanult zenei elemeket (ritmus, dallam) tanítói segítséggel felismeri kottaképről (kézjel, betűkotta) – a megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmusgyakorlatot csoportban meg tudja szólaltatni – képes csendben, társaival együtt a zenét hallgatni- képes a vokális és hangszeres zene megkülönböztetésére- felismeri a hallgatott énekhangszíneket, kis segítséggel felismeri a megismert hangszerek hangszínét- szívesen hallgatja újra a meghallgatott zeneműveket
--	---

Etika 1-4. évfolyam

Az etika tantárgy alapvető célja az egyéni és közösségi identitás formálása, stabilizálása, az egyének és a csoportok közti együttműködés megteremtése. Ehhez járulnak hozzá a kulturális hagyományokban gyökerező erkölcsi elvek, társas szabályok megismertetése, az egyén gondolkodásában formálódó, a szocio-emocionális készségek fejlesztése.

A tantárgy magába foglalja az ember fontos viszonyulásait társaihoz, közösségeihez, környezetéhez és önmagához. Ezzel olyan szintézist kínál a tanulónak, amelyben eddigi személyes tapasztalatait és a más területeken megszerzett ismereteket reflektív módon vizsgálja. A tartalom szorosan kötődik más tantárgyak fejlesztési területeihez is.

Az erkölcsi nevelés fő célja a tanuló erkölcsi érzületének és erkölcsi gondolkodásának fejlesztése, a tanuló segítése a társas szabályok, a viselkedésminták azonosításában és saját alakuló értékrendjének tudatosításában. Az egyént és a közösségeket érintő etikai elvek és az ezekből következő kérdések felismerése az árnyalt, a másik ember vagy csoport szempontjait is megértő gondolkodást fejleszti.

Az etika tantárgy felkészíti a tanulót az egyéni életvezetésének és társas környezetének erkölcsi szempontból történő mérlegelésére, miközben saját tudását vizsgálja és fejleszti. Eszközei a kérdezés, a rejtett nézetek és a dilemmák feltárása, az érvelés, a meggyőzés, a meggyőződés, a társadalmi normák és közösségi értékek értelmezése.

A tananyag alapvető értékeket közvetít. Ezek a segítség, megértés, együttérzés, törődés, szabadság, felelősség igazságosság, becsületesség, méltányosság, tolerancia, önazonosság. Ezek a tanuló lelkiismeretének fejlődését szolgálják. A témák feldolgozása a tanulót megfontolt döntésre, kulturált véleményalkotásra és felelős tevékenységre készíteti.

A tanulóközösség tevékenységei mintát nyújtanak arra, hogy milyen érzelmi-, érdekkonfliktusok és viselkedésmódok segítik vagy akadályozzák az együttműködést. Az ajánlott tantárgyi tartalmak és tanulói tevékenységek olyan képességeket is fejlesztenek, melyek a tanulót az életvezetésében sikeressé és tudatosabbá, társai és környezete problémái iránt érzékenyebbé tehetik, erősítik identitását, aktív társadalmi cselekvésre készítetik és segítik a nehéz helyzetek megoldásában.

Az etika tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A tantárgy keretében alkalmazott módszerek elősegítik az aktív tanulóvá válást, a tanulás tervezését, az egyéni tanulási stílus kialakítását és a tanulási útvonalak felfedezését, a mérlegelő gondolkodást, a belső motiváción nyugvó cselekvést, a célok elérése iránti elkötelezettséget, a metakognitív stratégiák alkalmazását.

A kommunikációs kompetenciák: A kommunikációs kompetenciák formálása során a tanuló gyakorolja az érzelmek kommunikálásának, az empátián nyugvó értő figyelemnek, az álláspontok asszertív megjelenésének, az erőszakmentes kommunikációnak, valamint a társas konfliktusok kezelésének kommunikációs technikákat igénylő változatait.

A digitális kompetenciák: A digitális kompetenciák fejlesztését támogatja a projektmunkák szervezése, megvalósítása, az elvégzett feladatok digitális eszközökkel történő bemutatása. A virtuális térben kialakult közösségek tagjainak viselkedését befolyásoló etikai szabályok felismerése. A digitális önkifejezés, a közösségi oldalakon történő önmegjelenítés, az

információk kezelése. A tartalom digitális megosztásával kapcsolatos etikai kérdések köre számtalan fejlesztési lehetőséget rejt magában.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A gondolkodási készségeket fejlesztik azok a tanulási tevékenységek, amelyek különböző élethelyzetek, információforrások, médiatartalmak elemzését igénylik. A különböző esettanulmányi példákban és a valóságos élethelyzetekben felmerülő etikai problémák, konfliktusok és a szabályok felismerése közben a tanuló elemző, problémamegoldó, mérlegelő gondolkodás alkalmazásával vizsgálja az események bekövetkezésének feltételeit. Átalakítja a szerzett információt, következtetéseket von le, magyarázatot keres, rendszerezést végez.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tantárgy támogatja az önismereten alapuló önszabályozás és önfejlesztés megvalósítását, a lelkiismeretesség, az alkalmazkodóképesség, a kezdeményezőkészség, az elkötelezettség kialakulását, és a teljesítmény javítására való törekvést. A gyakorlatok során az érzelmek felismerésének és kifejezésének, az érzelmi állapotok szabályozásának, a társas helyzetek észlelésének, a konfliktusok kezelésének és a döntéshozatali készségeknek a fejlesztése válik hangsúlyossá.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A tanulók önállóan vagy csoportosan lehetőséget kapnak kreatív alkotások tervezésére, készítésére, projektfeladatok szervezésére, kivitelezésére. A szocio-emocionális készségek fejlesztése drámajátékkal, szerepjátékkal valósul meg, az érzelmek kifejeződése zenei produkciókban, vizuális alkotásokban ölt testet. A tudatosság erősítését segítik elő azok a feladatok, amelyekben kulturális hagyományok megismerésére kerül sor.

Az etika kerettanterv főbb pedagógiai alapelvei:

- A tanulók komplex személyiségfejlesztése, értelmi, érzelmi, társas-lelkületi formálás és a cselekvő magatartásra, viselkedésre buzdítás.
- A teljes személyiség aktivizálása a belső motiváció felkeltése és ébren tartása.
- Célrendszere és ajánlásai élményt adók, személyiséget, meggyőződést formálók.
- A tananyagok kiválasztása és annak megvalósítása során figyelembe veszi az egyes korosztályok tipikus életkori sajátosságait és lehetséges élethelyzeteit. Valamint lehetőséget kíván adni a tanulók és tanulócsoportok egyéni sajátosságai szerinti differenciálásra.
- Az aktív, cselekvő viselkedés, magatartás megélésére ösztönzi a diákokat a különböző élethelyzeteiben.
- Fontosnak tartja a nevelés három színterét (család, iskola, társadalom).
- Ebben a tantervben elsődleges az érzelmi, érületi nevelés, a morálfejlesztés, amely során a gyermekek cselekedtetése, meggyőződésének formálása elengedhetetlenül szükséges a lelkiismeretes magatartás megszilárdulása érdekében.
- A nevelés mindig egy társadalmi közegben történik, így a nemzeti értékeink megismerése és megőrzése alapfeladat.

Korosztályi adottságaiknál fogva (alsó tagozatos) a gyermekek még nem képesek a tudatosan, teljes felelősséggel meghozott döntések felvállalására, ezért őket folyamatosan tanítani, nevelni, cselekedtetni kell, figyelembe véve a tanulók tipikus és egyéni életkori és fejlődési sajátosságait.

Az etika tanítása nagyfokú empátiát, sokirányú ismeretet, adaptivitási készséget és rugalmasságot igényel a pedagógustól, aki szakmailag is felkészült személy, fejlődés-

lélektani, pedagógiai, szakdidaktikai és módszertani ismeretekkel rendelkezik. Tisztában van az alapelvekkel, melyeknek szellemiségében tanít. Együttműködik azokkal, akikkel munkatársi kapcsolatban van (szülők, osztályfőnök, igazgató, tanárok).

1. évfolyam

Az alsó tagozat első évfolyamán az etika tantárgy elsődleges feladata az öntudatos erkölcsi-etikai gondolkodás kialakítása. Továbbá a tanuló önmagáról és közvetlen környezetéről szerzett ismereteinek tudatossá tétele, a legalapvetőbb szocio-emocionális eszköztárának létrehozása és a szokásszintű viselkedések belsővé válása.

Az érületi-lelkületi nevelés során figyelembe kell vennünk, hogy a korai iskoláskorban elcsitulnak a viharos ösztöntendenciák, és a tanuló érzelmvilágában is törekszik a felnőtt világ elvárásainak megfelelni. A család, mint az érzelmek legfontosabb biztosítója, továbbra is döntő jelentőségű a számára, de már képes elfogadni a pedagógusok és a kortársak érzelmi megnyilvánulásait. A megterhelő érzelmekkel nem tud egyedül megküzdeni. A gyermekkor meghatározó érzelmei: a szeretet, a biztonság, a bizalom, a félelem. Fontos e korosztály esetében a szülővel, a tanárokkal, a tekintélyszemélyekkel való kapcsolat.

Fontos szempont a tanító nyitott, válaszkész, az őszinte véleménynyilvánítást folyamatosan fenntartó, támogató és tiszteletben tartó pedagógiai attitűdje a tanulók életkori sajátosságainak figyelembevételével. A tanórákon a korosztály képességeihez alkalmazkodva nagyobb súllyal jelennek meg a rajzos, kreatív, mozgásos, dramatikus játékok, helyzetgyakorlatok. Új elem az önmagára figyelő magatartás fejlesztése, az érzések, gondolatok pontos megfogalmazása. Mind az életkor, mind a tantárgy sajátosságai miatt az Különös jelentősége van az egyéni különbségeket figyelembe vevő, tanulói sokszínűségre érzékenyen reagáló differenciált bánásmódnak.

Az 1. évfolyamon a tanterv a tanulók önmagukhoz való viszonyulására, alapvető önismeretére, valamint elemi környezetükre, a rokoni és kortárskapcsolatok közegeire összpontosít. Az első két évfolyamon a társadalmunk kulturális életét alapvetően meghatározó zsidó-keresztény kultúra világképével és szokásrendszerével ismerkednek meg. Ezek az egyházi ünnepkörök és hagyományok közös feldolgozásával valósulnak meg. A tevékenységközpontú, tanulási tapasztalatokra épülő módszerek lehetőséget nyújtanak a személyes véleményalkotásra, a közösséghez tartozás élményének megélésére.

Az 1. évfolyamon az etika tantárgy óraszám: 34+2 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
1. Éntudat – Önismeret	5+1
2. Család – Helyem a családban	6
3. Helyem az osztály közösségében	6
4. A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – Helyem a társadalomban	5+1
5. A természet rendjének megőrzése a fenntarthatóság érdekében	6

6. Az európai kultúra hatása az egyén értékrendjére	6
Összes óraszám:	34+2

Témakör: 1. Éntudat – Önismeret		Óraszám: 5+1
Fogalmak: én, viszonyulás a másik emberhez, érzélem, érzület, öröm, bánat, félelem, harag, otthon, védettség, bizalom, fejlődés, változás, cél, szokás		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<p>Önismeret</p> <ul style="list-style-type: none"> - Saját jellemzők - Külső és belső tulajdonságok azonosítása - Saját környezet bemutatása <p>Érzelmek megismerése</p> <ul style="list-style-type: none"> - Saját alapérzelmek felismerése, szóbeli megfogalmazása - Kellemes és kellemetlen érzelmeket kiváltó helyzetek felismerése - A veszélyt jelentő helyzetek azonosítása <p>Fejlődés</p> <ul style="list-style-type: none"> - A változások felismerése - A testi és szellemi fejlődés lépéseinek azonosítása - Saját erősségek és fejlesztésre váró területek, a két oldal egyensúlyának megtalálása - Saját viselkedésre vonatkozó reflektálás gyakorlása 	<ul style="list-style-type: none"> - Mit és hogyan kell bepakolni az iskolatáskába, ennek bemutatása. Rajz készítése. - Mesehallgatás, a mese közös feldolgozása, élménybeszámoló. - Versek, dalok bemutatása. - Beszélgetés, különbségek észrevétele és megfigyelése. - Rajzkészítés. Egymás nevének megtanulása játékkal. - Saját alapérzelmek felismerése, szóbeli megfogalmazása. - Szituációs helyzetek megoldása - Beszélgetés a külső megjelenés jellegzetességeiről. Tapasztalatok elmondása jó és rossz belső tulajdonságokról - Viselkedési formák és szabályok megbeszélése. - Szituációs játék. 	<ul style="list-style-type: none"> - meggyőződik róla, hogy a hiányosságok javíthatók, a kitűzött célok teljesíthetők; - csoportos tevékenységek keretében felismeri és megjeleníti az alapérzelmeket, az alapérzelmeken kívül is megnevezi a saját érzelmi állapotait; - felismeri, milyen tevékenységeket, helyzeteket kedvel, vagy nem kedvel, azonosítja saját viselkedésének jellemző elemeit.
Tovább lépés feltétele:	<ul style="list-style-type: none"> - célokat tűz ki maga elé, és azonosítja a saját céljai eléréséhez szükséges főbb lépéseket; - céljai megvalósítása közben önkontrollt végez. 	

Témakör: 2. Család – Helyem a családban	Óraszám: 6
--	-------------------

Fogalmak: biztonság, egység, családtag, rokon, barát ismerős, hétköznap, hétvége, ünnep, szeretet, tisztelet

Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<p>Egészséges életmód</p> <ul style="list-style-type: none">- A testi és lelki állapotok néhány fő jellemzőinek azonosítása- A biztonság feltételeinek megérzése a mindennapokban- Kellemetlen, bántó, feszült helyzetek azonosítása (a jó és rossz stressz megkülönböztetése)- Helyzetek azonosítása, melyekben segítség nyújtására vagy kérésére van szükség <p>A tanács, segítség ajánlásának és kérésének módjainak gyakorlása</p> <ul style="list-style-type: none">- Családi és tágabb kapcsolatok- Családtagok, családi viszonyok jellemzése- A családtagok közös tevékenységeinek megismerése- Szokások a családban, és azok szerepének felismerése- Ünnepek a családban, a családi ünnepekhez kapcsolódó szokások átélése- A család tágabb kapcsolatrendszerének azonosítása: barátok, szomszédok, távoli rokonok, ismerősök- Érzelmek kifejezése a családban, sorsfordító	<ul style="list-style-type: none">- Családi képek nézegetése közben beszélgetés a családtagokról: apa, anya, testvérek, nagymama, nagypapa. Családrajz készítése.- Saját napirend elmondása és annak megbeszélése- Beszélgetés a szövegről és a saját születésnapj élményeiről, tapasztalatokról- Tapasztalatok megbeszélése, részvétel a házimunkában, állandó feladat vállalása és teljesítése- Beszélgetés a képek segítségével, arról, hogyan tudsz vigyázni az egészségedre.- Az alapos kézmosás bemutatása és gyakorlása.- Gyümölcssaláta készítése	<ul style="list-style-type: none">- felismeri és megnevezi a szűkebb és a tágabb családtagjait, a rokonsági szinteket- azonosítja a családi szerep- és felelősségvállalást- átéli a különböző családi események fontosságát- megérti, elkülöníti a családi és az egyéb ünnepeket, és törekszik az ünnepek előkészületeinek aktív résztvevőjévé válni;- felismeri a családtagokkal és barátokkal kapcsolatos pozitív és negatív érzéseit, törekszik ezek okainak feltárására, kezelésük érdekében erőfeszítéseket tesz.

<p>események</p> <ul style="list-style-type: none"> - Módszerek megismerése a negatív érzelmek kezelésére - A családon belüli lehetséges konfliktusok megérzése - Változások, események azonosítása a családban - A szeretet kifejezésének és elfogadásának módjainak gyakorlása 		
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - felismeri a különböző élethelyzetek (pl. új családtag érkezése, egy családtag elvesztése, iskolai siker, kudarc, új barátság, kiközösítés) érzelmi megnyilvánulásait; - megérti a családi szokások jelentőségét a családi összetartozás megélésében és bizalmi kapcsolatainak alakulásában; - képes azonosítani a szeretet és elfogadás jelzéseit; - felismeri az őt ért bántalmazást, ismer néhány olyan segítő bizalmi személyt, akihez segítségért fordulhat. 	

Témakör: 3. Helyem az osztály közösségében		Óraszám: 6
<p>Fogalmak: figyelem, testbeszéd, tisztelet, sértés, vita, harag, kibékülés, elfogadás, megbocsátás, lelkiismeret</p>		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<p>Kommunikáció</p> <ul style="list-style-type: none"> - A társas érintkezés és a beszélgetés alapvető szabályainak ismerete - Alapvető testbeszéd-jelzések azonosítása és értelmezése - A verbális és-nonverbális kommunikációs elemek azonosítása, az együttérzés kifejezése - Kortárs kapcsolatok - Kapcsolatok kialakítása, ápolása kortársakkal - A kapcsolatok kialakulását segítő és gátló viselkedési formák 	<ul style="list-style-type: none"> - Beszélgetés, megfigyelés, véleményalkotás a helyes viselkedésről - A képek alapján beszélgetés a kérdések segítségével. - Válaszok adása nyitott mondatokra. - Szituációk eljátszása - Megbeszélés után a különböző helyzetek eljátszása - a varázsszavak használatával - . Szituációs szerepjáték és beszélgetés a különböző viselkedés formákról. 	<ul style="list-style-type: none"> - felméri az osztályközösségben elfoglalt helyét és feladatait; érdeklődésének és tudásának megfelelő feladatot vállal a közös munkában; - megkülönbözteti a tiszteletteljes és sértő közlési módokat hagyományos és digitális környezetben egyaránt, véleményét másokat nem bántó módon fejezi ki; - felismeri az együttműködést segítő, vagy akadályozó

<p>megkülönböztetése</p> <ul style="list-style-type: none"> - A barátság kezdeményezése és ápolása <p>Konfliktusok</p> <ul style="list-style-type: none"> - Az elfogadás és az elutasítás jelzéseinek azonosítása - Vita, veszekedés, harag okainak feltárása, a kibékülés, megbeszélés módjai, a megbocsátás elfogadása - Az egyenlőtlen és bántó helyzetek felismerése, és a rájuk való megfelelő reakció tanulása 		<p>tevékenységeket, és saját szerepét az együttműködésben;</p>
<p>Továbblépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ismeri, és életkorának megfelelően alkalmazza a beszélgetés alapvető szabályait; - mások helyzetébe tudja képzelni magát, és megérti a másik személy nézőpontját és érzéseit; - különbséget tesz verbális és nem verbális jelzések között, és törekszik ezek értelmezésére; - megkülönbözteti a felnőttekkel és társakkal folytatott interakciós helyzeteket, és azonosítja azok sajátos szabályait; - rendelkezik megfelelő kommunikációs eszköztárral ahhoz, hogy barátsággá alakuló kapcsolatokat kezdeményezzen; - ismeri a testi és érzelmi biztonságra vonatkozó gyermekjogokat 	

<p>Témakör: 4. A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – Helyem a társadalomban</p>		<p>Óraszám: 5+1</p>
<p>Fogalmak: lakóhely, szabály, alkalmazkodás, egyenlőség, igazságosság, együttműködés, érzelem, büszkeség</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> - A lakóhely jellemzői - Saját kedvelt helyszínek a lakókörnyezetben, a lakóhelyhez kötődés megfogalmazása - Felismeri a lakókörnyezet közös gondozásának 	<ul style="list-style-type: none"> - A versek elolvasása után a téma közös feldolgozása. - A különbségek megbeszélése. - Rajz készítése - Beszélgetés a különböző lakóhelyekről a képek és a kérdések segítségével. 	<ul style="list-style-type: none"> - ismeri az állami, nemzeti és vallási ünnepek jelentését, a hozzájuk kapcsolódó jelképeket, valamint az ünnepek közösségmegtartó szerepét;

<p>módjait és fontosságát</p> <ul style="list-style-type: none"> - Közös ünnep - Az egyes egyházak ünnepkörei - A nemzeti ünnepek háttérében álló történetek megismerése - Az ünnepekhez való saját kapcsolódási pontok keresése (érzelmek, gondolatok, szokások) - Személyes részvétel a közös ünneplés előkészítésében, lebonyolításában - Az együttélés szabályai - A társas szabályok szerepének meghatározása az együttélésben - A szabályszegés következményeinek felismerése - Az osztály életének közös megszervezése, megbeszélési technikák gyakorlása, kompromisszumos megoldások felismerése 	<p>Összehasonlítás élmények alapján.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Saját lakóhelyek bemutatása, a pontos lakcím megmondása. 	<ul style="list-style-type: none"> - felismeri a közösségek működésének feltételeit, a kiközösítés jeleit, és erkölcsi érzékenységgel reagál ezekre; - ismer néhány, a közvetlen lakóhelyéhez kapcsolódó, alapvető kulturális és természeti értéket.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - érdeklődést mutat Magyarország történelmi emlékei iránt, felismer közülük néhányat; - különböző konkrét helyzetekben azonosítja, és társaival megvitatja a szabályok jelentőségét, megérti a szabályszegés lehetséges következményeit; - az igazságosság és igazságtalanság fogalmát fiktív vagy valós helyzetekhez kapcsolja, véleményt alakít ki ezekről; - felismeri a közösségek működésének feltételeit, és erkölcsi érzékenységgel viszonyul ezekhez. 	

<p>Témakör: 5. A természet rendjének megőrzése a fenntarthatóság érdekében</p>	<p>Óraszám: 6</p>
---	--------------------------

<p>Fogalmak: gondozás, gondoskodás, veszélyeztetett, természetvédelem, környezetkárosítás, hulladék, szelektív gyűjtés, környezetvédelem.</p>
--

Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> - A természet védelme - Példák megfogalmazása ember és természet kapcsolódására - Állatok és növények felelős gondozásának gyakorlása - A saját környezetben található természeti értékek gyűjtése - A természetvédelem fontosságának a felismerése - Veszélyeztetett élőlények és veszélyeztetettségük okainak megismerése - Környezetkárosító cselekvések azonosítása, elkerülése - Környezetvédelem - A fenntarthatóság helye a mindennapi cselekvésben - A szelektív hulladékgyűjtés gyakorlása - A takarékoság elvének elfogadása, megfogalmazása - A környezetkárosító magatartások elkerülési módjainak megismerése - A saját, a természetben tanúsított viselkedésének kontrolálása - Stratégiák kialakítása a környezetkárosító magatartás elkerülésére. 	<ul style="list-style-type: none"> - Tapasztalatok elmondása az otthoni és a tantermi növények gondozásáról és a növények fontos szerepéről a táplálkozásunkban. - A történet elolvasása után beszélgetés a felelősségteljes állattartásról. -Élménybeszámolók meghallgatása - Beszélgetés a környezetkárosító magatartásokról és azok elkerülési módjairól. - Igaz – hamis játék. - Kiscsoportos munka. - A természetben való viselkedés megbeszélése. - Saját tapasztalatok elmondása. 	<ul style="list-style-type: none"> - felismeri a természet esztétikus rendjét, - megfogalmazza személyes felelősségét a természeti és tárgyi környezet iránt, megoldási javaslatot tesz környezetének fejlesztésére
<p>Továbblépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - felelősséggel gondoskodik háziállatokról vagy a környezetében előforduló állatokról, növényekről; - megismer néhány veszélyeztetett fajt, ezek veszélyeztetettségének okait, és megfogalmazza, miért szükséges az élővilág védelme; 	

- fogyasztási szokásaiban példát hoz olyan elemekre, amelyek révén figyelembe vehetők a környezetvédelmi szempontok

Témakör: 6. Az európai kultúra hatása az egyén értékrendjére

Óraszám: 6

Fogalmak: vallás, hit, egyházi ünnepkörök, népszokások, érték, szeretet, tisztelet, segítőkészség, türelem, jó és rossz.

Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<p>Kérdések a világról</p> <ul style="list-style-type: none"> - Saját kérdések megfogalmazása az ismeretlenről - A környező világ megismerési módjainak összegyűjtése (megfigyelés, magyarázat, kérdések a tapasztaltabbakhoz, szöveges, filmes források) <p>Vallás, hit</p> <ul style="list-style-type: none"> - Egyházi ünnepkörök és a hozzájuk kapcsolódó népszokások: Mikulás, karácsony, húsvét, pünkösöd történetének megismerése (például Jézus születésének története a keresztény vallásokban; a hanuka ünnepe a zsidó vallásban) <p>Erkölc</p> <ul style="list-style-type: none"> - Az együttélést befolyásoló főbb értékek azonosítása vallási vagy kulturálisan hagyományozott történetekben (bibliai történetek, mesék, mondák) - A szeretet, tisztelet, segítőkészség, türelem 	<ul style="list-style-type: none"> - A történet olvasása, családi karácsonyi szokások megbeszélése kérdések segítségével. - Gesztenye figura készítése. - Beszélgetés a képek segítségével. - Rajz készítése: Karácsony - Versek olvasása, megbeszélése, megtanulása. - Kokárdakészítés tetszőleges - Beszélgetés az otthoni húsvéti szokásokról és ételekről. - Beszélgetés kérdések segítségével a nyári szünet eltöltéséről és a nyaralásról, és a kedvenc témákról. 	<ul style="list-style-type: none"> - felismeri az olvasott vagy a hallott bibliai tanításokban és más kulturálisan hagyományozott történetekben megjelenő együttélési szabályokat; - megismer többféle, a jelentősebb vallási ünnepekhez kapcsolódó egyházi és kulturális szokást.

<p>megjelenési módjainak felismerése a mindennapokban</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gondolatok megfogalmazása a jóról és a rosszról 		
<p>Továbblépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - megismer néhány fontosabb ünnephez kapcsolódó vallási eseményt és a hozzá kapcsolódó zsidó és keresztény bibliai szövegekre támaszkodó történetet; - a zsidó és keresztény bibliai történetekben, a kulturálisan hagyományozott történetekben megnyilvánuló igazságos és megbocsátó magatartásra, saját életéből példákat hoz. 	

2. évfolyam

Az alsó tagozat második évfolyamán az etika tantárgy elsődleges feladata az öntudatos erkölcsi-etikai gondolkodás kialakítása. Továbbá a tanuló önmagáról és közvetlen környezetéről szerzett ismereteinek tudatossá tétele, a legalapvetőbb szocio-emocionális eszköztárának létrehozása és a szokásszintű viselkedések belsővé válása.

Az érzelmi-lelkületi nevelés során figyelembe kell vennünk, hogy a korai iskoláskorban elcsitulnak a viharos ösztöntendenciák, és a tanuló érzemvilágában is törekszik a felnőtt világ elvárásainak megfelelni. A család, mint az érzelmek legfontosabb biztosítója, továbbra is döntő jelentőségű a számára, de már képes elfogadni a pedagógusok és a kortársak érzelmi megnyilvánulásait. A megterhelő érzelmekkel nem tud egyedül megküzdeni. A gyermekkor meghatározó érzelmei: a szeretet, a biztonság, a bizalom, a félelem. Fontos e korosztály esetében a szülővel, a tanárokkal, a tekintélyszemélyekkel való kapcsolat.

Fontos szempont a tanító nyitott, válaszkész, az őszinte véleménynyilvánítást folyamatosan fenntartó, támogató és tiszteletben tartó pedagógiai attitűdje a tanulók életkori sajátosságainak figyelembevételével. A tanórákon a korosztály képességeihez alkalmazkodva nagyobb súllyal jelennek meg a rajzos, kreatív, mozgásos, dramatikus játékok, helyzetgyakorlatok. Új elem az önmagára figyelő magatartás fejlesztése, az érzések, gondolatok pontos megfogalmazása. Mind az életkor, mind a tantárgy sajátosságai miatt az Különös jelentősége van az egyéni különbségeket figyelembe vevő, tanulói sokszínűsége érzékenyen reagáló differenciált bánásmódnak.

A 2. évfolyamon a tanterv a tanulók önmagukhoz való viszonyulására, alapvető önismeretére, valamint elemi környezetükre, a rokon és kortárs kapcsolatok közegeire összpontosít. Az első két évfolyamon a társadalmunk kulturális életét alapvetően meghatározó zsidó-keresztény kultúra világképével és szokásrendszerével ismerkednek meg. Ezek az egyházi ünnepekörök és hagyományok közös feldolgozásával valósulnak meg. A tevékenységközpontú, tanulási tapasztalatokra épülő módszerek lehetőséget nyújtanak a személyes véleményalkotásra, a közösséghez tartozás élményének megélésére.

A 2. évfolyamon az etika tantárgy óraszám: 34+2 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
--------------	------------------

1. Éntudat – Önismeret	5+1
2. Család – Helyem a családban	6
3. Helyem az osztály közösségében	6
4. A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – Helyem a társadalomban	5+1
5. A természet rendjének megőrzése a fenntarthatóság érdekében	6
6. Az európai kultúra hatása az egyén értékrendjére	6
Összes óraszám:	34+2

Témakör: 1. Éntudat – Önismeret		Óraszám: 5+1
Fogalmak: én, viszonyulás a másik emberhez, érzélem, érzület, öröm, bánat, félelem, harag, otthon, védettség, bizalom, fejlődés, változás, cél, szokás		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<p>Önismeret</p> <ul style="list-style-type: none"> – Saját jellemzők – Külső és belső tulajdonságok azonosítása, azok megítélésformáló ereje – Saját környezet bemutatása – Saját szokások azonosítása <p>Érzelmek megismerése</p> <ul style="list-style-type: none"> – Saját alapérzelmek felismerése, szóbeli megfogalmazása – Gondolatok és érzelmek kifejezése a helyzethez illően – Kellemes és kellemetlen érzelmeket kiváltó helyzetek felismerése 	<p>Beszámoló a vakációról A történet meghallgatása, közös feldolgozása, élménybeszámoló. Jellegzetes külső, belső tulajdonságok és családi vonások megbeszélése.</p> <p>Véleményalkotás az egészséges életmódról, a képek segítségével. Igaz-hamis állítások eldöntése. Verseny, játék: igaz állítások megfogalmazása.</p> <p>Az egészséges életmóddal kapcsolatos szólás értelmezése. A különböző élethelyzetekben alkalmazandó viselkedésformák és illemszabályok megbeszélése. Játék: Önismeret-fejlesztés A különböző viselkedésformák eljátszása.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - meggyőződik róla, hogy a hiányosságok javíthatók, a kitűzött célok teljesíthetők; - csoportos tevékenységek keretében felismeri és megjeleníti az alapérzelmeket, az alapérzelmeken kívül is megnevezi a saját érzelmi állapotait; - felismeri, milyen tevékenységeket, helyzeteket kedvel, vagy nem kedvel, azonosítja saját viselkedésének jellemző elemeit.

<ul style="list-style-type: none"> - Gondolatok és érzelmek kifejezési módjainak gyakorlása - A veszélyt jelentő helyzetek azonosítása <p>Fejlődés</p> <ul style="list-style-type: none"> - A változások felismerése - A testi és szellemi fejlődés lépéseinek azonosítása - Saját erősségek és fejlesztésre váró területek, a két oldal egyensúlyának megtalálása - Hatékony tanulási technikák és feltételek gyűjtése - Saját tanulási célok és jó szokások meghatározása - Saját viselkedésre vonatkozó reflektálás gyakorlása 		
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - célokat tűz ki maga elé, és azonosítja a saját céljai eléréséhez szükséges főbb lépéseket; - céljai megvalósítása közben önkontrollt végez. 	

Témakör: Család – Helyem a családban		Óraszám: 6
<p>Fogalmak: biztonság, egység, családtag, rokon, barát ismerős, hétköznapi, hétvége, ünnep, szeretet, tisztelet</p>		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<p>Egészséges életmód</p> <ul style="list-style-type: none"> - A testi és lelki állapotok néhány fő jellemzőinek azonosítása, az érzelmek hatása a fiziológiai állapotokra - Az egészséges életmód alapelemei, az egészségmegtartó 	<p>Beszélgetés a képek segítségével a családtagok tevékenységeiről.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Szituációs játékok. - A vers elolvasása után beszélgetés a szeretet és elfogadás jeleiről, a családtagok, családi viszonyok jellemzéséről <p>Beszélgetés a történet alapján a testvéri kapcsolatokról, saját tapasztalatok,</p>	<ul style="list-style-type: none"> - felismeri és megnevezi a szűkebb és a tágabb családtagjait, a rokonsági szinteket - azonosítja a családi szerep- és felelősségvállalást - átéli a különböző családi események fontosságát

<p>stratégiák ismerete</p> <ul style="list-style-type: none"> - A biztonság feltételeinek megérzése a mindennapokban - Kellemetlen, bántó, feszült helyzetek azonosítása (a jó és rossz stressz megkülönböztetése) - Helyzetek azonosítása, melyekben segítség nyújtására vagy kérésére van szükség - A tanács, segítség ajánlásának és kérésének módjainak gyakorlása <p>-</p> <p>Családi és tágabb kapcsolatok</p> <ul style="list-style-type: none"> - Családtagok, családi viszonyok jellemzése - A családtagok közös tevékenységeinek megismerése - Szokások a családban, és azok szerepének felismerése - Ünnepek a családban, a családi ünnepekhez kapcsolódó szokások átélése - A család tágabb kapcsolatrendszerének azonosítása: barátok, szomszédok, távoli rokonok, ismerősök <p>Érzelmek kifejezése a családban, sorsfordító események</p> <ul style="list-style-type: none"> - A pozitív, megtartó emberi kapcsolatokban megjelenő esetleges negatív érzelmek felismerése 	<p>élmények felidézése.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Konfliktushelyzetek megoldásainak bemutatása szerepjáttékkal <p>A veszélyes és feszült helyzetek megbeszélése a történet alapján. A személyes tapasztalatok meghallgatása, szituációs játékkal bemutatva.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - megérti, elkülöníti a családi és az egyéb ünnepeket, és törekszik az ünnepek előkészületeinek aktív résztvevőjévé válni; - felismeri a családtagokkal és barátokkal kapcsolatos pozitív és negatív érzéseit, törekszik ezek okainak feltárására, kezelésük érdekében erőfeszítéseket tesz.
---	---	---

<ul style="list-style-type: none"> - Módszerek megismerése a negatív érzelmek kezelésére - A családon belüli lehetséges konfliktusok megérzése - Változások, események azonosítása a családban - A szeretet kifejezésének és elfogadásának módjainak gyakorlása 		
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - felismeri a különböző élethelyzetek (pl. új családtag érkezése, egy családtag elvesztése, iskolai siker, kudarc, új barátság, kiközösítés) érzelmi megnyilvánulásait; - megérti a családi szokások jelentőségét a családi összetartozás megélésében és bizalmi kapcsolatainak alakulásában; - képes azonosítani a szeretet és elfogadás jelzéseit; - felismeri az őt ért bántalmazást, ismer néhány olyan segítő bizalmi személyt, akihez segítségért fordulhat. 	

Témakör: Helyem az osztály közösségében		Óraszám: 6
Fogalmak: figyelem, testbeszéd, tisztelet, sértés, vita, harag, kibékülés, elfogadás, megbocsátás, lelkiismeret		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<p>Kommunikáció</p> <ul style="list-style-type: none"> - A társas érintkezés és a beszélgetés alapvető szabályainak ismerete - Alapvető testbeszéd-jelzések azonosítása és értelmezése - A verbális és-nonverbális kommunikációs elemek azonosítása, az együttérzés kifejezése - Egyenrangú és kölcsönös kommunikáció, kommunikációt és megértést segítő verbális és non-verbális elemek felismerése - Kortárs kapcsolatok 	<ul style="list-style-type: none"> - Beszélgetés, megfigyelés, véleményalkotás a helyes viselkedésről <p>A barátságok jellemzőinek megbeszélése a történet meghallgatása után a kérdések segítségével. Saját élmények megfogalmazása.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Játék: Ki milyen tevékenységet tud elképzelni a társával? <p>A történet cselekményeinek megbeszélése, véleményezése, saját élmények elmondása.</p> <ul style="list-style-type: none"> - A történet befejezésének lehetőségei, párbeszéd eljátszása. - Viselkedésformák megbeszélése. Mit tegyünk, ha megbántunk valakit 	<ul style="list-style-type: none"> - felméri az osztályközösségben elfoglalt helyét és feladatait; érdeklődésének és tudásának megfelelő feladatot vállal a közös munkában; - megkülönbözteti a tiszteletteljes és sértő közlési módokat hagyományos és digitális környezetben egyaránt, véleményét másokat nem bántó módon fejezi ki; - felismeri az együttműködést segítő, vagy akadályozó tevékenységeket, és saját

<ul style="list-style-type: none"> - Kapcsolatok kialakítása, ápolása kortársakkal - A kapcsolatok kialakulását segítő és gátló viselkedési formák megkülönböztetése - A kortárs kapcsolatok minőségének meghatározása, a barátságok jellemzőinek felismerése - A barátság kezdeményezése és ápolása <p>Konfliktusok</p> <ul style="list-style-type: none"> - Az elfogadás és az elutasítás jelzéseinek azonosítása - Vita, veszekedés, harag okainak feltárása, a kibékülés, megbeszélés módjai, a megbocsátás elfogadása - Az egyenlőtlen és bántó helyzetek felismerése, és a rájuk való megfelelő reakció tanulása 	<p>A kapcsolattartás alapvető formáinak megbeszélése. Saját élmények elmondása.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Játék: A telefonálás szabályai 	<p>szerepét az együttműködésben;</p>
<p>Továbblépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ismeri, és életkorának megfelelően alkalmazza a beszélgetés alapvető szabályait; - mások helyzetébe tudja képzelni magát, és megérti a másik személy nézőpontját és érzéseit; - különbséget tesz verbális és nem verbális jelzések között, és törekszik ezek értelmezésére; - megkülönbözteti a felnőttekkel és társakkal folytatott interakciós helyzeteket, és azonosítja azok sajátos szabályait; - rendelkezik megfelelő kommunikációs eszköztárral ahhoz, hogy barátsággá alakuló kapcsolatokat kezdeményezzen; - ismeri a testi és érzelmi biztonságra vonatkozó gyermekjogokat 	

<p>Témakör: A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – Helyem a társadalomban</p>	<p>Óraszám: 5+1</p>
<p>Fogalmak: lakóhely, szabály, alkalmazkodás, egyenlőség, igazságosság, együttműködés, érzelem, büszkeség</p>	

Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> - A lakóhely jellemzői - Saját kedvelt helyszínek a lakókörnyezetben, a lakóhelyhez kötődés megfogalmazása - Saját lakóhely néhány nevezetességének, fontos helyeinek, személyeinek megismerése - Felismeri a lakókörnyezet közös gondozásának módjait és fontosságát - Közös ünnep - Az egyes egyházak ünnepeköréi - A nemzeti ünnepek háttérben álló történetek megismerése - Családi, iskolai és nemzeti ünnepek jellegének megkülönböztetése - Az ünnepekhez való saját kapcsolódási pontok keresése (érzelmek, gondolatok, szokások) - Személyes részvétel a közös ünneplés előkészítésében, lebonyolításában - Az együttélés szabályai - A társas szabályok szerepének meghatározása az együttélésben - A szabályszegés következményeinek felismerése - Az osztály életének közös megszervezése, megbeszélési technikák gyakorlása, 	<ul style="list-style-type: none"> - A versek elolvasása után a téma közös feldolgozása. - . A különböző lakóhelyi ünnepek felismerése képekről. A saját lakóhelyek ünnepei és hagyományai. Rajz készítése Csoportos munkaformában kérdések megválaszolása a saját lakóhelyről és a lakókörnyezet közös gondozásának fontosságáról. Saját élmények, tapasztalatok megbeszélése a lakóhelyi szomszédokkal való kapcsolatokról. Játék: Mondat befejezése. Mátyás király könyvtárának bemutatása ismeretterjesztő szöveggel 	<ul style="list-style-type: none"> - ismeri az állami, nemzeti és vallási ünnepek jelentését, a hozzájuk kapcsolódó jelképeket, valamint az ünnepek közösségmegtartó szerepét; - felismeri a közösségek működésének feltételeit, a kiközösítés jeleit, és erkölcsi érzékenységgel reagál ezekre; - ismer néhány, a közvetlen lakóhelyéhez kapcsolódó, alapvető kulturális és természeti értéket-

kompromisszumos megoldások felismerése		
Tovább lépés feltétele:	<ul style="list-style-type: none"> - érdeklődést mutat Magyarország történelmi emlékei iránt, felismer közülük néhányat; - különböző konkrét helyzetekben azonosítja, és társaival megvitatja a szabályok jelentőségét, megérti a szabályszegés lehetséges következményeit; - az igazságosság és igazságtalanság fogalmát fikatív vagy valós helyzetekhez kapcsolja, véleményt alakít ki ezekről; - felismeri a közösségek működésének feltételeit, és erkölcsi érzékenységgel viszonyul ezekhez. 	

Témakör: A természet rendjének megőrzése a fenntarthatóság érdekében		Óraszám: 6
Fogalmak: gondozás, gondoskodás, veszélyeztetett, természetvédelem, környezetkárosítás, hulladék, szelektív gyűjtés, környezetvédelem.		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> - A természet védelme - Példák megfogalmazása ember és természet kapcsolódására - Állatok és növények felelős gondozásának gyakorlása - A saját környezetben található természeti értékek gyűjtése - A természetvédelem fontosságának a felismerése - Veszélyeztetett élőlények és veszélyeztetettségük okainak megismerése - Környezetkárosító cselekvések azonosítása, elkerülése - Környezetvédelem - A fenntarthatóság helye a mindennapi cselekvésben - A szelektív hulladékgyűjtés 	<p>. Véleményalkotás a környezetünk alakításáról, a környezet megóvására irányuló felelősségérzetről.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rajz készítése az iskola udvaráról. - Saját tapasztalatok megbeszélése, miért és hogyan kell védeni a minket körülvevő természetet <p>Az ismeretterjesztő szöveg megbeszélése.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Saját viselkedés vizsgálata a természetben <p>Tapasztalatok megbeszélése az ismeretterjesztő szöveg elolvasása után a képek segítségével.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Igaz-hamis játék. További energiatakarékos tevékenységekkel kapcsolatos állítások gyűjtése <p>Az ismeretterjesztő szövegek elolvasása után a saját tapasztalatok megbeszélése.</p> <p>Jelmez készítése.</p> <p>Szerepjátékkal az erdő élőlényei életének és „véleményének” bemutatása.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Beszélgetés a madarak 	<ul style="list-style-type: none"> - felismeri a természet esztétikus rendjét, - megfogalmazza személyes felelősségét a természeti és tárgyi környezet iránt, megoldási javaslatot tesz környezetének fejlesztésére

<p>gyakorlása</p> <ul style="list-style-type: none"> - A takarékoság elvének elfogadása, megfogalmazása - A környeztkárosító magatartások elkerülési módjainak megismerése - A saját, a természetben tanúsított viselkedésének kontrolálása - Stratégiák kialakítása a környeztkárosító magatartás elkerülésére. 	<p>védelmének módjairól és lehetőségeiről</p>	
<p>Továbblépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - felelősséggel gondoskodik háziállatokról vagy a környezetében előforduló állatokról, növényekről; - megismer néhány veszélyeztetett fajt, ezek veszélyeztettségének okait, és megfogalmazza, miért szükséges az élővilág védelme; - fogyasztási szokásaiban példát hoz olyan elemekre, amelyek révén figyelembe vehetők a környezetvédelmi szempontok 	

Témakör: Az európai kultúra hatása az egyén értékrendjére		Óraszám: 6
Fogalmak: vallás, hit, egyházi ünnepkörök, népszokások, érték, szeretet, tisztelet, segítőkészség, türelem, jó és rossz.		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<p>Kérdések a világról</p> <ul style="list-style-type: none"> - Saját kérdések megfogalmazása az ismeretlenről - A környező világ megismerési módjainak összegyűjtése (megfigyelés, magyarázat, kérdések a tapasztaltabbakhoz, szöveges, filmes források) - Gondolatok megfogalmazása a tapasztalaton túli világról (a gondolkodás, gondviselés, megismerés, képzelet, világmindenség, 	<p>Beszámoló a Mikulás-ünnepről. Saját vélemények elmondása a jó és a rossz fogalmáról,</p> <ul style="list-style-type: none"> - mondatbefejező játékkal - A családi ünnepek és hagyományok megbeszélése a képek segítségével, és azok megtartásának fontossága - A vallási ünnepek összehasonlítása a szövegek elolvasása után, különbségek és hasonlóságok keresése <p>A vers és a pünkösdi népszokás leírásának elolvasása után játék</p> <ul style="list-style-type: none"> - szervezése a leírásnak megfelelően <p>Az év során tanult ismeretek, kedvenc témák felidézése.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - felismeri az olvasott vagy a hallott bibliai tanításokban és más kulturálisan hagyományozott történetekben megjelenő együttélési szabályokat; - megismer többféle, a jelentősebb vallási ünnepekhez kapcsolódó egyházi és kulturális szokást.

<p>idő fogalma)</p> <p>Vallás, hit</p> <ul style="list-style-type: none"> - Egyházi ünnepkörök és a hozzájuk kapcsolódó népszokások: Mikulás, karácsony, húsvét, pünkösöd történetének megismerése (például Jézus születésének története a keresztény vallásokban; a hanuka ünnepe a zsidó vallásban) - A környezetben található egyházak, felekezetek néhány vallási szokásának megismerése <p>Erkölc</p> <ul style="list-style-type: none"> - Az együttélést befolyásoló főbb értékek azonosítása vallási vagy kulturálisan hagyományozott történetekben (bibliai történetek, mesék, mondák) - A szeretet, tisztelet, segítőkészség, türelem megjelenési módjainak felismerése a mindennapokban - Gondolatok megfogalmazása a jóról és a rosszról - Annak felismerése, hogy az emberek nem egyértelműen jók vagy rosszak, csak a cselekvéseik ítélhetők meg 	<p>Beszélgetés a szünidő lehetőségeiről kérdések segítségével.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tanácsok megfogalmazása 	
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - megismer néhány fontosabb ünnephez kapcsolódó vallási eseményt és a hozzá kapcsolódó zsidó és keresztény bibliai szövegekre 	

támaszkodó történetet;

- a zsidó és keresztény bibliai történetekben, a kulturálisan hagyományozott történetekben megnyilvánuló igazságos és megbocsátó magatartásra, saját életéből példákat hoz.

Etika 1-4. évfolyam

Az etika tantárgy alapvető célja az egyéni és közösségi identitás formálása, stabilizálása, az egyének és a csoportok közti együttműködés megteremtése. Ehhez járulnak hozzá a kulturális hagyományokban gyökerező erkölcsi elvek, társas szabályok megismertetése, az egyén gondolkodásában formálódó, a szocio-emocionális készségek fejlesztése.

A tantárgy magába foglalja az ember fontos viszonyulásait társaihoz, közösségeihez, környezetéhez és önmagához. Ezzel olyan szintézist kínál a tanulónak, amelyben eddigi személyes tapasztalatait és a más területeken megszerzett ismereteket reflektív módon vizsgálja. A tartalom szorosan kötődik más tantárgyak fejlesztési területeihez is.

Az erkölcsi nevelés fő célja a tanuló erkölcsi érzületének és erkölcsi gondolkodásának fejlesztése, a tanuló segítése a társas szabályok, a viselkedésminták azonosításában és saját alakuló értékrendjének tudatosításában. Az egyént és a közösségeket érintő etikai elvek és az ezekből következő kérdések felismerése az árnyalt, a másik ember vagy csoport szempontjait is megértő gondolkodást fejleszti.

Az etika tantárgy felkészíti a tanulót az egyéni életvezetésének és társas környezetének erkölcsi szempontból történő mérlegelésére, miközben saját tudását vizsgálja és fejleszti. Eszközei a kérdezés, a rejtett nézetek és a dilemmák feltárása, az érvelés, a meggyőzés, a meggyőződés, a társadalmi normák és közösségi értékek értelmezése.

A tananyag alapvető értékeket közvetít. Ezek a segítség, megértés, együttérzés, törődés, szabadság, felelősség igazságosság, becsületesség, méltányosság, tolerancia, önazonosság. Ezek a tanuló lelkiismeretének fejlődését szolgálják. A témák feldolgozása a tanulót megfontolt döntésre, kulturált véleményalkotásra és felelős tevékenységre készíteti.

A tanulóközösség tevékenységei mintát nyújtanak arra, hogy milyen érzelmi-, érdekkonfliktusok és viselkedésmódok segítik vagy akadályozzák az együttműködést. Az ajánlott tantárgyi tartalmak és tanulói tevékenységek olyan képességeket is fejlesztenek, melyek a tanulót az életvezetésében sikeressé és tudatosabbá, társai és környezete problémái iránt érzékenyebbé tehetik, erősítik identitását, aktív társadalmi cselekvésre készítetik és segítik a nehéz helyzetek megoldásában.

Az etika tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A tantárgy keretében alkalmazott módszerek elősegítik az aktív tanulóvá válást, a tanulás tervezését, az egyéni tanulási stílus kialakítását és a tanulási útvonalak felfedezését, a mérlegelő gondolkodást, a belső motiváción nyugvó cselekvést, a célok elérése iránti elkötelezettséget, a metakognitív stratégiák alkalmazását.

A kommunikációs kompetenciák: A kommunikációs kompetenciák formálása során a tanuló gyakorolja az érzelmek kommunikálásának, az empátián nyugvó értő figyelemnek, az álláspontok asszertív megjelenésének, az erőszakmentes kommunikációnak, valamint a társas konfliktusok kezelésének kommunikációs technikákat igénylő változatait.

A digitális kompetenciák: A digitális kompetenciák fejlesztését támogatja a projektmunkák szervezése, megvalósítása, az elvégzett feladatok digitális eszközökkel történő bemutatása. A virtuális térben kialakult közösségek tagjainak viselkedését befolyásoló etikai szabályok felismerése. A digitális önkifejezés, a közösségi oldalakon történő önmegjelenítés, az információk kezelése. A tartalom digitális megosztásával kapcsolatos etikai kérdések köre számtalan fejlesztési lehetőséget rejt magában.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A gondolkodási készségeket fejlesztik azok a tanulási tevékenységek, amelyek különböző élethelyzetek, információforrások, médiatartalmak elemzését igénylik. A különböző esettanulmányi példákban és a valóságos élethelyzetekben felmerülő etikai problémák, konfliktusok és a szabályok felismerése közben a tanuló elemző, problémamegoldó, mérlegelő gondolkodás alkalmazásával vizsgálja az

események bekövetkezésének feltételeit. Átalakítja a szerzett információt, következtetéseket von le, magyarázatot keres, rendszerezést végez.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tantárgy támogatja az önismereten alapuló önszabályozás és önfejlesztés megvalósítását, a lelkiismeretesség, az alkalmazkodóképesség, a kezdeményezőkézség, az elkötelezettség kialakulását, és a teljesítmény javítására való törekvést. A gyakorlatok során az érzelmek felismerésének és kifejezésének, az érzelmi állapotok szabályozásának, a társas helyzetek észlelésének, a konfliktusok kezelésének és a döntéshozatali készségeknek a fejlesztése válik hangsúlyossá.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A tanulók önállóan vagy csoportosan lehetőséget kapnak kreatív alkotások tervezésére, készítésére, projektfeladatok szervezésére, kivitelezésére. A szocio-emocionális készségek fejlesztése drámajátékkal, szerepjátékkal valósul meg, az érzelmek kifejeződése zenei produkciókban, vizuális alkotásokban ölt testet. A tudatosság erősítését segítik elő azok a feladatok, amelyekben kulturális hagyományok megismerésére kerül sor.

Az etika kerettanterv főbb pedagógiai alapelvei:

- A tanulók komplex személyiségfejlesztése, értelmi, érzelmi, társas-lelkületi formálás és a cselekvő magatartásra, viselkedésre buzdítás.
- A teljes személyiség aktivizálása a belső motiváció felkeltése és ébren tartása.
- Célrendszere és ajánlásai élményt adók, személyiséget, meggyőződést formálók.
- A tananyagok kiválasztása és annak megvalósítása során figyelembe veszi az egyes korosztályok tipikus életkori sajátosságait és lehetséges élethelyzeteit. Valamint lehetőséget kíván adni a tanulók és tanulócsoporthoz egyéni sajátosságai szerinti differenciálásra.
- Az aktív, cselekvő viselkedés, magatartás megélésére ösztönzi a diákokat a különböző élethelyzeteiben.
- Fontosnak tartja a nevelés három színterét (család, iskola, társadalom).
- Ebben a tantervben elsődleges az érzelmi, érületi nevelés, a morálfejlesztés, amely során a gyermekek cselekedtetése, meggyőződésének formálása elengedhetetlenül szükséges a lelkiismeretes magatartás megszilárdulása érdekében.
- A nevelés mindig egy társadalmi közegben történik, így a nemzeti értékeink megismerése és megőrzése alapfeladat.

Korosztályi adottságaiknál fogva (alsó tagozatos) a gyermekek még nem képesek a tudatosan, teljes felelősséggel meghozott döntések felvállalására, ezért őket folyamatosan tanítani, nevelni, cselekedtetni kell, figyelembe véve a tanulók tipikus és egyéni életkori és fejlődési sajátosságait.

Az etika tanítása nagyfokú empátiát, sokirányú ismeretet, adaptivitási készséget és rugalmasságot igényel a pedagógustól, aki szakmailag is felkészült személy, fejlődés-lélektani, pedagógiai, szakdidaktikai és módszertani ismeretekkel rendelkezik. Tisztában van az alapelvekkel, melyeknek szellemiségében tanít. Együttműködik azokkal, akikkel munkatársi kapcsolatban van (szülők, osztályfőnök, igazgató, tanárok).

3. évfolyam

Az alsó tagozat 3. évfolyamán az etika tantárgy célkitűzése a korábbi években megalapozott ismeretek elmélyítése, a készségek továbbfejlesztése; a felvetett témákban való alaposabb elmélyülés. A reális énkép kialakítására építve megkezdődhet a személyes erősségek és hiányosságok feltérképezése és alakítása; a szocio-emocionális készségek tudatos fejlesztése és a tanulót

közvetlenül körülvevő társadalmi közegek után a tágabb környezet etikai szempontú vizsgálata és megértése.

A 3. évfolyamon folytatódik a zsidó-keresztén-keresztyén erkölcsi értékrend alapozása, a tanulók által képviselt értékek személyre szabott mintázatának kialakulása. A lelki én, a lelkiismeret kialakulása révén a tanulók már képesek megérteni viszonylag ellentmondásos érzelmeket és tulajdonságokat is; empátikus képességük fejlődésével pedig egyre inkább képesek mások élethelyzetének megértésére. Felerősödik a kortársak hatása, de még a pedagógus által közvetített értékeket tekintik mérvadónak. A pedagógus feladata ebben az időszakban a csoportok értékrendbeli azonosítása a szélsőségek elkerülése, valamint a tanulókkal együtt a megismert közegek kereteinek kibővítése, az eddig alapszinten ismert és alkalmazott viselkedési minták szélesebb körben való alkalmazhatósága. A 3. évfolyamon fontos szerepet kapnak a tanulók önszerveződési folyamatai, saját kitűzött fejlődési céljai, valamint az azok megvalósításához vezető út megtervezése, és ennek pedagógusi nyomon követése. A pedagógus feladata ebben az életkorban az érzékenyítés, a tanulók személyes véleményére és tapasztalataira vonatkozó elfogadás és nyitottság, a társadalmi felelősségvállalás modellálása. Az alkalmazott pedagógiai módszerekben a szóbeli kifejezőkészség és az öntudatosság fejlődésével fokozatosan bővül a szóbeli, majd írásbeli feladatok köre, ugyanakkor fontos, hogy legyenek cselekedeteken alapuló, dramatikus és kreativitást igénylő, alkotó feladatok is a tanórákon.

A 3. évfolyamokon előtérbe kerül a hithez kapcsolódó alapvető erkölcsi értékrend megismerése, megértése és belsővé tétele is. Lényege, hogy a tanulók számára nyilvánvalóvá váljon: az alapvető értékek eredete, forrásai és ezek belsővé válása tovább formálhatja spirituális világképüket is. A pedagógiai munka fontos eleme a tanulók önálló kötelezettségtudatának, akaraterejének és öntevékenységének fejlesztése; a szorgalom, kitartás és felelősségvállalás autonóm erkölcsi értékrendbe való beépülésének előmozdítása. Az alsó tagozat 3. évfolyamán a korábbi években megalapozott normatív erkölcsi gondolkodás, önismeret, érzelmi intellektus, spirituális világkép és társas felelősségvállalás tovább fejlődik, elmélyül, az értékrend stabilizálódik, ennek következtében a tanulók egyre határozottabban nyilvánítják ki saját véleményüket, egyre megalapozottabban hoznak döntéseket.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
1. Éntudat – Önismeret	5+1
2. Család – Helyem a családban	6
3. Helyem az osztály közösségében	6
4. A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – Helyem a társadalomban	5+1
5. A természet rendjének megőrzése a fenntarthatóság érdekében	6
6. Az európai kultúra hatása az egyén értékrendjére	6
Összes óraszám:	34+2

Témakör: Éntudat – Önismeret

Óraszám: 5+1

Fogalmak: tulajdonság, érzelem, önuralom, vágy, terv, siker, eredmény, meggyőződés, példakép

Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none">– Önismeret• Saját főbb testi tulajdonságok és személyiségjegyek azonosítása, az önészlelés és a környezettől érkező jelzések értelmezése• Annak felismerése, hogy minden embernek vannak erősségei és fejleszthető területei• Saját fejlődési folyamatok észlelése, jellemzése• Önfegyelem gyakorlása– Célok és tervek• Saját vágyak és célok megfogalmazása és ezek elkülönítése	<ul style="list-style-type: none">• Beszámoló a vakációról• A történet meghallgatása, közös feldolgozása, élménybeszámoló.• Jellegzetes külső, belső tulajdonságok és családi vonások megbeszélése.• Véleményalkotás az egészséges életmódról, a képek segítségével.• Igaz-hamis állítások eldöntése.• Verseny, játék: igaz állítások megfogalmazása. • Terv kialakítása egy saját cél elérése érdekében: cselekvéses feladatok, tervszerű lépések meghatározása, a haladás ellenőrzése és értékelése• Önmotiváló és önjutalmazási stratégiák megismerése, a kitűzött cél és a valóban elért eredmény összehasonlítása– Siker és kudarc értelmezése• A kitartás és a pozitív viszonyulás megtartása kudarc esetén is, annak felismerése, hogy a kudarcból levont következtetések is az egyén fejlődését szolgálják• Reális és irreális célok felismerése, a vágyak és célok összefüggéseinek feltárása• Személyes példaképek kiválasztása	<ul style="list-style-type: none">– csoportos tevékenységek keretében felismeri és megjeleníti az alapérzelmeket, az alapérzelmeken kívül is felismeri és megnevezi a saját érzelmi állapotait;
Tovább lépés feltétele:	<ul style="list-style-type: none">– felismeri, milyen tevékenységeket, helyzeteket kedvel, vagy nem kedvel, azonosítja saját viselkedésének jellemző elemeit;– célokat tűz ki maga elé, és azonosítja a saját céljai eléréséhez	

	<p>szükséges főbb lépéseket;</p> <p>– céljai megvalósítása közben önkontrollt végez, siker esetén önjutalmazást gyakorol.</p>
--	---

Témakör: Család – Helyem a családban	Óraszám: 6
---	-------------------

Fogalmak: együttérzés, bizalom, közösség, felelősség, következmény, feladatmegosztás, joga van

Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<p>– Egészség-biztonság</p> <ul style="list-style-type: none"> • A testi és lelki egészség jellemzőinek megismerése, az egészségmegőrzés főbb lehetőségeinek feltárása • Stresszhelyzetek azonosítása saját példákon keresztül, jó és rossz stressz megkülönböztetése, a stressz- és indulatkezelés tudatos alkalmazása az azt megkívánó helyzetekben <p>A kiközösítés azonosítása, elhárításának és megelőzésének lehetőségei</p>	<p>– Családi élet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Saját szerepvállalás azonosítása a család mindennapjaiban • A gyermekek és felnőttek feladatai • Saját tettekért való felelősségvállalás, a következmények elfogadása • A „szabad”, „lehet” és „kell” értelmezése • Az együttérzés, empátia, a kommunikáció módjainak gyakorlása 	<p>– ismeri a családi biztonság kereteit az őt ért bántalmazást, ismer néhány olyan segítő bizalmi személyt, akihez segítségért fordulhat;</p> <p>– felismeri a különböző élethelyzetek (pl.: új családtag érkezése, egy családtag elvesztése, iskolai siker, kudarc, új barátság, kiközösítés) érzelmi megnyilvánulásait</p> <p>– megérti az ünneplés jelentőségét, elkülöníti a családi és az egyéb ünnepeket, és törekszik az ünnepek előkészületeinek aktív résztvevőjévé válni;</p> <p>– megérti a családi szokások jelentőségét a családi összetartozás megélésében és bizalmi kapcsolatainak alakulásában,</p>

		<p>természetesnek tartja ezek különbözőségét;</p> <p>– képes azonosítani a szeretet és elfogadás jelzéseit.</p>
Továbblépés feltétele:	<p>– ismeri a család testi, lelki -védelemmel kapcsolatos feladatait</p> <p>– motivált az őt érintő problémák megoldáskeresésében;</p> <p>– saját maga is keres módszereket a stresszhelyzetben keletkezett negatív érzelmek, gondolatok és tettek kezeléséhez;</p>	

Témakör: Helyem az osztály közösségében		Óraszám: 6
Fogalmak: megértés, ismerős, barát, kortárs, vélemény, türelem, jog és kötelesség		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<p>– Kommunikáció</p> <ul style="list-style-type: none"> • A kommunikációban részt vevő partnerek nézőpontjának megismerése, a megértésre törekvés eszközeinek használata • Az indulatszabályozás, a türelem, a másik fél érzelmeinek és véleményének tiszteletben tartása • A többszereplős kommunikációban fellépő félreértés felismerése, tisztázó kérdések megfogalmazása • Ismerkedés az erőszakmentes kommunikációval: 	Kommunikáció	<p>– felméri az osztályközösségben elfoglalt helyét és feladatait; érdeklődésének és tudásának megfelelő feladatot vállal a közös munkában</p> <p>– megkülönbözteti a sértő és tiszteletteljes közlési módokat hagyományos és digitális környezetben egyaránt; saját érdekeit és véleményét másokat nem bántó módon fejezi ki;</p> <p>– felismeri az együttműködést segítő vagy akadályozó tevékenységeket és saját szerepét az együttműködésben.</p>

<p>az értő figyelem és az én-közlés</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kortárs kapcsolatok • Kölcsönös és megtartó kortárs kapcsolatok kezdeményezése és fenntartása • A barátság kialakulásához szükséges személyes preferenciák azonosítása, a visszautasítás feldolgozása • Az előítélet felismerése és a bizalom feltételei – Jogok, szabályok • Néhány alapvető gyermeki jog megismerése • A gyermekek joggyakorlásában részt vevő felnőttek, az alapjogok elérésének különböző módjai 		
<p>Továbblépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – ismeri, és életkorának megfelelően alkalmazza a beszélgetés alapvető szabályait; – mások helyzetébe tudja képzelni magát, és megérti a másik személy nézőpontját és érzéseit; – különbséget tesz verbális és nem verbális jelzések között, és törekszik ezek értelmezésére; – megkülönbözteti a felnőttekkel és társakkal folytatott interakciós helyzeteket, és azonosítja azok sajátos szabályait; – rendelkezik megfelelő kommunikációs eszköztárral ahhoz, hogy barátsággá alakuló kapcsolatokat kezdeményezzen; 	

Témakör: A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – Helyem a társadalomban

Óraszám: 5+1

Fogalmak: hagyomány, tulajdon, ünnep, egyházi ünnep, természeti érték, történelmi érték, szabályalkotás, együttműködés, befogadás, felelősségvállalás

Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Teremtett értékek • A lakóhely, a nemzet legfőbb természeti, épített, művészeti értékei és történelmi helyei • Főbb nemzetiségek és hagyományaik a lakóköznyezetben • Ismerkedés más népek életmódjával, szokásaival – Közösség • A társas szabályok értelme, célja, értelmezése • Közösségi szabályalkotási és -értékelési technikák alkalmazása • A befogadó és együttműködő közösség jellemzőinek feltárása • Az együttműködés, felelősségvállalás, feladatvállalás alapelveinek átélése – Jog és biztonság • A tárgyi és szellemi tulajdon és az ahhoz való jog fogalmai • A személyiségi jogok érvényesülése és sérelme a virtuális és valós térben 		<ul style="list-style-type: none"> – felismeri a közösségek működésének feltételeit, a kiközösítés jeleit, és erkölcsi érzékenységgel reagál ezekre.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – ismeri a közvetlen lakóhelyéhez kapcsolódó legfontosabb kulturális és természeti értékeket, ezekről képes ismereteket megszerezni, – ismereteket szerez a Kárpát-medencében élő magyarokról, Magyarországon élő nemzetiségekről, népcsoportokról, valamint az európai népek közös 	

	<p>alapkultúrájáról;</p> <ul style="list-style-type: none"> – különböző kontextusokban azonosítja és társaival megvitatja az együttélési alapszabályok jelentőségét, megfogalmazza a szabályszegés következményeit; – ismeri a testi és érzelmi biztonságra vonatkozó gyermeki szükségleteket; – tájékozott a gyermeki jogokról, ennek családi, iskolai és iskolán kívüli következményeiről, a gyermekek és felnőttek ezzel kapcsolatos kötelességeiről;
--	---

Témakör: A természet rendjének megőrzése a fenntarthatóság érdekében	Óraszám: 6
---	-------------------

Fogalmak:

Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Környezetszennyezés • A környezetszennyezés jelensége, fő területei, hatása a Föld, az élőlények, köztük az ember életére • Az élet védelmének és a felelősségvállalás etikai elvének megismerése – Környezetvédelem • A környezetvédelem főbb szempontjai • Pazarlás és annak mérséklése, felesleges tárgyak és a mértékletes fogyasztási szokások • A hulladék és a szemét fogalma, a hulladék-újrahasznosítás 	<ul style="list-style-type: none"> • Cselekvési minták és újítások megismerése a környezet megújítása, szépítése, élhetőbbé tétele érdekében • Személyes és közös lista készítése a megőrzendő kulturális és természeti értékekről 	<ul style="list-style-type: none"> – felismeri, hogy miért szükséges az élővilág védelme; minderről képes információt gyűjteni fizikai és digitális környezetben is; – fogyasztási szokásaiban példát hoz olyan elemekre, amelyek révén figyelembe vehetők a környezetvédelmi szempontok, és felhívja társai figyelmét is ezekre.

Tovább lépés feltétele:	<ul style="list-style-type: none"> – megfogalmazza személyes felelősségét a természeti és tárgyi környezet iránt, megoldási javaslatot tesz környezetének megőrzésére, esztétikus fejlesztésére. – felismeri az ökológiai, ökonómiai egyensúly hétköznapi szükségességét
--------------------------------	--

--	--

Témakör: Az európai kultúra hatása az egyén értékrendjére	Óraszám: 6
--	-------------------

Fogalmak: érték, önzetlenség, mértékletesség, igazságosság, megbocsátás, lelkiismeret, világkép, Isten, élet, halál
--

Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Kérdések a világról • A környező világ megismerésének lehetőségei • A lelkiismeret működésének jelei, erkölcsi értékek a mindennapokban: a tisztelet, a becsületesség, a mértéktartás, a felelősség, az akarat erő, az önbecsülés erényei - Vallás <ul style="list-style-type: none"> • A zsidó-keresztény kultúrkör teremtéstörténete, és világképe • Alapvető egyházi ünnepkörök és a hozzájuk kapcsolódó vallási szokások, események: a karácsonyi, a húsvéti és pünkösd ünnepkör (például halál, az élet és az újjászületés értelmezése a keresztény vallásokban, ünnepek a zsidó vallásban) • Személyes meggyőződés és hit jelentése – Értékek a vallási 		<ul style="list-style-type: none"> – értelmezi a „jó” és a „rossz”, helyes és helytelen közötti különbségeket, azokat konkrét példákon keresztül alkalmazza, és megoldási javaslatokat fogalmaz meg a helytelen viszonyulásokkal kapcsolatban; – megismer az egyes egyházak ünnepköreihez kapcsolódó alapvető vallási, kulturális eseményeket és a hozzá kapcsolódó zsidó és keresztény bibliai szövegekre támaszkodó történeteket; – megismer az egyes egyházi ünnepkörökhöz (karácsony, húsvét, pünkösd, hanuka, pészah) kapcsolódó tartalmakat, jelképeket, szokásokat, néphagyományokat

<p>történetekben</p> <ul style="list-style-type: none"> • A hit, a vallás által közvetített alapvető emberi értékek értelmezése (önzetlenség, igazságosság, megbocsátás, jótekingodás), az életünket vezérlő arany szabályok, példázatok megismerése (a tékozló fiú története, a magvető példázata, a talentumokról szóló példabeszéd) • A vallási történetekben gyökerező erkölcsi értékek és tanítás megfogalmazása 		
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – azonosítja az olvasott vagy a hallott zsidó és keresztény bibliai tanításokban vagy más kulturálisan hagyományozott történetekben megjelenő együttélési szabályokat; – megérti, értelmei az európai, a nemzeti kultúra eredetét, forrását. 	

3. évfolyam

Az alsó tagozat 3. évfolyamán az etika tantárgy célkitűzése a korábbi években megalapozott ismeretek elmélyítése, a készségek továbbfejlesztése; a felvetett témákban való alaposabb elmélyülés. A reális énkép kialakítására építve megkezdődhet a személyes erősségek és hiányosságok feltérképezése és alakítása; a szocio-emocionális készségek tudatos fejlesztése és a tanulót közvetlenül körülvevő társadalmi közegek után a tágabb környezet etikai szempontú vizsgálata és megértése.

A 3. évfolyamon folytatódik a zsidó-keresztén-keresztény erkölcsi értékrend alapozása, a tanulók által képviselt értékek személyre szabott mintázatának kialakulása. A lelki én, a lelkiismeret kialakulása révén a tanulók már képesek megérteni viszonylag ellentmondásos érzelmeket és tulajdonságokat is; empátikus képességük fejlődésével pedig egyre inkább képesek mások élethelyzetének megértésére. Felerősödik a kortársak hatása, de még a pedagógus által közvetített értékeket tekintik mérvadónak. A pedagógus feladata ebben az időszakban a csoportok értékrendbeli azonosítása a szélsőségek elkerülése, valamint a tanulókkal együtt a megismert közegek kereteinek kibővítése, az eddig

alapszinten ismert és alkalmazott viselkedési minták szélesebb körben való alkalmazhatósága. A 3. évfolyamon fontos szerepet kapnak a tanulók önszerveződési folyamatai, saját kitűzött fejlődési céljai, valamint az azok megvalósításához vezető út megtervezése, és ennek pedagógusi nyomon követése. A pedagógus feladata ebben az életkorban az érzékenyítés, a tanulók személyes véleményére és tapasztalataira vonatkozó elfogadás és nyitottság, a társadalmi felelősségvállalás modellálása. Az alkalmazott pedagógiai módszerekben a szóbeli kifejezőképesség és az öntudatosság fejlődésével fokozatosan bővül a szóbeli, majd írásbeli feladatok köre, ugyanakkor fontos, hogy legyenek cselekedeteken alapuló, dramatikus és kreativitást igénylő, alkotó feladatok is a tanórákon.

A 3. évfolyamokon előtérbe kerül a hithez kapcsolódó alapvető erkölcsi értékrend megismerése, megértése és belsővé tétele is. Lényege, hogy a tanulók számára nyilvánvalóvá váljon: az alapvető értékek eredete, forrásai és ezek belsővé válása tovább formálhatja spirituális világképüket is. A pedagógiai munka fontos eleme a tanulók önálló kötelezettség tudatának, akaraterejének és öntevékenységének fejlesztése; a szorgalom, kitartás és felelősségvállalás autonóm erkölcsi értékrendbe való beépülésének előmozdítása. Az alsó tagozat 3. évfolyamán a korábbi években megalapozott normatív erkölcsi gondolkodás, önismeret, érzelmi intellektus, spirituális világkép és társas felelősségvállalás tovább fejlődik, elmélyül, az értékrend stabilizálódik, ennek következtében a tanulók egyre határozottabban nyilvánítják ki saját véleményüket, egyre megalapozottabban hoznak döntéseket.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
4. Éntudat – Önismeret	5+1
5. Család – Helyem a családban	6
6. Helyem az osztály közösségében	6
7. A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – Helyem a társadalomban	5+1
8. A természet rendjének megőrzése a fenntarthatóság érdekében	6
9. Az európai kultúra hatása az egyén értékrendjére	6
Összes óraszám:	34+2

Témakör: Éntudat – Önismeret		Óraszám: 5+1
Fogalmak: tulajdonság, érzelem, önuralom, vágy, terv, siker, eredmény, meggyőződés, példakép		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
– Önismeret • Saját főbb testi tulajdonságok és személyiségjegyek az azonosítása, az önészlelés és a	• Terv kialakítása egy saját cél elérése érdekében: cselekvéses feladatok, tervszerű lépések meghatározása, a haladás	– csoportos tevékenységek keretében felismeri és megjeleníti az alapérzelmeket, az alapérzelmeken kívül

<p>környezettől érkező jelzések értelmezése</p> <ul style="list-style-type: none"> • Annak felismerése, hogy minden embernek vannak erősségei és fejleszthető területei • Saját fejlődési folyamatok észlelése, jellemzése • Önfegyelem gyakorlása – Érzelmek kezelése • Az alapérzelmeken túlmutató kellemes és kellemetlen érzelmeket kiváltó helyzetek felismerése, az ezekre adott társadalmilag elfogadható reakciók gyakorlása • Az önuralom fejlesztése, és cselekvési készletének megismerése • Az érzelmek konstruktív kifejezési módjai és egyénspecifikus érzelemszabályozási stratégiák kialakítása. – Célok és tervek • Saját vágyak és célok megfogalmazása és ezek elkülönítése 	<p>ellenőrzése és értékelése</p> <ul style="list-style-type: none"> • Önmotiváló és önjutalmazási stratégiák megismerése, a kitűzött cél és a valóban elért eredmény összehasonlítása – Siker és kudarc értelmezése • A kitartás és a pozitív viszonyulás megtartása kudarc esetén is, annak felismerése, hogy a kudarcból levont következtetések is az egyén fejlődését szolgálják • Reális és irreális célok felismerése, a vágyak és célok összefüggéseinek feltárása • Személyes példaképek kiválasztása 	<p>is felismeri és megnevezi a saját érzelmi állapotait;</p>
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – felismeri, milyen tevékenységeket, helyzeteket kedvel, vagy nem kedvel, azonosítja saját viselkedésének jellemző elemeit; – célokat tűz ki maga elé, és azonosítja a saját céljai eléréséhez szükséges főbb lépéseket; – céljai megvalósítása közben önkontrollt végez, siker esetén önjutalmazást gyakorol. 	

--	--

Témakör: Család – Helyem a családban	Óraszám: 6
---	-------------------

Fogalmak: együttérzés, bizalom, közösség, felelősség, következmény, feladatmegosztás, joga van

Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<p>– Egészség-biztonság</p> <ul style="list-style-type: none"> • A testi és lelki egészség jellemzőinek megismerése, az egészségmegőrzés főbb lehetőségeinek feltárása • Stresszhelyzetek azonosítása saját példákon keresztül, jó és rossz stressz megkülönböztetése, a stressz- és indulatkezelés tudatos alkalmazása az azt megkívánó helyzetekben • A bántalmazás felismerése, megelőzése, az elérhető segítő személyek és szervezetek azonosítása • A kiközösítés azonosítása, elhárításának és megelőzésének lehetőségei • Annak megértése, hogy mindenkinek joga van a biztonsághoz és az emberi méltósághoz 	<p>– Családi élet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Saját szerepvállalás azonosítása a család mindennapjaiban • A gyermekek és felnőttek feladatai • Saját tettekért való felelősségvállalás, a következmények elfogadása • A „szabad”, „lehet” és „kell” értelmezése • Az együttérzés, empátia, a kommunikáció módjainak gyakorlása • A családtagok egymásrautaltsága, közös feladatok azonosítása, a részvállalás szükségességének felismerése 	<p>– ismeri a családi biztonság kereteit az őt ért bántalmazást, ismer néhány olyan segítő bizalmi személyt, akihez segítségért fordulhat;</p> <p>– felismeri a különböző élethelyzetek (pl.: új családtag érkezése, egy családtag elvesztése, iskolai siker, kudarc, új barátság, kiközösítés) érzelmi megnyilvánulásait</p> <p>– megérti az ünneplés jelentőségét, elkülöníti a családi és az egyéb ünnepeket, és törekszik az ünnepek előkészületeinek aktív résztvevőjévé válni;</p> <p>– megérti a családi szokások jelentőségét a családi összetartozás megélésében és bizalmi kapcsolatainak alakulásában, természetesnek tartja ezek különbözőségét;</p> <p>– felismeri a</p>

		<p>családtaggal és barátokkal kapcsolatos pozitív és negatív érzéseit, törekszik ezek okainak feltárására, kezelésük érdekében erőfeszítéseket tesz;</p> <p>– képes azonosítani a szeretet és elfogadás jelzéseit.</p>
Tovább lépés feltétele:	<ul style="list-style-type: none"> – ismeri a család testi, lelki -védelemmel kapcsolatos feladatait – motivált az őt érintő problémák megoldáskeresésében; – saját maga is keres módszereket a stresszhelyzetben keletkezett negatív érzelmek, gondolatok és tettek kezeléséhez; 	

Témakör: Helyem az osztály közösségében		Óraszám: 6
Fogalmak: megértés, ismerős, barát, kortárs, vélemény, türelem, jog és kötelesség		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Kommunikáció <ul style="list-style-type: none"> • A kommunikációban részt vevő partnerek nézőpontjának megismerése, a megértésre törekvés eszközeinek használata • Az indulatszabályozás, a türelem, a másik fél érzelmeinek és véleményének tiszteletben tartása • A többszereplős kommunikációban 	Kommunikáció	<ul style="list-style-type: none"> – felméri az osztályközösségben elfoglalt helyét és feladatait; érdeklődésének és tudásának megfelelő feladatot vállal a közös munkában – megkülönbözteti a sértő és tiszteletteljes közlési módokat hagyományos és digitális környezetben egyaránt; saját érdekeit és véleményét másokat nem bántó módon fejezi ki;

<p>fellépő félreértés felismerése, tisztázó kérdések megfogalmazása</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ismerkedés az erőszakmentes kommunikációval: az értő figyelem és az én-közlés • Verbális és non-verbális jelzések közötti ellentmondás felismerése • Az érvelés szabályainak megismerése <p>– Kortárs kapcsolatok</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kölcsönös és megtartó kortárs kapcsolatok kezdeményezése és fenntartása • A barátság kialakulásához szükséges személyes preferenciák azonosítása, a visszautasítás feldolgozása • Az előítélet felismerése és a bizalom feltételei • A társak megismerésének módjai • Saját kapcsolatok véleményezése, a kapcsolatok jobbításának lehetőségei <p>– Jogok, szabályok</p> <ul style="list-style-type: none"> • Néhány alapvető gyermeki jog megismerése • A gyermekek 		<ul style="list-style-type: none"> – felismeri az együttműködést segítő vagy akadályozó tevékenységeket és saját szerepét az együttműködésben.
---	--	---

<p>joggyakorlásában részt vevő felnőttek, az alapjogok elérésének különböző módjai</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az alapvető gyermeki jogok sérülésének felismerése, a segítségkérés lehetőségei • Megérti, hogy a tanulás jog és kötelesség 		
<p>Továbblépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – ismeri, és életkorának megfelelően alkalmazza a beszélgetés alapvető szabályait; – mások helyzetébe tudja képzelni magát, és megérti a másik személy nézőpontját és érzéseit; – különbséget tesz verbális és nem verbális jelzések között, és törekszik ezek értelmezésére; – megkülönbözteti a felnőttekkel és társakkal folytatott interakciós helyzeteket, és azonosítja azok sajátos szabályait; – rendelkezik megfelelő kommunikációs eszköztárral ahhoz, hogy barátsággá alakuló kapcsolatokat kezdeményezzen; – társas kapcsolatait a bizalom, szeretet, együttműködés és felelősség szempontjából vizsgálja és értelmezi; 	

<p>Témakör: A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – Helyem a társadalomban</p>		<p>Óraszám: 5+1</p>
<p>Fogalmak: hagyomány, tulajdon, ünnep, egyházi ünnep, természeti érték, történelmi érték, szabályalkotás, együttműködés, befogadás, felelősségvállalás</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<p>– Teremtett értékek</p> <ul style="list-style-type: none"> • A lakóhely, a nemzet legfőbb természeti, épített, művészeti értékei és történelmi helyei • Főbb nemzetiségek és hagyományaik a 		<ul style="list-style-type: none"> – ismeri az állami, nemzeti és egyházi ünnepkörök jelentőségét, a hozzájuk kapcsolódó jelképeket, valamint az ünnepek közösségmegtartó szerepét; – felismeri a közösségek működésének feltételeit, a kiközösítés jeleit, és erkölcsi

<p>lakókörnyezetben</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ismerkedés más népek életmódjával, szokásaival • A tárgyak és technológiák szerepe az életmódban • Az újítás és a kreativitás, mint a teremtett értékek megőrzésének, fejlesztésének alapja <p>– Közösség</p> <ul style="list-style-type: none"> • A társas szabályok értelme, célja, értelmezése • Közösségi szabályalkotási és -értékelési technikák alkalmazása • A befogadó és együttműködő közösség jellemzőinek feltárása • Az együttműködés, felelősségvállalás, feladatvállalás alapelveinek átélése • Az ünneplés közösségformáló ereje • A másokért és a közösségért végzett tevékenységek formái • A nehéz helyzetben lévők közös segítése <p>– Jog és biztonság</p> <ul style="list-style-type: none"> • A tárgyi és szellemi tulajdon és az ahhoz való jog fogalmai • A személyiségi jogok érvényesülése és sérelme a virtuális és valós térben 		<p>érzékenységgel reagál ezekre.</p>
---	--	--------------------------------------

<ul style="list-style-type: none"> • A virtuális térben való viselkedés biztonsági szabályai 		
<p>Továbblépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – ismeri a közvetlen lakóhelyéhez kapcsolódó legfontosabb kulturális és természeti értékeket, ezekről képes ismereteket megszerezni, – érdeklődést mutat a nemzet történelmi emlékei iránt, ismer közülük néhányat; – ismereteket szerez a Kárpát-medencében élő magyarokról, Magyarországon élő nemzetiségekről, népcsoportokról, valamint az európai népek közös alapkultúrájáról; – különböző kontextusokban azonosítja és társaival megvitatja az együttélési alapszabályok jelentőségét, megfogalmazza a szabályszegés következményeit; – ismeri a testi és érzelmi biztonságra vonatkozó gyermeki szükségleteket; – tájékozott a gyermeki jogokról, ennek családi, iskolai és iskolán kívüli következményeiről, a gyermekek és felnőttek ezzel kapcsolatos kötelességeiről; – mérlegeli az igazságosság és igazságtalanság fogalmát, a valós helyzetekben véleményt alakít ki ezekről. 	

<p>Témakör: A természet rendjének megőrzése a fenntarthatóság érdekében</p>		<p>Óraszám: 6</p>
<p>Fogalmak:</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> – Környezetszennyezés • A környezetszennyezés jelensége, fő területei, hatása a Föld, az élőlények, köztük az ember életére • Az élet védelmének és a felelősségvállalás etikai elvének megismerése • A környezetszennyezés és a fajok pusztulása közötti összefüggés felismerése – Környezetvédelem • A környezetvédelem 	<ul style="list-style-type: none"> • Cselekvési minták és újítások megismerése a környezet megújítása, szépítése, élhetőbbé tétele érdekében • Személyes és közös lista készítése a megőrzendő kulturális és természeti értékekről 	<ul style="list-style-type: none"> – felismeri, hogy miért szükséges az élővilág védelme; minderről képes információt gyűjteni fizikai és digitális környezetben is; – fogyasztási szokásaiban példát hoz olyan elemekre, amelyek révén figyelembe vehetők a környezetvédelmi szempontok, és felhívja társai

<p>főbb szempontjai</p> <ul style="list-style-type: none"> • A fenntartható életvitel néhány alapelve és azok figyelembevételével a saját döntések és választások során • Pazarlás és annak mérséklése, felesleges tárgyak és a mértékletes fogyasztási szokások • A hulladék és a szemét fogalma, a hulladék-újrahasznosítás 		<p>figyelmét is ezekre.</p>
<p>Továbblépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – megfogalmazza személyes felelősségét a természeti és tárgyi környezet iránt, megoldási javaslatot tesz környezetének megőrzésére, esztétikus fejlesztésére. – felismeri az ökológiai, ökonómiai egyensúly hétköznapi szükségességét 	

<p>Témakör: Az európai kultúra hatása az egyén értékrendjére</p>		<p>Óraszám: 6</p>
<p>Fogalmak: érték, önzetlenség, mértékletesség, igazságosság, megbocsátás, lelkiismeret, világkép, Isten, élet, halál</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> – Kérdések a világról • A környező világ megismerésének lehetőségei • A hitbeli, és az erkölcsi tartalmú ítéletek értelmezése • A lelkiismeret működésének jelei, erkölcsi értékek a mindennapokban: a tisztelet, a becsületesség, a mértéktartás, a felelősség, az akaraterő, az 		<ul style="list-style-type: none"> – értelmezi a „jó” és a „rossz”, helyes és helytelen közötti különbségeket, azokat konkrét példákon keresztül alkalmazza, és megoldási javaslatokat fogalmaz meg a helytelen viszonyulásokkal kapcsolatban; – megismer az egyes egyházak ünnepeire

<p>önbecsülés erényei</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vallás <ul style="list-style-type: none"> • A zsidó-keresztény kultúrkör teremtéstörténete, és világképe • Alapvető egyházi ünnepek és a hozzájuk kapcsolódó vallási szokások, események: a karácsonyi, a húsvéti és pünkösti ünnepek (például halál, az élet és az újjászületés értelmezése a keresztény vallásokban, ünnepek a zsidó vallásban) • Személyes meggyőződés és hit jelentése • Az azonos hittel rendelkezők közössége - Értékek a vallási történetekben <ul style="list-style-type: none"> • A hit, a vallás által közvetített alapvető emberi értékek értelmezése (önzetlenség, igazságosság, megbocsátás, jótekingodás), az életünket vezérlő arany szabályok, példázatok megismerése (a tékozló fiú története, a magvető példázata, a talentumokról szóló példabeszéd) • A vallási történetekben 		<p>kapcsolódó alapvető vallási, kulturális eseményeket és a hozzá kapcsolódó zsidó és keresztény bibliai szövegekre támaszkodó történeteket;</p> <ul style="list-style-type: none"> - megismer az egyes egyházi ünnepek köréhez (karácsony, húsvét, pünkösd, hanuka, pészah) kapcsolódó tartalmakat, jelképeket, szokásokat, néphagyományokat - a zsidó és keresztény bibliai történetekben, kulturálisan hagyományozott történetekben megnyilvánuló igazságos és megbocsátó magatartásra saját életéből példákat hoz.
--	--	--

gyökerező erkölcsi értékek és tanítás megfogalmazása		
Tovább lépés feltétele:	<ul style="list-style-type: none">– azonosítja az olvasott vagy a hallott zsidó és keresztény bibliai tanításokban vagy más kulturálisan hagyományozott történetekben megjelenő együttélési szabályokat;– megérti, értelmei az európai, a nemzeti kultúra eredetét, forrását.	

Digitális kultúra

Az információs társadalom, a digitális kor olyan lehetőségekkel és kihívásokkal jár együtt, melyek alapjaiban változtatják meg a tanulási környezetet, a tudásépítés színtereit, lehetőségeit és módszereit, valamint a tanító szerepét is más megvilágításba helyezik. A tanulás-tanítás egyik célja, hogy a korábban megszerzett alapkészségek mellett a digitális kompetenciák is beépüljenek a tanulók tudásrendszerébe. Az adott életkori szakaszban fontos feladat az is, hogy azok a tanulók is részesüljenek a fejlesztésből, akik otthoni körülményeik miatt még nem kerültek kapcsolatba a digitális környezettel, eszközökkel, lehetőségekkel.

A digitális kultúra tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A digitális kultúra tanulása során a tanuló képessé válik a digitális környezetben, felhőalapú információmegosztó rendszerekben megszerzhető tudáselemek keresésére.

A kommunikációs kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy fejleszti az eszközhasználatot, így különösen a kommunikációs eszközök használatát.

A digitális kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy elsősorban a digitális kompetenciákat fejleszti. Ezeket a tanuló képes lesz egyéb tudásterületeken, a mindennapi életben is alkalmazni. A tantárgy segíti a kreatív alkotótevékenységhez szükséges képességek kialakítását és fejlesztését is.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A digitális kultúra keretében végzett tevékenység fejleszti a tanulónak a problémák megoldása során szükséges analízáló és szintetizáló gondolkodását.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy keretében végzett tevékenység elősegíti az online térben való szerepelvárásoknak megfelelő kommunikációs stílus kialakítását.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A digitális kultúra tantárgy keretében végzett tevékenység kialakítja azokat a biztos és koherens kompetenciákat, melyek birtokában lehetőség nyílik az önkifejezési tevékenységek szélesebb körben történő bemutatására.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy keretében végzett tevékenység fejleszti a tanuló azon képességét, hogy alkalmazkodni tudjon a változó környezethez, képes legyen tudását folyamatosan felülvizsgálni és frissíteni, alkalmazni a problémák megoldására.

A digitális világ körülöttünk témakör a problémamegoldást tartja szem előtt. Elsősorban nem a tárgyi feltételekről, hanem a technológiai megoldásokról, digitális írástudásról, kultúráról, műveltségről van szó. A hangsúly itt nem a konkrét probléma technikai megoldásán van, hanem egy olyan szemléletmód kialakításán, melynek keretében a digitális környezet, az információs társadalom gyakran felmerülő problémáit, összefüggő problémacsoportjait tudják megérteni a gyerekek.

A digitális eszközök használata témakör tanításával elsősorban az a célunk, hogy a tanulók átfogó képet kapjanak arról, milyen feladatok megoldására alkalmasak az élet minden területét behálózó digitális eszközök, és nem utolsósorban tisztában legyenek alkalmazásuk szükségességével. Megértik, hogy ezek az eszközök megkönnyítik az életünket, bizonyos tevékenységeket gyorsabbá tesznek, több ember számára földrajzi távolságokat, időbeni távolságokat hidalnak át, olcsóbbá teszik a

kommunikációt, és nem utolsósorban mindenki számára elérhetővé teszik a feladatok megoldásának folyamatát.

Az Alkotás digitális eszközökkel témakör tanítása során áttekintjük azokat a területeket, ahol valamilyen digitális megoldást alkalmazunk, azonban ezt mindig problémaszituációban, a gyerekek életéből vett feladatok megoldása során végezzük. Rendkívül fontosnak tartjuk azt is, hogy nem önmagukban álló kész megoldásokat mutatunk be, hanem egy olyan repertoárt adunk a gyerekek kezébe, hogy a digitális eszközök segítségével inspiráló informatikai környezetben tudják megoldani a felmerülő problémákat. E folyamatot minden esetben a konkrét és gyermekközeli valóságból vett példákkal illusztráljuk.

Az Információszerzés az e-Világban témakörben az információval, annak megszerzésével, tárolásával, értékelésével és kreatív felhasználásával foglalkoznak a tanulók. Betekintést nyernek a különböző infokommunikációs technológiákba, megtanulnak az őket érdeklő témakörökben, más tantárgyak tanulása során felmerülő kérdésekben egyszerű információkat keresni és felhasználni, pl. kiselőadások, gyűjtőmunka, projektek alkalmával.

A Védekezés a digitális világ veszélyei ellen témakörnél kerülnek szembe a gyerekek azzal a problémával, hogy a fellelhető információk között sok hamis és félrevezető is található, valamint, hogy a digitális térnek veszélyei is lehetnek. Kialakítjuk a digitális világ veszélyei elleni védekezést lehetővé tevő tudáselemeket és védekezési stratégiákat, melyekkel tanítói és szülői segítséggel, valamint biztos háttérrel képesek felismerni, blokkolni és jelezni az őket ért kedvezőtlen hatásokat.

A robotika és a kódolás alapjai témakör újonnan jelenik meg az oktatásban. Megközelítésmódja egyértelműen problémacentrikus, középpontjában az áll, hogy hogyan lehet egy adott problémát felismerni, a problémához megfelelő megoldási módot találni, illetve más problémákhoz kidolgozott megoldási algoritmusokat az adott problémához alakítani, a probléma kisebb mértékű változása esetén az algoritmust hozzáigazítani. Ehhez a témakörhöz nem feltétlenül szükséges számítógép és informatikai környezet, legalábbis annak alapozó szakaszában. Olyan problémákat és a problémák megoldásához szükséges algoritmusokat kell gyűjtenünk a gyerekek életéből, melyek segítségével jól felismerhetők az algoritmus azon ismérvei, melyek ebben az életkorban megtanítandók. Úgymint az elemi lépések egymásutánisága, a lépések kötött sorrendje, illetve az azonos bemenő adatok esetén az algoritmus rendre azonos kimenő adatainak létrehozása. Különböző szituációkat, játékhelyzeteket kell biztosítanunk, hogy ezeket az algoritmusokat el is játsszák, át is éljék a gyerekek. Ez lehet a hétköznapi, gyakran ismétlődő tevékenység eljátszása, azok lépéseinek megbeszélése, vicces szituációkban az egyes lépések kihagyása vagy felcserélése és ennek alapján az algoritmus végkimenetének megítélése. Érdemes különböző tantárgyakban, cselekvésekben algoritmusokat keresni, miután az algoritmus természetével természetesen nem definíció szinten, hanem a tapasztalat alapján tisztában vannak a gyerekek. Minden egyes alsó tagozatos tantárgy tananyagában található algoritmusok, melyeket a tanulókkal most már érdemes ezen a szűrőn keresztül megfigyeltetni. Például matematikából a szöveges feladatok megoldásának algoritmusai, a próbálgatással történő nyitott mondat megoldásának algoritmusai, az írásbeli műveletek végzése mind egy-egy algoritmus.

3. évfolyam

A digitális kultúra az alsó tagozaton megalapozza azokat a tudáselemeket, attitűdöket, melyekre egyrészt a tárgy későbbi tanulása során lesz szükségük a tanulóknak, másrészt lehetővé teszi a digitális kompetencia más tudásterületeken történő alkalmazását. A megvalósítás során fő alapelvnek a tevékenység-központúság, az életkori sajátosságok figyelembevétele tekinthető, hiszen ebben az életkori szakaszban a közvetlen tapasztalás kulcsfontosságú. Igen lényeges, hogy a tanulók olyan példákkal, lehetőségekkel szembesüljenek, melyeket közvetlen környezetükben is megtapasztalhatnak, illetve mindennapi életük szerves részét képezik. E környezetből kiindulva valósul meg az a fejlesztési folyamat, melynek eredményeképpen képesek lesznek a digitális környezetben tanulni, szórakozni, játszani, kísérletezni oly módon, hogy ismerik a digitális technológia előnyeit, veszélyeit, és képesek azt integrálni más tantárgyak tudáselemei közé. Kapcsolatba kerülnek olyan digitális tananyagokkal, portálokkal, tudásbázisokkal és fejlesztőalkalmazásokkal, melyek a 8-10 éves korosztály sajátosságait figyelembe véve segítik önálló és csoportos tanulását, egyéni érdeklődésük kielégítését, a tehetségfejlesztést és a felzárkóztatást egyaránt. Az algoritmikus gondolkodás életkori sajátosságoknak megfelelő tevékenység-központú fejlesztése a tanulás tanulását, a tanulási eredményt és a tanulóval kapcsolatos attitűdöket is pozitív irányba befolyásolja.

Témakör: A digitális világ körülöttünk		Óraszám: 3 óra
Fogalmak: internet, digitális, számítógép, mobileszközök, információ, program, okoseszközök, adatok, tárolás, keresés, applikáció, oktatóprogram		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • A digitális környezet elemeinek megnevezése • Az online és az offline környezet összehasonlítása • A digitális világ alapvető összefüggéseinek megértése • Digitális tananyagok, gyermekeknek készített alkalmazások használata 	<ul style="list-style-type: none"> • Digitális tananyagok alkalmazása különböző tudáselemek feldolgozásához, gyakorlásához • Programok futtatása, ezekben személyre szabott beállítások elvégzése • A tanuló környezetében található digitális eszközök megnevezése, funkcióik körülírása • Szituációs játékok során néhány információs társadalomra jellemző élethelyzet eljátszása • Más tantárgyak tanulásakor digitális eszközök alkalmazása a differenciált tanulásszervezés során • Kisiskolások számára készült portálok látogatása, az ott található alkalmazások 	<ul style="list-style-type: none"> • elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez; • társaival együttműködve online és offline környezetben egyaránt megold különböző feladatokat, ötleteit, véleményét megfogalmazza, részt vesz a közös álláspont kialakításában. • közvetlen otthoni vagy iskolai környezetéből megnevez néhány informatikai eszközt, felsorolja fontosabb jellemzőit; • önállóan vagy tanítói segítséggel választ más

	használata	<p>tantárgyak tanulásának támogatásához applikációkat, digitális tananyagot, oktatójátékot, képességfejlesztő digitális alkalmazást;</p> <ul style="list-style-type: none"> • kezdetben tanítói segítséggel, majd önállóan használ néhány, életkorának megfelelő alkalmazást, elsősorban információgyűjtés, gyakorlás, egyéni érdeklődésének kielégítése céljából. • ismer néhány, kisiskolások részére készített portált, információforrást, digitálistananyag-lelőhelyet.
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: A digitális eszközök használata		Óraszám: 7 óra
Fogalmak: digitális eszköz, számítógép, tablet, okostelefon, nyomtató, monitor, digitális fényképezőgép, digitális kamera, adattárolás, egér, billentyűzet, háttértár, projektor, laptop, mentés, ki- és bekapcsolás, újraindítás, beállítások, függőség, menü		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • Digitális eszközök és főbb funkcióinak megnevezése • A digitális eszközök használatával összefüggő balesetvédelmi szabályok ismerete • Digitális eszközök használata • Digitális eszközök védelme 	<ul style="list-style-type: none"> • Digitális eszközök üzembe helyezése, rendeltetésüknek megfelelő használata • Digitális eszközök használata egyszerű tantárgyi feladatok megoldásához • Az egyéni érdeklődésnek megfelelő ismeretek gyűjtése digitális eszköz segítségével • Érvelés a tudatos digitális eszköz-használat 	<ul style="list-style-type: none"> • elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez; • kiválasztja az általa ismert informatikai eszközök és alkalmazások közül azokat, amelyek az adott probléma megoldásához szükségesek. • megfogalmazza, néhány példával alátámasztja, hogyan könnyíti meg a felhasználó munkáját az

<ul style="list-style-type: none"> • Problémamegoldás digitális eszközzel • A digitális eszköz használatának korlátai • Applikációk alkalmazása, programok futtatása telefonon, tableten, notebookon vagy asztali számítógépen • Digitális eszközök egyszerűbb beállítási lehetőségei 	<p>mellett, az értelmetlen túlzott használat ellen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beállítások elvégzése digitális eszközökön • Néhány digitális eszköz kezelőszerveinek megnevezése, bemutatása és biztonságos használata • Adott probléma megoldásához digitális eszköz kiválasztása, érvelés a választás mellett 	<p>adott eszköz alkalmazása;</p> <ul style="list-style-type: none"> • a feladathoz, problémához digitális eszközt, illetve alkalmazást, applikációt, felhasználói felületet választ; felsorol néhány érvet választásával kapcsolatosan; • egyszerű feladatokat old meg informatikai eszközökkel. Esetenként tanítói segítséggel összetett funkciókat is alkalmaz; • közvetlen tapasztalatokat szerez a digitális eszközök használatával kapcsolatban.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

<p>Témakör: Alkotás digitális eszközökkel</p>		<p>Óraszám: 9 óra</p>
<p>Fogalmak: rajzolóprogram, mentés, mentés másként, menü, rajzeszköz, alkalmazás, szerkesztés, visszavonás, módosítás, képfájl, digitális fotó</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Képes dokumentum létrehozására alkalmas szoftver alkalmazása • Képes dokumentum módosítási lehetőségeinek ismerete és alkalmazása • Az elkészített produktum mentésének és megnyitásának ismerete • Alkalmazói készségek alapozása és fejlesztése • Azonos funkciójú alkalmazások összehasonlítása • Egy adott szoftver funkcióinak és lehetőségeinek értelmezése • Rajzolóprogram alapfunkciói, 	<ul style="list-style-type: none"> • Az iskolai feladatoknak és az egyéni érdeklődésnek megfelelő rajz készítése digitális eszközzel • Az adott célnak megfelelő digitális produktumok létrehozása önállóan, illetve projekt keretében • Választás az adott program által biztosított lehetőségek közül • Az adott alkalmazás beállításainak használata • Az elkészült alkotások mentése • Korábban elkészített digitális alkotások megnyitása, módosítása • A saját és az osztálytársak digitális alkotásainak értékelése több szempont alapján • Az alkalmazott grafikai megoldások értelmezése • Mérlegelés, indoklás az adott probléma megoldása során 	<ul style="list-style-type: none"> • elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez; • megvizsgálja és értékeli az általa vagy társai által alkalmazott, létrehozott, megvalósított eljárásokat; • társaival együttműködve online és offline környezetben egyaránt megold különböző feladatokat, ötleteit, véleményét megfogalmazza, részt vesz a közös álláspont kialakításában. • adott szempontok alapján megfigyel néhány, grafikai alkalmazással készített produktumot, személyes véleményét megfogalmazza; • grafikai alkalmazással egyszerű, közvetlenül hasznosuló rajzot, grafikát, dokumentumot hoz létre; • adott szempontok alapján

rajzeszközök alkalmazása	megvalósított digitális eszköz-használattal kapcsolatban	<p>megfigyel néhány, grafikai alkalmazással készített produktumot, személyes véleményét megfogalmazza;</p> <ul style="list-style-type: none"> • egy rajzos dokumentumot adott szempontok alapján értékeli, módosít; • egyszerű prezentációt, ábrát, egyéb segédletet készít.
Továbblépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: Információszerzés az e- világban		Óraszám: 6 óra
Fogalmak: böngészőprogram, keresés, hamis információ, nem megbízható weboldalak, kulcsszó, keresőkifejezés, álhír, infografika, adat, grafikon, címsor, weboldal, webhely, URL, pontos kifejezés, találat		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • Alkalmazói készségek fejlesztése • Böngészőprogram alapfunkcióinak ismerete • Egyszerű kulcsszavas keresés alkalmazása • Példák, tapasztalatok elemzése a hamis információkkal, azok felismerésével kapcsolatban • Véleményalkotás a keresés eredményének hitelességével kapcsolatban • Egyszerű infografika, diagram értelmezése, állítások megfogalmazása a leolvasott adatokkal kapcsolatban 	<ul style="list-style-type: none"> • Adatok gyűjtése az interneten személyekkel, jelenségekkel, állatokkal, növényekkel, eseményekkel kapcsolatban • Információkeresés kulcsszavak segítségével • Állítások megfogalmazása, érvelés egy infografika, táblázat, grafikon alapján • Az interneten gyűjtött információk felhasználása érveléshez, véleményalkotáshoz • Ellenőrzések végzése egy talált információ hitelességével kapcsolatban 	<ul style="list-style-type: none"> • elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez; • a rendelkezésére álló eszközökkel, forrásokból meggyőződik a talált vagy kapott információk helyességéről. • információt keres az interneten más tantárgyak tanulása során, és felhasználja azt. • állításokat fogalmaz meg grafikonokról, infografikákról, táblázatokról; a kapott információkat felhasználja napi tevékenysége során; • információkat keres, a talált adatokat felhasználja digitális produktumok létrehozására; • kiválasztja a számára releváns információt, felismeri a hamis információt; • képes feladat, probléma megoldásához megfelelő applikáció, digitális tananyag, oktatójáték, képességfejlesztő digitális alkalmazás kiválasztására.

Továbblépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.

Témakör: Védekezés a digitális világ veszélyei ellen		Óraszám: 3 óra
Fogalmak: internetes zaklatás, internetfüggőség, játékküggőség, álhír, blokkolás, kizárás, jelentés, bizalmas információk, jelszó, személyes adat		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • A személyes adat fogalmának értelmezése • Az online zaklatás felismerése, a segítségkérés lehetőségeinek bemutatása és gyakorlása • Közvetlen tapasztalatok szerzése az álhírekkel, manipulált képekkel, videókkal kapcsolatban • Az online kommunikáció etikai és biztonsági szabályrendszerének bemutatása • Az online függőség jellemzőinek ismerete • A személyes adatok védelme • A mobil eszközök alkalmazásának előnyei és veszélyei 	<ul style="list-style-type: none"> • Érvelés egy információ hitelességével kapcsolatban • Példák gyűjtése az internetes zaklatások néhány megjelenési formájáról • Szituációs játék eljátszása az internetes támadások, zaklatások esetén történő segítségkérés néhány formájáról • Tanácsok megfogalmazása, napirend készítése a túlzott digitális eszköz-használat ellensúlyozására, kiküszöbölésére • Olyan érzékeny, személyes adatok megnevezése, melyeket fokozottan óvni szükséges a digitális kommunikáció során • Történetek mesélése a robot mozgásával kapcsolatban • Önálló történetek kódolása robot segítségével 	<ul style="list-style-type: none"> • elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez; • egyszerű eljárásokkal meggyőződik néhány, az interneten talált információ igazságértékéről. • tisztában van a személyes adat fogalmával, törekszik megőrzésére, ismer néhány példát az e-Világ veszélyeivel kapcsolatban; • ismeri és használja a kapcsolattartás formáit és a kommunikáció lehetőségeit a digitális környezetben; • ismeri a mobil eszközök alkalmazásának előnyeit, korlátait, etikai vonatkozásait; • közvetlen tapasztalatokkal rendelkezik a mobil eszközök oktatási célú felhasználásával kapcsolatban.
Továbblépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: A robotika és a kódolás alapjai**Óraszám: 8 óra****Fogalmak:** robot, elemi lépések, sorrend, eseménysor, program, programozás, kód, kódolás, végrehajtás, módosítás, utasítás, elágazás

Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none">• Az algoritmikus gondolkodás fejlesztése• Egyszerű, hétköznapi algoritmusok felismerése, tevékenység útján történő megvalósítása• Algoritmusok összehasonlítása, elemzése• Algoritmus lépésekre bontása• Algoritmus kiválasztása• Algoritmusok megvalósítása, modellezése egyszerű eszközök segítségével• Egyszerű algoritmusok kódolása pl. padlórobottal• Adott problémához algoritmus választása• A robotok szerepének bemutatása• Kódolás tevékenységgel• Kódolás grafikus felületen• Néhány elemi lépésből álló algoritmus tudatos alkalmazása, módosítása	<ul style="list-style-type: none">• Néhány olyan algoritmus eljátszása, kirakása, melyet mindennapi tevékenységeink során alkalmazunk• Adott utasításoknak megfelelő mozgás (lépegetés) egy kijelölt területen, robotpályán• Algofejtörők megoldása modell segítségével• A robot adott feltételek alapján végzendő mozgásának megtervezése, kirakása jelekkel, a mozgások lelépegetése• Útvonalak tervezése, kódolása adott feltételek alapján• Egyszerű mozgások kódolása padlórobottal• A robot mozgásának elemzése• Az adott kódsor módosítása újabb feltételek alapján	<ul style="list-style-type: none">• elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez;• kiválasztja az általa ismert informatikai eszközök és alkalmazások közül azokat, melyek az adott probléma megoldásához szükségesek;• eredményétől függően módosítja a problémamegoldás folyamatában az adott, egyszerű tevékenységsorokat;• alkalmaz néhány megadott algoritmust tevékenység, játék során, és néhány egyszerű esetben módosítja azokat.• értelmezi a problémát, a megoldási lehetőségeket eljártssza, megfogalmazza, egyszerű eszközök segítségével megvalósítja;• felismer, eljátszik, végrehajt néhány hétköznapi tevékenysége során tapasztalt, elemi lépésekből álló, adott sorrendben végrehajtandó cselekvést;• egy adott, mindennapi életből vett algoritmust elemi lépésekre bont, értelmezi a lépések sorrendjét, megfogalmazza az algoritmus várható kimenetelét;• feladat, probléma megoldásához többféle algoritmust próbál ki;• a valódi vagy szimulált programozható eszköz mozgását értékeli, hiba esetén módosítja a kódsorozatot a kívánt eredmény eléréséig.

		<p>Tapasztalatait megfogalmazza, megvitatja társaival;</p> <ul style="list-style-type: none">• adott feltételeknek megfelelő kódsorozatot tervez és hajtat végre, történeteket, meserészleteket jelenít meg padlórobottal vagy más eszközzel.
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

4. évfolyam

A digitális kultúra az alsó tagozaton megalapozza azokat a tudáselemeket, attitűdöket, melyekre egyrészt a tárgy későbbi tanulása során lesz szükségük a tanulóknak, másrészt lehetővé teszi a digitális kompetencia más tudásterületeken történő alkalmazását. A megvalósítás során fő alapelvnek a tevékenység-központúság, az életkori sajátosságok figyelembevétele tekinthető, hiszen ebben az életkori szakaszban a közvetlen tapasztalás kulcsfontosságú. Igen lényeges, hogy a tanulók olyan példákkal, lehetőségekkel szembesüljenek, melyeket közvetlen környezetükben is megtapasztalhatnak, illetve mindennapi életük szerves részét képezik. E környezetből kiindulva valósul meg az a fejlesztési folyamat, melynek eredményeképpen képesek lesznek a digitális környezetben tanulni, szórakozni, játszani, kísérletezni oly módon, hogy ismerik a digitális technológia előnyeit, veszélyeit, és képesek azt integrálni más tantárgyak tudáselemei közé. Kapcsolatba kerülnek olyan digitális tananyagokkal, portálokkal, tudásbázisokkal és fejlesztőalkalmazásokkal, melyek a 8-10 éves korosztály sajátosságait figyelembe véve segítik önálló és csoportos tanulásukat, egyéni érdeklődésük kielégítését, a tehetségfejlesztést és a felzárkóztatást egyaránt. Az algoritmikus gondolkodás életkori sajátosságoknak megfelelő tevékenység-központú fejlesztése a tanulás tanulását, a tanulási eredményt és a tanulóval kapcsolatos attitűdöket is pozitív irányba befolyásolja.

Témakör: A digitális világ körülöttünk		Óraszám: 3 óra
Fogalmak: internet, digitális, számítógép, mobileszközök, információ, program, okoseszközök, adatok, tárolás, keresés, applikáció, oktatóprogram		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • A digitális környezet elemeinek megnevezése • Az online és az offline környezet összehasonlítása • A digitális világ alapvető összefüggéseinek megértése • Digitális tananyagok, gyermekeknek készített alkalmazások használata 	<ul style="list-style-type: none"> • Digitális tananyagok alkalmazása különböző tudáselemek feldolgozásához, gyakorlásához • Programok futtatása, ezekben személyre szabott beállítások elvégzése • A tanuló környezetében található digitális eszközök megnevezése, funkcióik körülírása • Szituációs játékok során néhány információs társadalomra jellemző élethelyzet eljátszása • Más tantárgyak tanulásakor digitális eszközök alkalmazása a differenciált tanulásszervezés során • Kisiskolások számára készült portálok látogatása, az ott található alkalmazások 	<ul style="list-style-type: none"> • elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez; • társaival együttműködve online és offline környezetben egyaránt megold különböző feladatokat, ötleteit, véleményét megfogalmazza, részt vesz a közös álláspont kialakításában. • közvetlen otthoni vagy iskolai környezetéből megnevez néhány informatikai eszközt, felsorolja fontosabb jellemzőit; • önállóan vagy tanítói segítséggel választ más

	használata	<p>tantárgyak tanulásának támogatásához applikációkat, digitális tananyagot, oktatójátékot, képességfejlesztő digitális alkalmazást;</p> <ul style="list-style-type: none"> • kezdetben tanítói segítséggel, majd önállóan használ néhány, életkorának megfelelő alkalmazást, elsősorban információgyűjtés, gyakorlás, egyéni érdeklődésének kielégítése céljából. • ismer néhány, kisiskolások részére készített portált, információforrást, digitálistananyag-lelőhelyet.
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: A digitális eszközök használata		Óraszám: 7 óra
Fogalmak: digitális eszköz, számítógép, tablet, okostelefon, nyomtató, monitor, digitális fényképezőgép, digitális kamera, adattárolás, egér, billentyűzet, háttértár, projektor, laptop, mentés, ki- és bekapcsolás, újraindítás, beállítások, függőség, menü		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • Digitális eszközök és főbb funkcióinak megnevezése • A digitális eszközök használatával összefüggő balesetvédelmi szabályok ismerete • Digitális eszközök használata • Digitális eszközök védelme 	<ul style="list-style-type: none"> • Digitális eszközök üzembe helyezése, rendeltetésüknek megfelelő használata • Digitális eszközök használata egyszerű tantárgyi feladatok megoldásához • Az egyéni érdeklődésnek megfelelő ismeretek gyűjtése digitális eszköz segítségével • Érvelés a tudatos digitális eszköz-használat 	<ul style="list-style-type: none"> • elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez; • kiválasztja az általa ismert informatikai eszközök és alkalmazások közül azokat, amelyek az adott probléma megoldásához szükségesek. • megfogalmazza, néhány példával alátámasztja, hogyan könnyíti meg a felhasználó munkáját az

<ul style="list-style-type: none"> • Problémamegoldás digitális eszközzel • A digitális eszköz használatának korlátai • Applikációk alkalmazása, programok futtatása telefonon, tableten, notebookon vagy asztali számítógépen • Digitális eszközök egyszerűbb beállítási lehetőségei 	<p>mellett, az értelmetlen túlzott használat ellen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beállítások elvégzése digitális eszközökön • Néhány digitális eszköz kezelőszerveinek megnevezése, bemutatása és biztonságos használata • Adott probléma megoldásához digitális eszköz kiválasztása, érvelés a választás mellett 	<p>adott eszköz alkalmazása;</p> <ul style="list-style-type: none"> • a feladathoz, problémához digitális eszközt, illetve alkalmazást, applikációt, felhasználói felületet választ; felsorol néhány érvet választásával kapcsolatosan; • egyszerű feladatokat old meg informatikai eszközökkel. Esetenként tanítói segítséggel összetett funkciókat is alkalmaz; • közvetlen tapasztalatokat szerez a digitális eszközök használatával kapcsolatban.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

Témakör: Alkotás digitális eszközökkel		Óraszám: 9 óra
<p>Fogalmak: rajzolóprogram, mentés, mentés másként, menü, rajzeszköz, alkalmazás, szerkesztés, visszavonás, módosítás, képfájl, digitális fotó</p>		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • Képes dokumentum létrehozására alkalmas szoftver alkalmazása • Képes dokumentum módosítási lehetőségeinek ismerete és alkalmazása • Az elkészített produktum mentésének és megnyitásának ismerete • Alkalmazói készségek alapozása és fejlesztése • Azonos funkciójú alkalmazások összehasonlítása • Egy adott szoftver funkcióinak és lehetőségeinek értelmezése • Rajzolóprogram alapfunkciói, 	<ul style="list-style-type: none"> • Az iskolai feladatoknak és az egyéni érdeklődésnek megfelelő rajz készítése digitális eszközzel • Az adott célnak megfelelő digitális produktumok létrehozása önállóan, illetve projekt keretében • Választás az adott program által biztosított lehetőségek közül • Az adott alkalmazás beállításainak használata • Az elkészült alkotások mentése • Korábban elkészített digitális alkotások megnyitása, módosítása • A saját és az osztálytársak digitális alkotásainak értékelése több szempont alapján • Az alkalmazott grafikai megoldások értelmezése • Mérlegelés, indoklás az adott probléma megoldása során 	<ul style="list-style-type: none"> • elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez; • megvizsgálja és értékeli az általa vagy társai által alkalmazott, létrehozott, megvalósított eljárásokat; • társaival együttműködve online és offline környezetben egyaránt megold különböző feladatokat, ötleteit, véleményét megfogalmazza, részt vesz a közös álláspont kialakításában. • adott szempontok alapján megfigyel néhány, grafikai alkalmazással készített produktumot, személyes véleményét megfogalmazza; • grafikai alkalmazással egyszerű, közvetlenül hasznosuló rajzot, grafikát, dokumentumot hoz létre; • adott szempontok alapján

rajzeszközök alkalmazása	megvalósított digitális eszköz-használattal kapcsolatban	<p>megfigyel néhány, grafikai alkalmazással készített produktumot, személyes véleményét megfogalmazza;</p> <ul style="list-style-type: none"> • egy rajzos dokumentumot adott szempontok alapján értékeli, módosít; • egyszerű prezentációt, ábrát, egyéb segédletet készít.
Továbblépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: Információszerzés az e- világban		Óraszám: 5 óra
Fogalmak: böngészőprogram, keresés, hamis információ, nem megbízható weboldalak, kulcsszó, keresőkifejezés, álhír, infografika, adat, grafikon, címsor, weboldal, webhely, URL, pontos kifejezés, találat		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • Alkalmazói készségek fejlesztése • Böngészőprogram alapfunkcióinak ismerete • Egyszerű kulcsszavas keresés alkalmazása • Példák, tapasztalatok elemzése a hamis információkkal, azok felismerésével kapcsolatban • Véleményalkotás a keresés eredményének hitelességével kapcsolatban • Egyszerű infografika, diagram értelmezése, állítások megfogalmazása a leolvasott adatokkal kapcsolatban 	<ul style="list-style-type: none"> • Adatok gyűjtése az interneten személyekkel, jelenségekkel, állatokkal, növényekkel, eseményekkel kapcsolatban • Információkeresés kulcsszavak segítségével • Állítások megfogalmazása, érvelés egy infografika, táblázat, grafikon alapján • Az interneten gyűjtött információk felhasználása érveléshez, véleményalkotáshoz • Ellenőrzések végzése egy talált információ hitelességével kapcsolatban 	<ul style="list-style-type: none"> • elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez; • a rendelkezésére álló eszközökkel, forrásokból meggyőződik a talált vagy kapott információk helyességéről. • információt keres az interneten más tantárgyak tanulása során, és felhasználja azt. • állításokat fogalmaz meg grafikonokról, infografikákról, táblázatokról; a kapott információkat felhasználja napi tevékenysége során; • információkat keres, a talált adatokat felhasználja digitális produktumok létrehozására; • kiválasztja a számára releváns információt, felismeri a hamis információt; • képes feladat, probléma megoldásához megfelelő applikáció, digitális tananyag, oktatójáték, képességfejlesztő digitális alkalmazás kiválasztására.

Továbblépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.

Témakör: Védekezés a digitális világ veszélyei ellen		Óraszám: 3 óra
Fogalmak: internetes zaklatás, internetfüggőség, játékküggőség, álhír, blokkolás, kizárás, jelentés, bizalmas információk, jelszó, személyes adat		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • A személyes adat fogalmának értelmezése • Az online zaklatás felismerése, a segítségkérés lehetőségeinek bemutatása és gyakorlása • Közvetlen tapasztalatok szerzése az álhírekkel, manipulált képekkel, videókkal kapcsolatban • Az online kommunikáció etikai és biztonsági szabályrendszerének bemutatása • Az online függőség jellemzőinek ismerete • A személyes adatok védelme • A mobil eszközök alkalmazásának előnyei és veszélyei 	<ul style="list-style-type: none"> • Érvelés egy információ hitelességével kapcsolatban • Példák gyűjtése az internetes zaklatások néhány megjelenési formájáról • Szituációs játék eljátszása az internetes támadások, zaklatások esetén történő segítségkérés néhány formájáról • Tanácsok megfogalmazása, napirend készítése a túlzott digitális eszköz-használat ellensúlyozására, kiküszöbölésére • Olyan érzékeny, személyes adatok megnevezése, melyeket fokozottan óvni szükséges a digitális kommunikáció során • Történetek mesélése a robot mozgásával kapcsolatban • Önálló történetek kódolása robot segítségével 	<ul style="list-style-type: none"> • elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez; • egyszerű eljárásokkal meggyőződik néhány, az interneten talált információ igazságértékéről. • tisztában van a személyes adat fogalmával, törekszik megőrzésére, ismer néhány példát az e-Világ veszélyeivel kapcsolatban; • ismeri és használja a kapcsolattartás formáit és a kommunikáció lehetőségeit a digitális környezetben; • ismeri a mobil eszközök alkalmazásának előnyeit, korlátait, etikai vonatkozásait; • közvetlen tapasztalatokkal rendelkezik a mobil eszközök oktatási célú felhasználásával kapcsolatban.
Továbblépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: A robotika és a kódolás alapjai**Óraszám: 9 óra****Fogalmak:** robot, elemi lépések, sorrend, eseménysor, program, programozás, kód, kódolás, végrehajtás, módosítás, utasítás, elágazás

Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none">• Az algoritmikus gondolkodás fejlesztése• Egyszerű, hétköznapi algoritmusok felismerése, tevékenység útján történő megvalósítása• Algoritmusok összehasonlítása, elemzése• Algoritmus lépésekre bontása• Algoritmus kiválasztása• Algoritmusok megvalósítása, modellezése egyszerű eszközök segítségével• Egyszerű algoritmusok kódolása pl. padlórobottal• Adott problémához algoritmus választása• A robotok szerepének bemutatása• Kódolás tevékenységgel• Kódolás grafikus felületen• Néhány elemi lépésből álló algoritmus tudatos alkalmazása, módosítása	<ul style="list-style-type: none">• Néhány olyan algoritmus eljátszása, kirakása, melyet mindennapi tevékenységeink során alkalmazunk• Adott utasításoknak megfelelő mozgás (lépegetés) egy kijelölt területen, robotpályán• Algofejtörők megoldása modell segítségével• A robot adott feltételek alapján végzendő mozgásának megtervezése, kirakása jelekkel, a mozgások lelépegetése• Útvonalak tervezése, kódolása adott feltételek alapján• Egyszerű mozgások kódolása padlórobottal• A robot mozgásának elemzése• Az adott kódsor módosítása újabb feltételek alapján	<ul style="list-style-type: none">• elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez;• kiválasztja az általa ismert informatikai eszközök és alkalmazások közül azokat, melyek az adott probléma megoldásához szükségesek;• eredményétől függően módosítja a problémamegoldás folyamatában az adott, egyszerű tevékenységsorokat;• alkalmaz néhány megadott algoritmust tevékenység, játék során, és néhány egyszerű esetben módosítja azokat.• értelmezi a problémát, a megoldási lehetőségeket eljártssza, megfogalmazza, egyszerű eszközök segítségével megvalósítja;• felismer, eljátszik, végrehajt néhány hétköznapi tevékenysége során tapasztalt, elemi lépésekből álló, adott sorrendben végrehajtandó cselekvést;• egy adott, mindennapi életből vett algoritmust elemi lépésekre bont, értelmezi a lépések sorrendjét, megfogalmazza az algoritmus várható kimenetelét;• feladat, probléma megoldásához többféle algoritmust próbál ki;• a valódi vagy szimulált programozható eszköz mozgását értékeli, hiba esetén módosítja a kódsorozatot a kívánt eredmény eléréséig.

		<p>Tapasztalatait megfogalmazza, megvitatja társaival;</p> <ul style="list-style-type: none">• adott feltételeknek megfelelő kódsorozatot tervez és hajtat végre, történeteket, meserészleteket jelenít meg padlórobottal vagy más eszközzel.
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Magyar nyelv és irodalom 1-4. évfolyam

JOGSZABÁLYI HÁTTÉR

- A Kormány 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelete a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló
- A NAT-hoz igazodó Kerettanterv

A magyar nemzeti kultúra alapja a magyar nyelv. Nyelvünk és kultúránk, benne irodalmunk a nemzeti identitásunk megteremtői, őrzői és alakítói. Az oktatásban a magyar nyelv és irodalom tantárgynak ezért kulcsszerepe van: ismereteket ad, készségeket, képességeket, gondolkodást fejleszt, szellemi, erkölcsi örökséget hagyományoz. Az érzelmi nevelés egyik fontos eszköze. Az irodalmi alkotások nemcsak esztétikai teljesítmények, hanem közösséget és személyiséget formálnak, tehát jövőt alakító képességük is van. Nyelvünk és irodalmunk nemzeti identitásunk alapját képezik a maguk sajátos eszközeivel.

Kultúránk a Kárpát-medencei magyarság kultúrája. A magyar irodalom a Kárpát-medencei magyarság irodalma. Nemcsak a magyar nyelv köti össze a magyar alkotókat és műveiket, hanem közös történelmünk, kulturális hagyományaink is, egy nemzet vagyunk. Ezért a magyar nyelv és irodalom tantárgy a Kárpát-medencei magyarság irodalmát, szellemi örökségét egységesen és egységben kezeli.

A nevelés-oktatás cél- és feladatrendszere az alapfokú képzés első szakaszában, az 1-4. évfolyamon:

- cél, hogy a diákok megértsék a nemzet, a szűkebb közösség és az egyes ember kapcsolatát, viszonyulásait az élő és élettelen világhoz. Megismerjék kultúrájukat, annak gondolati, erkölcsi tartalmait, esztétikai értékeit. Ennek révén szellemileg és érzelmileg is kötődjenek ahhoz. Korosztályuknak megfelelően tudják értelmezni múltjukat, jelen környezetüket, önmagukat. A tanulókat fel kell készíteni arra, hogy ennek a kulturális hagyománynak követői és később gyarapítói legyenek.
- Elengedhetetlen, hogy ebben a képzési szakaszban a tanulók életkoruknak megfelelő, biztos szövegértésre tegyenek szert.
- Őrizték meg kíváncsiságukat, nyitottságukat, érdeklődésüket, olyan olvasó emberekké neveljük őket, akik a képzési szakasz végére többféle olvasási és értelmezési stratégiával rendelkeznek, az általuk olvasott szövegeket képesek mérlegelve végiggondolni. Össze tudják kapcsolni a már meglévő ismereteiket az olvasott, hallott vagy a digitális szövegek tartalmával, képesek meglátni és kiemelni az összefüggéseket.

- Művelt emberekké neveljük a diákokat, akik korosztályuknak, érettségüknek megfelelő értékrendszerrel, ismeretekkel rendelkeznek, s ezeket értelmezni tudják.
- Fejlődjék szókincsük, kifejezőképességük. Az egyéni képességeikhez mértén tagolt, rendezett, áttekinthető írásképpel, egyértelmű javításokkal alkossanak megfelelő tartalmú és szerkezetű, hagyományos és digitális szövegeket.
- Cél, hogy a diákok különböző kommunikációs helyzeteket megértsék, és ki tudják fejezni önmagukat. Az anyanyelvi ismeretek mindenekelőtt a nyelvhasználat fejlesztését szolgálják.
- Ismerjék a tananyag által előírt memoritereket, azokat elő tudják adni.
- Az irodalmi művek sokfélesége biztosítja kíváncsiságuk felkeltését és érdeklődésük megtartását, önmaguk megértésének lehetőségét.
- Segíteni kell a diákokat a tanulás tanulásában, az önképzés igényének kialakításában.

A magyar nyelv és irodalom tanítása nemcsak műveltségátadást, kompetenciafejlesztést jelent, érzelmi nevelést is. A diákok személyes boldogulásának, együttműködési képességeinek, társadalmi beilleszkedésének, kulturált viselkedésének az érzelmi fejlődésük az alapja.

A magyar nyelv és irodalom más tantárgyakhoz, műveltségterületekhez is kötődik. A tantárgyi koncentráció kialakítása a tantárgyi struktúra egyik elve.

Az egyes témakörök óraszámra minimum és maximum értékeket tartalmaz. A minimum óraszámot a törzsanyagra kell fordítani. Ha az osztály vagy csoport ezt az egységet hamarabb fel tudja dolgozni – tehát a megadott minimum órakeretben (órakeret 80%-a) –, akkor a pedagógus felhasználhatja a maradék órákat (órakeret 20%-a) a megadott tananyagok mélyebb, sokszínűbb tanítására, ismétlésre, gyakorlásra vagy a tanórán kívüli tudásszerzésre, kompetenciafejlesztésre, projektmunkák megalkotására. Amennyiben a 80% nem elegendő a törzsanyag teljesítésére, akkor az órakeret 100%-át kell erre fordítani.

A Nat alapján álló törzsanyag és az azt kiegészítő tartalmak, választható, ajánlott témák, művek

a) A törzsanyag

A témakörökben megadott művek a Nat-ban megfogalmazott tanulási eredmények elérését biztosítják.

b) A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak

A törzsanyagon felüli ajánlott témák, művek elősegítik a pedagógus választását a helyi sajátosságoknak, az osztály érdeklődésének megfelelően.

A magyar nyelv és irodalom tantárgy az alapfokú képzés első nevelési-oktatási szakaszában komplex egységet alkot. Az olvasás és írás jelrendszerének tanítása párhuzamosan folyik a többi nyelvi készség és képesség, a szóbeli és írásbeli nyelvhasználati területek (*beszéd,*

olvasás, hallott és olvasott szöveg értése, írás, helyesírás, szóbeli és írásbeli szövegalkotás) folyamatos fejlesztésével.

A kompetencia-fejlesztés alapja a beszéd, az olvasás és az írás készségszintű elsajátítása, mely a pedagógus által is közvetített ismeretekre épülve játékokkal, játékos gyakorlatokkal valósul meg a leghatékonyabban.

A gyermek beszéde ezen oktatási szakaszban folyamatosan fejlődik. Napjainkban a megváltozott társadalmi körülmények következtében a beszédfejlődés lényegesen lelassult, ezért annak tudatos és folyamatos fejlesztése szükséges.

Az óvoda és az iskola közötti átmenet segítésére az előkészítő időszak hosszát rugalmasan kell kezelni, figyelembe véve az iskolába kerülő gyerekek eltérő adottságait, meglévő ismereteit. Ebben az időszakban kell a pedagógusnak megfigyelnie a tanulókat, és ezekre a megfigyelésekre építve kezdheti meg a differenciált fejlesztést. A fejlesztési cél az, hogy a betűtanítás és -tanulás – lehetőség szerint – az első tanév végéig befejeződjen. Az írott nagybetűk írásának tanítása második osztályra tevődik.

A készségfejlesztés sajátosságainak megfelelően a tananyag egymásra épülően bővül. Az első két évfolyam témakörei újabb ismeretekkel egészülnek ki és megkezdődik a nyelvi-irodalmi fogalmak megalkotásának előkészítése. Az első két évfolyam témakörei megjelennek a harmadik-negyedik évfolyamon is.

A változatos műfajú és típusú szövegek a tanulók világról szerzett ismereteit bővítik, szó- és kifejezőkészségüket gazdagítják, ezáltal segítik az önismeretük fejlődését, valamint a közösségekben (család, osztály, iskola, település) való eligazodásukat. A tanulók ebben a fejlesztési szakaszban magyar népköltészeti alkotásokkal (népmese, mondóka, szólás, közmondás, találós kérdés, népdal), és magyar szerzők műveivel (műmese, vers, versrészlet) találkozhatnak.

Ez az időszak alkalmas arra is, hogy a tanuló felfedezze a körülötte lévő közösségi értékeket: otthon, család, iskola, haza. Itt alapozzuk meg az önálló ismeretszerzést. A különböző típusú szövegek feldolgozása a későbbi szaktárgyi tanulást készítik elő. A pedagógus kiemelt feladata és lehetősége, hogy a gyermek a tanulást pozitív élményként élje meg.

Az olvasástanuláshoz hasonlóan az írástanulás előkészítésére és jelrendszerének elsajátítására is elegendő időt kell biztosítani, differenciáltan kezelve a tanulók képességbeli eltéréseit.

Az írás és a helyesírás szerves egységet alkot. Az anyanyelvi ismeretek átadása a gyakorlati nyelvhasználaton keresztül történik, a fejlesztésre összpontosít. Középpontba kerül a helyesírási készség fejlesztése és a rendezett kézírás kialakítása.

Ez teszi lehetővé, hogy a tanuló írásban is képes legyen gondolatait kifejezni, azt megfelelően formába önteni.

Helyi sajátosságaink:

A **Versek, népköltészeti alkotások témakör** tanítása is lehetőséget ad a befogadó gyermekek számára különböző érzelmek megélésére.

Fontos számunkra, hogy településünkhöz kötődő József Attila költő-, íróóriásról minél több zombori élményt, anekdotát, költeményt ismerjenek meg tanítványaink.

József Attila: Kép a tükörben (részlet)- Kiszombori versesfüzet 1922 (Hasonmás-kiadás)

https://library.hungaricana.hu/hu/view/MEGY_CSON_MMF_088/?pg=108&layout=s

(A letöltés dátuma: 2020. 04. 14.)

Népköltészeti alkotások témakör kapcsán az olvasás- és írástanuláshoz kapcsolódóan mondókák, találós kérdések, szólások, közmondások teszik lehetővé elődeinktől hagyatékul kapott népi kincsek megismerését.

A 2020. január 31-én megszületett Nemzeti alaptantervből néhány olyan alapvetést emelünk ki, mely az **Évszakok, ünnepkörök, hagyományok témakör** tanításához is jól illeszkedik.

„A Nat a magyar kulturális és pedagógiai örökség gyökereiből táplálkozik, annak hagyományaira épül. (...) A Nat a köznevelés szemléleti alapjainak meghatározásával kiegészíti a gyermekek, a tanulók családban megvalósuló nevelését, erősíti ezzel a hazához, és a nemzet történelméhez való kötődést, a generációk közötti kapcsolatot, a közös kulturális gyökereket, az anyanyelv használatát. Így rögzíti azt a minden magyar emberben közös tudást, amely megalapozza a nemzeti identitást.” (Magyar Közlöny, 2020. évi 17. szám, 293. o.)

Iskolánkban számos jeles napról megemlékezünk. Ezen vers-, prózamondás, meseolvasás, narratív és leírószöveg felolvasása történik.

Pl. A magyar népmese napja, Október 6-a emlékezete, nemzeti ünnepek, Mikulás, karácsony, húsvét, március 15-e stb.

Könyvtár-, Helytörténeti Gyűjtemény, Rónay-kúria emeleti kiállító terme, Ady Endre Művelődési Ház, színház/mozilátogatás

Gyere el a jászolhoz... (A templomkertben elhelyezett jászolnál versmondás)

Húsvéti tojásbokornál emlékezés

Luca-napi hagyományápolás a művelődési házban

Farsangi rendezvény meglátogatása a nagyközségben

Közösségi napok a településünkön

Az állatok, növények, emberek témakör tanítása során a környezetünkben lévő élőlények megismerésére van lehetőség.

Szépirodalmi és ismerettartalmú szövegek megismerésével tágul a gyermek értelmi és érzelmi világa.

Ökoiskolai címmel rendelkezünk. Célunk a környezettudatosabb életvitel elültetése tanítványainkban.

Tégy jót! Kupakolj! nevű akciónkkal nemcsak a környezetünkért, hanem beteg embertársainkért is teszünk.

Vas-és papírgyűjtésre is ösztönözzük a tanulókat.

Már 1. osztályban megismertetjük a A 17 Fenntartható Fejlődési Célt.

A kép forrása:

<https://eionet.kormany.hu/a-fenntarthato-fejlodes-fogalma>

(A letöltés dátuma: 2020. 04. 14.)

Lehetőség van **témanapra/hétre, projektre**. Több tantárgy ismereteinek integrálását igénylő (multidiszciplináris) téma kerül a középpontba, mely során aktív tanulói tevékenységek megvalósítására van lehetőség. (Magyar Közlöny, 2020. évi 17. szám)

Tematikus óráink jeles napokhoz kapcsolódnak. A **magyar népmese napja** (meseillusztráció, mesekönyvek kiállítása, könyvtárlátogatás) **zenei világnap** (Kodály Zoltán, Bartók Béla emlékezete, tablókészítés, hangszerbemutató, zenés reggeli torna), **fogászati hónap** (rajzpályázat a helyes fogápolásról, Irány a fogorvoshoz!, versek, dalok a fogápolásról), **adventi programok** a településünkön (egy-egy foglalkozáson részvétel, Mikulás-napi program), **karácsonyi műsor, farsang** (maszkkészítés, finom falatkák/gyümölcssaláta stb. készítése az osztályfarsangra, versek, dalok megismerése a témában), **húsvéti készülődés** (kreatív alkotások készítése, tojásbokr díszítése, az ünnephez kapcsolódó gondolatok megismerése, locsolkodás az osztályban), **mézes élet** (Országos Magyar Méhészeti Egyesület közreműködésével, helyi méhész bemutatkozása, kisfilmek megtekintése, játékos feladványok megoldása, méhészeti eszközök megismerése, képzőművészeti kiállítás a témában)

A kiemelt témák egészítik ki az adott tanév kötelezően előírt tanítási heteinek, óráinak számát.

„Az aktív tanulási alapelvek szerint szerveződő, több tantárgy, tanulási terület integrálását igénylő témákat, jelenségeket feldolgozó tanórák, foglalkozások, témahetek, tematikus hetek és projektek alkalmazása segíti a tanulót a jelenségek megértésében, a problémák komplex módon történő vizsgálatában.” (Magyar Közlöny, 2020. évi 17. szám, 294. o.)

1. évfolyam

Az iskolába kerülő gyermekek nyelvhasználata nagyon eltérő. Ennek az évfolyamnak az egyik fő feladata az ösztönös nyelvhasználat tudatosítása. A nyelvi tudatosság fejlesztésének eredményeként fejlődik a tanuló fonémahallása, szótagolási, valamint analizáló-szintetizáló képessége, mindeközben elsajátítja az olvasás-írás jelrendszerét.

Az olvasás és írás készségének kialakítása alapvetően meghatározhatja a tanuló későbbi tanulási képességeinek fejlődését, iskolai sikerességét. Ezért szükséges az egyéni képességeket figyelembe vevő differenciált alapozás.

Az első tanév első féléve előkészítő időszak, melynek célja a tanulók megfigyelése, valamint a megfigyelések alapján a részképességek koncentrált és differenciált fejlesztése. Bár ebben az időszakban már megkezdődik a betűtanítás, a fő hangsúly a képességfejlesztésen van.

Az első félévben az írás előkészítése történik, melynek során kialakulnak a helyes írásszokások, és megtörténik a tanulók tájékozódási és finommotorikus képességének a fejlesztése. Megtörténik továbbá a betűelemek megismerése, vázolása, s a betűolvasás tanításával párhuzamosan elkezdődik a kisbetűk írásának tanítása.

Az olvasás jelrendszerének megtanítása párhuzamosan folyik az olvasástechnika és a szövegértés fejlesztésével az egyes témakörök mentén. Az olvasástechnika elsajátításától folyamatosan a szövegértésre tevődik a hangsúly.

Az első évfolyamon megkezdődik a rendezett íráshasználat kialakítása. Ez lendületes vázolással, vonalvezetés gyakorlásával, rendezett írásképre, önellenőrzésre és javításra való szoktatással történik.

Az *írás, helyesírás* tevékenységi kör kapcsán az elsődleges cél a nyelvi tapasztalatszerzésre épülő helyesírás kialakítása és fejlesztése.

Az oktatási szakasz kimeneti méréssel zárul.

A TÉMAKÖRÖK ÉS TEVÉKENYSÉGEK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA

A Kerettanterv kiegészített változata. A heti 7 óra időkeret 1 órával bővül a szabadon tervezhető órakeretből. A tanév teljes időtartamában így heti 8 tanóra van magyar nyelv és irodalom tantárgyból.

BESZÉD ÉS OLVASÁS

Témakör: Beszéd és kommunikáció

Óraszám: 15

Fogalmak: helyesejtés, beszédlejtés, artikuláció, időtartam, hangerő, beszédtempó, ritmus, testtartás, mimika, párbeszéd, szituáció, drámajáték

Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> - Érzelmi fejlesztés - Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés - Beszédfejlesztés: beszédlejtés, artikuláció fejlesztése, beszédritmus, beszédtempó, - Ritmusérzék-fejlesztés - Hangok, szótagok analízise, szintézise - Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés - Beszédeszlelés, beszédértés - Kifejező, érthető beszéd - Helyesejtés kialakítása - Nem nyelvi jelek használata - Kapcsolatfelvételi formák, társalgási fordulatok - Párbeszéd, szituációs játékok 	<ul style="list-style-type: none"> - a tanulók beszédének megfigyelése - artikulációs gyakorlatok - mondatalkotási gyakorlat esemény képről - hangutánzó gyakorlatok - zöngés–zöngétlen - légzőgyakorlatok - mondóka - hosszú–rövid hangdifferenciálási gyakorlatok - szótagolás tapssal, titkos nyelv - mondatalkotás eseményképről - szókincsfejlesztés. - mondatalkotási gyakorlatok - verstanulás - szótagolás tapssal - szó-kép egyeztetése 	<ul style="list-style-type: none"> – kifejezően, érthetően, az élethelyzethez igazodva kommunikál; – megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a kommunikációs helyzetnek megfelelően reagál; – egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését; – a megismert szavakat, kifejezéseket a nyelvi fejlettségi szintjén alkalmazza; – részt vesz a kortársakkal és felnőttekkel való kommunikációban, beszélgetésben, vitában, és alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat; – használja a kapcsolatfelvételi formákat: köszönés,

		<p>kérés, megszólítás, kérdezés,</p> <ul style="list-style-type: none">– élményeiről, segítséggel vagy önállóan beszámol.– beszédlegzése és artikulációja megfelelő;– figyelmet fordít a hangok időtartamának helyes ejtésére, a beszéd ritmusára, hangsúlyára, tempójára, a beszédhelyzetnek megfelelő hangerőválasztásra;– a szavakat hangokra, szótagokra bontja;– a hangokból, szótagokból szavakat épít;– a tanult verseket, mondókákat, rövidebb szövegeket szöveghűen, érthetően tolmácsolja;– részt vesz ismert szövegek (mondókák, kiszámolók, nyelvtörők, versek, mesék) mozgással, dramatikus elemekkel történő élményszerű megjelenítésében;– bekapcsolódik párbeszédek, dramatikus helyzetgyakorlatok,
--	--	--

		situációs játékok megalkotásába.
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: Betűtanítás kezdete. Olvasási készséget megalapozó részképességek fejlesztése		Óraszám: 41
Fogalmak: hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, hosszú hang, rövid hang, szótag, szó, mondat; viszonyszavak: bal-jobb, előtte, mögötte, alatta, felette, között, mellette; utána, közben, miközben stb.		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Érzelmi fejlesztés – Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés – Beszédfejlesztés: beszédészlelés, beszédértés fejlesztése – Szókincs gyarapítása – Szókincs aktivizálása – Téri-időbeli tájékozódás fejlesztése – Beszédmotorika, helyesejtés fejlesztése – Nyelvi jelek értelmezési képességének fejlesztése – Szerialitás (sorrendiség, szabályszerűség, ismétlődés) fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> - artikulációs gyakorlatok - hangutánzó gyakorlatok - zöngés–zöngétlen - légzőgyakorlatok - mondóka - hosszú–rövid hangdifferenciálási gyakorlatok - szótagolás tapssal, titkos nyelv - szótagolás tapssal - iránygyakorlatok - betűfelismerés - hanganalízis - összeolvasás - szóolvasás 	<ul style="list-style-type: none"> – megérti a szóbeli utasításokat, kérdéseket és a szöveg tartalmát – érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; – a történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot; – képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért. <p>észleli és/vagy megérti a nyelv alkotóelemeit, hangot/betűt, szótagot, szót, mondatot, szöveget, és azokra válaszokat</p>

<ul style="list-style-type: none"> – Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése – Betű-hang azonosítás – Szótagolás – Olvasástechnika fejlesztése – Megértett szavak, kifejezések integrálása a meglévő szókincsbe – A-szóbeli és kifejezőképesség fejlesztése 		<p>fogalmaz meg;</p> <ul style="list-style-type: none"> – részt vesz a testséma-tudatosságot fejlesztő tevékenységekben (szem-kéz koordináció, térérzékelés, irányok, arányok, jobb-bal oldal összehangolása, testrészek tudatosítása) és érzékelő játékokban; – megérti és használja a tér- és időbeli relációs szókincset; – szavakat hangokra, szótagokra bont; – hangokból, szótagokból szavakat épít
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

<p>Témakör: Betűtanítás. Olvasási készséget megalapozó részképességek fejlesztése</p>		<p>Óraszám: 64</p>
<p>Fogalmak: hang, betű, kisbetű, nagybetű, magánhangzó, egyjegyű, kétjegyű, háromjegyű mássalhangzó, hosszú hang, rövid hang, szótag, szó, mondat; viszonzyszavak: bal-jobb, előtte, mögötte, alatta, felette, között, mellette; utána, közben, miközben stb.</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> – Érzelmi nevelés – Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztése – Beszédfejlesztés: beszédészlelés, 	<ul style="list-style-type: none"> - artikulációs gyakorlatok - hangutánzó gyakorlatok - zöngés–zöngétlen - légzőgyakorlatok - mondóka - hosszú–rövid hangdifferenciálási 	<ul style="list-style-type: none"> – megérti a szóbeli utasításokat, kérdéseket és a szöveg tartalmát; – érthetően, az élethelyzetnek

<p>beszédértés fejlesztése</p> <ul style="list-style-type: none"> – Szókincs gyarapítása – Szókincs aktivizálása – Téri-időbeli tájékozódás fejlesztése – Beszédmotorika, helyesejtés fejlesztése – Nyelvi jelek értelmezési képességének fejlesztése – Szerialitás (a sorrendiség - szabályszerűségek, ismétlődések) fejlesztése – Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése – Betű-hang azonosítás – Összeolvasási képesség fejlesztése – Szótagolás – Nyelvi tudatosság fejlesztése: szótag és szó megkülönböztetése, hangok képzési sajátosságainak megfigyelése, szó kezdő hangjának azonosítása tanult betűvel, ismert betűvel szógyűjtés – Olvasástechnika fejlesztése – Szótagolvasás, szóolvasás, 	<p>gyakorlatok</p> <ul style="list-style-type: none"> - szótagolás tapssal, titkos nyelv - szótagolás tapssal - iránygyakorlatok - betűfelismerés - hanganalízis - összeolvasás - szóolvasás 	<p>megfelelően kommunikál;</p> <ul style="list-style-type: none"> – szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért; – ismer és alkalmaz néhány digitális olvasási technikát. – részt vesz a testséma-tudatosságot (szem-kéz koordináció, térérzékelés, irányok, arányok, jobb-bal oldal összehangolása, testrészek fejlesztő tevékenységekben és érzékelő játékokban; – megérti és használja a tér- és időbeli relációs szókincset; – szavakat hangokra, szótagokra bont; – hangokból, szótagokból szavakat épít; – biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét.
---	---	--

<p>mondatolvasás, két-három mondatból álló szöveg olvasása és megértése</p> <ul style="list-style-type: none"> – Megértett szavak, kifejezések integrálása a meglévő szókincsbe – A szóbeli kifejezőképesség fejlesztése – A teljes magyar ábécé nyomtatott kis- és nagybetűi 		
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

<p>Témakör: Népmesék, műmesék</p>		<p>Óraszám: 6</p>
<p>Fogalmak: szótag, szó, mondat, szöveg, mese, népmese, műmese, cím, szerző, szereplő, helyszín, időrend, tartalom, állandósult szókapcsolat, kezdő és záró fordulat, meseszám</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> – Érzelmi nevelés – Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés – Szótagoló olvasás – Összeolvasás a szótagoktól a mondatokig – Olvasástechnika 	<ul style="list-style-type: none"> - artikulációs gyakorlatok - hangutánzó gyakorlatok - légzőgyakorlatok - mondóka - mondatalkotás eseményképről - szókincsfejlesztés - mondatalkotási gyakorlatok - verstanulás 	<ul style="list-style-type: none"> – kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; – részt vesz az adott közösség kultúrájának megfelelő

<p>fejlesztése</p> <ul style="list-style-type: none"> – Szövegértő olvasás fejlesztése – Események helyszíne, ideje, sorrendje – Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása – Olvasási stratégiák: jóslás, keresés – Önállóan, képek vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően a lényeges elemek kiemelése és összefoglalása. – Népmesék jellemző jegyeinek megfigyelése: meseszámok, kezdő és záró fordulatok, szóismétlések, szereplőtípusok – A nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi 	<ul style="list-style-type: none"> - szó-kép egyeztetése - iránygyakorlatok - betűfelismerés - összeolvasás - szóolvasás - értő olvasás 	<p>gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására;</p> <ul style="list-style-type: none"> – biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét; – felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ; – egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését; – a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken; – részt vesz különböző műfajú és megjelenésű szövegek olvasásában és feldolgozásában; – különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között; – képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért; – felismeri a cím és a
---	---	--

		<p>szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;</p> <ul style="list-style-type: none">– önállóan, képek vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően kiemeli annak lényeges elemeit, összefoglalja azt;– alkalmaz alapvető olvasási stratégiákat, – megismer néhány mesét és történetet a magyar – és rokon kultúrájú népek irodalmából;– részt vesz népmesék és műmesék, történetek közös olvasásában, feldolgozásában;– megérti a közösen olvasott rövid szövegeket, részt vesz azok olvasásában, feldolgozásában;– a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot;– részt vesz rövid mesék, történetek
--	--	--

		<p>dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;</p> <p>közös olvasás, szövegfeldolgozás során megismer néhány mesét, elbeszélést</p>
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: Versek, népköltészeti alkotások		Óraszám: 6
Fogalmak: vers, verses mese, mondóka, kiszámoló, soroló, népdal, verssor, versszak, rím, ritmus, refrén, költő, cím, népköltészet, műköltészet		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Érzelmi fejlesztés – Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés – Ritmusérzék fejlesztése – Olvasástechnika fejlesztése <ul style="list-style-type: none"> – Szótagoló olvasás – Összeolvasás a szótagoktól a mondatokig – Szókincsfejlesztés és, szókincsbővítés – Verbális memória fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> - artikulációs gyakorlatok - hangutánzó gyakorlatok - légzőgyakorlatok - mondóka - szótagolás tapssal, titkos nyelv - mondatalkotás eseményképről - szókincsfejlesztés - mondatalkotási gyakorlatok - verstanulás - szótagolás tapssal - szó-kép egyeztetése - összeolvasás - szóolvasás - értő olvasás 	<ul style="list-style-type: none"> – kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; – biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét; – felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ; – egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi,

<ul style="list-style-type: none"> – Népköltészeti alkotások, mondókák, népdalok, sorolók, kiszámolók stb. – Belső képalkotás – Ritmusélmény – Kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával – Egyéni olvasat megteremtése tanítói segítséggel – A nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi – A vers formai jellemzői: ritmus, rím, refrén – Magánhangzók, mássalhangzók 		<p>írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;</p> <ul style="list-style-type: none"> – a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken; – ismer és megért rövidebb nép- és műköltészeti alkotásokat, rövidebb epikai műveket, verseket; – részt vesz az adott közösség érdeklődésének megfelelő gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására; – élményt és tapasztalatot szerez különböző ritmikájú lírai művek megismerésével a kortárs és a klasszikus gyermeklírából és a népköltészeti alkotásokból; – érzékeli és átéli a vers ritmusát és hangulatát – felismeri a cím és a szöveg közötti összefüggést, elbeszélő költemények esetén a helyszínt, a
---	--	---

		<p>szereplőket, az esetleges konfliktust és annak megoldását</p> <ul style="list-style-type: none">– részt vesz magyar népi mondókák, népdalok, klasszikus és kortárs magyar gyerekversek mozgásos-játékos feldolgozásában, dramatikus előadásában;– megtapasztalja a vershallgatás, a versmondás, a versolvasás örömét és élményét;– segítséggel vagy önállóan előad verseket ritmuskísérettel;– a versek hangulatát kifejezi a különféle érzékszervi tapasztalatok segítségével (színek, hangok, illatok, tapintási élmények stb.);– a tanító vagy társai segítségével, együttműködésével verssorokat, versrészleteket memorizál;– segítséggel, majd önállóan szöveghűen felidéz néhány könnyen tanulható, rövidebb verset, mondókát, versrészletet, prózai vagy dramatikus
--	--	--

		<p>szöveget, szövegrészletet;</p> <ul style="list-style-type: none"> – különböző ritmikájú lírai művek megismerésével élményt és tapasztalatot szerez. Megismer alkotásokat a népköltészetből, a kortárs és klasszikus gyermeklírából; – megismer néhány klasszikus, életkorának megfelelő verset a magyar irodalomból;
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

A **Versek, népköltészeti alkotások témakör** tanítása is lehetőséget ad a befogadó gyermekek számára különböző érzelmek megélésére.

Fontos számunkra, hogy településünkhöz kötődő József Attila költő-, íróóriásról minél több zombori élményt, anekdotát, költeményt ismerjenek meg tanítványaink.

József Attila: Kép a tükörben (részlet)- Kiszombori versesfüzet 1922 (Hasonmás-kiadás)

https://library.hungaricana.hu/hu/view/MEGY_CSON_MMF_088/?pg=108&layout=s

(A letöltés dátuma: 2020. 04. 14.)

Népköltészeti alkotások témakör kapcsán az olvasás- és írástanuláshoz kapcsolódóan mondókák, találós kérdések, szólások, közmondások teszik lehetővé elődeinktől hagyatéknul kapott népi kincsek megismerését.

Témakör: Helyem a közösségben – család, iskola		Óraszám: 4
<p>Fogalmak: iskola, osztály, közösség, könyvtár, tanítási idő, szünet, vakáció, házi feladat, család, családtag, rokon, testvér, nagyszülő, dédszülő, unoka, dédunoka, unokatestvér, otthon, barát, társ, összetartozás, felelősség, hűség, becsületesség, igazságosság, munka, házimunka, történet, mese, vers, bekezdés, párbeszéd, cím, szerző, helyszín, szereplők és tulajdonságaik, probléma és megoldás</p>		
Fejlesztési feladatok,	Tevékenységek	Tanulási eredmények

ismeretek (óraszám)		
<ul style="list-style-type: none"> – Érzelmi fejlesztés – Beszédképesség fejlesztése – Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés – Verbális memória fejlesztése – Időben való tájékozódás fejlesztése – Olvasástechnika fejlesztése – Szótagoló olvasás – Összeolvasás a szótagoktól a mondatokig – Szövegértő olvasás fejlesztése – Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása – Empatikus képesség fejlesztése – A nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi – Olvasási stratégiák: jóslás, keresés – Szépirodalmi és ismeretközlő szövegek 	<ul style="list-style-type: none"> - mondatalkotás eseményképről - szókincsfejlesztés. - mondatalkotási gyakorlatok - verstanulás - összeolvasás - szociális otthon, idősek otthona stb. látogatása - részvétel családi napon, idősek napján, hasonló események szervezése 	<ul style="list-style-type: none"> – biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét; – képes családjából származó közösségi élményeit megfogalmazni, összevetni az iskolai élet adottságaival, a témakört érintő beszélgetésekben aktívan részt venni – felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ; – egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képes, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését; – a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken; – felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását, részt

		<p>vesz az adott közösség érdeklődésének megfelelő gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására;</p> <ul style="list-style-type: none">– különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;– képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;– Képes önállóan vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően a lényeges elemek kiemelésére és összefoglalására;– alkalmaz alapvető olvasási stratégiákat;– megfogalmazza, néhány érveléssel alátámasztja saját álláspontját. Meghallgatja társai véleményét, együttműködik velük;– részt vesz a kortársakkal és a felnőttekkel való kommunikációban, és az adott helyzetnek megfelelően alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat;
--	--	--

		<ul style="list-style-type: none">– önállóan vagy segítséggel szöveghűen felidéz néhány könnyen tanulható, rövidebb verset, mondókát, versrészletet, prózai és dramatikus szöveget, szövegrészletet– rövid meséket közösen olvas, megért, feldolgoz;– megfigyeli és összehasonlítja a történetek tartalmát és a saját élethelyzetét;– mozgósítja a hallott és olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat;– élményeket és tapasztalatokat szerez változatos irodalmi szövegtípusok és műfajok – klasszikus, kortárs magyar alkotások – megismerésével;– megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet;– felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést,
--	--	--

		<p>azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;</p> <ul style="list-style-type: none">– a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot;– képességeihez mértén kapcsolódik párbeszéd, dramatikus szituációs játékok megalkotásába;– különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;– önállóan vagy tanítói segítséggel összefoglalja az olvasott történet tartalmát;– könyvet kölcsönöz a könyvtárból, és azt el is olvassa, élményeit, gondolatait az általa választott módon megosztja;– részt vesz konfliktusokat feldolgozó dramatikus játékokban;– megéli és az általa választott formában megjeleníti a kisebb közösséghez (család, osztály) tartozás
--	--	---

		élményét.
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: Évszakok, ünnepkörök, hagyományok		Óraszám: 4
Fogalmak: keresztény/keresztyén ünnepkörhöz kapcsolódó jelképek (betlehemi csillag, bárány), családi ünnep, nemzeti ünnep, népszokás, népi hagyomány, jeles napok, népi gyermekjáték, hazaszeretet, magyarságtudat, közösség, szólás, közmondás, évszak, körforgás		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Érzelmi fejlesztés – Szótagoló olvasás – Az olvasástechnika fejlesztése – Szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése – Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés – Verbális memória fejlesztése – Nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi – Nemzeti ünnepeink, családi ünnepeink – Magyar hagyományok tisztelete – Az évszakok és ünnepek, jeles napok, népszokások (betlehemezés, március 15., húsvéti locsolkodás) jellemzői, körforgásuk – keresztény/kereszty 	<ul style="list-style-type: none"> - mondatalkotás eseményképről - szókincsfejlesztés - mondatalkotási gyakorlatok - verstanulás - összeolvasás - részvétel hagyományokhoz, ünnepkörökhöz kapcsolódó programokon - települési helytörténeti gyűjtemény meglátogatása - ünnepekhez kapcsolódó emlékhelyek meglátogatása 	<ul style="list-style-type: none"> – kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; – biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét; – életkorának megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért; – felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ; – egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés

<p>én ünnepkör: karácsony, húsvét, pünkösd</p> <ul style="list-style-type: none"> – nemzeti ünnepen elhangzó költemények figyelmes hallgatása, ismeretek szerzése jeles történelmi személyekről – Lakóhely hagyományainak megismerése – Szólások, közmondások, találós kérdések, nyelvtörők, kiszámolók, mondókák 		<p>jelentését;</p> <ul style="list-style-type: none"> – a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken; – megismer az évszakokhoz, jeles napokhoz, ünnepekhez, hagyományokhoz kapcsolódó szövegeket, dalokat, szokásokat, népi gyermekjátékokat, és ismeri ezek éves körforgását; – jellemző és ismert részletek alapján azonosítja a nemzeti ünnepeken elhangzó költemények részleteit, szerzőjüket megnevezi; – felismer és ért néhány egyszerű, gyakori közmondást és szólást, – megéli és az általa választott formában megjeleníti a közösséghez tartozás élményét; – részt vesz gyerekeknek szóló kiállítások megismerésében, alkotásaival hozzájárul létrehozásukhoz; – élményeket és tapasztalatokat
--	--	--

		<p>szerez saját lakóhelyének irodalmi és kulturális értékeiről;</p> <ul style="list-style-type: none"> – feladatok megoldása során társaival együttműködik – részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet.
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: Állatok, növények, emberek		Óraszám: 4
Fogalmak: ismeretközlő szöveg, adat, információ, időrend, cím, illusztráció		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Olvasástechnika fejlesztése – Szövegértés fejlesztése – Olvasási stratégiák: cím és/vagy kép alapján következtetés a szöveg témájára – Beszédfejlesztés – Érzelmi fejlesztés – Kedvenc állat vagy növény néhány mondatos 	<ul style="list-style-type: none"> - mondatalkotás eseményképről - szókincsfejlesztés. - mondatalkotási gyakorlatok - verstanulás - összeolvasás - településen, település közelében található állat-, növény-, botanikus kert meglátogatása - részvétel természetvédelmi projektben - szótagolás tapssal - szó-kép egyeztetése 	<ul style="list-style-type: none"> – felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ; – egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó

<p>bemutatása</p> <ul style="list-style-type: none"> – Egyéni beszámoló a természeti környezetben végzett megfigyelésről – Környezet iránti felelősségtudat alakítása, fejlesztése – Állatok csoportosítása különféle szempontok szerint (élőhely, táplálék) – Lényegkiemelés képessége – Szövegben való tájékozódás fejlesztése – Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel – Egyszerű grafikus szervezők megismerése – Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés – Belső képalkotás – Válogató olvasás – Kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése – érzékszervek bevonásával – Tanulás tanulása 		<p>vagy kifejezés jelentését;</p> <ul style="list-style-type: none"> – a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken; – egyszerű, játékos formában megismerkedik a szövegek különböző modalitásával, médiumok szövegalkotó sajátosságainak alapjaival; – tapasztalatot szerez a szövegből való információgyűjtés módjairól; – gyakorolja az ismeretfeldolgozás egyszerű technikáit; – ismer és alkalmaz néhány alapvető tanulási technikát; – különböző célú, rövidebb tájékoztató, ismeretterjesztő szövegeket olvas hagyományos és digitális felületen; – felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, – biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét. – a feladatvégzéshez szükséges személyes élményeit, előzetes tudását felidézi;
---	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> - képzeletét a megértés érdekében mozgósítja; - érti az írott utasításokat, közléseket, kérdéseket, azokra adekvát módon reflektál.
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

ÍRÁS ÉS HELYESÍRÁS

Témakör: Óvodából iskolába – írás-előkészítés, íráskészséget megalapozó képességek fejlesztése		Óraszám: 51
Fogalmak: betűelem, számelem, vonalrendszer, kapcsolás; viszonyszavak: bal-jobb, előtte, mögötte, alatta, felette, között, mellette stb.		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> - Szerialitás (a sorrendiség - szabályszerűségek, ismétlődések) fejlesztése - Hallásfejlesztés-beszédhallás fejlesztése - Testséma, nagymozgások fejlesztése - Tapintás, érzékelés fejlesztése - Finommotorika fejlesztése - Síkbeli tájékozódás fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> - íróeszközök használatának megbeszélése, megfigyelése, az írás javítása - tájékozódás a vonalrendszerben - vázolás - íráselemek írása - íráselemek gyakorlása - iránygyakorlatok 	<ul style="list-style-type: none"> kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; - törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre - gondolatait, érzelmeit, véleményét, egyéni képességeinek és a kommunikációs

<ul style="list-style-type: none"> – Tájékozódás a hármasszoros vonalrendszerben – Helyes ceruzafogás kialakítása – Írástevékenységhez szükséges helyes testtartás kialakítása – Írástechnika fejlesztése – Lendületes vonalvezetés – Betűelemek 		<p>helyzetnek megfelelően néhány mondatban írásban is megfogalmazza;</p> <ul style="list-style-type: none"> – részt vesz nagymozgást és finommotorikát fejlesztő tevékenységekben, érzékelő játékokban; <p>tér- és síkbeli tájékozódást fejlesztő feladatokat megold</p>
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

<p>Témakör: Írás jelrendszere</p>		<p>Óraszám: 64</p>
<p>Fogalmak: hang, betű, betűelem, hosszú hang, rövid hang, kisbetű, nagybetű, vonalrendszer, írásjel, ékezet, magánhangzó, mássalhangzó, szótag, szó, mondat; viszonzyszavak: bal-jobb, előtte, mögötte, alatta, felette, között, mellette stb.</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> – Szerialitás (a sorrendiség - szabályszerűségek, ismétlődések) fejlesztése – Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés – Testséma, (szem-kéz koordináció, térérzékelés, irányok, arányok, jobb-bal oldal összehangolása, testrészek) nagymozgások fejlesztése – Tapintás, érzékelés 	<ul style="list-style-type: none"> - íróeszközök használatának megbeszélése, megfigyelése, az írás javítása - tájékozódás a vonalrendszerben vázolás - íráselemek írása - íráselemek gyakorlása - betűfelismerési gyakorlatok - másolás - a tanult betűelemek és írott kisbetűk alakításának, kapcsolásának gyakorlása - tollbamondás - iránygyakorlatok - betűfelismerés 	<ul style="list-style-type: none"> – kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; – egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír. Törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre; – törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására – részt vesz nagymozgást és finommotorikát

<p>fejlesztése</p> <ul style="list-style-type: none"> – Finommotorika fejlesztése – Síkbeli tájékozódás fejlesztése – Helyes ceruzafogás kialakítása – Írástevékenységhez szükséges helyes testtartás kialakítása – Írástechnika fejlesztése – Írott kis- és nagybetűk alakítása, kapcsolása – Nyelvi jelek értelmezési képességének fejlesztése – Betű- és hangazonosítás – Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése – Magyar ábécé írott kis- és nagybetűi és kapcsolásaik – 3-4 szóból álló mondatok írása 		<p>fejlesztő tevékenységekben és érzékelő játékokban;</p> <ul style="list-style-type: none"> – tér- és síkbeli tájékozódást fejlesztő feladatokat megold; – saját tempójában elsajátítja az anyanyelvi írás jelrendszerét; – a hallás és olvasás alapján megfigyelt szavakat, szószerkezeteket, mondatokat önállóan leírja; – írásbeli munkáját segítséggel, vagy önállóan ellenőrzi és javítja.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

<p>Témakör: A nyelv építőkövei: hang, betű, szótag, szó</p>		<p>Óraszám: 8</p>
<p>Fogalmak: hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, egyjegyű mássalhangzó, kétjegyű mássalhangzó, háromjegyű mássalhangzó, hosszú/kettőzött mássalhangzó, hosszú/kettőzött kétjegyű (háromjegyű) mássalhangzó, rövid magánhangzó, hosszú magánhangzó, szótag, szó, „j” hang kétféle jelölése</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>

<ul style="list-style-type: none"> - Hang- és betűanalízis, analizáló képesség fejlesztése - Fonémahallás fejlesztése - Vizuális memória fejlesztése - Ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetéséhez, szótagoláshoz) - Beszéd- és artikulációs képesség fejlesztése - Helyesírási készség fejlesztése - Egyjegyű, kétjegyű, háromjegyű mássalhangzók írása a szavakban - A kiejtéssel megegyező rövid (2-3 szótagból álló) szavak helyes leírása; - Aktív szókincs fejlesztése - Szótagolás, elválasztás - Legalább 20-20 (összesen 40) gyakran használt „j”-t és „ly”-t tartalmazó szó (egy- vagy kétagú szavak) helyes leírása <ul style="list-style-type: none"> - 20 „tj”, „lj”, „dj”, „nj”, „dt”, „ts” betűkapcsolatból származó 	<ul style="list-style-type: none"> - tájékozódás a vonalrendszerben - betűk írása - íráselemek gyakorlása - betűfelismerési gyakorlatok - másolás - a tanult betűelemek és írott kisbetűk felismerésének, alakításának, kapcsolásának gyakorlása - tollbamondás - iránygyakorlatok - betűfelismerés 	<ul style="list-style-type: none"> - saját tempójában elsajátítsa az anyanyelvi írás jelrendszerét; - az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan írjon, és törekedjék a rendezett írásképre; - törekedjék a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására; - a hallás és olvasás alapján megfigyelt szavakat, szószerkezeteket, mondatokat önállóan leírja; - érthetően, a kommunikációs helyzetnek megfelelően kommunikáljon; - feladatvégzés során társaival együtt működjék; - írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrizze, javítsa - megfigyeli, és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat; - különbséget tesz az egyjegyű, a kétjegyű és a háromjegyű betűk között; - a hangjelölés
---	--	--

<p>összeolvadást vagy hasonulást tartalmazó szó</p> <p>– 4-5 szóból álló mondat leírása</p>		<p>megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;</p> <p>– a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja.</p>
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: A nyelv építőkövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg		Óraszám: 7
Fogalmak: betű, hang, szó, szókapcsolat, mondat, szöveg, j-ly, írásjel, pont, kérdőjel, felkiáltójel, kisbetű, nagybetű		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Ösztönös nyelvtudás formálása – Nyelvi tudatosság fejlesztése – Önellenőrzés, hibajavítás képessége – Hibajavítás szöveg minta alapján – Helyesírási készség alapozása, differenciált fejlesztése – Mondatkezdő nagybetű, mondatzáró írásjelek – A kijelentő és kérdő mondatok 	<ul style="list-style-type: none"> - betűfelismerési gyakorlatok - másolás - a tanult betűelemek és írott kisbetűk felismerésének, alakításának, kapcsolásának gyakorlása - tollbamondás - iránygyakorlatok - szavak, mondatok írása 	<ul style="list-style-type: none"> – kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; – észleli és/vagy megérti a nyelv alkotóelemeit, hangot/betűt, szótagot, szót, mondatot, szöveget, és azokra válaszokat fogalmaz meg; – írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi, javítja; – a szövegalkotás során törekszik meglévő

<ul style="list-style-type: none"> - Megfigyelt és gyakran használt szavakban a „j” hang helyes jelölése 		<p>szókincsének aktivizálására;</p> <ul style="list-style-type: none"> - megadott szempontok alapján szóban mondatokat és 3-4 mondatos szöveget alkot - megfigyeli, és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint az időtartamukat; - a kiejtéssel megegyező rövid szavak leírásában követi a helyesírás szabályait; - a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja; - a mondatot nagybetűvel kezdi, alkalmazza a mondat hanglejtésének, a beszélő szándékának megfelelő mondatvégi írásjeleket a kijelentő és kérdő mondatoknál. - szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján.
---	--	---

Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: Kisbetű - nagybetű		Óraszám: 4
Fogalmak: kisbetűs és nagybetűs ábécé, élőlények neve, tárgyak neve, több hasonló név, saját név, önellenőrzés, hibajavítás, személynév, állatnév, helynév		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Szókincsfejlesztés, szókincs-aktivizálás – Helyesírási készség fejlesztése funkcionális másolással, tollbamondással – Hibajavítás és önellenőrzési képesség fejlesztése – Szavak csoportosítása és válogatása jelentésük alapján – Élőlény, tárgy neve – Több hasonló élőlény, tárgy neve és helyesírása – Saját nevek helyesírása (egyszerű személynevek, állatnevek, helynevek) – Mondatkezdő nagybetű 	<ul style="list-style-type: none"> - betűfelismerési gyakorlatok - másolás - a tanult betűelemek és írott kisbetűk és nagybetűk felismerésének, alakításának, kapcsolásának gyakorlása - tollbamondás - iránygyakorlatok - szavak, mondatok írása 	<ul style="list-style-type: none"> – élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál; – biztosan ismeri a kis- és nagybetűs ábécét, azonos és különböző betűkkel kezdődő szavakat betűrendbe sorol. A megismert szabályokat alkalmazza digitális felületen való kereséskor is; – felismeri, jelentésük alapján csoportosítja, és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az élőlények, tárgyak, gondolati dolgok nevét; – a mondatot nagybetűvel kezdi, alkalmazza a mondat hanglejtésének, a beszélő szándékának megfelelő

		<p>mondatvégi írásjeleket a kijelentő és kérdő mondatoknál.</p> <ul style="list-style-type: none"> – a több hasonló élőlény, tárgy nevét kis kezdőbetűvel írja; – a személynevek, állatnevek és a lakóhelyhez kötődő egyszerű egyelemű helyneveket nagy kezdőbetűvel írja le.
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	
Témakör: A magyar abc – a betűrend		Óraszám: 2
Fogalmak: hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, egyjegyű mássalhangzó, kétjegyű mássalhangzó, háromjegyű mássalhangzó, hosszú/kettőzött mássalhangzó, hosszú/kettőzött kétjegyű mássalhangzó, rövid magánhangzó, hosszú magánhangzó, szótag, szó, ábécé, betűrend, szótár, „j” hang kétféle jelölése		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Hang- és betűanalízis, analizáló képesség fejlesztése – Fonémahallás fejlesztése – Vizuális memória fejlesztése – Ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetéséhez, szótagoláshoz) – Beszéd- és artikulációs képesség fejlesztése – Helyesírási készség fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> - betűfelismerési gyakorlatok - másolás - a tanult betűelemek és írott kisbetűk és nagybetűk alakításának, kapcsolásának gyakorlása - tollbamondás - iránygyakorlatok - önellenőrzés, hibajavítás - könyvtárlátogatás 	<ul style="list-style-type: none"> – saját tempójában elsajátítja az anyanyelvi írás jelrendszerét; – az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre; – törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására; – a hallás és olvasás alapján megfigyelt szavakat, szó szerkezeteket,

<ul style="list-style-type: none">- Aktív szókincs fejlesztése- A nyomtatott és írott magyar ábécé kis- és nagybetűi- A betűrend, a különböző betűvel kezdődő szavak betűrendbe sorolása		<p>egyszerű mondatokat önállóan leírja;</p> <ul style="list-style-type: none">- érthetően, a kommunikációs helyzetnek megfelelően kommunikál;- ismer és használ nyomtatott és digitális forrásokat az ismeretei bővítéséhez, rendszerezéséhez;- biztosan ismeri és használja a kis- és nagybetűs ábécét, azonos és különböző betűkkel kezdődő szavakat betűrendbe sorol. Az erre vonatkozó szabályokat alkalmazza digitális felületen való kereséskor is;- feladatvégzés során társaival együttműködik;- írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja- különböző betűkkel kezdődő szavakat betűrendbe sorol;- segítséggel használ életkorának megfelelő szótárakat;- megfigyeli, és tapasztalati úton megkülönbözteti
--	--	--

		<p>egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat;</p> <ul style="list-style-type: none"> – különbséget tesz az egyjegyű, a kétjegyű és a háromjegyű betűk között, és írásban pontosan jelöli ezeket a tanult szavakban.
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: Hangok időtartamának jelentés- megkülönböztető szerepe		Óraszám: 8
Fogalmak: mondat, szó, rövid/hosszú magánhangzó/mássalhangzó, jelentés, időtartam		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Fonémahallás fejlesztése – Ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetése) – Szókincsfejlesztés – Artikuláció fejlesztése – Beszédfejlesztés – Helyesírási készség fejlesztése – Jellegzetes, csak magánhangzók vagy mássalhangzók időtartamában eltérő szavak helyesírása 	<ul style="list-style-type: none"> - másolás - a tanult betűelemek és írott kisbetűk és nagybetűk alakításának, kapcsolásának gyakorlása - tollbamondás - iránygyakorlatok - önellenőrzés, hibajavítás 	<ul style="list-style-type: none"> – kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; – saját tempójában elsajátítja az anyanyelvi írás jelrendszerét; – az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre; – törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására;

		<ul style="list-style-type: none"> – írásbeli munkáját önállóan vagy segítséggel ellenőrzi, javítja – megfigyeli és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat; – a hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

2. évfolyam

Ennek az évfolyamnak az egyik fő feladata az ösztönös nyelvhasználat tudatosítása. A nyelvi tudatosság fejlesztésének eredményeként fejlődik a tanuló fonémahallása, szótagolási, valamint analizáló-szintetizáló képessége, mindeközben fejleszti és alkalmazza az olvasás-írás jelrendszerét.

A második évfolyamon is fontos cél a tanulók megfigyelése, valamint a megfigyelések alapján a részképességek koncentrált és differenciált fejlesztése.

Az olvasás és írás készségének kialakítása alapvetően meghatározhatja a tanuló későbbi tanulási képességeinek fejlődését, iskolai sikerességét. Ezért szükséges az egyéni képességeket figyelembe vevő differenciált alapozás.

Az olvasás jelrendszerének megtanítása párhuzamosan folyik az olvasástechnika és a szövegértés fejlesztésével az egyes témakörök mentén. Az olvasástechnika elsajátításától folyamatosan a szövegértésre tevődik a hangsúly.

Az második évfolyamon folytatódik a rendezett íráshasználat kialakítása. Ez lendületes vonalvezetés gyakorlásával, rendezett írásképre, önellenőrzésre és javításra való szoktatással történik.

Az *írás, helyesírás* tevékenységi kör kapcsán az elsődleges cél a nyelvi tapasztalatszerzésre épülő helyesírás kialakítása és fejlesztése.

Az oktatási szakasz kimeneti méréssel zárul.

BESZÉD ÉS OLVASÁS

Témakör: Beszéd és kommunikáció		Óraszám: 25
Fogalmak: helyesejtés, beszédlégzés, artikuláció, időtartam, hangerő, beszédtempó, ritmus, testtartás, mimika, párbeszéd, szituáció, drámajáték		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – beszédlégzése és artikulációja megfelelő; – figyelmet fordít a hangok időtartamának helyes ejtésére, a beszéd ritmusára, hangsúlyára, tempójára, a beszédhelyzetnek megfelelő hangerőválasztásra; – a szavakat hangokra, szótagokra bontja; – a hangokból, szótagokból szavakat épít; – a tanult verseket, 	<ul style="list-style-type: none"> - a tanulók beszédének megfigyelése - artikulációs gyakorlatok - mondatalkotási gyakorlat esemény képről - hangutánzó gyakorlatok - zöngés–zöngétlen - légzőgyakorlatok - mondóka - hosszú–rövid hangdifferenciálási gyakorlatok - szótagolás tapssal, titkos nyelv - mondatalkotás eseményképről - szókincsfejlesztés. - mondatalkotási gyakorlatok - verstanulás - szótagolás tapssal - szó-kép egyeztetése 	<ul style="list-style-type: none"> – kifejezően, érthetően, az élethelyzethez igazodva kommunikál; – megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a kommunikációs helyzetnek megfelelően reagál; – egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését;

<p>mondókákat, rövidebb szövegeket szöveghűen, érthetően tolmácsolja;</p> <ul style="list-style-type: none"> - részt vesz ismert szövegek (mondókák, kiszámolók, nyelvtörők, versek, mesék) mozgással, dramatikus elemekkel történő élményszerű megjelenítésében; - bekapcsolódik párbeszédek, dramatikus helyzetgyakorlatok, szituációs játékok megalkotásába. 		<ul style="list-style-type: none"> - a megismert szavakat, kifejezéseket a nyelvi fejlettségi szintjén alkalmazza; - részt vesz a kortársakkal és felnőttekkel való kommunikációban, beszélgetésben, vitában, és alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat; - használja a kapcsolatfelvételi formákat: köszönés, kérés, megszólítás, kérdés, - élményeiről, segítséggel vagy önállóan beszámol. - beszédlegzése és artikulációja megfelelő; - figyelmet fordít a hangok időtartamának helyes ejtésére, a beszéd ritmusára, hangsúlyára, tempójára, a beszédhelyzetnek megfelelő hangerőválasztásra; - a szavakat hangokra, szótagokra bontja; - a hangokból, szótagokból szavakat épít; - a tanult verseket, mondókákat,
---	--	--

		<p>rövidebb szövegeket szöveghűen, érthetően tolmácsolja;</p> <ul style="list-style-type: none"> – részt vesz ismert szövegek (mondókák, kiszámolók, nyelvtörők, versek, mesék) mozgással, dramatikus elemekkel történő élményszerű megjelenítésében; – bekapcsolódik párbeszéd, dramatikus helyzetgyakorlatok, szituációs játékok megalkotásába.
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: Betűtanítás. Olvasási készséget megalapozó részképességek fejlesztése		Óraszám: 24
Fogalmak: hang, betű, kisbetű, nagybetű, magánhangzó, egyjegyű, kétjegyű, háromjegyű mássalhangzó, hosszú hang, rövid hang, szótag, szó, mondat; viszonzyszavak: bal-jobb, előtte, mögötte, alatta, felette, között, mellette; utána, közben, miközben stb.		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Érzelmi nevelés – Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztése – Beszédfejlesztés: beszédészlelés, beszédértés fejlesztése – Szókincs gyarapítása 	<ul style="list-style-type: none"> - artikulációs gyakorlatok - hangutánzó gyakorlatok - zöngés–zöngétlen - légzőgyakorlatok - mondóka - hosszú–rövid hangdifferenciálási gyakorlatok - szótagolás tapssal, titkos nyelv - szótagolás tapssal - iránygyakorlatok 	<ul style="list-style-type: none"> – megérti a szóbeli utasításokat, kérdéseket és a szöveg tartalmát; – érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; – szöveget hangos vagy néma olvasás

<ul style="list-style-type: none"> - Szókincs aktivizálása - Téri-időbeli tájékozódás fejlesztése - Beszédmotorika, helyesejtés fejlesztése - Nyelvi jelek értelmezési képességének fejlesztése - Szerialitás (a sorrendiség - szabályszerűségek, ismétlődések) fejlesztése - Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése - Betű-hang azonosítás - Összeolvasási képesség fejlesztése - Szótagolás - Nyelvi tudatosság fejlesztése: szótag és szó megkülönböztetése, hangok képzési sajátosságainak megfigyelése, szó kezdő hangjának azonosítása tanult betűvel, ismert betűvel szógyűjtés - Olvasástechnika fejlesztése - Szótagolvasás, szóolvasás, mondatolvasás, két-három mondatból álló szöveg olvasása és megértése 	<ul style="list-style-type: none"> - betűfelismerés - hanganalízis - összeolvasás - szóolvasás 	<p>útján megért;</p> <ul style="list-style-type: none"> - ismer és alkalmaz néhány digitális olvasási technikát. - részt vesz a testséma-tudatosságot (szemkéz koordináció, térérzékelés, irányok, arányok, jobb-bal oldal összehangolása, testrészek fejlesztő tevékenységekben és érzékelő játékokban; - megérti és használja a tér- és időbeli relációs szókinccset; - szavakat hangokra, szótagokra bont; - hangokból, szótagokból szavakat épít; <p>biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét.</p>
---	--	---

<ul style="list-style-type: none"> – Megértett szavak, kifejezések integrálása a meglévő szókincsbe – A szóbeli kifejezőképesség fejlesztése – A teljes magyar ábécé nyomtatott kis- és nagybetűi 		
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: Népmesék, műmesék		Óraszám: 28
Fogalmak: szótag, szó, mondat, szöveg, mese, népmese, műmese, cím, szerző, szereplő, helyszín, időrend, tartalom, állandósult szókapcsolat, kezdő és záró fordulat, meseszám		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Érzelmi nevelés – Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés – Szótagoló olvasás – Összeolvasás a szótagoktól a mondatokig – Olvasástechnika fejlesztése – Szövegértő olvasás fejlesztése – Események helyszíne, ideje, sorrendje – Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása 	<ul style="list-style-type: none"> artikulációs gyakorlatok - hangutánzó gyakorlatok - légzőgyakorlatok - mondóka - mondatalkotás eseményképről - szókincsfejlesztés - mondatalkotási gyakorlatok - verstanulás - szó-kép egyeztetése - iránygyakorlatok - betűfelismerés - összeolvasás - szóolvasás - értő olvasás - bábszínház, színházlátogatás - meseíró meghívása, író-olvasó-találkozó szervezése 	<ul style="list-style-type: none"> – kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; – részt vesz az adott közösség kultúrájának megfelelő gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására; – biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét; – felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat

<ul style="list-style-type: none"> – Olvasási stratégiák: jóslás, keresés – Önállóan, képek vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően a lényeges elemek kiemelése és összefoglalása. – Népmesék jellemző jegyeinek megfigyelése: meseszámok, kezdő és záró fordulatok, szóismétlések, szereplőtípusok – A nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi 		<p>is használ;</p> <ul style="list-style-type: none"> – egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését; – a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken; – részt vesz különböző műfajú és megjelenésű szövegek olvasásában és feldolgozásában; – különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között; – képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért; – felismeri a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását; – önállóan, képek vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően kiemeli
--	--	--

		<p>annak lényeges elemeit, összefoglalja azt;</p> <ul style="list-style-type: none">– alkalmaz alapvető olvasási stratégiákat.– megismer néhány mesét és történetet a magyar – és rokon kultúrájú népek irodalmából;– részt vesz népmesék és műmesék, történetek közös olvasásában, feldolgozásában;– megérti a közösen olvasott rövid szövegeket, részt vesz azok olvasásában, feldolgozásában;– a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot;– részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet; <p>közös olvasás, szövegfeldolgozás során megismer néhány mesét, elbeszélést</p>
--	--	--

Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.
--------------------------------	---

Témakör: Versek, népköltészeti alkotások	Óraszám: 28
---	--------------------

Fogalmak: vers, verses mese, mondóka, kiszámoló, soroló, népdal, verssor, versszak, rím, ritmus, refrén, költő, cím, népköltészet, műköltészet

Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Érzelmi fejlesztés – Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés – Ritmusérzék fejlesztése – Olvasástechnika fejlesztése <ul style="list-style-type: none"> – Szótagoló olvasás – Összeolvasás a szótagoktól a mondatokig – Szókincsfejlesztés és, szókincsbővítés – Verbális memória fejlesztése – Népköltészeti alkotások, mondókák, népdalok, sorolók, kiszámolók stb. – Belső képalkotás – Ritmusélmény – Kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia 	<ul style="list-style-type: none"> - artikulációs gyakorlatok - hangutánzó gyakorlatok - légzőgyakorlatok - mondóka - szótagolás tapssal, titkos nyelv - mondatalkotás eseményképről - szókincsfejlesztés - mondatalkotási gyakorlatok - verstanulás - szótagolás tapssal - szó-kép egyeztetése - összeolvasás - szóolvasás - értő olvasás - bábszínház, színházlátogatás - meseíró meghívása, író-olvasó-találkozó szervezése 	<ul style="list-style-type: none"> – kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; – biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét; – felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ; – egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését; – a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken; – ismer és megért rövidebb nép- és műköltészeti

<p>fejlesztése érzékszervek bevonásával</p> <ul style="list-style-type: none"> – Egyéni olvasat megteremtése tanítói segítséggel – A nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi – A vers formai jellemzői: ritmus, rím, refrén – Magánhangzók, mássalhangzók 		<p>alkotásokat, rövidebb epikai műveket, verseket;</p> <ul style="list-style-type: none"> – részt vesz az adott közösség érdeklődésének megfelelő gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására; – élményt és tapasztalatot szerez különböző ritmikájú lírai művek megismerésével a kortárs és a klasszikus gyermeklírából és a népköltészeti alkotásokból; – érzékeli és átéli a vers ritmusát és hangulatát – felismeri a cím és a szöveg közötti összefüggést, elbeszélő költemények esetén a helyszínt, a szereplőket, az esetleges konfliktust és annak megoldását – részt vesz magyar népi mondókák, népdalok, klasszikus és kortárs magyar gyerekversek mozgásos-játékos feldolgozásában, dramatikus előadásában; – megtapasztalja a
---	--	---

		<p>vershallgatás, a versmondás, a versolvasás örömét és élményét;</p> <ul style="list-style-type: none">– segítséggel vagy önállóan előad verseket ritmuskíséréssel;– a versek hangulatát kifejezi a különféle érzékszervi tapasztalatok segítségével (színek, hangok, illatok, tapintási élmények stb.);– a tanító vagy társai segítségével, együttműködésével verssorokat, versrészleteket memorizál;– segítséggel, majd önállóan szöveghűen felidéz néhány könnyen tanulható, rövidebb verset, mondókát, versrészletet, prózai vagy dramatikus szöveget, szövegrészletet;– különböző ritmikájú lírai művek megismerésével élményt és tapasztalatot szerez. Megismer alkotásokat a népköltészetből, a kortárs és klasszikus gyermeklírából;– megismer néhány klasszikus,
--	--	---

		életkorának megfelelő verset a magyar irodalomból;
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: Helyem a közösségben – család, iskola	Óraszám: 13
---	--------------------

Fogalmak: iskola, osztály, közösség, könyvtár, tanítási idő, szünet, vakáció, házi feladat, család, családtag, rokon, testvér, nagyszülő, dédszülő, unoka, dédunoka, unokatestvér, otthon, barát, társ, összetartozás, felelősség, hűség, becsületesség, igazságosság, munka, házimunka, történet, mese, vers, bekezdés, párbeszéd, cím, szerző, helyszín, szereplők és tulajdonságaik, probléma és megoldás

Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Érzelmi fejlesztés – Beszédképesség fejlesztése – Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés – Verbális memória fejlesztése – Időben való tájékozódás fejlesztése – Olvasástechnika fejlesztése – Szótagoló olvasás – Összeolvasás a szótagoktól a mondatokig – Szövegértő olvasás fejlesztése – Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása – Empatikus képesség fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> - mondatalkotás eseményképről - szókincsfejlesztés. - mondatalkotási gyakorlatok - verstanulás - összeolvasás - szociális otthon, idősek otthona stb. látogatása - részvétel családi napon, idősek napján, hasonló események szervezése - szociális otthon, idősek otthona stb. látogatása - részvétel családi napon, idősek napján, hasonló események szervezése 	<ul style="list-style-type: none"> – biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét; – képes családjából származó közösségi élményeit megfogalmazni, összevetni az iskolai élet adottságaival, a témakört érintő beszélgetésekben aktívan részt venni – felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ; – egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képes, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés

<ul style="list-style-type: none"> – A nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi – Olvasási stratégiák: jóslás, keresés – Szépirodalmi és ismeretközlő szövegek 		<p>jelentését;</p> <ul style="list-style-type: none"> – a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken; – felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását, részt vesz az adott közösség érdeklődésének megfelelő gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására; – különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között; – képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért; – Képes önállóan vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően a lényeges elemek kiemelésére és összefoglalására; – alkalmaz alapvető olvasási stratégiákat; – megfogalmazza, néhány érveléssel alátámasztja saját
--	--	--

		<p>álláspontját. Meghallgatja társai véleményét, együttműködik velük;</p> <ul style="list-style-type: none">– részt vesz a kortársakkal és a felnőttekkel való kommunikációban, és az adott helyzetnek megfelelően alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat;– önállóan vagy segítséggel szöveghűen felidéz néhány könnyen tanulható, rövidebb verset, mondókát, versrészletet, prózai és dramatikus szöveget, szövegrészletet.– rövid meséket közösen olvas, megért, feldolgoz;– megfigyeli és összehasonlítja a történetek tartalmát és a saját élethelyzetét;– mozgósítja a hallott és olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat;
--	--	---

		<ul style="list-style-type: none">– élményeket és tapasztalatokat szerez változatos irodalmi szövegtípusok és műfajok – klasszikus, kortárs magyar alkotások – megismerésével;– megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet;– felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;– a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot;– képességeihez mértén bekapcsolódik párbeszéd, dramatikus szituációs játékok megalkotásába;– különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;– önállóan vagy tanítói segítséggel összefoglalja az olvasott történet tartalmát;– könyvet kölcsönöz a
--	--	---

		<p>könyvtárból, és azt el is olvassa, élményeit, gondolatait az általa választott módon megosztja;</p> <ul style="list-style-type: none"> - részt vesz konfliktusokat feldolgozó dramatikus játékokban; - megéli és az általa választott formában megjeleníti a kisebb közösséghez (család, osztály) tartozás élményét.
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: Évszakok, ünnepkörök, hagyományok		Óraszám: 13
Fogalmak: keresztény/keresztyén ünnepkörhöz kapcsolódó jelképek (betlehemi csillag, bárány), családi ünnep, nemzeti ünnep, népszokás, népi hagyomány, jeles napok, népi gyermekjáték, hazaszeretet, magyarságtudat, közösség, szólás, közmondás, évszak, körforgás		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> - Érzelmi fejlesztés - Szótagoló olvasás - Az olvasástechnika fejlesztése - Szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése - Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés - Verbális memória fejlesztése - Nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi 	<ul style="list-style-type: none"> - mondatalkotás eseményképről - szókincsfejlesztés - mondatalkotási gyakorlatok - verstanulás - összeolvasás - részvétel hagyományokhoz, ünnepkörökhöz kapcsolódó programokon - települési helytörténeti gyűjtemény meglátogatása - ünnepekhez kapcsolódó emlékhelyek meglátogatása 	<ul style="list-style-type: none"> - kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; - biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét; - életkorának megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért; - felismeri, értelmezi

<ul style="list-style-type: none"> – Nemzeti ünnepeink, családi ünnepeink – Magyar hagyományok tisztelete – Az évszakok és ünnepek, jeles napok, népszokások (betlehemezés, március 15., húsvéti locsolkodás) jellemzői, körforgásuk – keresztény/keresztény ünnepekör: karácsony, húsvét, pünkösd – nemzeti ünnepen elhangzó költemények figyelmes hallgatása, ismeretek szerzése jeles történelmi személyekről – Lakóhely hagyományainak megismerése – Szólások, közmondások, találós kérdések, nyelvtörők, kiszámolók, mondókák 		<p>a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;</p> <ul style="list-style-type: none"> – egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését; – a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken; – megismer az évszakokhoz, jeles napokhoz, ünnepekhez, hagyományokhoz kapcsolódó szövegeket, dalokat, szokásokat, népi gyermekjátékokat, és ismeri ezek éves körforgását; – jellemző és ismert részletek alapján azonosítja a nemzeti ünnepeken elhangzó költemények részleteit, szerzőjüket megnevezi; – felismer és ért néhány egyszerű, gyakori közmondást és szólást,
---	--	---

		<ul style="list-style-type: none"> – megéli és az általa választott formában megjeleníti a közösséghez tartozás élményét; – részt vesz gyerekeknek szóló kiállítások megismerésében, alkotásaival hozzájárul létrehozásukhoz; – élményeket és tapasztalatokat szerez saját lakóhelyének irodalmi és kulturális értékeiről; – feladatok megoldása során társaival együttműködik. – részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet.
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: Állatok, növények, emberek		Óraszám: 13
Fogalmak: ismeretközlő szöveg, adat, információ, időrend, cím, illusztráció		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények

<ul style="list-style-type: none"> - Olvasástechnika fejlesztése - Szövegértés fejlesztése - Olvasási stratégiák: cím és/vagy kép alapján következtetés a szöveg témájára - Beszédfejlesztés - Érzelmi fejlesztés - Kedvenc állat vagy növény néhány mondatos bemutatása - Egyéni beszámoló a természeti környezetben végzett megfigyelésről - Környezet iránti felelősségtudat alakítása, fejlesztése - Állatok csoportosítása különféle szempontok szerint (élőhely, táplálék) - Lényegkiemelés képessége - Szövegben való tájékozódás fejlesztése - Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel - Egyszerű grafikus szervezők megismerése - Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés - Belső képalkotás - Válogató olvasás 	<ul style="list-style-type: none"> - mondatalkotás eseményképről - szókincsfejlesztés. - mondatalkotási gyakorlatok - verstanulás - összeolvasás - településen, település közelében található állat-, növény-, botanikus kert meglátogatása - részvétel természetvédelmi projektben - szótagolás tapssal - szó-kép egyeztetése - településen, település közelében található állat-, növény-, botanikus kert meglátogatása - részvétel természetvédelmi projektben 	<ul style="list-style-type: none"> - felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ; - egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését; - a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken; - egyszerű, játékos formában megismerkedik a szövegek különböző modalitásával, médiumok szövegalkotó sajátosságainak alapjaival; - tapasztalatot szerez a szövegből való információgyűjtés módjairól; - gyakorolja az ismeretfeldolgozás egyszerű technikáit; - ismer és alkalmaz néhány alapvető tanulási technikát; - különböző célú, rövidebb tájékoztató, ismeretterjesztő
---	--	---

<ul style="list-style-type: none"> – Kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése – érzékszervek bevonásával – Tanulás tanulása 		<p>szövegeket olvas hagyományos és digitális felületen;</p> <ul style="list-style-type: none"> – felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, – biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét – a feladatvégzéshez szükséges személyes élményeit, előzetes tudását felidézi; – képzeletét a megértés érdekében mozgósítja; – érti az írott utasításokat, közléseket, kérdéseket, azokra adekvát módon reflektál.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

ÍRÁS ÉS HELYESÍRÁS

<p>Témakör: Írás jelrendszere</p>		<p>Óraszám: 25</p>
<p>Fogalmak: nyomtatott betű, írott betű, írásjegy, egyjegyű betű, kétjegyű betű, háromjegyű betű, kisbetű, nagybetű, szótag, szó, mondat, szöveg, ékezet, írásjel, magánhangzó, mássalhangzó, hosszú hang, rövid hang</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> – Szerialitás (a sorrendiség - szabályszerűségek, ismétlődések) fejlesztése – Hallásfejlesztés – 	<ul style="list-style-type: none"> - az írott kis- és nagybetűk szabályos alakítása, kapcsolása. - betűkapcsolatok, rövid szavak írása. - a hangok időtartamának jelölése. - másolás írott, majd nyomtatott mintáról: szavak, szókapcsolatok, rövid 	<ul style="list-style-type: none"> – kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; – egyéni

<p>beszédhallás fejlesztés</p> <ul style="list-style-type: none"> – Testséma, (szem-kéz koordináció, térérzékelés, irányok, arányok, jobb-bal oldal összehangolása, testrészek) nagymozgások fejlesztése – Tapintás, érzékelés fejlesztése – Finommotorika fejlesztése – Síkbeli tájékozódás fejlesztése – Helyes ceruzafogás kialakítása – Írástevékenységhez szükséges helyes testtartás kialakítása – Írástechnika fejlesztése – Írott kis- és nagybetűk alakítása, kapcsolása – Nyelvi jelek értelmezési képességének fejlesztése – Betű- és hangazonosítás – Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése – Magyar ábécé írott kis- és nagybetűi és kapcsolásaik – 3-4 szóból álló mondatok írása 	<p>mondatok írása.</p> <ul style="list-style-type: none"> - hat betűnél nem hosszabb szavak látóhalló tollbamondásra írása. - rövid szavak írása emlékezetből - 3-4 szóból álló mondatok írása 	<p>sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír. Törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre;</p> <ul style="list-style-type: none"> – törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására – részt vesz nagymozgást és finommotorikát fejlesztő tevékenységekben és érzékelő játékokban; – tér- és síkbeli tájékozódást fejlesztő feladatokat megold; – saját tempójában elsajátítja az anyanyelvi írás jelrendszerét; – a hallás és olvasás alapján megfigyelt szavakat, szó szerkezeteket, mondatokat önállóan leírja; – írásbeli munkáját segítséggel, vagy önállóan ellenőrzi és javítja.
--	---	--

Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.
--------------------------------	---

Témakör: A nyelv építőkövei: hang/betű, szótag, szó, szókapcsolat, mondat, szöveg	Óraszám: 36
--	--------------------

Fogalmak: hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, egyjegyű mássalhangzó, kétjegyű mássalhangzó, háromjegyű mássalhangzó, hosszú/kettőzött mássalhangzó, hosszú/kettőzött kétjegyű (háromjegyű) mássalhangzó, rövid magánhangzó, hosszú magánhangzó, szótag, szó, „j” hang kétféle jelölése

Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> - Hang- és betűanalízis, analizáló képesség fejlesztése - Fonémahallás fejlesztése - Vizuális memória fejlesztése - Ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetése hez, szótagoláshoz) - Beszéd- és artikulációs képesség fejlesztése - Helyesírási készség fejlesztése - Egyjegyű, kétjegyű, háromjegyű mássalhangzók írása a szavakban - A kiejtéssel megegyező rövid (2-3 szótagból álló) szavak helyes leírása; - Aktív szókinccs fejlesztése - Szótagolás, elválasztás - Legalább 20-20 (összesen 40) gyakran használt „j”-t és „ly”-t tartalmazó szó (egy- 	<ul style="list-style-type: none"> - szabályos betűalakítás és betűkapcsolás a szavak, szókapcsolatok, mondatok és rövid szövegek írásakor - az íráshasználat normáinak megtartása - elvárható tempójú írás - egy-két összefüggő mondat leírása másolással, tollbamondás után vagy emlékezetből - helyes írásszokások alkalmazása (testtartás, írószerfogás, kézcsúsztatás). 	<ul style="list-style-type: none"> - saját tempójában elsajátítsa az anyanyelvi írás jelrendszerét; - az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan írjon, és törekedjék a rendezett írásképre; - törekedjék a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására; - a hallás és olvasás alapján megfigyelt szavakat, szó szerkezeteket, mondatokat önállóan leírja; - érthetően, a kommunikációs helyzetnek megfelelően kommunikáljon; - feladatvégzés során társaival együtt működjék; - írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrizze, javítsa - megfigyeli, és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat,

<p>vagy kéttagú szavak) helyes leírása</p> <ul style="list-style-type: none"> - 20 „tj”, „lj”, „dj”, „nj”, „dt”, „ts” betűkapcsolatból származó összeolvadást vagy hasonulást tartalmazó szó <p>4-5 szóból álló mondat leírása</p>		<p>valamint időtartamukat;</p> <ul style="list-style-type: none"> - különbséget tesz az egyjegyű, a kétjegyű és a háromjegyű betűk között; - a hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban; - a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

<p>Témakör: Kisbetű - nagybetű</p>		<p>Óraszám: 22</p>
<p>Fogalmak: kisbetűs és nagybetűs ábécé, élőlények neve, tárgyak neve, több hasonló név, saját név, önellenőrzés, hibajavítás, személynév, állatnév, helynév</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Szókincsfejlesztés, szókincs-aktivizálás - Helyesírási készség fejlesztése funkcionális másolással, tollbamondással - Hibajavítás és önellenőrzési képesség fejlesztése - Szavak csoportosítása és válogatása jelentésük alapján - Élőlény, tárgy neve - Több hasonló 	<ul style="list-style-type: none"> - szabályos betűalakítás és betűkapcsolás a szavak, szókapcsolatok, mondatok és rövid szövegek írásakor - az íráshasználat normáinak megtartása - elvárható tempójú írás - helyes írásszokások alkalmazása (testtartás, írószerfogás, kézcsúsztatás) - szavak csoportosítása, válogatása 	<ul style="list-style-type: none"> - élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál; - biztosan ismeri a kis- és nagybetűs ábécét, azonos és különböző betűkkel kezdődő szavakat betűrendbe sorol. A megismert szabályokat alkalmazza digitális felületen való kereséskor is; - felismeri, jelentésük

<p>élőlény, tárgy neve és helyesírása</p> <ul style="list-style-type: none"> – Saját nevek helyesírása (egyszerű személynévek, állatnevek, helynevek) – Mondatkezdő nagybetű 		<p>alapján csoportosítja, és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az élőlények, tárgyak, gondolati dolgok nevét;</p> <ul style="list-style-type: none"> – a mondatot nagybetűvel kezdi, alkalmazza a mondat hanglejtésének, a beszélő szándékának megfelelő mondatvégi írásjeleket a kijelentő és kérdő mondatoknál – a több hasonló élőlény, tárgy nevét kis kezdőbetűvel írja; – a személynévek, állatnevek és a lakóhelyhez kötődő egyszerű egyelemű helyneveket nagy kezdőbetűvel írja le.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

<p>Témakör: A magyar ábécé – a betűrend</p>		<p>Óraszám: 25</p>
<p>Fogalmak: hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, egyjegyű mássalhangzó, kétjegyű mássalhangzó, háromjegyű mássalhangzó, hosszú/kettőzött mássalhangzó, hosszú/kettőzött kétjegyű mássalhangzó, rövid magánhangzó, hosszú magánhangzó, szótag, szó, ábécé, betűrend, szótár, „j” hang kétféle jelölése</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>

<ul style="list-style-type: none"> - Hang- és betűanalízis, analizáló képesség fejlesztése - Fonémahallás fejlesztése - Vizuális memória fejlesztése - Ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetéséhez, szótagoláshoz) - Beszéd- és artikulációs képesség fejlesztése - Helyesírási készség fejlesztése - Aktív szókincs fejlesztése - A nyomtatott és írott magyar ábécé kis- és nagybetűi - A betűrend, a különböző betűvel kezdődő szavak betűrendbe sorolása 	<ul style="list-style-type: none"> - szabályos betűalakítás és betűkapcsolás a szavak, szókapcsolatok, mondatok és rövid szövegek írásakor - az íráshasználat normáinak megtartása - elvárható tempójú írás - helyes írásszokások alkalmazása (testtartás, írószerfogás, kézcsúsztatás) - magánhangzók, mássalhangzók megkülönböztetése - könyvtárlátogatás 	<ul style="list-style-type: none"> - saját tempójában elsajátítja az anyanyelvi írás jelrendszerét; - az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre; - törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására; - a hallás és olvasás alapján megfigyelt szavakat, szószerkezeteket, egyszerű mondatokat önállóan leírja; - érthetően, a kommunikációs helyzetnek megfelelően kommunikál; - ismer és használ nyomtatott és digitális forrásokat az ismeretei bővítéséhez, rendszerezéséhez; - biztosan ismeri és használja a kis- és nagybetűs ábécét, azonos és különböző betűkkel kezdődő szavakat betűrendbe sorol. Az erre vonatkozó szabályokat alkalmazza digitális felületen való kereséskor is;
--	---	---

		<ul style="list-style-type: none"> – feladatvégzés során társaival együttműködik; – írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja – különböző betűkkel kezdődő szavakat betűrendbe sorol; – segítséggel használ életkorának megfelelő szótárakat; – megfigyeli, és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat; <p>különbséget tesz az egyjegyű, a kétjegyű és a háromjegyű betűk között, és írásban pontosan jelöli ezeket a tanult szavakban</p>
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: Hangok időtartamának jelentés megkülönböztető szerepe		Óraszám: 36
Fogalmak: mondat, szó, rövid/hosszú magánhangzó/mássalhangzó, jelentés, időtartam		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – fonémahallás fejlesztése – ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetése) 	<ul style="list-style-type: none"> - a mondat, a szó, a hang, a betű felismerése és megnevezése - az ábécé hangjainak felsorolása - a betűrend használata gyakorlati feladatokban - a hangok csoportosítása fajtájuk és 	<ul style="list-style-type: none"> – kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; – saját tempójában

<ul style="list-style-type: none"> – szókincsfejlesztés – artikuláció fejlesztése – beszédfejlesztés – helyesírási készség fejlesztése – jellegzetes, csak magánhangzók vagy mássalhangzók időtartamában eltérő szavak helyesírása 	<p>időtartamuk szerint</p> <ul style="list-style-type: none"> - a szótagolás szabályszerűségeinek felismerése - a szavak jelentést hordozó szerepének ismerete 	<p>elsajátítja az anyanyelvi írás jelrendszerét;</p> <ul style="list-style-type: none"> – az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre; – törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására; – írásbeli munkáját önállóan vagy segítséggel ellenőrzi, javítja – megfigyeli és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat; – a hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

Témakör:		Óraszám:
Fogalmak:		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények

Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Magyar nyelv és irodalom 1-4. évfolyam

JOGSZABÁLYI HÁTTÉR

- A Kormány 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelete a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló
- A NAT-hoz igazodó Kerettanterv

A magyar nemzeti kultúra alapja a magyar nyelv. Nyelvünk és kultúránk, benne irodalmunk a nemzeti identitásunk megteremtői, őrzői és alakítói. Az oktatásban a magyar nyelv és irodalom tantárgynak ezért kulcsszerepe van: ismereteket ad, készségeket, képességeket, gondolkodást fejleszt, szellemi, erkölcsi örökséget hagyományoz. Az érzelmi nevelés egyik fontos eszköze. Az irodalmi alkotások nemcsak esztétikai teljesítmények, hanem közösséget és személyiséget formálnak, tehát jövőt alakító képességük is van. Nyelvünk és irodalmunk nemzeti identitásunk alapját képezik a maguk sajátos eszközeivel.

Kultúránk a Kárpát-medencei magyarság kultúrája. A magyar irodalom a Kárpát-medencei magyarság irodalma. Nemcsak a magyar nyelv köti össze a magyar alkotókat és műveiket, hanem közös történelmünk, kulturális hagyományaink is, egy nemzet vagyunk. Ezért a magyar nyelv és irodalom tantárgy a Kárpát-medencei magyarság irodalmát, szellemi örökségét egységesen és egységben kezeli.

A nevelés-oktatás cél- és feladatrendszere az alapfokú képzés első szakaszában, az 1-4. évfolyamon:

- cél, hogy a diákok megértsék a nemzet, a szűkebb közösség és az egyes ember kapcsolatát, viszonyulásait az élő és élettelen világhoz. Megismerjék kultúrájukat, annak gondolati, erkölcsi tartalmait, esztétikai értékeit. Ennek révén szellemileg és érzelmileg is kötődjenek ahhoz. Korosztályuknak megfelelően tudják értelmezni múltjukat, jelen környezetüket, önmagukat. A tanulókat fel kell készíteni arra, hogy ennek a kulturális hagyománynak követői és később gyarapítói legyenek.
- Elengedhetetlen, hogy ebben a képzési szakaszban a tanulók életkoruknak megfelelő, biztos szövegértésre tegyenek szert.
- Őrizzék meg kíváncsiságukat, nyitottságukat, érdeklődésüket, olyan olvasó emberekké neveljük őket, akik a képzési szakasz végére többféle olvasási és értelmezési stratégiával rendelkeznek, az általuk olvasott szövegeket képesek mérlegelve végiggondolni. Össze tudják kapcsolni a már meglévő ismereteiket az olvasott, hallott vagy a digitális szövegek tartalmával, képesek meglátni és kiemelni az összefüggéseket.

- Művelt emberekké neveljük a diákokat, akik korosztályuknak, érettségüknek megfelelő értékrendszerrel, ismeretekkel rendelkeznek, s ezeket értelmezni tudják.
- Fejlődjék szókincsük, kifejezőképességük. Az egyéni képességeikhez mértén tagolt, rendezett, áttekinthető írásképpel, egyértelmű javításokkal alkossanak megfelelő tartalmú és szerkezetű, hagyományos és digitális szövegeket.
- Cél, hogy a diákok különböző kommunikációs helyzeteket megértsék, és ki tudják fejezni önmagukat. Az anyanyelvi ismeretek mindenekelőtt a nyelvhasználat fejlesztését szolgálják.
- Ismerjék a tananyag által előírt memoritereket, azokat elő tudják adni.
- Az irodalmi művek sokfélesége biztosítja kíváncsiságuk felkeltését és érdeklődésük megtartását, önmaguk megértésének lehetőségét.
- Segíteni kell a diákokat a tanulás tanulásában, az önképzés igényének kialakításában.

A magyar nyelv és irodalom tanítása nemcsak műveltségátadást, kompetenciafejlesztést jelent, érzelmi nevelést is. A diákok személyes boldogulásának, együttműködési képességeinek, társadalmi beilleszkedésének, kulturált viselkedésének az érzelmi fejlődésük az alapja.

A magyar nyelv és irodalom más tantárgyakhoz, műveltségterületekhez is kötődik. A tantárgyi koncentráció kialakítása a tantárgyi struktúra egyik elve.

Az egyes témakörök óraszámát minimum és maximum értékeket tartalmaz. A minimum óraszámot a törzsanyagra kell fordítani. Ha az osztály vagy csoport ezt az egységet hamarabb fel tudja dolgozni – tehát a megadott minimum órakeretben (órakeret 80%-a) –, akkor a pedagógus felhasználhatja a maradék órákat (órakeret 20%-a) a megadott tananyagok mélyebb, sokszínűbb tanítására, ismétlésre, gyakorlásra vagy a tanórán kívüli tudásszerzésre, kompetenciafejlesztésre, projekt munkák megalkotására. Amennyiben a 80% nem elegendő a törzsanyag teljesítésére, akkor az órakeret 100%-át kell erre fordítani.

A Nat alapján álló törzsanyag és az azt kiegészítő tartalmak, választható, ajánlott témák, művek

a) A törzsanyag

A témakörökben megadott művek a Nat-ban megfogalmazott tanulási eredmények elérését biztosítják.

b) A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak

A törzsanyagon felüli ajánlott témák, művek elősegítik a pedagógus választását a helyi sajátosságoknak, az osztály érdeklődésének megfelelően.

A magyar nyelv és irodalom tantárgy az alapfokú képzés első nevelési-oktatási szakaszában komplex egységet alkot. Az olvasás és írás jelrendszerének tanítása párhuzamosan folyik a többi nyelvi készség és képesség, a szóbeli és írásbeli nyelvhasználati területek (*beszéd,*

olvasás, hallott és olvasott szöveg értése, írás, helyesírás, szóbeli és írásbeli szövegalkotás) folyamatos fejlesztésével.

A kompetencia-fejlesztés alapja a beszéd, az olvasás és az írás készségszintű elsajátítása, mely a pedagógus által is közvetített ismeretekre épülve játékokkal, játékos gyakorlatokkal valósul meg a leghatékonyabban.

A gyermek beszéde ezen oktatási szakaszban folyamatosan fejlődik. Napjainkban a megváltozott társadalmi körülmények következtében a beszédfejlődés lényegesen lelassult, ezért annak tudatos és folyamatos fejlesztése szükséges.

Az óvoda és az iskola közötti átmenet segítésére az előkészítő időszak hosszát rugalmasan kell kezelni, figyelembe véve az iskolába kerülő gyerekek eltérő adottságait, meglévő ismereteit. Ebben az időszakban kell a pedagógusnak megfigyelnie a tanulókat, és ezekre a megfigyelésekre építve kezdheti meg a differenciált fejlesztést. A fejlesztési cél az, hogy a betűtanítás és -tanulás – lehetőség szerint – az első tanév végéig befejeződjen. Az írott nagybetűk írásának tanítása második osztályra tevődik.

A készségfejlesztés sajátosságainak megfelelően a tananyag egymásra épülően bővül. Az első két évfolyam témakörei újabb ismeretekkel egészülnek ki és megkezdődik a nyelvi-irodalmi fogalmak megalkotásának előkészítése. Az első két évfolyam témakörei megjelennek a harmadik-negyedik évfolyamon is.

A változatos műfajú és típusú szövegek a tanulók világról szerzett ismereteit bővítik, szó- és kifejezőképességüket gazdagítják, ezáltal segítik az önismeretük fejlődését, valamint a közösségekben (család, osztály, iskola, település) való eligazodásukat. A tanulók ebben a fejlesztési szakaszban magyar népköltészeti alkotásokkal (népmese, mondóka, szólás, közmondás, találós kérdés, népdal), és magyar szerzők műveivel (műmese, vers, versrészlet) találkozhatnak.

Ez az időszak alkalmas arra is, hogy a tanuló felfedezze a körülötte lévő közösségi értékeket: otthon, család, iskola, haza. Itt alapozzuk meg az önálló ismeretszerzést. A különböző típusú szövegek feldolgozása a későbbi szaktárgyi tanulást készítik elő. A pedagógus kiemelt feladata és lehetősége, hogy a gyermek a tanulást pozitív élményként élje meg.

Az olvasástanuláshoz hasonlóan az írástanulás előkészítésére és jelrendszerének elsajátítására is elegendő időt kell biztosítani, differenciáltan kezelve a tanulók képességbeli eltéréseit.

Az írás és a helyesírás szerves egységet alkot. Az anyanyelvi ismeretek átadása a gyakorlati nyelvhasználaton keresztül történik, a fejlesztésre összpontosít. Középpontba kerül a helyesírási készség fejlesztése és a rendezett kézírás kialakítása.

Ez teszi lehetővé, hogy a tanuló írásban is képes legyen gondolatait kifejezni, azt megfelelően formába önteni.

Helyi sajátosságaink:

A **Versek, népköltészeti alkotások témakör** tanítása is lehetőséget ad a befogadó gyermekek számára különböző érzelmek megélésére.

Fontos számunkra, hogy településünkhöz kötődő József Attila költő-, íróóriásról minél több zombori élményt, anekdotát, költeményt ismerjenek meg tanítványaink.

József Attila: Kép a tükörben (részlet)- Kiszombori versesfüzet 1922 (Hasonmás-kiadás)

https://library.hungaricana.hu/hu/view/MEGY_CSON_MMF_088/?pg=108&layout=s

(A letöltés dátuma: 2020. 04. 14.)

Népköltészeti alkotások témakör kapcsán az olvasás- és írástanuláshoz kapcsolódóan mondókák, találós kérdések, szólások, közmondások teszik lehetővé elődeinktől hagyatékul kapott népi kincsek megismerését.

A 2020. január 31-én megszületett Nemzeti alaptantervből néhány olyan alapvetést emelünk ki, mely az **Évszakok, ünnepkörök, hagyományok témakör** tanításához is jól illeszkedik.

„A Nat a magyar kulturális és pedagógiai örökség gyökereiből táplálkozik, annak hagyományaira épül. (...) A Nat a köznevelés szemléleti alapjainak meghatározásával kiegészíti a gyermekek, a tanulók családban megvalósuló nevelését, erősíti ezzel a hazához, és a nemzet történelméhez való kötődést, a generációk közötti kapcsolatot, a közös kulturális gyökereket, az anyanyelv használatát. Így rögzíti azt a minden magyar emberben közös tudást, amely megalapozza a nemzeti identitást.” (Magyar Közlöny, 2020. évi 17. szám, 293. o.)

Iskolánkban számos jeles napról megemlékezünk. Ezen vers-, prózamondás, meseolvasás, narratív és leírószöveg felolvasása történik.

Pl. A magyar népmese napja, Október 6-a emlékezete, nemzeti ünnepek, Mikulás, karácsony, húsvét, március 15-e stb.

Könyvtár-, Helytörténeti Gyűjtemény, Rónay-kúria emeleti kiállító terme, Ady Endre Művelődési Ház, színház/mozilátogatás

Gyere el a jászolhoz... (A templomkertben elhelyezett jászolnál versmondás)

Húsvéti tojásbokornál emlékezés

Luca-napi hagyományápolás a művelődési házban

Farsangi rendezvény meglátogatása a nagyközségben

Közösségi napok a településünkön

Az állatok, növények, emberek témakör tanítása során a környezetünkben lévő élőlények megismerésére van lehetőség.

Szépirodalmi és ismerettartalmú szövegek megismerésével tágul a gyermek értelmi és érzelmi világa.

Ökoiskolai címmel rendelkezünk. Célunk a környezettudatosabb életvitel elültetése tanítványainkban.

Tégy jót! Kupakolj! nevű akciónkkal nemcsak a környezetünkért, hanem beteg embertársainkért is teszünk.

Vas-és papírgyűjtésre is ösztönözzük a tanulókat.

Már 1. osztályban megismertetjük a A 17 Fenntartható Fejlődési Célt.

A kép forrása:

<https://eionet.kormany.hu/a-fenntarthato-fejlodes-fogalma>

(A letöltés dátuma: 2020. 04. 14.)

Lehetőség van **témanapra/hétre, projektre**. Több tantárgy ismereteinek integrálását igénylő (multidiszciplináris) téma kerül a középpontba, mely során aktív tanulói tevékenységek megvalósítására van lehetőség. (Magyar Közlöny, 2020. évi 17. szám)

Tematikus óráink jeles napokhoz kapcsolódnak. A **magyar népmese napja** (meseillusztráció, mesekönyvek kiállítása, könyvtárlátogatás) **zenei világnap** (Kodály Zoltán, Bartók Béla emlékezete, tablókészítés, hangszerbemutató, zenés reggeli torna), **fogászati hónap** (rajzpályázat a helyes fogápolásról, Irány a fogorvoshoz!, versek, dalok a fogápolásról), **adventi programok** a településünkön (egy-egy foglalkozáson részvétel, Mikulás-napi program), **karácsonyi műsor, farsang** (maszkkészítés, finom falatkák/gyümölcssaláta stb. készítése az osztályfarsangra, versek, dalok megismerése a témában), **húsvéti készülődés** (kreatív alkotások készítése, tojásbokr díszítése, az ünnephez kapcsolódó gondolatok megismerése, locsolkodás az osztályban), **mézes élet** (Országos Magyar Méhészeti Egyesület közreműködésével, helyi méhész bemutatkozása, kisfilmek megtekintése, játékos feladványok megoldása, méhészeti eszközök megismerése, képzőművészeti kiállítás a témában)

A kiemelt témák egészítik ki az adott tanév kötelezően előírt tanítási heteinek, óráinak számát.

„Az aktív tanulási alapelvek szerint szerveződő, több tantárgy, tanulási terület integrálását igénylő témákat, jelenségeket feldolgozó tanórák, foglalkozások, témahetek, tematikus hetek és projektek alkalmazása segíti a tanulót a jelenségek megértésében, a problémák komplex módon történő vizsgálatában.” (Magyar Közlöny, 2020. évi 17. szám, 294. o.)

1. évfolyam

Az iskolába kerülő gyermekek nyelvhasználata nagyon eltérő. Ennek az évfolyamnak az egyik fő feladata az ösztönös nyelvhasználat tudatosítása. A nyelvi tudatosság fejlesztésének eredményeként fejlődik a tanuló fonémahallása, szótagolási, valamint analizáló-szintetizáló képessége, mindeközben elsajátítja az olvasás-írás jelrendszerét.

Az olvasás és írás készségének kialakítása alapvetően meghatározhatja a tanuló későbbi tanulási képességeinek fejlődését, iskolai sikerességét. Ezért szükséges az egyéni képességeket figyelembe vevő differenciált alapozás.

Az első tanév első féléve előkészítő időszak, melynek célja a tanulók megfigyelése, valamint a megfigyelések alapján a részképességek koncentrált és differenciált fejlesztése. Bár ebben az időszakban már megkezdődik a betűtanítás, a fő hangsúly a képességfejlesztésen van.

Az első félévben az írás előkészítése történik, melynek során kialakulnak a helyes írásszokások, és megtörténik a tanulók tájékozódási és finommotorikus képességének a fejlesztése. Megtörténik továbbá a betűelemek megismerése, vázolása, s a betűolvasás tanításával párhuzamosan elkezdődik a kisbetűk írásának tanítása.

Az olvasás jelrendszerének megtanítása párhuzamosan folyik az olvasástechnika és a szövegértés fejlesztésével az egyes témakörök mentén. Az olvasástechnika elsajátításától folyamatosan a szövegértésre tevődik a hangsúly.

Az első évfolyamon megkezdődik a rendezett íráshasználat kialakítása. Ez lendületes vázolóssal, vonalvezetés gyakorlásával, rendezett írásképre, önellenőrzésre és javításra való szoktatással történik.

Az *írás, helyesírás* tevékenységi kör kapcsán az elsődleges cél a nyelvi tapasztalatszerzésre épülő helyesírás kialakítása és fejlesztése.

Az oktatási szakasz kimeneti méréssel zárul.

A TÉMAKÖRÖK ÉS TEVÉKENYSÉGEK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA

A Kerettanterv kiegészített változata. A heti 7 óra időkeret 1 órával bővül a szabadon tervezhető órakeretből. A tanév teljes időtartamában így heti 8 tanóra van magyar nyelv és irodalom tantárgyból.

BESZÉD ÉS OLVASÁS

Témakör: Beszéd és kommunikáció	Óraszám: 15
--	--------------------

Fogalmak: helyes ejtés, beszédlegzés, artikuláció, időtartam, hangerő, beszédtempó, ritmus, testtartás, mimika, párbeszéd, szituáció, drámajáték

Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> - Érzelmi fejlesztés - Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés - Beszédfejlesztés: beszédlegzés, artikuláció fejlesztése, beszédritmus, beszédtempó, - Ritmusérzék-fejlesztés - Hangok, szótagok analízise, szintézise - Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés - Beszédészlelés, beszédértés - Kifejező, érthető beszéd - Helyesejtés kialakítása - Nem nyelvi jelek használata - Kapcsolatfelvételi formák, társalgási fordulatok - Párbeszéd, szituációs játékok 	<ul style="list-style-type: none"> - a tanulók beszédének megfigyelése - artikulációs gyakorlatok - mondatalkotási gyakorlat esemény képről - hangutánzó gyakorlatok - zöngés–zöngétlen - légzőgyakorlatok - mondóka - hosszú–rövid hangdifferenciálási gyakorlatok - szótagolás tapssal, titkos nyelv - mondatalkotás eseményképről - szókincsfejlesztés. - mondatalkotási gyakorlatok - verstanulás - szótagolás tapssal - szó-kép egyeztetése 	<ul style="list-style-type: none"> – kifejezően, érthetően, az élethelyzethez igazodva kommunikál; – megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a kommunikációs helyzetnek megfelelően reagál; – egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését; – a megismert szavakat, kifejezéseket a nyelvi fejlettségi szintjén alkalmazza; – részt vesz a kortársakkal és felnőttekkel való kommunikációban, beszélgetésben, vitában, és alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat; – használja a kapcsolatfelvételi formákat: köszönés,

		<p>kérés, megszólítás, kérdezés,</p> <ul style="list-style-type: none">– élményeiről, segítséggel vagy önállóan beszámol.– beszédlegzése és artikulációja megfelelő;– figyelmet fordít a hangok időtartamának helyes ejtésére, a beszéd ritmusára, hangsúlyára, tempójára, a beszédhelyzetnek megfelelő hangerőválasztásra;– a szavakat hangokra, szótagokra bontja;– a hangokból, szótagokból szavakat épít;– a tanult verseket, mondókákat, rövidebb szövegeket szöveghűen, érthetően tolmácsolja;– részt vesz ismert szövegek (mondókák, kiszámolók, nyelvtörők, versek, mesék) mozgással, dramatikus elemekkel történő élményszerű megjelenítésében;– bekapcsolódik párbeszédek, dramatikus helyzetgyakorlatok,
--	--	--

		situációs játékok megalkotásába.
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: Betűtanítás kezdete. Olvasási készséget megalapozó részképességek fejlesztése		Óraszám: 41
Fogalmak: hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, hosszú hang, rövid hang, szótag, szó, mondat; viszonyszavak: bal-jobb, előtte, mögötte, alatta, felette, között, mellette; utána, közben, miközben stb.		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Érzelmi fejlesztés – Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés – Beszédfejlesztés: beszédészlelés, beszédértés fejlesztése – Szókincs gyarapítása – Szókincs aktivizálása – Tér-időbeli tájékozódás fejlesztése – Beszédmotorika, helyesejtés fejlesztése – Nyelvi jelek értelmezési képességének fejlesztése – Szerialitás (sorrendiség, szabályszerűség, ismétlődés) fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> - artikulációs gyakorlatok - hangutánzó gyakorlatok - zöngés–zöngétlen - légzőgyakorlatok - mondóka - hosszú–rövid hangdifferenciálási gyakorlatok - szótagolás tapssal, titkos nyelv - szótagolás tapssal - iránygyakorlatok - betűfelismerés - hanganalízis - összeolvasás - szóolvasás 	<ul style="list-style-type: none"> – megérti a szóbeli utasításokat, kérdéseket és a szöveg tartalmát – érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; – a történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot; – képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért. <p>észleli és/vagy megérti a nyelv alkotóelemeit, hangot/betűt, szótagot, szót, mondatot, szöveget, és azokra válaszokat</p>

<ul style="list-style-type: none"> – Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése – Betű-hang azonosítás – Szótagolás – Olvasástechnika fejlesztése – Megértett szavak, kifejezések integrálása a meglévő szókincsbe – A-szóbeli és kifejezőképesség fejlesztése 		<p>fogalmaz meg;</p> <ul style="list-style-type: none"> – részt vesz a testséma-tudatosságot fejlesztő tevékenységekben (szem-kéz koordináció, térérzékelés, irányok, arányok, jobb-bal oldal összehangolása, testrészek tudatosítása) és érzékelő játékokban; – megérti és használja a tér- és időbeli relációs szókincset; – szavakat hangokra, szótagokra bont; – hangokból, szótagokból szavakat épít
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

<p>Témakör: Betűtanítás. Olvasási készséget megalapozó részképességek fejlesztése</p>		<p>Óraszám: 64</p>
<p>Fogalmak: hang, betű, kisbetű, nagybetű, magánhangzó, egyjegyű, kétjegyű, háromjegyű mássalhangzó, hosszú hang, rövid hang, szótag, szó, mondat; viszonzyszavak: bal-jobb, előtte, mögötte, alatta, felette, között, mellette; utána, közben, miközben stb.</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> – Érzelmi nevelés – Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztése – Beszédfejlesztés: beszédészlelés, 	<ul style="list-style-type: none"> - artikulációs gyakorlatok - hangutánzó gyakorlatok - zöngés–zöngétlen - légzőgyakorlatok - mondóka - hosszú–rövid hangdifferenciálási 	<ul style="list-style-type: none"> – megérti a szóbeli utasításokat, kérdéseket és a szöveg tartalmát; – érthetően, az élethelyzetnek

<p>beszédértés fejlesztése</p> <ul style="list-style-type: none"> – Szókincs gyarapítása – Szókincs aktivizálása – Téri-időbeli tájékozódás fejlesztése – Beszédmotorika, helyesejtés fejlesztése – Nyelvi jelek értelmezési képességének fejlesztése – Szerialitás (a sorrendiség - szabályszerűségek, ismétlődések) fejlesztése – Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése – Betű-hang azonosítás – Összeolvasási képesség fejlesztése – Szótagolás – Nyelvi tudatosság fejlesztése: szótag és szó megkülönböztetése, hangok képzési sajátosságainak megfigyelése, szó kezdő hangjának azonosítása tanult betűvel, ismert betűvel szógyűjtés – Olvasástechnika fejlesztése – Szótagolvasás, szóolvasás, 	<p>gyakorlatok</p> <ul style="list-style-type: none"> - szótagolás tapssal, titkos nyelv - szótagolás tapssal - iránygyakorlatok - betűfelismerés - hanganalízis - összeolvasás - szóolvasás 	<p>megfelelően kommunikál;</p> <ul style="list-style-type: none"> – szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért; – ismer és alkalmaz néhány digitális olvasási technikát. – részt vesz a testséma-tudatosságot (szem-kéz koordináció, térérzékelés, irányok, arányok, jobb-bal oldal összehangolása, testrészek fejlesztő tevékenységekben és érzékelő játékokban); – megérti és használja a tér- és időbeli relációs szókincset; – szavakat hangokra, szótagokra bont; – hangokból, szótagokból szavakat épít; – biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét.
---	---	---

<p>mondatolvasás, két-három mondatból álló szöveg olvasása és megértése</p> <ul style="list-style-type: none"> – Megértett szavak, kifejezések integrálása a meglévő szókincsbe – A szóbeli kifejezőképesség fejlesztése – A teljes magyar ábécé nyomtatott kis- és nagybetűi 		
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

<p>Témakör: Népmesék, műmesék</p>		<p>Óraszám: 6</p>
<p>Fogalmak: szótag, szó, mondat, szöveg, mese, népmese, műmese, cím, szerző, szereplő, helyszín, időrend, tartalom, állandósult szókapcsolat, kezdő és záró fordulat, meseszám</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> – Érzelmi nevelés – Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés – Szótagoló olvasás – Összeolvasás a szótagoktól a mondatokig – Olvasástechnika 	<ul style="list-style-type: none"> - artikulációs gyakorlatok - hangutánzó gyakorlatok - légzőgyakorlatok - mondóka - mondatalkotás eseményképről - szókincsfejlesztés - mondatalkotási gyakorlatok - verstanulás 	<ul style="list-style-type: none"> – kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; – részt vesz az adott közösség kultúrájának megfelelő

<p>fejlesztése</p> <ul style="list-style-type: none"> – Szövegértő olvasás fejlesztése – Események helyszíne, ideje, sorrendje – Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása – Olvasási stratégiák: jóslás, keresés – Önállóan, képek vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően a lényeges elemek kiemelése és összefoglalása. – Népmesék jellemző jegyeinek megfigyelése: meseszámok, kezdő és záró fordulatok, szóismétlések, szereplőtípusok – A nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi 	<ul style="list-style-type: none"> - szó-kép egyeztetése - iránygyakorlatok - betűfelismerés - összeolvasás - szóolvasás - értő olvasás 	<p>gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására;</p> <ul style="list-style-type: none"> – biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét; – felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ; – egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését; – a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken; – részt vesz különböző műfajú és megjelenésű szövegek olvasásában és feldolgozásában; – különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között; – képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért; – felismeri a cím és a
---	---	--

		<p>szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;</p> <ul style="list-style-type: none">– önállóan, képek vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően kiemeli annak lényeges elemeit, összefoglalja azt;– alkalmaz alapvető olvasási stratégiákat, – megismer néhány mesét és történetet a magyar – és rokon kultúrájú népek irodalmából;– részt vesz népmesék és műmesék, történetek közös olvasásában, feldolgozásában;– megérti a közösen olvasott rövid szövegeket, részt vesz azok olvasásában, feldolgozásában;– a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot;– részt vesz rövid mesék, történetek
--	--	--

		<p>dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;</p> <p>közös olvasás, szövegfeldolgozás során megismer néhány mesét, elbeszélést</p>
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: Versek, népköltészeti alkotások		Óraszám: 6
Fogalmak: vers, verses mese, mondóka, kiszámoló, soroló, népdal, verssor, versszak, rím, ritmus, refrén, költő, cím, népköltészet, műköltészet		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Érzelmi fejlesztés – Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés – Ritmusérzék fejlesztése – Olvasástechnika fejlesztése <ul style="list-style-type: none"> – Szótagoló olvasás – Összeolvasás a szótagoktól a mondatokig – Szókincsfejlesztés és, szókincsbővítés – Verbális memória fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> - artikulációs gyakorlatok - hangutánzó gyakorlatok - légzőgyakorlatok - mondóka - szótagolás tapssal, titkos nyelv - mondatalkotás eseményképről - szókincsfejlesztés - mondatalkotási gyakorlatok - verstanulás - szótagolás tapssal - szó-kép egyeztetése - összeolvasás - szóolvasás - értő olvasás 	<ul style="list-style-type: none"> – kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; – biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét; – felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ; – egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi,

<ul style="list-style-type: none"> – Népköltészeti alkotások, mondókák, népdalok, sorolók, kiszámolók stb. – Belső képalkotás – Ritmusélmény – Kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával – Egyéni olvasat megteremtése tanítói segítséggel – A nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi – A vers formai jellemzői: ritmus, rím, refrén – Magánhangzók, mássalhangzók 		<p>írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;</p> <ul style="list-style-type: none"> – a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken; – ismer és megért rövidebb nép- és műköltészeti alkotásokat, rövidebb epikai műveket, verseket; – részt vesz az adott közösség érdeklődésének megfelelő gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására; – élményt és tapasztalatot szerez különböző ritmikájú lírai művek megismerésével a kortárs és a klasszikus gyermeklírából és a népköltészeti alkotásokból; – érzékeli és átéli a vers ritmusát és hangulatát – felismeri a cím és a szöveg közötti összefüggést, elbeszélő költemények esetén a helyszínt, a
---	--	---

		<p>szereplőket, az esetleges konfliktust és annak megoldását</p> <ul style="list-style-type: none">– részt vesz magyar népi mondókák, népdalok, klasszikus és kortárs magyar gyerekversek mozgásos-játékos feldolgozásában, dramatikus előadásában;– megtapasztalja a vershallgatás, a versmondás, a versolvasás örömét és élményét;– segítséggel vagy önállóan előad verseket ritmuskísérettel;– a versek hangulatát kifejezi a különféle érzékszervi tapasztalatok segítségével (színek, hangok, illatok, tapintási élmények stb.);– a tanító vagy társai segítségével, együttműködésével verssorokat, versrészleteket memorizál;– segítséggel, majd önállóan szöveghűen felidéz néhány könnyen tanulható, rövidebb verset, mondókát, versrészletet, prózai vagy dramatikus
--	--	--

		<p>szöveget, szövegrészletet;</p> <ul style="list-style-type: none"> – különböző ritmikájú lírai művek megismerésével élményt és tapasztalatot szerez. Megismer alkotásokat a népköltészetből, a kortárs és klasszikus gyermeklírából; – megismer néhány klasszikus, életkorának megfelelő verset a magyar irodalomból;
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

A **Versek, népköltészeti alkotások témakör** tanítása is lehetőséget ad a befogadó gyermekek számára különböző érzelmek megélésére.

Fontos számunkra, hogy településünkhöz kötődő József Attila költő-, íróóriásról minél több zombori élményt, anekdotát, költeményt ismerjenek meg tanítványaink.

József Attila: Kép a tükörben (részlet)- Kiszombori versesfüzet 1922 (Hasonmás-kiadás)

https://library.hungaricana.hu/hu/view/MEGY_CSON_MMF_088/?pg=108&layout=s

(A letöltés dátuma: 2020. 04. 14.)

Népköltészeti alkotások témakör kapcsán az olvasás- és írástanuláshoz kapcsolódóan mondókák, találós kérdések, szólások, közmondások teszik lehetővé elődeinktől hagyatéku kapott népi kincsek megismerését.

Témakör: Helyem a közösségben – család, iskola		Óraszám: 4
<p>Fogalmak: iskola, osztály, közösség, könyvtár, tanítási idő, szünet, vakáció, házi feladat, család, családtag, rokon, testvér, nagyszülő, dédszülő, unoka, dédunoka, unokatestvér, otthon, barát, társ, összetartozás, felelősség, hűség, becsületesség, igazságosság, munka, házimunka, történet, mese, vers, bekezdés, párbeszéd, cím, szerző, helyszín, szereplők és tulajdonságaik, probléma és megoldás</p>		
Fejlesztési feladatok,	Tevékenységek	Tanulási eredmények

ismeretek (óraszám)		
<ul style="list-style-type: none"> – Érzelmi fejlesztés – Beszédképesség fejlesztése – Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés – Verbális memória fejlesztése – Időben való tájékozódás fejlesztése – Olvasástechnika fejlesztése – Szótagoló olvasás – Összeolvasás a szótagoktól a mondatokig – Szövegértő olvasás fejlesztése – Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása – Empatikus képesség fejlesztése – A nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi – Olvasási stratégiák: jóslás, keresés – Szépirodalmi és ismeretközlő szövegek 	<ul style="list-style-type: none"> - mondatalkotás eseményképről - szókincsfejlesztés. - mondatalkotási gyakorlatok - verstanulás - összeolvasás - szociális otthon, idősek otthona stb. látogatása - részvétel családi napon, idősek napján, hasonló események szervezése 	<ul style="list-style-type: none"> – biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét; – képes családjából származó közösségi élményeit megfogalmazni, összevetni az iskolai élet adottságaival, a témakört érintő beszélgetésekben aktívan részt venni – felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ; – egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képes, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését; – a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken; – felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását, részt

		<p>vesz az adott közösség érdeklődésének megfelelő gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására;</p> <ul style="list-style-type: none">– különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;– képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;– Képes önállóan vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően a lényeges elemek kiemelésére és összefoglalására;– alkalmaz alapvető olvasási stratégiákat;– megfogalmazza, néhány érveléssel alátámasztja saját álláspontját. Meghallgatja társai véleményét, együttműködik velük;– részt vesz a kortársakkal és a felnőttekkel való kommunikációban, és az adott helyzetnek megfelelően alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat;
--	--	--

		<ul style="list-style-type: none">– önállóan vagy segítséggel szöveghűen felidéz néhány könnyen tanulható, rövidebb verset, mondókát, versrészletet, prózai és dramatikus szöveget, szövegrészletet– rövid meséket közösen olvas, megért, feldolgoz;– megfigyeli és összehasonlítja a történetek tartalmát és a saját élethelyzetét;– mozgósítja a hallott és olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat;– élményeket és tapasztalatokat szerez változatos irodalmi szövegtípusok és műfajok – klasszikus, kortárs magyar alkotások – megismerésével;– megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet;– felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést,
--	--	--

		<p>azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;</p> <ul style="list-style-type: none">– a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot;– képességeihez mértén bekapcsolódik párbeszéd, dramatikus szituációs játékok megalkotásába;– különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;– önállóan vagy tanítói segítséggel összefoglalja az olvasott történet tartalmát;– könyvet kölcsönöz a könyvtárból, és azt el is olvassa, élményeit, gondolatait az általa választott módon megosztja;– részt vesz konfliktusokat feldolgozó dramatikus játékokban;– megéli és az általa választott formában megjeleníti a kisebb közösséghez (család, osztály) tartozás
--	--	---

		élményét.
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: Évszakok, ünnepkörök, hagyományok		Óraszám: 4
Fogalmak: keresztény/keresztyén ünnepkörhöz kapcsolódó jelképek (betlehemi csillag, bárány), családi ünnep, nemzeti ünnep, népszokás, népi hagyomány, jeles napok, népi gyermekjáték, hazaszeretet, magyarságtudat, közösség, szólás, közmondás, évszak, körforgás		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Érzelmi fejlesztés – Szótagoló olvasás – Az olvasástechnika fejlesztése – Szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése – Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés – Verbális memória fejlesztése – Nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi – Nemzeti ünnepeink, családi ünnepeink – Magyar hagyományok tisztelete – Az évszakok és ünnepek, jeles napok, népszokások (betlehemezés, március 15., húsvéti locsolkodás) jellemzői, körforgásuk – keresztény/kereszty 	<ul style="list-style-type: none"> - mondatalkotás eseményképről - szókincsfejlesztés - mondatalkotási gyakorlatok - verstanulás - összeolvasás - részvétel hagyományokhoz, ünnepkörökhöz kapcsolódó programokon - települési helytörténeti gyűjtemény meglátogatása - ünnepekhez kapcsolódó emlékhelyek meglátogatása 	<ul style="list-style-type: none"> – kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; – biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét; – életkorának megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért; – felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ; – egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés

<p>én ünnepkör: karácsony, húsvét, pünkösd</p> <ul style="list-style-type: none"> – nemzeti ünnepen elhangzó költemények figyelmes hallgatása, ismeretek szerzése jeles történelmi személyekről – Lakóhely hagyományainak megismerése – Szólások, közmondások, találós kérdések, nyelvtörők, kiszámolók, mondókák 		<p>jelentését;</p> <ul style="list-style-type: none"> – a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken; – megismer az évszakokhoz, jeles napokhoz, ünnepekhez, hagyományokhoz kapcsolódó szövegeket, dalokat, szokásokat, népi gyermekjátékokat, és ismeri ezek éves körforgását; – jellemző és ismert részletek alapján azonosítja a nemzeti ünnepeken elhangzó költemények részleteit, szerzőjüket megnevezi; – felismer és ért néhány egyszerű, gyakori közmondást és szólást, – megéli és az általa választott formában megjeleníti a közösséghez tartozás élményét; – részt vesz gyerekeknek szóló kiállítások megismerésében, alkotásaival hozzájárul létrehozásukhoz; – élményeket és tapasztalatokat
--	--	--

		<p>szerez saját lakóhelyének irodalmi és kulturális értékeiről;</p> <ul style="list-style-type: none"> – feladatok megoldása során társaival együttműködik – részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet.
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: Állatok, növények, emberek		Óraszám: 4
Fogalmak: ismeretközlő szöveg, adat, információ, időrend, cím, illusztráció		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Olvasástechnika fejlesztése – Szövegértés fejlesztése – Olvasási stratégiák: cím és/vagy kép alapján következtetés a szöveg témájára – Beszédfejlesztés – Érzelmi fejlesztés – Kedvenc állat vagy növény néhány mondatos 	<ul style="list-style-type: none"> - mondatalkotás eseményképről - szókincsfejlesztés. - mondatalkotási gyakorlatok - verstanulás - összeolvasás - településen, település közelében található állat-, növény-, botanikus kert meglátogatása - részvétel természetvédelmi projektben - szótagolás tapssal - szó-kép egyeztetése 	<ul style="list-style-type: none"> – felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ; – egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó

<p>bemutatása</p> <ul style="list-style-type: none"> – Egyéni beszámoló a természeti környezetben végzett megfigyelésről – Környezet iránti felelősségtudat alakítása, fejlesztése – Állatok csoportosítása különféle szempontok szerint (élőhely, táplálék) – Lényegkiemelés képessége – Szövegben való tájékozódás fejlesztése – Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel – Egyszerű grafikus szervezők megismerése – Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés – Belső képalkotás – Válogató olvasás – Kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése – érzékszervek bevonásával – Tanulás tanulása 		<p>vagy kifejezés jelentését;</p> <ul style="list-style-type: none"> – a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken; – egyszerű, játékos formában megismerkedik a szövegek különböző modalitásával, médiumok szövegalkotó sajátosságainak alapjaival; – tapasztalatot szerez a szövegből való információgyűjtés módjairól; – gyakorolja az ismeretfeldolgozás egyszerű technikáit; – ismer és alkalmaz néhány alapvető tanulási technikát; – különböző célú, rövidebb tájékoztató, ismeretterjesztő szövegeket olvas hagyományos és digitális felületen; – felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, – biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét. – a feladatvégzéshez szükséges személyes élményeit, előzetes tudását felidézi;
---	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> – képzeletét a megértés érdekében mozgósítja; – érti az írott utasításokat, közléseket, kérdéseket, azokra adekvát módon reflektál.
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

ÍRÁS ÉS HELYESÍRÁS

Témakör: Óvodából iskolába – írás-előkészítés, íráskészséget megalapozó képességek fejlesztése		Óraszám: 51
Fogalmak: betűelem, számelem, vonalrendszer, kapcsolás; viszonyszavak: bal-jobb, előtte, mögötte, alatta, felette, között, mellette stb.		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Szerialitás (a sorrendiség - szabályszerűségek, ismétlődések) fejlesztése – Hallásfejlesztés-beszédhallás fejlesztése – Testséma, nagymozgások fejlesztése – Tapintás, érzékelés fejlesztése – Finommotorika fejlesztése – Síkbeli tájékozódás fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> - íróeszközök használatának megbeszélése, megfigyelése, az írás javítása - tájékozódás a vonalrendszerben - vázolás - íráselemek írása - íráselemek gyakorlása - iránygyakorlatok 	<ul style="list-style-type: none"> kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; – törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre – gondolatait, érzelmeit, véleményét, egyéni képességeinek és a kommunikációs

<ul style="list-style-type: none"> – Tájékozódás a hármasszoros vonalrendszerben – Helyes ceruzafogás kialakítása – Írástevékenységhez szükséges helyes testtartás kialakítása – Írástechnika fejlesztése – Lendületes vonalvezetés – Betűelemek 		<p>helyzetnek megfelelően néhány mondatban írásban is megfogalmazza;</p> <ul style="list-style-type: none"> – részt vesz nagymozgást és finommotorikát fejlesztő tevékenységekben, érzékelő játékokban; <p>tér- és síkbeli tájékozódást fejlesztő feladatokat megold</p>
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

<p>Témakör: Írás jelrendszere</p>		<p>Óraszám: 64</p>
<p>Fogalmak: hang, betű, betűelem, hosszú hang, rövid hang, kisbetű, nagybetű, vonalrendszer, írásjel, ékezet, magánhangzó, mássalhangzó, szótag, szó, mondat; viszonzyszavak: bal-jobb, előtte, mögötte, alatta, felette, között, mellette stb.</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> – Szerialitás (a sorrendiség - szabályszerűségek, ismétlődések) fejlesztése – Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés – Testséma, (szem-kéz koordináció, térérzékelés, irányok, arányok, jobb-bal oldal összehangolása, testrészek) nagymozgások fejlesztése – Tapintás, érzékelés 	<ul style="list-style-type: none"> - íróeszközök használatának megbeszélése, megfigyelése, az írás javítása - tájékozódás a vonalrendszerben vázolás - íráselemek írása - íráselemek gyakorlása - betűfelismerési gyakorlatok - másolás - a tanult betűelemek és írott kisbetűk alakításának, kapcsolásának gyakorlása - tollbamondás - iránygyakorlatok - betűfelismerés 	<ul style="list-style-type: none"> – kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; – egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír. Törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre; – törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására – részt vesz nagymozgást és finommotorikát

<p>fejlesztése</p> <ul style="list-style-type: none"> – Finommotorika fejlesztése – Síkbeli tájékozódás fejlesztése – Helyes ceruzafogás kialakítása – Írástevékenységhez szükséges helyes testtartás kialakítása – Írástechnika fejlesztése – Írott kis- és nagybetűk alakítása, kapcsolása – Nyelvi jelek értelmezési képességének fejlesztése – Betű- és hangazonosítás – Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése – Magyar ábécé írott kis- és nagybetűi és kapcsolásaik – 3-4 szóból álló mondatok írása 		<p>fejlesztő tevékenységekben és érzékelő játékokban;</p> <ul style="list-style-type: none"> – tér- és síkbeli tájékozódást fejlesztő feladatokat megold; – saját tempójában elsajátítja az anyanyelvi írás jelrendszerét; – a hallás és olvasás alapján megfigyelt szavakat, szószerkezeteket, mondatokat önállóan leírja; – írásbeli munkáját segítséggel, vagy önállóan ellenőrzi és javítja.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

<p>Témakör: A nyelv építőkövei: hang, betű, szótag, szó</p>		<p>Óraszám: 8</p>
<p>Fogalmak: hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, egyjegyű mássalhangzó, kétjegyű mássalhangzó, háromjegyű mássalhangzó, hosszú/kettőzött mássalhangzó, hosszú/kettőzött kétjegyű (háromjegyű) mássalhangzó, rövid magánhangzó, hosszú magánhangzó, szótag, szó, „j” hang kétféle jelölése</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>

<ul style="list-style-type: none"> - Hang- és betűanalízis, analizáló képesség fejlesztése - Fonémahallás fejlesztése - Vizuális memória fejlesztése - Ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetéséhez, szótagoláshoz) - Beszéd- és artikulációs képesség fejlesztése - Helyesírási készség fejlesztése - Egyjegyű, kétjegyű, háromjegyű mássalhangzók írása a szavakban - A kiejtéssel megegyező rövid (2-3 szótagból álló) szavak helyes leírása; - Aktív szókincs fejlesztése - Szótagolás, elválasztás - Legalább 20-20 (összesen 40) gyakran használt „j”-t és „ly”-t tartalmazó szó (egy- vagy kétagú szavak) helyes leírása <ul style="list-style-type: none"> - 20 „tj”, „lj”, „dj”, „nj”, „dt”, „ts” betűkapcsolatból származó 	<ul style="list-style-type: none"> - tájékozódás a vonalrendszerben - betűk írása - íráselemek gyakorlása - betűfelismerési gyakorlatok - másolás - a tanult betűelemek és írott kisbetűk felismerésének, alakításának, kapcsolásának gyakorlása - tollbamondás - iránygyakorlatok - betűfelismerés 	<ul style="list-style-type: none"> - saját tempójában elsajátítsa az anyanyelvi írás jelrendszerét; - az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan írjon, és törekedjék a rendezett írásképre; - törekedjék a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására; - a hallás és olvasás alapján megfigyelt szavakat, szószerkezeteket, mondatokat önállóan leírja; - érthetően, a kommunikációs helyzetnek megfelelően kommunikáljon; - feladatvégzés során társaival együtt működjék; - írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrizze, javítsa - megfigyeli, és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat; - különbséget tesz az egyjegyű, a kétjegyű és a háromjegyű betűk között; - a hangjelölés
---	--	--

<p>összeolvadást vagy hasonulást tartalmazó szó</p> <ul style="list-style-type: none"> – 4-5 szóból álló mondat leírása 		<p>megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;</p> <ul style="list-style-type: none"> – a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

<p>Témakör: A nyelv építőkövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg</p>		<p>Óraszám: 7</p>
<p>Fogalmak: betű, hang, szó, szókapcsolat, mondat, szöveg, j-ly, írásjel, pont, kérdőjel, felkiáltójel, kisbetű, nagybetű</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> – Ösztönös nyelvtudás formálása – Nyelvi tudatosság fejlesztése – Önellenőrzés, hibajavítás képessége – Hibajavítás szöveg minta alapján – Helyesírási készség alapozása, differenciált fejlesztése – Mondatkezdő nagybetű, mondatzáró írásjelek – A kijelentő és kérdő mondatok 	<ul style="list-style-type: none"> - betűfelismerési gyakorlatok - másolás - a tanult betűelemek és írott kisbetűk felismerésének, alakításának, kapcsolásának gyakorlása - tollbamondás - iránygyakorlatok - szavak, mondatok írása 	<ul style="list-style-type: none"> – kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; – észleli és/vagy megérti a nyelv alkotóelemeit, hangot/betűt, szótagot, szót, mondatot, szöveget, és azokra válaszokat fogalmaz meg; – írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi, javítja; – a szövegalkotás során törekszik meglévő

<p>– Megfigyelt és gyakran használt szavakban a „j” hang helyes jelölése</p>		<p>szókincsének aktivizálására;</p> <ul style="list-style-type: none">– megadott szempontok alapján szóban mondatokat és 3-4 mondatos szöveget alkot– megfigyeli, és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint az időtartamukat;– a kiejtéssel megegyező rövid szavak leírásában követi a helyesírás szabályait;– a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;– a mondatot nagybetűvel kezdi, alkalmazza a mondat hanglejtésének, a beszélő szándékának megfelelő mondatvégi írásjeleket a kijelentő és kérdő mondatoknál.– szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján.
--	--	--

Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: Kisbetű - nagybetű		Óraszám: 4
Fogalmak: kisbetűs és nagybetűs ábécé, élőlények neve, tárgyak neve, több hasonló név, saját név, önellenőrzés, hibajavítás, személynév, állatnév, helynév		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Szókincsfejlesztés, szókincs-aktivizálás – Helyesírási készség fejlesztése funkcionális másolással, tollbamondással – Hibajavítás és önellenőrzési képesség fejlesztése – Szavak csoportosítása és válogatása jelentésük alapján – Élőlény, tárgy neve – Több hasonló élőlény, tárgy neve és helyesírása – Saját nevek helyesírása (egyszerű személynevek, állatnevek, helynevek) – Mondatkezdő nagybetű 	<ul style="list-style-type: none"> - betűfelismerési gyakorlatok - másolás - a tanult betűelemek és írott kisbetűk és nagybetűk felismerésének, alakításának, kapcsolásának gyakorlása - tollbamondás - iránygyakorlatok - szavak, mondatok írása 	<ul style="list-style-type: none"> – élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál; – biztosan ismeri a kis- és nagybetűs ábécét, azonos és különböző betűkkel kezdődő szavakat betűrendbe sorol. A megismert szabályokat alkalmazza digitális felületen való kereséskor is; – felismeri, jelentésük alapján csoportosítja, és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az élőlények, tárgyak, gondolati dolgok nevét; – a mondatot nagybetűvel kezdi, alkalmazza a mondat hanglejtésének, a beszélő szándékának megfelelő

		<p>mondatvégi írásjeleket a kijelentő és kérdő mondatoknál.</p> <ul style="list-style-type: none"> – a több hasonló élőlény, tárgy nevét kis kezdőbetűvel írja; – a személynevek, állatnevek és a lakóhelyhez kötődő egyszerű egyelemű helyneveket nagy kezdőbetűvel írja le.
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	
Témakör: A magyar abc – a betűrend		Óraszám: 2
Fogalmak: hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, egyjegyű mássalhangzó, kétjegyű mássalhangzó, háromjegyű mássalhangzó, hosszú/kettőzött mássalhangzó, hosszú/kettőzött kétjegyű mássalhangzó, rövid magánhangzó, hosszú magánhangzó, szótag, szó, ábécé, betűrend, szótár, „j” hang kétféle jelölése		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Hang- és betűanalízis, analizáló képesség fejlesztése – Fonémahallás fejlesztése – Vizuális memória fejlesztése – Ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetéséhez, szótagoláshoz) – Beszéd- és artikulációs képesség fejlesztése – Helyesírási készség fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> - betűfelismerési gyakorlatok - másolás - a tanult betűelemek és írott kisbetűk és nagybetűk alakításának, kapcsolásának gyakorlása - tollbamondás - iránygyakorlatok - önellenőrzés, hibajavítás - könyvtárlátogatás 	<ul style="list-style-type: none"> – saját tempójában elsajátítja az anyanyelvi írás jelrendszerét; – az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre; – törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására; – a hallás és olvasás alapján megfigyelt szavakat, szó szerkezeteket,

<ul style="list-style-type: none">- Aktív szókincs fejlesztése- A nyomtatott és írott magyar ábécé kis- és nagybetűi- A betűrend, a különböző betűvel kezdődő szavak betűrendbe sorolása		<p>egyszerű mondatokat önállóan leírja;</p> <ul style="list-style-type: none">- érthetően, a kommunikációs helyzetnek megfelelően kommunikál;- ismer és használ nyomtatott és digitális forrásokat az ismeretei bővítéséhez, rendszerezéséhez;- biztosan ismeri és használja a kis- és nagybetűs ábécét, azonos és különböző betűkkel kezdődő szavakat betűrendbe sorol. Az erre vonatkozó szabályokat alkalmazza digitális felületen való kereséskor is;- feladatvégzés során társaival együttműködik;- írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja- különböző betűkkel kezdődő szavakat betűrendbe sorol;- segítséggel használ életkorának megfelelő szótárakat;- megfigyeli, és tapasztalati úton megkülönbözteti
--	--	--

		<p>egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat;</p> <ul style="list-style-type: none"> – különbséget tesz az egyjegyű, a kétjegyű és a háromjegyű betűk között, és írásban pontosan jelöli ezeket a tanult szavakban.
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: Hangok időtartamának jelentés- megkülönböztető szerepe		Óraszám: 8
Fogalmak: mondat, szó, rövid/hosszú magánhangzó/mássalhangzó, jelentés, időtartam		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Fonémahallás fejlesztése – Ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetése) – Szókincsfejlesztés – Artikuláció fejlesztése – Beszédfejlesztés – Helyesírási készség fejlesztése – Jellegzetes, csak magánhangzók vagy mássalhangzók időtartamában eltérő szavak helyesírása 	<ul style="list-style-type: none"> - másolás - a tanult betűelemek és írott kisbetűk és nagybetűk alakításának, kapcsolásának gyakorlása - tollbamondás - iránygyakorlatok - önellenőrzés, hibajavítás 	<ul style="list-style-type: none"> – kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; – saját tempójában elsajátítja az anyanyelvi írás jelrendszerét; – az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre; – törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására;

		<ul style="list-style-type: none"> – írásbeli munkáját önállóan vagy segítséggel ellenőrzi, javítja – megfigyeli és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat; – a hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

2. évfolyam

Ennek az évfolyamnak az egyik fő feladata az ösztönös nyelvhasználat tudatosítása. A nyelvi tudatosság fejlesztésének eredményeként fejlődik a tanuló fonémahallása, szótagolási, valamint analízáló-szintetizáló képessége, mindeközben fejleszti és alkalmazza az olvasás-írás jelrendszerét.

A második évfolyamon is fontos cél a tanulók megfigyelése, valamint a megfigyelések alapján a részképességek koncentrált és differenciált fejlesztése.

Az olvasás és írás készségének kialakítása alapvetően meghatározhatja a tanuló későbbi tanulási képességeinek fejlődését, iskolai sikerességét. Ezért szükséges az egyéni képességeket figyelembe vevő differenciált alapozás.

Az olvasás jelrendszerének megtanítása párhuzamosan folyik az olvasástechnika és a szövegértés fejlesztésével az egyes témakörök mentén. Az olvasástechnika elsajátításától folyamatosan a szövegértésre tevődik a hangsúly.

Az második évfolyamon folytatódik a rendezett íráshasználat kialakítása. Ez lendületes vonalvezetés gyakorlásával, rendezett írásképre, önellenőrzésre és javításra való szoktatással történik.

Az *írás, helyesírás* tevékenységi kör kapcsán az elsődleges cél a nyelvi tapasztalatszerzésre épülő helyesírás kialakítása és fejlesztése.

Az oktatási szakasz kimeneti méréssel zárul.

BESZÉD ÉS OLVASÁS

Témakör: Beszéd és kommunikáció		Óraszám: 25
Fogalmak: helyesejtés, beszédlégzés, artikuláció, időtartam, hangerő, beszédtempó, ritmus, testtartás, mimika, párbeszéd, szituáció, drámajáték		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – beszédlégzése és artikulációja megfelelő; – figyelmet fordít a hangok időtartamának helyes ejtésére, a beszéd ritmusára, hangsúlyára, tempójára, a beszédhelyzetnek megfelelő hangerőválasztásra; – a szavakat hangokra, szótagokra bontja; – a hangokból, szótagokból szavakat épít; – a tanult verseket, 	<ul style="list-style-type: none"> - a tanulók beszédének megfigyelése - artikulációs gyakorlatok - mondatalkotási gyakorlat esemény képről - hangutánzó gyakorlatok - zöngés–zöngétlen - légzőgyakorlatok - mondóka - hosszú–rövid hangdifferenciálási gyakorlatok - szótagolás tapssal, titkos nyelv - mondatalkotás eseményképről - szókincsfejlesztés. - mondatalkotási gyakorlatok - verstanulás - szótagolás tapssal - szó-kép egyeztetése 	<ul style="list-style-type: none"> – kifejezően, érthetően, az élethelyzethez igazodva kommunikál; – megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a kommunikációs helyzetnek megfelelően reagál; – egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését;

<p>mondókákat, rövidebb szövegeket szöveghűen, érthetően tolmácsolja;</p> <ul style="list-style-type: none"> - részt vesz ismert szövegek (mondókák, kiszámolók, nyelvtörők, versek, mesék) mozgással, dramatikus elemekkel történő élményszerű megjelenítésében; - bekapcsolódik párbeszédek, dramatikus helyzetgyakorlatok, szituációs játékok megalkotásába. 		<ul style="list-style-type: none"> - a megismert szavakat, kifejezéseket a nyelvi fejlettségi szintjén alkalmazza; - részt vesz a kortársakkal és felnőttekkel való kommunikációban, beszélgetésben, vitában, és alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat; - használja a kapcsolatfelvételi formákat: köszönés, kérés, megszólítás, kérdés, - élményeiről, segítséggel vagy önállóan beszámol. - beszédlegzése és artikulációja megfelelő; - figyelmet fordít a hangok időtartamának helyes ejtésére, a beszéd ritmusára, hangsúlyára, tempójára, a beszédhelyzetnek megfelelő hangerőválasztásra; - a szavakat hangokra, szótagokra bontja; - a hangokból, szótagokból szavakat épít; - a tanult verseket, mondókákat,
---	--	--

		<p>rövidebb szövegeket szöveghűen, érthetően tolmácsolja;</p> <ul style="list-style-type: none"> – részt vesz ismert szövegek (mondókák, kiszámolók, nyelvtörők, versek, mesék) mozgással, dramatikus elemekkel történő élményszerű megjelenítésében; – bekapcsolódik párbeszéd, dramatikus helyzetgyakorlatok, szituációs játékok megalkotásába.
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: Betűtanítás. Olvasási készséget megalapozó részképességek fejlesztése		Óraszám: 24
Fogalmak: hang, betű, kisbetű, nagybetű, magánhangzó, egyjegyű, kétjegyű, háromjegyű mássalhangzó, hosszú hang, rövid hang, szótag, szó, mondat; viszonzyszavak: bal-jobb, előtte, mögötte, alatta, felette, között, mellette; utána, közben, miközben stb.		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Érzelmi nevelés – Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztése – Beszédfejlesztés: beszédészlelés, beszédértés fejlesztése – Szókincs gyarapítása 	<ul style="list-style-type: none"> - artikulációs gyakorlatok - hangutánzó gyakorlatok - zöngés–zöngétlen - légzőgyakorlatok - mondóka - hosszú–rövid hangdifferenciálási gyakorlatok - szótagolás tapssal, titkos nyelv - szótagolás tapssal - iránygyakorlatok 	<ul style="list-style-type: none"> – megérti a szóbeli utasításokat, kérdéseket és a szöveg tartalmát; – érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; – szöveget hangos vagy néma olvasás

<ul style="list-style-type: none"> - Szókincs aktivizálása - Téri-időbeli tájékozódás fejlesztése - Beszédmotorika, helyesejtés fejlesztése - Nyelvi jelek értelmezési képességének fejlesztése - Szerialitás (a sorrendiség - szabályszerűségek, ismétlődések) fejlesztése - Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése - Betű-hang azonosítás - Összeolvasási képesség fejlesztése - Szótagolás - Nyelvi tudatosság fejlesztése: szótag és szó megkülönböztetése, hangok képzési sajátosságainak megfigyelése, szó kezdő hangjának azonosítása tanult betűvel, ismert betűvel szógyűjtés - Olvasástechnika fejlesztése - Szótagolvasás, szóolvasás, mondatolvasás, két-három mondatból álló szöveg olvasása és megértése 	<ul style="list-style-type: none"> - betűfelismerés - hanganalízis - összeolvasás - szóolvasás 	<p>útván megért;</p> <ul style="list-style-type: none"> - ismer és alkalmaz néhány digitális olvasási technikát. - részt vesz a testséma-tudatosságot (szem-kéz koordináció, térérzékelés, irányok, arányok, jobb-bal oldal összehangolása, testrészek fejlesztő tevékenységekben és érzékelő játékokban; - megérti és használja a tér- és időbeli relációs szókinccset; - szavakat hangokra, szótagokra bont; - hangokból, szótagokból szavakat épít; <p>biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét.</p>
---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> – Megértett szavak, kifejezések integrálása a meglévő szókincsbe – A szóbeli kifejezőképesség fejlesztése – A teljes magyar ábécé nyomtatott kis- és nagybetűi 		
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: Népmesék, műmesék		Óraszám: 28
Fogalmak: szótag, szó, mondat, szöveg, mese, népmese, műmese, cím, szerző, szereplő, helyszín, időrend, tartalom, állandósult szókapcsolat, kezdő és záró fordulat, meseszám		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Érzelmi nevelés – Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés – Szótagoló olvasás – Összeolvasás a szótagoktól a mondatokig – Olvasástechnika fejlesztése – Szövegértő olvasás fejlesztése – Események helyszíne, ideje, sorrendje – Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása 	<ul style="list-style-type: none"> artikulációs gyakorlatok - hangutánzó gyakorlatok - légzőgyakorlatok - mondóka - mondatalkotás eseményképről - szókincsfejlesztés - mondatalkotási gyakorlatok - verstanulás - szó-kép egyeztetése - iránygyakorlatok - betűfelismerés - összeolvasás - szóolvasás - értő olvasás - bábszínház, színházlátogatás - meseíró meghívása, író-olvasó-találkozó szervezése 	<ul style="list-style-type: none"> – kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; – részt vesz az adott közösség kultúrájának megfelelő gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására; – biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét; – felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat

<ul style="list-style-type: none"> – Olvasási stratégiák: jóslás, keresés – Önállóan, képek vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően a lényeges elemek kiemelése és összefoglalása. – Népmesék jellemző jegyeinek megfigyelése: meseszámok, kezdő és záró fordulatok, szóismétlések, szereplőtípusok – A nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi 		<p>is használ;</p> <ul style="list-style-type: none"> – egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését; – a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken; – részt vesz különböző műfajú és megjelenésű szövegek olvasásában és feldolgozásában; – különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között; – képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért; – felismeri a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását; – önállóan, képek vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően kiemeli
--	--	--

		<p>annak lényeges elemeit, összefoglalja azt;</p> <ul style="list-style-type: none">– alkalmaz alapvető olvasási stratégiákat.– megismer néhány mesét és történetet a magyar – és rokon kultúrájú népek irodalmából;– részt vesz népmesék és műmesék, történetek közös olvasásában, feldolgozásában;– megérti a közösen olvasott rövid szövegeket, részt vesz azok olvasásában, feldolgozásában;– a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot;– részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet; <p>közös olvasás, szövegfeldolgozás során megismer néhány mesét, elbeszélést</p>
--	--	--

Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.
--------------------------------	---

TÖRZSANYAG

Magyar népmesék: A vadgalamb és a szarka; Miért haragszik a disznó a kutyára, a kutya a macskára, a macska az egérre?; A sajtot osztó róka; Két kecske találkozott a pallón; A varga, a szikra és a bab; A róka és a kácsák; Jakab meg az apja; Az okos leány; Az öreg halász és a nagyravágyó felesége (Illyés Gyula); A hiú király; Csalimese (Benedek Elek); Lázár Ervin: Mese reggelre; Zelk Zoltán: A három nyúl (verses mese); A pap meg a tojások (cigány népmese); Csukás István: Sün Balázs; Kormos István: Vackor az első bében (részlet)

Témakör: Versek, népköltészeti alkotások		Óraszám: 28
Fogalmak: vers, verses mese, mondóka, kiszámoló, soroló, népdal, verssor, versszak, rím, ritmus, refrén, költő, cím, népköltészet, műköltészet		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Érzelmi fejlesztés – Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés – Ritmusérzék fejlesztése – Olvasástechnika fejlesztése <ul style="list-style-type: none"> – Szótagoló olvasás – Összeolvasás a szótagoktól a mondatokig – Szókincsfejlesztés és, szókincsbővítés – Verbális memória fejlesztése – Népköltészeti alkotások, mondókák, népdalok, sorolók, kiszámolók stb. 	<ul style="list-style-type: none"> - artikulációs gyakorlatok - hangutánzó gyakorlatok - légzőgyakorlatok - mondóka - szótagolás tapssal, titkos nyelv - mondatalkotás eseményképről - szókincsfejlesztés - mondatalkotási gyakorlatok - verstanulás - szótagolás tapssal - szó-kép egyeztetése - összeolvasás - szóolvasás - értő olvasás - bábszínház, színházlátogatás - meseíró meghívása, író-olvasó-találkozó szervezése 	<ul style="list-style-type: none"> – kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; – biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét; – felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ; – egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését; – a megismert

<ul style="list-style-type: none"> – Belső képköltés – Ritmusélmény – Kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával – Egyéni olvasat megteremtése tanítói segítséggel – A nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi – A vers formai jellemzői: ritmus, rím, refrén – Magánhangzók, mássalhangzók 		<p>szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken;</p> <ul style="list-style-type: none"> – ismer és megért rövidebb nép- és műköltészeti alkotásokat, rövidebb epikai műveket, verseket; – részt vesz az adott közösség érdeklődésének megfelelő gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására; – élményt és tapasztalatot szerez különböző ritmikájú lírai művek megismerésével a kortárs és a klasszikus gyermeklírából és a népköltészeti alkotásokból; – érzékeli és átéli a vers ritmusát és hangulatát – felismeri a cím és a szöveg közötti összefüggést, elbeszélő költemények esetén a helyszínt, a szereplőket, az esetleges konfliktust és annak megoldását – részt vesz magyar népi mondókák,
---	--	---

		<p>népdalok, klasszikus és kortárs magyar gyerekversek mozgásos-játékos feldolgozásában, dramatikus előadásában;</p> <ul style="list-style-type: none">– megtapasztalja a vershallgatás, a versmondás, a versolvasás örömét és élményét;– segítséggel vagy önállóan előad verseket ritmuskísérettel;– a versek hangulatát kifejezi a különféle érzékszervi tapasztalatok segítségével (színek, hangok, illatok, tapintási élmények stb.);– a tanító vagy társai segítségével, együttműködésével verssorokat, versrészleteket memorizál;– segítséggel, majd önállóan szöveghűen felidéz néhány könnyen tanulható, rövidebb verset, mondókát, versrészletet, prózai vagy dramatikus szöveget, szövegrészletet;– különböző ritmikájú lírai művek megismerésével élményt és
--	--	--

		tapasztalatot szerez. Megismer alkotásokat a népköltészetből, a kortárs és klasszikus gyermeklírából; – megismer néhány klasszikus, életkorának megfelelő verset a magyar irodalomból;
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

TÖRZSANYAG

Nemes Nagy Ágnes: Nyári rajz; Kányádi Sándor: Ha a napnak; József Attila: Hangya; Weöres Sándor: Galagonya; Zelk Zoltán: Este jó, este jó...; Romhányi József: A bűnbánó elefánt; Csoóri Sándor: Esti párbeszéd; Csoóri Sándor: Csodakutya; Kiss Anna: A nappal és az éjszaka; **Móra Ferenc: A cinege cipője; József Attila: Altató; Petőfi Sándor: Anyám tyúkja;** Petőfi Sándor: Arany Lacinak; Gazdag Erzsébet: Álomban; Móricz Zsigmond: A török és a tehének (A vastag betűs művek memoritek.)

Témakör: Helyem a közösségben – család, iskola		Óraszám: 13
Fogalmak: iskola, osztály, közösség, könyvtár, tanítási idő, szünet, vakáció, házi feladat, család, családtag, rokon, testvér, nagyszülő, dédszülő, unoka, dédunoka, unokatestvér, otthon, barát, társ, összetartozás, felelősség, hűség, becsületesség, igazságosság, munka, házimunka, történet, mese, vers, bekezdés, párbeszéd, cím, szerző, helyszín, szereplők és tulajdonságaik, probléma és megoldás		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Érzelmi fejlesztés – Beszédkészség fejlesztése – Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés 	<ul style="list-style-type: none"> - mondatalkotás eseményképről - szókincsfejlesztés. - mondatalkotási gyakorlatok - verstanulás - összeolvasás 	<ul style="list-style-type: none"> – biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét; – képes családjából származó közösségi

<ul style="list-style-type: none"> – Verbális memória fejlesztése – Időben való tájékozódás fejlesztése – Olvasástechnika fejlesztése – Szótagoló olvasás – Összeolvasás a szótagoktól a mondatokig – Szövegértő olvasás fejlesztése – Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása – Empatikus képesség fejlesztése – A nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi – Olvasási stratégiák: jóslás, keresés – Szépirodalmi és ismeretközlő szövegek 	<ul style="list-style-type: none"> - szociális otthon, idősek otthona stb. látogatása - részvétel családi napon, idősek napján, hasonló események szervezése - szociális otthon, idősek otthona stb. látogatása - részvétel családi napon, idősek napján, hasonló események szervezése 	<p>élményeit megfogalmazni, összevetni az iskolai élet adottságaival, a témakört érintő beszélgetésekben aktívan részt venni</p> <ul style="list-style-type: none"> – felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ; – egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képes, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését; – a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken; – felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását, részt vesz az adott közösség érdeklődésének megfelelő gyermekirodalmi mű közös olvasásában,
---	--	---

		<p>és nyitott annak befogadására;</p> <ul style="list-style-type: none">– különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;– képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;– Képes önállóan vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően a lényeges elemek kiemelésére és összefoglalására;– alkalmaz alapvető olvasási stratégiákat;– megfogalmazza, néhány érvelvel alátámasztja saját álláspontját. Meghallgatja társai véleményét, együttműködik velük;– részt vesz a kortársakkal és a felnőttekkel való kommunikációban, és az adott helyzetnek megfelelően alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat;– önállóan vagy segítséggel szöveghűen felidéz néhány könnyen tanulható, rövidebb verset, mondókát,
--	--	--

		<p>versrészletet, prózai és dramatikus szöveget, szövegrészletet.</p> <ul style="list-style-type: none">– rövid meséket közösen olvas, megért, feldolgoz;– megfigyeli és összehasonlítja a történetek tartalmát és a saját élethelyzetét;– mozgósítja a hallott és olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat;– élményeket és tapasztalatokat szerez változatos irodalmi szövegtípusok és műfajok – klasszikus, kortárs magyar alkotások – megismerésével;– megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet;– felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;
--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> – a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot; – képességeihez mérten bekapcsolódik párbeszéd, dramatikus szituációs játékok megalkotásába; – különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között; – önállóan vagy tanítói segítséggel összefoglalja az olvasott történet tartalmát; – könyvet kölcsönöz a könyvtárból, és azt el is olvassa, élményeit, gondolatait az általa választott módon megosztja; – részt vesz konfliktusokat feldolgozó dramatikus játékokban; – megéli és az általa választott formában megjeleníti a kisebb közösséghez (család, osztály) tartozás élményét.
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

TÖRZSANYAG

Janikovszky Éva: Már iskolás vagyok (részletek); Hervay Gizella: Elfelejtő mese; Zelk Zoltán: Kicsi vagyok én; Nemes Nagy Ágnes: Gesztenyefalevél valamint ismerettartalmú szövegek a Helyem a közösségben – család, iskola témakörben

Témakör: Évszakok, ünnepkörök, hagyományok		Óraszám: 13
Fogalmak: keresztény/keresztény ünnepkörhöz kapcsolódó jelképek (betlehemi csillag, bárány), családi ünnep, nemzeti ünnep, népszokás, népi hagyomány, jeles napok, népi gyermekjáték, hazaszeretet, magyarságtudat, közösség, szólás, közmondás, évszak, körforgás		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none">– Érzelmi fejlesztés– Szótagoló olvasás– Az olvasástechnika fejlesztése– Szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése– Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés– Verbális memória fejlesztése– Nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi– Nemzeti ünnepeink, családi ünnepeink– Magyar hagyományok tisztelete– Az évszakok és ünnepek, jeles napok, népszokások (betlehemezés, március 15., húsvéti locsolkodás) jellemzői,	<ul style="list-style-type: none">- mondatalkotás eseményképről- szókincsfejlesztés- mondatalkotási gyakorlatok- verstanulás- összeolvasás- részvétel hagyományokhoz, ünnepkörhöz kapcsolódó programokon- települési helytörténeti gyűjtemény meglátogatása- ünnepekhez kapcsolódó emlékhelyek meglátogatása	<ul style="list-style-type: none">– kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;– biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét;– életkorának megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;– felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;– egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján

<p>körforgásuk</p> <ul style="list-style-type: none"> – keresztény/keresztény ünnepek: karácsony, húsvét, pünkösd – nemzeti ünnepen elhangzó költemények figyelmes hallgatása, ismeretek szerzése jeles történelmi személyekről – Lakóhely hagyományainak megismerése – Szólások, közmondások, találós kérdések, nyelvtörők, kiszámolók, mondókák 		<p>megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;</p> <ul style="list-style-type: none"> – a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken; – megismer az évszakokhoz, jeles napokhoz, ünnepekhez, hagyományokhoz kapcsolódó szövegeket, dalokat, szokásokat, népi gyermekjátékokat, és ismeri ezek éves körforgását; – jellemző és ismert részletek alapján azonosítja a nemzeti ünnepeken elhangzó költemények részleteit, szerzőjüket megnevezi; – felismer és ért néhány egyszerű, gyakori közmondást és szólást, – megéli és az általa választott formában megjeleníti a közösséghez tartozás élményét; – részt vesz gyerekeknek szóló kiállítások megismerésében, alkotásaival hozzájárul létrehozásukhoz;
---	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> – élményeket és tapasztalatokat szerez saját lakóhelyének irodalmi és kulturális értékeiről; – feladatok megoldása során társaival együttműködik. – részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet.
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

TÖRZSANYAG

Magyar népköltés: Hónapsoroló; Zelk Zoltán: Négy vándor; Kányádi Sándor: Jön az ősz; **Petőfi Sándor: Itt van az ősz, itt van újra /részlet/;** Lázár Ervin: Mit ugrálsz, hideg?; **Weöres Sándor: Száncsengő;** Betlehemes játék; Weöres Sándor: Újévi mese; Gazdag Erzsébet: Itt a farsang; Devecsery László: Húsvét; A virágok vetélkedése (népköltészet – húsvét); Szabó Lőrinc: Tavasz; Szilágyi Domokos: Két nyári mondóka; Ágh István: Virágosat álmodtam; valamint ismerettartalmú szövegek az Évszakok, ünnepekörök, hagyományok témakörben (A vastag betűs művek memoritek.)

Témakör: Állatok, növények, emberek		Óraszám: 13
Fogalmak: ismeretközlő szöveg, adat, információ, időrend, cím, illusztráció		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények

<ul style="list-style-type: none"> – Olvasástechnika fejlesztése – Szövegértés fejlesztése – Olvasási stratégiák: cím és/vagy kép alapján következtetés a szöveg témájára – Beszédfejlesztés – Érzelmi fejlesztés – Kedvenc állat vagy növény néhány mondatos bemutatása – Egyéni beszámoló a természeti környezetben végzett megfigyelésről – Környezet iránti felelősségtudat alakítása, fejlesztése – Állatok csoportosítása különféle szempontok szerint (élőhely, táplálék) – Lényegkiemelés képessége – Szövegben való tájékozódás fejlesztése – Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel – Egyszerű grafikus szervezők megismerése – Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés – Belső képalkotás – Válogató olvasás 	<ul style="list-style-type: none"> - mondatalkotás eseményképről - szókincsfejlesztés. - mondatalkotási gyakorlatok - verstanulás - összeolvasás - településen, település közelében található állat-, növény-, botanikus kert meglátogatása - részvétel természetvédelmi projektben - szótagolás tapssal - szó-kép egyeztetése - településen, település közelében található állat-, növény-, botanikus kert meglátogatása - részvétel természetvédelmi projektben 	<ul style="list-style-type: none"> – felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ; – egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését; – a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken; – egyszerű, játékos formában megismerkedik a szövegek különböző modalitásával, médiumok szövegalkotó sajátosságainak alapjaival; – tapasztalatot szerez a szövegből való információgyűjtés módjairól; – gyakorolja az ismeretfeldolgozás egyszerű technikáit; – ismer és alkalmaz néhány alapvető tanulási technikát; – különböző célú, rövidebb tájékoztató, ismeretterjesztő
---	--	---

<ul style="list-style-type: none"> – Kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése – érzékszervek bevonásával – Tanulás tanulása 		<p>szövegeket olvas hagyományos és digitális felületen;</p> <ul style="list-style-type: none"> – felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, – biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét – a feladatvégzéshez szükséges személyes élményeit, előzetes tudását felidézi; – képzeletét a megértés érdekében mozgósítja; – érti az írott utasításokat, közléseket, kérdéseket, azokra adekvát módon reflektál.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

TÖRZSANYAG

Ismerettartalmú szövegek az Állatok, növények, emberek témakörben

ÍRÁS ÉS HELYESÍRÁS

<p>Témakör: Írás jelrendszere</p>		<p>Óraszám: 25</p>
<p>Fogalmak: nyomtatott betű, írott betű, írásjegy, egyjegyű betű, kétjegyű betű, háromjegyű betű, kisbetű, nagybetű, szótag, szó, mondat, szöveg, ékezet, írásjel, magánhangzó, mássalhangzó, hosszú hang, rövid hang</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> – Szerialitás (a sorrendiség - szabályszerűségek, ismétlődések) fejlesztése – Hallásfejlesztés – 	<ul style="list-style-type: none"> - az írott kis- és nagybetűk szabályos alakítása, kapcsolása. - betűkapcsolatok, rövid szavak írása. - a hangok időtartamának jelölése. - másolás írott, majd nyomtatott mintáról: szavak, szókapcsolatok, rövid 	<ul style="list-style-type: none"> – kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; – egyéni

<p>beszédhallás fejlesztés</p> <ul style="list-style-type: none"> – Testséma, (szem-kéz koordináció, térérzékelés, irányok, arányok, jobb-bal oldal összehangolása, testrészek) nagymozgások fejlesztése – Tapintás, érzékelés fejlesztése – Finommotorika fejlesztése – Síkbeli tájékozódás fejlesztése – Helyes ceruzafogás kialakítása – Írástevékenységhez szükséges helyes testtartás kialakítása – Írástechnika fejlesztése – Írott kis- és nagybetűk alakítása, kapcsolása – Nyelvi jelek értelmezési képességének fejlesztése – Betű- és hangazonosítás – Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése – Magyar ábécé írott kis- és nagybetűi és kapcsolásaik – 3-4 szóból álló mondatok írása 	<p>mondatok írása.</p> <ul style="list-style-type: none"> - hat betűnél nem hosszabb szavak látóhalló tollbamondásra írása. - rövid szavak írása emlékezetből - 3-4 szóból álló mondatok írása 	<p>sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír. Törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre;</p> <ul style="list-style-type: none"> – törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására – részt vesz nagymozgást és finommotorikát fejlesztő tevékenységekben és érzékelő játékokban; – tér- és síkbeli tájékozódást fejlesztő feladatokat megold; – saját tempójában elsajátítja az anyanyelvi írás jelrendszerét; – a hallás és olvasás alapján megfigyelt szavakat, szó szerkezeteket, mondatokat önállóan leírja; – írásbeli munkáját segítséggel, vagy önállóan ellenőrzi és javítja.
--	---	--

Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.
--------------------------------	---

Témakör: A nyelv építőkövei: hang/betű, szótag, szó, szókapcsolat, mondat, szöveg	Óraszám: 36
--	--------------------

Fogalmak: hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, egyjegyű mássalhangzó, kétjegyű mássalhangzó, háromjegyű mássalhangzó, hosszú/kettőzött mássalhangzó, hosszú/kettőzött kétjegyű (háromjegyű) mássalhangzó, rövid magánhangzó, hosszú magánhangzó, szótag, szó, „j” hang kétféle jelölése

Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> - Hang- és betűanalízis, analizáló képesség fejlesztése - Fonémahallás fejlesztése - Vizuális memória fejlesztése - Ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetéséhez, szótagoláshoz) - Beszéd- és artikulációs képesség fejlesztése - Helyesírási készség fejlesztése - Egyjegyű, kétjegyű, háromjegyű mássalhangzók írása a szavakban - A kiejtéssel megegyező rövid (2-3 szótagból álló) szavak helyes leírása; - Aktív szókinccs fejlesztése - Szótagolás, elválasztás - Legalább 20-20 (összesen 40) gyakran használt „j”-t és „ly”-t tartalmazó szó (egy- 	<ul style="list-style-type: none"> - szabályos betűalakítás és betűkapcsolás a szavak, szókapcsolatok, mondatok és rövid szövegek írásakor - az íráshasználat normáinak megtartása - elvárható tempójú írás - egy-két összefüggő mondat leírása másolással, tollbamondás után vagy emlékezetből - helyes írásszokások alkalmazása (testtartás, írószerfogás, kézcsúsztatás). 	<ul style="list-style-type: none"> - saját tempójában elsajátítsa az anyanyelvi írás jelrendszerét; - az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan írjon, és törekedjék a rendezett írásképre; - törekedjék a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására; - a hallás és olvasás alapján megfigyelt szavakat, szó szerkezeteket, mondatokat önállóan leírja; - érthetően, a kommunikációs helyzetnek megfelelően kommunikáljon; - feladatvégzés során társaival együtt működjenek; - írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrizze, javítsa - megfigyeli, és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat,

<p>vagy kéttagú szavak) helyes leírása</p> <ul style="list-style-type: none"> - 20 „tj”, „lj”, „dj”, „nj”, „dt”, „ts” betűkapcsolatból származó összeolvadást vagy hasonulást tartalmazó szó <p>4-5 szóból álló mondat leírása</p>		<p>valamint időtartamukat;</p> <ul style="list-style-type: none"> - különbséget tesz az egyjegyű, a kétjegyű és a háromjegyű betűk között; - a hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban; - a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

<p>Témakör: Kisbetű - nagybetű</p>		<p>Óraszám: 22</p>
<p>Fogalmak: kisbetűs és nagybetűs ábécé, élőlények neve, tárgyak neve, több hasonló név, saját név, önellenőrzés, hibajavítás, személynév, állatnév, helynév</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Szókincsfejlesztés, szókincs-aktivizálás - Helyesírási készség fejlesztése funkcionális másolással, tollbamondással - Hibajavítás és önellenőrzési képesség fejlesztése - Szavak csoportosítása és válogatása jelentésük alapján - Élőlény, tárgy neve - Több hasonló 	<ul style="list-style-type: none"> - szabályos betűalakítás és betűkapcsolás a szavak, szókapcsolatok, mondatok és rövid szövegek írásakor - az íráshasználat normáinak megtartása - elvárható tempójú írás - helyes írásszokások alkalmazása (testtartás, írószerfogás, kézcsúsztatás) - szavak csoportosítása, válogatása 	<ul style="list-style-type: none"> - élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál; - biztosan ismeri a kis- és nagybetűs ábécét, azonos és különböző betűkkel kezdődő szavakat betűrendbe sorol. A megismert szabályokat alkalmazza digitális felületen való kereséskor is; - felismeri, jelentésük

<p>élőlény, tárgy neve és helyesírása</p> <ul style="list-style-type: none"> – Saját nevek helyesírása (egyszerű személynévek, állatnevek, helynevek) – Mondatkezdő nagybetű 		<p>alapján csoportosítja, és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az élőlények, tárgyak, gondolati dolgok nevét;</p> <ul style="list-style-type: none"> – a mondatot nagybetűvel kezdi, alkalmazza a mondat hanglejtésének, a beszélő szándékának megfelelő mondatvégi írásjeleket a kijelentő és kérdő mondatoknál – a több hasonló élőlény, tárgy nevét kis kezdőbetűvel írja; – a személynévek, állatnevek és a lakóhelyhez kötődő egyszerű egyelemű helyneveket nagy kezdőbetűvel írja le.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

<p>Témakör: A magyar ábécé – a betűrend</p>		<p>Óraszám: 25</p>
<p>Fogalmak: hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, egyjegyű mássalhangzó, kétjegyű mássalhangzó, háromjegyű mássalhangzó, hosszú/kettőzött mássalhangzó, hosszú/kettőzött kétjegyű mássalhangzó, rövid magánhangzó, hosszú magánhangzó, szótag, szó, ábécé, betűrend, szótár, „j” hang kétféle jelölése</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>

<ul style="list-style-type: none"> - Hang- és betűanalízis, analizáló képesség fejlesztése - Fonémahallás fejlesztése - Vizuális memória fejlesztése - Ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetéséhez, szótagoláshoz) - Beszéd- és artikulációs képesség fejlesztése - Helyesírási készség fejlesztése - Aktív szókincs fejlesztése - A nyomtatott és írott magyar ábécé kis- és nagybetűi - A betűrend, a különböző betűvel kezdődő szavak betűrendbe sorolása 	<ul style="list-style-type: none"> - szabályos betűalakítás és betűkapcsolás a szavak, szókapcsolatok, mondatok és rövid szövegek írásakor - az íráshasználat normáinak megtartása - elvárható tempójú írás - helyes írásszokások alkalmazása (testtartás, írószerfogás, kézcsúsztatás) - magánhangzók, mássalhangzók megkülönböztetése - könyvtárlátogatás 	<ul style="list-style-type: none"> - saját tempójában elsajátítja az anyanyelvi írás jelrendszerét; - az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre; - törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására; - a hallás és olvasás alapján megfigyelt szavakat, szószerkezeteket, egyszerű mondatokat önállóan leírja; - érthetően, a kommunikációs helyzetnek megfelelően kommunikál; - ismer és használ nyomtatott és digitális forrásokat az ismeretei bővítéséhez, rendszerezéséhez; - biztosan ismeri és használja a kis- és nagybetűs ábécét, azonos és különböző betűkkel kezdődő szavakat betűrendbe sorol. Az erre vonatkozó szabályokat alkalmazza digitális felületen való kereséskor is;
--	---	---

		<ul style="list-style-type: none"> – feladatvégzés során társaival együttműködik; – írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja – különböző betűkkel kezdődő szavakat betűrendbe sorol; – segítséggel használ életkorának megfelelő szótárakat; – megfigyeli, és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat; <p>különbséget tesz az egyjegyű, a kétjegyű és a háromjegyű betűk között, és írásban pontosan jelöli ezeket a tanult szavakban</p>
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: Hangok időtartamának jelentés megkülönböztető szerepe		Óraszám: 36
Fogalmak: mondat, szó, rövid/hosszú magánhangzó/mássalhangzó, jelentés, időtartam		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – fonémahallás fejlesztése – ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetése) 	<ul style="list-style-type: none"> - a mondat, a szó, a hang, a betű felismerése és megnevezése - az ábécé hangjainak felsorolása - a betűrend használata gyakorlati feladatokban - a hangok csoportosítása fajtájuk és 	<ul style="list-style-type: none"> – kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; – saját tempójában

<ul style="list-style-type: none"> – szókincsfejlesztés – artikuláció fejlesztése – beszédfejlesztés – helyesírási készség fejlesztése – jellegzetes, csak magánhangzók vagy mássalhangzók időtartamában eltérő szavak helyesírása 	<p>időtartamuk szerint</p> <ul style="list-style-type: none"> - a szótagolás szabályszerűségeinek felismerése - a szavak jelentést hordozó szerepének ismerete 	<p>elsajátítja az anyanyelvi írás jelrendszerét;</p> <ul style="list-style-type: none"> – az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre; – törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására; – írásbeli munkáját önállóan vagy segítséggel ellenőrzi, javítja – megfigyeli és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat; – a hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

3–4. évfolyam

A harmadik-negyedik évfolyamon továbbra is kiemelt feladat az ösztönös nyelvhasználat tudatossá tétele és annak fejlesztése. Figyelembe kell venni, hogy a tanulók nyelvi képességei különbözőek. Ezért folyamatosan szükséges az egyéni képességeket figyelembe vevő differenciált fejlesztés.

A beszédfejlesztés, az olvasástechnika és a szövegértés fejlesztése párhuzamosan folyik. Változatos műfajú és típusú szövegek segítik az egyéni szövegértelmezés kialakulását, és alapozzák a szövegfeldolgozás és a szövegből való tanulás technikáit. A kronologikus gondolkodás fejlesztése ebben az időszakban kezdődik meg történelmi témájú szövegek segítségével. Ezekkel a szövegekkel nem a történelmi ismeretek átadása, évszámok megtanítása a cél, hanem a fejlesztés mellett a nemzeti identitástudat kialakítása és a hazaszeretetre nevelés. Az első-második évfolyamon megjelenő témaköröket a harmadik-negyedik évfolyamon kibővítjük a világról szerzett ismeretekkel, a közösségi értékekkel és a környezettudatossággal. A feldolgozott szövegek mellett ezeken az évfolyamokon hosszabb epikus művekkel is találkozhatnak a tanulók, melynek célja az olvasóvá nevelés.

Törekedni kell arra, hogy az irodalmi alkotás kiválasztása az osztályközösséggel együtt történjen, és olyan, igényes művet olvassanak a gyerekek, amely az adott gyerekcsoport érdeklődésének és sajátosságainak megfelel. Fontos, hogy a kiválasztott művet tanítási óra keretében, folyamatolvasással dolgozzuk fel. Ez azt jelenti, hogy a tanító bemutatja a mű egyes részeit, majd néma (ha regényről van szó, otthoni) olvasásra és/vagy csoportos feldolgozásra jelöli ki.

Az írástechnika fejlesztése és az eszközzintű íráshasználat ezen a két évfolyamon is folytatódik. Nem nyelvi ismereteket tanítunk, hanem játékos, élményszerű tapasztalatokon alapuló fejlesztés folyik. A szófaji fogalmak helyett a szavak jelentésével és helyesírásával foglalkozunk.

A szóbeli és az írásbeli kifejezőkészség fejlesztése párhuzamosan zajlik. Az írásbeli szövegalkotásban az a cél, hogy élményalapú szövegek készüljenek akár közös alkotásként is. Ezek érdemjeggyel történő értékelése – az értékelés szubjektív jellege miatt – nem javasolt.

Az oktatási szakasz kimeneti méréssel zárul.

A 3–4. évfolyamon a magyar nyelv és irodalom tantárgyak alapóraszám: 360 óra

OLVASÁS, SZÖVEGÉRTÉS

Témakör: Beszéd és kommunikáció		Óraszám: 22
Fogalmak: helyesejtés, beszédlégzés, artikuláció, időtartam, hangerő, beszédtempó, ritmus, hangletjtés, hangsúly, szünet, testtartás, mimika, térközszabályozás, párbeszéd, szituáció, improvizáció		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Érzelmi fejlesztés – Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés – Ritmusérzék-fejlesztés – Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés – Beszédeszlelés, beszédértés 	<ul style="list-style-type: none"> - Részvétel prezentáció készítésében és előadásában 	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</p> <ul style="list-style-type: none"> – élethelyzetnek megfelelően,

<ul style="list-style-type: none"> – Kifejező, érthető beszéd – Helyes ejtés tanítása – Nem nyelvi jelek használata – Kapcsolatfelvételi formák, társalgási fordulatok – Párbeszéd, szituációs játékok, improvizáció 		<p>kifejezően, érthetően kommunikál;</p> <ul style="list-style-type: none"> – megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a kommunikációs helyzetnek megfelelően reagál; – egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését; – részt vesz a kortársakkal és felnőttekkel való kommunikációban, és az adott helyzetnek megfelelően alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat; – használja a kapcsolatfelvételi, kapcsolattartási, kapcsolatlezárási formákat: köszönés, kérés, megszólítás, kérdezés; testtartás, testtávolság, tekintettartás, hangsúly, hanglejtés, hangerő, hangszín, megköszönés, elköszönés; – élményeiről, olvasmányairól segítséggel vagy önállóan beszámol. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – beszédlégzése és artikulációja
---	--	---

		<p>megfelelő, figyelmet fordít a hangok időtartamának helyes ejtésére, a beszéd helyes ritmusára, hangsúlyára, tempójára, az élethelyzetnek megfelelő hangerőválasztásra</p> <ul style="list-style-type: none"> – a tanult verseket, mondókákat, rövidebb szövegeket szövegűen, érthetően tolmácsolja; – részt vesz ismert szövegek (versek, nyelvtörők, mesék) mozgással, dramatikus elemekkel történő élményszerű megjelenítésében; – képességeihez mérten bekapcsolódik párbeszéd, dramatikus szituációs játékok, improvizációk megalkotásába.
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: Mesék, történetek		Óraszám: 22
Fogalmak:		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények

<ul style="list-style-type: none"> - Érzelmi fejlesztés - Hallott szöveg megértésének fejlesztése - Olvasástechnika fejlesztése - Szövegértő olvasás fejlesztése - Szövegben való tájékozódás fejlesztése - Vázlatírás, hiányos vázlat kiegészítése a szöveghez - Illusztráció készítése, kiegészítése, a meglévő társítása - Kulcsszavak azonosítása - Főbb szerkezeti egységek elkülönítése - Beszédfejlesztés - Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés - Verbális memória fejlesztése - Érzelmi intelligencia fejlesztése - Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása - Lényegkiemelő képesség fejlesztése - Olvasási stratégiák: jóslás, áttekintés, keresés, összefoglalás - Grafikus szervezők: fűrtábra, T-táblázat, Venn-diagram, fogalomtáblázat, kerettörténet, történettérkép, 	<ul style="list-style-type: none"> - Bábszínház-, színházlátogatás - Élő meseíró meghívása, író-olvasó találkozó szervezése - Interjú készítése 	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</p> <ul style="list-style-type: none"> - felkészülés után tagolt szöveget érthetően olvas hangosan; - részt vesz az adott közösség kultúrájának megfelelő gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására; - felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ; - egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését; - mozgósítja a hallott és olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat; - önállóan, képek, grafikai szervezők (kerettörténet, történettérkép, mesetáblázat, karakter-térkép, történetpiramis stb.)
---	--	--

<p>mesetáblázat, karakter-térkép, történetpiramis...</p> <p>– Mesék jellemzői: jellegzetes szereplők, kifejezések, fordulatok és meseszámok</p>		<p>segítségével vagy tanítói segédlettel a szöveg terjedelmétől függően összefoglalja a történetet;</p> <p>– részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;</p> <p>– felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést;</p> <p>– azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;</p> <p>– képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;</p> <p>– ismer és alkalmaz néhány digitális olvasási technikát;</p> <p>– megfogalmazza, néhány érveléssel alátámasztja saját álláspontját. Meghallgatja társai véleményét és együttműködik velük;</p> <p>– részt vesz a konfliktusokat feldolgozó dramatikus játékokban;</p> <p>– részt vesz a kortársakkal és a felnőttekkel való</p>
---	--	--

		<p>kommunikációban, az adott helyzetnek megfelelően alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat, alkalmaz alapvető olvasási stratégiákat;</p> <ul style="list-style-type: none"> – megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a beszédhelyzetnek megfelelően reflektál; – a szöveg megértését igazoló feladatokat végez. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – megismer néhány mesét és történetet a magyar és más népek irodalmából. – élményeket és tapasztalatokat szerez változatos irodalmi szövegtípusok és műfajok – klasszikus, kortárs magyar alkotások – megismerésével; – olvas és megért nép- és műköltészeti alkotásokat, rövidebb epikai műveket, verseket; – részt vesz népmesék és műmesék, regék, mondák, történetek közös olvasásában, feldolgozásában; – különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között; – felismeri, indokolja
--	--	--

		<p>a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;</p> <ul style="list-style-type: none"> – saját gondolkoási és nyelvi szintjén megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult élményt és képzetet; – a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot; – képzeletét a megértés érdekében mozgósítja; – megfigyeli és összehasonlítja a történetek lényeges mozzanatait és a saját vagy társai élethelyzetét; – részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet; – önállóan, képek, grafikai szervezők segítségével vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően kiemeli annak lényeges elemeit, összefoglalja azt; – megismer
--	--	--

		gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet, médiatermék.
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

TÖRZSANYAG

Magyar népmesék: A furfangos királykisasszony és az okos molnárlegény; A molnár, a fia meg a szamár; Világszép Ilonka; Hazugságmese; Füllentő mese; Kőleves; A só; Szécsi Magda; A cigányasszony meg az ördög; Benedek Elek: A szamár meg az oroszlán; A holló és a róka - Aesopus, La Fontaine; Romhányi József: Interjú a farkassal, aki állítólag megette Piroskát; Rákos Sándor: A két kis vadvadkörtefa; Tordon Ákos: Pilleruha; Lázár Ervin: Csodapatika; Csukás István: A téli tücsök meséi (részlet)

Témakör: Mondák, regék		Óraszám: 30
Fogalmak: monda, rege, mesei elem, valós elem, cím, szerző, helyszín, időrend, tartalom, múlt, jelen, jövő		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Érzelmi fejlesztés – Olvasástechnika fejlesztése – Szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése – Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés – Térbeli és időbeli tájékozódás fejlesztése – Kronologikus gondolkodás fejlesztése – Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása – Múltbéli események, élethelyzetek és szokások felismerése, 	<ul style="list-style-type: none"> - Mondákban előforduló történelmi helyszínek megtekintése 	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</p> <ul style="list-style-type: none"> – az élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál; – képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért; – felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ; – egyszerű magyarázat,

<p>elkülönítése</p> <ul style="list-style-type: none"> - Olvasási stratégiák: jóslás, keresés, áttekintés, összefoglalás - Mondák-regék valós és mesei elemei Híres történelmi személyek és események 		<p>szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését;</p> <ul style="list-style-type: none"> - részt vesz regék, mondák, történetek közös olvasásában, feldolgozásában; - saját gondolkodási és nyelvi szintjén megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet - felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását; - önállóan képek, grafikai szervezők segítségével vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően kiemeli annak lényeges elemeit, összefoglalja tartalmát; - a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot; - különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között; - bővíti a témáról szerzett ismereteit egyéb források feltárásával, gyűjtőmunkával,
--	--	---

		<p>könyvtárhasználattal , filmek, médiatermékek megismerésével.</p> <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – megérti a közös olvasott rövid szövegeket, részt vesz azok olvasásában, feldolgozásában; – nyitottá válik a magyarság értékeinek megismerésére, fejlődik nemzeti identitástudata, történelmi szemlélete; – részt vesz rövid történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében , megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet; – részt vesz gyerekeknek szóló kiállítások megismerésében. Alkotásaival hozzájárul létrehozásukhoz; – megismer a szűkebb környezetéhez kötődő irodalmi és kulturális emlékeket, emlékhelyeket.
--	--	---

Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.
--------------------------------	---

TÖRZSANYAG

Gaál Mózes: Mese a csodaszarvasról; Móra Ferenc: A hunok hazát keresnek; Móra Ferenc: Az Isten kardja; Gárdonyi Géza: Attila temetése; Gaál Mózes: Emese álma; Lázár Ervin: Szent István koronája *(részletek)*; A sapkatöltés – Szent István-legenda – *somogyi népmonda nyomán*; Mátyást királlyá választják – *Benczédi Székely István és Thuróczi János krónikája nyomán*; Mátyás király és az öregember – *(Illyés Gyula: Hetvenhét magyar népmese)*; Móra Ferenc: Furfangos Támadi; Móra Ferenc: Kevély Kereki valamint ismerettartalmú szövegek

Témakör: Versek, népköltészeti alkotások		Óraszám: 25
Fogalmak:		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Érzelmi fejlesztés – Hallásfejlesztés - beszédhallás fejlesztése – Ritmusérzék fejlesztése – Olvasástechnika fejlesztése – Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés – Verbális memória fejlesztése <ul style="list-style-type: none"> – Belső képalkotás – Kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése – érzékszervek bevonásával – Egyéni szövegértelmezés kialakítása tanítói segítséggel – Ritmus, rím, refrén 	<ul style="list-style-type: none"> - Bábszínház-, színházlátogatás - Élő költő meghívása, író-olvasó találkozó szervezése - Interjú készítése 	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</p> <ul style="list-style-type: none"> – élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál; – életkorának megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért; – felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ; – egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus

<ul style="list-style-type: none"> – Magánhangzók, mássalhangzók – Népköltészeti alkotások: mondókát, népdalt, sorolót 		<p>tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;</p> <ul style="list-style-type: none"> – megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a beszédhelyzetnek megfelelően reflektál; – a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken; – ismer és megért rövidebb nép- és műköltészeti alkotásokat, rövidebb epikai műveket, verseket; – részt vesz az adott közösség érdeklődésének megfelelő gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására; – élményt és tapasztalatot szerez változatos ritmikájú lírai művek megismerésével a kortárs és a klasszikus gyermeklírából és a népköltészeti alkotásokból; – felismeri és indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést; – megfigyeli a költői nyelv sajátosságait, megértésélményeit az általa választott módon
--	--	--

		<p>megfogalmazza, megjeleníti.</p> <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – részt vesz magyar népi mondókák, népdalok, klasszikus magyar gyerekversek mozgásos-játékos feldolgozásában, dramatikus előadásában; – a versek hangulatát kifejezi a különféle érzékszervi tapasztalatok segítségével (színek, hangok, illatok, tapintási élmények stb.); – önállóan vagy segítséggel szöveghűen felidéz néhány könnyen tanulható, rövidebb verset, mondókát, versrészletet, népköltészeti alkotást, prózai és dramatikus szöveget, szövegrészletet; – szövegszerűen felidézi Kölcsey Ferenc: Himnusz, Vörösmarty Mihály: Szózat, Petőfi Sándor: Nemzeti dal című verseinek részleteit.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

TÖRZSANYAG

Nemes Nagy Ágnes: Fekete hattyú; Nemes Nagy Ágnes: Bodzavirág; Kányádi Sándor: Valami készül; **Radnóti Miklós: Éjszaka**; Verbőczy Antal: Ősz (képvers); Áprily Lajos:

Március; **József Attila: Mama**; Tóth Árpád: Láng; József Attila: Kertész leszek; Weöres Sándor: Hold és felhő; Nagy László: Dióverés; Kányádi Sándor: Ballada; Tamkó Sirató Károly: Tengerecki hazaszáll; **Kölcsey Ferenc: Himnusz (első két versszak)**; **Vörösmarty Mihály: Szózat (keretversszakok)**; **Petőfi Sándor: Nemzeti dal**; Leksa Manush: Cigány bölcsődal (A vastag betűs művek memoritek.)

Témakör: Helyem a világban		Óraszám: 25
Fogalmak: világ, földrész, ország, haza, környezet, közösség, család		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi – Szótagoló olvasás – Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés – Olvasástechnika fejlesztése – Szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése – Élő és élettelen környezet – Kulturális értékek megismerése és tisztelete – Természeti értékek tisztelete – Környezettudatosság – Együttműködés, közösségformálás – Önismeret, társismeret – Kulturált véleménynyilvánítás – Mások véleményének elfogadása – Fenntartható fejlődés 	<ul style="list-style-type: none"> - szociális otthon, idősek otthona stb. látogatása - részvétel családi napon, idősek napján, hasonló események szervezése - részvétel természetvédelmi projektben - nemzeti emlékhelyek meglátogatása múzeumlátogatás 	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</p> <ul style="list-style-type: none"> – képes családjából származó közösségi élményeit megfogalmazni, összevetni az iskolai élet adottságaival, a témakört érintő beszélgetésekben aktívan részt venni – felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. – digitális forrásokat is használ; – egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képes, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését; – a megismert szavakat, kifejezéseket

		<p>alkalmazza a különböző nyelvi szinteken;</p> <ul style="list-style-type: none"> – képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért; – szöveg terjedelmétől függően összefoglalja a szöveg tartalmát; – alkalmaz alapvető olvasási stratégiákat; – megfogalmazza, néhány érveléssel alátámasztja saját álláspontját. Meghallgatja társai véleményét és együttműködik velük; – részt vesz a kortársakkal és a felnőttekkel való kommunikációban és az adott helyzetnek megfelelően alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat; <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. – digitális forrásokat is használ; – törekszik a világ tapasztalati úton történő megismerésére, értékeinek tudatos megóvására;
--	--	---

		<ul style="list-style-type: none"> – megfigyeli és összehasonlítja a történetek tartalmát és a saját élethelyzetét; mozgósítja a hallott vagy olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat; – élményeket és tapasztalatokat szerez néhány szövegtípusról és műfajról, szépirodalmi és ismeretközlő szövegről; – megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet; – azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását; – nyitottá válik a magyarság értékeinek megismerésére, fejlődik nemzeti identitástudata, történelmi szemlélete; – részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult
--	--	---

		<p>élményt és képzetet;</p> <ul style="list-style-type: none"> – megéli és az általa választott formában megjeleníti a közösséghez tartozás élményét; – tapasztalatot szerez a szövegből való információgyűjtés módjairól; – gyakorolja az ismeretfeldolgozás egyszerű technikáit; – ismer és alkalmaz néhány alapvető tanulási technikát; – különböző célú, rövidebb tájékoztató, ismeretterjesztő szövegeket olvas hagyományos és digitális felületen; – felismeri a cím és a szöveg közötti összefüggést; – feladatvégzés során társaival együttműködik.
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

TÖRZSANYAG

Kiss Anna: Hol van a világ vége? – *próza költemény*; Fekete István: A tölgyfa (részlet); Csukás István: Kurta mese Lázár Ervinről (Lázár Ervin ötvenedik születésnapjára) valamint Ismerettartalmú szövegek a Helyem a világban témakörben

Témakör: Ünnepekörök, hagyományok, mesterségek		Óraszám: 25
Fogalmak: családi ünnep, nemzeti ünnep, állami ünnep, népszokás, népi hagyomány, jeles napok, népi gyermekjáték, hazaszeretet, magyarságtudat, közösség, szólás, szóláshasonlat, közmondás, körforgás, mesterség, foglalkozás		
Fejlesztési feladatok,	Tevékenységek	Tanulási eredmények

ismeretek (óraszám)		
<ul style="list-style-type: none"> – Olvasástechnika fejlesztése – Szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése – Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés – Nemzeti ünnepeink, családi ünnepeink – Magyar hagyományok tisztelete – Az ünnepek jellemzői, körforgásuk – Lakóhely hagyományainak megismerése – Szólások, szóláshasonlatok, közmondások – Találós kérdések – Régi magyar mesterségek – Jeles történelmi személyek Szent István király, Szent László király, IV. Béla király, Mátyás király, II. Rákóczi Ferenc, Petőfi Sándor, Széchenyi István, Kossuth Lajos 	<ul style="list-style-type: none"> - Részvétel hagyományokhoz, ünnepkörökhöz kapcsolódó programokon - Települési helytörténeti gyűjtemény meglátogatása - Ünnepekhez kapcsolódó emlékhelyek meglátogatása - Találkozás, ismerkedés népi mesterségek művelőivel <p>Részvétel népi mesterségekhez kapcsolódó tevékenységekben</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</p> <ul style="list-style-type: none"> - élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál; – olvasási szintjének megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért; – felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ; – egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését; – megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a beszédhelyzetnek megfelelően reflektál, a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken; – ismer és ért néhány egyszerű és gyakori szólást, szóláshasonlatot, közmondást, találós kérdést, nyelvtörőt,

		<p>kiszámolót, mondókat;</p> <ul style="list-style-type: none"> – megéli a közösséghez tartozás élményét; – megismeri saját lakóhelyének irodalmi és kulturális értékeit. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – megérti a rövid szövegeket, részt azok olvasásában, közös feldolgozásában; – ismeri a keresztény/keresztén ünnepköröket (karácsony, húsvét, pünkösd), nemzeti és állami ünnepeket (március 15., augusztus 20., október 23.), népszokást (Mártonnap, Luca-nap, betlehemezés, húsvéti locsolkodás, pünkösdölés); – megéli és az általa választott formában megjeleníti a közösséghez tartozás élményét; – részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében; – részt vesz magyar népi mondókák, népdalok, klasszikus magyar gyerekversek mozgásos-játékos feldolgozásában,
--	--	--

		<p>dramatikus előadásában;</p> <ul style="list-style-type: none"> – megismeri a jeles napokhoz, ünnepekhez, hagyományokhoz, népi mesterségekhez kapcsolódó szövegeket, dalokat, szokásokat, népi gyermekjátékokat; – jellemző és ismert részletek alapján azonosítja a nemzeti ünnepeken elhangzó költemények részleteit, szerzőjüket megnevezi; – részt vesz a témában neki szóló kiállítások megismerésében; – megfigyeli az ünnepek, hagyományok éves körforgását; – jellemző és ismert részletek alapján azonosítja a nemzeti ünnepeken elhangzó költemények részleteit, szerzőjüket megnevezi; ismerkedik régi magyar mesterségekkel, irodalmi művek olvasásával és gyűjtőmunkával.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

TÖRZSANYAG

Nagy László: Adjon az Isten; Nagy László: Csodafiú – szarvas; Nagyváradi János: Csendes éj; Dsida Jenő: Itt van a szép karácsony; Ady Endre: Kis, karácsonyi ének; Szabó Lőrinc:

Lóci verset ír; Locsolóvers; Kodály Zoltán: Pünkösdlő (részlet) továbbá ismerettartalmú szövegek az Ünnepekörök, hagyományok, mesterségek témakörben

Témakör: Növények, állatok, emberek, találmányok		Óraszám: 35
Fogalmak: ismeretközlő szöveg, adat, információ, cím, illusztráció, szöveg, bekezdés		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Olvasástechnika fejlesztése – Szövegértés fejlesztése – Beszédfejlesztés – Egyszerű magyarázat, szemléltetés alapján új szó vagy kifejezés jelentésének megértése – A megismert szavak, kifejezések alkalmazása a különböző nyelvi szinteken – Kedvenc növény, állat, híres magyar ember és találmányai néhány mondatos bemutatása (Jedlik Ányos, Puskás Tivadar, Szentgyörgyi Albert, Bíró László, Gábor Dénes, Neumann János, Rubik Ernő) – Egyéni beszámoló a természeti környezetben végzett megfigyelésekről – Növények, állatok csoportosítása különféle szempontok szerint 	<ul style="list-style-type: none"> - Településen, település közelében található állat-, növény-, botanikus kert meglátogatása - Részvétel természetvédelmi projektben - Múzeumlátogatás 	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</p> <ul style="list-style-type: none"> – az élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál; – felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ; – egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését; – olvasási szintjének megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért; – tapasztalatot szerez a szövegből való információgyűjtés módjairól; – gyakorolja az ismeretfeldolgozás egyszerű technikáit;

<ul style="list-style-type: none"> - Egyszerű grafikus szervezők alkalmazása (fürtábra, t-táblázat, gondolatterkép) - Lényegkiemelés képessége - Szövegben való tájékozódás fejlesztése - Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel - Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés - Verbális memória fejlesztése - Belső képalkotás - Kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése - érzékszervek bevonásával - Tanulás tanulása 		<ul style="list-style-type: none"> - ismer és alkalmaz néhány alapvető tanulási technikát; - különböző célú, rövidebb tájékoztató, ismeretterjesztő szövegeket olvas hagyományos és digitális felületen; - felismeri a cím és a szöveg közötti összefüggést; - feladatvégzés során társaival együttműködik. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a szövegekhez kapcsolódó személyes élményeit, ismereteit felidézi és megosztja; - röviden indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést; - kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot, - önállóan vagy tanítói segítséggel használja az alapvető olvasási stratégiákat; - információkat, adatokat gyűjt a szövegből, kiemeli a bekezdések lényegét; tanítói segítséggel, vagy önállóan megfogalmazza azt. - megismeri és alkalmazza az adott témához kapcsolódó lexikonokat; - néma olvasás útján megérti a rövid, életkorának
---	--	--

		megfelelő tankönyvi szöveg tartalmát és az utasításokat;
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

TÖRZSANYAG

Buda Ferenc: Kőből rakott mese; Lázár Ervin: Bab Berci köve - dramatizált változat valamint ismerettartalmú szövegek; A föld élőlényei: növények, állatok – az életkori sajátosságoknak megfelelő érdekességek; Különleges tájak bemutatása (Magyarország); Magyar találmányok felfedezések; Nobel-díjasok valamint ismerettartalmú szövegek

Témakör: Olvassunk együtt! Közös olvasmányok		Óraszám: 10
Fogalmak: regény, meseregény, szerző, cím, kiadó, tartalomjegyzék, fülszöveg, történet, valóság, fejezet, időrend, szereplő, helyszín, probléma, megoldás, illusztráció		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Érzelmi nevelés – Irodalmi műveltség alapozása – Hallott és olvasott szöveg megértésének fejlesztése – Bemutató olvasás követése – Olvasásra nevelés – Olvasási kedv felkeltése, olvasás megszerettetése – Kreatív befogadás – Kreatív írás – Szövegértő olvasás fejlesztése – Szövegben való tájékozódás fejlesztése – Kulcsszavak 	<ul style="list-style-type: none"> - Könyvtárlátogatás - Színház, bábszínház látogatása - Részvétel olvasmánnyal kapcsolatos prezentáció készítésében - Közös olvasmány dramatikus feldolgozása - Közös olvasmányt feldolgozó film megtekintése 	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</p> <ul style="list-style-type: none"> – olvasási szintjének megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért; – felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ; – egyszerű magyarázat,

<p>azonosítása, főbb szerkezeti részek elkülönítése</p> <ul style="list-style-type: none"> – Beszédfejlesztés – Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés – Verbális memória fejlesztése – Érzelmi intelligencia fejlesztése – Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása – Lényegkiemelő képesség fejlesztése – Olvasási stratégiák: jóslás, áttekintés, keresés, összefoglalás – Grafikus szervezők: pl. fűrtábra, T-táblázat, Venn-diagram, fogalomtáblázat kerettörténet, történettérkép, mesetáblázat, karakter-térkép, történetpiramis stb. – Illusztráció készítése, kiegészítése, a meglévő társítása – Lapbook, plakát, könyvajánló, képregény – Kérdésfeltevés 		<p>szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;</p> <ul style="list-style-type: none"> – megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a beszédhelyzetnek megfelelően reflektál; – nyitott az irodalmi művek befogadására; – értő figyelemmel követi a tanító/társai felolvasását; – verbális és vizuális módon vagy dramatikus eszközökkel reflektál a szövegre, megfogalmazza a szöveg alapján benne kialakult képet; – röviden indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést; – mozgósítja a hallott és olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és megfogalmazza a köztük lévő kapcsolatokat; – saját gondolkodási és nyelvi szintjén megalkotja a szöveg jelentését önmaga számára, megfogalmazza, néhány érveléssel alátámasztja saját
--	--	--

		<p>álláspontját; meghallgatja társai véleményét, azokra reflektál.</p> <ul style="list-style-type: none"> – részt vesz a konfliktusokat feldolgozó dramatikus játékokban; – részt vesz a kortársakkal és a felnőttekkel való kommunikációban; – az adott helyzetnek megfelelően tudatosan alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat; – alkalmaz alapvető olvasási stratégiákat; – az olvasott szöveghez illusztrációt készít, a hiányos illusztrációt kiegészíti, vagy a meglévőt társítja a szöveggel. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ajánlással és/vagy egyéni érdeklődésének és az életkori sajátosságainak megfelelően – választott irodalmi alkotást ismer meg; – részt vesz az adott közösség érdeklődésének megfelelő, gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására; – élményeket és tapasztalatokat
--	--	---

		<p>szerez változatos irodalmi szövegek: klasszikus, kortárs magyar alkotások megismerésével;</p> <ul style="list-style-type: none"> – olvas és megért nép- és műköltészeti alkotásokat, rövidebb epikai műveket; – megtapasztalja az életkorának, érdeklődésének megfelelő szövegek befogadásának és előadásának élményét és örömét; – részt vesz legalább két hosszabb terjedelmű, magyar és gyermekirodalmi alkotás feldolgozásában; – különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között; – a megismert irodalmi szövegekhez, iskolai eseményekhez plakátot, meghívót, saját programjaihoz meghívót készít hagyományosan és digitálisan; – azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a problémahelyzetet és annak megoldását; – az olvasott szövegekben kulcsszavakat azonosít, a főbb szerkezeti egységeket önállóan vagy segítséggel elkülöníti;
--	--	--

		<ul style="list-style-type: none">– megfogalmazza saját véleményét a szereplők cselekedeteiről;– képzeletét a megértés érdekében mozgósítja;– megfigyeli és összehasonlítja a történetek tartalmát és a saját élethelyzetét;– mozgósítja a hallott vagy olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat;– részt vesz a közösen feldolgozott történet dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;– önállóan képek, grafikai szervezők segítségével vagy tanítói segítségével a szöveg terjedelmétől függően kiemeli annak lényeges elemeit, összefoglalja tartalmát– megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet, médiaterméket.
--	--	---

Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.
--------------------------------	---

TÖRZSANYAG

Lázár Ervin: Bab Berci; Tatay Sándor: Kinizsi Pál; Fekete István: Vuk

NYELVTAN és HELYESÍRÁS

Témakör: A nyelv építőkövei: hang/betű, szótag, szó elválasztás, betűrendbe sorolás		Óraszám: 16
Fogalmak: hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, egyjegyű mássalhangzó, kétjegyű mássalhangzó, háromjegyű mássalhangzó, hosszú/kettőzött mássalhangzó, hosszú/kettőzött kétjegyű mássalhangzó, rövid magánhangzó, hosszú magánhangzó, szótag, szó, összetett szó, ábécé, betűrend, szótár, „j” hang kétféle jelölése		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> - Hang- és betűanalízis, analizáló képesség fejlesztése - Fonémahallás fejlesztése - Vizuális memória fejlesztése - Ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetése hez, szótagoláshoz) - Beszéd- és artikulációs képesség fejlesztése - Helyesírási készség fejlesztése - Aktív szókincs fejlesztése - A nyomtatott és írott magyar ábécé kis- és nagybetűi - Szótagolás, elválasztás, egytagú és összetett szavak - 20-40 gyakran használt „j”-t és „ly”-t tartalmazó 	<ul style="list-style-type: none"> - másolás - a tanult betűelemek és írott kisbetűk felismerésének, alakításának, kapcsolásának gyakorlása - tollbamondás - iránygyakorlatok - szavak, mondatok írása - emlékezetből írás - j-ly megkülönböztetése - szótagolás, elválasztás gyakorlása - szavak betűrendbe állítása - magánhangzók hosszúságának megkülönböztetése 	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</p> <ul style="list-style-type: none"> - feladatok megoldása során társaival együttműködik; - az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír és törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre; - kérdésre adott válaszában helyesen toldalékolja a szavakat; - a kiejtéssel megegyező, rövid szavak leírásában követi a helyesírás szabályait; - a kiejtéstől eltérő szavakat megfigyelés,

<p>szó (egy- vagy kéttagú szavak) helyes leírása</p> <ul style="list-style-type: none"> - 20-40 „tj”, „lj”, „dj”, „nj”, „dt”, „ts” betűkapcsolatból származó összeolvadást vagy hasonulást tartalmazó szó 		<p>szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;</p> <ul style="list-style-type: none"> - törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására; - írásbeli munkáját önállóan vagy segítséggel ellenőrzi, hibáit javítja. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> - biztosan ismeri a kis- és nagybetűs ábécét, azonos és különböző betűkkel kezdődő szavakat betűrendbe sorol, a megismert szabályokat alkalmazza digitális felületen való kereséskor is; - életkorának megfelelő, digitális és hagyományos szótárakat használ; - megfigyeli és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat; - különbséget tesz az egyjegyű, a kétjegyű és a háromjegyű mássalhangzók között; - a hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban; biztosan szótagol, alkalmazza az elválasztás
--	--	---

		szabályait.
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: A nyelv építőkövei: írásbeli szövegalkotás lépései		Óraszám: 21
Fogalmak: mondat, szöveg, helyszín, szereplő, cselekmény, időrend, címadás, téma, anyaggyűjtés, vázlat, előzmény, esemény, következmény, levél, SMS, e-mail, címzett, feladó, válasz, továbbítás, megszólítás, önellenőrzés, hibajavítás		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Térbeli és időbeli tájékozódás fejlesztése – Mondatok és összekapcsolásuk – Történetalkotás szóban – Szóbeli és írásbeli kifejezőkészség fejlesztése – Íráskészség fejlesztése – Írásbeli szövegalkotó képesség fejlesztése – Anyaggyűjtés módjai – szó- és kifejezőkészlet gyűjtése; – Vázlatkészítés, vázlat kiegészítése – Szerkezeti egységek elkülönítése – Kulcsszavak, kulcsmondatok kiemelése – Szövegalkotás főbb lépései – Mérlegelő gondolkodás 	<ul style="list-style-type: none"> - másolás - tollbamondás - szavak, mondatok írása - emlékezetből írás - j-ly megkülönböztetése - szótagolás, elválasztás gyakorlása - szavak betűrendbe állítása - magánhangzók hosszúságának megkülönböztetése - mondatfajták felismerése, alkalmazása 	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; – egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését; – megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a kommunikációs helyzetnek megfelelően válaszol;

fejlesztése:
véleményalkotás,
ítéletalkotás,
következtetések
levonása

- a megismert szavakat, kifejezéseket helyesen alkalmazza;
- az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír;
- törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre;
- gondolatait, érzelmeit, véleményét életkorának, egyéni képességeinek és a kommunikációs helyzetnek megfelelően néhány mondatban írásban is megfogalmazza;
- egyéni képességeinek megfelelően alkot szövegeket írásban;
- a szövegalkotás során törekszik a megismert helyesírási szabályok alkalmazására és meglévő szókincsének aktivizálására;
- írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja;
- részt vesz ismert szövegek (például versek,

		<p>nyelvtörők, mesék) mozgással, dramatikus elemekkel történő élményszerű megjelenítésében ; – képességeihez mérten bekapcsolódik párbeszéd, dramatikus szituációs játékok megalkotásába.</p> <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – felismeri, indokolja a cím és szöveg közti összefüggést; – azonosítja a történetekben a helyszínt, szereplőket, a konfliktust és annak megoldását; – megadott szempontok alapján rövid mesét ír, kiegészít vagy átalakít, vázlatot készít; – tanítói segítséggel megadott rímpárokból különböző témákban 2-4 soros verset alkot.
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Fogalmak: betű, hang, szó, szókapcsolat, mondat, szöveg, j-ly, írásjel, pont, kérdőjel, felkiáltójel, kisbetű, nagybetű

Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> - Ösztönös nyelvhasználat formálása - Nyelvi tudatosság fejlesztése - Önellenőrzés, hibajavítás képessége - Helyesírási készség differenciált fejlesztése - 20-40 gyakran használt „j”-t és „ly”-t tartalmazó szó (egy- vagy kéttagú szavak) helyes leírása 	<ul style="list-style-type: none"> - másolás - tollbamondás - szavak, mondatok írása - emlékezetből írás - j-ly megkülönböztetése - szótagolás, elválasztás gyakorlása - szavak betűrendbe állítása - magánhangzók hosszúságának megkülönböztetése - mondatfajták felismerése, alkalmazása 	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</p> <ul style="list-style-type: none"> - érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; - egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre; - megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és mássalhangzókat, valamint időtartamukat; - írásbeli munkáit segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja; - törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására; - a szövegalkotás során törekszik a megismert helyesírási szabályok alkalmazására és meglévő szókincsének aktivizálására; <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p>

		<ul style="list-style-type: none"> – a hangjelölés megismert szabályait helyesen alkalmazza a tanult szavakban; – a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés és szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja; – a mondatot nagybetűvel kezdi, alkalmazza a mondat a mondatvégi írásjeleket; – szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján.
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: Szótó és toldalék, szóelemzés		Óraszám: 17
Fogalmak: hang-betű, betűkapcsolat, hangkapcsolat, szótagolás, szótó, toldalék, szóelemző írásmód, önellenőrzés		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Hallásfejlesztés, fonémahallás fejlesztése – Betű-hang azonosítás 	<ul style="list-style-type: none"> - szóalak felbontása - önellenőrzés fejlesztése - másolás - tollbamondás - szavak, mondatok írása 	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának

<ul style="list-style-type: none"> - Szótagolási képesség fejlesztése - Hang- és betűanalízis képességének fejlesztése - Szótó és toldalék fogalma felismerés szintjén - Nyelvi elemzőképesség fejlesztése - Szóalak felbontása - Toldalékos szavak helyes használata - Toldalékos szavak funkcionális másolása, tollbamondása, emlékezetből írása - Helyesejtés-fejlesztés hangkapcsolat-gyakorlatokkal - Hibajavítás és önellenőrzés képességének fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> - emlékezetből írás - j-ly megkülönböztetése - szótagolás, elválasztás gyakorlása - magánhangzók hosszúságának megkülönböztetése 	<p>megfelelően:</p> <ul style="list-style-type: none"> - az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; - a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja; - törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására; - írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi, javítja. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> - szavakat hangokra és szótagokra bont; - kérdésre adott válaszában helyesen toldalékolja a szavakat; - önállóan felismeri és elkülöníti az egytövű ismert szavakban a szótövet és a toldalékot.
<p>Továbblépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

<p>Témakör: Hangalak és jelentés kapcsolata, állandósult szókapcsolatok</p>		<p>Óraszám: 15</p>
<p>Fogalmak: szólás, közmondás, szókapcsolat, hangalak, jelentés, egyjelentésű szavak, rokon értelmű szavak, ellentétes jelentésű szavak</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>

<ul style="list-style-type: none"> - A szóbeli és írásbeli kifejezőképesség fejlesztése - Szókincs fejlesztése, szókincs aktivizálása - Árnyalt nyelvhasználat fejlesztése - Hangalak – jelentés - Ellentétes jelentésű szavak, rokon értelmű szavak - Szólások, közmondások, szóláshasonlatok - Népmesék kezdő és záró formulái, szókapcsolatok, ismétlődő motívumok - Szó szerinti és átvitt jelentés - Szólások, közmondások hagyományörző szerepe, néhány ismert szólás, közmondás eredete 	<ul style="list-style-type: none"> - szóalak felbontása - önellenőrzés fejlesztése - másolás - tollbamondás - szavak, mondatok írása - emlékezetből írás - j-ly megkülönböztetése - szótagolás, elválasztás gyakorlása - magánhangzók hosszúságának megkülönböztetése - szólások, közmondások megismerése megfelelő szövegkörnyezetben való alkalmazása 	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> - az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; - ellentétes jelentésű és rokon értelmű kifejezéseket gyűjt, azokat a beszédhelyzetnek megfelelően használja az írásbeli és szóbeli szövegalkotásban. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> - felismer és ért néhány egyszerű szólást, közmondást; - megérti és használja az ismert állandósult szókapcsolatokat; - különféle módokon megjeleníti az ismert szólások, közmondások jelentését.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

<p>Témakör: Élőlények, tárgyak, gondolati dolgok neve</p>	<p>Óraszám: 10</p>	
<p>Fogalmak: élőlények neve, tárgyak neve, gondolati dolgok neve, több hasonló név, saját név, önellenőrzés, hibajavítás, személynév, állatnév, helynév, intézménynév, címek neve</p>		
<p>Fejlesztési feladatok,</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>

ismeretek (óraszám)		
<ul style="list-style-type: none"> - Helyesírási készség differenciált fejlesztése - Aktív szókincs fejlesztése - Tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer - Együtműködési képesség - Élőlény, tárgy, gondolati dolog neve - Kis- és nagy kezdőbetűs szavak másolása, tollbamondása, emlékezetből írása - Több hasonló élőlény, tárgy, gondolati dolog neve és helyesírása - Saját nevek helyesírása (egyszerű személynevek, állatnevek, helynevek, intézménynevek, címek) - Mondatkezdő nagybetű 	<ul style="list-style-type: none"> - szóalak felbontása - önellenőrzés fejlesztése - másolás - tollbamondás - szavak, mondatok írása - emlékezetből írás - j-ly megkülönböztetése - szótagolás, elválasztás gyakorlása - magánhangzók hosszúságának megkülönböztetése - szólások, közmondások megismerése megfelelő szövegkörnyezetben való alkalmazása - kis-, és nagybetűk megfelelő alkalmazása - tanult szófaj felismerése 	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> - az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre; - szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján; - megérti és használja az életkorának megfelelő (térbeli, időbeli) relációs szókincset; - írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja; - feladatok megoldása során társaival együttműködik. - felismeri, jelentésük alapján csoportosítja és önállóan vagy segítséggel leírja az élőlények, tárgyak, gondolati dolgok nevét; <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> - felismeri és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az élőlények, tárgyak, gondolati dolgok nevét kifejező szavakat - megkülönbözteti a

		<p>szavak egyes és többes számát</p> <ul style="list-style-type: none"> – hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban; – a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja; – kérdésre adott válaszában megfelelően todalékolja a szavakat; – felismeri, önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az ismert szavakat; – ellentétes jelentésű és rokon értelmű kifejezéseket gyűjt, azokat a beszédhelyzetnek megfelelően használja szóbeli és írásbeli szövegalkotásban. – a több hasonló élőlény, tárgy vagy gondolati dolog nevét kis kezdőbetűvel írja; – a személynevek, állatnevek és a lakóhelyhez kötődő egyszerű egyelemű helyneveket nagy kezdőbetűvel írja le.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

Témakör: Tulajdonságokat kifejező szavak		Óraszám: 13
Fogalmak: ellentétes jelentésű kifejezések, rokon értelmű szavak, egybeírás, különírás, szótő, toldalék, tulajdonságot kifejező szó		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> - Helyesírási készség differenciált fejlesztése - Aktív szókincs fejlesztése - Tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer - A megfigyelt és értelmezett fokozott melléknevek helyes írásmódja Együttműködési képesség 	<ul style="list-style-type: none"> - szóalak felbontása - önellenőrzés fejlesztése - másolás - tollbamondás - szavak, mondatok írása - emlékezetből írás - j-ly megkülönböztetése - szótagolás, elválasztás gyakorlása - magánhangzók hosszúságának megkülönböztetése - szólások, közmondások megismerése megfelelő szövegkörnyezetben való alkalmazása - kis-, és nagybetűk megfelelő alkalmazása - tanult szófaj felismerése - szókincsfejlesztés 	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> - az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre; - szavakat, szószerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján; - hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban; - a kiejtéssel megegyező rövid szavak leírásában követi a helyesírás szabályait; - a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja; - írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja; - feladatok megoldása során társaival együttműködik. <p>A témakör tanulása</p>

		<p>eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – felismeri és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja a tulajdonságot kifejező szavakat és azok fokozott alakjait; – ellentétes jelentésű és rokon értelmű kifejezéseket gyűjt, azokat a beszédhelyzetnek megfelelően használja szóbeli és írásbeli szövegalkotásban.
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: Mennyiségeket kifejező szavak		Óraszám: 9
Fogalmak: különírás, szótő, toldalék, mennyiségeket kifejező szó		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Helyesírási készség differenciált fejlesztése – Aktív szókincs fejlesztése – Tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer – A megfigyelt és értelmezett fokozott számnevek helyes írásmódja – Együttműködési képesség 	<ul style="list-style-type: none"> - szóalak felbontása - önellenőrzés fejlesztése - másolás - tollbamondás - szavak, mondatok írása - emlékezetből írás - j-ly megkülönböztetése - szótagolás, elválasztás gyakorlása - magánhangzók hosszúságának megkülönböztetése - szólások, közmondások megismerése megfelelő szövegekörnyezetben való alkalmazása - kis-, és nagybetűk megfelelő alkalmazása 	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre; – szavakat, szószerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján; – hangjelölés megismert

	<ul style="list-style-type: none"> - tanult szófaj felismerése - szókincsfejlesztés 	<p>szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;</p> <ul style="list-style-type: none"> - a kiejtéssel megegyező rövid szavak leírásában követi a helyesírás szabályait; - a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja; - írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja; - feladatok megoldása során társaival együttműködik. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> - felismeri és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja a mennyiségeket kifejező szavakat és azok fokozott alakjait;
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

<p>Témakör: Cselekvés, történet a múltban, jelenben, jövőben</p>		<p>Óraszám: 18</p>
<p>Fogalmak: múlt, jelen, jövő, egybeírás, különírás, szótő, toldalék, cselekvést jelentő szó</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Helyesírási készség differenciált fejlesztése - Aktív szókincs fejlesztése - Fogalmazási 	<ul style="list-style-type: none"> - szóalak felbontása - önellenőrzés fejlesztése - másolás - tollbamondás - szavak, mondatok írása 	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> - az egyéni

<p>alapismeretek</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer - A megfigyelt és értelmezett igekötős igék helyes írásmódja - Együttműködési képesség 	<ul style="list-style-type: none"> - emlékezetből írás - j-ly megkülönböztetése - szótagolás, elválasztás gyakorlása - magánhangzók hosszúságának megkülönböztetése - szólások, közmondások megismerése megfelelő szövegkörnyezetben való alkalmazása - kis-, és nagybetűk megfelelő alkalmazása - tanult szófaj felismerése - szókincsfejlesztés 	<p>sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre;</p> <ul style="list-style-type: none"> - szavakat, szószerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján; - megérti és használja az életkorának megfelelő (térbeli, időbeli) relációs szókincsset; - írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja; - feladatok megoldása során társaival együttműködik. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> - hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban; - a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja; - kérdésre adott válaszában megfelelően todalékolja a szavakat; - felismeri, önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az ismert cselekvést kifejező szavakat; - megkülönbözteti a
--	---	--

		<p>múltban, jelenben és jövőben zajló cselekvéseket, történéseket;</p> <ul style="list-style-type: none"> – helyesen alkalmazza a szóbeli és írásbeli szövegalkotásában az idő kifejezésének nyelvi eszközeit; – felismeri, önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az ismert cselekvést, történést kifejező szavakat.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

Matematika 1-4. évfolyam

Az alsó tagozatos matematikatanítás legfőbb célja a matematikai ismeretek és gondolati tevékenységek széles körű tapasztalati alapozása, valamint a kapcsolódó biztos matematikai készségek kialakítása, melyekre a későbbi évfolyamok építhetnek. Alapvető fontosságú, hogy a gyerekek valóságban alapuló saját cselekvő tapasztalataik és élményeik révén jussanak el jól megértett, sok szálon kapcsolódó ismeretekhez, mert ezek jelentik majd a hétköznapi életben hosszútávon használható tudásukat.

A matematika spirális felépítésének megfelelően alsó tagozaton széles körű tárgyi tevékenységek alapozzák meg a változatos képi ábrázolásokat, amelyek szükségesek a későbbi absztrakcióhoz, és alkalmassá teszik a tanulókat a felső tagozaton, középiskolában megjelenő szimbolikus gondolkodásra.

A matematika tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: Az alkalmazható matematikatudás megszerzését segíti a tanulók ösztönzése kérdések, problémák megfogalmazására. Emellett a tanulók szabadabb kommunikációja érdekében fontos, hogy merjenek segítséget kérni a tanítótól és társaiktól, ha nehézségekbe ütköznek munkájuk során. Fontos az is, hogy a tanulóközösség természetesnek vegye, a tanulási folyamat részének tekintse a tévedést, a vitákat. Ez akár az egész tanulócsoporthoz érintő, interaktív formája az egymástól való tanulásnak.

A kommunikációs kompetenciák: A tanulók kommunikációs képességeinek fejlesztését segítik a kooperatív munkaformák, amelyek lehetőséget adnak a szóbeli és írásbeli kifejezőkészség gyakorlására. Kezdetben saját kifejezőeszközeikkel kommunikálhatnak, például megmutatással, rajzzal, mozgással, saját szavakkal. Ezeket később fokozatosan segítünk egyre pontosabbá, szakszerűbbé tenni. Ez támogatja a matematika nyelvének megértését, a matematikai szövegalkotást, ami elengedhetetlen a matematikai gondolkodáshoz, a valóságos problémákat leíró matematikai modellek megalkotásához. A matematika nyelvének megfelelő alkalmazása a matematikai szókincs ismeretét, valamint a nyelvtani kapcsolatok helyes értését és használatát jelenti, amiket szintén alsó tagozaton alapozunk.

A digitális kompetenciák: A tanuló a digitális eszközöket már ebben a nevelési-oktatási szakaszban is a tanulás, gyakorlás szolgálatába állítja, amikor egyszerű matematikai jelenségeket figyel meg számológépen, vagy számítógépes fejlesztő játékokat használ a műveletek, a problémamegoldás gyakorlására.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A matematikai gondolkodás fejlesztése szempontjából kiemelt szerepe van a logikai, a stratégiai és a véletlennel kapcsolatos játékoknak. Alsó tagozaton évfolyamonként spirálisan visszatérnek ugyanazok a témakörök, újabb elemekkel bővülve. Bizonyos tevékenységeket újra és újra elvégzünk, egyrészt azért, mert ez segíti az analógiák épülését, másrészt mert lehetőséget nyújt a kapcsolódási pontok keresésére, megértésére a matematika különböző területei és ismeretei között. Kiemelt szerepe van az alkotó gondolkodás fejlesztésének, ugyanis a gyermek azt érti meg, amit meg is alkot. Az alkotás segít, hogy a tanuló értve tudja megalkotni maga számára az új fogalmakat, beágyazva a formálódó fogalmi rendjébe.

Fontos, hogy egy-egy témakört, problémát, ismeretet több oldalról, sokrétűen és mind szemléletükben, mind matematikai tartalmukban egyaránt változatos eszközök használatával, tevékenységeken keresztül közelítsünk meg. Ez segíti, hogy a gondolkodás rugalmas maradjon, valamint a fogalmak és ezek egymás közti viszonyai, összefüggései igazán megértésre kerüljenek, elmélyüljenek.

Az ismeretek, fogalmak elmélyülését segíti az analógiás gondolkodás is, mely a felismert törvényszerűségeket alkalmazza hasonló vagy egészen más területeken. Ennek fejlesztése is fontos feladat az egyes témakörökben: a bővülő számkör fejben és írásban végzett műveletei során, a szabályjátékok kapcsán, a méréseknél, egyszerű és gondolkodtató szöveges feladatok különbözőképpen megfogalmazott problémáiban, térben és síkban végzett alkotásoknál, illetve mindezen területek összekapcsolásakor. A tanulók a sokféle formában megjelenő közös jegyek alapján alakítják ki a fogalmak belső reprezentációját, ezért alsó tagozaton nem szerepelnek megtanulandó matematikai definíciók a tananyagban. A konkrét tevékenységek csak lassan válnak belsővé, gondolatívá. Ennek kialakulásához megfelelő időt kell biztosítani, ami egyénenként eltérő lehet, és ritkán zárul le alsó tagozatban. A tanulók a tanórán hallott kifejezéseket először megértik, majd később maguk is helyesen használják azokat. A kerettantervben azok a fogalmak szerepelnek, amelyek helyes alkalmazását elvárjuk a tanulóktól, de a meghatározását nem.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: Alsó tagozaton a matematikai fejlesztés fontos eszköze a játék, mely a személyiségfejlesztő és közösségépítő hatása mellett élvezetes módot kínál minden témakörnél a problémafelvetésre, problémaelemzésre, problémamegoldásra és a gyakorlásra.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A matematika olyan tudomány, amely összeköti a különböző kultúrákat. A tanuló megismeri a gondolkodás logikai felépítésének eleganciáját, a matematikának a természethez, a művészetekhez és az épített környezethez fűződő viszonyát.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A problémafelvetés és -megoldás során a tanuló maga fedezi fel a megoldáshoz vezető utat, megtapasztalja, hogy több lehetséges megoldási út is van. A különböző megoldási lehetőségek keresése fejleszti a gondolkodás rugalmasságát és az új ötletek megalkotásának képességét.

Az alsó tagozaton a témaköröket nem lehet élesen, órákra lebontva elkülöníteni. Az egyes témakörök egymást erősítik, kiegészítik, magyarázzák. A matematikatanítás így lesz igazán komplex. Minden órának szerves része a különféle problémák felvetése. A halmazok képzése, vizsgálata minden témakört áthat. Minden órán lehet számolást gyakorolni, szöveges feladatot megoldani, játékos formában, néhány percben. A gyerekek életkori sajátosságaihoz igazodik a gyakori tevékenységváltás, és ez egyszerre több témakört is érinthet. A javasolt minimális óraszám tehát nem jelenti azt, hogy a témakört egymás utáni órákon kell feldolgozni, és azt sem, hogy az adott óraszám alatt egy-egy témakör lezárásra kerül. Az egyes témaköröknél megjelenő javasolt minimális óraszám inkább csak a tananyagelosztás időbeli arányaira igyekszik rámutatni, ugyanakkor nem jelöli ki az egyes témakörök fontossági sorrendjét. Azonban azoknál a témaköröknél, ahol kifejezetten fontosnak tartottuk, hogy minden órának részét képezzék, ott a javasolt óraszám mellett külön is feltüntettük: „A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!”

1. évfolyam

Az 1. osztály első félévét a matematikatanulás területén is előkészítő időszaknak tekintjük. Így biztosítható az óvoda-iskola átmenet megkönnyítése, így adódik lehetőség a más-más óvodából érkező tanulók alapos megfigyelésére, képességeik feltérképezésére. Az előkészítő szakasz megnyújtásával lehetőség nyílik a pszichikus és kognitív funkciók fejlesztésére, megerősítésére, ami által a hátrányokkal induló tanulók is sikeresen felzárkózhatnak.

A képességek fejlesztése, a fogalmak érlelődése hosszú folyamat, amihez gazdag és változatos tapasztalatokra van szüksége minden tanulónak. Ez azt jelenti, hogy tervezéskor egységes szemlélettel kell tekinteni az összes tanulási területre. Egyéni tempóban, sokféle érzékelésre támaszkodva, mozgásokkal és manuálisan összekapcsolható tevékenységekkel indulnak el a tanulók az ismeretszerzés útján.

A matematikai fejlesztés szoros kapcsolatban áll a zenei, művészeti, technológiai és mozgásos fejlesztéssel.

Az előkészítő időszak félévében is megjelenhetnek jelek és egyedi számok, számjelek, elkezdődhet a szám- és műveletfogalom előkészítése összehasonlításokkal, meg- és leszámításokkal, mondókázásokkal, változások megfigyelésével. A tanulók érettségéhez, képességeihez igazodó differenciált tanítási, értékelési módszerek megválasztásával valósul meg a tervezés, melyben a differenciált fejlesztés, a többség mellett a lemaradók és a tehetségesebbek gondozása egyaránt teret kap. A differenciálás egyik lehetséges módja a digitális eszközökön való játék és feladatmegoldás vagy a hosszabb ideig biztosított eszközhasználat.

Első osztályban az óvodából érkező gyermekek könnyebb, fokozatosabb beilleszkedését segíti a 45 perces órák, az előre megírt tanmenetek rugalmas kezelése, a tanulók igényeinek, fejlődési tempójának megfelelően alakított és alakítható napirend. A tanítók rövidebb időintervallumonként váltanak a különböző jellegű tevékenységek között, ami a tanulók figyelmének hatékonyabb kihasználását is lehetővé teszi.

Ebben az időszakban történik meg/kezdődik minden témakör alapozása. Fontos, hogy ezek az alapok nagyon szilárdak legyenek, ezért a fő hangsúly a megértésen, fejlesztésen van, nem pedig a számonkérésen. Nem baj, ha még lassúbb a számolás, ha a tanuló még nem ismeri fel az összefüggéseket, segítőt jelenlétével a tanító biztosítani tudja az előrehaladást. A fejben számolás egyes lépéseinek megértéséhez alkalmazott eszközök használatát engedhetjük addig, ameddig az eljárások értő, automatikus használata ki nem alakul.

1. évfolyam	S.sz.	Témakör	Órakeret		
			90 %		10 %
Éves óraszám: 180 Heti óraszám: 5	1.	Válogatás, halmazok alkotása, vizsgálata	4		
	2.	Rendszerezés, rendszerképzés	4		
	3.	Állítások	4		
	4.	Problémamegoldás	4+		

<p><i>A zöld színnel jelölt óraszámok a szabadon felhasználható órák számát mutatják.</i></p> <p><i>A piros színnel jelölt számok a 10%-os órakeretet mutatják, melyet gyakorlásra terveztünk.</i></p>			folyamatos			
	5.	Szöveges feladatok megoldása	6+ folyamatos		1	
	6.	Szám és valóság kapcsolata	9+ folyamatos			
	7.	Számlálás, becslés	6	1	1	
	8.	Számok rendezése	6	2	1	
	9.	Számok tulajdonságai	9	3	1	
	10.	Számok helyi értékes alakja	5	1	1	
	11.	Mérőeszköz használata, mérési módszerek	10		1	
	12.	Alapműveletek értelmezése	10	5	2	
	13.	Alapműveletek tulajdonságai	8	4	3	
	14.	Szóbeli számolási eljárások	10+ folyamatos	4	3	
	15.	Fejben számolás	9+ folyamatos	5	2	
	16.	Alkotás térben és síkon	4			
	17.	Alakzatok geometriai tulajdonságai	6			
	18.	Transzformációk	3			
	19.	Tájékozódás térben és síkon	4+ folyamatos			
	20.	Összefüggések, kapcsolatok	9+ folyamatos	1	2	
	21.	Adatok megfigyelése	3			
	22.	Valószínűségi gondolkodás	3			
	Összes óra:			136	26	18
				180		

Témakör: 1. Válogatások, halmazok alkotása, vizsgálata		Óraszám: 4
Fogalmak: tulajdonság, azonos, különböző		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Javasolt tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> Tárgyak, dolgok felismerése különféle érzékszervekkel, más érzékszervek kizárásával, például csak hallással, csak tapintással Tárgyak, dolgok tulajdonságainak felismerése különféle érzékszervekkel, mások 	<ul style="list-style-type: none"> Mi változott?” játék tanulókon, tárgyakon, „Nézd csak! Mi változott?” kártyakészleten, szorobánon történő változtatások megfigyelése „Varázsszákból” kívánt tulajdonságú plüssállat, forma, logikai lap, tapintható számjegy, betű kiválasztása Activity-típusú játék különféle 	<ul style="list-style-type: none"> megkülönböztet, azonosít egyedi konkrét látott, hallott, mozgással, tapintással érzékelhető tárgyakat, dolgokat, helyzeteket, jeleket; játékos feladatokban személyeket, tárgyakat, számokat, formákat néhány meghatározó tulajdonsággal

<p>kizárásával</p> <ul style="list-style-type: none"> • Két vagy több dolog különbözőségének és azonosságának felismerése egy vagy több szempont alapján • Közös tulajdonságok megfigyelése személyeken, tárgyakon, képeken, alakzatokon, jeleken • A tulajdonságok változásának felismerése • Rész-egész viszonyának vizsgálata tevékenységekkel • Adott elemek válogatása választott vagy megadott szempont szerint • Elkezdett válogatás során létrejövő halmazelemek közös tulajdonságának felismerése, megnevezése; címkézés, a válogatás folytatása • Megadott elemek egy tulajdonság szerinti kétfelé válogatása; a logikai „nem” használata a tulajdonság tagadására • Halmazok képzése tagadó formában megfogalmazott tulajdonság szerint, például <i>nem piros</i> • Konkrét tárgyak, készletek elemeinek halmazokba rendezése mozgásos tevékenységgel • Elemek elhelyezése halmazábrában • Tulajdonságok alapján igaz állítások megfogalmazása 	<p>témakörökben mutogatással, rajzolással, körülírással</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Repül a..., repül a ...” játék közös tulajdonság megfigyeléséhez • Játék tanító által készített 3, 4 ábrás kártyakészlettel, tananyaghoz igazított tartalommal • Játék tanító által készített logikai kártyacsomaggal • „Kapuőr” útválasztó játék például: mozgással, logikai készletek elemeivel, számokkal, formákkal • Logikai lapokból „kígyó” készítése, a szomszédos elemek között 1-2-3-4 eltérő tulajdonsággal • Táblás stratégiai játék, logikai lapokkal • Tanulók, tárgyak válogatása hulahoppkarikán belülre és kívülre • Átlátszó dobozokba logikai készlet elemeinek válogatása; részhalmazra vezető válogatás esetén a dobozok egymásba helyezése tanulói ötlet alapján 	<p>jellemez;</p> <ul style="list-style-type: none"> • tudatosan emlékezetébe vési az észlelt tárgyat, személyeket, dolgokat, és ezek jellemző tulajdonságait, elrendezését, helyzetét; • válogatásokat végez saját szempont szerint személyek, tárgyak, dolgok, számok között; • felismeri a mások válogatásában együvé kerülő dolgok közös és a különválogatottak eltérő tulajdonságát; • folytatja a megkezdett válogatást felismert szempont szerint; • személyek, tárgyak, dolgok, szavak, számok közül kiválogatja az adott tulajdonsággal rendelkező összes elemet; • azonosítja a közös tulajdonsággal rendelkező dolgok halmazába nem való elemeket; • barkochbázis valóságos és elképzelt dolgokkal is, • halmazábrán is elhelyez elemeket adott címkék szerint; • adott, címkékkel ellátott halmazábrán elhelyezett elemekről eldönti, hogy a megfelelő helyre kerültek-e; a hibás elhelyezést javítja; • talál megfelelő címkéket halmazokba rendezett elemekhez; • megítéli, hogy adott
--	--	--

		halmazra vonatkozó állítás igaz-e vagy hamis.
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: 2. Rendszerezés, rendszerképzés		Óraszám: 4
Fogalmak: Nincs új fogalom.		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Javasolt tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> Saját eszközök, felszerelések számbavétele és rendben tartása Barkochbázás konkrét dolgok kirakásával Barkochbázás során felesleges kérdések kerülése, felismerése Adott halmaz elemeinek rendszerezése a tanító irányításával Különböző logikai készletek esetén (teljes rendszert alkotó legfeljebb 24 elemnél) a hiány felismerése a rendszerező tevékenység elvégzése után Feltételeknek megfelelő alkotások felsorolása egyszerű esetekben: két feltétel esetén, kis elemszámú problémánál 	<ul style="list-style-type: none"> „Elvitte a szarka” játék: hiányzó elem megtalálása rendszerezés segítségével Barkochba játék különféle logikai készleteken Két szempont szerint elemek táblázatba rendezése, hiányzó elem megtalálása Öltöztethető papírbaba különböző öltözékeinek kirakása Többgombócos fagyaltok összeállítása színes korongokkal Különböző „vonatok” kirakása megadott színes rudakból Adott feltételeknek megfelelő építmények, szőnyegek színes rúddal Piros-fehér-zöld csíkokból 3 sávok összeállítása Táncpárok, kézfogások szituációs játékokkal 	<ul style="list-style-type: none"> barkochbázis valóságos és elképzelt dolgokkal is két szempontot is figyelembe vesz egyidejűleg; felsorol elemeket konkrét halmazok közös részéből; keresi az okát annak, ha a halmazára valamelyik részébe nem kerülhet egyetlen elem sem; adott elemeket elrendez megadott szempont szerint is; sorba rendezett elemek közé elhelyez további elemeket a felismert szempont szerint; megfogalmazza a rendezés felismert szempontjait;
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: 3. Állítások		Óraszám: 4
Fogalmak: igaz-hamis		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Javasolt tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> Konkrét tevékenységekhez kapcsolt köznyelvi és matematikai tartalmú 	<ul style="list-style-type: none"> „Telefonos” játék párban vagy csoportban: az egyik játékos elkészít egy alkotást (tárgyakból, színes 	<ul style="list-style-type: none"> megítéli, hogy adott halmazra vonatkozó állítás igaz-e vagy hamis;

<p>kijelentések, állítások megfogalmazása adott helyzetről, személyekről, tárgyakról, dolgokról, képről, történésről, összességekről szabadon és irányított megfigyelések alapján</p> <ul style="list-style-type: none"> • Konkrét, megfigyeléssel ellenőrizhető állítások igazságának eldöntése • Egyszerű, lezárt hiányos állítások igazságának megítélése • Egyszerű hiányos állítások kiegészítése konkrét elemek, elempárok nevének, jelének behelyettesítésével, például személyek, tárgyak, színes rudak, formák 	<p>rudakból, alakzatokból, számokból) úgy, hogy más ne láthassa; ezután az alkotásról mond mondatokat, ami alapján a többieknek is ugyanazt kell létrehozniuk; lehet kérdezni, ha nem elegendő a megadott információ; ha mindenki kész, ellenőrzik az alkotásokat</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Rontó” játék: logikai lapokból, számokból, formákból alkotott kiinduló halmaz elemeire igaz állítás megfogalmazása, ennek elrontása egy új elemmel, majd új igaz állítás megfogalmazása az új halmazra, és így tovább • „Jancsi bohóc azt mondja, hogy...” játék: állítások értékelése tárcsával, például zöld (mosolygós fej), ha igaz, piros (szomorú fej), ha hamis • „Mi kerülhet a dobozba?” játék: egy hiányos állítás változója egy doboz, amibe tárgyakat helyezve egészítjük ki a mondatot, majd döntünk az állítás igazságáról • „Foltozós” feladat: lyukas papírcsíkon hiányos állítás, például „A hmm-hmm-nek négy lába van”; ha úgy helyezzük a papírcsíkot, hogy a lyukon keresztül egy kutya képe látszik, akkor igaz az állítás, ha egy rigó képe látszik, akkor hamis 	<ul style="list-style-type: none"> • megfogalmaz adott halmazra vonatkozó állításokat; értelemszerűen használja a „mindegyik”, „nem mindegyik”, „van köztük...”, „egyik sem...” és a velük rokon jelentésű szavakat; • megfogalmazza a halmazára egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; • tudatosan emlékezetébe vés szavakat, számokat, utasítást, adott helyzetre vonatkozó megfogalmazást; • hiányos állításokat igazzá tevő elemeket válogat megadott alaphalmazból; • egy állításról ismeretei alapján eldönti, hogy igaz vagy hamis; • ismeretei alapján megfogalmaz önállóan is egyszerű állításokat; • példákat gyűjt konkrét tapasztalatai alapján matematikai állítások alátámasztására.
<p>Továbblépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

<p>Témakör: 4. Problémamegoldás</p>		<p>Óraszám: 4 + folyamatos</p>
<p>Fogalmak: Nincs új fogalom.</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek</p>	<p>Javasolt tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Hétköznapi helyzetekben, tevékenységek során felmerülő problémahelyzetben 	<ul style="list-style-type: none"> • „Boltos” játék frontálisan irányítva vagy párban vagy csoportban: a tanító egy bolt kirakatát rendezi be (valós tárgyakkal vagy képekkel), és 	<ul style="list-style-type: none"> • a tevékenysége során felmerülő problémahelyzetben megoldást keres;

<p>megoldás keresése</p> <ul style="list-style-type: none"> • Megfogalmazott probléma értelmezése tevékenységgel, megjelenítéssel • Tevékenységgel, megjelenítéssel értelmezett probléma megoldása • Egy- és kétlépéses cselekvéssor, műveletsor elvégzése visszafelé is • Ismert problémák, feladatok megoldása változatos formákban • Részvétel egy- és többszemélyes logikai játékokban 	<p>megadja a termékek árait; a tanulók a kirakatot nézve vizsgálják a termékeket és azok árait, boltost és vevőt választanak, vásárolnak játékpénzekkel, adott feltételnek megfelelő különféle kifizetéseket gyűjtenek</p> <ul style="list-style-type: none"> • Útvonal keresése térbeli és síkbeli labirintusokban • Problémák lejátszása szerepjátékként, bábokkal, eszközökkel, például „kecske-farkas-káposzta”; „öntögetések”; „helycserélések” • Origamik készítése • Visszaemlékezés korábbi történések egymásutánosságára a tanulók saját élményeivel kapcsolatban, játékok során vagy például az „Én elmentem a vásárba” című dal éneklésével • Cselekvéssor visszafelé lejátszása, például: megfordítható napi tevékenységek végzése oda-vissza, útvonalak bejárása, visszatalálás • Lánamesék lejátszása • Mesékben valamely cselekvés, körülmény változtatása esetén a következmények átgondolása: „Mi lenne, ha ...”; Kalandválasztós történetek, például: Varró Dániel: Leprikónok átka • Műveletsor lejátszása sorba állított dobozokba apró tárgyak pakolásával, majd a műveletsor lejátszása visszafelé • Egyszerűbb táblás logikai, stratégiai játékok; kártyajátékok • Logikai rejtvények egyszerűbb feladványai, például: sudoku (kisebb méretű, állatokkal, növényekkel...), Lakótelepi panoráma, futoshiki (többkevesebb sudoku), binary sudoku 	<ul style="list-style-type: none"> • kérésre, illetve problémahelyzetben felidézni a kívánt, szükséges emlékképet; • megfogalmazott problémát tevékenységgel, megjelenítéssel, átfogalmazással értelmez; • az értelmezett problémát megoldja; • a problémamegoldás során a sorrendben végzett tevékenységeket szükség szerint visszafelé is elvégzi; • megoldását értelmezi, ellenőrzi; • kérdést tesz fel a megfogalmazott probléma kapcsán; • tevékenység, ábrarajzolás segítségével megold egyszerű, következtetési szöveges feladatokat;
---	---	---

Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.
--------------------------------	--

Témakör: 5. Szöveges feladatok megoldása		Óraszám: 6 + 1 + folyamatos
Fogalmak: szöveges feladat, adat, ismeretlen adat, információ, ellenőrzés, szöveges válasz		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Javasolt tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • Elmondott történet, helyzet értelmezése közösen eljátszással; megjelenítése kirakásokkal, rajzokkal • Elmondott szöveges feladatok értelmezése közösen eljátszással, megjelenítése kirakásokkal, rajzokkal tanítói segítséggel • Szöveges feladatok olvasása, értelmezése, eljátszása, megjelenítése kirakásokkal, rajzokkal tanítói segítséggel • Szöveges feladatok megoldása a megjelenítésekről történő leolvasással • Adatok gyűjtése, lényeges adatok kiemelése tanítói segítséggel • Kérdés értelmezése, a keresendő adatok azonosítása tanítói segítséggel • Adatok és azok kapcsolatainak megjelenítése valamilyen egyszerűsített rajz, matematikai modell segítségével, például művelet, nyíldiagram, halmazábra, sorozat tanítói segítséggel • Ismeretlen adatok meghatározása a modellen 	<ul style="list-style-type: none"> • Beszélgetés, történetmesélés eseményképekről, ábrákról szabadon és egy-egy részletre fókuszálva is • Relációs szókincs fejlesztése konkrét megjelenítéssel, például: „Ki az idősebb?”, „Kinek van kettővel több ceruzája?”, „Hány gombóc fagyit tudunk megenni összesen?” • Adott szituációt leíró, minél több mondat gyűjtése csoportban. Például „A bal kezemben 2-vel több ceruza van, mint a jobb kezemben”, „A jobb kezemben 2-vel kevesebb ceruza van, mint a bal kezemben”, „Ha a jobb kezembe még 2 ceruzát veszek, akkor ugyanannyi lesz, mint a bal kezemben”, „Ha a bal kezemből leteszek 2 ceruzát, akkor ugyanannyi lesz, mint a jobb kezemben” • Szöveges feladatról készült ábrák, rajzok összehasonlítása, értékelése; praktikus, de az értelmezést segítő ábrák gyűjtése „Feladatküldés”: csoportonként adott modellhez szöveges feladat alkotása, a feladat továbbadása másik csoportnak, akik visszaküldik a megoldást; a feladatírók ellenőrzik 	<ul style="list-style-type: none"> • értelmezi, elképzei, megjeleníti a szöveges feladatban megfogalmazott hétköznapi szituációt; • szöveges feladatokban megfogalmazott hétköznapi problémát megold matematikai ismeretei segítségével; • tevékenység, ábrarajzolás segítségével megold egyszerű, következtetési, szöveges feladatokat; • megkülönbözteti az ismert és a keresendő (ismeretlen) adatokat; • az értelmezett szöveges feladathoz hozzákapcsol jól megismert matematikai modellt; • a megválasztott modellen belül meghatározza a keresett adatokat; • a modellben kapott megoldást értelmezi az eredeti problémára; arra vonatkoztatva ellenőrzi a megoldást; • választ fogalmaz meg a felvetett kérdésre; • önállóan értelmezi a hallott matematikai tartalmú szöveget;

<p>belül</p> <ul style="list-style-type: none"> • Megoldás értelmezése az eredeti problémára, és ellenőrzés a szöveg szerinti szituációban • Nyelvileg és matematikailag helyes válasz megfogalmazása • Egy-, kétlépéses alpműveletekkel leírható szöveges feladatok megoldása tanítói segítséggel • Szöveges feladatok alkotása hétköznapi szituációkhoz, képekhez, képpárokhoz, adott matematikai modellhez, számfeladathoz 		<ul style="list-style-type: none"> • nyelvi szempontból megfelelő választ ad a feladatokban megjelenő kérdésekre.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

<p>Témakör: 6. Szám és valóság kapcsolata</p>		<p>Óraszám: 9 + folyamatos</p>
<p>Fogalmak: kisebb, nagyobb, ugyanakkora, több, kevesebb, ugyanannyi, párosítás, bontás</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek</p>	<p>Javasolt tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Mennyiségek (hosszúság, tömeg, űrtartalom, idő, pénz) összemérése, összehasonlítása: kisebb, kevesebb, nagyobb, több, ugyanakkora, ugyanannyi • A mennyiség, darabszám megmaradásának érzékszervi tapasztalatok során történő tudatosítása • Halmazok elemszám szerinti összehasonlítása párosítással (egy-egy értelmű leképezéssel): több, kevesebb, ugyanannyi relációk felismerése, megnevezése 20-as 	<ul style="list-style-type: none"> • Relációs szókincs fejlesztése konkrét megjelenítéssel, például „Ki a magasabb?“, „Melyik ceruza hosszabb?“, „Melyik színes rúd rövidebb a kisujjadnál?“ • Érzékszervi tapasztalatok gyűjtése mennyiségekről, darabszámokról, például „Bal kezedbe fogd a sötétkék rudat, csukott szemmel keress nála hosszabbat, rövidebbet, ugyanolyan hosszút!“, „Csukott szemmel dönts el, melyik fonal hosszabb, melyik vastagabb!“, „Melyik zsákban van több gesztenye?“, „Csukott szemmel, hallás alapján dönts el, hogy melyik zsákba ejtettem több 	<ul style="list-style-type: none"> • összehasonlítja véges halmazokat az elemek száma szerint; • ismeri két halmaz elemeinek kölcsönösen egyértelmű megfeleltetését (párosítását) az elemszámok szerinti összehasonlításra; • helyesen alkalmazza a feladatokban a több, kevesebb, ugyanannyi fogalmakat 20-as számkörben; • helyesen érti és alkalmazza a feladatokban

<p>számkörben</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mennyiségi viszonyok jelölése nyíllal vagy a <, >, = jelekkel • Szám jelének hozzákapcsolása az ugyanannyi viszonyban lévő mennyiségekhez 20-as számkörben • A mennyiségi viszonyok kifejezésére szolgáló szavak, jelek értéke és használata szóban és írásban • Számok tulajdonságainak vizsgálata cselekvő tapasztalatszerzés alapján • Kis darabszámok felismerése összkép alapján ránézésre többféle rendezett alakban • Számképek felismerése többfelé bontott alakban is 20-ig • Számok többfelé bontása 20-ig 	<p>gesztenyét!”</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Pénzcörgető”: a gyerekek csukott szemmel hallgatják, ahogy egy tálba pénzérméket ejtünk; „Mennyi a tálban lévő pénzérmék összege?”, „Milyen értékű pénzeket csörgettünk, ha összesen 15 Ft van a tálban?” • „Helyi értékes pénzcörgető”: különböző hangot adó tálakba ejtjük az érméket; az egyeseket az egyik tálba, a tízeseket a másikba, tetszőleges sorrendben • Mennyiség megmaradásának vizsgálata, például különböző alakú üvegekbe öntögetéssel • Darabszám megmaradásának vizsgálata, például ugyanannyi korong sűrűn egymás mellett és széthúzva; ugyanannyi korong rendezetlen és rendezett alakzatban • Mennyiségekkel, darabszámokkal kapcsolatos megfigyelések párosítással, összeméréssel a környezetünkben, például „Miből van több? Székből vagy gyerekből? Széklábból vagy asztallábból?”, „Jut-e mindenkinek lufi, pohár, szívószál, csákó?”, „Melyik sál hosszabb?” • Párkereső (2-es, 3-as, 4-es pár) valahányasával előre becsomagolt apró tárgyakkal, az „ugyanannyik” elnevezése • „Keveredj! Állj meg! Csoportosulj!” játék • Játék „pöttyöskártyával”, például memóriajáték többféle szabállyal (párt alkot az azonos számosságú, kettő különbségű, együtt 10-et adó) 	<p>a „valamennyivel” több, kevesebb fogalmakat;</p> <ul style="list-style-type: none"> • érti és helyesen használja a több, kevesebb, ugyanannyi relációkat halmazok elemszámával kapcsolatban, valamint a kisebb, nagyobb, ugyanakkora relációkat a megismert mennyiségekkel (hosszúság, tömeg, úrtartalom, idő, pénz) kapcsolatban 20-as számkörben; • használja a kisebb, nagyobb, egyenlő kifejezéseket a természetes számok körében; • helyesen használja a mennyiségi viszonyokat kifejező szavakat, nyelvtani szerkezeteket; • megfelelő szókinccset és jeleket használ mennyiségi viszonyok kifejezésére szóban és írásban. • kis darabszámokat ránézésre felismer rendezett alakban.
--	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • Játék dominókkal, például csapni kell arra, amelyiken összesen 7 pötty van • Gyorsolvasások tárgyképekkel, „pöttyöskártyákról” • Lufik számának bontása két csapat között a lufik ütögetésével: két csapat a saját térfeléről lufikat ütöget a másik csapat térfelére; tapsra leállnak, megszámlálják, melyik térfélen hány lufi van • „Bontó gép” készítése sajtos és fogkrémes dobozból: a felső nyílásán bedobott apró tárgyakkal (például babszemekkel) megjelenített számot a belsejében lévő elválasztók segítségével felbontja kisebb számokra • „Korongforgatás”: belső kép kialakítása a számok kétfelé bontásáról, például 6 kék korong és 0 piros, jobb szélső korong megfordítása, 5 kék korong és 1 piros, és így tovább • Szőnyegezések színes rudakkal 	
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: 7. Számlálás, becslés		Óraszám: 6 + 1 + 1
Fogalmak: számlálás, becslés		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Javasolt tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • Meg- és leszámlálások egyesével, kettesével; • Számlálás során az utolsó számnév hozzákapcsolása az összességhez • Tapasztalatszerzés darabszámok, mennyiségek becslésével kapcsolatban 20-as számkörben 	<ul style="list-style-type: none"> • Hétköznapi helyzetekben történő becslések, mérés számlálással, például „Hány lépés a tanteremtől az ebédlő?”, „Hány evőkanál egy tányér leves?”, „Hány harapással lehet megenni egy almát?” • „Számfuttatás” játék oda-vissza, tetszőleges számról indítva, tetszőleges „lépéssel”, például 60- 	<ul style="list-style-type: none"> • megszámlál és leszámlál; adott (alkalmilag választott vagy szabványos) egységgel meg- és kimér a 20-as számkörben; oda-vissza számlál • ismeri a közelítő mérés módszerét

<ul style="list-style-type: none"> • Becslés során a korábbi tapasztalatok és a becsülendő mennyiség tulajdonságainak figyelembevétele • Becslés ellenőrzése párosítással, összeméréssel • Becslések értékelése 	<p>tól 6-osával visszafelé</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oda-vissza számlálás közben periodikus mozdulatok, például taps elöl, taps fent, taps hátul, ugrás, dobbantás • „Lépj hozzám!” játékos feladat: a játékvezető a kör közepén áll, és egyesével kéri a játékosokat, hogy lépjenek hozzá egyforma lépésekkel, és fogjanak vele kezét, például „Anna, lépj hozzám 5 egyforma lépéssel!”, „Zsolt, lépj hozzám 24 egyforma lépéssel!” • 12-es, 13-as... 16-os... 20-as gyűjtések; 30-nál nagyobb, de 100-nál kisebb darabszámú dolgok gyűjtése; 100-as gyűjtés apró tárgyakkal leszámllással és előrecsomagolt dolgok megszámlálásával • Tevékenységek madzagra fűzött színes gyöngyökkel, például „Húzz külön adott számú gyöngyöt minél gyorsabban!” • Gyufaskatulyákban apró dolgok (például csavarok) számának becslése 	
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

<p>Témakör: 8. Számok rendezése</p>		<p>Óraszám: 6 + 2 + 1</p>
<p>Fogalmak: sorszám, számegegyenes, számtábla, nagyobb, kisebb, növekedés, csökkenés, egyes számszomszéd</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek</p>	<p>Javasolt tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Számok nagyság szerinti összehasonlítása bontott alakban is: melyik nagyobb, mennyivel nagyobb • Mennyiségi viszonyok jelölése nyíllal vagy a <, > 	<ul style="list-style-type: none"> • Ugróiskolába tetszőleges számok írása, a számokon növekvő, majd csökkenő sorban végigugrálás • Számok szemléltetéséhez, összehasonlításához, sorba rendezéséhez „élő számegegyenes” létrehozása: a tanulók egy, a hátukra 	<ul style="list-style-type: none"> • nagyság szerint sorba rendez számokat, mennyiségeket; • megadja és azonosítja számok sokféle műveletes alakját; • megtalálja a számok helyét

<p>= jelekkel</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sorszámok ismerete, alkalmazása • Számvonal, számegyenes alkotása, rajzolása, a számok helyének jelölésével 20-as számkörben • Számegyenes irányának, egységének megadása két szám kijelölésével • Leolvasások a számegyenesről • Számok, műveletes alakban megadott számok (például: 2+3; 10-3;) helyének megkeresése a számegyenesen 20-as számkörben • Számok, mennyiségek nagyság szerinti sorba rendezése • Számok helyének azonosítása számtáblázatokban • Számok egyes szomszédainak ismerete, megnevezése 20-as számkörben 	<p>ragasztott számot képviselnek, és az értéküknek megfelelően foglalják el a helyüket növekvő vagy csökkenő sorrendben</p> <ul style="list-style-type: none"> • Számvonal alkotása, például különféle színű gyufaskatulyákból, gyöngyökből • Korongszámegyenes készítése (pirosak és kékek 5-ös vagy 10-es váltakozásban) • Lépkedések különféle, változatosan alkotott számvonalakon • Sorszámok alkalmazása versenyek eredményhirdetésekor • Sorszámok húzása várakozáshoz, például ki hányadik sorát olvassa egy versnek • Kukás játék: mindenki rajzol 5 négyzetet és egy kukát; számokat húznak például 1–20-ig számkártyákból; a húzott számot mindenki beírja valamelyik négyzetbe úgy, hogy a négyzetekben levő számok végül növekvő sorrendben legyenek; ha valaki nem tudja beírni a húzott számot, akkor az a szám megy a kukába; az győz, aki leghamarabb kitölti minden négyzetét • Gyufaskatulyákon számok 0–10-ig, mindben annyi csavar, amelyik szám rá van írva; a számokat lefordítjuk, a skatulyák tömege, rázogatósa segítségével rendezzük növekvő, csökkenő sorrendbe a számokat • „Vigyázz6!” játék • Számbarkochba „valaminél nagyobb”, „valaminél kisebb” kérdések segítségével 	<p>a számegyenesen, számtáblázatokban, a számegyenesnek ugyanahhoz a pontjához rendeli a számokat különféle alakjukban a 20-as számkörben;</p> <ul style="list-style-type: none"> • megnevezi a 20-as számkör számainak egyes szomszédjait.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

Témakör: 9. Számok tulajdonságai		Óraszám: 9 + 3 + 1
Fogalmak: számjegy; egyjegyű, kétjegyű számok; páros, páratlan		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Javasolt tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> Számok kifejezése művelettel megadott alakokban, például: 7+8, 20-6, Párosság és páratlanság fogalmának alapozása tevékenységgel: párosítással Számok közti viszonyok megfigyelése, például: adott számnál nagyobb, kisebb valamennyivel Számok formai tulajdonságainak megfigyelése: számjegyek száma, számjegyek egymáshoz való viszonya Számok tartalmi, formai jellemzése, egymáshoz való viszonyuk kifejezése kitalálós játékokban Számjelek olvasása, írása 	<ul style="list-style-type: none"> „Bontó gép” készítése sajtos és fogkrémes dobozból Gyorsolvasási gyakorlatok meglévő kártyákról vagy a gyerekek saját készítésű számképeiről, pöttyöskártyáiról „Korongforgatás” Szőnyegezések színes rudakkal Shut the box típusú játék két kockával „Ország, város” játék: sorsolt számjegyekből az oszlopoknak megfelelő tulajdonságú számok előállítás Számjelek megjelenítése nagymozgásokkal, például számjel alakúra formázott kötélén végiglépkedés, locsolókannával az iskolaudvaron, ujjal írás zsemlemorzsaiba 	<ul style="list-style-type: none"> számokat jellemez tartalmi és formai tulajdonságokkal; számot jellemez más számokhoz való viszonyával; ismeri a római számjelek közül az I, V, X jeleket, hétköznapi helyzetekben felismeri az ezekkel képzett számokat. helyesen írja az arab számjeleket.
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: 10. Számok helyi értékes alakja		Óraszám: 5 + 1 + 1
Fogalmak: csoportosítás, beváltás, leltár, bontott alak, tízes, egyes		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> összekapcsolja a tízes számrendszerben a számok épülését érti a számok tízesekből és egyesekből való épülését, tízesek és egyesek 	<ul style="list-style-type: none"> Csoportosítások rajzolt képeken Játék logikai készlettel: csoportosítás, beváltás, gyűjtött vagyon összehasonlítása (6 háromszög ér 1 négyzetet, 2 négyzet 1 kört) 	<ul style="list-style-type: none"> Csoportosítások, beváltások valahányasával különféle eszközökkel, például apró tárgyakkal, tojástartóval, színes rudakkal, pénzsekkel, abakusszal

<p>összegére való bontását;</p> <ul style="list-style-type: none"> helyesen írja és olvassa a számokat a tízes számrendszerben 20-ig. 	<ul style="list-style-type: none"> Számországok pénzeinek csoportosítása, beváltása, leltározása, adott összeg kifizetése legkevesebb számú „érmével” Ismerkedés a szorobánnal 	<ul style="list-style-type: none"> Mérések különböző egységekkel és többszöröseikkel Számok tízesekre és egyesekre bontott alakjainak előállítás és felismerése nem csak helyi érték szerint rendezett alakban Számok írása, olvasása helyi értékes alakjukban, 20-as számkörben
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: 11. Mérőeszköz használata, mérési módszerek		Óraszám: 10 + 1
Fogalmak: összehasonlítás, mérés, mérőeszköz, mérőszám, mértékegység, hosszúság, űrtartalom, tömeg, idő, dm, m, dl, l, kg, óra, nap, hét, hónap, év		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Javasolt tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> Változatos mennyiségek érzékszervi összehasonlítása Változatos mennyiségek közvetlen összemérése Változatos mennyiségek összemérése közvetítő segítségével Mérési módszerek megismerése Mennyiségek becslése, megmérése, kimérése választott alkalmi egységekkel, például: arasz, lépés, pohárnyi, kanálnyi, tenyéryi Mennyiségek becslése, megmérése, kimérése választott objektív egységekkel, például: pálcikák, színes rudak Tapasztalatszerzés a mennyiségről, mint az 	<ul style="list-style-type: none"> Különböző hangok összehasonlítása, például „Melyik hang hosszabb-rövidebb, magasabb-mélyebb, hangosabb-halkabb?” Különböző tömegű tárgyak, gyümölcsök, gesztenyék tömegének összehasonlítása érzésre két kézzel, majd ellenőrzése vállfamérleggel Vállfamérleg és színes rudak segítségével különböző tömegek összemérése, a kettő közti különbség meghatározása Hosszúság mérése arasszal, lépéssel, tyúklépéssel Hosszúság mérése egyforma pálcikákkal, egyforma színes rudakkal Mérőszalag készítése tenyér és ujj léptékekkel; színes rudak által meghatározott léptékekkel Skálázott mérőedény készítése pohárnyi víz és többszörösének kiméréséhez 	<ul style="list-style-type: none"> megbecsül, mér alkalmi és szabványos mértékegységekkel hosszúságot, tömeget, űrtartalmat helyesen alkalmazza a mérési módszereket, használ skálázott mérőeszközöket, helyes képzete van a mértékegységek nagyságáról; helyesen használja a hosszúságmérés, az űrtartalommérés és a tömegmérés szabványegységei közül a következőket: dm, m, dl, l, kg; ismeri az időmérés szabványegységeit: az órát, a napot, a hetet, a hónapot, az évet;

<p>egység többszöröséről</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mérőszám fogalmának megértése • Mennyiségek összehasonlítása; mennyivel nagyobb mennyiség, mennyivel kisebb mennyiség, • Mennyiségek becslése, megmérése, kimérése szabványmértékegységek közül a következőkkel: dm, m; dl, l; kg • Hétköznapi tapasztalatok szerzése a szabványmértékegységek nagyságáról • Skálázott mérőeszközök készítése alkalmi egységekkel, használata tanítói segítséggel • Szabványos mérőeszközök használata • Időbeli tájékozódás, időbeli periódusok megismerése; időbeli relációt tartalmazó szavak értelmezése • Az időmérés egységeinek megismerése: óra • Egész órák leolvasása különféle analóg és digitális órákról 	<ul style="list-style-type: none"> • Mennyiségek becslése, majd a becslés ellenőrzése méréssel különböző objektív egységek esetén, például szakasz rajzolása, amelyik olyan hosszú, mint 2 világoskék rúd 	
<p>Továbblépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

<p>Témakör: 12. Alapműveletek értelmezése</p>		<p>Óraszám: 10 + 5 + 2</p>
<p>Fogalmak: összeadás, kivonás, művelet, egyenlővé tevés</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek</p>	<p>Javasolt tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Összeadás és kivonás értelmezései darabszám és 	<ul style="list-style-type: none"> • Az összeadás, kivonás többféle értelmezésének lejátszása konkrét 	<ul style="list-style-type: none"> • helyesen értelmezi a 20-as számkörben az összeadást, a

<p>mérőszám tartalommal valóságos helyzetekben, tevékenységekkel, képpárokkal, képekkel, történetekkel</p> <ul style="list-style-type: none"> • Összeadás, kivonás értelmezése, mint hozzáadás és elvétel • Összeadás, kivonás értelmezése, mint egyesítés, és mint az egészből az egyik rész meghatározása • Összeadás, kivonás értelmezése, mint összehasonlítás: valamennyivel kevesebb, valamennyivel több • Kivonás értelmezése, mint különbség kifejezése • Egyenlővé tevés tevékenységekkel és számokkal • Történésről, kirakásról, képről többféle művelet értelmezése, leolvasása, lejegyzése • Műveletről kirakás, kép, szöveges feladat készítése; műveletek eljátszása, lerajzolása, szöveggel értelmezése • Szöveges feladatokban a különböző kifejezésekkel megfogalmazott műveletek megértése tanítói segítséggel 	<p>dolgokkal, például gyümölcsökkel, virágokkal, gesztenyékkel</p> <ul style="list-style-type: none"> • Összeadás, kivonás kirakása univerzális modellekkel (például ujjakkal), korongokkal, színes rudakkal • Egyesítéses összeadás értelmezéséhez tárgyak mérése színes rudakkal, kupakokkal vállfamérlegen • Hozzátevésees összeadás lejátszása játéktáblán való lépegetéssel • „Feladatküldés”: műveletről rajz, szöveg készítése • Összeadás, kivonás abakuszon, szorobánon 	<p>kivonást;</p> <ul style="list-style-type: none"> • hozzákapcsolja a megfelelő műveletet adott helyzethez, történéshez, egyszerű szöveges feladathoz; • értelmezi a műveleteket megjelenítéssel, modellezéssel, szöveges feladattal; • helyesen használja a műveletek jeleit; • szöveges feladatokban a különböző kifejezésekkel megfogalmazott műveleteket megérti; • szöveget, ábrát alkot matematikai jelekhez, műveletekhez. • helyesen használja a műveletek jeleit.
<p>Továbblépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

<p>Témakör: 13. Alpműveletek tulajdonságai</p>	<p>Óraszám: 8 + 4 + 3</p>
<p>Fogalmak: nincs új fogalom</p>	

Fejlesztési feladatok, ismeretek	Javasolt tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> Műveleti tulajdonságok megfigyelése tevékenységek alapján: tagok, felcserélhetősége pl.: $3+9 = 9+3$, csoportosíthatósága pl.: $6+5+4 = 6+4+5$; A megértett műveleti tulajdonságok alkalmazása számolási eljárásokban, szöveges feladatokban, ellenőrzésnél Hiányos műveletek és műveletsorok megoldása az eredmény ismeretében a művelet megfordításával is 20-ig 	<ul style="list-style-type: none"> Szönyegezések színes rudakkal „Babos” játék: összeadások és kivonások közti kapcsolatok megértéséhez, például a tanuló bal kezében 5 babszem van, jobb kezében 6; bal és jobb kéz egymás mellé téve „5+6 az ugyanannyi, mint 11”, a két kéz keresztbe téve „6+5 az 11”, a bal kéz hátra téve „11-5 az 6”, bal kéz visszahozása után a jobb kéz hátra téve „11-6 az 5” Lépegetések számegyenesen, például 6-tól 5 lépés, 5-től 6 lépés Színes rudak egymás mellé fektetésével a tényezők felcserélhetőségének tapasztalása, például 7 lila rúd = 6 fekete rúd: egymás után vonalba („hosszúságuk” érzékeltetése) és egymás mellé szönyegezve („területük” érzékeltetése) Műveletsor lejátszása egymás mellé állított dobozokba apró tárgyak pakolásával, majd a műveletsor visszafelé való lejátszása 	<ul style="list-style-type: none"> számolásaiban felhasználja a műveletek közti kapcsolatokat, számolásai során alkalmazza konkrét esetekben a legfontosabb műveleti tulajdonságokat; megold hiányos műveletet, műveletsort az eredmény ismeretében, a műveletek megfordításával is;
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: 14. Szóbeli számolási eljárások		Óraszám: 10 + 4 + 3 + folyamatos
Fogalmak: nincs új fogalom		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Javasolt tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> Számolási eljárások a műveletek értelmezései alapján 20-as számkörben Számolási eljárások szám- és műveleti tulajdonságok felhasználásával 20-as 	<ul style="list-style-type: none"> Mérőszalagon számok hozzáadása és elvétele színes rudak tetszőleges számhoz való hozzáillesztésével, például sötétkék színes rúddal 9 hozzáadása és elvétele; az analógiák megfigyelése 	<ul style="list-style-type: none"> alkalmazza a számolást könnyítő eljárásokat

<p>számkörben</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bontások és pótlások alkalmazása • Tízésátlépéses összeadás, kivonás a bontások és 10-re pótlások alkalmazásával • 10 és 20 közötti számok és egyjegyűek összeadása, kivonása a 10-nél kisebb számokra vonatkozó összeadással, kivonással való analógia alapján • Különféle számolási eljárások megismerése és a tanuló számára legkézenfekvőbb kiválasztása, begyakorlása, például: $7+8=8+7=7+7+1=8+8-1=7+3+5=8+2+5=7+10-2$ 	<ul style="list-style-type: none"> • Egyenlő tagok összeadása ujjak segítségével • „Hány ujjadat fogom? Hány ujjadat nem fogom?” játékos feladat párban • Számképek felidézése, számok különböző tagolásainak megválasztása számolási eljárások során • Tojástartóval a 10-re pótlás és tízésátlépés lejátszása • Azonos művelet kapcsán a tanulók egyénileg alkalmazott számolási eljárásainak megfogalmazása, megosztása • „Boltos játék”: csak kerek tízesekkel lehet fizetni, a boltos visszaad Számolást könnyítő eljárás szemléltetése szorobánon: 9 (8, 7...) hozzáadása +10-1 (+10-2, +10-3...) alakban, elvétele -10+1 (-10+2, -10+3...) alakban 	
<p>Továbblépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

<p>Témakör: 15. Fejben számolás</p>		<p>Óraszám: 9 + 5 + 2 + folyamatos</p>
<p>Fogalmak: kerek tízes</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek</p>	<p>Javasolt tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Fejben számolás egyes lépéseinek megértése, begyakorlása eszközökkel; az eszközök szükség szerinti használata feladatok megoldása során • Fejben számolás 20-as számkörben 	<ul style="list-style-type: none"> • Boltos játék” • „Számfuttatás” játék • Láncszámolások szorobánon, eszköztől elvonatkoztatva is • „Hajtogató” • Egy képről többféle művelet olvasása 	<ul style="list-style-type: none"> • fejben pontosan összead és kivon a 20-as számkörben;
<p>Továbblépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

Témakör: 16. Alkotás térben és síkon		Óraszám: 4
Fogalmak: szimmetrikus		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Javasolt tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • Építés térbeli építőelemekből, testekből szabadon, másolással, megadott feltétel szerint • Építés egyszerűbb nézetek, egyszerűbb alaprajzok alapján • Síkbeli alkotások szabadon, másolással, megadott feltétel szerint: kirakások mozaiklapokkal, nyírás, tépés, hajtogatás, alakzatok határvonalainak elkészítése pálcákból, rajzolás (szabad kézzel, vonalzóval, alaklemezsel) • Sorminták kirakása és folytatása síkban • Szimmetrikus alakzatok létrehozása síkban (például: kirakással, nyírással, hajtogatással, festéssel) 	<ul style="list-style-type: none"> • Színes rudakból, legóból, építőkockákból, dobozokból, hengerekből (például vécépapír guriga) városépítés, várépítés • „Szobasarok” cipősdobozból, belehelyezett játék megvilágítása 3 irányból, árnyékok megfigyelése • „Szobasarok” négyzethálós falaira rajzolt árnyékok alapján építés színes rudakból • Kirakások mozaiklapokból, logikai készlet elemeiből • Rövid ideig látott képről másolat készítése a vizuális memória fejlesztésére • „Telefonos játék” • Papírharmonika hajtása, a hajtások szélén nyírások, a papírlap szétnyitása után az ismétlődő minta megfigyelése, például egymás kezét fogó gyerekek • Terítő, hópehely készítése hajtogatott papírból való nyírással • Geometriai fejtörők, például tangram, gyufarejtvények • Háromszögek, négyszögek nyírása egy egyenes vonal mentén, a keletkező síkidomok számának és alakjának vizsgálata 	<ul style="list-style-type: none"> • szabadon épít, kirak formát, mintát adott testekből, síklapokból; • minta alapján létrehoz térbeli, síkbeli alkotásokat; • sormintát, síkmintát felismer, folytat; • alkotásában követi az adott feltételeket; • síkidomokat hoz létre különféle eszközök segítségével; • alaklemez használ; • szimmetrikus alakzatokat hoz létre síkban különböző eszközökkel; felismeri a szimmetriát valóságos dolgokon, síkbeli alakzatokon.
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: 17. Alakzatok geometriai tulajdonságai		Óraszám: 6
Fogalmak: test, síkidom; sík, görbe felület; egyenes, görbe vonal; kör, háromszög, négyszög		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Javasolt tevékenységek	Tanulási eredmények

<ul style="list-style-type: none"> • Válogatások előállított vagy megadott testek között szabadon • Testek és síkidom modellek megkülönböztetése • Testek jellemző tulajdonságainak keresése, megfigyelése, megnevezése: sík vagy görbe felületek, „lyukas – nem lyukas”, „tömör”, „bemélyedése van” • Sokféle alakú testek közül a gömb és a szögletes testek kiemelése érzékszervi tapasztalatok alapján • Válogatások előállított vagy megadott síkidomok között szabadon • Síkbeli alakzatok jellemző tulajdonságainak keresése, megfigyelése, megnevezése: egyenes vagy görbe határvonalak, „lyukasság”, • Sokféle alakú síklapok közül a körlap és a sokszögek kiemelése • Háromszögek, négyszögek, a kör felismerése, kiválogatása, megnevezése 	<ul style="list-style-type: none"> • Olyan tárgycsoportban végzett válogatás, ami lehetőséget ad több szempont szerinti válogatásra (például: anyaguk szerint, színük szerint, alakjuk szerint); a figyelem ráirányítása a tárgyak alakja szerinti válogatásokra • Különböző hétköznapi tárgyak körülrajzolása, például plüssmackó, gumilabda, olló, dobókocka, kulcs; a körülrajzolások tapasztalatainak megbeszélése • Kakukktojásjátékok, felismerő játékok, párkereső játékok kézbe fogható tárgyakkal, testekkel; letakart tárgyakkal, testekkel „vakon” tapogatva; hétköznapi tárgyairól készült fotókkal • Kakukktojásjátékok, felismerő játékok, párkereső játékok kézbe fogható síkidomokkal • Síkidomok, testek alkotása például szívószálakból és madzagból, hurkapálcából és gyurmából • Háromszögek készítése különböző hosszúságú szívószáldarabokból, például: 3 cm, 6 cm, 5 cm; 3 cm, 6 cm, 9 cm (!); 3 cm, 6 cm, 10 cm • Négyszögek készítése szívószálból, annak megfigyelése, hogy az oldalak hosszúsága nem határozza meg az alakot • Négyszögek készítése szívószálból úgy, hogy két-két szívószál hossza egyenlő (színe azonos); a felfűzés sorrendjének változtatásával többek között a szomszédos és szemközti oldalak fogalmának megértése • Szöges táblán alakzatok kifeszítése gumikarikával megadott minta alapján vagy megadott feltétel szerint 	<ul style="list-style-type: none"> • megkülönbözteti és szétválogatja szabadon választott vagy meghatározott geometriai tulajdonságok szerint a gyűjtött, megalkotott testeket, síkidomokat; • megfigyeli az alakzatok közös tulajdonságát, megfelelő címkéket talál megadott és halmazokba rendezett alakzatokhoz; • megtalálja a közös tulajdonsággal nem rendelkező alakzatokat; • megnevezi a tevékenységei során előállított, válogatásai során előkerülő alakzatokon megfigyelt tulajdonságokat; • megnevezi a sík és görbült felületeket, az egyenes és görbe vonalakat, szakaszokat tapasztalati ismeretei alapján; • megnevezi a háromszögeket, négyszögeket, köröket; • különbséget tesz testek és síkidomok között;
--	--	---

	<ul style="list-style-type: none"> • Különféle ponthálókön, rácson alakzatok másolása megadott minta alapján vagy rajzolás megadott feltétel szerint 	
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: 18. Transzformációk		Óraszám: 3
Fogalmak: tükörkép		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Javasolt tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • Szimmetriák, tükörképek megfigyelése a természetes és az épített környezetben térben és síkban • Egyszerű képek, alakzatok tükörképének kirakása párosítással • Tükörkép előállítása különböző tevékenységek során 	<ul style="list-style-type: none"> • Tükörjáték” során a pár egyik tagja az eredeti, a másik pedig a tükörkép • Építések, mozgások úgy, hogy a két kéz egyszerre ugyanazt csinálja egymás tükörképéent • Papírlap egyik oldalára festékpaca nyomása, a papír másik felének ráhajtása, a papír szétnyitása, a készült minta kiegészítése • Összehajtott papírból alakzat kivágása • Összehajtott papírra rajzolt alakzat határvonalainak átbökése gombostűvel 	<ul style="list-style-type: none"> • tapasztalattal rendelkezik mozgással, kirakással a tükörkép előállításáról; • szimmetrikus alakzatokat hoz létre síkban különböző eszközökkel; felismeri a szimmetriát valóságos dolgokon, síkbeli alakzatokon;
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: 19. Tájékozódás térben és síkon		Óraszám: 4 + folyamatos
Fogalmak: jobb, bal, le, fel, előre, mögötte, mellette, kint, bent, előre, hátra, távolabb, közelebb		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Javasolt tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • Irányokat, távolságokat jelölő szavak jelentésének megismerése térben és síkban tevékenységekkel és játékos szituációkkal • Tájékozódást segítő játékok, tevékenységek 	<ul style="list-style-type: none"> • „Hideg-meleg” játék kincskeresésre • Irányokat jelölő szavak értelmezése térben és síkon, például tolltartó helyezése a szék mellé balra, jobbra, fölé, alá úgy, hogy a székhez nem nyúlunk; majd ceruza helyezése a füzet mellé balra, jobbra, fölé (!), alá 	<ul style="list-style-type: none"> • helyesen használja az irányokat és távolságokat jelölő kifejezéseket térben és síkon; • tájékozódik lakóhelyén, bejárt terepen: bejárt útvonalon visszatalál adott

<p>nagymozgásokkal</p> <ul style="list-style-type: none"> • Útvonalak bejárása utánzással; az útvonal tudatosítása • Bejárt útvonal újrajrása emlékezetből • Téri tájékozódás mozgással, tárgyak mozgatásával • Függőleges és vízszintes síkon való tájékozódás tárgyak elhelyezésével, mozgatásával, például „fölé”, „alá” többféle értelmezése • Térbeli és síkbeli elhelyezkedést kifejező szavak jelentésének megismerése játékos tevékenységekkel • Irány és állás megfigyelése, követése az olvasáshoz, íráshoz kapcsolódva • Tájékozódás négyzethálón 	<p>(!) úgy, hogy a füzethez nem nyúlunk</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tájékozódás a babaházban: jobbra, balra, előre, hátra, fel, le; tájékozódás labirintusban és négyzethálós mintákon: jobbra, balra, előre, hátra, fel, le; tájékozódás vonalrendszerbe rajzolt házban és a ház „utcájában”: jobbra, balra, előre, hátra, fel, le • „Telefonos” játék logikai lapokkal, mozaiklapokkal, színes rudakkal • „Különbségkereső” játék párban: két tanuló hátára ragasztott egy-egy kép közötti különbségek megtalálása • Ismert útvonal leírása szóban, például: „Hogyan jutsz az iskolából a játszótérre?” • Bekötött szemű gyerek irányítása adott célhoz, a célban a kendő levétele után azonos úton visszatalálás a kiindulópontonra • Szituációs játékban színházjegyek, mozijegyek alapján ülőhelyek megtalálása • „Vonalvezetős” játék irányok és távolságok megadásával, melynek során különböző formák rajzolódnak ki a négyzethálón, például 2 lépés fel, 3 lépés balra... • Négyzethálóra rajzolt minta alapján a vonalvezetés diktálása társnak 	<p>helyre;</p> <ul style="list-style-type: none"> • négyzethálón megtalál pontot két adat segítségével.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

<p>Témakör: 20. Összefüggések, kapcsolatok, szabályszerűségek felismerése</p>		<p>Óraszám: 9 + 1 + 2 + folyamatos</p>
<p>Fogalmak: szabály, sorozat, számsorozat, növekvő, csökkenő, kapcsolat, számpár, számhármass</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek</p>	<p>Javasolt tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Adott viszonyban lévő, 	<ul style="list-style-type: none"> • Kakukktojás-kereső játékok 	<ul style="list-style-type: none"> • részt vesz

<p>adott összefüggésnek megfelelő párok keresése</p> <ul style="list-style-type: none"> • Személyek, tárgyak, dolgok, számok, testek, síklapok között megjelenő kapcsolatok megfigyelése, felfedezése • Számpárok, számhármások közötti kapcsolatok felfedezése, jellemzése • A problémákban szereplő adatok viszonyának felismerése, például: időrend, nagyságviszonyok, változások, egyenlőségek • Megfigyelt kapcsolatok megfordítása, például Anna alacsonyabb, mint Berci, Berci magasabb, mint Anna • Változó helyzetek megfigyelése, a változás jelölése nyíllal • Sorozatok képzése tárgyakkal, mozgással, hanggal, valamilyen logikai készlet elemeivel, számokkal • Összefüggések keresése egyszerű sorozatok elemei között • Sorozat alkotása közösen értelmezett szabály szerint • Tárgyakkal, logikai készletek elemeivel kirakott egyszerű periodikus sorozatok folytatása • A mindennapi életünkből jól ismert periódusok megfigyelése: évszakok, hónapok, hetek napjai, napszakok • Elkezdett sorozatok, 	<ul style="list-style-type: none"> • „Mi változott?” játék • Ismétlődő mozgásos cselekvések, például tapsolás, dobolás, dobbantás, koppantás, ugrás, guggolás, tapsolás, dobolás, dobbantás, koppantás, ugrás, guggolás... • Alakzatokkal kirakott periodikus sorozat lejátszása, például 2 háromszög, 1 kör ismétlődik; a háromszögre tapsolunk, a körre dobbantunk • Ismétlődő ritmusjelek letapsolása • Sorozatok kirakása szöges táblán kifeszített alakzatokkal • Kapcsolatok megfigyelése oda-vissza, például: szülő-gyermek, testvér, osztálytárs; alacsonyabb, magasabb, egyforma magas; idősebb, fiatalabb, ugyanannyi idős • Több gyermek közötti kapcsolati háló megjelenítése rámutatással; a mutató jelezése nyilakkal; például mindenki mutasson az idősebbre • „Gépes játékok” egyváltozós, kétváltozós, fordított gépekkel 	<p>memóriaajátékokban különféle tulajdonságok szerinti párok keresésében;</p> <ul style="list-style-type: none"> • megfogalmazza a személyek, tárgyak, dolgok, időpontok, számok, testek, síklapok közötti egyszerű viszonyokat, kapcsolatokat; • érti a problémákban szereplő adatok viszonyát; • összefüggéseket keres sorozatok elemei között; • tárgyakkal, logikai készletek elemeivel kirakott periodikus sorozatokat folytat; • elsorolja az évszakokat, hónapokat, napokat, napszakokat egymás után • megkezdett sorozatot, táblázatot adott szabály szerint önállóan folytat; • felismer kapcsolatot elempárok, elemhármások tagjai között; • szabályjátékok során létrehoz a felismert kapcsolat alapján további elempárokat, elemhármásokat; • a sorozatban, táblázatban, gépjátékokban felismert összefüggést megfogalmazza saját szavaival.
---	--	---

<p>táblázatok egyszerű szabályának felismerése</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gépjátékok különféle elemekkel (például: tárgyak, számok, alakzatok) • Gépjátékok szabályának felismerése • Gépjátékokban több eset kipróbálása után elempárok, elemhármások hiányzó elemének megtalálása • Megfigyelt szabály alapján további elempárok, elemhármások alkotása • Sorozatban, gépjátékokban, táblázatban felismert összefüggés megfogalmazása saját szavakkal 		
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

<p>Témakör: 21. Adatok megfigyelése</p>		<p>Óraszám: 3</p>
<p>Fogalmak: adat</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek</p>	<p>Javasolt tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Minőségi és mennyiségi tulajdonsággal kapcsolatos adatok megfigyelése, gyűjtése, rögzítése • Tevékenységek során kapott adatok lejegyzése • Közös tevékenységek során szerzett adatok alapján egyszerű diagram készítése kirakással, rajzzal • Egyszerű diagramról adatok, összefüggések leolvasása közösen • Egyenlő adatok keresése, 	<ul style="list-style-type: none"> • „Tornasor” játék: a tanulók oszlopokba rendeződnek valamilyen szempont szerint, például ki melyik hónapban, évszakban született; mekkora a lábmérete, kisujj mérete; hány betűből áll a neve • Versenyek eredményének feljegyzése, például „Ki tud több gyufaszálat egyesével felvenni a földről egy perc alatt?”; a versenyzők eredményének rögzítése négyzethálós papíron • Saját testméretek mérése, a kapott adatok elemzése, például fejkörfogat 	<ul style="list-style-type: none"> • adatokat gyűjt a környezetében; • adatokat rögzít későbbi elemzés céljából; • gyűjtött adatokat táblázatba rendez, diagramon ábrázol; • adatokat gyűjt ki táblázatból, adatokat olvas le diagramról; • jellemzi az összességeket.

legkisebb, legnagyobb kiválasztása	<p>lemérése fejdísz készítéséhez papírcsíkkal, majd a papírcsíkok felragasztása függőlegesen egymás mellé; helyből távolugrás lemérése spárgával, spárgák felragasztása</p> <ul style="list-style-type: none"> Sajtós dobozokból oszlopdiagram építése, például „Kedvenc reggeli italod” 	
Továbblépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: 22. Valószínűségi gondolkodás		Óraszám: 3
Fogalmak: véletlen; „biztos”, „lehetséges, de nem biztos”, „lehetetlen” esemény; tipp		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Javasolt tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> Részvétel valószínűségi játékokban; intuitív esélylatolgatás, tippek megfogalmazása Valószínűségi kísérletek végzése, események megfigyelése Játékos tapasztalatszerzés a véletlenről, a biztosról és a lehetetlenről „Biztos”, „lehetséges, de nem biztos” és „lehetetlen” események megfigyelése kísérletek során Véletlen események bekövetkezéseinek összeszámlálása, ábrázolása különféle módokon, például: strigulázással, diagrammal, táblázatba rögzítéssel A „biztos” és „lehetetlen” cáfolata ellenpélda mutatóásával 	<ul style="list-style-type: none"> „Kukás” játékok „Macska-egér harc” játék: 20 mezőből álló pályán haladnak a bábuk, az egér indul, 1-2-3-4-es dobásokra haladhat a dobott értéknek megfelelően, a macska pedig 5-6-os dobásra; utoléri-e a macska az egeret, mielőtt az egér a 20-as mezőn lévő egérlyukba ér? „Teknős és nyúl” játék: 20 mezőből álló pályán haladnak a „versenyzők”; teknős 1-2-3-4-es dobásra mozdul, nyúl 5-6-ra; az nyer, aki hamarabb ér célba Tippelős feladat: a tanulók házi kedvencei nevének felírása cetlikre; fajonkénti csoportosításuk (kutya, macska, akvárium stb.); a csoportosítás alapján oszlopdiagram készítése; a cetlik kalapba gyűjtése, majd húzás a kalapból; húzás előtt az oszlopdiagram jellemzőinek figyelembevételével tippelés, hogy milyen állat nevét húzzuk majd ki a kalapból Valószínűségi kísérletek, például: 3 	<ul style="list-style-type: none"> részt vesz olyan játékokban, kísérletekben, melyekben a véletlen szerepet játszik; tapasztalatai alapján különbséget tesz a „biztos”, „lehetetlen”, „lehetséges, de nem biztos” események között; tapasztalatai alapján tippet fogalmaz meg arról, hogy két esemény közül melyik esemény valószínűbb olyan, véletlentől függő szituációk során, melyekben a két esemény valószínűsége között jól belátható a különbség; tetszőleges vagy megadott módszerrel összeszámlálja az egyes kimenetek előfordulásait olyan egyszerű játékokban, kísérletekben, amelyekben a véletlen szerepet játszik; a valószínűségi játékokban, kísérletekben

	<p>piros, 3 kék golyó közül 3 golyó húzása, majd 1 piros és 5 kék golyó közül 3 golyó húzása; „Melyik esetben könnyebb 3 egyformát húzni?“, „Tippelj!“, „Végezz 20-20 kísérletet!”</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kockákra számokat írunk a szabályostól eltérő módon, például 1; 2; 2; 3; 3; 4; játék ezekkel a kockákkal (Sárkányok erdeje játék) 	<p>megfogalmazott előzetes sejtését, tippjét összeveti a megfigyelt előfordulásokkal.</p>
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

2. évfolyam

A képességek fejlesztése, a fogalmak érlelődése hosszú folyamat, amihez gazdag és változatos tapasztalatokra van szüksége minden tanulónak. Ez azt jelenti, hogy tervezéskor egységes szemlélettel kell tekinteni az összes tanulási területre. Egyéni tempóban, sokféle érzékelésre támaszkodva, mozgásokkal és manuálisan összekapcsolható tevékenységekkel indulnak el a tanulók az ismeretszerzés útján első osztályban. Ezeket a folyamatokat folytatjuk a második évfolyamon.

A matematikai fejlesztés szoros kapcsolatban áll a zenei, művészeti, technológiai és mozgásos fejlesztéssel.

A második osztály végére előirányzott tanulási eredmények elérésének útját továbbra is a cselekedtetés módszere vezérli. A kisgyerek a konkrét tárgyi tevékenységek során szerzett tapasztalatai alapján alakít ki belső reprezentációkat. A tevékenységekben szereplő tárgyi valóság képezi az absztrakt fogalmak tartalmát, és az ott átélt kapcsolatok alapozzák meg a fogalmak rendszerét. A saját testi mozgások, a hétköznapi életben előforduló tárgyak, dolgok és a már régóta rendelkezésre álló matematikai eszközök (például: logikai készlet, színes rudak) felhasználása megfelelő támaszt nyújtanak a cselekvő tapasztalatra épülő tanítás-tanulás megvalósításában.

Ebben az időszakban történik meg minden témakör alapozása. Fontos, hogy ezek az alapok nagyon szilárdak legyenek, ezért a fő hangsúly a megértésen, fejlesztésen van, nem pedig a számonkérésen. Nem baj, ha még lassúbb a számolás, ha a tanuló még nem ismeri fel az összefüggéseket, segítő jelenlétével a tanító biztosítani tudja az előrehaladást. A fejben számolás egyes lépéseinek megértéséhez alkalmazott eszközök használatát engedhetjük addig, ameddig az eljárások értő, automatikus használata ki nem alakul.

	S.sz.	Témakör	Órakeret		
			90 %	10 %	
<p>2. évfolyam</p> <p>Éves óraszám: 180 Heti óraszám: 5</p> <p><i>A zöld színnel jelölt óraszámok a szabadon felhasználható órák számát mutatják.</i></p> <p><i>A piros színnel jelölt számok a 10%-os órakeretet mutatják, melyet gyakorlásra terveztünk.</i></p>	1.	Válogatás, halmazok alkotása, vizsgálata	4		
	2.	Rendszerezés, rendszerképzés	4		
	3.	Állítások	4		
	4.	Problémamegoldás	4+ folyamatos		
	5.	Szöveges feladatok megoldása	5+ folyamatos	2	1
	6.	Szám és valóság kapcsolata	10+ folyamatos		
	7.	Számlálás, becslés	6	1	1
	8.	Számok rendezése	6	1	1
	9.	Számok tulajdonságai	9	3	1
	10.	Számok helyi értékes alakja	5	1	1
	11.	Mérőeszköz használata, mérési módszerek	10		1
	12.	Alapműveletek értelmezése	10	4	2
	13.	Alapműveletek tulajdonságai	8	4	3
	14.	Szóbeli számolási eljárások	10+ folyamatos	4	3
	15.	Fejben számolás	9+ folyamatos	5	2
	16.	Alkotás térben és síkon	4		
	17.	Alakzatok geometriai tulajdonságai	6		
	18.	Transzformációk	3		
	19.	Tájékozódás térben és síkon	4+ folyamatos		
	20.	Összefüggések, kapcsolatok	9+ folyamatos	1	2
	21.	Adatok megfigyelése	3		
	22.	Valószínűségi gondolkodás	3		
Összes óra:			136	26	18
			180		

Témakör: 1. Válogatások, halmazok alkotása, vizsgálata		Óraszám: 4
Fogalmak: tulajdonság, azonos, különböző, logikai „nem”		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Javasolt tevékenységek	Tanulási eredmények

<ul style="list-style-type: none"> • Tárgyak, dolgok felismerése különféle érzékszervekkel, más érzékszervek kizárásával, például csak hallással, csak tapintással • Tárgyak, dolgok tulajdonságainak felismerése különféle érzékszervekkel, mások kizárásával • Két vagy több dolog különbözőségének és azonosságának felismerése egy vagy több szempont alapján • Közös tulajdonságok megfigyelése személyeken, tárgyakon, képeken, alakzatokon, jeleken • A tulajdonságok változásának felismerése • Rész-egész viszonyának vizsgálata tevékenységekkel • Adott elemek válogatása választott vagy megadott szempont szerint • Elkezdett válogatás során létrejövő halmazelemek közös tulajdonságának felismerése, megnevezése; címkézés, a válogatás folytatása • Megadott elemek egy tulajdonság szerinti kétfelé válogatása; a logikai „nem” használata a tulajdonság tagadására • Halmazok képzése tagadó formában megfogalmazott tulajdonság szerint, például 	<ul style="list-style-type: none"> • „Mi változott?” játék tanulókon, tárgyakon, „Nézd csak! Mi változott?” kártyakészleten, szorobánon történő változtatások megfigyelése • „Varázzsákból” kívánt tulajdonságú plüssállat, forma, logikai lap, tapintható számjegy, betű kiválasztása • Activity-típusú játék különféle témakörökben mutogatással, rajzolóval, körülírással • „Repül a..., repül a ...” játék közös tulajdonság megfigyeléséhez • Játék tanító által készített 3, 4 ábrás kártyakészlettel, tananyaghoz igazított tartalommal • Játék tanító által készített logikai kártyacsomaggal • „Kapuőr” útválasztó játék például: mozgással, logikai készletek elemeivel, számokkal, formákkal • Logikai lapokból „kígyó” készítése, a szomszédos elemek között 1-2-3-4 eltérő tulajdonsággal • Táblás stratégiai játék, logikai lapokkal • Tanulók, tárgyak válogatása hulahoppkarikán belülre és kívülre • Átlátszó dobozokba logikai készlet elemeinek válogatása; részhalmazra vezető válogatás esetén a dobozok egymásba helyezése tanulói ötlet alapján 	<ul style="list-style-type: none"> • megkülönböztet, azonosít egyedi konkrét látott, hallott, mozgással, tapintással érzékelhető tárgyakat, dolgokat, helyzeteket, jeleket; • játékos feladatokban személyeket, tárgyakat, számokat, formákat néhány meghatározó tulajdonsággal jellemez; • tudatosan emlékezetébe vési az észlelt tárgyakat, személyeket, dolgokat, és ezek jellemző tulajdonságait, elrendezését, helyzetét; • válogatásokat végez saját szempont szerint személyek, tárgyak, dolgok, számok között; • felismeri a mások válogatásában együvé kerülő dolgok közös és a különválogatottak eltérő tulajdonságát; • folytatja a megkezdett válogatást felismert szempont szerint; • személyek, tárgyak, dolgok, szavak, számok közül kiválogatja az adott tulajdonsággal rendelkező összes elemet; • azonosítja a közös tulajdonsággal rendelkező dolgok halmazába nem való elemeket; • megnevezi egy adott tulajdonság szerint ki nem válogatott elemek közös tulajdonságát a tulajdonság
--	---	--

<p><i>nem piros</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Konkrét tárgyak, készletek elemeinek halmazokba rendezése mozgásos tevékenységgel • Elemek elhelyezése halmazábrában • Tulajdonságok alapján igaz állítások megfogalmazása 		<p>tagadásával;</p> <ul style="list-style-type: none"> • barkochbázis valóságos és elképzelt dolgokkal is, kerüli a felesleges kérdéseket; • halmazábrán is elhelyez elemeket adott címkék szerint; • adott, címkéssel ellátott halmazábrán elhelyezett elemekről eldönti, hogy a megfelelő helyre kerültek-e; a hibás elhelyezést javítja; • talál megfelelő címkéket halmazokba rendezett elemekhez; • megfogalmaz adott halmazra vonatkozó állításokat; értelemszerűen használja a „mindegyik”, „nem mindegyik”, „van köztük...”, „egyik sem...” és a velük rokon jelentésű szavakat; • két szempontot is figyelembe vesz egyidejűleg; • két meghatározott tulajdonság egyszerre történő figyelembevételével szétválogat adott elemeket: tárgyakat, személyeket, szavakat, számokat, alakzatokat; • megfogalmazza a halmazára egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket;
--	--	---

		<ul style="list-style-type: none"> • megítéli, hogy adott halmazra vonatkozó állítás igaz-e vagy hamis.
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: 2. Rendszerezés, rendszerképzés		Óraszám: 4
Fogalmak: Nincs új fogalom.		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Javasolt tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • Saját eszközök, felszerelések számbavétele és rendben tartása • Barkochbázás konkrét dolgok kirakásával • Barkochbázás során felesleges kérdések kerülése, felismerése • Adott halmaz elemeinek rendszerezése a tanító irányításával • Különböző logikai készletek esetén (teljes rendszert alkotó legfeljebb 24 elemnél) a hiány felismerése a rendszerező tevékenység elvégzése után • Feltételeknek megfelelő alkotások felsorolása egyszerű esetekben: két feltétel esetén, kis elemszámú problémánál 	<ul style="list-style-type: none"> • „Elvitte a szarka” játék: hiányzó elem megtalálása rendszerezés segítségével • Barkochba játék különféle logikai készleteken többféle szabály szerint, például egyszerű barkochba, fordított barkochba, barkochba két elem egyszerre történő kitalálására, kapcsolati barkochba; ezek mindegyikének kipróbálása hazudósan is • „Királyos” játék logikai lapokkal párban: egy kiválasztott elem jelképezi a királyt; az egyik játékos olyan lapot választ, ami a királytól két tulajdonságban tér el, a másik játékosnak olyan lapot kell választania, ami a királytól és a társa által választott laptól is két-két tulajdonságban tér el; a következő körben szerepcseré; veszít, aki nem tud rakni • Két szempont szerint elemek táblázatba rendezése, hiányzó elem megtalálása • Öltöztethető papírbaba különböző öltözékeinek kirakása • Többgombócos fagyaltok összeállítása színes korongokkal • Különböző „vonatok” kirakása megadott színes rudakból 	<ul style="list-style-type: none"> • barkochbázis valóságos és elképzelt dolgokkal is, kerüli a felesleges kérdéseket; • két szempontot is figyelembe vesz egyidejűleg; • felsorol elemeket konkrét halmazok közös részéből; • megfogalmazza a halmazra egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket; • keresi az okát annak, ha a halmazra valamelyik részébe nem kerülhet egyetlen elem sem; • adott elemeket elrendez választott és megadott szempont szerint is; • sorba rendezett elemek közé elhelyez további elemeket a felismert szempont szerint; • két, három szempont szerint elrendez adott elemeket többféleképpen is; segédeszközként használja a táblázatos elrendezést és a

	<ul style="list-style-type: none"> • Adott feltételeknek megfelelő építmények, szőnyegek színes rúddal • Piros-fehér-zöld csíkokból 3 sávós zászlók összeállítása <p>Táncospárok, kézfogások szituációs játékokkal</p>	<p>fadiagramot;</p> <ul style="list-style-type: none"> • megkeresi egyszerű esetekben a két, három feltételnek megfelelő összes elemet, alkotást; • megfogalmazza a rendezés felismert szempontjait; • megkeresi két, három szempont szerint teljes rendszert alkotó, legfeljebb 48 elemű készlet hiányzó elemeit, felismeri az elemek által meghatározott rendszert.
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: 3. Állítások		Óraszám: 4
Fogalmak: igaz-hamis		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Javasolt tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • Konkrét tevékenységekhez kapcsolt köznyelvi és matematikai tartalmú kijelentések, állítások megfogalmazása adott helyzetről, személyekről, tárgyakról, dolgokról, képről, történésekről, összességekről szabadon és irányított megfigyelések alapján • Konkrét, megfigyeléssel ellenőrizhető állítások igazságának eldöntése • Egyszerű, lezárt hiányos állítások igazságának megítélése • Egyszerű hiányos állítások kiegészítése igazzá vagy tévessé konkrét elemek, elempárok nevének, jelének 	<ul style="list-style-type: none"> • „Telefonos” játék párban vagy csoportban: az egyik játékos elkészít egy alkotást (tárgyakból, színes rudakból, alakzatokból, számokból) úgy, hogy más ne láthassa; ezután az alkotásról mond mondatokat, ami alapján a többieknek is ugyanazt kell létrehozniuk; lehet kérdezni, ha nem elegendő a megadott információ; ha mindenki kész, ellenőrzik az alkotásokat • „Rontó” játék: logikai lapokból, számokból, formákból alkotott kiinduló halmaz elemeire igaz állítás megfogalmazása, ennek elrontása egy új elemmel, majd új igaz állítás megfogalmazása az új halmazra, és így tovább • „Jancsi bohóc azt mondja, hogy...” játék: állítások értékelése tárcsával, 	<ul style="list-style-type: none"> • megítéli, hogy adott halmazra vonatkozó állítás igaz-e vagy hamis; • megfogalmaz adott halmazra vonatkozó állításokat; értelemszerűen használja a „mindegyik”, „nem mindegyik”, „van köztük...”, „egyik sem...” és a velük rokon jelentésű szavakat; • megfogalmazza a halmazra egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket; • tudatosan emlékezetébe vés szavakat, számokat, utasítást,

behelyettesítésével, például személyek, tárgyak, színes rudak, formák	<p>például zöld (mosolygós fej), ha igaz, piros (szomorú fej), ha hamis</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Mi kerülhet a dobozba?” játék: egy hiányos állítás változója egy doboz, amibe tárgyakat helyezve egészítjük ki a mondatot, majd döntünk az állítás igazságáról • „Foltozós” feladat: lyukas papírcsíkon hiányos állítás, például „A hmm-hmm-nek négy lába van”; ha úgy helyezzük a papírcsíkot, hogy a lyukon keresztül egy kutya képe látszik, akkor igaz az állítás, ha egy rigó képe látszik, akkor hamis 	<p>adott helyzetre vonatkozó megfogalmazást;</p> <ul style="list-style-type: none"> • hiányos állításokat igazzá tevő elemeket válogat megadott alaphalmazból; • egy állításról ismeretei alapján eldönti, hogy igaz vagy hamis; • ismeretei alapján megfogalmaz önállóan is egyszerű állításokat; • példákat gyűjt konkrét tapasztalatai alapján matematikai állítások alátámasztására.
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: 4. Problémamegoldás		Óraszám: 4 + folyamatos
Fogalmak: Nincs új fogalom.		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Javasolt tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • Hétköznapi helyzetekben, tevékenységek során felmerülő problémahelyzetben megoldás keresése • Megfogalmazott probléma értelmezése tevékenységgel, megjelenítéssel • Tevékenységgel, megjelenítéssel értelmezett probléma megoldása • Egy- és kétlépéses cselekvéssor, műveletsor elvégzése visszafelé is • Ismert problémák, feladatok megoldása változatos formákban • Részvétel egy- és 	<ul style="list-style-type: none"> • „Boltos” játék frontálisan irányítva vagy párban vagy csoportban: a tanító egy bolt kirakatát rendezi be (valós tárgyakkal vagy képekkel), és megadja a termékek árait; a tanulók a kirakatot nézve vizsgálják a termékeket és azok árait, boltost és vevőt választanak, vásárolnak játékpénzekkel, adott feltételnek megfelelő különféle kifizetéseket gyűjtenek • Útvonal keresése térbeli és síkbeli labirintusokban • Problémák lejátszása szerepjátékként, bábokkal, eszközökkel, például „kecske-farkas-káposzta”; „öntögetések”; „helycserélések” • Origamik készítése 	<ul style="list-style-type: none"> • a tevékenysége során felmerülő problémahelyzetben megoldást keres; • kérésre, illetve problémahelyzetben felidézi a kívánt, szükséges emlékképet; • megfogalmazott problémát tevékenységgel, megjelenítéssel, átfogalmazással értelmez; • az értelmezett problémát megoldja; • a problémamegoldás során a sorrendben végzett tevékenységeket szükség szerint visszafelé is elvégzi;

<p>többszemélyes logikai játékokban</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Visszaemlékezés korábbi történések egymásutánosságára a tanulók saját élményeivel kapcsolatban, játékok során vagy például az „Én elmentem a vásárba” című dal éneklésével • Cselekvéssor visszafelé lejátszása, például: megfordítható napi tevékenységek végzése oda-vissza, útvonalak bejárása, visszatalálás • Láncmesék lejátszása • Mesékben valamely cselekvés, körülmény változtatása esetén a következmények átgondolása: „Mi lenne, ha ...”; Kalandválasztós történetek, például: Varró Dániel: Leprikónok átka • Műveletsor lejátszása sorba állított dobozokba apró tárgyak pakolásával, majd a műveletsor lejátszása visszafelé • Egyszerűbb táblás logikai, stratégiai játékok; kártyajátékok • Logikai rejtvények egyszerűbb feladványai, például: sudoku (kisebb méretű, állatokkal, növényekkel...), Lakótelepi panoráma, futoshiki (többkevesebb sudoku), binary sudoku 	<ul style="list-style-type: none"> • megoldását értelmezi, ellenőrzi; • kérdést tesz fel a megfogalmazott probléma kapcsán; • tevékenység, ábrarajzolás segítségével megold egyszerű, következtetési szöveges feladatokat; • egy- és többszemélyes logikai játékokban döntéseit mérlegelve előre gondolkodik.
<p>Továbblépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

<p>Témakör: 5. Szöveges feladatok megoldása</p>		<p>Óraszám: 5 + 2 + 1 + folyamatos</p>
<p>Fogalmak: szöveges feladat, adat, ismeretlen adat, információ, ellenőrzés, szöveges válasz</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek</p>	<p>Javasolt tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Elmondott történet, helyzet értelmezése közösen eljátszással; megjelenítése kirakásokkal, rajzokkal • Elmondott szöveges 	<ul style="list-style-type: none"> • Beszélgetés, történetmesélés eseményképekről, ábrákról szabadon és egy-egy részletre fókuszálva is • Relációs szókinccs fejlesztése konkrét megjelenítéssel, például: „Ki az 	<ul style="list-style-type: none"> • értelmezi, elképzei, megjeleníti a szöveges feladatban megfogalmazott hétköznapi szituációt; • szöveges feladatokban

<p>feladatok értelmezése közösen eljátszással, megjelenítése kirakásokkal, rajzokkal tanítói segítséggel</p> <ul style="list-style-type: none"> • Szöveges feladatok olvasása, értelmezése, eljátszása, megjelenítése kirakásokkal, rajzokkal tanítói segítséggel • Szöveges feladatok megoldása a megjelenítésekről történő leolvasással • Adatok gyűjtése, lényeges adatok kiemelése tanítói segítséggel • Kérdés értelmezése, a keresendő adatok azonosítása tanítói segítséggel • Adatok és azok kapcsolatainak megjelenítése valamilyen egyszerűsített rajz, matematikai modell segítségével, például művelet, nyíldiagram, halmazábra, sorozat tanítói segítséggel • Ismeretlen adatok meghatározása a modellen belül • Megoldás értelmezése az eredeti problémára, és ellenőrzés a szöveg szerinti szituációban • Nyelvi és matematikailag helyes válasz megfogalmazása • Egy-, kétlépéses alpműveletekkel leírható szöveges feladatok megoldása tanítói segítséggel • Szöveges feladatok alkotása hétköznapi szituációkhoz, 	<p>idősebb?”, „Kinek van kettővel több ceruzája?”, „Hány gombóc fagyit tudunk megenni összesen?”</p> <ul style="list-style-type: none"> • Adott szituációt leíró, minél több mondat gyűjtése csoportban. Például „A bal kezemben 2-vel több ceruza van, mint a jobb kezemben”, „A jobb kezemben 2-vel kevesebb ceruza van, mint a bal kezemben”, „Ha a jobb kezembe még 2 ceruzát veszek, akkor ugyanannyi lesz, mint a bal kezemben”, „Ha a bal kezemből leteszek 2 ceruzát, akkor ugyanannyi lesz, mint a jobb kezemben” • Szöveges feladatról készült ábrák, rajzok összehasonlítása, értékelése; praktikus, de az értelmezést segítő ábrák gyűjtése • „Feladatküldés”: csoportonként adott modellhez szöveges feladat alkotása, a feladat továbbadása másik csoportnak, akik visszaküldik a megoldást; a feladatírók ellenőrzik 	<p>megfogalmazott hétköznapi problémát megold matematikai ismeretei segítségével;</p> <ul style="list-style-type: none"> • tevékenység, ábrarajzolás segítségével megold egyszerű, következtetéses, szöveges feladatokat; • megkülönbözteti az ismert és a keresendő (ismeretlen) adatokat; • megkülönbözteti a lényeges és a lényegtelen adatokat; • az értelmezett szöveges feladathoz hozzákapcsol jól megismert matematikai modellt; • a megválasztott modellen belül meghatározza a keresett adatokat; • a modellben kapott megoldást értelmezi az eredeti problémára; arra vonatkoztatva ellenőrzi a megoldást; • választ fogalmaz meg a felvetett kérdésre; • önállóan értelmezi a hallott, olvasott matematikai tartalmú szöveget; • nyelvi szempontból megfelelő választ ad a feladatokban megjelenő kérdésekre.
---	--	--

képekhez, képpárokhoz, adott matematikai modellhez, számfeladathoz		
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: 6. Szám és valóság kapcsolata		Óraszám: 10 + folyamatos
Fogalmak: kisebb, nagyobb, ugyanakkora, több, kevesebb, ugyanannyi, párosítás, bontás		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Javasolt tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • Mennyiségek (hosszúság, tömeg, terület, űrtartalom, idő, pénz) összemérése, összehasonlítása: kisebb, kevesebb, nagyobb, több, ugyanakkora, ugyanannyi • A mennyiség, darabszám megmaradásának érzékszervi tapasztalatok során történő tudatosítása • Halmazok elemszám szerinti összehasonlítása párosítással (egy-egy értelmű leképezéssel): több, kevesebb, ugyanannyi relációk felismerése, megnevezése 100-as számkörben • Mennyiségi viszonyok jelölése nyíllal vagy a <, >, = jelekkel • Szám jelének hozzákapcsolása az ugyanannyi viszonyban lévő mennyiségekhez 100-as számkörben • A mennyiségi viszonyok kifejezésére szolgáló szavak, jelek értéke és használata szóban és írásban • Számok tulajdonságainak 	<ul style="list-style-type: none"> • Relációs szókincs fejlesztése konkrét megjelenítéssel, például „Ki a magasabb?”, „Melyik ceruza hosszabb?”, „Melyik színes rúd rövidebb a kisujjadnál?” • Érzékszervi tapasztalatok gyűjtése mennyiségekről, darabszámokról, például „Bal kezedbe fogd a sötétkék rudat, csukott szemmel keress nála hosszabbat, rövidebbet, ugyanolyan hosszút!”, „Csukott szemmel dönts el, melyik fonal hosszabb, melyik vastagabb!”, „Melyik zsákban van több gesztenye?”, „Csukott szemmel, hallás alapján dönts el, hogy melyik zsákba ejtettem több gesztenyét!” • „PénzcSORgető”: a gyerekek csukott szemmel hallgatják, ahogy egy tálba pénzürméket ejtünk; „Mennyi a tálban lévő pénzürmék összege?” • „Helyi értékes pénzcSORgető”: különböző hangot adó tálakba ejtjük az érméket; az egyeseket az egyik tálba, a tízeseket a másikba, tetszőleges sorrendben • Mennyiség megmaradásának vizsgálata, például különböző alakú üvegekbe öntögetéssel • Darabszám megmaradásának vizsgálata, például ugyanannyi korong sűrűn egymás mellett és széthúzva; 	<ul style="list-style-type: none"> • összehasonlítja véges halmazokat az elemek száma szerint; • ismeri két halmaz elemeinek kölcsönösen egyértelmű megfeleltetését (párosítását) az elemszámok szerinti összehasonlításra; • helyesen alkalmazza a feladatokban a több, kevesebb, ugyanannyi fogalmakat 100-as számkörben; • helyesen érti és alkalmazza a feladatokban a „valamennyivel” több, kevesebb fogalmakat; • érti és helyesen használja a több, kevesebb, ugyanannyi relációkat halmazok elemszámával kapcsolatban, valamint a kisebb, nagyobb, ugyanakkora relációkat a megismert mennyiségekkel (hosszúság, tömeg, űrtartalom, idő, terület, pénz) kapcsolatban 100-as számkörben; • használja a kisebb, nagyobb, egyenlő kifejezéseket a természetes számok körében;

<p>vizsgálata cselekvő tapasztalatszerzés alapján</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kis darabszámok felismerése összkép alapján ránézésre többféle rendezett alakban • Tapasztalatszerzés a 100-as számkör számainak mérőszámként való megjelenéséről (például: 28, 28 dl, 28 l, 28 kg; 64 tízes számszomszédjai, 64 cm, 60 cm-nél nagyobb és 70 cm-nél kisebb mennyiség; tízes csoportosítás érzékeltetése kirakással: 64 cm az 6 narancssárga rúd és 4 fehér kis kocka hosszúságú) 	<p>ugyanannyi korong rendezetlen és rendezett alakzatban</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mennyiségekkel, darabszámokkal kapcsolatos megfigyelések párosítással, összeméréssel a környezetünkben, például „Miből van több? Székből vagy gyerekből? Széklábból vagy asztallábból? „Jut-e mindenkinek lufi, pohár, szívószál, csákó?“, „Melyik sál hosszabb?“ • Párkereső (2-es, 3-as, 4-es pár) valahányasával előre becsomagolt apró tárgyakkal, az „ugyanannyik” elnevezése • „Keveredj! Állj meg! Csoportosulj!” játék • Játék „pöttyöskártyával”, például memóriajáték többféle szabállyal (párt alkot az azonos számosságú, kettő különbségű, együtt 10-et adó) • Játék dominókkal, például csapni kell arra, amelyiken összesen 7 pötty van • Gyorsolvasások tárgyképekkel, „pöttyöskártyákról” • Lufik számának bontása két csapat között a lufik ütögetésével: két csapat a saját térfeléről lufikat ütöget a másik csapat térfelére; tapsra leállnak, megszámlálják, melyik térfélen hány lufi van • Szőnyegezések színes rudakkal 	<ul style="list-style-type: none"> • helyesen használja a mennyiségi viszonyokat kifejező szavakat, nyelvtani szerkezeteket; • megfelelő szókinccset és jeleket használ mennyiségi viszonyok kifejezésére szóban és írásban. • kis darabszámokat ránézésre felismer többféle rendezett alakban.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

<p>Témakör: 7. Számlálás, becslés</p>		<p>Óraszám: 6 + 1 + 1</p>
<p>Fogalmak: számlálás, becslés</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek</p>	<p>Javasolt tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Meg- és leszámlálások egyesével 	<ul style="list-style-type: none"> • Hétköznapi helyzetekben történő becslések, mérés számlálással, például 	<ul style="list-style-type: none"> • megszámlál és leszámlál; adott (alkalmilag választott

<ul style="list-style-type: none"> • Számlálás során az utolsó számnév hozzákapcsolása az összességhez • Meg- és leszámlálások valahányasával, például kettesével, tízesével, ötösével, négyesével, hármásával oda-vissza 100-as számkörben eszközökkel (például: hétköznapi tárgyak, abakusz, pénz) és eszközök nélkül • Tapasztalatszerzés darabszámok, mennyiségek becslésével kapcsolatban 100-as számkörben • Becslés szerepének, korlátainak megismerése • Becslés során a korábbi tapasztalatok és a becslendő mennyiség tulajdonságainak figyelembevétele • Becslés ellenőrzése párosítással, összeméréssel • Becslések értékelése 	<p>„Hány lépés a tanteremtől az ebédlő?“, „Hány evőkanál egy tányér leves?“, „Hány harapással lehet megenni egy almát?“</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Számfuttatás” játék oda-vissza, tetszőleges számról indítva, tetszőleges „lépéssel”, például 60-tól 6-osával visszafelé • Oda-vissza számlálás közben periodikus mozdulatok, például taps elöl, taps fent, taps hátul, ugrás, dobbantás • „Lépj hozzám!” játékos feladat: a játékvezető a kör közepén áll, és egyesével kéri a játékosokat, hogy lépjenek hozzá egyforma lépésekkel, és fogjanak vele kezét, például „Anna, lépj hozzám 5 egyforma lépéssel!“, „Zsolt, lépj hozzám 24 egyforma lépéssel!“ • 12-es, 13-as... 16-os... 20-as gyűjtések; 30-nál nagyobb, de 100-nál kisebb darabszámú dolgok gyűjtése; 100-as gyűjtés apró tárgyakkal leszámlálással és előrecsomagolt dolgok megszámlálásával • Tevékenységek madzagra fűzött színes gyöngyökkel, például „Húzz külön adott számú gyöngyöt minél gyorsabban!“, „Készíts négy egyforma csoportot!“, a felfűzés lehet összevissza vagy kettesével, ötösével, ... csoportosítva, 10-es, 20-as, 100-as számkörben tetszőlegesen megválasztott számú gyönggyel • Gyufaskatulyákban apró dolgok (például csavarok) számának becslése rázogatással 	<p>vagy szabványos) egységgel meg- és kimér a 100-as számkörben; oda-vissza számlál kerek tízesekkel, százassal, ezresekkel;</p> <ul style="list-style-type: none"> • ismeri a következő becslési módszereket: közelítő számlálás, közelítő mérés, mérés az egység többszörösével; becslését finomítja újrabecsléssel.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

Fogalmak: sorszám, számegyenes, számtábla, nagyobb, kisebb, növekedés, csökkenés, egyes számszomszéd, tízes számszomszéd

Fejlesztési feladatok, ismeretek	Javasolt tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • Számok nagyság szerinti összehasonlítása bontott alakban is: melyik nagyobb, mennyivel nagyobb • Mennyiségi viszonyok jelölése nyíllal vagy a <, >, = jelekkel • Sorszámok ismerete, alkalmazása • Számvonal, számegyenes alkotása, rajzolása, a számok helyének jelölésével 100-as számkörben • Számegyenes irányának, egységének megadása két szám kijelölésével • Leolvasások a számegyenesről • Számok, műveletes alakban megadott számok (például: $20:2$, $5 \cdot 2$) helyének megkeresése a számegyenesen 100-as számkörben • Számok, mennyiségek nagyság szerinti sorba rendezése • Számok helyének azonosítása számtáblázatokban • Számok helyének azonosítása 10×10-es táblán (0–99-ig, valamint 1–100-ig) • Számok változásának követése 10×10-es táblán 	<ul style="list-style-type: none"> • Ugróiskolába tetszőleges számok írása, a számokon növekvő, majd csökkenő sorban végigugrálás • Számok szemléltetéséhez, összehasonlításához, sorba rendezéséhez „élő számegyenes” létrehozása: a tanulók egy, a hátukra ragasztott számot képviselnek, és az értéküknek megfelelően foglalják el a helyüket növekvő vagy csökkenő sorrendben • Lépkedések különféle, változatosan alkotott számvonalakon • Sorszámok alkalmazása versenyek eredményhirdetésekor • Sorszámok húzása várakozáshoz, például ki hányadik sorát olvassa egy versnek • Kukás játék: mindenki rajzol 5 négyzetet és egy kukát; számokat húznak például 1–100-ig számkártyákból; a húzott számot mindenki beírja valamelyik négyzetbe úgy, hogy a négyzetekben levő számok végül növekvő sorrendben legyenek; ha valaki nem tudja beírni a húzott számot, akkor az a szám megy a kukába; az győz, aki leghamarabb kitölti minden négyzetét • „Vigyázz6!” játék • Lépkedések 10×10-es táblán, nevezetes irányok megfigyelése • Üres 10×10-es táblán néhány megadott szám segítségével bizonyos helyek azonosítása • Számbarkochba „valaminél nagyobb”, „valaminél kisebb” 	<ul style="list-style-type: none"> • nagyság szerint sorba rendez számokat, mennyiségeket; • megadja és azonosítja számok sokféle műveletes alakját; • megtalálja a számok helyét, közelítő helyét egyszerű számegyenesen, számtáblázatokban, a számegyenesnek ugyanahhoz a pontjához rendeli a számokat különféle alakjukban a 100-as számkörben; • megnevezi a 100-as számkör számainak egyes, tízes, szomszédjait.

(0–99-ig, valamint 1–100-ig) • Számok egyes, tízes szomszédainak ismerete, megnevezése 100-as számkörben	kérdések segítségével	
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: 9. Számok tulajdonságai		Óraszám: 9 + 3 + 1
Fogalmak: számjegy; egyjegyű, kétjegyű számok; páros, páratlan		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Javasolt tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • Számok kifejezése művelettel megadott alakokban, például: 37+18, 21-16, 3·5 • Párosság és páratlanság fogalmának alapozása tevékenységgel: párosítással és két egyenlő részre osztással • Hármassával, négyesével, ötösével... és 3, 4, 5... egyenlő darabszámú csoportból kirakható számok megfigyelése különféle eszközökkel végzett csoportosítások, építések során • Háromszögszámok, négyzetszámok megfigyelése különféle eszközökkel végzett alkotások során • Számok közti viszonyok megfigyelése, például: adott számnál nagyobb, kisebb valamennyivel, adott számnak a többszöröse • Számok formai 	<ul style="list-style-type: none"> • „Bontó gép” készítése sajtos és fogkrémes dobozból • Gyorsolvasási gyakorlatok meglévő kártyákról vagy a gyerekek saját készítésű számképeiről, pöttyökártyáiról • „Korongforgatás” • Szőnyegezések színes rudakkal • Shut the box típusú játék két kockával • „Ország, város” játék: sorsolt számjegyekből az oszlopoknak megfelelő tulajdonságú számok előállítás • Számjelek megjelenítése nagymozgásokkal, például számjel alakúra formázott kötélén végiglépkedés, locsolókannával az iskolaudvaron, ujjal írás zsemlemorzsaiba 	<ul style="list-style-type: none"> • számokat jellemez tartalmi és formai tulajdonságokkal; • számot jellemez más számokhoz való viszonyával; • ismeri a római számjelek közül az I, V, X, C jeleket, hétköznapi helyzetekben felismeri az ezekkel képzett számokat. • helyesen írja az arab számjeleket.

<p>tulajdonságainak megfigyelése: számjegyek száma, számjegyek egymáshoz való viszonya</p> <ul style="list-style-type: none"> • Számok tartalmi, formai jellemzése, egymáshoz való viszonyuk kifejezése kitalálós játékokban • Számjelek olvasása, írása 		
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: 10. Számok helyi értékű alakja		Óraszám: 5 + 1 + 1
Fogalmak: csoportosítás, beváltás, leltár, bontott alak, tízes, egyes		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Javasolt tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • összekapcsolja a tízes számrendszerben a számok épülését a különféle számrendszerekben végzett tevékenységeivel; • érti a számok ezresekből, százasokból, tízesekből és egyesekből való épülését, ezresek, százasok, tízesek és egyesek összegére való bontását; • érti a számok számjegyeinek helyi, alaki, valódi értékét; • helyesen írja és olvassa a számokat a tízes számrendszerben 100-ig. 	<ul style="list-style-type: none"> • Adott számosságú apró dolog csomagolása csoportmunkában, az elkészült csomagolások alapján leltárkészítés • Adott számosságú apró dolog csomagolása csoportmunkában hármásával, majd ugyanannyi csomagolása négyesével; a csomagolások alapján készült leltárak összehasonlítása • Csomagolások leltárak alapján • Csomagolások átlátszatlan és átlátszó csomagolással • Csoportosítások rajzolt képeken • Leltárak kiolvasása különböző csoportosítások (köztük tízesével is) után • Játék logikai készlettel: csoportosítás, beváltás, gyűjtött vagyon összehasonlítása (6 háromszög ér 1 négyzetet, 2 négyzet 1 kört) • Számországok pénzeinek csoportosítása, beváltása, 	<ul style="list-style-type: none"> • Csoportosítások, beváltások valahányasával különféle eszközökkel, például apró tárgyakkal, tojástartóval, színes rudakkal, pénzekkel, abakusszal • Mérések különböző egységekkel és többszöröseikkel • Leltárak készítése az elvégzett tevékenységek alapján nem tízes számrendszerekben (főleg 3-asával, 4-esével, 2-esével való csoportosítást követően) • Csoportosítások, beváltások tízesével különféle eszközökkel, például: apró tárgyak, tojástartó, építőkockák, pénzek, abakusz • Leltárak készítése 10-esével történő csoportosítások, beváltások után

	<p>leltározása, adott összeg kifizetése legkevesebb számú „érmével”, például petákokkal (1, 3, 9, 27), fityingekkel (1, 2, 4, 8, 16)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tevékenységek Dienes-készlettel • Ismerkedés a szorobánnal 	<ul style="list-style-type: none"> • Számok tízesekre és egyesekre bontott alakjainak előállítás és felismerése nem csak helyi érték szerint rendezett alakban • Számok írása, olvasása számrendszeres, azaz helyi értékes alakjukban, 100-as számkörben
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: 11. Mérőeszköz használata, mérési módszerek		Óraszám: 10 + 1
Fogalmak: összehasonlítás, mérés, mérőeszköz, mérőszám, mértékegység, hosszúság, űrtartalom, tömeg, idő, dm, m, dl, l, kg, óra, nap, hét, hónap, év		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Javasolt tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • Változatos mennyiségek érzékszervi összehasonlítása • Változatos mennyiségek közvetlen összemérése • Változatos mennyiségek összemérése közvetítő segítségével • Mérési módszerek megismerése • Mennyiségek becslése, megmérése, kimérése választott alkalmi egységekkel, például: arasz, lépés, pohárnyi, kanálnyi, tenyérnyi • Mennyiségek becslése, megmérése, kimérése választott objektív egységekkel, például: pálcikák, színes rudak • Tapasztalatszerzés a mennyiségről, mint az egység többszöröséről 	<ul style="list-style-type: none"> • Különböző hangok összehasonlítása, például „Melyik hang hosszabb-rövidebb, magasabb-mélyebb, hangosabb-halkabb?” • Különböző tömegű tárgyak, gyümölcsök, gesztenyék tömegének összehasonlítása érzésre két kézzel, majd ellenőrzése vállfamérleggel • Vállfamérleg és színes rudak segítségével különböző tömegek összemérése, a kettő közti különbség meghatározása • Hosszúság mérése arasszal, lépéssel, tyúklépéssel • Hosszúság mérése egyforma pálcikákkal, egyforma színes rudakkal • Mérőszalag készítése tenyér és ujj léptékekkel; színes rudak által meghatározott léptékekkel • Skálázott mérőedény készítése pohárnyi víz és többszörösének kiméréséhez • Mennyiségek becslése, majd a 	<ul style="list-style-type: none"> • megbecsül, mér alkalmi és szabványos mértékegységekkel hosszúságot, tömeget, űrtartalmat és időt; • helyesen alkalmazza a mérési módszereket, használ skálázott mérőeszközöket, helyes képzele van a mértékegységek nagyságáról; • helyesen használja a hosszúságmérés, az űrtartalom mérés és a tömegmérés szabványegységei közül a következőket: mm, cm, dm, m; ml, cl, dl, l; g, dkg, kg; • ismeri az időmérés szabványegységeit: az órát, a percet, a másodpercet, a napot, a hetet, a hónapot, az évet; • ismer hazai és külföldi

<ul style="list-style-type: none"> • Mérőszám fogalmának megértése • Mennyiségek összehasonlítása; mennyivel nagyobb mennyiség, mennyivel kisebb mennyiség, hányszor akkora, hanyadrésze • Különböző mennyiségek mérése ugyanazzal az egységgel; annak megfigyelése, tudatosítása, hogy a nagyobb mennyiséget több egység teszi ki, a kevesebb mennyiséget kevesebb egység teszi ki • Azonos mennyiségek mérése különböző egységekkel; annak megtapasztalása, megfigyelése, hogy kisebb egységből több teszi ki ugyanazt a mennyiséget, nagyobb egységből kevesebb teszi ki ugyanazt a mennyiséget • Mennyiségek becslése, megmérése, kimérése szabványmértékegységek közül a következőkkel: cm, dm, m; dl, l; kg • Hétköznapi tapasztalatok szerzése a szabványmértékegységek nagyságáról • Skálázott mérőeszközök készítése alkalmi egységekkel, használata tanítói segítséggel • Szabványos mérőeszközök használata 	<p>becslés ellenőrzése méréssel különböző objektív egységek esetén, például szakasz rajzolása, amelyik olyan hosszú, mint 2 világoskék rúd</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1 perc becslése: mindenki becsukja a szemét, lehajtja a fejét, akkor nyitja ki a szemét, amikor úgy gondolja, hogy letelt az 1 perc • Tapasztalatgyűjtés arról, hogy mire elég 1 perc, például hány szót vagy hány számot lehet leírni 1 perc alatt; mennyit ver a szívünk nyugalmi helyzetben, hányat lehet ugrani, mennyit ver a szívünk mozgás után 1 perc alatt 	<p>pénzcímleteket 100-as számkörben;</p> <ul style="list-style-type: none"> • alkalmazza a felváltást és beváltást különböző pénzcímletek között; • összeveti azonos egységgel mért mennyiség és mérőszáma nagyságát, összeveti ugyanannak a mennyiségnek a különböző egységekkel való mérésakor kapott mérőszámait; • alkalmazza a felváltást és beváltást különböző pénzcímletek között;
--	---	---

<ul style="list-style-type: none"> • Időbeli tájékozódás, időbeli periódusok megismerése; időbeli relációt tartalmazó szavak értelmezése • Az időmérés egységeinek megismerése: óra, perc, másodperc • Egész órák és percek leolvasása különféle analóg és digitális órákról • Különböző hazai és külföldi pénzek címleteinek megismerése 100-as számkörben szituációs játékokban 		
Továbblépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: 12. Alapműveletek értelmezése		Óraszám: 10 + 4 + 2
Fogalmak: összeadás, kivonás, összeg, különbség, szorzás, bennfoglalás, egyenlő részekre osztás, művelet, egyenlővé tevés, többszörös		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Javasolt tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • Összeadás és kivonás értelmezései darabszám és mérőszám tartalommal valóságos helyzetekben, tevékenységekkel, képpárokkal, képekkel, történetekkel • Összeadás, kivonás értelmezése, mint hozzáadás és elvétel • Összeadás, kivonás értelmezése, mint egyesítés, és mint az egészből az egyik rész meghatározása • Összeadás, kivonás értelmezése, mint összehasonlítás: valamennyivel kevesebb, 	<ul style="list-style-type: none"> • Az összeadás, kivonás többféle értelmezésének lejátszása konkrét dolgokkal, például gyümölcsökkel, virágokkal, gesztenyékkel • Összeadás, kivonás kirakása univerzális modellekkel (például ujjakkal), korongokkal, színes rudakkal • Egyesítéses összeadás értelmezéséhez tárgyak mérése színes rudakkal, kupakkal vállfamérlegen • Hozzátevésees összeadás lejátszása játéktáblán való lépegetéssel • Valós dolgok számának megállapítása szorzással, például azonos állatok lábainak száma • Szorzat kirakása színes rudakkal, 	<ul style="list-style-type: none"> • helyesen értelmezi a 100-as számkörben az összeadást, a kivonást, a szorzást, a bennfoglaló és az egyenlő részekre osztást; • hozzákapcsolja a megfelelő műveletet adott helyzethez, történéshez, egyszerű szöveges feladathoz; • értelmezi a műveleteket megjelenítéssel, modellezéssel, szöveges feladattal; • helyesen használja a műveletek jeleit; • megérti a következő kifejezéseket: tagok, összeg, kisebbítendő, kivonandó,

<p>valamennyivel több</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kivonás értelmezése, mint különbség kifejezése • Szorzás értelmezése tevékenységekkel egyenlő tagok összeadásaként • Többszörösök közötti kapcsolatok megértése a szorzás értelmezése alapján (pl. adott szám 4-szerese a számmal nagyobb az adott szám 3-szorosánál, adott szám 2-szeresének és 3-szorosának az összege a szám 5-szöröse) • A szorzó- és bennfoglaló táblák felépítése összefüggéseik szerint: 2-5-10, 2-4-8, 3-6-9, 7 • Osztás mint bennfoglaló osztás és mint egyenlő részekre osztás értelmezése tevékenységekkel (például: szituációs játékok, különböző eszközökkel való kirakások) • Maradékos bennfoglaló osztás értelmezése tevékenységek során • Szorzás és a kétféle osztás kapcsolatának értelmezése tevékenységek során előállított képek, majd megadott ábrák alapján • Egyenlővé tevés tevékenységekkel és számokkal • Történésről, kirakásról, képről többféle művelet értelmezése, leolvasása, lejegyzése • Műveletről kirakás, kép, 	<p>szorzat leolvasása mérőszalag segítségével</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bennfoglaló osztás kirakása tárgyakkal, például ceruzák dobozolása vagy lufik osztogatása • Egyenlő részekre osztás lejátszása, például süteményekkel, cukorkákkal, korongokkal • „Feladatküldés”: műveletről rajz, szöveg készítése • Összeadás, kivonás abakuszon, szorobánon 	<p>különbség, tényezők, szorzandó, szorzó, szorzat, osztandó, osztó, hányados, maradék;</p> <ul style="list-style-type: none"> • szöveghez, valós helyzethez kapcsolva zárójelet tartalmazó műveletsort értelmez, elvégez; • szöveges feladatokban a különböző kifejezésekkel megfogalmazott műveleteket megérti; • szöveget, ábrát alkot matematikai jelekhez, műveletekhez. • helyesen használja a műveletek jeleit; • érti a szorzó- és bennfoglaló táblák kapcsolatát.
--	--	---

<p>szöveges feladat készítése; műveletek eljátszása, lerajzolása, szöveggel értelmezése</p> <ul style="list-style-type: none"> • Szöveges feladatokban a különböző kifejezésekkel megfogalmazott műveletek megértése tanítói segítséggel 		
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: 13. Alapműveletek tulajdonságai		Óraszám: 8 + 4 + 3
Fogalmak: nincs új fogalom		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Javasolt tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • Műveleti tulajdonságok megfigyelése változatos tevékenységek alapján: tagok, tényezők felcserélhetősége, csoportosíthatósága; összeg, különbség szorzása, szorzat széttagolása; például: $9+62 = 62+9$; $25-17+5 = (25+5)-17$; $3 \cdot 9 = 3 \cdot 5 + 3 \cdot 4$ • A megértett műveleti tulajdonságok alkalmazása számolási eljárásokban, szöveges feladatokban, ellenőrzésnél • Hiányos műveletek és műveletsorok megoldása az eredmény ismeretében a művelet megfordításával is 100-ig • Műveletekben szereplő számok változtatása közben az eredmény változásának megfigyelése 	<ul style="list-style-type: none"> • Szőnyegezések színes rudakkal • „Hajtogató” segítségével a szorzótáblákon belüli és a szorzótábla közti összefüggések felfedezése: 10×10-es négyzetrács hajtogatása a vonalak mentén, például 6×8-as téglalap hajtogatása után, félbehajtással 3×8 vagy 6×4, majd újabb félbehajtással 3×4, 6×2 vagy 3×4 • Lépegetések számegyenesen, például 16-tól 35 lépés, 35-től 16 lépés • Színes rudak egymás mellé fektetésével a tényezők felcserélhetőségének tapasztalása, például 7 lila rúd = 6 fekete rúd: egymás után vonalba („hosszúságuk” érzékeltetése) és egymás mellé szőnyegezve („területük” érzékeltetése) • Négyzetrácson kertek bekerítése • Műveletsor lejátszása egymás mellé állított dobozokba apró tárgyak pakolásával, majd a műveletsor 	<ul style="list-style-type: none"> • számolásaiban felhasználja a műveletek közti kapcsolatokat, számolásai során alkalmazza konkrét esetekben a legfontosabb műveleti tulajdonságokat; • megold hiányos műveletet, műveletsort az eredmény ismeretében, a műveletek megfordításával is;

<ul style="list-style-type: none"> Műveletek közötti kapcsolatok megfigyelése és alkalmazása ellenőrzésnél 	visszafelé való lejátszása	
Továbblépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: 14. Szóbeli számolási eljárások	Óraszám: 10 + 4 + 3 + folyamatos
---	--

Fogalmak: nincs új fogalom

Fejlesztési feladatok, ismeretek	Javasolt tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> Számolási eljárások a műveletek értelmezései alapján 100-as számkörben Számolási eljárások szám- és műveleti tulajdonságok felhasználásával 100-as számkörben Bontások és pótlások alkalmazása 100-as számkörben való összeadás, kivonás a 20-as számkörben tanultakkal való analógia alapján (tízesekre, egyesekre bontás felhasználásával) Különféle számolási eljárások megismerése és a tanuló számára legkézenfekvőbb kiválasztása, begyakorlása Szorzó- és bennfoglaló táblák belső összefüggéseinek és egymás közötti kapcsolatainak alkalmazása számolások során, például: $6 \cdot 8 = 6 \cdot 5 + 6 + 6 + 6 = (6 \cdot 4) \cdot 2$; $8 \cdot 4 = (4 \cdot 4) \cdot 2$ 	<ul style="list-style-type: none"> Mérőszalagon számok hozzáadása és elvétele színes rudak tetszőleges számhoz való hozzáillesztésével, például sötétkék színes rúddal 9 hozzáadása és elvétele; az analógiák megfigyelése a 100-as számkörben Egyenlő tagok összeadása ujjak segítségével Számképek felidézése, számok különböző tagolásainak megválasztása számolási eljárások során Azonos művelet kapcsán a tanulók egyénileg alkalmazott számolási eljárásainak megfogalmazása, megosztása „Boltos játék”: csak kerek tízesekkel lehet fizetni, a boltos visszaad 	<ul style="list-style-type: none"> alkalmazza a számolást könnyítő eljárásokat

<ul style="list-style-type: none"> • Szorzatok, hányadosok kiszámolása ismert szorzatokhoz való viszonyítással 		
Továbblépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: 15. Fejben számolás	Óraszám: 9 + 5 + 2 + folyamatos
-------------------------------------	---

Fogalmak: kerek tízes

Fejlesztési feladatok, ismeretek	Javasolt tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • Fejben számolás egyes lépéseinek megértése, begyakorlása eszközökkel; az eszközök szükség szerinti használata feladatok megoldása során • Összeadás és kivonás kerek tízesekkel a 100-as számkörben • Összeadás és kivonás kerek tízesekkel és egyjegyűekkel a 100-as számkörben • Összeadás és kivonás teljes kétjegyűekkel és egyjegyűekkel a 100-as számkörben • Teljes kétjegyű számok összeadása és kivonása 100-as számkörben eszközökkel, például tojástartókkal, számtáblázatokkal, abakusszal, pénzzel • Teljes kétjegyű számok összeadása és kivonása 100-as számkörben, fejben • A szorzó- és bennfoglaló táblákon belüli kapcsolatok 	<ul style="list-style-type: none"> • Boltos játék” • „25 vagy semmi” játék párban • „Számfuttatás” játék • Láncszámolások • Szorzat alapján a társnál lévő szám kitalálása: a szorzatot a csoport mondja a két játékosnál lévő egy-egy szám összeszorzásával, a saját tényezőnket ismerjük • „Hajtogató” • Egy képről többféle művelet olvasása • 5-10, 2-4-8, 3-6 szorzótáblák közti kapcsolatok vizsgálata ujjak segítségével, például 4 gyerek bal kezén mutat 3 ujjat, majd 4 gyerek két kezén mutat 3-3 ujjat; az egyes mutatókról olvasások „számtannyelven” • 5-10, 2-4-8, 3-6 szorzótáblák közti kapcsolatok vizsgálata korongok (vagy pénzek) kirakásával és azok tükrözésével különböző kiindulási helyzetekből, például két korong kirakása, tükörben látott korongok kirakása a tükör másik oldalára, az új kirakás tükrözése, és így tovább; az egyes helyzetekről olvasások 	<ul style="list-style-type: none"> • fejben pontosan összead és kivon a 100-as számkörben; • emlékezetből tudja a kisegyszeregy és a megfelelő bennfoglalások, egyenlő részekre osztások eseteit a számok tízszereséig; • érti a szorzó- és bennfoglaló táblák kapcsolatát; • fejben pontosan számol a 100-as számkörben egyjegyűvel való szorzás és maradék nélküli osztás során;

<p>alapos megismerése, megértése tevékenységek, ábrák segítségével, és számolás a felfedezett összefüggések alkalmazásával</p> <ul style="list-style-type: none"> • A szorzó- és bennfoglaló táblák közti kapcsolatok alapos megismerése, megértése tevékenységek, ábrák segítségével, és számolás a felfedezett összefüggések alkalmazásával • A 2-es, 5-ös, 10-es, 3-as, 4-es, 9-es szorzó- és bennfoglaló táblák eseteinek emlékezetből való felidézése tízszeresig • A 6-os, 7-es, 8-as szorzó- és bennfoglaló táblák eseteinek kiszámolása valamilyen számolási eljárás segítségével fejben tízszeresig • 100-as számkörben szorzatok, hányadosok kiszámolása ismert szorzatokhoz való viszonyítással 	<p>„számtannyelven”</p>	
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

<p>Témakör: 16. Alkotás térben és síkon</p>		<p>Óraszám: 4</p>
<p>Fogalmak: alaprajz</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek</p>	<p>Javasolt tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Építés térbeli építőelemekből, testekből szabadon, másolással, megadott feltétel szerint 	<ul style="list-style-type: none"> • Színes rudakból, legóból, építőkockákból, dobozokból, hengerekből (például vécépapír guriga) városépítés, várépítés 	<ul style="list-style-type: none"> • szabadon épít, kirak formát, mintát adott testekből, síklapokból; • minta alapján létrehoz

<ul style="list-style-type: none"> • Építés egyszerűbb nézetek, egyszerűbb alaprajzok alapján • Síkbeli alkotások szabadon, másolással, megadott feltétel szerint: kirakások mozaiklapokkal, nyírás, tépés, hajtogatás, alakzatok határvonalainak elkészítése pálcákból, rajzolás (szabad kézzel, vonalzóval, alaklemezsel) • Sokszögek előállítása nyírással, hajtogatással, pálcikákkal, gumikarika kifestésével, vonalzó rajzolással adott feltételek szerint • Sorminták, terülminták kirakása és folytatása síkban, térben • Szimmetrikus alakzatok létrehozása térben és síkban (például: építéssel, kirakással, nyírással, hajtogatással, festéssel), és szükség szerint a szimmetria meglétének ellenőrzése választott módszerrel (például: tükör, hajtogatás) • Adott feltételeknek megfelelő többféle alakzat, minta előállítása 	<ul style="list-style-type: none"> • „Szobasarok” cipősdobozból, belehelyezett játék megvilágítása 3 irányból, árnyékok megfigyelése • „Szobasarok” négyzethálós falaira rajzolt árnyékok alapján építés színes rudakból • Kirakások mozaiklapokból, logikai készlet elemeiből • Rövid ideig látott képről másolat készítése a vizuális memória fejlesztésére • „Telefonos játék” • Papírharmonika hajtása, a hajtások szélén nyírások, a papírlap szétnyitása után az ismétlődő minta megfigyelése, például egymás kezét fogó gyerekek • Terítő, hópehely készítése hajtogatott papírból való nyírással • Geometriai fejtörők, például tangram, gyufarejtvények • Háromszögek, négyszögek nyírása egy egyenes vonal mentén, a keletkező síkidomok számának és alakjának vizsgálata 	<p>térbeli, síkbeli alkotásokat;</p> <ul style="list-style-type: none"> • sormintát, síkmintát felismer, folytat; • alkotásában követi az adott feltételeket; • síkidomokat hoz létre különféle eszközök segítségével; • alaklemez, vonalzó, használ alkotáskor; • megtalálja az összes, több feltételnek megfelelő építményt, síkbeli kirakást; • szimmetrikus alakzatokat hoz létre térben, síkban különböző eszközökkel; felismeri a szimmetriát valóságos dolgokon, síkbeli alakzatokon.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

<p>Témakör: 17. Alakzatok geometriai tulajdonságai</p>		<p>Óraszám: 6</p>
<p>Fogalmak: test, síkbeli alakzat; sík, görbe felület; egyenes, görbe vonal; oldal, csúcs, lap, sokszög, körlap, háromszög, négyszög, téglalap, négyzet</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek</p>	<p>Javasolt tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Válogatások előállított vagy megadott testek között szabadon • Testek és síkidom modellek megkülönböztetése • Testek jellemző tulajdonságainak keresése, megfigyelése, megnevezése: sík vagy görbe felületek, „lyukas – nem lyukas”, „tömör”, „bemélyedése van”, „tükrös” • Sokféle alakú testek közül a gömb és a szögletes testek kiemelése érzékszervi tapasztalatok alapján • Sokszöglapokkal határolt testek lapjainak, élleinek, csúcsainak megfigyelése • Egyszerű, sokszöglapokkal határolt test lapjainak megszámlálása • Téglatest lapjainak megszámlálása • Válogatások előállított vagy megadott síkidomok között szabadon • Síkbeli alakzatok jellemző tulajdonságainak keresése, megfigyelése, megnevezése: egyenes vagy görbe határvonalak, „lyukasság”, „szögek beugrása”, „tükrösség” • Sokféle alakú síklapok közül a körlap és a sokszögek kiemelése • Sokszögek előállítása során az oldal és csúcs szavak megismerése, használata • Sokszögek oldalainak és 	<ul style="list-style-type: none"> • Olyan tárgycsoportban végzett válogatás, ami lehetőséget ad több szempont szerinti válogatásra (például: anyaguk szerint, színük szerint, alakjuk szerint); a figyelem ráirányítása a tárgyak alakja szerinti válogatásokra • Különböző hétköznapi tárgyak körülrajzolása, például plüssmackó, gumilabda, olló, dobókocka, kulcs; a körülrajzolások tapasztalatainak megbeszélése • Kakukktojásjátékok, felismerő játékok, párkereső játékok kézbe fogható tárgyakkal, testekkel; letakart tárgyakkal, testekkel „vakon” tapogatva; hétköznapi tárgyairól készült fotókkal • Kakukktojásjátékok, felismerő játékok, párkereső játékok kézbe fogható síkidomokkal • Síkidomok, testek alkotása például szívószálakból és madzagból, hurkapálcából és gyurmából • Háromszögek készítése különböző hosszúságú szívószáldarabokból, például: 3 cm, 6 cm, 5 cm; 3 cm, 6 cm, 9 cm (!); 3 cm, 6 cm, 10 cm • Négyzetek készítése szívószálból, annak megfigyelése, hogy az oldalak hosszúsága nem határozza meg az alakot • Négyzetek készítése szívószálból úgy, hogy két-két szívószál hossza egyenlő (színe azonos); a felfűzés sorrendjének változtatásával többek között a szomszédos és szemközti oldalak fogalmának megértése • Szöges táblán alakzatok kifeszítése gumikarikával megadott minta alapján vagy megadott feltétel szerint 	<ul style="list-style-type: none"> • megkülönböztet, azonosít egyedi konkrét látott, hallott, mozgással, tapintással érzékelhető tárgyakat, dolgokat, helyzeteket, jeleket; • személyek, tárgyak, dolgok, szavak, számok közül kiválogatja az adott tulajdonsággal rendelkező összes elemet; • két meghatározott tulajdonság egyszerre történő figyelembevételével szétválogat adott elemeket: tárgyakat, személyeket, szavakat, számokat, alakzatokat; • megkülönbözteti és szétválogatja szabadon választott vagy meghatározott geometriai tulajdonságok szerint a gyűjtött, megalkotott testeket, síkidomokat; • megfigyeli az alakzatok közös tulajdonságát, megfelelő címkéket talál megadott és halmazokba rendezett alakzatokhoz; • megtalálja a közös tulajdonsággal nem rendelkező alakzatokat; • megnevezi a tevékenységei során előállított, válogatásai során előkerülő alakzatokon megfigyelt tulajdonságokat; • megnevezi a sík és görbült felületeket, az egyenes és görbe vonalakat, szakaszokat tapasztalati ismeretei alapján;
---	--	--

<p>csúcsainak megszámlálása</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sokszögek elnevezése oldalak és csúcsok száma szerint • Háromszögek, négyszögek, körlapok felismerése, kiválogatása, megnevezése • Téglalap oldalainak és csúcsainak megszámlálása • Téglalap átlóinak és tükör tengelyeinek megfigyelése • Sokszögek közül a nem négyzet téglalapok és négyzetek kiválogatása 	<ul style="list-style-type: none"> • Különböző ponthálók, rácson alakzatok másolása megadott minta alapján vagy rajzolás megadott feltétel szerint 	<ul style="list-style-type: none"> • megnevezi a háromszögeket, négyszögeket, köröket; • megkülönböztet tükrösen szimmetrikus és tükrösen nem szimmetrikus síkbeli alakzatokat; • megszámlálja az egyszerű szögletes test lapjait; • megmutatja a téglalap azonos hosszúságú oldalait és elhelyezkedésüket • megfigyeli négyzet mint speciális téglalap tulajdonságait; • megnevezi megfigyelt tulajdonságai alapján a téglalapot, négyzetet; • megfigyelt tulajdonságaival jellemzi a létrehozott síkbeli alkotást, mintázatot. • különbséget tesz testek és síkidomok között; • kiválasztja megadott síkidomok közül a sokszögeket.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

<p>Témakör: 18. Transzformációk</p>		<p>Óraszám: 3</p>
<p>Fogalmak: tükörkép, tükrötengely, eltolt kép, mozgás</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek</p>	<p>Javasolt tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Szimmetriák, tükörképek megfigyelése a természetes és az épített környezetben térben és síkban • Tárgyak, építmények, képek tükörképének megfigyelése térben, síkban 	<ul style="list-style-type: none"> • Tükörjáték” során a pár egyik tagja az eredeti, a másik pedig a tükörkép • Építések, mozgások úgy, hogy a két kéz egyszerre ugyanazt csinálja egymás tükörképéént • Szimmetria tengelye szerint két különböző színnel színezett szív 	<ul style="list-style-type: none"> • tapasztalattal rendelkezik mozgással, kirakással a tükörkép előállításáról; • szimmetrikus alakzatokat hoz létre térben, síkban különböző eszközökkel; felismeri a szimmetriát

<p>tükör segítségével</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tárgyak, építmények, képek tükörképének kirakása, előállítása különböző tevékenységek során; a kapott alakzat ellenőrzése tükör segítségével • Síkbeli alakzatok tükörtengelyeinek keresése tükörrel, hajtogatással • Alakzatok eltolt képének előállítása térben és síkban mozgással, mozgatással, másolópapír segítségével • Sor- és síkminták készítése eltolással és tükrözéssel 	<p>vizsgálata tükörrel; megadott ábrák vizsgálata, „Előállítható-e az adott szív és tükör segítségével az ábra? Ha igen, akkor hogyan?”</p> <ul style="list-style-type: none"> • Papírlap egyik oldalára festékpaca nyomása, a papír másik felének ráhajtása, a papír szétnyitása, a készült minta kiegészítése • Összehajtott papírból alakzat kivágása • Összehajtott papírra rajzolt alakzat határvonalainak átbökése gombostűvel • Néhány kirakott logikai lap (színes rúd) tükörképének megépítése függőleges tengelyre nézve, vízszintes tengelyre nézve (ahogy a tóban látszik) 	<p>valóságos dolgokon, síkbeli alakzatokon;</p> <ul style="list-style-type: none"> • megépíti, kirakja, megrajzolja hálón, jelölés nélküli lapon sablonnal, másolópapír segítségével alakzat tükörképét, eltolt képét; • ellenőrzi a tükrözés, eltolás helyességét tükör vagy másolópapír segítségével; • követi a sormintában vagy a síkmintában lévő szimmetriát; • térben, síkban az eredetihez hasonló testeket, síkidomokat alkot nagyított vagy kicsinyített elemekből; az eredetihez hasonló síkidomokat rajzol hálón.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

<p>Témakör: 19. Tájékozódás térben és síkon</p>		<p>Óraszám: 4 + folyamatos</p>
<p>Fogalmak: jobb, bal, le, fel, előtte, mögötte, mellette, kint, bent, előre, hátra, távolabb, közelebb</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek</p>	<p>Javasolt tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Tájékozódást segítő játékok, tevékenységek nagymozgásokkal • Útvonalak bejárása utánzással; az útvonal tudatosítása • Bejárt útvonal újrajrása emlékezetből • Téri tájékozódás mozgással, tárgyak mozgatásával • Függőleges és vízszintes síkon való tájékozódás 	<ul style="list-style-type: none"> • „Hideg-meleg” játék kincskeresésre • Tájékozódás a babaházban: jobbra, balra, előre, hátra, fel, le; tájékozódás labirintusban és négyzethálós mintákon: jobbra, balra, előre, hátra, fel, le; tájékozódás vonalrendszerbe rajzolt házban és a ház „utcájában”: jobbra, balra, előre, hátra, fel, le • „Telefonos” játék logikai lapokkal, mozaiklapokkal, színes rudakkal • „Különbségkereső” játék párban: két tanuló hátára ragasztott egy-egy kép közötti különbségek megtalálása 	<ul style="list-style-type: none"> • helyesen használja az irányokat és távolságokat jelölő kifejezéseket térben és síkon; • tájékozódik lakóhelyén, bejárt terepen: bejárt útvonalon visszatalál adott helyre, adott utca és házszám alapján megtalál házat; • térképen, négyzethálón megtalál pontot két adat segítségével.

<p>tárgyak elhelyezésével, mozgatásával, például „föle”, „alá” többféle értelmezése</p> <ul style="list-style-type: none"> • Térbeli és síkbeli elhelyezkedést kifejező szavak jelentésének megismerése játékos tevékenységekkel • Irány és állás megfigyelése, követése az olvasáshoz, íráshoz kapcsolódva • Hely meghatározása sakktáblán • Tájékozódás négyzethálón 	<ul style="list-style-type: none"> • Ismert útvonal leírása szóban, például: „Hogyan jutsz az iskolából a játszótérre?” • Bekötött szemű gyerek irányítása adott célhoz, a célban a kendő levétele után azonos úton visszatalálás a kiindulópontra • Szituációs játékokban színházjegyek, mozijegyek alapján ülőhelyek megtalálása • „Vándorvezér” játék sakktáblán, például „f4-ről 2 mezőt felfele lépve hova jutunk?” • „Vonalvezetős” játék irányok és távolságok megadásával, melynek során különböző formák rajzolódnak ki a négyzethálón, például 2 lépés fel, 3 lépés balra... • Négyzethálóra rajzolt minta alapján a vonalvezetés diktálása társnak 	
<p>Továbblépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

<p>Témakör: 20. Összefüggések, kapcsolatok, szabályszerűségek felismerése</p>		<p>Óraszám: 9 + 1 + 2 + folyamatos</p>
<p>Fogalmak: szabály, sorozat, számsorozat, növekvő, csökkenő, kapcsolat, számpár, számhármass</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek</p>	<p>Javasolt tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Adott viszonyban lévő, adott összefüggésnek megfelelő párok keresése • Személyek, tárgyak, dolgok, számok, testek, síklapok között megjelenő kapcsolatok megfigyelése, felfedezése • Számpárok, számhármassok közötti kapcsolatok felfedezése, jellemzése • A problémákban szereplő 	<ul style="list-style-type: none"> • Kakukktojás-kereső játékok • „Mi változott?” játék • Ismétlődő mozgásos cselekvések, például tapsolás, dobolás, dobbantás, koppantás, ugrás, guggolás, tapsolás, dobolás, dobbantás, koppantás, ugrás, guggolás... • Alakzatokkal kirakott periodikus sorozat lejátszása, például 2 háromszög, 1 kör ismétlődik; a háromszögre tapsolunk, a körre 	<ul style="list-style-type: none"> • részt vesz memóriajátékokban különféle tulajdonságok szerinti párok keresésében; • megfogalmazza a személyek, tárgyak, dolgok, időpontok, számok, testek, síklapok közötti egyszerű viszonyokat, kapcsolatokat; • érti a problémákban szereplő adatok viszonyát; • megfogalmazza a felismert

<p>adatok viszonyának felismerése, például: időrend, nagyságviszonyok, változások, egyenlőségek</p> <ul style="list-style-type: none"> • Megfigyelt kapcsolatok megfordítása, például Anna alacsonyabb, mint Berci, Berci magasabb, mint Anna • Változó helyzetek megfigyelése, a változás jelölése nyíllal • Sorozatok képzése tárgyakkal, mozgással, hanggal, valamilyen logikai készlet elemeivel, számokkal • Összefüggések keresése egyszerű sorozatok elemei között • Sorozat alkotása közösen értelmezett szabály szerint • Tárgyakkal, logikai készletek elemeivel kirakott egyszerű periodikus sorozatok folytatása • A mindennapi életünkből jól ismert periódusok megfigyelése: évszakok, hónapok, hetek napjai, napszakok • Elkezdett sorozatok, táblázatok egyszerű szabályának felismerése • Megkezdett egyszerű szabályú sorozat folytatása mindkét irányban • Gépjátékok különféle elemekkel (például: tárgyak, számok, alakzatok) • Gépjátékok szabályának felismerése • Gépjátékokban több eset 	<p>dobbantunk</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ismétlődő ritmusjelek letapsolása • Sorozatok kirakása szöges táblán kifeszített alakzatokkal • „Milyen nap lesz?” fejtörők: például egy hét múlva; holnapután, ha tegnapelőtt hétfő volt • Kapcsolatok megfigyelése oda-vissza, például: szülő-gyerek, testvér, osztálytárs; alacsonyabb, magasabb, egyforma magas; idősebb, fiatalabb, ugyanannyi idős • Több gyerek közötti kapcsolati háló megjelenítése rámutatással; a mutató lejegyzése nyilakkal; például mindenki mutasson az idősebbre • „Gépes játékok” egyváltozós, kétváltozós, fordított gépekkel 	<p>összefüggéseket;</p> <ul style="list-style-type: none"> • összefüggéseket keres sorozatok elemei között; • megadott szabály szerint sorozatot alkot; megértett probléma értelmezéséhez, megoldásához sorozatot, táblázatot állít elő modellként; • tárgyakkal, logikai készletek elemeivel kirakott periodikus sorozatokat folytat; • elsorolja az évszakokat, hónapokat, napokat, napszakokat egymás után, tetszőleges kezdőponttól is; • ismert műveletekkel alkotott sorozat, táblázat szabályát felismeri; ismert szabály szerint megkezdett sorozatot, táblázatot helyesen, önállóan folytat; • tárgyakkal, számokkal kapcsolatos gépjátékhoz szabályt alkot; felismeri az egyszerű gép megfordításával nyert gép szabályát; • felismer kapcsolatot elempárok, elemhármak tagjai között; • szabályjátékok során létrehoz a felismert kapcsolat alapján további elempárokat, elemhármakat; • a sorozatban, táblázatban, gépjátékokban felismert összefüggést megfogalmazza saját szavaival, nyíljelöléssel
---	--	--

<p>kipróbálása után elempárok, elemhármak hiányzó elemének megtalálása</p> <ul style="list-style-type: none"> • Megfigyelt szabály alapján további elempárok, elemhármak alkotása • Sorozatban, gépjátékokban, táblázatban felismert összefüggés megfogalmazása saját szavakkal • Felismert kapcsolatok, összefüggések, szabályszerűségek szóbeli kifejezése • Sorozatok, szabályjátékok alkotása 		<p>vagy nyitott mondattal.</p>
<p>Továbblépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

<p>Témakör: 21. Adatok megfigyelése</p>		<p>Óraszám: 3</p>
<p>Fogalmak: adat, diagram</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek</p>	<p>Javasolt tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Minőségi és mennyiségi tulajdonsággal kapcsolatos adatok megfigyelése, gyűjtése, rögzítése • Tevékenységek során kapott adatok lejegyzése • Közös tevékenységek során szerzett adatok alapján egyszerű diagram készítése kirakással, rajzzal • Egyszerű diagramról adatok, összefüggések leolvasása közösen • Egyenlő adatok keresése, legkisebb, legnagyobb 	<ul style="list-style-type: none"> • „Tornasor” játék: a tanulók oszlopokba rendeződnek valamilyen szempont szerint, például ki melyik hónapban, évszakban született; mekkora a lábmérete, kisujj mérete; hány betűből áll a neve • Versenyek eredményének feljegyzése, például „Ki tud több gyufaszálat egyesével felvenni a földről egy perc alatt?”; a versenyzők eredményének rögzítése négyzethálós papíron • Saját testméretek mérése, a kapott adatok elemzése, például fejkörfogat lemérése fejdísz készítéséhez papírcsíkkal, majd a papírcsíkok 	<ul style="list-style-type: none"> • adatokat gyűjt a környezetében; • adatokat rögzít későbbi elemzés céljából; • gyűjtött adatokat táblázatba rendez, diagramon ábrázol; • adatokat gyűjt ki táblázatból, adatokat olvas le diagramról; • jellemzi az összességeket.

kiválasztása	felragasztása függőlegesen egymás mellé; helyből távolugrás lemérése spárgával, spárgák felragasztása Sajtos dobozokból oszlopdiagram építése, például „Kedvenc reggeli italod”	
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: 22. Valószínűségi gondolkodás		Óraszám: 3
Fogalmak: véletlen; „biztos”, „lehetséges, de nem biztos”, „lehetetlen” esemény; tipp		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Javasolt tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • Részvétel valószínűségi játékokban; intuitív esélylatolgatás, tippek megfogalmazása • Valószínűségi kísérletek végzése, események megfigyelése • Játékos tapasztalatszerzés a véletlenről, a biztosról és a lehetetlenről • „Biztos”, „lehetséges, de nem biztos” és „lehetetlen” események megfigyelése kísérletek során • Véletlen események bekövetkezéseinek összeszámlálása, ábrázolása különféle módokon, például: strigulázással, diagrammal, táblázatba rögzítéssel • A „biztos” és „lehetetlen” cáfolata ellenpélda mutatásával 	<ul style="list-style-type: none"> • „Kukás” játékok • „Macska-egér harc” játék: 20 mezőből álló pályán haladnak a bábuk, az egér indul, 1-2-3-4-es dobásokra haladhat a dobott értéknek megfelelően, a macska pedig 5-6-os dobásra; utoléri-e a macska az egeret, mielőtt az egér a 20-as mezőn lévő egéryukba ér? • „Teknős és nyúl” játék: 20 mezőből álló pályán haladnak a „versenyzők”; teknős 1-2-3-4-es dobásra mozdul, nyúl 5-6-ra; az nyer, aki hamarabb ér célba • Tippelős feladat: a tanulók házi kedvencei nevének felírása cetlikre; fajonkénti csoportosításuk (kutya, macska, akvárium stb.); a csoportosítás alapján oszlopdiagram készítése; a cetlik kalapba gyűjtése, majd húzás a kalapból; húzás előtt az oszlopdiagram jellemzőinek figyelembevételével tippelés, hogy milyen állat nevét húzzuk majd ki a kalapból • Valószínűségi kísérletek, például: 3 piros, 3 kék golyó közül 3 golyó húzása, majd 1 piros és 5 kék golyó 	<ul style="list-style-type: none"> • részt vesz olyan játékokban, kísérletekben, melyekben a véletlen szerepet játszik; • tapasztalatai alapján különbséget tesz a „biztos”, „lehetetlen”, „lehetséges, de nem biztos” események között; • megítéli a „biztos”, „lehetetlen”, „lehetséges, de nem biztos” eseményekkel kapcsolatos állítások igazságát; • tapasztalatai alapján tippet fogalmaz meg arról, hogy két esemény közül melyik esemény valószínűbb olyan, véletlentől függő szituációk során, melyekben a két esemény valószínűsége között jól belátható a különbség; • tetszőleges vagy megadott módszerrel összeszámlálja az egyes kimenetek előfordulásait olyan egyszerű játékokban, kísérletekben, amelyekben a

	<p>közül 3 golyó húzása; „Melyik esetben könnyebb 3 egyformát húzni?”, „Tippelj!”, „Végezz 20-20 kísérletet!”</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kockákra számokat írunk a szabályostól eltérő módon, például 1; 2; 2; 3; 3; 4; játék ezekkel a kockákkal (Sárkányok erdeje játék) 	<p>véletlen szerepet játszik;</p> <ul style="list-style-type: none"> • a valószínűségi játékokban, kísérletekben megfogalmazott előzetes sejtését, tippjét összeveti a megfigyelt előfordulásokkal.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

3. évfolyam

Az első két évet meghatározó alapozó tevékenységek folytatása mellett ebben az időszakban fokozatosan több szerepet kapnak a fogalmi gondolkodást előkészítő megfigyelések, az összefüggések felfedeztetése, a képi információk feldolgozása és az általánosítás. A tanulók egyre önállóbban értelmezik a hallott, olvasott matematikai tartalmú szövegeket, és maguk is alkotnak ilyeneket szóban és írásban.

A kapcsolatok, összefüggések, feltételezések és magyarázatok felismerése és értelmezése hozzátartozik a fogalmak építéséhez és egyben a kreatív, problémamegoldó és logikai gondolkodás fejlődéséhez. A tanulási folyamat szerves részeként nagy szerepet kap a vélemények megfogalmazása, meghallgatása, ütköztetése. A tanulók munkájának értékelésében hangsúlyt kap az önismeretet és önértékelést alakító szempontok tudatosítása. Mindezek segítik a tanulókat a felső tagozatra lépéskor az átmeneti nehézségek leküzdésében.

A kis számok körében – az első két évfolyamon – megkezdett számfogalom-alakítást tovább erősítjük a nagyobb számkör segítségével, és tapasztalatot szerzünk a nagyobb számokról. Emellett tevékenységeket végzünk a tört számok és a negatív számok fogalmának alapozására.

Témakör neve	Javasolt óraszám	Gyakorló órák
Válogatás, halmazok alkotása, vizsgálata	3	
Rendszerezés, rendszerképzés	5	
Állítások	4	
Problémamegoldás	5	
Szöveges feladatok megoldása	8	1
Szám és valóság kapcsolata	4	
Számlálás, becslés	5	
Számok rendezése	3	
Számok tulajdonságai	9	1
Számok helyi értékes alakja	6	
Mérőeszköz használata, mérési módszerek	10	1
Alapműveletek értelmezése	3	
Alapműveletek tulajdonságai	4	
Szóbeli számolási eljárások	6	
Fejben számolás	7	1
Írásbeli összeadás és kivonás	6	2
Írásbeli szorzás és osztás	6	2
Törtrészek	5	
Negatív számok	3	
Alkotás térben és síkon	6	
Alakzatok geometriai tulajdonságai	6	
Transzformációk	4	

Tájékozódás térben és síkon	3	
Összefüggések, kapcsolatok, szabályszerűségek felismerése	9	
Adatok megfigyelése	3	
Valószínűségi gondolkodás	3	
Összes óraszám:	136	8

Éves összes óraszám: 144

Témakör: 1. Válogatások, halmazok alkotása, vizsgálata		Óraszám: 3
Fogalmak: logikai „nem”, logikai „és”		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Javasolt tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • Barkochbázás konkrét tárgyak kirakása nélkül • Barkochba játékokban minél kevesebb kérdésre törekvés • Személyek, tárgyak, képek, alakzatok, jelek, számok válogatása választott vagy adott szempont, tulajdonság szerint • Elkezdett válogatások esetén az elemek közös tulajdonságának felismerése, a válogatás szempontjának megfogalmazása; címkézés, a felismert szempont alapján a válogatás folytatása • A halmazba nem való elemek esetén az elemek tulajdonságainak 	<ul style="list-style-type: none"> • Barkochba játék különféle logikai készleteken többféle szabály szerint, például egyszerű barkochba, fordított barkochba, barkochba két elem egyszerre történő kitalálására, kapcsolati barkochba; ezek mindegyikének kipróbálása hazudósan is • Játék tanulók által csoportban készített 3, 4 ábrás kártyakészlettel, tananyaghoz igazított tartalommal • Játék tanulók által csoportban készített logikai kártyacsomaggal • „Ország, város” 	<ul style="list-style-type: none"> • megkülönböztet, azonosít egyedi, konkrét látott, hallott, mozgással, tapintással érzékelhető tárgyakat, dolgokat, helyzeteket, jeleket; • játékos feladatokban személyeket, tárgyakat, számokat, formákat néhány meghatározó tulajdonsággal jellemez; • tudatosan emlékezetébe vési az észlelt tárgyakat, személyeket, dolgokat, és ezek jellemző tulajdonságait, elrendezését, helyzetét; • válogatásokat végez saját szempont szerint személyek, tárgyak, dolgok, számok között; • felismeri a mások válogatásában együvé kerülő dolgok közös és a különválogatottak eltérő tulajdonságát; • folytatja a megkezdett

<p>tagadása, a logikai „nem” használata</p> <ul style="list-style-type: none"> • Halmazok képzése tagadó formában megfogalmazott tulajdonság szerint, például <i>nem kör</i> • Válogatások kétszer kétfelé (két szempont szerint) tárgyi tevékenységgel; az egy helyre kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságainak keresése, értése: a logikai „nem” és a logikai „és” • Két halmaz közös részének jellemzése logikai „és”-sel • Elemek elhelyezése halmazábrában, a halmazábra egyes részeinek jellemzése, például piros, de nem háromszög; se nem piros, se nem háromszög • A kétszer kétfelé (két szempont szerint) válogatás ábrázolása Venn-diagramon • Konkrét halmazok közös részéből elemek felsorolása • Két szempont egyidejű figyelembevétel, például: háromjegyű és számjegyeinek összege 8; tükrös és négy szöge van • A logikai „és” helyes 	<p>játék számokkal: egy-egy oszlopnak egy-egy számtulajdonság felel meg; sorsolt számjegyekből az oszlopoknak megfelelő tulajdonságú számok előállítására</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Kapuőr” útválasztó játék két kapuőrrel • „Ki jut a várba?” játék • Játék logikai lapokkal • Tanulók, tárgyak válogatása két tulajdonság szerint két külön hulahoppkarikába, mindkét tulajdonsággal rendelkező elemek helyének keresése, tanulói ötlet alapján a hulahoppkarikák összehúzó (metszetképzés) • Tárgyak, képek, alakzatok, számok válogatása két tulajdonság szerint papírlapra és madzagkarikába, mindkét tulajdonsággal rendelkező elemek helyének keresése, a papírlappal és a madzagkarikával metszetképzés 	<p>válogatást felismert szempont szerint;</p> <ul style="list-style-type: none"> • személyek, tárgyak, dolgok, szavak, számok közül kiválogatja az adott tulajdonsággal rendelkező összes elemet; • azonosítja a közös tulajdonsággal rendelkező dolgok halmazába nem való elemeket; • megnevezi egy adott tulajdonság szerint ki nem válogatott elemek közös tulajdonságát a tulajdonság tagadásával; • barkochbázis valóságos és elképzelt dolgokkal is, kerüli a felesleges kérdéseket; • halmazábrán is elhelyez elemeket adott címkék szerint; • adott, címkékkel ellátott halmazábrán elhelyezett elemekről eldönti, hogy a megfelelő helyre kerültek-e; a hibás elhelyezést javítja; • talál megfelelő címkéket halmazokba rendezett elemekhez; • megfogalmaz adott halmazra vonatkozó állításokat; értelemszerűen használja a „mindegyik”, „nem mindegyik”, „van köztük...”, „egyik sem...” és a velük rokon jelentésű szavakat; • két szempontot is
---	--	---

<p>használata két halmaz közös részének jellemzésére</p>		<p>figyelembe vesz egyidejűleg;</p> <ul style="list-style-type: none"> • két meghatározott tulajdonság egyszerre történő figyelembevételével szétválogat adott elemeket: tárgyakat, személyeket, szavakat, számokat, alakzatokat; • megfogalmazza a halmazábra egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket; • megítéli, hogy adott halmazra vonatkozó állítás igaz-e vagy hamis.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

<p>Témakör: 2. Rendszerezés, rendszerképzés</p>		<p>Óraszám: 5</p>
<p>Fogalmak: Nincs új fogalom.</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek</p>	<p>Javasolt tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Elemek sorozatba rendezése az egyező és eltérő tulajdonságok száma alapján (például: a 	<ul style="list-style-type: none"> • Logikai lapokból „kígyó” vagy „háló” készítése, a szomszédos elemek között 1-2-3-4 eltérő tulajdonsággal • „Királyos játék” logikai 	<ul style="list-style-type: none"> • barkochbázis valóságos és elképzelt dolgokkal is, kerüli a felesleges kérdéseket; • két szempontot is figyelembe vesz

<p>szomszédos elemek pontosan egy tulajdonságban különbözzenek)</p> <ul style="list-style-type: none"> • A válogatás, osztályozás, rendszerezés alkalmazása más tantárgyak tanulásakor • Alkalmilag összeállított készletek és különféle teljes logikai készletek elemeinek egy vagy több szempont szerinti válogatása, rendszerezése tevékenységgel, mozgással • Adott halmaz elemeinek rendszerezése megadott szempont szerint, különböző módszerekkel, például: táblázat, fadiagram, ágrajz • Teljes rendszert alkotó legfeljebb 48 elemnél a hiány felismerése a rendszerezés elvégzése után • Az összes, a feltételeknek megfelelő alkotás felsorolása egyszerű esetekben: 2-3 	<p>lapokkal</p> <ul style="list-style-type: none"> • Logikai készlet elemeinek körberakása egy különbséggel • Két elem között további elemek segítségével útvonal építése a szomszédos elemekre vonatkozó feltétel alapján • 3×3-as, 4×4-es táblázatba elemek rendezése feltételek alapján, például legyen közös tulajdonság soronként; lerakott elemek átrendezése; hiányzó elemek pótlása • Úthálózaton való végighaladás: az elágazásokba útjelző táblákat rakunk a logikai készlet elemeinek tulajdonságai szerint; az úthálózatot a gyerekek végigjárják kezükben egy logikai elemmel; a megfelelő helyre kell érkezniük; az úthálózatot lerajzolják ágrajzként, a saját útvonalukat jelölik • „Elvitte a szarka” játék, hiányzó elemek megtalálása • Egyszerű logikai készlet készítése csoportmunkában, például tejfőlös poharakból; faágakból; spárgákból • Logikai készlet elemeiből feltételeknek 	<p>egyidejűleg;</p> <ul style="list-style-type: none"> • felsorol elemeket konkrét halmazok közös részéből; • megfogalmazza a halmazára egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket; • keresi az okát annak, ha a halmazára valamelyik részébe nem kerülhet egyetlen elem sem; • adott elemeket elrendez választott és megadott szempont szerint is; • sorba rendezett elemek közé elhelyez további elemeket a felismert szempont szerint; • két, három szempont szerint elrendez adott elemeket többféleképpen is; segédeszközként használja a táblázatos elrendezést és a fadiagramot; • megkeresi egyszerű esetekben a két, három feltételnek megfelelő összes elemet, alkotást; • megfogalmazza a rendezés felismert szempontjait; • megkeresi két, három szempont szerint teljes rendszert alkotó,
--	--	--

feltétel esetén, kis elemszámú problémánál	<p>megfelelő összes elem kiválasztása, ágrajz kiegészítése, alkotása</p> <ul style="list-style-type: none"> • Szendvicsek készítése – összes lehetőség kirakása • Sorba rendezős feladat: sorban mindenki rak egy új lehetőséget, például 2 piros, 2 kék gyöngyöt fűz fel fogpiszkálóra, úgy, hogy számít a sorrend; ha nem tud rakni, passzol, aki jót rakott, kap egy zsetont, aki olyat rak, ami már volt, visszaad egy zsetont; amikor már senki sem tud rakni, közösen megbeszélik, hogy miért nincs több a kirakott elemek rendszerezésével • Geometriai alkotások során az adott feltételeknek megfelelő alkotások gyűjtése, rendszerezési szempontok keresése tanítói segítséggel, például tetromino elemeinek megalkotása; 3×3-as pontrácson különböző háromszögek alkotása 	<p>legfeljebb 48 elemű készlet hiányzó elemeit, felismeri az elemek által meghatározott rendszert.</p> <p>;</p>
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: 3. Állítások	Óraszám: 4
Fogalmak: igaz-hamis	

Fejlesztési feladatok, ismeretek	Javasolt tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • Adott konkrét helyzetről köznyelvi és matematikai tartalmú állítások megfogalmazása szabadon és irányított megfigyelések alapján • Konkrét, megfigyeléssel ellenőrizhető állítások igazságának és hamisságának eldöntése • Adott halmazra és egyes részeire vonatkozó állítások megfogalmazása • Halmazra és a halmaz részhalmazaira vonatkozó állítások igazságának eldöntése • Igaz és hamis állítások alátámasztására példák és ellenpéldák keresése, felsorolása • Személyekre, tárgyakra, formákra, számokra vonatkozó hiányos állítások kiegészítése igazzá, nem igazzá; kis elemszámú alaphalmazon az összes igazzá tevő elem, elempár megkeresése • Lezárt hiányos állítások igazságának megítélése 	<ul style="list-style-type: none"> • „Telefonos” játék • „Rontó” játék • „Füllentős” játék csoportban: a csoportok mondanak 3 állítást, 1 hamisat, 2 igazat; a többieknek ki kell találni, melyik a hamis • Papírcsíkon egy olyan állítás szerepel, amely két helyen is hiányos, a hiányt konkrét dobozok jelzik; a mondat kiegészítése azzal, hogy a dobozokba elemeket választunk, például: „A ... rúd hosszabb, mint a ... rúd”, olyan rúdpárok keresése, amelyek igazzá teszik a mondatot, illetve amelyek hamissá • „Mastermind” játék színekkel és számokkal 	<ul style="list-style-type: none"> • megítéli, hogy adott halmazra vonatkozó állítás igaz-e vagy hamis; • megfogalmaz adott halmazra vonatkozó állításokat; értelemszerűen használja a „mindegyik”, „nem mindegyik”, „van köztük...”, „egyik sem...” és a velük rokon jelentésű szavakat; • megfogalmazza a halmazára egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; • tudatosan emlékezetébe és szavakat, számokat, utasítást, adott helyzetre vonatkozó megfogalmazást; • hiányos állításokat igazzá tevő elemeket válogat megadott alaphalmazból; • egy állításról ismeretei alapján eldönti, hogy igaz vagy hamis; • ismeretei alapján megfogalmaz önállóan is egyszerű állításokat; • példákat gyűjt konkrét tapasztalatai alapján matematikai állítások alátámasztására.
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban	

	felsoroltakat a tanév végére.
--	--------------------------------------

Témakör: 4. Problémamegoldás	Óraszám: 5 + folyamatos
-------------------------------------	------------------------------------

Fogalmak: Nincs új fogalom.

Fejlesztési feladatok, ismeretek	Javasolt tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • Hétköznapi helyzetekben, tevékenységek során felmerülő problémahelyzet felismerése, arra megoldás keresése • Hiányzó információk pótlása méréssel, számlálással, információgyűjtéssel • Megfogalmazott probléma értelmezése tevékenységgel, megjelenítéssel, átfogalmazással • Tevékenységgel, megjelenítéssel értelmezett probléma megoldása • A kapott megoldás visszahelyezése a szituációba, a megoldás értelmezése • Ellenőrzés: a kapott megoldás megfelel-e a megadott feltételeknek • Kérdésfeltevés a problémahelyzet kapcsán • Többlépéses cselekvéssor, művelet sor elvégzése visszafelé is • Visszafelé 	<ul style="list-style-type: none"> • A gyerekek hétköznapi életével kapcsolatos információk gyűjtése csoportokban, például menetrend, nyitvatartási idő, belépődíjak, árak, étteremben étlap, boltban árak • Adatok felhasználása csoportmunkában, például plakát tervezéséhez; képzelt interjú lejátszásához • Kirándulás, kulturális program (múzeum-, színházlátogatás) tervezése: útiterv, költségek, időbeosztás, ismertető • Problémák lejátszása szerepjátékként, bábokkal, absztrakt eszközökkel (korong, pálcika, kupakok, színes rudak), például „fejek-lábak” feladat, „megevett gombócok” feladat • Logikai rejtvények, történetek • „Gondoltam egy számot” • Nim játékok 	<ul style="list-style-type: none"> • a tevékenysége során felmerülő problémahelyzetben megoldást keres; • kérésre, illetve problémahelyzetben felidézi a kívánt, szükséges emlékképet; • megfogalmazott problémát tevékenységgel, megjelenítéssel, átfogalmazással értelmez; • az értelmezett problémát megoldja; • a problémamegoldás során a sorrendben végzett tevékenységeket szükség szerint visszafelé is elvégzi; • megoldását értelmezi, ellenőrzi; • kérdést tesz fel a megfogalmazott probléma kapcsán; • tevékenység, ábrarajzolás segítségével megold egyszerű, következtetési szöveges feladatokat; • egy- és többszemélyes

<p>gondolkodással következtetéses feladatok megoldása</p> <ul style="list-style-type: none"> • Egyszerű következtetéses szöveges feladatok megoldása, például: tevékenységgel, ábrarajzolással, szakaszos ábrázolással • Egyszerű gondolkodtató, logikai feladatok megoldásának keresése • Egy- és többszemélyes logikai játékokban egy-két lépéssel előre tervezés • Többféle megoldási mód keresése, a különböző megoldási módok értékelése 	<ul style="list-style-type: none"> • Egyszerűbb táblás logikai, stratégiai játékok; kártyajátékok • Logikai rejtvények egyszerűbb feladványai, például: sudoku-variációk, Gokigen Naname (Labirintusépítés), Kakuro (Számkeresztrejtvény), Hashiwokakero (Hídépítés), Grafilogika 	<p>logikai játékokban döntéseit mérlegelve előre gondolkodik.</p>
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

<p>Témakör: 5. Szöveges feladatok megoldása</p>		<p>Óraszám: 8 + 1 + folyamatos</p>
<p>Fogalmak: felesleges adat</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek</p>	<p>Javasolt tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> • A hallott, olvasott matematikai tartalmú szöveg önálló értelmezése • Hétköznapi felmerülő matematikai tartalmú problémákkal kapcsolatos szöveges feladatok értelmezése, megoldása (például: bajnokság, 	<ul style="list-style-type: none"> • Beszélgetés, történetmesélés eseményképekről, ábrákról szabadon és egy-egy részletre fókuszálva is • Hétköznapi helyzetekből matematikai tartalmú állítások megfogalmazása 	<ul style="list-style-type: none"> • értelmezi, elképzei, megjeleníti a szöveges feladatban megfogalmazott hétköznapi szituációt; • szöveges feladatokban megfogalmazott hétköznapi problémát megold matematikai

<p>időbeosztás, vásárlás, sütés-főzés)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Szöveges feladatok olvasása, értelmezése, eljátszása, megjelenítése kirakásokkal, rajzokkal önállóan • Adatok gyűjtése, lényeges adatok kiemelése • Kérdés értelmezése, keresendő adatok azonosítása • Adatok különböző típusainak megkülönböztetése, például: felesleges, hiányos • Adatok és azok kapcsolatainak megjelenítése valamilyen szimbolikus rajz, matematikai modell segítségével, például művelet, táblázat, szakaszos ábra, nyíldiagram, halmazábra, sorozat • Ismeretlen adatok meghatározása a modellen belül • Egy-, kétlépéses alpműveletekkel leírható szöveges feladatok megoldása • Fordított szövegezésű feladatok értelmezése, megoldása • Megoldás értelmezése az eredeti problémára, ellenőrzés • Nyelvileg és 	<ul style="list-style-type: none"> • Szétvágott szöveg egyes darabjainak értelmezése külön-külön, a darabok összerakása és értelmezése • „Mondd ugyanazt kicsit másképp, kicsit egyszerűbben”: szöveg átfogalmazása (egyre egyszerűbb alakra) láncban • „Mi változott?” játék mondatokkal: változtatunk egy szót, toldalékot vagy a szavak sorrendjét; „Változott-e a szöveg értelme?” • „Egynyelvű szótár” játék: szómagyarázat, esetleg a letakart (nem értett) szó jelentésének kitalálása a szövegkörnyezetből • Szöveges feladatban leírt szituáció kirakása különböző eszközökkel, színes rudakkal • Többféle modell közül a megfelelők kiválasztása adott szöveges feladathoz • „Feladatküldés” szöveges feladatokkal: csoportonként adott helyzethez, képhez, modellhez szöveges feladat alkotása; a feladat továbbadása másik csoportnak, ami visszaküldi a 	<p>ismeretei segítségével;</p> <ul style="list-style-type: none"> • tevékenység, ábrarajzolás segítségével megold egyszerű, következtetési, szöveges feladatokat; • megkülönbözteti az ismert és a keresendő (ismeretlen) adatokat; • megkülönbözteti a lényeges és a lényegtelen adatokat; • az értelmezett szöveges feladathoz hozzákapcsol jól megismert matematikai modellt; • a megválasztott modellen belül meghatározza a keresett adatokat; • a modellen kapott megoldást értelmezi az eredeti problémára; arra vonatkoztatva ellenőrzi a megoldást; • választ fogalmaz meg a felvetett kérdésre; • önállóan értelmezi a hallott, olvasott matematikai tartalmú szöveget; • nyelvi szempontból megfelelő választ ad a feladatokban megjelenő kérdésekre.
---	---	---

<p>matematikailag helyes válasz megfogalmazása</p> <ul style="list-style-type: none"> • Szöveges feladatok alkotása hétköznapi szituációkra, adott matematikai modellhez, számfeladathoz 	<p>megoldást; a feladatírók ellenőrzik</p>	
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

<p>Témakör: 6. Szám és valóság kapcsolata</p>		<p>Óraszám: 4 + folyamatos</p>
<p>Fogalmak: kisebb, nagyobb, ugyanakkora, több, kevesebb, ugyanannyi, párosítás, bontás</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek</p> <ul style="list-style-type: none"> • Természetes szám darabszám, mérőszám és értékmérő tartalommal 1 000-es számkörben • Számkörbővítések során valóságos tapasztalatszerzés a nagyobb számokról konkrét számlálással, egyénileg és csoportosan végzett tevékenységekkel (például: 415 kukoricaszem, 120 pálcika/gyerek, db papír zsebkendő 100-as csomagolású papír zsebkendő segítségével kirakva) • Tapasztalatszerzés nagy számok mérőszámként való megjelenéséről a valóságban Mennyiségek (hosszúság, tömeg, terület, űrtartalom, idő, pénz) összehasonlítása 	<p>Javasolt tevékenységek</p> <ul style="list-style-type: none"> • Alakzatok rajzolása milliméterpapíron a vonalak mentén; „Hány kis négyzetből áll a bekerített rész?” • Különböző számok kivágása négyzethálós füzetből és milliméterpapírból is, például 347 az 3 db 10×10-es négyzet, 4 db 10-es csík és 1 db 7-es csík (fektetve) • Mérések különféle mértékegységekben, a mérés pontosságának korlátai, szükséges mértékegységek értő megválasztása, például „Mit mivel és miben 	<p>Tanulási eredmények</p> <ul style="list-style-type: none"> • összehasonlítja véges halmazokat az elemek száma szerint; • ismeri két halmaz elemeinek kölcsönösen egyértelmű megfeleltetését (párosítását) az elemszámok szerinti összehasonlításra; • helyesen alkalmazza a feladatokban a több, kevesebb, ugyanannyi fogalmakat 10 000-es számkörben; • helyesen érti és alkalmazza a feladatokban a „valamennyivel” több, kevesebb fogalmakat; • érti és helyesen

<p>mérőszámaik alapján, kisebb, nagyobb, ugyanakkora relációk felismerése, megnevezése 1000-es számkörben</p> <ul style="list-style-type: none"> • A természetes számok körében a kisebb, nagyobb, egyenlő kifejezések helyes használata • Mennyiségekre vonatkozó feladatokban a több, kevesebb, ugyanannyi fogalmak helyes használata 1 000-es számkörben • A mennyiségi viszonyokat kifejező szavak, nyelvtani szerkezetek helyes használata • A mennyiségi viszonyokat kifejező szimbólumok helyes használata szóban és írásban 	<p>mérjük?”; iskolás gyerekek tömegét grammban mérni felesleges; füzet hosszát érdemes lehet milliméterben megadni, de egy futópálya hosszát nem</p>	<p>használja a több, kevesebb, ugyanannyi relációkat halmazok elemszámával kapcsolatban, valamint a kisebb, nagyobb, ugyanakkora relációkat a megismert mennyiségekkel (hosszúság, tömeg, űrtartalom, idő, terület, pénz) kapcsolatban 10 000-es számkörben;</p> <ul style="list-style-type: none"> • használja a kisebb, nagyobb, egyenlő kifejezéseket a természetes számok körében; • helyesen használja a mennyiségi viszonyokat kifejező szavakat, nyelvtani szerkezeteket; • megfelelő szókinccset és jeleket használ mennyiségi viszonyok kifejezésére szóban és írásban.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

Témakör: 7. Számlálás, becslés		Óraszám: 5
Fogalmak: számlálás, becslés		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Javasolt tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • Számlálások egyesével, 	<ul style="list-style-type: none"> • Nagy számok 	<ul style="list-style-type: none"> • megszámlál és

<p>kerek tízesekkel, százaskkal, ezresekkel oda-vissza 10 000-es számkörben eszközökkel (például: hétköznapi tárgyak, abakusz, pénz) és eszközök nélkül</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tapasztalatszerzés darabszámok, mennyiségek becslésével kapcsolatban 1 000-es számkörben • Becslés szerepének, korlátainak tudatosítása • Becslési módszerek ismerete, közelítő számítás, kerekítés, közelítés pontosítása, becslés finomítása, újrabecslés valóságos dolgokkal, mennyiségekkel gyakorlati helyzetekben (például vásárlás), számítások ellenőrzésekor • Becslések értékelése 	<p>előfordulása mérőszámként: „Hány darab 5 forintos szükséges egymás mellé rakva, egymásra rakva például 1 méterhez, 10 méterhez; 1 kg-hoz, 10 kg-hoz”; „1000 db, milyen magas egymásra rakva, milyen nehéz, miben lehetne tárolni, mennyi idő alatt lehetne leszámolni ennyi darabot?”; „Mire elég 1000, másodperc? Mire elég 1000, perc?”</p> <ul style="list-style-type: none"> • Abakuszon, szorobánon számlálás 	<p>leszámlál; adott (alkalmilag választott vagy szabványos) egységgel meg- és kimér a 1 000-es számkörben; oda-vissza számlál kerek tízesekkel, ezresekkel;</p> <ul style="list-style-type: none"> • ismeri a következő becslési módszereket: közelítő számlálás, közelítő mérés, mérés az egység többszörösével; becslését finomítja újrabecsléssel. •
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

<p>Témakör: 8. Számok rendezése</p>		<p>Óraszám: 3</p>
<p>Fogalmak: százask számszomszéd, ezres számszomszéd, kerekítés</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek</p>	<p>Javasolt tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Számok nagyság szerinti összehasonlítása művelettel megadott alakokban is (például: 500·2, 1250–250): melyik nagyobb, 	<ul style="list-style-type: none"> • Kukás” játék három vagy négy dobókocka segítségével alkotott számokkal • Különféle módon megadott számok 	<ul style="list-style-type: none"> • nagyság szerint sorba rendez számokat, mennyiségeket; • megadja és azonosítja számok sokféle műveletes alakját; • megtalálja a számok

<p>mennyivel nagyobb, (körülbelül) hányszor akkora, hányada</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mennyiségi viszonyok jelölése nyíllal vagy a <, >, = jelekkel • Számegyenes rajzolása a számok helyének jelölésével 10 000-es számkörben • Számegyenes irányának, egységének megadása két szám kijelölésével • Leolvasások a számegyenesről; számok, műveletes alakban megadott számok (például: 300–160, 40·20) helyének megkeresése a számegyenesen 1 000-es számkörben • Számok, mennyiségek nagyság szerinti sorba rendezése, helyük megtalálása a számegyenesen • Számok helyének azonosítása különböző tartományú és léptékű számtáblákon, például: 300-tól 400-ig egyesével; Számok egyes, tízes, százás, ezres szomszédainak ismerete 1 000-es számkörben • Számok tízesekre, százásokra, ezresekre kerekítése 1 000-es számkörben 	<p>(például építőjáték-elemekkel, abakusszal, pénzzel) rendezése növekvő vagy csökkenő sorba</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Mi változott?” játék madzagra csipeszelt számokkal • Számok pontos helyének megtalálása egyre kisebb léptékű számegyenesek segítségével • Számegyenes léptékének meghatározása olyan számegyenesen, ahol ismert két szám, valamint a köztük lévő egységek száma 	<p>helyét, közelítő helyét egyszerű számegyenesen, számtáblázatokban, a számegyenesnek ugyanahhoz a pontjához rendeli a számokat különféle alakjukban a 1 000-es számkörben;</p> <ul style="list-style-type: none"> • megnevezi a 1 000-es számkör számainak egyes, tízes, százás, ezres szomszédjait, tízesekre, százásokra, ezresekre kerekített értékét.
--	---	--

Továbblépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.
-------------------------------	--

Témakör: 9. Számok tulajdonságai		Óraszám: 9+1
Fogalmak: három- és négyjegyű számok, római számok		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Javasolt tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • Számok kifejezése művelettel megadott alakokkal • Párosság és páratlanság fogalmának értelmezése párosítással és két egyenlő részre osztással a 1000-es számkörben • Hármassával, négyesével, ötösével... és 3, 4, 5... egyenlő darabszámú csoportból kirakható számok megfigyelése és gyűjtése különféle eszközökkel végzett csoportosítások, építések, megfigyelések során • Háromszögszámok, négyzetszámok gyűjtése különféle eszközökkel végzett alkotások során • Számok jellemzése más számokhoz való viszonyukkal, például: adott számnál nagyobb, kisebb valamennyivel, adott számnak a többszöröse • Számok formai tulajdonságainak megfigyelése: számjegyek száma, számjegyek egymáshoz való viszonya, 	<ul style="list-style-type: none"> • „Ország, város” játék számtulajdonságokkal • Számtulajdonságokra épülő bűvésztrükkök megismerése, megértése • Háromszögszámok, négyzetszámok kirakása például színes rudakkal, korongokkal, négyzethálón történő bekerítéssel, szöges táblán • „Hoci, nesze” játék • Felcsavart számegeyenes: papírcsík felcsavarása szabályos három-, négyszög alapú hasáb alakú dobozra, majd a hajtások közé a számok felírása egyesével növekedve; annak megfigyelése, hogy mely számok kerültek azonos lapra; képzeletben további számok vizsgálata a felismert szabályosság szerint • Római számokhoz kapcsolódó gyufarejtvények megoldása 	<ul style="list-style-type: none"> • számokat jellemez tartalmi és formai tulajdonságokkal; • számot jellemez más számokhoz való viszonyával; • ismeri a római számjelek közül az I, V, X jeleket, hétköznapi helyzetekben felismeri az ezekkel képzett számokat.

<p>sámjegyeinek összege</p> <ul style="list-style-type: none"> • Számok tartalmi, formai jellemzése, egymáshoz való viszonyuk kifejezése kitalálós játékokban • A római számjelek közül az I, V, X jelek, valamint az ezekből képezhető számok írása, olvasása a hétköznapi helyzetekben, például: óra, keltezés, kerületek jelölése 		
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

<p>Témakör: 10. Számok helyi értékes alakja</p>		<p>Óraszám: 6</p>
<p>Fogalmak: helyi érték, alaki érték, valódi érték, százaz, ezres, helyiérték-táblázat, tízes számrendszer</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Csoportosítások, beváltások tízes számrendszerben különféle eszközökkel a 1000-es éldául előre csomagolt, illetve jól csomagolható tárgyakkal, pénzekkel, abakusszal • Mérések különböző egységekkel és többszöröseikkel • Leltárak készítése tízes számrendszerben az elvégzett tevékenységek alapján 1000-es számkörben • Számok ezresekre, százazokra, tízesekre 	<ul style="list-style-type: none"> • Apró tárgyak csoportosítása, beváltása, leltározása tojásokkal, tojástartóval a számlálás megkönnyítésére • Apró tárgyak kifizetése legkevesebb érmével (1, 10, 100 és 1000 forintossal), például „Minden babszem 1 forint” • Leltározás alapján helyiérték-táblázat bevezetése • Tevékenységek Dienes-készlettel • Számok megjelenítése 	<ul style="list-style-type: none"> • összekapcsolja a tízes számrendszerben a számok épülését a különféle számrendszerekben végzett tevékenységeivel; • érti a számok ezresek, százazokból, tízesekből és egyesekből való épülését, ezresek, százazok, tízesek és egyesek összegére való bontását; • érti a számok számjegyeinek

<p>és egyesekre bontott alakjainak előállítás, felismerése nem csak rendezett alakban eszközzel (például: pénz) és eszköz nélkül</p> <ul style="list-style-type: none"> • Számok írása, olvasása helyiérték-táblázat alapján • A helyi értékek egymáshoz való viszonyának megértése • Számok számjegyeinek helyi, alaki és valódi értéke tapasztalatok alapján • Helyi érték, alaki érték, valódi érték fogalmának ismerete • Számok írása, olvasása számrendszeres, azaz helyi értékes alakjukban Számok nagyság szerinti összehasonlítása hallás alapján és leírt jelük alapján 1 000-es számkörben 	<p>abakuszon, szorobánon</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Kukás” játék három vagy négy dobókockával alkotott számokkal • „Ki vagyok én?” játék számokkal, például a tízes helyi értéken 5, az egyes helyi értéken kettővel kisebb, a százask helyén páratlan szám áll; a meghatározások fokozatosan vezessenek a megoldáshoz • Letakart számjegyek esetén számok összehasonlítása • Számok valódi értékének változtatása a számjegyek felcserélésével, a változás irányának és mértékének meghatározása 	<p>helyi, alaki, valódi értékét;</p> <ul style="list-style-type: none"> • helyesen írja és olvassa a számokat a tízes számrendszerben 1000-ig.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

<p>Témakör: 11. Mérőeszköz használata, mérési módszerek</p>		<p>Óraszám: 10 + 1</p>
<p>Fogalmak: kerület, km, ml, cl, g, dkg</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek</p>	<p>Javasolt tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<p>– Mennyiségek érzékszervi összehasonlítása</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Osztályterem kicsinyített makettjének elkészítése • Teli bevásárlószatyor 	<ul style="list-style-type: none"> • megbecsül, mér alkalmi és szabványos

<ul style="list-style-type: none"> – Mennyiségek összemérése – Mérési módszerek alkalmazása – Mennyiségek becslése, kimérése, megmérése szabványmértékegysége k közül a következőkkel: mm, cm, dm, m, km; ml, cl, dl, l; g, dkg, kg – Hétköznapi tapasztalatok szerzése a szabványmértékegysége k nagyságáról – Szabványos mérőeszközök használata – Időbeli tájékozódás, időbeli periódusok közti tájékozódás; időbeli relációt tartalmazó szavak értő használata – Időpontok leolvasása különféle órákról, időtartamok meghatározása – Időbeli tájékozódás, időbeli periódusok kapcsolatai; időbeli relációt tartalmazó szavak értelmezése – Időpontok és időtartamok közötti összefüggés megértése – Különböző hazai és külföldi pénzek címleteinek megismerése 10 000-es számkörben – Összefüggések megtapasztalása a mennyiségek nagysága, az egység nagysága és a 	<p>tömegének becslése, mérése, kiszámolása</p> <ul style="list-style-type: none"> • Süteménykészítés recept alapján, a hozzávalók kimérése • Iskolai vagy osztályelőadás időbeosztásának elkészítése • Kerület mérése, például az alakzat madzaggal való körbemérésével, az alakzat görgetésével félegyenesen • Szabálytalan és szabályos alakzatok lefedése például körlapokkal, mozaiklapokkal, négyzetlapokkal; lefedés után annak vizsgálata, hogy melyik fedi legpontosabban az alakzatot • Tenyér körberajzolása négyzethálón, a tenyér nagyságának becslése kis négyzetekben; kis négyzetek számlálása; a tenyér méretének meghatározása négyzetcentiméterben • Területfoglaló játékban a megszerzett területek „okos” számlálása • „Lefedő” játék: 10×10-es négyzetben felváltva téglalapokat fed le két játékos színes rudakkal; 2 kockával dobnak; a dobott számok szorzata a lefedhető téglalap négyzeteinek száma; a téglalapot tetszőlegesen lehet lefedni úgy, hogy még beleférjen a nagy 	<p>mértékegységekké l hosszúságot, tömeget, űrtartalmat és időt;</p> <ul style="list-style-type: none"> • helyesen alkalmazza a mérési módszereket, használ skálázott mérőeszközöket, helyes képzete van a mértékegységek nagyságáról; • helyesen használja a hosszúságmérés, az űrtartalom mérés és a tömegmérés szabványegységei közül a következőket: mm, cm, dm, m, km; ml, cl, dl, l; g, dkg, kg; • ismeri az időmérés szabványegységei t: az órát, a percet, a másodpercet, a napot, a hetet, a hónapot, az évet; • ismer hazai és külföldi pénzcímleteket 1 000-es számkörben; • alkalmazza a felváltást és beváltást és különböző pénzcímletek között;
--	--	---

<p>mérőszámok között</p> <ul style="list-style-type: none"> – Mértékváltás eszköz segítségével – Nagyobb pénzek címleteinek felváltása, kisebb pénzek beváltása hazai és külföldi pénzegységekkel egyaránt – Takarékoság fontosságának megértése elvégzett mérésekre alapozva (például: csöpögő csapból elpazarolt vízmennyiség; műanyag flakon térfoglalása a szelektív kukában eredeti méretben és összenyomva) – Síkbeli alakzatok kerületének becslése, mérése alkalmi és szabványegységekkel különféle eszközök segítségével (például: fonal, négyzetrács, vonalzó) – Síkbeli alakzatok területének becslése, mérése különféle alkalmi egységekkel való lefedéssel vagy darabolással (például: körlapokkal, mozaiklapokkal, négyzetlapokkal) – A terület és kerület szavak értő használata 	<p>négyzetbe, és illeszkedjen vagy egy korábbi téglalap oldalához, vagy a nagy négyzet oldalához</p>	<ul style="list-style-type: none"> • összeveti azonos egységgel mért mennyiség és mérőszáma nagyságát, összeveti ugyanannak a mennyiségnek a különböző egységekkel való mérésekor kapott mérőszámait; • megméri különböző sokszögek kerületét különböző egységekkel; • területet mér különböző egységekkel lefedéssel vagy darabolással; • alkalmazza a felváltást és beváltást különböző pénzcímletek között; • ismer a terület és kerület mérésére irányuló tevékenységeket.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

Témakör: 12. Alapműveletek értelmezése		Óraszám: 3
Fogalmak: tag, tényező, szorzat, osztandó, osztó, hányados, maradék, maradékos osztás, zárójel		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Javasolt tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • Összeadás és kivonás értelmezései és kapcsolatuk 1000-es, számkörben • Szorzás és osztás értelmezései és kapcsolatuk a 10 000-es számkörben • Maradékos osztásra vezető tevékenységek végzése, feladatok megoldása • Műveletről szöveges feladat, ábra készítése; műveletek eljátszása, lerajzolása, szöveggel értelmezése • Szöveges feladatokban a különböző kifejezésekkel megfogalmazott műveletek megértése • A műveletekben szereplő számok megnevezésének ismerete, megértése: tényezők, szorzat, osztandó, osztó, hányados, maradék 	<ul style="list-style-type: none"> • Maradékos osztás lejátszása pénzekkel, részekre osztással • Adott kirakáshoz, ábrához többféle művelet keresése, leírása • Adott kirakás, ábra tagolása, majd a tagolás alapján zárójelet tartalmazó műveletsorok felírása, például szöges táblán kifeszített 8×7-es terület tagolása szívószállal, négyzethálón körülkerített 12×36-os terület tagolása vonalzóval húzott egyenesekkel • Összetett szöveges feladatok leírása egy műveletsorral; több műveletsor közül az adott szöveges feladathoz illő modell kiválasztása; műveletsorhoz szöveges feladat fogalmazása „feladatküldéssel” 	<ul style="list-style-type: none"> • helyesen értelmezi a 1 000-es számkörben az összeadást, a kivonást, a szorzást, a bennfoglaló és az egyenlő részekre osztást; • hozzákapcsolja a megfelelő műveletet adott helyzethez, történéshöz, egyszerű szöveges feladathoz; • értelmezi a műveleteket megjelenítéssel, modellezéssel, szöveges feladattal; • helyesen használja a műveletek jeleit; • megérti a következő kifejezéseket: tagok, összeg, kibebbitendő, kivonandó, különbség, tényezők, szorzandó, szorzó, szorzat, osztandó, osztó, hányados, maradék; • szöveghez, valós helyzethez kapcsolva zárójelet tartalmazó műveletsort értelmez, elvégez; • szöveges feladatokban a különböző kifejezésekkel megfogalmazott műveleteket megérti; • szöveget, ábrát alkot matematikai jelekhez, műveletekhez.

<ul style="list-style-type: none"> • Zárójel használata konkrét esetekben megfogalmazott problémák leírásához, megoldásához 		
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: 13. Alpműveletek tulajdonságai		Óraszám: 4
Fogalmak: nincs új fogalom		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Javasolt tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • Műveleti tulajdonságok megfigyelése tapasztalások során: tagok, tényezők felcserélhetősége, csoportosíthatósága; összeg, különbség szorzása, szorzat széttagolása • Műveleti tulajdonságok alkalmazása számolási eljárásokban, szöveges feladatokban, ellenőrzésnél • Hiányos művelet és műveletsorok megoldása az eredmény ismeretében a művelet megfordításával is 1 000-ig • Műveletekben 	<ul style="list-style-type: none"> • „Babos” játék számokat képviselő papírlapokkal, színes rudakkal • Számépítések, például: célszám megközelítése adott számjegyekkel és műveleti jelekkel • Gondolt számmal való műveletvégzés: ha páros, el kell osztani 2-vel, ha páratlan, akkor meg kell szorozni 3-mal és hozzá kell adni 1-et; a műveletsort addig kell ismételni, amíg a végére nem érünk 	<ul style="list-style-type: none"> • számolásaiban felhasználja a műveletek közti kapcsolatokat, számolásai során alkalmazza konkrét esetekben a legfontosabb műveleti tulajdonságokat; • megold hiányos műveletet, műveletsort az eredmény ismeretében, a műveletek megfordításával is; • alkalmazza a műveletekben szereplő számok (kisebbítendő, kivonandó és különbség; tagok és összeg; tényezők és szorzat; osztandó, osztó és hányados) változtatásának következményeit.

<p>szereplő számok változtatása közben az eredmény változásának megfigyelése; a tapasztalatok alkalmazása számolásnál</p> <ul style="list-style-type: none"> • Műveletek közötti kapcsolatok megfigyelése; alkalmazása ellenőrzéshez és a számolási módok egyszerűsítésére 		
Továbblépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: 14. Szóbeli számolási eljárások		Óraszám: 6 + folyamatos
Fogalmak: nincs új fogalom		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Javasolt tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • Számolási eljárások a műveletek értelmezései alapján 1000-es számkörben • Számolási eljárások szám- és műveleti tulajdonságok felhasználásával 1000-es számkörben • A 100-as számkörben tanult számolási eljárások gyakorlása és analógiák alapján történő kiterjesztése a 1 000-es számkörre kerek tízesekkel és kerek 	<ul style="list-style-type: none"> • Adott pénzösszeg kirakása valódi pénzekkel; a kirakás értékeinek leltározása táblázatban; minden pénzértékű a tízszeres értékű pénzre cserélése, majd leltározása táblázatban; a balra tolódás és a vagyon tízszeresítésének megfigyelése • Teljes három- vagy négyjegyű számok közelítő értékének helyettesítése színes rudakkal; az eredeti 	<ul style="list-style-type: none"> • alkalmazza a számolást könnyítő eljárásokat; • érti a 10-zel, 100-zal, 1000-rel való szorzás, osztás kapcsolatát a helyiérték-táblázatban való jobbra, illetve balra tolódással, fejben pontosan számol a 1 000-es számkörben a számok 10-zel, 100-zal, történő szorzásakor és maradék nélküli osztásakor; • elvégzi a feladathoz szükséges észszerű becslést, mérlegeli a becslés során kapott

<p>százassal való számolás során</p> <ul style="list-style-type: none"> • A 10-zel, 100-zal, való szorzás, osztás és a helyiérték-táblázatban való jobbra, illetve balra tolodás kapcsolatának megértése • Műveletek eredményének észszerű becslése, a becslés során kapott eredmény értékelése, alkalmazása • Teljes négyjegyűek összegének, különbségének százassal kerekített értékekkel való becslése • Teljes kétjegyűek két- és egyjegyűvel való szorzatának becslése 	<p>számok összegének és különbségének becslése színes rudak segítségével</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bevagdalt, hajtogatható kartonlappal az összeg közelítése az egyes helyi értékek fokozatos felfedésével • Szorzat kiszámítása az egyik tényező felezésével, a másik tényező kétszerezésével 	<p>eredményt;</p> <ul style="list-style-type: none"> • teljes négyjegyűek összegét, különbségét százassal kerekített értékekkel megbecsüli, teljes kétjegyűek két- és egyjegyűvel való szorzatát megbecsüli
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

<p>Témakör: 15. Fejben számolás</p>		<p>Óraszám: 7 + 1 + folyamatos</p>
<p>Fogalmak: kerek százassal, kerek ezres</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek</p>	<p>Javasolt tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Fejben számolás egyes lépéseinek megértése, begyakorlása eszközökkel; az eszközök szükség 	<ul style="list-style-type: none"> • „Céltáblára” lövések, például 6 lövés összegével 100-at kell elérni; a 37-esre kell „dobni” annyiszor, hogy az eredmény 400 és 700 	<ul style="list-style-type: none"> • fejben pontosan összead és kivon a 100-as számkörben; • emlékezetből tudja a kisegyszeregy és a megfelelő

<p>szerinti használata feladatok során</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teljes kétjegyűek összeadása, kivonása • A kisegyszeregy, annak megfelelő bennfoglalások és egyenlő részekre osztások emlékeztetőből való ismerete • Fejlesztés gyakorlása 100-as számkörben • Fejlesztés a 100-as számkörben egyjegyűvel való szorzás és maradék nélküli osztás során, például: szorzótáblák; • Fejlesztés a 1 000-es számkörben kerek tízesekkel, százakkal, ezresekkel a 100-as számkörben végzett műveletekkel analóg esetekben, 	<p>között legyen</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Számalkotó” játék írásbeli műveletekkel: írásbeli műveletekben szereplő számjegyek sorsolása dobókockával; a dobott értékek tetszőleges helyi értékre írhatók; az nyer, aki a legnagyobb, legkisebb vagy adott célszámhoz legközelebbi eredményt tudja kiszámolni a felírt számaiból • Tanulók által készített játékok a számolás gyakorlásához • „Darts” játék során a pontok számolása, kiszállás lehetősége 	<p>bennfoglalások, egyenlő részekre osztások eseteit a számok tízszereséig;</p> <ul style="list-style-type: none"> • érti a szorzó- és bennfoglaló táblák kapcsolatát; • fejben pontosan számol a 100-as számkörben egyjegyűvel való szorzás és maradék nélküli osztás során; • fejben pontosan számol a 1000-es számkörben a 100-as számkörben végzett műveletekkel analóg esetekben.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>
---------------------------------------	---

<p>Témakör: 16. Írásbeli összeadás és kivonás</p>		<p>Óraszám: 6+2</p>
<p>Fogalmak: írásbeli művelet, hiányos összeadás, pótlás</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek</p>	<p>Javasolt tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Az írásbeli műveleti eljárások alapozása, megértése a számrendszeres gondolkodás továbbépítésével és különféle eszközökkel • Az írásbeli összeadás algoritmusának fokozatos megismerése: továbbvitel az egyes, a tízes, a százasként helyi értéken • Hiányos összeadások gyakorlása az írásbeli kivonás előkészítésére • Az írásbeli kivonás algoritmusának megismerése pótlással, elvétellel a különbség változása alapján • A kivonás pótlásos eljárásának begyakorlása • Az írásbeli összeadás és kivonás eredményének becslése célszerűen kerekített értékekkel; az eredmény összevetése a becsléssel; szükség esetén ellenőrzés az ellentétes művelettel 	<ul style="list-style-type: none"> • Nyugták, blokkok gyűjtése, ellenőrzése („Jól számolt-e a gép?”) • Összeadás, kivonás elvégzése abakusszal, szorobánnal • Írásbeli összeadás lejátszása „Tökéletes pénztárgéppel”: a gép a tíz egyforma címletű pénzt kiveszi, és a következő fiókba beletesz egy tízszer akkora címletűt, majd kiírja a fiók tartalmát • „Betűrejtvények” írásbeli számoláshoz: betűkkel helyettesített számjegyek kitalálása írásbeli összeadás szabályainak segítségével, például $RÉT + RÉT = KERT$ • „Számalkotó” játék írásbeli műveletekkel: írásbeli műveletekben szereplő számjegyek sorsolása dobókockával; a dobott értékek tetszőleges helyi értékre írhatók; az nyer, aki a legnagyobb, legkisebb vagy adott célszámhoz legközelebbi eredményt tudja kiszámolni a felírt számaiból 	<ul style="list-style-type: none"> • helyesen végzi el az írásbeli összeadást, kivonást.
--	---	---

Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.

Témakör: 17. Írásbeli szorzás és osztás	Óraszám: 6+2
--	---------------------

Fogalmak: visszaszorzás

Fejlesztési feladatok, ismeretek	Javasolt tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • Több egyenlő tag írásbeli összeadása • Az írásbeli szorzás algoritmusának begyakorlása egyjegyű szorzóval • Írásbeli szorzás kerek tízesekkel • Írásbeli szorzás teljes kétjegyűekkel két lépésben • Írásbeli osztás szemléltetése pénzekkel, részekre osztással • Írásbeli osztás egyjegyű osztóval, visszaszorzással, kivonással • Többféle módon való becslés és ellenőrzés megismerése a szorzat, hányados nagyságrendjének meghatározásához, a számolás ellenőrzéséhez 	<ul style="list-style-type: none"> • Hiányos írásbeli szorzásban, osztásban a hiányzó számjegyek megtalálása • Írásbeli műveletekben szereplő számjegyek sorsolása dobókockával; a dobott értékek tetszőleges helyi értékre írhatók; az nyer, aki a legnagyobb, legkisebb vagy adott célszámhoz legközelebbi eredményt tudja kiszámolni a felírt számaiból • Érdekes számolások, például a 37 szorzása egyjegyű számokkal; kedvenc egyjegyű szám szorzása 777-tel, majd 143-mal; 2520 osztása egyjegyű számokkal 	<ul style="list-style-type: none"> • helyesen végzi el az írásbeli szorzást egy- és kétjegyű szorzóval, az írásbeli osztást egyjegyű osztóval; • elvégzi a feladathoz szükséges észszerű becslést, mérlegeli a becslés során kapott eredményt; • megoldását értelmezi, ellenőrzi.

Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.
--------------------------------	--

Témakör: 18. Törtrészek	Óraszám: 5
--------------------------------	-------------------

Fogalmak: egész, törtrész, egységtört

Fejlesztési feladatok, ismeretek	Javasolt tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • Több egyenlő tag írásbeli összeadása • Az írásbeli szorzás algoritmusának begyakorlása egyjegyű szorzóval • Írásbeli szorzás kerek tízesekkel • Írásbeli szorzás teljes kétjegyűekkel két lépésben • Írásbeli osztás szemléltetése pénzekkel, részekre osztással • Írásbeli osztás egyjegyű osztóval, visszaszorzással, kivonással • Többféle módon való becslés és ellenőrzés megismerése a szorzat, hányados nagyságrendjének meghatározásához, a számolás ellenőrzéséhez 	<ul style="list-style-type: none"> • Hiányos írásbeli szorzásban, osztásban a hiányzó számjegyek megtalálása • Írásbeli műveletekben szereplő számjegyek sorsolása dobókockával; a dobott értékek tetszőleges helyi értékre írhatók; az nyer, aki a legnagyobb, legkisebb vagy adott célszámhoz legközelebbi eredményt tudja kiszámolni a felírt számaiból • Érdekes számolások, például a 37 szorzása egyjegyű számokkal; kedvenc egyjegyű szám szorzása 777-tel, majd 143-mal; 	<ul style="list-style-type: none"> • tevékenységekkel megjelenít egységtörteket és azok többszöröseit különféle mennyiségek és többféle egységválasztás esetén; • a kirakást, a mérést és a rajzot mint modellt használja a törtrészek összehasonlítására.
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: 19. Negatív számok		Óraszám: 3 + folyamatos
Fogalmak: pozitív, negatív		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Javasolt tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • Az „előtt” és „után” térbeli 	<ul style="list-style-type: none"> • Saját idővonal 	<ul style="list-style-type: none"> • a negatív egész

<p>és időbeli értelmezése</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tapasztalatszerzés irányított mennyiségekről a térben (például: emeletek, tengerszinthez viszonyított magassági szintek); az „alatta” és „felette” értelmezése a síkon és a térben • Hőmérséklet mérése, hőmérő leolvasása (levegő, folyadék) • Hőmérőmodell használata • Tapasztalatszerzés a vagyon, készpénz és adósság kapcsolatairól kirakásokkal, rajzos feladatokkal és diagramon való ábrázolással • A negatív szám megjelenítése különböző tevékenységek során • Konkrét helyzetben a mennyiségek összehasonlítása, döntés a mennyiségek növekedéséről, csökkenéséről, megmaradásáról 	<p>készítése: születésem vagy iskoláskorom előtt, után történt események, például szüleim születése, házassága, testvéreim születése, óvodáskor, iskoláskor</p> <ul style="list-style-type: none"> • Világtérképről tengerszinthez mért magasságok és mélységek leolvasása • Fagyponthoz alatti hőmérsékletek mérése, például télen, hűtőszekrényben, fagyalt, jégkocka segítségével • „Időjárás-jelentős” játék: a bemondó ismerteti a hőmérséklet változásait szóban vagy diagram alapján; a nézők saját hőmérőmodelljükön jelenítik meg a pillanatnyi hőmérsékletet • „Gazdálkodj okosan” játék rövidített változatban készpénzzel és adósságcédulákkal: a játékosok kölcsönt vehetnek fel a vásárláshoz, ekkor ugyanannyi készpénzt és adósságcédulát kapnak 	<p>számokat irányított mennyiségként (hőmérséklet, tengerszint alatti magasság, idő) és hiányként (adósság) értelmezi;</p> <ul style="list-style-type: none"> • nagyság szerint összehasonlítja a természetes számokat és a negatív egész számokat a használt modellen belül.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

Témakör: 20. Alkotás térben és síkon		Óraszám: 6 + folyamatos
Fogalmak: Nincs új fogalom.		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Javasolt tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • Építések térbeli építőelemekből, testekből, lapokból, testhálókból, élvázépítőkből szabadon, másolással, megadott feltétel szerint • Különböző téglatestek alkotása adott feltételek szerint • Építések és alkotások, alaprajzok, nézetek, hálók alapján egyszerűbb esetekben • Egyszerű testek alaprajzának, nézeteinek, hálójának azonosítása és annak ellenőrzése megalkotással • Síkbeli alkotások szabadon, másolással, megadott feltétel szerint: kirakások mozaiklapokkal, nyírás, tépés, hajtogatás, alakzatok határvonalainak elkészítése pálcákból, szívószálból vagy gumival kifeszítve, rajzolás (szabad kézzel, vonalzóval, alaklemezsel, körzővel) • Alaklemez, vonalzó és 	<ul style="list-style-type: none"> • Építés színes rudakból, legóból, építőköcskékből, dobozokból nézetek, alaprajzok alapján • „Szobasarok” cipősdobozból, belehelyezett játék megvilágítása 3 irányból; az árnyékok vizsgálata • „Szobasarok” négyzethálós falaira rajzolt árnyékok alapján építés színes rudakból • Feltételek, minták alapján kirakások mozaiklapokból, logikai készlet elemeiből • Rövid ideig látott képről másolat készítése a vizuális memória fejlesztésére • Adott síkidomokból téglatest építése • 3 különböző méretben adott szívószálakból testek fűzése úgy, hogy egy testhez 6 db szívószál használható; az összes különböző test megalkotása 	<ul style="list-style-type: none"> • szabadon épít, kirak formát, mintát adott testekből, síklapokból; • minta alapján létrehoz térbeli, síkbeli alkotásokat; • sormintát, síkmintát felismer, folytat; • alkotásában követi az adott feltételeket; • testeket épít élekből, lapokból; elkészíti a testek élvázát, hálóját; testeket épít képek, alaprajzok alapján; elkészíti egyszerű testek alaprajzát; • síkidomokat hoz létre különféle eszközök segítségével; • alaklemez, vonalzó, körzőt használ alkotáskor; • megtalálja az összes, több feltételnek megfelelő építményt, síkbeli kirakást; • szimmetrikus alakzatokat hoz létre térben, síkban különböző eszközökkel; felismeri a szimmetriát valóságos dolgokon, síkbeli alakzatokon;

<p>körző helyes használatának gyakorlása játékos feladatok során</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sokszögek előállítása nyírással, hajtogatással, pálcikákkal, gumikarika kifeszítésével, vonalzós rajzolással adott feltételek szerint • Sorminták, területminták kirakása, folytatása, tervezése síkban, térben, a szimmetriák megfigyelése • Szimmetrikus alakzatok létrehozása térben és síkban (például: építéssel, kirakással, nyírással, hajtogatással, festéssel), és a szimmetria meglétének ellenőrzése választott módszerrel (például: tükör, hajtogatás) • Adott feltételeknek megfelelő minél több alakzat, minta előállítása, az összes lehetséges alkotás keresése, az alakzatok megkülönböztetése, jellemző tulajdonságok kiemelése 	<ul style="list-style-type: none"> • A tanulók körben ülnek; mindenki egy nézőpontból látja a középre helyezett építményt; a szóban kérhető és adható információk alapján mindenki megépíti az építményt, vagy alaprajzot készít hozzá • Geometriai fejtörők, például tangram, gyufarejtvények • „Lakótelepi panoráma” rejtvény megfejtése színes rudak segítségével 	<ul style="list-style-type: none"> • megfogalmazza az alkotásai közötti különbözőséget.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

Fogalmak: lap, él, téglatest, kocka, szög, derékszög

Fejlesztési feladatok, ismeretek	Javasolt tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • Válogatások előállított és gyűjtött testek között szabadon • Halmazokba rendezett testek, síkbeli alakzatok közös tulajdonságainak megfigyelése, halmazok címkézése • Testek, síkbeli alakzatok halmazokba rendezése közös tulajdonság alapján • Halmazba nem tartozó alakzatok keresése • Testek jellemző tulajdonságainak keresése, megfigyelése, megnevezése: sík vagy görbe felületek, „lyukas”, „tükrös”, „van-e bemélyedése” • Sokszöglapokkal határolt egyszerű testek lapjainak, éleinek, csúcsainak megfigyelése • Válogatások előállított és megadott síkidomok között szabadon • Síkbeli alakzatok jellemző tulajdonságainak keresése, megfigyelése, megnevezése: egyenes vagy görbe határvonalak, 	<ul style="list-style-type: none"> • Barkochbázás a teremben lévő tárgyak geometriai tulajdonságai alapján • Egyszerű szögletes testek építése pálcikákból és gyurmagolyókból • Egyszerű szögletes testek élvázának építése szívószálakból • Dobozok szétvágása a test lapjainak és hálójának vizsgálatához • Dobozok lapjainak leragasztása különböző színű papírokkal • „Élőkép” alkotása csoportban, például kocka, téglatest, gúla megjelenítése • „Keveredj! Állj meg! Csoportosulj!” játék, sokszögek megjelenítése • Sokszögek építése szívószálakból • Sokszögek kifestése befőttes gumival szöges táblán; a kifestett alakzatok vizsgálata • „Saját testen jeleníts meg derékszöget!”, például ujjak, kar, láb, mérlegállás 	<ul style="list-style-type: none"> • megkülönböztet, azonosít egyedi, konkrét látott, hallott, mozgással, tapintással érzékelhető tárgyakat, dolgokat, helyzeteket, jeleket; • személyek, tárgyak, dolgok, szavak, számok közül kiválogatja az adott tulajdonsággal rendelkező összes elemet; • két meghatározott tulajdonság egyszerre történő figyelembevételével szétválogat adott elemeket: tárgyakat, személyeket, szavakat, számokat, alakzatokat; • megkülönbözteti és szétválogatja szabadon választott vagy meghatározott geometriai tulajdonságok szerint a gyűjtött, megalkotott testeket, síkidomokat; • megfigyeli az alakzatok közös tulajdonságát, megfelelő címkéket talál megadott és halmazokba rendezett alakzatokhoz; • megtalálja a közös

<p>szakaszok, „lyukasság”, „tükrösség”, „van-e bemélyedése”</p> <ul style="list-style-type: none"> • A létrehozott síkbeli és térbeli alkotások, mintázatok jellemzése megfigyelt tulajdonságaikkal • Egyszerű szögletes testek lapjainak, élének, csúcsainak megszámlálása • Környezetükből gyűjtött testek közül a téglatestek kiválogatása • Téglatest tulajdonságainak megfigyelése tevékenységek során: lapok alakja, egy csúcsból induló élék száma, élék hossza, az élék, lapok egymáshoz való viszonya, test tükröszimmetriája • Téglatest egybevágó lapjainak felismerése • Kocka kiemelése a téglatestek közül élék, lapok alapján • Előállított vagy megadott sokszögek jellemzése felismert tulajdonságokkal • Sokszögek oldalainak és csúcsainak megszámlálása, oldalak összemérése hajtogatással, szögek összemérése egymásra illesztéssel • Derékszög előállítása 	<ul style="list-style-type: none"> • Derékszög hajtogatása szabálytalan alakú papírból • Gyurmából vagy agyagból készült téglatest szeletelése úgy, hogy téglatesteket kapjunk; úgy, hogy ne kapjunk téglatesteket; úgy, hogy kockát is kapjunk; kocka szeletelése úgy, hogy téglatesteket kapjunk • Párhuzamos szélű papírcsíkból négyszögek nyírása; a keletkező négyszögek csoportosítása; annak megfigyelése, hogy hogyan kell nyírni ahhoz, hogy téglalapot kapjunk; téglalapról négyzet nyírása, négyzetből téglalap nyírása • A4-es papírból hajtással és tépéssel négyzet készítése; a hulladék részből ismét négyzet készítése, ennek ismétlése egészen addig, amíg lehetséges • Építés színes rudakból, legóból, építőkockákból, dobozokból nézetek, alaprajzok alapján 	<p>tulajdonsággal nem rendelkező alakzatokat;</p> <ul style="list-style-type: none"> • megnevezi a tevékenységei során előállított, válogatásai során előkerülő alakzatokon megfigyelt tulajdonságokat; • megnevezi a sík és görbült felületeket, az egyenes és görbe vonalakat, szakaszokat tapasztalati ismeretei alapján; • megnevezi a háromszögeket, négyszögeket, köröket; • megkülönböztet tükrösen szimmetrikus és tükrösen nem szimmetrikus síkbeli alakzatokat; • megszámlálja az egyszerű szögletes test lapjait; • megnevezi a téglatest lapjainak alakját, felismeri a téglatesten az egybevágó lapokat, megkülönbözteti a téglatesten az éléket, csúcsokat; • tudja a téglalap oldalainak és csúcsainak számát, összehajtással megmutatja a téglalap szögeinek egyenlőségét; • megmutatja a téglalap
---	--	--

<p>elfordulással, hajtogatással</p> <ul style="list-style-type: none"> • Derékszögnél kisebb, nagyobb szögek előállítása elforduló mozgással; hozzámérés a hajtogatott derékszöghöz • Téglalap tulajdonságainak megfigyelése: szögek, oldalak, szimmetria • Téglalap szögei egyenlőségének megmutatása egymásra hajtással • Téglalap egyenlő hosszúságú oldalainak keresése hajtogatással • Négyzet kiemelése a téglalapok közül oldalai és szimmetriái alapján • Testek, síkbeli alakzatok jellemzése megfigyelt tulajdonságok alapján 	<ul style="list-style-type: none"> • „Szobasarok” cipősdobozból, belehelyezett játék megvilágítása 3 irányból; az árnyékok vizsgálata • „Szobasarok” négyzethálós falaira rajzolt árnyékok alapján építés színes rudakból • Feltételek, minták alapján kirakások mozaiklapokból, logikai készlet elemeiből • Rövid ideig látott képről másolat készítése a vizuális memória fejlesztésére • Adott síkidomokból téglatest építése • 3 különböző méretben adott szívószálakból testek fűzése úgy, hogy egy testhez 6 db szívószál használható; az összes különböző test megalkotása • A tanulók körben ülnek; mindenki egy nézőpontból látja a középre helyezett építményt; a szóban kérhető és adható információk alapján mindenki megépíti az építményt, vagy alaprajzot készít hozzá • Geometriai fejtörők, 	<p>azonos hosszúságú oldalait és elhelyezkedésüket, megmutatja és megszámlálja a téglalap átlóit és szimmetriatengelyeit;</p> <ul style="list-style-type: none"> • megfigyeli a kocka mint speciális téglatest és a négyzet mint speciális téglalap tulajdonságait; • megnevezi megfigyelt tulajdonságai alapján a téglatestet, kockát, téglalapot, négyzetet; • megfigyelt tulajdonságaival jellemzi a létrehozott síkbeli és térbeli alkotást, mintázatot.
---	--	---

	<p>például tangram, gyufarejtvények</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Lakótelepi panoráma” rejtvény megfejtése színes rudak segítségével 	
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: 22. Transzformációk		Óraszám: 4
Fogalmak: eltolt kép, mozgatus, elforgatott kép		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Javasolt tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • Szimmetriák, tükörképek megfigyelése a természetes és az épített környezetben térben és síkban • Tárgyak, építmények, képek tükörképének megfigyelése térben, síkban tükör segítségével • Tükörkép megépítése térben; tükrös és nem tükrös formák létrehozása, a kapott alakzat ellenőrzése tükör segítségével • Síkbeli alakzatok tükörtengelyeinek keresése tükörrel, hajtogatással • Tükörkép alkotása különböző eszközökkel síkban; tükrös és nem tükrös alakzatok létrehozása; ellenőrzés tükörrel, másolópapírral 	<ul style="list-style-type: none"> • Titkosírás tükörírással, a titkos üzenet megfejtése • Utcák építése színes rudakból: az utca két oldalán lévő házak egymás tükörképei • Kártyákon adott mintát kell megjeleníteni két kocka lapjain lévő ábrák segítségével úgy, hogy a két kockát egy tükör elé rakjuk; a kockák felső lapjain lévő ábrák és azok tükörképei együtt adják az adott mintát • Minta rajzolása, majd átmásolása zsírpapírra; a zsírpapír átfordítása, eltolása, elforgatása; összehasonlítás az eredeti mintával • Összehajtott, majd szétnyitott lap bal 	<ul style="list-style-type: none"> • tapasztalattal rendelkezik mozgással, kirakással a tükörkép előállításáról; • szimmetrikus alakzatokat hoz létre térben, síkban különböző eszközökkel; felismeri a szimmetriát valóságos dolgokon, síkbeli alakzatokon; • megépíti, kirakja, megrajzolja hálón, jelölés nélküli lapon sablonnal, másolópapír segítségével alakzat tükörképét, eltolt képét; • ellenőrzi a tükrözés, eltolás helyességét tükör vagy másolópapír segítségével; • követi a sormintában

<ul style="list-style-type: none"> • Építmények eltolása, az eltolt kép összehasonlítása a tükörképpel • Formák eltolása a síkban; az eltolt alakzat összehasonlítása a tükrözéssel keletkező alakzattal; ellenőrzés másolópapírral • Testek és síkbeli alakzatok megkülönböztetése, azonosítása alak és méret szerint: a hasonlóság és az egybevágóság fogalmának előkészítése • Térben, síkban az eredetihez hasonló testek, síkidomok alkotása nagyított vagy kicsinyített elemekkel, hálón való rajzolással • Játékok, tevékenységek során alakzatok elforgatott, eltolt, tükrös képeinek felismerése a síkban és a térben 	<p>oldalára az egyik játékos tollal pöttyöket rajzol, a másik játékos a másik oldalra grafittal a tükörképét próbálja berajzolni, összehajtják a papírt, a hátulján a grafitpöttyöket erősen megrajzolják tollal, így szétnyitás után a bal oldalon látszik, hogy mennyi a tévedés</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tengelyesen szimmetrikus alakzat kiegészítése • Pálcikákból kirakott alakzat kétszeresére nagyítása • Pontrácsra, négyzetrácsra rajzolt ábra kétszeresére nagyítása, felére kicsinyítése 	<p>vagy a síkmintában lévő szimmetriát;</p> <ul style="list-style-type: none"> • térben, síkban az eredetihez hasonló testeket, síkidomokat alkot nagyított vagy kicsinyített elemekből; az eredetihez hasonló síkidomokat rajzol hálón.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	
<p>Témakör: 23. Tájékozódás térben és síkon</p>		<p>Óraszám: 3</p>
<p>Fogalmak: négyzetháló, térkép</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek</p>	<p>Javasolt tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Irányokat, távolságokat jelölő szavak használata térben és síkban 	<ul style="list-style-type: none"> • Robot célhoz irányítása szerepjátékkal: bekötött szemű 	<ul style="list-style-type: none"> • helyesen használja az irányokat és távolságokat jelölő kifejezéseket térben

<ul style="list-style-type: none"> • Irány és állás megfigyelése, követése síkbeli alakzatok és mozgások során • Téri tájékozódást segítő játékok, tevékenységek • Útvonalak bejárása oda-vissza, térbeli viszonyokat kifejező szavak segítségével • Útvonal bejárásának irányítása térbeli viszonyokat kifejező szavak segítségével • Térbeli és síkbeli elhelyezkedést kifejező szavak használata tevékenységekben és játékos szituációkban • Tájékozódás lakóhelyen, bejárt terepen: bejárt útvonalon visszatalálás adott helyre; adott utca és házszám alapján ház megtalálása • Egyszerű térképek készítése • Tájékozódás négyzethálón, 	<p>gyerek irányítása adott célhoz, a célban a kendő levétele után azonos úton visszatalálás a kiindulóponttra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Útvonal bejárása síkbeli labirintusokban padlórobot irányításával • „Vonalvezetős” játék irányok és távolságok megadásával, melynek során különböző formák rajzolódnak ki a négyzethálón, például 2 lépés fel, 3 lépés balra... • Kacsaringós utak bejárása, majd lerajzolása négyzethálón; például: 2 lépés, jobbra fordulás, 1 lépés, jobbra fordulás, 3 lépés, jobbra fordulás, folytatva az utat, ismétlés előlről sokszor • Négyzethálóra rajzolt minta alapján a vonalvezetés diktálása társnak • Kincskeresés utasítások alapján • Kincskeresés térkép alapján • „Torpedó” játék • „Telefonos” játék • Térkép készítése tanteremről, 	<p>és síkon;</p> <ul style="list-style-type: none"> • tájékozódik lakóhelyén, bejárt terepen: bejárt útvonalon visszatalál adott helyre, adott utca és házszám alapján megtalál házat; • térképen, négyzethálón megtalál pontot két adat segítségével.
--	---	--

	<p>iskolaudvarról, útvonalakról</p> <ul style="list-style-type: none"> • Térképen adott helység keresése páros munkában a térkép keresőhálójának segítségével • „Vándorvezér” játék sakktáblán égtájakkal, például „f4-ről 2 mezőt észak felé lépve hova jutunk?” 	
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	
Témakör: 24. Összefüggések, kapcsolatok, szabályszerűségek felismerése		Óraszám: 9
Fogalmak: táblázat, nyitott mondat		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Javasolt tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • Személyek, tárgyak, dolgok, számok, testek, síklapok között megjelenő kapcsolatok megfigyelése, felfedezése, megnevezése • Számpárok, számhármások közötti kapcsolatok felfedezése, jellemzése • Változó helyzetek megfigyelése, a változás jelölése nyíllal • Tárgyakkal, logikai készletek elemeivel kirakott periodikus sorozatok folytatása • Az évszakok, hónapok, napok elsorolása 	<ul style="list-style-type: none"> • Sorminták keresése környezetünkben, például épületeken, népviseleten • Periodikusan ismétlődő tevékenységek, például ki mosogat 5 nap múlva • Kakukktojás játékok • „Milyen nap lesz?” fejtörők: például egy hét múlva; holnapután, ha tegnapelőtt hétfő volt • Sorozatok alkotása szöges táblán kifeszített alakzatokkal, a sorozat szabályának 	<ul style="list-style-type: none"> • részt vesz memóriajátékokban különféle tulajdonságok szerinti párok keresésében; • megfogalmazza a személyek, tárgyak, dolgok, időpontok, számok, testek, síklapok közötti egyszerű viszonyokat, kapcsolatokat; • érti a problémákban szereplő adatok viszonyát; • megfogalmazza a felismert összefüggéseket;

<p>egymás után tetszőleges kezdőpontból</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ismert műveletekkel alkotott sorozat szabályának felismerése • Megkezdett sorozat folytatása a felismert szabály szerint mindkét irányba • Sorozat szabályának megfogalmazása, egyszerűbb esetben jelekkel is (például: nyíljelöléssel vagy nyitott mondattal) • Gépjátékok különféle elemekkel (például: tárgyak, számok, alakzatok) • Gépjátékhoz szabály alkotása; az egyszerű gép szabályának megfordításával nyert gép szabályának felismerése • Szabályjátékokban az elempárok, elemhármások megjelenítése táblázatban • Szabályjátékok során a felismert kapcsolat alapján további elempárok, elemhármások létrehozása • Táblázatokban, gépjátékokban a felismert összefüggések megfogalmazása, egyszerűbb esetekben 	<p>megfigyelése, például egyre nagyobb négyzeteknél a növekedés szabályának megfigyelése</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kapcsolatok megfigyelése oda-vissza, például szülő-gyerekek, testvér, osztálytárs; alacsonyabb, magasabb, egyforma magas; idősebb, fiatalabb, ugyanannyi idős • A gyerekek kezében tartott számok, alakzatok közötti kapcsolatok megfigyelése rámutatással, például mindenki mutasson arra, akinek ugyanannyi tízese van; akinek nagyobb a kerülete; a mutatós lejegyzése nyilakkal; a lejegyzett ábra megfigyelése • „Gépes játékok” egyváltozós, kétváltozós, fordított gépekkel számokkal, formákkal, szavakkal 	<ul style="list-style-type: none"> • összefüggéseket keres sorozatok elemei között; • megadott szabály szerint sorozatot alkot; megértett probléma értelmezéséhez, megoldásához sorozatot, táblázatot állít elő modellként; • tárgyakkal, logikai készletek elemeivel kirakott periodikus sorozatokat folytat; • felsorolja az évszakokat, hónapokat, napokat, napszakokat egymás után, tetszőleges kezdőponttól is; • ismert műveletekkel alkotott sorozat, táblázat szabályát felismeri; ismert szabály szerint megkezdett sorozatot, táblázatot helyesen, önállóan folytat; • tárgyakkal, számokkal kapcsolatos gépjátékhoz szabályt alkot; felismeri az egyszerű gép megfordításával nyert gép szabályát; • felismer kapcsolatot elempárok, elemhármások tagjai között; • szabályjátékok során létrehoz a felismert
--	---	---

<p>jelekkel is (például: nyíljelöléssel vagy nyitott mondattal)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sorozatok, szabályjátékok alkotása • Megértett probléma értelmezéséhez, megoldásához sorozat, táblázat, esetleg nyíldiagram alkotása modellként 		<p>kapcsolat alapján további elempárokat, elemhármassokat;</p> <ul style="list-style-type: none"> • a sorozatban, táblázatban, gépjátékokban felismert összefüggést megfogalmazza saját szavaival, nyíljelöléssel vagy nyitott mondattal.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	
<p>Témakör: 25. Adatok megfigyelése</p>		<p>Óraszám: 3</p>
<p>Fogalmak: adat, diagram</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek</p>	<p>Javasolt tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Minőségi és mennyiségi tulajdonsággal kapcsolatos adatok megfigyelése, gyűjtése, rögzítése tanítói segítséggel • Adatgyűjtés vásárlással kapcsolatban (például: árak megfigyelése boltokban, nyugtán) • Mért adatok lejegyzése • Közös tevékenységek során szerzett adatok alapján egyszerű diagram készítése térben és síkban • Egyszerű diagramról adatok, összefüggések leolvasása • Az összes adat együttes jellemzőinek megfigyelése, például 	<ul style="list-style-type: none"> • Mérések testnevelésórán, például időeredmények, kislabdadobás hossza, távolugrás hossza; eredmények rögzítése; ábrázolása közösen • Piacon több árusnál ugyanazon termék árának összehasonlítása, csoportonként más-más termék árának megfigyelése, lejegyzése • Csoportonként a csoport tagjaira jellemző egyszerű diagramok készítése úgy, hogy a többi csoport nem látja, mi 	<ul style="list-style-type: none"> • adatokat gyűjt a környezetében; • adatokat rögzít későbbi elemzés céljából; • gyűjtött adatokat táblázatba rendez, diagramon ábrázol; • adatokat gyűjt ki táblázatból, adatokat olvas le diagramról; • jellemzi az összességeket.

egyenlő adatok, legkisebb, legnagyobb kiválasztása	készül; a kirakott vagy rajzolt diagramok alapján a csoport felismerése, azonosítása, például hány fiú, hány lány, hány szemüveges, hány nem szemüveges...	
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	
Témakör: 26. Valószínűségi gondolkodás		Óraszám: 3
Fogalmak: véletlen; „biztos”, „lehetséges, de nem biztos”, „lehetetlen” esemény; tipp		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Javasolt tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> Részvétel valószínűségi játékokban; intuitív esélylatolgatás, tippek megfogalmazása Események megfigyelése valószínűségi kísérletekben Valószínűségi játékok során stratégiák alakítása, kipróbálása, értékelése „Biztos”, „lehetséges, de nem biztos”, „lehetetlen” események megkülönböztetése Véletlen események gyakoriságának összeszámlálása, ábrázolása különféle módszerekkel: strigulázással, diagrammal, táblázatba rögzítéssel Véletlen események 	<p>– Játék eseménykártyákkal a „biztos”, „lehetséges, de nem biztos”, „lehetetlen” események megkülönböztetésére, események gyakoriságának megfigyelésére csoportmunkában: valószínűségi kísérlethez tartozó eseményeket írunk kártyákra; kiosztjuk; elvégezzük a kísérletet, mindenki rátesz egy zsetont arra a kártyájára, amelyikre írt esemény bekövetkezett; a kísérletek végén elemzés, például a kísérlet: 3 korongot feldobunk; események: mindhárom kék; több a kék, mint a piros; nincs piros; van kék; van két egyforma szín; egyik színből sincs legalább kettő; elemzés:</p>	<ul style="list-style-type: none"> részt vesz olyan játékokban, kísérletekben, melyekben a véletlen szerepet játszik; tapasztalatai alapján különbséget tesz a „biztos”, „lehetetlen”, „lehetséges, de nem biztos” események között; megítéli a „biztos”, „lehetetlen”, „lehetséges, de nem biztos” eseményekkel kapcsolatos állítások igazságát; tapasztalatai alapján tippet fogalmaz meg arról, hogy két esemény közül melyik esemény valószínűbb olyan, véletlentől függő

<p>előfordulásainak vizsgálata, a kimenetek számának összehasonlítása az előzetes tippekkel, magyarázatok keresése</p> <ul style="list-style-type: none"> • A „biztos” és „lehetetlen” cáfolata ellenpélda mutatásával 	<p>„Melyik a jó kártya, melyik rossz, melyiket választanád?”</p> <ul style="list-style-type: none"> – Játék eseménykártyákkal gyakoriság becslésére: mindenki előtt ott van minden eseménykártya, amelyekre a játék elején a játékosok tetszés szerint kiraknak 10-10 zsetont; sorban végezzük a kísérleteket; amelyik kártyán lévő esemény bekövetkezett, arról a kártyáról levehet a játékos egy zsetont; az győz, akinek a kártyáiról leghamarabb elfogynak a zsetonok – Valószínűségi kísérlet nem kocka alakú doboz feldobásával: tippelés, 20 kísérletből melyik lapjára hányszor esik; ellenőrzés a kísérletek elvégzésével – 10 korongot feldobunk, számegegyenesen a 0-ból indulva annyit lépünk pozitív irányba, ahány pirosat dobtunk, majd innen annyit negatív irányba, ahány kéket; tippeld meg, hova jutsz; válassz 4 számkártyát, nyersz, ha ezek egyikére jutsz – Játék számkorongokkal: 3 korong piros és kék oldalára is számokat írtunk; feldobjuk egyszerre a 3 korongot; kártyákra eseményeket írunk a számok 	<p>szituációk során, melyekben a két esemény valószínűsége között jól belátható a különbség;</p> <ul style="list-style-type: none"> • tetszőleges vagy megadott módszerrel összeszámolja az egyes kimenetek előfordulásait olyan egyszerű játékokban, kísérletekben, amelyekben a véletlen szerepet játszik; • a valószínűségi játékokban, kísérletekben megfogalmazott előzetes sejtését, tippjét összeveti a megfigyelt előfordulásokkal.
---	---	---

	<p>tulajdonságai alapján, a dobott számok összegére, szorzatára vonatkozó tulajdonságokkal;</p> <p>figyeljük meg, van-e lehetetlen, van-e biztos esemény; tippeljünk az események gyakoriságára, például szorzatuk páros; nincs közte kétjegyű</p> <p>– Gyerekek alkotta gyakorisági diagram: két kockával dobunk, és nézzük a dobott számok összegét; a gyerekek sorban egymás mellett állnak, mindenkinek a kezében egy szám van 1 és 13 között; akinek a száma a két kockával dobott számok összege, előre lép egyet</p> <p>– Folyón átkelés gyakoriság becslésére: rakj ki 10 korongot az 1–13 számokhoz a folyó egyik partjára; két kockával dobunk, a dobott számok összegétől egy korong átkelhet a folyón; az győz, akinek először átmegy az összes korongja</p>	
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

4. évfolyam

Fontos továbblépés, hogy a 4. évfolyam végére rutinszerűvé válik az alpműveletek végzése a 10000-es számkörben.

A mérési tapasztalatok gazdagodnak, de még mindig a mennyiségek helyes képzetének kialakítása a fontos. Az eszköz nélküli átváltás nem követelmény.

A tanulók a geometriai feladatok során is egyre önállóbban és pontosabban meg tudják fogalmazni észrevételeiket, jellemezni tudják alkotásaikat. Negyedik évfolyam végére a sok tevékenység eredményeként bizonyos fogalmakról biztos tapasztalattal rendelkeznek, melyekre szükségük lesz a felső tagozaton.

A témaköröknél megadott óraszámokba szükség esetén bele kell építeni az ismeretszerzés mellé a differenciált fejlesztést (felzárkóztatást, tehetség gondozást), a játékos gyakorlást és a számonkérést is.

Témakör neve	Javasolt óraszám	Gyakorló órák
Válogatás, halmazok alkotása, vizsgálata	3	
Rendszerezés, rendszerképzés	5	
Állítások	4	
Problémamegoldás	5	
Szöveges feladatok megoldása	8	2
Szám és valóság kapcsolata	4	
Számlálás, becslés	5	
Számok rendezése	3	
Számok tulajdonságai	9	1
Számok helyi értékes alakja	6	
Mérőeszköz használata, mérési módszerek	10	1
Alpműveletek értelmezése	3	
Alpműveletek tulajdonságai	4	
Szóbeli számolási eljárások	6	
Fejben számolás	7	1
Írásbeli összeadás és kivonás	6	1
Írásbeli szorzás és osztás	6	1
Törtrészek	5	1
Negatív számok	3	
Alkotás térben és síkon	6	
Alakzatok geometriai tulajdonságai	6	
Transzformációk	4	
Tájékozódás térben és síkon	3	
Összefüggések, kapcsolatok, szabályszerűségek felismerése	9	
Adatok megfigyelése	3	
Valószínűségi gondolkodás	3	
Összes óraszám:	136	8

Éves összes óraszám: 144

Témakör: 1. Válogatások, halmazok alkotása,	Óraszám: 3
--	-------------------

vizsgálata		
Fogalmak: logikai „nem”, logikai „és”		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Javasolt tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • Barkochbázás konkrét tárgyak kirakása nélkül • Barkochba játékokban minél kevesebb kérdésre törekvés • Személyek, tárgyak, képek, alakzatok, jelek, számok válogatása választott vagy adott szempont, tulajdonság szerint • Elkezdett válogatások esetén az elemek közös tulajdonságának felismerése, a válogatás szempontjának megfogalmazása; címkézés, a felismert szempont alapján a válogatás folytatása • A halmazba nem való elemek esetén az elemek tulajdonságainak tagadása, a logikai „nem” használata • Halmazok képzése tagadó formában megfogalmazott tulajdonság szerint, például <i>nem kör</i> • Válogatások kétszer 	<ul style="list-style-type: none"> • Barkochba játék különféle logikai készleteken • többféle szabály szerint, például egyszerű barkochba, fordított barkochba, barkochba két elem egyszerre történő kitalálására, kapcsolati barkochba; ezek mindegyikének kipróbálása hazudósan is • Játék tanulók által csoportban készített 3, 4 ábrás kártyakészlettel, tananyaghoz igazított tartalommal • Játék tanulók által csoportban készített logikai kártyacsomaggal • „Ország, város” játék számokkal: egy-egy oszlopnak egy-egy számtulajdonság felel meg; sorsolt számjegyekből az oszlopoknak megfelelő 	<ul style="list-style-type: none"> • megkülönböztet, azonosít egyedi, konkrét látott, hallott, mozgással, tapintással érzékelhető tárgyakat, dolgokat, helyzeteket, jeleket; • játékos feladatokban személyeket, tárgyakat, számokat, formákat néhány meghatározó tulajdonsággal jellemez; • tudatosan emlékezetébe vési az észlelt tárgyakat, személyeket, dolgokat, és ezek jellemző tulajdonságait, elrendezését, helyzetét; • válogatásokat végez saját szempont szerint személyek, tárgyak, dolgok, számok között; • felismeri a mások válogatásában együvé kerülő dolgok közös és a különválogatottak eltérő tulajdonságát; • folytatja a megkezdett válogatást felismert szempont szerint; • személyek, tárgyak, dolgok, szavak, számok közül kiválogatja az adott tulajdonsággal rendelkező összes elemet;

<p>kétfelé (két szempont szerint) tárgyi tevékenységgel; az egy helyre kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságainak keresése, értése: a logikai „nem” és a logikai „és”</p> <ul style="list-style-type: none"> • Két halmaz közös részének jellemzése logikai „és”-sel • Elemek elhelyezése halmazábrában, a halmazára egyes részeinek jellemzése, például piros, de nem háromszög; se nem piros, se nem háromszög • A kétszer kétfelé (két szempont szerint) válogatás ábrázolása Venn-diagramon • Konkrét halmazok közös részéből elemek felsorolása • Két szempont egyidejű figyelembevétele, például: háromjegyű és számjegyeinek összege 8; tükrös és négy szöge van • A logikai „és” helyes használata két halmaz közös részének jellemzésére 	<p>tulajdonságú számok előállítás</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Kapuőr” útválasztó játék két kapuőrrel • „Ki jut a várba?” játék • Játék logikai lapokkal • Tanulók, tárgyak válogatása két tulajdonság szerint két külön hulahoppkarikába, mindkét tulajdonsággal rendelkező elemek helyének keresése, tanulói ötlet alapján a hulahoppkarikák összehúzása (metszetképzés) • Tárgyak, képek, alakzatok, számok válogatása két tulajdonság szerint papírlapra és madzagkarikába, mindkét tulajdonsággal rendelkező elemek helyének keresése, a papírlappal és a madzagkarikával metszetképzés 	<ul style="list-style-type: none"> • azonosítja a közös tulajdonsággal rendelkező dolgok halmazába nem való elemeket; • megnevezi egy adott tulajdonság szerint ki nem válogatott elemek közös tulajdonságát a tulajdonság tagadásával; • barkochbázis valóságos és elképzelt dolgokkal is, kerüli a felesleges kérdéseket; • halmazábrán is elhelyez elemeket adott címkék szerint; • adott, címkékkel ellátott halmazábrán elhelyezett elemekről eldönti, hogy a megfelelő helyre kerültek-e; a hibás elhelyezést javítja; • talál megfelelő címkéket halmazokba rendezett elemekhez; • megfogalmaz adott halmazra vonatkozó állításokat; értelemszerűen használja a „mindegyik”, „nem mindegyik”, „van köztük...”, „egyik sem...” és a velük rokon jelentésű szavakat; • két szempontot is figyelembe vesz egyidejűleg; • két meghatározott tulajdonság egyszerre történő figyelembevételével szétválogat adott elemeket: tárgyakat,
--	--	--

		<p>személyeket, szavakat, számokat, alakzatokat;</p> <ul style="list-style-type: none"> • megfogalmazza a halmazára egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket; • megítéli, hogy adott halmazra vonatkozó állítás igaz-e vagy hamis.
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: 2. Rendszerezés, rendszerképzés		Óraszám: 5
Fogalmak: Nincs új fogalom.		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Javasolt tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • Elemek sorozatba rendezése az egyező és eltérő tulajdonságok száma alapján (például: a szomszédos elemek pontosan egy tulajdonságban különbözzenek) • A válogatás, osztályozás, rendszerezés alkalmazása más tantárgyak tanulásakor • Alkalmilag összeállított 	<ul style="list-style-type: none"> • Logikai lapokból „kígyó” vagy „háló” készítése, a szomszédos elemek között 1-2-3-4 eltérő tulajdonsággal • „Királyos játék” logikai lapokkal • Logikai készlet elemeinek körberakása egy különbséggel • Két elem között további elemek segítségével útvonal építése a szomszédos elemekre vonatkozó feltétel alapján • 3×3-as, 4×4-es táblázatba elemek rendezése feltételek 	<ul style="list-style-type: none"> • barkochbázis valóságos és elképzelt dolgokkal is, kerüli a felesleges kérdéseket; • két szempontot is figyelembe vesz egyidejűleg; • felsorol elemeket konkrét halmazok közös részéből; • megfogalmazza a halmazára egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű

<p>készletek és különféle teljes logikai készletek elemeinek egy vagy több szempont szerinti válogatása, rendszerezése tevékenységgel, mozgással</p> <ul style="list-style-type: none"> • Adott halmaz elemeinek rendszerezése megadott szempont szerint, különböző módszerekkel, például: táblázat, fadiagram, ágrajz • Teljes rendszert alkotó legfeljebb 48 elemnél a hiány felismerése a rendszerezés elvégzése után • Az összes, a feltételeknek megfelelő alkotás felsorolása egyszerű esetekben: 2-3 feltétel esetén, kis elemszámú problémánál 	<p>alapján, például legyen közös tulajdonság soronként; lerakott elemek átrendezése; hiányzó elemek pótlása</p> <ul style="list-style-type: none"> • Úthálózaton való végighaladás: az elágazásokba újtjelző táblákat rakunk a logikai készlet elemeinek tulajdonságai szerint; az úthálózatot a gyerekek végigjárják kezükben egy logikai elemmel; a megfelelő helyre kell érkezniük; az úthálózatot lerajzolják ágrajzként, a saját útvonalukat jelölik • „Elvitte a szarka” játék, hiányzó elemek megtalálása • Egyszerű logikai készlet készítése csoportmunkában, például tejfölös poharakból; faágakból; spárgákból • Logikai készlet elemeiből feltételeknek megfelelő összes elem kiválasztása, ágrajz kiegészítése, alkotása • Szendvicsek készítése – összes lehetőség kirakása • Sorba rendezős feladat: sorban mindenki rak egy új lehetőséget, például 2 piros, 2 kék gyöngyöt fűz fel fogpiszkálóra, úgy, hogy számít a sorrend; 	<p>kifejezéseket;</p> <ul style="list-style-type: none"> • keresi az okát annak, ha a halmazára valamelyik részébe nem kerülhet egyetlen elem sem; • adott elemeket elrendez választott és megadott szempont szerint is; • sorba rendezett elemek közé elhelyez további elemeket a felismert szempont szerint; • két, három szempont szerint elrendez adott elemeket többféleképpen is; segédeszközként használja a táblázatos elrendezést és a fadiagramot; • megkeresi egyszerű esetekben a két, három feltételnek megfelelő összes elemet, alkotást; • megfogalmazza a rendezés felismert szempontjait; • megkeresi két, három szempont szerint teljes rendszert alkotó, legfeljebb 48 elemű készlet hiányzó elemeit, felismeri az elemek által meghatározott rendszert. <p>;</p>
---	--	---

	<p>ha nem tud rakni, passzol, aki jót rakott, kap egy zsetont, aki olyat rak, ami már volt, visszaad egy zsetont; amikor már senki sem tud rakni, közösen megbeszélik, hogy miért nincs több a kirakott elemek rendszerezésével</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geometriai alkotások során az adott feltételeknek megfelelő alkotások gyűjtése, rendszerezési szempontok keresése tanítói segítséggel, például tetromino elemeinek megalkotása; 3×3-as pontrácson különböző háromszögek alkotása 	
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

<p>Témakör: 3. Állítások</p>		<p>Óraszám: 4</p>
<p>Fogalmak: igaz-hamis</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek</p>	<p>Javasolt tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Adott konkrét helyzetről köznyelvi és matematikai tartalmú állítások megfogalmazása szabadon és irányított megfigyelések alapján • Konkrét, megfigyeléssel ellenőrizhető állítások 	<ul style="list-style-type: none"> • „Telefonos” játék • „Rontó” játék • „Füllentős” játék csoportban: a csoportok mondanak 3 állítást, 1 hamisat, 2 igazat; a többieknek ki kell találni, melyik a hamis • Papírcsíkon egy olyan állítás szerepel, amely két 	<ul style="list-style-type: none"> • megítéli, hogy adott halmazra vonatkozó állítás igaz-e vagy hamis; • megfogalmaz adott halmazra vonatkozó állításokat; értelemszerűen használja a „mindegyik”, „nem mindegyik”, „van köztük...”, „egyik

<p>igazságának és hamisságának eldöntése</p> <ul style="list-style-type: none"> • Adott halmazra és egyes részeire vonatkozó állítások megfogalmazása • Halmazra és a halmaz részhalmazaira vonatkozó állítások igazságának eldöntése • Igaz és hamis állítások alátámasztására példák és ellenpéldák keresése, felsorolása • Személyekre, tárgyakra, formákra, számokra vonatkozó hiányos állítások kiegészítése igazzá, nem igazzá; kis elemszámú alaphalmazon az összes igazzá tevő elem, elempár megkeresése • Lezárt hiányos állítások igazságának megítélése 	<p>helyen is hiányos, a hiányt konkrét dobozok jelzik; a mondat kiegészítése azzal, hogy a dobozokba elemeket választunk, például: „A ... rúd hosszabb, mint a ... rúd”, olyan rúdpárok keresése, amelyek igazzá teszik a mondatot, illetve amelyek hamissá</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Mastermind” játék színekkal és számokkal 	<p>sem...” és a velük rokon jelentésű szavakat;</p> <ul style="list-style-type: none"> • megfogalmazza a halmazábra egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; • tudatosan emlékezetébe vés szavakat, számokat, utasítást, adott helyzetre vonatkozó megfogalmazást; • hiányos állításokat igazzá tevő elemeket válogat megadott alaphalmazból; • egy állításról ismeretei alapján eldönti, hogy igaz vagy hamis; • ismeretei alapján megfogalmaz önállóan is egyszerű állításokat; • példákat gyűjt konkrét tapasztalatai alapján matematikai állítások alátámasztására.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

<p>Témakör: 4. Problémamegoldás</p>		<p>Óraszám: 5 + folyamatos</p>
<p>Fogalmak: Nincs új fogalom.</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek</p>	<p>Javasolt tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Hétköznapi helyzetekben, tevékenységek során felmerülő problémahelyzet 	<ul style="list-style-type: none"> • A gyerekek hétköznapi életével kapcsolatos információk gyűjtése csoportokban, például 	<ul style="list-style-type: none"> • a tevékenysége során felmerülő problémahelyzetben megoldást keres; • kérésre, illetve

<p>felismerése, arra megoldás keresése</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hiányzó információk pótlása méréssel, számlálással, információgyűjtéssel • Megfogalmazott probléma értelmezése tevékenységgel, megjelenítéssel, átfogalmazással • Tevékenységgel, megjelenítéssel értelmezett probléma megoldása • A kapott megoldás visszahelyezése a szituációba, a megoldás értelmezése • Ellenőrzés: a kapott megoldás megfelel-e a megadott feltételeknek • Kérdésfeltevés a problémahelyzet kapcsán • Többlépéses cselekvéssor, művelet sor elvégzése visszafelé is • Visszafelé gondolkodással következtetési feladatok megoldása • Egyszerű következtetési szöveges feladatok megoldása, például: tevékenységgel, ábrarajzolással, szakaszos ábrázolással • Egyszerű gondolkodtató, logikai feladatok 	<p>menetrend, nyitvatartási idő, belépődíjak, árak, étteremben étlap, boltban árak</p> <ul style="list-style-type: none"> • Adatok felhasználása csoportmunkában, például plakát tervezéséhez; képzelt interjú lejátszásához • Kirándulás, kulturális program (múzeum-, színházlátogatás) tervezése: útiterv, költségek, időbeosztás, ismertető • Problémák lejátszása szerepjátékként, bábokkal, absztrakt eszközökkel (korong, pálcika, kupakok, színes rudak), például „fejek-lábak” feladat, „megevett gombócok” feladat • Logikai rejtvények, történetek • „Gondoltam egy számot” • Nim játékok • Egyszerűbb táblás logikai, stratégiai játékok; kártyajátékok • Logikai rejtvények egyszerűbb feladványai, például: sudoku-variációk, Gokigen Naname (Labirintusépítés), Kakuro (Számkeresztrejtvény), Hashiwokakero (Hídépítés), 	<p>problémahelyzetben felidézi a kívánt, szükséges emlékképet;</p> <ul style="list-style-type: none"> • megfogalmazott problémát tevékenységgel, megjelenítéssel, átfogalmazással értelmez; • az értelmezett problémát megoldja; • a problémamegoldás során a sorrendben végzett tevékenységeket szükség szerint visszafelé is elvégzi; • megoldását értelmezi, ellenőrzi; • kérdést tesz fel a megfogalmazott probléma kapcsán; • tevékenység, ábrarajzolás segítségével megold egyszerű, következtetési szöveges feladatokat; • egy- és többszemélyes logikai játékok döntéseit mérlegelve előre gondolkodik.
---	---	--

<p>megoldásának keresése</p> <ul style="list-style-type: none"> • Egy- és többszemélyes logikai játékokban egy-két lépéssel előre tervezés • Többféle megoldási mód keresése, a különböző megoldási módok értékelése 	Grafilogika	
Továbblépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: 5. Szöveges feladatok megoldása		Óraszám: 8 + 2 + folyamatos
Fogalmak: felesleges adat		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Javasolt tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • A hallott, olvasott matematikai tartalmú szöveg önálló értelmezése • Hétköznapi felmerülő matematikai tartalmú problémákkal kapcsolatos szöveges feladatok értelmezése, megoldása (például: bajnokság, időbeosztás, vásárlás, sütés-főzés) • Szöveges feladatok olvasása, értelmezése, eljátszása, megjelenítése kirakásokkal, rajzokkal önállóan • Adatok gyűjtése, lényeges adatok kiemelése • Kérdés értelmezése, keresendő adatok 	<ul style="list-style-type: none"> • Beszélgetés, történetmesélés eseményképekről, ábrákról szabadon és egy-egy részletre fókuszálva is • Hétköznapi helyzetekből matematikai tartalmú állítások megfogalmazása • Szétvágott szöveg egyes darabjainak értelmezése külön-külön, a darabok összerakása és értelmezése • „Mondd ugyanazt kicsit másképp, kicsit egyszerűbben”: szöveg átfogalmazása (egyre egyszerűbb alakra) láncban • „Mi változott?” játék 	<ul style="list-style-type: none"> • értelmezi, elképzei, megjeleníti a szöveges feladatban megfogalmazott hétköznapi szituációt; • szöveges feladatokban megfogalmazott hétköznapi problémát megold matematikai ismeretei segítségével; • tevékenység, ábrarajzolás segítségével megold egyszerű, következtetési, szöveges feladatokat; • megkülönbözteti az ismert és a keresendő (ismeretlen) adatokat; • megkülönbözteti a

<p>azonosítása</p> <ul style="list-style-type: none"> • Adatok különböző típusainak megkülönböztetése, például: felesleges, hiányos • Adatok és azok kapcsolatainak megjelenítése valamilyen szimbolikus rajz, matematikai modell segítségével, például művelet, táblázat, szakaszos ábra, nyíldiagram, halmazábra, sorozat • Ismeretlen adatok meghatározása a modellen belül • Egy-, kétlépéses alapműveletekkel leírható szöveges feladatok megoldása • Fordított szövegezésű feladatok értelmezése, megoldása • Megoldás értelmezése az eredeti problémára, ellenőrzés • Nyelvileg és matematikailag helyes válasz megfogalmazása • Szöveges feladatok alkotása hétköznapi szituációkra, adott matematikai modellhez, számfeladathoz 	<p>mondatokkal:</p> <p>változtatunk egy szót, toldalékot vagy a szavak sorrendjét; „Változott-e a szöveg értelme?”</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Egynyelvű szótár” játék: szómagyarázat, esetleg a letakart (nem értett) szó jelentésének kitalálása a szövegkörnyezetből • Szöveges feladatban leírt szituáció kirakása különböző eszközökkel, színes rudakkal • Többféle modell közül a megfelelők kiválasztása adott szöveges feladathoz • „Feladatküldés” szöveges feladatokkal: csoportonként adott helyzethez, képhez, modellhez szöveges feladat alkotása; a feladat továbbadása másik csoportnak, ami visszaküldi a megoldást; a feladatírók ellenőrzik 	<p>lényeges és a lényegtelen adatokat;</p> <ul style="list-style-type: none"> • az értelmezett szöveges feladathoz hozzákapcsol jól megismert matematikai modellt; • a megválasztott modellen belül meghatározza a keresett adatokat; • a modellben kapott megoldást értelmezi az eredeti problémára; arra vonatkoztatva ellenőrzi a megoldást; • választ fogalmaz meg a felvetett kérdésre; • önállóan értelmezi a hallott, olvasott matematikai tartalmú szöveget; • nyelvi szempontból megfelelő választ ad a feladatokban megjelenő kérdésekre.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

Témakör: 6. Szám és valóság kapcsolata		Óraszám: 4 + folyamatos
Fogalmak: kisebb, nagyobb, ugyanakkora, több, kevesebb, ugyanannyi, párosítás, bontás		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Javasolt tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • Természetes szám darabszám, mérőszám és értékmérő tartalommal 10 000-es számkörben • Számkörbővítések során valóságos tapasztalatszerzés a nagyobb számokról konkrét számlálással, egyénileg és csoportosan végzett tevékenységekkel (például: 415 kukoricaszem, 120 pálcika/gyerek, 4512 db papír zsebkendő 100-as csomagolású papír zsebkendő segítségével kirakva) • Tapasztalatszerzés nagy számok mérőszámként való megjelenéséről a valóságban (például: 4512 cm, 4512 mm, 4512 g, 4512 másodperc) • Mennyiségek (hosszúság, tömeg, terület, űrtartalom, idő, pénz) összehasonlítása mérőszámaik alapján, kisebb, nagyobb, ugyanakkora relációk felismerése, megnevezése 10 000-es számkörben • A természetes számok körében a kisebb, nagyobb, egyenlő kifejezések helyes 	<ul style="list-style-type: none"> • Alakzatok rajzolása milliméterpapíron a vonalak mentén; „Hány kis négyzetből áll a bekerített rész?” • Különböző számok kivágása négyzethálós füzetből és milliméterpapírból is, például 347 az 3 db 10×10-es négyzet, 4 db 10-es csík és 1 db 7-es csík (fektetve) • Mérések különféle mértékegységekben, a mérés pontosságának korlátai, szükséges mértékegységek értő megválasztása, például „Mit mivel és miben mérjünk?”; iskolás gyerekek tömegét grammban mérni felesleges; füzet hosszát érdemes lehet milliméterben megadni, de egy futópálya hosszát nem 	<ul style="list-style-type: none"> • összehasonlítja véges halmazokat az elemek száma szerint; • ismeri két halmaz elemeinek kölcsönösen egyértelmű megfeleltetését (párosítását) az elemszámok szerinti összehasonlításra; • helyesen alkalmazza a feladatokban a több, kevesebb, ugyanannyi fogalmakat 10 000-es számkörben; • helyesen érti és alkalmazza a feladatokban a „valamennyivel” több, kevesebb fogalmakat; • érti és helyesen használja a több, kevesebb, ugyanannyi relációkat halmazok elemszámával kapcsolatban, valamint a kisebb, nagyobb, ugyanakkora relációkat a megismert mennyiségekkel

<p>használata</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mennyiségekre vonatkozó feladatokban a több, kevesebb, ugyanannyi fogalmak helyes használata 10 000-es számkörben • A mennyiségi viszonyokat kifejező szavak, nyelvtani szerkezetek helyes használata • A mennyiségi viszonyokat kifejező szimbólumok helyes használata szóban és írásban 		<p>(hosszúság, tömeg, úrtartalom, idő, terület, pénz) kapcsolatban 10 000-es számkörben;</p> <ul style="list-style-type: none"> • használja a kisebb, nagyobb, egyenlő kifejezéseket a természetes számok körében; • helyesen használja a mennyiségi viszonyokat kifejező szavakat, nyelvtani szerkezeteket; • megfelelő szókinccset és jeleket használ mennyiségi viszonyok kifejezésére szóban és írásban.
<p>Továbblépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

<p>Témakör: 7. Számlálás, becslés</p>		<p>Óraszám: 5</p>
<p>Fogalmak: számlálás, becslés</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek</p>	<p>Javasolt tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Számlálások egyesével, kerek tízesekkel, százassal, ezresekkel oda-vissza 10 000-es számkörben eszközökkel (például: hétköznapi tárgyak, abakusz, pénz) és eszközök nélkül • Tapasztalatszerzés darabszámok, mennyiségek becslésével kapcsolatban 10 000-es 	<ul style="list-style-type: none"> • Nagy számok előfordulása mérőszámként: „Hány darab 5 forintos szükséges egymás mellé rakva, egymásra rakva például 1 méterhez, 10 méterhez; 1 kg-hoz, 10 kg-hoz”; „1000 db, 10 000 db 5 forintos milyen 	<ul style="list-style-type: none"> • megszámlál és leszámol; adott (alkalmilag választott vagy szabványos) egységgel meg- és kimér a 10 000-es számkörben; oda-vissza számlál kerek tízesekkel, százassal, ezresekkel;

<p>számkörben</p> <ul style="list-style-type: none"> • Becslés szerepének, korlátainak tudatosítása • Becslési módszerek ismerete, közelítő számítás, kerekítés, közelítés pontosítása, becslés finomítása, újrabecslés valóságos dolgokkal, mennyiségekkel gyakorlati helyzetekben (például vásárlás), számítások ellenőrzésekor • Becslések értékelése 	<p>hosszú egymás mellé rakva, milyen magas egymásra rakva, milyen nehéz, miben lehetne tárolni, mennyi idő alatt lehetne leszámolni ennyi darabot?"; „Mire elég 1000, 10 000 másodperc? Mire elég 1000, perc?";</p> <ul style="list-style-type: none"> • Abakuszon, szorobánon számlálás 	<ul style="list-style-type: none"> • ismeri a következő becslési módszereket: közelítő számlálás, közelítő mérés, mérés az egység többszörösével; becslését finomítja újrabecsléssel. •
<p>Továbblépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

<p>Témakör: 8. Számok rendezése</p>		<p>Óraszám: 3</p>
<p>Fogalmak: százas számszomszéd, ezres számszomszéd, kerekítés</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek</p>	<p>Javasolt tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Számok nagyság szerinti összehasonlítása művelettel megadott alakokban is (például: 2000/2, 500·2, 1250–250): melyik nagyobb, mennyivel nagyobb, (körülbélül) hányszor akkora, hányada • Mennyiségi viszonyok jelölése nyíllal vagy a <, >, = jelekkel • Számegyenes rajzolása a számok helyének jelölésével 10 000-es számkörben • Számegyenes 	<ul style="list-style-type: none"> • Kukás” játék három vagy négy dobókocka segítségével alkotott számokkal • Különféle módon megadott számok (például építőjáték-elemekkel, abakusszal, pénzzel) rendezése növekvő vagy csökkenő sorba • „Mi változott?” játék madzagra csipeszelt számokkal • Számok pontos helyének megtalálása egyre 	<ul style="list-style-type: none"> • nagyság szerint sorba rendez számokat, mennyiségeket; • megadja és azonosítja számok sokféle műveletes alakját; • megtalálja a számok helyét, közelítő helyét egyszerű számegyenesen, számtáblázatokban, a számegyenesnek ugyanahhoz a pontjához rendeli a számokat külféle alakjukban a 10 000-es számkörben; • megnevezi a 10 000-

<p>irányának, egységének megadása két szám kijelölésével</p> <ul style="list-style-type: none"> • Leolvasások a számegeyenesről; számok, műveletes alakban megadott számok (például: 300–160, 40·20) helyének megkeresése a számegeyenesen 10 000-es számkörben • Számok, mennyiségek nagyság szerinti sorba rendezése, helyük megtalálása a számegeyenesen • Számok helyének azonosítása különböző tartományú és léptékű számtáblákon, például: 300-tól 400-ig egyesével; Számok egyes, tízes, százás, ezres szomszédainak ismerete 10 000-es számkörben • Számok tízesekre, százásokra, ezresekre kerekítése 10 000-es számkörben 	<p>kisebb léptékű számegeyenesek segítségével</p> <ul style="list-style-type: none"> • Számegeyenes léptékének meghatározása olyan számegeyenesen, ahol ismert két szám, valamint a közöttük lévő egységek száma 	<p>es számkör számainak egyes, tízes, százás, ezres szomszédjait, tízesekre, százásokra, ezresekre kerekített értékét.</p>
<p>Továbblépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

Témakör: 9. Számok tulajdonságai		Óraszám: 9 + 1
Fogalmak: három- és négyjegyű számok, római számok		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Javasolt tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • Számok kifejezése művelettel megadott alakokkal 	<ul style="list-style-type: none"> • „Ország, város” játék számtulajdonságokkal • Számtulajdonságokra 	<ul style="list-style-type: none"> • számokat jellemez tartalmi és

<ul style="list-style-type: none"> • Pároság és páratlanság fogalmának értelmezése párosítással és két egyenlő részre osztással a 1000-es számkörben • Hármásával, négyesével, ötösével... és 3, 4, 5... egyenlő darabszámú csoportból kirakható számok megfigyelése és gyűjtése különféle eszközökkel végzett csoportosítások, építések, megfigyelések során • Háromszögszámok, négyzetszámok gyűjtése különféle eszközökkel végzett alkotások során • Számok jellemzése más számokhoz való viszonyukkal, például: adott számnál nagyobb, kisebb valamennyivel, adott számnak a többszöröse • Számok formai tulajdonságainak megfigyelése: számjegyek száma, számjegyek egymáshoz való viszonya, számjegyeinek összege • Számok tartalmi, formai jellemzése, egymáshoz való viszonyuk kifejezése kitalálós játékokban • A római számjelek közül az I, V, X jelek, valamint az ezekből képezhető számok írása, olvasása a hétköznapi helyzetekben, például: 	<p>épülő bűvésztrükkök megismerése, megértése</p> <ul style="list-style-type: none"> • Háromszögszámok, négyzetszámok kirakása például színes rudakkal, korongokkal, négyzethálón történő bekerítéssel, szöges táblán • „Hoci, nesze” játék • Felcsavart számegetes: papírcsík felcsavarása szabályos három-, négyszög alapú hasáb alakú dobozra, majd a hajtások közé a számok felírása egyesével növekedve; annak megfigyelése, hogy mely számok kerültek azonos lapra; képzeletben további számok vizsgálata a felismert szabályosság szerint • Római számokhoz kapcsolódó gyufarejtvények megoldása 	<p>formai tulajdonságokkal;</p> <ul style="list-style-type: none"> • számot jellemez más számokhoz való viszonyával; • ismeri a római számjelek közül az I, V, X jeleket, hétköznapi helyzetekben felismeri az ezekkel képzett számokat.
--	---	--

óra, keltezés, kerületek jelölése		
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: 10. Számok helyi értékes alakja		Óraszám: 6
Fogalmak: helyi érték, alaki érték, valódi érték, százas, ezres, helyiérték-táblázat, tízes számrendszer		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> Csoportosítások, beváltások tízes számrendszerben különféle eszközökkel a 1000-es és 10 000-es számkörben, például előre csomagolt, illetve jól csomagolható tárgyakkal, pénzekkel, abakusszal Mérések különböző egységekkel és többszöröseikkel Leltárak készítése tízes számrendszerben az elvégzett tevékenységek alapján 1000-es és 10 000-es számkörben Számok ezresekre, százasokra, tízesekre és egyesekre bontott alakjainak előállítás, felismerése nem csak rendezett alakban eszközzel (például: pénz) és eszköz nélkül Számok írása, olvasása helyiérték-táblázat alapján A helyi értékek 	<ul style="list-style-type: none"> Apró tárgyak csoportosítása, beváltása, leltározása tojásokkal, tojástartóval a számlálás megkönnyítésére Apró tárgyak kifizetése legkevesebb érmével (1, 10, 100 és 1000 forintossal), például „Minden babszem 1 forint” Leltározás alapján helyiérték-táblázat bevezetése Tevékenységek Dienes-készlettel Számok megjelenítése abakuszon, szorobánon „Kukás” játék három vagy négy dobókockával alkotott számokkal „Ki vagyok én?” játék számokkal, például a tízes helyi értéken 5, az egyes helyi értéken kettővel kisebb, a százások helyén 	<ul style="list-style-type: none"> összekapcsolja a tízes számrendszerben a számok épülését a különféle számrendszerekben végzett tevékenységeivel; érti a számok ezresek, százasokból, tízesekből és egyesekből való épülését, ezresek, százások, tízesek és egyesek összegére való bontását; érti a számok számjegyeinek helyi, alaki, valódi értékét; helyesen írja és olvassa a számokat a tízes számrendszerben 1000-ig.

<p>egymáshoz való viszonyának megértése</p> <ul style="list-style-type: none"> • Számok számjegyeinek helyi, alaki és valódi értéke tapasztalatok alapján • Helyi érték, alaki érték, valódi érték fogalmának ismerete • Számok írása, olvasása számrendszeres, azaz helyi értékes alakjukban, 10 000-es számkörben • Számok nagyság szerinti összehasonlítása hallás alapján és leírt jelük alapján 10 000-es számkörben 	<p>páratlan szám áll; a meghatározások fokozatosan vezessenek a megoldáshoz</p> <ul style="list-style-type: none"> • Letakart számjegyek esetén számok összehasonlítása • Számok valódi értékének változtatása a számjegyek felcserélésével, a változás irányának és mértékének meghatározása 	
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

<p>Témakör: 11. Mérőeszköz használata, mérési módszerek</p>		<p>Óraszám: 10 + 1</p>
<p>Fogalmak: kerület, km, ml, cl, g, dkg</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek</p>	<p>Javasolt tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> – Mennyiségek érzékszervi összehasonlítása – Mennyiségek összemérése – Mérési módszerek alkalmazása – Mennyiségek becslése, kimérése, megmérése szabványmértékegysége k közül a következőkkel: 	<ul style="list-style-type: none"> • Osztályterem kicsinyített makettjének elkészítése • Teli bevásárlószatyor tömegének becslése, mérése, kiszámolása • Süteménykészítés recept alapján, a hozzávalók kimérése • Iskolai vagy osztályelőadás időbeosztásának 	<ul style="list-style-type: none"> • megbecsül, mér alkalmi és szabványos mértékegységekre l hosszúságot, tömeget, űrtartalmat és időt; • helyesen alkalmazza a mérési

<p>mm, cm, dm, m, km; ml, cl, dl, l; g, dkg, kg</p> <ul style="list-style-type: none"> – Hétköznapi tapasztalatok szerzése a szabványmértékegységek nagyságáról – Szabványos mérőeszközök használata – Időbeli tájékozódás, időbeli periódusok közti tájékozódás; időbeli relációt tartalmazó szavak értő használata – Időpontok leolvasása különféle órákról, időtartamok meghatározása – Időbeli tájékozódás, időbeli periódusok kapcsolatai; időbeli relációt tartalmazó szavak értelmezése – Időpontok és időtartamok közötti összefüggés megértése – Különböző hazai és külföldi pénzek címleteinek megismerése 10 000-es számkörben – Összefüggések megtapasztalása a mennyiségek nagysága, az egység nagysága és a mérőszámok között – Mértékváltás eszköz segítségével – Nagyobb pénzek címleteinek felváltása, kisebb pénzek beváltása hazai és külföldi pénzegységekkel 	<p>elkészítése</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kerület mérése, például az alakzat madzaggal való körbemérésével, az alakzat görgetésével félegyenesen • Szabálytalan és szabályos alakzatok lefedése például körlapokkal, mozaiklapokkal, négyzetlapokkal; lefedés után annak vizsgálata, hogy melyik fed legpontosabban az alakzatot • Tenyér körberajzolása négyzethálón, a tenyér nagyságának becslése kis négyzetekben; kis négyzetek számlálása; a tenyér méretének meghatározása négyzetcentiméterben • Területfogaló játékban a megszerzett területek „okos” számlálása • „Lefedő” játék: 10×10-es négyzetben felváltva téglalapokat fed le két játékos színes rudakkal; 2 kockával dobnak; a dobott számok szorzata a lefedhető téglalap négyzeteinek száma; a téglalapot tetszőlegesen lehet lefedni úgy, hogy még beleférjen a nagy négyzetbe, és illeszkedjen vagy egy korábbi téglalap oldalához, vagy a nagy négyzet oldalához 	<p>módszereket, használ skálázott mérőeszközöket, helyes képzete van a mértékegységek nagyságáról;</p> <ul style="list-style-type: none"> • helyesen használja a hosszúságmérés, az űrtartalom mérés és a tömeg mérés szabványegységei közül a következőket: mm, cm, dm, m, km; ml, cl, dl, l; g, dkg, kg; • ismeri az időmérés szabványegységeit: az órát, a percet, a másodpercet, a napot, a hetet, a hónapot, az évet; • ismer hazai és külföldi pénzcímleteket 10 000-es számkörben; • alkalmazza a felváltást és beváltást különböző pénzcímletek között; • összeveti azonos egységgel mért mennyiség és mérőszáma nagyságát, összeveti ugyanannak a mennyiségnek a
---	---	--

<p>egyaránt</p> <ul style="list-style-type: none"> – Takarékoság fontosságának megértése elvégzett mérésekre alapozva (például: csöpögő csapból elpazarolt vízmennyiség; műanyag flakon térfoglalása a szelektív kukában eredeti méretben és összenyomva) – Síkbeli alakzatok kerületének becslése, mérése alkalmi és szabványegységekkel különféle eszközök segítségével (például: fonal, négyzetrács, vonalzó) – Síkbeli alakzatok területének becslése, mérése különféle alkalmi egységekkel való lefedéssel vagy darabolással (például: körlapokkal, mozaiklapokkal, négyzetlapokkal) – A terület és kerület szavak értő használata 		<p>különböző egységekkel való mérésekor kapott mérőszámait;</p> <ul style="list-style-type: none"> • megméri különböző sokszögek kerületét különböző egységekkel; • terület mér különböző egységekkel lefedéssel vagy darabolással; • alkalmazza a felváltást és beváltást különböző pénzcímletek között; • ismer a terület és kerület mérésére irányuló tevékenységeket.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

Témakör: 12. Alapműveletek értelmezése		Óraszám: 3
<p>Fogalmak: tag, tényező, szorzat, osztandó, osztó, hányados, maradék, maradékos osztás, zárójel</p>		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Javasolt tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • Összeadás és kivonás értelmezései és 	<ul style="list-style-type: none"> • Maradékos osztás lejátszása pénzekkel, részekre osztással 	<ul style="list-style-type: none"> • helyesen értelmezi a 10 000-es számkörben az összeadást, a

<p>kapcsolatuk 1000-es, 10 000-es számkörben</p> <ul style="list-style-type: none"> • Szorzás és osztás értelmezései és kapcsolatuk a 10 000-es számkörben • Maradék oszttásra vezető tevékenységek végzése, feladatok megoldása • Műveletről szöveges feladat, ábra készítése; műveletek eljátszása, lerajzolása, szöveggel értelmezése • Szöveges feladatokban a különböző kifejezésekkel megfogalmazott műveletek megértése • A műveletekben szereplő számok megnevezésének ismerete, megértése: tényezők, szorzat, osztandó, osztó, hányados, maradék • Zárójel használata konkrét esetekben megfogalmazott problémák leírásához, megoldásához 	<ul style="list-style-type: none"> • Adott kirakáshoz, ábrához többféle művelet keresése, leírása • Adott kirakás, ábra tagolása, majd a tagolás alapján zárójelet tartalmazó műveletsorok felírása, például szöges táblán kifeszített 8×7-es terület tagolása szívószállal, négyzethálón körülkerített 12×36-os terület tagolása vonalzóval húzott egyenesekkel • Összetett szöveges feladatok leírása egy műveletsorral; több műveletsor közül az adott szöveges feladathoz illő modell kiválasztása; műveletsorhoz szöveges feladat fogalmazása „feladatküldéssel” 	<p>kivonást, a szorzást, a bennfoglaló és az egyenlő részekre osztást;</p> <ul style="list-style-type: none"> • hozzákapcsolja a megfelelő műveletet adott helyzethez, történéshez, egyszerű szöveges feladathoz; • értelmezi a műveleteket megjelenítéssel, modellezéssel, szöveges feladattal; • helyesen használja a műveletek jeleit; • megérti a következő kifejezéseket: tagok, összeg, kisebbitendő, kivonandó, különbség, tényezők, szorzandó, szorzó, szorzat, osztandó, osztó, hányados, maradék; • szöveghez, valós helyzethez kapcsolva zárójelet tartalmazó műveletsort értelmez, elvégez; • szöveges feladatokban a különböző kifejezésekkel megfogalmazott műveleteket megérti; • szöveget, ábrát alkot matematikai jelekhez, műveletekhez.
--	--	---

Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: 13. Alapműveletek tulajdonságai		Óraszám: 4
Fogalmak: nincs új fogalom		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Javasolt tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • Műveleti tulajdonságok megfigyelése tapasztalások során: tagok, tényezők felcserélhetősége, csoportosíthatósága; összeg, különbség szorzása, szorzat széttagolása • Műveleti tulajdonságok alkalmazása számolási eljárásokban, szöveges feladatokban, ellenőrzésnél • Hiányos művelet és műveletsorok megoldása az eredmény ismeretében a művelet megfordításával is 10000-ig • Műveletekben szereplő számok változtatása közben az eredmény változásának megfigyelése; a tapasztalatok 	<ul style="list-style-type: none"> • „Babos” játék számokat képviselő papírlapokkal, színes rudakkal • Számépítések, például: célszám megközelítése adott számjegyekkel és műveleti jelekkel • Gondolt számmal való műveletvégzés: ha páros, el kell osztani 2-vel, ha páratlan, akkor meg kell szorozni 3-mal és hozzá kell adni 1-et; a műveletsort addig kell ismételni, amíg a végére nem érünk 	<ul style="list-style-type: none"> • számolásaiban felhasználja a műveletek közti kapcsolatokat, számolásai során alkalmazza konkrét esetekben a legfontosabb műveleti tulajdonságokat; • megold hiányos műveletet, műveletsort az eredmény ismeretében, a műveletek megfordításával is; • alkalmazza a műveletekben szereplő számok (kisebbítendő, kivonandó és különbség; tagok és összeg; tényezők és szorzat; osztandó, osztó és hányados) változtatásának következményeit.

<p>alkalmazása számolásnál</p> <ul style="list-style-type: none"> • Műveletek közötti kapcsolatok megfigyelése; alkalmazása ellenőrzéshez és a számolási módok egyszerűsítésére 		
Továbblépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: 14. Szóbeli számolási eljárások		Óraszám: 6 + folyamatos
Fogalmak: nincs új fogalom		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Javasolt tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • Számolási eljárások a műveletek értelmezései alapján 10000-es számkörben • Számolási eljárások szám- és műveleti tulajdonságok felhasználásával 1000-es számkörben • A 100-as számkörben tanult számolási eljárások gyakorlása és analógiák alapján történő kiterjesztése a 10 000-es számkörre kerek tízesekkel és kerek századokkal való számolás során • A 10-zel, 100-zal, 1000-rel való szorzás, osztás és a 	<ul style="list-style-type: none"> • Adott pénzösszeg kirakása valódi pénzekkel; a kirakás értelmének leltározása táblázatban; minden pénzértmének a tízszeres értékű pénzre cserélése, majd leltározása táblázatban; a balra tolódás és a vagyon tízszeresítésének megfigyelése • Teljes három- vagy négyjegyű számok közelítő értékének helyettesítése színes rudakkal; az eredeti számok összegének és különbségének becslése színes rudak segítségével • Bevagdalt, hajtogatható 	<ul style="list-style-type: none"> • alkalmazza a számolást könnyítő eljárásokat; • érti a 10-zel, 100-zal, 1000-rel való szorzás, osztás kapcsolatát a helyiérték-táblázatban való jobbra, illetve balra tolódással, fejben pontosan számol a 10 000-es számkörben a számok 10-zel, 100-zal, 1000-rel történő szorzásakor és maradék nélküli osztásakor; • elvégzi a feladathoz szükséges észszerű becslést, mérlegeli a becslés során kapott eredményt; • teljes négyjegyűek összegét, különbségét századokra kerekített értékekkel megbecsüli, teljes kétjegyűek két-

<p>helyiérték-táblázatban való jobbra, illetve balra tolódás kapcsolatának megértése</p> <ul style="list-style-type: none"> • Műveletek eredményének észszerű becslése, a becslés során kapott eredmény értékelése, alkalmazása • Teljes négyjegyűek összegének, különbségének százásokra kerekített értékekkel való becslése • Teljes kétjegyűek két- és egyjegyűvel való szorzatának becslése 	<p>kartonlappal az összeg közelítése az egyes helyi értékek fokozatos felfedésével</p> <ul style="list-style-type: none"> • Szorzat kiszámítása az egyik tényező felezésével, a másik tényező kétszerezésével 	<p>és egyjegyűvel való szorzatát megbecsüli</p>
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

<p>Témakör: 15. Fejben számolás</p>		<p>Óraszám: 7 + 1 + folyamatos</p>
<p>Fogalmak: kerek százas, kerek ezres</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek</p>	<p>Javasolt tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Fejben számolás egyes lépéseinek megértése, begyakorlása eszközökkel; az eszközök szükség szerinti használata feladatok során • Teljes kétjegyűek összeadása, 	<ul style="list-style-type: none"> • „Céltáblára” lövések, például 6 lövés összegével 100-at kell elérni; a 37-esre kell „dobni” annyiszor, hogy az eredmény 400 és 700 között legyen • „Számalkotó” játék írásbeli műveletekkel: írásbeli műveletekben 	<ul style="list-style-type: none"> • fejben pontosan összead és kivon a 100-as számkörben; • emlékezetből tudja a kisegyszeregy és a megfelelő bennfoglalások, egyenlő részekre osztások eseteit a számok tízszereséig;

<p>kivonása</p> <ul style="list-style-type: none"> • A kisegyszeregy, annak megfelelő bennfoglalások és egyenlő részekre osztások emlékezetből való ismerete • Fejlesztés gyakorlása 100-as számkörben • Fejlesztés a 100-as számkörben egyjegyűvel való szorzás és maradék nélküli osztás során, például: szorzótáblák; • Fejlesztés a 10 000-es számkörben kerek tízesekkel, százassal, ezresekkel a 10000-as számkörben végzett műveletekkel analóg esetekben, 	<p>szerelő számjegyek sorsolása dobókockával; a dobott értékek tetszőleges helyi értékre írhatók; az nyer, aki a legnagyobb, legkisebb vagy adott célszámhoz legközelebbi eredményt tudja kiszámolni a felírt számaiból</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tanulók által készített játékok a számolás gyakorlásához • „Darts” játék során a pontok számolása, kiszállás lehetősége 	<ul style="list-style-type: none"> • érti a szorzó- és bennfoglaló táblák kapcsolatát; • fejben pontosan számol a 100-as számkörben egyjegyűvel való szorzás és maradék nélküli osztás során; • fejben pontosan számol a 1000-es számkörben a 100-as számkörben végzett műveletekkel analóg esetekben.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>
---------------------------------------	---

<p>Témakör: 16. Írásbeli összeadás és kivonás</p>		<p>Óraszám: 6+1</p>
<p>Fogalmak: írásbeli művelet, hiányos összeadás, pótlás</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek</p>	<p>Javasolt tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Az írásbeli műveleti eljárások alapozása, megértése a 	<ul style="list-style-type: none"> • Nyugták, blokkok gyűjtése, ellenőrzése („Jól számolt-e a gép?”) 	<ul style="list-style-type: none"> • helyesen végzi el az írásbeli összeadást,

<p>számrendszeres gondolkodás továbbépítésével és különféle eszközökkel</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az írásbeli összeadás algoritmusának fokozatos megismerése: továbbvitel az egyes, a tízes, a százasként helyi értéken • Hiányos összeadások gyakorlása az írásbeli kivonás előkészítésére • Az írásbeli kivonás algoritmusának megismerése pótlással, elvétellel a különbség változása alapján • A kivonás pótlásos eljárásának begyakorlása • Az írásbeli összeadás és kivonás eredményének becslése célszerűen kerekített értékekkel; az eredmény összevetése a becsléssel; szükség esetén ellenőrzés az ellentétes művelettel 	<ul style="list-style-type: none"> • Összeadás, kivonás elvégzése abakusszal, szorobánnal • Írásbeli összeadás lejátszása „Tökéletes pénztárgéppel”: a gép a tíz egyforma címletű pénzt kiveszi, és a következő fiókba beletesz egy tízszer akkora címletűt, majd kiírja a fiók tartalmát • „Betűrejtvények” írásbeli számoláshoz: betűkkel helyettesített számjegyek kitalálása írásbeli összeadás szabályainak segítségével, például $RÉT + RÉT = KERT$ • „Számalkotó” játék írásbeli műveletekkel: írásbeli műveletekben szereplő számjegyek sorsolása dobókockával; a dobott értékek tetszőleges helyi értékre írhatók; az nyer, aki a legnagyobb, legkisebb vagy adott célszámhoz legközelebbi eredményt tudja kiszámolni a felírt számaiból 	<p>kivonást.</p>
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

Témakör: 17. Írásbeli szorzás és osztás		Óraszám: 6+1
Fogalmak: visszaszorzás		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Javasolt tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • Több egyenlő tag írásbeli összeadása • Az írásbeli szorzás algoritmusának begyakorlása egyjegyű szorzóval • Írásbeli szorzás kerek tízesekkel • Írásbeli szorzás teljes kétjegyűekkel két lépésben • Írásbeli osztás szemléltetése pénzekkel, részekre osztással • Írásbeli osztás egyjegyű osztóval, visszaszorzással, kivonással • Többféle módon való becslés és ellenőrzés megismerése a szorzat, hányados nagyságrendjének meghatározásához, a számolás ellenőrzéséhez 	<ul style="list-style-type: none"> • Hiányos írásbeli szorzásban, osztásban a hiányzó számjegyek megtalálása • Írásbeli műveletekben szereplő számjegyek sorsolása dobókockával; a dobott értékek tetszőleges helyi értékre írhatók; az nyer, aki a legnagyobb, legkisebb vagy adott célszámhoz legközelebbi eredményt tudja kiszámolni a felírt számaiból • Érdekes számolások, például a 37 szorzása egyjegyű számokkal; kedvenc egyjegyű szám szorzása 777-tel, majd 143-mal; 2520 osztása egyjegyű számokkal 	<ul style="list-style-type: none"> • helyesen végzi el az írásbeli szorzást egy- és kétjegyű szorzóval, az írásbeli osztást egyjegyű osztóval; • elvégzi a feladathoz szükséges észszerű becslést, mérlegeli a becslés során kapott eredményt; • megoldását értelmezi, ellenőrzi.
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: 18. Törtrészek		Óraszám: 5+1
Fogalmak: egész, törtrész, egységtört		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Javasolt tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • Több egyenlő tag írásbeli összeadása 	<ul style="list-style-type: none"> • Hiányos írásbeli szorzásban, 	<ul style="list-style-type: none"> • tevékenységekkel megjelenít egységtörteket

<ul style="list-style-type: none"> • Az írásbeli szorzás algoritmusának begyakorlása egyjegyű szorzóval • Írásbeli szorzás kerek tízesekkel • Írásbeli szorzás teljes kétjegyűekkel két lépésben • Írásbeli osztás szemléltetése pénzekkel, részekre osztással • Írásbeli osztás egyjegyű osztóval, visszaszorzással, kivonással • Többféle módon való becslés és ellenőrzés megismerése a szorzat, hányados nagyságrendjének meghatározásához, a számolás ellenőrzéséhez 	<p>osztásban a hiányzó számjegyek megtalálása</p> <ul style="list-style-type: none"> • Írásbeli műveletekben szereplő számjegyek sorsolása dobókockával; a dobott értékek tetszőleges helyi értékre írhatók; az nyer, aki a legnagyobb, legkisebb vagy adott célszámhoz legközelebbi eredményt tudja kiszámolni a felírt számaiból • Érdekes számolások, például a 37 szorzása egyjegyű számokkal; kedvenc egyjegyű szám szorzása 777-tel, majd 143-mal; 2520 osztása egyjegyű számokkal 	<p>és azok többszöröseit különféle mennyiségek és többféle egységválasztás esetén;</p> <ul style="list-style-type: none"> • a kirakást, a mérést és a rajzot mint modellt használja a törtrészek összehasonlítására.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

<p>Témakör: 19. Negatív számok</p>		<p>Óraszám: 3 + folyamatos</p>
<p>Fogalmak: pozitív, negatív</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek</p>	<p>Javasolt tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Az „előtt” és „után” térbeli és időbeli értelmezése 	<ul style="list-style-type: none"> • Saját idővonal készítése: születésem 	<ul style="list-style-type: none"> • a negatív egész számokat

<ul style="list-style-type: none"> • Tapasztalatszerzés irányított mennyiségekről a térben (például: emeletek, tengerszinthez viszonyított magassági szintek); az „alatta” és „felette” értelmezése a síkon és a térben • Hőmérséklet mérése, hőmérő leolvasása (levegő, folyadék) • Hőmérőmodell használata • Tapasztalatszerzés a vagyon, készpénz és adósság kapcsolatairól kirakásokkal, rajzos feladatokkal és diagramon való ábrázolással • A negatív szám megjelenítése különböző tevékenységek során • Konkrét helyzetben a mennyiségek összehasonlítása, döntés a mennyiségek növekedéséről, csökkenéséről, megmaradásáról 	<p>vagy iskoláskorom előtt, után történt események, például szüleim születése, házassága, testvéreim születése, óvodáskor, iskoláskor</p> <ul style="list-style-type: none"> • Világtérképről tengerszinthez mért magasságok és mélységek leolvasása • Fagypont alatti hőmérsékletek mérése, például télen, hűtőszekrényben, fagyfalt, jégkocka segítségével • „Időjárás-jelentős” játék: a bemondó ismerteti a hőmérséklet változásait szóban vagy diagram alapján; a nézők saját hőmérőmodelljükön jelenítik meg a pillanatnyi hőmérsékletet • „Gazdálkodj okosan” játék rövidített változatban készpénzzel és adósságcédulákkal: a játékosok kölcsönt vehetnek fel a vásárláshoz, ekkor ugyanannyi készpénzt és adósságcédulát kapnak 	<p>irányított mennyiségként (hőmérséklet, tengerszint alatti magasság, idő) és hiányként (adósság) értelmezi;</p> <ul style="list-style-type: none"> • nagyság szerint összehasonlítja a természetes számokat és a negatív egész számokat a használt modellen belül.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

		+ folyamatos
Fogalmak: Nincs új fogalom.		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Javasolt tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • Építések térbeli építőelemekből, testekből, lapokból, testhálókból, élvázépítőkből szabadon, másolással, megadott feltétel szerint • Különböző téglatestek alkotása adott feltételek szerint • Építések és alkotások, alaprajzok, nézetek, hálók alapján egyszerűbb esetekben • Egyszerű testek alaprajzának, nézeteinek, hálójának azonosítása és annak ellenőrzése megalkotással • Síkbeli alkotások szabadon, másolással, megadott feltétel szerint: kirakások mozaiklapokkal, nyírás, tépés, hajtogatás, alakzatok határvonalainak elkészítése pálcákból, szívószálból vagy gumival kifestve, rajzolás (szabad kézzel, vonalzóval, alaklemezzel, körzővel) • Alaklemez, vonalzó és körző helyes 	<ul style="list-style-type: none"> • Építés színes rudakból, legóból, építőkockákból, dobozokból nézetek, alaprajzok alapján • „Szobasarak” cipősdobozból, belehelyezett játék megvilágítása 3 irányból; az árnyékok vizsgálata • „Szobasarak” négyzethálós falaira rajzolt árnyékok alapján építés színes rudakból • Feltételek, minták alapján kirakások mozaiklapokból, logikai készlet elemeiből • Rövid ideig látott képről másolat készítése a vizuális memória fejlesztésére • Adott síkidomokból téglatest építése • 3 különböző méretben adott szívószálakból testek fűzése úgy, hogy egy testhez 6 db szívószál használható; az összes különböző test megalkotása • A tanulók körben 	<ul style="list-style-type: none"> • szabadon épít, kirak formát, mintát adott testekből, síklapokból; • minta alapján létrehoz térbeli, síkbeli alkotásokat; • sormintát, síkmintát felismer, folytat; • alkotásában követi az adott feltételeket; • testeket épít élekből, lapokból; elkészíti a testek élvázát, hálóját; testeket épít képek, alaprajzok alapján; elkészíti egyszerű testek alaprajzát; • síkidomokat hoz létre különféle eszközök segítségével; • alaklemez, vonalzó, körzőt használ alkotáskor; • megtalálja az összes, több feltételnek megfelelő építményt, síkbeli kirakást; • szimmetrikus alakzatokat hoz létre térben, síkban különböző eszközökkel; felismeri a szimmetriát valóságos dolgokon, síkbeli alakzatokon; • megfogalmazza az

<p>használatának gyakorlása játékos feladatok során</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sokszögek előállítása nyírással, hajtogatással, pálcikákkal, gumikarika kifeszítésével, vonalzós rajzolással adott feltételek szerint • Sorminták, területminták kirakása, folytatása, tervezése síkban, térben, a szimmetriák megfigyelése • Szimmetrikus alakzatok létrehozása térben és síkban (például: építéssel, kirakással, nyírással, hajtogatással, festéssel), és a szimmetria meglétének ellenőrzése választott módszerrel (például: tükör, hajtogatás) • Adott feltételeknek megfelelő minél több alakzat, minta előállítása, az összes lehetséges alkotás keresése, az alakzatok megkülönböztetése, jellemző tulajdonságok kiemelése 	<p>ülnek; mindenki egy nézőpontból látja a középre helyezett építményt; a szóban kérhető és adható információk alapján mindenki megépíti az építményt, vagy alaprajzot készít hozzá</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geometriai fejtörők, például tangram, gyufarejtvények • „Lakótelepi panoráma” rejtvény megfejtése színes rudak segítségével 	<p>alkotásai közti különbözőséget.</p>
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

Fogalmak: lap, él, téglatest, kocka, szög, derékszög

Fejlesztési feladatok, ismeretek	Javasolt tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • Válogatások előállított és gyűjtött testek között szabadon • Halmazokba rendezett testek, síkbeli alakzatok közös tulajdonságainak megfigyelése, halmazok címkézése • Testek, síkbeli alakzatok halmazokba rendezése közös tulajdonság alapján • Halmazba nem tartozó alakzatok keresése • Testek jellemző tulajdonságainak keresése, megfigyelése, megnevezése: sík vagy görbe felületek, „lyukas”, „tükrös”, „van-e bemélyedése” • Sokszöglapokkal határolt egyszerű testek lapjainak, éleinek, csúcsainak megfigyelése • Válogatások előállított és megadott síkidomok között szabadon • Síkbeli alakzatok jellemző tulajdonságainak keresése, megfigyelése, megnevezése: egyenes vagy görbe határvonalak, 	<ul style="list-style-type: none"> • Barkochbázás a teremben lévő tárgyak geometriai tulajdonságai alapján • Egyszerű szögletes testek építése pálcikákból és gyurmagolyókból • Egyszerű szögletes testek élvázának építése szívószálakból • Dobozok szétvágása a test lapjainak és hálójának vizsgálatához • Dobozok lapjainak leragasztása különböző színű papírokkal • „Élőkép” alkotása csoportban, például kocka, téglatest, gúla megjelenítése • „Keveredj! Állj meg! Csoportosulj!” játék, sokszögek megjelenítése • Sokszögek építése szívószálakból • Sokszögek kifestése befőttes gumival szöges táblán; a kifestett alakzatok vizsgálata • „Saját testen jeleníts meg derékszöget!”, például ujjak, kar, láb, mérlegállás 	<ul style="list-style-type: none"> • megkülönböztet, azonosít egyedi, konkrét látott, hallott, mozgással, tapintással érzékelhető tárgyakat, dolgokat, helyzeteket, jeleket; • személyek, tárgyak, dolgok, szavak, számok közül kiválogatja az adott tulajdonsággal rendelkező összes elemet; • két meghatározott tulajdonság egyszerre történő figyelembevételével szétválogat adott elemeket: tárgyakat, személyeket, szavakat, számokat, alakzatokat; • megkülönbözteti és szétválogatja szabadon választott vagy meghatározott geometriai tulajdonságok szerint a gyűjtött, megalkotott testeket, síkidomokat; • megfigyeli az alakzatok közös tulajdonságát, megfelelő címkéket talál megadott és halmazokba rendezett alakzatokhoz; • megtalálja a közös

<p>szakaszok, „lyukasság”, „tükrösség”, „van-e bemélyedése”</p> <ul style="list-style-type: none"> • A létrehozott síkbeli és térbeli alkotások, mintázatok jellemzése megfigyelt tulajdonságaikkal • Egyszerű szögletes testek lapjainak, élének, csúcsainak megszámlálása • Környezetükből gyűjtött testek közül a téglatestek kiválogatása • Téglatest tulajdonságainak megfigyelése tevékenységek során: lapok alakja, egy csúcsból induló élék száma, élék hossza, az élék, lapok egymáshoz való viszonya, test tükröszimmetriája • Téglatest egybevágó lapjainak felismerése • Kocka kiemelése a téglatestek közül élék, lapok alapján • Előállított vagy megadott sokszögek jellemzése felismert tulajdonságokkal • Sokszögek oldalainak és csúcsainak megszámlálása, oldalak összemérése hajtogatással, szögek összemérése egymásra illesztéssel • Derékszög előállítása 	<ul style="list-style-type: none"> • Derékszög hajtogatása szabálytalan alakú papírból • Gyurmából vagy agyagból készült téglatest szeletelése úgy, hogy téglatesteket kapjunk; úgy, hogy ne kapjunk téglatesteket; úgy, hogy kockát is kapjunk; kocka szeletelése úgy, hogy téglatesteket kapjunk • Párhuzamos szélű papírcsíkból négyszögek nyírása; a keletkező négyszögek csoportosítása; annak megfigyelése, hogy hogyan kell nyírni ahhoz, hogy téglalapot kapjunk; téglalapról négyzet nyírása, négyzetből téglalap nyírása • A4-es papírból hajtással és tépéssel négyzet készítése; a hulladék részből ismét négyzet készítése, ennek ismétlése egészen addig, amíg lehetséges • Építés színes rudakból, legóból, építőkockákból, dobozokból nézetek, alaprajzok alapján 	<p>tulajdonsággal nem rendelkező alakzatokat;</p> <ul style="list-style-type: none"> • megnevezi a tevékenységei során előállított, válogatásai során előkerülő alakzatokon megfigyelt tulajdonságokat; • megnevezi a sík és görbült felületeket, az egyenes és görbe vonalakat, szakaszokat tapasztalati ismeretei alapján; • megnevezi a háromszögeket, négyszögeket, köröket; • megkülönböztet tükrösen szimmetrikus és tükrösen nem szimmetrikus síkbeli alakzatokat; • megszámlálja az egyszerű szögletes test lapjait; • megnevezi a téglatest lapjainak alakját, felismeri a téglatesten az egybevágó lapokat, megkülönbözteti a téglatesten az éléket, csúcsokat; • tudja a téglalap oldalainak és csúcsainak számát, összehajtással megmutatja a téglalap szögeinek egyenlőségét; • megmutatja a téglalap
---	--	--

<p>elfordulással, hajtogatással</p> <ul style="list-style-type: none"> • Derékszögnél kisebb, nagyobb szögek előállítása elforduló mozgással; hozzámérés a hajtogatott derékszöghöz • Téglalap tulajdonságainak megfigyelése: szögek, oldalak, szimmetria • Téglalap szögei egyenlőségének megmutatása egymásra hajtással • Téglalap egyenlő hosszúságú oldalainak keresése hajtogatással • Négyzet kiemelése a téglalapok közül oldalai és szimmetriái alapján • Testek, síkbeli alakzatok jellemzése megfigyelt tulajdonságok alapján 	<ul style="list-style-type: none"> • „Szobasarok” cipősdobozból, belehelyezett játék megvilágítása 3 irányból; az árnyékok vizsgálata • „Szobasarok” négyzethálós falaira rajzolt árnyékok alapján építés színes rudakból • Feltételek, minták alapján kirakások mozaiklapokból, logikai készlet elemeiből • Rövid ideig látott képről másolat készítése a vizuális memória fejlesztésére • Adott síkidomokból téglatest építése • 3 különböző méretben adott szívószálakból testek fűzése úgy, hogy egy testhez 6 db szívószál használható; az összes különböző test megalkotása • A tanulók körben ülnek; mindenki egy nézőpontból látja a középre helyezett építményt; a szóban kérhető és adható információk alapján mindenki megépíti az építményt, vagy alaprajzot készít hozzá • Geometriai fejtörők, 	<p>azonos hosszúságú oldalait és elhelyezkedésüket, megmutatja és megszámlálja a téglalap átlóit és szimmetriatengelyeit;</p> <ul style="list-style-type: none"> • megfigyeli a kocka mint speciális téglatest és a négyzet mint speciális téglalap tulajdonságait; • megnevezi megfigyelt tulajdonságai alapján a téglatestet, kockát, téglalapot, négyzetet; • megfigyelt tulajdonságaival jellemzi a létrehozott síkbeli és térbeli alkotást, mintázatot.
---	--	---

	<p>például tangram, gyufarejtvények</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Lakótelepi panoráma” rejtvény megfejtése színes rudak segítségével 	
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: 22. Transzformációk		Óraszám: 4
Fogalmak: eltolt kép, mozgatus, elforgatott kép		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Javasolt tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • Szimmetriák, tükörképek megfigyelése a természetes és az épített környezetben térben és síkban • Tárgyak, építmények, képek tükörképének megfigyelése térben, síkban tükör segítségével • Tükörkép megépítése térben; tükrös és nem tükrös formák létrehozása, a kapott alakzat ellenőrzése tükör segítségével • Síkbeli alakzatok tükörtengelyeinek keresése tükörrel, hajtogatással • Tükörkép alkotása különböző eszközökkel síkban; tükrös és nem tükrös alakzatok létrehozása; ellenőrzés tükörrel, másolópapírral 	<ul style="list-style-type: none"> • Titkosírás tükörírással, a titkos üzenet megfejtése • Utcák építése színes rudakból: az utca két oldalán lévő házak egymás tükörképei • Kártyákon adott mintát kell megjeleníteni két kocka lapjain lévő ábrák segítségével úgy, hogy a két kockát egy tükör elé rakjuk; a kockák felső lapjain lévő ábrák és azok tükörképei együtt adják az adott mintát • Minta rajzolása, majd átmásolása zsírpapírra; a zsírpapír átfordítása, eltolása, elforgatása; összehasonlítás az eredeti mintával • Összehajtott, majd szétnyitott lap bal 	<ul style="list-style-type: none"> • tapasztalattal rendelkezik mozgással, kirakással a tükörkép előállításáról; • szimmetrikus alakzatokat hoz létre térben, síkban különböző eszközökkel; felismeri a szimmetriát valóságos dolgokon, síkbeli alakzatokon; • megépíti, kirakja, megrajzolja hálón, jelölés nélküli lapon sablonnal, másolópapír segítségével alakzat tükörképét, eltolt képét; • ellenőrzi a tükrözés, eltolás helyességét tükör vagy másolópapír segítségével; • követi a sormintában

<ul style="list-style-type: none"> • Építmények eltolása, az eltolt kép összehasonlítása a tükörképpel • Formák eltolása a síkban; az eltolt alakzat összehasonlítása a tükrözéssel keletkező alakzattal; ellenőrzés másolópapírral • Testek és síkbeli alakzatok megkülönböztetése, azonosítása alak és méret szerint: a hasonlóság és az egybevágóság fogalmának előkészítése • Térben, síkban az eredetihez hasonló testek, síkidomok alkotása nagyított vagy kicsinyített elemekkel, hálón való rajzolással • Játékok, tevékenységek során alakzatok elforgatott, eltolt, tükrös képeinek felismerése a síkban és a térben 	<p>oldalára az egyik játékos tollal pöttyöket rajzol, a másik játékos a másik oldalra grafittal a tükörképét próbálja berajzolni, összehajtják a papírt, a hátulján a grafitpöttyöket erősen megrajzolják tollal, így szétnyitás után a bal oldalon látszik, hogy mennyi a tévedés</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tengelyesen szimmetrikus alakzat kiegészítése • Pálcikákból kirakott alakzat kétszeresére nagyítása • Pontrácsra, négyzetrácsra rajzolt ábra kétszeresére nagyítása, felére kicsinyítése 	<p>vagy a síkmintában lévő szimmetriát;</p> <ul style="list-style-type: none"> • térben, síkban az eredetihez hasonló testeket, síkidomokat alkot nagyított vagy kicsinyített elemekből; az eredetihez hasonló síkidomokat rajzol hálón.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	
<p>Témakör: 23. Tájékozódás térben és síkon</p>		<p>Óraszám: 3</p>
<p>Fogalmak: négyzetháló, térkép</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek</p>	<p>Javasolt tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Irányokat, távolságokat jelölő szavak használata térben és síkban 	<ul style="list-style-type: none"> • Robot célhoz irányítása szerepjátékkal: bekötött szemű 	<ul style="list-style-type: none"> • helyesen használja az irányokat és távolságokat jelölő kifejezéseket térben

<ul style="list-style-type: none"> • Irány és állás megfigyelése, követése síkbeli alakzatok és mozgások során • Téri tájékozódást segítő játékok, tevékenységek • Útvonalak bejárása oda-vissza, térbeli viszonyokat kifejező szavak segítségével • Útvonal bejárásának irányítása térbeli viszonyokat kifejező szavak segítségével • Térbeli és síkbeli elhelyezkedést kifejező szavak használata tevékenységekben és játékos szituációkban • Tájékozódás lakóhelyen, bejárt terepen: bejárt útvonalon visszatalálás adott helyre; adott utca és házszám alapján ház megtalálása • Egyszerű térképek készítése • Tájékozódás négyzethálón, 	<p>gyerek irányítása adott célhoz, a célban a kendő levétele után azonos úton visszatalálás a kiindulóponttra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Útvonal bejárása síkbeli labirintusokban padlórobot irányításával • „Vonalvezetős” játék irányok és távolságok megadásával, melynek során különböző formák rajzolódnak ki a négyzethálón, például 2 lépés fel, 3 lépés balra... • Kacsaringós utak bejárása, majd lerajzolása négyzethálón; például: 2 lépés, jobbra fordulás, 1 lépés, jobbra fordulás, 3 lépés, jobbra fordulás, folytatva az utat, ismétlés előlről sokszor • Négyzethálóra rajzolt minta alapján a vonalvezetés diktálása társnak • Kincskeresés utasítások alapján • Kincskeresés térkép alapján • „Torpedó” játék • „Telefonos” játék • Térkép készítése tanteremről, 	<p>és síkon;</p> <ul style="list-style-type: none"> • tájékozódik lakóhelyén, bejárt terepen: bejárt útvonalon visszatalál adott helyre, adott utca és házszám alapján megtalál házat; • térképen, négyzethálón megtalál pontot két adat segítségével.
--	---	--

	<p>iskolaudvarról, útvonalakról</p> <ul style="list-style-type: none"> • Térképen adott helység keresése páros munkában a térkép keresőhálójának segítségével • „Vándorvezér” játék sakktáblán égtájakkal, például „f4-ről 2 mezőt észak felé lépve hova jutunk?” 	
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	
Témakör: 24. Összefüggések, kapcsolatok, szabályszerűségek felismerése		Óraszám: 9
Fogalmak: táblázat, nyitott mondat		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Javasolt tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • Személyek, tárgyak, dolgok, számok, testek, síklapok között megjelenő kapcsolatok megfigyelése, felfedezése, megnevezése • Számpárok, számhármások közötti kapcsolatok felfedezése, jellemzése • Változó helyzetek megfigyelése, a változás jelölése nyíllal • Tárgyakkal, logikai készletek elemeivel kirakott periodikus sorozatok folytatása • Az évszakok, hónapok, napok elsorolása 	<ul style="list-style-type: none"> • Sorminták keresése környezetünkben, például épületeken, népviseleten • Periodikusan ismétlődő tevékenységek, például ki mosogat 5 nap múlva • Kakukktojás játékok • „Milyen nap lesz?” fejtörők: például egy hét múlva; holnapután, ha tegnapelőtt hétfő volt • Sorozatok alkotása szöges táblán kifeszített alakzatokkal, a sorozat szabályának 	<ul style="list-style-type: none"> • részt vesz memóriajátékokban különféle tulajdonságok szerinti párok keresésében; • megfogalmazza a személyek, tárgyak, dolgok, időpontok, számok, testek, síklapok közötti egyszerű viszonyokat, kapcsolatokat; • érti a problémákban szereplő adatok viszonyát; • megfogalmazza a felismert összefüggéseket;

<p>egymás után tetszőleges kezdőpontból</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ismert műveletekkel alkotott sorozat szabályának felismerése • Megkezdett sorozat folytatása a felismert szabály szerint mindkét irányba • Sorozat szabályának megfogalmazása, egyszerűbb esetben jelekkel is (például: nyíljelöléssel vagy nyitott mondattal) • Gépjátékok különféle elemekkel (például: tárgyak, számok, alakzatok) • Gépjátékhoz szabály alkotása; az egyszerű gép szabályának megfordításával nyert gép szabályának felismerése • Szabályjátékokban az elempárok, elemhármások megjelenítése táblázatban • Szabályjátékok során a felismert kapcsolat alapján további elempárok, elemhármások létrehozása • Táblázatokban, gépjátékokban a felismert összefüggések megfogalmazása, egyszerűbb esetekben 	<p>megfigyelése, például egyre nagyobb négyzeteknél a növekedés szabályának megfigyelése</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kapcsolatok megfigyelése oda-vissza, például szülő-gyerekek, testvér, osztálytárs; alacsonyabb, magasabb, egyforma magas; idősebb, fiatalabb, ugyanannyi idős • A gyerekek kezében tartott számok, alakzatok közötti kapcsolatok megfigyelése rámutatással, például mindenki mutasson arra, akinek ugyanannyi tízese van; akinek nagyobb a kerülete; a mutatós lejegyzése nyilakkal; a lejegyzett ábra megfigyelése • „Gépes játékok” egyváltozós, kétváltozós, fordított gépekkel számokkal, formákkal, szavakkal 	<ul style="list-style-type: none"> • összefüggéseket keres sorozatok elemei között; • megadott szabály szerint sorozatot alkot; megértett probléma értelmezéséhez, megoldásához sorozatot, táblázatot állít elő modellként; • tárgyakkal, logikai készletek elemeivel kirakott periodikus sorozatokat folytat; • felsorolja az évszakokat, hónapokat, napokat, napszakokat egymás után, tetszőleges kezdőponttól is; • ismert műveletekkel alkotott sorozat, táblázat szabályát felismeri; ismert szabály szerint megkezdett sorozatot, táblázatot helyesen, önállóan folytat; • tárgyakkal, számokkal kapcsolatos gépjátékhoz szabályt alkot; felismeri az egyszerű gép megfordításával nyert gép szabályát; • felismer kapcsolatot elempárok, elemhármások tagjai között; • szabályjátékok során létrehoz a felismert
--	---	---

<p>jelekkel is (például: nyíljelöléssel vagy nyitott mondattal)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sorozatok, szabályjátékok alkotása • Megértett probléma értelmezéséhez, megoldásához sorozat, táblázat, esetleg nyíldiagram alkotása modellként 		<p>kapcsolat alapján további elem párokat, elemhármakat;</p> <ul style="list-style-type: none"> • a sorozatban, táblázatban, gépjátékokban felismert összefüggést megfogalmazza saját szavaival, nyíljelöléssel vagy nyitott mondattal.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	
<p>Témakör: 25. Adatok megfigyelése</p>		<p>Óraszám: 3</p>
<p>Fogalmak: adat, diagram</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek</p>	<p>Javasolt tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Minőségi és mennyiségi tulajdonsággal kapcsolatos adatok megfigyelése, gyűjtése, rögzítése tanítói segítséggel • Adatgyűjtés vásárlással kapcsolatban (például: árak megfigyelése boltokban, nyugtán) • Mért adatok lejegyzése • Közös tevékenységek során szerzett adatok alapján egyszerű diagram készítése térben és síkban • Egyszerű diagramról adatok, összefüggések leolvasása • Az összes adat együttes jellemzőinek megfigyelése, például 	<ul style="list-style-type: none"> • Mérések testnevelésórán, például időeredmények, kislabdadobás hossza, távolugrás hossza; eredmények rögzítése; ábrázolása közösen • Piacon több árusnál ugyanazon termék árának összehasonlítása, csoportonként más-más termék árának megfigyelése, lejegyzése • Csoportonként a csoport tagjaira jellemző egyszerű diagramok készítése úgy, hogy a többi csoport nem látja, mi 	<ul style="list-style-type: none"> • adatokat gyűjt a környezetében; • adatokat rögzít későbbi elemzés céljából; • gyűjtött adatokat táblázatba rendez, diagramon ábrázol; • adatokat gyűjt ki táblázatból, adatokat olvas le diagramról; • jellemzi az összességeket.

egyenlő adatok, legkisebb, legnagyobb kiválasztása	készül; a kirakott vagy rajzolt diagramok alapján a csoport felismerése, azonosítása, például hány fiú, hány lány, hány szemüveges, hány nem szemüveges...	
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	
Témakör: 26. Valószínűségi gondolkodás		Óraszám: 3
Fogalmak: véletlen; „biztos”, „lehetséges, de nem biztos”, „lehetetlen” esemény; tipp		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Javasolt tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> Részvétel valószínűségi játékokban; intuitív esélylatolgatás, tippek megfogalmazása Események megfigyelése valószínűségi kísérletekben Valószínűségi játékok során stratégiák alakítása, kipróbálása, értékelése „Biztos”, „lehetséges, de nem biztos”, „lehetetlen” események megkülönböztetése Véletlen események gyakoriságának összeszámlálása, ábrázolása különféle módszerekkel: strigulázással, diagrammal, táblázatba rögzítéssel Véletlen események 	<p>– Játék eseménykártyákkal a „biztos”, „lehetséges, de nem biztos”, „lehetetlen” események megkülönböztetésére, események gyakoriságának megfigyelésére csoportmunkában: valószínűségi kísérlethez tartozó eseményeket írunk kártyákra; kiosztjuk; elvégezzük a kísérletet, mindenki rátesz egy zsetont arra a kártyájára, amelyikre írt esemény bekövetkezett; a kísérletek végén elemzés, például a kísérlet: 3 korongot feldobunk; események: mindhárom kék; több a kék, mint a piros; nincs piros; van kék; van két egyforma szín; egyik színből sincs legalább kettő; elemzés:</p>	<ul style="list-style-type: none"> részt vesz olyan játékokban, kísérletekben, melyekben a véletlen szerepet játszik; tapasztalatai alapján különbséget tesz a „biztos”, „lehetetlen”, „lehetséges, de nem biztos” események között; megítéli a „biztos”, „lehetetlen”, „lehetséges, de nem biztos” eseményekkel kapcsolatos állítások igazságát; tapasztalatai alapján tippet fogalmaz meg arról, hogy két esemény közül melyik esemény valószínűbb olyan véletlentől függő

<p>előfordulásainak vizsgálata, a kimenetek számának összehasonlítása az előzetes tippekkel, magyarázatok keresése</p> <ul style="list-style-type: none"> • A „biztos” és „lehetetlen” cáfolata ellenpélda mutatásával 	<p>„Melyik a jó kártya, melyik rossz, melyiket választanád?”</p> <ul style="list-style-type: none"> – Játék eseménykártyákkal gyakoriság becslésére: mindenki előtt ott van minden eseménykártya, amelyekre a játék elején a játékosok tetszés szerint kiraknak 10-10 zsetont; sorban végezzük a kísérleteket; amelyik kártyán lévő esemény bekövetkezett, arról a kártyáról levehet a játékos egy zsetont; az győz, akinek a kártyáiról leghamarabb elfogynak a zsetonok – Valószínűségi kísérlet nem kocka alakú doboz feldobásával: tippelés, 20 kísérletből melyik lapjára hányszor esik; ellenőrzés a kísérletek elvégzésével – 10 korongot feldobunk, számegegyenesen a 0-ból indulva annyit lépünk pozitív irányba, ahány pirosat dobtunk, majd innen annyit negatív irányba, ahány kéket; tippeld meg, hova jutsz; válassz 4 számkártyát, nyersz, ha ezek egyikére jutsz – Játék számkorongokkal: 3 korong piros és kék oldalára is számokat írtunk; feldobjuk egyszerre a 3 korongot; kártyákra eseményeket írunk a számok 	<p>szituációk során, melyekben a két esemény valószínűsége között jól belátható a különbség;</p> <ul style="list-style-type: none"> • tetszőleges vagy megadott módszerrel összeszámolja az egyes kimenetek előfordulásait olyan egyszerű játékokban, kísérletekben, amelyekben a véletlen szerepet játszik; • a valószínűségi játékokban, kísérletekben megfogalmazott előzetes sejtését, tippjét összeveti a megfigyelt előfordulásokkal.
---	---	---

	<p>tulajdonságai alapján, a dobott számok összegére, szorzatára vonatkozó tulajdonságokkal;</p> <p>figyeljük meg, van-e lehetetlen, van-e biztos esemény; tippeljünk az események gyakoriságára, például szorzatuk páros; nincs közte kétjegyű</p> <p>– Gyerekek alkotta gyakorisági diagram: két kockával dobunk, és nézzük a dobott számok összegét; a gyerekek sorban egymás mellett állnak, mindenkinek a kezében egy szám van 1 és 13 között; akinek a száma a két kockával dobott számok összege, előre lép egyet</p> <p>– Folyón átkelés gyakoriság becslésére: rakj ki 10 korongot az 1–13 számokhoz a folyó egyik partjára; két kockával dobunk, a dobott számok összegétől egy korong átkelhet a folyón; az győz, akinek először átmegy az összes korongja</p>	
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

Technika és tervezés

A technika és tervezés tantárgy a problémamegoldó gondolkodást, a saját tapasztalás útján történő ismeretszerzést helyezi a középpontba, melynek eszköze a tanórákon megvalósuló kreatív tervező és alkotó munka, a hagyományos kézműves és a legmodernebb digitális technológiák felhasználásával. A tantervben kiemelt szerepet kap a tanulni tudás, az alkalmazás, a problémamegoldáson alapuló alkotás. Ezt szolgálják a kínált tevékenységek, a nevelés, a kompetenciafejlesztés és a műveltségterület leírt rendszere, az egyes elemek arányos megjelenítése.

A technika és tervezés tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A kommunikációs kompetenciák: A tantárgy tanulása során a tanuló elképzeléseit, terveit megoszthatja társaival, véleményét ütközteti, a különbségek tisztázásával konszenzusra jut. A tanórákon a csoportban végzett feladatmegoldás során a tanulónak együttműködési készségeit fejlesztve lehetősége nyílik építő jellegű párbeszédre. A tantárgy technikatörténeti ismeretei hozzájárulnak a régi korok – esetleg tájegységként eltérő – elnevezéseinek megismeréséhez és elsajátításához, amin keresztül bemutatható a gyakorlati tevékenységhez kapcsolódó nyelvhasználat gazdagsága, árnyaltsága és a tájnyelvi értékek.

A digitális kompetenciák: A tantárgy olyan értékrendet közvetít, melynek szerves része a környezet folyamatos észlelése, az információhoz jutás, az információk értékelése, beépülése a hétköznapi életbe.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A technika és tervezés a természettudományos tantárgyak – környezetismeret, természettudomány 5–6. évfolyam – előkészítésében, a tanult ismeretek szintetizálásában és gyakorlati alkalmazásában tölt be fontos szerepet. A célok eléréséhez széles körű, differenciált tevékenységrendszer alkalmaz, mellyel megalapozza a tanulók természettudományos és műszaki műveltségét, segíti a mindennapi életben felmerülő problémák megoldását.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tanuló a másokkal közösen végzett csoportos gyakorlati alkotótevékenységek révén szerez tapasztalatot a csoporttagokkal tervezett együttműködés kialakításának lehetőségeiről és a csoporton belüli vezetői, illetve végrehajtói szerepekről.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A tanulóban az iskolai tevékenysége során erősödik a cselekvő tudatosság, amely hozzájárul a munkára vonatkozó igényességhez, az életvitel aktív alakításához, fejlesztéséhez.

Cél a tanulók életében felmerülő komplex gyakorlati problémák megoldási készségének kialakítása, a cselekvés általi tanulás és fejlődés támogatása. A tanulók a tanulási folyamat során használható (működő, megehető, felvehető stb.) produktumokat hoznak létre valódi anyagokból, ezekhez az adott életkorban biztonságosan használható szerszámokat, eszközöket alkalmazva.

A tantárgy sajátossága, hogy a tanórai tevékenység gyakorlatközpontú; kiemelkedő jellemzője, hogy a tanulási folyamatban központi szerepet kap az ismereteken túlmutató tudásalkalmazás, ezért az értékelés elsősorban az alkotó folyamatra, a munkavégzési szokásokra, az elkészült produktumra irányul, és jelentős szerepet kap benne az elért sikerek, eredmények kiemelése, a pozitív megerősítés.

A tantárgy tanulása és tanítása során célszerű alkalmazni azokat a közismereti tárgyak keretében elsajátított ismereteket, amelyek segíthetnek a mindennapi életben felmerülő problémák megoldásában. Olyan cselekvőképesség kialakítása a cél, amelynek mozgatója a felelősségérzet és az elköteleződés, alapja pedig a megfelelő autonómia és nyitottság, megoldási komplexitás.

A tantárgy struktúrájában rugalmas, cselekvésre építő, tanulás- és tanulócentrikus. A megszerezhető tudás alkalmazható, s ezzel lehetővé teszi a tanuló számára a mindennapi életben használható és hasznos készségek kialakítását.

1. évfolyam

Az ember környezetet is átalakító tevékenységének, felelősségének megismerése, megértése nem új feladat az iskolát kezdő tanulók számára. Az óvodai élet során naponta végeztek munka jellegű tevékenységeket, egyrészt az önellátás, önkiszolgálás, másrészt a tárgyalkotás, a kézműves és óvodakerti tevékenységek terén. Minden óvodai munkatevékenység célja, hogy a gyerekek mintát követve bekapcsolódjanak, és örömmel vegyenek részt benne, megélik a sikert, büszkék legyenek munkájukra, épüljön, erősödjön motivációs bázisuk.

Az alapfokú képzés első nevelési-oktatási szakaszában erre a motivációs bázisra építve tervezhető a technika és tervezés tantárgy programja, középpontba helyezve az alkotótevékenységet, a munkát. Célszerűen játékba ágyazott minta és modellkövetés, tapasztalatszerzés, felfedezés, alkotás kell, hogy jellemezze a tanórákon megvalósuló aktív tanulási folyamatot. Az ismeretek szervezője az a környezeti tapasztalások során már kialakult szokásrend, amelyhez életvitelünkkel alkalmazkodunk, s amelynek szervező ismeretei és eseményei a néphagyományok, az ünnepek, a jeles napok.

Kiemelt feladat a kézügyesség életkori sajátosságoknak megfelelő fejlesztése. A tanórákon végzett tudatos, tervszerűen átalakító, megmunkáló tevékenységek magukba foglalják a különböző anyagok megismerését, a megmunkálhatóság megtapasztalását, a tervező és technológiai folyamatok alkalmazását, a munka során keletkező hulladékok környezettudatos elhelyezését.

Témakör: 1. Anyagok a környezetünkben		Óraszám: 4+ folyamatos
Fogalmak: természetes anyagok, mesterséges anyagok, termékek, magvak, fa, papír, fém, textil, fonal, műanyag, szín, árnyalat, szag, keménység, rugalmasság, felületi simaság		
Fejlesztési feladatok,	Javasolt tevékenységek	Tanulási eredmények

<p>ismeretek</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az érzékszervek és az érzékelés fajtáinak megismerése • Véleményformálás a társakkal közös tevékenység során • Tevékenység során együttműködési készségek fejlesztése • Környezettudatos döntéshozatal a megismert anyagok használata során • Építő jellegű párbeszéd alkalmazása • Kézügyesség fejlesztése • Természetes és mesterséges anyagok csoportosítása: fa, papír, fém, textil, fonal, műanyag • Az anyagok fajtái, tulajdonságai, felhasználhatóságuk • Anyagvizsgálatok érzékszervi úton 	<ul style="list-style-type: none"> • Tanulmányi séta: természetes anyagok, levelek, termések gyűjtése • Anyagok felhasználásának megfigyelése közvetlen környezetünkben • Termésfigurák, természetbábok készítése, figura tervezése, megfelelő formájú és méretű termések válogatása, becslés, tervezés • Őszi színek megfigyelése, formák összehasonlítása, asszociáció • Levélprézelés módszerének megismerése: levélkép készítése • Magkép készítése • Kavicsfestés • Csoportmunkában tájkép készítése magokból kirakott mozaikkal 	<ul style="list-style-type: none"> • az anyagok tulajdonságairól érzékszervi úton, önállóan szerez ismereteket – szín, alak, átlátszóság, szag, keménység, rugalmasság, felületi minőség; • alkotótevékenysége során figyelembe veszi az anyag tulajdonságait, felhasználhatóságát.
<p>Továbblépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

<p>Témakör: 2. Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés</p>		<p>Óraszám: 15+1</p>
<p>Fogalmak: természetes anyag, mesterséges anyag, anyagvizsgálat, anyagi tulajdonság, képlékenység, becslés, mérés, sablon, szálalás, hurkolás, fonás, csomózás, anyagtakarékosság, újrahasznosítás</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek</p>	<p>Javasolt tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Megfigyelő- és feladatmegoldó képesség fejlesztése • A kreativitás erősítése 	<ul style="list-style-type: none"> • Képlékeny anyagok tulajdonságainak megismerése, anyagvizsgálat érzékszervekkel • Képlékeny anyagok alakítása: 	<ul style="list-style-type: none"> • adott szempontok alapján egyszerűbb tárgyakat önállóan tervez, készít,

<ul style="list-style-type: none"> • Együttműködés és véleményformálás támogatása • Az önkifejezés és a kulturális tudatosság támogatása • Társas tanulási tevékenységek előtérbe helyezése • Tapasztalás támogatása munkatevékenységek útján • Felelős szerepvállalás és a munkamegosztás erősítése • Önálló ismeretszerzés támogatása • Biztonságos és balesetmentes eszközhasználat • A takarékoság iránti igény fejlesztése • Környezettudatos magatartás támogatása • Képlékeny anyagok tulajdonságai • Tárgykészítés képlékeny anyagból • A papír tulajdonságainak csoportosítása • Papírmunkák: <ul style="list-style-type: none"> • hajtogatás, gyűrés, sodrás • tépés, nyírás • díszítés • bábkészítés • A fa tulajdonságai, felhasználása • Famunkák: <ul style="list-style-type: none"> • darabolás • csiszolás 	<p>gyúrás, lapítás, gömbölyítés, hengerítés, mélyítés, kivájás, nyújtás, mintázás</p> <ul style="list-style-type: none"> • Edénykék, gyöngyök, szélcsengő készítése agyagból • Só-liszt gyurma készítése: figurák, mozgó kompozíció készítése • Mézeskalács-készítés • Hagyományos mesterségek megismerése • Papírfajták és tulajdonságaik megismerése, használatuk • Papír sodrásával, gömbölyítésével, gyűrt és sodrott papírból, papírgömböcskékből őszi fa, őszi kép készítése • Fatörzs és ágak készítése tépéssel, levelek nyírással, kúpos kialakítás nyírással, ragasztással • Legyezőhajtással, redőzéssel figurák készítése • Origamijelek ismerete alapján növény- és állatfigurák hajtogatása • Ünnepi és farsangi díszek készítése termésekből, papírból. Alaklemez, sablon használatával bábok, társasjáték, puzzle, kreatív játékok készítése • Papírszövés • Ismerkedés a fával, a fa használat, a faültetés fontossága, a fa tulajdonságainak megfigyelése • A fa darabolása, csiszolása, hegyezése • A hurkapálca töréspróbája • Marokkó készítése • Kép készítése hurkapálcából • Spatulából figurák, könyvjelző és ajándékkísérő készítése 	<p>alkalmazza a tanult munkafolyamatokat;</p> <ul style="list-style-type: none"> • saját és társai tevékenységét a kitűzött célok mentén, megadott szempontok szerint reálisan értékeli; • értékelés után megfogalmazza tapasztalatait, következtetéseket von le a későbbi eredményesebb munkavégzés érdekében; • felismeri, hogy tevékenysége során tud változtatni közvetlen környezetén, megóvhatja, javíthat annak állapotán; • rendet tart a környezetében; • törekszik a takarékos anyagfelhasználásra; • szelektíven gyűjti a hulladékot; • rendelkezik az életkorának megfelelő szintű problémafelismerési, problémamegoldási képességgel; • otthoni és iskolai környezetének, tevékenységeinek balesetveszélyes helyzetét felismeri, és ismeri megelőzésük módját; • takarékosan gazdálkodik az anyaggal, energiával, idővel;
---	---	---

<ul style="list-style-type: none"> • hegyezés • A fonalak csoportosítása, felhasználása • Fonalmunkák: <ul style="list-style-type: none"> • hurkolás • fonás • csomózás 	<ul style="list-style-type: none"> • Kunyhó készítése fonással • Vesszőfonással ajtókopogtató, mini kosár készítése • Mesterségek, műhelyek megismerése • Különböző fonalak, kötelek, cérnák vizsgálata. Növényi és állati eredet. Hogyan készül? Mire használják? • Csomók és masni kötése, sodrás, bojtkészítés, hármass fonás, körmön fonás, nemezelés, pomponkészítés 	<ul style="list-style-type: none"> • tudatosan megtartja az egészséges és biztonságos munkakörnyezetét; • az elvárt feladatokban önállóan dolgozik – elvégzi a műveletet; • társaival munkamegosztás szerint együttműködik a csoportos munkavégzés során; • felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét; • ismeri a környezetében fellelhető, megfigyelhető szakmák, hivatások jellemzőit.
<p>Továbblépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

<p>Témakör: 3. Otthon – család – életmód</p>		<p>Óraszám: 7</p>
<p>Fogalmak: lakás, otthon, család, életmód, családi ház, egészséges életmód, táplálkozás, higiénia, testápolás, öltözködés, veszélyforrás, baleset, háztartási baleset, háztartás, házimunka, munkamegosztás, napirend, szabadidő, környezet, környezetvédelem, hulladék, szelektív hulladékgyűjtés</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek</p>	<p>Javasolt tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Tapasztalatszerzés elősegítése a közvetlen környezet megismerése során • A környezetátalakítás következményeinek értelmezése • A környezet- és egészség tudatosság megalapozása • Ok-okozati 	<ul style="list-style-type: none"> • Beszámoló lakóhelyünkről • Saját településünk megismerése: utcák, terek elrendezése, házak, épületek, épület típusok, • A ház helyiségei, funkciójuk, berendezésük • Családtagok bemutatása, köszönés, bemutatkozás • Családi munkamegosztás, házimunka és napi tevékenységek, háztartási 	<ul style="list-style-type: none"> • ismeri a családellátó tevékenységeket, melyek keretében vállalt feladatait az iskolai önellátás során munkamegosztásban végzi – terítés, rendrakás, öltözködés, növények, állatok gondozása stb. • felismeri az egymásért

<p>összefüggések értelmezése</p> <ul style="list-style-type: none"> • Szokásrend kialakítása • A rendszeresség és a rendszeret iránti igény formálása • Biztonságos és balesetmentes eszközhasználat • A takarékoság iránti igény fejlesztése • Környezettudatos magatartás támogatása • Együttműködési képesség kialakítása és erősítése • Az önismeret fejlesztése • Lakásfajták csoportosítása • Egészséges életmód • Egészséges táplálkozás • Étkezési szokások, terítés • Személyi higiénia, tisztálkodás • Öltözködési szabályok • Háztartási balesetek • Munkamegosztás • Napirend, házirend • Környezetvédelem 	<p>munkák csoportosítása</p> <ul style="list-style-type: none"> • Napirend készítése • Étkezési szokások, az egészséges táplálkozás alapjai, egészséges életmód • Asztalterítés, asztali illemtan, asztalterítés, szalvétahajtogatás, meghívó, ültetőkártya készítése • Tisztálkodási szokások: személyi higiéniahoz, testápoláshoz kapcsolódó plakátok készítése • Napszaknak, évszaknak és alkalomnak megfelelő öltözködés: öltöztetőbabák, divatbemutató • Ruházat tisztántartása, szekrényrendezés • Környezetünk tisztán tartása. Alapvető takarítószeres és eszközök használata. Veszélyforrások: gyufa, gáz, elektromos áram balesetmentes használata • Növények a lakásban: növényápolás • Ötletgyűjtés a közvetlen környezetünkben keletkező hulladékok újrahasznosítására. 	<p>végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét;</p> <ul style="list-style-type: none"> • felismeri, hogy tevékenysége során tud változtatni közvetlen környezetén, megóvhatja, javíthat annak állapotán; • otthoni és iskolai környezetének, tevékenységeinek balesetveszélyes helyzeteket felismeri, és ismeri megelőzésük módját; • takarékosan gazdálkodik az anyaggal, energiával, idővel; • rendet tart a környezetében; • törekszik a takarékos anyagfelhasználásra; • szelektíven gyűjti a hulladékot; • ismeri az egészségmegőrzés tevékenységeit.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

<p>Témakör: 4. Jeles napok, ünnepek</p>		<p>Óraszám: 5</p>
<p>Fogalmak: jeles nap, jelkép, ünnep, népszokás, viselkedéskultúra, öltözködéskultúra, munkaszervezés, dekoráció, esztétika</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Magyarságtudat 	<ul style="list-style-type: none"> • Ünnepi díszek, szimbólumok 	<ul style="list-style-type: none"> • adott szempontok

<p>erősítése</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az ünnepléshez kötődő viselkedéskultúra és öltözködéskultúra elemeinek elsajátítása és betartása • Az ajándékozás kultúrájának elsajátítása • Tervek a családban • Esztétikai érzék fejlesztése • Közösen átélt élmények és érzések támogatása • Mikulás • Karácsony • Farsang • Március 15. • Húsvét • Anyák napja 	<p>készítése különböző anyagokból: mikulás, karácsonyfa, kokárda, zászló</p> <ul style="list-style-type: none"> • Csomagolástechnikák: különböző alakú ajándéktárgyak csomagolása • Hímes tojás készítése • Ajándéktárgyak, meghívók, üdvözlőkártyák készítése 	<p>alapján egyszerűbb tárgyakat készít, alkalmazza a tanult munkafolyamatokat;</p> <ul style="list-style-type: none"> • felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét; • ismeri a környezetében fellelhető, megfigyelhető szakmák, hivatások jellemzőit.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

<p>Témakör: 5. Közlekedés</p>		<p>Óraszám: 3+1+folyamatos</p>
<p>Fogalmak: gyalogos és kerékpáros közlekedés szabályai, tömegközlekedési eszközök, kulturált közlekedés, biztonságos járműhasználat</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek</p>	<p>Javasolt tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Saját felelősség felismerése a közlekedésben • Szabálykövető magatartás kialakítása • Balesetmentes közlekedés támogatása • Együttműködő és együttérző képesség fejlesztése • Etikus magatartás értelmezése és kialakítása 	<ul style="list-style-type: none"> • Séta az iskola környékén, figyelemfelhívás a veszélyhelyzetekre: gyalogos és kerékpáros közlekedés, úttesten való átkelés szabályai, közlekedési lámpa jelzéseinek ismerete, közlekedési szituációs játék • Jelzések, táblák megfigyelése • Helyes és helytelen viselkedés megfigyelése és elemzése • Gyalogosokra vonatkozó közlekedési jelzések és táblák 	<ul style="list-style-type: none"> • ismeri és használni, alkalmazni tudja a legfontosabb közlekedési lehetőségeket, szabályokat, viselkedési elvárásokat; • az elvárt feladatokban önállóan dolgozik – elvégzi a műveletet; • rendelkezik az életkorának megfelelő szintű

<ul style="list-style-type: none"> • A gyalogos és kerékpáros közlekedés legfontosabb szabályainak megismerése • A kulturált és biztonságos járműhasználat megismerése • A közlekedési szabályok és a járműhasználat gyakorlása szimulációs és valós közlekedési helyzetekben 	<p>megismerése</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tömegközlekedési eszközök megismerése • Udvariassági szabályok megismerése és alkalmazása 	<p>problémafelismerési, problémamegoldási képességgel.</p>
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

2. évfolyam

Az ember környezetet is átalakító tevékenységének, felelősségének megismerése, megértése nem új feladat az iskolát kezdő tanulók számára. Az óvodai élet során naponta végeztek munka jellegű tevékenységeket, egyrészt az önellátás, önkiszolgálás, másrészt a tárgyalás, a kézműves és óvodakerti tevékenységek terén. Minden óvodai munkatevékenység célja, hogy a gyerekek mintát követve bekapcsolódjanak, és örömmel vegyenek részt benne, megélik a sikert, büszkék legyenek munkájukra, épüljön, erősödjön motivációs bázisuk.

Az alapfokú képzés első nevelési-oktatási szakaszában erre a motivációs bázisra építve tervezhető a technika és tervezés tantárgy programja, középpontba helyezve az alkotótevékenységet, a munkát. Célszerűen játékba ágyazott minta és modellkövetés, tapasztalatszerzés, felfedezés, alkotás kell, hogy jellemezze a tanórákon megvalósuló aktív tanulási folyamatot. Az ismeretek szervezője az a környezeti tapasztalások során már kialakult szokásrend, amelyhez életvitelünkkel alkalmazkodunk, s amelynek szervező ismeretei és eseményei a néphagyományok, az ünnepek, a jeles napok.

Kiemelt feladat a kézügyesség életkori sajátosságoknak megfelelő fejlesztése. A tanórákon végzett tudatos, tervszerűen átalakító, megmunkáló tevékenységek magukba foglalják a különböző anyagok megismerését, a megmunkálhatóság megtapasztalását, a tervező és technológiai folyamatok alkalmazását, a munka során keletkező hulladékok környezettudatos elhelyezését.

Témakör: 1. Anyagok a környezetünkben

Óraszám: 4+ folyamatos

Fogalmak: természetes anyagok, mesterséges anyagok, termékek, magvak, fa, papír, fém, textil, fonal, műanyag, szín, árnyalat, átlátszóság, szag, keménység, rugalmasság, felületi simaság		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Javasolt tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • Az érzékszervek és az érzékelés fajtáinak megismerése • Véleményformálás a társakkal közös tevékenység során • Tevékenység során együttműködési készségek fejlesztése • Környezettudatos döntéshozatal a megismert anyagok használata során • Építő jellegű párbeszéd alkalmazása • Kézügyesség fejlesztése • Természetes és mesterséges anyagok csoportosítása: fa, papír, fém, textil, fonal, műanyag • Az anyagok fajtái, tulajdonságai, felhasználhatóságuk • Anyagvizsgálatok érzékszervi úton 	<ul style="list-style-type: none"> • Tanulmányi séta: természetes anyagok, levelek, termékek gyűjtése • Anyagok felhasználásának megfigyelése közvetlen környezetünkben • Termésfigurák, termésbábok készítése, figura tervezése, megfelelő formájú és méretű termékek válogatása, becslés, tervezés • Őszi színek megfigyelése, formák összehasonlítása, asszociáció • Levélprézelés módszerének megismerése: levélkép készítése • Magkép készítése • Kavicsfestés • Csoportmunkában tájkép készítése magokból kirakott mozaikkal 	<ul style="list-style-type: none"> • az anyagok tulajdonságairól érzékszervi úton, önállóan szerez ismereteket – szín, alak, átlátszóság, szag, keménység, rugalmasság, felületi minőség; • alkotótevékenysége során figyelembe veszi az anyag tulajdonságait, felhasználhatóságát.
Továbblépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: 2. Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés	Óraszám: 15+1	
Fogalmak: természetes anyag, mesterséges anyag, anyagvizsgálat, anyagi tulajdonság, képlékenység, becslés, mérés, sablon, szálal anyag, hurkolás, fonás, csomózás, anyagtakarékosság, újrahasznosítás		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Javasolt tevékenységek	Tanulási eredmények

<ul style="list-style-type: none"> • Megfigyelő- és feladatmegoldó képesség fejlesztése • A kreativitás erősítése • Együttműködés és véleményformálás támogatása • Az önkifejezés és a kulturális tudatosság támogatása • Társas tanulási tevékenységek előtérbe helyezése • Tapasztalás támogatása munkatevékenységek útján • Felelős szerepvállalás és a munkamegosztás erősítése • Önálló ismeretszerzés támogatása • Biztonságos és balesetmentes eszközhasználat • A takarékoság iránti igény fejlesztése • Környezettudatos magatartás támogatása • Képlékeny anyagok tulajdonságai • Tárgykészítés képlékeny anyagból • A papír tulajdonságainak csoportosítása • Papírmunkák: <ul style="list-style-type: none"> • hajtogatás, gyűrés, sodrás • tépés, nyírás • díszítés • bábkészítés • A fa tulajdonságai, 	<ul style="list-style-type: none"> • Képlékeny anyagok tulajdonságainak megismerése, anyagvizsgálat érzékszervekkel • Képlékeny anyagok alakítása: gyűrés, lapítás, gömbölyítés, hengerítés, mélyítés, kivájás, nyújtás, mintázás • Edénykék, gyöngyök, szélcsengő készítése agyagból • Só-liszt gyurma készítése: figurák, mozgó kompozíció készítése • Mézeskalács-készítés • Hagyományos mesterségek megismerése • Papírfajták és tulajdonságaik megismerése, használatuk • Papír sodrásával, gömbölyítésével, gyűrt és sodrott papírból, papírgömböcskékből őszi fa, őszi kép készítése • Fatörzs és ágak készítése tépéssel, levelek nyírással, kúpos kialakítás nyírással, ragasztással • Legyezőhajtással, redőzéssel figurák készítése • Origamijelek ismerete alapján növény- és állatfigurák hajtogatása • Ünnepi és farsangi díszek készítése termésekből, papírból. Alaklemez, sablon használatával bábok, társasjáték, puzzle, kreatív játékok készítése • Papírszövés • Ismerkedés a fával, a fa haszna, a faültetés fontossága, a fa tulajdonságainak megfigyelése • A fa darabolása, csiszolása, hegyezése • A hurkapálca töréspróbája 	<ul style="list-style-type: none"> • adott szempontok alapján egyszerűbb tárgyakat önállóan tervez, készít, alkalmazza a tanult munkafolyamatokat; • egyszerű szöveges, rajzos és képi utasításokat hajt végre a tevékenysége során; • alkotótevékenysége során előkészítő, alakító, szerelő és felületkezelő műveleteket végez el; • saját és társai tevékenységét a kitűzött célok mentén, megadott szempontok szerint reálisan értékeli; • értékelés után megfogalmazza tapasztalatait, következtetéseket von le a későbbi eredményesebb munkavégzés érdekében; • felismeri, hogy tevékenysége során tud változtatni közvetlen környezetén, megóvhatja, javíthat annak állapotán; • rendet tart a környezetében; • törekszik a takarékos anyagfelhasználásra; • szelektíven gyűjti a hulladékot; • rendelkezik az életkorának megfelelő szintű
---	--	---

<p>felhasználása</p> <ul style="list-style-type: none"> • Famunkák: <ul style="list-style-type: none"> • darabolás • csiszolás • hegyezés • A fonalak csoportosítása, felhasználása • Fonalmunkák: <ul style="list-style-type: none"> • hurkolás • fonás • csomózás 	<ul style="list-style-type: none"> • Marokkó készítése • Kép készítése hurkapálcából • Spatulából figurák, könyvjelző és ajándékkísérő készítése • Kunyhó készítése fonással • Vesszőfonással ajtókopogtató, mini kosár készítése • Mesterségek, műhelyek megismerése • Különböző fonalak, kötelek, cérnák vizsgálata. Növényi és állati eredet. Hogyan készül? Mire használják? • Csomók és masni kötése, sodrás, bojtkészítés, hármass fonás, körmön fonás, nemezelés, pomponkészítés 	<p>problémafelismerési, problémamegoldási képességgel;</p> <ul style="list-style-type: none"> • otthoni és iskolai környezetének, tevékenységeinek balesetveszélyes helyzeteit felismeri, és ismeri megelőzésük módját; • takarékosan gazdálkodik az anyaggal, energiával, idővel; • tudatosan megtartja az egészséges és biztonságos munkakörnyezetét; • az elvárt feladatokban önállóan dolgozik – elvégzi a műveletet; • társaival munkamegosztás szerint együttműködik a csoportos munkavégzés során; • felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét; • ismeri a környezetében fellelhető, megfigyelhető szakmák, hivatások jellemzőit.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

<p>Témakör: 3. Otthon – család – életmód</p>	<p>Óraszám: 7</p>
<p>Fogalmak: lakás, otthon, család, életmód, családi ház, lakberendezés, egészséges életmód, táplálkozás, higiénia, testápolás, öltözködés, veszélyforrás, baleset, háztartási baleset, háztartás, házimunka,</p>	

munkamegosztás, időbeosztás, napirend, szabadidő, takarékoság, környezet, környezetvédelem, hulladék, szelektív hulladékgyűjtés

Fejlesztési feladatok, ismeretek	Javasolt tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • Tapasztalatszerzés elősegítése a közvetlen környezet megismerése során • A környezetátalakítás következményeinek értelmezése • A környezet- és egészség tudatosság megalapozása • Ok-okozati összefüggések értelmezése • Szokásrend kialakítása • A rendszeresség és a rendszeret iránti igény formálása • Biztonságos és balesetmentes eszközhasználat • A takarékoság iránti igény fejlesztése • Környezettudatos magatartás támogatása • Együttműködési képesség kialakítása és erősítése • Az önismeret fejlesztése • Lakásfajták csoportosítása • Lakástervek készítése • Lakásépítés építőelemekkel • Erőforrások a háztartásban – áram, gáz, víz • Lakberendezés • Egészséges életmód 	<ul style="list-style-type: none"> • Beszámolók lakóhelyünkről • Saját településünk megismerése: utcák, terek elrendezése, házak, épületek, épülettípusok, lakásfajták • A ház helyiségei, funkciójuk, berendezésük • Építőelemekkel házak építése • Építés alapformára, körvonalrajz, alaprajz készítése • Különleges építmények tervezése • A szoba berendezése: bútorok készítése • Családtagok bemutatása, köszönés, bemutatkozás • Családi munkamegosztás, házimunka és napi tevékenységek, háztartási munkák csoportosítása • Napirend készítése • Étkezési szokások, az egészséges táplálkozás alapjai, egészséges életmód • Napi étrend készítése: élelmiszerek, ételek, italok, vitaminok • Egyszerű ételkészítés • Asztalterítés, asztali illemtan, asztalterítés, szalvétahajtogatás, meghívó, ültetőkártya készítése • Tisztálkodási szokások: személyi higiéniahoz, testápoláshoz kapcsolódó plakátok készítése • Napszaknak, évszaknak és alkalomnak megfelelő öltözködés: öltöztetőbabák, divatbemutató 	<ul style="list-style-type: none"> • ismeri a családellátó tevékenységeket, melyek keretében vállalt feladatait az iskolai önellátás során munkamegosztásban végzi – terítés, rendrakás, öltözködés, növények, állatok gondozása stb. • felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét; • felismeri, hogy tevékenysége során tud változtatni közvetlen környezetén, megóvhatja, javíthat annak állapotán; • otthoni és iskolai környezetének, tevékenységeinek balesetveszélyes helyzeteit felismeri, és ismeri megelőzésük módját; • takarékosan gazdálkodik az anyaggal, energiával, idővel; • rendet tart a környezetében; • törekszik a takarékos anyagfelhasználásra; • szelektíven gyűjti a hulladékot; • ismeri a tudatos vásárlás néhány fontos elemét;

<ul style="list-style-type: none"> • Egészséges táplálkozás • Étkezési szokások, terítés • Személyi higiénia, tisztálkodás • Öltözködési szabályok • Háztartási balesetek • Munkamegosztás • Napirend, házi rend • Takarékoskodás • Környezetvédelem 	<ul style="list-style-type: none"> • Ruházat tisztántartása, szekrényrendezés • Környezetünk tisztán tartása. Alapvető takarítószeres és eszközök használata. Veszélyforrások: gyufa, gáz, elektromos áram balesetmentes használata • Növények a lakásban: növényápolás • Ötletgyűjtés a közvetlen környezetünkben keletkező hulladékok újrahasznosítására. 	<ul style="list-style-type: none"> • ismeri az egészségmegőrzés tevékenységeit.
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: 4. Jeles napok, ünnepek		Óraszám: 5
Fogalmak: jeles nap, jelkép, ünnep, népszokás, viselkedéskultúra, öltözködéskultúra, munkaszervezés, dekoráció, esztétika		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Javasolt tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • Magyarságtudat erősítése • Az ünnepléshez kötődő viselkedéskultúra és öltözködéskultúra elemeinek elsajátítása és betartása • Az ajándékozás kultúrájának elsajátítása • Tervek a családban • Esztétikai érzék fejlesztése • Közösen átélt élmények és érzések támogatása • Mikulás • Karácsony • Farsang • Március 15. • Húsvét 	<ul style="list-style-type: none"> • Ünnepi díszek, szimbólumok készítése különböző anyagokból: mikulás, karácsonyfa, kokárda, zászló • Csomagolástechnikák: különböző alakú ajándéktárgyak csomagolása • Hímes tojás készítése • Ajándéktárgyak, meghívók, üdvözlőkártyák készítése 	<ul style="list-style-type: none"> • adott szempontok alapján egyszerűbb tárgyakat önállóan tervez, készít, alkalmazza a tanult munkafolyamatokat; • alkotótevékenysége során figyelembe veszi az anyag tulajdonságait, felhasználhatóságát; • felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét; • ismeri a környezetében fellelhető, megfigyelhető szakmák, hivatások jellemzőit.

• Anyák napja		
Továbblépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: 5. Közlekedés	Óraszám: 3+1+folyamatos
-------------------------------	--------------------------------

Fogalmak: gyalogos és kerékpáros közlekedés szabályai, tömegközlekedési eszközök, kulturált közlekedés, biztonságos járműhasználat

Fejlesztési feladatok, ismeretek	Javasolt tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • Saját felelősség felismerése a közlekedésben • Szabálykövető magatartás kialakítása • Balesetmentes közlekedés támogatása • Együttműködő és együttérző képesség fejlesztése • Etikus magatartás értelmezése és kialakítása • A gyalogos és kerékpáros közlekedés legfontosabb szabályainak megismerése • A kulturált és biztonságos járműhasználat megismerése • A közlekedési szabályok és a járműhasználat gyakorlása szimulációs és valós közlekedési helyzetekben 	<ul style="list-style-type: none"> • Séta az iskola környékén, figyelemfelhívás a veszélyhelyzetekre: gyalogos és kerékpáros közlekedés, útesten való átkelés szabályai, közlekedési lámpa jelzéseinek ismerete, közlekedési szituációs játék • Jelzések, táblák megfigyelése • Helyes és helytelen viselkedés megfigyelése és elemzése • Gyalogosokra vonatkozó közlekedési jelzések és táblák megismerése • Tömegközlekedési eszközök megismerése • Udvariassági szabályok megismerése és alkalmazása 	<ul style="list-style-type: none"> • ismeri és használni, alkalmazni tudja a legfontosabb közlekedési lehetőségeket, szabályokat, viselkedési elvárásokat; • az elvárt feladatokban önállóan dolgozik – elvégzi a műveletet; • rendelkezik az életkorának megfelelő szintű problémafelismerési, problémamegoldási képességgel.

Tovább lépés feltétele:

A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.

3. évfolyam

Az ember környezetéről, környezetátalakító tevékenységéről és felelősségének megismeréséről az első két évfolyamon tanári segítséggel szerzett információk birtokában a harmadik és negyedik évfolyamos tanulók már önálló ismeretszerzésre képesek. A munka jellegű tevékenységek sora az életkori sajátosságoknak megfelelően évről évre bővül, az eszközök és szerszámok használata egyre nagyobb biztonsággal történik.

Munkájuk során fokozódik a tanulók önállósága, így már saját terv alapján dolgozva készítik el a munkadarabokat. Egyéni és csoportos munkában is jól szervezeten dolgoznak. Erősödik belső motivációjuk, megélik az alkotás örömét, büszkék munkáikra. Felfedezik és elismerik saját és mások kiemelkedő munkáit, ugyanakkor a hibák azonosítása után képesek a javító szándékú korrigálásra.

A nevelés-oktatás középpontjában az alkotótevékenység, a tapasztalati úton történő tanulás és a munka áll. Mindezt játékos tapasztalatszerzés, felfedezés, alkotás jellemzi. A tanulók rendszerszemléletének kialakulását elősegíti az évszakok körforgásának, a napirendnek, a néphagyományoknak, az ünnepeknek és a jeles napoknak a megismerése.

Az életkori sajátosságok mentén kiemelt szempont a kézügyesség fejlesztése. A tanórákon végzett tudatos, tervszerűen átalakító, megmunkáló tevékenységek magukba foglalják a különféle anyagok, azok megmunkálhatóságának megismerését, megtapasztalását, a tervező és technológiai folyamatok alkalmazását, a munka során keletkező hulladékok környezettudatos elhelyezését.

Témakör: 1. Anyagok a környezetünkben		Óraszám: 4+ folyamatos
Fogalmak: anyag, alapanyag, termék, fizikai tulajdonság, technológiai tulajdonság, anyagvizsgálat		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none">• Véleményalkotás erősítése;• A társakkal való közös tevékenység támogatása;• Együttműködési készségek fejlesztése közös tevékenység során;• Környezettudatos döntéshozatal elősegítése az anyaghasználat során;• Építő jellegű párbeszéd alkalmazása;• Kézügyesség fejlesztése;	<ul style="list-style-type: none">• Természetes és mesterséges környezet megfigyelése;• Különböző termékek, természeti anyagok tapasztalati úton történő megismerése, felhasználása;• Természetes és mesterséges anyagokból készült tárgyak gyűjtése, csoportosítása, környezettudatos felhasználásuk;• Természetes és mesterséges anyagok közötti kapcsolat vizsgálata: nyersanyag-alapanyag-termék;• A környezetátalakító tevékenységek csoportosítása.	<ul style="list-style-type: none">• az anyagok tulajdonságairól érzékszervi úton, önállóan szerez ismereteket – szín, alak, átlátszóság, szag, keménység, rugalmasság, felületi minőség;• alkotótevékenysége során figyelembe veszi az anyag tulajdonságait, felhasználhatóságát.

<ul style="list-style-type: none"> • Anyagvizsgálat • Az anyagok tulajdonságai; • Az anyagok felhasználási lehetőségei. 	<p>Az ember környezet alakító tevékenysége és ennek következményei;</p> <ul style="list-style-type: none"> • A gyűjtött természetes anyagokból kép készítése; • 	
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

<p>Témakör: 2. Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés</p>		<p>Óraszám: 15+1</p>
<p>Fogalmak: anyagvizsgálat, termelés, makett, modell, alaprajz, méret, mérés, előöltés, díszítőöltés, veszélyforrás, baleset, segítségnyújtás, újrahasznosítás, szelektív hulladékgyűjtés</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek</p>	<p>Javasolt tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<p>Önálló tervezés és kivitelezés támogatása</p> <p>A kreativitás erősítése</p> <ul style="list-style-type: none"> • Munkafolyamatok algoritmizálása • Pontos munkavégzés iránti igény fejlesztése • Társas tanulási tevékenységek előtérbe helyezése • Felelős szerepvállalás és a munkamegosztás erősítése • A segítségnyújtás és kérés szabályainak értelmezése • Reális értékelési készség fejlesztése • Fejlesztő hatású véleményformálás • Szükséges korrekciók elvégzésének elősegítése • Balesetmentes eszközhasználat fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> • Anyagvizsgálatok végzése a felhasználhatóság szempontjából • Mit miből készítünk, és miért? • Figurák, apróbb használati tárgyak készítése képlékeny anyagokból • A papír tulajdonságainak vizsgálata, funkciónak megfelelő alkalmazása • Állatkert és virágos kert készítése hajtogatással • Térbeli dekorációk papírból, papírcsíkból • Ötletes képeslapok, meghívók tervezése, készítése • Ajándék- és tároló dobozok készítése karcolással, hajlítással • Vár, papírház vagy manóház készítése kartonpapírból • A fa tulajdonságainak megismerése felhasználhatóság szempontjából • A textilek csoportosítása felhasználásuk szerint • Textilgyűjtemény készítése 	<ul style="list-style-type: none"> • adott szempontok alapján egyszerűbb tárgyakat önállóan tervez, készít, alkalmazza a tanult munkafolyamatokat; • egyszerű szöveges, rajzos és képi utasításokat hajt végre a tevékenysége során; • alkotótevékenysége során előkészítő, alakító, szerelő és felületkezelő műveleteket végez el; • saját és társai tevékenységét a kitűzött célok mentén, megadott szempontok szerint reálisan értékeli; • értékelés után megfogalmazza tapasztalatait, következtetéseket von le a későbbi eredményesebb munkavégzés érdekében;

<ul style="list-style-type: none"> • A takarékoság iránti igény fejlesztése • Környezettudatos magatartás támogatása • Anyagvizsgálatok felhasználhatósági szempontok alapján • Tárgykészítés képlékeny anyagból • A papír tulajdonságai, felhasználhatósága • Papírmunkák: <ul style="list-style-type: none"> • egyenesen, vonal mentén tép, hajtogat • ollóval egyenesen és körív mentén nyír • vastagabb anyagokat hajlítás előtt vonalzó mentén bekarcol • A fa tulajdonságai, felhasználása • Famunkák: <ul style="list-style-type: none"> • darabolás • csiszolás • hegyezés • A textilek csoportosítása, felhasználása • Fonalmunkák: <ul style="list-style-type: none"> • szövés szövőkereten vagy madzagszövőn • cérnát tűbe fűz önállóan vagy tűbefűző segítségével • gombvarrás • előöltés • díszítőöltés 	<ul style="list-style-type: none"> • Öltésfajták megismerése: előöltés, díszítő öltések • Használati tárgyak készítése megfelelő textilből kézi varrással: zsebkendő-, toll- vagy mobiltelefon-tartó • A szövés technikájának megismerése szövőkeret vagy madzagszövő segítségével 	<ul style="list-style-type: none"> • felismeri, hogy tevékenysége során tud változtatni közvetlen környezetén, megóvhatja, javíthat annak állapotán; • rendet tart a környezetében; • törekszik a takarékos anyagfelhasználásra; • szelektíven gyűjti a hulladékot; • rendelkezik az életkorának megfelelő szintű problémafelismerési, problémamegoldási képességgel; • otthoni és iskolai környezetének, tevékenységeinek balesetveszélyes helyzeteit felismeri, és ismeri megelőzésük módját; • takarékosan gazdálkodik az anyaggal, energiával, idővel; • tudatosan megtartja az egészséges és biztonságos munkakörnyezetét; • az elvárt feladatokban önállóan dolgozik – elvégzi a műveletet; • társaival munkamegosztás szerint együttműködik a csoportos munkavégzés során; • felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét; ismeri a környezetében fellelhető, megfigyelhető szakmák, hivatások jellemzőit
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

Témakör: 3. Otthon – család – életmód		Óraszám: 7
Fogalmak: ház, lakás, otthon, modell, tápanyagok, életmód, veszélyforrás, lakberendezés, baleset, munkamegosztás, időbeosztás, környezetvédelem, szemét, hulladék		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Javasolt tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • A környezetátalakítás fontos szabályainak alkalmazása • Az önállóság fokozása • A közösségen belüli segítőkészség fejlesztése • A tevékenységek végzése közben egymás segítő támogatása • A megszerzett munkatapasztalatok alkalmazása • Az alkotás örömeinek átélése egyéni és csapatmunkában • A munkamegosztás előnyeinek kihasználása • Reális értékelés kialakítása • A tolerancia és az empátia fejlesztése • Közös alkotott szabályok betartása • Jó szándékú véleményformálás támogatása • Különböző kultúrák és a másság elfogadása • Szokásrend kialakítása • Házak, lakások, otthonok • Modellkészítés • Otthon a lakásban 	<ul style="list-style-type: none"> • Különböző típusú házak megfigyelése környezetünkben • Lakópark készítése kisebb dobozokból • Lakásmodell készítése építőjáték vagy szerelőkészlet segítségével • Apróbb dobozok segítségével babaház berendezése • A lakás tisztántartásához napi- és hetirend készítése, ezeknek a munkáknak az elosztása a családban • A lakásban leggyakrabban található növények ápolásának megismerése • Az egészséges tápanyagok megismerése, melynek alapján változatos étrend összeállítása • Egyszerű ételek, italok készítése • Ünnepi asztal terítése • Szülinapi zsúr kellékeinek elkészítése • A tisztálkodáshoz szükséges kozmetikumok kiválasztása • Alkalmhoz illő öltözet és az életkornak megfelelő divat követése • A háztartás gépeinek megismerése, ezek biztonságos használata 	<ul style="list-style-type: none"> • ismeri a családellátó tevékenységeket, melyek keretében vállalt feladatait az iskolai önellátás során munkamegosztásban végzi – terítés, rendrakás, öltözködés, növények, állatok gondozása stb.; • felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét; • felismeri, hogy tevékenysége során tud változtatni közvetlen környezetén, megóvhatja, javíthat annak állapotán; • otthoni és iskolai környezetének, tevékenységeinek balesetveszélyes helyzeteket felismeri, és ismeri megelőzésük módját; • takarékosan gazdálkodik az anyaggal, energiával, idővel; • rendet tart a környezetében; • törekszik a takarékos anyagfelhasználásra;

<ul style="list-style-type: none"> • Otthonunk tárgyai • Növényápolás • Egészséges tápanyagok • Változatos étkezés • Terítés, tálalás • Ételkészítés • Egészséges életmód, napirend • Öltözködés • Takarékoskodás • Munkamegosztás a családban • Háztartási balesetek • Környezetvédelem 		<ul style="list-style-type: none"> • szelektíven gyűjti a hulladékot; • ismeri a tudatos vásárlás néhány fontos elemét; • ismeri az egészségmegőrzés tevékenységeit.
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: 4. Jeles napok, ünnepek		Óraszám: 5
Fogalmak: népszokás, hagyomány, nemzeti érték, viselkedéskultúra, öltözködéskultúra		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Javasolt tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • Az ünnepi szokások megőrzése • Kulturált ünneplés • Közös értékek, szokások, hagyományok őrzése • Nemzeti értékeink és hőseink iránti tisztelet erősítése • Mikulás • Karácsony • Farsang • Március 15. • Húsvét • Anyák napja 	<ul style="list-style-type: none"> • Esztétikus dekorációk tervezése és készítése népi, vallási, nemzeti és családi ünnepekre különböző anyagokból • Ünnepekhez kapcsolódó egyszerű hagyományos ételek készítése • A magyar népviselet és népszokások megismerése: memóriakártyák készítése 	<ul style="list-style-type: none"> • adott szempontok alapján egyszerűbb tárgyakat önállóan tervez, készít, alkalmazza a tanult munkafolyamatokat; • alkotótevékenysége során figyelembe veszi az anyag tulajdonságait, felhasználhatóságát;
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: 5. Közlekedés		Óraszám: 3+1+folyamatos
Fogalmak: úttest, kerékpárút, gyalogosforgalom, tömegközlekedés, helyi és helyközi közlekedés, biztonsági és udvariassági szabályok, térképismeret, útvonalterv		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Javasolt tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • A tömegközlekedés során alkalmazott magatartás és szokások megszilárdítása • A gyalogos és kerékpáros közlekedési szabályok megerősítése • Közlekedési eszközök megismerése, környezettudatos használatuk • A közlekedéssel kapcsolatos veszélyérzet kialakítása • A közlekedési balesetek lehetséges okainak felismerése és megelőzése • Figyelem és elővigyázatosság fejlesztése • A gyalogos és kerékpáros közlekedés szabályai, lakott területen és lakott területen kívül • Az úttest részei; útburkolati jelek • Kerékpárosok és gyalogosok viszonya a közösen használt területeken • Közlekedési 	<ul style="list-style-type: none"> • A közlekedési eszközök csoportosítása környezetvédelmi szempontból • Társasjáték készítése a gyalogos és a kerékpáros közlekedési szabályokhoz kapcsolódó 	<ul style="list-style-type: none"> • ismeri és használni, alkalmazni tudja a legfontosabb közlekedési lehetőségeket, szabályokat, viselkedési elvárásokat; • az elvárt feladatokban önállóan dolgozik – elvégzi a műveletet; • rendelkezik az életkorának megfelelő szintű problémafelismerési és problémamegoldási képességgel.

környezetben alkalmazható viselkedési normák		
Továbblépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

4. évfolyam

Az ember környezetéről, környezetátalakító tevékenységéről és felelősségének megismeréséről az első két évfolyamon tanári segítséggel szerzett információk birtokában a harmadik és negyedik évfolyamos tanulók már önálló ismeretszerzésre képesek. A munka jellegű tevékenységek sora az életkori sajátosságoknak megfelelően évről évre bővül, az eszközök és szerszámok használata egyre nagyobb biztonsággal történik.

Munkájuk során fokozódik a tanulók önállósága, így már saját terv alapján dolgozva készítik el a munkadarabokat. Egyéni és csoportos munkában is jól szervezeten dolgoznak. Erősödik belső motivációjuk, megélik az alkotás örömét, büszkék munkáikra. Felfedezik és elismerik saját és mások kiemelkedő munkáit, ugyanakkor a hibák azonosítása után képesek a javító szándékú korrigálásra.

A nevelés-oktatás középpontjában az alkotótevékenység, a tapasztalati úton történő tanulás és a munka áll. Mindezt játékos tapasztalatszerzés, felfedezés, alkotás jellemzi. A tanulók rendszerszemléletének kialakulását elősegíti az évszakok körforgásának, a napirendnek, a néphagyományoknak, az ünnepeknek és a jeles napoknak a megismerése.

Az életkori sajátosságok mentén kiemelt szempont a kézügyesség fejlesztése. A tanórákon végzett tudatos, tervszerűen átalakító, megmunkáló tevékenységek magukba foglalják a különféle anyagok, azok megmunkálhatóságának megismerését, megtapasztalását, a tervező és technológiai folyamatok alkalmazását, a munka során keletkező hulladékok környezettudatos elhelyezését.

Témakör: 1. Anyagok a környezetünkben		Óraszám: 4+ folyamatos
Fogalmak: anyag, alapanyag, termék, fizikai tulajdonság, technológiai tulajdonság, anyagvizsgálat		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> Véleményalkotás erősítése; A társakkal való közös tevékenység támogatása; Együttműködési készségek fejlesztése közös tevékenység során; 	<ul style="list-style-type: none"> Természetes és mesterséges környezet megfigyelése; Különböző termékek, természeti anyagok tapasztalati úton történő megismerése, felhasználása; Természetes és mesterséges anyagokból készült tárgyak gyűjtése, csoportosítása, 	<ul style="list-style-type: none"> az anyagok tulajdonságairól érzékszervi úton, önállóan szerez ismereteket – szín, alak, átlátszóság, szag, keménység, rugalmasság, felületi minőség;

<ul style="list-style-type: none"> • Környezettudatos döntéshozatal elősegítése az anyaghasználat során; • Építő jellegű párbeszéd alkalmazása; • Kézügyesség fejlesztése; • Anyagvizsgálat • Az anyagok tulajdonságai; • Az anyagok felhasználási lehetőségei. 	<p>környezettudatos felhasználásuk;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Természetes és mesterséges anyagok közötti kapcsolat vizsgálata: nyersanyag-alapanyag-termék; • A környezetátalakító tevékenységek csoportosítása. Az ember környezetalakító tevékenysége és ennek következményei; • A gyűjtött természetes anyagokból kép készítése; • Különböző éghajlatú lakások készítése természetes és mesterséges anyagokból. 	<ul style="list-style-type: none"> • alkotótevékenysége során figyelembe veszi az anyag tulajdonságait, felhasználhatóságát.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

<p>Témakör: 2. Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés</p>		<p>Óraszám: 15+1</p>
<p>Fogalmak: anyagvizsgálat, termelés, makett, modell, alaprajz, méret, mérés, előöltés, díszítőöltés, veszélyforrás, baleset, segítségnyújtás, újrahasznosítás, szelektív hulladékgyűjtés</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek</p>	<p>Javasolt tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<p>Önálló tervezés és kivitelezés támogatása</p> <p>A kreativitás erősítése</p> <ul style="list-style-type: none"> • Munkafolyamatok algoritmizálása • Pontos munkavégzés iránti igény fejlesztése • Társas tanulási tevékenységek előtérbe helyezése • Felelős szerepvállalás és a munkamegosztás erősítése 	<ul style="list-style-type: none"> • Anyagvizsgálatok végzése a felhasználhatóság szempontjából • Mit miből készítünk, és miért? • Figurák, apróbb használati tárgyak készítése képlékeny anyagokból • A papír tulajdonságainak vizsgálata, funkcióinak megfelelő alkalmazása • Állatkert és virágos kert készítése hajtogatással • Térbeli dekorációk papírból, papírcsíkból • Ötletes képeslapok, meghívók 	<ul style="list-style-type: none"> • adott szempontok alapján egyszerűbb tárgyakat önállóan tervez, készít, alkalmazza a tanult munkafolyamatokat; • egyszerű szöveges, rajzos és képi utasításokat hajt végre a tevékenysége során; • alkotótevékenysége során előkészítő, alakító, szerelő és felületkezelő műveleteket végez el; • saját és társai tevékenységét

<ul style="list-style-type: none"> • A segítségnyújtás és kérés szabályainak értelmezése • Reális értékelési készség fejlesztése • Fejlesztő hatású véleményformálás • Szükséges korrekciók elvégzésének elősegítése • Balesetmentes eszközhasználat fejlesztése • A takarékoság iránti igény fejlesztése • Környezettudatos magatartás támogatása • Anyagvizsgálatok felhasználhatósági szempontok alapján • Tárgykészítés képlékeny anyagból • A papír tulajdonságai, felhasználhatósága • Papírmunkák: <ul style="list-style-type: none"> • egyenesen, vonal mentén tép, hajtogat • ollóval egyenesen és körív mentén nyír • vastagabb anyagokat hajlítás előtt vonalzó mentén bekarcol • A fa tulajdonságai, felhasználása • Famunkák: <ul style="list-style-type: none"> • darabolás • csiszolás • hegyezés • A textilek csoportosítása, felhasználása • Fonalmunkák: <ul style="list-style-type: none"> • szövés szövőkereten vagy madzagszövőn • cérnát tübe fűz önállóan vagy tübefűző segítségével • gombvarrás 	<p>tervezése, készítése</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ajándék- és tároló dobozok készítése karcolással, hajlítással • Vár, papírház vagy manóház készítése kartonpapírból • Modellek készítése alaklemez segítségével íves és egyenes nyírással • A fa tulajdonságainak megismerése felhasználhatóság szempontjából • Képket, kulcstartó, kisautó, poháralátét készítése darabolással, csiszolással, hegyezéssel • A textilek csoportosítása felhasználásuk szerint • Textilgyűjtemény készítése • Öltésfajták megismerése: előöltés, díszítő öltések • Használati tárgyak készítése megfelelő textilből kézi varrással: zsebkendő-, toll- vagy mobiltelefon-tartó • Bábok, kabalafigurák, tűpárna készítése gombvarrással • A szövés technikájának megismerése szövőkeret vagy madzagszövő segítségével 	<p>a kitűzött célok mentén, megadott szempontok szerint reálisan értékeli;</p> <ul style="list-style-type: none"> • értékelés után megfogalmazza tapasztalatait, következtetéseket von le a későbbi eredményesebb munkavégzés érdekében; • felismeri, hogy tevékenysége során tud változtatni közvetlen környezetén, megóvhatja, javíthat annak állapotán; • rendet tart a környezetében; • törekszik a takarékos anyagfelhasználásra; • szelektíven gyűjti a hulladékot; • rendelkezik az életkorának megfelelő szintű problémafelismerési, problémamegoldási képességgel; • otthoni és iskolai környezetének, tevékenységeinek balesetveszélyes helyzetét felismeri, és ismeri megelőzésük módját; • takarékosan gazdálkodik az anyaggal, energiával, idővel; • tudatosan megtartja az egészséges és biztonságos munkakörnyezetét; • az elvárt feladatokban önállóan dolgozik – elvégzi a műveletet; • társaival munkamegosztás szerint együttműködik a csoportos munkavégzés során;
---	--	---

<ul style="list-style-type: none"> • előoltés • díszítőoltés 		<ul style="list-style-type: none"> • felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét; ismeri a környezetében fellelhető, megfigyelhető szakmák, hivatások jellemzőit
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: 3. Otthon – család – életmód		Óraszám: 7
Fogalmak: ház, lakás, otthon, modell, tápanyagok, életmód, veszélyforrás, lakberendezés, baleset, munkamegosztás, időbeosztás, környezetvédelem, szemét, hulladék		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Javasolt tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • A környezetátalakítás fontos szabályainak alkalmazása • Az önállóság fokozása • A közösségen belüli segítőkészség fejlesztése • A tevékenységek végzése közben egymás segítő támogatása • A megszerzett munkatapasztalatok alkalmazása • Az alkotás örömeinek átélése egyéni és csapatmunkában • A munkamegosztás előnyeinek kihasználása • Reális értékelés kialakítása • A tolerancia és az empátia fejlesztése • Közös alkotott szabályok betartása • Jó szándékú 	<ul style="list-style-type: none"> • Különböző típusú házak megfigyelése környezetünkben • Lakópark készítése kisebb dobozokból • Lakásmodell készítése építőjáték vagy szerelőkészlet segítségével • Apróbb dobozok segítségével babaház berendezése • A lakás tisztántartásához napi- és hetirend készítése, ezeknek a munkáknak az elosztása a családban • A lakásban leggyakrabban található növények ápolásának megismerése • Az egészséges tápanyagok megismerése, melynek alapján változatos étrend összeállítása • Egyszerű ételek, italok készítése • Ünnepi asztal terítése • Szülinapi zsúr kellékeinek elkészítése • A tisztálkodáshoz szükséges megfelelő kozmetikumok kiválasztása • Alkalomhoz illő öltözet és az 	<ul style="list-style-type: none"> • ismeri a családellátó tevékenységeket, melyek keretében vállalt feladatait az iskolai önellátás során munkamegosztásban végzi – terítés, rendrakás, öltözködés, növények, állatok gondozása stb.; • felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét; • felismeri, hogy tevékenysége során tud változtatni közvetlen környezetén, megóvhatja, javíthat annak állapotán; • otthoni és iskolai környezetének, tevékenységeinek balesetveszélyes helyzeteit felismeri, és

<p>véleményformálás támogatása</p> <ul style="list-style-type: none"> • Különböző kultúrák és a másság elfogadása • Szokásrend kialakítása • Házak, lakások, otthonok • Modellkészítés • Otthon a lakásban • Otthonunk tárgyai • Növényápolás • Egészséges tápanyagok • Változatos étkezés • Terítés, tálalás • Ételkészítés • Egészséges életmód, napirend • Öltözködés • Takarékoskodás • Munkamegosztás a családban • Háztartási balesetek • Környezetvédelem 	<p>életkornak megfelelő divat követése</p> <ul style="list-style-type: none"> • A háztartás gépeinek megismerése, ezek biztonságos használata 	<p>ismeri megelőzésük módját;</p> <ul style="list-style-type: none"> • takarékosan gazdálkodik az anyaggal, energiával, idővel; • rendet tart a környezetében; • törekszik a takarékos anyagfelhasználásra; • szelektíven gyűjti a hulladékot; • ismeri a tudatos vásárlás néhány fontos elemét; • ismeri az egészségmegőrzés tevékenységeit.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

<p>Témakör: 4. Jeles napok, ünnepek</p>		<p>Óraszám: 5</p>
<p>Fogalmak: népszokás, hagyomány, nemzeti érték, viselkedéskultúra, öltözködéskultúra</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek</p>	<p>Javasolt tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Az ünnepi szokások megőrzése • Kulturált ünneplés • Közös értékek, szokások, hagyományok őrzése • Nemzeti értékeink és hőseink iránti tisztelet 	<ul style="list-style-type: none"> • Esztétikus dekorációk tervezése és készítése népi, vallási, nemzeti és családi ünnepekre különböző anyagokból • Ünnepekhez kapcsolódó egyszerű hagyományos ételek készítése 	<ul style="list-style-type: none"> • adott szempontok alapján egyszerűbb tárgyakat önállóan tervez, készít, alkalmazza a tanult munkafolyamatokat; • alkotótevékenysége során figyelembe veszi

erősítése <ul style="list-style-type: none"> • Mikulás • Karácsony • Farsang • Március 15. • Húsvét • Anyák napja 	<ul style="list-style-type: none"> • A magyar népviselet és népszokások megismerése: memóriakártyák készítése 	az anyag tulajdonságait, felhasználhatóságát;
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: 5. Közlekedés		Óraszám: 3+1+folyamatos
Fogalmak: úttest, kerékpárút, gyalogosforgalom, tömegközlekedés, helyi és helyközi közlekedés, biztonsági és udvariassági szabályok, térképismeret, útvonalterv		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Javasolt tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • A tömegközlekedés során alkalmazott magatartás és szokások megszilárdítása • A gyalogos és kerékpáros közlekedési szabályok megerősítése • Közlekedési eszközök megismerése, környezettudatos használatuk • A közlekedéssel kapcsolatos veszélyérzet kialakítása • A közlekedési balesetek lehetséges okainak felismerése és megelőzése • Figyelem és elővigyázatosság fejlesztése • A gyalogos és kerékpáros közlekedés 	<ul style="list-style-type: none"> • A közlekedési eszközök csoportosítása környezetvédelmi szempontból • Társasjáték készítése a gyalogos és a kerékpáros közlekedési szabályokhoz kapcsolódó • Lakópark készítése úthálózattal, jelzőtáblákkal 	<ul style="list-style-type: none"> • ismeri és használni, alkalmazni tudja a legfontosabb közlekedési lehetőségeket, szabályokat, viselkedési elvárásokat; • az elvárt feladatokban önállóan dolgozik – elvégzi a műveletet; • rendelkezik az életkorának megfelelő szintű problémafelismerési és problémamegoldási képességgel.

<p>szabályai, lakott területen és lakott területen kívül</p> <ul style="list-style-type: none">• Az úttest részei; útburkolati jelek• Kerékpárosok és gyalogosok viszonya a közösen használt területeken• Közlekedési környezetben alkalmazható viselkedési normák		
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Környezetismeret

A környezetismeret tantárgy a Természettudomány és földrajz tanulási terület bevezető tantárgya, mely az alsó tagozat 3–4. évfolyamán jelenik meg.

A tantárgy épít az 1–2. osztályos olvasás, valamint a technológia és a matematika tantárgy keretein belül történő fejlesztésre.

A tantárgy legfontosabb célja, hogy a gyermekek életkori sajátosságaira, kognitív fejlődésére, valamint kíváncsiságára építve képessé tegye őket szűkebb és tágabb környezetük, valamint saját testük megismerésére, a változások megértésére, alapvető ok-okozati összefüggések meglátására.

A tanulók a természettudományos ismeretszerzés és -feldolgozás módszereire épülő tevékenységek révén, cselekvő úton szereznek tapasztalatokat, aktívan vesznek részt a fejlesztés folyamatában. A megismerési módszerek (megfigyelés, leírás, összehasonlítás, csoportosítás, mérés és kísérlet) elsajátításán és alkalmazásán keresztül fejlődnek azon alapvető képességeik (megfigyelő, leíró, azonosító, megkülönböztető képesség, mérési technika, kísérletezéshez szükséges képességek), melyek a természettudományos megismeréshez szükségesek, valamint kialakulnak az ezekhez nélkülözhetetlen alapvető szokásaik is.

Kiemelt jelentőségű, hogy a gyermekek saját tapasztalataikon keresztül olyan természettudományos tapasztalatok birtokába jussanak, melyek segítik eligazodásukat az őket körülvevő természeti, társadalmi és gazdasági környezetben, valamint képessé teszi őket arra, hogy környezetükkel harmonikusan együtt éljenek. A tantárgy tanulása során tehát erősíthető a környezet iránti érdeklődés, felelősségvállalás.

Alapvető fontossággal jelenik meg a tantárgy céljai között az egészség megőrzése és az egészséges életvitel összetevői közötti összefüggés felismerése, az egészséges életmód szokásainak alakítása, valamint az egészséget károsító hatások tudatos kerülésére való nevelés.

A tantárgy céljaiból következik, hogy szükségszerűen szervesen kötődik a hétköznapi élethez, s így erősen gyakorlatorientált. Nem ismereteket tanít meg a gyermekek számára, hanem a gyermekek saját tevékenységeinek tapasztalatai által készíti elő a fogalomalkotást.

A tevékenységek végzése során szerzett élmények biztosítják a megismerés és felfedezés örömet, ezáltal hozzájárulnak ahhoz, hogy folyamatos legyen a tanulók motivációja arra, hogy a természettudományok és a földrajz tárgykörébe tartozó problémákat minél mélyebben megismerhessék, megérthessék.

Eközben a tanulók a mindenki által elérhető és alkalmazható természettudományos műveltség alapjainak birtokába jutnak.

A környezetismeret tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A megfigyelések algoritmusának követésével, összehasonlítások, csoportosítások végzésével, valamint a mérés és a kísérletezés algoritmusának megvalósításával a tanuló aktív tanulási utat jár be, eközben fejlődnek megismerési képességei. Vizsgálatainak eredményeit összeveti hipotéziseivel, ezzel fejlődik problémamegoldó, valamint mérlegelő gondolkodása. Tanulási stratégiákat használ fel: tapasztalatai rögzítéséhez egyszerű ábrákat, grafikus szervezőket használ, készít.

A kommunikációs kompetenciák: A tanuló a megismerő tevékenységek során tapasztalatait lejegyzí vagy szóban megfogalmazza, így fejlődik azon készsége, hogy érthetően és pontosan fejezze ki gondolatait. Eközben törekszik a természettudományos szaknyelv pontos használatára. A vizsgálatok végzésekor információkat gyűjt, rendszerez. A megfigyelés, összehasonlítás, csoportosítás, mérés és kísérletezés során fejlődik a szöveges módon, a táblázattal és a grafikonokkal megadott információk megértésének képessége.

A digitális kompetenciák: A környezetismeret tanulása során a tanuló kiegészítő információkat gyűjt digitális forrásokból, illetve tapasztalati úton szerzett ismeretei rögzítésére online feladatokat, alkalmazásokat használ.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: Az ismeretszerző módszerek elsajátítása közben fejlődik a tanuló problémamegoldó gondolkodása. A vizsgálatok, kísérletek végzése ösztönzi őt, hogy kérdéseket tegyen fel, ok-okozati összefüggésekre jöjjön rá, következtetéseket vonjon le. Mivel a képességfejlesztés az egyes témák komplex feldolgozása közben valósul meg, fejlődik rendszerszemlélete. Kezdeti percepuális tanulása mellett képessé válik a verbális tanulásra.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A környezetismeret tanulása cselekvő tapasztalatszerzésre épül, melynek során a tanuló csoporttagként, társaival együtt végzi tevékenységét. A gyakorlati feladatok végzésekor döntéseket hoz, időbeosztást készít.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A környezetismeret tanulása során a tanuló megismeri hazánk kulturális örökségének egyes elemeit.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A környezetismeret tanulása során végzett tevékenységekkel a tanuló képessé válik arra, hogy társaival együttműködjön. Megtanul a csoporton belül különböző szerepekben feladatot végezni és munkájáért felelősséget vállalni.

3. évfolyam

A kisiskolás korú gyerekek többnyire érdeklődéssel fordulnak az élő és élettelen környezet felé. Erre az érdeklődésre alapozva kell biztosítani számukra a megismerés, felfedezés örömét, így formálhatjuk a gyerekek természethez való viszonyát, a természetről való gondolkodását.

A környezetismeret tanításának legfontosabb célja a 3–4. évfolyamon azoknak a képességeknek a fejlesztése, valamint azoknak a szokásoknak az alakítása, melyek szűkebb és tágabb környezetük megismeréséhez és a felsőbb évfolyamokon a természettudományos tárgyak tanulásához szükségesek.

Az életkorból és a fejlesztési feladatokból következően biztosítani kell, hogy a tanulók cselekvő tapasztalatszerzés útján elemi szinten sajátítsák el a természettudományos ismeretszerzés alapvető módszereit, nem pedig biológiai, földrajzi, kémiai, fizikai ismeretek tanítására van szükség. A tanulási

folyamat során az ismeretszerző módszerek elsajátításán keresztül a megismerési képességek fejlesztése a fő cél, az ismeretanyag pedig a célok elérését szolgáló eszköz.

A megfigyelés, leírás, összehasonlítás, csoportosítás, mérés, valamint a kísérletezés módszereit gyakorolva fejlődik a tanulók megfigyelő, leíró, azonosító, megkülönböztető képessége, mérési technikája, valamint a kísérletezéshez szükséges képességeik.

A megértéshez, fogalomalkotáshoz szükség van a célzott és folyamatos megfigyelésre. Fontos kiemelni, hogy a puszta érzékelés nem azonos a megfigyeléssel. A megfigyelés során az érzékelt jelenség lényeges jellemzőit kell kiemelni a lényegtelenek közül.

A tanulók a leírás alkalmazásával szóban, rajzban, írásban rögzítik tapasztalataikat.

Az összehasonlítás vezet el a lényeges jegyek kiemelésén túl az összefüggések meglátásához, az ugyanabba a fogalmi csoportba tartozó jellemzők megismeréséhez. Ha a tanulók felismerik az azonos és különböző tulajdonságokat, képessé válnak a megfigyelt jellemzők rendezésére, csoportosítására.

Fontos az alapvető mennyiségi tulajdonságok megismerése, mérésük megbízható szinten történő elsajátítása, mert a mérés módszerét mindegyik természettudományos tantárgy alkalmazza.

Egyszerű kísérletek végzésével készítjük elő a későbbi természettudományos kísérletezést, mely a legmagasabb szintű természettudományos megismerési módszer.

Az ismeretszerző módszerek alkalmazása közben, tapasztalati úton kezdődik el a fogalmak kialakításának folyamata, de ez nem zárul le a 4. évfolyam végén, ekkorra még nem alakulnak ki kész fogalmak.

A környezetismeret tantárgy tanítása a 3. évfolyamon kezdődik, és az olvasás, valamint a technológia tantárgyak kereteiben, az 1–2. évfolyamon megvalósult fejlesztésekre és tevékenységekre épül. A mérések metodikájának megtanítása a matematika tantárgyra, 2. osztályra helyeződik át.

Az összehasonlítás, csoportosítás, rendezés, mérés a matematikai készségfejlesztést is segíti, a leírás módszerével fejleszthetők a kommunikációs képességek is. A környezetismeret-órán végzett tevékenységek többsége társak közötti kooperációt igényel.

Témakör: Megfigyelés, mérés		Óraszám: 3 óra
Fogalmak: élő, élettelen, növény, állat, ember, érzékszerv, érzékeléstípus, érzékelhető tulajdonság, halmazállapot, mérés, mérőeszköz, mérőszám, mértékegység, hosszúság, űrtartalom, tömeg, idő		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Megfigyelőképesség fejlesztése – Leíró képesség fejlesztése – Azonosító- megkülönböztető képesség fejlesztése – Rendszerező képesség fejlesztése – Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése – Mérési technika fejlesztése – Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel 	<ul style="list-style-type: none"> – Az élettelen anyagok, tárgyak érzékelhető tulajdonságainak megfigyelése algoritmus alapján (szín, alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet, íz, szag, hang), a tapasztalatok rögzítése – Az élettelen anyagok azonos és különböző tulajdonságainak megfigyelése, csoportosításuk különböző szempontok szerint: érzékelhető tulajdonságaik, anyaguk, halmazállapotuk, 	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési- oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – felismeri az élőlényeken, élettelen anyagokon az érzékelhető és mérhető tulajdonságokat; – felismeri, megnevezi és megfigyeli az életfeltételeket, életjelenségeket; – adott szempontok alapján algoritmus szerint élettelen

<ul style="list-style-type: none"> - A közvetlen környezet élettelen anyagai, környezeti tényezői (levegő, víz, talaj), élőlényei - Az élettelen anyagok jellemző érzékelhető tulajdonságai (szín, alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet, íz, szag, hang) - Az élettelen környezeti tényezők jellemző érzékelhető tulajdonságai (szín, alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet, íz, szag, hang) - A növény részeinek felismerése, megnevezése: gyökérzet, szár, levél, virág, termés - Az élőlények és részek jellemző érzékelhető tulajdonságai (szín, alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet, íz, szag, hang) - A megfigyelt növényi részek szerepe a növény életében - A közvetlen környezetben élő növények és állatok megfigyelése, összehasonlítása. Megfigyelt jellemzőik alapján a növények és állatok szétválogatása, csoportokba rendezése - Az állatok testrészeinek felismerése, azok szerepe az állatok mozgásában, táplálkozásában, életmódjában - Az élettelen anyagok és élőlények azonos és 	<p>felhasználásuk</p> <ul style="list-style-type: none"> - Élőlények és élettelen dolgok összehasonlítása, azonosságuk és különbségeik megfigyelése, különös tekintettel az életjelenségekre, életfeltételekre. A tapasztalatok megfogalmazása, rögzítése - Az időjárás elemek megfigyelése - Az egyes halmazállapotok jellemzőinek megfigyelése, különböző hétköznapi anyagok csoportosítása halmazállapotuk szerint. Példák keresése a közvetlen környezetből (iskola, otthon) - A víz megjelenésének, tulajdonságainak megfigyelése a különböző halmazállapotokban. Példák keresése a víz halmazállapot-változásaira a természetben - A lágú és fás szárú növények részeinek megfigyelése (gyökérzet, szár, levél, virág, termés). A növények részeinek megfigyelése algoritmus alapján - A növényi részek összehasonlítása, csoportosítása érzékelhető tulajdonságaik alapján. A haszonnövények fogyasztható részeinek megnevezése - Az állatok (emlősök – madarak – halak – rovarok – kételtűek – hüllők) testrészeinek felismerése, megfigyelése a megfelelő algoritmus alapján. A testrészek szerepének megfigyelése az állat mozgásában, táplálkozásában, életmódjában - A növények és állatok többféle szempontú csoportosítása <ul style="list-style-type: none"> • növények: lágú szárú – fás szárú; lombhullató – örökzöld • állatok: emlősök – madarak – halak – rovarok – kételtűek – hüllők; élőhely: hobbiállatok, a házban és a ház körül élő állatok, háziállatok, haszonállatok, hazai vadon élő állatok; életmód: ragadozók – 	<p>anyagokon és élőlényeken megfigyeléseket végez;</p> <ul style="list-style-type: none"> - adott szempontok alapján élettelen anyagokat és élőlényeket összehasonlít, csoportosít; - időjárás megfigyeléseket tesz, méréseket végez; - megfigyeléseinek, összehasonlításainak és csoportosításainak tapasztalatait szóban, rajzban, írásban rögzíti, megfogalmazza; - figyelemmel kíséri rövidebb-hosszabb ideig tartó folyamatokat; - növényt ültet és gondoz, megfigyeli a fejlődését, tapasztalatait rajzos formában rögzíti; - méréshez megválasztja az alkalmi vagy szabvány mérőeszközt, mértékegységeket; - algoritmus szerint, előzetes viszonyítás, majd becslés után méréseket végez, becslés és mért eredményeit összehasonlítja; - az adott alkalmi vagy szabvány mérőeszközt megfelelően használja; - a méréseket és azok tapasztalatait a mindennapi életben alkalmazza. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> - azonosítja az anyagok halmazállapotát, megnevezi és összehasonlítja azok alapvető jellemzőit; - felismeri, megnevezi és megfigyeli egy konkrét növény választott részeit, algoritmus alapján a részek
--	--	--

<p>különböző tulajdonságai, csoportosításuk szempontjai (például tárgyak: anyaguk, halmazállapotuk, felhasználásuk; növények: lágy szárú – fás szárú, élőhely; állatok: emlősök – madarak – halak – rovarok – kétéltűek – hüllők; életmód: ragadozók – növényevők – mindenevők; élőhely: háziállatok – vadon élő állatok)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mérési módszerek, a hőmérséklet, a hosszúság, az űrtartalom, a tömeg és az idő mérésére használt alkalmi (önkéntesen választott, természetes, régi korokban használt) és szabvány mérőeszközök, mértékegységek és használatuk - A közvetlen környezet élettelen környezeti tényezőinek, tárgyainak, élőlényeinek (növények, állatok, ember: saját test, társak, felnőttek) mérhető tulajdonságai (hosszúság, tömeg, űrtartalom, hőmérséklet, idő), mérésük - Mennyiségek viszonyítása, becslése és mérése, választott alkalmi és szabvány egységekkel - Hétköznapi tapasztalatok a szabvány mértékegységek nagyságáról 	<p>növényevők – mindenevők</p> <ul style="list-style-type: none"> - A növények és állatok állapotának, a tulajdonság környezeti hatásokra történő változásainak megfigyelése tanulmányi séták során <ul style="list-style-type: none"> • növények: ősszel lombhullás/örökzöldek folyamatosan; tavasszal rügyek, levelek vizsgálata; nyáron a kifejlett növény és a termés vizsgálata • állatok: ősszel és tavasszal bundaváltás; télen hangok, lábnyomok figyelése; tavasszal új fajok megjelenésének megfigyelése, nyáron a mozgás, táplálkozás, utódok nevelésének, utódok mennyiségének, egyéb változatosságok megfigyelése - A közvetlen környezetben található élettelen anyagok és élőlények hosszúság jellegű tulajdonságainak (hosszúság, magasság, szélesség) mérése - Űrtartalom mérése a közvetlen környezetben található élettelen anyagokon és élőlényeken - A közvetlen környezetben található élettelen anyagok és élőlények tömegének mérése - A víz térfogatának, hőmérsékletének mérése, az ezekhez szükséges eszközök, mértékegységek (deciliter, liter, Celsius-fok) megismerése - A levegő hőmérsékletének mérése a különböző évszakokban, a csapadék hőmérsékletének mérése. Időjárási napló készítése a különböző hónapokban, a mért adatok lejegyzése, rajz készítése - Az ember testhőmérsékletének mérése - A mérésekhez alkalmi és szabvány mérőeszközök, mértékegységek választása, használata 	<p>tulajdonságait.</p> <p>Megfogalmazza, mi a növényi részek szerepe a növény életében;</p> <ul style="list-style-type: none"> - megnevezi az időjárás fő elemeit; - felismeri, megnevezi és megfigyeli egy konkrét állat választott részeit, algoritmus alapján a részek tulajdonságait. <p>Megfogalmazza, mi a megismert rész szerepe az állat életében;</p> <ul style="list-style-type: none"> - felismeri az élettelen anyagokon és az élőlényeken a mérhető tulajdonságokat.
---	---	--

Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.
--------------------------------	--

Témakör: Élettelen környezet kölcsönhatásai		Óraszám: 12 óra
Fogalmak: szilárd – folyékony – légnemű halmazállapot; halmazállapot-változás; olvadás, fagyás, párolgás, forrás, lecsapódás, mozgás, ütközés, égés		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> - Megfigyelőképesség fejlesztése - Leíró képesség fejlesztése - Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése - Rendszerező képesség fejlesztése - Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése - Mérési technika fejlesztése - Kísérletezéshez szükséges képességek fejlesztése - Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel - A kísérletek során a kiinduló és keletkező anyagok lényeges érzékelhető tulajdonságai (szín, alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet, íz, szag, hang) - A kísérletekhez szükséges mennyiségű anyagok mérése - A víz halmazállapot-változásai (olvadás, forrás, fagyás, párolgás, lecsapódás) - A víz körforgása a természetben - Hely- és helyzetváltoztató mozgás - Rugalmas és rugalmatlan ütközések megfigyelése, hétköznapi megjelenése 	<ul style="list-style-type: none"> - A víz különféle halmazállapotainak tantermi körülmények között történő modellezése (jég, víz, gőz). A gőz és a pára közti különbségek megfogalmazása, tapasztalati úton történő ismeretszerzés (vízforralás után a forró gőz fölé hideg tárgyát teszünk, és a párákat lecsapatjuk) - A víz halmazállapot-változásaival kapcsolatos kísérletek elvégzése (olvadás, fagyás, párolgás, lecsapódás, forrás), a közben végbemenő kölcsönhatások, változások megfigyelése. Ok-okozati összefüggések keresése a halmazállapot-változások és az egyes hétköznapi jelenségek között - Kapcsolat keresése a víz halmazállapot-változásai és köznapi alkalmazásai között (pl.: hűtés jégkockával, melegítés gőzzel). Példák keresése a víz halmazállapot-változásaira a természetben - Folyamatos megfigyelések és kísérletek a víz tisztaságával kapcsolatban. Környezetünkben vett vízminták egyszerű vizsgálata. Egyszerű eljárás a víz tisztítására, szűrésére - A víz körforgásának megfigyelése a természetben. A körforgás egyes lépésein keresztül a már ismert fizikai változások megfigyelése - Mozgások megfigyelése, csoportosítása (hely- és 	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tanítói segítséggel egyszerű kísérleteket végez; - a vizsgálatok tapasztalatait megfogalmazza, rajzban, írásban rögzíti; - a kísérletek tapasztalatait a mindennapi életben alkalmazza; - feladatvégzés során társaival együttműködik. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a kísérletezés elemi lépéseit annak algoritmusa szerint megvalósítja; - a tanító által felvetett problémával kapcsolatosan hipotézist fogalmaz meg, a vizsgálatok eredményét összeveti hipotézisével; - az adott kísérlethez választott eszközöket megfelelően használja; - figyelemmel kísér rövidebb-hosszabb ideig tartó folyamatokat (például olvadás, forrás, fagyás, párolgás, lecsapódás, égés, ütközés); - megfigyeli a mozgások sokféleségét, csoportosítja a mozgásformákat: hely- és helyzetváltoztató mozgás;

<ul style="list-style-type: none"> - Az égés feltételei, éghető és nem éghető anyagok csoportosítása, égéssel kapcsolatos vészhelyzetek kezelése. A tűz és az égés szerepe az ember életében 	<p>helyzetváltoztató mozgás). Példák keresése</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mozgásállapot-változások: ütközések (rugalmas és rugalmatlan) végzése, a változások megfigyelése - Az égést modellező kísérletek során a kiinduló és keletkező anyagok, a változás megfigyelése, az égés feltételeinek megismerése, éghető és nem éghető anyagok keresése és csoportosítása. Égéssel kapcsolatos vészhelyzetek felismerésének és kezelésének megismerése. A tűz és az égés szerepére példák keresése az ember életében 	<ul style="list-style-type: none"> - egyszerű kísérletek során megfigyeli a halmazállapot-változásokat: fagyás, olvadás, forrás, párolgás, lecsapódás; - tanítói segítséggel égéssel kapcsolatos egyszerű kísérleteket végez. Csoportosítja a megvizsgált éghető és éghetetlen anyagokat; - megfogalmazza a tűz és az égés szerepét az ember életében.
<p>Továbblépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

<p>Témakör: Tájékozódás az időben</p>		<p>Óraszám: 7 óra</p>
<p>Fogalmak: évszak, életkor, életszakasz, körforgás, Föld forgása, Föld keringése, naptár, hónap, nap, napszak, szaporodás, fejlődés</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Megfigyelőképesség fejlesztése - Leíró képesség fejlesztése - Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése - Rendszerező képesség fejlesztése - Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése - Mérési technika fejlesztése - Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel - Időbeli tájékozódó képesség fejlesztése - Föld mozgásainak (forgás, Nap körüli keringés) hatásai az évszakok, napszakok váltakozására, jellemzőikre 	<ul style="list-style-type: none"> - Napszakok, évszakok váltakozása, jellemzői, valamint a Föld mozgásai és a napszakok, évszakok változásai közötti összefüggések megfigyelése - Az egyes évszakok jellemző időjárásának, az időjárás tényezőinek megfigyelése, hőmérsékletének mérése. A csapadék formái (eső, köd, hó). Időjárási napló készítése - Az évszagnak megfelelő helyes öltözködés megbeszélése. Öltözködési tanácsok adása időjárás-előrejelzés értelmében - Az évszakokhoz kötődő étrendek összeállítása. A nyári megnövekedett folyadékigény magyarázata 	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> - életkorának megfelelően eligazodik az időbeli relációkban, ismeri és használja az életkorának megfelelő időbeli relációs szókinccset; - naptárt használ, időintervallumokat számol, adott eseményeket időrend szerint sorba rendez; - napirendet tervez a napszakok változásaihoz kapcsolva. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> - felismeri a napszakok, évszakok változásai,

<ul style="list-style-type: none"> - Évszakokra vonatkozó megfigyelések, tapasztalatok megfogalmazása, rajzban, írásban vagy táblázatban való rögzítése. Az adatokból következtetések levonása - A környezetben zajló ciklikus változások felismerése, megfigyelése, sorba rendezése - Napi és éves ritmus a növény- és állatvilágban - A napszakok, a naptár (a hét napjai, hetek, hónapok). Időtartamuk, egymáshoz való viszonyuk - Jeles napok, dátumok elhelyezése a naptárban - Napirend készítése - Ismétlődő jelenségek (ritmusok) az ember életében, a test működésében. Ismétlődő, ciklikus jelenségek a környezetben (például víz körforgása) - Az emberi életszakaszok, jellemzőik - A növények fejlődése: életszakaszok, csírázás, fejlődés, növekedés, öregedés - A csírázás és a növekedés külső feltételei - Az állatok szaporodása (pete, tojás, elevenszülő), fejlődési szakaszai 	<ul style="list-style-type: none"> - Ismétlődő, ciklikus jelenségek megfigyelése a környezetben (pl. víz körforgása) - Az időjárás élőlényekre gyakorolt hatásának megfigyelése, konkrét példák gyűjtése - Napi és éves ritmus megfigyelése a növény- és állatvilágban - A növények egyes életszakaszainak megfigyelése (csírázás, fejlődés, növekedés, öregedés) - Növények csíráztatása, hajtatása során az ezekhez szükséges feltételek megfigyelése - Az állatok szaporodásának megfigyelése (pete, tojás, elevenszülő) - Ismétlődő jelenségek megfigyelése az emberi test működésében - Ismétlődő jelenségek (ritmusok) megfigyelése az ember életében (napirend, hetirend, kalendárium, jeles napok, ünnepek). A dátumok elhelyezése a naptárban. Napirend és hetirend tervezése - Az emberi életszakaszok jellemzőinek megfigyelése és összehasonlítása (szerepjáték) - Osztálytárs, fiatalabb és idősebb testvér, szülő, illetve más felnőtt testméreteinek becslése, mérése, az adatok összehasonlítása, tapasztalatok megfogalmazása, rögzítése 	<p>valamint a Föld mozgásai közötti összefüggéseket;</p> <ul style="list-style-type: none"> - megfelelő sorrendben sorolja fel a napszakokat, a hét napjait, a hónapokat, az évszakokat, ismeri ezek időtartamát, relációit; - figyelemmel kísér rövidebb-hosszabb ideig tartó folyamatokat (például víz körforgása, emberi élet szakaszai, növények csírázása, növekedése); - az évszakokra vonatkozó megfigyeléseket végez, tapasztalatait rögzíti, és az adatokból következtetéseket von le; - megismeri és modellezi a víz természetben megtett útját, felismeri a folyamat ciklikus jellegét; - megnevezi az ember életszakaszait; - megfigyeli a növények csírázásának és növekedésének feltételeit, ezekre vonatkozóan egyszerű kísérleteket végez; - analóg és digitális óráról leolvassa a pontos időt.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

Témakör: Tájékozódás a térben		Óraszám: 5 óra
Fogalmak: fő- és mellékvilágtáj, alaprajz, térképvázlat, térkép, domborzati térkép, közigazgatási térkép, autóstérkép, turistatérkép, felszínforma		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> - Megfigyelőképesség fejlesztése - Leíró képesség fejlesztése - Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése - Rendszerező képesség fejlesztése - Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése - Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel - Téri tájékozódó képesség fejlesztése - A fő- és mellékvilágtájak megnevezése, elhelyezése a térképen. Iránytű használata. Az égtájak azonosítása a közvetlen környezetben - Az alaprajz, a térképvázlat és a térkép. Tájékozódás az alaprajz és a térképvázlat segítségével - A felszínformák: hegy, hegység, domb, dombság, völgy, medence, síkság. Jelölésük a domborzati térképen - A felszíni vizek fajtái (ér, patak, csermely, folyó, tó), jellemzőik, ábrázolásuk a domborzati térképen - A külső erők (szél, víz) felszínformáló munkája 	<ul style="list-style-type: none"> - Iránytű készítése, használatának gyakorlása, tájékozódási gyakorlatok a fő- és mellékvilágtájak helyzetének gyakorlására: a fő- és mellékvilágtájak megnevezése, elhelyezése térképen, az égtájak azonosítása a közvetlen környezetben - Az alaprajz, vázlatrajz, térképvázlat és a térkép jellemzőinek megfigyelése, egy-egy konkrét példa összehasonlítása - Alaprajz készítése az osztályteremről, a tanulók otthonáról, szobájáról. Tájékozódási gyakorlatok alaprajz, vázlatrajz és térképvázlat alapján - Az iskola elhelyezése a településen belül és annak térképén - A felszínformák elemei, jellemzőik megfigyelése (hegy, hegység, medence, völgy, domb, dombság, síkság). A jellemzőknek megfelelően homokból az egyes felszínformák kialakítása. Jelölésük megfigyelése domborzati térképen, példák keresése hazánk domborzati térképén, valamint a lakóhelyen és annak környezetében - A szél és a víz munkájának modellezése homokasztalon - A felszíni vizek fajtáinak (ér, patak, csermely, folyó, tó), jellemzőik megfigyelése. A jellemzőknek megfelelően homokasztalon az egyes vizek kialakítása. Jelölésük 	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ismeri és használja az életkorának megfelelő relációs szókincset; - iránytű segítségével megállapítja és megnevezi a fő- és mellékvilágtájakat; - irányokat ad meg viszonyítással; - megkülönböztet néhány térképfajtát: domborzati, közigazgatási, turista-, autós; - felismeri és használja az alapvető térképleket: felszínformák, vizek, települések, útvonalak, államhatárok. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a tanterméről, otthona valamely helyiségéről egyszerű alaprajzot készít és leolvassza; - az iskola környezetéről egyszerű térképvázlatot készít; - tájékozódik az iskola környékéről és településéről készített térképvázlattal és térképpel. Az iskola környezetéről egyszerű térképvázlatot készít; - felismeri a különböző domborzati formákat, felszíni vizeket, ismeri

	<p>megfigyelése domborzati térképen, példák keresése hazánk domborzati térképén, valamint a lakóhelyen és annak környezetében</p>	<p>jellemzőiket. Ezeket terepasztalon vagy saját készítésű modellen előállítja;</p> <ul style="list-style-type: none"> - felismeri lakóhelyének jellegzetes felszínformáit; - domborzati térképen felismeri a felszínformák és vizek jelölését.
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: Életközösségek lakóhelyünk környezetében		Óraszám: 9 óra
Fogalmak: természetes és mesterséges életközösség, erdő, mező-rét, víz-vízpart, élőhely, életmód, környezeti igény, alkalmazkodás, testfelépítés, tápláléklánc, táplálékhalózat		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> - Megfigyelőképesség fejlesztése - Leíró képesség fejlesztése - Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése - Mérési technika fejlesztése - Kísérletezéshez szükséges képességek fejlesztése - Rendszerező képesség fejlesztése - Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése - Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel - Környezettudatos magatartás fejlesztése - A lakóhelyhez közeli életközösségek jellemzői: erdő, mező-rét, víz-vízpart - Az egyes életközösségekben élő növények és állatok tulajdonságai - A lakóhelyhez közeli 	<ul style="list-style-type: none"> - A tanulók lakóhelyéhez közeli életközösségek (erdő, mező-rét, víz-vízpart) jellemzőinek megfigyelése, mérése (időjárás) tanulmányi séták során. A megfigyelések alapján az életközösségek összehasonlítása - A természetes és mesterséges életközösségek összehasonlításához tanulmányi séta a közeli parkba, látogatás zöldséges-gyümölcsöskertbe. A hasonlóságok és különbségek összehasonlítása, megbeszélése, az ember hatásának megfigyelése - Az életközösségek jellegzetes élőlényeinek csoportosítása élőhely szerint - Az egyes életközösségek jellegzetes állatainak és növényeinek testfelépítése, algoritmus alapján történő megfigyelése, mérése (testméret mérése pl. életnagyságú rajzon) - A tapasztalatok alapján a növények és állatok igényeinek, élőhelyhez, 	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ismeri a lakóhelyéhez közeli életközösségek (erdő, mező-rét, víz-vízpart) főbb jellemzőit; - felelősségtudattal rendelkezik a szűkebb, illetve tágabb környezete iránt; - tevékenységeinek tapasztalatait szóban, rajzban, írásban rögzíti. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> - felismeri a lakóhelyhez közeli életközösségek és az ott élő élőlények közötti különbségeket (pl. természetes – mesterséges életközösség, erdő – mező, rét – víz, vízpart – park, díszkert – zöldséges,

<p>életközösségek (erdő, mező-rét, víz-vízpart) élőlényeinek környezeti igényei, alkalmazkodása az élettelen környezeti tényezőkhöz (életmód, testfelépítés, viselkedés)</p> <ul style="list-style-type: none"> - A lakóhelyhez közeli életközösségek (erdő, mező-rét, víz-vízpart) növényei és állatai közötti jellegzetes kapcsolatok (például táplálkozási kölcsönhatások, búvóhely; élőhely) - A megismert növények és állatok csoportosítási lehetőségei (pl. lágyszárú – faszárú, fa – cserje, lombhullató – örökzöld; állatok: emlősök – madarak – rovarok – kételtűek – hüllők – halak; életmód: ragadozók – növényevők – mindenevők; élőhely: háziállatok – vadon élő állatok, erdei – mezei – vízparton élő – az ember környezetében élő állatok) - Az adott életközösség megismert növényeiből és állataiból egyszerű táplálékláncok és azokból táplálékhálózatok összeállítása - A természetes és mesterséges életközösségek - Az emberi tevékenység természeti környezetre gyakorolt hatása. Környezetvédelem 	<p>életfeltételekhez való alkalmazkodásának (testfelépítés, életmód) megfigyelése, megbeszélése, modellezése (pl. csőr- és lábtípusok)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Az életközösségek összetettségének megfigyelése, az ott élő növények és állatok közötti jellegzetes kapcsolatok megfigyelése, felismerése (táplálkozás, búvóhely) - Táplálkozási kölcsönhatások alapján az állatok csoportosítása (ragadozó, növényevő, mindenevő). Az egyes életközösségekre jellemző táplálékláncok, táplálékhálózatok összeállítása - Az iskolához legközelebb eső nemzeti park vagy tájvédelmi körzet megismerése, értékmentő munkájának megértése tanulmányi séta vagy osztálykirándulás alkalmával - Az egyes életközösségekben élő élőlények testfelépítés, illetve életmód alapján történő összehasonlítása - Osztálykert/iskolakert/madárbarát kert kialakítása során az ember felelőségének, szerepének megfigyelése 	<p>gyümölcsöskert esetében);</p> <ul style="list-style-type: none"> - megnevezi a megismert életközösségekre jellemző élőlényeket, használja az életközösségekhez kapcsolódó kifejezéseket; - algoritmus alapján megfigyeli és összehasonlítja a saját lakókörnyezetében fellelhető növények és állatok jellemzőit. A megfigyelt tulajdonságok alapján csoportokba rendezi azokat; - algoritmus alapján megfigyeli és összehasonlítja hazánk természetes és mesterséges élőhelyein, életközösségeiben élő növények és állatok jellemzőit. A megfigyelt jellemzőik alapján csoportokba rendezi azokat; - konkrét példán keresztül megfigyeli és felismeri az élőhely, életmód és testfelépítés kapcsolatát; - megfigyeléseit mérésekkel (például időjárási elemek, testméret), modellezéssel, egyszerű kísérletek végzésével (például láb- és csőrtípusok) egészíti ki; - felismeri, hogy az egyes fajok környezeti igényei eltérőek; - felismeri a megismert életközösségek növényei és állatai közötti jellegzetes kapcsolatokat; - példákkal mutatja be az emberi tevékenység természeti környezetre gyakorolt hatását. Felismeri
---	---	---

		<p>a természetvédelem jelentőségét;</p> <ul style="list-style-type: none"> - felismeri, mely anyagok szennyezhetik környezetünket a mindennapi életben, mely szokások vezetnek környezetünk károsításához. Egyéni és közösségi környezetvédelmi cselekvési formákat ismer meg és gyakorol közvetlen környezetében (pl. madárbarát kert, iskolakert kiépítésében, fenntartásában való részvétel, iskolai környezet kialakításában, rendben tartásában való részvétel, települési természet- és környezetvédelmi tevékenységben való részvétel); - elsajátít olyan szokásokat és viselkedésformákat, amelyek a károsítások megelőzésére irányulnak (pl. hulladékminimalizálás – anyagtakarékosság, újrahasználat és -felhasználás, tömegközlekedés, gyalogos vagy kerékpáros közlekedés előnyben részesítése, energiatakarékosság).
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

4. évfolyam

A kisiskolás korú gyerekek többnyire érdeklődéssel fordulnak az élő és élettelen környezet felé. Erre az érdeklődésre alapozva kell biztosítani számukra a megismerés, felfedezés örömét, így formálhatjuk a gyerekek természethez való viszonyát, a természetről való gondolkodását.

A környezetismeret tanításának legfontosabb célja a 3–4. évfolyamon azoknak a képességeknek a fejlesztése, valamint azoknak a szokásoknak az alakítása, melyek szűkebb és tágabb környezetük megismeréséhez és a felsőbb évfolyamokon a természettudományos tárgyak tanulásához szükségesek.

Az életkorból és a fejlesztési feladatokból következően biztosítani kell, hogy a tanulók cselekvő tapasztalatszerzés útján elemi szinten sajátítsák el a természettudományos ismeretszerzés alapvető módszereit, nem pedig biológiai, földrajzi, kémiai, fizikai ismeretek tanítására van szükség. A tanulási folyamat során az ismeretszerző módszerek elsajátításán keresztül a megismerési képességek fejlesztése a fő cél, az ismeretanyag pedig a célok elérését szolgáló eszköz.

A megfigyelés, leírás, összehasonlítás, csoportosítás, mérés, valamint a kísérletezés módszereit gyakorolva fejlődik a tanulók megfigyelő, leíró, azonosító, megkülönböztető képessége, mérési technikája, valamint a kísérletezéshez szükséges képességeik.

A megértéshez, fogalomalkotáshoz szükség van a célzott és folyamatos megfigyelésre. Fontos kiemelni, hogy a pusztá érzékelés nem azonos a megfigyeléssel. A megfigyelés során az érzékelt jelenség lényeges jellemzőit kell kiemelni a lényegtelenek közül.

A tanulók a leírás alkalmazásával szóban, rajzban, írásban rögzítik tapasztalataikat.

Az összehasonlítás vezet el a lényeges jegyek kiemelésén túl az összefüggések meglátásához, az ugyanabba a fogalmi csoportba tartozó jellemzők megismeréséhez. Ha a tanulók felismerik az azonos és különböző tulajdonságokat, képessé válnak a megfigyelt jellemzők rendezésére, csoportosítására.

Fontos az alapvető mennyiségi tulajdonságok megismerése, mérésük megbízható szinten történő elsajátítása, mert a mérés módszerét mindegyik természettudományos tantárgy alkalmazza.

Egyszerű kísérletek végzésével készítjük elő a későbbi természettudományos kísérletezést, mely a legmagasabb szintű természettudományos megismerési módszer.

Az ismeretszerző módszerek alkalmazása közben, tapasztalati úton kezdődik el a fogalmak kialakításának folyamata, de ez nem zárul le a 4. évfolyam végén, ekkorra még nem alakulnak ki kész fogalmak.

A környezetismeret tantárgy tanítása a 3. évfolyamon kezdődik, és az olvasás, valamint a technológia tantárgyak kereteiben, az 1–2. évfolyamon megvalósult fejlesztésekre és tevékenységekre épül. A mérések metodikájának megtanítása a matematika tantárgyra, 2. osztályra helyeződik át.

Az összehasonlítás, csoportosítás, rendezés, mérés a matematikai készségfejlesztést is segíti, a leírás módszerével fejleszthetők a kommunikációs képességek is. A környezetismeret-órán végzett tevékenységek többsége társak közötti kooperációt igényel.

Témakör: Megfigyelés, mérés		Óraszám: 6 óra
Fogalmak: élő, élettelen, növény, állat, ember, érzékszerv, érzékeléstípus, érzékelhető tulajdonság, halmazállapot, mérés, mérőeszköz, mérőszám, mértékegység, hosszúság, űrtartalom, tömeg, idő		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Megfigyelőképesség fejlesztése – Leíró képesség fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> – Az élettelen anyagok, tárgyak érzékelhető tulajdonságainak megfigyelése algoritmus alapján 	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – felismeri az élőlényeken,

<ul style="list-style-type: none"> - Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése - Rendszerező képesség fejlesztése - Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése - Mérési technika fejlesztése - Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel - A közvetlen környezet élettelen anyagai, környezeti tényezői (levegő, víz, talaj), élőlényei - Az élettelen anyagok jellemző érzékelhető tulajdonságai (szín, alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet, íz, szag, hang) - Az élettelen környezeti tényezők jellemző érzékelhető tulajdonságai (szín, alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet, íz, szag, hang) - A növény részeinek felismerése, megnevezése: gyökérszövet, szár, levél, virág, termés - Az élőlények és részeik jellemző érzékelhető tulajdonságai (szín, alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet, íz, szag, hang) - A megfigyelt növényi részek szerepe a növény életében - A közvetlen környezetben élő növények és állatok megfigyelése, összehasonlítása. Megfigyelt jellemzőik 	<p>(szín, alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet, íz, szag, hang), a tapasztalatok rögzítése</p> <ul style="list-style-type: none"> - Az élettelen anyagok azonos és különböző tulajdonságainak megfigyelése, csoportosításuk különböző szempontok szerint: érzékelhető tulajdonságaik, anyaguk, halmazállapotuk, felhasználásuk - Élőlények és élettelen dolgok összehasonlítása, azonosságuk és különbségeik megfigyelése, különös tekintettel az életjelenségekre, életfeltételekre. A tapasztalatok megfogalmazása, rögzítése - Az időjárási elemek megfigyelése - Az egyes halmazállapotok jellemzőinek megfigyelése, különböző hétköznapi anyagok csoportosítása halmazállapotuk szerint. Példák keresése a közvetlen környezetből (iskola, otthon) - A víz megjelenésének, tulajdonságainak megfigyelése a különböző halmazállapotokban. Példák keresése a víz halmazállapot-változásaira a természetben - A lágyszárú és fás szárú növények részeinek megfigyelése (gyökérszövet, szár, levél, virág, termés). A növények részeinek megfigyelése algoritmus alapján - A növényi részek összehasonlítása, csoportosítása érzékelhető tulajdonságaik alapján. A haszonnövények fogyasztható részeinek megnevezése - Az állatok (emlősök – madarak – halak – rovarok – kételtűek – hüllők) testrészeinek felismerése, megfigyelése a megfelelő algoritmus alapján. A testrészek szerepének megfigyelése az állat mozgásában, táplálkozásában, 	<p>élettelen anyagokon az érzékelhető és mérhető tulajdonságokat;</p> <ul style="list-style-type: none"> - felismeri, megnevezi és megfigyeli az életfeltételeket, életjelenségeket; - adott szempontok alapján algoritmus szerint élettelen anyagokon és élőlényeken megfigyeléseket végez; - adott szempontok alapján élettelen anyagokat és élőlényeket összehasonlít, csoportosít; - időjárási megfigyeléseket tesz, méréseket végez; - megfigyeléseinek, összehasonlításainak és csoportosításainak tapasztalatait szóban, rajzban, írásban rögzíti, megfogalmazza; - figyelemmel kísér rövidebb-hosszabb ideig tartó folyamatokat; - növényt ültet és gondoz, megfigyeli a fejlődését, tapasztalatait rajzos formában rögzíti; - méréshez megválasztja az alkalmi vagy szabvány mérőeszközt, mértékegységeket; - algoritmus szerint, előzetes viszonyítás, majd becslés után méréseket végez, becsült és mért eredményeit összehasonlítja; - az adott alkalmi vagy szabvány mérőeszközt megfelelően használja; - a méréseket és azok tapasztalatait a mindennapi életben alkalmazza. <p>A témakör tanulása</p>
--	---	--

<p>alapján a növények és állatok szétválogatása, csoportokba rendezése</p> <ul style="list-style-type: none"> - Az állatok testrészeinek felismerése, azok szerepe az állatok mozgásában, táplálkozásában, életmódjában - Az élettelen anyagok és élőlények azonos és különböző tulajdonságai, csoportosításuk szempontjai (például tárgyak: anyaguk, halmazállapotuk, felhasználásuk; növények: lágyszárú – faszárú, élőhely; állatok: emlősök – madarak – halak – rovarok – kételtűek – hüllők; életmód: ragadozók – növényevők – mindenevők; élőhely: háziállatok – vadon élő állatok) - Mérésimódszerek, a hőmérséklet, a hosszúság, az űrtartalom, a tömeg és az idő mérésére használt alkalmi (önkéntesen választott, természetes, régi korokban használt) és szabvány mérőeszközök, mértékegységek és használatuk - A közvetlen környezet élettelen környezeti tényezőinek, tárgyainak, élőlényeinek (növények, állatok, ember: saját test, társak, felnőttek) mérhető tulajdonságai (hosszúság, tömeg, űrtartalom, hőmérséklet, idő), mérésük - Mennyiségek viszonyítása, becslése és mérése, választott alkalmi és 	<p>életmódjában</p> <ul style="list-style-type: none"> - A növények és állatok többféle szempontú csoportosítása <ul style="list-style-type: none"> • növények: lágyszárú – faszárú; lombhullató – örökzöld • állatok: emlősök – madarak – halak – rovarok – kételtűek – hüllők; élőhely: hobbiállatok, a házban és a ház körül élő állatok, háziállatok, haszonállatok, hazai vadon élő állatok; életmód: ragadozók – növényevők – mindenevők - A növények és állatok állapotának, a tulajdonság környezeti hatásokra történő változásainak megfigyelése tanulmányi séták során <ul style="list-style-type: none"> • növények: ősszel lombhullás/örökzöld folyamatosan; tavasszal rügyek, levelek vizsgálata; nyáron a kifejlett növény és a termés vizsgálata • állatok: ősszel és tavasszal bundaváltás; télen hangok, lábnyomok figyelése; tavasszal új fajok megjelenésének megfigyelése, nyáron a mozgás, táplálkozás, utódok nevelésének, utódok mennyiségének, egyéb változatosságok megfigyelése - A közvetlen környezetben található élettelen anyagok és élőlények hosszúság jellegű tulajdonságainak (hosszúság, magasság, szélesség) mérése - Űrtartalom mérése a közvetlen környezetben található élettelen anyagokon és élőlényeken - A közvetlen környezetben található élettelen anyagok és élőlények tömegének mérése - A víztérfogatának, hőmérsékletének mérése, az ezekhez szükséges eszközök, mértékegységek (deciliter, liter, Celsius-fok) megismerése - A levegő hőmérsékletének mérése a különböző évszakokban, a csapadék hőmérsékletének mérése. Időjárási napló készítése a különböző 	<p>eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> - azonosítja az anyagok halmazállapotát, megnevezi és összehasonlítja azok alapvető jellemzőit; - felismeri, megnevezi és megfigyeli egy konkrét növény választott részeit, algoritmus alapján a részek tulajdonságait. Megfogalmazza, mi a növényi részek szerepe a növény életében; - megnevezi az időjárás fő elemeit; - felismeri, megnevezi és megfigyeli egy konkrét állat választott részeit, algoritmus alapján a részek tulajdonságait. Megfogalmazza, mi a megismert rész szerepe az állat életében; - felismeri az élettelen anyagokon és az élőlényeken a mérhető tulajdonságokat.
--	---	--

szabvány egységekkel – Hétköznapi tapasztalatok a szabvány mértékegységek nagyságáról	hónapokban, a mért adatok lejegyzése, rajz készítése – Az ember testhőmérsékletének mérése – A mérésekhez alkalmi és szabvány mérőeszközök, mértékegységek választása, használata	
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: Tájékozódás az időben		Óraszám: 4 óra
Fogalmak: évszak, életkor, életszakasz, körforgás, Föld forgása, Föld keringése, naptár, hónap, nap, napszak, szaporodás, fejlődés		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Megfigyelőképesség fejlesztése – Leíró képesség fejlesztése – Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése – Rendszerező képesség fejlesztése – Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése – Mérési technika fejlesztése – Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel – Időbeli tájékozódó képesség fejlesztése – Föld mozgásainak (forgás, Nap körüli keringés) hatásai az évszakok, napszakok váltakozására, jellemzőikre – Évszakokra vonatkozó megfigyelések, tapasztalatok megfogalmazása, rajzban, írásban vagy táblázatban való rögzítése. Az 	<ul style="list-style-type: none"> – Napszakok, évszakok váltakozása, jellemzői, valamint a Föld mozgásai és a napszakok, évszakok változásai közötti összefüggések megfigyelése – Az egyes évszakok jellemző időjárásának, az időjárás tényezőinek megfigyelése, hőmérsékletének mérése. A csapadék formái (eső, köd, hó). Időjárási napló készítése – Az évszagnak megfelelő helyes öltözködés megbeszélése. Öltözködési tanácsok adása időjárás-előrejelzés értelmezése alapján – Az évszakokhoz kötődő étrendek összeállítása. A nyári megnövekedett folyadékigény magyarázata – Ismétlődő, ciklikus jelenségek megfigyelése a környezetben (pl. víz körforgása) – Az időjárás élőlényekre gyakorolt hatásának megfigyelése, konkrét példák gyűjtése 	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – életkorának megfelelően eligazodik az időbeli relációkban, ismeri és használja az életkorának megfelelő időbeli relációs szókinccset; – naptárt használ, időintervallumokat számol, adott eseményeket időrend szerint sorba rendez; – napirendet tervez a napszakok változásaihoz kapcsolva. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – felismeri a napszakok, évszakok változásai, valamint a Föld mozgásai közötti összefüggéseket; – megfelelő sorrendben sorolja fel a napszakokat, a hét napjait, a hónapokat, az évszakokat, ismeri ezek

<p>adatokból következtetések levonása</p> <ul style="list-style-type: none"> - A környezetben zajló ciklikus változások felismerése, megfigyelése, sorba rendezése - Napi és éves ritmus a növény- és állatvilágban - A napszakok, a naptár (a hét napjai, hetek, hónapok). Időtartamuk, egymáshoz való viszonyuk - Jeles napok, dátumok elhelyezése a naptárban - Napirend készítése - Ismétlődő jelenségek (ritmusok) az ember életében, a test működésében. Ismétlődő, ciklikus jelenségek a környezetben (például víz körforgása) - Az emberi életszakaszok, jellemzőik - A növények fejlődése: életszakaszok, csírázás, fejlődés, növekedés, öregedés - A csírázás és a növekedés külső feltételei - Az állatok szaporodása (pete, tojás, elevenszülő), fejlődési szakaszai 	<ul style="list-style-type: none"> - Napi és éves ritmus megfigyelése a növény- és állatvilágban - A növények egyes életszakaszainak megfigyelése (csírázás, fejlődés, növekedés, öregedés) - Növények csíráztatása, hajtatása során az ezekhez szükséges feltételek megfigyelése - Az állatok szaporodásának megfigyelése (pete, tojás, elevenszülő) - Ismétlődő jelenségek megfigyelése az emberi test működésében - Ismétlődő jelenségek (ritmusok) megfigyelése az ember életében (napirend, hetirend, kalendárium, jeles napok, ünnepek). A dátumok elhelyezése a naptárban. Napirend és hetirend tervezése - Az emberi életszakaszok jellemzőinek megfigyelése és összehasonlítása (szerepjáték) - Osztálytárs, fiatalabb és idősebb testvér, szülő, illetve más felnőtt testméreteinek becslése, mérése, az adatok összehasonlítása, tapasztalatok megfogalmazása, rögzítése 	<p>időtartamát, relációit;</p> <ul style="list-style-type: none"> - figyelemmel kísér rövidebb-hosszabb ideig tartó folyamatokat (például víz körforgása, emberi élet szakaszai, növények csírázása, növekedése); - az évszakokra vonatkozó megfigyeléseket végez, tapasztalatait rögzíti, és az adatokból következtetéseket von le; - megismeri és modellezi a víz természetben megtett útját, felismeri a folyamat ciklikus jellegét; - megnevezi az ember életszakaszait; - megfigyeli a növények csírázásának és növekedésének feltételeit, ezekre vonatkozóan egyszerű kísérleteket végez; - analóg és digitális óráról leolvassa a pontos időt.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

Témakör: Tájékozódás a térben	Óraszám: 5 óra
<p>Fogalmak: fő- és mellékvilágtáj, alaprajz, térképvázlat, térkép, domborzati térkép, közigazgatási térkép, autóstérkép, turistatérkép, felszínforma</p>	

Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> - Megfigyelőképesség fejlesztése - Leíró képesség fejlesztése - Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése - Rendszerező képesség fejlesztése - Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése - Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel - Téri tájékozódó képesség fejlesztése - A fő- és mellékvilágtájak megnevezése, elhelyezése a térképen. Iránytű használata. Az égtájak azonosítása a közvetlen környezetben - Az alaprajz, a térkép vázlat és a térkép. Tájékozódás az alaprajz és a térkép vázlat segítségével - A felszínformák: hegy, hegység, domb, dombság, völgy, medence, síkság. Jelölésük a domborzati térképen - A felszíni vizek fajtái (ér, patak, csermely, folyó, tó), jellemzőik, ábrázolásuk a domborzati térképen - A külső erők (szél, víz) felszínformáló munkája 	<ul style="list-style-type: none"> - Iránytű készítése, használatának gyakorlása, tájékozódási gyakorlatok a fő- és mellékvilágtájak helyzetének gyakorlására: a fő- és mellékvilágtájak megnevezése, elhelyezése térképen, az égtájak azonosítása a közvetlen környezetben - Az alaprajz, vázlatrajz, térkép vázlat és a térkép jellemzőinek megfigyelése, egy-egy konkrét példa összehasonlítása - Alaprajz készítése az osztályteremről, a tanulók otthonáról, szobájáról. Tájékozódási gyakorlatok alaprajz, vázlatrajz és térkép vázlat alapján - Az iskola elhelyezése a településen belül és annak térképén - A felszínformák elemei, jellemzőik megfigyelése (hegy, hegység, medence, völgy, domb, dombság, síkság). A jellemzőknek megfelelően homokból az egyes felszínformák kialakítása. Jelölésük megfigyelése domborzati térképen, példák keresése hazánk domborzati térképén, valamint a lakóhelyen és annak környezetében - A szél és a víz munkájának modellezése homokasztalon - A felszíni vizek fajtáinak (ér, patak, csermely, folyó, tó), jellemzőik megfigyelése. A jellemzőknek megfelelően homokasztalon az egyes vizek kialakítása. Jelölésük megfigyelése domborzati térképen, példák keresése hazánk domborzati térképén, valamint a lakóhelyen és annak környezetében 	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ismeri és használja az életkorának megfelelő relációs szókinccset; - iránytű segítségével megállapítja és megnevezi a fő- és mellékvilágtájakat; - irányokat ad meg viszonyítással; - megkülönböztet néhány térképfajtát: domborzati, közigazgatási, turista-, autós; - felismeri és használja az alapvető térképjeleket: felszínformák, vizek, települések, útvonalak, államhatárok. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a tanterméről, otthona valamely helyiségéről egyszerű alaprajzot készít és leolvas; - az iskola környezetéről egyszerű térkép vázlatot készít; - tájékozódik az iskola környékéről és településéről készített térkép vázlattal és térképpel. Az iskola környezetéről egyszerű térkép vázlatot készít; - felismeri a különböző domborzati formákat, felszíni vizeket, ismeri jellemzőiket. Ezeket terepasztalon vagy saját készítésű modellen előállítja; - felismeri lakóhelyének jellegzetes felszínformáit;

		– domborzati térképen felismeri a felszínformák és vizek jelölését.
Továbblépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: Hazánk, Magyarország		Óraszám: 5 óra
Fogalmak: térkép, domborzati térkép, közigazgatási térkép, felszínforma, megye, megyeszékhely, település, főváros		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Megfigyelőképesség fejlesztése – Leíró képesség fejlesztése – Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése – Rendszerező képesség fejlesztése – Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése – Mérési technika fejlesztése – Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel – Téri tájékozódó képesség fejlesztése – Magyarország helyzete, államhatárok, szomszédos országaink – Tájékozódás Magyarország domborzati térképén: az alapvető térképjelek, felszínformák, vizek. Irányok, távolságok a térképen – Hazánk nagytájainak elhelyezkedése, felszínformáik – Tájékozódás hazánk közigazgatási térképén: megyék, saját lakóhely megyéje, megyeszékhelye, 	<p>Térképészeti gyakorlatok:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Magyarország elhelyezkedésének megfigyelése földgömb, Európa-térkép segítségével (Föld bolygó, Európa kontinens, Közép-Európa, Kárpát-medence) – Magyarország domborzati térképén az alapvető térképjelek megfigyelése, megnevezése – Magyarország államhatárainak, szomszédos országainak megkeresése, megnevezése domborzati, illetve közigazgatási térképen – Hazánk felszínformáinak, vizeinek azonosítása domborzati térképen – Irányok, távolságok, magassági számok leolvasása hazánk domborzati térképéről – Magyarország nagy tájegységeinek felismerése, megkeresése Magyarország domborzati térképén – Magyarország megyéinek, ezen belül a tanulók saját megyéjének, megyeszékhelyének, valamint Budapest megkeresése Magyarország közigazgatási térképén – Lakóhelyhez közeli települések keresése, megnevezése térkép segítségével 	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ismeri és használja az életkorának megfelelő térbeli relációs szókincset; – megnevezi és iránytű segítségével megállapítja a fő- és mellékvilágtájakat, irányokat ad meg viszonyítással; – felismeri és használja az alapvető térképjeleket: felszínformák, vizek, települések, útvonalak, államhatárok; – megkülönböztet néhány térképfajtát: domborzati, közigazgatási, turista-, autós. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – iránytű segítségével megállapítja és megnevezi a fő- és mellékvilágtájakat; – irányokat ad meg viszonyítással; – térkép segítségével megnevezi Magyarország jellemző felszínformáit (síkság, hegy, hegység,

<p>települések, saját település és a főváros helye hazánk térképén</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fővárosunk, Budapest: híres épületek, főbb nevezetességek, hidak, közlekedés 	<ul style="list-style-type: none"> - Fővárosunk néhány jellegzetes nevezetességének, épületeinek, hídjainak, közlekedésének megismerése tanulmányi kirándulás alkalmával, vagy képeken, multimédián keresztül - Saját lakóhely, a lakóhely kulturális és természeti értékeinek bemutatása tablón vagy bemutató formájában 	<p>domb, dombság), vizeit (patak, folyó, tó), ezeket terepasztalon vagy saját készítésű modellen előállítja;</p> <ul style="list-style-type: none"> - térkép segítségével megmutatja hazánk nagytájtait, felismeri azok jellemző felszínformáit; - térkép segítségével megnevezi hazánk szomszédos országait, megyéit, saját megyéjét, megyeszékhelyét, környezetének nagyobb településeit, hazánk fővárosát, és ezeket megtalálja a térképen is.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

<p>Témakör: Testünk, egészségünk</p>		<p>Óraszám: 4 óra</p>
<p>Fogalmak: szerv, érzékszerv, testrész, szervezet, túlsúly, alultápláltság, egészség, betegség, egészségvédelem, egészségvédő szokások</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Megfigyelőképesség fejlesztése - Leíró képesség fejlesztése - Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése - Rendszerező képesség fejlesztése - Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése - Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel - Egészségtudatos magatartás fejlesztése - Az emberi test fő testrészei, szervei - A környezet és az ember 	<ul style="list-style-type: none"> - Az ember testrészeivel való megismerkedés mondóka segítségével, elmutogatásuk saját vagy osztálytárs testén - Az egyes érzékszerveken keresztül történő érzékeléstípusokhoz kötődő érzékelhető tulajdonságok megfigyelésének gyakorlása (szem – látás: szín, alak, nagyság, felületi minőség; bőr – tapintás: alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet; nyelv – ízlelés: íz; orr – szaglás: szag; fül – hallás: hang) - Az érzékszervek védelmét biztosító szabályok, helyes szokások 	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ismeri az emberi szervezet fő életfolyamatait; - tisztában van az egészséges életmód alapelveivel, összetevőivel, az emberi szervezet egészséges testi és lelki fejlődéséhez szükséges szokásokkal, azokat igyekszik betartani; - felismeri az egészséges, gondozott környezet jellemzőit. Megfogalmazza, milyen hatással van a környezet az egészségre.

<p>egészsége közötti kapcsolat</p> <ul style="list-style-type: none"> - Legfontosabb érzékszerveink és szerepük a környezet megismerésében - Az érzékszervek védelmét biztosító módszerek és eszközök, szabályok, helyes szokások - A tanuláshoz szükséges helyes megvilágítás fontossága - Az egészséges életmód alapvető elemei (testápolás, öltözködés, pihenés, mozgás, testtartás, táplálkozás, fertőző betegségek és balesetek megelőzése), alkalmazásuk a napi gyakorlatban - A táplálkozás, az életmód és az ideális testsúly elérése/megtartása közötti kapcsolat. A helyes és helytelen étrend, az egészséges és egészségtelen ételek, italok. A folyadékfogyasztás szerepe. A helyes étkezési szokások - Az egészséges fejlődéshez szükséges élelmiszerek kiválasztása - A megfelelő öltözködés - A személyes higiéné - A rendszeres testmozgás - Aktív és passzív pihenés - A lelki egészség - A leggyakoribb betegségeket. A testhőmérséklet, láz mérése - A betegségek megelőzése. A védőoltások szerepe - Balesetek, megelőzésük 	<p>megismerése, gyakorlása és alkalmazása plakát készítésével, beszélgetéssel, szituációs játékkal. Személyes tapasztalat szerzése az érzékszervi és a mozgásszervi fogyatékkal élők életéről</p> <ul style="list-style-type: none"> - A legfontosabb szervek, szervrendszerek szerepének megfigyelése, felépítésük megbeszélése (keringési rendszer, váz- és izomrendszer, emésztő szervrendszer, a légzés szervrendszere), beszélgetés az egészséges fejlődésének feltételeiről. A testmozgás jelentőségének megbeszélése. A mozgás hatásának megfigyelése a pulzusra és a légzésszámra (méréssel) - Az iskolás élettel kapcsolatos életmódbeli szokások tudatosítása és gyakorlása, az iskolában való helyes viselkedés és megfelelő öltözet megbeszélése (tanórán, különböző szabadidős foglalkozáson, szünetben), az iskolában dolgozók foglalkozásának összehasonlítása. Megszólítások, köszönés, udvariassági formulák használatának gyakorlása. A helyes öltözködési szokások szerepének megbeszélése, öltözködési tanácsok adásával egy-egy évszakhoz kapcsolódóan időjárás-előrejelzés értelmezése alapján - Helyes tanulási szokások megfigyelése, megbeszélése - A helyes táplálkozási szokások kialakítása: miből mennyit együnk? <ul style="list-style-type: none"> - mérések elvégzése, rögzítése a füzetbe rajzban, írásban. Az egészséges és egészségtelen ételek csoportosítása - Az egyes évszakokhoz kötődő táplálkozási szokások megbeszélése, egy-egy évszakhoz kapcsolódó napi 	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> - felismeri és megnevezi az emberi test részeit, fő szerveit, ismeri ezek működését, szerepét; - megnevezi az érzékszerveket és azok szerepét a megismerési folyamatokban; - belátja az érzékszervek védelmének fontosságát, és ismeri ezek eszközeit, módjait; - ismer betegségeket, felismeri a legjellemzőbb betegségeket, a betegségek megelőzésének alapvető módjait.
---	--	--

	<p>étrend tervezése. A nyári megnövekedett folyadékigény magyarázata</p> <ul style="list-style-type: none"> - Élelmiszerfajták megismerése, csoportosításuk tápanyagtartalmuk alapján - Egy napi egészséges menü összeállítása. Egészségtelen italok cukortartalmának becslése, mérése kockacukor segítségével - Helyes étkezési, viselkedési szokások alakítása szituációs játékokkal - Ételek tárolásával kapcsolatos információk megbeszélése - A helyes higiénés szokások és a szükséges eszközök megfigyelése, megismerése, a helyes és rendszeres testápolási szokások gyakorlása - Pihenés fontosságáról való beszélgetés, példák gyűjtése az aktív és passzív pihenésre - Az emberek hasonló és különböző külső és belső tulajdonságai, az emberi hangulatok, magatartásformák megismerése megfigyelésekkel (egymáson, képen, szituációs játék során) - Fogycsökkenéssel és megváltozott munkaképességgel rendelkezők elfogadásának ösztönzése szituációs játékokkal/beszélgetőkör kialakításával - Az egészségünket károsító és védő szokások csoportosítása. A leggyakoribb betegségeket (pl. láz, hányás, hasmenés, gyengeség, levertség) felismerésének gyakorlása konkrét példákon, szituációkon keresztül. A betegségek okainak, megelőzésének megismerése, a fertőző betegségek megelőzési módjainak gyakorlása. A testhőmérséklet, láz mérése - A balesetek okainak megfigyelése képek, videók segítségével, 	
--	--	--

	beszélgetés a megelőzés fontosságáról. A segítségkérés módjainak megismerése baleset esetén szituációs játékkal	
Továbblépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: Életközösségek lakóhelyünk környezetében		Óraszám: 12 óra
Fogalmak: természetes és mesterséges életközösség, erdő, mező-rét, víz-vízpart, élőhely, életmód, környezeti igény, alkalmazkodás, testfelépítés, tápláléklánc, táplálékhálózat		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> - Megfigyelőképesség fejlesztése - Leíró képesség fejlesztése - Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése - Mérési technika fejlesztése - Kísérletezéshez szükséges képességek fejlesztése - Rendszerező képesség fejlesztése - Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése - Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel - Környezettudatos magatartás fejlesztése - A lakóhelyhez közeli életközösségek jellemzői: erdő, mező-rét, víz-vízpart - Az egyes életközösségekben élő növények és állatok tulajdonságai - A lakóhelyhez közeli életközösségek (erdő, mező-rét, víz-vízpart) élőlények környezeti igényei, alkalmazkodása az élettelen környezeti tényezőkhöz (életmód, 	<ul style="list-style-type: none"> - A tanulók lakóhelyéhez közeli életközösségek (erdő, mező-rét, víz-vízpart) jellemzőinek megfigyelése, mérése (időjárás) tanulmányi séták során. A megfigyelések alapján az életközösségek összehasonlítása - A természetes és mesterséges életközösségek összehasonlításához tanulmányi séta a közeli parkba, látogatás zöldséges-gyümölcsöskertbe. A hasonlóságok és különbségek összehasonlítása, megbeszélése, az ember hatásának megfigyelése - Az életközösségek jellegzetes élőlények csoportosítása élőhely szerint - Az egyes életközösségek jellegzetes állatainak és növényeinek testfelépítése, algoritmus alapján történő megfigyelése, mérése (testméret mérése pl. életnagyságú rajzon) - A tapasztalatok alapján a növények és állatok igényeinek, élőhelyhez, életfeltételekhez való alkalmazkodásának (testfelépítés, életmód) megfigyelése, megbeszélése, modellezése (pl. csőr- és lábtípusok) - Az életközösségek összetettségének 	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ismeri a lakóhelyéhez közeli életközösségek (erdő, mező-rét, víz-vízpart) főbb jellemzőit; - felelősségtudattal rendelkezik a szűkebb, illetve tágabb környezete iránt; - tevékenységeinek tapasztalatait szóban, rajzban, írásban rögzíti. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> - felismeri a lakóhelyéhez közeli életközösségek és az ott élő élőlények közötti különbségeket (pl. természetes – mesterséges életközösség, erdő – mező, rét – víz, vízpart – park, díszkert – zöldséges, gyümölcsöskert esetében); - megnevezi a megismert életközösségekre jellemző élőlényeket, használja az életközösségekhez kapcsolódó kifejezéseket; - algoritmus alapján

<p>testfelépítés, viselkedés)</p> <ul style="list-style-type: none"> - A lakóhelyhez közeli életközösségek (erdő, mező-rét, víz-vízpart) növényei és állatai közötti jellegzetes kapcsolatok (például táplálkozási kölcsönhatások, búvóhely; élőhely) - A megismert növények és állatok csoportosítási lehetőségei (pl. lágyszárú – faszárú, fa – cserje, lombhullató – örökzöld; állatok: emlősök – madarak – rovarok – kétlábúak – hüllők – halak; életmód: ragadozók – növényevők – mindenevők; élőhely: háziállatok – vadon élő állatok, erdei – mezei – vízparton élő – az ember környezetében élő állatok) - Az adott életközösség megismert növényeiből és állataiból egyszerű táplálékláncok és azokból táplálékhálózatok összeállítása - A természetes és mesterséges életközösségek - Az emberi tevékenység természeti környezetre gyakorolt hatása. <p>Környezetvédelem</p>	<p>megfigyelése, az ott élő növények és állatok közötti jellegzetes kapcsolatok megfigyelése, felismerése (táplálkozás, búvóhely)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Táplálkozási kölcsönhatások alapján az állatok csoportosítása (ragadozó, növényevő, mindenevő). Az egyes életközösségekre jellemző táplálékláncok, táplálékhálózatok összeállítása - Az iskolához legközelebb eső nemzeti park vagy tájvédelmi körzet megismerése, értékmentő munkájának megértése tanulmányi séta vagy osztálykirándulás alkalmával - Az egyes életközösségekben élő élőlények testfelépítés, illetve életmód alapján történő összehasonlítása - Osztálykert/iskolakert/madárbarát kert kialakítása során az ember felelősségének, szerepének megfigyelése 	<p>megfigyeli és összehasonlítja a saját lakókörnyezetében fellelhető növények és állatok jellemzőit. A megfigyelt tulajdonságok alapján csoportokba rendezi azokat;</p> <ul style="list-style-type: none"> - algoritmus alapján megfigyeli és összehasonlítja hazánk természetes és mesterséges élőhelyein, életközösségeiben élő növények és állatok jellemzőit. A megfigyelt jellemzőik alapján csoportokba rendezi azokat; - konkrét példán keresztül megfigyeli és felismeri az élőhely, életmód és testfelépítés kapcsolatát; - megfigyeléseit mérésekkel (például időjárási elemek, testméret), modellezéssel, egyszerű kísérletek végzésével (például láb- és csörtípusok) egészíti ki; - felismeri, hogy az egyes fajok környezeti igényei eltérőek; - felismeri a megismert életközösségek növényei és állatai közötti jellegzetes kapcsolatokat; - példákkal mutatja be az emberi tevékenység természeti környezetre gyakorolt hatását. Felismeri a természetvédelem jelentőségét; - felismeri, mely anyagok szennyezhetik környezetünket a mindennapi életben, mely szokások vezetnek
---	--	--

		<p>környezetünk károsításához. Egyéni és közösségi környezetvédelmi cselekvési formákat ismer meg és gyakorol közvetlen környezetében (pl. madárbarát kert, iskolakert kiépítésében, fenntartásában való részvétel, iskolai környezet kialakításában, rendben tartásában való részvétel, települési természet- és környezetvédelmi tevékenységben való részvétel);</p> <ul style="list-style-type: none"> - elsajátít olyan szokásokat és viselkedésformákat, amelyek a károsítások megelőzésére irányulnak (pl. hulladékminimalizálás – anyagtakarékosság, újrahasználat és -felhasználás, tömegközlekedés, gyalogos vagy kerékpáros közlekedés előnyben részesítése, energiatakarékosság).
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

Testnevelés

A Testnevelés és egészségfejlesztés az egyik legösszetettebb tanulási terület, meglehetősen komplex célkitűzéssel. Egyik legfontosabb feladata a tanulók testi, lelki, értelmi, érzelmi és szociális fejlődésének biztosítása, mely kiemelten a Nemzeti alaptanterv testi-lelki egészségre nevelés célját valósítja meg, miközben az alapkompenciák és az ezekre épülő Nat kompetencia-összetevők fejlesztése is megtörténik.

A testnevelés tantárgy a tanulókat a játék és a sporttevékenység, illetve a testedzés lehetőségeinek és eljárásainak felhasználásával, a pedagógus személyes példamutató magatartásán keresztül alakítja, formálja. Az egészséges és harmonikus életvitelt megalapozó ismeretek átadása, a szokások kialakítása az alapfokú oktatás kezdeti szakaszában a leghangsúlyosabb. Az alsó tagozat nevelő-oktató tevékenységében ezért kiemelkedő szerepe van a testnevelés tantárgy tanításának, amit a szükséges képzettséggel rendelkező pedagógus végez. A tantárgy jelentőségét növeli, hogy a koordinációs képességek fejlesztésének szenzitív szakaszai nagyrészt erre az életkorra tehetők. A tanulók természetes igényéből fakadó mozgásszükségletet úgy kell kielégíteni, hogy a mozgásműveltség kialakítása és fejlesztése mellett kiemelt szerepet kapjon a motoros képességek fejlesztése. A testnevelés meghatározó szerepet játszik a tanulók szokásrendjének, életvitelének kialakításában. Ebben a korban alapozható meg a mozgás és a mozgástanulás iránti pozitív attitűd, amely jelentősen hozzájárul az élethosszig tartó, egészségtudatos, tevékeny, harmonikus életvitel megvalósításához. Így válhat az egyén később a társadalom aktív tagjává. Az egészségfejlesztés területén a rendszeres higiéniai alapok megismerése, elsajátításának igénye az egész nevelési-oktatói szakaszt végigkíséri. A szabadterén, a természetközeli helyszíneken végzett rendszeres testmozgás szükségességének tudatosítása a környezet megismerésén keresztül járul hozzá a fenntartható jelen és jövő iránti elkötelezettséghez mint nevelési célhoz.

A testnevelés kerettanterv minden tanuló számára biztosítani kívánja a hatékony és élményszerű tanulást. A gyors mozgástanulásnak, valamint a sportági mozgásformák elsajátításának alapfeltétele a természetes mozgások megszilárdulása. Ennek érdekében érvényesülnie kell a fokozatosság elvének. Az alapképességek egyszerű végrehajtását gyakorolva jutunk el az összetettebb helyzetekben történő végrehajtásig. A tanulási folyamat során érvényesülnie kell a sikerességnek, az örömteli mozgásos tevékenységnek, amely a játékkal, a játékos mozgástanulással együtt kialakíthatja a testneveléshez, a testmozgáshoz fűződő pozitív érzelmi viszonyulást. A játéktevékenység során is a könnyített szabályoktól haladunk az egyre nehezedő szabályok alkalmazása felé.

Az általános iskola alsó tagozatán elsősorban a játékos cselekvéstanulást helyezzük előtérbe. A differenciálás elvét alkalmazva juthatunk el oda, hogy minden tanuló a számára megszerezhető tudás legmagasabb szintjére jusson. Fontos, hogy a gyerekeket a követelmények erőfelfejtésre készítsük, de ez ne vezessen kudarchoz, ne váljon kilátástalanná, és ne okozzon hátrányos megkülönböztetést. Ugyanakkor a tanulókat hozzá kell segíteni ahhoz, hogy toleránssá váljanak a társaik gyengébb teljesítménye, esetleg testi és más fogyatékosága iránt.

Az alsó tagozatos testnevelés célja – a prevenciót maximálisan figyelembe véve – a tanulók mozgásműveltségének, mozgáskészségeinek, motoros képességeinek olyan szintre fejlesztése, hogy alkalmassá váljanak a sikeres mozgásos cselekvéstanulásra és testedzésre. Célként szolgál továbbá a diákok önismeretének fejlesztése, énképének, érzelmi-akarati készségeinek formálása, a szabálykövető magatartásminták kialakítása. A testnevelés a motoros képességek fejlesztésével hozzájárul ahhoz, hogy a gyerekek az életkoruknak és testi adottságaiknak megfelelő erővel, gyorsasággal és állóképességgel rendelkezzenek. Ugyanakkor korosztályuknak megfelelően fejlődik izomérzékelésük, ritmus- és reakcióképességük, térbeli tájékozódó és egyensúlyozó képességük. A mozgástanulás során elsajátítják a különböző futások, ugrások és dobások alapttechnikáit. Megtanulnak egyszerű támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatokat. A lehetőségek függvényében elsajátítanak legalább egy úszásnemet.

A küzdősportoknak kiemelt szerepük van a gyermek személyiségfejlesztésében. Az ember természetes küzdőmozgásain, húzáson, toláson, kiemeléssel alapuló játékok és küzdőfeladatok során a gyermek megtanulja felbecsülni saját és társai erejét, változatos helyzetekhez alkalmazkodik, koncentrációja, tűrőképessége növekszik, miközben a győzelem és kudarc megélésével azonnal értékelheti saját teljesítményét.

A lelki erő, a kitartás, a küzdőképesség, a bátorság, a becsület, a fair play, az önuralom, a tisztelet, a társak iránt tanúsított tolerancia mind fejlesztés alatt állnak az egyszerű, játékos feladatmegoldások során.

A tanulók mozgástanulásának személyiség-összetevőiben – az értelmi bevésséssel szemben – a mechanikus másolás dominanciája jellemző. Memóriájukban a szavak jelentésében rejlő információ helyett a tárgyakra emlékezés a meghatározó, míg a tananyag ok-okozati viszonyaiban a jelenségszintű megértés felülírja a logikai értelmezés alternatíváját. Figyelmük, koncentrációképességük szétszórt, rövid ideig tart, így kiemelt szempont a változatos óraszervezési eljárások alkalmazása, melyben hangsúlyos szerepet kapnak a direkt módszertani eljárások.

A testnevelés fő célja mellett rész cél az 1–4. évfolyam körében megjelenő mozgásszervi elváltozásokkal rendelkező, belgyógyászati betegségekben szenvedő gyermekek testedzésének, mozgásműveltségük kialakításának biztosítása, az egészségi állapot, a teljesítőképeség helyreállítását kínáló testgyakorlatok elsajátítása és rendszeres végzése, a preventív szemlélet alkalmazása.

A testnevelés tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A testnevelés tantárgy eredményességéhez fontos a mély és értő (motoros) tanulás képességének elsajátítása. A motoros tanulásra is igaz, hogy a környezettel kialakult kölcsönhatás eredményeként létrejövő, tartós és alkalmazkodó változás, amely a különböző tanulási formákkal összekapcsolódva a személyiség fejlődésének más területeire is hatást gyakorol. A különböző mozgásformák elsajátítása – különös tekintettel az általános iskola kezdeti szakaszában – jelentős befolyással van a tanuló kognitív fejlődésére, hiszen a mozgásos cselekvés célirányos, komplex kognitív-motoros tevékenység. Hatékony és

eredményes motoros tanulás-tanítás csak akkor valósulhat meg, ha annak során figyelembe veszik az életkori és tanulási sajátosságokat, s ha az spirálisan építkező és gyakorlatorientált.

A kommunikációs kompetenciák: A testnevelés – az érthetőség, az árnyaltság és a pontosság elvárásainak mentén – fejleszti a nyelvi kommunikáció minőségét. A testnevelésben a kommunikáció általában nehezített körülmények között, felhívó, felszólító módon zajlik, amelynek nem lehet sajátja az erőtlenül formált és artikuláció nélküli beszéd. A tantárgy fejleszti a hallás utáni szövegértés mellett a kommunikáció más formáit is, úgymint a kéz- és karjelzéseket, a testmozgás, a sportolás közbeni gesztusokat, a tekintet és/vagy az arc izmainak játékát. A sporttevékenységek folyamatos metakommunikáció mentén folynak, elég csak a jelzésértékű testtartásokra vagy a távolodó-közeledő mozgások kifejezőerejére gondolni. A szakkifejezések, a helyes terminológia elsajátításával lehetővé válik a procedurális tudás átfordítása a gondolkodás révén tervezhető motoros produktummá.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A motoros tanulás során elsősorban a cselekvéses tényező dominál, de a hatékonysága és eredményessége – a verbális metódusok által – a kognitív komponensektől is függ. A beszéd és a gondolkodás kapcsolata révén válik lehetővé a motoros tevékenységekkel összefüggő ismeretek és tapasztalatok tárolása, felidézése. A nyelvhasználat teszi lehetővé a mozgásos cselekvéstanuláshoz szükséges ideomotoros kép, a gondolati modell kialakítását, tervezését. A kreatív feladatmegoldásokon alapuló problémamegoldó gondolkodás egyaránt megjelenik a nyílt jellegű mozgáskészségek (pl. sportjátékok) változatos döntéshozatali játékhelyzeteiben és a kognitív típusú testnevelési játékokban (pl. táblajátékok mozgásos változatai).

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A testnevelés tantárgy a személyes és társas kapcsolati kompetenciák fejlesztésének egyik terepe. Az iskolának fejlesztenie szükséges a szomatikus egészséggel, a társas-érzelmi jólléttel, a biztonsággal kapcsolatos kompetenciákat. A fejlesztés kiterjed a testi jóllét és a motoros teljesítőképesség kialakítására is. A tantárgy tanulásának és tanításának jelentős közösségfejlesztő hatása van. Külön kiemelendők a csapatsportokban fontos szerepet játszó együttműködési formák, a közösséget alakító tényezők (a közös célkitűzések, a közös gyakorlás élménye, a teljesítmény egyént és csapatközösséget formáló szerepe, a csapaton belüli összetartozás és egymásrautaltság stb.).

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A tanuló kreatív alkotásokat hoz létre (pl. alkotóképes játéktevékenység vagy bemelegítő gyakorlatok és edzésprogramok összeállítása) a tanulási tevékenység ezen területén, és elsajátítja a fizikai aktivitás, a testedzés és a sportolás rekreációt támogató elemeit. A tanuló megtanulja értéként kezelni az olimpiai eszmét, az olimpiai játékokon elért eredményeket. Értékesnek tartja a magyar, az európai és a világ testkulturális örökségét.

Az iskolai testnevelésóra keretén belül megvalósuló könnyített testnevelés esetében – amelyen egészségi állapotváltozásuk miatt ideiglenesen, illetve tartósan csökkent teljesítőképességű tanulók vesznek részt – a testnevelő tanárnak az egészségi állapotot és az abból adódó egyéni sajátosságot maximálisan figyelembe véve, differenciáltan kell megvalósítania a fejlesztési feladatokat. Ezekhez a fejlesztési feladatokhoz nyújt segítséget a gyógytestnevelés témakör.

A korszerű gyógytestnevelés szemlélet, amely szakít az eddigi korrekciós gyakorlatok túlsúlyára épülő tananyagtartalommal, indokoltá teszi a mindennapos testnevelés szerves részként való megjelenést a kerettantervben. A korszerű szemléletben elvárásként jelenik meg a korrekciós gyakorlatokkal egyenlő arányban megjelenő, a kerettantervben megvalósuló témakörök elsajátítása a gyógytestnevelésre utalt tanulók körében is. A fentiek indokolják, hogy minden témakör mellett megjelennek a gyógytestnevelés specifikus gyakorlatai. Az önállóan megjelenő „Gyógytestnevelés” témakör csak az ezen a területen érintett tanulókra vonatkozik, mely külön órakeretben valósul meg. A gyógytestneveléssel kapcsolatos órakeret meghatározásához ad segítséget „A témakörök áttekintő táblázata” kiegészítő szövege.

A tanulók mozgáshoz fűződő pozitív attitűdjének kialakítása érdekében az értékelés alapja a természetes mozgáskészségek és a sportági jellegű előkészítő mozgásformák kivitelezésének színvonala, valamint a motoros képességek területén a tanuló önmagához mért fejlődése. Az alsó tagozatos diákok életkori sajátosságához igazított pedagógiai eljárások egyik legfontosabb eleme a pozitív tanulási légkört kialakító fejlesztő-formáló értékelés. A pszichomotoros teljesítmény az érzelmi-akarati tényezőkkel koherens egységet alkotva képezi a minősítés alapját.

1. évfolyam

Ahogy az első önálló lépések, úgy az 1. évfolyamon megélt testnevelésórák is meghatározóak a gyermek életében. Életkori sajátosság az ismeretszerzés, az alkotás, az önkifejezés és nem utolsósorban az örömezzet mozgáson keresztül kifejeződése, megvalósulása. A tanulók már az első tanórákon megismerik a testkultúra alapjait: az öltözői és teremrend, a tiszta és megfelelő sportfelszerelés nélkülözhetetlenségét, az alapvető higiéniai követelményeket. Ezek az ismeretek ebben a szakaszban válnak a gyermek szokásrendjévé, mellyel a kulturális tudatosság kompetenciái kialakulnak. Az óra szervezési kereteit adják az egyszerű rendgyakorlatok, melyeken keresztül a tanulók megismerik és megtapasztalják a közösségben történő alkalmazkodás, a tolerancia és önfegyelm szociokulturális jelentőségét, ezzel megalapozva a következő iskolai szakaszok társadalmi részvétel és felelősségvállalás kompetenciái eredményes kialakításának lehetőségét.

A testnevelés kerettanterv a korosztály számára a mozgásműveltség területén kiemelten fontosnak tartja az alapvető helyváltoztató mozgások (járások, futások, szökdelések, ugrások, kúszások, mászások), a manipulatív tevékenységformák (dobások, ütések, labdás gyakorlatok) sokféle formában és eszközzel történő fejlesztését. A kivitelezést az egyszerűség és könnyű megvalósíthatóság jellemzi. A gyakorlás során a versengéssel és egyéni megmérettetéssel szemben elsősorban a játékoság kerül előtérbe. Hangsúlyosak az alkalmanként változó, véletlenszerűen kialakított csapatban történő játékos mozgásformák, ahol a különböző egyéni képességek kiegészítik egymást, így jelentősen csökken a kudarcélmény lehetősége. Ennek megvalósításában kiemelt szerep jut a Kölyök Atlétikai Program eszközrendszerének és módszertanának.

Az egyszerű gimnasztika és torna jellegű gyakorlatok nélkülözhetetlen eszköze a megfelelő testsémák, a téri tájékozódó képesség, a ritmusérzék és egyensúlyozó képesség alapjainak kialakítása. Ezek a képességek nemcsak a közvetlen mozgástanulás és -fejlesztés kellékei, hanem közvetett idegrendszeri hatásukon keresztül a kognitív területek fejlesztését is szolgálják.

A játékos formában végrehajtott küzdőgyakorlatok komplex kondicionális és koordinációs fejlesztő hatása megmutatkozik a kitartás, a fizikai erő fejlődésén túl az ügyesség, a kognitív koordinációs képességek, a leleményesség, a helyzetfelismerő és -megoldó képesség terén. Kiemelten fejlődik továbbá a tanulók szociális érzéke, kifejeződik az egymás iránti tolerancia, hiszen a tevékenység közben folyamatosan változó helyzetekhez kell alkalmazkodni úgy, hogy nem határozható meg előre a küzdelem kimenetele. A pillanatnyi erőviszonyok nem feltétlenül döntenek a győztes javára, hiszen az ügyesség, leleményesség, kitartás és önuralom szintén nagy szerepet játszanak a játék kimenetelében. A tanulók változatos érintő játékokon keresztül ismerkednek meg a test-test elleni küzdelem alapjaival, a fizikai kontaktussal, melynek célja a fizikai kontaktus megszokása és természetessé válása.

Ezen szenzitív időszak mozgásformája az úszás – mint az egész életen át preventív, rekreációs, kondicionális jelleggel is alkalmazható tevékenység. Ekkor kezdődik a vízhez szoktatás, melynek keretében az esetleges gátlások türelmes és játékos formában oldhatók.

A testnevelési és népi játékok előtérbe helyezése teszi lehetővé, hogy később elsajátíthatók legyenek a labdajátékok és csapatsportok szabályrendszerei, jellegzetességei, technikai, taktikai alapjai. Az egyszerű játékokon keresztül kifejezésre kerülnek a személyes karakterek, jellemvonások, ezzel nagyban elősegítve a tanulók megismerését.

A korosztálynál feltétlenül figyelembe kell venni a koncentrációs képesség időbeli korlátozottságát. Az egyes tantervi követelmények kevésbé lehetnek egy-egy tanóra önálló fejezetei, inkább az egész tanéven át, többször, kisebb tételben ismétlődő elemek. Azt is szem előtt kell tartani, hogy az ismeretszerzés elsődlegesen vizuális jellegű és utánzáson alapul, ezáltal fokozott jelentősége van a bemutatásnak, a bemutattatásnak.

A gyógytestnevelés testgyakorlataiban – a korrekciós gimnasztika gyakorlatok mellett – hangsúlyosan jelenik meg a játékos mozgásformák, az utánzó kúszások és mászások, a testnevelési és népi játékok adaptív alkalmazása.

A testnevelés tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

MOZGÁSKULTÚRA-FEJLESZTÉS

- a tanult mozgásformákat összefüggő cselekvéssorokban, jól koordináltan kivitelezzi;
- a tanult mozgásforma könnyed és pontos kivitelezésének elsajátításáig fenntartja érzelmi-akarati erőfeszítéseit;
- sporttevékenysége során a szabályok betartására törekszik.

MOTOROSKÉPESSÉG-FEJLESZTÉS

- megfelelő motoros képességszinttel rendelkezik az alapvető mozgásformák viszonylag önálló és tudatos végrehajtásához;
- olyan szintű relatív erővel rendelkezik, amely lehetővé teszi összefüggő cselekvéssorok kidolgozását, az elemek közötti összhang megteremtését.

MOZGÁSKÉSZSÉG-KIALAKÍTÁS – MOZGÁSTANULÁS

- az alapvető mozgásformákat külsőleg meghatározott ritmushoz, a társak mozgásához igazított sebességgel és dinamikával képes végrehajtani;
- az egyszerűbb mozgásformákat jól koordináltan hajtja végre, a hasonló mozgások szimultán és egymást követő végrehajtásában megfelelő szintű tagoltságot mutat.

VERSENGÉSEK, VERSENYEK

- a versengések és a versenyek közben toleráns a csapattársaival és az ellenfeleivel szemben;
- a versengések és a versenyek tudatos szereplője, a közösséget pozitívan alakító résztvevő;
- felismeri a sportszerű és sportszerűtlen magatartásformákat, betartja a sportszerű magatartás alapvető szabályait.

PREVENCIÓ, ÉLETVITEL

- felismeri a különböző veszély- és baleseti forrásokat, elkerülésükhöz tanári segítséget kér;
- ismeri a keringési, légzési és mozgatórendszerét fejlesztő alapvető mozgásformákat;
- tanári irányítással, ellenőrzött formában végzi a testnevelés – számára nem ellenjavallt – mozgásanyagát;
- családi háttere és a közvetlen környezete adta lehetőségeihez mérten rendszeresen végez testmozgást.

EGÉSZSÉGES TESTI FEJLŐDÉS, EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS

- az öltözködés és a higiéniai szokások terén teljesen önálló, adott esetben segíti társait;
- megismeri az életkorának megfelelő sporttáplálkozás alapelveit, képes különbséget tenni egészséges és egészségtelen tápanyagforrások között.

Az 1. évfolyamon a testnevelés tantárgy alapóraszám: 180 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	13
Kúszások és mászások	13
Járások, futások	18
Szökdelések, ugrások	13
Dobások, ütések	10
Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok	18
Labdás gyakorlatok	13
Testnevelési és népi játékok	26
Küzdőfeladatok és -játékok	15
Foglalkozások alternatív környezetben	26
Úszás	15
Összes óraszám:	180

A gyógytestnevelő tanárok a helyi tanterv (tanmenet) készítésekor a „Gyógytestnevelés” témakör óraszámát az adott intézményben gyógytestnevelés-óraóra szánt éves óraszám 30–50%-ában állapíthatják meg, a többi témakör óraszámának terhére. A gyógytestnevelő tanár a „Gyógytestnevelés” témakör óraszámát, illetve az egyes témakörök óraszámcsökkentésének mértékét a gyógytestnevelésen részt vevő tanulók betegségének, elváltozásának figyelembevételével határozza meg.

Témakör: Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció		Óraszám: 13
<p>Fogalmak: menet- és futásgyakorlatok; oszlop-, sor-, kör-, szétszórt alakzat; botgyakorlat, babzsákgyakorlat, labdagyakorlat, karikagyakorlat, ugrókötel-gyakorlat, utasítás, szóban közlés, bemutatás, bemutattatás, statikus gyakorlatelemek elnevezései</p>		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – A leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus gimnasztikai elemek elnevezésének, végrehajtásának megismerése – 2-4 ütemű szabad-, társas és kézi szerygyakorlatok bemutatás utáni pontos és rendszeres végrehajtása – Alakzatok megismerése (oszlop-, sor-, vonal-, kör- és szétszórt alakzat) és alkalmazó gyakorlása – Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban – Mozgékonyság, hajlékonyág fejlesztése statikus és dinamikus szabad-, társas és kézi szerygyakorlatokkal – A biológiailag helyes testtartás és testséma kialakulását elősegítő gyakorlatok elsajátítása, gyakorlása – A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítését szolgáló gyakorlatok helyes végrehajtása – A gyakorlatvezetési módszerek megértése, a gyakorlatok tanári utasításoknak megfelelő végrehajtása 	<ul style="list-style-type: none"> - statikus és dinamikus gimnasztikai elemek - 2-4 ütemű szabad-, társas és kézi szerygyakorlatok - Menet- és futásgyakorlatok - statikus és dinamikus szabad-, társas és kézi szerygyakorlatok - biológiailag helyes testtartás és testséma kialakulását elősegítő gyakorlatok - Alakzatok megismerése <p>A gyógytestnevelés-órán a gimnasztikai gyakorlatok során a tanulók megismerik és elsajátítják azokat a gyakorlatelemeket, 2-4 ütemű gyakorlatokat, amelyek az elváltozásuk, betegségük pozitív irányú megváltozását elősegítő izmokat erősíti, illetve nyújtja, továbbá hozzájárulnak a biológiailag helyes testtartás és a helyes légzéstechnika kialakításához.</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre; – tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.

Tovább lépés feltétele:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló: – ismeri a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásait.	
Témakör: Kúszások és mászások		Óraszám: 13
Fogalmak: utánzó gyakorlatok, kúszások-mászások kifejezései (pl.: medvejárás, rákjárás, pókjárás, fókakúzás, katonakúzás), irányváltoztatás, sorverseny, váltóverseny		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – A kúszások, mászások alapvető balesetvédelmi szabályainak megismerése – Kúszások, mászások ellentétes, majd azonos oldali kar-láb használattal előre, hátra, oldalra vagy egyéb meghatározott útvonalon, különböző támasztávolságokkal és mozgássebességgel (pl. lassított vagy szaggatott mozdulatokkal is) – Utánzó mozgások játékos formában; utánzó fogók – Testséma, térbeli tájékozódó képesség és szem-kéz-láb koordináció fejlesztése – Izomerő és mozgáskoordináció fejlesztése – Kúszó és mászó csapatjátékok – Sor- és váltóversenyek alkalmazása utánzó kúszó és mászó feladatokkal játékos formában – Vízszintes felületeken, ferde vagy függőleges tornaszereken való mászások, átmászások 	<ul style="list-style-type: none"> - Kúszások, mászások -Utánzó mozgások játékok - Kúszó és mászó csapatjátékok -Törzsizom-erősítő gyakorlatok - Sor- és váltóversenyek -Tornaszereken való mászások, átmászások különböző irányokban <p>A gyógytestnevelés-órán a kúzás és mászás feladatok a törzsizom erősítését szolgálják az egyszerű statikus utánzó mozgásoktól indulva a dinamikus, összetett kúszások-mászásokig, a korosztály számára megfelelő játékos formában.</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre; – tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.

<p>különböző irányokban</p> <ul style="list-style-type: none"> - Törzsizom-erősítés az utánzó mozgások játékos felhasználásával - Egyszerű akadálypályák feladatainak teljesítése 		
Továbblépés feltétele:	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mozgásműveltsége szintjénél fogva pontosan hajtja végre a keresztező mozgásokat; 	

Témakör: Járások, futások		Óraszám: 18
<p>Fogalmak: járás, utánzó járás, futás, mozgásirány, állórajt, rajtjel, kartartás, lendítés, hajlítás, szabály, sebesség, váltás, lépéshossz, perc, távtartás, térdemeléssel futás, saroklendítéssel futás</p>		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> - Járások egyenes vonalon előre, hátra, oldalra, különböző alakzatokban (pl. cikcakk alakban, körben) és fordulatokkal (negyed-, fél-, egészfordulat), egyenletes vagy váltakozó lépéshosszal, ritmussal, nyújtott és hajlított könyökkel, különböző szimmetrikus kartartásokkal - Járások mély és magas súlyponti helyzetekben (törpejárs, óriásjárs), valamint egyéb utánzó formákban (pl. tyúklépés, lopakodó járás, pingvinjárs) - Járások sarkon, talp élén, lábujjhegyen, előre-hátra- 	<ul style="list-style-type: none"> - Járások különböző módon -A Kölyökatlétika futásokat előkészítő és rávezető gyakorlatok - Futások különböző formában egyenesen, irányváltásokkal - Folyamatos futások - Állórajt, indulások - Sor- és váltóversenyek <p>A gyógytestnevelés-órán a járás-, futásgyakorlatok szakaszos végrehajtásával törekedni kell a tanulók állóképességének fejlesztésére. A tanulók megismerik és alkalmazzák az elváltozásuk, illetve betegségük szempontjából adekvát terhelés-pihenés arányt a járás- és futásgyakorlatok esetében.</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> - megfelelő általános állóképesség-fejlődést mutat; - a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.

<p>oldalra</p> <ul style="list-style-type: none"> - A Kölyökatlétika futásokat előkészítő és rávezető gyakorlatai, versenyformái - Saroklendítés, térdemelés futás közben karlendítés nélkül és karlendítéssel, szimmetrikus kartartásokkal - Sor- és váltóversenyek párban és csapatban, szemből és hátulról történő váltással - Futások 5-6 m-re elhelyezett 10-20 cm-es akadályok felett - Állórajt indulások hangjelre, különböző testhelyzetekből - Futások különböző formában egyenesen, irányváltásokkal és íven egyenletes tempóban és ritmussal - Folyamatos futások 4-6 percen keresztül 	-	
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> - futását összerendezettség, lépésszabályozottság, ritmusosság jellemzi. 	
<p>Témakör: Szökdelések, ugrások</p>		<p>Óraszám: 13</p>
<p>Fogalmak: felugrás, elugrás, indiánszökdelés, sasszé, galopp, oldalazó szökdelés, méter, elugrási hely, leérkező hely, ritmus</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> - A Kölyökatlétika ugrásokat előkészítő és rávezető gyakorlatai, versenyformái - Helyben szökdelések páros 	<ul style="list-style-type: none"> - Ugrások, szökdelések - Kölyökatlétika ugrásokat előkészítő és rávezető gyakorlatok 	<ul style="list-style-type: none"> - a funkcionális hely- és helyzetváltató mozgásformáinak kombinációit változó

<p>zárt lábbal és különböző terpeszekben tapsra, zenére</p> <ul style="list-style-type: none"> – Szökdelések két lábon előre-hátra-oldalra, ugrások kisebb, 10-20 cm-es magasságú felületekre fel és le – Saszé, oldalazó és indiánszökdelés alapttechnikájának elsajátítása – Ugrások, szökdelések páros és egy lábon egyenlő és változó távolságra elhelyezett célterületekbe, sportlétrába – Elugrások egy lábról maximum 5 m nekifutásból ülésbe, guggolásba érkezéssel 30-40 cm-es szivacsra – Elugrások egy lábról maximum 5 m nekifutásból, guggolásba érkezéssel homokba – Páros lábról felugrások céltárgyak érintésével 	<ul style="list-style-type: none"> - Szökdelések - Ugrások -Elugrások -Felugrások <p>A gyógytestnevelés-órán az ugrások, szökdelések a belgyógyászati betegségek esetén differenciált, egyénre szabott módon elősegítik a keringési rendszer és a mozgásműveltség fejlesztését.</p>	<p>feltételek között koordináltan hajtja végre.</p>
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a különböző ugrásmódok alapttechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre. 	
<p>Témakör: Dobások, ütések</p>		<p>Óraszám: 10</p>
<p>Fogalmak: dobás, gurítás, lökés, hajítás, terelés, ütés, célfelület, dobásirány, ütőfogás, tenyeres oldal, fonák oldal</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> – A Kölyökatlétika dobásokat előkészítő és rávezető gyakorlatai, versenyformái 	<ul style="list-style-type: none"> -Labda feldobása, elkapása, átadása, gurítása különböző módokon <p>A gyógytestnevelés-órán a tanulók</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p>

<ul style="list-style-type: none"> – Könnyű labda fogása két kézzel, egyszerű karmozgások közben a labdával, helyben és haladás közben – Labda feldobása és elkapása helyben és járás közben – Alsó dobás két kézzel társhoz – Labda gurítása társnak fekvésben, ülésben – Kétkezes mellső lökés, hajítás ülésben, térdelésben és állásban társhoz vagy célra – Könnyű labda gurítása, terelése floorball-, teniszütő, tornabot vagy egyéb eszköz (pl. kézben lévő labda) segítségével társhoz vagy célfelületre – Labda dobása, gurítása és elkapása társsal vagy csoportban, helyben és mozgás közben 	<p>elváltozása, illetve betegsége szempontjából adekvát dobások, ütések elsajátítása révén lehetővé válik a motoros képességek fejlesztése, a mozgásműveltség kialakítása, a különböző ütős sportok adaptált alkalmazása.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.
<p>Továbblépés feltétele:</p>	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a különböző dobásmódok alaptechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre. 	

<p>Témakör: Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok</p>		<p>Óraszám: 18</p>
<p>Fogalmak: dobás, gurítás, lökés, hajítás, terelés, ütés, célfelület, dobásirány, ütőfogás, tenyeres oldal, fonák oldal</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> – A tér-, izom- és 	<ul style="list-style-type: none"> - Egyszerű talajgyakorlatok 	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a</p>

<p>egyensúlyérzék fejlesztése</p> <ul style="list-style-type: none"> - A helyes testtartás tudatosítása - A ritmus és mozgás összhangjának megteremtése - Egyszerű talajgyakorlati elemek elsajátítása és esztétikus bemutatása (gurulóátfordulás előre, hátra, tarkóállás, bátorugrás, mérlegállás, kézállást előkészítő gyakorlatok) - Egyszerű támaszugarások és rávezető gyakorlataik elsajátítása, végrehajtása - Akadálypályák leküzdése magasságokhoz, mélységekhez alkalmazkodó mozgáscselekvésekkel - Függésben alaplendület - Mászókulcsolás megtanulása, mászási kísérletek (rúdon, kötélén) - Statikus támaszgyakorlatok gyakorlása mellső, oldalsó és hátsó támaszban különböző testrészek használatával, különböző kar- és lábtartásokkal kivitelezett egyensúlyi helyzetekben, valamint egyéb utánzó támaszgyakorlat végrehajtása - Dinamikus támaszgyakorlatok különböző irányokba haladással, fel- és lelépéssel, állandó támasztávolságokkal, egyenletes sebességgel, 	<p>-Egyszerű támaszugarások</p> <ul style="list-style-type: none"> -Akadálypályák -Mászókulcsolás -Mászási kísérletek -Statikus támaszgyakorlatok - Dinamikus támaszgyakorlatok - Egyszerű statikus és dinamikus egyensúlyozási gyakorlatok <p>A gyógytestnevelés-órán a betegségek és az elváltozások szempontjából kontraindikált gyakorlatok nélkül a támasz-, függés- és egyensúlyozási gyakorlatok alkalmazásával a törzsizomzat fejlesztése révén pozitív változások érhetők el az egészségi állapotban.</p>	<p>tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.
--	---	--

<p>ritmussal, egyénileg, párokban vagy csoportban</p> <ul style="list-style-type: none"> - Statikus mellső, hátsó és oldalsó függőállások, majd függések különböző fogásmódokkal, láb- és kartartásokkal; utánzó függőállások - Dinamikus függőállások, függések haladással oldalra, fel/le, fordulattal, állandó fogástávolságokkal, egyenletes sebességgel, ritmussal - Egyszerű statikus és dinamikus egyensúlyozási gyakorlatok végrehajtása 		
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat; - a támasz- és függésgyakorlatok végrehajtásában a testtömegéhez igazodó erő- és egyensúlyozási képességgel rendelkezik. 	

Témakör: Labdás gyakorlatok		Óraszám: 13
<p>Fogalmak: mellső átadás, felső átadás, alsó átadás, egy- és kétkézes átadás, labdavezetés, labdaelkapás, labdakezelés, labdaív, pattintó érintés, gurítás, bekísérés, görgetés</p>		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> - A labdás tevékenységek balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása - Kézzel és lábbal, helyben és haladással történő labdavezetési módok alapttechnikáinak elsajátítása - A különböző méretű és tömegű labdákkal labdavezetési, gurítási, 	<ul style="list-style-type: none"> - Kézzel és lábbal, helyben és haladással történő labdavezetési módok - labdavezetési, gurítási, dobási, rúgási és elkapási feladatok - Labdagörgetések gyakorlása - Labdás alapttechnikák elsajátítása - Kosárérintés, alkarérintés), lábbal (dekázás) és fejvel történő pattintó érintések alapttechnikájával, az 	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a megtanultak birtokában örömmel, a csapat teljes jogú tagjaként vesz részt a játékokban; - játék közben az egyszerű alaptaktikai elemek tudatos alkalmazására törekszik,

<p>dobási, rúgási és elkapási feladatok a távolság variálásával, helyben, önállóan, majd társak bevonásával különböző testhelyzetekben és különböző irányokba történő mozgással</p> <ul style="list-style-type: none"> – Labdagörgetések gyakorlása kézzel, lábbal, egyenes vonalon előre, oldalra, hátra, körbe vagy változó irányokba – Magasan (fej fölött) érkező labda két-, majd egykezes talajra pattintott átvétele (Manó röpi alapok) – Ismerkedés a kézzel (kosárérintés, alkarérintés), lábbal (dekázás) és fejjel történő pattintó érintések alaptechnikájával, az érintőfelületek tudatosítása könnyített szerekkel (pl. lufival) – A labdaérezék-fejlesztő, pontosságot, a hibaszázalék csökkenését előtérbe helyező páros, csoportos versengések – A labdás alaptechnikák vezető műveleteinek tudatosítása 	<p>érintőfelületek tudatosítása</p> <p>A gyógytestnevelés-órán a labdás feladatok adaptált alkalmazásával a különböző elváltozások, betegségek javulása elősegíthető az izomzat, motoros képesség fejlesztésével. Azon labdás testnevelési és sportjátékok megismerése, elsajátítása ajánlott, amelyeket a tanuló a betegségtől, illetve az elváltozástól függetlenül is gyakorolhat.</p>	<p>játék- és együttműködési készsége megmutatkozik;</p> <ul style="list-style-type: none"> – célszerűen alkalmaz sportági jellegű mozgásformákat sportjáték-előkészítő kisjátékokban; – játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja; – a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére.
<p>Továbblépés feltétele:</p>	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet. 	
<p>Témakör: Testnevelési és népi játékok</p>		<p>Óraszám: 26</p>

<p>Fogalmak: szabályjátékok, népi és körjátékok, utánzó játékok, fogójátékok statikus és dinamikus akadályokkal, ugróiskola, sorverseny, váltóverseny.</p>		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> - A különböző testnevelési játékok balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása - Egyszerű fogó- és futójátékok által a teljes játékteret felölelő mozgásútvonalak kialakítása, a játéktér határainak érzékelése - Az elsősorban statikus akadályokat felhasználó fogó- és futójátékokban az irányváltoztatások, mély súlyponti helyzetben történő elindulások-megállások, cselezések ütközés nélküli megvalósítása - A sportjátékokat előkészítő testnevelési játékokban a támadó és védő szerepekhez tartozó ismeretek elsajátítása, feladatainak gyakorlása - A népi játékokon keresztül a közösségi élmény megtapasztalása, a nemi szerepek gyakorlása - A végtagok helyzetének, az izmok feszültségi állapotának, valamint az egész test érzékelését, az egyensúlyozó képességet fejlesztő szoborjátékok, utánzó játékok, egyéb népi játékok, valamint 	<ul style="list-style-type: none"> - Egyszerű fogó- és futójátékok - Irányváltoztatások, mély súlyponti helyzetben történő elindulások-megállások - Utánzó játékok, egyéb népi játékok, valamint változatos akadálypályák teljesítését igénylő páros és csoportos játékok - Célzó játékok - A labdával és egyéb eszközökkel történő manipulatív mozgásformák játékos formájú gyakoroltatása -Kúszásokat, mászásokat, statikus helyzeteket tartalmazó váltó- és sorversenyek - Néptánc <p>A gyógytestnevelés-órán a tanuló megismeri azokat a testnevelési és népi játékokat, amelyek alkalmazásával növelheti a tartó- és mozgatószervrendszer izomzatának erejét, fejleszti az állóképességét és mozgásműveltségét. A különböző játékok elősegítik a rendszeres sport és testmozgás megszeretését, az adekvát mozgások elsajátítását.</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a megtanultak birtokában örömmel, a csapat teljes jogú tagjaként vesz részt a játékokban; - játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja; - a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére.

<p>változatos akadálypályák teljesítését igénylő páros és csoportos játékok gyakorlása</p> <ul style="list-style-type: none"> – Statikus célfelületek eltalálására törekvő – különböző dobásformákra, rúgásokra, ütésekre épülő, változatos tömegű és méretű eszközöket felhasználó – célzó játékok rendszeres alkalmazása – A kooperativitás, a közös célirányos együttműködés erősítése páros és csoportos játékok (pl. váltó- és sorversenyek) által – A labdával és egyéb eszközökkel történő manipulatív mozgásformák játékos formájú gyakoroltatása egyénileg, párban és csoportokban, törekedve a mozgásvégrehajtás hibaszázalékának csökkentésére időkényszer nélkül – A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítése, kúszásokat, mászásokat, statikus helyzeteket tartalmazó váltó- és sorversenyekkel, futó- és fogójátékokkal <p>Néptánc – szabadon választható</p> <ul style="list-style-type: none"> – A tánc verbális és nem verbális (gesztus) rendszerének elsajátítása, valamint a csoport tagjaival való érintkezés szabályainak gyakorlása 		
--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> - Az alakzatváltással, illetve párban megvalósuló népi játékokkal a test oldaliságára, valamint az alaklításra vonatkozó ismeretek tudatosítása, a téri tájékozódó képesség fejlesztése - Az énekléssel kísért játékok gyakorlása által a ritmustartás és ritmusérzékelés képességének fejlesztése 		
<p>Továbblépés feltétele:</p>	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a testnevelési és népi játékokban tudatosan, célszerűen alkalmazza az alapvető mozgásformákat; - játék közben az egyszerű alaptaktikai elemek tudatos alkalmazására törekszik, játék- és együttműködési készsége megmutatkozik; - célszerűen alkalmaz sportági jellegű mozgásformákat sportjáték-előkészítő kisjátékokban; - labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet. 	

Témakör: Küzdőfeladatok és -játékok		Óraszám: 15
<p>Fogalmak: húzások, tolások, önkontroll, sportszerű küzdelem, esések, lábérintések, kézérintések, asszertivitás, közvetlen kontakt, pillanatnyi kontakt</p>		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> - Ismerkedés a bőrérintés és testközelség elfogadását, a társakkal szembeni bizalom kialakítását elősegítő páros, csoportos és csapat jellegű játékos, valamint kooperatív jellegű képességfejlesztő feladatokkal - Az állásban és egyéb kiinduló helyzetekben 	<p>-Csoportos és csapat jellegű játékos, valamint kooperatív jellegű képességfejlesztő feladatok</p> <ul style="list-style-type: none"> - Páros, csoportos és csapat jellegű eszközös küzdőjátékok, - Egyensúlyérzéklet fejlesztő páros, csoportos és csapat jellegű feladatmegoldások alkalmazása - Egyszerű páros és csoportos 	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatói szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> - játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja; - a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére.

<p>végrehajtható, a reakcióidőt, a gyorsaságot, az egyensúlyérzéklet, az erőt fejlesztő, társérintés nélküli páros, csoportos és csapat jellegű eszközös küzdőjátékok, játékos feladatmegoldások szabálykövető végrehajtása</p> <ul style="list-style-type: none"> – A küzdőjátékokban jellemző támadó és védő szerepek gyakorlását elősegítő, a gyorsaságot, az egyszerű reagálási képességet, az egyensúlyérzéklet fejlesztő páros, csoportos és csapat jellegű feladatmegoldások alkalmazása társérintés bekapcsolásával – Küzdelemre képessé tevő egyszerű technikák koordinációs fejlődésmenetének megfelelő végrehajtása – A saját és az ellenfél erejének felbecsülése egyszerű páros és csoportos küzdőfeladatok során – A küzdőjátékok balesetmegelőzési szabályainak, a sportszerű küzdés szemléletének megismerése – A fizikai kontaktussal, a társ erő kifejtésének érzékelésével, annak legyőzési szándékával kapcsolatos egyszerű húzásokra, tolásokra épülő páros küzdőjátékok különböző kiinduló helyzetekből, a test különböző részeivel, 	<p>küzdőfeladatok</p> <ul style="list-style-type: none"> - Páros küzdőjátékok különböző kiinduló helyzetekből <p>A gyógytestnevelés-órán a tanuló megismeri azokat a küzdőfeladatokat és játékokat, amelyek alkalmazásával növelheti a tartó- és mozgatószervrendszer izomzatának erejét, fejleszti az állóképességét és mozgásműveltségét. A különböző játékok elősegítik a rendszeres sport és testmozgás megszeretését, az adekvát mozgások elsajátítását.</p>	
---	---	--

eszközökkel vagy anélkül		
Tovább lépés feltétele:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló: <ul style="list-style-type: none"> – ismeri és képes megnevezni a küzdőfeladatok, esések, tompítások játék- és baleset-megelőzési szabályait; – vállalja a társakkal szembeni fizikai kontaktust, sportszerű test-test elleni küzdelmet valósít meg. 	

Témakör: Foglalkozások alternatív környezetben		Óraszám: 26
Fogalmak: időjárás, öltözködés, szabadtéri foglalkozások, téli játékok, nyári játékok, sélés, korcsolyázás, túrázás, tájékozódás, közlekedési szabályok, természetvédelem		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – A szabadtéri foglalkozások baleset- és természetvédelmi szabályainak megismerése – A szabadtéri foglalkozások öltözködési szabályainak megismerése – A szabadban, illetve a természetben való közlekedés szabályainak elsajátítása – Szabadtéri népi játékok elsajátítása (fogójátékok, ugróiskolák) – Szabadtéri testnevelési játékok elsajátítása – Gördülő mozgásformák és téli játékok (roller, kerékpár; hógolyózás, szánkó) megismerése – Szabadtéri akadálypályák leküzdése – Természetben üzhető sportágak megismerése (túrázás, sélés, korcsolyázás) 	<ul style="list-style-type: none"> -Fogójátékok, ugróiskolák - Szabadtéri népi játékok - Szabadtéri testnevelési játékok -Szabadtéri testnevelési játékok - Gördülő mozgásformák és téli játékok - Akadálypályák -Szánkózás, hógolyózás <p>A gyógytestnevelés-órán a szabadtéri foglalkozások során a különböző mozgásszervi elváltozással, illetve belgyógyászati betegséggel rendelkező tanulók megismerkednek olyan testgyakorlatokkal, sportokkal, amelyeket elváltozásuk, illetve betegségük ellenére végezhetnek.</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nyitott az alapvető mozgásformák újszerű és alternatív környezetben történő alkalmazására, végrehajtására.

Továbblépés feltétele:	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ellenőrzött tevékenység keretében mozog a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben; – a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezete tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is.
-------------------------------	---

Témakör: Úszás (Amennyiben adottak a feltételek.)		Óraszám: 15
<p>Fogalmak: csúszásveszély, lebegés, merülés, siklás, mélyvíz, levegővétel, vízbe fújás, talpas ugrás, kartempó, lábtempó, hátúszás, gyorsúszás, mellúszás, segítségnyújtás, úszódeszka, súlypontemelő bója, polifoam rúd.</p>		
bFejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Az öltözői rend és az uszodai magatartás kialakítása – A helyes higiéniai, öltözködési szokások kialakítása – A kitartás, önfegyelem és küzdőképesség fejlesztése – Az állóképesség, a monotóniatűrés fejlesztése – Az önbizalom és a mások iránti bizalom kialakítása, növelése – A víz tulajdonságainak megismerése, valamint a vízmélységgel kapcsolatos életvédelmi tudnivalók elsajátítása – A vízben végzett játékok, mozgások megszerettetése – A szárazföldön végzett rávezető és célgyakorlatok elsajátítása és helyes végrehajtása – Vízhöz szoktató gyakorlatok elsajátítása, gyakorlása – Vízhöz szoktatás 	<ul style="list-style-type: none"> - Vízben végzett játékok - Szárazföldön végzett rávezető és célgyakorlatok - Vízhöz szoktató gyakorlatok - Lebegések, merülések - Siklások - Egyszerű vízbeugrások - Választott úszásnem megtanulása és folyamatos gyakorlása - Választott úszásnem lábtempójának gyakorlása - A választott úszásnem kar, láb - tempójának gyakorlása - Játékok <p>A gyógytestnevelés-órán a hát- és gyorsúszás helyes technikájának elsajátításával, a technikacsizoló és egyéb vízben végzett gyakorlatok segítségével lehetővé válik a tartó- és mozgatószervrendszer izomzatának erősítése, a légzőrendszer fejlesztése, az állóképesség növelése.</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nyitott az alapvető mozgásformák újszerű és alternatív környezetben történő alkalmazására, végrehajtására.

<p>időszakában sikerélmény biztosítása</p> <ul style="list-style-type: none"> – Lebegések, merülések végrehajtása segítséggel és segítség nélkül – Siklások elsajátítása hason, háton, deszkával és deszka nélkül / eszközzel és eszköz nélkül – Egyszerű vízbeugrások (talpas ugrás) karikákba, lebegő tárgyak felett, segítséggel és segítség nélkül – Egy választott úszásnem megtanulása és folyamatos gyakorlása – A választott úszásnem lábtempójának gyakorlása deszkával és deszka nélkül / eszközzel és eszköz nélkül – A választott úszásnem kartempójának gyakorlása – A választott úszásnem kar- és lábtempójának, ritmusának összehangolása, gyakorlása – Vízben végezhető játékok tanulása és végzése – Segédeszközök felhasználásával a tanulási folyamat hatékonyságának növelése 		
<p>Továbblépés feltétele:</p>	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ellenőrzött tevékenység keretében mozog a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben; – a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezete tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is. 	

Testnevelés 2. évfolyam

Az 2. évfolyamon a testnevelés tantárgy alapóraszám: 180 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	13
Kúszások és mászások	11
Járások, futások	20
Szökdelések, ugrások	11
Dobások, ütések	10
Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok	18
Labdás gyakorlatok	15
Testnevelési és népi játékok	26
Küzdőfeladatok és -játékok	15
Foglalkozások alternatív környezetben	26
Úszás	15
Összes óraszám:	180

A gyógytestnevelő tanárok a helyi tanterv (tanmenet) készítésekor a „Gyógytestnevelés” témakör óraszámát az adott intézményben gyógytestnevelés-óraóra szánt éves óraszám 30–50%-ában állapíthatják meg, a többi témakör óraszámának terhére. A gyógytestnevelő tanár a „Gyógytestnevelés” témakör óraszámát, illetve az egyes témakörök óraszámcsökkentésének mértékét a gyógytestnevelésen részt vevő tanulók betegségének, elváltozásának figyelembevételével határozza meg.

Témakör: Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció		Óraszám: 13
Fogalmak: menet- és futásgyakorlatok; oszlop-, sor-, kör-, szétszórt alakzat; botgyakorlat, babzsákgyakorlat, labdagyakorlat, karikagyakorlat, ugrókötel-gyakorlat, utasítás, szóban közlés, bemutatás, bemutattatás, statikus gyakorlateglemek elnevezései		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények
– A leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus gimnasztikai elemek elnevezésének, végrehajtásának megismerése	– statikus és dinamikus gimnasztikai elemek – 2-4 ütemű szabad-, társas és kézi szergyakorlatok – Menet- és futásgyakorlatok	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére: – a funkcionális hely- és helyzetváltoztató

<ul style="list-style-type: none"> - 2-4 ütemű szabad-, társas és kézi szergyakorlatok bemutatás utáni pontos és rendszeres végrehajtása - Alakzatok megismerése (oszlop-, sor-, vonal-, kör- és szétszórt alakzat) és alkalmazó gyakorlása - Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban - Mozgékony, hajlékony fejlődése statikus és dinamikus szabad-, társas és kézi szergyakorlatokkal - A biológiailag helyes testtartás és testséma kialakulását elősegítő gyakorlatok elsajátítása, gyakorlása - A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítését szolgáló gyakorlatok helyes végrehajtása - A gyakorlatvezetési módszerek megértése, a gyakorlatok tanári utasításoknak megfelelő végrehajtása 	<ul style="list-style-type: none"> - statikus és dinamikus szabad-, társas és kézi szergyakorlatok - biológiailag helyes testtartás és testséma kialakulását elősegítő gyakorlatok - Alakzatok megismerése <p>A gyógytestnevelés-órán a gimnasztikai gyakorlatok során a tanulók megismerik és elsajátítják azokat a gyakorlatelemeket, 2-4 ütemű gyakorlatokat, amelyek az elváltozásuk, betegségük pozitív irányú megváltozását elősegítő izmokat erősíti, illetve nyújtja, továbbá hozzájárulnak a biológiailag helyes testtartás és a helyes légzéstechnika kialakításához.</p>	<p>mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre;</p> <ul style="list-style-type: none"> - tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.
--	---	---

<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ismeri a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásait.
---------------------------------------	--

Témakör: Kúszások és mászások	Óraszám: 11
--------------------------------------	--------------------

<p>Fogalmak: utánzó gyakorlatok, kúszások-mászások kifejezései (pl.: medvejárás, rákjárás, pókjárás, főkakúzás, katonakúzás), irányváltoztatás, sorverseny, váltóverseny</p>		
---	--	--

Fejlesztési feladatok,	Tevékenységek	Tanulási eredmények
-------------------------------	----------------------	----------------------------

<p style="text-align: center;">ismeretek</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - A kúszások, mászások alapvető balesetvédelmi szabályainak megismerése - Kúszások, mászások ellentétes, majd azonos oldali kar-láb használattal előre, hátra, oldalra vagy egyéb meghatározott útvonalon, különböző támasztávolságokkal és mozgássebességgel (pl. lassított vagy szaggatott mozdulatokkal is) - Utánzó mozgások játékos formában; utánzó fogók - Testséma, térbeli tájékozódó képesség és szem-kéz-láb koordináció fejlesztése - Izomerő és mozgáskoordináció fejlesztése - Kúszó és mászó csapatjátékok - Sor- és váltóversenyek alkalmazása utánzó kúszó és mászó feladatokkal játékos formában - Vízszintes felületeken, ferde vagy függőleges tornaszereken való mászások, átmászások különböző irányokban - Törzsizom-erősítés az utánzó mozgások játékos felhasználásával - Egyszerű akadálypályák feladatainak teljesítése 	<ul style="list-style-type: none"> - Kúszások, mászások -Utánzó mozgások játékok - Kúszó és mászó csapatjátékok -Törzsizom-erősítő gyakorlatok - Sor- és váltóversenyek -Tornaszereken való mászások, átmászások különböző irányokban <p>A gyógytestnevelés-órán a kúzás és mászás feladatok a törzsizom erősítését szolgálják az egyszerű statikus utánzó mozgásoktól indulva a dinamikus, összetett kúszások-mászásokig, a korosztály számára megfelelő játékos formában.</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre; - tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mozgásműveltsége szintjénél fogva pontosan hajtja végre a keresztező mozgásokat; 	

--	--

Témakör: Járások, futások	Óraszám: 20
Fogalmak: járás, utánzó járás, futás, mozgásirány, állórajt, rajtjel, kartartás, lendítés, hajlítás, szabály, sebesség, váltás, lépéshossz, perc, távtartás, térdemeléssel futás, saroklendítéssel futás	

Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> - Járások egyenes vonalon előre, hátra, oldalra, különböző alakzatokban (pl. cikcakk alakban, körben) és fordulatokkal (negyed-, fél-, egészfordulat), egyenletes vagy váltakozó lépéshosszal, ritmussal, nyújtott és hajlított könyökkel, különböző szimmetrikus kartartásokkal - Járások mély és magas súlyponti helyzetekben (törpejárás, óriásjárás), valamint egyéb utánzó formákban (pl. tyúklépés, lopakodó járás, pingvinjárás) - Járások sarkon, talp élén, lábujjhegyen, előre-hátra-oldalra - A Kölyökatlétika futásokat előkészítő és rávezető gyakorlatai, versenyformái - Saroklendítés, térdemelés futás közben karlendítés nélkül és karlendítéssel, szimmetrikus kartartásokkal - Sor- és váltóversenyek párban és csapatban, 	<ul style="list-style-type: none"> - Járások különböző módon - A Kölyökatlétika futásokat előkészítő és rávezető gyakorlatok - Futások különböző formában egyenesen, irányváltásokkal - Folyamatos futások - Állórajt, indulások - Sor- és váltóversenyek <p>A gyógytestnevelés-órán a járás-, futásgyakorlatok szakaszos végrehajtásával törekedni kell a tanulók állóképességének fejlesztésére. A tanulók megismerik és alkalmazzák az elváltozásuk, illetve betegségük szempontjából adekvát terhelés-pihenés arányt a járás- és futásgyakorlatok esetében.</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> - megfelelő általános állóképesség-fejlődést mutat; - a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.

<p>szemből és hátulról történő váltással</p> <ul style="list-style-type: none"> – Futások 5-6 m-re elhelyezett 10-20 cm-es akadályok felett – Állórajt indulások hangjelre, különböző testhelyzetekből – Futások különböző formában egyenesen, irányváltásokkal és íven egyenletes tempóban és ritmussal – Folyamatos futások 4-6 percen keresztül 		
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – futását összerendezettség, lépésszabályozottság, ritmusosság jellemzi. 	
<p>Témakör: Szökdelések, ugrások</p>		<p>Óraszám: 11</p>
<p>Fogalmak: felugrás, elugrás, indiánszökdelés, sasszé, galopp, oldalazó szökdelés, méter, elugrási hely, leérkező hely, ritmus</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> – A Kölyökatlétika ugrásokat előkészítő és rávezető gyakorlatai, versenyformái – Helyben szökdelések páros zárt lábbal és különböző terpeszekben tapsra, zenére – Szökdelések két lábon előre-hátra-oldalra, ugrások kisebb, 10-20 cm-es magasságú felületekre fel és le – Sasszé, oldalazó és indiánszökdelés alapttechnikájának elsajátítása 	<ul style="list-style-type: none"> - Ugrások, szökdelések - Kölyökatlétika ugrásokat előkészítő és rávezető gyakorlatok - Szökdelések - Ugrások -Elugrások -Felugrások <p>A gyógytestnevelés-órán az ugrások, szökdelések a belgyógyászati betegségek esetén differenciált, egyénre szabott módon elősegítik a keringési rendszer és a mozgásműveltség fejlesztését.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.

<ul style="list-style-type: none"> - Ugrások, szökdelések páros és egy lábon egyenlő és változó távolságra elhelyezett célterületekbe, sportlétrába - Elugrások egy lábról maximum 5 m nekifutásból ülésbe, guggolásba érkezéssel 30-40 cm-es szivacsra - Elugrások egy lábról maximum 5 m nekifutásból, guggolásba érkezéssel homokba - Páros lábról felugrások céltárgyak érintésével 		
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a különböző ugrásmódok alaptechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre. 	
Témakör: Dobások, ütések		Óraszám: 10
<p>Fogalmak: dobás, gurítás, lökés, hajítás, terelés, ütés, célfelület, dobásirány, ütőfogás, tenyeres oldal, fonák oldal</p>		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> - A Kölyökatlétika dobásokat előkészítő és rávezető gyakorlatai, versenyformái - Könnyű labda fogása két kézzel, egyszerű karmozgások kézben a labdával, helyben és haladás közben - Labda feldobása és elkapása helyben és járás közben - Alsó dobás két kézzel társhoz - Labda gurítása társnak 	<p>-Labda feldobása, elkapása, átadása, gurítása különböző módokon</p> <p>A gyógytestnevelés-órán a tanulók elváltozása, illetve betegsége szempontjából adekvát dobások, ütések elsajátítása révén lehetővé válik a motoros képességek fejlesztése, a mozgásműveltség kialakítása, a különböző ütős sportok adaptált alkalmazása.</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.

<p>fekvésben, ülésben</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kétkezes mellső lökés, hajítás ülésben, térdelésben és állásban társhoz vagy célra – Könnyű labda gurítása, terelése floorball-, teniszütő, tornabot vagy egyéb eszköz (pl. kézben lévő labda) segítségével társhoz vagy célfelületre – Labda dobása, gurítása és elkapása társsal vagy csoportban, helyben és mozgás közben 		
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a különböző dobásmódok alapttechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre. 	

<p>Témakör: Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok</p>		<p>Óraszám: 18</p>
<p>Fogalmak: dobás, gurítás, lökés, hajítás, terelés, ütés, célfelület, dobásirány, ütőfogás, tenyeres oldal, fonák oldal</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> – A tér-, izom- és egyensúlyérzék fejlesztése – A helyes testtartás tudatosítása – A ritmus és mozgás összhangjának megteremtése – Egyszerű talajgyakorlati elemek elsajátítása és esztétikus bemutatása (gurulóátfordulás előre, hátra, tarkóállás, 	<ul style="list-style-type: none"> - Egyszerű talajgyakorlatok -Egyszerű támaszugrások -Akadálypályák -Mászókulcsolás -Mászási kísérletek -Statikus támaszgyakorlatok - Dinamikus támaszgyakorlatok - Egyszerű statikus és dinamikus egyensúlyozási gyakorlatok <p>A gyógytestnevelés-órán a betegségek és az elváltozások szempontjából</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.

<p>bátorugrás, mérlegállás, kézállást előkészítő gyakorlatok)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Egyszerű támaszugrások és rávezető gyakorlataik elsajátítása, végrehajtása – Akadálypályák leküzdése magasságokhoz, mélységekhez alkalmazkodó mozgáscselekvésekkel – Függsben alaplendület – Mászókulcsolás megtanulása, mászási kísérletek (rúdon, kötélén) – Statikus támaszgyakorlatok gyakorlása mellső, oldalsó és hátsó támaszban különböző testrészek használatával, különböző kar- és lábtartásokkal kivitelezett egyensúlyi helyzetekben, valamint egyéb utánzó támaszgyakorlat végrehajtása – Dinamikus támaszgyakorlatok különböző irányokba haladással, fel- és lelépéssel, állandó támasztávolságokkal, egyenletes sebességgel, ritmussal, egyénileg, párokban vagy csoportban – Statikus mellső, hátsó és oldalsó függőállások, majd függések különböző fogásmódokkal, láb- és kartartásokkal; utánzó függőállások – Dinamikus függőállások, függések haladással oldalra, fel/le, fordulattal, 	<p>kontraindikált gyakorlatok nélkül a támasz-, függés- és egyensúlyozási gyakorlatok alkalmazásával a törzsizomzat fejlesztése révén pozitív változások érhetőek el az egészségi állapotban.</p>	
---	---	--

<p>állandó fogástávolságokkal, egyenletes sebességgel, ritmussal</p> <p>– Egyszerű statikus és dinamikus egyensúlyozási gyakorlatok végrehajtása</p>		
<p>Továbblépés feltétele:</p>	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat; – a támasz- és függésgyakorlatok végrehajtásában a testtömegéhez igazodó erő- és egyensúlyozási képességgel rendelkezik. 	

Témakör: Labdás gyakorlatok		Óraszám: 15
<p>Fogalmak: mellső átadás, felső átadás, alsó átadás, egy- és kétkézes átadás, labdavezetés, labdaelkapás, labdakezelés, labdaív, pattintó érintés, gurítás, bekísérés, görgetés</p>		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – A labdás tevékenységek balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása – Kézzel és lábbal, helyben és haladással történő labdavezetési módok alapttechnikáinak elsajátítása – A különböző méretű és tömegű labdákkal labdavezetési, gurítási, dobási, rúgási és elkapási feladatok a távolság variálásával, helyben, önállóan, majd társak bevonásával különböző testhelyzetekben és különböző irányokba történő mozgással – Labdagörgetések gyakorlása kézzel, lábbal, egyenes vonalon előre, 	<ul style="list-style-type: none"> - Kézzel és lábbal, helyben és haladással történő labdavezetési módok - labdavezetési, gurítási, dobási, rúgási és elkapási feladatok - Labdagörgetések gyakorlása - Labdás alapttechnikák elsajátítása - Kosárérintés, alkarérintés), lábbal (dekázás) és fejvel történő pattintó érintések alapttechnikájával, az érintőfelületek tudatosítása <p>A gyógytestnevelés-órán a labdás feladatok adaptált alkalmazásával a különböző elváltozások, betegségek javulása elősegíthető az izomzat, motoros képesség fejlesztésével. Azon labdás testnevelési és sportjátékok megismerése, elsajátítása ajánlott, amelyeket a tanuló a betegségtől, illetve az elváltozástól függetlenül is</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a megtanultak birtokában örömmel, a csapat teljes jogú tagjaként vesz részt a játékokban; – játék közben az egyszerű alaptaktikai elemek tudatos alkalmazására törekszik, játék- és együttműködési készsége megmutatkozik; – célszerűen alkalmaz sportági jellegű mozgásformákat sportjáték-előkészítő kisjátékokban; – játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja; – a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem

<p>oldalra, hátra, körbe vagy változó irányokba</p> <ul style="list-style-type: none"> – Magasan (fej fölött) érkező labda két-, majd egykezes talajra pattintott átvétele (Manó röpi alapok) – Ismerkedés a kézzel (kosárérintés, alkarérintés), lábbal (dekázás) és fejvel történő pattintó érintések alaptechnikájával, az érintőfelületek tudatosítása könnyített szerekekkel (pl. lufival) – A labdaérezék-fejlesztő, pontosságot, a hibaszázalék csökkenését előtérbe helyező páros, csoportos versengések – A labdás alaptechnikák vezető műveleteinek tudatosítása 	<p>gyakorolhat.</p>	<p>megőrzésére.</p>
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet. 	
<p>Témakör: Testnevelési és népi játékok</p>		<p>Óraszám: 26</p>
<p>Fogalmak: szabályjátékok, népi és körjátékok, utánzó játékok, fogójátékok statikus és dinamikus akadályokkal, ugróiskola, sorverseny, váltóverseny.</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> – A különböző testnevelési játékok balesetmegelőzési 	<ul style="list-style-type: none"> - Egyszerű fogó- és futójátékok 	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a</p>

<p>szabályainak tudatosítása</p> <ul style="list-style-type: none"> - Egyszerű fogó- és futójátékok által a teljes játékteret felölelő mozgásútvonalak kialakítása, a játéktér határainak érzékelése - Az elsősorban statikus akadályokat felhasználó fogó- és futójátékokban az irányváltoztatások, mély súlyponti helyzetben történő elindulások-megállások, cselezések ütközés nélküli megvalósítása - A sportjátékokat előkészítő testnevelési játékokban a támadó és védő szerepekhez tartozó ismeretek elsajátítása, feladatainak gyakorlása - A népi játékokon keresztül a közösségi élmény megtapasztalása, a nemi szerepek gyakorlása - A végtagok helyzetének, az izmok feszültségi állapotának, valamint az egész test érzékelését, az egyensúlyozó képességet fejlesztő szoborjátékok, utánzó játékok, egyéb népi játékok, valamint változatos akadálypályák teljesítését igénylő páros és csoportos játékok gyakorlása - Statikus célfelületek eltalálására törekvő – különböző dobásformákra, rúgásokra, ütésekre épülő, változatos tömegű és méretű eszközöket 	<ul style="list-style-type: none"> - Irányváltoztatások, mély súlyponti helyzetben történő elindulások-megállások - Utánzó játékok, egyéb népi játékok, valamint változatos akadálypályák teljesítését igénylő páros és csoportos játékok - Célzó játékok - A labdával és egyéb eszközökkel történő manipulatív mozgásformák játékos formájú gyakoroltatása -Kúszásokat, mászásokat, statikus helyzeteket tartalmazó váltó- és sorversenyek - Néptánc <p>A gyógytestnevelés-órán a tanuló megismeri azokat a testnevelési és népi játékokat, amelyek alkalmazásával növelheti a tartó- és mozgatószervrendszer izomzatának erejét, fejleszti az állóképességét és mozgásműveltségét. A különböző játékok elősegítik a rendszeres sport és testmozgás megszeretését, az adekvát mozgások elsajátítását.</p>	<p>tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a megtanultak birtokában örömmel, a csapat teljes jogú tagjaként vesz részt a játékokban; - játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja; - a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére.
---	---	--

<p>felhasználó – célzó játékok rendszeres alkalmazása</p> <ul style="list-style-type: none"> – A kooperativitás, a közös célirányos együttműködés erősítése páros és csoportos játékok (pl. váltó- és sorversenyek) által – A labdával és egyéb eszközökkel történő manipulatív mozgásformák játékos formájú gyakoroltatása egyénileg, párban és csoportokban, törekedve a mozgásvégrehajtás hibaszázalékának csökkentésére időkényszer nélkül – A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítése, kúszásokat, mászásokat, statikus helyzeteket tartalmazó váltó- és sorversenyekkel, futó- és fogójátékokkal <p>Néptánc – szabadon választható</p> <ul style="list-style-type: none"> – A tánc verbális és nem verbális (gesztus) rendszerének elsajátítása, valamint a csoport tagjaival való érintkezés szabályainak gyakorlása – Az alakzatváltással, illetve párban megvalósuló népi játékokkal a test oldaliságára, valamint az alaklátásra vonatkozó ismeretek tudatosítása, a téri tájékozódó képesség fejlesztése – Az énekléssel kísért játékok gyakorlása által a 		
---	--	--

ritmustartás és ritmusérzékelés képességének fejlesztése		
Tovább lépés feltétele:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló: <ul style="list-style-type: none"> – a testnevelési és népi játékokban tudatosan, célszerűen alkalmazza az alapvető mozgásformákat; – játék közben az egyszerű alaptaktikai elemek tudatos alkalmazására törekszik, játék- és együttműködési készsége megmutatkozik; – célszerűen alkalmaz sportági jellegű mozgásformákat sportjáték-előkészítő kisjátékokban; – labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet. 	

Témakör: Küzdőfeladatok és -játékok		Óraszám: 15
Fogalmak: húzások, tolások, önkontroll, sportszerű küzdelem, esések, lábérintések, kézérintések, asszertivitás, közvetlen kontakt, pillanatnyi kontakt		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Ismerkedés a bőrérítés és testközelség elfogadását, a társakkal szembeni bizalom kialakítását elősegítő páros, csoportos és csapat jellegű játékos, valamint kooperatív jellegű képességfejlesztő feladatokkal – Az állásban és egyéb kiinduló helyzetekben végrehajtható, a reakcióidőt, a gyorsaságot, az egyensúlyérzéklet, az erőt fejlesztő, társérítés nélküli páros, csoportos és csapat jellegű eszközös küzdőjátékok, játékos feladatmegoldások szabálykövető végrehajtása – A küzdőjátékokban 	<ul style="list-style-type: none"> -Csoportos és csapat jellegű játékos, valamint kooperatív jellegű képességfejlesztő feladatok - Páros, csoportos és csapat jellegű eszközös küzdőjátékok, - Egyensúlyérzéklet fejlesztő páros, csoportos és csapat jellegű feladatmegoldások alkalmazása - Egyszerű páros és csoportos küzdőfeladatok - Páros küzdőjátékok különböző kiinduló helyzetekből <p>A gyógytestnevelés-órán a tanuló megismeri azokat a küzdőfeladatokat és játékokat, amelyek alkalmazásával növelheti a tartó- és mozgatószervrendszer izomzatának erejét, fejleszti az állóképességét és mozgásműveltségét. A különböző</p>	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére: <ul style="list-style-type: none"> – játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja; – a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére.

<p>jellemző támadó és védő szerepek gyakorlását elősegítő, a gyorsaságot, az egyszerű reagálási képességet, az egyensúlyérzéklet fejlesztő páros, csoportos és csapat jellegű feladatmegoldások alkalmazása társérintés bekapcsolásával</p> <ul style="list-style-type: none"> – Küzdelemre képessé tevő egyszerű technikák koordinációs fejlődésmenetének megfelelő végrehajtása – A saját és az ellenfél erejének felbecsülése egyszerű páros és csoportos küzdőfeladatok során – A küzdőjátékok balesetmegelőzési szabályainak, a sportszerű küzdés szemléletének megismerése – A fizikai kontaktussal, a társ erő kifejtésének érzékelésével, annak legyőzési szándékával kapcsolatos egyszerű húzásokra, tolásokra épülő páros küzdőjátékok különböző kiinduló helyzetekből, a test különböző részeivel, eszközökkel vagy anélkül 	<p>játékok elősegítik a rendszeres sport és testmozgás megszeretését, az adekvát mozgások elsajátítását.</p>	
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ismeri és képes megnevezni a küzdőfeladatok, esések, tompítások játék- és baleset-megelőzési szabályait; – vállalja a társakkal szembeni fizikai kontaktust, sportszerű test-test elleni küzdelmet valósít meg. 	

Témakör: Foglalkozások alternatív környezetben		Óraszám: 26
Fogalmak: időjárás, öltözködés, szabadtéri foglalkozások, téli játékok, nyári játékok, síelés, korcsolyázás, túrázás, tájékozódás, közlekedési szabályok, természetvédelem		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> - A szabadtéri foglalkozások baleset- és természetvédelmi szabályainak megismerése - A szabadtéri foglalkozások öltözködési szabályainak megismerése - A szabadban, illetve a természetben való közlekedés szabályainak elsajátítása - Szabadtéri népi játékok elsajátítása (fogójátékok, ugróiskolák) - Szabadtéri testnevelési játékok elsajátítása - Gördülő mozgásformák és téli játékok (roller, kerékpár; hógolyózás, szánkó) megismerése - Szabadtéri akadálypályák leküzdése - Természetben üzhető sportágak megismerése (túrázás, síelés, korcsolyázás) 	<ul style="list-style-type: none"> -Fogójátékok, ugróiskolák - Szabadtéri népi játékok - Szabadtéri testnevelési játékok -Szabadtéri testnevelési játékok - Gördülő mozgásformák és téli játékok - Akadálypályák -Szánkózás, hógolyózás <p>A gyógytestnevelés-órán a szabadtéri foglalkozások során a különböző mozgásszervi elváltozással, illetve belgyógyászati betegséggel rendelkező tanulók megismerkednek olyan testgyakorlatokkal, sportokkal, amelyeket elváltozásuk, illetve betegségük ellenére végezhetnek.</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nyitott az alapvető mozgásformák újszerű és alternatív környezetben történő alkalmazására, végrehajtására.
Tovább lépés feltétele:	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ellenőrzött tevékenység keretében mozog a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben; - a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezete tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is. 	

Témakör: Úszás (Amennyiben adottak a feltételek.)	Óraszám: 15
--	--------------------

Fogalmak: csúszásveszély, lebegés, merülés, siklás, mélyvíz, levegővétel, vízbe fújás, talpas ugrás, kartempó, lábtempó, hátúszás, gyorsúszás, mellúszás, segítségnyújtás, úszódeszka, súlypontemelő bója, polifoam rúd.

bFejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> - Az öltözői rend és az uszodai magatartás kialakítása - A helyes higiéniai, öltözködési szokások kialakítása - A kitartás, önfegyelem és küzdőképesség fejlesztése - Az állóképesség, a monotóniatűrés fejlesztése - Az önbizalom és a mások iránti bizalom kialakítása, növelése - A víz tulajdonságainak megismerése, valamint a vízmélységgel kapcsolatos életvédelmi tudnivalók elsajátítása - A vízben végzett játékok, mozgások megszerettetése - A szárazföldön végzett rávezető és célgyakorlatok elsajátítása és helyes végrehajtása - Vízhöz szoktató gyakorlatok elsajátítása, gyakorlása - Vízhöz szoktatás időszakában sikerélmény biztosítása - Lebegések, merülések végrehajtása segítséggel és segítség nélkül - Siklások elsajátítása hason, háton, deszkával és deszka nélkül / eszközzel és eszköz nélkül - Egyszerű vízbeugrások 	<ul style="list-style-type: none"> - Vízben végzett játékok - Szárazföldön végzett rávezető és célgyakorlatok - Vízhöz szoktató gyakorlatok - Lebegések, merülések - Siklások - Egyszerű vízbeugrások - Választott úszásnem megtanulása és folyamatos gyakorlása - Választott úszásnem lábtempójának gyakorlása - A választott úszásnem kar, láb - tempójának gyakorlása - Játékok <p>A gyógytestnevelés-órán a hát- és gyorsúszás helyes technikájának elsajátításával, a technikacsiszoló és egyéb vízben végzett gyakorlatok segítségével lehetővé válik a tartó- és mozgatószervrendszer izomzatának erősítése, a légzőrendszer fejlesztése, az állóképesség növelése.</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nyitott az alapvető mozgásformák újszerű és alternatív környezetben történő alkalmazására, végrehajtására.

<p>(talpas ugrás) karikákba, lebegő tárgyak felett, segítséggel és segítség nélkül</p> <ul style="list-style-type: none"> – Egy választott úszásnem megtanulása és folyamatos gyakorlása – A választott úszásnem lábtempójának gyakorlása deszkával és deszka nélkül / eszközzel és eszköz nélkül – A választott úszásnem kartempójának gyakorlása – A választott úszásnem kar- és lábtempójának, ritmusának összehangolása, gyakorlása – Vízben végezhető játékok tanulása és végzése – Segédeszközök felhasználásával a tanulási folyamat hatékonyságának növelése 		
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ellenőrzött tevékenység keretében mozog a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben; – a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezetére tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is. 	

Testnevelés

A Testnevelés és egészségfejlesztés az egyik legösszetettebb tanulási terület, meglehetősen komplex célkitűzéssel. Egyik legfontosabb feladata a tanulók testi, lelki, értelmi, érzelmi és szociális fejlődésének biztosítása, mely kiemelten a Nemzeti alaptanterv testi-lelki egészségre nevelés célját valósítja meg, miközben az alapkompenciák és az ezekre épülő Nat kompetencia-összetevők fejlesztése is megtörténik.

A testnevelés tantárgy a tanulókat a játék és a sporttevékenység, illetve a testedzés lehetőségeinek és eljárásainak felhasználásával, a pedagógus személyes példamutató magatartásán keresztül alakítja, formálja. Az egészséges és harmonikus életvitelt megalapozó ismeretek átadása, a szokások kialakítása az alapfokú oktatás kezdeti szakaszában a leghangsúlyosabb. Az alsó tagozat nevelő-oktató tevékenységében ezért kiemelkedő szerepe van a testnevelés tantárgy tanításának, amit a szükséges képzettséggel rendelkező pedagógus végez. A tantárgy jelentőségét növeli, hogy a koordinációs képességek fejlesztésének szenzitív szakaszai nagyrészt erre az életkorra tehetők. A tanulók természetes igényéből fakadó mozgásszükségletet úgy kell kielégíteni, hogy a mozgásműveltség kialakítása és fejlesztése mellett kiemelt szerepet kapjon a motoros képességek fejlesztése. A testnevelés meghatározó szerepet játszik a tanulók szokásrendjének, életvitelének kialakításában. Ebben a korban alapozható meg a mozgás és a mozgástanulás iránti pozitív attitűd, amely jelentősen hozzájárul az élethosszig tartó, egészségtudatos, tevékeny, harmonikus életvitel megvalósításához. Így válhat az egyén később a társadalom aktív tagjává. Az egészségfejlesztés területén a rendszeres higiéniai alapok megismerése, elsajátításának igénye az egész nevelési-oktatói szakaszt végigkíséri. A szabadterén, a természetközeli helyszíneken végzett rendszeres testmozgás szükségességének tudatosítása a környezet megismerésén keresztül járul hozzá a fenntartható jelen és jövő iránti elkötelezettséghez mint nevelési célhoz.

A testnevelés kerettanterv minden tanuló számára biztosítani kívánja a hatékony és élményszerű tanulást. A gyors mozgástanulásnak, valamint a sportági mozgásformák elsajátításának alapfeltétele a természetes mozgások megszilárdulása. Ennek érdekében érvényesülnie kell a fokozatosság elvének. Az alapkészségek egyszerű végrehajtását gyakorolva jutunk el az összetettebb helyzetekben történő végrehajtásig. A tanulási folyamat során érvényesülnie kell a sikerességnek, az örömteli mozgásos tevékenységnek, amely a játékkal, a játékos mozgástanulással együtt kialakíthatja a testneveléshez, a testmozgáshoz fűződő pozitív érzelmi viszonyulást. A játéktevékenység során is a könnyített szabályoktól haladunk az egyre nehezedő szabályok alkalmazása felé.

Az általános iskola alsó tagozatán elsősorban a játékos cselekvéstanulást helyezzük előtérbe. A differenciálás elvét alkalmazva juthatunk el oda, hogy minden tanuló a számára megszerezhető tudás legmagasabb szintjére jusson. Fontos, hogy a gyerekeket a követelmények erőfelfejtésre készítsék, de ez ne vezessen kudarchoz, ne váljon kilátástalanná, és ne okozzon hátrányos megkülönböztetést. Ugyanakkor a tanulókat hozzá kell segíteni ahhoz, hogy toleránssá váljanak a társaik gyengébb teljesítménye, esetleg testi és más fogyatékosága iránt.

Az alsó tagozatos testnevelés célja – a prevenciót maximálisan figyelembe véve – a tanulók mozgásműveltségének, mozgáskészségeinek, motoros képességeinek olyan szintre fejlesztése, hogy alkalmassá váljanak a sikeres mozgásos cselekvéstanulásra és testedzésre. Célként szolgál továbbá a diákok önismeretének fejlesztése, énképének, érzelmi-akarati készségeinek formálása, a szabálykövető magatartásminták kialakítása. A testnevelés a motoros képességek fejlesztésével hozzájárul ahhoz, hogy a gyerekek az életkoruknak és testi adottságaiknak megfelelő erővel, gyorsasággal és állóképességgel rendelkezzenek. Ugyanakkor korosztályuknak megfelelően fejlődik izomérzékelésük, ritmus- és reakcióképességük, térbeli tájékozódó és egyensúlyozó képességük. A mozgástanulás során elsajátítják a különböző futások, ugrások és dobások alapttechnikáit. Megtanulnak egyszerű támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatokat. A lehetőségek függvényében elsajátítanak legalább egy úszásnemet.

A küzdősportoknak kiemelt szerepük van a gyermek személyiségfejlesztésében. Az ember természetes küzdőmozgásain, húzáson, toláson, kiemelésen alapuló játékok és küzdőfeladatok során a gyermek megtanulja felbecsülni saját és társai erejét, változatos helyzetekhez alkalmazkodik, koncentrációja, tűrőképessége növekszik, miközben a győzelem és kudarc megélésével azonnal értékelheti saját teljesítményét.

A lelkielő, a kitartás, a küzdőképesség, a bátorság, a becsület, a fair play, az önuralom, a tisztelet, a társak iránt tanúsított tolerancia mind fejlesztés alatt állnak az egyszerű, játékos feladatmegoldások során.

A tanulók mozgástanulásának személyiség-összetevőiben – az értelmi bevésséssel szemben – a mechanikus másolás dominanciája jellemző. Memóriájukban a szavak jelentésében rejlő információ helyett a tárgyakra emlékezés a meghatározó, míg a tananyag ok-okozati viszonyaiban a jelenségszintű megértés felülírja a logikai értelmezés alternatíváját. Figyelmük, koncentrációképességük szétszórt, rövid ideig tart, így kiemelt szempont a változatos óraszervezési eljárások alkalmazása, melyben hangsúlyos szerepet kapnak a direkt módszertani eljárások.

A testnevelés fő célja mellett rész cél az 1–4. évfolyam körében megjelenő mozgásszervi elváltozásokkal rendelkező, belgyógyászati betegségekben szenvedő gyermekek testedzésének, mozgásműveltségük kialakításának biztosítása, az egészségi állapot, a teljesítőképeség helyreállítását kínáló testgyakorlatok elsajátítása és rendszeres végzése, a preventív szemlélet alkalmazása.

A testnevelés tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A testnevelés tantárgy eredményességéhez fontos a mély és értő (motoros) tanulás képességének elsajátítása. A motoros tanulásra is igaz, hogy a környezettel kialakult kölcsönhatás eredményeként létrejövő, tartós és alkalmazkodó változás, amely a különböző tanulási formákkal összekapcsolódva a személyiség fejlődésének más területeire is hatást gyakorol. A különböző mozgásformák elsajátítása – különös tekintettel az általános iskola kezdeti szakaszában – jelentős befolyással van a tanuló kognitív fejlődésére, hiszen a mozgásos cselekvés célirányos, komplex kognitív-motoros tevékenység. Hatékony és

eredményes motoros tanulás-tanítás csak akkor valósulhat meg, ha annak során figyelembe veszik az életkori és tanulási sajátosságokat, s ha az spirálisan építkező és gyakorlatorientált.

A kommunikációs kompetenciák: A testnevelés – az érthetőség, az árnyaltság és a pontosság elvárásainak mentén – fejleszti a nyelvi kommunikáció minőségét. A testnevelésben a kommunikáció általában nehezített körülmények között, felhívó, felszólító módon zajlik, amelynek nem lehet sajátja az erőtlenül formált és artikuláció nélküli beszéd. A tantárgy fejleszti a hallás utáni szövegértés mellett a kommunikáció más formáit is, úgymint a kéz- és karjelzéseket, a testmozgás, a sportolás közbeni gesztusokat, a tekintet és/vagy az arc izmainak játékát. A sporttevékenységek folyamatos metakommunikáció mentén folynak, elég csak a jelzésértékű testtartásokra vagy a távolodó-közeledő mozgások kifejezőerejére gondolni. A szakkifejezések, a helyes terminológia elsajátításával lehetővé válik a procedurális tudás átfordítása a gondolkodás révén tervezhető motoros produktummá.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A motoros tanulás során elsősorban a cselekvéses tényező dominál, de a hatékonysága és eredményessége – a verbális módszerek által – a kognitív komponensektől is függ. A beszéd és a gondolkodás kapcsolata révén válik lehetővé a motoros tevékenységekkel összefüggő ismeretek és tapasztalatok tárolása, felidézése. A nyelvhasználat teszi lehetővé a mozgásos cselekvéstanuláshoz szükséges ideomotoros kép, a gondolati modell kialakítását, tervezését. A kreatív feladatmegoldásokon alapuló problémamegoldó gondolkodás egyaránt megjelenik a nyílt jellegű mozgáskészségek (pl. sportjátékok) változatos döntéshozatali játékhelyzeteiben és a kognitív típusú testnevelési játékokban (pl. táblajátékok mozgásos változatai).

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A testnevelés tantárgy a személyes és társas kapcsolati kompetenciák fejlesztésének egyik terepe. Az iskolának fejleszténi szükséges a szomatikus egészséggel, a társas-érzelmi jólléttel, a biztonsággal kapcsolatos kompetenciákat. A fejlesztés kiterjed a testi jóllét és a motoros teljesítőképesség kialakítására is. A tantárgy tanulásának és tanításának jelentős közösségfejlesztő hatása van. Külön kiemelendők a csapatsportokban fontos szerepet játszó együttműködési formák, a közösséget alakító tényezők (a közös célkitűzések, a közös gyakorlás élménye, a teljesítmény egyént és csapatközösséget formáló szerepe, a csapaton belüli összetartozás és egymásrautaltság stb.).

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A tanuló kreatív alkotásokat hoz létre (pl. alkotóképes játéktevékenység vagy bemelegítő gyakorlatok és edzésprogramok összeállítása) a tanulási tevékenység ezen területén, és elsajátítja a fizikai aktivitás, a testedzés és a sportolás rekreációt támogató elemeit. A tanuló megtanulja értékékként kezelni az olimpiai eszmét, az olimpiai játékokon elért eredményeket. Értékesnek tartja a magyar, az európai és a világ testkulturális örökségét.

Az iskolai testnevelésóra keretén belül megvalósuló könnyített testnevelés esetében – amelyen egészségi állapotváltozásuk miatt ideiglenesen, illetve tartósan csökkent teljesítőképességű tanulók vesznek részt – a testnevelő tanárnak az egészségi állapotot és az abból adódó egyéni sajátosságot maximálisan figyelembe véve, differenciáltan kell megvalósítania a fejlesztési feladatokat. Ezekhez a fejlesztési feladatokhoz nyújt segítséget a gyógytestnevelés témakör.

A korszerű gyógytestnevelés szemlélet, amely szakít az eddigi korrekciós gyakorlatok túlsúlyára épülő tananyagtartalommal, indokoltá teszi a mindennapos testnevelés szerves részként való megjelenést a kerettantervben. A korszerű szemléletben elvárásként jelenik meg a korrekciós gyakorlatokkal egyenlő arányban megjelenő, a kerettantervben megvalósuló témakörök elsajátítása a gyógytestnevelésre utalt tanulók körében is. A fentiek indokolják, hogy minden témakör mellett megjelennek a gyógytestnevelés specifikus gyakorlatai. Az önállóan megjelenő „Gyógytestnevelés” témakör csak az ezen a területen érintett tanulókra vonatkozik, mely külön órakeretben valósul meg. A gyógytestneveléssel kapcsolatos órakeret meghatározásához ad segítséget „A témakörök áttekintő táblázata” kiegészítő szövege.

A tanulók mozgáshoz fűződő pozitív attitűdjének kialakítása érdekében az értékelés alapja a természetes mozgáskészségek és a sportági jellegű előkészítő mozgásformák kivitelezésének színvonala, valamint a motoros képességek területén a tanuló önmagához mért fejlődése. Az alsó tagozatos diákok életkori sajátosságához igazított pedagógiai eljárások egyik legfontosabb eleme a pozitív tanulási légkört kialakító fejlesztő-formáló értékelés. A pszichomotoros teljesítmény az érzelmi-akarati tényezőkkel koherens egységet alkotva képezi a minősítés alapját.

3-4. évfolyam

A korosztályra továbbra is jellemző, hogy a különböző kognitív és affektív területek fejlődése a nagymértékű mozgásszükségletben is kifejeződik. A tanuló az előző időszakhoz képest már kialakult szokásrenddel rendelkezik, magabiztosabban mozog az oktatási környezetben, értelmi képességei jelentősen javultak. Az időszak fő célja, hogy átvezesse a diákokat a mozgásműveltség különböző sportágakban testet öltött formáinak elsajátításához.

Az alapmozgásoknál az egyszerű futó-ugró-dobó gyakorlatokban megjelennek azok a jellegzetes technikai elemek, amelyek a későbbiekben egy-egy összetettebb mozgás vezető műveletét alkotják. A gyakorlás során egyre nagyobb szerep jut az önálló csapatokban, csoportokban történő foglalkoztatásnak. A fejlesztésnek meghatározó formája a Kölyökatlétikában kialakított többállomásos feladatrendszer.

A testnevelési és népi játékok továbbra is kiemelten fontosak. A szabályaik gazdagodnak, térbeli, időbeli kiterjedésük növekszik, illetve kiegészülnek az egyes labdajátékok egyszerűsített, könnyített formáival, például a szivacskezilabdával, a zsinórlabdával, a mini kosárlabdával. A tanulók tevékenységét egyre kevésbé az öncélúság, mindinkább a kooperativitás igénye, a társakkal történő együttműködés lehetőségének felismerése jellemzi. A csapatalakításoknál – a tanulói esélyegyenlőség figyelembevételével – teret kap az önállóság.

A torna mozgásanyagát megalapozó egyszerű mozgásformák szenzitív időszaka ez. A gurulások, fordulatok, forgások, támasz- és függőhelyzetek, valamint az egyensúlyi elemek könnyen taníthatók, a kedvező testarányok, a relatíve kis testtömeg, illetve az ízületi rendszer plasztikussága révén könnyen taníthatók. Ennek eredményeként a későbbiekben jelentkező természetes gátlások mértéke jelentősen csökkenthető.

A küzdőgyakorlatokra továbbra is a játékos formájú társas küzdelmek jellemzőek, közvetlen és pillanatnyi kontaktussal, melyek kiválóan fejlesztik az egyensúlyozás, a tér és távolság érzékelés képességét, valamint a ritmusképességet. Emellett az asszertivitás megőrzése és fejlesztése mellett továbbra is kiemelten fontos a társak tisztelete, megbecsülése, egymás elfogadása.

A megfelelő vízbiztonság kialakítása után ebben a szakaszban nyílik lehetőség a tanulók számára kedvező úszásnem(ek) megtanítására, megtanulására és egyben kondicionális eszközként történő felhasználására.

A 3–4. évfolyamon, a prevenció szemlélet megvalósításaként, fokozottan ügyelni kell a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását szolgáló gimnasztikai gyakorlatok rendszeres alkalmazására, a törzsizomzat erősítését elősegítő utánzó természetes mozgások beépítésére a különböző témakörök tartalmi elemeibe.

A gyógytestnevelés testgyakorlatainak végrehajtása során a tanulóknál kialakul a korrekciós gimnasztika gyakorlatok precíz, pontos végrehajtása iránti igény. Emellett tudatosul, hogy mely testgyakorlatok segítik, illetve gátolják elváltozásuk, betegségük pozitív irányú megváltoztatását.

A testnevelés tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

MOZGÁSKULTÚRA-FEJLESZTÉS

- a tanult mozgásformákat összefüggő cselekvéssorokban, jól koordináltan kivitelezi;
- a tanult mozgásforma könnyed és pontos kivitelezésének elsajátításáig fenntartja érzelmi-akarati erőfeszítéseit;
- sporttevékenysége során a szabályok betartására törekszik.

MOTOROSKÉPESSÉG-FEJLESZTÉS

- megfelelő motoros képességszinttel rendelkezik az alapvető mozgásformák viszonylag önálló és tudatos végrehajtásához;
- olyan szintű relatív erővel rendelkezik, amely lehetővé teszi összefüggő cselekvéssorok kidolgozását, az elemek közötti összhang megteremtését.

MOZGÁSKÉSZSÉG-KIALAKÍTÁS – MOZGÁSTANULÁS

- az alapvető mozgásformákat külsőleg meghatározott ritmushoz, a társak mozgásához igazított sebességgel és dinamikával képes végrehajtani;
- az egyszerűbb mozgásformákat jól koordináltan hajtja végre, a hasonló mozgások szimultán és egymást követő végrehajtásában megfelelő szintű tagoltságot mutat.

VERSENGÉSEK, VERSENYEK

- a versengések és a versenyek közben toleráns a csapattársaival és az ellenfeleivel szemben;
- a versengések és a versenyek tudatos szereplője, a közösséget pozitívan alakító résztvevő;
- felismeri a sportszerű és sportszerűtlen magatartásformákat, betartja a sportszerű magatartás alapvető szabályait.

PREVENCIÓ, ÉLETVITEL

- felismeri a különböző veszély- és baleseti forrásokat, elkerülésükhöz tanári segítséget kér;
- ismeri a keringési, légzési és mozgatórendszerét fejlesztő alapvető mozgásformákat;
- tanári irányítással, ellenőrzött formában végzi a testnevelés – számára nem ellenjavallt – mozgásanyagát;
- családi háttere és a közvetlen környezete adta lehetőségeihez mérten rendszeresen végez testmozgást.

EGÉSZSÉGES TESTI FEJLŐDÉS, EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS

- az öltözködés és a higiéniai szokások terén teljesen önálló, adott esetben segíti társait;
- megismeri az életkorának megfelelő sporttáplálkozás alapelveit, képes különbséget tenni egészséges és egészségtelen tápanyagforrások között.

Testnevelés 3. évfolyam

Az 3. évfolyamon a testnevelés tantárgy alapóraszám: 180 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	13
Kúszások és mászások	13
Járások, futások	18
Szökdelések, ugrások	13
Dobások, ütések	10
Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok	18
Labdás gyakorlatok	13
Testnevelési és népi játékok	26
Küzdőfeladatok és -játékok	15
Foglalkozások alternatív környezetben	26
Úszás	15
Összes óraszám:	180

A gyógytestnevelő tanárok a helyi tanterv (tanmenet) készítésekor a „Gyógytestnevelés” témakör óraszámát az adott intézményben gyógytestnevelés-óraóra szánt éves óraszám 30–50%-ában állapíthatják meg, a többi témakör óraszámának terhére. A gyógytestnevelő tanár a „Gyógytestnevelés” témakör óraszámát, illetve az egyes témakörök óraszámcsökkentésének mértékét a gyógytestnevelésen részt vevő tanulók betegségének, elváltozásának figyelembevételével határozza meg.

Témakör: Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció		Óraszám: 13
Fogalmak: menet- és futásgyakorlatok; oszlop-, sor-, kör-, szétszórt alakzat; botgyakorlat, babzsákgyakorlat, labdagyakorlat, karikagyakorlat, ugrókötélgyakorlat, utasítás, szóban közlés, bemutatás, bemutattatás, statikus gyakorlatelemek elnevezései		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények
– A leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus gimnasztikai elemek elnevezésének,	– statikus és dinamikus gimnasztikai elemek – 2-4 ütemű szabad-, társas és kézi	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

<p>végrehajtásának megismerése</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2-4 ütemű szabad-, társas és kézi szergyakorlatok bemutatás utáni pontos és rendszeres végrehajtása - Alakzatok megismerése (oszlop-, sor-, vonal-, kör- és szétszórt alakzat) és alkalmazó gyakorlása - Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban - Mozgékonyság, hajlékonyág fejlesztése statikus és dinamikus szabad-, társas és kézi szergyakorlatokkal - A biológiailag helyes testtartás és testséma kialakulását elősegítő gyakorlatok elsajátítása, gyakorlása - A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítését szolgáló gyakorlatok helyes végrehajtása - A gyakorlatvezetési módszerek megértése, a gyakorlatok tanári utasításoknak megfelelő végrehajtása - Légzőgyakorlatok végrehajtása - A szervezet általános bemelegítését szolgáló gyakorlatok megismerése. 	<p>szergyakorlatok</p> <ul style="list-style-type: none"> - Menet- és futásgyakorlatok - statikus és dinamikus szabad-, társas és kézi szergyakorlatok - biológiailag helyes testtartás és testséma kialakulását elősegítő gyakorlatok - Alakzatok megismerése <p>A gyógytestnevelés-órán a gimnasztikai gyakorlatok során a tanulók megismerik és elsajátítják azokat a gyakorlatelemeket, 2-4 ütemű gyakorlatokat, amelyek az elváltozásuk, betegségük pozitív irányú megváltozását elősegítő izmokat erősíti, illetve nyújtja, továbbá hozzájárulnak a biológiailag helyes testtartás és a helyes légzéstechnika kialakításához.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre; - tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ismeri a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásait. 	

Témakör: Kúszások és mászások		Óraszám: 13
Fogalmak: függőleges, vízszintes, akadálypálya, páros feladatok, csapatfeladatok, mászás fel-le, függés		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> - A kúszások, mászások alapvető balesetvédelmi szabályainak megismerése -Kúszások, mászások, átbújások párban és csapatban fizikai kontaktus nélkül a társ(ak) mozgásával azonos vagy eltérő formában, fizikai kontaktussal kooperatív jelleggel, szerek használatával - Utánzó mozgások játékos formában; utánzó fogók - Testséma, térbeli tájékozódó képesség és szem-kéz-láb koordináció fejlesztése - Izomerő és mozgáskoordináció fejlesztése <ul style="list-style-type: none"> - Különböző vízszintes tornaszereken, rézsútos felületen és/vagy függőleges irányba történő kúszások, mászások - Kúszó és mászó csapatjátékok - Sor- és váltóversenyek alkalmazása utánzó kúszó és mászó feladatokkal játékos formában - Vízszintes felületeken, ferde vagy függőleges tornaszereken való mászások, átmászások 	<ul style="list-style-type: none"> - Kúszások, mászások -Utánzó mozgások játékok - Kúszó és mászó csapatjátékok -Törzsizom-erősítő gyakorlatok - Sor- és váltóversenyek -Tornaszereken való mászások, átmászások különböző irányokban <p>A gyógytestnevelés-órán a kúszások és mászások mozgásanyagából a tanulók képességeihez mérten összetett gyakorlatsorokat alakíthatunk ki akadálypályák segítségével, vagy különböző szerekkel, illetve társsal vagy társakkal együtt alkalmazva, a törzsizomzat megerősítéséhez.</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre; - tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.

<p>különböző irányokban</p> <ul style="list-style-type: none"> - Törzsizom-erősítés az utánzó mozgások játékos felhasználásával - Egyszerű akadálypályák feladatainak teljesítése 		
Továbblépés feltétele:	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mozgásműveltsége szintjénél fogva pontosan hajtja végre a keresztező mozgásokat; 	

Témakör: Járások, futások		Óraszám: 18
<p>Fogalmak: futó ritmus, futó tempó, tempótartás, vezényszó, célvonal, futósáv, másodperc, sprint – vágta futás, oldalazó futás, keresztlépés</p>		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> - Járások előre, hátra, oldalra és váltakozó irányokba, vegyes és aszimmetrikus kartartásokban -Járások egyensúlyvesztő feladatokkal (támadójárás, járás törzsfordításokkal, előre és oldalra hajlításokkal) - Járások sarkon, talpéleken, lábujjhegyen, különböző irányba és forgás közben - A Kölyökatlétika eszközeivel futófeladatok önálló gyakorlása és alkotása - Saroklendítés, térdemelés futás közben síkon és kis akadályok felett, előre, hátra és oldalra karkörzésekkel 	<ul style="list-style-type: none"> - Járások különböző módon -A Kölyökatlétika futásokat előkészítő és rávezető gyakorlatok - Futások különböző formában egyenesen, irányváltásokkal - Folyamatos futások - Állórajt, indulások - Sor- és váltóversenyek <p>A gyógytestnevelés-órán a járás-, futásgyakorlatok szakaszos végrehajtásával törekedni kell a tanulók állóképességének fejlesztésére. A tanulók megismerik és alkalmazzák az elváltozásuk, illetve betegségük szempontjából adekvát terhelés-pihenés arányt a járás- és futásgyakorlatok esetében.</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> - megfelelő általános állóképesség-fejlődést mutat; - a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.

<p>kombinálva</p> <ul style="list-style-type: none"> -Oldalazó futás keresztlépésekkel, szimmetrikus kartartásokkal -Sor- és váltóversenyek, szemből, hátulról és váltózónából történő váltással különböző feladatokkal kombinálva - Állórajt kisebb távolságra különböző hangjelekre, érintésre, vizuális jelekre indulással - 30 m síkfutás sávban az állórajt szabályai szerint lendületes átfutással a célvonalon időre - Futások különböző formában egyenesen, irányváltásokkal, fordulatokkal és íven, állandó vagy váltakozó lépéshosszal, ritmussal - Futások párban és csoportban tempótartással és -váltással, gyors irány- és sebességváltással fogó- és kidobójátékok közben -Folyamatos futások 6-8 percen keresztül 	-	
<p>Továbblépés feltétele:</p>	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – futását összerendezettség, lépésszabályozottság, ritmusosság jellemzi. 	
<p>Témakör: Szökdelések, ugrások</p>		<p>Óraszám: 13</p>

Fogalmak: lendületszerzés, ismétlésszám, ugrókötelhajtás, ütem, elugró sáv, centiméter, talajra érkezés, elugró láb, lendítő láb, átlépő technika, optimális sebesség, kísérletszám

Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> - A Kölyökatlétika ugrásokat előkészítő és rávezető gyakorlatai, versenyformái - Sasszé, oldalazó és indiánszökdelés alapttechnikájának elsajátítása - Ritmusra végrehajtott szökdelések helyben 2-4 lábhelyzet változtatásával, páros zárt és egy lábon ugrókötelhajtás közben - Szökdelések helyváltoztatás közben előre, oldalra, hátra, meghatározott területre különböző variációkban (sportlétra gyakorlatanyaga) - Elugrások páros lábon és egy lábon akadályok nélkül, illetve 20-30 cm-es akadályokra (zsámolyra) fel és le, valamint átugorva 8-10 ismétléssel - Távolugrás rövid lendületből: maximum 10 m-es nekifutásból egy lábról elugrás 60 cm-es ugrósávból szivacsba vagy homokgödörbe érkezéssel guggolásba - Magasugrás szemből és oldalról, 3-5 lépés lendületszerzéssel történő felugrások egy lábról növekvő magasságra - Páros lábról felugrás helyből és 1-2 lépés nekifutásból 	<ul style="list-style-type: none"> - Ugrások, szökdelések - Kölyökatlétika ugrásokat előkészítő és rávezető gyakorlatok - Szökdelések - Ugrások -Elugrások -Felugrások <p>A gyógytestnevelés-órán az ugrások, szökdelések a belgyógyászati betegségek esetén differenciált, egyénre szabott módon elősegítik a keringési rendszer és a mozgásműveltség fejlesztését.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.

céltárgy elérésére törekedve		
Tovább lépés feltétele:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló: – a különböző ugrásmódok alaptechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre.	
Témakör: Dobások, ütések		Óraszám: 10
Fogalmak: egykezes dobás, vetés, lendületszerzés, röppálya, kirepülési szög, távolságmérés, távolságbecslés, tenyeres ütés, fonák ütés, csapóütés, labda terelése		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<p>-Különböző labdák mozgatása kézben, átadása kézből kézbe társnak</p> <p>-Labdagurítása társnak különböző testhelyzetekben, egy és két kézzel</p> <p>-Testtömeghez igazodó súlyú, de változó méretű labdák lökése, hajítása, vetése ülésből, térdelésből, állásból két majd egy kézzel, társához vagy célra</p> <p>-A labda biztonságos elkapása vagy sebességének csökkentése párban, csoportban, csapatban, pontszerző versengések közben</p> <p>-Szivacsgerely, kislabda, szoknyás labda, sípóló rakéta hajítása harántterpeszből, majd maximum 5 m lendületszerzésből célra és távolságra</p> <p>-Füles labda, gumidiszkosz, szoknyás labda, karika vetése</p>	<p>-Labda feldobása, elkapása, átadása, gurítása különböző módokon</p> <p>Labda dobása célra, távolra.</p> <p>- Labda vezetése.</p> <p>- Sor- és váltóversenyek.</p> <p>- Floorball, asztalitenisz, tollaslabda.</p> <p>A gyógytestnevelés-órán a tanulók elváltozása, illetve betegsége szempontjából adekvát dobások, ütések elsajátítása révén lehetővé válik a motoros képességek fejlesztése, a mozgásműveltség kialakítása, a különböző ütős sportok adaptált alkalmazása.</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <p>– a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.</p>

<p>egy kézzel oldal- és harántterpeszből célra</p> <p>-Megfelelő labda pattintása különböző ütőkkel, labda vezetése, átadása, célra ütése</p> <p>- Floorball, asztalitenisz, tollaslabda ütésmozdulatainak gyakorlása</p> <p>- Egy választott ütős sportág játékszerű gyakorlása</p> <p>- Sor- és váltóversenyek különböző dobó- és ütőfeladatokkal kombinálva</p>		
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a különböző dobásmódok alaptechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre. 	

<p>Témakör: Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok</p>		<p>Óraszám: 18</p>
<p>Fogalmak: tarkóállás, kézállás, zsugorfejállás, kézenátfordulás oldalra, hajlékonyság, harántspárga, oldalspárga, híd, bakugrás, függőleges repülés, kéztámasz, segítségadás, akarat</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<p>- A tér-, izom- és egyensúlyérzék további fejlesztése</p> <p>-A helyes testtartás tudatosítása és az esztétikus mozgásvégrehajtás igényének kialakítása</p> <p>-Az önfegyelem megteremtése</p>	<p>- Egyszerű talajgyakorlatok</p> <p>-Egyszerű támaszugrások</p> <p>-Akadálypályák</p> <p>-Gurulóátfordulások</p> <p>- Kézállás</p> <p>-Kézenátfordulás oldalra</p> <p>-Támaszugrások és függőleges repülés</p> <p>A gyógytestnevelés-órán a betegségek és az elváltozások szempontjából</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.

<p>a saját gátlások legyőzésében</p> <ul style="list-style-type: none"> - A mozgásritmus térbeli, időbeli és dinamikai jellemzőinek kialakítása - Gurulóátfordulások végrehajtása kiinduló helyzet nehezítésével - Zsugorfejállás elsajátítása - Kézállási kísérletek végrehajtása segítségadással, falnál és önállóan - Kézénátfordulás oldalra kísérletek végrehajtása - Egyszerű támaszugrások és függőleges repülés végrehajtása - Akadálypályák leküzdése térben és időben bővülő feladatokkal <p>Egyszerű támaszgyakorlatok kivitelezése talajon, tornapadon, zsámolyon, ugrószekrényen, bordásfalon és más, támaszhelyzetet biztosító tornaszeren</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dinamikus támaszgyakorlatok különböző irányokba, akadályokon történő haladással, fel- és lelépéssel, állandó és változó támasztávolságokkal, egyenletes és változó sebességgel, ritmussal, egyénileg, párokban vagy csoportban, hordással vagy anélkül 	<p>kontraindikált gyakorlatok nélkül a támasz-, függés- és egyensúlyozási gyakorlatok alkalmazásával a törzsizomzat fejlesztése révén pozitív változások érhetők el az egészségi állapotban.</p>	
--	--	--

<p>- Egyensúlyozási gyakorlatok biztonságos végrehajtása helyben és helyzetváltoztatásokkal és különböző kartartásokkal, talajra rajzolt vonalon helyváltoztatással és eltérő irányokba, valamint tornaszereken, a munkafelület folyamatos szűkítésével</p> <p>-Függőgyakorlatok végrehajtása tornaszereken, természetes akadályokon</p> <p>- Függőállások, függések haladással oldalra, fel/le, fordulattal, állandó vagy változó fogástávolságokkal, egyenletes vagy változó sebességgel, ritmussal</p> <p>- Mászókulcsolással mászás (rúdon, kötélén) elsajátítása fokozódó gyorsasággal</p> <p>-Összerendezett, alkalmazkodó mozgások folyamatos végrehajtása akadálypálya leküzdése során</p> <p>-Egyéni, páros, társas egyensúly és gúla jellegű gyakorlatok végrehajtása</p> <p>-A tanult elemek, gyakorlatok célszerű összehangolása, alkalmazása változó feltételek között</p> <p>- Az ízületi mozgékonyág képességének fejlesztése és az ellazulási készség kialakítása</p>		
---	--	--

Továbblépés feltétele:	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat; – a támasz- és függésgyakorlatok végrehajtásában a testtömegéhez igazodó erő- és egyensúlyozási képességgel rendelkezik.
-------------------------------	---

Témakör: Labdás gyakorlatok		Óraszám: 13
<p>Fogalmak: labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet.</p>		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> - A labdás tevékenységek balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása, következetes betartása - A helyben és haladással, kézzel és lábbal történő labdavezetési módok végrehajtása statikus helyzetű és dinamikusan változó mozgást végző akadályok vagy társak figyelembevételével - A különböző méretű és tömegű labdákkal labdavezetési, egy- és kétkezes gurítási, dobási, valamint a lábfej különböző részeivel rúgási feladatok mozgó társ vagy társak bevonásával különböző irányokba - Labdagörgetések gyakorlása kézzel, lábbal egyenes vonalon előre, oldalra, hátra, körbe vagy változó irányokba - A labdaérzéklet fejlesztő, pontosságot, a hibaszázalék 	<ul style="list-style-type: none"> - Kézzel és lábbal, helyben és haladással történő labdavezetési módok - labdavezetési, gurítási, dobási, rúgási és elkapási feladatok - Labdagörgetések gyakorlása - Labdás alaptechnikák elsajátítása - Kosárérintés, alkarérintés), lábbal (dekázás) és fejvel történő pattintó érintések alaptechnikájával, az érintőfelületek tudatosítása <p>A gyógytestnevelés-órán a labdás feladatok adaptált alkalmazásával a különböző elváltozások, betegségek javulása elősegíthető az izomzat, motoros képesség fejlesztésével. Azon labdás testnevelési és sportjátékok megismerése, elsajátítása ajánlott, amelyeket a tanuló a betegségtől, illetve az elváltozástól függetlenül is gyakorolhat.</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a megtanultak birtokában örömmel, a csapat teljes jogú tagjaként vesz részt a játékokban; – játék közben az egyszerű alaptaktikai elemek tudatos alkalmazására törekszik, játék- és együttműködési készsége megmutatkozik; – célszerűen alkalmaz sportági jellegű mozgásformákat sportjáték-előkészítő kispályákban; – játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja; – a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére.

<p>csökkenését előtérbe helyező páros, csoportos versengések mellett az időkényszer melletti feladatmegoldások bekapcsolása</p> <ul style="list-style-type: none"> - A labdás alaptechnikák fejlesztése, alkalmazó gyakorlása párhuzamos, a figyelem megosztását szükségessé tevő feladatmegoldások bevonásával (idő- és térbeli szerkezeti összetevők, az energiabefektetés variálásával) - Dobások, rúgások helyből statikus helyzetű vagy dinamikus változó mozgást végző célfelületre - Kézzel (kosárérintés, alkarérintés), lábbal (dekázás) és fejjel történő pattintó érintések alaptechnikájának elsajátítása, az érintőfelületek tudatos használata egyszerű egyéni és páros gyakorlatokban, különböző méretű és tömegű szerekkel (pl. lufival, különböző méretű gumilabdával, röplabdával) 		
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet. 	
<p>Témakör: Testnevelési és népi játékok</p>		<p>Óraszám: 26</p>

Fogalmak: támadó és védő szerep, pontszerző játék, célzó játék, kisjátékok, célfelület, szélességi mozgás, elszakadás a védőtől, passzsáv, együttműködés, csapatszellem, érintő távolság

Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> - A különböző testnevelési játékok balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása, következetes betartása - Dinamikusan változó méretű, alakú játékterületen egyszerű fogó- és futójátékok által a játéktér határainak érzékelése - A statikus és dinamikus akadályokat felhasználó fogó- és futójátékokban a mély súlyponti helyzetben történő irányváltoztatások, elindulások-megállások, cselezések ütközés nélküli megvalósítása - A sportjátékokat előkészítő testnevelési játékokban a támadó és védő szerepekhez tartozó ismeretek tudatos alkalmazása - A végtagok helyzetváltoztatásának, az izmok feszültségi állapotának, a test érzékelésének fejlesztése, az egyensúlyozó képesség fejlesztése, szoborjátékokkal, utánzó játékokkal, egyéb népi játékokkal, valamint változatos akadálypályák teljesítését igénylő páros és csoportos 	<ul style="list-style-type: none"> - Egyszerű fogó- és futójátékok - Irányváltoztatások, mély súlyponti helyzetben történő elindulások-megállások - Utánzó játékok, egyéb népi játékok, valamint változatos akadálypályák teljesítését igénylő páros és csoportos játékok - Célzó játékok - Labdavezetés - A labdával és egyéb eszközökkel történő manipulatív mozgásformák játékos formájú gyakoroltatása -Kúszásokat, mászásokat, statikus helyzeteket tartalmazó váltó- és sorversenyek - Néptánc <p>A gyógytestnevelés-órán a tanuló megismeri azokat a testnevelési és népi játékokat, amelyek alkalmazásával növelheti a tartó- és mozgatószervrendszer izomzatának erejét, fejleszti az állóképességét és mozgásműveltségét. A különböző játékok elősegítik a rendszeres sport és testmozgás megszeretését, az adekvát mozgások elsajátítását.</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatói szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a megtanultak birtokában örömmel, a csapat teljes jogú tagjaként vesz részt a játékokban; – játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja; – a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére.

játékok által

- Statikus és dinamikus célfelületek eltalálására törekvő – különböző dobásformákra, rúgásokra, ütésekre épülő – változatos tömegű és méretű eszközöket felhasználó célzó játékok rendszeres alkalmazása egyéni, páros és csoportos formában
- A kooperativitás, a közös célirányos együttműködés erősítése páros és csoportos játékok (pl. váltó- és sorversenyek, társkimentő fogójátékok) által
- Sportjátékok labda nélküli előkészítő jellegű mozgásainak gyakorlása, védőként az érintő távolság megtartása, oldalirányú mozgások keresztlépés nélküli megvalósítása
- A támadó és védő szerepek kialakítását elősegítő páros és csoportos versengő játékok
- A labdával és egyéb eszközökkel történő manipulatív mozgásformák gyakoroltatása egyénileg, párban és csoportokban, törekedve a mozgásvégrehajtás hibaszázalékának csökkentésére időkénszer bekapcsolásával
- Labdafedezés gyakorlása 1-1 elleni labdabirtoklásra épülő játékokban

<p>- Célfelület nélküli emberfölényes és létszámazonos pontszerző kisjátékokban a támadó szerepek gyakorlása, a védőtől való elszakadás gyors iram- és irányváltásokkal</p> <p>- Célfelület nélküli emberfölényes és létszámazonos pontszerző kisjátékokban a védő szerepek tudatosítása (a passzsávok lezárása, a labdás emberrel szembeni védekezés, az emberfogás alapjai)</p> <p>- A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítése, kúszásokat, mászásokat, statikus helyzeteket tartalmazó váltó- és sorversenyekkel, futó- és fogójátékokkal</p> <p>Néptánc – szabadon választható</p> <p>- Szerep- és párválasztó játékok által a kör- és páros táncok előkészítése</p> <p>- A körív mentén haladó lent- és fenthangsúlyos gyakorlatok (járás, futás, rida), a csárdásmotívumok (egylépéses, kétlépéses, tovahaladó) elsajátítása</p> <p>- A táncokban a csárdásmotívumok és mozgáselemek változatainak alkalmazása szabad improvizáció során</p>		
--	--	--

<p>A táncokban az egyes ugrástechnikák közötti különbségek felismerése, a 2/4-es lüktetésű zene hangsúlyainak érzékelése, alkalmazása a mozgásvégrehajtásban</p>		
<p>Továbblépés feltétele:</p>	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a testnevelési és népi játékokban tudatosan, célszerűen alkalmazza az alapvető mozgásformákat; – játék közben az egyszerű alaptaktikai elemek tudatos alkalmazására törekszik, játék- és együttműködési készsége megmutatkozik; – célszerűen alkalmaz sportági jellegű mozgásformákat sportjáték-előkészítő kisjátékokban; – labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet. 	

<p>Témakör: Küzdőfeladatok és -játékok</p>		<p>Óraszám: 15</p>
<p>Fogalmak: ellenfél tisztelete, felelősség, tompítás, esések, gördülések, grundbirkózás, mögé kerülés, kitolás, asszertivitás, önvédelem, menekülés, önuralom, kitartás</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> - A küzdő jellegű feladatok balesetvédelmi szabályainak következetes betartása - A bőrérítés és testközelség elfogadását, a társakkal szembeni bizalom kialakítását elősegítő páros, csoportos és csapat jellegű játékok, valamint kooperatív jellegű képességfejlesztő feladatok gyakorlása - Az állásban és egyéb kiindulóhelyzetekben végrehajtható, a reakcióidőt, a gyorsaságot, az egyensúlyérzéklet, az erőt fejlesztő társérítés nélküli 	<ul style="list-style-type: none"> -Csoportos és csapat jellegű játékos, valamint kooperatív jellegű képességfejlesztő feladatok - Páros, csoportos és csapat jellegű eszközös küzdőjátékok, - Egyensúlyérzéklet fejlesztő páros, csoportos és csapat jellegű feladatmegoldások alkalmazása - Egyszerű páros és csoportos küzdőfeladatok - Páros küzdőjátékok különböző kiinduló helyzetekből <p>A gyógytestnevelés-órán a tanuló megismeri azokat a küzdőfeladatokat és játékokat, amelyek alkalmazásával növelheti a tartó- és mozgatószervrendszer izomzatának</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja; – a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére.

<p>páros, csoportos és csapat jellegű eszközös küzdőjátékok, játékos feladatmegoldások szabálykövető végrehajtása</p> <ul style="list-style-type: none">- A küzdőjátékokban jellemző támadó és védő szerepek gyakorlását elősegítő, a gyorsaságot, az egyszerű reagálási képességet, az egyensúlyérzéklet fejlesztő páros, csoportos és csapat jellegű feladatmegoldások alkalmazása társérintés bekapcsolásával- A fizikai kontaktussal, a társ erő kifejtésének érzékelésével, annak legyőzési szándékával kapcsolatos egyszerű húzásokra, tolásokra, kiemelésekre épülő páros, csoportos és csapat jellegű küzdőjátékok gyakorlása különböző kiinduló helyzetekből, a test különböző részeivel, eszközökkel vagy anélkül- Birkózó jellegű mozgásformák, illetve a grundbirkózás játékszabályainak ismerete, tudatos törekvés azok betartására a páros küzdelmekben- A test súlypontjának a talajhoz közeli kiinduló helyzeteiből (pl. ülésből, guggolásból) induló, előre, oldalra, hátra történő eséstechnikák, gördülések gyakorlása, vezető műveleteinek, balesetmentes	<p>erejét, fejleszti az állóképességét és mozgásműveltségét. A különböző játékok elősegítik a rendszeres sport és testmozgás megszeretését, az adekvát mozgások elsajátítását.</p>	
--	--	--

<p>végrehajtásuk kulcsmozzanatainak tudatosítása</p> <ul style="list-style-type: none"> - Távolság- és térérzékelés fejlesztését segítő páros feladatok, játékok szerrel és szer nélkül pillanatnyi kontaktus kialakításával - Ritmusképesség fejlesztését célzó küzdőfeladatok és játékok gyakorlása pillanatnyi kontaktus kialakításával 		
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ismeri és képes megnevezni a küzdőfeladatok, esések, tompítások játék- és baleset-megelőzési szabályait; – vállalja a társakkal szembeni fizikai kontaktust, sportszerű test-test elleni küzdelmet valósít meg. 	

Témakör: Foglalkozások alternatív környezetben		Óraszám: 26
Fogalmak: görkorcsolyázás, sportöltözet, ütős játékok, lovaglás		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – A szabadtéri foglalkozások baleset- és természetvédelmi szabályainak megismerése – A szabadtéri foglalkozások öltözködési szabályainak megismerése – A szabadban, illetve a természetben való közlekedés szabályainak elsajátítása – Szabadtéri népi játékok elsajátítása (fogójátékok, 	<ul style="list-style-type: none"> -Fogójátékok, ugróiskolák - Szabadtéri népi játékok - Szabadtéri testnevelési játékok -Szabadtéri testnevelési játékok - Gördülő mozgásformák és téli játékok - Akadálypályák -Szánkózás, hógolyózás <p>A gyógytestnevelés-órán a szabadtéri foglalkozások során a különböző mozgásszervi elváltozással, illetve belgyógyászati betegséggel rendelkező tanulók megismerkednek</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nyitott az alapvető mozgásformák újszerű és alternatív környezetben történő alkalmazására, végrehajtására.

<p>ugróiskolák)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Szabadtéri testnevelési játékok elsajátítása - Gördülő mozgásformák és téli játékok (roller, kerékpár; hógolyózás, szánkó) megismerése - Szabadtéri akadálypályák leküzdése - Természetben űzhető sportágak megismerése (túrázás, síelés, korcsolyázás) 	<p>olyan testgyakorlatokkal, sportokkal, amelyeket elváltóságuk, illetve betegségük ellenére végezhetnek. A megismert szabadban végzett sportok, testgyakorlatok adekvát alkalmazása elősegíti a rendszeres testedzés megszerettetését, az egészségi állapot és a teljesítőképesség pozitív irányú megváltozását. A tanulók legyenek képesek kiválasztani a számukra adekvát testedzési formát.</p>	
<p>Továbblépés feltétele:</p>	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ellenőrzött tevékenység keretében mozog a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben; - a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezete tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is. 	

Témakör: Úszás (Amennyiben adottak a feltételek.)		Óraszám: 15
Fogalmak: felfekvés, csípőemelés, váltóverseny, levegővétel hátra fordulással, fejesugrás		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> - Az öltözői rend és az uszodai magatartás, valamint a helyes higiéniai, öltözködési szokások kialakítása - A kitartás, önfegyelem és küzdőképesség, valamint az állóképesség és a monotóniatűrés továbbfejlesztése - A vízben végzett játékok, úszások megszerettetése - Lebegések, merülések 	<ul style="list-style-type: none"> - Vízben végzett játékok - Szárazföldön végzett rávezető és célgyakorlatok - Vízhez szoktató gyakorlatok - Lebegések, merülések - Siklások - Egyszerű vízbeugrások - Választott úszásnem megtanulása és folyamatos gyakorlása - Választott úszásnem lábtempójának gyakorlása 	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> - megfelelő általános állóképesség-fejlődést mutat.

<p>végrehajtása segítség nélkül</p> <ul style="list-style-type: none"> - Siklások, lábtempók gyakoroltatása hason, háton - A már tanult úszásnem/ek technikájának csiszolása, levegővétel rávezető gyakorlatai <i>(amennyiben az 1–2. osztályban tanult úszni)</i> - Választott újabb úszásnem(ek) megtanulása és folyamatos gyakorlása - A folyamatos úszások távolságának fokozatos növelése - Víz alatti úszások -Segédeszközök felhasználásával, folyamatos hibajavítással, felzárkóztatással a tanulási folyamat hatékonyságának növelése 	<ul style="list-style-type: none"> - A választott úszásnem kar, láb - tempójának gyakorlása - Játékok <p>A gyógytestnevelés-órán a hát- és gyorsúszás helyes technikájának elsajátításával, a technikacsiszoló és egyéb vízben végzett gyakorlatok segítségével a tartó- és mozgatószervrendszer izomzatának erősítése, a légzőrendszer fejlesztése, az állóképesség növelése történik.</p>	
	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – az elsajátított egy (vagy több) úszásnemben helyes technikával úszik; – aktívan vesz részt az uszodában végzett mozgásformák elsajátításában, gyakorlásában. – – 	

Testnevelés 4. évfolyam

Az 4. évfolyamon a testnevelés tantárgy alapóraszám: 180 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	13

Kúszások és mászások	10
Járások, futások	20
Szökdelések, ugrások	10
Dobások, ütések	12
Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok	15
Labdás gyakorlatok	18
Testnevelési és népi játékok	26
Küzdőfeladatok és -játékok	15
Foglalkozások alternatív környezetben	26
Úszás	15
Összes óraszám:	180

A gyógytestnevelő tanárok a helyi tanterv (tanmenet) készítésekor a „Gyógytestnevelés” témakör óraszámát az adott intézményben gyógytestnevelés-óraóra szánt éves óraszám 30–50%-ában állapíthatják meg, a többi témakör óraszámának terhére. A gyógytestnevelő tanár a „Gyógytestnevelés” témakör óraszámát, illetve az egyes témakörök óraszámcsökkentésének mértékét a gyógytestnevelésen részt vevő tanulók betegségének, elváltozásának figyelembevételével határozza meg.

Témakör: Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció		Óraszám: 13
Fogalmak: menet- és futásgyakorlatok; oszlop-, sor-, kör-, szétszórt alakzat; botgyakorlat, babzsákgyakorlat, labdagyakorlat, karikagyakorlat, ugrókötel-gyakorlat, utasítás, szóban közlés, bemutatás, bemutattatás, statikus gyakorlatelemek elnevezései		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – A leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus gimnasztikai elemek elnevezésének, végrehajtásának megismerése – 2-4 ütemű szabad-, társas és kézi szeryakorlatok bemutatás utáni pontos és rendszeres végrehajtása – Alakzatok megismerése (oszlop-, sor-, vonal-, kör- és szétszórt alakzat) és 	<ul style="list-style-type: none"> - statikus és dinamikus gimnasztikai elemek - 2-4 ütemű szabad-, társas és kézi szeryakorlatok - Menet- és futásgyakorlatok - statikus és dinamikus szabad-, társas és kézi szeryakorlatok - biológiailag helyes testtartás és testséma kialakulását elősegítő gyakorlatok - Alakzatok megismerése 	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre; – tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes

<p>alkalmazó gyakorlása</p> <ul style="list-style-type: none"> - Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban - Mozgékonyosság, hajlékonyosság fejlesztése statikus és dinamikus szabad-, társas és kézi szergyakorlatokkal - A biológiailag helyes testtartás és testséma kialakulását elősegítő gyakorlatok elsajátítása, gyakorlása - A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítését szolgáló gyakorlatok helyes végrehajtása - A gyakorlatvezetési módszerek megértése, a gyakorlatok tanári utasításoknak megfelelő végrehajtása 	<p>A gyógytestnevelés-órán a gimnasztikai gyakorlatok során a tanulók megismerik és elsajátítják azokat a gyakorlatelemeket, 2-4 ütemű gyakorlatokat, amelyek az elváltozásuk, betegségük pozitív irányú megváltozását elősegítő izmokat erősíti, illetve nyújtja, továbbá hozzájárulnak a biológiailag helyes testtartás és a helyes légzéstechnika kialakításához.</p>	<p>testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.</p>
---	---	---

<p>Továbblépés feltétele:</p>	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ismeri a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásait.
--------------------------------------	--

<p>Témakör: Kúszások és mászások</p>	<p>Óraszám: 10</p>
---	---------------------------

Fogalmak: függőleges, vízszintes, akadálypálya, páros feladatok, csapatfeladatok, mászás fel-le, függés

<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> - A kúszások, mászások alapvető balesetmegelőzési szabályainak következetes betartása - Kúszások, mászások, átbújások párban és csapatban fizikai kontaktus nélkül a 	<ul style="list-style-type: none"> - Kúszások, mászások -Utánzó mozgások játékok - Kúszó és mászó csapatjátékok -Törzsizom-erősítő gyakorlatok - Sor- és váltóversenyek -Tornaszereken való mászások, átmászások különböző irányokban 	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó

<p>társ(ak) mozgásával azonos vagy eltérő formában, fizikai kontaktussal kooperatív jelleggel, szerek használatával</p> <ul style="list-style-type: none"> - Utánzó mozgások játékos formában, különböző tornaszereken - A térbeli tájékozódó képesség fejlesztése - Izomerő- és mozgáskoordináció-fejlesztés mászó feladatokkal - Különböző vízszintes tornaszereken, rézsútos felületen és/vagy függőleges irányba történő kúszások, mászások - Törzsizom-erősítés az utánzó mozgások játékos felhasználásával, különböző tornaszereken - Akadálypályák leküzdése - Egyéni, páros és csapatversenyek, játékok - Sor- és váltóversenyek alkalmazása utánzó kúszó-mászó feladatokkal, játékos formában, különböző tornaszereken 	<p>A gyógytestnevelés-órán a kúszások és mászások mozgásanyagából a tanulók képességeihez mérten összetett gyakorlatsorokat alakíthatunk ki akadálypályák segítségével, vagy különböző szerekkel, illetve társsal vagy társakkal együtt alkalmazva, a törzsizomzat megerősítéséhez.</p>	<p>feltételek között koordináltan hajtja végre; – tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.</p>
<p>Továbblépés feltétele:</p>	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – mozgásműveltsége szintjénél fogva pontosan hajtja végre a keresztező mozgásokat; 	

Témakör: Járások, futások**Óraszám: 20****Fogalmak:** futó ritmus, futó tempó, tempótartás, vezényszó, célvonal, futósáv, másodperc, sprint – vágta futás, oldalazó futás, keresztlépés

Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<p>- Járások előre, hátra, oldalra és váltakozó irányokba, vegyes és aszimmetrikus kartartásokban</p> <p>-Járások egyensúlyvesztő feladatokkal (támadójárás, járás törzsfordításokkal, előre és oldalra hajlításokkal)</p> <p>- Járások sarkon, talpéleken, lábujjhegyen, különböző irányba és forgás közben</p> <p>- A Kölyökatlétika eszközeivel futófeladatok önálló gyakorlása és alkotása</p> <p>-Saroklendítés, térdemelés futás közben síkon és kis akadályok felett, előre, hátra és oldalra karkörzésekkel kombinálva</p> <p>- Oldalazó futás keresztlépésekkel, szimmetrikus kartartásokkal</p> <p>-Sor- és váltóversenyek, szemből, hátulról és váltózónából történő váltással különböző feladatokkal kombinálva</p> <p>- Futások 6-7 m-re elhelyezett akadályok felett</p> <p>- Állórajt kisebb távolságra</p>	<p>- Járások különböző módon</p> <p>-A Kölyökatlétika futásokat előkészítő és rávezető gyakorlatok</p> <p>- Futások különböző formában egyenesen, irányváltásokkal</p> <p>- Folyamatos futások</p> <p>- Állórajt, indulások</p> <p>- Sor- és váltóversenyek</p> <p>A gyógytestnevelés-órán a járás-, futásgyakorlatok szakaszos végrehajtásával törekedni kell a tanulók állóképességének fejlesztésére. A tanulók megismerik és alkalmazzák az elváltozásuk, illetve betegségük szempontjából adekvát terhelés-pihenés arányt a járás- és futásgyakorlatok esetében.</p> <p>-</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none">- megfelelő általános állóképesség-fejlődést mutat;- a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.

<p>különböző hangjelekre, érintésre, vizuális jelekre indulással</p> <p>-30 m síkfutás sávban az állórajt szabályai szerint lendületes átfutással a célvonalon időre</p> <p>-Folyamatos futás különböző terepen és feladatokkal játékos formában</p> <p>- Futások különböző formában egyenesen, irányváltásokkal, fordulatokkal és íven, állandó vagy váltakozó lépéshosszal, ritmussal</p> <p>- Futások párban és csoportban tempótartással és -váltással, gyors irány- és sebességváltással fogó- és kidobójátékok közben</p> <p>-Folyamatos futások 6-8 percen keresztül</p>		
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> - futását összerendezettség, lépésszabályozottság, ritmusosság jellemzi. 	
<p>Témakör: Szökdelések, ugrások</p>		<p>Óraszám: 10</p>
<p>Fogalmak: lendületszerzés, ismétlésszám, ugrókötélhajtás, ütem, elugró sáv, centiméter, talajra érkezés, elugró láb, lendítő láb, átlépő technika, optimális sebesség, kísérletszám</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<p>- A Kölyökatlétika eszközeivel ugró és szökdelő feladatok önálló gyakorlása és</p>	<p>- Ugrások, szökdelések</p> <p>- Kölyökatlétika ugrásokat előkészítő és rávezető gyakorlatok</p>	<p>- a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó</p>

<p>alkotása</p> <ul style="list-style-type: none"> - Indiánszökdelés ellentétes és azonos karlendítéssel, sasszé és oldalazó szökdelések páros karlendítésekkel, körzésekkel - Ritmusra végrehajtott szökdelések helyben 2-4 lábhelyzet váltogatásával, páros zárt és egy lábon ugrókötélhajtás közben - Szökdelések helyváltoztatás közben előre, oldalra, hátra, meghatározott területre különböző variációkban (sportlétra gyakorlatanyaga) - Elugrások páros lábon és egy lábon akadályok nélkül, illetve 20-30 cm-es akadályokra (zsámolyra) fel és le, valamint átugorva 8-10 ismétléssel - Távolugrás rövid lendületből: maximum 10 m-es nekifutásból egy lábról elugrás 60 cm-es ugrósávból szivacsba vagy homokgödörbe érkezéssel guggolásba - Magasugrás szemből és oldalról, 3-5 lépés lendületszerzéssel történő felugrások egy lábról növekvő magasságra - Páros lábról felugrás helyből és 1-2 lépés nekifutásból céltárgy elérésére törekedve 	<ul style="list-style-type: none"> - Szökdelések - Ugrások -Elugrások -Felugrások <p>A gyógytestnevelés-órán az ugrások, szökdelések a belgyógyászati betegségek esetén differenciált, egyénre szabott módon elősegítik a keringési rendszer és a mozgásműveltség fejlesztését.</p>	<p>feltételek között koordináltan hajtja végre.</p>
---	--	---

Tovább lépés feltétele:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló: – a különböző ugrásmódok alaptechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre.	
Témakör: Dobások, ütések		Óraszám: 12
Fogalmak: egykezes dobás, vetés, lendületszerzés, röppálya, kirepülési szög, távolságmérés, távolságbecslés, tenyeres ütés, fonák ütés, csapóütés, labda terelése		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> - A Kölyökatlétika eszközeivel dobófeladatok önálló gyakorlása és alkotása - Különböző labdák mozgatása kézben, átadása kézből kézbe társnak - Labda gurítása társnak különböző testhelyzetekben, egy és két kézzel - Testtömeghez igazodó súlyú, de változó méretű labdák lökése, hajítása, vetése ülésből, térdelésből, állásból két majd egy kézzel, társhoz vagy célra - A labda biztonságos elkapása vagy sebességének csökkentése párban, csoportban, csapatban, pontszerző versengések közben - Szivacsgerely, kislabda, szoknyás labda, sípoló rakéta hajítása harántterpeszből, majd maximum 5 m lendületszerzésből célra és távolságra 	<ul style="list-style-type: none"> - Labda feldobása, elkapása, átadása, gurítása különböző módokon - Labda dobása célra, távolra. - Labda vezetése. - Sor- és váltóversenyek. - Floorball, asztalitenisz, tollaslabda. <p>A gyógytestnevelés-órán a tanulók elváltozása, illetve betegsége szempontjából adekvát dobások, ütések elsajátítása révén lehetővé válik a motoros képességek fejlesztése, a mozgásműveltség kialakítása, a különböző ütős sportok adaptált alkalmazása.</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.

<ul style="list-style-type: none"> - Fűles labda, gumidiszkosz, szoknyás labda, karika vetése egy kézzel oldal- és harántterpeszből célra - Megfelelő labda pattintása különböző ütőkkel, labda vezetése, átadása, célra ütése - Floorball, asztalitenisz, tollaslabda ütésmozdulatainak gyakorlása - Egy választott ütős sportág játékszerű gyakorlása - Sor- és váltóversenyek különböző dobó- és ütőfeladatokkal kombinálva 		
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a különböző dobásmódok alaptechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre. 	

<p>Témakör: Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok</p>		<p>Óraszám: 15</p>
<p>Fogalmak: tarkóállás, kézállás, zsugorfejállás, kézenátfordulás oldalra, hajlékonyság, harántspárga, oldalspárga, híd, bakugrás, függőleges repülés, kéztámasz, segítségadás, akarat</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Akadálypályák leküzdése térben és időben bővülő feladatokkal - Egyszerű támaszgyakorlatok kivitelezése talajon, tornapadon, zsámolyon, ugrószekrényen, 	<ul style="list-style-type: none"> - Egyszerű talajgyakorlatok -Egyszerű támaszugrások -Akadálypályák -Mászókulcsolás -Mászási kísérletek -Statikus támaszgyakorlatok - Dinamikus támaszgyakorlatok - Egyszerű statikus és dinamikus 	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között

<p>bordásfalon és más, támaszhelyzetet biztosító tornaszereken</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dinamikus támaszgyakorlatok különböző irányokba, akadályokon történő haladással, fel- és lelépéssel, állandó és változó támasztávolságokkal, egyenletes és változó sebességgel, ritmussal, egyénileg, párokban vagy csoportban, hordással vagy anélkül - Egyensúlyozási gyakorlatok biztonságos végrehajtása helyben és helyzetváltoztatásokkal és különböző kartartásokkal, talajra rajzolt vonalon helyváltoztatással és eltérő irányokba, valamint tornaszereken, a munkafelület folyamatos szűkítésével - Fügőgyakorlatok végrehajtása tornaszereken, természetes akadályokon - Fügőállások, függések haladással oldalra, fel/le, fordulattal, állandó vagy változó fogástávolságokkal, egyenletes vagy változó sebességgel, ritmussal - Mászókulcsolással mászás (rúdon, kötélén) elsajátítása fokozódó gyorsasággal - Összerendezett, alkalmazkodó mozgások folyamatos végrehajtása 	<p>egyensúlyozási gyakorlatok Fügőgyakorlatok</p> <p>A gyógytestnevelés-órán a betegségek és az elváltozások szempontjából kontraindikált gyakorlatok nélkül a támasz-, függés- és egyensúlyozási gyakorlatok alkalmazásával a törzsizomzat fejlesztése révén pozitív változások érhetők el az egészségi állapotban.</p>	<p>koordináltan hajtja végre.</p>
---	---	-----------------------------------

<p>akadálypálya leküzdése során</p> <ul style="list-style-type: none"> - Egyéni, páros, társas egyensúly és gúla jellegű gyakorlatok végrehajtása - A tanult elemek, gyakorlatok célszerű összehangolása, alkalmazása változó feltételek között - Az ízületi mozgékonyág képességének fejlesztése és az ellazulási készség kialakítása 		
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat; – a támasz- és függésgyakorlatok végrehajtásában a testtömegéhez igazodó erő- és egyensúlyozási képességgel rendelkezik. 	

Témakör: Labdás gyakorlatok		Óraszám: 18
<p>Fogalmak: belső, külső, teljes csüd, dekázás, alkalmazkodás, figyelemmegosztás, társak megjátszása, alacsony és magas labdavezetés, kosárérintés, alkarérintés, szemkontaktus, érintőfelület</p>		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> - A labdás tevékenységek balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása, következetes betartása - A helyben és haladással, kézzel és lábbal történő labdavezetési módok végrehajtása statikus helyzetű és dinamikusan változó mozgást végző akadályok vagy társak figyelembevételével - A különböző méretű és 	<ul style="list-style-type: none"> - Kézzel és lábbal, helyben és haladással történő labdavezetési módok - labdavezetési, gurítási, dobási, rúgási és elkapási feladatok - Labdagörgetések gyakorlása - Labdás alapt technikák elsajátítása - Kosárérintés, alkarérintés), lábbal (dekázás) és fejvel történő pattintó érintések alapt technikájával, az érintőfelületek tudatosítása <p>A gyógytestnevelés-órán a labdás</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a megtanultak birtokában örömmel, a csapat teljes jogú tagjaként vesz részt a játékokban; – játék közben az egyszerű alaptaktikai elemek tudatos alkalmazására törekszik, játék- és együttműködési készsége megmutatkozik; – célszerűen alkalmaz

<p>tömegű labdákkal labdavezetési, egy- és kétkezes gurítási, dobási, valamint a lábfej különböző részeivel rúgási feladatok mozgó társ vagy társak bevonásával különböző irányokba</p> <ul style="list-style-type: none"> - Labdagörgetések gyakorlása kézzel, lábbal egyenes vonalon előre, oldalra, hátra, körbe vagy változó irányokba - A labdaérzék fejlesztő, pontosságot, a hibaszázalék csökkenését előtérbe helyező páros, csoportos versengések mellett az időkényszer melletti feladatmegoldások bekapcsolása - A labdás alaptechnikák fejlesztése, alkalmazó gyakorlása párhuzamos, a figyelem megosztását szükségessé tevő feladatmegoldások bevonásával (idő- és térbeli szerkezeti összetevők, az energiabefektetés variálásával) - Dobások, rúgások helyből statikus helyzetű vagy dinamikus változó mozgást végző célfelületre - Kézzel (kosárérintés, alkarérintés), lábbal (dekázás) és fejjel történő pattintó érintések alaptechnikájának elsajátítása, az érintőfelületek tudatos használata egyszerű egyéni és páros gyakorlatokban, különböző 	<p>feladatok adaptált alkalmazásával a különböző elváltozások, betegségek javulása elősegíthető az izomzat, motoros képesség fejlesztésével. Azon labdás testnevelési és sportjátékok megismerése, elsajátítása ajánlott, amelyeket a tanuló a betegségtől, illetve az elváltozástól függetlenül is gyakorolhat.</p>	<p>sportági jellegű mozgásformákat sportjáték-előkészítő kisjátékokban;</p> <ul style="list-style-type: none"> - játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja; - a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére.
---	--	--

<p>méretű és tömegű szerekkel (pl. lufival, különböző méretű gumilabdával, röplabdával)</p>		
<p>Továbblépés feltétele:</p>	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet. 	
<p>Témakör: Testnevelési és népi játékok</p>		<p>Óraszám: 26</p>
<p>Fogalmak: támadó és védő szerep, pontszerző játék, célzó játék, kisjátékok, célfelület, szélességi mozgás, elszakadás a védőtől, passzsáv, együttműködés, csapatszellem, érintő távolság</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> - A különböző testnevelési játékok balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása, következetes betartása - Dinamikusan változó méretű, alakú játékterületen egyszerű fogó- és futójátékok által a játéktér határainak érzékelése - A statikus és dinamikus akadályokat felhasználó fogó- és futójátékokban a mély súlyponti helyzetben történő irányváltoztatások, elindulások-megállások, cselezések ütközés nélküli megvalósítása 	<ul style="list-style-type: none"> - Egyszerű fogó- és futójátékok - Irányváltoztatások, mély súlyponti helyzetben történő elindulások-megállások - Utánzó játékok, egyéb népi játékok, valamint változatos akadálypályák teljesítését igénylő páros és csoportos játékok - Célzó játékok - A labdával és egyéb eszközökkel történő manipulatív mozgásformák játékos formájú gyakoroltatása -Kúszásokat, mászásokat, statikus helyzeteket tartalmazó váltó- és sorversenyek - Néptánc 	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a megtanultak birtokában örömmel, a csapat teljes jogú tagjaként vesz részt a játékokban; – játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja; – a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére.

<ul style="list-style-type: none"> - A sportjátékokat előkészítő testnevelési játékokban a támadó és védő szerepekhez tartozó ismeretek tudatos alkalmazása - A végtagok helyzetváltoztatásának, az izmok feszültségi állapotának, a test érzékelésének fejlesztése, az egyensúlyozó képesség fejlesztése, szoborjátékokkal, utánzó játékokkal, egyéb népi játékokkal, valamint változatos akadálypályák teljesítését igénylő páros és csoportos játékok által - Statikus és dinamikus célfelületek eltalálására törekvő – különböző dobásformákra, rúgásokra, ütésekre épülő – változatos tömegű és méretű eszközöket felhasználó célzó játékok rendszeres alkalmazása egyéni, páros és csoportos formában - A kooperativitás, a közös célirányos együttműködés erősítése páros és csoportos játékok (pl. váltó- és sorversenyek, társkimentő fogójátékok) által - Sportjátékok labda nélküli előkészítő jellegű mozgásainak gyakorlása, védőként az érintő távolság megtartása, oldalirányú mozgások keresztlépés nélküli megvalósítása - A támadó és védő szerepek kialakítását elősegítő 	<p>A gyógytestnevelés-órán a tanuló megismeri azokat a testnevelési és népi játékokat, amelyek alkalmazásával növelheti a tartó- és mozgatószervrendszer izomzatának erejét, fejleszti az állóképességét és mozgásműveltségét. A különböző játékok elősegítik a rendszeres sport és testmozgás megszeretését, az adekvát mozgások elsajátítását.</p>	
--	---	--

<p>páros és csoportos versengő játékok</p> <ul style="list-style-type: none">- A labdával és egyéb eszközökkel történő manipulatív mozgásformák gyakoroltatása egyénileg, párban és csoportokban, törekedve a mozgásvégrehajtás hibaszázalékának csökkentésére időkénszer bekapcsolásával- Labdafedezés gyakorlása 1-1 elleni labdabirtoklásra épülő játékokban- Célfelület nélküli emberfőlényes és létszámazonos pontszerző kisjátékokban a támadó szerepek gyakorlása, a védőtől való elszakadás gyors iram- és irányváltásokkal- Célfelület nélküli emberfőlényes és létszámazonos pontszerző kisjátékokban a védő szerepek tudatosítása (a passzsávok lezárása, a labdás emberrel szembeni védekezés, az emberfogás alapjai)- A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítése, kúszásokat, mászásokat, statikus helyzeteket tartalmazó váltó- és sorversenyekkel, futó- és fogójátékokkal <p>Néptánc – szabadon választható</p>		
--	--	--

<p>- Szerep- és párválasztó játékok által a kör- és páros táncok előkészítése</p> <p>- A körív mentén haladó lent- és fenthangsúlyos gyakorlatok (járás, futás, rida), a csárdásmotívumok (egylépéses, kétlépéses, tovahaladó) elsajátítása</p> <p>- A táncokban a csárdásmotívumok és mozgáselemek változatainak alkalmazása szabad improvizáció során</p> <p>A táncokban az egyes ugrástechnikák közötti különbségek felismerése, a 2/4-es lüktetésű zene hangsúlyainak érzékelése, alkalmazása a mozgásvégrehajtásban</p>		
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a testnevelési és népi játékokban tudatosan, célszerűen alkalmazza az alapvető mozgásformákat; - játék közben az egyszerű alaptaktikai elemek tudatos alkalmazására törekszik, játék- és együttműködési készsége megmutatkozik; - célszerűen alkalmaz sportági jellegű mozgásformákat sportjáték-előkészítő kisjátékokban; - labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet. 	

Témakör: Küzdőfeladatok és -játékok		Óraszám: 15
<p>Fogalmak: ellenfél tisztelete, felelősség, tompítás, esések, gördülések, grundbirkózás, mögé kerülés, kitolás, asszertivitás, önvédelem, menekülés, önuralom, kitartás</p>		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények

<ul style="list-style-type: none"> - A küzdő jellegű feladatok balesetvédelmi szabályainak következetes betartása - A bőrérítés és testközelség elfogadását, a társakkal szembeni bizalom kialakítását elősegítő páros, csoportos és csapat jellegű játékok, valamint kooperatív jellegű képességfejlesztő feladatok gyakorlása - Az állásban és egyéb kiindulóhelyzetekben végrehajtható, a reakcióidőt, a gyorsaságot, az egyensúlyérzéklet, az erőt fejlesztő társérítés nélküli páros, csoportos és csapat jellegű eszközös küzdőjátékok, játékos feladatmegoldások szabálykövető végrehajtása - A küzdőjátékokban jellemző támadó és védő szerepek gyakorlását elősegítő, a gyorsaságot, az egyszerű reagálási képességet, az egyensúlyérzéklet fejlesztő páros, csoportos és csapat jellegű feladatmegoldások alkalmazása társérítés bekapcsolásával - A fizikai kontaktussal, a társ erő kifejtésének érzékelésével, annak legyőzési szándékával kapcsolatos egyszerű húzásokra, tolásokra, kiemelésekre épülő páros, csoportos és csapat jellegű küzdőjátékok gyakorlása különböző kiinduló 	<p>-Csoportos és csapat jellegű játékos, valamint kooperatív jellegű képességfejlesztő feladatok</p> <ul style="list-style-type: none"> - Páros, csoportos és csapat jellegű eszközös küzdőjátékok, - Egyensúlyérzéklet fejlesztő páros, csoportos és csapat jellegű feladatmegoldások alkalmazása - Egyszerű páros és csoportos küzdőfeladatok - Páros küzdőjátékok különböző kiinduló helyzetekből <p>A gyógytestnevelés-órán a tanuló megismeri azokat a küzdőfeladatokat és játékokat, amelyek alkalmazásával növelheti a tartó- és mozgatószervrendszer izomzatának erejét, fejleszti az állóképességét és mozgásműveltségét. A különböző játékok elősegítik a rendszeres sport és testmozgás megszeretését, az adekvát mozgások elsajátítását.</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja; – a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére.
--	---	---

<p>helyzetekből, a test különböző részeivel, eszközökkel vagy anélkül</p> <ul style="list-style-type: none"> - Birkózó jellegű mozgásformák, illetve a grundbirkózás játékszabályainak ismerete, tudatos törekvés azok betartására a páros küzdelmekben - A test súlypontjának a talajhoz közeli kiinduló helyzeteiből (pl. ülésből, guggolásból) induló, előre, oldalra, hátra történő eséstechnikák, gördülések gyakorlása, vezető műveleteinek, balesetmentes végrehajtásuk kulcsmozzanatainak tudatosítása - Távolság- és térérzékelés fejlesztését segítő páros feladatok, játékok szerrel és szer nélkül pillanatnyi kontaktus kialakításával - Ritmusképesség fejlesztését célzó küzdőfeladatok és játékok gyakorlása pillanatnyi kontaktus kialakításával 		
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ismeri és képes megnevezni a küzdőfeladatok, esések, tompítások játék- és baleset-megelőzési szabályait; – vállalja a társakkal szembeni fizikai kontaktust, sportszerű test-test elleni küzdelmet valósít meg. 	

Témakör: Foglalkozások alternatív környezetben		Óraszám: 26
Fogalmak: görkorcsolyázás, sportöltözet, ütős játékok, lovaglás		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – A szabadtéri foglalkozások baleset- és természetvédelmi szabályainak megismerése – A szabadtéri foglalkozások öltözködési szabályainak megismerése – A szabadban, illetve a természetben való közlekedés szabályainak elsajátítása – Szabadtéri népi játékok elsajátítása (fogójátékok, ugróiskolák) – Szabadtéri testnevelési játékok elsajátítása – Gördülő mozgásformák és téli játékok (roller, kerékpár; hógolyózás, szánkó) megismerése – Szabadtéri akadálypályák leküzdése – Természetben űzhető sportágak megismerése (túrázás, síelés, korcsolyázás) 	<ul style="list-style-type: none"> -Fogójátékok, ugróiskolák - Szabadtéri népi játékok - Szabadtéri testnevelési játékok -Szabadtéri testnevelési játékok - Gördülő mozgásformák és téli játékok - Akadálypályák -Szánkózás, hógolyózás <p>A gyógytestnevelés-órán a szabadtéri foglalkozások során a különböző mozgásszervi elváltozással, illetve belgyógyászati betegséggel rendelkező tanulók megismerkednek olyan testgyakorlatokkal, sportokkal, amelyeket elváltozásuk, illetve betegségük ellenére végezhetnek.</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nyitott az alapvető mozgásformák újszerű és alternatív környezetben történő alkalmazására, végrehajtására.
Tovább lépés feltétele:	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ellenőrzött tevékenység keretében mozog a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben; – a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezete tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is. 	

Témakör: Úszás (Amennyiben adottak a feltételek.)	Óraszám: 15
--	--------------------

Fogalmak: felfekvés, csípőemelés, váltóverseny, levegővétel hátra fordulással, fejesugrás		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> - Az öltözői rend és az uszodai magatartás, valamint a helyes higiéniai, öltözködési szokások kialakítása - A kitartás, önfegyelem és küzdőképesség, valamint az állóképesség és a monotóniatűrés továbbfejlesztése - A vízben végzett játékok, úszások megszerettetése - Lebegések, merülések végrehajtása segítség nélkül - Siklások, lábtempók gyakoroltatása hason, háton - A már tanult úszásnem/ek technikájának csiszolása, levegővétel rávezető gyakorlatai <i>(amennyiben az 1–2. osztályban tanult úszni)</i> - Választott újabb úszásnem(ek) megtanulása és folyamatos gyakorlása - A folyamatos úszások távolságának fokozatos növelése - Víz alatti úszások - Segédeszközök felhasználásával, folyamatos hibajavítással, felzárkóztatással a tanulási folyamat 	<ul style="list-style-type: none"> - Vízben végzett játékok - Szárazföldön végzett rávezető és célgyakorlatok - Vízhez szoktató gyakorlatok - Lebegések, merülések - Siklások - Egyszerű vízbeugrások - Választott úszásnem megtanulása és folyamatos gyakorlása - Választott úszásnem lábtempójának gyakorlása - A választott úszásnem kar, láb - tempójának gyakorlása - Játékok <p>A gyógytestnevelés-órán a hát- és gyorsúszás helyes technikájának elsajátításával, a technikacsiszoló és egyéb vízben végzett gyakorlatok segítségével lehetővé válik a tartó- és mozgatószervrendszer izomzatának erősítése, a légzőrendszer fejlesztése, az állóképesség növelése.</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – megfelelő általános állóképesség-fejlődést mutat.

hatékonyságának növelése		
Tovább lépés feltétele:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló: <ul style="list-style-type: none">– az elsajátított egy (vagy több) úszásnemben helyes technikával úszik;– aktívan vesz részt az uszodában végzett mozgásformák elsajátításában, gyakorlásában.	

Helyi tanterv 1. osztály

Vizuális kultúra

JOGSZABÁLYI HÁTTER

- A Kormány 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelete a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló
- A NAT-hoz igazodó Kerettanterv

„Az iskolába lépő első osztályos gyerekek vizuális nevelésének legfontosabb feladata az, hogy az alkotás örömét, motiváltságát megőrizze, fenntartsa. Ehhez életkori sajátosságait, érdeklődésüket, személyes tapasztalataikat figyelembe vevő feladatrendszerre van szükség, mely sok játékos elemet tartalmaz és épít a gyerekek sajátos humorérzékére is. Az első két évfolyam vizuális nevelés gyakorlata ugyanakkor képességfejlesztő célú feladatrendszerben jelenik meg. Alkotói és befogadói képességeik fejlesztése közben meg kell tanítani a gyerekeket a hagyományos ceruzarajz, tollrajz, víz- és temperafestés, agyaggal végzett mintázás és más, változatos anyagok és eszközök szakszerű használatára. Az eszközhasználati készségfejlesztés folyamatában törekedni kell arra, hogy a második osztály végére legalább jártasság szintre eljussanak a tanulók. Továbbá arra, hogy az életkoruknak megfelelő kommunikációs és médiakörnyezet sajátosságait megismerjék és használják.

Az első két iskolai évfolyam fontos feladata a kisiskolások vizuális műveltségének megalapozása, mely nem önálló befogadást célzó órák megtartását jelenti, hanem játékos, motiváló, nagyrészt kifejező célú képalkotásuk szemléleti segítésére használt jól válogatott képanyag formájában rejlik.

Fontos, hogy a gyerekek elé kerülő képanyag, az alkotó munka motivációjára használt mesék, zenék, táncmozgások mind-mind hozzájáruljanak magyar kultúránk és magyar műveltségük kialakulásához, mely fontos alapja a más kultúrák elfogadásának.

A magyar népi ünnepek kellékei, nemzeti jelképeink ismerete és a magyar népi tárgykultúrából építkező tárgy- és környezetkultúra témakörök közösen járulnak hozzá, hogy a gyerekek természetesnek éljék meg nemzeti sajátosságaink ismeretét.” (Kerettanterv, 2020.)

„A vizuális nevelés a tanulók személyiségfejlesztésnek rendkívül fontos része. (...)

Nagyon fontos cél „hogy a tanulók tudatosítsák saját gyökereiket, megismerjék a magyarság által létrehozott legfontosabb képzőművészeti és építészeti műalkotásokat, nemzetünk hagyományos tárgykultúráját és díszítőművészetét.” (Magyar Közlöny, 2020. évi 17. szám, 407. o.)

Az 1. évfolyamon a vizuális kultúra tantárgy alapóraszám: 68 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Vizuális kifejezőeszközök – Érzékelés, jellemzők, tapasztalat	horizontálisan beépül a többi témakörbe
Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények	28
Vizuális információ – Vizuális jelek a környezetünkben	6
Médiahasználat – Valós és virtuális információk	6
Álló- és mozgókép – Kép, hang, történet	6
Természetes és mesterséges környezet – Valós és kitalált tárgyak	10
Természetes és mesterséges környezet – Közvetlen	12

környezetünk	
Összes óraszám:	68

Témakör: <u>Vizuális kifejezőeszközök – Érzékelés, jellemzők, tapasztalat</u>		Óraszám:
Fogalmak: sík, tér, méret, irány, szín, felület, képelem		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> Különböző érzékszervi tapasztalatok (pl. szaglás, hallás, tapintás, látás) élményszerű feldolgozása alapján, egyszerű következtetések szóbeli megfogalmazása és az élmények, kialakult érzések vizuális megjelenítése különböző eszközökkel síkban és térben (pl. rajz, festés, mintázás, építés/konstruálás, tárgyalkotás). A tanulás során felmerülő helyzetekben valós környezeti jellemzők (pl. téli táj, növény részei, osztályterem színei), képek és ábrák (pl. tankönyvi ábra, saját vagy társak rajza) célirányos megfigyelése, és a tapasztalatok szöveges megfogalmazása a látott információk pontos leírása és feldolgozása érdekében. Közvetlen megfigyelések útján szerzett konkrét vizuális tapasztalatok (pl. nagyság, felület, méret, irány, mennyiség, anyagszerűség, elhelyezkedés) alapján vizuális jellemzők kiválasztása, csoportosítása, megnevezése (pl. legsötétebb szín, legnagyobb 	<p>Valós és kitalált funkcióknak megfelelő terek kitalálása, megjelenítése.</p> <p>Környezetünkben használatos jelek összegyűjtése, újjak létrehozása.</p> <p>A tantárgyi ismeretek feldolgozása során felmerülő fogalmak tisztázása, használata.</p>	<ul style="list-style-type: none"> élmények, elképzelt vagy hallott történetek, szövegek részleteit különböző vizuális eszközökkel egyszerűen megjeleníti: rajzol, fest, formáz, épít; rövid szövegekhez, egyéb tananyagtartalmakhoz síkbeli és térbeli vizuális illusztrációt készít különböző vizuális eszközökkel: rajzol, fest, formáz, épít és a képet, tárgyat szövegesen értelmezi; saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza; saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti; különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál élmények, elképzelt vagy hallott történetek, szövegek részleteit különböző vizuális eszközökkel egyszerűen megjeleníti: rajzol, fest, formáz, épít; a tanulás során szerzett tapasztalatait, saját céljait, gondolatait vizuális

<p>forma, a kép jobb oldalán elhelyezkedő figura), és az érzékszervi tapasztalatok következetes felhasználása az alkotómunka során.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Megadott szempontok alapján természeti és mesterséges tárgyak gyűjtése, megfigyelése, és a megfigyelések alapján a tárgyak pontos leírása és változatos vizuális megjelenítése játékos feladatokban. 		<p>megjelenítés segítségével magyarázza, illusztrálja egyénileg és csoportmunkában;</p> <ul style="list-style-type: none"> • saját és mások érzelmeit, hangulatait segítségével megfogalmazza és egyszerű dramatikus eszközökkel eljátssza, vizuális eszközökkel megjeleníti; • korábban átélt eseményeket, tapasztalatokat, élményeket különböző vizuális eszközökkel, élményszerűen megjelenít: rajzol, fest, formáz, épít, és magyarázza azt; • azonosítja a nonverbális kommunikáció eszközeit: mimika, gesztus, ezzel kapcsolatos tapasztalatait közlési és kifejezési helyzetekben használja; • valós vagy digitális játékélményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátszik, elmesél; • adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.
<p>Tovább lépés feltétele</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

<p>Témakör: <u>Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények</u></p>	<p>Óraszám: 28</p>
<p>Fogalmak: történet, szereplő, helyszín, vizuális jellemzők/karakter, illusztráció, vizuális technikák, népművészeti technikák, faragás</p>	

Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • Elképzelt vagy hallott történetek, rövid szövegek, irodalmi (pl. mese, vers) vagy zenei élmények (gyermekdal, gyermekjáték, mondóka) különböző részleteinek vizuális bemutatása a saját ötletek megjelenítése érdekében, különböző eszközökkel síkban és térben (pl. színes rajz, festmény, nyomat, kollázs, plasztika, makett, tabló), és a kitalált vizuális ötletek szöveges magyarázatával (Illusztráció síkban, vagy térben) Szemléltetésre ajánlott képanyag: Réber László, Reich Károly, Henzelmann Emma, Sajdik Ferenc illusztrációi. • Saját kitalált történet elmesélése, és a történet néhány fontosabb jelenetének többalakos vizuális megjelenítése tetszőleges eszközökkel. • Korábban átélt események, különböző személyes élmények felidézése és tetszőleges megjelenítése különböző eszközökkel síkban és térben (térábrázolási képesség, emberábrázolás, kifejezőképesség fejlesztése) Szemléltetésre ajánlott képanyag: Turner tájképei, Brueghel: Gyerekjátékok, Parasztlakodalom, Vankóné Dudás Juli: Jeles napok, népelet. • Képek, vizuális műalkotások átértelmezése (emberábrázolás, differenciált arcábrázolás, térábrázolási képesség fejlesztése Szemléltetésre ajánlott 	<p>A formák és színek szabályos elrendezése, egyensúly.</p> <p>Fantáziakép.</p> <p>A képelemek rendezése.</p> <p>Rajzfelület betöltése.</p> <p>Agyagfigura mintázása és díszítése</p> <p>Egymásmellettség</p> <p>Mintázat létrehozása rajzeszközökkel</p> <p>Illusztráció készítése</p> <p>Nyomathagyás, festés, rajzolás</p> <p>Környezet elemeinek megjelenítése.</p> <p>Tér és idő megjelenítése.</p> <p>Jelek és szimbólumok használata játékos feladatok létrehozásának céljából.</p> <p>Tervezés népművészeti motívumokkal.</p> <p>Egyszerű népi játékok készítése.</p> <p>A képfelület aprólékos, formagazdag</p>	<ul style="list-style-type: none"> • élmények, elképzelt vagy hallott történetek, szövegek részleteit különböző vizuális eszközökkel egyszerűen megjeleníti: rajzol, fest, formáz, épít; • rövid szövegekhez, egyéb tananyagtartalmakhoz síkbeli és térbeli vizuális illusztrációt készít különböző vizuális eszközökkel: rajzol, fest, formáz, épít és a képet, tárgyat szövegesen értelmezi; • saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza; • saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti; • különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál • élmények, elképzelt vagy hallott történetek, szövegek részleteit különböző vizuális eszközökkel egyszerűen megjeleníti: rajzol, fest, formáz, épít; • a tanulás során szerzett tapasztalatait, saját céljait, gondolatait vizuális megjelenítés segítségével magyarázza, illusztrálja egyénileg és csoportmunkában;

<p>képanyag: Szentkorona zománcképei, Szent László legendák, XI-XII. századi freskók, Csontváry Kosztka Tivadar tájképei.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Személyes érzelmek, hangulatok kifejezése képalkotásban (kifejező képalkotás, kifejező jellegű plasztikus alkotás) Munkácsy Mihály: Ásító inas, Mednyánszky László: Verekedés után, E. Delacroix: Vihartól megrémült ló. • Adott érzelmi állapot (pl. boldogság, rémület, tanácstalanság) kifejezése arcjátékkal és gesztusokkal, az érzelmek kifejezési lehetőségeinek tudatosítása érdekében. A tapasztalatok felhasználása egyszerű vizuális megjelenítés során (emberábrázolás, differenciált arc ábrázolás, kézábrázolás) Szemléltetésre ajánlott képanyag: Anna Margit: Rémület, Rembrandt és Saskia, Paul Klee: Önarckép, Leonardo da Vinci: Mona Lisa, Modigliani portréképei. • Olvasmány- vagy zenei élményhez a jelentést vagy hangulatot erősítő vizuális illusztráció készítése választott technikával, és az elkészült alkotás szöveges magyarázatával. • Magyar népmesékhez, népi mondókákhoz, népdalokhoz vizuális illusztráció készítése hagyományos, ember- vagy állatábrázolást is megjelenítő népművészeti alkotások (karcolozott, faragott pásztorművészeti tárgyak) stíluselemeinek felhasználásával. • Tanult irodalmi, zenei élmények, és médiaélmények 	<p>kidolgozása.</p> <p>Forma és funkció kapcsolatának elemzése.</p> <p>Médiatartalmak vizuális eszközeinek megfigyelése, eljátszása, felhasználása</p> <p>Mozgóképes optikai játékok</p> <p>A formák legfeltűnőbb jellegzetességeinek megfigyelése , ábrázolása.</p> <p>Bábok készítése , bábjátékok.</p> <p>Dramatikus játékok.</p> <p>Rész és egész megfigyelése és ábrázolása.</p> <p>Népszokások megismerése.</p> <p>Kitalált vagy valós helyek megjelenítése.</p> <p>Közös élmény képi kifejezése.</p> <p>Egyéni képalakítás műalkotás alapján.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • saját és mások érzelmeit, hangulatait segítségével megfogalmazza és egyszerű dramatikus eszközökkel eljátssza, vizuális eszközökkel megjeleníti; • korábban átélt eseményeket, tapasztalatokat, élményeket különböző vizuális eszközökkel, élményszerűen megjelenít: rajzol, fest, formáz, épít, és magyarázza azt; • azonosítja a nonverbális kommunikáció eszközeit: mimika, gesztus, ezzel kapcsolatos tapasztalatait közlési és kifejezési helyzetekben használja; • valós vagy digitális játékélményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátsszik, elmesél; • adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.
---	--	--

<p>(pl. mese, vers, gyermekdal, zenemű, animációs film) fontos helyszíneinek és szereplőinek megjelenítése síkban (pl. rajz, festés, vegyes technika) és térben egyszerű eszközök felhasználásával (pl. drapéria, kartondoboz, paraván, osztályterem átrendezése) csoportmunkában is.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Irodalmi, zenei és médiaélmények (pl. mese, vers, gyermekdal, zenemű, animációs film) fontos helyszíneinek és szereplőinek megjelenítése egyszerű eszközök felhasználásával (tárgyakkal való bábozás, tárgyak megszemélyesítése) Szemléltetésre ajánlott: Foky Ottó: Ellopták a vitaminomat, 1966, Babfilm, 1975. • Mozgásélmények (pl. tánc, csoportos játék, körjáték, körtánc) vizuális átírása (pl. vonalakkal, foltokkal, színekkel). 		
<p>Továbblépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

<p>Témakör: <u>Vizuális információ – Vizuális jelek a környezetünkben</u></p>		<p>Óraszám: 6</p>
<p>Fogalmak: jel, jelzés, vizuális üzenet, hirdetés, leegyszerűsítés, változat, díszítőmotívum, szimbólum</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> • A tanulás során felmerülő helyzetekben tanítási egységekhez, és egyéb tantárgyi tartalmakhoz a tanulást vagy megértést segítő egyszerű ábra (pl. számegyenes, betűsablon, szókérdőív) és eszköz (pl. táblázat, makett, társasjáték) készítése, 	<p>A formák és színek szabályos elrendezése, egyensúly.</p> <p>Nemzeti szimbólumok megismerése és felhasználása az</p>	<ul style="list-style-type: none"> • a tanulás során szerzett tapasztalatait, saját céljait, gondolatait vizuális megjelenítés segítségével magyarázza, illusztrálja egyénileg

<p>személyes célok érvényesítésével.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kisgyerekeknek szóló könyvborítók, füzetek, hirdetések üzenetének elemzése tanári segítséggel, és a tapasztalatok felhasználása egyszerű tervezési feladatokban (pl. plakát, névtábla, utcatábla, házszámtábla készítése, füzetborító, csomagolópapír, meghívó tervezése). • Közvetlen környezetében található jelek, jelzések (pl. útjelzés, közlekedési jelzés, piktogram, zenei kotta) gyűjtése, értelmezése tanítói segítséggel és a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban (pl. rajzolt közlekedési terepasztal és annak kiegészítése térbeli közlekedési táblákkal). • Iskolai életében megjelenő szabályok kapcsán piktogramokat, rajzi jeleket alkot. Véleményt formál társai piktogram terveinek érthetőségével kapcsolatban. • Magyar nemzeti szimbólumok gyűjtése (pl. államcímer, nemzeti zászló, Szent Korona, Kossuth-címer, '56-os lyukas zászló) és a szimbolikus elemek felhasználása az alkotó munka során (pl. tárgyalás díszítményeként: huszárcsákó, párta). • Magyar népi díszítőművészet jelkészletének gyűjtése, kísérletezés a szimbólumok értelmezésével (tulipán, nap, madármotívum, kígyó stb.), tanítói segítséggel, egyénileg, vagy csoportban. 	<p>alkotó munka során..</p> <p>A képelemek rendezése.</p> <p>Agyagfigura díszítése.</p> <p>Mintázat létrehozása rajzeszközökkel</p> <p>Illusztráció készítése</p> <p>Nyomathagyás, festés, rajzolás</p> <p>Környezet elemeinek megjelenítése.</p> <p>Jelek és szimbólumok használata játékos feladatok létrehozásának céljából.</p> <p>Tervezés népművészeti motívumokkal.</p> <p>Egyszerű népi játékok készítése.</p> <p>A képfelület aprólékos, formagazdag kidolgozása.</p> <p>Forma és funkció kapcsolatának elemzése.</p> <p>Médiatartalmak vizuális eszközeinek megfigyelése, eljátszása, felhasználása</p> <p>A formák legfeltűnőbb jellegzetességeinek megfigyelése , ábrázolása.</p> <p>Bábok készítése , bábjátékok.</p>	<p>és csoportmunkában;</p> <ul style="list-style-type: none"> • a vizuális nyelv elemeinek értelmezésével és használatával kísérletezik; • az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítségével értelmez; • egyszerű, mindennapok során használt jeleket felismer; • adott cél érdekében egyszerű vizuális kommunikációt szolgáló megjelenéseket – jel, meghívó, plakát – készít egyénileg vagy csoportmunkában; • pontosan ismeri nemzeti zászlónk felépítését, összetevőit, színeit
---	--	---

	<p>Dramatikus játékok.</p> <p>Rész és egész megfigyelése és ábrázolása.</p> <p>Népszokások megismerése.</p> <p>Közös élmény képi kifejezése.</p> <p>Egyéni képalakítás műalkotás alapján.</p> <p>Múzeumpedagógiai foglalkozás</p>	
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: <u>Médiahasználat – Valós és virtuális információk</u>		Óraszám: 6
Fogalmak: információ, mozgókép, könyv, televízió, film, internet		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> Régi magyar reklámok (pl. "Hurka Gyurka", "Ezt nem lehet megenni", "Bontott csirke", "Forgó morgó" stb.) megnézéséhez kapcsolódó tapasztalatok, érzések (pl. tetszés, kíváncsiság, félelem) megbeszélése és megjelenítése változatos eszközökkel (pl. rajzolás, festés, bábkészítés, szerepjáték). A megbeszélés eredményeként a valóság és a képzelet megkülönböztetése. Kis gyerekeknek szóló célzottan kommunikációs szándékú mozgóképi megjelenések (pl. tv reklám, gyermekműsor) üzenetének elemzése tanári segítséggel, a kommunikációs célt szolgáló 	<p>Illusztráció készítése</p> <p>Nyomathagyás, festés, rajzolás.</p> <p>Tér és idő megjelenítése.</p> <p>Jelek és szimbólumok használata játékos feladatok létrehozásának céljából.</p> <p>A képfelület aprólékos, formagazdag kidolgozása.</p> <p>Forma és funkció kapcsolatának</p>	<ul style="list-style-type: none"> saját munkákat, képeket, műalkotásokat, mozgóképi részleteket szereplők karaktere, szín-, fényhatás, kompozíció, kifejezőerő szempontjából szövegesen elemez, összehasonlítja; az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítséggel

<p>legfontosabb eszközök és az elért hatás megfigyelésével (pl. szín, képkivágás, hanghatás, szöveg), és a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban (pl. félelmetes-megnyugtató hangok gyűjtése, adott mozgóképi részlet hangulatának érzékeltetése színes kompozícióban).</p> <ul style="list-style-type: none"> Különböző médiumok (pl. könyv, televízió, film, internet, videojáték) egyszerű példáinak elemzése tanári segítséggel, a valóságos és az elképzelt helyzetek azonosítása céljából. 	<p>elemzése.</p> <p>Médiatartalmak vizuális eszközeinek megfigyelése, eljátszása, felhasználása</p> <p>Mozgóképes optikai játékok</p> <p>A formák legfeltűnőbb jellegzetességeinek megfigyelése , ábrázolása.</p> <p>Bábok készítése , bábjátékok.</p> <p>Dramatikus játékok.</p> <p>Rész és egész megfigyelése és ábrázolása.</p> <p>Kitalált vagy valós helyek megjelenítése.</p> <p>Közös élmény képi kifejezése.</p> <p>Egyéni képalakítás műalkotás alapján.</p>	<p>értelmez;</p> <ul style="list-style-type: none"> adott cél érdekében fotót készít; valós vagy digitális játékélményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátszik, elmesél.
<p>Tovább lépés feltétele:.</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére</p>	

<p>Témakör: <u>Álló- és mozgókép – Kép, hang, történet</u></p>		<p>Óraszám: 6</p>
<p>Fogalmak: animációs film, képkocka, képregény, hanghatás, képsorozat</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> Egyszerű mozgóképi részletek (pl. animációs film, reklámfilm) cselekményének elemzése, és a tapasztalatok 	<p>Illusztráció készítése</p> <p>Nyomathagyás, festés, rajzolás.</p>	<ul style="list-style-type: none"> az adott életkornak megfelelő rövid mozgóképi közléseket segítséggel elemez, a

<p>felhasználása játékos feladatokban (pl. időbeli történés képkockáinak rendezése, hang nélkül bemutatott mozgóképi részletek "szinkronizálása").</p> <ul style="list-style-type: none"> Egyszerű mozgóképi részletekben (pl. mesefilm, animációs film: Magyar népmesék, Rófusz Ferenc: A légy) hangok és a képek által közvetített érzelmek (pl. öröm, düh, félelem) azonosítása a közös megbeszélésével. Rajzsorozat készítése a mindennapok során tapasztalható időbeli változások szemléltetése érdekében (pl. napirend, naplemente, Luca-búza fejlődése). Mozgásillúziót keltő régi papírjátékok megismerése 	<p>Tér és idő megjelenítése.</p> <p>Jelek és szimbólumok használata játékos feladatok létrehozásának céljából.</p> <p>A képfelület aprólékos, formagazdag kidolgozása.</p> <p>Forma és funkció kapcsolatának elemzése.</p> <p>Médiatartalmak vizuális eszközeinek megfigyelése, eljátszása, felhasználása</p> <p>Mozgóképes optikai játékok</p> <p>A formák legfeltűnőbb jellegzetességeinek megfigyelése , ábrázolása.</p> <p>Bábok készítése , bábjátékok.</p> <p>Dramatikus játékok.</p> <p>Rész és egész megfigyelése és ábrázolása.</p> <p>Kitalált vagy valós helyek megjelenítése.</p> <p>Közös élmény képi kifejezése.</p> <p>Egyéni képalakítás műalkotás alapján.</p>	<p>vizuális kifejezőeszközök használatának tudatosítása érdekében;</p> <ul style="list-style-type: none"> adott cél érdekében fotót készít; az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítségével értelmez; időbeli történéseket egyszerű vizuális eszközökkel, segítséggel megjelenít; saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti; adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.
<p>Továbblépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

Témakör: Természetes és mesterséges környezet – Valós és kitalált tárgyak

**Óraszám:
10**

Fogalmak: funkció, hagyomány, kézműves technika, díszítés, minta, öltözék

Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • Egyszerű természeti- és mesterséges formák elemző-értelmező rajzolása. • A készült rajzok leegyszerűsítésével sor- és terüldísz alkotása (megfigyelés utáni értelmező rajz készítése, részletkiemelés, nagyítás, átíró, redukáló motívumtervezés, sablonalakítás kivágással ismétlés sordísz alkotással, terüldísz alakzatba rendezéssel technika: stencilezés, átrajzolás, színezés, nyomat). • Egyszerű tárgy készítése hagyományos kézműves technikák alkalmazásával • Képi inspiráció alapján (pl. természeti jelenségek, állatok, népművészeti motívumok) egyszerű mintaelem tervezése (pl. átrajzolás, rácsháló, indigó alkalmazása) A tervezés érdekében egyszerű rajzok készítése és szöveges magyarázata. 	<p>A formák és színek szabályos elrendezése, egyensúly.</p> <p>A képelemek rendezése.</p> <p>Rajzfelület betöltése.</p> <p>Agyagfigura mintázása és díszítése</p> <p>Egymásmellettség</p> <p>Mintázat létrehozása rajzeszközökkel</p> <p>Illusztráció készítése</p> <p>Nyomathagyás, festés, rajzolás</p> <p>Környezet elemeinek megjelenítése.</p> <p>Tervezés népművészeti motívumokkal.</p> <p>Egyszerű népi játékok készítése.</p> <p>A képfelület aprólékos, formagazdag kidolgozása.</p> <p>Forma és funkció kapcsolatának elemzése.</p> <p>A formák legfeltűnőbb</p>	<ul style="list-style-type: none"> • elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza; • alkalmazza az egyszerű tárgykészítés legfontosabb technikáit: vág, ragaszt, kötöz, fűz, mintáz; • gyűjtött természeti vagy mesterséges formák egyszerűsítésével, vagy a magyar díszítőművészet általa megismert mintakincsének felhasználásával mintát tervez; • adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában; • különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál.

	<p>jellegzetességeinek megfigyelése , ábrázolása.</p> <p>Bábok készítése , bábjátékok.</p> <p>Dramatikus játékok.</p> <p>Rész és egész megfigyelése és ábrázolása.</p> <p>Népszokások megismerése..</p> <p>Közös élmény képi kifejezése.</p> <p>Egyéni képalakítás műalkotás alapján.</p>	
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére	

<u>Témakör Természetes és mesterséges környezet – Közvetlen környezetünk</u>		Óraszám: 12
:		
Fogalmak: építészet, műemlék, műemlékvédelem		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> A közvetlen környezet elemeinek és épülettípusainak (utca, tér, műemlék, nevezetes épület) összegyűjtése és életszerű megfigyelése, adott helyszínen vagy emlékezetből, megfigyelési szempontok szerinti megörökítése különböző technikákkal (pl. rajzolás, festés, mintázás, montázs). A közvetlen környezet különböző méretű tereinek (pl. utca, játszótér, buszmegálló, saját szoba, éléskamra, fiók) megfigyelése és leírása különböző szempontok szerint (pl. zajok, szagok, színek, 	<p>A formák és színek szabályos elrendezése, egyensúly.</p> <p>Fantáziakép.</p> <p>A képelemek rendezése.</p> <p>Rajzfelület betöltése.</p> <p>Agyagfigura mintázása és díszítése</p> <p>Egymásmellettség</p> <p>Nyomathagyás,</p>	<ul style="list-style-type: none"> saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza; képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja; adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában;

<p>funkciók, rendezettség) és a tapasztalatok felhasználásával a tér áttervezése a tér jellemzőinek, stílusának vagy hangulatának megváltoztatása érdekében, csoportmunkában is. A tervezés érdekében egyszerű rajzok készítése és szöveges magyarázata.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Helyi múzeum, kiállítás, helytörténeti gyűjtemény, tájház látogatása, azzal kapcsolatos ismeretszerzés alapján élményszerű vizuális megjelenítés. 	<p>festés, rajzolás</p> <p>Környezet elemeinek megjelenítése.</p> <p>Tér és idő megjelenítése.</p> <p>Tervezés népművészeti motívumokkal.</p> <p>Egyszerű népi játékok készítése.</p> <p>A képfelület aprólékos, formagazdag kidolgozása.</p> <p>Rész és egész megfigyelése és ábrázolása.</p> <p>Népszokások megismerése.</p> <p>Kitalált vagy valós helyek megjelenítése.</p> <p>Közös élmény képi kifejezése.</p> <p>Egyéni képalakítás műalkotás alapján.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • saját kommunikációs célból egyszerű térbeli tájékozódást segítő ábrát – alaprajz, térkép – készít; • különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére</p>	

Helyi tanterv

Vizuális kultúra 2. osztály

JOGSZABÁLYI HÁTTER

- A Kormány 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelete a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló
- A NAT-hoz igazodó Kerettanterv

„Az iskolába lépő első osztályos gyerekek vizuális nevelésének legfontosabb feladata az, hogy az alkotás örömét, motiváltságát megőrizze, fenntartsa. Ehhez életkori sajátosságait,

érdeklődésüket, személyes tapasztalataikat figyelembe vevő feladatrendszerre van szükség, mely sok játékos elemet tartalmaz és épít a gyerekek sajátos humorérzékére is. Az első két évfolyam vizuális nevelés gyakorlata ugyanakkor képességfejlesztő célú feladatrendszerben jelenik meg. Alkotói és befogadói képességeik fejlesztése közben meg kell tanítani a gyerekeket a hagyományos ceruzarajz, tollrajz, víz- és temperafestés, agyaggal végzett mintázás és más, változatos anyagok és eszközök szakszerű használatára. Az eszközhasználati készségfejlesztés folyamatában törekedni kell arra, hogy a második osztály végére legalább jártasság szintre eljussanak a tanulók. Továbbá arra, hogy az életkoruknak megfelelő kommunikációs és médiakörnyezet sajátosságait megismerjék és használják.

Az első két iskolai évfolyam fontos feladata a kisiskolások vizuális műveltségének megalapozása, mely nem önálló befogadást célzó órák megtartását jelenti, hanem játékos, motiváló, nagyrészt kifejező célú képalkotásuk szemléleti segítésére használt jól válogatott képanyag formájában rejlik.

Fontos, hogy a gyerekek elé kerülő képanyag, az alkotó munka motivációjára használt mesék, zenék, táncmozgások mind-mind hozzájáruljanak magyar kultúrájuk és magyar műveltségük kialakulásához, mely fontos alapja a más kultúrák elfogadásának.

A magyar népi ünnepek kellékei, nemzeti jelképeink ismerete és a magyar népi tárgykultúrából építkező tárgy- és környezetkultúra témakörök közösen járulnak hozzá, hogy a gyerekek természetesnek éljék meg nemzeti sajátosságaink ismeretét.” (Kerettanterv, 2020.)

„A vizuális nevelés a tanulók személyiségfejlesztésnek rendkívül fontos része. (...)

Nagyon fontos cél „hogy a tanulók tudatosítsák saját gyökereiket, megismerjék a magyarság által létrehozott legfontosabb képzőművészeti és építészeti műalkotásokat, nemzetünk hagyományos tárgykultúráját és díszítőművészetét.”

(Magyar Közlöny, 2020. évi 17. szám, 407. o.)

Az 2. évfolyamon a vizuális kultúra tantárgy alapóraszám: 68 óra

Témakör:Vizuális kifejezőeszközök:

Témakör neve:	Javasolt óraszám
Vizuális kifejezőeszközök – Érzékelés, jellemzők, tapasztalat	horizontálisan beépül a többi témakörbe
Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények	28
Vizuális információ – Vizuális jelek a környezetünkben	6
Médiahasználat – Valós és virtuális információk	6
Álló- és mozgókép – Kép, hang, történet	6
Természetes és mesterséges környezet – Valós és kitalált tárgyak	10
Természetes és mesterséges környezet – Közvetlen környezetünk	12
Összes óraszám:	68

Témakör: Vizuális kifejezőeszközök – Érzékelés, jellemzők, tapasztalat		Óraszám:
Fogalmak: sík, tér, méret, irány, szín, felület, képelem		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Különböző érzékszervi tapasztalatok (pl. szaglás, hallás, tapintás, látás) élményszerű feldolgozása alapján, egyszerű következtetések szóbeli megfogalmazása és az élmények, kialakult érzések vizuális megjelenítése különböző eszközökkel síkban és térben (pl. rajz, festés, mintázás, építés/konstruálás, tárgyalgotás). – A tanulás során felmerülő helyzetekben valós környezeti jellemzők (pl. téli táj, növény részei, osztályterem színei), képek és ábrák (pl. tankönyvi ábra, saját vagy társak rajza) célirányos megfigyelése, és a tapasztalatok szöveges megfogalmazása a látott információk pontos leírása és feldolgozása érdekében. – Közvetlen megfigyelések útján szerzett konkrét vizuális tapasztalatok (pl. nagyság, felület, méret, irány, mennyiség, anyagszerűség, elhelyezkedés) alapján vizuális jellemzők kiválasztása, 	<p>Valós és kitalált funkcióinak megfelelő terek kitalálása, megjelenítése.</p> <p>Környezetünkben használatos jelek összegyűjtése, újak létrehozása.</p> <p>A tantárgyi ismeretek feldolgozása során felmerülő fogalmak tisztázása, használata.</p>	<p>Az első két évfolyam fejlesztési folyamatát végigkísérő, rendre ismétlődő fejlesztési feladatokhoz óraszám nem rendelhető, mert azokat a tanulói tevékenységformákat és típusokat tartalmazza, melyek, egyrészt az óvoda-iskola átmenetét szolgálják a kezdő szakaszban, és az esetleg fennálló hátrányok leküzdésére szolgálnak, másrészt a fejlesztés érdekében rendre meg kell, hogy jelenjenek a legtöbb ajánlott feladattípusban, noha legtöbb esetben nem képeznek önálló produktumot.</p>

<p>csoportosítása, megnevezése (pl. legsötétebb szín, legnagyobb forma, a kép jobb oldalán elhelyezkedő figura), és az érzékszervi tapasztalatok következetes felhasználása az alkotómunka során. Megadott szempontok alapján természeti és mesterséges tárgyak gyűjtése, megfigyelése, és a megfigyelések alapján a tárgyak pontos leírása és változatos vizuális megjelenítése játékos feladatokban</p>		
Továbblépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények		Óraszám: 28
Fogalmak: történet, szereplő, helyszín, vizuális jellemzők/karakter, illusztráció, vizuális technikák, népművészeti technikák, faragás		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<p>– Elképzelt vagy hallott történetek, rövid szövegek, irodalmi (pl. mese, vers) vagy zenei élmények (gyermekdal, gyermekjáték, mondóka) különböző részleteinek vizuális bemutatása. A saját ötletek megjelenítése érdekében, különböző eszközökkel síkban és térben (pl. színes rajz, festmény, nyomat, kollázs, plasztika, makett, tábló). A kitalált vizuális ötletek szöveges magyarázatával (Illusztráció síkban, vagy térben) Szemléltetésre ajánlott</p>	<p>A formák és színek szabályos elrendezése, egyensúly.</p> <p>Fantáziakép.</p> <p>A képelemek rendezése.</p> <p>Rajzfelület betöltése.</p> <p>Agyagfigura mintázása és díszítése</p> <p>Egymásmellettség</p> <p>Mintázat létrehozása</p>	<ul style="list-style-type: none"> • élmények, elképzelt vagy hallott történetek, szövegek részleteit különböző vizuális eszközökkel egyszerűen megjeleníti: rajzol, fest, nyomtat, fotóz, formáz, épít; • rövid szövegekhez, egyéb tananyagtartalmakhoz síkbeli és térbeli vizuális illusztrációt készít különböző vizuális eszközökkel: rajzol, fest, nyomtat, fotóz, formáz, épít és a képet, tárgyat szövegesen értelmezi; • egyszerű eszközökkel és

<p>képanyag: Réber László, Reich Károly, Henzelmann Emma, Sajdik Ferenc illusztrációi.</p> <p>– Saját kitalált történet elmesélése, és a történet néhány fontosabb jelenetének többalakos vizuális megjelenítése tetszőleges eszközökkel.</p> <p>– Korábban átélt események, különböző személyes élmények felidézése és tetszőleges megjelenítése különböző eszközökkel síkban és térben (térábrázolási képesség, emberábrázolás, kifejezőképesség fejlesztése) Szemléltetésre ajánlott képanyag: Turner tájképei, Brueghel: Gyerekjátékok, Parasztlakodalom, Vankóné Dudás Juli: Jeles napok, népelet.</p> <p>– Képek, vizuális műalkotások átértelmezése (emberábrázolás, differenciált arcábrázolás, térábrázolási képesség fejlesztése Szemléltetésre ajánlott képanyag: Szentkorona zománcképei, Szent László legendák, XI-XII. századi freskók, Csontváry Kosztka Tivadar tájképei.</p> <p>– Személyes érzelmek, hangulatok kifejezése képalkotásban (kifejező képalkotás, kifejező jellegű plasztikus alkotás) Munkácsy Mihály: Ásító inas, Mednyánszky László: Verekedés után, E. Delacroix: Vihartól megrémült ló.</p> <p>– Adott érzelmi állapot (pl. boldogság, rémület,</p>	<p>rajzeszközökkel</p> <p>Illusztráció készítése</p> <p>Nyomathagyás, festés, rajzolás</p> <p>Környezet elemeinek megjelenítése.</p> <p>Tér és idő megjelenítése.</p> <p>Jelek és szimbólumok használata játékos feladatok létrehozásának céljából.</p> <p>Tervezés népművészeti motívumokkal.</p> <p>Egyszerű népi játékok készítése.</p> <p>A képfelület aprólékos, formagazdag kidolgozása.</p> <p>Forma és funkció kapcsolatának elemzése.</p> <p>Médiatartalmak vizuális eszközeinek megfigyelése, eljátszása, felhasználása</p> <p>Mozgóképes optikai játékok</p> <p>A formák legfeltűnőbb jellegzetességeinek megfigyelése, ábrázolása.</p> <p>Bábok készítése, bábjátékok.</p>	<p>anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy csoportmunkában, és az elképzelt szövegesen is bemutatja, magyarázza;</p> <ul style="list-style-type: none"> • elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: báb, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza; • saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza; • saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti; • különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál • élmények, elképzelt vagy hallott történetek, szövegek részleteit különböző vizuális eszközökkel egyszerűen megjeleníti: rajzol, fest, nyomtat, fotóz, formáz, épít; • a tanulás során szerzett tapasztalatait, saját céljait, gondolatait vizuális megjelenítés segítségével magyarázza, illusztrálja egyénileg és csoportmunkában; • saját és mások érzelmeit, hangulatait segítséggel megfogalmazza és
---	--	---

<p>tanácstalanság) kifejezése arcjátékkal és gesztusokkal, az érzelmek kifejezési lehetőségeinek tudatosítása érdekében. A tapasztalatok felhasználása egyszerű vizuális megjelenítés során (emberábrázolás, differenciált arcábrázolás, kézábrázolás) Szemléltetésre ajánlott képanyag: Anna Margit: Rémület, Rembrandt és Saskia, Paul Klee: Önarckép, Leonardo da Vinci: Mona Lisa, Modigliani portréképei.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Olvasmány- vagy zenei élményhez a jelentést vagy hangulatot erősítő vizuális illusztráció készítése választott technikával, és az elkészült alkotás szöveges magyarázatával. – Magyar népmesékhez, népi mondókákhoz, népdalokhoz vizuális illusztráció készítése hagyományos, ember- vagy állatábrázolást is megjelenítő népművészeti alkotások (karcolozott, faragott pásztorművészeti tárgyak) stíluselemeinek felhasználásával. – Tanult irodalmi, zenei élmények, és médiaélmények (pl. mese, vers, gyermekdal, zenemű, animációs film) fontos helyszíneinek és szereplőinek megjelenítése síkban (pl. rajz, festés, vegyes technika) és térben egyszerű eszközök felhasználásával (pl. drapéria, kartondoboz, paraván, osztályterem átrendezése) csoportmunkában is. – Irodalmi, zenei és 	<p>Dramatikus játékok.</p> <p>Rész és egész megfigyelése és ábrázolása.</p> <p>Népszokások megismerése.</p> <p>Kitalált vagy valós helyek megjelenítése.</p> <p>Közös élmény képi kifejezése.</p> <p>Egyéni képalakítás műalkotás alapján.</p>	<p>egyszerű dramatikus eszközökkel eljátssza, vizuális eszközökkel megjeleníti;</p> <ul style="list-style-type: none"> • korábban átélt eseményeket, tapasztalatokat, élményeket különböző vizuális eszközökkel, élményszerűen megjelenít: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít, fotóz és magyarázza azt; • azonosítja a nonverbális kommunikáció eszközeit: mimika, gesztus, ezzel kapcsolatos tapasztalatait közlési és kifejezési helyzetekben használja; • valós vagy digitális játékelményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátsszik, elmesél; <p>adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.</p>
--	--	---

<p>médiaélmények (pl. mese, vers, gyermekdal, zenemű, animációs film) fontos helyszíneinek és szereplőinek megjelenítése egyszerű eszközök felhasználásával (tárgyakkal való bábozás, tárgyak megszemélyesítése)</p> <p>Szemléltetésre ajánlott: Foky Ottó: Ellopták a vitaminomat, 1966, Babfilm, 1975.</p> <p>– Mozgásélmények (pl. tánc, csoportos játék, körjáték, körtánc) vizuális átírása (pl. vonalakkal, foltokkal, színekkel).</p>		
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

<p>Témakör: Vizuális információ – Vizuális jelek a környezetünkben</p>		<p>Óraszám: 6</p>
<p>Fogalmak: jel, jelzés, vizuális üzenet, hirdetés, leegyszerűsítés, változat, díszítőmotívum, szimbólum</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<p>– A tanulás során felmerülő helyzetekben tanítási egységekhez, és egyéb tantárgyi tartalmakhoz a tanulást vagy megértést segítő egyszerű ábra (pl. számegyenes, betűsablon, szókérdőív) és eszköz (pl. táblázat, makett, társasjáték) készítése, személyes célok érvényesítésével.</p> <p>– Kisgyerekeknek szóló könyvborítók, füzetek, hirdetések üzenetének elemzése tanári segítséggel, és a tapasztalatok felhasználása egyszerű tervezési feladatokban (pl. plakát, névtábla, utcatábla, házsám-tábla készítése, füzetborító, csomagolópapír,</p>	<p>A formák és színek szabályos elrendezése, egyensúly.</p> <p>Nemzeti szimbólumok megismerése és felhasználása az alkotó munka során.</p> <p>A képelemek rendezése.</p> <p>Agyagfigura díszítése.</p> <p>Mintázat létrehozása rajzeszközökkel</p> <p>Illusztráció készítése</p> <p>Nyomathagyás, festés, rajzolás</p> <p>Környezet elemeinek</p>	<ul style="list-style-type: none"> • a tanulás során szerzett tapasztalatait, saját céljait, gondolatait vizuális megjelenítés segítségével magyarázza, illusztrálja egyénileg és csoportmunkában; • a vizuális nyelv elemeinek értelmezésével és használatával kísérletezik; • az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs

<p>meghívó tervezése).</p> <ul style="list-style-type: none"> – Közvetlen környezetében található jelek, jelzések (pl. útjelzés, közlekedési jelzés, piktogram, zenei kotta) gyűjtése, értelmezése tanítói segítséggel és a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban (pl. rajzolt közlekedési terepaszta és annak kiegészítése térbeli közlekedési táblákkal). – Iskolai életében megjelenő szabályok kapcsán piktogramokat, rajzi jeleket alkot. Véleményt formál társai piktogram terveinek érthetőségével kapcsolatban. – Magyar nemzeti szimbólumok gyűjtése (pl. államcímér, nemzeti zászló, Szent Korona, Kossuth-címér, '56-os lyukas zászló) és a szimbolikus elemek felhasználása az alkotó munka során (pl. tárgyalás díszítményeként: huszárcsákó, párta). – Magyar népi díszítőművészet jelkészletének gyűjtése, kísérletezés a szimbólumok értelmezésével (tulipán, nap, madármotívum, kígyó stb.), tanítói segítséggel, egyénileg, vagy csoportban. 	<p>megjelenítése.</p> <p>Jelek és szimbólumok használata játékos feladatok létrehozásának céljából.</p> <p>Tervezés népművészeti motívumokkal.</p> <p>Egyszerű népi játékok készítése.</p> <p>A képfelület aprólékos, formagazdag kidolgozása.</p> <p>Forma és funkció kapcsolatának elemzése.</p> <p>Médiatartalmak vizuális eszközeinek megfigyelése, eljátszása, felhasználása</p> <p>A formák legfeltűnőbb jellegzetességeinek megfigyelése, ábrázolása.</p> <p>Bábok készítése, bábjátékok.</p> <p>Dramatikus játékok.</p> <p>Rész és egész megfigyelése és ábrázolása.</p> <p>Népszokások megismerése.</p> <p>Közös élmény képi kifejezése.</p> <p>Egyéni képalakítás műalkotás alapján.</p> <p>Múzeumpedagógiai</p>	<p>szándékú vizuális közléseket segítséggel értelmez;</p> <ul style="list-style-type: none"> • egyszerű, mindennapok során használt jeleket felismer; • adott cél érdekében egyszerű vizuális kommunikációt szolgáló megjelenéseket – jel, meghívó, plakát – készít egyénileg vagy csoportmunkában; • pontosan ismeri államcímernk és nemzeti zászlónk felépítését, összetevőit, színeit
---	--	---

	foglalkozás	
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: Médiahasználat – Valós és virtuális információk	Óraszám: 6
---	-----------------------

Fogalmak: információ, mozgókép, könyv, televízió, film, internet

Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Régi magyar reklámok (pl. “Hurka Gyurka”, “Ezt nem lehet megenni”, “Bontott csirke”, “Forgó morgó” stb.) megnézéséhez. – kapcsolódó tapasztalatok, érzések (pl. tetszés, kíváncsiság, félelem) megbeszélése és megjelenítése változatos eszközökkel (pl. rajzolás, festés, bábkészítés, szerepjáték). A megbeszélés eredményeként a valóság és a képzelet megkülönböztetése. – Kisgyerekeknek szóló célzottan kommunikációs szándékú mozgóképi megjelenések (pl. tv reklám, gyermekműsor) üzenetének elemzése tanári segítséggel, a kommunikációs célt szolgáló legfontosabb eszközök és az elért hatás megfigyelésével (pl. szín, képkivágás, hanghatás, szöveg), és a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban (pl. félelmetes-megnyugtató hangok gyűjtése, adott mozgóképi részlet hangulatának érzékeltetése színes kompozícióban). – Különböző médiumok (pl. könyv, televízió, film, internet, videojáték) egyszerű példáinak elemzése tanári segítséggel, a 	<p>Illusztráció készítése</p> <p>Nyomathagyás, festés, rajzolás.</p> <p>Tér és idő megjelenítése.</p> <p>Jelek és szimbólumok használata játékos feladatok létrehozásának céljából.</p> <p>A képfelület aprólékos, formagazdag kidolgozása.</p> <p>Forma és funkció kapcsolatának elemzése.</p> <p>Médiatartalmak vizuális eszközeinek megfigyelése, eljátszása, felhasználása</p> <p>Mozgóképes optikai játékok</p> <p>A formák legfeltűnőbb jellegzetességeinek megfigyelése, ábrázolása.</p> <p>Bábok készítése,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • saját munkákat, képeket, műalkotásokat, mozgóképi részleteket szereplők karaktere, szín-, fényhatás, kompozíció, kifejezőerő szempontjából szövegesen elemez, összehasonlítja; • az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítséggel értelmez; • adott cél érdekében fotót vagy rövid mozgóképet készít; • valós vagy digitális játékelményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátszik, elmesél.

valóságos és az elképzelt helyzetek azonosítása céljából.	<p>bábjátékok.</p> <p>Dramatikus játékok.</p> <p>Rész és egész megfigyelése és ábrázolása.</p> <p>Kitalált vagy valós helyek megjelenítése.</p> <p>Közös élmény képi kifejezése.</p> <p>Egyéni képalakítás műalkotás alapján.</p>	
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: Álló- és mozgókép – Kép, hang, történet		Óraszám: 6
Fogalmak: animációs film, képkocka, képregény, hanghatás, képsorozat		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Egyszerű mozgóképi részletek (pl. animációs film, reklámfilm) cselekményének elemzése, és a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban (pl. időbeli történés képkockáinak rendezése, hang nélkül bemutatott mozgóképi részletek “szinkronizálása”). – Egyszerű mozgóképi részletekben (pl. mesefilm, animációs film : Magyar népmesék, Rófusz Ferenc: A légy) hangok és a képek által közvetített érzelmek (pl. öröm, düh, félelem) azonosítása a hatások közös megbeszélésével. – Fotó- vagy rajzsorozat készítése a mindennapok során tapasztalható időbeli 	<p>Illusztráció készítése</p> <p>Nyomathagyás, festés, rajzolás.</p> <p>Tér és idő megjelenítése.</p> <p>Jelek és szimbólumok használata játékos feladatok létrehozásának céljából.</p> <p>A képfelület aprólékos, formagazdag kidolgozása.</p> <p>Forma és funkció kapcsolatának elemzése.</p> <p>Médiatartalmak vizuális eszközeinek megfigyelése,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • az adott életkornak megfelelő rövid mozgóképi közléseket segítséggel elemez, a vizuális kifejezőeszközök használatának tudatosítása érdekében; • adott cél érdekében fotót vagy rövid mozgóképet készít; • az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítséggel értelmez; • időbeli történéseket

<p>változások szemléltetése érdekében (pl. napirend, naplemente, Luca-búza fejlődése).</p> <p>– Mozgásillúziót keltő régi papírjátékok megismerése a tapasztalatok felhasználása önálló alkotó munkában (pl. “pörgetős mozi”).</p>	<p>eljátszása, felhasználása</p> <p>Mozgóképes optikai játékok</p> <p>A formák legfeltűnőbb jellegzetességeinek megfigyelése, ábrázolása.</p> <p>Bábok készítése, bábjátékok.</p> <p>Dramatikus játékok.</p> <p>Rész és egész megfigyelése és ábrázolása.</p> <p>Kitalált vagy valós helyek megjelenítése.</p> <p>Közös élmény képi kifejezése.</p> <p>Egyéni képalakítás műalkotás alapján</p>	<p>egyszerű vizuális eszközökkel, segítséggel megjelenít;</p> <ul style="list-style-type: none"> • saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti; <p>adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.</p>
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

<p>Témakör: Természetes és mesterséges környezet – Valós és kitalált tárgyak</p>		<p>Óraszám: 10</p>
<p>Fogalmak: funkció, hagyomány, kézműves technika, díszítés, minta, öltözék</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<p>– Egyszerű természeti- és mesterséges formák elemző-értelmező rajzolása.</p> <p>– A készült rajzok leegyszerűsítésével sor- és terület</p>	<p>A formák és színek szabályos elrendezése, egyensúly.</p> <p>A képelemek</p>	<ul style="list-style-type: none"> • elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót,

<p>dísz alkotása (megfigyelés utáni értelmező rajz készítése, részletkiemelés, nagyítás, átíró, redukáló motívumtervezés, sablonalakítás kivágással ismétlés sordísz alkotással, terüldsz alakzatba rendezéssel technika: stencilezés, átrajzolás, színezés, nyomat).</p> <ul style="list-style-type: none"> – Egyszerű tárgy készítése hagyományos kézműves technikák alkalmazásával (pl. fonás, szövés, nemezelés, gyöngyfűzés, agyagozás). – Képi inspiráció alapján (pl. természeti jelenségek, állatok, népművészeti motívumok) egyszerű mintaelem tervezése (pl. átrajzolás, rácsháló, indigó alkalmazása). A tervezés érdekében egyszerű rajzok készítése és szöveges magyarázata. – Elképzelt, mesebeli tárgyak (pl. mindenkit megtáncoltató hangszer, láthatatlanná tevő ékszer, három éltű jármű) tervezése és létrehozása választott egyszerű anyagokból (pl. papírpép, karton, hurkapálca, textil, gumi). – Dramatikus játék céljára újjáb, síkbáb, kellék (pl. varázspálca, “rámás csizma”, “kőleves”) jelmezelem (pl. kalap, maszk, kötény), díszlet tervezése és elkészítése természetes vagy mesterséges/újrahasznosítható anyagokból (pl. textil, fonal, papír vagy műanyag hulladék, természetben talált anyagok) csoportmunkában is. <p>Gyerekcsoport által ismert mese alapján vár, kastély konstruálása (pl. egyszerű konstruálás papírhengerek összeépítésével, festésével, ajtók, ablakok, ajtók kivágásával, rajzolt szereplőkkel való kiegészítéssel)</p> <p>Szemléltetésre ajánlott képanyag: Márkus</p>	<p>rendezése.</p> <p>Rajzfelület betöltése.</p> <p>Agyagfigura mintázása és díszítése</p> <p>Egymásmellettség</p> <p>Mintázat létrehozása rajzeszközökkel</p> <p>Illusztráció készítése</p> <p>Nyomathagyás, festés, rajzolás</p> <p>Környezet elemeinek megjelenítése.</p> <p>Tervezés népművészeti motívumokkal.</p> <p>Egyszerű népi játékok készítése.</p> <p>A képfelület aprólékos, formagazdag kidolgozása.</p> <p>Forma és funkció kapcsolatának elemzése.</p> <p>A formák legfeltűnőbb jellegzetességeinek megfigyelése, ábrázolása.</p> <p>Bábok készítése, bábjátékok.</p> <p>Dramatikus játékok.</p> <p>Rész és egész megfigyelése és ábrázolása.</p>	<p>teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készítő csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza;</p> <ul style="list-style-type: none"> • alkalmazza az egyszerű tárgykészítés legfontosabb technikáit: vág, ragaszt, tűz, varr, kötöz, fűz, mintáz; • gyűjtött természeti vagy mesterséges formák egyszerűsítésével, vagy a magyar díszítőművészet általa megismert mintakincsének felhasználásával mintát tervez; • adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában; • különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál.
--	---	--

Géza: Cifra palota, Kecskemét, magyar várak képei.	Népszokások megismerése. Közös élmény képi kifejezése. Egyéni képalakítás műalkotás alapján.	
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: Természetes és mesterséges környezet – Közvetlen környezetünk		Óraszám: 12
Fogalmak: építészet, műemlék, műemlékvédelem		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – A közvetlen környezet elemeinek és épülettípusainak (utca, tér, műemlék, nevezetes épület) összegyűjtése és életszerű megfigyelése, adott helyszínen vagy emlékezetből, megfigyelési szempontok szerinti megörökítése különböző technikákkal (pl. rajzolás, festés, mintázás, montázs). – A közvetlen környezet különböző méretű tereinek (pl. utca, játszótér, buszmegálló, saját szoba, éléskamra, fiók) megfigyelése és leírása különböző szempontok szerint (pl. zajok, szagok, színek, funkciók, rendezettség) és a tapasztalatok felhasználásával a tér áttervezése a tér jellemzőinek, stílusának vagy hangulatának megváltoztatása érdekében, csoportmunkában is. A tervezés érdekében egyszerű rajzok készítése és szöveges 	<p>A formák és színek szabályos elrendezése, egyensúly.</p> <p>Fantáziakép.</p> <p>A képelemek rendezése.</p> <p>Rajzfelület betöltése.</p> <p>Agyagfigura mintázása és díszítése</p> <p>Egymásmellettiség</p> <p>Nyomathagyás, festés, rajzolás</p> <p>Környezet elemeinek megjelenítése.</p> <p>Tér és idő megjelenítése.</p> <p>Tervezés</p>	<ul style="list-style-type: none"> • egyszerű eszközökkel és anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy csoportmunkában, és az elképzelt szövegesen is bemutatja, magyarázza; • saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza; • képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja; • adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit

<p>magyarázata.</p> <p>– A közvetlen környezet épített/tervezett elemeinek és épülettípusainak összegyűjtése (pl. park, iskola, vegyesbolt, templom, bisztró, víztorony, szeméthyűjtő sziget) és vizuális megjelenítése különböző eszközökkel síkban és térben (pl. rajz, festés, montázs, talált tárgy átalakítás, makett). A gyűjtés segítségével a szűkebb lakóhely választott részletének makettezése vagy megépítése egyszerű anyagokból, a tér játékos bemutatása érdekében, csoportmunkában is.</p> <p>Helyi múzeum, kiállítás, helytörténeti gyűjtemény, tájház látogatása, azzal kapcsolatos ismeretszerzés alapján élményszerű vizuális megjelenítés.</p>	<p>népművészeti motívumokkal.</p> <p>Egyszerű népi játékok készítése.</p> <p>A képfelület aprólékos, formagazdag kidolgozása.</p> <p>Rész és egész megfigyelése és ábrázolása.</p> <p>Népszokások megismerése.</p> <p>Kitalált vagy valós helyek megjelenítése.</p> <p>Közös élmény képi kifejezése.</p> <p>Egyéni képalakítás műalkotás alapján.</p>	<p>egyéni és csoportmunkában;</p> <ul style="list-style-type: none"> • saját kommunikációs célból egyszerű térbeli tájékozódást segítő ábrát – alaprajz, térkép – készít; • különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál.
<p>Továbblépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

Vizuális kultúra

A vizuális nevelés legfontosabb célja, hogy segítse a tanulókat az őket körülvevő világ vizuálisan értelmezhető jelenségeinek megértésében, ezen belül a vizuális művészeti alkotások átélésében és értelmezésében, illetve ennek segítségével környezetünk tudatos alakításában. Ez a cél a tanórai kereteken belül az alkotva befogadás elvét követve valósulhat meg a leghatékonyabban, azaz a tantárgy jellemző tulajdonsága, hogy aktív tanulói tevékenységen alapul.

A tantárgy fontos célja, hogy a tanulók az iskolában megismerjék a magyarság által létrehozott legfontosabb képzőművészeti és építészeti műalkotásokat, nemzetünk hagyományos tárgykultúráját és díszítőművészetét. A tantárgy kulcsszerepet játszik a tanulók érzelmi fejlesztésében, mely az őket körülvevő világhoz való pozitív érzelmi viszonyulásuk kialakításának fontos eszköze. Ennek eredményeként elérendő cél, hogy a tanulók a magyar kultúrára büszkék legyenek, és kötődjenek szülőföldünk értékeihez.

További fontos cél, hogy a tanulók ismerjék meg az európai és egyetemes vizuális kultúra legjelentősebb képzőművészeti és építészeti alkotásait, alakuljon ki bennük érdeklődés a vizuális jellegű művészetek iránt. Váljanak nyitottá a régmúlt korok, illetve az őket körülvevő XXI. század művészeti jelenségek befogadására.

A vizuális kultúra tantárgy tartalmát három részterület, a képzőművészet, a vizuális kommunikáció és a tárgy- és környezetkultúra képezi. A vizuális nevelés szempontjából a képzőművészet részterület az ábrázoló és kifejező szándékú, esetleg művészi élményt nyújtó képalkotással, illetve befogadással foglalkozik, a tárgy- és környezetkultúra részterület az ember tervezett tárgyi és épített környezetét jelenti, a vizuális kommunikáció pedig képekben, gyakran kép és szöveg egységében megjelenő, eleve kommunikációs célú képalkotással foglalkozik. E részterületek tartalmi elemei különböző hangsúllyal, de minden iskolaszakaszban jelen vannak a tantervi követelményekben. A Nat alapelvei alapján a vizuális kultúra tantárgy gyakorlatközpontúsága a vizuális megismerés, a közvetlen tapasztalatszerzés, az elemző-szintetizáló gondolkodás egységében értelmezendő, és a tanulók ténylegesen megvalósuló alkotó munkáját szolgálja.

A vizuális fejlesztés legfontosabb célja adott iskolaszakaszokban az életkornak megfelelő szinteken játékos, kreatív szemlélet kialakítása és alkalmazása.

Fontos cél továbbá a minél szélesebb körű anyaghasználat, az alkotó tevékenységen keresztül a kéz finommotorikájának fejlesztése, a változatos médiumok és megközelítési módok alkalmazása, a vizuális médiumok közötti átjárhatóság és a művészi gondolkodás szabadságának a kialakítása. Mindez segíti a tanulók tájékozódását az őket érő nagy mennyiségű vizuális információ feldolgozásában, szelektálásában, s végül majd az önálló, mérlegelni képes szemlélet kialakításában. Jelen korunk jellemző képzési lehetőségeit is figyelembe véve további cél a vizuális kommunikáció digitális kultúrához is köthető mindennapi formáinak, illetve az épített környezet és a tárgyi világnak a vizsgálata, valamint a környezetalakítás tudatosságának fejlesztése.

A vizuális nevelés kiemelt feladatának tekinti a kreativitás fejlesztését, mely a vizuális problémamegoldás folyamatában fejleszhető és gyakorolható. A tanulók kreativitása az örömteli, kísérletező, az élményekben gazdag, alkotó tevékenység közben bontakozhat és teljesebbé válhat, mely mind az egyén, mind pedig a közösség alkotó energiáinak a motorja lehet.

Lényeges elem mindezekben a motiváció kialakítása az önmagát folytonosan építő, alkotói magatartás megteremtésére és a folyamatos önművelésre. Ezzel összefüggésben fontos a tanulók önértékelésének és önismeretének fejlesztése, a mérlegelő szemlélet kialakítása, amelynek az önálló és a társakkal együttműködő gyakorlati feladatmegoldásokban kell megjelennie és működnie a tanulók fejlesztése során. A vizuális nevelés a tanulók személyiségfejlesztésének rendkívül fontos eleme, hiszen az itt alkalmazott tevékenységekre jellemző alkotva tanulás érzelmeket gazdagító, empátiát, intuíciót és minőségérzékletet, valamint önmagukkal szembeni igényességet kialakító hatása működik.

A vizuális kultúra tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

A tanulás kompetenciái: Ahogyan a kisgyermekkorban a megismerés alapvető eszköze a vizualitás, úgy a későbbi tanulási folyamatban is meghatározó szerepe van a vizuálisan nyerhető információk feldolgozásának. A vizuális megfigyelés, a belső képalkotás, a vizuális elemzés, összehasonlítás, esetleg a tapasztalatok, a következtetések vizuális megjelenítése – kiváltképp a digitális kor vizuális dominanciája miatt – az információszerzés, a tanulás feltétele. A vizuális információszerzés rutinja különösen fontos az önálló tanulás szempontjából. A vizuális gondolkodás ugyanakkor nemcsak az információszerzést, hanem az információk feldolgozását és a gondolkodási folyamatokat is ösztönözheti, segítséget nyújtva különböző tanulási stílusok és stratégiák megtalálásában. Miközben a vizuális kultúra tantárgy változatos tevékenységei és fejlesztési technikái más műveltségi területeket is támogathatnak, olyan tanulási motivációt jelentenek, melyek érdekesebbé, izgalmasabbá és sikeresebbé tehetik a tanulók számára a tanulást.

A kommunikációs kompetenciák: A vizuális kultúra tantárgy célja, hogy a tanulók megismerjék és használják a vizuális kommunikáció lehetőségeinek minél szélesebb skáláját. A digitális eszköz-használat – a kommunikációs csatornák átalakításával – folyamatosan hatást gyakorol a kommunikáció domináns formáira és minőségére. A vizuális kommunikációs formák értelmezése, értő és felelős használata – ami a vizuális kultúra tantárgy keretében fejleszthető leginkább – a mindennapi életben is elengedhetetlen. A vizuális kultúra a művészeti nevelés olyan átfogó megközelítésére törekszik, melynek keretében sokféle önkifejezési forma (vizuális megjelenítés, beszéd, mozgás) gyakorlására van mód, ami a kommunikációs lehetőségek körét is tágítja.

A digitális kompetenciák: A digitális kor, amelyben élünk, nagyrészt vizuális kommunikációs formákat használ, ezért a vizuális kultúra tantárgynak is alapvető feladata, hogy segítse a digitális médiumok használatát, mind a közlés, mind a befogadás képességeinek fejlesztésével. A kreatív feladatmegoldás érdekében a tanulók digitálisan hozzáférhető információkat gyűjtenek, és életkori sajátosságaiknak megfelelően lehetőséget kapnak arra, hogy az egy-egy tananyagrészt produktumát digitális formában készítsék el. Ezáltal megtanulják, hogy hogyan érdemes alkotó folyamatba építeni az elérhető és összegyűjthető információkat, és hogyan lehet felhasználni a technikai lehetőségeket. A digitális technika lehetőségeinek előre nem látható fejlődési iránya miatt legfontosabb éppen a változásokra reagálni tudó tanulói személyiség fejlesztése.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A megismerési folyamatok fontos eleme a vizuális megfigyelés. A vizualitás a belső képalkotásnak, majd az ismeretszerzésnek és a magasabb szintű gondolkodási folyamatoknak is sajátos eszköze. A vizuális kultúra tanulása során mind a szabad alkotásban, mind az egyszerű tervezési feladatokban a problémamegoldó gondolkodást gyakorolhatja a tanuló. Minden problémamegoldás esetében nagy jelentősége van a szabad asszociáción alapuló, divergens gondolkodási szakaszoknak, amelyet a vizuális kultúra tantárgy tanulása a nyitottság, az egyéni ötletek és a sajátos kifejezési megoldások bemutatásával és elfogadásával jelentős mértékben képes fejleszteni.

A személyes és társas kompetenciák: A művészettel nevelés elvének megfelelően a vizuális kultúra tantárgy kiemelt feladata a személyiség fejlesztése, különös tekintettel a személyes és társas kompetenciákra. A tantárgy egyik jellemzője a gazdag önkifejezési formák támogatása, ami segíti az önismeretet és a reális önértékelés kialakítását, miközben a változatos tevékenységi formák nagyobb esélyt adnak a sikerélmény elérésére. Az érzelmek kifejezéséhez, felismeréséhez és szabályozásához kapcsolódó készségek gyakorlása ugyanakkor szerepet játszik a társas viselkedésben is. A vizuális kultúra tantárgy – és ezen belül a kreatív problémamegoldás fejlesztésének – lehetősége, hogy csoportos együttműködésben valósuljon meg, azaz a feladatmegoldások sokféle nézőpont és sokféle tudás megjelenítésével, mindenki közreműködésével és megelégedésével jöjjön létre. A csoportos együttműködésen alapuló alkotó vagy befogadó feladatmegoldásokban lehetőség van a különböző szerepek megtapasztalására, a közös döntések megvitatására és a konfliktushelyzetek megoldására, végül a legjobb megoldás érdekében a produktív tevékenység gyakorlására.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A vizuális kultúra tantárgy, a Művészetek műveltségi terület részeként, hagyományosan magába foglalja a műalkotások elemző vizsgálatát, így alapvető feladata a művészet kultúráközvetítésben elfoglalt helyének hangsúlyozása. A tantárgy fontos célja, hogy a tanulók az iskolában megismerjék a magyarság által létrehozott legfontosabb képzőművészeti és építészeti alkotásokat, nemzetünk hagyományos tárgykultúráját és díszítőművészetét, ezáltal büszkéek legyenek a magyar kultúrára, és kötődjenek szülőföldünk értékeihez. A befogadó tevékenység aktív alkotótevékenységgel támogatva a kreativitásfejlesztés egyedülálló lehetőségeként működik.

A köznevelésben a vizuális kultúra tantárgy a művészettel nevelés eszköze, s mint ilyen, általánosan alapozó, vizuális szemlélet kialakítását és fejlesztését tartja elsőrendű feladatának.

A kerettanterv segíti e célok megvalósítását, adott iskolaszakaszokra és ciklusokra kijelölve a legfontosabb fejlesztési feladatokat, a tanterv témaköreire reflektáló tanári szabadság figyelembevételével. A kerettanterv fő tematikai egységei, témakörei a – vizuális kultúra részterületein alapuló – Nat-ban foglalt fő témakörök további részletezéseként alakultak ki. Minden témakör tartalmazza a megvalósításhoz szükséges óraszámajánlást, támaszkodik a Nat megadott tanulási eredményekre, és minden témakör fejlesztési feladatok és ismeretek, minimális fogalomkészlet megadásával konkretizálja az adott tanítási egység elvárható követelményeit. A tematikai egységek és meghatározott fejlesztési feladatok és ismeretek nem jelölnek időrendi sort, és nem azonosak egy-egy tanóra tananyagával, feladataival. Az egységek rugalmasan kezelhetők, a tanulásszervezés felépítésének logikája mentén történő

saját igényű alkalmazás és az adott évfolyamra ajánlott óraszámjavaslatok figyelembevételével. A kerettantervi fejlesztési feladatok értelmezését ugyanakkor példák segítik, amelyek az adott követelmény pontosabb értelmezéséhez adnak ötleteket, illetve inspirálják a helyi tanterv vagy tanmenet tervezését. Egy-egy témakörnél megjelenő fogalmak iskolai feldolgozása természetesen az adott témakör fejlesztési feladataival összekapcsolva értelmezendő. Minden fejlesztési szakaszban és minden témakör esetében csak a belépő új fogalmak jelennek meg, de a már bevezetett fogalmakhoz kapcsolódó tudás elmélyítése és további felhasználása érdekében a fogalmak magasabb évfolyamokon az aktuális fejlesztési feladatoknak megfelelően, az iskola saját igényeinek, és a tanulók aktuális fejlettségi szintjének megfelelően ismételhetők.

3. évfolyam

Ebben az iskolaszakaszban is kiemelt fontosságú az örömteli, motivált alkotói energiák fenntartása, melyet a változatos, élményalapú feladatok rendszerében, a gyerekek személyes érdeklődését figyelemmel kísérő és azt elfogadó, differenciált feladatkiadással, személyre szabott, formáló- segítő értékeléssel és figyelemmel érhetünk el. A gyerekek rajzolás, ábrázolási képességeinek fejlődése saját rajzi sémáik változásában követhető nyomon. A fejlesztés érdekében a sématorést elősegítő, változatos, jól szemléltetett feladatokat kell a tanulócsoporthoz alapos ismeretük birtokában terveznünk. Az emberábrázolás, arcábrázolás a gyerekek között kialakult baráti körökben, egymás rajzi szokásainak eltanulásával is változik. A tér megjelenítésére alkalmazott ábrázolási sémák változására ugyanígy hatással van a gyerek környezetében élő idősebb testvér, a rajzolni tudó szülő is.–A vizuális műveltség megalapozásának jelentős állomása ez az időszak, amikor az érzékszerveik segítségével a környezet jelenségeinek a lehető legpontosabb megfigyelése zajlik. Ekkor fejleszthető leginkább a hétköznapi és a művészi vizuális közlések közötti azonosságok és különbségek felismerése és rendszerezése az életkornak megfelelő szinten.

Az adott korosztály mindennapi digitális eszközfelhasználó. Ezért fontos a digitális képzés lehetőségeivel, a gyerek környezetében egyre hangsúlyosabbá váló médiajelenségekkel iskolai keretek között zajló foglalkozás is. A valós anyagokhoz és eszközökhöz kötött alkotás motiválása, segítése, kiemelt tanítói feladat. A 3. évfolyam tanulói egyre inkább képesek tanuló társaik alkotásait értékelni. Fontos, hogy ez a képesség saját munkájuk értékelésében is megmutatkozzon, értéknek tekintsék a befejezett, kész alkotás létrehozását.

A 3. évfolyamon a vizuális kultúra tantárgy alapóraszámja: 68 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények	24
Vizuális információ – Vizuális jelek a környezetünkben	8
Médiahasználat – Valós és virtuális információk	8
Álló- és mozgókép – Kép, hang, történet	7

Természetes és mesterséges környezet – Valós és kitalált tárgyak	11
Természetes és mesterséges környezet – Közvetlen környezetünk	10
Összes óraszám:	68

Témakör: Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények		Óraszám: 24
<p>Fogalmak: figurális alkotás, portré, képmező, kompozíció, karakter, hangulat, kollázs, montázs, képregény, fikció, lényegkiemelés, karakter, gesztus, személyiségjegy, színhangulat, népviselet, parasztház, tornác, székelykapu,</p>		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> Változatos mesés térben játszódó magyar népmese (pl. Zöld Péter) különleges helyszínének személyes vizuális megjelenítése különböző nézőpontok használatával, jellemző szereplők papírból kivágott figuráinak elhelyezése saját alkotott térben (térábrázolási-, emberábrázolási-, kifejező-, komponáló képesség fejlesztése Szemléltetésre ajánlott képanyag: Hyeronimus Bosch: Zenészek pokla, Szinyei Merse Pál: Majális, Csontváry K. T.: Nagy Taormina, magyar népi építészet jellemző példáinak (parasztház, fa harangláb, székelykapu stb.) fotói. Saját kitalált történet elmesélése, a történet 	<p>A formák és színek szabályos elrendezése, egyensúly.</p> <p>Fantáziakép.</p> <p>A képelemek rendezése.</p> <p>Rajzfelület betöltése.</p> <p>Agyagfigura mintázása és díszítése</p> <p>Egymásmellettiség</p> <p>Mintázat létrehozása rajzeszközökkel</p> <p>Illusztráció készítése</p> <p>Nyomathagyás, festés, rajzolás</p> <p>Környezet elemeinek</p>	<ul style="list-style-type: none"> élmények, elképzelt vagy hallott történetek, szövegek részleteit különböző vizuális eszközökkel egyszerűen megjeleníti: rajzol, fest, nyomtat, fotóz, formáz, épít; korábban átélt eseményeket, tapasztalatokat, élményeket különböző vizuális eszközökkel, élményszerűen megjelenít: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít, fotóz és magyarázza azt; rövid szövegekhez, egyéb tananyagtartalmakhoz síkbeli és térbeli vizuális illusztrációt készít különböző vizuális eszközökkel: rajzol, fest,

<p>inspirálta elképzelt terekről, egyszerű anyagok (pl. használt csomagolóanyag, természetben talált termények és termékek, talált tárgyak) felhasználásával installáció készítése, díszletszerű tér berendezése a személyes élmények bemutatása, kifejezése céljából, csoportmunkában is (térábrázolás- és tér rendezés képességeinek fejlesztése, kifejező képesség fejlesztése) Szemléltetésre ajánlott filmanyag: Kemény Henrik: Vitéz László.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tanult mesék, mondák vagy zeneművek valós vagy kitalált szereplőinek (pl. lovag, Mátyás király, molnárlegény, komámasszony, "árgyéhus kismadár", Hüvelyk Matyi) megformálása síkban vagy térben (pl. festmény, kollázs, papírmásé maszk, újrahasznosítható anyagokból báb), a szereplők illusztratív bemutatása vagy dramatikus feldolgozása érdekében csoportmunkában is (Emberábrázolás, differenciált arc- és kézábrázolás fejlesztése) . • Mesék, gyermekirodalmi alkotások (pl. Magyar népmesék, Vuk, Pinokkió) és azok filmes vagy színházi adaptációinak összehasonlítása, feldolgozása. Az olvasott szöveghez és a vetített 	<p>megjelenítése.</p> <p>Tér és idő megjelenítése.</p> <p>Jelek és szimbólumok használata játékos feladatok létrehozásának céljából.</p> <p>Tervezés népművészeti motívumokkal.</p> <p>Egyszerű népi játékok készítése.</p> <p>A képfelület aprólékos, formagazdag kidolgozása.</p> <p>Forma és funkció kapcsolatának elemzése.</p> <p>Médiatartalmak vizuális eszközeinek megfigyelése, eljátszása, felhasználása</p> <p>Mozgóképes optikai játékok</p> <p>A formák legfeltűnőbb jellegzetességeinek megfigyelése, ábrázolása.</p> <p>Bábok készítése, bábjátékok.</p> <p>Dramatikus játékok.</p> <p>Rész és egész megfigyelése és ábrázolása.</p>	<p>nyomat, fotóz, formáz, épít és a képet, tárgyat szövegesen értelmezi;</p> <ul style="list-style-type: none"> • saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza; • saját munkákat, képeket, műalkotásokat, mozgóképi részleteket szereplők karaktere, szín-, fényhatás, kompozíció, kifejezőerő szempontjából szövegesen elemez, összehasonlít; • képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után önállóan megfogalmazza és indokolja tetszését; • valós vagy digitális játékelményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátszik, elmesél; • saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti. • egyszerű eszközökkel és anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy csoportmunkában, és az elképzelést szövegesen is bemutatja, magyarázza; • elképzelt történeteket,
---	---	--

<p>adaptációhoz kapcsolódó élmények megjelenítése és vizuális feldolgozása különböző eszközökkel (pl. rajz, festés, montázs).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Korábban megismert és feldolgozott szövegekhez, zeneművekhez (pl. gyermekregény, tananyagrészlet, népdal, mondóka) illusztráció készítése különböző vizuális eszközökkel síkban és térben (pl. rajz, festés, fotó, plasztika) a munkák szöveges értelmezésével. • Saját irodalmi és filmes élményekből származó szereplők jellemzőinek, érzelmeinek, karakterének (pl. gesztusok, viselkedés, öltözék, személyes tárgyak) megfigyelése és feldolgozása különböző játékos (pl. dramatikus, vizuális) feladatokban a karakter és a jellemzők tudatosítása érdekében, és a tapasztalatok közös megbeszélésével. • Magyar népmesék, népballadák illusztratív megjelenítése jellegzetes magyar népviseleti elemek megfigyeléseinek felhasználásával • Adott álló- vagy mozgóképi megjelenések (pl. festmény: Csók István : Szénagyűjtők, grafika: M. C. Escher Mozaik, emberábrázolást nem tartalmazó részlete, fotó, képregény, társak munkái) egyéni elképzelés szerinti átértelmezése (pl. más napszakban, más 	<p>Népszokások megismerése.</p> <p>Kitalált vagy valós helyek megjelenítése.</p> <p>Közös élmény képi kifejezése.</p> <p>Egyéni képalakítás műalkotás alapján.</p>	<p>irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábot, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza;</p> <ul style="list-style-type: none"> • saját és mások érzelmeit, hangulatait segítséggel megfogalmazza és egyszerű dramatikus eszközökkel eljátssza, vizuális eszközökkel megjeleníti; • azonosítja a nonverbális kommunikáció eszközeit: mimika, gesztus, ezzel kapcsolatos tapasztalatait közlési és kifejezési helyzetekben használja; • időbeli történéseket egyszerű vizuális eszközökkel, segítséggel megjeleníti; •
---	--	--

<p>évszakban, más helyszínen, más szereplőkkel, más hangulati elemekkel, színátírással).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Élmények, elképzelt vagy hallott történetek, (pl. álmok, családi események, osztálykirándulás, szüret) részleteinek megjelenítése különböző vizuális eszközökkel (pl. grafika, festmény, nyomat, fotó), és kreatív történetalkotás az elkészült vizuális munkák segítségével (pl. nyitva hagyott történet befejezése, átírása) Szemléltetésre ajánlott képanyag: Marc Chagall festményei, Vankóné Dudás Juli hagyományos népi életmódot bemutató festményei. • Karakteres fekete fehér művészfotók megfigyelése alapján a látott személyre vonatkozó információk, jellemzők megfogalmazása játékos, találgatásra alapuló formában (pl. életkor, foglalkozás, kedvenc étel, fontos tárgy) Az élmények vizuális megjelenítése (pl. portrérajz, fotómanipuláció, kollázs) a legfontosabb jellemzők (pl. külső-belső tulajdonság, öltözet, attribútum) minél pontosabb bemutatása érdekében Szemléltetésre ajánlott képanyag: Kunkovác László: Pásztoremberek, Robert Capa fotói. • Játékélmények játékos vizuális és dramatikus feldolgozása (pl. digitális 		
---	--	--

<p>játék síkbeli vagy térbeli társasjátékká alakítása, szabályrendszerek kidolgozása és átdolgozása)</p> <ul style="list-style-type: none"> Saját személyes történetek bemutatása érdekében valós hely, helyszín (pl. nagyszülők nyaralója, a település parkja, tópart, erdő, vegyesbolt, uszoda) megjelenítése különböző vizuális eszközökkel síkban és térben (pl. kollázs, vegyes technika, kréta, nyomat, mintázás, makett). 		
<p>Továbblépés feltétele</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

<p>Témakör: Vizuális információ – Vizuális jelek a környezetünkben</p>		<p>Óraszám: 8</p>
<p>Fogalmak: vizuális kommunikáció, befolyásolás, meggyőzés, figyelemfelkeltés, piktogram, térkép, plakát, idő, címer</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> Egyszerű, mindennapok során használt jelek (pl. közlekedési jelek, útjelzés, piktogram, zenei kotta), kommunikációs szándékú vizuális közlések (pl. szórólap, óriásplakát, reklámanyag) felismerése, megfigyelése, azonosítása és elemzése tanári segítséggel A tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban. Egy valós vagy képzeletbeli tárgy vagy jelenség (pl. búvós 	<p>A formák és színek szabályos elrendezése, egyensúly.</p> <p>Nemzeti szimbólumok megismerése és felhasználása az alkotó munka során.</p> <p>A képelemek rendezése.</p>	<ul style="list-style-type: none"> a tanulás során szerzett tapasztalatait, saját céljait, gondolatait vizuális megjelenítés segítségével magyarázza, illusztrálja egyénileg és csoportmunkában; az adott életkornak megfelelő tájékoztatást,

<p>kocka, Gábor Áron rézágyúja, János vitéz kardja, ünnepkörök, napfogyatkozás, Kis Hableány emberré válása) számára plakát, szórólap tervezése, kivitelezése a kép és szöveg együttes alkalmazásával, a figyelem és érdeklődés felkeltése céljából.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Valós, mindennapi iskolai kommunikációs helyzetek érdekében a legfontosabb kommunikációs célt (pl. figyelem felkeltése, tájékoztatás, felhívás) érvényesítő síkbeli vagy térbeli vizuális megjelenés (pl. plakát, cégér, installáció) tervezése egyénileg és csoportmunkában is. • A környezetünkben észlelhető változások (pl. nyári zápor, olvadás, penészedés), folyamatok (pl. palacsintasütés, építkezés), mozgások (pl. kerékpár, óra) vizuális megfigyelése, értelmezése és a tapasztalatok és információk vizuális megjelenítése (pl. fotósorozat, film, rajzsorozat, folyamatábra) a változás vagy folyamat időbeliségének hangsúlyozásával, csoportmunkában is. • Valós vagy képzeletbeli utazás folyamatának, útvonalának, történéseinek képes és szöveges bemutatása (pl. Rumini térképe, Ph. Fogg úr 80 napos útinaplója, egy sarkkutató forgatókönyve, útifilm az osztálykirándulásról), különböző cél (pl. tájékoztatás, dokumentálás, szórakoztatás) hangsúlyozásával. 	<p>Agyagfigura díszítése.</p> <p>Mintázat létrehozása rajzeszközökkel</p> <p>Illusztráció készítése</p> <p>Nyomathagyás, festés, rajzolás</p> <p>Környezet elemeinek megjelenítése.</p> <p>Jelek és szimbólumok használata játékos feladatok létrehozásának céljából.</p> <p>Tervezés népművészeti motívumokkal.</p> <p>Egyszerű népi játékok készítése.</p> <p>A képfelület aprólékos, formagazdag kidolgozása.</p> <p>Forma és funkció kapcsolatának elemzése.</p> <p>Médiatartalmak vizuális eszközeinek megfigyelése, eljátszása, felhasználása</p> <p>A formák legfeltűnőbb jellegzetességeinek megfigyelése , ábrázolása.</p> <p>Bábok készítése , bábjátékok.</p> <p>Dramatikus játékok.</p>	<p>meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítséggel értelmez;</p> <ul style="list-style-type: none"> • egyszerű, mindennapok során használt jeleket felismer; • pontosan ismeri államcímerünk és nemzeti zászlónk felépítését, összetevőit, színeit; • adott cél érdekében egyszerű vizuális kommunikációt szolgáló megjelenéseket – jel, meghívó, plakát – készít egyénileg vagy csoportmunkában; • saját kommunikációs célból egyszerű térbeli tájékozódást segítő ábrát – alaprajz, térkép – készít.
---	---	--

	<p>Rész és egész megfigyelése és ábrázolása.</p> <p>Népszokások megismerése.</p> <p>Közös élmény képi kifejezése.</p> <p>Egyéni képalakítás műalkotás alapján.</p> <p>Múzeumpedagógiai foglalkozás</p>	
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.	

Témakör: __Médiahasználat – Valós és virtuális információk		Óraszám: 8
Fogalmak: média, reklám, televíziós műsортípus, televíziós sorozat, ismeretterjesztő műsor		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> Kisgyerekeknek szóló mozgóképi közlések (pl. tv reklám, gyermekműsor) üzenetének elemzése (pl. a kommunikációs célt szolgáló legfontosabb eszközök és az elért hatás) tanári segítséggel és a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban (pl. félelmetes-megnyugtató hangok gyűjtése, változatok újrajátszása). Fogyasztásra ösztönző különböző reklámanyagok (pl. szórólap, óriásplakát, reklámújság, tv reklám) elemzése tanári segítséggel és a vizuális megjelenés áttervezése játékos feladatokban (pl. kommunikációs hatást erősítő vagy módosító céllal). 	<p>Illusztráció készítése</p> <p>Nyomathagyás, festés, rajzolás.</p> <p>Tér és idő megjelenítése.</p> <p>Jelek és szimbólumok használata játékos feladatok létrehozásának céljából.</p> <p>A képfelület aprólékos, formagazdag kidolgozása.</p> <p>Forma és funkció kapcsolatának</p>	<ul style="list-style-type: none"> képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja; valós vagy digitális játékélményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátszik, elmesél; a vizuális nyelv elemeinek

<ul style="list-style-type: none"> • A saját médiahasználati szokások (pl. internet, televízió, rádió, mobiltelefon, könyv, videojáték) tanulmányozása különböző szempontok (pl. időtartam, tartalom, gyakoriság, résztvevők) alapján, és azok vizuális szemléltetése (pl. képes napirend, napló, fotósorozat). A tapasztalatok közös, reflektív megbeszélése, különös tekintettel a biztonságos médiahasználat szabályaira. 	<p>elemzése.</p> <p>Médiatartalmak vizuális eszközeinek megfigyelése, eljátszása, felhasználása</p> <p>Mozgóképes optikai játékok</p> <p>A formák legfeltűnőbb jellegzetességeinek megfigyelése, ábrázolása.</p> <p>Bábok készítése, bábjátékok.</p> <p>Dramatikus játékok.</p> <p>Rész és egész megfigyelése és ábrázolása.</p> <p>Kitalált vagy valós helyek megjelenítése.</p> <p>Közös élmény képi kifejezése.</p> <p>Egyéni képalakítás műalkotás alapján.</p>	<p>értelmezésével és használatával kísérletezik;</p> <ul style="list-style-type: none"> • az adott életkornak megfelelő rövid mozgóképi közléseket segítséggel elemez, a vizuális kifejezőeszközök használatának tudatosítása érdekében; • az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítséggel értelmez; • azonosítja a gyerekeknek szóló, vagy fogyasztásra ösztönző, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket; • adott cél érdekében fotót vagy rövid mozgóképet készít; • adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez. •
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

Témakör: Álló- és mozgókép – Kép, hang, történet		Óraszám: 7
Fogalmak: nézőpont, cselekmény, főszereplő, mellékszereplő, fényhatás, megvilágítás		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> Régi magyar gyerekfilmek (pl: Kemény kalap és krumpliorr) karakteres szereplőinek képi megjelenítése, történetiség, részlet ábrázolása, dramatikusan előadása. Egyszerű mozgóképi részletekben (pl. mesefilm, reklámfilm) hangok és a képek által közvetített érzelmek (pl. öröm, düh, félelem) azonosítása a hatások közös megbeszélésével. Optikai különlegességek, lehetetlenségek (pl. „Nagyobb vagyok, mint egy fa”, „Elvesztettem a fejemet”) létrehozása egyszerű digitális technikával (pl. fotó, film), és a tapasztalatok szóbeli megbeszélésével, csoportmunkában Személyes vagy közösségi témához kapcsolódó történetek (pl. problémák az osztályban, legjobb emlékeink) vizuális megjelenítése egyszerű digitális eszközökkel (pl. fotósorozat, slideshow) az üzenet egyértelmű közvetítése érdekében csoportmunkában. Történet egyetlen vizuális vagy egyéb eleméből kiindulva (pl. képkocka, 	<p>Illusztráció készítése</p> <p>Nyomathagyás, festés, rajzolás.</p> <p>Tér és idő megjelenítése.</p> <p>Jelek és szimbólumok használata játékos feladatok létrehozásának céljából.</p> <p>A képfelület aprólékos, formagazdag kidolgozása.</p> <p>Forma és funkció kapcsolatának elemzése.</p> <p>Médiatartalmak vizuális eszközeinek megfigyelése, eljátszása, felhasználása</p> <p>Mozgóképes optikai játékok</p> <p>A formák legfeltűnőbb jellegzetességeinek megfigyelése, ábrázolása.</p> <p>Bábok készítése, bábjátékok.</p> <p>Dramatikus játékok.</p>	<ul style="list-style-type: none"> saját munkákat, képeket, műalkotásokat, mozgóképi részleteket szereplők karaktere, szín-, fényhatás, kompozíció, kifejezőerő szempontjából szövegesen elemez, összehasonlít; képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után önállóan megfogalmazza és indokolja tetszését; képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja; az adott életkornak megfelelő rövid mozgóképi közléseket segítséggel elemez, a vizuális kifejezőeszközök használatának tudatosítása érdekében; időbeli történéseket

<p>főszereplő karakterének leírása, regény rövid részlete) saját történet kitalálása és vizuális megjelenítése (pl. képregény, fotósorozat, rövidfilm) a történet időbeliségének érzékeltetése érdekében.</p>	<p>Rész és egész megfigyelése és ábrázolása.</p> <p>Kitalált vagy valós helyek megjelenítése.</p> <p>Közös élmény képi kifejezése.</p> <p>Egyéni képalakítás műalkotás alapján.</p>	<p>egyszerű vizuális eszközökkel, segítséggel megjelenít;</p> <ul style="list-style-type: none"> • saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti; • adott cél érdekében fotót vagy rövid mozgóképet készít.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére</p>	

<p>Témakör: Természetes és mesterséges környezet – Valós és kitalált tárgyak</p>		<p>Óraszám: 11</p>
<p>Fogalmak: tárgytervezés, csomagolás, használati tárgy-dísz tárgy, vizuális ritmus, formai egyszerűsítés, népi cserépedény, hímzés minta</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<p>– Eszközként használható egyszerű természeti formák és tárgyak (pl. régi konyhai eszközök, ritka szerszámok) elemző-értelmező rajza megfigyelés alapján, kiemelés nagytással. Rajzos használati utasítás készítése a természeti vagy mesterséges forma esetleg humorosnak ható, kitalált használati módjához.</p> <p>– Magyar népi cserépedények megfigyelése, következtetések megfogalmazása a formai jegyek alapján a használati módra (pl. vizes korsó, lábas, fazék, miskakancsó, butella). A</p>	<p>A formák és színek szabályos elrendezése, egyensúly.</p> <p>A képelemek rendezése.</p> <p>Rajzfelület betöltése.</p> <p>Agyagfigura mintázása és díszítése</p> <p>Egymásmellettiség</p> <p>Mintázat létrehozása</p>	<ul style="list-style-type: none"> • elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza; • saját és társai vizuális munkáit szövegesen

<p>megfigyelések rögzítése rajzban. A rajzok kreatív továbbalakítása szabad képalkotásban (Pl. miskakancsó megfigyelés utáni rajza alapján “miskakancsó családjának” megjelenítése).</p> <ul style="list-style-type: none"> – Korong nélkül készülő, adott funkcióra alkalmas egyszerű agyagedény készítése az alkalmazott technikából adódó önálló tervezés alapján (pl. homokedény, könyokedény, papírhenger oldalához csigákból épített, kész edény üregébe préselve). – Tárgytervezés, tárgyalkotás, vagy meglévő tárgy átalakítása (pl. öltözet kiegészítő, játék) hagyományos kézműves technikákkal (pl. nemezelés, fonás, hímzés, batikolás, agyagozás). – Lakóhelyük (vagy egy meghatározott magyar tájegység) jellemző, hagyományos díszítőművészetének mintakincsét megismerve saját készítésű agyagtárgy díszítő motívumának tervezése. A kivitelezés technikai lehetőségeinek megismerése után a formához, funkcióhoz leginkább alkalmas díszítmény kiválasztása és kivitelezése. – Csomagolás tervezése, kivitelezése valós vagy képzeletbeli tárgy, dolog (pl. mobiltelefon, szemüveg, sütemény, hétmérföldes csizma, élet vize) számára a tárgy legfontosabb sajátosságainak (pl. forma, anyag) megtartásával és vizuális érzékeltetésével. – Hulladékanyagokból új funkcióval bíró tárgyak tervezése, kivitelezése valós 	<p>rajzeszközökkel</p> <p>Illusztráció készítése</p> <p>Nyomathagyás, festés, rajzolás</p> <p>Környezet elemeinek megjelenítése.</p> <p>Tervezés népművészeti motívumokkal.</p> <p>Egyszerű népi játékok készítése.</p> <p>A képfelület aprólékos, formagazdag kidolgozása.</p> <p>Forma és funkció kapcsolatának elemzése.</p> <p>A formák legfeltűnőbb jellegzetességeinek megfigyelése , ábrázolása.</p> <p>Bábok készítése , bábjátékok.</p> <p>Dramatikus játékok.</p> <p>Rész és egész megfigyelése és ábrázolása.</p> <p>Népszokások megismerése.</p> <p>Közös élmény képi kifejezése.</p> <p>Egyéni képalakítás műalkotás alapján.</p>	<p>értelmezi, kiegészíti, magyarázza;</p> <ul style="list-style-type: none"> • alkalmazza az egyszerű tárgykészítés legfontosabb technikáit: vág, ragaszt, tűz, varr, kötöz, fűz, mintáz; • adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában; • különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál; • különböző alakzatokat, motívumokat, egyszerű vizuális megjelenéseket látvány alapján, különböző vizuális eszközökkel, viszonylagos pontossággal megjelenít: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít; • gyűjtött természeti vagy mesterséges formák egyszerűsítésével, vagy a magyar díszítőművészet általa megismert mintakincsének felhasználásával
---	--	--

<p>vagy elképzelt funkció teljesítése érdekében (pl: flakonokból és egyéb kiegészítő elemekből fantasztikus járművek tervezése, modellezése).</p> <p>– Dramatikus játékhoz jelmezek és kellékek készítése önállóan vagy csoportmunkában. Különböző anyagok szakszerű összeépítése (pl. ragasztás, kötözés, varrás, dróttal).</p>		<p>mintát tervez.</p>
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

<p>Témakör: Természetes és mesterséges környezet – Közvetlen környezetünk</p>		<p>Óraszám: 10</p>
<p>Fogalmak: építmény, épület, település, nézet: felül-, alul-, oldalnézet, alaprajz, parasztház</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> Évszakoknak megfelelően természeti formákból való kép- és tárgyalakotás (pl. őszi: őszi terméslények, termésbábok levelekből, tárgyalakotás őszi termésekből (koszorú, füzér); tél: tobozokból karácsonyfa, betlehemi figurák készítése, hóvár, hószobor építése; tavasz: virágtündérek, virágbábok, koszorúk, virágszőnyeg). Valós vagy képzeletbeli természetes terek (pl. barlang, tisztás, víz alatti világ) különböző épületek (pl. hagyományos parasztház, színház, uszoda, templom, fészter) csoportosítása különböző szempontok szerint (pl. rendeltetés, anyag, méret, elhelyezkedés, kor, 	<p>A formák és színek szabályos elrendezése, egyensúly.</p> <p>Fantáziakép.</p> <p>A képelemek rendezése.</p> <p>Rajzfelület betöltése.</p> <p>Agyagfigura mintázása és díszítése</p> <p>Egymásmellettiség</p> <p>Nyomathagyás, festés, rajzolás</p> <p>Környezet elemeinek megjelenítése.</p>	<ul style="list-style-type: none"> egyszerű eszközökkel és anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy csoportmunkában, és az elképzelt szövegesen is bemutatja, magyarázza; elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza; képek, műalkotások,

<p>díszítmény), a különböző épületípusok legfontosabb jellemzőinek összehasonlítása és rendezése érdekében.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Példák gyűjtése és elemzése tanári segítséggel eltérő érzelmi hatást kiváltó (pl. hétköznapi, ünnepélyes, titokzatos, rideg, félelmetes, vidám) épített terekről (pl. templom, iroda, park, szoba, lift, zuhanyfülke, labirintus). A tapasztalatok beépítése a személyes élményeket és történeteket bemutató alkotó feladatokba. • Adott, környezet (erdő, vízpart, park) átalakítására, új funkcióval való megtöltésére (pl. fantasztikus kalandpark) terv, makett készítése berendezéssel egyéni vagy csoportmunkában. • Magyar népi építészet legjellemzőbb sajátosságainak megismerése, makettépítés változatos anyagokból (pl. karton, agyag, természetben talált anyagok) egyéni- és csoportmunkában. • Ismert funkció (pl. lakás, iskola, orvosi rendelő, mozi) saját ötlet alapján elképzelt változatának megtervezése, elkészítése makettben, az elkészült makettekől közösen településszerkezet (pl. falu, városrész) kialakítása, egyszerű „terepasztal” megépítése, csoportmunkában. • Kiállítás, múzeum, helytörténeti gyűjtemény, tájház felkeresése során vázlatrajzok készítése a hagyományos magyar népi 	<p>Tér és idő megjelenítése.</p> <p>Tervezés népművészeti motívumokkal.</p> <p>Egyszerű népi játékok készítése.</p> <p>A képfelület aprólékos, formagazdag kidolgozása.</p> <p>Rész és egész megfigyelése és ábrázolása.</p> <p>Népszokások megismerése.</p> <p>Kitalált vagy valós helyek megjelenítése.</p> <p>Közös élmény képi kifejezése.</p> <p>Egyéni képalakítás műalkotás alapján.</p>	<p>mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja;</p> <ul style="list-style-type: none"> • különböző alakzatokat, motívumokat, egyszerű vizuális megjelenéseket látvány alapján, különböző vizuális eszközökkel, viszonylagos pontossággal megjelenít: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít; • alkalmazza az egyszerű tárgykészítés legfontosabb technikáit: vág, ragaszt, tűz, varr, kötöz, fűz, mintáz; • adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában; • saját kommunikációs célból egyszerű térbeli tájékozódást segítő ábrát – alaprajz, térkép – készít; • különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál.
---	---	--

<p>élet belső tereiről, berendezési tárgyairól. A konkrét kiállítás élményéhez köthető tárgyalás.</p> <ul style="list-style-type: none"> Magyar nemzeti jelképpé vált épületek és műalkotások (pl. Országház, debreceni Nagytemplom, Szabadságszobor, Budai vár épületgyűjtése stb.) megismerése. 		
Tovább lépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére	

Helyi tanterv

Vizuális kultúra 4. osztály

Az 4. évfolyamon a vizuális kultúra tantárgy alapóraszámja: 36 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények	12
Vizuális információ – Vizuális jelek a környezetünkben	5
Médiahasználat – Valós és virtuális információk	4
Álló- és mozgókép – Kép, hang, történet	4
Természetes és mesterséges környezet – Valós és kitalált tárgyak	5
Természetes és mesterséges környezet – Közvetlen környezetünk	6
Összes óraszám:	36

Témakör: Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények	Óraszám: 12
---	--------------------

<p>Fogalmak: figurális alkotás, portré, képmező, kompozíció, karakter, hangulat, kollázs, montázs, képregény, fikció, lényegkiemelés, karakter, gesztus, személyiségjegy, színhangulat, népviselet, parasztház, tornác, székellykapu,</p>		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> Saját kitalált történet elmesélése, a történet inspirálta elképzelt terekről, egyszerű anyagok (pl. használt csomagolóanyag, természetben talált termények és termések, talált tárgyak) felhasználásával installáció készítése, díszletszerű tér berendezése a személyes élmények bemutatása, kifejezése céljából, csoportmunkában is (térábrázolás- és tér rendezés képességeinek fejlesztése, kifejező képesség fejlesztése) Szemléltetésre ajánlott filmanyag: Kemény Henrik: Vitéz László. Mesék, gyermekirodalmi alkotások (pl. Magyar népmesék, Vuk, Pinokkió) és azok filmes vagy színházi adaptációinak összehasonlítása, feldolgozása. Az olvasott szöveghez és a vetített adaptációhoz kapcsolódó élmények megjelenítése és vizuális feldolgozása különböző eszközökkel (pl. rajz, festés, montázs). Korábban megismert és feldolgozott szövegekhez, zeneművekhez (pl. 	<p>A formák és színek szabályos elrendezése, egyensúly.</p> <p>Fantáziakép.</p> <p>A képelemek rendezése.</p> <p>Rajzfelület betöltése.</p> <p>Agyagfigura mintázása és díszítése</p> <p>Egymásmellettiség</p> <p>Mintázat létrehozása rajzeszközökkel</p> <p>Illusztráció készítése</p> <p>Nyomathagyás, festés, rajzolás</p> <p>Környezet elemeinek megjelenítése.</p> <p>Tér és idő megjelenítése.</p> <p>Jelek és szimbólumok használata játékos feladatok létrehozásának céljából.</p> <p>Tervezés népművészeti motívumokkal.</p> <p>Egyszerű népi</p>	<ul style="list-style-type: none"> élmények, elképzelt vagy hallott történetek, szövegek részleteit különböző vizuális eszközökkel egyszerűen megjeleníti: rajzol, fest, nyomtat, fotóz, formáz, épít; korábban átélt eseményeket, tapasztalatokat, élményeket különböző vizuális eszközökkel, élményszerűen megjelenít: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít, fotóz és magyarázza azt; rövid szövegekhez, egyéb tananyagtartalmakhoz síkbeli és térbeli vizuális illusztrációt készít különböző vizuális eszközökkel: rajzol, fest, nyomtat, fotóz, formáz, épít és a képet, tárgyat szövegesen értelmezi; saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza; saját munkákat, képeket, műalkotásokat, mozgóképi részleteket szereplők karaktere, szín-, fényhatás, kompozíció,

<p>gyermekregény, tananyagrészt, népdal, mondóka) illusztráció készítése különböző vizuális eszközökkel síkban és térben (pl. rajz, festés, fotó, plasztika) a munkák szöveges értelmezésével.</p> <ul style="list-style-type: none"> Magyar népmesék, népballadák illusztratív megjelenítése jellegzetes magyar népviseleti elemek megfigyeléseinek felhasználásával Adott álló- vagy mozgóképi megjelenések (pl. festmény: Csók István : Szénagyűjtők, grafika: M. C. Escher Mozaik, emberábrázolást nem tartalmazó részlete, fotó, képregény, társak munkái) egyéni elképzelés szerinti átértelmezése (pl. más napszakban, más évszakban, más helyszínen, más szereplőkkel, más hangulati elemekkel, színátírással). Karakteres fekete fehér művészfotók megfigyelése alapján a látott személyre vonatkozó információk, jellemzők megfogalmazása játékos, találgatásra alapuló formában (pl. életkor, foglalkozás, kedvenc étel, fontos tárgy) Az élmények vizuális megjelenítése (pl. portrérajz, fotómanipuláció, kollázs) a legfontosabb jellemzők (pl. külső-belső tulajdonság, öltözet, attribútum) minél pontosabb bemutatása 	<p>játékok készítése.</p> <p>A képfelület aprólékos, formagazdag kidolgozása.</p> <p>Forma és funkció kapcsolatának elemzése.</p> <p>Médiatartalmak vizuális eszközeinek megfigyelése, eljátszása, felhasználása</p> <p>Mozgóképes optikai játékok</p> <p>A formák legfeltűnőbb jellegzetességeinek megfigyelése, ábrázolása.</p> <p>Bábok készítése, bábjátékok.</p> <p>Dramatikus játékok.</p> <p>Rész és egész megfigyelése és ábrázolása.</p> <p>Népszokások megismerése.</p> <p>Kitalált vagy valós helyek megjelenítése.</p> <p>Közös élmény képi kifejezése.</p> <p>Egyéni képalakítás műalkotás alapján.</p>	<p>kifejezőerő szempontjából szövegesen elemez, összehasonlítja;</p> <ul style="list-style-type: none"> képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után önállóan megfogalmazza és indokolja tetszésítéletét; valós vagy digitális játékelményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátszik, elmeséli; saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti. egyszerű eszközökkel és anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy csoportmunkában, és az elképzelést szövegesen is bemutatja, magyarázza; elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: báb, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza; saját és mások érzelmeit, hangulatait segítséggel megfogalmazza és egyszerű dramatikusan
---	--	--

<p>érdekében Szemléltetésre ajánlott képanyag: Kunkovác László: Pásztoremberek, Robert Capa fotói.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Saját és mások munkáinak, képeknek, vizuális alkotások szereplőinek szín-, fényhatás, kompozíció, kifejezőerő szerinti szöveges elemzése, összehasonlítása, a következtetések szöveges megfogalmazásával és megvitatásával (befogadói és szövegalkotói képességek fejlesztése). • Saját személyes történetek bemutatása érdekében valós hely, helyszín (pl. nagyszülők nyaralója, a település parkja, tópart, erdő, vegyesbolt, uszoda) megjelenítése különböző vizuális eszközökkel síkban és térben (pl. kollázs, vegyes technika, kréta, nyomat, mintázás, makett). • Grafikai felületet gazdagon tartalmazó grafika mintakincsének megfigyelése (pl. Van Gogh tollrajzai, Gyulai Líviusz grafikái), a tapasztalatok alapján rajzolt gyűjtemény készítése egyénileg, vagy csoportban. A gyűjtött minták felhasználása saját célú képalkotásban egyénileg vagy csoportmunkában. 		<p>eszközökkel eljuttassa, vizuális eszközökkel megjeleníti;</p> <ul style="list-style-type: none"> • azonosítja a nonverbális kommunikáció eszközeit: mimika, gesztus, ezzel kapcsolatos tapasztalatait közlési és kifejezési helyzetekben használja; • időbeli történéseket egyszerű vizuális eszközökkel, segítséggel megjeleníti; • adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.
<p>Tovább lépés feltétele</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

Témakör: Vizuális információ – Vizuális jelek a környezetünkben		Óraszám: 5
Fogalmak: vizuális kommunikáció, befolyásolás, meggyőzés, figyelemfelkeltés, piktogram, térkép, plakát, idő, címer		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> Egyszerű, mindennapok során használt jelek (pl. közlekedési jelek, útjelzés, piktogram, zenei kotta), kommunikációs szándékú vizuális közlések (pl. szórólap, óriásplakát, reklámanyag) felismerése, megfigyelése, azonosítása és elemzése tanári segítséggel A tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban. A környezetünkben észlelhető változások (pl. nyári zápor, olvadás, penészedés), folyamatok (pl. palacsintasütés, építkezés), mozgások (pl. kerékpár, óra) vizuális megfigyelése, értelmezése és a tapasztalatok és információk vizuális megjelenítése (pl. fotósorozat, film, rajzsorozat, folyamatábra) a változás vagy folyamat időbeliségének hangsúlyozásával, csoportmunkában is. Magyar mesékben, mondákban szereplő uralkodók címereinek, zászlóinak gyűjtése és a gyűjtemény bemutatása tabló, vagy prezentáció formájában. A 	<p>A formák és színek szabályos elrendezése, egyensúly.</p> <p>Nemzeti szimbólumok megismerése és felhasználása az alkotó munka során.</p> <p>A képelemek rendezése.</p> <p>Agyagfigura díszítése.</p> <p>Mintázat létrehozása rajzeszközökkel</p> <p>Illusztráció készítése</p> <p>Nyomathagyás, festés, rajzolás</p> <p>Környezet elemeinek megjelenítése.</p> <p>Jelek és szimbólumok használata játékos feladatok létrehozásának céljából.</p> <p>Tervezés népművészeti motívumokkal.</p>	<ul style="list-style-type: none"> a tanulás során szerzett tapasztalatait, saját céljait, gondolatait vizuális megjelenítés segítségével magyarázza, illusztrálja egyénileg és csoportmunkában; az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítséggel értelmez; egyszerű, mindennapok során használt jeleket felismer; pontosan ismeri államcímereink és nemzeti zászlónk felépítését, összetevőit, színeit; adott cél érdekében egyszerű vizuális

<p>gyűjtemény rajzos adatainak felhasználása kifejező jellegű képalkotásban</p>	<p>Egyszerű népi játékok készítése.</p> <p>A képfelület aprólékos, formagazdag kidolgozása.</p> <p>Forma és funkció kapcsolatának elemzése.</p> <p>Médiatartalmak vizuális eszközeinek megfigyelése, eljátszása, felhasználása</p> <p>A formák legfeltűnőbb jellegzetességeinek megfigyelése, ábrázolása.</p> <p>Bábok készítése, bábjátékok.</p> <p>Dramatikus játékok.</p> <p>Rész és egész megfigyelése és ábrázolása.</p> <p>Népszokások megismerése.</p> <p>Közös élmény képi kifejezése.</p> <p>Egyéni képalakítás műalkotás alapján.</p> <p>Múzeumpedagógiai foglalkozás</p>	<p>kommunikációt szolgáló megjelenéseket – jel, meghívó, plakát – készít egyénileg vagy csoportmunkában;</p> <ul style="list-style-type: none"> • saját kommunikációs célból egyszerű térbeli tájékozódást segítő ábrát – alaprajz, térkép – készít.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

<p>Témakör: __Médiahasználat – Valós és virtuális információk</p>	<p>Óraszám: 4</p>
--	------------------------------

Fogalmak: média, reklám, televíziós műsortípus, televíziós sorozat, ismeretterjesztő műsor

Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> • Kisgyerekeknek szóló mozgóképi közlések (pl. tv reklám, gyermekműsor) üzenetének elemzése (pl. a kommunikációs célt szolgáló legfontosabb eszközök és az elért hatás) tanári segítséggel és a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban (pl. félelmetes-megnyugtató hangok gyűjtése, változatok újrajátszása). • Fogyasztásra ösztönző különböző reklámanyagok (pl. szórólap, óriásplakát, reklámújság, tv reklám) elemzése tanári segítséggel és a vizuális megjelenés áttervezése játékos feladatokban (pl. kommunikációs hatást erősítő vagy módosító céllal). • A saját médiahasználati szokások (pl. internet, televízió, rádió, mobiltelefon, könyv, videojáték) tanulmányozása különböző szempontok (pl. időtartam, tartalom, gyakoriság, résztvevők) alapján, és azok vizuális szemléltetése (pl. képes napirend, napló, fotósorozat). A tapasztalatok közös, reflektív megbeszélése, különös tekintettel a biztonságos médiahasználat szabályaira. 	<p>Illusztráció készítése</p> <p>Nyomathagyás, festés, rajzolás.</p> <p>Tér és idő megjelenítése.</p> <p>Jelek és szimbólumok használata játékos feladatok létrehozásának céljából.</p> <p>A képfelület aprólékos, formagazdag kidolgozása.</p> <p>Forma és funkció kapcsolatának elemzése.</p> <p>Médiatartalmak vizuális eszközeinek megfigyelése, eljátszása, felhasználása</p> <p>Mozgóképes optikai játékok</p> <p>A formák legfeltűnőbb jellegzetességeinek megfigyelése, ábrázolása.</p> <p>Bábok készítése, bábjátékok.</p> <p>Dramatikus játékok.</p> <p>Rész és egész megfigyelése és ábrázolása.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja; • valós vagy digitális játékelményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátszik, elmesél; • a vizuális nyelv elemeinek értelmezésével és használatával kísérletezik; • az adott életkornak megfelelő rövid mozgóképi közléseket segítséggel elemez, a vizuális kifejezőeszközök használatának tudatosítása érdekében; • az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs

	<p>Kitalált vagy valós helyek megjelenítése.</p> <p>Közös élmény képi kifejezése.</p> <p>Egyéni képalakítás műalkotás alapján.</p>	<p>szándékú vizuális közléseket segítséggel értelmez;</p> <ul style="list-style-type: none"> • azonosítja a gyerekeknek szóló, vagy fogyasztásra ösztönző, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket; • adott cél érdekében fotót vagy rövid mozgóképet készít; • adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

<p>Témakör: Álló- és mozgókép – Kép, hang, történet</p>		<p>Óraszám: 4</p>
<p>Fogalmak: nézőpont, cselekmény, főszereplő, mellékszereplő, fényhatás, megvilágítás</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Régi magyar gyerekfilmek (pl: Kemény kalap és krumpliorr) karakteres szereplőinek képi megjelenítése, történetiség, részlet ábrázolása, dramatikus előadása. • Egyszerű mozgóképi részletekben (pl. mesefilm, reklámfilm) hangok és a 	<p>Illusztráció készítése</p> <p>Nyomathagyás, festés, rajzolás.</p> <p>Tér és idő megjelenítése.</p> <p>Jelek és szimbólumok használata játékos feladatok</p>	<ul style="list-style-type: none"> • saját munkákat, képeket, műalkotásokat, mozgóképi részleteket szereplők karaktere, szín-, fényhatás, kompozíció, kifejezőerő szempontjából szóvegesen elemez,

<p>képek által közvetített érzelmek (pl. öröm, düh, félelem) azonosítása a hatások közös megbeszélésével.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Optikai különlegességek, lehetlenségek (pl. „Nagyobb vagyok, mint egy fa”, „Elvesztettem a fejemet”) létrehozása egyszerű digitális technikával (pl. fotó, film), és a tapasztalatok szóbeli megbeszélésével, csoportmunkában • Személyes vagy közösségi témához kapcsolódó történetek (pl. problémák az osztályban, legjobb emlékeink) vizuális megjelenítése egyszerű digitális eszközökkel (pl. fotósorozat, slideshow) az üzenet egyértelmű közvetítése érdekében csoportmunkában. • Történet egyetlen vizuális vagy egyéb eleméből kiindulva (pl. képkocka, főszereplő karakterének leírása, regény rövid részlete) saját történet kitalálása és vizuális megjelenítése (pl. képregény, fotósorozat, rövidfilm) a történet időbeliségének érzékeltetése érdekében. • Történetek, mesék, népmesék (pl: Lázár Ervin A hazudós egér; A fába szorult hernyó, Az igazságtevő nyúl) képregényszerű ábrázolása, időrendiség, cselekmény megjelenítésével, különböző nézőpontokból való ábrázolással, kiemeléssel. 	<p>létrehozásának céljából.</p> <p>A képfelület aprólékos, formagazdag kidolgozása.</p> <p>Forma és funkció kapcsolatának elemzése.</p> <p>Médiatartalmak vizuális eszközeinek megfigyelése, eljátszása, felhasználása</p> <p>Mozgóképes optikai játékok</p> <p>A formák legfeltűnőbb jellegzetességeinek megfigyelése, ábrázolása.</p> <p>Bábok készítése, bábjátékok.</p> <p>Dramatikus játékok.</p> <p>Rész és egész megfigyelése és ábrázolása.</p> <p>Kitalált vagy valós helyek megjelenítése.</p> <p>Közös élmény képi kifejezése.</p> <p>Egyéni képalakítás műalkotás alapján.</p>	<p>összehasonlítja;</p> <ul style="list-style-type: none"> • képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után önállóan megfogalmazza és indokolja tetszését; • képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja; • az adott életkornak megfelelő rövid mozgóképi közléseket segítséggel elemez, a vizuális kifejezőeszközök használatának tudatosítása érdekében; • időbeli történéseket egyszerű vizuális eszközökkel, segítséggel megjeleníti; • saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti; • adott cél érdekében fotót vagy rövid mozgóképet készít.
--	--	--

Továbblépés feltétele:	A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére
-------------------------------	---

Témakör: Természetes és mesterséges környezet – Valós és kitalált tárgyak	Óraszám: 5
--	-----------------------

Fogalmak: tárgytervezés, csomagolás, használati tárgy-dísz tárgy, vizuális ritmus, formai egyszerűsítés, népi cserépedény, hímzsminta

Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Magyar népi cserépedények megfigyelése, következtetések megfogalmazása a formai jegyek alapján a használati módra (pl. vizes korsó, lábas, fazék, miskakancsó, butella). A megfigyelések rögzítése rajzban. A rajzok kreatív továbbalakítása szabad képalkotásban (Pl. miskakancsó megfigyelés utáni rajza alapján “miskakancsó családjának” megjelenítése). – Korong nélkül készülő, adott funkcióra alkalmas egyszerű agyagedény készítése az alkalmazott technikából adódó önálló tervezés alapján (pl. homokedény, könyokedény, papírhenger oldalához csigákból épített, kész edény üregébe préselve). – Tárgytervezés, tárgyalakítás, vagy meglévő tárgy átalakítása (pl. öltözet kiegészítő, játék) hagyományos kézműves technikákkal (pl. nemezelés, fonás, hímzés, batikolás, agyagozás). – Lakóhelyük (vagy egy meghatározott magyar tájegység) jellemző, hagyományos 	<p>A formák és színek szabályos elrendezése, egyensúly.</p> <p>A képelemek rendezése.</p> <p>Rajzfelület betöltése.</p> <p>Agyagfigura mintázása és díszítése</p> <p>Egymásmellettiség</p> <p>Mintázat létrehozása rajzeszközökkel</p> <p>Illusztráció készítése</p> <p>Nyomathagyás, festés, rajzolás</p> <p>Környezet elemeinek megjelenítése.</p> <p>Tervezés népművészeti motívumokkal.</p> <p>Egyszerű népi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza; • saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza; • alkalmazza az egyszerű tárgykészítés legfontosabb technikáit: vág, ragaszt, tűz, varr, kötöz, fűz, mintáz; • adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző

<p>díszítőművészetének mintakincsét megismerve saját készítésű agyagtárgy díszítő motívumának tervezése. A kivitelezés technikai lehetőségeinek megismerése után a formához, funkcióhoz leginkább alkalmas díszítmény kiválasztása és kivitelezése.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hulladékanyagokból új funkcióval bíró tárgyak tervezése, kivitelezése valós vagy elképzelt funkció teljesítése érdekében (pl: flakonokból és egyéb kiegészítő elemekből fantasztikus járművek tervezése, modellezése). - Dramatikus játékhöz jelmezek és kellékek készítése önállóan vagy csoportmunkában. Különböző anyagok szakszerű összeépítése (pl. ragasztás, kötözés, varrás, dróttal). - Magyar népi ünnepkör iskolai bemutatásához (pl. Betlehemezés, Csillagjárás, Kiszé hajtás stb.) átéléséhez néprajzi dokumentáció (fotó, film) megismerésével hitelességre törekvő kellékek, jelmezek készítése csoportmunkában. 	<p>játékok készítése.</p> <p>A képfelület aprólékos, formagazdag kidolgozása.</p> <p>Forma és funkció kapcsolatának elemzése.</p> <p>A formák legfeltűnőbb jellegzetességeinek megfigyelése, ábrázolása.</p> <p>Bábok készítése, bábjátékok.</p> <p>Dramatikus játékok.</p> <p>Rész és egész megfigyelése és ábrázolása.</p> <p>Népszokások megismerése.</p> <p>Közös élmény képi kifejezése.</p> <p>Egyéni képalakítás műalkotás alapján.</p>	<p>technikáit egyénileg és csoportmunkában;</p> <ul style="list-style-type: none"> • különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál; • különböző alakzatokat, motívumokat, egyszerű vizuális megjelenéseket látvány alapján, különböző vizuális eszközökkel, viszonylagos pontossággal megjelenít: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít; • gyűjtött természeti vagy mesterséges formák egyszerűsítésével, vagy a magyar díszítőművészet általa megismert mintakincsének felhasználásával mintát tervez.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p>	

<p>Témakör: Természetes és mesterséges környezet – Közvetlen környezetünk</p>		<p>Óraszám: 6</p>
<p>Fogalmak: építmény, épület, település, nézet: felül-, alul-, oldalnézet, alaprajz, parasztház</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Valós vagy képzeletbeli természetes terek (pl. barlang, tisztás, víz alatti világ) különböző épületek (pl. hagyományos parasztház, színház, uszoda, templom, fészer) csoportosítása különböző szempontok szerint (pl. rendeltetés, anyag, méret, elhelyezkedés, kor, díszítmény), a különböző épülettípusok legfontosabb jellemzőinek összehasonlítása és rendezése érdekében. • Példák gyűjtése és elemzése tanári segítséggel eltérő érzelmi hatást kiváltó (pl. hétköznapi, ünnepélyes, titokzatos, rideg, félelmetes, vidám) épített terekről (pl. templom, iroda, park, szoba, lift, zuhanyfülke, labirintus). A tapasztalatok beépítése a személyes élményeket és történeteket bemutató alkotó feladatokba. • Magyar népi építészet legjellemzőbb sajátosságainak megismerése, makettépítés változatos anyagokból (pl. karton, agyag, természetben talált anyagok) egyéni- és csoportmunkában. • Kiállítás, múzeum, helytörténeti gyűjtemény, tájház felkeresése során vázlatrajzok készítése a hagyományos magyar népi élet belső tereiről, berendezési tárgyairól. A konkrét kiállítás élményéhez köthető tárgyalkotás. • Magyarország építészetének megismerése érdekében adott 	<p>A formák és színek szabályos elrendezése, egyensúly.</p> <p>Fantáziakép.</p> <p>A képelemek rendezése.</p> <p>Rajzfelület betöltése.</p> <p>Agyagfigura mintázása és díszítése</p> <p>Egymásmellettség</p> <p>Nyomathagyás, festés, rajzolás</p> <p>Környezet elemeinek megjelenítése.</p> <p>Tér és idő megjelenítése.</p> <p>Tervezés népművészeti motívumokkal.</p> <p>Egyszerű népi játékok készítése.</p> <p>A képfelület aprólékos, formagazdag kidolgozása.</p> <p>Rész és egész megfigyelése és ábrázolása.</p> <p>Népszokások megismerése.</p> <p>Kitalált vagy valós helyek megjelenítése.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • egyszerű eszközökkel és anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy csoportmunkában, és az elképzelt szövegesen is bemutatja, magyarázza; • elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza; • képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja; • különböző alakzatokat, motívumokat, egyszerű vizuális megjelenéseket látvány alapján, különböző vizuális eszközökkel, viszonylagos pontossággal megjelenít: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít; • alkalmazza az egyszerű tárgykészítés legfontosabb technikáit: vág, ragaszt, tűz, varr, kötöz, fűz, mintáz; • adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző
--	---	--

<p>funkciójú épületek (hidak, tornyok, kastélyok stb.) képeinek gyűjtése, a képi információk felhasználása sík- vagy térbeli alkotásban, egyénileg vagy csoportmunkában (pl. legtöbb terhet elbíró híd építése csoportban, adott távolságú “szakadék” fölé két a/3-as műszaki rajzlapból, a legmagasabb torony felépítése egy rajzlapból, kifejező képalkotás valós magyar építmény témájában).</p> <ul style="list-style-type: none"> Magyar nemzeti jelképpé vált épületek és műalkotások (pl. Országház, debreceni Nagytemplom, Szabadság-szobor, Budai vár épületegyüttese stb.) megismerése. 	<p>Közös élmény képi kifejezése.</p> <p>Egyéni képalakítás műalkotás alapján.</p>	<p>technikáit egyénileg és csoportmunkában;</p> <ul style="list-style-type: none"> saját kommunikációs célból egyszerű térbeli tájékozódást segítő ábrát – alaprajz, térkép – készít; különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A tanuló teljesíti a tanulási eredmények rovatban felsoroltakat a tanév végére.</p> <p>Az újként megismert anyagok, és eszközök, technikák az alkotótevékenységeknek megfelelő, rendeltetésszerű és biztonságos anyag- és eszközhasználatára. A legismertebb formák, színek, vonalak, térbeli helyek és irányok, illetve komponálási módok használata, látványok, műalkotások olvasásába is beépítve. Téralkotó feladatok során a személyes preferenciáknak és a funkcionak megfelelő térbeli szükségletek felismerése. A szobrászati, festészeti, tárgyművészeti, építészeti területek közötti különbségek további differenciálása. Látványok, műalkotások megfigyeléseinek során kialakult gondolatok, érzések elmondására a tantervben meghatározott legfontosabb fogalmak használatával, az életkornak megfelelően. Kép- és hangrögzítő eszközök használata elemi technikáinak ismerete. Az elsajátított kifejezőeszközök segítségével saját gondolatok, érzések megfogalmazása, rövid, egyszerű történet megformálása. Az életkorhoz igazodó biztonságos internet- és mobilhasználat szabályainak ismerete, alkalmazása.</p>	

SNI (sajátos nevelési igényű) tanulók követelményei

Az újként megismert anyagok és eszközök, technikák az alkotótevékenységnek megfelelő, rendeltetésszerű és biztonságos anyag- és eszközhasználata. A legismertebb formák, színek, vonalak, térbeli helyek és irányok használata. A szobrászati, festészeti, tárgyművészeti, építészeti területek közötti különbségek felismerése. Látványok, műalkotások megfigyeléseinek során kialakult gondolatok, érzések elmondása és ábrázolása. Kép- és hangrögzítő eszközök használata elemi technikáinak ismerete. Az életkorhoz igazodó biztonságos internet- és mobilhasználat szabályainak ismerete.

Technika és tervezés

5. évfolyam

A technika és tervezés tantárgy a problémamegoldó gondolkodást, a saját tapasztalás útján történő ismeretszerzést helyezi a középpontba, melynek eszköze a tanórákon megvalósuló kreatív tervező és alkotó munka, a hagyományos kézműves és a legmodernebb digitális technológiák felhasználásával. A tantervben kiemelt szerepet kap a tanulni tudás, az alkalmazás, a problémamegoldáson alapuló alkotás. Ezt szolgálják a kínált tevékenységek, a nevelés, a kompetenciafejlesztés és a műveltségterület leírt rendszere, az egyes elemek arányos megjelenítése.

A technika és tervezés tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A kommunikációs kompetenciák: A tantárgy tanulása során a tanuló elképzeléseit, terveit megoszthatja társaival, véleményét ütközteti, a különbségek tisztázásával konszenzusra jut. A tanórákon a csoportban végzett feladatmegoldás során a tanulónak együttműködési készségeit fejlesztve lehetősége nyílik építő jellegű párbeszédre. Kiemelt jelentőségű a szaknyelv használata, a szakkifejezések helyes és szakszerű alkalmazása. Ezzel párhuzamosan – a tananyag jellegéből adódóan – a tanuló vizuális kommunikációs kompetenciái is fejlődnek. Megtanul rajz, ábra, műszaki leírás alapján építeni, tárgyakat kivitelezni, terveit rajzban bemutatni, szóban fogalmazni, előadni. A tantárgy technikatörténeti ismeretei hozzájárulnak a régi korok – esetleg tájegységenként eltérő – elnevezéseinek megismeréséhez és elsajátításához, amin keresztül bemutatható a gyakorlati tevékenységhez kapcsolódó nyelvhasználat gazdagsága, árnyaltsága és a tájnyelvi értékek.

A digitális kompetenciák: A tantárgy olyan értékrendet közvetít, melynek szerves része a környezet folyamatos észlelése, az információhoz jutás, az információk értékelése, beépülése a hétköznapi életbe. A tanuló elsajátítja az alapvető technikákat ahhoz, hogy az információ hitelességét és megbízhatóságát értékelni tudja. A technika és tervezés a különböző tevékenységek, munkafolyamatok, technológiák algoritmizálásával támogatja a digitális tervezői kompetenciákat, hozzájárul a rendszerszintű gondolkodáshoz. A tantárgy tanítása során kiemelt fontosságú a vizuális szemléltetés, és speciális lehetőségeket nyújt a különféle digitális tervezőprogramok felhasználása számára.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A technika és tervezés a természettudományos tantárgyak – környezetismeret, természettudomány 5–6. évfolyam – előkészítésében, valamint azok bevezetését követően a tanult ismeretek szintetizálásában és gyakorlati alkalmazásában tölt be fontos szerepet. A célok eléréséhez széles körű, differenciált tevékenységrendszert alkalmaz, mellyel megalapozza a tanulók természettudományos és műszaki műveltségét, segíti a mindennapi életben felmerülő problémák megoldását. A tanuló az anyaghasználat, az eszközök, a technológiák fejlődésének követésével, a változások hatásainak elemzésével értékeli környezete állapotát, életvitelét.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tantárgy változatos tevékenységeken keresztül ad lehetőséget a praktikus feladatmegoldó képesség fejlesztésére, valamint a kedvelt, sikerélményt nyújtó tevékenységi területek azonosítására, ezzel segítve a tanuló pályaválasztási döntését is. A tanuló a másokkal közösen végzett csoportos gyakorlati alkotótevékenységek révén szerez tapasztalatot a csoporttagokkal tervezett együttműködés kialakításának lehetőségeiről és a csoporton belüli vezetői, illetve végrehajtói szerepekről.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A tanulóban az iskolai tevékenysége során erősödik a cselekvő tudatosság, amely hozzájárul a munkára vonatkozó igényességhez, az életvitel aktív alakításához, fejlesztéséhez. A kreatív alkotás készségei tekintetében fejlesztési lehetőséget biztosít a különböző tárgyak és működőképes eszközök tanulói tervezése. Az emberek mindennapi életet átalakító jelentős technikai találmányok történetének és emberi életre gyakorolt hatásának megismerése hozzájárul a kulturális tudatosság fejlesztéséhez.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A tantárgyi keretekben végzett tevékenységek elősegítik, hogy a tanulók számára olyan munkavállalói és vállalkozói készségek fejlesztésére nyíljon lehetőség, mint a tervezés, szervezés, irányítás, tapasztalatok értékelése, kockázatfelmérés és kockázatvállalás, az egyéni és csapatmunkában történő munkavégzés, felelősségvállalás. Ezek a készségek alapvető alkalmazkodási lehetőséget biztosítanak a szakmák gyorsan változó világában történő eligazodáshoz. A tevékenységek során szerzett munkatapasztalat hozzájárul a pályaválasztási önismeret, a továbbtanulási és a szakmaválasztási célok kirajzolódásához, valamint az élethosszig tartó tanulás mint szükségyszerűség és érték felismerésének megalapozásához.

Cél a tanulók életében felmerülő komplex gyakorlati problémák megoldási készségének kialakítása, a cselekvés általi tanulás és fejlődés támogatása. A tanulók a tanulási folyamat során használható (működő, megehető, felvehető stb.) produktumokat hoznak létre valódi anyagokból, ezekhez az adott életkorban biztonságosan használható szerszámokat, eszközöket alkalmazva.

A tantárgy sajátossága, hogy a tanórai tevékenység gyakorlatközpontú; kiemelkedő jellemzője, hogy a tanulási folyamatban központi szerepet kap az ismereteken túlmutató tudásalkalmazás, ezért az értékelés elsősorban az alkotó folyamatra, a munkavégzési szokásokra, az elkészült produktumra irányul, és jelentős szerepet kap benne az elért sikerek, eredmények kiemelése, a pozitív megerősítés.

A tantárgy tanulása és tanítása során célszerű alkalmazni azokat a közismereti tárgyak tanulása során elsajátított ismereteket, amelyek segíthetnek a mindennapi életben felmerülő problémák megoldásában. Olyan cselekvőképesség kialakítása a cél, amelynek mozgatója a felelősségérzet és az elköteleződés, alapja pedig a megfelelő autonómia és nyitottság, megoldási komplexitás.

A tantárgy struktúrájában rugalmas, elsősorban cselekvésre épít és tanulócentrikus. A megszerzhető tudás alkalmazható, s ezzel lehetővé teszi a mindennapi életben használható és hasznos készségek kialakítását és a munka világában való alkalmazását.

A technika és tervezés tantárgy tanterve négy modult kínál, melyekből az iskola kiválaszthatja és a helyi tantervébe illesztheti a sajátosságaihoz illő, a tanulók érdeklődésének leginkább megfelelő tantervi tartalmakat tartalmazó modul tantárgyat.

MODUL „A”: Épített környezet – tárgyalkotás technológiái

A technika és tervezés tantárgy A: **Épített környezet – tárgyalkotás technológiái** modul középpontjában az embert körülvevő mesterséges környezet, az épített tér áll. Ezt a modult azok az iskolák is eredményesen alkalmazhatják, ahol nem áll rendelkezésre technika szaktanterem, mert egyszerű szerszámokkal, a legváltozatosabb anyagokból teljesíthetőek a kerettantervben meghatározott modellezési és makettépítési feladatok.

A modul tanulásának-tanításának célja, hogy az embert körülvevő szűkebb lakókörnyezet – település, lakás, lakóépület – kialakításával, használatával kapcsolatos alapvető ismeretek közvetítésén keresztül kialakítsa a tanulóban az egészségtudatos életvitel-vezetés igényét.

Az ismeretek nem önálló tananyagként jelennek meg, hanem az adott feladat elvégzéséhez szükséges információként, vagyis az ismeretszerzés és -alkalmazás szinte egy időben történik, ami elősegíti annak rögzülését. A legtöbb feladat csoportmunkában végezhető el, így a tanulók a gyakorlatban tapasztalhatják meg a munkamegosztás jelentőségét, az egyénenként, kis csoportokban végzett munka összedóó értékét, az együttműködés jelentőségét, az értékteremtés, az alkotás örömet, a munka megbecsülését. Ezek együttesen szolgálják a teljes nevelési folyamatot átható, munkára, életpálya-építésre, együttműködésre és kölcsönös tiszteletadásra nevelés megvalósítását, az önismeret, a társas kultúra fejlesztését.

A modul alkalmazása során lehetőség van projektmunkára, a story line módszer alkalmazására, az egyéni ötletek megvalósítására, a kreativitás fejlesztésére. Ez tág teret enged a differenciálásnak, és megteremti a lehetőséget, hogy minden tanuló érdeklődésének és képességeinek megfelelően válasszon magának szerepet, feladatot a csoportban.

A különböző modellezési, makettépítési feladatok során a legváltozatosabb anyagok és technológiák használhatók, az anyagok újrahasonosításától egészen a 3D-s nyomtatás alkalmazásáig. A különböző anyagok tulajdonságainak irányítással, egyszerűbb anyagvizsgálati módszerekkel történő megismerése után a tanulók a céljaiknak megfelelően választhatnak a rendelkezésre álló anyagokból.

A tanuló a tanórán tevékenységét megtervezi, terveit megosztja. Alkotótevékenységét az előzetes tervek mentén folytatja.

Tevékenysége során célszerűen kiválasztja és rendeltetésszerűen használja a szükséges szerszámokat, eszközöket. Balesetmentesen dolgozik, a munkaterületen rendet tart. Munkavégzéskor szabálykövető, kooperatív magatartás jellemzi, melynek jelentőségét felismeri a munka biztonságának, eredményességének vonatkozásában. Társaival együttműködve, feladatmegosztás szerint tevékenykedik.

Az elkészült produktumot a tervhez viszonyítva értékeli. Értékként tekint alkotására, a létrehozott produktumra.

A tanórai tevékenység fejleszti a technológiai-problémamegoldó gondolkodást. Célja, hogy a tanuló érdeklődjön és szerezzen tapasztalatokat szűkebb és tágabb lakókörnyezetéről és annak változtatásairól. Ismerje fel és alkosson véleményt az emberi tevékenységek építő és romboló hatásairól.

Ugyancsak célként szolgál, hogy a tanuló gyűjtsön információt a régi korok építészetéről, a jelenkor építészeti irányairól, a népi építészet, ezen belül a saját tájegységének jellegzetességéről, a saját településének történetéről. A hagyományok megismerése során legyen nyitott az értékek felfedezésére, értse azok jövőt meghatározó szerepét.

A technológiai fejlődés vívmányait gazdaságossági, környezet- és egészségtudatos szempontok szerint elemezze, alkalmazza. Ismerje fel az ember személyes felelősségét a környezet alakításában. Lokális tevékenységében jelenjen meg a globális felelősség érzése.

A modul ismeretanyaga hozzájárul ahhoz, hogy a későbbiekben a tanuló fogyasztói döntéseit, magatartását, életvitelét környezet- és egészségtudatos ismeretei, attitűdjei irányítsák.

Felismeri az egyes munkatevékenységek értékét a társadalom boldogulásában, a hétköznapi biztonságában. A családellátó és megélhetést biztosító foglalkozások elsajátításának lehetőségeiről tájékozott a modul szerinti területen.

5–6. évfolyam

A kétéves nevelési-oktatási szakaszban a tantárgy tanításának középpontjában a település, a települést meghatározó épületek, a közlekedési infrastruktúra, a lakás, lakókörnyezet áll. A tanórai modellezési, makettépítési feladatokon keresztül a tanuló a környezetéről szerzett tapasztalatait rendszerezi, megismeri a települések szerkezetét, a lakóépületek és a természeti környezet közötti kapcsolatot, a településeken található legfontosabb középületeket, közintézményeket. Felismeri a közlekedési hálózatok szerepét, fontosságát a települések kialakulásában, fejlődésében, a település lakóinak életminőségében. Eligazodik egyszerű építészeti vázlatokon, helyszínrajzot értelmez. Lakásterveket, modelleket készít, melyen keresztül megismeri a lakás jellemző helyiségeit, azok funkcióját, egymással való kapcsolatát, az alaprajz és a berendezés közötti kapcsolatot, a legfontosabb karbantartási, állagmegóvási munkákat. Az információgyűjtés, tervezés során lehetőség van különböző digitális eszközök, alkalmazások, például tervezőprogramok használatára.

Irányítással, egyszerűbb anyagvizsgálati módszerekkel információt szerez a felhasznált anyagok tulajdonságairól. Anyagválasztásnál értékeli a megismert anyagok jellemzőit a felhasználhatóság szempontja szerint.

Tevékenységét irányítással tervezi. Terveit szóban, rajzban megosztja. A terv szerinti lépések megtartásával, külső ellenőrzéssel halad alkotótevékenységében. Érti a forma és funkció összefüggéseit, ajánlat mentén választ szerszámot, eszközt. A szerszámokat és eszközöket tanári

útmutatás segítségével használja. A munkavégzési szabályokat betartja. Csoportmunkában tevékenykedik, a szabályokat betartja, betartatja. Felismeri az egyes műveletek baleseti veszélyeit, tisztában van a védőeszközök használatának szükségességével. A csoportban feladata szerint dolgozik, segítséget kér, segítséget ad.

Felismeri az elkészült produktum tervtől való eltérésének ok-okozati összefüggéseit. Megérti a munkatevékenység értékteremtő lényegét.

Megadott szempontok szerint környezetét jellemzi. Felismeri a környezeti tapasztalások, megfigyelések közötti ok-okozati összefüggéseket. Tevékenységének következményeit mérlegeli.

Konkrét munkatevékenységek, témák vonatkozásában ismeri azok múltbéli és a jelenben tapasztalható megvalósulását. A probléma megoldásához, tanári támogatással, több úton közelít. A problémamegoldás során irányítottan választ stratégiát.

Érti a jóllét fogalmát. Ismeri az ok-okozati összefüggéseket döntései egészségére gyakorolt hatásáról. Ismeri a döntés-előkészítés, döntés folyamatának elemeit. Hibás döntését felismeri. Döntésén segítséggel változtat.

Közvetlen – megtapasztalható – környezetére vonatkoztatva végzi az elemzést és az alkalmazást. Ismeri az egyes technológiai folyamatok végzése során felhasznált anyagok környezeti hatását. Ismeri az emberi tevékenység eredményeként kialakuló globális problémákat és a lokális felelősségre épülő tevékenységi lehetőségeket. Ismeri fogyasztási szokásainak egészségre és környezetre gyakorolt hatását.

A munkavégzés során figyel társaira, a környezetre, a terv szerinti haladásra. Probléma esetén segítséget kér. Ismeri a csapat feladatrendszerét. Változó szerepekben vállal feladatokat. Ismeri a csoportmunka kereteit, elfogadja a csoport döntéseit, a delegált feladatokat. Részfeladatait pontosan, felelősséggel végzi.

Ismeri az egyes foglalkozások jellemzőit, helyét a termelési, szolgáltatási rendszerekben.

Az 5–6. évfolyamon a technika és tervezés tantárgy alapóraszám: 68 óra.

A témakörök áttekintő táblázata 5. évfolyamon:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Modell- és makettépítés technológiai	3
Település – a település kialakulása, településtípusok	4
Építészet – forma és funkció, anyagok és szerkezetek	4
Közterek, közösségi terek, középületek	3 + 1
Közlekedés – közlekedés gyakor és ma	4 +1

Lakás, lakókörnyezet – a lakás jellemzői, lakástípusok, funkciók, helyiségek	4
Lakás, lakókörnyezet – funkciók, berendezések	4
Lakás karbantartása – a legfontosabb állagmegóvási, karbantartási munkák	3
Komplex modell- és makettkészítés	5
Összes óraszám:	34 + 2

Modell- és makettpítés technológiái		Óraszám: 3
Fogalmak: modell, makett, mérés, mérőeszköz, mérési pontosság, méretmegadás elemei és szabályai, vonalfajták, méretszám, méretarány, kicsinyítés, nagyítás, vetület, az elvégzett feladatokhoz kapcsolódó technológiák és szerszámok, eszközök megnevezése		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – A szabályok szükségességének belátása, a szabálykövető magatartás fejlesztése – A térszemlélet és az elvont gondolkodás fejlesztése – A tapasztalati úton történő információgyűjtés képességének fejlesztése – Ok-okozati összefüggések felismerése – A modellezés, makettpítés 	<ul style="list-style-type: none"> – Modellek és makettek megfigyelése megadott szempontok szerint, azonosságok, különbségek megfogalmazása, a modell-, illetve makettkészítés jelentőségének felismerése – A műszaki rajz szükségességének felismerése térbeli alakzatok, tárgyak és róluk készült műszaki rajzok, axonometrikus ábrák tanulmányozásán, elemzésén keresztül. A valóság és az ábra közötti kapcsolat, megfelelés azonosítása – Mérőeszközök használata, mérés milliméter 	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – megérti a munkatevékenység értékteremtő lényegét; – felismeri a környezeti tapasztalások, megfigyelések ok-okozati összefüggéseit; – felismeri az egyes műveletek baleseti veszélyeit; – elemi műszaki rajzi ismereteit alkalmazza a tervezés során;

<p>feladata, jelentősége</p> <ul style="list-style-type: none"> – A modell és a makett közötti különbségtétel – A mérés célja, fontossága – Mérőeszközök alkalmazása – Mérés milliméteres pontossággal – Műszaki ábrázolás alapismereteinek elsajátítása 	<p>pontossággal</p>	
<p>Továbblépés feltétele:</p>	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – megismeri a méretmegadás elemeit; – felismeri a méretarányos kicsinyítés, nagyítás feladatát, jelentőségét; 	
Település – a település kialakulása, településtípusok		Óraszám: 4
<p>Fogalmak: lakóhely, település, város, falu, mezőgazdaság, ipar, városiasodás, városodás, urbanizáció, ház (családi ház, sorház, toronyház, lakópark), kert, gazdasági épület, melléképület, lakás, udvar,</p>		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Ok-okozati összefüggések felismerése – Jellemző tulajdonságok és igények közötti összefüggések értelmezése 	<ul style="list-style-type: none"> – Információk gyűjtése a települések kialakulásáról, az egyes éghajlati viszonyok jellegzetes lakóépületeiről megadott szempontok szerint. Az információk rendszerezése, megosztása – Települmakett elkezdése közös döntések 	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ismeri a legfontosabb településfajtákat, azok jellemzőit; – összehasonlítja a különböző településtípusokhoz kötődő életformákat, azonosságokat, különbségeket

<ul style="list-style-type: none"> – Véleményformálás támogatása a természeti és a lakókörnyezet kapcsolatának felismeréséhez – Véleményformálás támogatása a technológiai fejlődés és a társadalmi gazdasági fejlődés kapcsolatának felismeréséhez – Információgyűjtési, -rendszerezési, -értelmezési képességek fejlesztése – A települések kialakulása – Különböző településtípusokhoz (város, falu) és életformákhoz (pl. gazdálkodás) kötődő lakó- és gazdasági épületek tanulmányozása, összehasonlítása 	<p>megfogalmazásával: a makett méretarányának meghatározása, a lakóövezet kijelölése, az utcahálózat megrajzolása, a telkek kiosztása, a lakóépületek jellegének meghatározása</p>	<p>fogalmaz meg;</p> <ul style="list-style-type: none"> – összehasonlítja a különböző életformákhoz kötődő lakó- és gazdasági épületeket; – ismereteket gyűjt a saját településéről; – elemzi a lakóépületek és a természeti környezet közötti kapcsolatot; – átlátja a lakóház tervezésének szempontjait – alaprajz, tájolás, épület alakja; – lakóépületet tervez megadott szempontok és méretarány alapján; – lakóépület-makettet épít egyszerű geometrikus testek felhasználásával.
<p>Továbblépés feltétele:</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – jártasságot szerez a gyakorlati problémamegoldás feltételeinek és lépéseinek meghatározásában. 	
<p>Építészet – forma és funkció, anyagok és szerkezetek</p>		<p>Óraszám: 4</p>
<p>Fogalmak: építészet, épület, építmény, alapozás, vízszigetelés, hőszigetelés, tájolás, természetes (szoláris) energia, passzív napenergia, benapozottság, árnyékolás, kő, fa, föld, agyag, vályog, téglá, pala, cserép, beton, vasbeton, üveg,</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>

<ul style="list-style-type: none"> – Ok-okozati összefüggések felismerése – Jellemző tulajdonságok és igények közötti összefüggések értelmezése – Véleményformálás támogatása a természeti és a lakókörnyezet kapcsolatának felismeréséhez – A munkatevékenység értékteremtő lényegének értelmezése – Az adott kor technikai fejlettsége és az alkalmazott anyagok, technológiák közötti összefüggések felismerése – A társadalmi munkamegosztás lényegének, az egyes foglalkoztatási ágazatok jelentőségének értelmezése – Az egyes tájegységek jellegzetességei – lakó-, gazdasági és középületek alakja, elrendezése –, a használt anyagok és építési technológiák közötti kapcsolatok feltárása, elemzése 	<ul style="list-style-type: none"> – Információk gyűjtése az egyes történelmi korok, tájegységek jellemző épületeiről, a felhasznált anyagokról, technológiákról. Az információk rendszerezése, megosztása – Látogatás egy építkezésen vagy film megtekintése egy építkezésről. Megfigyelési szempontok szerinti adatgyűjtés, megbeszélés 	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – azonosítja a lakóház részeit – alap, tartószerkezet, falazat, nyílászárók, homlokzat, tető; – ismereteket gyűjt a régi korok épületeiről, építőanyagairól, a hagyományos népi építészet épületeiről, építőanyagairól; – információkat gyűjt építőanyagokról, építőipari szakmákról;
--	---	--

Továblépés feltétele:	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére: <ul style="list-style-type: none"> – jártasságot szerez a gyakorlati problémamegoldás feltételeinek és lépéseinek meghatározásában; – anyagválasztásnál elemzi a megismert anyagok jellemzőit a felhasználhatóság szempontja szerint. 	
Közterek, közösségi terek, középületek		Óraszám: 3+1
Fogalmak: középület, közintézmény, közösségi épület, szolgáltatás,		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Együttműködési készségek fejlesztése munkatevékenységek tervezése és végzése során – Ok-okozati összefüggések felismerése – Jellemző tulajdonságok és igények közötti összefüggések értelmezése – Az elvont gondolkodás fejlesztése – Digitális alkalmazások használatával információk, adatok rendezése, értelmezése – A település arculatát alakító tényezők tanulmányozása – Az emberek mindennapos tevékenysége (munka, háztartás, szabadidő) és a településtípusok 	<ul style="list-style-type: none"> – Tanulmányi séta az iskola közvetlen környezetében, a település arculatát alakító tényezők tanulmányozása. Megfigyelési szempontok szerinti adatgyűjtés, közös megbeszélés – A bejárt terület helyszínrajzának összevetése a személyes tapasztalatokkal 	A témakör tanulása eredményeként a tanuló: <ul style="list-style-type: none"> – megnevezi a településeken található legfontosabb középületeket, közintézményeket; – egy adott terület helyszínrajzát értelmezi, összeveti a valósággal, például nyomtatott, interneten elérhető térképek, fényképek alapján;

(épületek, építmények, szabad területek és infrastruktúrák) közötti kapcsolatok feltárása		
Tovább lépés feltétele:	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére: jártasságot szerez a gyakorlati problémamegoldás feltételeinek és lépéseinek meghatározásában.	
Közlekedés – közlekedés egykor és ma		Óraszám: 4+1
Fogalmak: jármű, közlekedési rendszer, közlekedésbiztonság		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Együttműködési készségek fejlesztése munkatevékenységek tervezése és végzése során – Ok-okozati összefüggések felismerése – Információgyűjtési, -rendszerezési, -értelmezési képességek fejlesztése – Az adott kor technikai fejlettsége és az alkalmazott anyagok, technológiák közötti összefüggések felismerése – Szabálykövető magatartás fejlesztése – A városi és a közúti közlekedés rendszereinek megismerése 	<ul style="list-style-type: none"> – A tanulók közlekedési szokásainak (iskolába járás) feltérképezése, az adatok elemzése – A település közlekedési infrastruktúrájának tanulmányozása – Irányított információgyűjtés a közlekedés fejlődéséről, a legfontosabb találmányokról, jelentős feltalálókról, különös tekintettel a magyar vonatkozásokra. Információk megosztása 	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – felismeri a közlekedési hálózatok szerepét, fontosságát a települések kialakulásában, fejlődésében, a település lakóinak életminőségében.

Tovább lépés feltétele:	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére: <ul style="list-style-type: none"> – jártasságot szerez a gyakorlati problémamegoldás feltételeinek és lépéseinek meghatározásában. 	
Lakás, lakókörnyezet – a lakás jellemzői, lakástípusok, funkciók, helyiségek		Óraszám: 4
Fogalmak: alaprajz, helyszínrajz, tájolás, fizikai jellemzők, egyéni és közösségi terek, háztartási és higiénés terület, közlekedők, tárolók, szabad terület		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Ok-okozati összefüggések felismerése – Jellemző tulajdonságok és igények közötti összefüggések értelmezése – Az elvont gondolkodás fejlesztése – Digitális alkalmazások használatával információk, adatok rendezése, értelmezése – Digitális technológiák alkalmazása a tervezésben – A lakás kialakítása (építése) és a külső hatások elleni védelem összefüggésének felismerése (feladat – anyag – technológia) – A lakás fizikai adottságai és a benne folyó tevékenységek 	<ul style="list-style-type: none"> – Saját lakás leírása szóban – elbeszélés utáni rajzolás – Ismert épület bejárása új megfigyelési szempontok meghatározásával, vázlatkészítés – Lakásalaprajzok tanulmányozása megadott szempontok szerint, azonosságok megfogalmazása, szükségszerűségek felismerése 	A témakör tanulása eredményeként a tanuló: <ul style="list-style-type: none"> – alaprajzok tanulmányozása során megismeri a lakás jellemző helyiségeit, azok funkcióját, egymással való kapcsolatát.

<p>közötti kapcsolat felismerése, elemzése</p> <ul style="list-style-type: none"> - Épület, lakás alaprajzának értelmezése és összevetése a valósággal - A lakásalaprajz jellemzői - A lakás helyiségeinek csoportosítása 		
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> - jártasságot szerez a gyakorlati problémamegoldás feltételeinek és lépéseinek meghatározásában. 	
<p>Lakás, lakókörnyezet – funkciók, berendezések</p>		<p>Óraszám: 4</p>
<p>Fogalmak: funkció, esztétika, stílus, ízlés, harmónia, színek szerepe, ergonómia, design, téralakítás eszközei, helykihasználás, nyugalmi területek, közlekedőutak, bútorok helyigénye, kényelmi és tároló bútorok, bútorválasztás szempontjai, egészségkárosító helyzetek, statikus, dinamikus terhelés</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Döntéshozatal során ismeretek alkalmazása, véleményformálás, konszenzusra jutás - Ízlés formálása - Egészségtudatos magatartás igényének erősítése - A lakás berendezésének jellemzői - Az egyes lakóterületek 	<ul style="list-style-type: none"> - Katalógus, folyóiratok, prospektusok, internetes anyagok képei alapján berendezett lakások, lakásrészek elemzése meghatározott szempontok szerint - Információk gyűjtése, megosztása a bútorok történetéről, a világítás, a színek, az anyagok és minták, a tárgyak és díszek lakberendezésben betöltött szerepéről 	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a társakkal együttműködve megtervezi a lakás berendezését; - felismeri a lakás alaprajza és a lakás berendezhetősége közötti kapcsolatot; - ismeri a lakás helyiségeinek jellemző bútorait; - információkat gyűjt a bútorok történetéről; - ismeri az ergonómiai, esztétikai szempontokat a bútorok kiválasztása, elhelyezése során;

<p>funkcióinak kialakítása a megfelelő berendezéssel</p> <ul style="list-style-type: none"> – A különböző helyiségek jellemző bútorzatai, a lakótér feladata, a bútorzat és a tevékenységek közötti kapcsolat felismerése – A berendezés stílusa és az egyéni ízlés közötti kapcsolat elemzése – Bútor történet – A bútorok kiválasztásának, elhelyezésének szempontjai 		<ul style="list-style-type: none"> – felismeri a lakás berendezése és a lakók eltérő igényei, szokásai közötti kapcsolatot;
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – jártasságot szerez a gyakorlati problémamegoldás feltételeinek és lépéseinek meghatározásában; 	
<p>Lakás karbantartása – a legfontosabb állagmegóvási, karbantartási munkák</p>		<p>Óraszám: 3</p>
<p>Fogalmak: állagmegóvás, karbantartás, mázolás, festés, tapétázás, burkolás, takarítás, tisztítószerek, környezetvédelem, tudatos fogyasztói magatartás, fenntarthatóság</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> – Az ember személyes felelősségének felismerése a környezet alakításában – Tevékenységek, beavatkozások következményének mérlegelése 	<ul style="list-style-type: none"> – Információk gyűjtése, megosztása a lakásban előforduló legfontosabb állagmegóvási, karbantartási munkákról – Állagmegóvási, karbantartási munkák végzése a helyi 	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – tevékenysége során tapasztalatokat szerez a háztartás műszaki jellegű rendszereinek felépítéséről, működéséről.

<ul style="list-style-type: none"> – Digitális alkalmazások használatával információk gyűjtése, rendszerezése – Szabálykövető, kooperatív magatartás alkalmazása a munkavégzés során – Munkatevékenység értékteremtő lényegének, felelőségének értelmezése – A környezet- és egészségtudatos cselekvés fejlesztése – Információk gyűjtése a lakásban előforduló legfontosabb állagmegóvási, karbantartási munkákról – Szagtalanítás, védekezés a kártevők ellen 	<p>lehetőségek szerint, például: bútorok megjavítása, festése; folttisztítási gyakorlat környezetbarát anyagokkal, ruházat, lakástextíliák gondozása stb.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Különböző háztartási vegyszerek címkéinek tanulmányozása a felhasználás, tárolás, balesetveszély szempontjai szerint – Baleseti források azonosítása, megtörtént balesetek elemzése, elsősegélynyújtási szabályok megbeszélése 	
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – tevékenységének tervezésénél és értékelésénél figyelembe veszi a környezeti szempontokat. 	
Komplex modell- és makettkészítés		Óraszám: 5
<p>Fogalmak: az elvégzett feladatokhoz kapcsolódó technológiák és szerszámok, eszközök megnevezése</p>		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények

<ul style="list-style-type: none"> – A tanult ismeretek alkalmazása, mélyítése – Együttműködési készségek fejlesztése a munkatevékenységek tervezése és végzése során – Önismeret, társas kompetenciák, munkakultúra fejlesztése – Kreativitás fejlesztése – Különböző épületek vagy településrészlet modellezése helyszínrajzok, fényképek alapján 	<ul style="list-style-type: none"> – A tanult ismeretek, műveletek alkalmazása valós igényt szolgáló, tárgyalkotó tevékenység során – A tanulók választása alapján elkészülhet egy híres épület, esetleg egy településrészlet makettje a rendelkezésre álló anyagok minél kreatívabb felhasználásával, vagy a lakáshoz, lakókörnyezethez kapcsolódó tárgy, lehetőség szerint újrahasznosított anyagokból 	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – az órai munkák során tapasztalatot szerez a felhasznált anyagokról, például természetes és mesterséges faanyagok, műanyagok, fémek, papírok, textilek, képlékeny anyagok; – terveit szóban, rajzban megosztja; – a terv mentén lépésenkénti külső ellenőrzéssel halad alkotótevékenységében; – a szerszámokat és eszközöket tanári útmutatás segítségével használja; – a munkavégzési szabályokat betartja; – felismeri az egyes műveletek balesetveszélyeit, a védőeszközök használatának szükségességét; – csoportmunkában, feladata szerint dolgozik, a szabályokat betartatja, betartja; – a csoportban feladata szerint tevékenykedik, segítséget kér, segítséget ad; – felismeri az elkészült produktum tervtől való eltéréseinek ok-okozati összefüggéseit.
<p>Továbblépés feltétele:</p>	<p>Önálló alkotás elkészítése.</p>	

Technika és tervezés

A technika és tervezés tantárgy a problémamegoldó gondolkodást, a saját tapasztalás útján történő ismeretszerzést helyezi a középpontba, melynek eszköze a tanórákon megvalósuló kreatív tervező és alkotó munka, a hagyományos kézműves és a legmodernebb digitális technológiák felhasználásával. A tantervben kiemelt szerepet kap a tanulni tudás, az alkalmazás, a problémamegoldáson alapuló alkotás. Ezt szolgálják a kínált tevékenységek, a nevelés, a kompetenciafejlesztés és a műveltségterület leírt rendszere, az egyes elemek arányos megjelenítése.

A technika és tervezés tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A kommunikációs kompetenciák: A tantárgy tanulása során a tanuló elképzeléseit, terveit megoszthatja társaival, véleményét ütközteti, a különbségek tisztázásával konszenzusra jut. A tanórákon a csoportban végzett feladatmegoldás során a tanulónak együttműködési készségeit fejlesztve lehetősége nyílik építő jellegű párbeszédre. Kiemelt jelentőségű a szaknyelv használata, a szakkifejezések helyes és szakszerű alkalmazása. Ezzel párhuzamosan – a tananyag jellegéből adódóan – a tanuló vizuális kommunikációs kompetenciái is fejlődnek. Megtanul rajz, ábra, műszaki leírás alapján építeni, tárgyakat kivitelezni, terveit rajzban bemutatni, szóban fogalmazni, előadni. A tantárgy technikatörténeti ismeretei hozzájárulnak a régi korok – esetleg tájegységenként eltérő – elnevezéseinek megismeréséhez és elsajátításához, amin keresztül bemutatható a gyakorlati tevékenységhez kapcsolódó nyelvhasználat gazdagsága, árnyaltsága és a tájnyelvi értékek.

A digitális kompetenciák: A tantárgy olyan értékrendet közvetít, melynek szerves része a környezet folyamatos észlelése, az információhoz jutás, az információk értékelése, beépülése a hétköznapi életbe. A tanuló elsajátítja az alapvető technikákat ahhoz, hogy az információ hitelességét és megbízhatóságát értékelni tudja. A technika és tervezés a különböző tevékenységek, munkafolyamatok, technológiák algoritmizálásával támogatja a digitális tervezői kompetenciákat, hozzájárul a rendszerszintű gondolkodáshoz. A tantárgy tanítása során kiemelt fontosságú a vizuális szemléltetés, és speciális lehetőségeket nyújt a különféle digitális tervezőprogramok felhasználása számára.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A technika és tervezés a természettudományos tantárgyak – környezetismeret, természettudomány 5–6. évfolyam – előkészítésében, valamint azok bevezetését követően a tanult ismeretek szintetizálásában és gyakorlati

alkalmazásában tölt be fontos szerepet. A célok eléréséhez széles körű, differenciált tevékenységrendszer alkalmaz, mellyel megalapozza a tanulók természettudományos és műszaki műveltségét, segíti a mindennapi életben felmerülő problémák megoldását. A tanuló az anyaghasználat, az eszközök, a technológiák fejlődésének követésével, a változások hatásainak elemzésével értékeli környezete állapotát, életvitelét.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tantárgy változatos tevékenységeken keresztül ad lehetőséget a praktikus feladatmegoldó képesség fejlesztésére, valamint a kedvelt, sikerélményt nyújtó tevékenységi területek azonosítására, ezzel segítve a tanuló pályaválasztási döntését is. A tanuló a másokkal közösen végzett csoportos gyakorlati alkotótevékenységek révén szerez tapasztalatot a csoporttagokkal tervezett együttműködés kialakításának lehetőségeiről és a csoporton belüli vezetői, illetve végrehajtói szerepekről.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A tanulóban az iskolai tevékenysége során erősödik a cselekvő tudatosság, amely hozzájárul a munkára vonatkozó igényességhez, az életvitel aktív alakításához, fejlesztéséhez. A kreatív alkotás készségei tekintetében fejlesztési lehetőséget biztosít a különböző tárgyak és működőképes eszközök tanulói tervezése. Az emberek mindennapi életet átalakító jelentős technikai találmányok történetének és emberi életre gyakorolt hatásának megismerése hozzájárul a kulturális tudatosság fejlesztéséhez.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A tantárgyi keretekben végzett tevékenységek elősegítik, hogy a tanulók számára olyan munkavállalói és vállalkozói készségek fejlesztésére nyíljon lehetőség, mint a tervezés, szervezés, irányítás, tapasztalatok értékelése, kockázatfelmérés és kockázatvállalás, az egyéni és csapatmunkában történő munkavégzés, felelősségvállalás. Ezek a készségek alapvető alkalmazkodási lehetőséget biztosítanak a szakmák gyorsan változó világában történő eligazodáshoz. A tevékenységek során szerzett munkatapasztalat hozzájárul a pályaválasztási önismeret, a továbbtanulási és a szakmaválasztási célok kirajzolódásához, valamint az élethosszig tartó tanulás mint szükségszerűség és érték felismerésének megalapozásához.

A tantárgy sajátossága, hogy a tanórai tevékenység gyakorlatközpontú; kiemelkedő jellemzője, hogy a tanulási folyamatban központi szerepet kap az ismereteken túlmutató tudásalkalmazás, ezért az értékelés elsősorban az alkotó folyamatra, a munkavégzési szokásokra, az elkészült produktumra irányul, és jelentős szerepet kap benne az elért sikerek, eredmények kiemelése, a pozitív megerősítés.

A tantárgy tanulása és tanítása során célszerű alkalmazni azokat a közismereti tárgyak tanulása során elsajátított ismereteket, amelyek segíthetnek a mindennapi életben felmerülő problémák megoldásában. Olyan cselekvőképesség kialakítása a cél, amelynek mozgatója a felelősségérzet és az elköteleződés, alapja pedig a megfelelő autonómia és nyitottság, megoldási komplexitás.

A tantárgy struktúrájában rugalmas, elsősorban cselekvésre épít és tanulócentrikus. A megszerzhető tudás alkalmazható, s ezzel lehetővé teszi a mindennapi életben használható és hasznos készségek kialakítását és a munka világában való alkalmazását.

A technika és tervezés tantárgy tanterve négy modult kínál, melyekből az iskola kiválaszthatja és a helyi tantervébe illesztheti a sajátosságaihoz illő, a tanulók érdeklődésének leginkább megfelelő tantervi tartalmakat tartalmazó modul tantárgyat.

MODUL „A”: Épített környezet – tárgyalkotás technológiai

A technika és tervezés tantárgy A: **Épített környezet – tárgyalkotás technológiai** modul középpontjában az embert körülvevő mesterséges környezet, az épített tér áll. Ezt a modult azok az iskolák is eredményesen alkalmazhatják, ahol nem áll rendelkezésre technika szaktanterem, mert egyszerű szerszámokkal, a legváltozatosabb anyagokból teljesíthetőek a kerettantervben meghatározott modellezési és makettépítési feladatok.

A modul tanulásának-tanításának célja, hogy az embert körülvevő szűkebb lakókörnyezet – település, lakás, lakóépület – kialakításával, használatával kapcsolatos alapvető ismeretek közvetítésén keresztül kialakítsa a tanulóban az egészségtudatos életvitel-vezetés igényét.

Az ismeretek nem önálló tananyagként jelennek meg, hanem az adott feladat elvégzéséhez szükséges információként, vagyis az ismeretszerzés és -alkalmazás szinte egy időben történik, ami elősegíti annak rögzülését. A legtöbb feladat csoportmunkában végezhető el, így a tanulók a

gyakorlatban tapasztalhatják meg a munkamegosztás jelentőségét, az egyénenként, kis csoportokban végzett munka összehadódó értékét, az együttműködés jelentőségét, az értékteremtés, az alkotás örömét, a munka megbecsülését. Ezek együttesen szolgálják a teljes nevelési folyamatot átható, munkára, életpálya-építésre, együttműködésre és kölcsönös tiszteletadásra nevelés megvalósítását, az önismeret, a társas kultúra fejlesztését.

A modul alkalmazása során lehetőség van projektmunkára, a story line módszer alkalmazására, az egyéni ötletek megvalósítására, a kreativitás fejlesztésére. Ez tág teret enged a differenciálásnak, és megteremti a lehetőséget, hogy minden tanuló érdeklődésének és képességeinek megfelelően válasszon magának szerepet, feladatot a csoportban.

A különböző modellezési, makettépítési feladatok során a legváltozatosabb anyagok és technológiák használhatók, az anyagok újrahasznosításától egészen a 3D-s nyomtatás alkalmazásáig. A különböző anyagok tulajdonságainak irányítással, egyszerűbb anyagvizsgálati módszerekkel történő megismerése után a tanulók a céljaiknak megfelelően választhatnak a rendelkezésre álló anyagokból.

A tanuló a tanórán tevékenységét megtervezi, terveit megosztja. Alkotótevékenységét az előzetes tervek mentén folytatja.

Tevékenysége során célszerűen kiválasztja és rendeltetésszerűen használja a szükséges szerszámokat, eszközöket. Balesetmentesen dolgozik, a munkaterületen rendet tart. Munkavégzéskor szabálykövető, kooperatív magatartás jellemzi, melynek jelentőségét felismeri a munka biztonságának, eredményességének vonatkozásában. Társaival együttműködve, feladatmegosztás szerint tevékenykedik.

Az elkészült produktumot a tervhez viszonyítva értékeli. Értékként tekint alkotására, a létrehozott produktumra.

A tanórai tevékenység fejleszti a technológiai-problémamegoldó gondolkodást. Célja, hogy a tanuló érdeklődjön és szerezzen tapasztalatokat szűkebb és tágabb lakókörnyezetéről és annak változtatásairól. Ismerje fel és alkosson véleményt az emberi tevékenységek építő és romboló hatásairól.

Ugyancsak célként szolgál, hogy a tanuló gyűjtsön információt a régi korok építészetéről, a jelenkor építészeti irányairól, a népi építészet, ezen belül a saját tájegységének jellegzetességéről, a saját településének történetéről. A hagyományok megismerése során legyen nyitott az értékek felfedezésére, értse azok jövőt meghatározó szerepét.

A technológiai fejlődés vívmányait gazdaságossági, környezet- és egészségtudatos szempontok szerint elemezze, alkalmazza. Ismerje fel az ember személyes felelősségét a környezet alakításában. Lokális tevékenységében jelenjen meg a globális felelősség érzése.

A modul ismeretanyaga hozzájárul ahhoz, hogy a későbbiekben a tanuló fogyasztói döntéseit, magatartását, életvitelét környezet- és egészségtudatos ismeretei, attitűdjei irányítsák.

Felismeri az egyes munkatevékenységek értékét a társadalom boldogulásában, a hétköznapi biztonságában. A családellátó és megélhetést biztosító foglalkozások elsajátításának lehetőségeiről tájékozott a modul szerinti területen.

Az 5–6. évfolyamon a technika és tervezés tantárgy alapóraszámja: 68 óra.

A témakörök áttekintő táblázata 6. évfolyamon:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Modell- és makettépítés technológiái	3
Település – a település kialakulása, településtípusok	4
Építészet – forma és funkció, anyagok és szerkezetek	4
Közterek, közösségi terek, középületek	2 +1
Közlekedés – közlekedés egykor és ma	5
Lakás, lakókörnyezet – a lakás jellemzői, lakástípusok, funkciók, helyiségek	4 + 1
Lakás, lakókörnyezet – funkciók, berendezések	4
Lakás karbantartása – a legfontosabb állagmegóvási, karbantartási munkák	3
Komplex modell- és makettkészítés	5
Összes óraszám:	34+2

Modell- és makettépítés technológiái**Óraszám: 3**

Fogalmak: modell, makett, mérés, mérőeszköz, mérési pontosság, méretmegadás elemei és szabályai, vonalfajták, méretszám, méretarány, kicsinyítés, nagyítás, vetület, az elvégzett feladatokhoz kapcsolódó technológiák és szerszámok, eszközök megnevezése

**Fejlesztési feladatok,
ismeretek****Tevékenységek****Tanulási eredmények**

- A szabályok szükségességének belátása, a szabálykövető magatartás fejlesztése
- A térszemlélet és az elvont gondolkodás fejlesztése
- A tapasztalati úton történő információgyűjtés képességének fejlesztése
- Ok-okozati összefüggések felismerése
- A modellezés, makettépítés feladata, jelentősége
- A modell és a makett közötti különbségtétel

- Modellek és makettek megfigyelése megadott szempontok szerint, azonosságok, különbségek megfogalmazása, a modell-, illetve makettkészítés jelentőségének felismerése
- A műszaki rajz szükségességének felismerése térbeli alakzatok, tárgyak és róluk készült műszaki rajzok, axonometrikus ábrák tanulmányozásán, elemzésén keresztül. A valóság és az ábra közötti kapcsolat, megfelelés azonosítása
- Mérőeszközök használata, mérés milliméter pontossággal
- Műszaki rajzok értelmezése, a műszaki ábrázolás jelképeinek, szabályainak megismerése,

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megismeri a méretmegadás elemeit;
- felismeri a méretarányos kicsinyítés, nagyítás feladatát, jelentőségét;
- ismeri a vetületi ábrázolást;
- irányítással, egyszerűbb anyagvizsgálati módszerekkel információkat szerez a modellezés során felhasznált anyagok tulajdonságairól, például természetes és mesterséges faanyagok, műanyagok, fémek, papírok, textilek, képlékeny anyagok.

<ul style="list-style-type: none"> – A mérés célja, fontossága – Mérőeszközök alkalmazása – Mérés milliméteres pontossággal – Műszaki ábrázolás alapismereteinek elsajátítása – Méretmegadás elemei, szabályai – Vetületi ábrázolás, méretarány alkalmazása, a méretarányos kicsinyítés, nagyítás jelentősége – Rajzolvasási gyakorlatok. A valóság és az ábra összefüggéseinek felismerése – A modellezéshez felhasználható anyagok (például papír, fa, műanyag, fém, textil, agyag vagy egyéb képlékeny anyag) tulajdonságainak megismerése egyszerűbb anyagvizsgálati módszerekkel (szemrevételezés, próba, összehasonlítás, mérés alapján) – Különböző profilok, szerkezetek építése, terhelési próba végzése – Az anyagok megmunkálásához, alakításához, szereléséhez szükséges technológiák, szerszámok megismerése, célszerű, balesetmentes használatuk 	<p>azonosítása</p> <ul style="list-style-type: none"> – Vetületi ábra, egyszerű műszaki rajz készítése szabadkézzel, majd szerkesztéssel geometrikus testekről – A modellezéshez, makettépítéshez felhasználható anyagok néhány tulajdonságának megismerése egyszerűbb anyagvizsgálati módszerekkel – A rendelkezésre álló szerszámok és a velük végezhető műveletek megismerése, gyakorlása – Azonos anyagú, különböző profilú rudak terheléspróbája – Térbeli szerkezetek, tornyok építése rudakból, stabilitásuk, terhelhetőségük vizsgálata 	
--	--	--

elsajátítása		
Tovább lépés feltétele:	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére: <ul style="list-style-type: none"> – felismeri a környezeti tapasztalások, megfigyelések ok-okozati összefüggéseit; – felismeri az egyes műveletek baleseti veszélyeit; – elemi műszaki rajzi ismereteit alkalmazza a tervezés során; – alkalmazza a vetületi ábrázolást. 	
Település – a település kialakulása, településtípusok		Óraszám: 4
Fogalmak: lakóhely, település, város, falu, mezőgazdaság, ipar, városiasodás, városodás, urbanizáció, ház (családi ház, sorház, toronyház, lakópark), kert, gazdasági épület, melléképület, lakás, udvar, alaprajz, homlokzat, tető, nyílászárók, az építkezés menete		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Ok-okozati összefüggések felismerése – Jellemző tulajdonságok és igények közötti összefüggések értelmezése – Véleményformálás támogatása a természeti és a lakókörnyezet kapcsolatának felismeréséhez – Véleményformálás támogatása a technológiai fejlődés és a társadalmi gazdasági fejlődés kapcsolatának felismeréséhez – Információgyűjtési, -rendszerezési, - 	<ul style="list-style-type: none"> – Információk gyűjtése a települések kialakulásáról, az egyes éghajlati viszonyok jellegzetes lakóépületeiről megadott szempontok szerint. Az információk rendszerezése, megosztása – Lakóépület-makett készítése egyéni munkában a közös döntéseknek megfelelően – A település régen és ma – a lakóhely egy tere, része változásainak nyomon követése – A mi falunk, városunk: útikalauz készítése 	A témakör tanulása eredményeként a tanuló: <ul style="list-style-type: none"> – ismeri a legfontosabb településfajtákat, azok jellemzőit; – összehasonlítja a különböző településtípusokhoz kötődő életformákat, azonosságokat, különbségeket fogalmaz meg; – összehasonlítja a különböző életformákhoz kötődő lakó- és gazdasági épületeket; – ismereteket gyűjt a saját településéről; – elemzi a lakóépületek és a természeti környezet közötti kapcsolatot; – átlátja a lakóház tervezésének szempontjait – alaprajz, tájolás, épület alakja;

<p>értelmezési képességek fejlesztése</p> <ul style="list-style-type: none"> – A települések kialakulása – Különböző településtípusokhoz (város, falu) és életformákhoz (pl. gazdálkodás) kötődő lakó- és gazdasági épületek tanulmányozása, összehasonlítása – A lakóépületek és a természeti környezet kapcsolatának elemzése – Információk gyűjtése a saját településről, annak történetéről – Lakóépületek típusai – Lakóépület-makett készítése egyszerű geometrikus testekből 		<ul style="list-style-type: none"> – lakóépületet tervez megadott szempontok és méretarány alapján; – lakóépület-makettet épít egyszerű geometrikus testek felhasználásával.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – jártasságot szerez a gyakorlati problémamegoldás feltételeinek és lépéseinek meghatározásában. 	
<p>Építészet – forma és funkció, anyagok és szerkezetek</p>		<p>Óraszám: 4</p>
<p>Fogalmak: építészet, épület, építmény, alapozás, vízszigetelés, hőszigetelés, tájolás, természetes (szoláris) energia, passzív napenergia, benapozottság, árnyékolás, kő, fa, föld, agyag, vályog, téglá, pala, cserép, beton, vasbeton, üveg, kötőanyag, teherhordó szerkezet, mennyezet, tetőszerkezet, panel</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> – Az adott kor technikai fejlettsége és az alkalmazott anyagok, 	<ul style="list-style-type: none"> – Információk gyűjtése az egyes történelmi korok, tájegységek jellemző épületeiről, a felhasznált 	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – azonosítja a lakóház részeit – alap, tartószerkezet, falazat, nyílászárók, homlokzat, tető;

<p>technológiák közötti összefüggések felismerése</p> <ul style="list-style-type: none"> – A társadalmi munkamegosztás lényegének, az egyes foglalkoztatási ágazatok jelentőségének értelmezése – Építményekre ható hatások és az építményekkel kapcsolatos követelmények elemzése, összehasonlítása – Régi korok jellemző épületeinek, a hagyományos népi építészet építményeinek, építőanyagainak tanulmányozása, elemzése – Az egyes tájegységek jellegzetességei – lakó-, gazdasági és középületek alakja, elrendezése –, a használt anyagok és építési technológiák közötti kapcsolatok feltárása, elemzése – A modern kor építésze – iparosított technológia, vasbeton szerkezetek, építőipari gépek – Az építészet építőanyagainak, építőipari foglalkozások tanulmányozása, elemzése – Az építőanyagok és építési technológiák, építőipari foglalkozások közötti kapcsolatok 	<p>anyagokról, technológiákról. Az információk rendszerezése, megosztása</p> <ul style="list-style-type: none"> – Látogatás egy építkezésen vagy film megtekintése egy építkezésről. Megfigyelési szempontok szerinti adatgyűjtés, megbeszélés – Információgyűjtés a végzett tevékenységekhez kötődő szakmákról, tanulási utakról – A lakóházmakett környezetének megtervezése és kialakítása 	<ul style="list-style-type: none"> – ismereteket gyűjt a régi korok épületeiről, építőanyagairól, a hagyományos népi építészet épületeiről, építőanyagairól; – információkat gyűjt építőanyagokról, építőipari szakmákról; – megtervezi a lakóépület közvetlen környezetét – kert, gazdasági épületek; – modellezi a lakóépületek környezetét.
---	--	--

<p>feltárása, elemzése</p> <ul style="list-style-type: none"> - A lakóépület-makett közvetlen környezetének kialakítása 		
<p>Továbblépés feltétele:</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> - jártasságot szerez a gyakorlati problémamegoldás feltételeinek és lépéseinek meghatározásában; - anyagválasztásnál elemzi a megismert anyagok jellemzőit a felhasználhatóság szempontja szerint. 	
<p>Közterek, közösségi terek, középületek</p>		<p>Óraszám: 2 + 1</p>
<p>Fogalmak: középület, közintézmény, közösségi épület, szolgáltatás, helyszínrajz</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> - A település arculatát alakító tényezők tanulmányozása - Az emberek mindennapos tevékenysége (munka, háztartás, szabadidő) és a településtípusok (épületek, építmények, szabad területek és infrastruktúrák) közötti kapcsolatok feltárása - Különböző közösségi épületek feladata. Helyszínrajzok tanulmányozása, elemzése - Adott terület helyszínrajzának értelmezése és összevetése a 	<ul style="list-style-type: none"> - Tanulmányi séta az iskola közvetlen környezetében, a település arculatát alakító tényezők tanulmányozása. Megfigyelési szempontok szerinti adatgyűjtés, közös megbeszélés - A bejárt terület helyszínrajzának összevetése a személyes tapasztalatokkal 	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> - megnevezi a településeken található legfontosabb középületeket, közintézményeket; - egy adott terület helyszínrajzát értelmezi, összeveti a valósággal, például nyomtatott, interneten elérhető térképek, fényképek alapján;

valósággal		
Továbblépés feltétele:	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – jártasságot szerez a gyakorlati problémamegoldás feltételeinek és lépéseinek meghatározásában. 	
Közlekedés – közlekedés egykor és ma		Óraszám: 5
Fogalmak: jármű, navigáció, közlekedési rendszer, közlekedésbiztonság		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Együttműködési készségek fejlesztése munkatevékenységek tervezése és végzése során – Ok-okozati összefüggések felismerése – Információgyűjtési, -rendszerezési, -értelmezési képességek fejlesztése – Az adott kor technikai fejlettsége és az alkalmazott anyagok, technológiák közötti összefüggések felismerése – Szabálykövető magatartás fejlesztése – A városi és a közúti közlekedés rendszereinek megismerése – A vízi és a légi közlekedés – A közlekedés fejlődése, találmányok és feltalálók a közlekedéstörténetben 	<ul style="list-style-type: none"> – A tanulók közlekedési szokásainak (iskolába járás) feltérképezése, az adatok elemzése – A település közlekedési infrastruktúrájának tanulmányozása – Irányított információgyűjtés a közlekedés fejlődéséről, a legfontosabb találmányokról, jelentős feltalálókról, különös tekintettel a magyar vonatkozásokra. Információk megosztása – A településmakett úthálózatának befejezése, a közlekedés jelzőrendszereivel való kiegészítése – például útburkolati jelek, közlekedési táblák, jelzőlámpák, gyalogos-átkelőhelyek, parkolók 	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – felismeri a közlekedési hálózatok szerepét, fontosságát a települések kialakulásában, fejlődésében, a település lakóinak életminőségében.

<ul style="list-style-type: none"> – információgyűjtés, -rendszerzés – Gyalogos közlekedés helye, alkalmazkodás a közlekedési szituációkhoz – Közlekedésbiztonsági ismeretek – A közlekedéssel kapcsolatos foglalkozások, szakmák – A közlekedés infrastruktúrájának modellezése a településmaketten 		
Tovább lépés feltétele:	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére: <ul style="list-style-type: none"> – jártasságot szerez a gyakorlati problémamegoldás feltételeinek és lépéseinek meghatározásában. 	
Lakás, lakókörnyezet – a lakás jellemzői, lakástípusok, funkciók, helyiségek		Óraszám: 4 + 1
Fogalmak: alaprajz, helyszínrajz, tájolás, fizikai jellemzők, egyéni és közösségi terek, háztartási és higiénés terület, közlekedők, tárolók, szabad terület		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Ok-okozati összefüggések felismerése – Jellemző tulajdonságok és igények közötti összefüggések értelmezése – Az elvont gondolkodás fejlesztése – Digitális alkalmazások használatával információk, adatok rendezése, értelmezése – Digitális technológiák alkalmazása a tervezésben 	<ul style="list-style-type: none"> – Saját lakás leírása szóban – elbeszélés utáni rajzolás – Ismert épület bejárása új megfigyelési szempontok meghatározásával, vázlatkészítés – Lakásalaprajzok tanulmányozása megadott szempontok szerint, azonosságok megfogalmazása, szükségszerűségek felismerése – A megbeszélte szempontok szerint lakásalaprajz tervezése, lehetőleg digitális alkalmazás segítségével 	A témakör tanulása eredményeként a tanuló: <ul style="list-style-type: none"> – lakásalaprajzot tervez – akár tervezőprogram segítségével – megadott létszámú család számára; – berendezett lakásmakettet készít; – alaprajzok tanulmányozása során megismeri a lakás jellemző helyiségeit, azok funkcióját, egymással való kapcsolatát.

<ul style="list-style-type: none"> - A lakás kialakítása (építése) és a külső hatások elleni védelem összefüggésének felismerése (feladat – anyag – technológia) - A lakás fizikai adottságai és a benne folyó tevékenységek közötti kapcsolat felismerése, elemzése - Épület, lakás alaprajzának értelmezése és összevetése a valósággal - A lakásalaprajz jellemzői - A lakás helyiségeinek csoportosítása - A helyiségek egymással való kapcsolatának elemzése - A lakás beosztásának, az egyes helyiségek egymással való kapcsolatának jelentősége, szerepe - Lakásalaprajz tervezése, lakásmakett készítése 	<ul style="list-style-type: none"> - A lakástervek elemzése, megvitatása, lakásmakett készítése 	
Tovább lépés feltétele:	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére: <ul style="list-style-type: none"> - jártasságot szerez a gyakorlati problémamegoldás feltételeinek és lépéseinek meghatározásában. 	
Lakás, lakókörnyezet – funkciók, berendezések		Óraszám: 4
Fogalmak: funkció, esztétika, stílus, ízlés, harmónia, színek szerepe, ergonómia, design, téralakítás eszközei, helykihasználás, nyugalmi területek, közlekedőutak, bútorok helyigénye, kényelmi és tároló bútorok, bútorválasztás szempontjai, egészségkárosító helyzetek, statikus, dinamikus terhelés		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények

<ul style="list-style-type: none"> – Ok-okozati összefüggések felismerése – Igények és jellemző tulajdonságok közötti összefüggések értelmezése – Egyéni tulajdonságok és igények közötti kapcsolat feltárása – Digitális alkalmazások használatával információk gyűjtése, rendszerezése – Digitális technológiák alkalmazása a tervezésben – Önismeret és együttműködési készségek fejlesztése munkatevékenységek tervezése és végzése során – Döntéshozatal során ismeretek alkalmazása, véleményformálás, konszenzusra jutás – Ízlés formálása – Egészségtudatos magatartás igényének erősítése – A lakás berendezésének jellemzői – Az egyes lakóterületek funkcióinak kialakítása a megfelelő berendezéssel – A különböző helyiségek jellemző bútorzatai, a lakótér feladata, a bútorzat és a tevékenységek közötti 	<ul style="list-style-type: none"> – Katalógus, folyóiratok, prospektusok, internetes anyagok képei alapján berendezett lakások, lakásrészek elemzése meghatározott szempontok szerint – Információk gyűjtése, megosztása a bútorok történetéről, a világítás, a színek, az anyagok és minták, a tárgyak és díszek lakberendezésben betöltött szerepéről – A lakásmakett vagy egy választott helyiség berendezésének megtervezése lehetőség szerint 3D-s lakberendező program segítségével. A berendezés modellezése – Konyhaterv készítése lehetőség szerint digitális alkalmazással, figyelembe véve a kialakítás, berendezés higiéniai, munkaszervezési, ergonómiai szempontjait – Munkaműveletek, tárgyak, eszközök elemzése ergonómiai szempontból, a helyes munkavégzés, a helyes ülés gyakorlása 	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a társakkal együttműködve megtervezi a lakás berendezését; – felismeri a lakás alaprajza és a lakás berendezhetősége közötti kapcsolatot; – ismeri a lakás helyiségeinek jellemző bútorait; – információkat gyűjt a bútorok történetéről; – ismeri az ergonómiai, esztétikai szempontokat a bútorok kiválasztása, elhelyezése során; – felismeri a lakás berendezése és a lakók eltérő igényei, szokásai közötti kapcsolatot; – ismeri a világítás, a színek, az anyagok és minták, a tárgyak és díszek szerepét a lakberendezésben; – információkat gyűjt a régi magyar konyhák berendezéseiről, eszközeiről; – ismeri a modern konyhával szemben támasztott követelményeket; – a konyhatervezés során használja a kialakítás, berendezés higiéniai, munkaszervezési, ergonómiai szempontjait.
--	--	---

<p>kapcsolat felismerése</p> <ul style="list-style-type: none"> – A berendezés stílusa és az egyéni ízlés közötti kapcsolat elemzése – Bútor történet – A bútorok kiválasztásának, elhelyezésének szempontjai – A berendezés szerepe a téralakításban – A lakberendezés modellezése – A munkavégzés ergonómiája – A helyes munkavégzés szükségességének felismertetése – A leggyakoribb egészségkárosító helyzetek és azok elkerülése – A konyha ergonomikus berendezése – Konyhatervak készítése 		
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – jártasságot szerez a gyakorlati problémamegoldás feltételeinek és lépéseinek meghatározásában; – terveit a műszaki kommunikáció alkalmazásával, esetleg rajzoló- vagy tervezőprogram segítségével készíti el és osztja meg. 	
<p>Lakás karbantartása – a legfontosabb állagmegóvási, karbantartási munkák</p>		<p>Óraszám: 3</p>
<p>Fogalmak: állagmegóvás, karbantartás, mázolás, festés, tapétázás, burkolás, takarítás, tisztítószer, környezetvédelem, tudatos fogyasztói magatartás, fenntarthatóság</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>

<ul style="list-style-type: none"> – Az ember személyes felelősségének felismerése a környezet alakításában – Tevékenységek, beavatkozások következményének mérlegelése – Digitális alkalmazások használatával információk gyűjtése, rendszerezése – Szabálykövető, kooperatív magatartás alkalmazása a munkavégzés során – Munkatevékenység értékteremtő lényegének, felelősségének értelmezése – A környezet- és egészségtudatos cselekvés fejlesztése – Információk gyűjtése a lakásban előforduló legfontosabb állagmegóvási, karbantartási munkákról – Szagtalanítás, védekezés a kártevők ellen – Környezetbarát anyagok és eljárások alkalmazása a tevékenység során – A hagyományos tisztítószeres és eljárások alkalmazása és a környezetvédelem összefüggéseinek felismertetése – A laikus által végezhető munkák 	<ul style="list-style-type: none"> – Információk gyűjtése, megosztása a lakásban előforduló legfontosabb állagmegóvási, karbantartási munkákról – Különböző háztartási vegyszerek címkéinek tanulmányozása a felhasználás, tárolás, balesetveszély szempontjai szerint – Baleseti források azonosítása, megtörtént balesetek elemzése, elsősegélynyújtási szabályok megbeszélése – Információgyűjtés a végzett tevékenységekhez kötődő szakmákról, tanulási utakról. A tanulók szerepjáték formájában bemutathatják egymásnak az egyes foglalkozások jellemző feladatait 	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – tevékenysége során tapasztalatokat szerez a háztartás műszaki jellegű rendszereinek felépítéséről, működéséről.
--	--	--

<p>határai, annak felismerése, hogy nagyobb munkálatokhoz szakembert kell hívni</p> <ul style="list-style-type: none"> - A tevékenységgel érintett foglalkozások, szakmák 		
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tevékenységének tervezésénél és értékelésénél figyelembe veszi a környezeti szempontokat. 	
<p>Komplex modell- és makettkészítés</p>		<p>Óraszám: 5</p>
<p>Fogalmak: az elvégzett feladatokhoz kapcsolódó technológiák és szerszámok, eszközök megnevezése</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> - A tanult ismeretek alkalmazása, mélyítése - Együttműködési készségek fejlesztése a munkatevékenységek tervezése és végzése során - Önismeret, társas kompetenciák, munkakultúra fejlesztése - Kreativitás fejlesztése - Különböző épületek vagy településrészlet modellezése helyszínrajzok, fényképek alapján - Komplex modell tervezése és kivitelezése egyéni választás alapján csoportmunkában 	<ul style="list-style-type: none"> - A tanult ismeretek, műveletek alkalmazása valós igényt szolgáló, tárgyalkotó tevékenység során - A tanulók választása alapján elkészülhet egy híres épület, esetleg egy településrészlet makettje a rendelkezésre álló anyagok minél kreatívabb felhasználásával, vagy a lakáshoz, lakókörnyezethez kapcsolódó tárgy, lehetőség szerint újrahasznosított anyagokból 	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> - az órai munkák során tapasztalatot szerez a felhasznált anyagokról, például természetes és mesterséges faanyagok, műanyagok, fémek, papírok, textilek, képlékeny anyagok; - terveit szóban, rajzban megosztja; - a terv mentén lépésenkénti külső ellenőrzéssel halad alkotótevékenységében; - a szerszámokat és eszközöket tanári útmutatás segítségével használja; - a munkavégzési szabályokat betartja; - felismeri az egyes műveletek balesetveszélyeit, a védőeszközök használatának szükségességét; - csoportmunkában, feladata szerint dolgozik, a

		<p>szabályokat betartatja, betartja;</p> <ul style="list-style-type: none"> – a csoportban feladata szerint tevékenykedik, segítséget kér, segítséget ad; – felismeri az elkészült produktum tervtől való eltéréseinek ok-okozati összefüggéseit.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – jártasságot szerez a gyakorlati problémamegoldás feltételeinek és lépéseinek meghatározásában; – terveit a műszaki kommunikáció alkalmazásával, esetleg rajzoló- vagy tervezőprogram segítségével készíti el és osztja meg; – megéri a munkatevékenység értékteremtő lényegét. 	

Technika és tervezés

7. évfolyam

A nevelési-oktatási szakaszban a tanulási folyamat középpontjában a település és lakás legfontosabb technikai rendszerei, a közművek, a közszolgáltatások és a településeket összekötő közlekedési rendszerek állnak. A 7. évfolyamon a család által használt összetettebb műszaki rendszerek, közművek, közszolgáltatások összefoglalásával befejeződik, teljessé válik a lakás, a lakókörnyezet megismerése.

A korszerű, egészséges lakás és lakókörnyezet témakör áttekinti a lakás legfontosabb, életminőséget, komfortérzetet befolyásoló tényezőit. A lakóház használata, a lakók szokásai és az energiafelhasználás közötti összefüggések elemzése rámutat a környezettudatosság fontosságára, hozzájárul az egészséges életvitel, a tudatos fogyasztói magatartás igényének kialakításához. Az egészséges település témakör felismerteti az épített tér és a természeti környezet közötti összhang megteremtésének szükségességét a fenntarthatóság érdekében. A célzott önálló információgyűjtés a digitális eszközök széles körű használatát feltételezi. A komplex modellezési feladat, a jövő városának elkészítése a modul során elsajátított ismeretek, készségek kreatív alkalmazását teszi lehetővé.

Ebben a nevelési-oktatási szakaszban a tanuló önállóan szerez információt megfigyelés, vizsgálat, adatgyűjtés útján. Környezeti, fenntarthatósági szempontokat is mérlegelve, céljainak megfelelően választ a rendelkezésre álló anyagokból. Tevékenységét önállóan vagy társakkal együttműködve tervezi, terveit a műszaki kommunikáció alkalmazásával osztja meg.

A terv szerinti lépések megtartásával, önellenőrzéssel halad alkotótevékenységében. Alkalmazza a forma és funkció összefüggéseit, önállóan választ szerszámot, eszközt. Az ismert szerszámokat és eszközöket önállóan használja, az újakat tanári útmutatással.

Részt vesz a munkavégzési szabályok megalkotásában, betartja azokat. Felméri és tervezi a tevékenység munkavédelmi szabályait. Csoportmunkánál részt vesz a döntéshozatalban, és a döntésnek megfelelően tevékenykedik. Önismeretére építve vállal feladatokat, szem előtt tartva a csapat eredményességét. Alkalmazkodik a változó munkafeladatokhoz, szerepeltvárásokhoz. Vezetőként tudatosan vezeti a csoport döntési folyamatát. Alkalmazza a döntés-előkészítés, döntéshozatal eljárásait. Hibás döntéseit változtat. Az egyes részfeladatokat rendszerszinten szemléli. Megérti az egyén felelősségét a közös értékteremtésben.

Érti és értékeli a globális változásokat érintő lehetséges megoldások és az emberi tevékenység szerepét, jelentőségét. Tevékenységének tervezésénél és értékelésénél figyelembe veszi a környezeti szempontokat. Felismeri a technológiai fejlődés és a társadalmi, gazdasági fejlődés kapcsolatát. A probléma megoldása során önállóan vagy társakkal együtt fogalmaz meg megoldási alternatívákat. Komplex szempontrendszer mentén választ stratégiát. Optimalizál.

Döntéseit tudatosság, holisztikus szemlélet jellemzi. Felismeri a személyes cselekvés jelentőségét a globális problémák megoldásában. Egészség- és környezettudatosan dönt és tevékenykedik.

Érti a társadalmi munkamegosztás lényegét. A fizikai és digitális környezetből információt gyűjt a számára vonzó foglalkozások alkalmassági és képesítési feltételeiről, keresi a vállalozási lehetőségeket, a jövedelmezőséget és a jellemző tanulási utakat. A lehetséges továbbtanulási útvonalakkal kapcsolatban segítséggel rövid és középtávú terveket fogalmaz meg.

A 7. évfolyamon a technika és tervezés tantárgy alapóraszám: 34 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
A települések közműellátása, a legfontosabb közművek, közszolgáltatások	6
Korszerű, egészséges lakás és lakókörnyezet	8
Az egészséges település	6
Közlekedés, közlekedési rendszerek	6 + 2
Komplex modellezési feladat	8
Összes óraszám:	34 + 2

A települések közműellátása, a legfontosabb közművek, közszolgáltatások		Óraszám: 6
Fogalmak: közmű, közszolgáltatás, építési engedély, összközműves épület, elektromos hálózat, vízvezeték-hálózat, szennyvíz, csatorna, gázvezeték, távfűtés, szemétszállítás, szelektív hulladékgyűjtés		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – A rendszerszemlélet fejlesztése – Ok-okozati összefüggések felismerése – Információgyűjtési technikák fejlesztése, például interjú formájában – Célzott információszerzés, a kapott adatok értelmezése, feldolgozása – A települések legfontosabb közművei, közszolgáltatásai – elektromos hálózat, vízvezeték, szennyvízelvezetés, csatorna, gázvezeték, távfűtés, szemétszállítás – Épület közműveinek tanulmányozása, elemzése – A közművek megléte és a település élete, a lakóház használata közötti 	<ul style="list-style-type: none"> – Információgyűjtés és -megosztás megadott szempontok szerint a vízellátás, csatornázás, fűtés, villamosítás, gázellátás, szemétszállítás témában – Információk gyűjtése a saját település, lakás közműveiről, közszolgáltatásairól – Véleményformálás a közművek megléte és a település élete, a lakóház használata közötti összefüggésekről – Táblázatok, grafikonok elemzésén keresztül információk gyűjtése a lakások közműellátottságáról, számítások végzése a szolgáltatások áráról – Az iskola adottságai szerint látogatás egy közműtelepen vagy a témakörhöz kapcsolódó film megtekintése 	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – célzottan szerez információt megfigyelés, vizsgálat, adatgyűjtés útján, és a kapott adatokat értékeli, rendszerezi, elemzi; – holisztikus szemlélettel rendelkezik, az összefüggések megértésére törekszik; – az egyes részfeladatokat rendszerszinten szemléli; – felismeri a technikai fejlődés és a társadalmi, gazdasági fejlődés kapcsolatát; – egészség- és környezettudatosan dönt és tevékenykedik; – tisztában van a saját, a családi és a társadalmi erőforrásokkal és az azokkal való hatékony és tudatos gazdálkodás módjaival; – érti a társadalmi munkamegosztás lényegét, az egyes foglalkoztatási ágazatok jelentőségét.

<p>összefüggések felismerése, megfogalmazása</p> <ul style="list-style-type: none"> – Információk gyűjtése a saját település, lakás közműveiről, közszolgáltatásairól 		
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – önállóan szerez információt megfigyelés, vizsgálat, adatgyűjtés útján; azonosítja a települések legfontosabb közműveit, közszolgáltatásait 	
<p>Korszerű, egészséges lakás és lakókörnyezet</p>		<p>Óraszám: 8</p>
<p>Fogalmak: komfortérzet, ivóvíz, levegő páratartalma, fogyasztásmérő, biztosíték, életvédelmi relé, fázis, nulla, védőföldelés, fűtés, klíma, környezettudatosság, tudatos fogyasztói magatartás, fenntarthatóság</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> – Egészségtudatosság – Tudatos fogyasztói magatartás – A lakás életminőséget, komfortérzetet befolyásoló tényezői – vízminőség, hőmérséklet, levegő páratartalma – A rossz szigetelés káros hatásai – Információk és tapasztalatok gyűjtése a háztartás műszaki 	<ul style="list-style-type: none"> – Információk gyűjtése és megosztása az egészséges lakókörnyezetről – Táblázatok, grafikonok elemzésén keresztül az ember számára optimális környezet meghatározása – Az épületek legfontosabb közműveinek áttekintése – elektromos hálózat, vízellátó rendszer, fűtési rendszer, légtechnika – folyamatábrák segítségével – Tapasztalatok gyűjtése a környezetben található 	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – célzottan szerez információkat a tevékenységekhez, feladatokhoz kapcsolódó műszaki útmutatókból, használati leírásokból; – holisztikus szemlélettel rendelkezik, az összefüggések megértésére törekszik; – döntéseit tudatosság jellemzi, alternatívákat mérlegel; – érti és értékeli a globális változásokat érintő lehetséges megoldások és az emberi tevékenység szerepét, jelentőségét; – felismeri a technikai fejlődés és a társadalmi, gazdasági

<p>jellegű rendszereinek felépítéséről, működéséről – elektromos hálózat, vízvezeték-hálózat, fűtés, klimatizálás</p> <ul style="list-style-type: none"> – A lakás elektromos hálózatának részei, biztonsági és életvédelmi berendezések, megoldások – Követelmények a fűtőberendezésekkel, fűtési rendszerekkel szemben, szabályozhatóság, egészségvédelem – A klíma fogalma, az egészséges levegő, hőérzet, komfortérzet – A relatív páratartalom fontossága, az alacsony vagy magas relatív páratartalom egészségkárosító hatásai – A lakóház használata, a lakók szokásai és az energiafelhasználás közötti összefüggések elemzése, a környezettudatosság fontossága 	<p>épületgépészeti rendszerekről, például az iskolaépület új szempontú bejárása és feltérképezése során</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ökológiai lábnyom számítása valamelyik digitális alkalmazás segítségével, a kapott értékek véleményezése – Ötletek, javaslatok gyűjtése az elektromosenergia-fogyasztás, a vízfogyasztás, a fűtési és más hőenergia-felhasználás takarékosági lehetőségeiről, a hulladék keletkezését mérséklő fogyasztási, életmódbeli szokásokról – Költségszámítások végzése a megtakarításokkal kapcsolatban 	<p>fejlődés kapcsolatát;</p> <ul style="list-style-type: none"> – felismeri a személyes cselekvés jelentőségét a globális problémák megoldásában; – felismeri saját felelősségét életvezetése megtervezésében és megszervezésében, tudatosan gazdálkodik a rendelkezésre álló anyagi és nem anyagi erőforrásokkal; – rendszerszinten végzi az elemzést és az alkalmazást; – tisztában van a saját, a családi és a társadalmi erőforrásokkal és az azokkal való hatékony és tudatos gazdálkodás módjaival; – egészség- és környezettudatosan dönt és tevékenykedik; – érti a társadalmi munkamegosztás lényegét, az egyes foglalkoztatási ágazatok jelentőségét; – ismeri a témakörhöz kapcsolódó foglalkozások jellemzőit, ezekkel kapcsolatban megfogalmazza saját preferenciáit.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – célzottan szerez információkat a tevékenységekhez, feladatokhoz kapcsolódó műszaki útmutatókból, használati leírásokból; 	

	<ul style="list-style-type: none"> – holisztikus szemlélettel rendelkeznek, az összefüggések megértésére törekszenek; – döntéseiket tudatosság jellemzi, alternatívákat mérlegelnek; – értik és értékelik a globális változásokat érintő lehetséges megoldásokat és az emberi tevékenység szerepét, jelentőségét; – felismerik a technikai fejlődés és a társadalmi, gazdasági fejlődés kapcsolatát; – felismerik a személyes cselekvés jelentőségét a globális problémák megoldásában; – felismerik saját felelősségüket életvezetésük megtervezésében és megszervezésében, tudatosan gazdálkodnak a rendelkezésre álló anyagi és nem anyagi erőforrásokkal; – rendszerszinten végzik az elemzést és az alkalmazást; – tisztában vannak a saját, a családi és a társadalmi erőforrásokkal és az azokkal való hatékony és tudatos gazdálkodás módjaival; – egészség- és környezettudatosan döntenek és tevékenykednek; – értik a társadalmi munkamegosztás lényegét, az egyes foglalkoztatási ágazatok jelentőségét; – ismerik a témakörhöz kapcsolódó foglalkozások jellemzőit, ezekkel kapcsolatban megfogalmazzák saját preferenciáikat.
--	--

Az egészséges település

Óraszám: 6

Fogalmak: légszennyezés, környezetszennyezés, tervszerű városépítés, városrehabilitáció, funkcionista építészet, organikus építészet, tájépítészet

Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Ok-okozati összefüggések felismerése – Rendszerszemlélet fejlesztése – Fenntarthatóság fogalmának mélyítése – Digitális alkalmazások használatával információk, 	<ul style="list-style-type: none"> – Információgyűjtés a településformák fejlődéséről, a különböző országok, illetve kontinensek jellemző településeiről, híres építészeteiről, különös tekintettel a magyar vonatkozásokra. Az információk rendszerezése, megosztása – Egy adott település, településrészlet 	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – önállóan szerez információt megfigyelés, vizsgálat, adatgyűjtés útján; – terveit a műszaki kommunikáció alkalmazásával, esetleg rajzoló- vagy tervezőprogram segítségével készíti el és osztja meg; – tevékenységének tervezésénél és értékelésénél figyelembe

<p>adatok rendezése, értelmezése</p> <ul style="list-style-type: none"> – Digitális technológiák alkalmazása a tervezésben – Az ember személyes felelősségének felismerése a környezet alakításában – A városok kialakulásának és fejlődésének okai és szükségessége, a város fogalmának mélyítése – A különböző környezetszennyeződések hatása az épített környezetre és a településen élők életminőségére – Az épített környezet alakításának szempontjai, a zöld területek szerepe, környezetvédelem – Az épített tér és a természeti környezet közötti összhang szükségességének felismertetése – A funkcionalista és az organikus építészet főbb jegyeinek megismertetése, összehasonlítása – Információk gyűjtése különleges épületekről, híres építészekről, különös tekintettel a magyar 	<p>változásának, fejlődésének nyomon követése térképek, fényképek segítségével, következtetések megfogalmazása az ott élők életformájára, életminőségére vonatkozóan</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az egészséges, élhető település kritériumainak összegyűjtése, megfogalmazása – Információk gyűjtése a települések környezetszennyezését okozó tényezőkről, esettanulmányok alapján – Séta a településen. A település vagy településrész részletes, elemző megfigyelése az építészeti stílusok, zöld környezet szempontjából – Egy kijelölt területhez kapcsolódó településfejlesztési kérdések megvitatása – A XXI. század településeivel szembeni követelmények megfogalmazása, pozitív példák, építészeti megoldások keresése, megosztása – Parktervezés, az intézmény lehetősége szerint – zöld terület kialakítása, gondozása 	<p>vesz környezeti szempontokat;</p> <ul style="list-style-type: none"> – szempontokat határoz meg a környezeti állapot felméréséhez, bizonyos eltéréseket számszerűsít; – felsorolja az egészséges, élhető település kritériumait; – elemzi a különböző településtípusokhoz kötődő életformákat, felismeri a törvényszerűségeket; – elemzi az épített környezet és az életvitel összefüggéseit; – összehasonlítja a hagyományos és a modern építőanyagokat; – feltárja az építőanyagok és építési technológiák, építőipari foglalkozások közötti kapcsolatokat; – megnevezi a településeken található legfontosabb középületeket, közintézményeket és azok szerepét a településen lakók életében; – régi térképek, fényképek alapján nyomon követi egy adott terület változásait; – gyűjtött dokumentumok alapján megismeri a települése történetét.
--	---	--

<p>vonatkozásokra</p> <ul style="list-style-type: none"> – Követelmények a XXI. század településeivel szemben – Pozitív példák, építészeti megoldások gyűjtése – Parktervezés 		
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – tisztában van a saját, a családi és a társadalmi erőforrásokkal és az azokkal való hatékony és tudatos gazdálkodás módjaival; – egészség- és környezettudatosan dönt és tevékenykedik; – érti a társadalmi munkamegosztás lényegét, az egyes foglalkoztatási ágazatok jelentőségét; – ismeri a témakörhöz kapcsolódó foglalkozások jellemzőit, ezekkel kapcsolatban megfogalmazza saját preferenciáit. 	
<p>Közlekedés, közlekedési rendszerek</p>		<p>Óraszám: 6</p>
<p>Fogalmak: tömegközlekedés, közút, kerékpárút, híd, aluljáró, felüljáró</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> – Ok-okozati összefüggések felismerése – Rendszerszemlélet fejlesztése – Fenntarthatóság fogalmának mélyítése – Digitális alkalmazások használatával információk, adatok rendezése, értelmezése – Közlekedés a településen, a települések között 	<ul style="list-style-type: none"> – Információk gyűjtése, megosztása a saját település, lakókörnyezet úthálózatáról, tömegközlekedéséről, annak az ott élők életmódjára gyakorolt hatásáról – Információk szerzése, képek gyűjtése a személy- és teherszállítás történetéről, a közlekedési infrastruktúra fejlődéséről – Statisztikai adatok, táblázatok, diagramok elemzése alapján véleményformálás a közlekedési hálózatok szerepéről, a személy- és teherszállítás jelentőségéről 	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – önállóan szerez információt megfigyelés, vizsgálat, adatgyűjtés útján; – tevékenységét önállóan vagy társakkal együttműködve tervezi; – terveit a műszaki kommunikáció alkalmazásával osztja meg; – a terv szerinti lépések megtartásával, önellenőrzéssel halad alkotótevékenységében;

<ul style="list-style-type: none"> – Közösségi közlekedés – A közlekedés infrastruktúrája – Információk gyűjtése környezetbarát megoldásokra a közlekedésben – Híd- vagy felüljárómodell építése 	<ul style="list-style-type: none"> – Tájékozódás a közlekedési eszközök által okozott, a környezetet terhelő, illetve az egészséget károsító hatásokról esettanulmányokon keresztül – Példák gyűjtése, bemutatása környezetbarát, biztonságos megoldásokra a közlekedésben – Híd- vagy felüljárómodell építése önálló tervek alapján. Az elkészült modellek vizsgálata terhelési próbával 	<ul style="list-style-type: none"> – a megismert szerszámokat és eszközöket önállóan, az újakat tanári útmutatással használja; – részt vesz a munkavégzési szabályok megalkotásában, betartja azokat; – terv szerint tevékenykedik, probléma esetén észszerű kockázatokat felvállal; – csoportmunkában feladatot vállal, részt vesz a döntéshozatalban, és a döntésnek megfelelően tevékenykedik; – a csoportban feladata szerint tevékenykedik, tudását megosztja; – alkalmazkodik a változó munkafeladatokhoz, szerepeltvárásokhoz; vezetőként tudatosan vezeti a csoport döntési folyamatát; – problémamegoldás során önállóan vagy társakkal együtt fogalmaz meg megoldási alternatívákat; – alkalmazza a döntés-előkészítés, döntéshozatal eljárásait, hibás döntéseiben változtat; – adott szempontok mentén értékeli saját és mások munkáját; – a használatbavétel során, az eltéréseket kiindulópontként alkalmazva javaslatot tesz produktuma továbbfejlesztésére; – tevékenységének tervezésénél és értékelésénél figyelembe vesz környezeti szempontokat; – szempontokat határoz meg a környezeti állapot felméréséhez, bizonyos eltéréseket számszerűsít; – átlátja a közlekedési hálózatok szerepét, fontosságát a település lakóinak életminőségében.
--	--	--

<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – megérti az egyén felelősségét a közös értékteremtésben; – felméri és tervezi a tevékenység munkavédelmi szabályait; – alkalmazza a forma és funkció összefüggéseit, önállóan választ szerszámot, eszközt; – önismeretére építve vállal feladatokat, szem előtt tartva a csapat eredményességét; – környezeti, fenntarthatósági szempontokat is mérlegelve, céljainak megfelelően választ a rendelkezésre álló anyagokból; – az egyes részfeladatokat rendszerszinten szemléli; – komplex szempontrendszer mentén választ stratégiát, optimalizál; – holisztikus szemlélettel rendelkezik, az összefüggések megértésére törekszik; – döntéseit tudatosság jellemzi, alternatívákat mérlegel; – érti és értékeli a globális változásokat érintő lehetséges megoldások és az emberi tevékenység szerepét, jelentőségét; – felismeri a technikai fejlődés és a társadalmi, gazdasági fejlődés kapcsolatát; – felismeri a személyes cselekvés jelentőségét a globális problémák megoldásában; – felismeri saját felelősségét életvezetése megtervezésében és megszervezésében, tudatosan gazdálkodik a rendelkezésre álló anyagi és nem anyagi erőforrásokkal; – rendszerszinten végzi az elemzést és az alkalmazást; – tisztában van a saját, a családi és a társadalmi erőforrásokkal és az azokkal való hatékony és tudatos gazdálkodás módjaival; – egészség- és környezettudatosan dönt és tevékenykedik; – érti a társadalmi munkamegosztás lényegét, az egyes foglalkoztatási ágazatok jelentőségét; – ismeri a témakörhöz kapcsolódó foglalkozások jellemzőit, ezekkel kapcsolatban megfogalmazza saját preferenciáit. 	
<p>Komplex modellezési feladat</p>	<p>Óraszám: 8</p>	
<p>Fogalmak: az elvégzett feladatokhoz kapcsolódó technológiák és szerszámok, eszközök megnevezése</p>		

Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Az eddig tanult ismeretek mélyítése, alkalmazása – Kreativitás fejlesztése – „A jövő városa” – komplex modellezési feladat egyéni tervek alapján projekt munkában 	<ul style="list-style-type: none"> – A „Jövő városának” elkészítése projekt munkában, akár a storyline módszer alkalmazásával. Modellezni lehet az épületeket, a város infrastruktúráját, energiaellátását. A kivitelezés során alkalmazni lehet a legkorszerűbb technológiákat (például lézervágó, 3D nyomtató), amennyiben ezek az iskolában rendelkezésre állnak – Kutatás a városok és a közlekedés várható fejlődési irányáról, az emberek élet- és munkakörülményeinek változásáról. A szerzett információk felhasználása a tervezési folyamatban – Alkotótevékenység a tervek mentén. Az elkészült modell értékelése, a tervektől való eltérés vizsgálata 	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – önállóan szerez információt megfigyelés, vizsgálat, adatgyűjtés útján; – tevékenységét önállóan vagy társakkal együttműködve tervezi; – terveit a műszaki kommunikáció alkalmazásával, esetleg rajzoló- vagy tervezőprogram segítségével készíti el és osztja meg; – a terv szerinti lépések megtartásával, önellenőrzéssel halad alkotótevékenységében; – anyagválasztásnál elemzi a megismert anyagok jellemzőit a felhasználhatóság szempontja szerint; – a megismert szerszámokat és eszközöket önállóan, az újakat tanári útmutatással használja; – részt vesz a munkavégzési szabályok megalkotásában, betartja azokat; – terv szerint tevékenykedik, probléma esetén észszerű kockázatokat felvállal; – csoport munkában feladatot vállal, részt vesz a döntéshozatalban, és a döntésnek megfelelően tevékenykedik; – a csoportban feladata szerint tevékenykedik, tudását megosztja;

		<ul style="list-style-type: none"> – alkalmazkodik a változó munkafeladatokhoz, szerepeltvárásokhoz; vezetőként tudatosan vezeti a csoport döntési folyamatát; – problémamegoldás során önállóan vagy társakkal együtt fogalmaz meg megoldási alternatívákat; – alkalmazza a döntés-előkészítés, döntéshozatal eljárásait, hibás döntéseit változtat; – adott szempontok mentén értékeli saját és mások munkáját; – a használatbavétel során, az eltéréseket kiindulópontként alkalmazva javaslatot tesz produktuma továbbfejlesztésére; – tevékenységének tervezésénél és értékelésénél figyelembe vesz környezeti szempontokat; – szempontokat határoz meg a környezeti állapot felméréséhez, bizonyos eltéréseket számszerűsít.
<p>Továbblépés feltétele:</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – jártasságot szerez a gyakorlati problémamegoldás feltételeinek és lépéseinek meghatározásában; – megérti az egyén felelősségét a közös értékteremtésben; – felméri és tervezi a tevékenység munkavédelmi szabályait; – alkalmazza a forma és funkció összefüggéseit, önállóan választ szerszámot, eszközt; – önismeretére építve vállal feladatokat, szem előtt tartva a csapat eredményességét; – környezeti, fenntarthatósági szempontokat is mérlegelve, céljainak megfelelően választ a rendelkezésre álló anyagokból; – az egyes részfeladatokat rendszerszinten szemléli; – komplex szempontrendszer mentén választ stratégiát, optimalizál; – holisztikus szemlélettel rendelkezik, az összefüggések megértésére törekszik; – döntéseit tudatosság jellemzi, alternatívákat mérlegel; 	

	– érti és értékeli a globális változásokat érintő lehetséges megoldások és az emberi tevékenység szerepét, jelentőségét;– felismeri a technikai fejlődés és a társadalmi, gazdasági fejlődés kapcsolatát;– felismeri a személyes cselekvés jelentőségét a globális problémák megoldásában;– felismeri saját felelősségét életvezetése megtervezésében és megszervezésében, tudatosan gazdálkodik a rendelkezésre álló anyagi és nem anyagi erőforrásokkal;– rendszerszinten végzi az elemzést és az alkalmazást;– tisztában van a saját, a családi és a társadalmi erőforrásokkal és az azokkal való hatékony és tudatos gazdálkodás módjaival;– egészség- és környezettudatosan dönt és tevékenykedik;– érti a társadalmi munkamegosztás lényegét, az egyes foglalkoztatási ágazatok jelentőségét;– ismeri a témakörhöz kapcsolódó foglalkozások jellemzőit, ezekkel kapcsolatban megfogalmazza saját preferenciáit.

BIOLÓGIA

7. évfolyam

A biológia helye a természettudományos nevelésben

A biológia tanulása-tanítása továbbviszi a korábbi években elkezdett fogalmi fejlődés folyamatát, elmélyíti és rendszerezi a kulcsfogalmak köré szervezett elméleti tudást. Eszközöket ad a tanulók kezébe, amelyekkel a körülöttük lévő élővilágot tanulmányozhatják, meggyőzi őket az így szerzett tudás megbízhatóságáról. A tanulók önmagukat mint biológiai lényt is vizsgálják, a sejtektől a szervrendszereken át a szervezet egészéig felépítve az emberi testről és szellemi, lélektani működéséről alkotott képüket. A tanulók képet kapnak a biológia kulcsfogalmairól, alapvető elméleteiről, de lehetőségük van az érdeklődésüknek megfelelő, elmélyültebb vizsgálódásra is, ami utat nyit az élettudományok és a hozzájuk kapcsolódó életpályák felé. Ezt szolgálhatja egy-egy részterület pl. projektalapú vizsgálata az iskolai laboratórium eszközeivel, a tanulók lakóhelyi és természeti környezetének felfedezésével.

Fogalmi fejlődés, elmélet-gyakorlat viszonya

A kulcsfogalmak és elméletek fejlesztése a tapasztalati alapoktól a tudományos igényű értelmezésekig fokozatosan és differenciáltan történhet. Egy-egy bonyolultnak tűnő fogalom bevezethető az említés, ismerkedés szintjén, de a következő tanulási kör lehetőséget ad a tanulóknak az újabb elemek beépítésére vagy akár a fogalmi váltásra is. A műveltségi jellegű tudás esetében a tanulók a saját szavaikkal is hűen visszaadhatják a fogalmak jelentését, de a szakértői jellegű, továbbtanulást előkészítő tudás megkívánja a definíciók és tudományos elnevezések használatát. Az aktív tanulási módszerek alkalmazása több időt igényel, de a tanulók így azokat a vizsgálati és gondolkodási műveleteket is gyakorolhatják, amelyeknek az iskolán kívül a mindennapi életben is hasznát vehetik.

A tanulás-tanítás fejlesztési céljai és módszerei

A tanult ismereteket a tanulók olyan gondolkodási sémákba illeszthetik, mint pl. a törzsfajlás, az egyedfejlesztés, a felépítés és működés, az alkalmazkodás vagy az egyensúly. A gondolkodás fejlesztése magában foglalja a biológiai szerveződési szintek elemzését, a részekre bontás és egységben látás képességét, a változások és folyamatok azonosítását, a rendszer és környezete közötti kapcsolatok feltárását. A biológia jó lehetőséget ad a problémamegoldó gondolkodás fejlesztésére is, amiben egyszerre lehet jelen az elemzés, az alkalmazás és az alkotás készsége. A kutatási készségeket a tudományosan vizsgálható problémák felismerése, a kutatási kérdés megfogalmazása, a hipotézisalkotás, a kísérlettervezés és -kivitelezés, az eredmények rögzítése és értelmezése fejlesztheti. Ezek a készségek a mindennapi életben is alkalmazhatóak, így a természettudományos műveltség részét is képezik. Az értékek és attitűdök formálásának fontos eszköze a kritikai gondolkodás, a több szempontú megközelítések alkalmazása. A természeti környezet védelme számos ponton kerül ellentétbe a rövid távon nyereséges, de önpusztító gazdálkodás hasznélvezőinek igényeivel. Természet és gazdálkodás összhangja vezethet a fenntartható életminőséghez. Az egészségnevelés sem hatékony csupán az elméleti megfontolásokra építve, szükség van az egészség értéként való kezelésére és az ennek megfelelő életvezetés kialakítására.

A hatékony tanulás interakciókra épül, ezért a kommunikáció és együttműködés fejlesztését is be kell illeszteni a tanulás-tanítás folyamatába. Ezt a rendszeres tanuló-tanuló, tanuló-tanár interakciók biztosíthatják. A meglévő tudás felszínre hozása és megosztása a tanórákon kívül a virtuális közösségekben, osztálytermi alkalmazásokban is történhet. A csoportos tanulási helyzetek fejleszthetik az együttműködési készségeket, erősíthetik a felelősség vállalásának képességét. A digitális készségek fejlesztését a biológiai vizsgálatokban alkalmazható mérő és adatbázis jellegű alkalmazások segíthetik, de a mobiltelefonnal történő fotózás vagy videózás is hasznos lehet. Ebben a tanulási környezetben a tanár szerepe is megváltozik; kiemelt célja a tanulók önszabályozó tanulási képességének erősítése és az ehhez szükséges megfelelő támogatás személyre szabott biztosítása.

A biológia tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A biológiai megfigyelések és kísérletek alapján a tanuló átéli a tudásszerzés aktív folyamatát, míg a tudás alkalmazhatóságának tapasztalata az önirányító tanulás képességét erősíti. Tantárgyhoz kapcsolódó, napról napra frissülő információk keresése, az ezekre a forrásokra épített tanulás fejleszti az önálló tanulás képességét.

A kommunikációs kompetenciák: A természet megfigyelése és a tapasztalatok megfogalmazása fejleszti a tanuló szókincsét, anyanyelvi kifejezőkészségét. Az élő rendszerek és életjelenségek ábrák, képek, mozgóképek formájában is vizsgálhatók, ez fejleszti a képzeletet, a képek és a nyelvi kifejezőmódok közötti átalakítás képességét. A csoportos, interaktív tanulási helyzetek a vélemények felszínre hozását, a tudás közös építését és megosztását segítik.

A digitális kompetenciák: A közvetlen tapasztalatszerzés mellett a tanuló digitális forrásokból szerezhet információkat a természeti környezetéről. A könyvtári és egyéb adatbázisokban végzett célzott keresése kiegészül a tárolás, rendezés és átalakítás műveleteivel. Megfelelő tanári támogatással a tanuló maga is alkotóvá válhat, személyre szabott tananyagokat hozhat létre, eredményeit megoszthatja társaival.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A biológiai vizsgálatok során a tanuló alkalmazza az analitikus és a szintetizáló gondolkodás műveleteit, összehasonlítja a különféle állapotokat és következtet a változások, folyamatok és egyensúlyok kialakulására. Az elvégzett megfigyelések és kísérletek számos egyedi jelenséget tárnak fel, ezek tanulságainak levonásához az induktív gondolkodás képességét is fejleszteni kell. A megismert biológiai elméletek alkalmazása többféle kontextusban, pl. a fenntarthatóság, a biotechnológia vagy az egészség összefüggésében, deduktív gondolkodás útján történhet. A biológiai jelenségek leírása gyakran csak statisztikai szemlélettel lehetséges, a sokféleségben rejlő azonosságok és különbségek összehasonlítása az analógiás gondolkodást fejleszti. Az élet egymásra épülő szerveződési szintjeinek megértése rendszerszintű, komplex gondolkodást igényel.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: Az ember biológiai és társadalmi lény, a biológia tanulása hozzásegít e kettősség tudatos szemléletéhez. A tanuló felismeri az öröklött és a szerzett tulajdonságaiban rejlő lehetőségeit, a testi és szellemi képességek kibontakoztatásának személyes felelősségét. Az önismeret fejlesztését szolgálják az interaktív tanulási formák, a fejlesztő szemléletű ön- és társértékelés. A

tanuláshoz nyújtott megfelelő tanári támogatás, az egymástól tanulás növeli a közösségi összetartozás érzését, a segítség adásának és elfogadásának képességét.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: Az élő természeti környezetből érkező érzelmi hatások befogadása, ezek kreatív alkotásokban történő kifejezése segíti a biológia nevelési céljainak elérését.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A mezőgazdaság, az élelmiszeripar, az orvostudomány és a gyógyszeripar a folyamatos innovációra épül, az erre való felkészítés a biológia tanulásának is feladata.

A tantárgy alapóraszám: 102.

7. évfolyamon heti 2 óra, tehát évi 72 óra az óraszám.

Nat témakörök	Témakör neve	Javasolt óraszám
1. A biológia tudományának céljai és vizsgálati módszerei	A biológia tudománya	4
2. Az élet kialakulása és szerveződése	Az élet kialakulása és szerveződése	4
3. Az élet formái, működése és fejlődése	Az élővilág fejlődése	7
	Az élővilág országai	22
6. A fenntarthatóság fogalma, biológiai összefüggései	Bolygónk élővilága	14
4. Életközösségek vizsgálata	Életközösségek vizsgálata	8
6. A fenntarthatóság fogalma, biológiai összefüggései	A természeti értékek védelme	8
5. Az élővilág és az ember kapcsolata 6. A fenntarthatóság fogalma, biológiai összefüggései	Az élővilág és az ember kapcsolata, fenntarthatóság	5

A biológia tudománya**Óraszám: 4**

Fogalmak: bioszféra, élettudományok, tudományos probléma, hipotézis, kísérlet, kísérleti változó, rendszer, környezet, szerveződési szint, tudományos közlemény, áltudomány

Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – A Föld élővilágának teljességét magában foglaló bioszféra fogalmának értelmezése, megismerésének és védelmének a biológia kutatási céljaként való azonosítása – A biológia kutatási céljainak megismerése, néhány jelentős felismerés és felfedezés történeti bemutatása, értékelése – A biológiai ismeretek gyarapodásának a technológiai és gazdasági fejlődéssel való összefüggésének felismerése, az emberi életmódra gyakorolt hatásának értékelése – A természettudományos 	<ul style="list-style-type: none"> – Kiselőadások, poszterek készítése az élettudományok és az orvoslás történetének egy-egy nevezetes személyiségéről, az ókortól napjainkig (Pl. Arisztotelész, Galenus, Linné, Darwin, Watson és Crick) – Rövid beszámolók készítése az utóbbi évtizedekben orvosi Nobel-díjjal elismert, biológiai kutatásokkal megalapozott felfedezésekről (témák, kutatók, alkalmazások), beszélgetés a jelentőségükről – A modern biológiai kutatások és a biotechnológia területeit és alkalmazási lehetőségeit bemutató kiselőadások, poszterek készítése, ezekkel kapcsolatos vélemények gyűjtése, megfogalmazása és megvitatása – A tudományos és a hétköznapi megfigyelés különbségeinek bemutatása konkrét példákon keresztül – Áltudományos hírek gyűjtése a médiából és azok 	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ismeri a biológia tudományának kutatási céljait, elismeri a tudósok munkáját és felelősségét, képet alkot a biológia fejlődéséről, érti a jelenkori kutatások jelentőségét; – érti és példákkal igazolja, hogy a tudományos elképzelések az adott kor tudásán és világképén nyugszanak, fejlődésük és cseréjük a megismerési folyamat természetes jellemzője; – a biológiai jelenségekkel kapcsolatban kérdéseket, előfeltevéseket fogalmaz meg, tudja, hogy ezek akkor vizsgálhatók tudományosan, ha lehetőség van a bizonyításra vagy cáfolatra; – tisztában van a mérhetőség jelentőségével, törekszik az elérhető legnagyobb pontosságra, de tisztában van ennek korlátaival is;

<p>vizsgálatok feltételeinek és alapvető módszereinek elvi ismerete,</p> <ul style="list-style-type: none"> - A tényekre alapozottsággal kapcsolatos igény megszilárdítása, az áltudományos, manipulatív közlések és a tudományos források közötti különbségtétel 	<p>tudományos tényekre alapozott cáfolata</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kisfilmek megtekintése a biológia tudomány részterületeiről, a modern biológiáról 	<ul style="list-style-type: none"> - megkülönbözteti a bulvár, a népszerűsítő és a tudományos típusú közléseket, médiatermékeket, törekszik a megtévesztés, az áltudományosság leleplezésére.
<p>Tovább lépés feltétele</p>	<p>A vizsgált biológiai jelenségekkel kapcsolatos megfigyeléseit, következtetéseit és érveit érthetően és pontosan fogalmazza meg, ezeket szükség esetén rajzokkal, fotókkal, videókkal egészíti ki.</p>	
<p>Az élet kialakulása és szerveződése</p>		<p>Óraszám: 4</p>
<p>Fogalmak: fénymikroszkóp, sejt, sejtalkotó, baktérium, biológiai információ, gén, anyagcsere, szénforrás, energiaforrás, fotoszintézis, légzés, egysejtű, telep, szövet</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> - A mikroszkópok működési elvének megismerése - A mikroorganizmusok és a földi élet kialakulása közötti kapcsolat felismerése, a földi anyagforgalmi ciklusokban játszott szerepük értelmezése 	<ul style="list-style-type: none"> - Fénymikroszkópos sejtalkotók ábrázolása állati és/vagy növényi sejt rajzán - A sejtek felépítését és működését bemutató animációk, videók keresése, a látottak megbeszélése, összefoglalása - A sejt felépítését és működését értelmező, a tanulók meglévő tudására épülő analógiák keresése és 	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tényekre alapozott érveket fogalmaz meg a baktériumok jelentőségével kapcsolatban, értékeli egészségügyi, környezeti és biotechnológiai jelentőségüket; - vázlatrajz, fotó vagy mikroszkópos megfigyelés

<ul style="list-style-type: none"> – A biológiai energiaforrás szerepének megértése, típusainak megkülönböztetése – A növényi és az állati sejtípusok összehasonlítása, anyagcseretípusok megkülönböztetése az energia- és a szénforrás alapján 	<p>megbeszélése (pl. vár, város, gyár), rajzos vázlat készítése</p> <ul style="list-style-type: none"> – A baktériumok sokféle biológiai szerepének bemutatása konkrét példákon keresztül – Növényi és állati sejtmodell készítése néhány alapvető különbség hangsúlyozásával 	<p>alapján felismeri és megnevezi a sejtmagvas sejtípus legfontosabb alkotórészeit, megfogalmazza a sejtekben zajló életfolyamatok lényegi jellemzőit;</p> <ul style="list-style-type: none"> – képek, videók és mikroszkópos megfigyelések alapján összehasonlítja a növényi és az állati sejtek felépítését és működését, példák alapján értelmezi az egysejtű életmód jellegzetességeit; – érti a többsejtűek szerveződési típusainak különbségét, szerepét a fajok elterjedésében és a köztük kialakult munkamegosztásban.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – alapfokon alkalmazza a rendszerszintű gondolkodás műveleteit, azonosítani tudja egy biológiai rendszer részeit, kapcsolatait és funkcióit, érti a csoportképzés jelentőségét, a tanult csoportokba besorolást végez; – biológiai rendszerekkel, jelenségekkel kapcsolatos képi információkat szóban vagy írásban értelmez, alkalmazza a vizualizálás, az ábrákban való összefoglalás módszerét. 	
<p>Az élővilág fejlődése</p>		<p>Óraszám: 7</p>
<p>Fogalmak: evolúció, természetes kiválasztódás, alkalmazkodás, rátermettség, fajok sokfélesége, emberi evolúció, ősemberek, nagyrosszok, Homo sapiens</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> – Az evolúciós idődimenziók felmérése, élőlények sokféleségét kialakító mechanizmusok megértése, a természetes szelekció, valamint 	<ul style="list-style-type: none"> – Az élővilág fejlődését bemutató időszak készítése, a fontosabb mérföldkövek megjelenítése – A környezet és az élőlények testfelépítése, életmódja közötti összefüggést bemutató példák elemzése, az alkalmazkodás tényezőinek és konkrét módjainak 	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a biológiai problémák vizsgálatában figyelembe veszi az evolúciós fejlődés szempontjait, a földtörténeti időskálán el tudja helyezni ennek

<p>a semleges folyamatok jelentőségének felismerése</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az élővilág sokféleségének értékelése – Az élővilág fejlődését befolyásoló tényezők elemzése, az alkalmazkodással összefüggő változások azonosítása néhány példán keresztül – Az állatvilág fejlődése és az emberi evolúció közötti kapcsolat felismerése, a kutatás és bizonyítás módszereinek áttekintése – Az emberi evolúció főbb lépéseinek (agytérfogat, testtartás, tűz- és eszközhasználat, viselkedés, kommunikáció) azonosítása – Rendszerelemzési képesség megalapozása, a felépítés és működés, valamint a rendszer és környezet kapcsolatok biológiai vizsgálatokkal összefüggő jelentőségének megértése 	<p>megfogalmazása</p> <ul style="list-style-type: none"> – A nagyrosszok képviselőinek testfelépítése és a környezethez való alkalmazkodás közötti összefüggések bemutatása – Emberelődök testfelépítését (csontváz, testalkat, végtagok, koponya) bemutató rajzok, rekonstrukciók összehasonlítása, a különbségek azonosítása, a fejlődési folyamat néhány jellemzőjének megfogalmazása – Az emberré válás folyamatát bemutató videó elemzése 	<p>mérföldköveit, érti, hogy a mai emberi faj is az evolúció során alakult ki;</p> <ul style="list-style-type: none"> – értelmezi a rátermettség és a természetes szelekció fogalmát, tudja, hogy azt a véletlenszerű események és az önszerveződés is befolyásolhatják; – elfogadja, hogy minden ember egy fajhoz tartozik és a nagyrosszok értékükben nem különböznek, a biológiai és kulturális örökségük az emberiség közös kincse.
---	---	---

Továbblépés feltétele:	Ismeri és helyesen használja a témakörhöz tartozó fogalmakat.	
Az élővilág országai		Óraszám: 22
Fogalmak: fejlődéstörténeti rendszer, rendszertani kategóriák, faj, kettős nevezéktan, virágtalan növények, virágos növények, férgek, ízeltlábúak, puhatestűek, és a gerincesek osztályai		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Az élőlények sokféleségében való eligazodás szükségességének és módszereinek azonosítása, a hierarchia és a leszármazási rokonság elvének felismerése – A gombák, a növények és az állatok külön országba sorolása melletti érvek megfogalmazása, fontosabb rendszertani csoportjaik alaktani és szervezettani jellemzése, néhány példafaj bemutatása – Kirándulások, természetben végzett megfigyelések során élőlénycsoportok, fajok azonosítása határozókönyvek és mobilapplikációk segítségével 	<ul style="list-style-type: none"> – Növény- és állatismeret segédkönyv (vagy hasonló kézikönyvek), mobiltelefon-applikációk és weboldalak keresése, használati módjuk tanulmányozása – Növény és/vagy állatfajok rendszertani besorolását ábrázoló diagramok rajzolása (pl. halmazábra, fogalomtérkép, táblázat) – Az élővilág országait bemutató törzsfa rajzolása, rövid jellemzések készítése az egyes országokról – Kiselőadás Darwin és Linné munkásságáról – A természetes és mesterséges rendszerezés összehasonlítása különböző feladatokkal, élőlények elnevezése játékos feladatokkal – Fajok felismerése terepgyakorlaton, fajlista készítése a közvetlen környezetben – Kiselőadás a gombaszedéssel és -fogyasztással kapcsolatos tudnivalókról – Virágtalan, valamint egy- és kétszikű növények vizsgálata, a tapasztalatok rajzos rögzítése 	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – alaktani jellemzők összehasonlítása alapján felismer néhány fontosabb növény- és állatcsoportot, ezekbe besorolást végez; – konkrét példák vizsgálata alapján összehasonlítja a gombák, a növények és az állatok testfelépítését, életműködéseit és életmódját, ennek alapján érvel az önálló rendszertani csoportba sorolásuk mellett.

	<ul style="list-style-type: none"> – Gyűrűsférgék, puhatestűek, ízeltlábúak vizsgálata, tapasztalatok rajzos rögzítése – Kiselőadás összeállítása az állatvilág „legjeiről” 	
Tovább lépés feltétele:	<ul style="list-style-type: none"> – alapfokon alkalmazza a rendszerszintű gondolkodás műveleteit, azonosítani tudja egy biológiai rendszer részeit, kapcsolatait és funkcióit, érti a csoportképzés jelentőségét, a tanult csoportokba besorolást végez; – biológiai rendszerekkel, jelenségekkel kapcsolatos képi információkat szóban vagy írásban értelmez, alkalmazza a vizualizálás, az ábrákban való összefoglalás módszerét. 	
Bolygónk élővilága		Óraszám: 14
Fogalmak: tápláléklánc, táplálékhalózat, elterjedési terület, éghajlati övezet, biomok, vízi életközösségek, függőleges zonalitás		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Bolygónk nagy életközösségeinek azonosítása tematikus térképen, a kontinensek néhány jellegzetes növény- és állatfajának megismerése – Az élőlények testfelépítése, életmódja, életciklusa és a biom ökológiai feltételei közti kapcsolat elemzése – Az európai magashegységekben kialakuló függőleges zonalitás okainak megértése, néhány 	<ul style="list-style-type: none"> – A kontinensek élővilágát bemutató természetfilmek feladatlapos elemzése, a látottak megbeszélése – A kontinensek, éghajlati övek jellemző életközösségeit bemutató tematikus térképek rajzolása, poszterek készítése – Adatok gyűjtése a környezeti tényezők és az élőlények testfelépítése, életmódja közötti összefüggésről, ezek alapján néhány jellegzetes példa bemutatása – Tűrőképességi görbék elemzése, az elterjedés és a környezeti igények közötti kapcsolat vizsgálata – Táplálkozási piramis/hálózat rajzolása a biomokra jellemző élőlényekről kapott vagy gyűjtött 	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – alapfokon ismeri a földrészek, óceánok legjellegzetesebb növény- és állatfajait; – a földrészek természetes növényzetét ábrázoló tematikus térképek, fényképek, ábrák segítségével azonosítja bolygónk biomjait; – néhány jellegzetes faj példáján keresztül felismeri a kontinensek éghajlati övezetei, kialakult talajtípusai és az ott élő növényvilág közötti kapcsolatokat; – néhány jellegzetes faj példáján keresztül felismeri a kontinensek jellegzetes növényei és az ott élő állatvilág közötti kapcsolatot; – néhány tengeri növény- és állatfaj megismerése

<p>jellegetes életközösség, faj azonosítása</p> <ul style="list-style-type: none"> – Óceánok, tengerek és édesvízi életközösségek néhány jellegetes élőlényének megismerése – Táplálkozási láncok és hálózatok összeállítása a biomok élőlényeiből – A fajok elterjedését, annak változását befolyásoló tényezők konkrét példák alapján történő elemzése – Rendszerelemzési képesség megalapozása, a felépítés és működés, valamint a rendszer és környezet kapcsolatok biológiai vizsgálatokkal összefüggő jelentőségének megértése 	<p>információk alapján</p> <ul style="list-style-type: none"> – Növényföldrajzi és állattani elterjedési térképek értelmezése, összehasonlítása, a változások okainak és lehetséges következményeinek megbeszélése – A bioszférát, a biomokat kutató természettudósok (pl. Balogh János, Jacques-Yves Cousteau, Yann Arthus-Bertrand, Sir David Attenborough) filmrészleteinek megtekintése, megbeszélése 	<p>során felismeri, hogy bolygónk legnagyobb életközössége a világtengerekben él.</p>
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>Leírások, fotók, ábrák, filmek alapján értelmezi és bemutatja az élőlények környezethez való alkalmazkodásának jellegetes módjait és példáit.</p>	
<p>Életközösségek vizsgálata</p>		<p>Óraszám: 8</p>
<p>Fogalmak: életközösség, élőhely, környezeti igény, tűrőképesség, indikátorszervezet, populációs kölcsönhatás, évszakos és napi változási ciklus, társulások fejlődése, szukcesszió</p>		

Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Az élettelen környezeti tényezők és az élőlények közötti kölcsönhatások azonosítása, környezeti igény és tűrőképesség vizsgálata – A levegő, a víz és a talaj minőségi jellemzőinek vizsgálata, főbb típusainak megkülönböztetése, természetes összetevők és szennyezők azonosítása, mérési adatok értelmezése – Az élőhely fogalmának ismerete, jellemzőinek és típusainak vizsgálatokban történő azonosítása, az élőhelyi környezethez való alkalmazkodás módjainak és példáinak elemzése – Az életközösségek rendszerként való értelmezése, a kölcsönhatások és hálózatok vizsgálatokban történő felismerése, ciklikus és előrehaladó változói 	<ul style="list-style-type: none"> – Egyszerű levegőminőség- és talajvizsgálatok. – Az intézmény közelében lévő természetes vagy természetközeli életközösség megfigyelése. Természetes életközösségek vizsgálata, természettudományos, természetvédelmi és művészeti tevékenységek (fotózás, rajzolás, tárgykészítés) ötvözése – Kiselőadás készítése idegenhonos inváziós növény- és állatfajokról – Zuzmók elterjedésének vizsgálata az iskola környezetében, autóforgalommal terhelt és kevésbé forgalmas területen 	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – másokkal együttműködve vizsgál környezetében található életközösségeket, az elkészített rajzok, fotók, videók és adatok alapján elemzi az élettelen környezeti tényezők és az élőlények közötti kapcsolatokat; – életközösségek vizsgálata, valamint ábrák, animációk alapján magyarázza az életközösségekben zajló anyagforgalom folyamatát, felismeri az élőlények közötti táplálkozási kapcsolatokat, táplálkozási piramist szerkeszt; – leírások, filmek és saját megfigyelései alapján elemzi az állatok viselkedésének alaptípusait, ezek lényegi jellemzőit konkrét példák alapján bemutatja; – esetleírások, filmek és saját megfigyelései alapján felismeri az adott életközösségek biológiai értékeit, értékeli a lakókörnyezetében található életközösségek környezeti állapotot és életminőséget javító hatását.

<p>– folyamatok azonosítása</p> <p>– Az indikátorszervezetek jelentőségének megértése, felismerésük és alkalmazásuk a konkrét vizsgálatokban</p>		
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>Leírások, fotók, ábrák, filmek alapján értelmezi és bemutatja az élőlények környezethez való alkalmazkodásának jellegzetes módjait és példáit.</p>	
<p>Természeti értékek védelme</p>		<p>Óraszám: 8</p>
<p>Fogalmak: tájvédelmi körzet, természetvédelmi terület, nemzeti park, védett faj, eszmei érték, ökoturizmus, ökogazdálkodás, urbanizáció, környezettudatosság</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<p>– A természetvédelem szükségessége melletti érvelés, az alkalmazható egyedi és rendszerszintű módszerek és szabályozási elvek ismerete</p> <p>– A gazdálkodás, a települések és az infrastruktúra fejlődése által előidézett, a természeti környezetre gyakorolt hatások azonosítása, konkrét példák adatokra alapozott, több szempontú értékelése</p>	<p>– A környezet- és természetvédelem jeles napjaihoz (pl. Föld napja, víz napja, madarak és fák napja, környezetvédelmi világnap stb.) kapcsolódó iskolai programok szervezése, bekapcsolódás a helyi rendezvényekbe</p> <p>– Szerepjáték, storyline (kerettörténet) feladat, strukturált vita valamely természetvédelemmel összefüggő probléma (pl. veszélyeztetett élőhelyek, fajok védelme) több szempontú elemzésére, a megoldási lehetőségek keresése</p> <p>– Az iskola vagy a lakóhely közelében vállalható környezetvédelmi önkétes tevékenység megismerése</p>	<p>– Érti és elfogadja, hogy az élő természet rendelkezik olyan értékekkel, amelyeket törvényi eszközökkel is védeni kell, ismeri ennek formáit, felhívja a figyelmet az általa észlelt természetkárosításra;</p> <p>– Az életformák sokféleségét megőrzendő értéként kezeli, felismeri a benne rejlő esztétikai szépséget, érvel a biológiai sokféleség veszélyeztetése ellen;</p> <p>– Tájékozódik a környezetében található védett fajokról, életközösségekről, ezek eszmei értékéről és biológiai jelentőségéről, ismeri a hazai nemzeti parkok számát, területi elhelyezkedését, bemutatja védendő életközösségek alapvető jellemzőit;</p>

<ul style="list-style-type: none"> – Az ökológiai elvek érvényesítési lehetőségeinek felismerése a gazdálkodás, az építéset, a tájmegőrzés vagy a turizmus esetében – Nemzeti parkjaink elnevezésének, területi elhelyezkedésének és sajátos biológiai értékeinek ismerete – A lakóhely közelében lévő védett területről önálló információ- és adatgyűjtés, a természetvédelemben való önkéntes szerepvállalásra való indíttatás erősítése – A védett faj, az eszmei érték fogalmának értelmezése konkrét példák alapján 	<ul style="list-style-type: none"> – A lakóhely természetvédelmi értékeinek és környezeti problémáinak bemutatása projektmunka keretében – A hazai nemzeti parkok életközösségeit, jellegzetes élőlényeit bemutató kiselőadások, virtuális séták összeállítása – Kirándulás valamely hazai nemzeti parkba, részvétel vezetett túrán, megfigyelés, fotózás, rajzolás, az eredményekből kiállítás rendezése 	<ul style="list-style-type: none"> – Egységben látja az életközösségek múltbeli, jelenkori és várható jövőbeli állapotát, azok jövőbeli állapotára valószínűségi előrejelzést fogalmaz meg, felismeri és vállalja a jövőjük iránti egyéni és közösségi felelősséget.
<p>Továbblépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Természetvédelmi, bioetikai, egészségműveltségi témákban tényekre alapozottan érvel, vitákban többféle nézőpontot is figyelembe vesz; – A vizsgált biológiai jelenségekkel kapcsolatos megfigyeléseit, következtetéseit és érveit érthetően és pontosan fogalmazza meg, ezeket szükség esetén rajzokkal, fotókkal, videókkal egészíti ki; – Önállóan vagy másokkal együttműködve kivitelez tanulási projekteket. 	
<p>Az élővilág és az ember kapcsolata, fenntarthatóság</p>		<p>Óraszám: 5</p>

Fogalmak: biológiai sokféleség, fajgazdagság, fajtanemesítés, génmegőrzés, globális probléma, éghajlatváltozás, monokultúra, biogazdálkodás, tájgazdálkodás, fenntarthatóság

Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – A biológiai sokféleség beszűkülését előidéző okok és a lehetséges veszélyek felismerése, az ellenük megtehető intézkedések példáinak elemzése – Az emberi populáció növekedésével, a települések és a gazdálkodás átalakulásával járó hatások konkrét példák alapján való elemzése, az élővilág változásával való összefüggésének vizsgálata – A fogyasztói létforma és a Föld véges erőforrásai közötti ellentmondás felismerése, a fenntarthatóság problémájának több szempontú elemzése – Az ökológiai gazdálkodás, a génmegőrzés biológiai alapjainak megteremtését és megőrzését szolgáló eljárások elvi ismerete, példákon alapuló 	<ul style="list-style-type: none"> – Információgyűjtés, rajzos vázlat szerkesztése az intézménynek helyet adó település, az iskola környezetének jellegzetes gazdálkodási és településformáló tevékenységeiről – A helyi szinttől a régió, a kontinensen át a globális szintig átívelő, a természetvédelemmel összefüggő esetek, példák keresése, az összefüggések feltárása 	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kritikusan és önkritikusan értékeli az emberi tevékenység természeti környezetre gyakorolt hatását, életvitelében tudatosan követi a természet- és környezetvédelem szempontjait; – ismeri a növények gondozásának biológiai alapjait, több szempontot is figyelembe véve értékeli a növények, a növénytermesztés élelmezési, ipari és környezeti jelentőségét; – kritikusan vizsgálja a haszonállatok tartási módjai és a fajra jellemző igények közötti ellentmondásokat, ismeri és érti a nagyüzemi technológiák és a humánus állattartási módok közötti különbségeket; – példák alapján elemzi a globális környezeti problémák gazdasági és társadalmi összefüggéseit, a megelőzés, a kárcsökkentés és az alkalmazkodás stratégiáit.

<p>bemutatása</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az éghajlatváltozási modellek által a bioszféra jövőjére adott előrejelzések értékelése, a megelőzés, hatáscsökkentés és alkalmazkodás módjainak áttekintése 		
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – alapfokon alkalmazza a rendszerszintű gondolkodás műveleteit, azonosítani tudja egy biológiai rendszer részeit, kapcsolatait és funkcióit, érti a csoportképzés jelentőségét, a tanult csoportokba besorolást végez; – természetvédelmi, bioetikai, egészségműveltségi témákban tényekre alapozottan érvel, vitákban többféle nézőpontot is figyelembe vesz; – önállóan vagy másokkal együttműködve kivitelez tanulási projekteket. 	

8. évfolyam

Biológia

A környezetismeret tantárgy a gyerekek mindennapi tapasztalatára, élményeire építve vizsgálja a növény- és állatvilágot, az emberi szervezetet és a környezeti folyamatokat. Ebben a tanulási szakaszban is végeznek a tanulók megfigyeléseket, egyszerűbb méréseket és kísérleteket, de ez még inkább a gyermeki kíváncsiság által irányított, kevésbé tudatos tevékenység. A természettudomány tantárgy keretében növények és állatok, az ember szervezete és egészsége, valamint az életközösségek megismerése részletesebben és elmélyültebben történik. A biológia önálló és mindenki számára kötelező tantárgyként a 7. évfolyamon jelenik meg. A további tanévekben az iskolatípusoktól függően nem mindenki folytatja a tanulását, ezért fontos, hogy a tanulók a két év során teljes képet kapjanak az élet biológiai értelmezéséről, az élővilágról és az ember szervezetéről és egészségéről. Az elméleti ismeretek a természettudományok általános és a biológia sajátos kulcsfogalmai köré szerveződnek, céljuk a biológiai alpműveltség megszerzése. A jelenségeket bemutató, élményalapú, aktív tanulási módszerek alkalmazásával jobban megőrizhető a gyermeki kíváncsiság, ennek feltétele a vizsgálatokra alkalmas tanulási környezet és a természetben való tanulás lehetőségének biztosítása. Alkalmat kell adni a tanulóknak a természeti környezet megfigyelésére, a rendszerek és folyamatok feltárására, következtetések levonására és élmények szerzésére, kihasználva az értelmi és érzelmi nevelés egymást erősítő hatását. Az elméleti jellegű, illetve az egészségműveltséggel, környezeti fenntarthatósággal kapcsolatos témakörök a kerettantervben ajánlott tagozódásban és időkeretben vagy egymással összekapcsolva, pl. projektalapú módszerekkel, kutatásalapú tanulással is taníthatók.

A 7–8. évfolyamon a biológia tantárgy alapóraszám: 102 óra.

A 7-8. évfolyamon a tantárgy óraszám: 108.

8. évfolyamon heti 1 tanítási óra, azaz évi 36 tanítási óra az óraszám.

A témakörök áttekintő táblázata:

Nat témakörök	Témakör neve	Javasolt óraszám
7. Az emberi szervezet felépítése, működése	Az emberi szervezet I. – Testkép, testalkat, mozgásképeség	6
	Az emberi szervezet II. – Anyagforgalom	11
	Az emberi szervezet III. – Érzékelés, szabályozás	7
	Szaporodás, öröklődés, életmód	7
8. Életmód és egészség	Egészségmegőrzés, elsősegély	5
	Összes óraszám:	36

Az emberi szervezet I. – Testkép, testalkat, mozgásképeség		Óraszám: 5
<p>Fogalmak: kültakaró, bőr(szövet), csont(szövet), koponyacsontok, gerincoszlop, csigolyák, bordák, a végtagok alapfelépítése, függesztőövek, izom(szövet), hajlító- és feszítőizmok, mimikai izmok</p>		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Tájékozódás az emberi testen, a testtájak és szervek elhelyezkedésének anatómiai irányok használatával történő bemutatása maketten vagy ábrán és a saját testen – Az emberi kültakaró szövettani rétegeinek azonosítása ábrákon, az egyes rétegek, szervek funkciójának ismertetése – A gerincoszlop tájékainak és 	<ul style="list-style-type: none"> – Az emberi test (férfi és női) anatómiáját bemutató videók, animációk, mobiltelefonos applikációk keresése, használata a testkép fejlesztésében – Mikroszkópi metszetek (és/vagy mikrofotók) vizsgálata, rajzos vázlat készítése (pl. bőr, csont, izomszövet) – A bőr rétegeinek megfigyelése állati szöveteken (pl. sertésszalonna), a bőr-, köröm- és hajápolással kapcsolatos kiselőadások tartása – A mozgásszervrendszer egyes részeinek felépítését és működését bemutató mozgatható makettek készítése 	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – alapfokon alkalmazza a rendszerszintű gondolkodás műveleteit, azonosítani tudja egy biológiai rendszer részeit, kapcsolatait és funkcióit, érti a csoportképzés jelentőségét, a tanult csoportokba besorolást végez; – biológiai rendszerekkel, jelenségekkel kapcsolatos képi információkat szóban vagy írásban értelmez, alkalmazza a vizualizálás, az ábrákban való összefoglalás módszerét;

<p>részeinek megnevezése, a végtagok és függesztőöveik, a mellkas csontjainak megmutatása csontvázon vagy képeken és saját testen</p> <ul style="list-style-type: none"> – A mozgásszervrendszerre jellemző főbb kötő-, támasztó- és izomszövet csoportok vizsgálata, a szerkezet és működés kapcsolatának értelmezése – A végtagok hajlító- és feszítőizmai elhelyezkedésének megmutatása, az arc izmainak összefüggésbe hozása a mimika és az artikuláció képességével – Sportok mozgásformáiról saját fotók és videók készítése, ezek elemzése a tanult anatómiai és biomechanikai elvek alapján 	<p>(pl. kéz, kar)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Csontok szöveti felépítésének és összetételének vizsgálata: mészkőtartalom savval történő, a fehérjetartalom égetéssel történő igazolása, a tapasztalatok rajzos rögzítése – A gerincoszlop és a talpboltozat hajlatai jelentőségének vizsgálata, a tapasztalatok rajzos rögzítése – Egyszerű biometriai mérések elvégzése saját testen és/vagy társakon, arányok, szimmetriaviszonyok, méreteloszlás (min., max., átlag) számítása, ábrázolása (bilaterális szimmetria, aranymetszés aránya) – Vita a testképzavarok kialakulásának okairól, a kortársak, a média és a család szerepének elemzése Egyszerűbb biomechanikai elemzések elvégzése (pl. emelő elv szemléltetése, erők összegződése, gyorsulás stb.) 	<ul style="list-style-type: none"> – a vizsgált biológiai jelenségekkel kapcsolatos megfigyeléseit, következtetéseit és érveit érthetően és pontosan fogalmazza meg, ezeket szükség esetén rajzokkal, fotókkal, videókkal egészíti ki; – kiegyensúlyozott saját testképpel rendelkezik, figyelembe véve az egyéni adottságokat, a nem és a korosztály fejlődési jellegzetességeit, valamint ezek sokféleségét.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – az emberi test megfigyelése alapján azonosítja a főbb testtájakat és testrészeket, elemzi ezek arányait és szimmetriaviszonyait; – felismeri az emberi bőr, a csontváz és a vázizomzat főbb elemeit, ezek kapcsolódási módjait, értelmezi a mozgási szervrendszer felépítése és az ember mozgásképessége közötti összefüggéseket; – alapvető mozgástípusok és egyes sportok esetében elemzi a mozgásszervrendszer működésének jellemzőit, 	

	<p>igyekszik ezeket fizikai fogalmakkal és elvekkel magyarázni;</p> <ul style="list-style-type: none"> – tudja, hogy a testünk alapfelépítése az evolúciós fejlődés eredménye, de az öröklött adottságaink az egyedfejlődés során formálódnak egyénivé, ebben nagy szerepet játszik az életmódunk is; – felismeri a gyakorolt sportok testi és lelki fejlesztő hatását és a velük járó terheléseket, baleseti veszélyeket, tanácsokat fogalmaz meg ezek elkerülésére. 	
Az emberi szervezet II. – Anyagforgalom		
Óraszám: 10		
Fogalmak: tápcsatorna, tápanyag, emésztőnedv, felszívódás, máj, hasnyálmirigy, felső és alsó légutak, tüdő, légcsere és gázcsere, szív, szív ciklus, értípusok, vérárvadás, vérkép, vese, só- és vízháztartás, kiválasztás		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – A belső szervek elhelyezkedésének anatómiai irányok használatával történő bemutatása maketten vagy ábrán és a saját testen – A táplálkozási szervrendszer főbb részeinek, a tápcsatornaszakaszok funkcióinak, a szakaszok szövettani és szervi felépítésének és működésének értelmezése, az emésztés és felszívódás folyamatának megértése – A tápanyagok élettani 	<ul style="list-style-type: none"> – Az emberi test belső szerveit bemutató makettek, torzók tanulmányozása – Szövettani ábrák, fotók elemzése, humán szövettani metszetek mikroszkópos vizsgálata – A táplálkozási szervrendszer működését bemutató folyamatvázlat rajzolása, az emésztés és felszívódás legfontosabb részfolyamatainak ábrázolása – Élelmiszerek összetételi adatainak (címkéinek) gyűjtése, az adattípusok (tápanyagfajták, energiatartalom) értelmezése – Étrendtervezéssel összefüggő társas feladatok tervezése, elvégzése (pl. rajzolt, fotózott alapanyagokból tányérok, menük összeállítása) – A nyál és az epe emésztő szerepének vizsgálata, a tapasztalatok rajzban történő rögzítése 	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – alapfokon alkalmazza a rendszerszintű gondolkodás műveleteit, azonosítani tudja egy biológiai rendszer részeit, kapcsolatait és funkcióit, érti a csoportképzés jelentőségét, a tanult csoportokba besorolást végez; – útmutató alapján, másokkal együttműködve kísérleteket hajt végre, azonosítja és beállítja a kísérleti változókat, a kapott adatok alapján következtetéseket fogalmaz meg; – biológiai rendszerekkel, jelenségekkel kapcsolatos képi információkat szóban vagy írásban értelmez, alkalmazza a vizualizálás, az ábrákban való összefoglalás módszerét.

<p>szerepének megértése, az energiatartalom és összetétel adatainak értelmezése</p> <ul style="list-style-type: none"> – A légzőszervrendszer szövettani és szervi felépítésének, a légcsere- és a gázcsere-folyamatok helyének és funkcióinak azonosítása, biológiai hátterének megértése – A szervezet folyadékterének és a keringési szervrendszer szerveinek azonosítása, biológiai funkciójának a felépítés és működés alapján való megértése – A vérkép, a vér összetételének jellemzése, a főbb alakos elemek és vérplazma funkcióinak azonosítása, a véralvadási folyamat kiváltó okainak és jelentőségének felismerése – A kiválasztó szervrendszer főbb feladatainak, szerveinek azonosítása, működési elvének megértése 	<ul style="list-style-type: none"> – Információk keresése a dohányzás káros hatásairól, a lehetséges egészségügyi kockázatok bemutatása, érvelés a saját és mások egészségmegőrzése mellett – A szívciklust és az érrendszer működését bemutató animációk keresése, értelmezése – A keringési és a légzési szervrendszer működésével összefüggő megfigyelések és egyszerűbb mérések, kísérletek elvégzése (pl. pulzusmérés, légzésszám, vitálkapacitás, kilélegzett levegő CO₂-tartalma) – Dializáló készülék működési elvének megismerése, a művesekezelés lényegének közös értelmezése videó segítségével 	
--	--	--

<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ábrák, makettek alapján felismeri az ember anyagforgalmi szervrendszereinek fontosabb szerveit, a megismert külső és belső testkép alapján felidézi azok elhelyezkedését; – szövegek, ábrák, folyamatvázlatok, videók és szimulációk alapján azonosítja a táplálkozási, keringési, légzési, kiválasztási szervrendszerek alapvető biológiai funkcióit, az életfolyamatok lépéseit; – ismeri és megfelelő szempontok szerint értékeli az emberi szervezet állapotát, folyamatait jellemző fontosabb adatokat, azokat összefüggésbe hozza a testi és lelki állapotával, egészségével. 	
<p>Az emberi szervezet III. – Érzékelés, szabályozás</p>		<p>Óraszám: 7</p>
<p>Fogalmak: központi és környéki idegrendszer, gerincvelő, érző- és mozgatópálya, reflex, belső elválasztású mirigy, hormon és receptor, agyalapi mirigy, pajzsmirigy, mellékvese, nemi mirigyek és hormonjaik, immunrendszer, veleszületett és szerzett immunitás, védőoltás</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> – Az idegrendszer feladatának, működési módjának megértése, a központi és környéki idegrendszer, a gerincvelő és az agyvelő felépítésének vázlatos ismerete, az akaratlagos és a vegetatív szabályozási módok megkülönböztetése – Az érzékelési képességek (látás, hallás, kémiai és mechanikai érzékelés) és az ezeknek megfelelő érzékszervek felépítésének és működésének 	<ul style="list-style-type: none"> – Az agy és a gerincvelő szöveti felépítését, elhelyezkedését, felépítését bemutató ábrák, fotók, makettek, animációk, mobiltelefonos applikációk elemzése, a főbb részek azonosítása – Gerincvelői reflexet bemutató animációk keresése, a részek azonosítása, a működés megbeszélése – A szem és a fül felépítését és működését (látás, hallás, helyzet- és mozgásérzékelés) bemutató animációk keresése, megbeszélése – A látáshibák típusait bemutató ábrák, animációk összehasonlítása, a javítási lehetőségek (pl. szemüvegek) megbeszélése – Halláskárosodást okozó hatásokat, veszélyeket 	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – alapfokon alkalmazza a rendszerszintű gondolkodás műveleteit, azonosítani tudja egy biológiai rendszer részeit, kapcsolatait és funkcióit, érti a csoportképzés jelentőségét, a tanult csoportokba besorolást végez; – biológiai rendszerekkel, jelenségekkel kapcsolatos képi információkat szóban vagy írásban értelmez, alkalmazza a vizualizálás, az ábrákban való összefoglalás módszerét; – a vizsgált biológiai jelenségekkel kapcsolatos megfigyeléseit, következtetéseit és érveit érthetően és pontosan fogalmazza meg, ezeket szükség esetén

<p>megértése</p> <ul style="list-style-type: none"> – A hormonrendszer feladatának, működési módjának megértése, a főbb hormontermelő szervek azonosítása, a termelt hormonok hatásainak bemutatása, az idegi és a hormonális szabályozás kapcsolatának megértése – Az immunrendszer és a keringési szervrendszer közötti kapcsolat felismerése, a védekezésben szerepet játszó fontosabb sejttípusok és kémiai anyagok azonosítása, a veleszületett és szerzett immunitás megkülönböztetése – A védőoltások működési módjának megértése, az egyéni és a közösségi egészség megőrzésében játszott szerepük értékelése 	<p>bemutató információk keresése, érvelés a halláskárosodás megelőzése mellett</p> <ul style="list-style-type: none"> – A szem működésével kapcsolatos egyszerű vizsgálatok: pupilla – szemlencse működése, térlátás – színtévesztés vizsgálata – A hallással kapcsolatos egyszerű vizsgálatok: hallásküszöb, frekvenciatartomány, térbeliség – Kémiai ingerek érzékelésével kapcsolatos egyszerű vizsgálatok: a négy alapíz érzékelése, szaglászvizsgálat – Bőrérzékeléssel kapcsolatos egyszerű vizsgálatok: testrészek tapintópont sűrűség vizsgálata, hideg- és melegpontok vizsgálata – Összefoglaló táblázat szerkesztése a belső elválasztású mirigyekről, fontosabb hormonjaikról és azok hatásairól, a működési zavarok tüneteiről – Az immunrendszer működését bemutató rajzfilm megnézése, válaszolás feladatlapos kérdésekre – Információk keresése a Magyarországon kötelező védőoltásokról, az egyéni és a közösségi védettség fogalmának, kapcsolatának megbeszélése 	<p>rajzokkal, fotókkal, videókkal egészíti ki.</p>
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ábrák, makettek alapján felismeri az ember ideg- és hormonrendszerének fontosabb szerveit, a megismert külső és belső testkép alapján felidézi azok elhelyezkedését; – szövegek, ábrák, folyamatvázlatok, videók és szimulációk alapján azonosítja az ideg- és hormonrendszer alapvető biológiai funkcióit, értelmezi a szabályozás elvét; 	

	<ul style="list-style-type: none"> – felismeri, hogy az immunrendszer is információkat dolgoz fel, azonosítja a rendszer főbb szerveit, sejtjes elemeit és kémiai összetevőit; – ismeri és megfelelő szempontok szerint értékeli az emberi szervezet állapotát, folyamatait jellemző fontosabb adatokat, azokat összefüggésbe hozza a testi és lelki állapotával, egészségével. 	
Szaporodás, öröklődés, életmód		Óraszám: 7
<p>Fogalmak: női és férfi ivarszervek, nemi jellegek, hímivarsejt és petesejt, gén, kromoszóma, minőségi és mennyiségi tulajdonság, öröklésmenet, megtermékenyítés, embrió, magzati fejlődés, szülés</p>		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – A női és a férfi nemiszervrendszer külső és belső felépítésének elemzése képek, ábrák alapján, a női és férfi másodlagos nemi jellegek kialakulásának bemutatása – A másodlagos nemi jellegek kialakulását bemutató ábrák, animációk tanulmányozása, a fejlődési folyamat időbeli jellegzetességeinek és egyéni eltéréseinek megbeszélése – Az ivarsejtek képződési helyének azonosítása, a tulajdonságok átörökítésében és a változékonyság biztosításában 	<ul style="list-style-type: none"> – Az emberi nemek anatómiai különbségeit (elsődleges és másodlagos nemi jellegek) bemutató képek, animációk, mobiltelefonos applikációk tanulmányozása, a különbségek megfogalmazása – A nemi érés folyamatáról, egyéni eltéréseiről szóló információk keresése, vélemények megvitatása – A megtermékenyítést és a magzati fejlődést bemutató fotósorozatok, animációk és videók tanulmányozása, ezek alapján folyamatvázlat készítése, rajzolása – Ábrák elemzése a szülés folyamatáról – Családi öröklésmeneteket bemutató ábrák, képek, családfák elemzése, a hasonlóságok és különbségek megfogalmazása egy-egy példán – Genetikai betegségeket bemutató esettanulmányok megbeszélése, az esetek közötti hasonlóságok és különbségek megfogalmazása 	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – biológiai rendszerekkel, jelenségekkel kapcsolatos képi információkat szóban vagy írásban értelmez, alkalmazza a vizualizálás, az ábrákban való összefoglalás módszerét; – az egészséggel, életmóddal foglalkozó weboldalak, tematikus médiaforrások információit kritikusan elemzi, igyekszik tudományos bizonyítékokra alapozott híreket, érveket és tanácsokat elfogadni; – tényekkel igazolja a testi és lelki egészség közötti kapcsolatot, tud ennek egyéni és társadalmi összefüggéseiről, érvel az egészségkárosító szokások és függőségek ellen.

játszott szerepük magyarázása

- A megtermékenyítés feltételeinek ismerete, a fogamzásgátló módszerek működésének megértése
- A fogamzástól a születésig tartó magzati fejlődés főbb jellemzőinek és feltételeinek ismerete, a szülés fő szakaszainak és körülményeinek megbeszélése
- A gének szerepének felismerése, az utódnemzedékek kialakulására vezető genetikai folyamatok egyszerű öröklésmenetek példáján történő elemzése
- A testi és a nemi kromoszómák megkülönböztetése, a nem meghatározásában játszott szerepük ismerete, a nemhez kapcsolt öröklődés néhány példájának áttekintése
- Annak felismerése, hogy az ember öröklött hajlamainak kifejeződését a környezet is befolyásolja, ezért a tudatosabb életmóddal magunk is tehetünk

<p>egészségünkért</p> <ul style="list-style-type: none"> – A felelős szexuális magatartás jellemzőinek ismerete, a szexualitás egyéni életviteli és párkapcsolati jelentőségének értékelése. 		
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – azonosítja az emberi egyedfejlődés főbb szakaszait, bemutatja az emberi nemek testi különbözőségének kialakulását, tisztában van a felelős szexuális magatartás ismérveivel, értékeli a szexualitás egyéni életviteli és párkapcsolati jelentőségét; – értékeli a személyi és környezeti higiénia egészségmegőrzéssel kapcsolatos jelentőségét, ennek alapelveit személyes környezetében is igyekszik alkalmazni, egyéni képességeihez mérten tisztán, rendben tartja környezetét. 	
Egészségmegőrzés, elsősegély		Óraszám: 5
<p>Fogalmak: fertőzés, járvány, stressz, rákkeltő anyag/hatás, személyi higiénia, étel-miszer-összetétel és -minőség, lelki egészség, függőség, szűrővizsgálat, diagnosztikai eljárások, elsősegélynyújtás, alapszintű újraélesztés</p>		
Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – A szív- és érrendszeri betegségek kockázati tényezőinek azonosítása, megelőzési lehetőségeinek megvitatása 	<ul style="list-style-type: none"> – Népegészségügyi adatsorok, grafikonok értelmezése (pl. szív- és érrendszeri betegségek, rákstatisztikák, fertőző betegségek), a bemutatott helyzettel összefüggő értékelések megfogalmazása – Különböző élelmiszerek összetételét felsoroló információs anyagok összegyűjtése, összehasonlítása 	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – az egészséget személyes és közösségi értéként értelmezi, érdeklődik az egészségmegőrzéssel kapcsolatos információk iránt, mérlegeli azok

<ul style="list-style-type: none"> - Az életkor, az életmód és a táplálkozás közötti összefüggések felismerése, az egészséges és kiegyensúlyozott táplálkozás alapvető elveinek ismerete - A rendszeres testmozgás és az egészség megőrzése közötti összefüggés, a mozgásszegény életmód okozta egészségügyi kockázatok felismerése - A kórokozó, a fertőzés, a járvány és higiénia fogalmi közötti összefüggések feltárása esettanulmányok alapján, a megelőzés érdekében megtehető lépések biológiai alapjainak értelmezése - A higiénia és a fertőző betegségek megelőzése közötti összefüggés felismerése, a rendszeres és helyes tisztálkodással, valamint a lakó- és munkakörnyezet tisztántartásával kapcsolatos elvek és módszerek elsajátítása - Az antibiotikumok betegségek elleni hatásosságának 	<ul style="list-style-type: none"> - Életkornak megfelelő étrendek összeállítása. - Járványok, egyes fertőző betegségek történetéről szóló kiselőadások, házi dolgozatok készítése - Napjaink egyes nagyobb járványairól szóló esettanulmányok, filmek elemzése, a tanulságok megbeszélése - Alapvető elsősegélynyújtási ismeretek alkalmazásának gyakorlati bemutatása (pl. vérzések, gyakori rosszulletek, égési sérülések, sportbalesetek esetén) - Az egészséges életmód betegségmegelőzésben játszott szerepének bemutatása konkrét betegcsoportok példái alapján 	<p>tudományos hitelességét, kritikusan kezeli a gyógyszerekkel, gyógyászattal kapcsolatos reklámokat;</p> <ul style="list-style-type: none"> - tényekkel igazolja a testi és lelki egészség közötti kapcsolatot, tud ennek egyéni és társadalmi összefüggéseiről, érvel az egészségkárosító szokások és függőségek ellen; - az egészséggel, életmóddal foglalkozó weboldalak, tematikus médiaforrások információit kritikusan elemzi, igyekszik tudományos bizonyítékokra alapozott híreket, érveket és tanácsokat elfogadni; - értékeli a személyi és környezeti higiénia egészségmegőrzéssel kapcsolatos jelentőségét, ennek alapelveit személyes környezetében is igyekszik alkalmazni, egyéni képességeihez mérten tisztán, rendben tartja környezetét; - természetvédelmi, bioetikai, egészségműveltségi témákban tényekre alapozottan érvel, vitákban többféle nézőpontot is figyelembe vesz.
---	---	---

elmagyarázása, annak megértése, hogy a helytelen antibiotikum-használat felgyorsítja az ellenálló baktériumok kialakulását

- A daganatos betegségek környezeti és életmódbeli kockázati tényezőinek áttekintése, a megelőzés lehetőségeinek megvitatása, a személyre szabott terápia jelentőségének felismerése
- Az orvosi szűrővizsgálatok és diagnosztikai eljárások céljainak azonosítása egy-egy példán keresztül, annak értékelése, hogy a diagnózis az orvos egészségügyi-jogi érvényű felelős nyilatkozata a személy egészségi állapotáról
- Az elsősegélynyújtás lépéseinek elvi ismerete, szimulációkkal történő gyakorlása, szükség esetén alkalmazása, a sérült vagy beteg személy ellátásának (sebellátás, vérzéscsillapítás, eszméletlen beteg ellátása, szabad légút biztosítása)

<p>megkezdése a rendelkezésre álló eszközökkel vagy eszköz nélkül</p> <ul style="list-style-type: none"> - Az alapszintű újralesztést szükségessé tevő helyzet felismerése, mellkaskompressziókkal történő alkalmazása 		
<p>Továbblépés feltétele:</p>	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ismeri a szív- és érrendszeri betegségek kockázati tényezőit, igyekszik tudatosan alakítani étkezési szokásait, törekszik az életmódjának megfelelő energia- és tápanyagbevitelre, a normál testsúly megőrzésére; - ismeri a kórokozót, a fertőzés és a járvány fogalmait, megkülönbözteti a vírusos és bakteriális fertőző betegségeket, felismeri az antibiotikumok helyes használatának fontosságát; - tudja, hogy a daganatos betegségek kialakulását az életmód és a környezet is befolyásolja, és hogy gyógyításuk esélyét a korai felismerés nagymértékben növeli; - érti az orvosi diagnosztikai eljárások célját, ismeri azok alapelvét és néhány főbb módszerét, értékeli a megfelelő diagnózis felállításának jelentőségét; - felméri a baleseti sérülések kockázatait, igyekszik ezeket elkerülni, a bekövetkezett balesetek esetében felismeri a sérülés, vérzés vagy mérgezés jeleit, ezekről megfelelő beszámolót tud adni; - a bekövetkezett balesetet, roszullétet felismeri, segítséget (szükség esetén mentőt) tud hívni, valamint a tőle elvárható módon (életkori sajátosságainak megfelelően) elsősegélyt tud nyújtani: a sérült vagy beteg személy ellátását a rendelkezésre álló eszközökkel vagy eszköz nélkül megkezdni (sebellátás, vérzéscsillapítás, eszméletlen beteg ellátása, szabad légút biztosítása); - tudja alkalmazni az alapszintű újralesztést mellkaskompressziók és lélegeztetés (CPR) kivitelezésével, felismeri ennek szükségességét. 	

Digitális kultúra

A digitális átalakulás komoly kihívást jelent oktatási rendszerünk számára. Ahhoz ugyanis, hogy tanulóink sikeresen érvényesüljenek a társadalmi életben és megfeleljenek a gazdaság munkaerőpiaci elvárásainak, el kell sajátítaniuk a felmerülő problémák digitális eszközökkel történő megoldását is. Mivel az informatikai eszközök fejlődése folyamatosan olyan új lehetőségeket tár fel, amelyekkel korábban nem találkoztunk, a tanulók digitális kompetenciájának fejlesztése nem csupán az informatikai tudás átadását jelenti, hanem a tanulók digitális kultúrájuk sokoldalú fejlesztését igényli. Ez természetesen valamennyi tanulási területen megjelenik, azonban a szükséges szakmai és módszertani háttérrel a digitális kultúra tantárgy biztosítja.

A digitális kultúra tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A digitális kultúra tanulása során a tanuló képessé válik a digitális környezetben, felhőalapú információmegosztó rendszerekben megszerezhető tudáselemek keresésére, szűrésére, rendszerezésére, továbbá tudásépítő folyamatainkban való alkotó felhasználására.

A kommunikációs kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy fejleszti az eszközhasználatot, így különösen a kommunikációs eszközök használatát.

A digitális kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy elsősorban a digitális kompetenciákat fejleszti. Ezeket a tanuló képes lesz egyéb tudásterületeken, a mindennapi életben is alkalmazni. A tantárgy segíti a kreatív alkotótevékenységhez szükséges képességek kialakítását és fejlesztését is.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A digitális kultúra keretében végzett tevékenység fejleszti a tanulónak a problémák megoldása során szükséges analízáló, szintetizáló és algoritmizáló gondolkodását.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy keretében végzett tevékenység fejleszti a tanuló online térben történő közös feladatmegoldáshoz, kapcsolatteremtéshez, alkotótevékenységhez szükséges képességeit, továbbá fejleszti a felelősségtudatot a különböző felületeken való információmegosztás során. Az online térben elősegíti a szerepelvárásoknak megfelelő kommunikációs stílus kialakítását.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A digitális kultúra tantárgy keretében végzett tevékenység kialakítja azokat a biztos és koherens kompetenciákat, melyek birtokában lehetőség nyílik az önkifejezési tevékenységek szélesebb körben történő bemutatására.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy keretében végzett tevékenység fejleszti a tanuló azon képességét, hogy alkalmazkodni tudjon a változó környezethez, képes legyen tudását folyamatosan felülvizsgálni és frissíteni, ahogyan azt a munkaerőpiac megkívánja. Fejleszti továbbá a munka világában alapkövetelményként megjelenő élethosszon át tartó tanulás és flexibilitás képességét.

A digitális kultúra tantárgy fejlesztési feladatait a Nat négy témakör köré szervezi, amelyek szervesen kapcsolódnak egymáshoz.

Az informatikai eszközök használata önálló tartalmi elemként nem jelenik meg. Ezt a témakört a többi témakör oktatásában dolgozzuk fel akkor, amikor az adott eszköz használata azt szükségessé teszi. A tanulók mindennapi életük során sokféle digitális eszközzel és e-megoldással találkoznak. A tananyag feldolgozása során támaszkodnunk kell a tanulók különböző informális tanulási utakon összegyűjtött ismereteire, azt rendszerezniük, kiegészíteniük kell. Az informatikai eszközök megismerése felhasználói szemléletű: hogyan kell üzembe helyezni, hogyan kell a különböző funkciókat beállítani, hogyan kell a működési hibákat elhárítani. A javasolt óraszám nem egyszeri, lezárható témafeldolgozást jelent, hanem egy becsült, összegzett elképzelést. *A digitális írástudás* közvetlen gyakorlati hasznát a tanulók az iskolai élet egyéb területein, más tantárgyak esetében is megtapasztalják. Az informatikatanár rendelkezik megfelelő szakmódszertani képzettséggel, ezért a digitális írástudás alapjait neki kell átadnia, míg a többi tantárgy az ismeretek alkalmazásának és felhasználásának nélkülözhetetlen terepe.

A tanuló a digitális írástudás fejlesztése során a megfelelő szintű és biztonságos eszközhasználat gyakorlásával problémaorientált feladatmegoldásokat sajátít el, lehetőség szerint minél több célprogram megismerésével. A szövegszerkesztési, a bemutatókészítési, a rajzoló, a képfeldolgozási és a multimédia ismereteknél a

gyakorlati felhasználás, a dokumentumkészítés lényegesebb, mint egy szoftver részletes funkcionalitásának ismerete. A megfelelő szemlélet kialakítása lehetővé teszi, hogy a tanuló a későbbiekben olyan szoftvereket is bátran, önállóan megismerjen, céljaira felhasználjon, amelyek nem voltak részei a formális iskolai tanulásának. Ebben a nevelési-oktatási szakaszban fontos célkitűzés, hogy a hétköznapi életből vett feladatok mellett a többi tantárgy tanulása során felbukkanó problémák is előkerüljenek. A tanulók ismerkedjenek meg az információszerzés, tárolás, értékelés és kreatív felhasználás folyamatával. Tanuljanak meg ismereteket szerezni különböző digitális technológiák segítségével a más tantárgyak tanulása során felmerülő témakörökben. Kollaboratív tevékenységgel használják fel a megszerzett ismereteket például kiselőadások, tanulmányok, projektek során. A *problémamegoldás* a hétköznapi élethelyzetek, a tanulási feladatok, a munkavégzés fontos részét képezi. A feladatok eredményes megoldásához azok megértése, részekre bontása, majd a megfelelő lépések tervezett, precíz végrehajtása szükséges. A problémamegoldás egyre gyakrabban digitális eszközökkel történik, ezért a digitális kultúra tantárgy tanulási eredményei között kiemelt szerepet kap a problémamegoldás témaköre.

Az algoritmizálás, programozás ismerete elősegíti az olyan elvárt készségek fejlesztését, amelyek a digitális eszközökkel történő problémamegoldásban, a kreativitás kibontakozásában és a logikus gondolkodásban nélkülözhetetlenek. Ez az alapfokú képzés második nevelési-oktatási szakaszában blokkprogramozással valósul meg, ami játékos, de az algoritmikus gondolkodást jól fejlesztő eszközt biztosít. A blokkprogramozás az iskola lehetőségeitől függően sokféle módon megvalósítható: használhatunk robotot, készíthetünk mobilalkalmazásokat, alkalmazhatunk mikrokontrollert, vagy futtathatunk valamilyen asztali, kifejezetten a blokkprogramozáshoz készült fejlesztői környezetet. A programozási feladatok kezdetben mindig olyanok legyenek, melyeket a tanulók informatikai eszköz nélkül is el tudnak játszani, hogy legyen személyes élményük a megoldandó feladattal kapcsolatosan.

Az *információs technológiákat* nem csak a digitális szolgáltatások igénybevételéhez használjuk, azok ma már az állampolgári kötelezettségek teljesítéséhez is szükségesek. A webes és mobilkommunikációs eszközök széles választéka, felhasználási területük gazdagsága lehetővé teszi a tanórák rugalmas alakítását, és szükségessé teszi a tanulók bevonását a tanulási folyamat tervezésébe – beleértve ebbe a tanulók saját mobileszközeinek alkalmazását is. A témakör feldolgozása során nem a technikai újdonságokra kell helyezni a hangsúlyt, hanem az „okos eszközök” „okos használatára”, vagyis a tudatos felhasználói és vásárlói magatartás alakítására, a biztonsági okokból bevezetett korlátozások megismerésére és elfogadására.

5–6. évfolyam

Míg a digitális kultúra fejlesztése a 3–4. évfolyamon a tevékenykedtetés módszerével, gyakran digitális eszközök közvetlen használata nélkül történik, addig az 5–6. évfolyamon a tanulók már rendszeresen használják a számítógéptermet és az iskola számítógépes hálózatát.

A tanulóktól már más tantárgyaknál is elvárás a digitális írástudás alapszintű ismerete, így a digitális kultúra tantárgy keretében a megfelelő szakmai-módszertani alapozásra, a tipográfiai ismeretekre, a diakockák megfelelő elrendezésére, a képek és ábrák célszerű beillesztésére kerül a hangsúly. Az ismeretek alkalmazása, mélyítése gyakran más tantárgyak keretében történik, ezért nélkülözhetetlen a tantárgyi koncentráció, a projektmunkák megvalósítása, a feladatok teammunkában történő megoldása.

A problémamegoldás során a felső tagozatra áttérve az alsó tagozaton már megismert blokkprogramozást folytatjuk tovább, az életkornak megfelelő, az iskolában rendelkezésre álló eszközökkel. A vezérlőszervezetek megismerése után azok tudatos választását, kezelésének jártasságát kell kialakítani. A hangsúly azonban nem a mélyebb összefüggésekre (pl. programozási tételekre) kell helyeznünk, hanem a problémák játékos, de átgondolt, kreatív megközelítésére, algoritmikus megoldására, többféle lehetőség végig gondolására.

A gyakorló, ismétlő, felzárkóztató, tehetséggondozó és számonkérő órák az óraszámba vannak beépítve, melyből igény szerint merít a pedagógus.

5. évfolyam

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
Algoritmizálás és blokkprogramozás	6 + 4
Online kommunikáció	3 + 5
Robotika	5 + 5
Szövegszerkesztés	8 + 8
Bemutatókészítés	4 + 4
Multimédiás elemek készítése	4 + 4
Az információs társadalom, e-Világ	4 + 4
A digitális eszközök használata	2 + 2
Összes óraszám:	36 + 36

Algoritmizálás és blokkprogramozás		Óraszám: 6 + 4
<p>Fogalmak: algoritmus, folyamat, adat, adattípus, szöveges adatok, számok, bemenet, kimenet, problémamegoldó tevékenység, változó, algoritmus leírása, szekvencia, elágazás, ciklus, feltétel, algoritmustervezés, lépésenkénti finomítás elve, fejlesztői felület, blokkprogramozás, kódolás, tesztelés, elemzés, hibajavítás</p>		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Hétköznapi tevékenységek és információáramlási folyamatok algoritmusának elemzése, tervezése (1 óra) – A problémamegoldáshoz tartozó algoritmusok megismerése; algoritmus leírásának módja (1 óra) – Nem számítógéppel megoldandó feladatok algoritmizálása (1 óra) – Szekvencia, elágazások és ciklusok; egyszerű algoritmusok tervezése az alulról felfelé építkezés és a lépésenkénti finomítás elvei alapján (2 óra) – A programozás építőkövei (1 óra) – Számok és szöveges adatok (1 óra) – Elágazások, feltételek kezelése; többirányú 	<ul style="list-style-type: none"> – Életkorok és érdeklődési körök megfelelő hétköznapi tevékenységek és információáramlási folyamatok algoritmusának elemzése, tervezése – Az algoritmizálás nem számítógépes megvalósítása, az algoritmus eljátszása, személyes élmények szerzése – Vezérlőszerkezetek tudatos választását igénylő blokkprogramozási feladatok megoldása – Projektmunkában egyszerű részekre bontott feladat elkészítése a részfeladatok megoldásával és összeállításával – Jól részekre bontható projektfeladat megoldása páros vagy csoportmunkában – Mozgások vezérlése valós és szimulált környezetben – Objektum tulajdonságának és viselkedésének beállítását igénylő 	<ul style="list-style-type: none"> – érti, hogyan történik az egyszerű algoritmusok végrehajtása a digitális eszközökön; – egyszerű algoritmusokat elemez és készít; – ismeri a kódolás eszközeit; – adatokat kezel a programozás eszközeivel

elágazás; (1 óra) – A program megtervezése, kódolása (1 óra) – Tesztelés, elemzés (1 óra)	feladat megoldása blokkprogramozási környezetben	
Tovább lépés feltétele:	– megkülönbözteti az elemi adatokat; – ismeri a blokkprogramozás alapvető építőelemeit; – ismeri a programozási környezet alapvető eszközeit; – a probléma megoldásához vezérlési szerkezetet (szekvencia) tanári segítséggel alkalmaz a tanult blokkprogramozási nyelven; – mozgásokat vezérel szimulált vagy valós környezetben tanári segítséggel	
Online kommunikáció		Óraszám: 3 + 5
Fogalmak: online identitás, e-mail, chat, adattárolás		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
– Online kommunikációs csatornák önálló használata, online kapcsolattartás (6 óra) – Etikus és hatékony online kommunikáció a csoportmunka érdekében (1 óra) – Online identitás védelmében teendő lépések, használható eszközök (1 óra)	– Elektronikus levél írása, üzenetküldő és csevegőprogram használata az elektronikus kommunikáció szabályainak betartásával – Etikus és hatékony online kommunikáció az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó csoportmunka érdekében – Az adatok védelmét biztosító lehetőségek használata az online kommunikációs alkalmazásokban – Személyes adatok, az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó projektben adatok tárolása	– ismeri, használja az elektronikus kommunikáció lehetőségeit, a családi és az iskolai környezetének elektronikus szolgáltatásait; – ismeri és betartja az elektronikus kommunikációs szabályokat
Tovább lépés feltétele:	– tisztában van a hálózatokat és a személyes információkat érintő fenyegetésekkel, alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket; – önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait – ismeri a digitális tanuláshoz kötődő eszközök használatát (ClassRoom)	
Robotika		Óraszám: 5 + 5
Fogalmak: robot, szenzor, algoritmus, blokkprogramozás, kódolás, vezérlés		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
– Az algoritmikus gondolkodás fejlesztése (1 óra) – Algoritmus készítése lépésekre bontással (1 óra) – Algoritmusok megvalósítása, modellezése	– Alapszolgáltatásokat nyújtó program előállítás blokkprogramozás segítségével – Robotok vezérlése blokkprogramozással – Geometrikus ábrák útján mozgó robot programozása	– ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit; – mozgásokat vezérel szimulált vagy valós környezetben

<p>egyszerű eszközök segítségével (2 óra)</p> <ul style="list-style-type: none"> – A gyakorlati életből vett egyszerű problémák megoldása algoritmusok segítségével (1 óra) – Robotvezérlési alapfogalmak (3 óra) – Az együttműködési készség fejlesztése csoportos feladatmegoldások és projektmunkák során (2 óra) 		
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit 	
Szövegszerkesztés		Óraszám: 8 + 8
<p>Fogalmak: szövegbevitel, megnyitás, mentés, kijelölés, másolás, törlés, áthelyezés, szövegegységek, karakter, karakter formázása, karakter típusa, karakter stílusa, karakter mérete, bekezdés, bekezdés formázása, behúzás, margó, lapméret, helyesírás-ellenőrző, kép beillesztése, képméret változtatása, információforrások etikus felhasználása, idézés szabályai</p>		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Szövegszerkesztési alapelvek (1 óra) – Szöveges dokumentumok létrehozása, formázása (5 óra) – Feladatleírás, illetve minta alapján dokumentumok szerkesztése (5 óra) – A dokumentum céljának megfelelően képek választása, beillesztése, átméretezése, elhelyezése (3 óra) – Nyelvi funkciók kritikus használata, helyesírás-ellenőrzés (1 óra) – Az információforrások etikus felhasználásának kérdései (1 óra) 	<ul style="list-style-type: none"> – Nyomtatott dokumentumokban alkalmazott betű- és bekezdésformátumok elemzése – Egyszerű hétköznapi szöveges dokumentumok elkészítése, például: feliratok, tájékoztató táblák, napirend, menü – Képeket, ábrákat, különböző karakter- és bekezdésformázással készült szövegeket, szimbólumokat tartalmazó dokumentumok készítése, például termékismertető, címkék – Részletes feladatleírás alapján dokumentumok önálló szerkesztése – Az iskolai élethez, hétköznapi problémához, adott tanórai vagy más tantárgyakkal kapcsolódó szöveges dokumentum készítése projektmunka keretében, például fogalmazás készítése vagy egy földrajzi terület bemutatása 	<ul style="list-style-type: none"> – reprodukáltan hoz létre szöveges dokumentumokat
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – ismeri és tudatosan alkalmazza a szöveges dokumentum készítése során a szöveg formázására, tipográfiájára vonatkozó alapelveket; – a tartalomnak megfelelően alakítja ki a szöveges dokumentum szerkezetét, illeszti be, helyezi el és formázza meg a szükséges objektumokat; 	

	<ul style="list-style-type: none"> – ismeri és kritikusan használja a nyelvi eszközöket (például helyesírás-ellenőrzés); – etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival
--	--

Bemutatókészítés

Óraszám: 4 + 4

Fogalmak: prezentáció, animáció, dokumentumformátum, csoportmunka eszközei, lényegkiemelés, információforrások etikus felhasználása

Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Szöveget, képet tartalmazó prezentáció létrehozása, formázása, paramétereinek beállítása (2 óra) – Minta alapján prezentáció szerkesztése (2 óra) – Bemutatoszerkesztési alapelvek (1 óra) – A bemutató objektumaira animációk beállítása – Iskolai, hétköznapi problémák megoldása (2 óra) – Az információforrások etikus felhasználásának kérdései (1 óra) 	<ul style="list-style-type: none"> – Minta alapján bemutató létrehozása, paramétereinek beállítása – Minta alapján prezentáció készítése kiselőadáshoz (a digitális kultúrához, más tantárgyakhoz, az iskolai élethez, hétköznapi problémához kapcsolódó feladat) 	<ul style="list-style-type: none"> – egy adott feladat kapcsán önállóan hoz létre szöveges vagy multimédiás dokumentumokat; – ismeri és tudatosan alkalmazza a szöveges és multimédiás dokumentum készítése során a szöveg formázására, tipográfiájára vonatkozó alapelveket; – etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival

Tovább lépés feltétele:

- ismeri a prezentációkészítés alapszabályait, és azokat alkalmazza;
- a tartalomnak megfelelően alakítja ki a szöveges vagy a multimédiás dokumentum szerkezetét, illeszti be, helyezi el és formázza meg a szükséges objektumokat

Multimédiás elemek készítése

Óraszám: 4 + 4

Fogalmak: rajz, rasztergrafika létrehozása, rasztergrafika szerkesztése, rajzeszközök, képszerkesztési műveletek, transzformációk, színválasztás, képméret változtatása

Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Feladatleírás, illetve minta alapján rasztergrafikus ábra létrehozása, szerkesztése (3 óra) – Képszerkesztési műveletek: beillesztés, vágás, kitöltés, kijelölés, színválasztás, feliratozás, képméret változtatása, transzformációk (3 óra) – Más tantárgyaknál felmerülő problémák 	<ul style="list-style-type: none"> – A saját eszközzel készített képből, képrészlet kivágása prezentációhoz való felhasználás céljából – Képkorrekció végrehajtása saját készítésű digitális képeken, ami a további alkalmazáshoz vagy feldolgozáshoz szükséges – Bittérképes rajzolóprogrammal ábrakészítés más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában – Bemutatókészítő vagy szövegszerkesztő programban vektorgrafikus rajzeszközökkel 	<ul style="list-style-type: none"> – digitális eszközökkel önállóan rögzít és tárol képet – digitális képeken képkorrekciót hajt végre

megoldása programmal: készítése, képek, szerkesztése (2 óra)	grafikai ábrák fotók	ábrakészítés más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában	
Tovább lépés feltétele:	<ul style="list-style-type: none"> – ismeri egy bittérképes rajzolóprogram használatát, azzal ábrát készít; – bemutatókészítő vagy szövegszerkesztő programban rajzeszközökkel ábrát készít 		
Az információs társadalom, e-Világ		Óraszám: 4 + 4	
Fogalmak: e-Világ; e-ügyintézés; virtuális személyiség; információs társadalom; adatbiztonság; adatvédelem; digitális eszközöktől való függőség			
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek		Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Az információ szerepe a modern társadalomban (1 óra) – Információkeresési technikák, stratégiák (5 óra) – Adatok biztonságos kezelése, technikai és etikai problémák (1 óra) – Az informatikai eszközök használatának következményei a személyiségre és az egészségre vonatkozóan (1 óra) 	<ul style="list-style-type: none"> – Elektronikus levél írása hivatalos, iskolai, családi és baráti címzettnek – Nyilvános és baráti fórumba hozzászólás, posztolás, mások hozzászólásának értékelése – A családi és iskolai kapcsolatokban az elektronikus kommunikációs szabályok értékelése – Az elektronikus kommunikáció gyakorlatában felmerülő problémák megismerése, valamint az ezeket megelőző vagy ezekre reagáló biztonságot szavatoló beállítások megismerése, használata – Érdeklődési körnek, tanulmányoknak megfelelően információk keresése valamelyik keresőmotorban, és a találatok hatékony szűrése 		<ul style="list-style-type: none"> – ismeri a digitális környezet, az e-Világ etikai problémáit; – ismeri az információs technológia fejlődésének gazdasági, környezeti, kulturális hatásait
Tovább lépés feltétele:	<ul style="list-style-type: none"> – önállóan keres információt, a találatokat hatékonyan szűri; – ismeri az információs társadalom múltját, jelenét és várható jövőjét; – védekezik az internetes zaklatás különböző formái ellen, szükség esetén segítséget kér 		
A digitális eszközök használata		Óraszám: 2 + 2	
Fogalmak: adat, információ, hír, digitalizálás, minőség, ergonómia, be- és kiviteli periféria, háttértár, kommunikációs eszközök, fájl, fájlműveletek, mappa, mappaműveletek, mobileszközök operációs rendszere, etikus információkezelés			
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek		Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Az informatikai eszközök egészségre gyakorolt hatásai (1 óra) – Az informatikai eszközök működési elveinek 	<ul style="list-style-type: none"> – A digitális eszközök feladatot segítő felhasználása projektfeladatokban – Bemutatóhoz, projektfeladathoz tartozó állományok rendezett tárolása a lokális gépen, azok megosztása a társakkal a 		<ul style="list-style-type: none"> – célszerűen választ a feladat megoldásához használható informatikai eszközök közül; – önállóan használja az operációs rendszer

<p>megismerése és használata (1 óra)</p> <ul style="list-style-type: none"> Tudatos felhasználói magatartás erősítése, a felelős eszközhasználat kialakítása, tudatosítása; etikus információkezelés (1 óra) Állományok tárolása, kezelése (1 óra) 	<p>felhőszolgáltatáson keresztül</p> <ul style="list-style-type: none"> Projektfeladathoz kapcsolódóan használható perifériák lehetőségeinek megismerése, használata 	<p>felhasználói felületét;</p> <ul style="list-style-type: none"> önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit és fájljait
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit és fájljait az informatikai eszközöket önállóan használja, a tipikus felhasználói hibákat elkerüli, és elhárítja az egyszerűbb felhasználói szintű hibákat; értelmezi az informatikai eszközöket működtető szoftverek hibajelzéseit, és azokról beszámol 	

6. évfolyam

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
Algoritmizálás és blokkprogramozás	8 + 6
Online kommunikáció	2 + 8
Robotika	6 + 5
Szövegszerkesztés	5 + 3
Bemutatókészítés	4 + 4
Multimédiás elemek készítése	4 + 4
Az információs társadalom, e-Világ	5 + 3
A digitális eszközök használata	2 + 3
Összes óraszám:	36 + 36

Algoritmizálás és blokkprogramozás		Óraszám: 8 + 6
<p>Fogalmak: algoritmus, folyamat, adat, adattípus, szöveges adatok, számok, bemenet, kimenet, problémamegoldó tevékenység, változó, algoritmus leírása, szekvencia, elágazás, ciklus, feltétel, algoritmustervezés, lépésenkénti finomítás elve, fejlesztői felület, blokkprogramozás, kódolás, tesztelés, elemzés, hibajavítás</p>		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> A problémamegoldáshoz tartozó algoritmuselemek megismerése; algoritmus leírásának módja (1 óra) Szekvencia, elágazások és ciklusok; egyszerű algoritmusok tervezése az alulról felfelé építkezés és a lépésenkénti finomítás elvei alapján (5 óra) 	<ul style="list-style-type: none"> Vezérlőszerkezetek tudatos választását igénylő blokkprogramozási feladatok megoldása Projektmunkában egyszerű részekre bontott feladat elkészítése a részfeladatok megoldásával és összeállításával Jól részekre bontható projektfeladat megoldása páros vagy 	<ul style="list-style-type: none"> érti, hogyan történik az egyszerű algoritmusok végrehajtása a digitális eszközökön; egyszerű algoritmusokat elemez és készít; ismeri a kódolás eszközeit; adatokat kezel a programozás eszközeivel

<ul style="list-style-type: none"> – Számok és szöveges adatok (1 óra) – A vezérlési szerkezetek megfelelői egy programozási környezetben (4 óra) – Elágazások, feltételek kezelése (1 óra) – A program megtervezése, kódolása (1 óra) – Tesztelés, elemzés (1 óra) 	<ul style="list-style-type: none"> csoporthmunkában – Mozgások vezérlése valós és szimulált környezetben – Objektum tulajdonságának és viselkedésének beállítását igénylő feladat megoldása blokkprogramozási környezetben 	
--	---	--

Tovább lépés feltétele:	<ul style="list-style-type: none"> – megkülönbözteti az elemi adatokat; – ismeri és tanári segítséggel használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit; – ismeri és használja a programozási környezet alapvető eszközeit; – a probléma megoldásához vezérlési szerkezetet (szekvencia) alkalmaz a tanult blokkprogramozási nyelven; – mozgásokat vezérel szimulált vagy valós környezetben 	
--------------------------------	---	--

Online kommunikáció

Óraszám: 2 + 8

Fogalmak: online identitás, e-mail, chat, adattárolás

Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Online kommunikációs csatornák önálló használata, online kapcsolattartás (2 óra) – Etikus és hatékony online kommunikáció a csoportmunka érdekében (1 óra) – Online identitás védelmében teendő lépések, használható eszközök (1 óra) – Adattárolás és -megosztás felhőszolgáltatások használatával (6 óra) 	<ul style="list-style-type: none"> – Elektronikus levél írása, üzenetküldő és csevegőprogram használata az elektronikus kommunikáció szabályainak betartásával – Etikus és hatékony online kommunikáció az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó csoportmunka érdekében – Az adatok védelmét biztosító lehetőségek használata az online kommunikációs alkalmazásokban – Személyes adatok, az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó projektben adatok tárolása 	<ul style="list-style-type: none"> – ismeri, használja az elektronikus kommunikáció lehetőségeit, a családi és az iskolai környezetének elektronikus szolgáltatásait; – ismeri és betartja az elektronikus kommunikációs szabályokat

Tovább lépés feltétele:	<ul style="list-style-type: none"> – tisztában van a hálózatokat és a személyes információkat érintő fenyegetésekkel, alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket; – önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait – ismeri és alkalmazza a digitális tanuláshoz kötődő online eszközöket (ClassRoom, Drive, E-mail) 	
--------------------------------	---	--

Robotika

Óraszám: 6 + 5

Fogalmak: robot, szenzor, algoritmus, blokkprogramozás, kódolás, vezérlés

Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények

<ul style="list-style-type: none"> – Az algoritmikus gondolkodás fejlesztése Algoritmus készítése lépésekre bontással (1 óra) – Algoritmusok megvalósítása, modellezése egyszerű eszközök segítségével (2 óra) – A gyakorlati életből vett egyszerű problémák megoldása algoritmusok segítségével (1 óra) – Robotvezérlési alapfogalmak (1 óra) – Szenzorok, robotok vezérlésének kódolása blokkprogramozással (4 óra) – Az együttműködési készség fejlesztése csoportos feladatmegoldások és projektmunkák során (2 óra) 	<ul style="list-style-type: none"> – Alapszolgáltatásokat nyújtó program előállítását blokkprogramozás segítségével – Robotok vezérlését blokkprogramozással – Geometrikus ábrák útján mozgó robot programozása 	<ul style="list-style-type: none"> – ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit; – mozgásokat vezérel szimulált vagy valós környezetben
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit 	
Szövegszerkesztés		Óraszám: 8 + 5
<p>Fogalmak: szövegbevitel, megnyitás, mentés, kijelölés, másolás, törlés, áthelyezés, szövegegységek, karakter, karakter formázása, karakter típusa, karakter stílusa, karakter mérete, bekezdés, bekezdés formázása, behúzás, margó, lapméret, helyesírás-ellenőrző, kép beillesztése, képméret változtatása, információforrások etikus felhasználása, idézés szabályai</p>		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Szöveges dokumentumok létrehozása, formázása (4 óra) – Feladatleírás, illetve minta alapján dokumentumok szerkesztése (4 óra) – A dokumentum céljának megfelelően képek választása, beillesztése, átméretezése, elhelyezése (2 óra) – Adott tanórai, iskolai, hétköznapi problémához dokumentum készítése (2 óra) – Nyelvi funkciók kritikus 	<ul style="list-style-type: none"> – Egyszerű hétköznapi szöveges dokumentumok elkészítése, például: feliratok, tájékoztató táblák, napirend, menü – Képeket, ábrákat, különböző karakter- és bekezdésformázással készült szövegeket, szimbólumokat tartalmazó dokumentumok készítése, például termékismertető, címkék – Részletes feladatleírás alapján dokumentumok önálló szerkesztése – Az iskolai élethez, hétköznapi problémához, adott tanórai vagy más tantárgyához kapcsolódó szöveges dokumentum készítése projektmunka keretében, például 	<ul style="list-style-type: none"> – reprodukáltan hoz létre és formáz szöveges dokumentumokat

használata, helyesírás-ellenőrzés. Az információforrások etikus felhasználásának kérdései (1 óra)	fogalmazás készítése vagy egy földrajzi terület bemutatása	
Tovább lépés feltétele:	<ul style="list-style-type: none"> – ismeri és tudatosan alkalmazza a szöveges dokumentum készítése során a szöveg formázására vonatkozó alapelveket; – a tartalomnak megfelelően alakítja ki a szöveges dokumentum szerkezetét, illeszti be, helyezi el és formázza meg a szükséges objektumokat; – ismeri és kritikusan használja a nyelvi eszközöket (például helyesírás-ellenőrzés); – etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival 	
Bemutatókészítés		Óraszám: 4 + 4
Fogalmak: prezentáció, animáció, dokumentumformátum, csoportmunka eszközei, lényegkiemelés, információforrások etikus felhasználása		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Bemutatószerkesztési alapelvek (1 óra) – Szöveget, képet tartalmazó prezentáció létrehozása, formázása, paramétereinek beállítása (2 óra) – Minta alapján prezentáció szerkesztése A bemutató objektumaira animációk beállítása (2 óra) – Iskolai, hétköznapi problémák megoldása (2 óra) – Az információforrások etikus felhasználásának kérdései (1 óra) 	<ul style="list-style-type: none"> – Minta alapján bemutató létrehozása, paramétereinek beállítása – Minta alapján prezentáció készítése kiselőadáshoz (a digitális kultúrához, más tantárgyakhoz, az iskolai élethez, hétköznapi problémához kapcsolódó feladat) 	<ul style="list-style-type: none"> – egy adott feladat kapcsán önállóan hoz létre szöveges vagy multimédiás dokumentumokat; – ismeri és tudatosan alkalmazza a szöveges és multimédiás dokumentum készítése során a szöveg formázására, tipográfiájára vonatkozó alapelveket; – etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival
Tovább lépés feltétele:	<ul style="list-style-type: none"> – ismeri a prezentációkészítés alapszabályait, és azokat alkalmazza; – a tartalomnak megfelelően alakítja ki a szöveges vagy a multimédiás dokumentum szerkezetét, illeszti be, helyezi el és formázza meg és animálja a szükséges objektumokat 	
Multimédiás elemek készítése		Óraszám: 4 + 4
Fogalmak: rajz, rasztergrafika létrehozása, rasztergrafika szerkesztése, rajzeszközök, képszerkesztési műveletek, transzformációk, színválasztás, képméret változtatása		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Feladatleírás, illetve minta alapján rasztergrafikus ábra létrehozása, 	<ul style="list-style-type: none"> – A saját eszközzel készített képből, képrészlet kivágása prezentációhoz való felhasználás céljából 	<ul style="list-style-type: none"> – digitális eszközökkel önállóan rögzít és tárol képet, hangot, videót

<p>összehasonlítása, szerkesztése (2 óra)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Digitalizáló eszközök megismerése. Kép, hang és video digitális rögzítése (2 óra) – Képszerkesztési műveletek: beillesztés, vágás, kitöltés, kijelölés, színválasztás, feliratozás, képméret változtatása, transzformációk (2 óra) – Más tantárgyaknál felmerülő problémák megoldása grafikai programmal: ábrák készítése, képek, fotók szerkesztése (2 óra) 	<ul style="list-style-type: none"> – Képkorrekció végrehajtása saját készítésű digitális képeken, ami a további alkalmazáshoz vagy feldolgozáshoz szükséges – Bittérképes rajzolóprogrammal ábrakészítés más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában – Bemutatókészítő vagy szövegszerkesztő programban vektorgrafikus rajzeszközökkel ábrakészítés más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában – Kép, hang és video önálló rögzítése és tárolása digitális eszközökkel, digitális fényképezőgéppel, okostelefonnal más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában 	<ul style="list-style-type: none"> – digitális képeken képkorrekciót hajt végre
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – ismeri egy bittérképes rajzolóprogram használatát, azzal ábrát készít; – képet, hangot, videót rögzít és bemutatókészítő vagy szövegszerkesztő programban felhasznál 	
<p>Az információs társadalom, e-Világ</p>		<p>Óraszám: 5 + 3</p>
<p>Fogalmak: e-Világ; e-ügyintézés; virtuális személyiség; információs társadalom; adatbiztonság; adatvédelem; digitális eszközöktől való függőség</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az információ szerepe a modern társadalomban (1 óra) – Információkeresési technikák, stratégiák (5 óra) – Adatok biztonságos kezelése, technikai és etikai problémák (1 óra) – Az informatikai eszközök használatának következményei a személyiségre és az egészségre vonatkozóan (1 óra) 	<p>Tevékenységek</p> <ul style="list-style-type: none"> – Elektronikus levél írása hivatalos, iskolai, családi és baráti címzettnek – Nyilvános és baráti fórumba hozzászólás, posztolás, mások hozzászólásának értékelése – A családi és iskolai kapcsolatokban az elektronikus kommunikációs szabályok értékelése – Az elektronikus kommunikáció gyakorlatában felmerülő problémák megismerése, valamint az ezeket megelőző vagy ezekre reagáló biztonságot szavatoló beállítások megismerése, használata – Érdeklődési körnek, tanulmányoknak megfelelően információk keresése valamelyik keresőmotorban, és a találatok hatékony szűrése 	<p>Tanulási eredmények</p> <ul style="list-style-type: none"> – ismeri a digitális környezet, az e-Világ etikai problémáit; – ismeri az információs technológia fejlődésének gazdasági, környezeti, kulturális hatásait
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – önállóan keres információt, a találatokat hatékonyan szűri; – az internetes adatbázis-kezelő rendszerek keresési űrlapját helyesen 	

	tölti ki; – ismeri az információs társadalom múltját, jelenét és várható jövőjét; – védekezik az internetes zaklatás különböző formái ellen, szükség esetén segítséget kér	
A digitális eszközök használata		Óraszám: 2 + 3
Fogalmak: adat, információ, hír, digitalizálás, minőség, ergonómia, be- és kiviteli periféria, háttértár, kommunikációs eszközök, fájl, fájlműveletek, mappa, mappaműveletek, mobileszközök operációs rendszere, etikus információkezelés		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Az informatikai eszközök egészségre gyakorolt hatásai Tudatos felhasználói magatartás erősítése, a felelős eszközhasználat kialakítása, tudatosítása; etikus információkezelés (1 óra) – Az informatikai eszközök, mobileszközök operációs rendszerei (1 óra) – Felhőszolgáltatások igénybevétele, felhasználási területei, virtuális személyiség és a hozzá tartozó jogosultságok szerepe, kezelése Állományok tárolása, kezelése (3 óra) 	<ul style="list-style-type: none"> – A digitális eszközök feladatot segítő felhasználása projektfeladatokban – Bemutatóhoz, projektfeladathoz tartozó állományok rendezett tárolása a lokális gépen, azok megosztása a társakkal a felhőszolgáltatáson keresztül – Projektfeladathoz kapcsolódóan használandó perifériák lehetőségeinek megismerése, használata 	<ul style="list-style-type: none"> – célszerűen választ a feladat megoldásához használható informatikai eszközök közül; – önállóan használja az operációs rendszer felhasználói felületét; – önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit és fájljait – használja a digitális hálózatok alapszolgáltatásait
Tovább lépés feltétele:	<ul style="list-style-type: none"> – önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit és fájljait és a felhőszolgáltatásokat – az informatikai eszközöket önállóan használja, a tipikus felhasználói hibákat elkerüli, és elhárítja az egyszerűbb felhasználói szintű hibákat; – értelmezi az informatikai eszközöket működtető szoftverek hibajelzéseit, és azokról beszámol 	

7–8. évfolyam

A 7–8. évfolyam tananyaga szervesen kapcsolódik az 5–6. évfolyam tananyagához, annak spirális-teraszos logikát követő mélyítése, bővítése.

A digitális írástudás témaköreinek feldolgozása – az életkornak, ezáltal a magasabb absztrakciós szintnek, valamint a nagyobb közismereti tudásnak megfelelően – lehetővé teszi összetettebb problémák megoldását. A digitális írástudás alapjainak elsajátítását a 8. évfolyam végére lényegében lezárjuk.

A problémamegoldás fejlesztésében új témakörként jelenik meg a táblázatkezelés, amely alapszinten ugyan, de kerek egésznek alkot. Az algoritmizálás, programozás témakörében a tanulók már csoportmunkában önállóan fejlesztenek blokkalapú programokat. A 8. osztály végére a blokkprogramozás mint algoritmizálási, kódolási eszköz lezárásra kerül.

7. évfolyam

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Algoritmizálás és blokkprogramozás	7
Online kommunikáció	4
Robotika	4
Szövegszerkesztés	4
Bemutatókészítés	4
Multimédiás elemek készítése	4
Táblázatkezelés	4
Az információs társadalom, e-Világ	2
A digitális eszközök használata	3
Összes óraszám:	36

Algoritmizálás és blokkprogramozás		Óraszám: 7
<p>Fogalmak: algoritmusok, tervezési folyamat, szekvencia, elágazás, ciklus, elemi adat, egyszerű algoritmusok tervezése, vezérlési szerkezetek, eljárás, függvény, objektumorientált gondolkodás, típusfeladatok, tesztelés, elemzés, hibajavítás</p>		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Az algoritmikus gondolkodást segítő informatikai eszközök és szoftverek használata (1 óra) – A problémamegoldó tevékenység tervezési és szervezési kérdései – A problémamegoldáshoz tartozó algoritmusok megismerése. Algoritmus leírásának egy lehetséges módja (1 óra) – Az algoritmus végrehajtásához szükséges adatok és az eredmények kapcsolata – Szekvencia, és ciklusok. Egyszerű algoritmusok tervezése. A vezérlési szerkezetek megfelelői egy programozási környezetben (2 óra) – Változók, értékadás. Eljárások, függvények alkalmazása – A program megtervezése, kódolása (1 óra) – Mozgások vezérlése (1 óra) 	<ul style="list-style-type: none"> – Életkorak és érdeklődési körök megfelelő hétköznapi tevékenységei és információáramlási folyamatok algoritmusának elemzése, tervezése – Hétköznapi algoritmusok leírása egy lehetséges algoritmusleíró eszközzel – Vezérlőszerkezetek tudatos választását igénylő blokkprogramozási feladatok megoldása – Projektmunkában egyszerű részekre bontott feladat elkészítése a részfeladatok megoldásával és összeállításával – Egyszerű algoritmussal megadható mozgások vezérlése valós és szimulált környezetben, az eredmények tesztelése, vizsgálata a lehetséges paraméterek függvényében – Adatok kezelését, változók használatát igénylő folyamatok programozása – Új objektum létrehozását igénylő feladatok megoldása blokkprogramozási környezetben 	<ul style="list-style-type: none"> – értelmezi az algoritmus végrehajtásához szükséges adatok és az eredmények kapcsolatát; – egyszerű algoritmusokat elemez és készít; – ismeri a kódolás eszközeit; – adatokat kezel a programozás eszközeivel. – megkülönbözteti, kezeli és használja az elemi adatokat; – ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit; – a probléma megoldásához vezérlési szerkezetet (szekvencia, és ciklus) alkalmaz a tanult blokkprogramozási nyelven; – tapasztalatokkal rendelkezik az eseményvezérlésről; – vizsgálni tudja a szabályozó eszközök hatásait a tantárgyi

<ul style="list-style-type: none"> – Tesztelés, elemzés – Az objektumorientált gondolkozás megalapozása – Mások által készített alkalmazások paramétereinek a program működésére gyakorolt hatásának vizsgálata (1 óra) 		alkalmazásokban.
Tovább lépés feltétele:	<ul style="list-style-type: none"> – egyszerű algoritmusokat készít; – ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit; – a probléma megoldásához vezérlési szerkezetet (szekvencia, ciklus) alkalmaz a tanult blokkprogramozási nyelven; 	
Online kommunikáció		Óraszám: 4
Fogalmak: online identitás, e-mail, chat, felhőszolgáltatások		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Online kommunikációs csatornák használata, online kapcsolattartás (1 óra) – Etikus és hatékony online kommunikáció a csoportmunka érdekében – Online identitás védelmében teendő lépések, használható eszközök Adattárolás és megosztás felhőszolgáltatások használatával (3 óra) 	<ul style="list-style-type: none"> – Elektronikus levél írása, üzenetküldő és csevegőprogram használata az elektronikus kommunikáció szabályainak betartásával – Etikus és hatékony online kommunikáció az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó csoportmunka érdekében – Az adatok védelmét biztosító lehetőségek használata az online kommunikációs alkalmazásokban – Személyes adatok, az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó projektben adatok tárolása és megosztása a családi és az iskolai környezet elektronikus szolgáltatásai, felhőszolgáltatások segítségével 	<ul style="list-style-type: none"> – ismeri, használja az elektronikus kommunikáció lehetőségeit, a családi és az iskolai környezetnek elektronikus szolgáltatásait; – ismeri és betartja az elektronikus kommunikációs szabályokat. – tisztában van a hálózatokat és a személyes információkat érintő fenyegetésekkel, alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket; – önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat.
Tovább lépés feltétele:	<ul style="list-style-type: none"> – tisztában van a hálózatokat és a személyes információkat érintő fenyegetésekkel, alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket; – ismeri, használja az elektronikus kommunikáció lehetőségeit – önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat 	
Robotika		Óraszám: 4
Fogalmak: robot, szenzor, blokkprogramozás, vezérlési szerkezetek, vezérlés, elágazás, ciklus		

Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Algoritmusok megvalósítása, modellezése egyszerű eszközök segítségével (1 óra) – Szenzorok funkciói, paraméterei, használata – Szenzorok, robotok vezérlésének kódolása blokkprogramozással (3 óra) 	<ul style="list-style-type: none"> – A környezeti tárgyakra, akadályokra reagáló robot programozása – Akadálypályát teljesíteni képes robot programozása 	<ul style="list-style-type: none"> – adatokat gyűjt szenzorok segítségével; – mozgásokat vezérel szimulált vagy valós környezetben. – ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit

Tovább lépés feltétele:

- ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit

Szövegszerkesztés

Óraszám: 4

Fogalmak: szövegszerkesztési alapelvek, tipográfia, dokumentumok szerkezete, objektumok, élőfej, élőláb, táblázat szövegben, táblázat tulajdonságai, dokumentumformátumok, csoportmunka eszközei, webes dokumentumkészítés, információforrások etikus felhasználása

Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Szöveget, képet, ábrát, táblázatot tartalmazó dokumentumok létrehozása, formázása (1 óra) – Feladatleírás, illetve minta alapján dokumentumok szerkesztése (1 óra) – Táblázat beszúrása a szövegbe. A táblázat formázása (1 óra) – Mentés különböző formátumokba – Az információforrások etikus felhasználásának kérdései (1 óra) 	<ul style="list-style-type: none"> – Kész minta alapján szöveges dokumentumok önálló létrehozása, például iratminták, adatlap készítése – Adott tanórai vagy más tantárgyakhoz kapcsolódó problémához, az iskolai élethez, hétköznapi problémához szöveget, képet, ábrát, táblázatot tartalmazó dokumentum készítése önállóan vagy projektmunka keretében, például tanulmány egy adott történelmi korról – Az elkészített dokumentum környezetbarát nyomtatásának megbeszélése, mentése és megnyitása PDF formátumban – Szöveges dokumentum megosztása online tárhelyen 	<ul style="list-style-type: none"> – egy adott feladat kapcsán önállóan hoz létre szöveges vagy multimédiás dokumentumokat – ismeri és tudatosan alkalmazza a szöveges és multimédiás dokumentum készítése során a szöveg formázására, tipográfiájára vonatkozó alapelveket; – a tartalomnak megfelelően alakítja ki a szöveges vagy a multimédiás dokumentum szerkezetét, illeszti be, helyezi el és formázza meg a szükséges objektumokat; – ismeri és kritikusan használja a nyelvi eszközöket (például helyesírás-ellenőrzés, elválasztás); – etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival

Továbblépés feltétele:	<ul style="list-style-type: none"> – etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival – egy adott feladat kapcsán önállóan hoz létre szöveges dokumentumokat 	
Bemutatókészítés		Óraszám: 4
Fogalmak: prezentáció, multimédiás objektum, dokumentumformátumok, csoportmunka eszközei, lényegkiemelés, dokumentum belső szerkezete, információforrások etikus felhasználása		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Szöveget, képet, videót tartalmazó prezentáció létrehozása, formázása, paramétereinek beállítása (2 óra) – Feladatléírás, illetve minta alapján prezentáció szerkesztése – Bemutatószerkesztési alapelvek. A mondandóhoz illeszkedő megjelenítés (1 óra) – Iskolai, hétköznapi problémák közös megoldása, a csoportmunka támogatása – Az információforrások etikus felhasználásának kérdései (1 óra) 	<ul style="list-style-type: none"> – Prezentáció készítése a digitális kultúrához, más tantárgyához, kapcsolódó feladat) – Bemutató készítése bemutatóhoz, a megfelelő szerkezet kialakításával az információforrások etikus használatával – Elkészített prezentáció megjelenítése többféle elrendezésben, mentése különböző formátumokba 	<ul style="list-style-type: none"> – ismeri és tudatosan alkalmazza a szöveges és multimédiás dokumentum készítése során a szöveg formázására, tipográfiájára vonatkozó alapelveket; – etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival. – ismeri a prezentációkészítés alapszabályait, és azokat alkalmazza; – a tartalomnak megfelelően alakítja ki a szöveges vagy a multimédiás dokumentum szerkezetét, illeszti be, helyezi el és formázza meg a szükséges objektumokat.
Továbblépés feltétele:	<ul style="list-style-type: none"> – ismeri és tudatosan alkalmazza a szöveges és multimédiás dokumentum készítése során a szöveg formázására, tipográfiájára vonatkozó alapelveket; – etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival. – ismeri a prezentációkészítés alapszabályait, és azokat alkalmazza; 	
Multimédiás elemek készítése		Óraszám: 4
Fogalmak: képek szkennelése, digitális fotózás, videofelvétel-készítés, fotó, hang, video készítése, szerkesztése, felhasználása, rasztergrafika, vektorgrafika, görbék, csomópontok, csomópontműveletek		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Kép, hang és video digitális rögzítése (digitális fotózás) és javítása (1 óra) – Multimédia alapelemek: fotó, hang, felhasználása 	<ul style="list-style-type: none"> – A mindennapi, az iskolai élethez és más tantárgyához kapcsolódó kép készítése digitális fényképezőgéppel, okostelefonnal – Rögzített, illetve rendelkezésre álló 	<ul style="list-style-type: none"> – digitális eszközökkel önállóan rögzít és tárol képet; – digitális képeken képkorrekciót hajt végre.

<p>előadásokhoz és bemutatókhoz (3 óra)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Feladatleírás, illetve minta alapján vektorgrafikus ábra készítése. Görbék felhasználása rajzok készítésében. (1 óra) 	<p>fotó felhasználása előadásokhoz, bemutatókhoz</p> <ul style="list-style-type: none"> – Feladatleírás, illetve minta alapján ábra készítése, szerkesztése, módosítása különböző dokumentumokba, előadásokhoz és bemutatókhoz – Ábrakészítés során egyszerű transzformációs műveletek, igazítások, csoportműveletek használata – Olyan grafikai feladatok megoldása, amelyek algoritmikus módszereket igényelnek: másolás, klónozás, tükrözés, geometriai transzformációk 	<ul style="list-style-type: none"> – ismeri egy bittérképes rajzolóprogram használatát, azzal ábrát készít; – bemutatókészítő vagy szövegszerkesztő programban rajzeszközökkel ábrát készít.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – digitális eszközökkel önállóan rögzít és tárol képet; – ismeri egy bittérképes rajzolóprogram használatát, azzal ábrát készít; – bemutatókészítő vagy szövegszerkesztő programban rajzeszközökkel ábrát készít. 	
Táblázatkezelés		Óraszám: 4
<p>Fogalmak: táblázatkezelési alapfogalmak, cella, oszlop, sor, munkalap, munkafüzet, cellahivatkozás, adatok táblázatos formába rendezése, adatbevitel, javítás, másolás, mozgatás, relatív és abszolút cellahivatkozás, saját képletek szerkesztése, adatok csoportosítása</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> – Az adatok csoportosítási, esztétikus megjelenítési lehetőségei (1 óra) – Táblázatkezelési alapfogalmak: cella, oszlop, sor, munkalap, munkafüzet, cellahivatkozás, adattípus. Adatok táblázatos formába rendezése, feldolgozása. Adatbevitel, javítás, másolás, mozgatás elsajátítása (1 óra) – Adatok feldolgozását segítő számítási műveletek (1 óra) – Feladatok a cellahivatkozások használatára. Relatív és abszolút cellahivatkozás. Saját képletek szerkesztése. (1 óra) – Más tantárgyaknál felmerülő problémák 	<ul style="list-style-type: none"> – Mérési eredmények, nyomtatott és online adathalmazok, táblázatok elemzése – Az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó, valamint közérdekű adatok gyűjtése különböző forrásokból – Összegyűjtött adatok táblázatos elrendezése táblázatkezelő alkalmazással – A problémának megfelelő adattípusok, adatformátumok, képletek egy táblázatkezelő programban – Más tantárgyakhoz kapcsolódó projektben az adatok feldolgozása táblázatkezelő program segítségével 	<ul style="list-style-type: none"> – az adatokat táblázatos formába rendezi és formázza; – problémákat old meg táblázatkezelő program segítségével. – cellahivatkozásokat, matematikai tudásának megfelelő képleteket használ táblázatkezelő programban; – tapasztalatokkal rendelkezik hétköznapi jelenségek számítógépes szimulációjáról.

megoldása a táblázatkezelő program segítségével		
Tovább lépés feltétele:	<ul style="list-style-type: none"> – az adatokat táblázatos formába rendezi és formázza; – cellahivatkozásokat, matematikai tudásának megfelelő képleteket használ táblázatkezelő programban; 	
Az információs társadalom, e-Világ		Óraszám: 2
Fogalmak: e-Világ, e-kereskedelem, e-bank, e-állampolgárság, virtuális személyiség, információs társadalom, adatvédelem, internetes bűnözés, digitális eszközöktől való függőség		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Az információs technológiai fejlesztés gazdasági, környezeti, kulturális hatásainak felismerése – Az információ szerepe a modern társadalomban (1 óra) – Információkeresési technikák, stratégiák, többszemponú keresés – A digitális eszközök egészségre és személyiségre gyakorolt hatásai – Az adatbiztonság és adatvédelem tudatos felhasználói magatartásának szabályai (1 óra) 	<ul style="list-style-type: none"> – Az információs társadalom múltjában kijelölt szakasz (például ókori számolási módszerek vagy elektromechanikus gépek) projektmódszerrel történő feldolgozása – Az elektronikus kommunikáció gyakorlatában felmerülő problémák megismerése, valamint az ezeket megelőző vagy ezekre reagáló, biztonságot szavatoló beállítások megismerése, használata – Az adatok és az online identitás védelmét biztosító lehetőségeket alkalmazása, például a közösségi oldalakon elérhető személyes adatok keresése, korlátozása és törlése – Többszemponú, hatékony információkeresési feladatok megoldása más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában 	<ul style="list-style-type: none"> – ismeri a digitális környezet, az e-Világ etikai problémáit; – ismeri az információkeresés technikáját, stratégiáját és több keresési szempont egyidejű érvényesítésének lehetőségét; – tisztában van a hálózatokat és a személyes információkat érintő fenyegetésekkel, alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket; – védekezik az internetes zaklatás különböző formái ellen, szükség esetén segítséget kér
Tovább lépés feltétele:	<ul style="list-style-type: none"> – ismeri a digitális környezet, az e-Világ etikai problémáit – ismeri az információkeresés technikáját, stratégiáját – védekezik az internetes zaklatás különböző formái ellen, szükség esetén segítséget kér 	
A digitális eszközök használata		Óraszám: 3
Fogalmak: adat, információ, hír, digitalizálás, digitalizálás minősége, kódolás, kódolási problémák, ergonómia, be- és kikapcsolás folyamata, be- és kiviteli periféria, háttértár, kommunikációs eszközök, működési elv, működési paraméterek, hálózatok felhasználási területei, mobil eszközök operációs rendszere, operációs rendszerek eszközekezelése, operációs rendszer segédprogramjai, állományok és könyvtárak tömörítése, helyi hálózat, jogosultságok, etikus információkezelés		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Az informatikai eszközök egészségre gyakorolt hatásai – Az informatikai eszközök működési elveinek megismerése és használata 	<ul style="list-style-type: none"> – Digitális eszközök és perifériáinak feladatot segítő felhasználása projektfeladatokban – Bemutatóhoz, projektfeladathoz tartozó állományok rendezett tárolása a lokális gépen, azok 	<ul style="list-style-type: none"> – célszerűen választ a feladat megoldásához használható informatikai eszközök közül; – önállóan használja az operációs rendszer

<p>(1 óra)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az informatikai eszközök, mobileszközök operációs rendszerei – Az operációs rendszer segédprogramjai. Az állományok és könyvtárak tömörítése (1 óra) – Az operációs rendszerek, használata. Tudatos felhasználói magatartás erősítése, a felelős eszközhasználat kialakítása, tudatosítása; etikus információkezelés – Felhőszolgáltatások igénybevétele, felhasználási területei, virtuális személyiség és a hozzá tartozó jogosultságok szerepe, kezelése. Alkalmazások a virtuális térben. Állományok tárolása, kezelése és megosztása a felhőben (1 óra) 	<p>megosztása a társakkal a felhőszolgáltatáson keresztül</p> <ul style="list-style-type: none"> – Adatok tömörített tárolása, továbbítása a hálózaton keresztül az együttműködés érdekében 	<p>felhasználói felületét;</p> <ul style="list-style-type: none"> – önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat; – az informatikai eszközöket önállóan használja, a tipikus felhasználói hibákat elkerüli, és elhárítja az egyszerűbb felhasználói szintű hibákat; – értelmezi az informatikai eszközöket működtető szoftverek hibajelzéseit, és azokról beszámol;
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – önállóan használja az operációs rendszer felhasználói felületét; – értelmezi az informatikai eszközöket működtető szoftverek hibajelzéseit, és azokról beszámol; 	

8. évfolyam

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Algoritmizálás és blokkprogramozás	5
Online kommunikáció	2
Robotika	4
Szövegszerkesztés	4
Bemutatókészítés	4
Multimédiás elemek készítése	2
Táblázatkezelés	8
Az információs társadalom, e-Világ	3
A digitális eszközök használata	4
Összes óraszám:	36

Algoritmizálás és blokkprogramozás		Óraszám: 5
Fogalmak: algoritmusok, tervezési folyamat, szekvencia, elágazás, ciklus, elemi adat, egyszerű algoritmusok tervezése, vezérlési szerkezetek, eljárás, függvény, objektumorientált gondolkodás, típusfeladatok, tesztelés, elemzés, hibajavítás		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
– Az algoritmus	– Életkornak és érdeklődési körnek	– értelmezi az algoritmus

<p>végrehajtásához szükséges adatok és az eredmények kapcsolata (1 óra)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Szekvencia, elágazás és ciklusok. Egyszerű algoritmusok tervezése. A vezérlési szerkezetek megfelelői egy programozási környezetben <p>(2 óra)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Elágazások, feltételek kezelése, többirányú elágazás, ciklusok – Változók, értékadás. Eljárások, függvények alkalmazása (1 óra) – A program megtervezése, kódolása – Mozgások vezérlése – Tesztelés, elemzés – Mások által készített alkalmazások paramétereinek a program működésére gyakorolt hatásának vizsgálata (1 óra) 	<p>megfelelő hétköznapi tevékenységek és információáramlási folyamatok algoritmusának elemzése, tervezése</p> <ul style="list-style-type: none"> – Hétköznapi algoritmusok leírása egy lehetséges algoritmusleíró eszközzel – Vezérlőszerkezetek tudatos választását igénylő blokkprogramozási feladatok megoldása – Projektmunkában egyszerű részekre bontott feladat elkészítése a részfeladatok megoldásával és összeállításával – Egyszerű algoritmussal megadható mozgások vezérlése valós és szimulált környezetben, az eredmények tesztelése, vizsgálata a lehetséges paraméterek függvényében – Adatok kezelését, változók használatát igénylő folyamatok programozása – Új objektum létrehozását igénylő feladatok megoldása blokkprogramozási környezetben 	<p>végrehajtásához szükséges adatok és az eredmények kapcsolatát;</p> <ul style="list-style-type: none"> – egyszerű algoritmusokat elemez és készít; – ismeri a kódolás eszközeit; – adatokat kezel a programozás eszközeivel. – megkülönbözteti, kezeli és használja az elemi adatokat; – ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit; – a probléma megoldásához vezérlési szerkezetet (szekvencia, elágazás és ciklus) alkalmaz a tanult blokkprogramozási nyelven; – tapasztalatokkal rendelkezik az eseményvezérlésről; – vizsgálni tudja a szabályozó eszközök hatásait a tantárgyi alkalmazásokban.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – egyszerű algoritmusokat készít; – ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit; – a probléma megoldásához vezérlési szerkezetet (szekvencia, elágazás és ciklus) alkalmaz a tanult blokkprogramozási nyelven; 	
Online kommunikáció		Óraszám: 2
Fogalmak: online identitás, e-mail, chat, felhőszolgáltatások		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Online kommunikációs csatornák használata, online kapcsolattartás (1 óra) – Etikus és hatékony online kommunikáció a csoportmunka érdekében – Online identitás védelmében teendő lépések, használható eszközök 	<ul style="list-style-type: none"> – Elektronikus levél írása, üzenetküldő és csevegőprogram használata az elektronikus kommunikáció szabályainak betartásával – Etikus és hatékony online kommunikáció az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó csoportmunka érdekében – Az adatok védelmét biztosító lehetőségek használata az online 	<ul style="list-style-type: none"> – ismeri, használja az elektronikus kommunikáció lehetőségeit, a családi és az iskolai környezetének elektronikus szolgáltatásait; – ismeri és betartja az elektronikus kommunikációs

<p>Adattárolás és megosztás felhőszolgáltatások használatával (1 óra)</p>	<p>kommunikációs alkalmazásokban</p> <ul style="list-style-type: none"> – Személyes adatok, az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó projektben adatok tárolása és megosztása a családi és az iskolai környezet elektronikus szolgáltatásai, felhőszolgáltatások segítségével 	<p>szabályokat.</p> <ul style="list-style-type: none"> – tisztában van a hálózatokat és a személyes információkat érintő fenyegetésekkel, alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket; – önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – tisztában van a hálózatokat és a személyes információkat érintő fenyegetésekkel, alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket; – ismeri, használja az elektronikus kommunikáció lehetőségeit – önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat 	

Robotika

Óraszám: 4

Fogalmak: robot, szenzor, blokkprogramozás, vezérlési szerkezetek, vezérlés, elágazás, ciklus

<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> – Algoritmusok megvalósítása, modellezése egyszerű eszközök segítségével (1 óra) – Szenzorok funkciói, paraméterei, használata – Szenzorok, robotok vezérlésének kódolása blokkprogramozással (2 óra) – Vezérlési feladatok megoldása objektumokkal, eseményvezérelten (1 óra) 	<ul style="list-style-type: none"> – A környezeti tárgyakra, akadályokra reagáló robot programozása – Akadálypályát teljesíteni képes robot programozása – A robot szenzorokkal gyűjtött adatainak rögzítése, feldolgozása egy akadálypályán; a viselkedés módosítása a gyűjtött adatoknak megfelelően 	<ul style="list-style-type: none"> – adatokat gyűjt szenzorok segítségével; – mozgásokat vezérel szimulált vagy valós környezetben. – ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit 	

Szövegszerkesztés

Óraszám: 4

Fogalmak: szövegszerkesztési alapelvek, tipográfia, dokumentumok szerkezete, objektumok, élőfej, élőláb, táblázat szövegben, táblázat tulajdonságai, dokumentumformátumok, csoportmunka eszközei, webes dokumentumkészítés, információforrások etikus felhasználása

<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> – Szöveget, képet, ábrát, táblázatot tartalmazó dokumentumok létrehozása, formázása – Feladatléírás, illetve minta 	<ul style="list-style-type: none"> – Kész minta alapján szöveges dokumentumok önálló létrehozása, például iratminták, adatlap készítése – Adott tanórai vagy más tantárgyakhoz kapcsolódó 	<ul style="list-style-type: none"> – egy adott feladat kapcsán önállóan hoz létre szöveges vagy multimédiás dokumentumokat

<p>alapján dokumentumok szerkesztése</p> <ul style="list-style-type: none"> – Szövegszerkesztési alapelvek. A szöveg tipográfiája, tipográfiai ismeretek. Szöveges dokumentumok szerkezete, objektumok. Élőfej és élőláb – Táblázat beszúrása a szövegbe. A táblázat formázása – Mentés különböző formátumokba – Az információforrások etikus felhasználásának kérdései 	<p>problémához, az iskolai élethez, hétköznapi problémához szöveget, képet, ábrát, táblázatot tartalmazó dokumentum készítése önállóan vagy projektmunka keretében, például tanulmány egy adott történelmi korról</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az elkészített dokumentum környezetbarát nyomtatásának megbeszélése, mentése és megnyitása PDF formátumban – Szöveges dokumentum megosztása online tárhelyen 	<ul style="list-style-type: none"> – ismeri és tudatosan alkalmazza a szöveges és multimédiás dokumentum készítése során a szöveg formázására, tipográfiájára vonatkozó alapelveket; – a tartalomnak megfelelően alakítja ki a szöveges vagy a multimédiás dokumentum szerkezetét, illeszti be, helyezi el és formázza meg a szükséges objektumokat; – ismeri és kritikusán használja a nyelvi eszközöket (például helyesírás-ellenőrzés, elválasztás); – etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival
---	---	---

<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival – egy adott feladat kapcsán önállóan hoz létre szöveges dokumentumokat
---------------------------------------	---

Bemutatókészítés	Óraszám: 4
-------------------------	-------------------

Fogalmak: prezentáció, multimédiás objektum, dokumentumformátumok, csoportmunka eszközei, lényegkiemelés, dokumentum belső szerkezete, információforrások etikus felhasználása

<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> – Szöveget, táblázatot, ábrát, képet, animációt, tartalmazó prezentáció létrehozása, formázása, paramétereinek beállítása – Feladatleírás, illetve minta alapján prezentáció szerkesztése – Bemutatószerkesztési alapelvek. A mondandóhoz illeszkedő megjelenítés – Automatikusan és az interaktívan vezérelt lejátszás beállítása a bemutatóban – Iskolai, hétköznapi problémák közös 	<ul style="list-style-type: none"> – Prezentáció készítése kiselőadáshoz (a digitális kultúrához, más tantárgyakhoz, az iskolai élethez, hétköznapi problémához kapcsolódó feladat) – Bemutató készítése projektmunkában végzett tevékenység összegzéséhez, bemutatásához, a megfelelő szerkezet kialakításával az információforrások etikus használatával – Tájékoztató vagy reklámcélú, automatikusan ismétlődő, animált bemutató készítése – Elkészített prezentáció megjelenítése többféle 	<ul style="list-style-type: none"> – egy adott feladat kapcsán önállóan hoz létre szöveges vagy multimédiás dokumentumokat; – ismeri és tudatosan alkalmazza a szöveges és multimédiás dokumentum készítése során a szöveg formázására, tipográfiájára vonatkozó alapelveket; – etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival.

<p>megoldása, a csoportmunka támogatása</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az információforrások etikus felhasználásának kérdései 	<p>elrendezésben, mentése különböző formátumokba</p>	<ul style="list-style-type: none"> – ismeri a prezentációkészítés alapszabályait, és azokat alkalmazza; – a tartalomnak megfelelően alakítja ki a szöveges vagy a multimédiás dokumentum szerkezetét, illeszti be, helyezi el és formázza meg a szükséges objektumokat.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival. – ismeri a prezentációkészítés alapszabályait, és azokat alkalmazza; – a tartalomnak megfelelően alakítja ki a szöveges vagy a multimédiás dokumentum szerkezetét, illeszti be, helyezi el és formázza meg a szükséges objektumokat. 	
Multimédiás elemek készítése		Óraszám: 2
<p>Fogalmak: képek szkennelése, digitális fotózás, videofelvétel-készítés, fotó, hang, video készítése, szerkesztése, felhasználása, rasztergrafika, vektorgrafika, görbék, csomópontok, csomópontműveletek</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> – Kép, hang és video digitális rögzítése (képek szkennelése, digitális fotózás, videofelvétel-készítés) és javítása – Multimédia alapelemek: fotó, hang, video készítése, szerkesztése, felhasználása előadásokhoz és bemutatókhoz – Raszter- és vektorgrafikai ábra illesztése különböző típusú dokumentumokba – Feladatleírás, illetve minta alapján vektorgrafikus ábra készítése. Görbék, csomópontok felhasználása rajzok készítésében. Csomópontműveletek 	<ul style="list-style-type: none"> – A mindennapi, az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó kép, hang és video rögzítése szkennel, digitális fényképezőgéppel, okostelefonnal – Rögzített, illetve rendelkezésre álló multimédia-alapelemek: fotó, hang, video felhasználása előadásokhoz, bemutatókhoz – Feladatleírás, illetve minta alapján raszter- és vektorgrafikai ábra készítése, szerkesztése, módosítása különböző dokumentumokba, előadásokhoz és bemutatókhoz – Ábrakészítés során egyszerű transzformációs műveletek, igazítások, csoportműveletek használata – Olyan grafikai feladatok megoldása, amelyek algoritmikus módszereket igényelnek: másolás, klónozás, tükrözés, geometriai transzformációk 	<ul style="list-style-type: none"> – digitális eszközökkel önállóan rögzít és tárol képet, hangot és videót; – digitális képeken képkorrekciót hajt végre. – ismeri egy bittérképes rajzolóprogram használatát, azzal ábrát készít; – bemutatókészítő vagy szövegszerkesztő programban rajzeszközökkel ábrát készít.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – digitális eszközökkel önállóan rögzít és tárol képet, hangot és videót; – ismeri egy bittérképes rajzolóprogram használatát, azzal ábrát készít; – bemutatókészítő vagy szövegszerkesztő programban rajzeszközökkel 	

	ábrát készít.	
Táblázatkezelés		Óraszám: 8
<p>Fogalmak: táblázatkezelési alapfogalmak, cella, oszlop, sor, munkalap, munkafüzet, cellahivatkozás, adatok táblázatos formába rendezése, adatbevitel, javítás, másolás, mozgatás, relatív és abszolút cellahivatkozás, saját képletek szerkesztése, függvények használata, paraméterezés, adatok csoportosítása, diagram létrehozása, diagram szerkesztése, diagramtípusok</p>		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Az adatok csoportosítási, esztétikus megjelenítési lehetőségei – Táblázatkezelési alapfogalmak: cella, oszlop, sor, munkalap, munkafüzet, cellahivatkozás, adattípus. Adatok táblázatos formába rendezése, feldolgozása. Adatbevitel, javítás, másolás, mozgatás elsajátítása (1 óra) – Statisztikai adatelemzés, statisztikai számítások. Statisztikai függvények használata táblázatkezelőkben (2 óra) – Adatok feldolgozását segítő számítási műveletek (1 óra) – Feladatok a cellahivatkozások használatára. Relatív és abszolút cellahivatkozás. Saját képletek szerkesztése. Függvények használata, paraméterezés (1 óra) – Más tantárgyaknál felmerülő problémák megoldása a táblázatkezelő program segítségével (1 óra) – Az adatok grafikus ábrázolási lehetőségei. Diagram létrehozása, szerkesztése. Diagramtípusok (2 óra) 	<ul style="list-style-type: none"> – Mérési eredmények, nyomtatott és online adathalmazok, táblázatok elemzése – Az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó, valamint közérdekű adatok gyűjtése különböző forrásokból – Összegyűjtött adatok táblázatos elrendezése táblázatkezelő alkalmazással – A problémának megfelelő adattípusok, adatformátumok, képletek, függvények alkalmazása egy táblázatkezelő programban – Az osztály, évfolyam vagy az iskola adatainak statisztikai elemzése – Egy-egy adatsorból többféle diagram készítése, az adatok megtévesztő ábrázolásának felismerése – Más tantárgyakhoz kapcsolódó projektben az adatok feldolgozása táblázatkezelő program segítségével 	<ul style="list-style-type: none"> – az adatokat táblázatos formába rendezi és formázza; – problémákat old meg táblázatkezelő program segítségével. – cellahivatkozásokat, matematikai tudásának megfelelő képleteket, egyszerű statisztikai függvényeket használ táblázatkezelő programban; – az adatok szemléltetéséhez diagramot készít; – tapasztalatokkal rendelkezik hétköznapi jelenségek számítógépes szimulációjáról.
Tovább lépés feltétele:	<ul style="list-style-type: none"> – az adatokat táblázatos formába rendezi és formázza; – cellahivatkozásokat, matematikai tudásának megfelelő képleteket, egyszerű statisztikai függvényeket használ táblázatkezelő 	

	<p>programban;</p> <ul style="list-style-type: none"> – az adatok szemléltetéséhez diagramot készít; 	
Az információs társadalom, e-Világ		Óraszám: 3
Fogalmak: e-Világ, e-kereskedelem, e-bank, e-állampolgárság, virtuális személyiség, információs társadalom, adatvédelem, internetes bűnözés, digitális eszközöktől való függőség		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Az információs technológiai fejlesztés gazdasági, környezeti, kulturális hatásainak felismerése – Az információ szerepe a modern társadalomban (1 óra) – Információkeresési technikák, stratégiák, többszemponú keresés (1 óra) – A digitális eszközök egészségre és személyiségre gyakorolt hatásai – Az adatbiztonság és adatvédelem tudatos felhasználói magatartásának szabályai (1 óra) 	<ul style="list-style-type: none"> – Az információs társadalom múltjában kijelölt szakasz (például ókori számolási módszerek vagy elektromechanikus gépek) projektmódszerrel történő feldolgozása – Az állampolgári jogok és kötelességek online gyakorlása, például bejelentkezés egészségügyi vizsgálatra vagy veszélyeshulladéklerakási címek keresése – Az elektronikus kommunikáció gyakorlatában felmerülő problémák megismerése, valamint az ezeket megelőző vagy ezekre reagáló, biztonságot szavatoló beállítások megismerése, használata – Megfigyelések végzése és értelmezése a közösségi portálokon, keresőmotorok használata közben rögzített szokásokról, érdeklődési körökről, személyes profilokról – Az adatok és az online identitás védelmét biztosító lehetőségeket alkalmazása, például a közösségi oldalakon elérhető személyes adatok keresése, korlátozása és törlése – Többszemponú, hatékony információkeresési feladatok megoldása más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában 	<ul style="list-style-type: none"> – ismeri a digitális környezet, az e-Világ etikai problémáit; – ismeri az információs technológia fejlődésének gazdasági, környezeti, kulturális hatásait – ismeri az információs társadalom múltját, jelenét és várható jövőjét; – online gyakorolja az állampolgári jogokat és kötelességeket; – ismeri az információkeresés technikáját, stratégiáját és több keresési szempont egyidejű érvényesítésének lehetőségét; – tisztában van a hálózatokat és a személyes információkat érintő fenyegetésekkel, alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket; – védekezik az internetes zaklatás különböző formái ellen, szükség esetén segítséget kér
Tovább lépés feltétele:	<ul style="list-style-type: none"> – ismeri a digitális környezet, az e-Világ etikai problémáit – ismeri az információkeresés technikáját, stratégiáját – védekezik az internetes zaklatás különböző formái ellen, szükség esetén segítséget kér 	
A digitális eszközök használata		Óraszám: 4
Fogalmak: adat, információ, hír, digitalizálás, digitalizálás minősége, kódolás, kódolási problémák, ergonómia, be- és kikapcsolás folyamata, be- és kiviteli periféria, háttértár, kommunikációs eszközök, működési elv, működési paraméterek, hálózatok felhasználási területei, mobileszközök operációs rendszere, operációs rendszerek eszközekezelése, operációs rendszer segédprogramjai, állományok és könyvtárak tömörítése, helyi hálózat, jogosultságok, etikus információkezelés		
Fejlesztési feladatok,	Tevékenységek	Tanulási eredmények

ismeretek (óraszám)		
<ul style="list-style-type: none"> – Az informatikai eszközök egészségre gyakorolt hatásai – Az informatikai eszközök működési elveinek megismerése és használata (1 óra) – Az informatikai eszközök be- és kiviteli perifériái, a háttértárak, továbbá a kommunikációs eszközök. A felhasználás szempontjából fontos működési elvek és paraméterek (1 óra) – Az informatikai eszközök, mobileszközök operációs rendszerei – Az operációs rendszer segédprogramjai. Az állományok és könyvtárak tömörítése (1 óra) – Az operációs rendszerek használata. Tudatos felhasználói magatartás erősítése, a felelős eszközhasználat kialakítása, tudatosítása; etikus információkezelés – Felhőszolgáltatások igénybevétele, felhasználási területei, virtuális személyiség és a hozzá tartozó jogosultságok szerepe, kezelése. Alkalmazások a virtuális térben. Állományok tárolása, kezelése és megosztása a felhőben (1 óra) 	<ul style="list-style-type: none"> – Digitális eszközök és perifériáinak feladatot segítő felhasználása projektfeladatokban – Bemutatóhoz, projektfeladathoz tartozó állományok rendezett tárolása a lokális gépen, azok megosztása a társakkal a felhőszolgáltatáson keresztül – Adatok tömörített tárolása, továbbítása a hálózaton keresztül az együttműködés érdekében 	<ul style="list-style-type: none"> – célszerűen választ a feladat megoldásához használható informatikai eszközök közül; – önállóan használja az operációs rendszer felhasználói felületét; – önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat; – tapasztalatokkal rendelkezik az iskolai oktatáshoz kapcsolódó mobileszközökre fejlesztett alkalmazások használatában; – az informatikai eszközöket önállóan használja, a tipikus felhasználói hibákat elkerüli, és elhárítja az egyszerűbb felhasználói szintű hibákat; – értelmezi az informatikai eszközöket működtető szoftverek hibajelzéseit, és azokról beszámol; – tapasztalatokkal rendelkezik a digitális jelek minőségével, tömörítésével, továbbításával kapcsolatos problémák kezeléséről;
<p>Tovább lépés feltétele:</p>		<ul style="list-style-type: none"> – célszerűen választ a feladat megoldásához használható informatikai eszközök közül; – önállóan használja az operációs rendszer felhasználói felületét; – értelmezi az informatikai eszközöket működtető szoftverek hibajelzéseit, és azokról beszámol;

Földrajz

Helyi tanterv

A földrajztudomány a természeti és társadalmi-gazdasági környezet jelenségeit, folyamatait – a természet- és társadalomtudományok vizsgálati módszereire egyaránt építve – mutatja be, ezáltal sajátos helyet foglal el, és összekapcsolja a természet- és társadalomtudományokat. Ezen interdiszciplináris sajátosság alapján válik a földrajz szintetizáló, a természeti és társadalmi-gazdasági jelenségeket és folyamatokat összefüggéseiben, kölcsönhatásaiban feldolgozó tantárggyá. A tanítás során különös hangsúlyt kap, hogy a tanulók megértsék Földünk mint egységes rendszer sérülékenységet, ahol az ember természeti és társadalmi lényként él, létezése és tevékenysége növekvő mértékben átalakítja, és ezzel veszélyezteti ennek a rendszernek az egyensúlyát, amelynek következményei az emberiség jelene és jövője szempontjából igen súlyosak is lehetnek. A földrajz tantárgy komplex természet- és társadalomtudományi szemléletének köszönhetően feltárja az egyensúly megbomlásának természeti és társadalmi okait, megoldást keres az egyensúly helyreállítására. Szemléletformálásra képes, ezért kiemelkedően fontos szerepet tölt be a környezettudatosság kialakításában.

A földrajz az a tantárgy, amelyből a tanulók megismerhetik szűkebb és tágabb természeti, társadalmi-gazdasági környezetünk jellemzőit, a körülöttük zajló folyamatokat – melyeknek önmaguk is részesei – és ezek összefüggéseit, kölcsönhatásait, a környezetben való tájékozódást, a benne történő eligazodást segítő alapvető eszközöket és módszereket. A földrajz a természet- és társadalomföldrajz, valamint a regionális tudomány mellett számos földtudományágot képvisel a közoktatásban, integrálja a földtani, a légkörtani, a hidrológiai, a talajtani és a planetológiai-csillagászati tudást, valamint megjelenít gazdaságtudományi, szociológiai, demográfiai, etikai, néprajzi, politológiai ismereteket is.

Bolygónkról és annak természeti és társadalmi-gazdasági folyamatairól összegyűjtött, mind pontosabb és sokrétűbb ismereteink, egyre összetettebbé váló világunk komplex problémáinak megértésére csak a megújult szemléletű földrajzoktatás képes. Az oktatási hagyományok újragondolását teszi szükségessé az információforrások, illetve az általuk közvetített adatmennyiség rohamos növekedése is. Ezért napjaink

földrajzoktatása szakít a leíró jellegű, szigorúan ismeretközlő hagyományokkal, és a hangsúlyt az információk tudatos keresésére, értelmezésére, az összefüggések feltárására, a megszerzett információk alkalmazását lehetővé tevő képességek kialakítására helyezi. Az élményszerű, a hétköznapi megfigyeléseken, tapasztalatokon és információgyűjtésen alapuló földrajztanítás nem pusztán leírja a jelenséget, hanem annak okait és következményeit is feltárja. Mindez a természeti-környezeti és a társadalmi-gazdasági folyamatokat szintetizálva, a jelen eseményein túlmutatva értékelésre, problémamegoldásra, jövőképzésre ösztönöz.

A földrajzoktatás a különböző geoszférákban zajló jelenségek, folyamatok természet- és társadalomtudományi szempontú vizsgálatával a komplexitást szem előtt tartó, szintetizáló gondolkodás kialakítására törekszik. Az önálló földrajzi ismeretszerzés és -feldolgozás, valamint a problémaorientált, elemző és értékelő gondolkodás fejlesztésével hozzájárul az információs társadalomra jellemző hír- és információáradatban történő eligazodáshoz, a felelős és tudatos állampolgári szerepvállalás kialakításához.

A földrajztanítás fontos feladata annak felismertetése és tudatosítása, hogy a környezettudatos, a fenntarthatóságot szem előtt tartó gondolkodás és cselekvés az élhető jövő, a fenntartható környezet záloga. A Föld tűrőképességét veszélyeztető problémák felismertetése, a már észlelhető és várható következmények beláttatása, a lehetséges megoldások keresése és bemutatása döntő szerepet játszik a cselekvőképes, a környezetért felelősséggel tenni akaró magatartás kialakításában.

A korszerű, a tanulók érdeklődését felkelteni képes földrajzoktatás alig képzelhető el a térinformatikai, illetve infokommunikációs eszközök használata nélkül, ez pedig hozzájárul a tanulók digitális kompetenciájának fejlődéséhez, tudatos eszközhasználóvá válásukhoz.

Mindennapjainkat, életvitelünket, szokásainkat jelentősen átalakította és folyamatosan formálja a globalizáció. Ezért is fontos feladat, hogy a tanulók megértsék, hogyan válnak globális folyamatokká, jelenségekké az egyes regionális történések, és ez a folyamat hogyan befolyásolja mindennapi életünket. A globális világ nyújtotta lehetőségek mellett fontos a nemzeti és az európai önazonosság felvállalása és ezek értékeinek megőrzése. Hazánk nemzeti értékeinek és a globális világban betöltött szerepének megismertetésével a földrajzoktatás hozzájárul a szülőföldhöz és a magyarsághoz való kötődés kialakításához és elmélyítéséhez.

A térbeli társadalmi egyenlőtlenségek által kiváltott folyamatok földrajzi okainak és lehetséges természeti és társadalmi-gazdasági következményeinek bemutatása révén a földrajzoktatás hozzájárul az empátikus, problémamegoldó gondolkodás, illetve az érvek ütköztetésére épülő vitakultúra kialakulásához.

A földrajzoktatás a jelen folyamataira, történéseire és azok jövőbeli következményeire fókuszál, így hozzájárul az érdeklődés felkeltéséhez az aktuális, körülöttünk zajló társadalmi-gazdasági és környezeti folyamatok megismerése, megértése, megvitatása, továbbá a logikus érveken alapuló véleménynyilvánítás iránt. Napjaink társadalomföldrajzi, vallásföldrajzi és etnikai földrajzi folyamatainak bemutatása révén a tantárgy hozzájárul a toleráns és etikus, egymás tiszteletét szem előtt tartó magatartás kialakulásához is.

A földrajz a helyi, regionális és globális gazdasági-pénzügyi folyamatok megismertetésével elősegíti a gazdasági élet eseményeiben eligazodó aktív, kreatív, rugalmas és vállalkozóképes állampolgári gondolkodás és viszonyulás kialakulását. Fontos feladatának tartja, hogy a mindennapi életben hasznosítható gazdasági és pénzügyi ismeretek bemutatásával hozzájáruljon az értő és felelős pénzügyi döntési képesség kialakításához. A tantárgy komplexitására, szintetizáló jellegére, a tantárgy által közvetített földrajzi-földtani, környezeti, gazdasági ismeretekre, gondolkodás- és szemléletmódra építve a tanulók ilyen irányú pályaorientációját is jelentősen támogatja.

A földrajz tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: Szüntelenül változó és globalizálódó világunk megismeréséhez, megértéséhez elengedhetetlen a folyamatos tájékozódás, információszerzés és a nyitott gondolkodás, amely elképzelhetetlen a tanuló kezdetben még irányított, majd egyre önállóbbá váló információszerző tevékenysége nélkül. Így a tanulás-tanítási folyamatnak hozzá kell járulnia az információszerzés és -feldolgozás készségének fejlesztéséhez, különös tekintettel a digitális világ nyújtotta lehetőségek kritikus felhasználására. A földrajztanulás célja, hogy elősegítse a megszerzett ismeretek alkalmazását a mindennapi élet különböző területein, támogassa az egyéni igényekkel összhangban lévő önirányító és önfejlesztő tanulás képességének fejlődését. Cél, hogy a tanuló képes legyen a földrajzi-földtudományi, gazdasági, társadalmi és környezetvédelmi jellegű információk felismerésére és összegyűjtésére a valós térben (például terepen) csakúgy, mint különböző információhordozókból (például újságcikkek, grafikonok, térképek, híradások, forrásszövegek, karikatúrák, képek, ábrák elemzése révén).

A kommunikációs kompetenciák: A különféle szóbeli és írásbeli ismeretközvetítő, illetve értékelési módszerek alkalmazásával a földrajztanítás segíti az anyanyelvi kommunikáció fejlődését. A földrajzi információk értelmezése során fejlődik a tanuló érvelésen alapuló egészséges vitakészsége. A kommunikációs kompetenciák fejlesztését segítik a földrajzi tartalmú információk értelmezését elváró írásbeli és szóbeli – közöttük a prezentációhoz kapcsolódó – feladatok megoldása. A különböző forrásokból gyűjtött információk, leírások értelmezése és feldolgozása hozzájárul a szövegértési kompetencia fejlesztéséhez.

A digitális kompetenciák: A korszerű földrajzoktatás elképzelhetetlen a digitális világ nyújtotta aktuális információk tanításba való beépítése nélkül. Ehhez szükség van a tanuló digitális kompetenciáinak alkalmazására. A tanulási-tanítási folyamat tudatosan épít a digitális térképek, térinformatikai szoftverek alkalmazására, elemzések elvégzésére, földrajzi összefüggések felismerésére és megértésére. Az adatok összegyűjtése és felhasználása mellett fontos feladatnak tartja az adatbázisok, információforrások értő szemléletének kialakítását, a tudatos felhasználóvá válás támogatását. A projektfeladatok, önálló vagy csoportban végzett kutatások fejlesztik a tudatos közösségi információáramlást, a tudás hálózatos megosztásának képességét. A földrajztanítás tudatosan épít a tanuló prezentációs képességére, ösztönzi a földrajzi folyamatok digitális eszközökkel történő bemutatását.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A földrajztanítás során a földrajzi problémák kezdetben közös, majd csoportos vagy önálló megoldásán keresztül lehetőség nyílik a gondolkodási készségek, elsősorban az elemzés, a rendszerezés, a valós vagy modellkísérleteken alapuló tapasztalást követő következtetés és problémamegoldás fejlesztésére. A földrajztanítás fontos célja az analógiás gondolkodás, a sokféleségben rejlő azonosságok és különbségek összehasonlítási készségének fejlesztése. A különböző földrajzi folyamatok vizsgálata során szükség van az analitikus és a szintetizáló gondolkodásra. Előtérbe kerül az új megoldási ötletek megfogalmazása, azaz a kreatív gondolkodás fejlesztése, ezzel párhuzamosan pedig nagy hangsúlyt kap a tanulói döntéshozatal, az alternatívák végiggondolása, a kockázatvállalás, az értékelés, az érvelés és a legjobb megoldási lehetőségek kiválasztása. Fontos feladat a mérlegelő gondolkodás megerősítése.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A földrajz elsősorban a társadalomföldrajzi témák feldolgozásával hozzájárul a világ társadalmi-kulturális sokszínűségének megismertetéséhez, ehhez társul a más kultúrák, szokások iránti érdeklődés és tisztelet kialakulásának

támogatása. A csoportos és interaktív munkamódszerek alkalmazása során lehetőség nyílik az egyéni és a kollektív felelősség tudatosítására. A kooperatív módszerek alkalmazása lehetővé teszi a tanuló szociális kompetenciáinak fejlesztését, amelyek elengedhetetlenek ahhoz, hogy későbbi élete során képes legyen hatékony és konstruktív módon részt venni a társadalmi életben, és szükség esetén kezelni tudja a felmerülő konfliktusokat.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A világ társadalmi, kulturális sokszínűségének bemutatásával a földrajzoktatás segíti a kulturális értékek megismerését, emellett hozzájárul a kulturális identitás tudatosításához, a kulturális értékeink és hagyományaink megőrzése iránti igény kialakításához. Az önállóan vagy csoportosan létrehozott produktumot (például modell, prezentáció) elváró feladatok hozzájárulnak a kreatív alkotás és önkifejezés képességének fejlődéséhez.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: Modern földrajzoktatásunk révén napjaink társadalmi-gazdasági és környezeti folyamatainak megismerése nagymértékben hozzájárul a társadalmi-gazdasági élet eseményeiben történő eligazodáshoz, az aktív, kreatív, a körülményekhez rugalmasan alkalmazkodó állampolgárrá váláshoz. Az oktatás a modern gazdasági élet sikeres szereplőinek bemutatásával hozzájárul az innováció szerepének, a munkaerőpiac igényeinek megismeréséhez, ez pedig hatással van a munkavállalói és a vállalkozói kompetencia fejlődésére.

7–8. évfolyam

Az önálló földrajztanítás az általános iskola 7. évfolyamán kezdődik, de földrajzi tartalmakkal már korábban, az alsó tagozatos környezetismeret keretében és 5–6. évfolyamon a természettudomány tantárgy anyagában is találkoznak a tanulók. Ezért fontos, hogy az önálló földrajztanítás tudatosan építsen a korábban már megszerzett ismeretekre és a már meglévő kompetenciákra.

A 7–8. osztályos tananyag a földrajzi tartalmakat a földrajzi tér fokozatos kitágításával, a közelitől a távoli felé, azaz a közvetlen lakóhely (település) felől Magyarország földrajzán keresztül a kontinentális, majd végül a globális folyamatok felé haladva mutatja be, de mindvégig szem előtt tartja az életkori sajátosságoknak megfelelő, a tapasztalatokra, a konkrét jelenségekre, folyamatokra építő tananyag-felépítést. Az ismereteket a földrajzi szempontból tipikus természet- és társadalomföldrajzi folyamatokra, összefüggésekre fűzi fel, és középpontba állítja a földrajzi eredetű problémák komplex bemutatását.

A földrajzoktatás a jelen folyamataira, jelenségeire és azok lehetséges következményeire helyezi a hangsúlyt, tudatosan épít a különböző digitális és hagyományos térképi, vizuális és szöveges adatforrásokból megszerezhető információkra. Ezáltal a tanulókat felkészíti az önálló információszerezésre és az információk mérlegelő értelmezésére, továbbá hozzájárul az önálló véleménynyilvánítás és a felelős döntéshozatal képességének kialakításához.

A földrajzoktatás ebben a képzési szakaszban kiemelten fontosnak tartja a személyes érdeklődés felkeltését a szűkebb, majd a tágabb környezetünk, illetve az alapfokú nevelési-oktatási szakasz végére a bolygónk egészét érintő földrajzi jelenségek, folyamatok, problémák megismerése és megértése iránt. További célja, hogy kialakítsa az önálló földrajzi tudásbővítés igényét és képességét, mert a tanulók egy jelentős részének nincs lehetősége a földrajzi ismeretek intézményi keretek között történő további bővítésére. Az egyes témák feldolgozásánál fontos szempont, hogy gyakorlati, a mindennapi életben hasznosítható ismeretek elsajátításával és képességek kialakításával történjen.

A földrajz szemléletformáló, szintetizáló tantárgyként olyan, a hétköznapokban használható ismereteket, eszközöket, módszereket ad a tanulóknak kezébe, amelyek segítik a tájékozódást mind összetettebbé váló világunkban, és hozzájárulnak ahhoz, hogy felnőtt életükben felelős, környezettudatos, aktív állampolgárrá váljanak.

A 7–8. évfolyamon kiemelt feladat a Föld megismertetésén keresztül a földrajzi gondolkodás tudatos fejlesztése. Ehhez kapcsolódóan a témakörök feldolgozása során a tanuló:

- megismeri hazánk és Európa, majd a távoli kontinensek legalapvetőbb természet- és társadalomföldrajzi jellemzőit, melynek során kialakul a Földről alkotott, a valóságot visszatükröző kognitív térképe;
- földrajzi tartalmú adatok, adatsorok alapján következtéseket von le, következményeket fogalmaz meg;
- megadott szempontok alapján rendszerezi földrajzi ismereteit, rendszerbeli viszonyokat állapít meg;
- összehasonlít tipikus tájakat, megfogalmazza azok közös és eltérő földrajzi vonásait;
- megkülönbözteti a tényeket a véleményektől.

Ugyanígy minden témakör feldolgozásakor kiemelt figyelmet kell hogy kapjon a földrajzi tartalmú információszerzés és -feldolgozás, a digitális eszköz-használat. Ennek megfelelően a tanuló:

- megadott szempontok alapján információkat gyűjt hagyományos és digitális információforrásokból;
- adatokat rendszerez és ábrázol digitális eszközök segítségével;
- digitális eszközök segítségével bemutatja szűkebb és tágabb környezetének földrajzi jellemzőit;
- megadott szempontok alapján tájakkal, országokkal kapcsolatos földrajzi tartalmú szövegeket, képi információhordozókat dolgoz fel;
- közvetlen környezetének földrajzi megismerésére terepvizsgálódást tervez és kivitelez.

A 7–8. évfolyamon a földrajz tantárgy alapóraszám: 108 óra. (72+36)

A 2022/2023-es tanítási évtől használt 7. osztályos tankönyv:

Földrajz 7-8. Oktatási Hivatal tankönyve (2021) Raktári szám: OH-FOL78TA (Tananyagfejlesztők: Arday István, Szöllősy László)

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve 7. osztály		óraszám
Tájékozódás a földrajzi térben		4
Közvetlen lakókörnyezetünk földrajza		5
A Kárpát-medence térsége		8
Magyarország földrajza		15
Európa és a távoli kontinensek eltérő fejlettségű térségei, tipikus tájai	Európa földrajza	32
Életünk és a gazdaság: a pénz és a munka világa		8
Összes óraszám:		72

TÉMAKÖR: Tájékozódás a földrajzi térben

ÓRASZÁM: 4 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- használja a földrajzi térben való tájékozódást segítő hagyományos és digitális eszközöket.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tájékozódik különböző típusú és tartalmú térképeken, biztonsággal leolvassa azok információtartalmát, a térképen elhelyez földrajzi elemeket;
- gyakorlati feladatokat (pl. távolság- és helymeghatározás, utazástervezés) old meg nyomtatott és digitális térkép segítségével;
- el tud készíteni egyszerű térképvázlatokat, útvonalterveket;
- azonosítja a jelenségek időbeli jellemzőit.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A különböző léptékű, típusú és tartalmú térképek használatával, elemzésével és összehasonlításával a rendszerben és összefüggésekben történő gondolkodás fejlesztése
- A terepi tájékozódási, valamint a térképalapú távolság- és helymeghatározási feladatok megoldása kapcsán a matematikai és logikai gondolkodás fejlesztése
- Hagyományos és digitális térképen történő távolság- és helymeghatározás segítségével a térbeli tájékozódás és a logikai gondolkodás fejlesztése
- Különböző időpontban készült űr- vagy légifelvételek és térképek párhuzamos használatával a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése
- Gyakorlati feladatok megoldása (pl. távolság- és helymeghatározás, utazástervezés) terepen, valamint nyomtatott és digitális térképek és online felületek segítségével

- Különböző típusú és tartalmú térképek tudatos használata a tanuláshoz
- A földrajzi térben való tájékozódást segítő hagyományos és egyes digitális eszközök ismerete
- A különböző léptékű, típusú és tartalmú térképek, műholdképek, légifelvételek sajátosságainak felismerése, a mindennapi életben való felhasználásuk lehetőségeinek ismerete
- Különböző időpontban készült űr- vagy légifelvételek és térképek párhuzamos használatával földrajzi megfigyelések elvégzése, problémák megoldása
- A térkép fogalma és jelrendszere
- A hagyományos és digitális térképek fajtái
- Távérzékelés és földrajzi alkalmazásai (műholdképek, légifelvételek)
- A földrajzi helymeghatározás módszerei

FOGALMAK

földrajzi fókusz, keresőhálózat, fő- és mellékvilágítják, méretarány, aránymérték, szintvonal

TEVÉKENYSÉGEK

- Egy adott útvonal (pl. osztálykirándulás) útvonalának tervezése nyomtatott és digitális térképek, online felületek segítségével
- Iránytű, térkép, GPS használatának gyakorlása terepi tájékozódási feladatok, kereső játékok során
- Távolság és hely meghatározása térképen, illetve terepen
- Játékos feladatok a földrajzi helyek meghatározására megadott földrajzi koordináták segítségével
- Alaprajzkészítés, térképvázlat-készítés szöveg, leírás alapján
- Geocaching játék
- Tematikus térképek megadott szempontok szerinti elemzése
- Különböző időpontokban készült űr- vagy légifelvételek és térképek párhuzamos használatával földrajzi megfigyelések elvégzése

TÉMAKÖR: Közvetlen lakókörnyezetünk földrajza

ÓRASZÁM: 5 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- bemutatja és értékeli lakókörnyezetének földrajzi jellemzőit, ismeri annak természeti és társadalmi erőforrásait;
- szűkebb és tágabb környezetében földrajzi eredetű problémákat azonosít, magyarázza kialakulásuk okait.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- elkötelezett szűkebb és tágabb környezete természeti és társadalmi-gazdasági értékeinek megismerése és megőrzése iránt;
- összehasonlít, illetve komplex módon, problémaközpontú megközelítéssel vizsgál pl. hazai nagytájakat, tájakat, régiókat, településeket;
- javaslatot fogalmaz meg lakókörnyezete jövőbeli, környezeti szempontokat szem előtt tartó, fenntartható fejlesztésére;
- érveket fogalmaz meg a tudatos fogyasztói magatartás, a környezettudatos döntések fontossága mellett.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A tanuló szűkebb lakókörnyezetének társadalmi és gazdasági problémáinak felismerésével és ezekre vonatkozó megoldási javaslatok elkészítésével a döntési képesség, valamint a szociális és vállalkozói kompetenciák fejlesztése
- Az adott terület komplex földrajzi elemzése során a rendszerben és összefüggésekben való gondolkodás fejlesztése
- A lakóhely jelenét, illetve annak jövőbeli fejlődését segítő és nehezítő természet- és társadalomföldrajzi folyamatok felismerése, valamint feldolgozása eredményeként a fenntartható fejlődés és környezettudatosság fejlesztése
- A lakókörnyezet környezeti problémáinak bemutatása
- Véleményalkotás a lakóhely jelenét, illetve annak jövőbeli fejlődését segítő és nehezítő természet- és társadalomföldrajzi folyamatokról

- Nyitottság a lakóhellyel és annak környezetével kapcsolatos információk megismerése iránt, információk gyűjtése írott és elektronikus forrásokból, azok értelmezése és rendszerezése
- A földrajzi tudás alkalmazása a mindennapi életben a következmények tudatában meghozott környezettudatos döntésekben
- A szűkebb lakókörnyezet (település és környezete) földrajzi helyzetének, természeti és kulturális értékeinek bemutatása
- A lakókörnyezet földrajzi jellemzőiből fakadó előnyeinek és hátrányainak mérlegelése, a lakókörnyezet környezettudatos és fenntartható fejlesztése

FOGALMAK

kulturális érték, természeti érték

TEVÉKENYSÉGEK

- A Föld háromdimenziós megjelenítését lehetővé tevő program segítségével a közvetlen környezet virtuális felfedezése
- Szituációs játék – önkormányzati ülés, melynek témája a lakókörnyezet környezettudatos és fenntartható fejlesztése
- Irányított beszélgetés a helyi írott és elektronikus médiából gyűjtött földrajzi tartalmú információkról
- Helyzetgyakorlat: idegenvezetés a településen
- Ötletbörze a szűkebb lakókörnyezet társadalmi és gazdasági problémáinak feltárására, és az ezekre vonatkozó megoldási javaslatok megfogalmazása
- Projektfeladat: poszter, prezentáció vagy rövid videofilm készítése a szűkebb lakóhely természeti és kulturális értékeiről
- Projektfeladat: tanösvény és térkép tervezése a szűkebb lakóterület természeti és kulturális értékeihez kapcsolódóan
- Projektfeladat: helyismereti vetélkedő szervezése a közvetlen környezet természeti és kulturális értékeinek megismerésére

TÉMAKÖR: A Kárpát-medence térsége

ÓRASZÁM: 8 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- rendszerezi, csoportosítja és értékeli Magyarország és a Kárpát-medence térségének természeti és társadalmi-gazdasági erőforrásait, illetve bemutatja a természeti és társadalmi adottságok szerepének, jelentőségének időbeli változásait, a területi fejlettség különbségeit;
- példák alapján megfogalmazza a helyi környezetkárosítás tágabb környezetre kiterjedő következményeit, megnevezi és ok-okozati összefüggéseiben bemutatja a globálissá váló környezeti problémákat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- elkötelezett szűkebb és tágabb környezete természeti és társadalmi-gazdasági értékeinek megismerése és megőrzése iránt;
- bemutatja a nemzetközi szintű munkamegosztás és a fejlettségbeli különbségek kialakulásának okait és következményeit;
- következtet Magyarország és a Kárpát-medence térségében előforduló természeti és környezeti veszélyek kialakulásának okaira, várható következményeire, térbeli jellemzőire;
- híradásokban közölt regionális földrajzi információkra reflektál;
- nyitott más országok, nemzetiségek szokásainak, kultúrájának megismerése iránt.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A térszemlélet fejlesztése Magyarország területének a Kárpát-medence egészében való földrajzi értelmezésével
- A felelős, tényeken alapuló véleményalkotás képességének támogatása a Kárpát-medence térségében előforduló környezeti és természeti veszélyek kialakulásának példáján

- Az összefüggésekben való gondolkodás fejlesztése a medencejelleg közvetlen és közvetett földrajzi következményeinek felismerésével
- A szociális kompetencia fejlesztése a Kárpát-medence népeinek, országainak együttműködésében rejlő lehetőségek és korlátok felismerésével
- A Kárpát-medence és környezete természeti és társadalmi-gazdasági erőforrásainak rendszerezése, értékelése
- Az egyes nagytájak, illetve régiók természeti, társadalmi-gazdasági és környezeti jellemzőinek felismerése és összehasonlítása
- A Kárpát-medence térségében előforduló környezeti és természeti veszélyek kialakulásához vezető okok, összefüggések és következmények értelmezése
- A Kárpát-medence idegenforgalmi adottságainak, az idegenforgalom jelentőségének értékelése
- A Kárpát-medence térségében meglévő területi fejlettségbeli különbségek okainak és következményeinek feltárása
- A medence mint társadalmi-gazdasági egység
- Medencejelleg és következményei a Kárpát-medencében
- A Kárpát-medence térségének nagytájai
- Természeti erőforrások, táji és kulturális értékek a Kárpát-medence térségében

FOGALMAK

autonómia, éghajlatváltozás, erdőgazdálkodás, gazdasági átalakulás, húzóágazat, idegenforgalom, nemzeti kisebbség, népességvándorlási folyamatok, néprajzi csoport, néprajzi táj, tájhasználat, talajpusztulás

TOPOGRÁFIAI FOGALMAK

Tájak, történelmi és néprajzi tájnevek: Bécsi-medence, Burgenland (Őrvidék), Csallóköz, Délvidék, Déli-Kárpátok, Erdély, Erdélyi-középhegység, Erdélyi-medence, Északkeleti-Kárpátok, Északnyugati-Kárpátok, Felvidék, Hargita, Kárpátalja, Kárpát-medence, Keleti-Kárpátok, Magas-Tátra, Székelyföld, Vajdaság, Vereckei-hágó;

Városok: Arad, Beregszász, Csíkszereda, Eszék, Kassa, Kolozsvár, Marosvásárhely, Munkács, Nagyvárad, Pozsony, Révkomárom, Szabadka, Székelyudvarhely, Temesvár, Újvidék, Ungvár

TEVÉKENYSÉGEK

- Élménybeszámoló készítése egy Kárpát-medencében tett kirándulásról
- Térágítás és térszűkítés, tájrendszerezés képek és térképrészletek alapján Magyarország és a Kárpát-medence viszonylatában
- Fotógaléria összeállítása a Kárpát-medence tájainak és országainak bemutatására, narráció elkészítése pármunkában
- A térségben előforduló környezeti és természeti veszélyek bemutatása irányított esetelemzéssel
- A medencejelleg következményeinek feltárása logikai lánc alkotásával
- A térség erőforrásainak rendszerezése táblázatban, időbeli változásának bemutatása diagramon
- Az egyes nagytájak természeti, társadalmi-gazdasági és környezeti jellemzőinek felismerése játékos formában képek, fotómontázs, irodalmi részlet, lényegkiemelő tanulói rajz stb. alapján
- Projektfeladat: utazási kiállítás tervezése a Kárpát-medence természeti és kulturális értékeinek bemutatására
- Kooperatív módszerek alkalmazásával adatgyűjtés, -rendszerezés és -bemutatás a Kárpát-medence térségének társadalmi-gazdasági folyamatiról, a területi fejlettség különbségeiről
- Projektfeladat: Kárpát-medence modelljének elkészítése pl. homokasztalon
- Projektfeladat: egy Kárpát-medencei osztálykirándulás útvonalának és programtervének kidolgozása

TÉMAKÖR: Magyarország földrajza

ÓRASZÁM: 15 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- rendszerezi, csoportosítja és értékeli Magyarország és a Kárpát-medence térségének természeti és társadalmi-gazdasági erőforrásait, illetve bemutatja a természeti és társadalmi adottságok szerepének, jelentőségének időbeli változásait, a területi fejlettség különbségeit;
- összehasonlít, illetve komplex módon, problémaközpontú megközelítéssel vizsgál pl. hazai nagytájakat, tájakat, régiókat, településeket;
- ismeri a környezet- és a természetvédelem alapvető feladatait és lehetőségeit a földrajzi, környezeti eredetű problémák mérséklésében, megoldásában.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- népesség- és településföldrajzi információk alapján jellemzőket fogalmaz meg, következtetéseket von le;
- következtet Magyarország és a Kárpát-medence térségében előforduló természeti és környezeti veszélyek kialakulásának okaira, várható következményeire, térbeli jellemzőire;
- elkötelezett szűkebb és tágabb környezete természeti és társadalmi-gazdasági értékeinek megismerése és megőrzése iránt;
- híradásokban közölt regionális földrajzi információkra reflektál;
- reális alapokon nyugvó magyarság- és Európa-tudattal rendelkezik.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Hazánk és a Kárpát-medence tájainak és régióinak feldolgozása során a térszemlélet, valamint a hagyományos és digitális térképhasználat fejlesztése
- Egy-egy kis- és középtáj vagy település komplex módon, több szempontú megközelítéssel történő vizsgálata során a problémamegoldó, valamint a rendszerben és összefüggésekben történő gondolkodás fejlesztése

- A Magyarországgal kapcsolatos földrajzi ismeretek feldolgozása során az önálló és hiteles információszerzés, valamint a felelős véleményalkotás fejlesztése
- Magyarország természeti és társadalmi-gazdasági erőforrásainak, valamint környezeti jellemzőinek Kárpát-medencei kitekintésben történő értelmezésével a Magyarországhoz és a magyarsághoz való kötődés elmélyítése
- Véleményalkotás, logikus érvelés és vitában való részvétel képességének fejlesztése földrajzi témájú szövegekben bemutatott hazai természeti, környezeti és társadalmi jelenségekhez, folyamatokhoz, információkhoz kapcsolódóan
- A szociális és vállalkozói kompetencia fejlesztése Magyarországgal kapcsolatos feladatok társakkal együttműködésben való megoldása, tudásmegosztás során
- A kommunikációs és esztétikai kompetenciák fejlesztése Magyarország témakörben önállóan készített prezentáció bemutatásával
- Következtetés a Magyarország területén előforduló környezeti és természeti veszélyek kialakulásának okaira, várható következményeire, térbeli jellemzőire
- Kárpát-medencei kitekintésben Magyarország természeti és társadalmi-gazdasági erőforrásai, környezeti jellemzői
- Magyarország természeti, társadalmi-gazdasági és környezeti jellemzőiből fakadó előnyei és hátrányai a fenntartható fejlődés jegyében
- Egy kistáj, középtáj vagy település komplex és problémaközpontú vizsgálata
- Magyarország nemzetközi gazdasági szerepének igazolása példák alapján
- Magyarország társadalmi-gazdasági jellemzőinek értékelő megközelítése és megoldási-fejlesztési javaslatok
- Magyarország idegenforgalmi adottságai és a fenntarthatóság jegyében történő jövőbeli fejlesztése
- A Magyarország területén előforduló környezeti és természeti veszélyek vizsgálata, továbbá a társadalmi-gazdasági jellemzők értékelő megközelítéssel történő feldolgozása során a fenntartható fejlődés és környezettudatosság szemléletének fejlesztése

FOGALMAK

erőforrás, falu, folyószabályozás, folyó vízjárása, hungarikum, kontinentális éghajlat, közigazgatás, medencejelleg, nemzetiség, öregedő társadalom, táj, talaj, tanya, természetes szaporodás és fogyás, területi fejlettség-különbség, tranzitforgalom, város, világörökség

TOPOGRÁFIAI ISMERETEK

Nagytájak: Alföld, Dunántúli-dombvidék, Dunántúli-középhegység, Északi-középhegység, Kisalföld, Alpokalja

Egyéb földrajzi helyszínek: Aggteleki-karszt, Badacsony, Bakony, Balaton-felvidék, Baradla-barlang, Baranyai-dombság, Bodrogtó, Borsodi-medence, Börzsöny, Budai-hegység, Bükk, Bükk-fennsík, Csepel-sziget, Cserehát, Cserhát, Dráva menti síkság (Dráva-mellék), Duna–Tisza köze, Dunakanyar, Gerecse, Hajdúság, Tokaj-Hegyalja, Hortobágy, Írott-kő, Jászság, Kékes, Kiskunság, Körös–Maros köze, Kőszegi-hegység, Marcal-medence, Mátra, Mecsek, Mezőföld, Mohácsi-sziget, Móri-árok, Nagykunság, Nógrádi-medence, Nyírség, Órség, Pesti-síkság, Pilis, Belső-Somogy, Külső-Somogy, Soproni-hegység, Szigetköz, Szekszárdi-dombság, Szentendrei-sziget, Tapolcai-medence, Tihanyi-félsziget, Tiszántúl, Tolnai-dombság, Velencei-hegység, Vértes, Villányi-hegység, Visegrádi-hegység, Zalai-dombság, Tokaji (Zempléni)-hegység;

Vízrajz: Balaton, Bodrog, Dráva, Duna, Fertő, Hernád, Hévízi-tó, Ipoly, Kis-Balaton, Körös, Maros, Mura, Rába, Sajó, Sió, Szamos, szegedi Fehér-tó, Szelidi-tó, Tisza, Tisza-tó, Velencei-tó, Zagyva, Zala;

Magyarország nemzeti parkjai, világörökségi helyszínei, régiói, megyéi, megyeszékhelyei

TEVÉKENYSÉGEK

- Hazánk és a Kárpát-medence tájainak és régióinak megadott szempontok alapján történő feldolgozása hagyományos és digitális térképek, internetről gyűjtött adatok felhasználásával, kooperatív módszer alkalmazásával
- A topográfiai ismeretek elmélyítése online topográfiai játékok segítségével
- Projektfeladat: osztálykirándulás tervezése Magyarország egy kiválasztott középtájának megismerésére

- Prezentáció készítése egy kiválasztott tájról vagy településről
- Természetföldrajzi és társadalmi-gazdasági adatsorok rendszerezése, szemléletes ábrázolása és az adatok értelmezése
- Disputa a híradásokban megjelent hazai, természeti, környezeti és társadalmi-gazdasági jelenségekről, folyamatokról
- Nemzeti értékek, hungarikumok bemutatására iskolai kiállítás szervezése
- Hazánk területén előforduló környezeti és természeti veszélyek kialakulását ábrázoló képekhez, rövidfilmekhez narráció készítése
- Hazánk nemzetközi gazdasági szerepének igazolása a média és az internet segítségével
- Interaktív termékbemutató összeállítása a magyar gazdaság nemzetközi jelentőségű termékeiből
- Magyarország idegenforgalmi adottságainak és lehetőségeinek bemutatása képeslapok, tájfotók segítségével
- Projektfeladat: akcióterv készítése természeti és társadalmi-gazdasági értékeink megőrzésére
- Magyarország szerepvállalásának ismertetése a nemzetközi környezetvédelmi programokban, internetes források felhasználásával
- Projektfeladat: plakát, szórólap készítése Magyarország idegenforgalmi értékeiről
- Gondolattérkép készítése Magyarország és az Európai Unió kapcsolatáról
- Turisztikai kiadványok, pl. szórólapok, tájékoztatók alapján Magyarország idegenforgalmi adottságainak feldolgozása kooperatív módszerek alkalmazásával
- Projektfeladat: beszámoló készítése a saját település (vagy egy választott kistáj, középtáj) hagyományos és megújuló energiaforrásairól, az adott térségben a fenntarthatóságot szem előtt tartó törekvésekről

TÉMAKÖR: Európa földrajza

ÓRASZÁM: 32 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megnevez az egyes kontinensekre, országcsoportokra, meghatározó jelentőségű országokra jellemző társadalmi-gazdasági folyamatokat, ott előállított termékeket, szolgáltatásokat;
- probléma- és értékközpontú megközelítéssel jellemzi Európa és az Európán kívüli kontinensek tipikus tájait, településeit, térségeit;
- ismerteti az Európai Unió társadalmi-gazdasági jellemzőit, példákkal igazolja világgazdasági szerepét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri és értelmezi a társadalmi-gazdasági fejlettségbeli különbségek leírására alkalmazott mutatókat;
- népesség- és településföldrajzi információk alapján jellemzőket fogalmaz meg, következtetéseket von le;
- foglalkoztatási adatokat értelmez és elemez, következtetéseket von le belőlük;
- bemutatja a nemzetközi szintű munkamegosztás és fejlettségbeli különbségek kialakulásának okait és következményeit;
- elkötelezett szűkebb és tágabb környezete természeti és társadalmi-gazdasági értékeinek megismerése és megőrzése iránt;
- ismeri a környezet- és a természetvédelem alapvető feladatait és lehetőségeit a földrajzi, környezeti eredetű problémák mérséklésében, megoldásában;
- híradásokban közölt regionális földrajzi információkra reflektál;
- reális alapokon nyugvó magyarság- és Európa-tudattal rendelkezik;
- nyitott más országok, nemzetiségek szokásainak, kultúrájának megismerése iránt.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Európa főbb országainak, országcsoportjainak, jellemző tájainak és térségeinek megismerésével és elemzésével a térszemlélet fejlesztése

- A problémamegoldó gondolkodás, valamint a rendszerben és összefüggésekben történő gondolkodás fejlesztése az Európát jellemző nemzetközi szintű munkamegosztás és fejlettségbeli különbségek okainak és következményeinek, jellemző társadalmi-gazdasági folyamatainak elemzése során
- Egyes országok, nemzetiségek szokásainak, kultúrájának megismerése által a szociális kompetenciák fejlesztése
- Európa térségeinek természeti-környezeti, valamint társadalmi-gazdasági jellemzőinek és folyamatainak komplex, problémacentrikus látásmóddal történő feldolgozása során a fenntartható fejlődés és környezettudatosság szemléletének fejlesztése
- A témába vágó aktualitásokra, híradásokban közölt regionális földrajzi információkra történő reflektálással a felelős önálló véleményformálás fejlesztése
- Európa főbb országainak, országcsoportjainak, meghatározó jelentőségű társadalmi-gazdasági folyamatainak megnevezése
- Az Európai Unió társadalmi-gazdasági jellemzőinek ismertetése, világ gazdasági szerepének igazolása példákkal
- Tipikus európai tájak, települések, térségek jellemzése, komplex és problémacentrikus vizsgálata
- Az Európai Unió és Európa jövője a fenntartható fejlődés jegyében
- Európa sokszínű kulturális öröksége és jövője

FOGALMAK

agglomeráció, deltatorokolat, elöregedő társadalom, Európai Unió, fjord, gazdasági szerkezetváltás, gleccser, jégkorszak, K+F (innováció), karsztvidék, „kék banán”, munkanélküliség, „napfényövezet”, tagolatlan part, tagolt part, tölcser-torokolat, vendégmunkás

TOPOGRÁFIAI ISMERETEK

A földrész részei: Dél-Európa, Észak-Európa, Kelet-Európa, Kelet-Közép-Európa, Közép-Európa, Nyugat-Európa;

Egyéb földrajzi helyszínek: Alpok, Appenninek, Appennini-félsziget, Azori-szigetek, Balkán-félsziget, Balkán-hegység, Brit-szigetek, Cseh-medence, Ciprus, Dalmácia, Dinári-hegység, Duna-delta, Etna, Finn-tóvidék, Francia-középhegység, Genfi-tó, Germán-alföld, Holland-mélyföld, Izland, Kárpátok, Kelet-európai-síkság, Kréta, Lengyel-alföld, Lengyel-középhegység, Londoni-medence, Mont Blanc, Morva-medence, Német-

középhegység, Párizsi-medence, Pennine-hegység (Pennine), Pireneusi (Ibériai)-félsziget, Pireneusok, Skandináv-félsziget, Skandináv-hegység, Szicília, Szilézia, Urál, Vezúv;

Vízrajz: Adriai-tenger, Balti-tenger, Boden-tó, Dnyeper, Duna, Duna–Majna–Rajna vízi út, Ebro, Elba, Északi-tenger, Fekete-tenger, Földközi-tenger, La Manche, Ladoga-tó, Odera, Olt, Pó, Rajna, Rhône, Szajna, Száva, Temze, Vág, Visztula, Volga

Európa országai, jelentős gazdasági és kulturális központjai

TEVÉKENYSÉGEK

- Az én Európám – szubjektív térkép készítése Európáról
- Európa tipikus tájainak bemutatása tanulócsoportok által készített modellek segítségével
- Európával kapcsolatos kvízzjáték készítése és megoldása pármunkában online felületen
- A kontinens országainak, országcsoportjainak bemutatása pl. szakértői mozaik, kooperatív technika, helyszínpítés, prezentációkészítés, tanulói kiselőadás segítségével
- Kapcsolati háló, logikai lánc felrajzolása a nemzetközi szintű munkamegosztás bemutatására
- Európai népek, nemzetiségek jellegzetes szokásainak, kulturális sajátosságainak bemutatása helyzet-, szerep-, empátiagyakorlat vagy helyszínpítés módszerével
- Különböző tartalmú tematikus térképek megadott szempontok alapján történő összevetése, komplex elemzése
- Egy adott témához kapcsolódó adatok gyűjtése, rendszerezése, szemléletes megjelenítése és értelmezése
- Helyzetgyakorlat a külföldön történő tanuláshoz, munkavállaláshoz kapcsolódóan
- Virtuális séta összeállítása egy kiválasztott európai nemzeti parkban, geoparkban, világörökségi helyszínen
- Beszélgetés, vita a híradásokban közölt aktuális információkról, önálló vélemény megfogalmazása
- Élménybeszámoló egy átélt vagy elképzelt európai utazásról, irányított szempontok alapján
- Gyűjtőmunka új európai nagyberuházásokról, az Európai Unióban található cégek magyarországi telephelyválasztásáról

- A településen és környékén európai támogatásból megvalósult fejlesztések bemutatása önálló gyűjtőmunka alapján
- Európa fejlettségbeli területi különbségeinek leírására alkalmas társadalmi-gazdasági mutatók elemzése, a felzárkózás lehetőségeinek megfogalmazása
- Európa jövője – plakátkészítés
- Ország, illetve táj névjegyének tervezése és elkészítése
- Projekt módszer: tematikus (pl. kikötők, magashegységi tájak stb.) európai körutazás összeállítása és a tervek bemutatása

TÉMAKÖR: Életünk és a gazdaság: a pénz és a munka világa

ÓRASZÁM: 8 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri és értelmezi a társadalmi-gazdasági fejlettségbeli különbségek leírására alkalmazott mutatókat;
- népesség- és településföldrajzi információk alapján jellemzőket fogalmaz meg, következtetéseket von le;
- értelmezi a mindennapi életben jelen lévő pénzügyi tevékenységeket, szolgáltatásokat;
- megnevezi a vállalkozás működését befolyásoló tényezőket.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- példákat sorol a globalizáció mindennapi életünket befolyásoló folyamataira;
- érveket fogalmaz meg a tudatos fogyasztói magatartás, a környezettudatos döntések fontossága mellett;
- életkori sajátosságainak megfelelő helyzetekben alkalmazza pénzügyi ismereteit (pl. egyszerű költségvetés készítése, valutaváltás, diák vállalkozás tervezése);

- foglalkoztatási adatokat értelmez és elemez, következtetéseket von le belőlük.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Adatok gyűjtése és értelmezése, különféle szemléletes formában történő megjelenítése a pénz és a munka világához kapcsolódóan
- A felelős döntéshozatal, a következményekért vállalt felelősség az életkori sajátosságoknak megfelelő pénzügyi döntések meghozatalában. A pénzügyi, gazdasági tények és az egyéni vélemények közötti különbség felismerése
- A hitelfelvétel és a fejlődés, illetve az eladósodás kapcsolatának megértése; a döntést és az értelmes kockázatvállalást befolyásoló érvek megfogalmazása egy esetleges hitelfelvétellel kapcsolatban
- Foglalkoztatási adatok értelmezése és elemzése, következtetések levonása; mindennapi életből vett példák alapján annak felismerése, hogy a munka világa folyamatosan változik
- A fogyasztóvédelem szerepének, az egyszerű bolti vásárlással összefüggő fogyasztói jogok fontosságának felismerése mindennapi élethelyzetekben
- Az energiahatékony, energia- és nyersanyag-takarékos, illetve „zöld” gazdálkodás és életvitel szemléletének megismerésével a környezettudatos állampolgári magatartás megalapozása
- A mindennapi élethelyzetekből adódó pénzügyi döntéshelyzetek megismertetésével, a tanuló saját életében is alkalmazható egyszerű költségvetés készítésével a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése
- Pénzügyi költségtervek készítése, egyszerű pénzügyhöz kapcsolódó logikai és számítási feladatok megoldása során a matematikai eszköztudás alkalmazása
- A globalizációval, a munkavállalással, a személyes pénzügyi döntésekkel kapcsolatos témák, illetve különböző forrásokból gyűjtött pénzügyi adatok feldolgozása során a véleményalkotás és vitakészség fejlesztése
- Az élethelyzetekből vett példák, helyzetgyakorlatok során a döntési képesség fejlesztése; a tényeken alapuló véleményformálás képességének támogatása

- A helyi, regionális és a Föld egészére jellemző folyamatok közötti hasonlóságok, összefüggések felismerése
- A piacgazdaság működésének alapvető földrajzi vonatkozásai
- A pénz és a pénzügyi szolgáltatások szerepe, valutaváltás
- Hitelfelvétel, a kockázatvállalás és a fejlődés, illetve az eladósodás összefüggései
- A globalizáció és a mindennapi élet kapcsolata, a globalizáció és a globális problémák kialakulásának összefüggései
- A fenntarthatóságot szem előtt tartó fogyasztói magatartás jellemzői
- A munka világának résztvevői és jellemzőik

FOGALMAK

családi költségvetés, eladósodás, globalizáció, hitel, munkanélküli, munkavállaló, pénz, tőzsde, valuta, valutaváltás, világtermék

TEVÉKENYSÉGEK

- Pénzügyi döntési helyzetek megoldása szerepjátékkal
- A piac és a tőzsde működésének bemutatása szimulációs játékkal
- Munkaerőpiaci döntési helyzetek megoldása szerepjátékkal
- Bankok portáljáról összegyűjthető ajánlatok alapján a bankokban igénybe vehető szolgáltatások megismerése
- Beszélgetés, pénzügyi kérdezz-felelek a tanítási órára meghívott pénzügyi szakemberrel
- Helyzetgyakorlat: az energiatudatos fogyasztói döntés meghozatala a környezeti és pénzügyi szempontok együttes mérlegelésével (pl. energiatakarékos izzó, napelemes akkutöltő, háztartási gépek energiaosztálya)
- Adatgyűjtés internetről valutaárfolyamokkal kapcsolatosan, az adatok és a változások következményeinek közös értelmezése
- Osztálykirándulás költségtervének elkészítése csoportmunkában
- Foglalkoztatási adatok gyűjtése és közös értelmezése, az adatok szemléletes megjelenítése
- Beszélgetés az internetes vásárlás, e-bankolás jellemzőiről, előnyökről, veszélyekről

A 2022/2023-es tanítási évtől használt 8. osztályos tankönyv:

Földrajz 7-8. Oktatási Hivatal tankönyve (2021) Raktári szám: OH-FOL78TA (Tananyagfejlesztők: Arday István, Szöllősy László)

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve 8. osztály		óraszám
A földrajzi övezetesség rendszere		10
Európa és a távoli kontinensek eltérő fejlettségű térségei, tipikus	Az Európán kívüli kontinensek földrajza	26

tájai		
Összes óraszám:		36

TÉMAKÖR: A földrajzi övezetesség rendszere

ÓRASZÁM: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- bemutatja a földrajzi övezetesség rendszerét, ismerteti az övezetek, övek kialakulásának okait és elhelyezkedésének térbeli jellemzőit;
- összehasonlítja az egyes övezetek, övek főbb jellemzőit, törvényszerűségeket fogalmaz meg velük összefüggésben.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- példákat nevez meg a természeti adottságok gazdálkodást, életvitelt befolyásoló szerepére;
- helyi, regionális és a Föld egészére jellemző folyamatok közötti hasonlóságokat, összefüggéseket felismer;
- példák alapján megfogalmazza a helyi környezetkárosítás tágabb környezetre kiterjedő következményeit, ok-okozati összefüggéseket fogalmaz meg;
- ismeri a környezet- és a természetvédelem alapvető feladatait és lehetőségeit a földrajzi, környezeti eredetű problémák mérséklésében, megoldásában;
- az egyes térségek kapcsán földrajzi és környezeti veszélyeket és problémákat fogalmaz meg, valamint reflektál azokra;

- a környezeti kérdésekkel, globális problémákkal kapcsolatos álláspontját logikus érvekkel támasztja alá, javaslatot fogalmaz meg a környezeti problémák mérséklésére.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A földrajzi övezetesség (vízszintes, függőleges) elrendeződésének megismerésével a rendszerben történő gondolkodás fejlesztése
- Az egyes övezetek, övek főbb természeti jellemzőinek megismerésével és rendszerezésével az összefüggésekben való gondolkodás fejlesztése
- Környezettudatosság fejlesztése az egyes övezeteket, öveket érintő környezeti problémák megismertetésével
- A vízszintes és függőleges övezetesség összefüggéseinek bemutatásával a természettudományos szemlélet fejlesztése
- A kontinensekről, tipikus tájakról tanult regionális földrajzi ismeretek és a földrajzi övezetesség során tanult ismeretek szintézise
- Az összefüggésekben történő földrajzi gondolkodás fejlesztése a földrajzi helyzet, a természeti adottságok és a társadalmi-gazdasági folyamatok közötti kölcsönhatás bemutatásával
- Az időjárás és az éghajlat kapcsolatának értelmezése
- Az egyedi földrajzi jellemzők alapján az egyes földrajzi övezetek, övek tipikus tájainak felismerése
- A földrajzi övezetesség rendszerének kialakulása
- A forró, a mérsékelt és a hideg övezet törvényszerűségei és jellemzői
- A függőleges övezetesség kialakulásának összefüggései

FOGALMAK

éghajlat, éghajlati diagram, fenntarthatóság, forró övezet és övei, függőleges övezetesség, hideg övezet és övei, környezetkárosítás, mérsékelt övezet és övei, tipikus táj

TEVÉKENYSÉGEK

- Montázs készítése egy éghajlati területre jellemző képekből

- Az éghajlati övezetek bemutatása prezentáció/kiselőadás segítségével
- Képzletbeli riport készítése: Hogyan zajlik egy adott övben (pl. egy térítői öv) élő gyerek egy napja?
- A földrajzi övezetesség kialakulásának összefüggéseit mutató magyarázó ábrák, modellek közös értelmezése, ok-okozati összefüggések megfogalmazása
- Éghajlati diagram alapján rövid ismertető leírás készítése az adott éghajlatról
- Mit viszek a bőröndben? Egy adott éghajlati területre utazó bőröndjének összeállítása
- Szerepjáték: élethelyzetek – pl. piaci vásárlás – egy adott éghajlatú területen
- Éghajlattal kapcsolatos szövegek értelmezése grafikus rendező segítségével
- Lényegkiemelés a témához illeszkedő szövegből pl. szójegyzékkészítéssel, páros szövegfeldolgozással, ablakmódszerrel
- Az éghajlatok jellemzőinek megfogalmazása, összefüggések feltárása tematikus térképek segítségével
- Összefogásra, cselekvésre felhívó plakát készítése az egész Földet érintő éghajlatváltozás megállításáért
- Filmrészletek, képek, leírások alapján az egyes földrajzi övezetek, övek tipikus tájainak felismerése

TÉMAKÖR: Az Európán kívüli kontinensek földrajza

ÓRASZÁM: 26 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megnevez az egyes kontinensekre, országcsoportokra, meghatározó jelentőségű országokra jellemző társadalmi-gazdasági folyamatokat, ott előállított termékeket, szolgáltatásokat;
- probléma- és értékközpontú megközelítéssel jellemzi Európa és az Európán kívüli kontinensek tipikus tájait, településeit, térségeit;
- bemutatja a nemzetközi szintű munkamegosztás és fejlettségbeli különbségek kialakulásának okait és következményeit.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri és értelmezi a társadalmi-gazdasági fejlettségbeli különbségek leírására alkalmazott mutatókat;
- népesség- és településföldrajzi információk alapján jellemzőket fogalmaz meg, következtetéseket von le;
- foglalkoztatási adatokat értelmez és elemez, következtetéseket von le belőlük;
- híradásokban közölt regionális földrajzi információkra reflektál;
- nyitott más országok, nemzetiségek szokásainak, kultúrájának megismerése iránt;
- példák alapján megfogalmazza a helyi környezetkárosítás tágabb környezetre kiterjedő következményeit, megnevezi és ok-okozati összefüggéseiben bemutatja a globálissá váló környezeti problémákat;
- a környezeti kérdésekkel, globális problémákkal kapcsolatos álláspontját logikus érvekkel támasztja alá, javaslatot fogalmaz meg a környezeti problémák mérséklésére.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A kontinensek főbb országainak, országcsoportjainak, jellemző tájainak és térségeinek megismerésével és elemzésével a világtér-szemlélet fejlesztése
- A földrajzi tényezők életmódot, gazdálkodást meghatározó szerepének bemutatása

- A gazdasági fejlettség területi különbségeinek, annak okainak, illetve társadalmi és környezeti következményeinek feltárása
- Összefüggések felismerése példákon keresztül a társadalmi-gazdasági jellemzők és a természeti adottságok, a történelmi események, a világban zajló gazdasági folyamatok kapcsolataiban
- Tájékozódás az ábrázolt térben, a térbeli viszonyok felismerése térkép segítségével
- A regionális társadalmi-gazdasági és környezeti problémák világméretűvé válásának igazolása példák alapján
- Az országok közötti különböző típusú együttműködések (környezeti, gazdasági stb.) szükségességének igazolása példák alapján
- Tipikus tájak, települések, térségek több szempont szerinti logikus bemutatása
- A problémamegoldó és az értékelő gondolkodás fejlesztése Afrika, Ázsia és Amerika társadalmi jellemzőinek, ellentmondásainak példáján
- Az analógiás gondolkodás fejlesztése a tipikus tájak elemzésének példáján
- A sokféleségben rejlő azonosságok és különbségek összehasonlítási képességének fejlesztése Afrika, Ázsia, Amerika társadalmi és gazdasági jellemzői példáján
- A személyes és társas kompetenciák fejlesztése a különböző tanulási stratégiák alkalmazásával
- A véleményalkotás és vitakészség fejlesztése a kontinensek kulturális sokszínűségének jellemzői alapján
- A környezettudatosság fejlesztése az elsivatagosodás, a világtengert veszélyeztető folyamatok, az árvizek, a trópusi esőerdők irtásának és egyéb környezetszennyező tevékenységek példáján
- Afrika társadalmi és gazdasági életét meghatározó természetföldrajzi jellemzők és problémák (elsivatagosodás, éhínség, aszály); Afrika társadalmi és gazdasági fejlődésének problémái, élet és gazdálkodás a tipikus tájakon; afrikai példák a természeti tényezők és a gazdasági, társadalmi viszonyok közötti kapcsolatokra
- Ausztrália és Óceánia természeti, társadalmi és gazdasági jellemzői és problémái
- A sarkvidékek és a világtenger jellemzői és problémái, a sarkvidékeket és a világtengert veszélyeztető folyamatok

- Amerika társadalmi és gazdasági fejlődésének természeti és társadalmi-gazdasági tényezői, jellemzői és problémái, élet az óriásvárosokban; az Amerikai Egyesült Államok gazdasági fejlődése és világgazdasági szerepe, az amerikai kultúra a mindennapokban; Latin-Amerika társadalmi és gazdasági fejlődésének jellemzői és problémái, a környezet állapotát veszélyeztető folyamatok
- Ázsia társadalmi és gazdasági életét meghatározó természetföldrajzi folyamatok és természeti veszélyek (árvizek, földrengések, tájfunok, tengerszint emelkedése); Ázsia társadalmi és gazdasági fejlődésének jellemzői és problémái, a környezet állapotát veszélyeztető folyamatok; kulturális sokszínűség Ázsiában; Japán, illetve a világgazdaság kelet- és délkelet-ázsiai szereplőinek társadalmi és gazdasági fejlődése, a környezet állapotát veszélyeztető folyamatok, élet és gazdálkodás a tipikus tájakon; Kína társadalmi és gazdasági fejlődésének folyamatai és problémái (népesedési problémák, a környezet állapotát veszélyeztető folyamatok); India társadalmi és gazdasági fejlődésének folyamatai és problémái (népesedési problémák, kétarcúság), a környezet állapotát veszélyeztető folyamatok

FOGALMAK

éhségövezet, eladósodás, élelmezési válság, elsivatagosodás, emberfajták, fenntarthatóság, gazdasági szerkezet, globalizáció, népességrobbanás, népességtömörülés, nyomornegyed, őslakos, perifériatársaság, rezervátum, termelési módok (farmgazdaság, monokultúra, nagybirtok, nomád pásztorkodás, oázisgazdálkodás, parasztgazdaság, teraszos művelés, ültetvényes gazdálkodás, vándorló [nomád] állattenyésztés, vegyes gazdálkodás), tömegetturizmus, túlhalászás, túllegeltetés, városfejlődés (városodás, városiasodás), világvallások, világgazdasági hatalom (centrumtársaság)

TOPOGRÁFIAI ISMERETEK

Afrika

Szerkezeti egységek, tájak: Afrikai-árokrendszer, Atlasz, Kelet-afrikai-magasföld, Kilimandzsáró (Kilimandzsáró-csoport), Kongó-medence, Madagaszkár, Szahara, Teleki-vulkán; Száhel (öv)

Vízrajz: Csád-tó, Guineai-öböl, Kongó, Nílus, Szezei-csatorna, Tanganyika-tó, Viktória-tó, Vörös-tenger

Országok: Dél-afrikai Köztársaság, Egyiptom, Kenya, Marokkó, Nigéria

Városok: Alexandria, Fokváros, Johannesburg, Kairó

Amerika

A földrész részei: Észak-Amerika, Közép-Amerika, Dél-Amerika

Tájak: Alaszka, Amazonas-medence, Andok, Antillák, Appalache-hegység (Appalache), Brazil-felföld, Floridai-félsziget (Florida), Grönland, Guyanai-hegyvidék, Hawaii-szigetek, Kaliforniai-félsziget, Kordillerák, Labrador-félsziget (Labrador), Mexikói-fennsík, Mississippi-alföld, Mount St. Helens, Paraná-alföld, préri, Sziklás-hegység, Szilícium-völgy

Vízrajz: Amazonas, Colorado, Karib (Antilla)-tenger, Mexikói-öböl, Mississippi, Nagy-tavak, Niagara-vízesés, Panama-csatorna, Szt. Lőrinc-folyó

Országok: Argentína, Amerikai Egyesült Államok, Brazília, Kanada, Mexikó

Városok: Brazíliaváros, Buenos Aires, Chicago, Houston, Los Angeles, Mexikóváros, Montréal, New Orleans, New York, Ottawa, Rio de Janeiro, San Francisco, Washington DC

Ausztrália és Óceánia

Tájak: Ausztráliai-alföld, Nagy-Artézi-medence, Nagy-korallzátony, Nagy-Vízválasztó-hegység, Új-Guinea

Országok: Ausztrália, Új-Zéland

Városok: Canberra, Melbourne, Sydney, Wellington

Ázsia

A földrész meghatározó egységei, jelentős földrajzi helyszínek: Arab-félsziget, Csomolungma (Mt. Everest), Dekkán-fennsík, Dél-kínai-hegyvidék, Fudzsi, Fülöp-szigetek, Góbi, Himalája, Indokínai-félsziget, Japán-szigetek, Kaszpi-mélyföld, Kaukázus, Kínai-alföld, Kis-Ázsia, Koreai-félsziget, Közép-szibériai-fennsík, Krakatau, Nyugat-szibériai-alföld, Szibéria, Takla-Makán, Tibet, Tien-san, Turáni-alföld

Vízrajz: Aral-tó, Bajkál-tó, Boszporusz, Eufrátesz, Holt-tenger, Indus, Jangce, Japán-tenger, Jeges-tenger, Jenyiszej, Gangesz, Kaszpi-tenger, Ob, Perzsa-öböl (Perzsa (Arab)-öböl), Sárga-folyó, Tigris

Országok: Egyesült Arab Emírségek, Dél-Korea (Koreai Köztársaság), India, Indonézia, Irak, Irán, Izrael, Japán, Kazahsztán, Kína, Kuvait, Malajzia, Szaúd-Arábia

Városok: Bagdad, Hongkong, Isztambul, Jakarta, Jeruzsálem, Mekka, Peking, Sanghaj, Szingapúr, Szöul, Teherán, Tel Aviv-Jaffa, Tokió, Újdelhi

TEVÉKENYSÉGEK

- Kontinensekre, országokra jellemző képek keresése az interneten, azokból montázs készítése
- Kontinensek földrajzi jellemzőit összehasonlító grafikus rendező készítése
- Az én kontinensem – szubjektív térkép készítése egy adott kontinensről
- Az egyes kontinensek tipikus tájainak bemutatása tanulócsoportok által készített modellek segítségével
- Az egyes kontinensekkel kapcsolatos kvízzjáték készítése és megoldása pármunkában online felületen
- A kontinens országainak, országcsoportjainak bemutatása pl. szakértői mozaik, kooperatív technika, helyszínpítés, prezentációkészítés, tanulói kiselőadás segítségével
- Kapcsolati háló, logikai lánc felrajzolása a nemzetközi szintű munkamegosztás bemutatására
- Távoli népek, nemzetiségek jellegzetes szokásainak, kulturális sajátosságainak bemutatása helyzet-, szerep-, empátiagyakorlat vagy helyszínpítés módszerével
- Különböző tartalmú tematikus térképek megadott szempontok alapján történő összevetése, következtetések megfogalmazása
- Egy adott témához kapcsolódó adatok gyűjtése, rendszerezése, szemléletes megjelenítése és értelmezése
- Virtuális séta, kirándulás összeállítása egy kiválasztott világörökségi helyszínen, illetve országban
- Beszélgetés, vita a híradásokban közölt aktuális információkról, önálló vélemény megfogalmazása

- Élménybeszámoló egy átélt vagy elképzelt távoli utazásról, irányított szempontok alapján
- Fejlettségbeli területi különbségek leírására alkalmas társadalmi-gazdasági mutatók elemzése, a felzárkózás lehetőségeinek megfogalmazása
- Ország, illetve táj névjegyeinek tervezése és elkészítése
- Projekt módszer: tematikus (pl. sivatagok, világvárosok stb.) világkörüli út összeállítása és bemutatása
- A regionális társadalmi-gazdasági és környezeti problémák világméretűvé válásának igazolása példák alapján. Környezeti problémák okozta élethelyzetek bemutatása szerep-, empátia- és helyzetgyakorlattal
- Kommentek írása a híradásokban közölt regionális földrajzi információkra
- Élet az óriásvárosokban az Amerikai Egyesült Államokban – képregénykészítés
- Gyűjtőmunka: kulturális hatások mindennapjainkban, pl. az amerikai és a kínai kultúra hatásának példái a mindennapokban
- Egy tipikus tájat bemutató képzeletbeli fotókiállítás ismertetőjének elkészítése pármunkában
- Hajónapló készítése földrajzi jellemzők felhasználásával, pl. Dél-Amerika képzeletbeli körülhajózása alapján

Élő idegen nyelv: Angol

Kerettanterv az angol tantárgy számára

7. évfolyam

Az angol nyelv tantárgy kerettantervei az Élő idegen nyelv kerettanterveinek részeként íródtak, és az ott meghatározott céloknak, feladatoknak, módszereknek és kimeneti követelményeknek megvalósítását részletezik a különböző nevelési és oktatási szakaszokra vonatkozóan.

- IKT eszközökkel elkészített és segített prezentáció

7. évfolyam

E nevelési-oktatási szakasz fő célja, hogy a nyelvi készségek további fejlesztése révén a tanuló eljusson a KER szerinti A2 nyelvi szintre. A megvalósítás az életkori szakaszra megfogalmazott nevelési célokkal és más kulcskompetenciák fejlesztésével összhangban kell, hogy történjen, és lehetőség szerint vegye figyelembe a tantárgyak közötti kapcsolódási pontokat is. A 7-8. évfolyamon tovább folytatódik a nyelvi ismeretek és a szókincs bővítése, valamint a nyelvtani ismeretek funkcionális szemléletű elsajátítása. A szakasz végére a tanuló az ismert nyelvi eszközök segítségével többnyire helyesen és érthetően fejezi ki magát alapvető helyzetekben, akár telefonon vagy digitális csatornákon is. Felhasználja a tanult nyelvi elemeket és kommunikációs stratégiákat egyéni írásbeli és szóbeli közléseiben, valamint közvetíteni is tud az élő idegen nyelven.

Az angol nyelv tanításának egy lényeges területe a 7-8. évfolyamon a szövegértés további fejlesztése, az autentikus szövegekkel való munka tudatosítása. A szókincs és a nyelvtani ismeretek közvetítése szövegek révén, szöveggörnyezetbe ágyazva történik. Nagy hangsúlyt kap a felfedező tanulás, melynek során a tanuló önállóan, a nyelvtanulási stratégiák egyre bővülő tárával és azok egyre tudatosabb használatával fedezi fel a szöveg tartalmát, valamint a nyelvi eszközök jelentését és szabályszerűségeiket. A szélesebb körű nyelvtanulási, illetve nyelvhasználati stratégiák és azok tudatos használata tovább segítik a nyelvtanulót az önálló nyelvtanulóvá válásban és képessé teszik őt arra, hogy mindezeket más tanulási területeken is alkalmazza kompetenciái további fejlesztésére. Ebben a nevelési-oktatási szakaszban a nyelvtanuló egyre több szövegtípussal ismerkedik meg, bővíti a szövegfajtákkal kapcsolatos ismereteit, és egyre inkább alkalmazza idegen nyelven az életkorának és érdeklődésének megfelelő digitális műfajok főbb jellemzőit is.

A nyelvtanulónak a motiváció fenntartása és erősítése érdekében továbbra is biztosítani kell a jó hangulatú, önbizalmat növelő és érzelmi biztonságot adó tanulási környezetet, amelyben lehetőség nyílik számára az önértékelés és a társas értékelés alkalmazására is. Motivációját erősítik továbbá a változatos munkaformák, a kihívást jelentő feladatok, a pozitív tanári visszajelzések és megerősítések, valamint a projektek.

Ebben a nevelési-oktatási szakaszban a témakörök a korábbi szakaszokhoz képest jelentősen bővülnek, mélyebben és összetettebben kerülnek feldolgozásra, igazodva a nyelvtanulót körülvevő világhoz, mindennapjaihoz, érdeklődéséhez és igényeihez. A feldolgozásra kerülő témák gyakran összhangban állnak más tanulási területek tartalmaival, és lehetővé teszik a

nyelvtanuló számára, hogy a nyelv eszközeivel alaposabban és árnyaltabban ismerje meg szűkebb és tágabb környezetét, bevonva a digitális eszközöket és mobilalkalmazásokat is. A témakörök feldolgozása során építeni kell a nyelvtanuló előzetes nyelvi tudására, a világról megszerzett ismereteire, valamint a más tantárgyakból megszerzett ismeretekre. Ezek elmélyítését segítik, ha a tanulók többször találkoznak angol nyelvű hírekkel, dokumentumfilmekkel, olyan beszámolókkal, melyek magyar híreket angol nyelven közvetítenek, vagy amelyek angol nyelven Magyarország országismereti jellemzőivel foglalkoznak. A tartalmak meghatározásánál, illetve a témakörök feldolgozásánál figyelembe kell venni a 7-8. évfolyamon idegen nyelvet tanulóknál egyre inkább megmutatkozó egyéni különbségeket is. Fokozott erőfeszítésre van szükség itt azért, hogy a nyelvtanulási motiváció a továbbtanulás, illetve pályaválasztás irányától függetlenül megmaradjon, és hogy a tanulók tudják, hogy bármilyen szakmai és személyes célt is állítanak maguk elé, a nyelvtudás segíti majd őket ezek elérésében. Mindez változatos és az egyéni különbségekhez illeszkedő nyelvórai tevékenységekkel és a tanulók érdeklődéséhez illeszkedő nyelvórán túli feladatokkal érhető el.

A kerettanterv minden egyes témakörhöz javasol tevékenységi formákat is, melyek segíthetik a témakörhöz tartozó szókincs, illetve nyelvi struktúrák bevésoedését. A motiváció állandó ébrentartása érdekében mindig érdemes az ilyen jellegű feladatokat a tanulók szemszögéből nézve négy szempont szerint megvizsgálni: fontosnak érzik-e (pl. fejleszti-e a kommunikációjukat), szeretik-e az ilyen típusú feladatot (pl. csoportfeladat, egyéni projekt), érdekesnek találják-e (pl. ad-e, igényel-e új információt), illetve szórakoztatónak találják-e (pl. játékok, versenyek). Az itt javasolt tevékenységi formák csak gondolatébresztő példák, és ellentétben a szókincs és a nyelvi struktúrák, funkciók meghatározásával nem kötelező érvényűek.

Mivel a keresztantervi tartalmak igazodnak a 7-8. évfolyamon megjelenő új tudástartalmakhoz (pl. természettudományok, média), a nyelvtanulónak ezen területeken is lehetősége nyílik az ismeretszerzés, tudásmegosztás kiterjesztésére, illetve új kapcsolódási pontok kialakítására az újonnan megjelenő tantárgyakkal.

Ebben a szakaszban kevesebb hangsúly esik az osztálytermi helyzetek gyakorlására. A cél az, hogy segítsük a tanulót abban, hogy megtapasztalhassa, miként tudja a korábban megszerzett nyelvtudását művelődésre, információ-és ismeretszerzésre, tudásmegosztásra, kapcsolattartásra, kapcsolatok építésére, illetve szórakozásra használni. Osztálytermi helyzeteken kívüli, életszerű szituációk eljárásza (pl. közélet, szórakozás, interkulturális és országismereti témakörökben), valamint ismeretszerzés, tudásmegosztás céljából készített projektek segíthetik e cél megvalósítását. Ebben a szakaszban a nyelvtanulási stratégiák köre is bővül, így a nyelvtanuló arra is képessé válik, hogy valós nyelvtudását egyre inkább önállóan is fejlessze mind hagyományos, mind digitális csatornákon keresztül.

A nevelési-oktatási szakasz célja, tehát, hogy a tanuló a 8. évfolyam végére elérje a KER szerinti A2 nyelvi szintet.

A 7. évfolyamra megfogalmazott kötelező nyelvi funkciók, nyelvi elemek és struktúrák a következők:

Angol nyelvi funkciók (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):

- megszólítás kifejezése és arra reagálás (Excuse me. Can I help you?)
- bemutatkozás megfogalmazása (Let me introduce myself.)

- személyre vonatkozó információkérés, információadás (What's your favourite subject? It's maths.)
- hogyanlét iránti érdeklődés és reakció (What's the matter? I feel...)
- bocsánatkérésre történő reakció megfogalmazása (That's OK. Don't worry about it. It doesn't matter.)
- jókívánságok kifejezésekor a reakció megfogalmazása (Thank you, the same to you.)
- telefon felvétele, telefonon való bemutatkozás (XY speaking.)
- megszólítás, elbúcsúzás személyes levélben (Dear John, Best wishes, Love,)
- véleménykérés és arra reagálás (Do you agree? Yes, I do. No, I don't. What's your opinion? In my opinion..., What do you think about ...? I think ...)
- tetszés, illetve nem tetszés kifejezése (How do you like it? I think it's...)
- képesség kifejezése (Can you speak French? Are you able to ride a horse? I can understand French. I am unable to ride a horse.)
- szükségesség kifejezése (Do I have to ...? Do I need to ...? You must ... We have to ...)
- lehetőség kifejezése (It may rain. She might visit us.)
- ígéret kifejezése (Will you help me? Don't worry, I will. I promise ...)
- szándék, kívánság kifejezése (What would you like to do? Would you like to have a rest? I'd like to see that film.)
- dicséret, kritika kifejezése (It's great. It's a good idea. It's boring.)
- dolgok, személyek megnevezése, rövid/egyszerű jellemzése (What is this? What is it like? It's ..., It's made of ..., It's used for ...)
- visszakérdezés, ismétléskérés kifejezése nem értés esetén (Sorry, what did you say?)
- nem értés, magyarázatkérés, magyarázat értésének ellenőrzése (Could you understand me? Is it clear? Sorry, what does that mean?)
- betűzés kérése, betűzés (It spells ...)
- felkérés hangosabb, lassúbb beszédre (Could you speak a little more slowly, please? Sorry, that was a bit too fast.)
- öröm, sajnálkozás, bánat kifejezése (Are you happy about it? What do you think of that? How do you feel about it? Great! I'm glad to hear that. I'm so pleased that..., Good for you. I feel so happy for ... I'm sorry to hear that. What a pity. Oh, no! Oh, dear! I feel so sorry for ...)
- elégedettség, elégedetlenség, bosszúság kifejezése (What do you think of...? Are you pleased with ...? Are you happy with ...? Are you satisfied with ...? That's fine/nice/not bad. That was fine/good/ nice. I'm quite satisfied with ... I'm quite happy with ... I'm quite pleased with ... It's not good enough. That wasn't very good.)
- csodálkozás kifejezése (How come? Is he? What a surprise!)
- remény kifejezése (I am looking forward to ... I hope ...)
- javaslat és arra reagálás (Would you like to come to the cinema? Yes, sure.)
- meghívás és arra reagálás (I'd like to invite you to my party. Thank you, I'm happy to come.)

- információkérés, -adás (When is the next train? What time does the train arrive? Is the boss here? Yes, he is.)
- egyetértés, egyet nem értés (Do you agree? What's your opinion? How do you feel about it? I agree. I don't agree. I don't think so.)
- valaki igazának az elismerése és el nem ismerése (You are right. You are wrong.)
- egymást követő események leírása (What happened? First ... then ... finally ...)
- bizonyosság, bizonytalanság kifejezése (Do you think they will come? They will probably come.)

Angol nyelvi elemek, struktúrák a 7. évfolyamra (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):

- Present Perfect Simple (Have you done your room? I haven't finished it yet.)
- cselekvés, történés kifejezése múlt időben: Past Simple (I ate bread for breakfast. I didn't see the film. Did you visit Joe?)
- jövő idejűség kifejezése: 'will' (When will you be fourteen? I'll help you.)
- felszólító mód: Egyes/Többszám 1. személy (Let's go.)
- birtoklás: birtokos névmások (mine, yours, his, hers, its, ours, theirs)
- birtoklás kifejezése múlt időben: 'have' (I didn't have many friends at school.)
- birtoklás kifejezése jövő időben: 'have' (At the age of 25 I will have a car.)
- időtartam: How long? (How long were you in Spain? For one month.)
- időbeli viszonyok: 'already', 'yet', 'just' (I have already read it. He has not finished it yet. She has just entered the room.)
- minőségi viszonyok: hosszabb melléknevek fokozása, összehasonlítás (She is the most intelligent of all. Tom's younger than Sue. Mary is more beautiful than Sue.)
- modalitás: engedélykérés 'could', 'may' segédigékkel (Can/could/may I join you?)
- modalitás: tanácsadás 'should/shouldn't' segédigével (You should ask her.)
- modalitás: kötelezettség kifejezése 'have to' segédigével (Did you have to be there?)
- modalitás: tiltás kifejezése 'mustn't' segédigével (You mustn't smoke here.)
- szövegösszetartó eszközök: további kötőszavak (e.g. however)
- feltételeesség kifejezése (We'll stay at home if it rains.)
- függő beszéd kifejezése jelen időben (He says he is tired., I don't know where he lives., Tell him to stop it.)

Az egyes témakörök tanulási eredményeként a tanuló:

- az adott tématarományban megért egyszerű célnyelvi szöveget;
- az adott tématarományban létrehoz egyszerű célnyelvi szöveget;
- az adott tématarományban nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával.

Témakör		Óraszám: 30
Personal topics and topics concerning immediate environment and nature		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: ismerősök (acquaintances), rokonok (family relations) – A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: közvetlen környezet (immediate environment) – A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: parts of the house/flat, furnishings, appliances – A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: holidays – A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: hobbies – A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: social relations 	<ul style="list-style-type: none"> – projektmunka egyénileg, (PPT készítése képekkel és annak szóbeli bemutatása <ul style="list-style-type: none"> ○ tágabb rokoni kapcsolatrendszer, családi ünnepek, szomszédi kapcsolatok ○ a lakóhely és környezetének bemutatása – projektmunka csoportban: üres lakás berendezése és bemutatása – csoportos projekt: (plakát készítése): Mit teszünk környezetünk védelme érdekében? <ul style="list-style-type: none"> ○ lakóhelyünkön, otthonunkban ○ az iskolában ○ városunkban ○ okos eszközökkel – szóbeli mini-prezentáció: <ul style="list-style-type: none"> ○ a mai és a régmúlt mindennapi életének összehasonlítása – internetes kutatás: <ul style="list-style-type: none"> ○ meddig élnek a különböző kiskedvencek, illetve egyéb állatok? ○ környezetszennyezési problémák ○ időjárás okozta katasztrófák – levél írása egy kellemes/kellemetlen élményről – kérdőívek elkészítése, kitöltése és 	<ul style="list-style-type: none"> – elmesél rövid, személyes történetet egyszerű nyelvi eszközökkel, önállóan, a cselekményt lineárisan összefűzve; – rövid, egyszerű, összefüggő szövegeket ír a tanult nyelvi szerkezetek felhasználásával az ismert szövegtípusokban, az ajánlott tématarományokban; – értelmez életkorának megfelelő nyelvi helyzeteket hallott szöveg alapján; – összetett írott instrukciókat értelmez; – kommunikációt kezdeményez egyszerű hétköznapi témában, a beszélgetést követi, egyszerű, nyelvi eszközökkel fenntartja és lezárja; – az életkorának megfelelő mindennapi helyzetekben a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdéseket tesz fel, és válaszol a hozzá intézett kérdésekre;

<ul style="list-style-type: none"> - A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: animals, plants - A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: természet, települések (settlements) - A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: természetvédelem (nature protection), állatvédelem (animal protection), keeping pets - A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: természeti jelenségek, környezetünk védelme, fenntarthatósága - Személyes és környezethez tartozó információk átadása - Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő mindennapi nyelvi funkciók használata. 	<p>írásbeli/szóbeli összegzése:</p> <ul style="list-style-type: none"> o családi szokások, hagyományok o környezetvédelem a szűkebb környezetben <p>- Szerepjáték:</p> <ul style="list-style-type: none"> o interjú kedvenc hőssel/színészettel stb. 	<ul style="list-style-type: none"> - véleményét, gondolatait, érzéseit egyre magabiztosabban fejezi ki a tanult nyelvi eszközökkel; - a tanult nyelvi elemeket többnyire megfelelően használja, beszédszándékainak megfelelően, egyszerű spontán helyzetekben; - váratlan, előre nem kiszámítható eseményekre, jelenségekre és történésekre is reagál egyszerű célnyelvi eszközökkel, személyes vagy online interakciókban; - üzeneteket ír; - egyszerűen megfogalmazza személyes véleményét, másoktól véleményük kifejtését kéri, és arra reagál, elismeri vagy cáfolja mások állítását, kifejezi egyetértését vagy egyet nem értését; - kifejez tetszést, nem tetszést, akaratot, kívánságot, tudást és nem tudást, szándékot; - kifejez kérést, javaslatot, meghívást, kínálást és ezekre reagálást; - kifejez alapvető érzéseket, például örömet, sajnálkozást, bánatot, elégedettséget, elégedetlenséget;
--	---	--

		<ul style="list-style-type: none"> – nem értés esetén a meg nem értett kulcsszavak vagy fordulatok magyarázatát kéri vagy visszakérdez; – megoszt alapvető személyes információkat magáról egyszerű nyelvi elemekkel; – ismerős és gyakori alapvető helyzetekben, akár telefonon vagy digitális csatornákon is, többnyire helyesen és érthetően fejezi ki magát az ismert nyelvi eszközök segítségével,.
Tovább lépés feltételeként a tanuló:	<ul style="list-style-type: none"> – a személyes és környezeti témakörben megért egyszerű célnyelvi szöveget; – a személyes és környezeti témakörben létrehoz egyszerű célnyelvi szöveget; – a személyes és környezeti témakörben nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával. 	

Témakör		Óraszám: 5
Public matters		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: a közigazgatás és szolgáltatások résztvevői (members 	<ul style="list-style-type: none"> – szerepjátékok – csapatversenyben: melyik a legjobb jelenet? <ul style="list-style-type: none"> ○ gyors étteremben ○ utazási irodában ○ utcán: útbaigazítás kérése és adása 	<ul style="list-style-type: none"> – témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére: <ul style="list-style-type: none"> – megérti a nem kizárólag ismert nyelvi elemeket tartalmazó, élőszóban vagy

<p>of the public sector and civil service), tourists, etc.</p> <ul style="list-style-type: none"> - A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: kulturális és közintézmények, éttermek, szállodák, hazai és külföldi nevezetességek, valamint a városi és vidéki élet helyszínei) - A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: entrance tickets, forms, brochures - A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: kulturális események (cultural events), különböző szórakozások (ways of entertainment) - A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: közigazgatás, szolgáltatások, idegenvezetés giving directions, giving information, - A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: hobbies, entertainment, culture, 	<ul style="list-style-type: none"> o 'I'm a Budapest/London tourist guide' – helyi látványosságok bemutatása stb. - prospektus, reklám készítése - (étterem, mozi, színház, látványosság) - ismerkedés a reklámok világával: színek, logók, üzenetek - projektmunka csoportban: <ul style="list-style-type: none"> o rövid útikönyv készítése - projektmunka csoportban: film/beszámoló/társasjáték készítése: <ul style="list-style-type: none"> o lakóhelyem o hazánk múltja - kiselőadás, internetes kutatómunka: a célnyelvi országok rövid bemutatása - Vitafórum: <ul style="list-style-type: none"> o városi és vidéki élet, ki hogyan érvel? - quiz játék a célnyelvi országokról és hazánkról - kérdőív készítése, kitöltése, kiértékelése: <ul style="list-style-type: none"> o a legkedveltebb szabadidős tevékenységek a csoportban, (tv, olvasás, internet, közösségi média, tánc, sport stb.), és miért? 	<p>digitális felületen elhangzó rövid szöveg tartalmát;</p> <ul style="list-style-type: none"> - értelmezi az életkorának megfelelő, élőszóban vagy digitális felületen elhangzó szövegekben a beszélők gondolatmenetét; - hallgat az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket elektronikus, digitális csatornákon, tanórán kívül is, szórakozásra vagy ismeretszerzésre; - értelmezi az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szituációkhoz kapcsolódó, írott szövegekben megjelenő információkat; - megérti a nem kizárólag ismert nyelvi elemeket tartalmazó rövid írott szöveg tartalmát; - információt cserél, információt kér, információt ad.
---	--	--

<p>services, travelling, national and international tourism</p> <p>– A közéleti tématarományhoz tartozó egyszerű információk értelmezése és átadása.</p>		
<p>Tovább lépés feltételeként a tanuló:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – a közéleti tématarományban megért egyszerű célnyelvi szöveget; – a közéleti tématarományban létrehoz egyszerű célnyelvi szöveget; – a közéleti tématarományban nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával. 	

Témakör		Óraszám: 12
Topics concerning classroom activities		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: school staff – A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: oktatási intézmények (educational institutions) – A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: objects 	<ul style="list-style-type: none"> - projekt munka: (egyéni vagy csoportos) <ul style="list-style-type: none"> o a magyar és az angol iskolarendszer főbb különbségei o különleges iskolák Magyarországon és Angliában o iskolánk története, hagyományai, osztályunk - projekt munka csoportban (fordított tanóra): egy tanóra megtervezése - internetes kutatás: <ul style="list-style-type: none"> o iskolai szokások, időbeosztás és szabályok 	<ul style="list-style-type: none"> – megérti a szintjének megfelelő, nonverbális vagy vizuális eszközökkel támogatott célnyelvi óravezetést és utasításokat, kérdéseket; – aktívan részt vesz az életkorának és érdeklődésének megfelelő gyermek- és ifjúsági irodalmi alkotások közös előadásában; – egyre magabiztosabban kapcsolódik be

<p>used for studying</p> <ul style="list-style-type: none"> - A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: délutáni foglalkozások (afternoon activities), tanórán kívüli foglalkozások (extracurricular activities), iskolán kívüli lehetőségek a nyelvtanulásra), (extracurricular opportunities for language learning/use of language), school festivals, school traditions, school events - A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: learning, extracurricular use of language, social events, keeping traditions - A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: school subjects, knowledge, language learning targets, professional orientation - Részvétel tanórai nyelvi fejlesztő tevékenységekben - Tanult elemek felhasználása a nyelvi célok elérésére 	<p>országokként</p> <ul style="list-style-type: none"> o szótanulási stratégiák – a különböző módszerek bemutatása - scrapbook/poszter készítése: <ul style="list-style-type: none"> o mit szerettem az iskolánkban legjobban o iskolai kirándulásaink o kedvenc iskolai tantermem bemutatása o saját szerepem az osztályban - kérdőív készítése: <ul style="list-style-type: none"> o Milyen az ideális nyelvtanár? o Milyen iskolában szeretnék továbbtanulni? - csoportos társasjáték készítése: <ul style="list-style-type: none"> o a különböző tantárgyakról o szókérdőívől mondatalkotás – melyik csoport tudja az összes kártyáját felhasználni? - órai feladatok <ul style="list-style-type: none"> o történetfeldolgozása (pl. igaz/hamis' mondatokkal) o történet átalakítás (pl. más személyben, más időben) o képleírás, hasonló képeknél a különbség keresése - évvégi színi előadás: pl. egy ismert musical közös megnézése - Iskolai versenyek: <ul style="list-style-type: none"> o szótárolási, szépkiejtési 	<p>történetek kreatív alakításába, átfogalmazásába;</p> <ul style="list-style-type: none"> - felkészülést követően röviden, összefüggően beszél az ajánlott tématarományokhoz tartozó témákban; - képet jellemez röviden, ismert nyelvi fordulatok segítségével, segítő tanári kérdések alapján; - változatos, kognitív kihívást jelentő szóbeli és írásbeli feladatokat old meg önállóan vagy kooperatív munkaformában, a tanult nyelvi eszközökkel, szükség szerint tanári segítséggel; - egyénileg vagy társaival együttműködve, szóban, részben szóban vagy írásban projekt munkát, kiselőadást készít, s ezeket IKT-eszközök segítségével is meg tudja valósítani; - a főbb szövegtípusok jellegzetességeit követi; - értelmezi az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű hangzószövegben a tanult nyelvi elemeket; - alkalmazza az életkorának és nyelvi
--	--	---

<p>– Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő írott és hangzó szöveg felhasználása a nyelvi fejlesztő tevékenységek során.</p>		<p>szintjének megfelelő hangzó szöveget a változatos nyelvórai tevékenységek és a feladatmegoldás során;</p> <p>– felismeri a főbb, életkorának megfelelő hangzó szövegtípusokat;</p> <p>– megkülönbözteti a főbb, életkorának megfelelő írott szövegtípusokat;</p> <p>– összetett írott instrukciókat értelmez;</p> <p>– véleményét írásban, egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazza, és arról írásban interakciót folytat;</p> <p>– néhány szóból vagy mondatból álló jegyzetet készít írott szöveg alapján;</p> <p>– egyszerű mondatokat összekapcsolva mond el egymást követő eseményekből álló történetet, vagy leírást ad valamilyen témáról;</p> <p>– összekapcsolja az ismert nyelvi elemeket egyszerű kötőszavakkal (például: és/de/vagy);</p> <p>– nem értés esetén a meg nem értett kulcsszavak vagy fordulatok magyarázatát kéri vagy visszakérdez;</p> <p>– alkalmazza az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő</p>
---	--	---

		írott, nyomtatott vagy digitális alapú szöveget a változatos nyelvórai tevékenységek és feladatmegoldás során.
Tovább lépés feltételeként a tanuló:	– a tanórán bekapcsolódik az interakciót igénylő nyelvi tevékenységekbe, abban társaival közösen vesz részt, a begyakorolt nyelvi elemeket tanári segítséggel a feladat céljainak megfelelően alkalmazza.	

Témakör		Óraszám: 9
Cross-curricular topics and activities		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Tanult szavak, szókapcsolatok használata célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő tartalmakból – Más tantárgyakból szerzett ismeretek és előzetes tudás felhasználása célnyelven 	<ul style="list-style-type: none"> – egyéni projektmunka - témák, személyiségek bemutatása <ul style="list-style-type: none"> ○ Hogyan tudom alkalmazni nyelvtudásomat más tárgyak tanulásánál? ○ egy szabadon választott téma, mely más tárgy tanulása közben felkeltette az érdeklődésemet ○ egy híres tudós élete ○ egy angol király élete ○ Magyarország történelmének egy érdekes alakja ○ célnyelven rövid történet, mese, vers, dal írása – vaktérképen országok, népek megjelölése, népnevek 	<ul style="list-style-type: none"> – egyénileg vagy társaival együttműködve, szóban, részben szóban vagy írásban projektmunkát, kiselőadást készít, s ezeket IKT-eszközök segítségével is meg tudja valósítani; – papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformákban; – aktívan részt vesz az életkorának és érdeklődésének megfelelő gyermek-, és ifjúsági irodalmi

	<p>gyakorlása</p> <ul style="list-style-type: none"> - csoportos projekt: <ul style="list-style-type: none"> o társasjáték készítése és játszása - fókuszban egy-egy tantárgy (pl. földrajz, történelem, biológia, művészeti tantárgyak) 	alkotások közös előadásában.
Tovább lépés feltételeként a tanuló:	<ul style="list-style-type: none"> - ismer szavakat, szókapcsolatokat a célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő, más tudásterületen megcélzott tartalmakból. 	

Témakör		Óraszám: 7
English and language learning		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> - A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: language skills, language learning, languages - A célnyelvre jellemző standardhoz közelítő kiejtés használata - A célnyelvi betű- és jelkészlet következetes alkalmazása - Tanult nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiák tudatos alkalmazása. 	<ul style="list-style-type: none"> - tanulásmódszertan tudatosan: szótanulási technikák - közös popzenehallgatás - filmnézés a célnyelven <ul style="list-style-type: none"> o a film egy-két jelenetéhez hangalámondás, feliratozás készítése o keresztretjvény készítése a film kulcsszavaival - kedvenc videóm - csoportos projekt: <ul style="list-style-type: none"> o társasjáték készítése: 'Use the expression' (minden kockán egy szófordulat, mondatot kell vele alkotni ahhoz, hogy tovább lépj) pl: Something I really enjoy doing.../One way I am different from everyone else.../My friend knows 	<ul style="list-style-type: none"> - követi a célnyelvi normához illeszkedő beszédtempót a begyakorolt nyelvi elemekben; - alkalmazza a tanult nyelvi funkciókat társalgás megkezdéséhez, fenntartásához és befejezéséhez; - tanult nyelvi eszközökkel és nonverbális elemek segítségével tisztázza mondanivalójának lényegét; - digitális eszközöket és felületeket is használ nyelvtudása fejlesztésére;

	<p>how to.../I think English classes are.../One animal I wouldn't want to be.../stb.</p> <ul style="list-style-type: none"> - betűzésverseny <ul style="list-style-type: none"> o Ki tudja leggyorsabban a lebetűzött szavakat helyesen leírni? - egyszerű nyelvezetű szöveg feldolgozása (illusztráció, előadás) 	<ul style="list-style-type: none"> - következetesen alkalmazza a célnyelvi betű- és jelkészletet; - ismeretlen szavak valószínű jelentését a szöveg összefüggéseinek alapján kikövetkezteti az életkorának és érdeklődésének megfelelő, konkrét, rövid szövegekben; - egy összetettebb nyelvi feladat, projekt végéig tartó célokat tűz ki magának; - nyelvtanulási céljainak eléréséhez megtalálja és használja a megfelelő eszközöket; - nyelvi haladását többnyire fel tudja mérni; - hibáit többnyire észreveszi és javítja; - társai haladásának értékelésében segítően részt vesz.
<p>Tovább lépés feltételeként a tanuló:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - idegen nyelvi kommunikációjában használja a célnyelv főbb jellemzőit; - értelmezi és használja az idegen nyelvű írott, olvasott és hallott tartalmakat a tanórán kívül is; - tudatosan használ alapszintű nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat. - A tanuló a szövegek létrehozásához nyomtatott és/vagy digitális alapú segédeszközt, szótárt használ. 	

Témakör

Óraszám: 12

Intercultural topics

Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Célnyelvi kulturális szokások, jellemzők ismerete – Célnyelvi országok országismereti jellemzőinek ismerete – Hazai főbb országismereti jellemzők ismerete célnyelven – Hazai legfontosabb látnivalók, országismereti jellemzők bemutatása célnyelven – A célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemek alkalmazása. 	<p>Projektmunka – egyéni vagy csoportos</p> <ul style="list-style-type: none"> – az Egyesült Királyság és Magyarország összehasonlítása hagyományos és digitális kutatómunka majd órai kiselőadások formájában, az alábbi témakörök mentén: <ul style="list-style-type: none"> ○ az angol és magyar iskolák jellemzői ○ mindennapi szokások Angliában és Magyarországon – van-e különbség? ○ ünnepek a családban (Name day? Christmas Eve? Easter Monday? stb.) ○ viselkedésbeli különbségek a két kultúrában (pl. üdvözlés) ○ állattartási szokások, kedvenc állatok ('cats' vs 'dogs'?) ○ angol és magyar nyaralási szokások ○ angol időjárás – magyar időjárás ○ angol/magyar étkezési szokások, tipikus ételek ○ híres helyek a két országban – Csoportos játék: <ul style="list-style-type: none"> ○ Ki tud többet az Amerikai Egyesült Államokról – jellemző adatok, alapvető tudnivalók 	<ul style="list-style-type: none"> – megismeri a célnyelvi országok jellemzőit és kulturális sajátosságait – a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemeket használja.

	<ul style="list-style-type: none"> – rövid dokumentumfilmek megtekintése, elemzése a célnyelvi országokról – jellegzetes angol-szász ünnepek megszervezése az osztályban/iskolában <ul style="list-style-type: none"> ○ pl. Christmas Party ○ pl. Valentine’s Day 	
Tovább lépés feltételeként a tanuló:	<ul style="list-style-type: none"> – célnyelvi kommunikációjába beépíti a tanult interkulturális ismereteket – találkozik célnyelvi országismereti tartalmakkal – megismerkedik hazánk legfőbb országismereti és történelmi eseményeivel a célnyelven. 	

Témakör		Óraszám: 8
Current topics		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírekre és eseményekre vonatkozó alapvető szókincs megértése és használata célnyelven – Életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírek és események értelmezése és tájékozódásra való alkalmazása célnyelven. 	<ul style="list-style-type: none"> – szalagcímek és újságcikkek összepárosítása a tanulók érdeklődésének megfelelő témákban – projekt munka: <ul style="list-style-type: none"> ☐ időjárásjelentés készítése a célnyelven – szerepjáték: <ul style="list-style-type: none"> ☐ talkshow aktuális témában – egy saját kulturális élmény bemutatása 	<ul style="list-style-type: none"> – megért és használ szavakat, szókapcsolatokat a célnyelvi, az életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi legfőbb hírekkel, eseményekkel kapcsolatban; – megérti és tájékozódásra használja a célnyelvi, életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi legfőbb hírek, események lényegét.

Továbblépés feltételeként a tanuló:	– használja a célnyelvet életkorának és nyelvi szintjének megfelelő aktuális témákban és a hozzájuk tartozó szituációkban.	

Témakör		Óraszám: 14
Entertainment		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Életkorak és nyelvi szintnek megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmak megismerése (irodalom, film, társasjáték) – Életkorak és nyelvi szintnek megfelelő angol nyelvű szövegek felhasználása szórakozás és játékos nyelvtanulás céljára. 	<ul style="list-style-type: none"> – egyéni projekt munka és bemutató: <ul style="list-style-type: none"> ○ saját szórakozási szokások ○ szórakozási szokások a tanulócsoporton belül ○ kedvenc kulturális élményem – dalszövegek feldolgozása, nyelvi érdekességek felfedezése – egy választott könnyített olvasmány feldolgozása – angol tinédzser naplóírási minták megismerése, kipróbálása – e-mailezés angolul – közösen választott dal/képregény/film/könyv órai feldolgozása – 'csoportchat': 	<ul style="list-style-type: none"> – hallgat az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket elektronikus, digitális csatornákon, tanórán kívül is, szórakozásra vagy ismeretszerzésre; – kiemel, kiszűr konkrét információkat a nyelvi szintjének megfelelő, élőszóban vagy digitális felületen elhangzó szövegből, és azokat összekapcsolja más iskolai vagy iskolán kívül szerzett ismereteivel; – értelmez egyszerű, szórakoztató és ismeretterjesztő kisfilmeket; – találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmakkal; – felhasználja a célnyelvet szórakozásra

		<p>és játékos nyelvtanulásra.</p> <ul style="list-style-type: none"> – érdeklődése erősödik a célnyelvi irodalmi alkotások iránt. – rövid szövegek írását igénylő kreatív munkát hoz létre önállóan; – üzeneteket ír; – a nyomtatott vagy digitális alapú írott szöveget felhasználja szórakozásra és ismeretszerzésre; – a tanórán kívüli játékos nyelvtanulási lehetőségeket felismeri, és azokat használja.
Tovább lépés feltételeként a tanuló:	<ul style="list-style-type: none"> – találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmakkal; – felhasználja a célnyelvet szórakozásra és játékos nyelvtanulásra. 	

Témakör		Óraszám: 11
Gaining and sharing knowledge		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Információ megosztása az ismert nyelvi eszközökkel angol nyelven – A tanult témákhoz kapcsolódó releváns angol nyelvű információ megszerzése, tudatos 	<ul style="list-style-type: none"> – projektmunka, kiselőadás, internetes kutatómunka: saját, választott témából scrapbook, poszter készítése, prezentáció 	<ul style="list-style-type: none"> – egyénileg vagy társaival együttműködve, szóban, részben szóban vagy írásban projekt munkát, kiselőadást készít, s ezeket IKT-eszközök segítségével is meg tudja valósítani;

<p>felhasználása.</p>		<ul style="list-style-type: none"> – papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projekt munkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformákban; – hallgat az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket, dalokat elektronikus, digitális csatornákon, tanórán kívül is, szórakozásra vagy ismeretszerzésre; – a nyomtatott vagy digitális alapú írott szöveget felhasználja szórakozásra és ismeretszerzésre, – rövid, egyszerű, ismert nyelvi eszközökből álló kiselőadást tart változatos feladatok kapcsán, hagyományos vagy digitális alapú vizuális eszközök támogatásával; – néhány szóból vagy mondatból álló jegyzetet készít írott szöveg alapján; – a tanórán kívüli, akár játékos nyelvtanulási lehetőségeket felismeri, és azokat használja.
<p>Tovább lépés feltételeként a tanuló:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi ismeretterjesztő tartalmakkal; – felhasználja a célnyelvet ismeretszerzésre; – felhasználja a célnyelvet tudásmegosztásra. 	

7–8. évfolyam

E nevelési-oktatási szakasz fő célja, hogy a nyelvi készségek további fejlesztése révén a tanuló eljusson a KER szerinti A2 nyelvi szintre. A megvalósítás az életkori szakaszra megfogalmazott nevelési célokkal és más kulcskompetenciák fejlesztésével összhangban kell, hogy történjen, és lehetőség szerint vegye figyelembe a tantárgyak közötti kapcsolódási pontokat is. A 7-8. évfolyamon tovább folytatódik a nyelvi ismeretek és a szókincs bővítése, valamint a nyelvtani ismeretek funkcionális szemléletű elsajátítása. A szakasz végére a tanuló az ismert nyelvi eszközök segítségével többnyire helyesen és érthetően fejezi ki magát alapvető helyzetekben, akár telefonon vagy digitális csatornákon is. Felhasználja a tanult nyelvi elemeket és kommunikációs stratégiákat egyéni írásbeli és szóbeli közléseiben, valamint közvetíteni is tud az élő idegen nyelven.

Az angol nyelv tanításának egy lényeges területe a 7-8. évfolyamon a szövegértés további fejlesztése, az autentikus szövegekkel való munka tudatosítása. A szókincs és a nyelvtani ismeretek közvetítése szövegek révén, szövegkörnyezetbe ágyazva történik. Nagy hangsúlyt kap a felfedező tanulás, melynek során a tanuló önállóan, a nyelvtanulási stratégiák egyre bővülő tárával és azok egyre tudatosabb használatával fedezi fel a szöveg tartalmát, valamint a nyelvi eszközök jelentését és szabályszerűségeiket. A szélesebb körű nyelvtanulási, illetve nyelvhasználati stratégiák és azok tudatos használata tovább segítik a nyelvtanulót az önálló nyelvtanulóvá válásban és képessé teszik őt arra, hogy mindezeket más tanulási területeken is alkalmazza kompetenciái további fejlesztésére. Ebben a nevelési-oktatási szakaszban a nyelvtanuló egyre több szövegtípussal ismerkedik meg, bővíti a szövegfajtákkal kapcsolatos ismereteit, és egyre inkább alkalmazza idegen nyelven az életkorának és érdeklődésének megfelelő digitális műfajok főbb jellemzőit is.

A nyelvtanulónak a motiváció fenntartása és erősítése érdekében továbbra is biztosítani kell a jó hangulatú, önbizalmat növelő és érzelmi biztonságot adó tanulási környezetet, amelyben lehetőség nyílik számára az önértékelés és a társas értékelés alkalmazására is. Motivációját erősítik továbbá a változatos munkaformák, a kihívást jelentő feladatok, a pozitív tanári visszajelzések és megerősítések, valamint a projektek.

Ebben a nevelési-oktatási szakaszban a témakörök a korábbi szakaszokhoz képest jelentősen bővülnek, mélyebben és összetettebben kerülnek feldolgozásra, igazodva a nyelvtanulót

körülvevő világhoz, mindennapjaihoz, érdeklődéséhez és igényeihez. A feldolgozásra kerülő témák gyakran összhangban állnak más tanulási területek tartalmaival, és lehetővé teszik a nyelvtanuló számára, hogy a nyelv eszközeivel alaposabban és árnyaltabban ismerje meg szűkebb és tágabb környezetét, bevonva a digitális eszközöket és mobilalkalmazásokat is. A témakörök feldolgozása során építeni kell a nyelvtanuló előzetes nyelvi tudására, a világról megszerzett ismereteire, valamint a más tantárgyakból megszerzett ismeretekre. Ezek elmélyítését segítik, ha a tanulók többször találkoznak angol nyelvű hírekkel, dokumentumfilmekkel, olyan beszámolókkal, melyek magyar híreket angol nyelven közvetítenek, vagy amelyek angol nyelven Magyarország országismereti jellemzőivel foglalkoznak. A tartalmak meghatározásánál, illetve a témakörök feldolgozásánál figyelembe kell venni a 7-8. évfolyamon idegen nyelvet tanulóknál egyre inkább megmutatkozó egyéni különbségeket is. Fokozott erőfeszítésre van szükség itt azért, hogy a nyelvtanulási motiváció a továbbtanulás, illetve pályaválasztás irányától függetlenül megmaradjon, és hogy a tanulók tudják, hogy bármilyen szakmai és személyes célt is állítanak maguk elé, a nyelvtudás segíti majd őket ezek elérésében. Mindez változatos és az egyéni különbségekhez illeszkedő nyelvórai tevékenységekkel és a tanulók érdeklődéséhez illeszkedő nyelvórán túli feladatokkal érhető el.

A kerettanterv minden egyes témakörhöz javasol tevékenységi formákat is, melyek segíthetik a témakörhöz tartozó szókincs, illetve nyelvi struktúrák bevésoedését. A motiváció állandó ébrentartása érdekében mindig érdemes az ilyen jellegű feladatokat a tanulók szemszögéből nézve négy szempont szerint megvizsgálni: fontosnak érzik-e (pl. fejleszti-e a kommunikációjukat), szeretik-e az ilyen típusú feladatot (pl. csoportfeladat, egyéni projekt), érdekesnek találják-e (pl. ad-e, igényel-e új információt), illetve szórakoztatónak találják-e (pl. játékok, versenyek). Az itt javasolt tevékenységi formák csak gondolatébresztő példák, és ellentétben a szókincs és a nyelvi struktúrák, funkciók meghatározásával nem kötelező érvényűek.

Mivel a keresztantervi tartalmak igazodnak a 7-8. évfolyamon megjelenő új tudástartalmakhoz (pl. természettudományok, média), a nyelvtanulónak ezen területeken is lehetősége nyílik az ismeretszerzés, tudásmegosztás kiterjesztésére, illetve új kapcsolódási pontok kialakítására az újonnan megjelenő tantárgyakkal.

Ebben a szakaszban kevesebb hangsúly esik az osztálytermi helyzetek gyakorlására. A cél az, hogy segítsük a tanulót abban, hogy megtapasztalhatta, miként tudja a korábban megszerzett nyelvtudását művelődsre, információ-és ismeretszerzésre, tudásmegosztásra,

kapcsolattartásra, kapcsolatok építésére, illetve szórakozásra használni. Osztálytermi helyzeteken kívüli, életszerű szituációk eljátszása (pl. közélet, szórakozás, interkulturális és országismereti témakörökben), valamint ismeretszerzés, tudásmegosztás céljából készített projektek segíthetik e cél megvalósítását. Ebben a szakaszban a nyelvtanulási stratégiák köre is bővül, így a nyelvtanuló arra is képessé válik, hogy valós nyelvtudását egyre inkább önállóan is fejlessze mind hagyományos, mind digitális csatornákon keresztül.

A nevelési-oktatási szakasz célja, tehát, hogy a tanuló a 8. évfolyam végére elérje a KER szerinti A2 nyelvi szintet.

A 7-8. évfolyamra megfogalmazott kötelező nyelvi funkciók, nyelvi elemek és struktúrák a következők:

Angol nyelvi funkciók (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):

- megszólítás kifejezése és arra reagálás (Excuse me. Can I help you?)
- bemutatkozás megfogalmazása (Let me introduce myself.)
- személyre vonatkozó információkérés, információadás (What's your favourite subject? It's maths.)
- hogylét iránti érdeklődés és reakció (What's the matter? I feel...)
- bocsánatkérésre történő reakció megfogalmazása (That's OK. Don't worry about it. It doesn't matter.)
- jókívánságok kifejezésekor a reakció megfogalmazása (Thank you, the same to you.)
- telefon felvétele, telefonon való bemutatkozás (XY speaking.)
- megszólítás, elbúcsúzás személyes levélben (Dear John, Best wishes, Love,)
- véleménykérés és arra reagálás (Do you agree? Yes, I do. No, I don't. What's your opinion? In my opinion..., What do you think about ...? I think ...)
- tetszés, illetve nem tetszés kifejezése (How do you like it? I think it's...)
- képesség kifejezése (Can you speak French? Are you able to ride a horse? I can understand French. I am unable to ride a horse.)
- szükségesség kifejezése (Do I have to ...? Do I need to ...? You must ... We have to ...)
- lehetőség kifejezése (It may rain. She might visit us.)
- ígéret kifejezése (Will you help me? Don't worry, I will. I promise ...)
- szándék, kívánság kifejezése (What would you like to do? Would you like to have a rest? I'd like to see that film.)

- dicséret, kritika kifejezése (It's great. It's a good idea. It's boring.)
- dolgok, személyek megnevezése, rövid/egyszerű jellemzése (What is this? What is it like? It's ..., It's made of ..., It's used for ...)
- visszakérdezés, ismétléskérés kifejezése nem értés esetén (Sorry, what did you say?)
- nem értés, magyarázatkérés, magyarázat értésének ellenőrzése (Could you understand me? Is it clear? Sorry, what does that mean?)
- betűzés kérése, betűzés (It spells ...)
- felkérés hangosabb, lassúbb beszédre (Could you speak a little more slowly, please? Sorry, that was a bit too fast.)
- öröm, sajnálkozás, bánat kifejezése (Are you happy about it? What do you think of that? How do you feel about it? Great! I'm glad to hear that. I'm so pleased that..., Good for you. I feel so happy for ... I'm sorry to hear that. What a pity. Oh, no! Oh, dear! I feel so sorry for ...)
- elégedettség, elégedetlenség, bosszúság kifejezése (What do you think of...? Are you pleased with ...? Are you happy with ...? Are you satisfied with ...? That's fine/nice/not bad. That was fine/good/ nice. I'm quite satisfied with ... I'm quite happy with ... I'm quite pleased with ... It's not good enough. That wasn't very good.)
- csodálkozás kifejezése (How come? Is he? What a surprise!)
- remény kifejezése (I am looking forward to ... I hope ...)
- javaslat és arra reagálás (Would you like to come to the cinema? Yes, sure.)
- meghívás és arra reagálás (I'd like to invite you to my party. Thank you, I'm happy to come.)
- információkérés, -adás (When is the next train? What time does the train arrive? Is the boss here? Yes, he is.)
- egyetértés, egyet nem értés (Do you agree? What's your opinion? How do you feel about it? I agree. I don't agree. I don't think so.)
- valaki igazának az elismerése és el nem ismerése (You are right. You are wrong.)
- egymást követő események leírása (What happened? First ... then ... finally ...)
- bizonyosság, bizonytalanság kifejezése (Do you think they will come? They will probably come.)

Angol nyelvi elemek, struktúrák a 7-8. évfolyamra (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):

- Present Perfect Simple (Have you done your room? I haven't finished it yet.)
- cselekvés, történés kifejezése múlt időben: Past Simple (I ate bread for breakfast. I didn't see the film. Did you visit Joe?)
- jövő idejűség kifejezése: 'will' (When will you be fourteen? I'll help you.)
- felszólító mód: Egyes/Többszám 1. személy (Let's go.)
- birtoklás: birtokos névmások (mine, yours, his, hers, its, ours, theirs)
- birtoklás kifejezése múlt időben: 'have' (I didn't have many friends at school.)
- birtoklás kifejezése jövő időben: 'have' (At the age of 25 I will have a car.)
- időtartam: How long? (How long were you in Spain? For one month.)
- időbeli viszonyok: 'already', 'yet', 'just' (I have already read it. He has not finished it yet. She has just entered the room.)
- minőségi viszonyok: hosszabb melléknevek fokozása, összehasonlítás (She is the most intelligent of all. Tom's younger than Sue. Mary is more beautiful than Sue.)
- modalitás: engedélykérés 'could', 'may' segédigékkel (Can/could/may I join you?)
- modalitás: tanácsadás 'should/shouldn't' segédigével (You should ask her.)
- modalitás: kötelezettség kifejezése 'have to' segédigével (Did you have to be there?)
- modalitás: tiltás kifejezése 'mustn't' segédigével (You mustn't smoke here.)
- szövegösszetartó eszközök: további kötőszavak (e.g. however)
- feltételeesség kifejezése (We'll stay at home if it rains.)
- függő beszéd kifejezése jelen időben (He says he is tired., I don't know where he lives., Tell him to stop it.)

Az egyes témakörök tanulási eredményeként a tanuló:

- az adott tématarományban megért egyszerű célnyelvi szöveget;
- az adott tématarományban létrehoz egyszerű célnyelvi szöveget;
- az adott tématarományban nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával.

Témakör: Personal topics and topics concerning immediate environment and nature		Óraszám: 30
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: ismerősök (acquaintances), rokonok (family relations) – A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: közvetlen környezet (immediate environment) – A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: parts of the house/flat, furnishings, appliances – A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: holidays – A témakörre jellemző tevékenységekre 	<ul style="list-style-type: none"> – projektmunka egyénileg, (PPT készítése képekkel és annak szóbeli bemutatása <ul style="list-style-type: none"> ○ tágabb rokoni kapcsolatrendszer, családi ünnepek, szomszédi kapcsolatok ○ a lakóhely és környezetének bemutatása – projektmunka csoportban: üres lakás berendezése és bemutatása – csoportos projekt: (plakát készítése): Mit teszünk környezetünk védelme érdekében? <ul style="list-style-type: none"> ○ lakóhelyünkön, otthonunkban ○ az iskolában ○ városunkban ○ okos eszközökkel – szóbeli mini-prezentáció: <ul style="list-style-type: none"> ○ a mai és a régmúlt mindennapi életének összehasonlítása – internetes kutatás: <ul style="list-style-type: none"> ○ meddig élnek a 	<ul style="list-style-type: none"> – elmesél rövid, személyes történetet egyszerű nyelvi eszközökkel, önállóan, a cselekményt lineárisan összefűzve; – rövid, egyszerű, összefüggő szövegeket ír a tanult nyelvi szerkezetek felhasználásával az ismert szövegtípusokban, az ajánlott tématarományokban; – értelmez életkorának megfelelő nyelvi helyzeteket hallott szöveg alapján; – összetett írott instrukciókat értelmez; – kommunikációt kezdeményez egyszerű hétköznapi témában, a beszélgetést követi, egyszerű, nyelvi eszközökkel fenntartja és lezárja;

<p>vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: hobbies</p> <p>– A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: social relations</p> <p>– A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: animals, plants</p> <p>– A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: természet, települések (settlements)</p> <p>– A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: természetvédelem (nature protection), állatvédelem (animal protection), keeping pets</p> <p>– A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: természeti jelenségek,</p>	<p>különböző kis-kedvencek, illetve egyéb állatok?</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ környezetszennyezési problémák ○ időjárás okozta katasztrófák <p>– levél írása egy kellemes/kellemetlen élményről</p> <p>– kérdőívek elkészítése, kitöltése és írásbeli/szóbeli összegzése:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ családi szokások, hagyományok ○ környezetvédelem a szűkebb környezetben <p>– Szerepjáték:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ interjú kedvenc hőssel/színészettel stb. 	<ul style="list-style-type: none"> – az életkorának megfelelő mindennapi helyzetekben a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdéseket tesz fel, és válaszol a hozzá intézett kérdésekre; – véleményét, gondolatait, érzéseit egyre magabiztosabban fejezi ki a tanult nyelvi eszközökkel; – a tanult nyelvi elemeket többnyire megfelelően használja, beszédszándékainak megfelelően, egyszerű spontán helyzetekben; – váratlan, előre nem kiszámítható eseményekre, jelenségekre és történésekre is reagál egyszerű célnyelvi eszközökkel, személyes vagy online interakciókban; – üzeneteket ír; – egyszerűen megfogalmazza személyes véleményét, másoktól véleményük
--	---	---

<p>környezetünk védelme, fenntarthatósága</p> <ul style="list-style-type: none"> - Személyes és környezethez tartozó információk átadása - Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő mindennapi nyelvi funkciók használata. 		<p>kifejtését kéri, és arra reagál, elismeri vagy cáfolja mások állítását, kifejezi egyetértését vagy egyet nem értését;</p> <ul style="list-style-type: none"> - kifejez tetszést, nem tetszést, akaratot, kívánságot, tudást és nem tudást, szándékot; - kifejez kérést, javaslatot, meghívást, kínálást és ezekre reagálást; - kifejez alapvető érzéseket, például örömet, sajnálkozást, bánatot, elégedettséget, elégedetlenséget; - nem értés esetén a meg nem értett kulcsszavak vagy fordulatok magyarázatát kéri vagy visszakérdez; - megoszt alapvető személyes információkat magáról egyszerű nyelvi elemekkel; - ismerős és gyakori alapvető helyzetekben, akár telefonon vagy digitális csatornákon is, többnyire helyesen és
---	--	---

		<p>érthetően fejezi ki magát az ismert nyelvi eszközök segítségével,.</p> <p><i>A témakör tanulása</i></p> <p><i>eredményeként a tanuló:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – a személyes és környezeti tématerületben megért egyszerű célnyelvi szöveget; – a személyes és környezeti tématerületben létrehoz egyszerű célnyelvi szöveget; – a személyes és környezeti tématerületben nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával. <p>–</p>
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – a személyes és környezeti tématerületben megért egyszerű célnyelvi szöveget; – a személyes és környezeti tématerületben létrehoz egyszerű célnyelvi szöveget; – a személyes és környezeti tématerületben nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával. 	

Témakör: Public matters		Óraszám: 6
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: a közigazgatás és szolgáltatások résztvevői (members of the public sector and civil service), tourists, etc. – A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: kulturális és közintézmények, éttermek, szállodák, hazai és külföldi nevezetességek, valamint a városi és vidéki élet helyszínei) – A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: entrance tickets, forms, brochures 	<ul style="list-style-type: none"> – szerepjátékok csapatversenyben: melyik a legjobb jelenet? <ul style="list-style-type: none"> ○ gyors étteremben ○ utazási irodában ○ utcán: útbaigazítás kérése és adása ○ 'I'm a Budapest/London tourist guide' – helyi látványosságok bemutatása stb. – prospektus, reklám készítése - (étterem, mozi, színház, látványosság) – ismerkedés a reklámok világával: színek, logók, üzenetek – projektmunka csoportban: <ul style="list-style-type: none"> ○ rövid útikönyv készítése – projektmunka csoportban: film/beszámoló/társasjáték készítése: <ul style="list-style-type: none"> ○ lakóhelyem ○ hazánk múltja – kiselőadás, internetes kutatómunka: a célnyelvi országok rövid bemutatása 	<p><i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – megérti a nem kizárólag ismert nyelvi elemeket tartalmazó, élőszóban vagy digitális felületen elhangzó rövid szöveg tartalmát; – értelmezi az életkorának megfelelő, élőszóban vagy digitális felületen elhangzó szövegekben a beszélők gondolatmenetét; – hallgat az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket elektronikus, digitális csatornákon, tanórán kívül is, szórakozásra vagy ismeretszerzésre; – értelmezi az

<ul style="list-style-type: none"> - A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: kulturális események (cultural events), különböző szórakozások (ways of entertainment) - A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: közigazgatás, szolgáltatások, idegenvezetés giving directions, giving information, - A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: hobbies, entertainment, culture, services, travelling, national and international tourism - A közéleti tématerület tartozó egyszerű információk értelmezése és átadása. 	<ul style="list-style-type: none"> - Vitafórum: <ul style="list-style-type: none"> o városi és vidéki élet, ki hogyan érvel? - quiz játék a célnyelvi országokról és hazánkról - kérdőív készítése, kitöltése, kiértékelése: <ul style="list-style-type: none"> o a legkedveltebb szabadidős tevékenységek a csoportban, (tv, olvasás, internet, közösségi média, tánc, sport stb.), és miért? 	<p>életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szituációkhoz kapcsolódó, írott szövegekben megjelenő információkat;</p> <ul style="list-style-type: none"> - megérti a nem kizárólag ismert nyelvi elemeket tartalmazó rövid írott szöveg tartalmát; - információt cserél, információt kér, információt ad. -
--	---	---

Továbblépés feltétele:	<ul style="list-style-type: none"> – a közéleti tématarományban megért egyszerű célnyelvi szöveget; – a közéleti tématarományban létrehoz egyszerű célnyelvi szöveget; – a közéleti tématarományban nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával.
-------------------------------	--

Témakör: Topics concerning classroom activities		Óraszám: 12
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: school staff – A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: oktatási intézmények (educational institutions) – A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: objects used for studying – A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: 	<ul style="list-style-type: none"> - projektmunka: (egyéni vagy csoportos) <ul style="list-style-type: none"> o a magyar és az angol iskolarendszer főbb különbségei o különleges iskolák Magyarországon és Angliában o iskolánk története, hagyományai, osztályunk - projektmunka csoportban (fordított tanóra): egy tanóra megtervezése - internetes kutatás: <ul style="list-style-type: none"> o iskolai szokások, időbeosztás és szabályok országonként o szótanulási stratégiák – a különböző módszerek bemutatása - scrapbook/poszter készítése: 	<p><i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – megérti a szintjének megfelelő, nonverbális vagy vizuális eszközökkel támogatott célnyelvi óravezetést és utasításokat, kérdéseket; – aktívan részt vesz az életkorának és érdeklődésének megfelelő gyermek- és ifjúsági irodalmi alkotások közös előadásában; – egyre magabiztosabban kapcsolódik be történetek kreatív

<p>délutáni foglalkozások (afternoon activities), tanórán kívüli foglalkozások (extracurricular activities), iskolán kívüli lehetőségek a nyelvtanulásra), (extracurricular opportunities for language learning/use of language), school festivals, school traditions, school events</p> <p>– A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: learning, extracurricular use of language, social events, keeping traditions</p> <p>– A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: school subjects, knowledge, language learning targets, professional orientation</p> <p>– Részvétel tanórai</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ mit szerettem az iskolánkban legjobban ○ iskolai kirándulásaink ○ kedvenc iskolai tantermem bemutatása ○ saját szerepem az osztályban <p>- kérdőív készítése:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Milyen az ideális nyelvtanár? ○ Milyen iskolában szeretnék továbbtanulni? <p>- csoportos társasjáték készítése:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ a különböző tantárgyakról ○ szókártyákból mondatalkotás – melyik csoport tudja az összes kártyáját felhasználni? <p>- órai feladatok</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ történetfeldolgozása (pl. igaz/hamis' mondatokkal) ○ történet átalakítás (pl. más személyben, más időben) ○ képleírás, hasonló képeknél a különbség keresése <p>- évvégi színi előadás: pl. egy ismert musical közös megnézése, közös dramatizálása és előadása</p>	<p>alakításába, átfogalmazásába;</p> <ul style="list-style-type: none"> – felkészülést követően röviden, összefüggően beszél az ajánlott tématarományokhoz tartozó témákban; – képet jellemez röviden, ismert nyelvi fordulatok segítségével, segítő tanári kérdések alapján; – változatos, kognitív kihívást jelentő szóbeli és írásbeli feladatokat old meg önállóan vagy kooperatív munkaformában, a tanult nyelvi eszközökkel, szükség szerint tanári segítséggel; – egyénileg vagy társaival együttműködve, szóban, részben szóban vagy írásban projektmunkát, kiselőadást készít, s ezeket IKT-eszközök segítségével is meg tudja valósítani; – a főbb szövegtípusok
---	---	---

<p>nyelvi fejlesztő tevékenységekben</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tanult elemek felhasználása a nyelvi célok elérésére - Életkorak és nyelvi szintnek megfelelő írott és hangzó szöveg felhasználása a nyelvi fejlesztő tevékenységek során. 	<ul style="list-style-type: none"> - Iskolai versenyek: <ul style="list-style-type: none"> o olvasási verseny – ki tud egy év alatt 15 000 szót a könnyített olvasmányok segítségével elolvasni? o kiejtési verseny – megadott vers előadása o 'Use of English' – tanulmányi verseny korosztályi célnyelvi követelményekből 	<p>jellegzetességeit követi;</p> <ul style="list-style-type: none"> - értelmezi az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű hangzószövegben a tanult nyelvi elemeket; - alkalmazza az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő hangzó szöveget a változatos nyelvórai tevékenységek és a feladatmegoldás során; - felismeri a főbb, életkorának megfelelő hangzó szövegtípusokat; - megkülönbözteti a főbb, életkorának megfelelő írott szövegtípusokat; - összetett írott instrukciókat értelmez; - véleményét írásban, egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazza, és arról írásban interakciót folytat; - néhány szóból vagy mondatból álló jegyzetet készít írott
--	--	---

		<p>szöveg alapján;</p> <ul style="list-style-type: none"> – egyszerű mondatokat összekapcsolva mond el egymást követő eseményekből álló történetet, vagy leírást ad valamilyen témáról; – összekapcsolja az ismert nyelvi elemeket egyszerű kötőszavakkal (például: és/de/vagy); – nem értés esetén a meg nem értett kulcsszavak vagy fordulatok magyarázatát kéri vagy visszakérdez; – alkalmazza az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő írott, nyomtatott vagy digitális alapú szöveget a változatos nyelvórai tevékenységek és feladatmegoldás során.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – a tanórán bekapcsolódik az interakciót igénylő nyelvi tevékenységekbe, abban társaival közösen vesz részt, a begyakorolt nyelvi elemeket tanári segítséggel a feladat céljainak megfelelően alkalmazza. 	

Témakör: Cross-curricular topics and activities		Óraszám: 8
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Tanult szavak, szókapcsolatok használata célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő tartalmakból – Más tantárgyakból szerzett ismeretek és előzetes tudás felhasználása célnyelven 	<ul style="list-style-type: none"> – egyéni projektmunka - témák, személyiségek bemutatása <ul style="list-style-type: none"> ○ Hogyan tudom alkalmazni nyelvtudásomat más tárgyak tanulásánál? ○ egy szabadon választott téma, mely más tárgy tanulása közben felkeltette az érdeklődésemet ○ egy híres tudós élete ○ egy angol király élete ○ Magyarország történelmének egy érdekes alakja ○ célnyelven rövid történet, mese, vers, dal írása – vaktérképen országok, népek megjelölése, népnevek gyakorlása – egy könnyített szövegű irodalmi mű elolvasása, értékelése (pl. Robinson Crusoe, David Copperfield) – csoportos projekt: 	<p><i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – egyénileg vagy társaival együttműködve, szóban, részben szóban vagy írásban projektmunkát, kiselőadást készít, s ezeket IKT-eszközök segítségével is meg tudja valósítani; – papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformákban; – aktívan részt vesz az életkorának és érdeklődésének megfelelő gyermek-, és ifjúsági irodalmi alkotások közös előadásában.

	<ul style="list-style-type: none"> ○ társasjáték készítése és játszása - fókuszban egy-egy tantárgy (pl. földrajz, történelem, biológia, művészeti tantárgyak) 	<p><i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – ismer szavakat, szókapcsolatokat a célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő, más tudásterületen megcélzott tartalmakból.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p><i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – ismer szavakat, szókapcsolatokat a célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő, más tudásterületen megcélzott tartalmakból. 	

Témakör: English and language learning		Óraszám: 10
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> – A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: language skills, language learning, languages – A célnyelvre jellemző standardhoz közelítő kiejtés használata 	<ul style="list-style-type: none"> – tanulásmódszertan tudatosan: szótanulási technikák – közös popzenehallgatás – filmnézés a célnyelven <ul style="list-style-type: none"> ○ írásbeli feladat: rövid összefoglaló a filmről, a cselekményt lineárisan összefűzve ○ a film egy-két 	<p><i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – idegen nyelvi kommunikációjában használja a célnyelv főbb jellemzőit; – értelmezi és használja

<ul style="list-style-type: none"> - A célnyelvi betű- és jelkészlet következetes alkalmazása - Tanult nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiák tudatos alkalmazása. 	<p>jelenetéhez hangalámondás, feliratozás készítése</p> <ul style="list-style-type: none"> o keresztrejtvény készítése a film kulcsszavaival - kedvenc videóm - 'osztálykönyvtár' könnyített olvasmányokból és táblázat a falon: ki, melyiket olvasta az év folyamán, és ajánlja-e a társainak. Ki olvasta el a legtöbb könyvet? - csoportos projekt: <ul style="list-style-type: none"> o társasjáték készítése: 'Use the expression' (minden kockán egy szófordulat, mondatot kell vele alkotni ahhoz, hogy tovább lépj) pl: Something I really enjoy doing.../One way I am different from everyone else.../My friend knows how to.../I think English classes are.../One animal I wouldn't want to be.../stb. - betűzésverseny <ul style="list-style-type: none"> o Ki tudja leggyorsabban a lebetűzött szavakat helyesen leírni? - egyszerű nyelvezetű szöveg feldolgozása (illusztráció, 	<p>az idegen nyelvű írott, olvasott és hallott tartalmakat a tanórán kívül is;</p> <ul style="list-style-type: none"> - tudatosan használ alapszintű nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat. - A tanuló a szövegek létrehozásához nyomtatott és/vagy digitális alapú segédeszközt, szótárt használ.
---	--	--

	<p>előadás)</p> <ul style="list-style-type: none"> – egy irodalmi mű feldolgozása, bemutatása 	
Tovább lépés feltétele:	<p><i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – követi a célnyelvi normához illeszkedő beszédtempót a begyakorolt nyelvi elemekben; – alkalmazza a tanult nyelvi funkciókat társalgás megkezdéséhez, fenntartásához és befejezéséhez; – tanult nyelvi eszközökkel és nonverbális elemek segítségével tisztázza mondanivalójának lényegét; – digitális eszközöket és felületeket is használ nyelvtudása fejlesztésére; – következetesen alkalmazza a célnyelvi betű- és jelkészletet; – ismeretlen szavak valószínű jelentését a szöveg összefüggéseinek alapján kikövetkezteti az életkorának és érdeklődésének megfelelő, konkrét, rövid szövegekben; – egy összetettebb nyelvi feladat, projekt végéig tartó célokat tűz ki magának; – nyelvtanulási céljainak eléréséhez megtalálja és használja a megfelelő eszközöket; – nyelvi haladását többnyire fel tudja mérni; – hibáit többnyire észreveszi és javítja; – társai haladásának értékelésében segítően részt vesz. 	

Témakör: Intercultural topics		Óraszám: 13
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
– Célnyelvi kulturális szokások, jellemzők	Projektmunka – egyéni vagy csoportos	<i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a</i>

<p>ismerete</p> <ul style="list-style-type: none"> - Célnyelvi országok országismereti jellemzőinek ismerete - Hazai főbb országismereti jellemzők ismerete célnyelven - Hazai legfontosabb látnivalók, országismereti jellemzők bemutatása célnyelven - A célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemek alkalmazása. 	<p>– az Egyesült Királyság és Magyarország összehasonlítása hagyományos és digitális kutatómunka majd órai kiselőadások formájában, az alábbi témakörök mentén:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ az angol és magyar iskolák jellemzői, napirend ○ tipikus angol ház, lakás – miért más itthon? ○ mindennapi szokások Angliában és Magyarországon – van-e különbség? ○ ünnepek a családban (Name day? Christmas Eve? Easter Monday? stb.) ○ viselkedésbeli különbségek a két kultúrában (pl. üdvözlés) ○ állattartási szokások, kedvenc állatok ('cats' vs 'dogs'?) ○ angol és magyar nyaralási szokások ○ angol időjárás – magyar időjárás ○ az Egyesült Királyság/Magyarország tájegységei, országrészei ○ angol/magyar étkezési 	<p><i>nevelési-oktatási szakasz végére:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - célnyelvi kommunikációjába beépíti a tanult interkulturális ismereteket - találkozik célnyelvi országismereti tartalmakkal - megismerkedik hazánk legfőbb országismereti és történelmi eseményeivel a célnyelven.
---	---	---

	<p>szokások, tipikus ételek</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ híres helyek a két országban <p>– Csoportos játék:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Ki tud többet az Amerikai Egyesült Államokról – jellemző adatok, alapvető tudnivalók <p>– rövid dokumentumfilmek megtekintése, elemzése a célnyelvi országokról</p> <p>– jellegzetes angolszász ünnepek megszervezése az osztályban/iskolában</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ pl. Christmas Party ○ pl. Valentine’s Day 	
Tovább lépés feltétele:	<p><i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – megismeri a célnyelvi országok jellemzőit és kulturális sajátosságait – a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemeket használja. 	

Témakör: Current topics		Óraszám: 6
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi aktuális 	<ul style="list-style-type: none"> – ismert hírek angol nyelvű változatának olvasása, meghallgatása, megtekintése (TV híradó) 	<p><i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</i></p>

<p>hírekre és eseményekre vonatkozó alapvető szókincs megértése és használata célnyelven</p> <p>– Életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírek és események értelmezése és tájékozódásra való alkalmazása célnyelven.</p>	<p>– szalagcímek és újságcikkek összepárosítása a tanulók érdeklődésének megfelelő témákban</p> <p>– projektmunka:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ iskolai híradó, híradó, időjárásjelentés készítése a célnyelven <p>– szerepjáték:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ interjú készítése egy, a hírekben aktuálisan szereplő híres emberrel ☐ talkshow aktuális témában <p>– egy saját kulturális élmény bemutatása</p>	<p>– használja a célnyelvet életkorának és nyelvi szintjének megfelelő aktuális témákban és a hozzájuk tartozó szituációkban.</p>
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p><i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – megért és használ szavakat, szókapcsolatokat a célnyelvi, az életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi legfőbb hírekkel, eseményekkel kapcsolatban; – megérti és tájékozódásra használja a célnyelvi, életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi legfőbb hírek, események lényegét. 	

Témakör: Entertainment and playful learning		Óraszám: 13
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<p>– Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő célnyelvi szórakoztató</p>	<p>– egyéni projektmunka és bemutatás</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ saját szórakozási szokások ○ szórakozási szokások a 	<p><i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz</i></p>

<p>tartalmak megismerése (irodalom, film, társasjáték)</p> <p>– Életkorak és nyelvi szintnek megfelelő angol nyelvű szövegek felhasználása</p> <p>szórakozás és játékos nyelvtanulás céljára.</p>	<p>tanulócsoporton belül</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ kedvenc kulturális élmények – egyéni internetes kutatások angolul különböző témákban (filmek, színeszek, együttesek stb.) – dalszövegek feldolgozása, nyelvi érdekességek felfedezése – olvasási verseny az osztályon belül – egy választott könnyített olvasmány feldolgozása – angol tinédzser naplóiírási minták megismerése, kipróbálása – e-mailezés angolul – közösen választott dal/képregény/film/könyv órai feldolgozása – 'csoportchat': <ul style="list-style-type: none"> ○ közös online csoport létrehozása, használata - vélemények, rövid blogok írása 	<p>végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – hallgat az az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket elektronikus, digitális csatornákon, tanórán kívül is, szórakozásra vagy ismeretszerzésre; – kiemel, kiszűr konkrét információkat a nyelvi szintjének megfelelő, élőszóban vagy digitális felületen elhangzó szövegből, és azokat összekapcsolja más iskolai vagy iskolán kívül szerzett ismereteivel; – értelmez egyszerű, szórakoztató és ismeretterjesztő kisfilmeket; – értelmezi az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szituációkhoz kapcsolódó, írott szövegekben megjelenő információkat; – összetett írott instrukciókat értelmez; – érdeklődése erősödik a
---	--	--

		<p>célnyelvi irodalmi alkotások iránt.</p> <ul style="list-style-type: none"> – rövid szövegek írását igénylő kreatív munkát hoz létre önállóan; – üzeneteket ír; – a nyomtatott vagy digitális alapú írott szöveget felhasználja szórakozásra és ismeretszerzésre; – a tanórán kívüli játékos nyelvtanulási lehetőségeket felismeri, és azokat használja.
Tovább lépés feltétele:	<p><i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmakkal; – felhasználja a célnyelvet szórakozásra és játékos nyelvtanulásra. 	

Témakör: Gaining and sharing knowledge		Óraszám: 10
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Információ megosztása az ismert nyelvi eszközökkel angol nyelven – A tanult témákhoz kapcsolódó releváns 	<ul style="list-style-type: none"> – projektmunka, kiselőadás, internetes kutatómunka: saját, választott témából scrapbook, poszter készítése, prezentáció 	<p><i>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – egyénileg vagy társaival

<p>angol nyelvű információ megszerzése, tudatos felhasználása.</p>		<p>együttműködve, szóban, részben szóban vagy írásban projektmunkát, kiselőadást készít, s ezeket IKT-eszközök segítségével is meg tudja valósítani;</p> <ul style="list-style-type: none"> – papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformákban; – hallgat az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket, dalokat elektronikus, digitális csatornákon, tanórán kívül is, szórakozásra vagy ismeretszerzésre; – a nyomtatott vagy digitális alapú írott szöveget felhasználja szórakozásra és ismeretszerzésre, – rövid, egyszerű, ismert nyelvi eszközökből álló kiselőadást tart változatos feladatok kapcsán, hagyományos vagy digitális alapú
--	--	---

		<p>vizuális eszközök támogatásával;</p> <ul style="list-style-type: none"> – néhány szóból vagy mondatból álló jegyzetet készít írott szöveg alapján; – a tanórán kívüli, akár játékos nyelvtanulási lehetőségeket felismeri, és azokat használja.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p><i>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi ismeretterjesztő tartalmakkal; – felhasználja a célnyelvet ismeretszerzésre; – felhasználja a célnyelvet tudásmegosztásra. 	

ETIKA 5. o. HELYI TANTERV

5. évfolyam

Az etika tantárgy alapvető célja az egyéni és közösségi identitás formálása, stabilizálása, az egyének és a csoportok közti együttműködés megteremtése. Ehhez járulnak hozzá a kulturális hagyományokban gyökerező erkölcsi elvek, a társas szabályok megismertetése, az egyén gondolkodásában formálódó, szocio-emocionális készségek fejlesztése.

A tantárgy magába foglalja az ember fontos viszonyulásait társaihoz, közösségeihez, környezetéhez és önmagához. Ezzel olyan szintézist kínál a tanulónak, amelyben eddigi személyes tapasztalatait és a más területeken megszerzett ismereteket reflektív módon vizsgálja. A tartalom szorosan kötődik más tantárgyak fejlesztési területeihez is.

Az erkölcsi nevelés fő célja a tanuló erkölcsi érzületének és erkölcsi gondolkodásának fejlesztése, a tanuló segítése a társas szabályok, a viselkedésminták azonosításában és saját alakuló értékrendjének tudatosításában.

Az etika tantárgy felkészíti a tanulót az egyéni életvezetésének és társas környezetének erkölcsi szempontból történő mérlegelésére, miközben saját tudását vizsgálja és fejleszti. Eszközei a kérdezés, a rejtett nézetek és a dilemmák feltárása, az érvelés, a meggyőzés, a meggyőződés, a társadalmi normák és a közösségi értékek értelmezése.

A tanulóközösség tevékenységei mintát nyújtanak arra, hogy milyen értékek és viselkedésmódok segítik vagy akadályozzák az együttműködést, milyen érzelmi-, érték- vagy érdekkonfliktusok jelenhetnek meg, milyen megoldási módok a legmegfelelőbbek.

Az ajánlott tantárgyi tartalmak és tanulói tevékenységek olyan képességeket is fejlesztenek, melyek a tanulót az életvezetésében tudatosabbá, társai és környezete problémái iránt érzékenyebbé tehetik, erősítik identitását, aktív társadalmi cselekvésre készítetik és segítik a nehéz helyzetek megoldásában.

Az etika tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A tantárgy keretében alkalmazott módszerek elősegítik az aktív tanulóvá válást, a tanulás tervezését, az egyéni tanulási stílus kialakítását és a tanulási útvonalak felfedezését, a mérlegelő gondolkodást, a belső motiváción nyugvó cselekvést, a célok elérése iránti elkötelezettséget, a metakognitív stratégiák alkalmazását.

A Kommunikációs kompetenciák: A kommunikációs kompetenciák formálása során a tanuló gyakorolja az érzelmek kommunikálásának, az empátián nyugvó értő figyelemnek, az álláspontok asszertív megjelenésének, az erőszakmentes kommunikációnak, az adatokra támaszkodó érvelésnek és a megfelelő vitakultúrának, valamint a társas konfliktusok kezelésének kommunikációs technikákat igénylő változatait.

A digitális kompetenciák: A digitális kompetenciák fejlesztését támogatja a hiteles forrásokon alapuló kutatómunka végzése, a projektmunkák szervezése, megvalósítása, az elvégzett feladatok digitális eszközökkel történő bemutatása. A virtuális térben kialakult közösségek tagjainak viselkedését befolyásoló etikai szabályok felismerése és elemzése. A digitális önkifejezés, a közösségi oldalakon történő önmegjelenítés, az információk kezelése. A tartalom digitális megosztásával kapcsolatos etikai kérdések köre számtalan fejlesztési lehetőséget rejt magában.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A gondolkodási készségeket fejlesztik azok a tanulási tevékenységek, amelyek különböző élethelyzetek, információforrások, médiatartalmak elemzését igénylik. A különböző esettanulmányi példákban és a valóságos élethelyzetekben felmerülő etikai problémák, konfliktusok és a szabályok felismerése közben a tanuló elemző, problémamegoldó, mérlegelő gondolkodás alkalmazásával vizsgálja az események bekövetkezésének feltételeit. Átalakítja a szerzett információt, következtetéseket von le, magyarázatot keres, rendszerezést végez.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tantárgy támogatja az önismereten alapuló önszabályozás és önfejlesztés megvalósítását, a lelkiismeretesség, az alkalmazkodóképesség, a kezdeményezőkétség, az elkötelezettség kialakulását, és a teljesítmény javítására való törekvést. A gyakorlatok során az érzelmek felismerésének és kifejezésének, az érzelmi állapotok szabályozásának, a társas helyzetek észlelésének, a konfliktusok kezelésének és a döntéshozatali készségeknek a fejlesztése válik hangsúlyossá.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A tanulók önállóan vagy csoportosan lehetőséget kapnak a kreatív alkotások tervezésére, készítésére, projektfeladatok szervezésére, kivitelezésére. A szocio-emocionális készségek fejlesztése drámajátékkal, szerepjátékkal valósul meg, az érzelmek kifejeződése zenei produkciókban, vizuális alkotásokban ölt testet. A tudatosság erősítését segítik elő azok a feladatok, amelyekben kulturális hagyományok megismerésére kerül sor.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A tantárgy az önismeret fejlesztése révén segíti a tanulók jövőképeinek kialakítását, felkészíti őket a munka világára. Ugyanakkor erősíti a hosszú távú célkitűzéseket, a személyes jövőtervezést, az életpálya-építést, a döntéshozatalt, az életvezetést, a pénzügyi tudatosságot, és a tudatos önfejlesztést.

Az etika kerettanterv főbb pedagógiai alapelvei:

- A tanulók komplex személyiségfejlesztése, értelmi, érzelmi formálás és a cselekvésre buzdítás.
- A teljes személyiség aktivizálása a belső motiváció felkeltése és ébren tartása.
- Célrendszere és ajánlásai élményt adók, személyiséget, meggyőződést formálók.
- A tananyagok kiválasztása és annak megvalósítása során figyelembe veszi az egyes korosztályok tipikus életkori sajátosságait és lehetséges élethelyzeteit. Valamint lehetőséget kíván adni a tanulók és tanulócsoportok egyéni sajátosságai szerinti differenciálásra.

- Az aktív, cselekvő viselkedés, magatartás megélésére ösztönzi a diákokat a különböző élethelyzeteiben.
- Fontosnak tartja a nevelés három színterét (család, iskola, társadalom).
- Ebben a tantervben elsődleges az érzelmi, érzületi nevelés, a morális fejlesztés, amely során a gyermekek cselekedtetése, meggyőződésének formálása elengedhetetlenül szükséges a lelkiismeretes magatartás megszilárdulása érdekében.
- A nevelés mindig egy társadalmi közegben történik, így a nemzeti értékeink megismerése és megőrzése alapfeladat.
- A munkaformák között fontos szerepet tölt be a kooperatív csoportmunka, az egyéni és csoportos projektfeladatok szervezése, az egész csoportot bevonó beszélgetések. A hatékony munkavégzés érdekében közös szabályok felállítása javasolt. A tanuló munkáiból összeállított portfólió is az értékelés alapja lehet. A feladatok megtervezésénél és kivitelezésénél a tanulók igénybe vehetik a digitális eszközöket is.

A tanulási tevékenység értékelése alapvetően a fejlesztő értékelésre épül. A kooperatív tanulási tevékenység alkalmával az önértékelésről a társértékelésre, illetve a csoport együttműködésének az értékelésére kerülhet a hangsúly.

Az etika tanítása nagyfokú empátiát, sokirányú ismeretet, adaptivitási készséget és rugalmasságot igényel a pedagógustól, aki szakmailag kompetens személy, fejlődés-lélektani, pedagógiai, szakdidaktikai és módszertani felkészültséggel rendelkezik. Tisztában van az alapelvekkel, melyeknek szellemiségében tanít. Együttműködik azokkal, akikkel munkatársi kapcsolatban van (szülők, osztályfőnökök, igazgató, tanárok, stb.)

5. évfolyam

Az 5-6. évfolyamon tanuló tanulók fejlesztése során, az erkölcsi szabályok értelmezésében, a többféle megközelítés mellett megjelenik az autonóm gondolkodás képessége is. A jó és a rossz cselekedetek elbírálásában teret nyer a tettek, szándékok alapján történő vizsgálat. A tevékenység motivációjában felerősödik a kortárs csoportban való megfelelés igénye és annak a tekintélyszemélynek – szülő, pedagógus - a befolyása, akihez a tanuló érzelmileg kötődik. Az éntudat és önismeret fejlődésében elkezdődik az én kibontakozásának folyamata, kialakul a saját gondolatok feletti kontroll érzése. Kialakul a személyes véleményformálás a saját érzelmeiről, szükségleteiről és gondolatairól. A szükségletek szabályozása tekintetében a 11–12 éves tanulók éntudatát már a kapcsolatok által szerzett tapasztalatok is uralják. A serdülőkorba lépő viselkedése az aktuális társas környezet szerint változik, hitét a csoporttagok többségének értékrendjéhez igazodó gondolkodás uralja, de már megjelennek az önálló identitás kialakítása felé tett első lépések is, a serdülő fogékonnyá válik a közösségi életben megnyilvánuló igazságtalanságokra.

Az 5. évfolyamon az etika tantárgy alapóraszámja 34+2 óra. Heti 1 óra.

A helyi tantervünk a központi kerettantervben javasolt éves 34 óraszám feletti 2 órát a tematikus egységek elmélyítésére, gyakorlására, helyi sajátosságokkal kapcsolatos ismeretek, tevékenységek elvégzésére tervezte 5-6-7-8. évfolyamokon egyaránt.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
1. Éntudat – Önismeret	5
2. Család – Helyem a családban	6
3. Társas tudatosság és társas kapcsolatok – Helyem a társas-lelkületi közösségekben	6
4. A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – helyem a társadalomban	5
5. A természet rendjének megőrzése, a fenntartható jövő	6
6. Az európai kultúra emberképe, hatása az egyén értékrendjére	6
Összes óraszám:	34+2

Témakör: Éntudat – Önismeret		Óraszám: 5 óra
Fogalmak: önismeret, fejlődés, önállóság, felelősség, egészség, harmónia, elfogadás, tervezés, tanulás, tudás, példakép, jövőkép		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none">– Testi és lelki változások• A testi, lelki egészség egységének felismerése a saját egészségi állapot nyomon követése;• Az életkorra jellemző testi és szellemi fejlődés megfigyelése,• Az önállósodás és növekvő felelősség elemzése;	<p>A tevékenységeket 4 nagy csoportra osztjuk:</p> <p>a, a különböző témakörök tankönyvi anyag tartalmának és a fogalmaknak a megismerése,</p> <p>b, kötetlen beszélgetés- tapasztalatok, vélemények, szubjektív élmények, szóbeli feldolgozás, ok- okozati összefüggések feltárása, a „Helyes út”, „Helyes tett” útjának felfedezése, személyiségbe történő beépítése</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</p> <ul style="list-style-type: none">– reálisan értékeli helyzetét, fejlődési célokat fogalmaz meg és a célok megvalósítását szolgáló terveket készít;– felismeri a tudásszerzés

<ul style="list-style-type: none"> • A saját és társak belső értékeinek és egyediségének tudatosítása. <p>– Én és mások</p> <ul style="list-style-type: none"> • A saját viszonyulás néhány elemének feltárása; • Az emberek közötti hasonlóságok és különbségek felismerése, • Az alapvető emberi viselkedésformák értékelése; • Különböző emberi élethelyzetek megismerése; • Az önértékelés módjainak tudatosítása. <p>– Harmonikus jövő</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az egészséges és harmonikus életmód feltételei megfogalmazása; • A pozitív és negatív hatások felismerése saját élethelyzetekben; • Megoldási modellek kialakítása nehéz helyzetek kezelésére; • Az egyéni sikerek értelmezése; • Saját tanulási célok megfogalmazása; • Valós és virtuális környezetben példaként szolgáló személyek keresése. 	<p>c, a témákhoz illő film, dokumentumfilm megtekintése, olvasmányok, irodalmi részletek... olvasása, megismerése,</p> <p>d, a témákhoz illeszkedő játékok, dramatizálás, esettanulmányok.</p>	<p>módjait, különös tekintettel a forrás hitelességére;</p> <ul style="list-style-type: none"> – felismeri a helyzethez illeszkedő érzelmeket és kifejezőmódjukat, és ennek megfelelően viselkedik/cselekszik; – a családjában és ismeretségi körében talál olyan mintákat, amelyek példaként szolgálnak számára; – képes a problémák elemzésére és a megoldási alternatívák alkotására, a probléma megoldása érdekében, önmaga motiválására; – döntései meghozatalakor figyelembe veszi a saját értékeit is. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – megismeri az önazonosság fogalmát és jellemzőit, azonosítja saját személyiségének néhány elemét; – ismer testi-lelki egészséget őrző tevékenységeket és felismeri a saját egészségét veszélyeztető hatásokat. Megfogalmazza a saját intim terének határait. <p>FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK</p> <ul style="list-style-type: none"> – Testi és lelki változások <ul style="list-style-type: none"> • A testi, lelki egészség egységének felismerése a saját egészségi állapot
--	--	--

		<p>nyomon követése;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az életkorra jellemző testi és szellemi fejlődés megfigyelése, • Az önállósodás és növekvő felelősség elemzése; • A saját és társak belső értékeinek és egyediségének tudatosítása. <p>– Én és mások</p> <ul style="list-style-type: none"> • A saját viszonyulás néhány elemének feltárása; • Az emberek közötti hasonlóságok és különbségek felismerése, • Az alapvető emberi viselkedésformák értékelése; • Különböző emberi élethelyzetek megismerése; • Az önértékelés módjainak tudatosítása. <p>– Harmonikus jövő</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az egészséges és harmonikus életmód feltételei megfogalmazása; • A pozitív és negatív hatások felismerése saját élethelyzetekben; • Megoldási modellek kialakítása nehéz helyzetek kezelésére; • Az egyéni sikerek értelmezése; • Saját tanulási célok
--	--	--

		megfogalmazása; <ul style="list-style-type: none"> • Valós és virtuális környezetben példaként szolgáló személyek keresése.
Tovább lépés feltétele:	Aktív részvétel az órai munkában, a sokrétű tevékenységekben. A tanulók félévkor és év végén szóbeli értékelést kapnak.	

Témakör		Óraszám: 6 óra
Fogalmak: támogatás, bizalom, szeretet, tisztelet, segítség, figyelem, probléma, kapcsolat, családi szokás		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – A kapcsolatok hálója <ul style="list-style-type: none"> • Saját viszonyrendszerek vizsgálata, a szűkebb és a tágabb közösségek hatása a tanuló életére • Az alapvető emberi érintkezések formáinak (viselkedés, verbális és non verbális kommunikáció, gondolatok kifejezése, alkotások) megismerése valós és virtuális terepen is; • A különböző érzelmeket kiváltó okok feltárása; • Az érzelem vezérelte cselekvések következményeinek vizsgálata. – A bizalom és a szeretet a kapcsolatokban <ul style="list-style-type: none"> • Kapcsolatok elemzése a 	<p>A tevékenységeket 4 nagy csoportra osztjuk:</p> <p>a, a különböző témakörök tankönyvi anyag tartalmának és a fogalmaknak a megismerése,</p> <p>b, kötetlen beszélgetés- tapasztalatok, vélemények, szubjektív élmények, szóbeli feldolgozás, ok- okozati összefüggések feltárása, a „Helyes út”, „Helyes tett” útjának felfedezése, személyiségbe történő beépítése</p> <p>c, a témákhoz illő film, dokumentumfilm megtekintése, olvasmányok, irodalmi részletek... olvasása, megismerése,</p> <p>– d, a témákhoz illeszkedő játékok, dramatizálás, esettanulmányok.</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</p> <ul style="list-style-type: none"> – megfigyeli, hogy saját érzelmi állapota és viselkedése milyen következményekkel járhat, és milyen hatást gyakorolhat a társas kapcsolatai alakítására; – képes a helyzetnek megfelelő érzelmek kifejezésére; – a családjában és ismeretségi körében talál olyan mintákat, amelyek példaként szolgálnak számára; – megfogalmazza, hogy a szeretetnek, a bizalomnak, tiszteletnek milyen szerepe van a családban, a

<p>támogatás, bizalom, szeretet, tisztelet, segítség szempontjából;</p> <ul style="list-style-type: none"> • A tartós, bizalomra épülő kapcsolatok jellemzői és fenntartásuk feltételeinek átélése; • Az érzelmeket is kifejező figyelmes kommunikáció gyakorlása; • Segítségkérés, segítség felajánlása. <p>– Családi erőforrások</p> <ul style="list-style-type: none"> • A család, rokonság egyedi viszonyrendszereinek feltárása; • Saját helyzet felismerése, feladatok a családban; • A legértékesebb családi szokások azonosítása; • A családok sokszínű kulturális háttérének értelmezése; • Tipikus családi szerepek, helyzetek és ezek értékelése; • Az érték- és érdekütköztetések, az igények kifejezésének gyakorlása. 		<p>barátságokban és a párkapcsolatokban;</p> <ul style="list-style-type: none"> – megfelelő döntéseket hoz arról, hogy az online térben, milyen információkat oszthat meg önmagáról. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – megismer olyan mintákat és lehetőségeket, amelyek segítségével a különböző helyzetek megoldhatók, illetve tudja, hogy hová fordulhat segítségért; – azonosítja a családban betöltött szerepeket és feladatokat; – azonosítja saját szerepét és feladatait; – azonosít néhány, a családban előforduló konfliktust, – felismeri a család életében bekövetkező nehéz helyzeteket, megfogalmaz néhány megoldási módot; – felismeri saját családjának viszonyrendszerét, a családot összetartó érzelmeket és közös értékeket; – azonosítja az egyéni, családi és társadalmi boldogulás feltételeit.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>Aktív részvétel az órai munkában, a sokrétű tevékenységekben.</p> <p>A tanulók félévkor és év végén szóbeli értékelést kapnak.</p>	

Témakör: Társas tudatosság és társas kapcsolatok - Helyem a társas-lelkületi közösségekben		Óraszám: 6 óra
Fogalmak: rokonszenv, ellenszenv, barátság, kapcsolat, bizalom, bizalmatlanság, támogatás, törődés, őszinteség, bántás, megértés, konfliktus		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Szükségünk van társakra <ul style="list-style-type: none"> • A társas kapcsolatok fontosságának hangsúlyozása • Az elhagyatottság, a kirekesztettség állapotának elképzelése • A hagyományos és a modern technológia nyújtotta kapcsolattartási lehetőségek gyakorlása – A kapcsolat kezdete <ul style="list-style-type: none"> • A rokonszenv, ellenszenv azonosítása • Az ismeretlenek iránti bizalom vagy bizalmatlanság okai feltárása • A virtuális kapcsolatteremtési formák véleményezése, a virtuális identitások lehetséges megismerési módjai – A kapcsolat ápolása <ul style="list-style-type: none"> • A kortárs, baráti kapcsolatokat összetartó szokások, a jó működés feltételeinek feltárása, a 	<p>A tevékenységeket 4 nagy csoportra osztjuk:</p> <p>a, a különböző témakörök tankönyvi anyag tartalmának és a fogalmaknak a megismerése,</p> <p>b, kötetlen beszélgetés- tapasztalatok, vélemények, szubjektív élmények, szóbeli feldolgozás, ok- okozati összefüggések feltárása, a „Helyes út”, „Helyes tett” útjának felfedezése, személyiségbe történő beépítése</p> <p>c, a témákhoz illő film, dokumentumfilm megtekintése, olvasmányok, irodalmi részletek... olvasása, megismerése,</p> <p>d, a témákhoz illeszkedő játékok, dramatizálás, esettanulmányok.</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</p> <ul style="list-style-type: none"> – helyesen feltérképezi, hogy saját érzelmi állapota és viselkedése milyen következményekkel járhat, és milyen hatást gyakorolhat a társas kapcsolatai alakítására; – képes a helyzetnek megfelelő érzelmek kifejezésére; – a családjában és ismeretségi körében talál olyan mintákat, amelyek példaként szolgálnak számára; – megfogalmazza, hogy a szeretetnek, az elkötelezettségnek, bizalomnak, tiszteletnek milyen szerepe van a barátságokban, a páros kapcsolatokban, és az iskolai közösségekben. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – képes a saját

<p>jó problémamegoldási minták megismerése</p> <ul style="list-style-type: none"> • A bizalom, támogatás, törődés, őszinteség és a bántás megjelenési formáinak azonosítása • A megértésre törekvő, egyenrangú kommunikáció gyakorlása • A kapcsolatokat gyengítő okok feltárása, a kialakuló konfliktusok elemzése • Konfliktuskezelési lehetőségek felismerése és gyakorlása 		<p>véleményétől eltérő véleményekhez tisztelettel viszonyulni, a saját álláspontja mellett érvelni;</p> <ul style="list-style-type: none"> – felismeri a konfliktus kialakulására utaló jelzéseket; – rendelkezik érzelmi kifejezőképességekkel a konfliktusok megelőzésére és megoldási javaslatokkal a konfliktusok megoldására; – azonosítja a csoportban elfoglalt helyét és szerepét, törekszik a személyiségének legjobban megfelelő feladatok vállalására; – törekszik mások helyzetének megértésére, felismeri a mások érzelmi állapotára és igényeire utaló jelzéseket; – nyitott és segítőkész a nehéz helyzetben levő személyek iránt; – különbséget tesz a valóságos és a virtuális identitás között, felismeri a virtuális identitás jellemzőit.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>Aktív részvétel az órai munkában, a sokrétű tevékenységekben. A tanulók félévkor és év végén szóbeli értékelést kapnak.</p>	

Témakör:

Óraszám: 5 óra

A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – helyem a társadalomban		
<p>Fogalmak: csoport, közösség, nemzet, nemzetiség, beilleszkedés, kirekesztés, érdek, egyenlőség, igazságosság, méltányosság, önzetlenség, felelősségvállalás, vezető, példakép</p>		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<p>– A közösségek összetartó ereje</p> <ul style="list-style-type: none"> • Saját identitást képező néhány közösség mélyebb megismerése: nemzet, nemzetiség, nyelvi-kulturális közösség • Olyan közösségek megismerése, melyeknek a tanuló nem tagja • A csoportba kerülés lehetőségei. Saját csoporton belüli helyzet, tevékenység értékelése <p>– A közösségek értékei</p> <ul style="list-style-type: none"> • A segítség, együttérzés, tolerancia, egyenlőség, igazságosság, méltányosság, önzetlenség, felelősségvállalás jelentőségének vizsgálata a társas együttműködésben, és ezek hiányának a következményei • Önkéntes, másokat segítő tevékenységek. Saját csoport kritikus szemléletű értékelése a befogadás-elfogadás valamint az értékteremtés 	<p>A tevékenységeket 4 nagy csoportra osztjuk:</p> <p>a, a különböző témakörök tankönyvi anyag tartalmának és a fogalmaknak a megismerése,</p> <p>b, kötetlen beszélgetés- tapasztalatok, vélemények, szubjektív élmények, szóbeli feldolgozás, ok- okozati összefüggések feltárása, a „Helyes út”, „Helyes tett” útjának felfedezése, személyiségbe történő beépítése</p> <p>c, a témákhoz illő film, dokumentumfilm megtekintése, olvasmányok, irodalmi részletek... olvasása, megismerése,</p> <p>d, a témákhoz illeszkedő játékok, dramatizálás, esettanulmányok.</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</p> <ul style="list-style-type: none"> – azonosítja a nemzet, a kulturális közösség számára fontos értékeket, indokolja, hogy ezek milyen szerepet játszanak a saját életében; – érzelmileg azonosul az állami, nemzeti és egyházi ünnepkörök jelentőségével, értelmezi a hozzájuk kapcsolódó jelképeket, valamint az ünnepek közösségmegtartó szerepét; – azonosítja azokat a kulturális különbségeket, helyzeteket, amelyek etikai dilemmákat vetnek fel, és véleményt alkot róluk; – értékeli az etikus és nem etikus cselekvések következményeit; – a csoporthoz való csatlakozás, vagy az onnan való kiválás esetén összeveti a csoportnormákat és a

<p>szempontjából</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az alapvető gyermekjogok megismerése • A köztulajdon megbecsülése és a magántulajdon védelme <p>– A közösségek működése</p> <ul style="list-style-type: none"> • Valós és virtuális közösségek írott szabályainak és íratlan szokásrendjének feltárása • A hatékony együttműködés feltételei számbavétele • A közös szabályalkotás, a jó munkamegosztás, a vezető szerepének elemzése • Egyéni és közösségi érdekek összevetése • A társas élet lehetséges konfliktusainak okai, a konfliktusok kezelése 		<p>saját értékrendjét.</p> <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – értelmezi a szabadság és az önkorlátozás, a tolerancia és a szeretet megjelenését és határait egyéni élethelyzeteiben; – azonosítja a valós és a virtuális térben történő zaklatások különböző fokozatait és módjait, van terve a zaklatások elkerülésére és kivédésére; tudja, hogy hová fordulhat segítségért; – fizikai vagy digitális környezetben információt gyűjt és megosztja tudását a sport, tudomány, technika, művészetek vagy a közélet területén a magyar nemzet vagy Európa kultúráját meghatározó kiemelkedő személyiségekről és tevékenységükről; – ismeri a nemzeti identitást meghatározó kulturális értékeket, és indokolja, hogy miért fontos ezek megőrzése; – azonosítja a nemzeti és európai értékek közös jellemzőit, az európai kulturális szemlélet meghatározó elemeit.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>Aktív részvétel az órai munkában, a sokrétű tevékenységekben. A tanulók félévkor és év végén szóbeli értékelést kapnak.</p>	

Témakör: A természet rendjének megőrzése és a fenntartható jövő		Óraszám: 6 óra
Fogalmak: természetvédelem, környezetvédelem, média, virtuális tér, tudatos fogyasztó, létszükséglet, takarékoság, mértékletesség, felelősségvállalás		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Létezésünk feltételei <ul style="list-style-type: none"> • Saját szükségletek, érdekek és értékek feltárása, ezek motiváló hatása a cselekvésekre • A testi és szellemi egészség forrásainak megismerése– egyéni, társadalmi és környezeti szinten • A különböző életkörülményű emberek életmódjának összehasonlítása – Fejlődés: értékek és veszélyek <ul style="list-style-type: none"> • Ember és környezete viszonyának értelmezése • A környezetszennyezés jelenségének meghatározása, fő területei, hatása a Föld, az élőlények, köztük az ember életére • A technikai fejlődés néhány területének feltárása, az ember életmódjára és -minőségére ható jellegzetessége • Etikai kérdések felvetése a virtuális tevékenységgel, a 	<p>A tevékenységeket 4 nagy csoportra osztjuk:</p> <p>a, a különböző témakörök tankönyvi anyag tartalmának és a fogalmaknak a megismerése,</p> <p>b, kötetlen beszélgetés- tapasztalatok, vélemények, szubjektív élmények, szóbeli feldolgozás, ok- okozati összefüggések feltárása, a „Helyes út”, „Helyes tett” útjának felfedezése, személyiségbe történő beépítése</p> <p>c, a témákhoz illő film, dokumentumfilm megtekintése, olvasmányok, irodalmi részletek... olvasása, megismerése,</p> <p>d, a témákhoz illeszkedő játékok, dramatizálás, esettanulmányok.</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</p> <ul style="list-style-type: none"> – megfogalmazza személyes felelősségét a természeti és tárgyi környezet iránt, megoldási javaslatot tesz környezetének megőrzésére, esztétikus fejlesztésére – felismeri az ökológiai, ökonómiai egyensúly hétköznapi szükségességét – döntéseket hoz arról, hogy milyen szokások kialakulásával járul hozzá a fenntarthatóság megvalósításához, milyen cselekvéseket tehet a természeti, társadalmi problémák kezelése érdekében; – megfogalmazza, hogy a pozitív egyéni és társadalmi jövőkép elérését milyen feltételek támogatják. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – folyamatosan frissíti az

<p>médiatartalmakkal, a technikai eszközök alkalmazási módjaival kapcsolatban, saját ilyen jellegű tevékenységek reflektív vizsgálata</p> <ul style="list-style-type: none"> – Felelősség és cselekvés a jövő érdekében • A közvetlen környezet állapotának kritikus szemléletű vizsgálata • A világ jelenéért és jövőjéért vállalható emberi felelősség néhány elemének megfogalmazása • Saját és közösségi cselekvési lehetőségek tervezése a környezetvédelem érdekében 		<p>emberi tevékenység környezetre gyakorolt hatásaival kapcsolatos ismereteit fizikai és digitális környezetben, felelősségteljes szemlélettel vizsgálja a technikai fejlődés lehetőségeit;</p> <ul style="list-style-type: none"> – megismeri a természeti erőforrások felhasználására, a környezetszennyezésre, a globális és társadalmi egyenlőtlenségek problémájára vonatkozó etikai felvetéseket;
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>Aktív részvétel az órai munkában, a sokrétű tevékenységekben. A tanulók félévkor és év végén szóbeli értékelést kapnak.</p>	

<p>Témakör: Az európai kultúra hatása az egyén értékrendjére</p>		<p>Óraszám: 6 óra</p>
<p>Fogalmak: világkép, világnézet, tudás, tény, vélemény, információ, hitelesség, együttélés, hit, istenhit, vallás, egyház, vallási tanítás, jó, rossz, lelkiismeret</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> – Kérdések és válaszok a világról • A világra vonatkozó személyes kérdések megfogalmazása, a megismerés lehetőségei 	<p>A tevékenységeket 4 nagy csoportra osztjuk:</p> <p>a, a különböző témakörök tankönyvi anyag tartalmának és a fogalmaknak a megismerése,</p> <p>b, kötetlen beszélgetés- tapasztalatok,</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Az információk elemzése a hitelesség alapján • A logikai érvelések gyakorlása • A tény, a vélemény, a tudás, a hit, az értékítélet fogalmak értelmezése • Az érték- és világnézeti különbségek azonosítása <p>– A helyes és a helytelen dilemmái</p> <ul style="list-style-type: none"> • Különböző és hasonló, azonos helyzetről alkotott értékítéletek elemzése • Néhány kulturális szabályozórendszer megismerése, ezek eredete és hatásai • A lelkiismeret működésének megérzése, átérzése a döntésekben • Személyes erkölcsi elvek feltárása • Dilemmahelyzet elemzése erkölcsi szempontból <p>– A vallási és a kulturális hagyományok tanításai</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az istenhívő világnézet sajátosságainak vizsgálata • A környezetben fellelhető vallások néhány szokásának, ünnepének megismerése, ezen keresztül a világnézeti- 	<p>vélemények, szubjektív élmények, szóbeli feldolgozás, ok-okozati összefüggések feltárása, a „Helyes út”, „Helyes tett” útjának felfedezése, személyiségbe történő beépítése</p> <p>c, a témákhoz illő film, dokumentumfilm megtekintése, olvasmányok, irodalmi részletek... olvasása, megismerése,</p> <p>d, a témákhoz illeszkedő játékok, dramatizálás, esettanulmányok.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – egyéni cselekvési lehetőségeket fogalmaz meg a közös erkölcsi értékek érvényesítésére; – képes az európai, a nemzeti kultúra közös eredetének, forrásainak értelmezésére – reflektíven értékeli a tudásszerzés módjait, különös tekintettel a forrás hitelességére; – képes a helyzetnek megfelelő érzelmek kifejezésére. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – feltárja, hogy az Európa vallási arculatát meghatározó egyházak tevékenysége, szokás- vagy értékrendje milyen módon jelenik meg a társadalomban; – feltárja, hogyan jelennek meg a hétköznapiak során a tárgyalta tárgyalta világvallásoknak az emberi életre vonatkozó erkölcsi tanításai; – értelmezi a szeretetnek, az élet tisztelete elvének a kultúrára gyakorolt hatását; – értelmezi az egyes egyházak ünnepköréhez kapcsolódó alapvető vallási, kulturális eseményeket és a hozzájuk kapcsolódó bibliai (Ó és Új Szövetségbeli) szövegekre támaszkodó
--	---	---

<p>kulturális sokszínűség tudatosítása</p>		<p>történeteket;</p> <ul style="list-style-type: none"> – összekapcsolja az egyes egyházak, vallások ünnepköreit és a hozzájuk tartozó jelképeket, szokásokat, néphagyományokat; – a zsidó és keresztény bibliai történetekben, kulturálisan hagyományozott történetekben megnyilvánuló igazságos és megbocsátó magatartásra saját életéből példákat hoz; – saját életét meghatározó világnézeti elkötelezettség birtokában alkalmazza a kölcsönös tolerancia elveit.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>Aktív részvétel az órai munkában, a sokrétű tevékenységekben. A tanulók félévkor és év végén szóbeli értékelést kapnak.</p>	

ETIKA 6. o. HELYI TANTERV

6. évfolyam

Az 5-6. évfolyamon tanuló tanulók fejlesztése során, az erkölcsi szabályok értelmezésében, a többféle megközelítés mellett megjelenik az autonóm gondolkodás képessége is. A jó és a rossz cselekedetek elbírálásában teret nyer a tettek, szándékok alapján történő vizsgálat. A tevékenység motivációjában felerősödik a kortárs csoportban való megfelelés igénye és annak a tekintélyszemélynek – szülő, pedagógus - a befolyása, akihez a tanuló érzelmileg kötődik. Az éntudat és önismeret fejlődésében elkezdődik az én kibontakozásának folyamata, kialakul a saját gondolatok feletti kontroll érzése. Kialakul a személyes véleményformálás a saját érzelmeiről, szükségleteiről és gondolatairól. A szükségletek szabályozása tekintetében a 11–12 éves tanulók önfejlődését már a kapcsolatok által szerzett tapasztalatok is uralják. A serdülőkorba lépő viselkedése az aktuális társas környezet szerint változik, hitét a csoporttagok többségének értékrendjéhez igazodó gondolkodás uralja, de már megjelennek az önálló identitás kialakítása felé tett első lépések is, a serdülő fogékonnyá válik a közösségi életben megnyilvánuló igazságtalanságokra.

Az 6. évfolyamon az etika tantárgy alapóraszám 34+2 óra. Heti 1 óra.

A helyi tantervünk a központi kerettantervben javasolt éves 34 óraszám feletti 2 órát a tematikus egységek elmélyítésére, gyakorlására, helyi sajátosságokkal kapcsolatos ismeretek, tevékenységek elvégzésére tervezte 5-6-7-8. évfolyamokon egyaránt.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
1. Éntudat – Önismeret	5
2. Család – Helyem a családban	6
3. Társas tudatosság és társas kapcsolatok – Helyem a társas-lelkületi közösségekben	6
4. A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – helyem a társadalomban	5
5. A természet rendjének megőrzése, a fenntartható jövő	6
6. Az európai kultúra emberképe, hatása az egyén értékrendjére	6
Összes óraszám:	34+2

Témakör: Éntudat – Önismeret		Óraszám: 5 óra
Fogalmak: önismeret, fejlődés, önállóság, felelősség, egészség, harmónia, elfogadás, tervezés, tanulás, tudás, példakép, jövőkép		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Testi és lelki változások <ul style="list-style-type: none"> • A testi, lelki egészség egységének felismerése a saját egészségi állapot nyomon követése; • Az életkorra jellemző testi és szellemi fejlődés megfigyelése, • Az önállósodás és növekvő felelősség elemzése; • A saját és társak belső értékeinek és egyediségének tudatosítása. – Én és mások <ul style="list-style-type: none"> • A saját viszonyulás néhány elemének feltárása; • Az emberek közötti hasonlóságok és különbségek felismerése, • Az alapvető emberi viselkedésformák értékelése; • Különböző emberi élethelyzetek megismerése; • Az önértékelés módjainak tudatosítása. – Harmonikus jövő <ul style="list-style-type: none"> • Az egészséges és harmonikus életmód 	<p>A tevékenységeket 4 nagy csoportra osztjuk:</p> <p>a, a különböző témakörök tankönyvi anyag tartalmának és a fogalmaknak a megismerése,</p> <p>b, kötetlen beszélgetés- tapasztalatok, vélemények, szubjektív élmények, szóbeli feldolgozás, ok- okozati összefüggések feltárása, a „Helyes út”, „Helyes tett” útjának felfedezése, személyiségbe történő beépítése</p> <p>c, a témákhoz illő film, dokumentumfilm megtekintése, olvasmányok, irodalmi részletek... olvasása, megismerése,</p> <p>d, a témákhoz illeszkedő játékok, dramatizálás, esettanulmányok.</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</p> <ul style="list-style-type: none"> – reálisan értékeli helyzetét, fejlődési célokat fogalmaz meg és a célok megvalósítását szolgáló terveket készít; – felismeri a tudásszerzés módjait, különös tekintettel a forrás hitelességére; – felismeri a helyzethez illeszkedő érzelmeket és kifejezőmódjukat, és ennek megfelelően viselkedik/cselekszik; – a családjában és ismeretségi körében talál olyan mintákat, amelyek példaként szolgálnak számára; – képes a problémák elemzésére és a megoldási alternatívák alkotására, a probléma megoldása érdekében, önmaga motiválására; – döntései meghozatalakor figyelembe veszi a saját értékeit is. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p>

<p>feltételei megfogalmazása;</p> <ul style="list-style-type: none"> • A pozitív és negatív hatások felismerése saját élethelyzetekben; • Megoldási modellek kialakítása nehéz helyzetek kezelésére; • Az egyéni sikerek értelmezése; • Saját tanulási célok megfogalmazása; • Valós és virtuális környezetben példaként szolgáló személyek keresése. 		<ul style="list-style-type: none"> – megismeri az önazonosság fogalmát és jellemzőit, azonosítja saját személyiségének néhány elemét; – ismer testi-lelki egészséget őrző tevékenységeket és felismeri a saját egészségét veszélyeztető hatásokat. Megfogalmazza a saját intim terének határait. <p>FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK</p> <ul style="list-style-type: none"> – Testi és lelki változások <ul style="list-style-type: none"> • A testi, lelki egészség egységének felismerése a saját egészségi állapot nyomon követése; • Az életkorra jellemző testi és szellemi fejlődés megfigyelése, • Az önállósodás és növekvő felelősség elemzése; • A saját és társak belső értékeinek és egyediségének tudatosítása. – Én és mások <ul style="list-style-type: none"> • A saját viszonyulás néhány elemének feltárása; • Az emberek közötti hasonlóságok és különbségek felismerése, • Az alapvető emberi viselkedésformák értékelése;
--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> • Különböző emberi élethelyzetek megismerése; • Az önértékelés módjainak tudatosítása. <p>– Harmonikus jövő</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az egészséges és harmonikus életmód feltételei megfogalmazása; • A pozitív és negatív hatások felismerése saját élethelyzetekben; • Megoldási modellek kialakítása nehéz helyzetek kezelésére; • Az egyéni sikerek értelmezése; • Saját tanulási célok megfogalmazása; • Valós és virtuális környezetben példaként szolgáló személyek keresése.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>Aktív részvétel az órai munkában, a sokrétű tevékenységekben.</p> <p>A tanulók félévkor és év végén szóbeli értékelést kapnak.</p>	

Témakör		Óraszám: 6 óra
<p>Fogalmak: támogatás, bizalom, szeretet, tisztelet, segítség, figyelem, probléma, kapcsolat, családi szokás</p>		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<p>– A kapcsolatok hálójá</p> <ul style="list-style-type: none"> • Saját viszonyrendszerek vizsgálata, a szűkebb és a tágabb közösségek hatása a tanuló életére 	<p>A tevékenységeket 4 nagy csoportra osztjuk:</p> <p>a, a különböző témakörök tankönyvi anyag tartalmának és a fogalmaknak a</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Az alapvető emberi érintkezések formáinak (viselkedés, verbális és non verbális kommunikáció, gondolatok kifejezése, alkotások) megismerése valós és virtuális terepen is; • A különböző érzelmeket kiváltó okok feltárása; • Az érzelem vezérelte cselekvések következményeinek vizsgálata. <p>– A bizalom és a szeretet a kapcsolatokban</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kapcsolatok elemzése a támogatás, bizalom, szeretet, tisztelet, segítség szempontjából; • A tartós, bizalomra épülő kapcsolatok jellemzői és fenntartásuk feltételeinek átélése; • Az érzelmeket is kifejező figyelmes kommunikáció gyakorlása; • Segítségkérés, segítség felajánlása. <p>– Családi erőforrások</p> <ul style="list-style-type: none"> • A család, rokonság egyedi viszonyrendszereinek feltárása; • Saját helyzet felismerése, feladatok a családban; • A legértékesebb családi 	<p>megismerése,</p> <p>b, kötetlen beszélgetés- tapasztalatok, vélemények, szubjektív élmények, szóbeli feldolgozás, ok- okozati összefüggések feltárása, a „Helyes út”, „Helyes tett” útjának felfedezése, személyiségbe történő beépítése</p> <p>c, a témákhoz illő film, dokumentumfilm megtekintése, olvasmányok, irodalmi részletek... olvasása, megismerése,</p> <p>– d, a témákhoz illeszkedő játékok, dramatizálás, esettanulmányok.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – megfigyeli, hogy saját érzelmi állapota és viselkedése milyen következményekkel járhat, és milyen hatást gyakorolhat a társas kapcsolatai alakítására; – képes a helyzetnek megfelelő érzelmek kifejezésére; – a családjában és ismeretségi körében talál olyan mintákat, amelyek példaként szolgálnak számára; – megfogalmazza, hogy a szeretetnek, a bizalomnak, tiszteletnek milyen szerepe van a családban, a barátságokban és a párkapcsolatokban; – megfelelő döntéseket hoz arról, hogy az online térben, milyen információkat oszthat meg önmagáról. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – megismer olyan mintákat és lehetőségeket, amelyek segítségével a különböző helyzetek megoldhatók, illetve tudja, hogy hová fordulhat segítségért; – azonosítja a családban betöltött szerepeket és feladatokat; – azonosítja saját szerepét és feladatait; – azonosít néhány, a családban előforduló
---	--	---

<p>szokások azonosítása;</p> <ul style="list-style-type: none"> • A családok sokszínű kulturális hátterének értelmezése; • Tipikus családi szerepek, helyzetek és ezek értékelése; • Az érték- és érdekütköztetések, az igények kifejezésének gyakorlása. 		<p>konfliktust,</p> <ul style="list-style-type: none"> – felismeri a család életében bekövetkező nehéz helyzeteket, megfogalmaz néhány megoldási módot; – felismeri saját családjának viszonyrendszerét, a családot összetartó érzelmeket és közös értékeket; – azonosítja az egyéni, családi és társadalmi boldogulás feltételeit.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>Aktív részvétel az órai munkában, a sokrétű tevékenységekben. A tanulók félévkor és év végén szóbeli értékelést kapnak.</p>	

<p>Témakör: Társas tudatosság és társas kapcsolatok - Helyem a társas-lelkületi közösségekben</p>		<p>Óraszám: 6 óra</p>
<p>Fogalmak: rokonszenv, ellenszenv, barátság, kapcsolat, bizalom, bizalmatlanság, támogatás, törődés, őszinteség, bántás, megértés, konfliktus</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<p>– Szükségünk van társakra</p> <ul style="list-style-type: none"> • A társas kapcsolatok fontosságának hangsúlyozása • Az elhagyatottság, a kirekesztettség állapotának elképzelése • A hagyományos és a modern technológia nyújtotta kapcsolattartási 	<p>A tevékenységeket 4 nagy csoportra osztjuk:</p> <p>a, a különböző témakörök tankönyvi anyag tartalmának és a fogalmaknak a megismerése,</p> <p>b, kötetlen beszélgetés- tapasztalatok, vélemények, szubjektív élmények, szóbeli feldolgozás, ok- okozati összefüggések feltárása, a „Helyes út”, „Helyes tett” útjának felfedezése, személyiségbe történő beépítése</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</p> <ul style="list-style-type: none"> – helyesen feltérképezi, hogy saját érzelmi állapota és viselkedése milyen következményekkel járhat, és milyen hatást

<p>lehetőségek gyakorlása</p> <ul style="list-style-type: none"> – A kapcsolat kezdete <ul style="list-style-type: none"> • A rokonszenv, ellenszenv azonosítása • Az ismeretlenek iránti bizalom vagy bizalmatlanság okai feltárása • A virtuális kapcsolatteremtési formák véleményezése, a virtuális identitások lehetséges megismerési módjai – A kapcsolat ápolása <ul style="list-style-type: none"> • A kortárs, baráti kapcsolatokat összetartó szokások, a jó működés feltételeinek feltárása, a jó problémamegoldási minták megismerése • A bizalom, támogatás, törődés, őszinteség és a bántás megjelenési formáinak azonosítása • A megértésre törekvő, egyenrangú kommunikáció gyakorlása • A kapcsolatokat gyengítő okok feltárása, a kialakuló konfliktusok elemzése • Konfliktuskezelési lehetőségek felismerése és gyakorlása 	<p>c, a témákhoz illő film, dokumentumfilm megtekintése, olvasmányok, irodalmi részletek... olvasása, megismerése, d, a témákhoz illeszkedő játékok, dramatizálás, esettanulmányok.</p>	<p>gyakorolhat a társas kapcsolatai alakítására;</p> <ul style="list-style-type: none"> – képes a helyzetnek megfelelő érzelmek kifejezésére; – a családjában és ismeretségi körében talál olyan mintákat, amelyek példaként szolgálnak számára; – megfogalmazza, hogy a szeretetnek, az elkötelezettségnek, bizalomnak, tiszteletnek milyen szerepe van a barátságokban, a páros kapcsolatokban, és az iskolai közösségekben. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – képes a saját véleményétől eltérő véleményekhez tisztelettel viszonyulni, a saját álláspontja mellett érvelni; – felismeri a konfliktus kialakulására utaló jelzéseket; – rendelkezik érzelmi kifejezőképességekkel a konfliktusok megelőzésére és megoldási javaslatokkal a konfliktusok megoldására; – azonosítja a csoportban elfoglalt helyét és szerepét, törekszik a személyiségének legjobban megfelelő feladatok vállalására; – törekszik mások
--	---	--

		<p>helyzetének megértésére, felismeri a mások érzelmi állapotára és igényeire utaló jelzéseket;</p> <ul style="list-style-type: none"> – nyitott és segítőkész a nehéz helyzetben levő személyek iránt; – különbséget tesz a valóságos és a virtuális identitás között, felismeri a virtuális identitás jellemzőit.
Tovább lépés feltétele:	<p>Aktív részvétel az órai munkában, a sokrétű tevékenységekben.</p> <p>A tanulók félévkor és év végén szóbeli értékelést kapnak.</p>	

Témakör:		Óraszám: 5 óra
A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – helyem a társadalomban		
Fogalmak: csoport, közösség, nemzet, nemzetiség, beilleszkedés, kirekesztés, érdek, egyenlőség, igazságosság, méltányosság, önzetlenség, felelősségvállalás, vezető, példakép		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – A közösségek összetartó ereje • Saját identitást képező néhány közösség mélyebb megismerése: nemzet, nemzetiség, nyelvi-kulturális közösség • Olyan közösségek megismerése, melyeknek a tanuló nem tagja • A csoportba kerülés lehetőségei. Saját csoporton belüli 	<p>A tevékenységeket 4 nagy csoportra osztjuk:</p> <p>a, a különböző témakörök tankönyvi anyag tartalmának és a fogalmaknak a megismerése,</p> <p>b, kötetlen beszélgetés- tapasztalatok, vélemények, szubjektív élmények, szóbeli feldolgozás, ok- okozati összefüggések feltárása, a „Helyes út”, „Helyes tett” útjának felfedezése, személyiségbe történő beépítése</p> <p>c, a témákhoz illő film, dokumentumfilm megtekintése, olvasmányok, irodalmi részletek...</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</p> <ul style="list-style-type: none"> – azonosítja a nemzet, a kulturális közösség számára fontos értékeket, indokolja, hogy ezek milyen szerepet játszanak a saját életében; – érzelmileg azonosul az állami, nemzeti és

<p>helyzet, tevékenység értékelése</p> <ul style="list-style-type: none"> – A közösségek értékei <ul style="list-style-type: none"> • A segítség, együttérzés, tolerancia, egyenlőség, igazságosság, méltányosság, önzetlenség, felelősségvállalás jelentőségének vizsgálata a társas együttműködésben, és ezek hiányának a következményei • Önkéntes, másokat segítő tevékenységek. Saját csoport kritikus szemléletű értékelése a befogadás-elfogadás valamint az értékteremtés szempontjából • Az alapvető gyermekjogok megismerése • A köztulajdon megbecsülése és a magántulajdon védelme – A közösségek működése <ul style="list-style-type: none"> • Valós és virtuális közösségek írott szabályainak és íratlan szokásrendjének feltárása • A hatékony együttműködés feltételei számbavétele • A közös szabályalkotás, a jó munkamegosztás, a vezető szerepének elemzése • Egyéni és közösségi 	<p>olvasása, megismerése, d, a témákhoz illeszkedő játékok, dramatizálás, esettanulmányok.</p>	<p>egyházi ünnepkörök jelentőségével, értelmezi a hozzájuk kapcsolódó jelképeket, valamint az ünnepek közösségmegtartó szerepét;</p> <ul style="list-style-type: none"> – azonosítja azokat a kulturális különbségeket, helyzeteket, amelyek etikai dilemmákat vetnek fel, és véleményt alkot róluk; – értékeli az etikus és nem etikus cselekvések következményeit; – a csoporthoz való csatlakozás, vagy az onnan való kiválás esetén összeveti a csoportnormákat és a saját értékrendjét. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – értelmezi a szabadság és az önkorlátozás, a tolerancia és a szeretet megjelenését és határait egyéni élethelyzeteiben; – azonosítja a valós és a virtuális térben történő zaklatások különböző fokozatait és módjait, van terve a zaklatások elkerülésére és kivédésére; tudja, hogy hová fordulhat segítségért; – fizikai vagy digitális környezetben információt gyűjt és megosztja tudását a sport, tudomány,
--	--	---

<p>érdekek összevetése</p> <ul style="list-style-type: none"> • A társas élet lehetséges konfliktusainak okai, a konfliktusok kezelése 		<p>technika, művészetek vagy a közélet területén a magyar nemzet vagy Európa kultúráját meghatározó kiemelkedő személyiségekről és tevékenységükről;</p> <ul style="list-style-type: none"> – ismeri a nemzeti identitást meghatározó kulturális értékeket, és indokolja, hogy miért fontos ezek megőrzése; – azonosítja a nemzeti és európai értékek közös jellemzőit, az európai kulturális szemlélet meghatározó elemeit.
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>Aktív részvétel az órai munkában, a sokrétű tevékenységekben.</p> <p>A tanulók félévkor és év végén szóbeli értékelést kapnak.</p>	

<p>Témakör:</p> <p>A természet rendjének megőrzése és a fenntartható jövő</p>		<p>Óraszám: 6 óra</p>
<p>Fogalmak: természetvédelem, környezetvédelem, média, virtuális tér, tudatos fogyasztó, létszükséglet, takarékoság, mértékletesség, felelősségvállalás</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> – Létezésünk feltételei • Saját szükségletek, érdekek és értékek feltárása, ezek motiváló hatása a cselekvésekre • A testi és szellemi egészség forrásainak megismerése– egyéni, társadalmi és környezeti szinten • A különböző életkörülményű emberek életmódjának 	<p>A tevékenységeket 4 nagy csoportra osztjuk:</p> <p>a, a különböző témakörök tankönyvi anyag tartalmának és a fogalmaknak a megismerése,</p> <p>b, kötetlen beszélgetés- tapasztalatok, vélemények, szubjektív élmények, szóbeli feldolgozás, ok- okozati összefüggések feltárása, a „Helyes út”, „Helyes tett” útjának felfedezése, személyiségbe történő beépítése</p> <p>c, a témákhoz illő film,</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</p> <ul style="list-style-type: none"> – megfogalmazza személyes felelősségét a természeti és tárgyi környezet iránt, megoldási javaslatot tesz környezetének megőrzésére, esztétikus

<p>összehasonlítása</p> <ul style="list-style-type: none"> – Fejlődés: értékek és veszélyek • Ember és környezete viszonyának értelmezése • A környezetszennyezés jelenségének meghatározása, fő területei, hatása a Föld, az élőlények, köztük az ember életére • A technikai fejlődés néhány területének feltárása, az ember életmódjára és -minőségére ható jellegzetessége • Etikai kérdések felvetése a virtuális tevékenységgel, a médiatartalmakkal, a technikai eszközök alkalmazási módjaival kapcsolatban, saját ilyen jellegű tevékenységek reflektív vizsgálata – Felelősség és cselekvés a jövő érdekében • A közvetlen környezet állapotának kritikus szemléletű vizsgálata • A világ jelenéért és jövőjéért vállalható emberi felelősség néhány elemének megfogalmazása • Saját és közösségi cselekvési lehetőségek tervezése a környezetvédelem 	<p>dokumentumfilm megtekintése, olvasmányok, irodalmi részletek... olvasása, megismerése,</p> <p>d, a témákhoz illeszkedő játékok, dramatizálás, esettanulmányok.</p>	<p>fejlesztésére</p> <ul style="list-style-type: none"> – felismeri az ökológiai, ökonómiai egyensúly hétköznapi szükségességét – döntéseket hoz arról, hogy milyen szokások kialakulásával járul hozzá a fenntarthatóság megvalósításához, milyen cselekvéseket tehet a természeti, társadalmi problémák kezelése érdekében; – megfogalmazza, hogy a pozitív egyéni és társadalmi jövőkép elérését milyen feltételek támogatják. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – folyamatosan frissíti az emberi tevékenység környezetre gyakorolt hatásaival kapcsolatos ismereteit fizikai és digitális környezetben, felelősségteljes szemlélettel vizsgálja a technikai fejlődés lehetőségeit; – megismeri a természeti erőforrások felhasználására, a környezetszennyezésre, a globális és társadalmi egyenlőtlenségek problémájára vonatkozó etikai felvetéseket;
--	---	---

érdekében		
Továbblépés feltétele:	Aktív részvétel az órai munkában, a sokrétű tevékenységekben. A tanulók félévkor és év végén szóbeli értékelést kapnak.	

Témakör: Az európai kultúra hatása az egyén értékrendjére		Óraszám: 6 óra
Fogalmak: világkép, világnézet, tudás, tény, vélemény, információ, hitelesség, együttélés, hit, istenhit, vallás, egyház, vallási tanítás, jó, rossz, lelkiismeret		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Kérdések és válaszok a világról <ul style="list-style-type: none"> • A világra vonatkozó személyes kérdések megfogalmazása, a megismerés lehetőségei • Az információk elemzése a hitelesség alapján • A logikai érvelések gyakorlása • A tény, a vélemény, a tudás, a hit, az értékítélet fogalmak értelmezése • Az érték- és világnézeti különbségek azonosítása – A helyes és a helytelen dilemmái <ul style="list-style-type: none"> • Különböző és hasonló, azonos helyzetről alkotott értékítéletek elemzése • Néhány kulturális szabályozórendszer megismerése, ezek 	<p>A tevékenységeket 4 nagy csoportra osztjuk:</p> <p>a, a különböző témakörök tankönyvi anyag tartalmának és a fogalmaknak a megismerése,</p> <p>b, kötetlen beszélgetés- tapasztalatok, vélemények, szubjektív élmények, szóbeli feldolgozás, ok- okozati összefüggések feltárása, a „Helyes út”, „Helyes tett” útjának felfedezése, személyiségbe történő beépítése</p> <p>c, a témákhoz illő film, dokumentumfilm megtekintése, olvasmányok, irodalmi részletek... olvasása, megismerése,</p> <p>d, a témákhoz illeszkedő játékok, dramatizálás, esettanulmányok.</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</p> <ul style="list-style-type: none"> – egyéni cselekvési lehetőségeket fogalmaz meg a közös erkölcsi értékek érvényesítésére; – képes az európai, a nemzeti kultúra közös eredetének, forrásainak értelmezésére – reflektíven értékeli a tudásszerzés módjait, különös tekintettel a forrás hitelességére; – képes a helyzetnek megfelelő érzelmek kifejezésére. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – feltárja, hogy az Európa vallási arculatát meghatározó egyházak tevékenysége, szokás- vagy értékrendje milyen

<p>eredete és hatásai</p> <ul style="list-style-type: none"> • A lelkiismeret működésének megérzése, átérzése a döntésekben • Személyes erkölcsi elvek feltárása • Dilemmahelyzet elemzése erkölcsi szempontból <p>– A vallási és a kulturális hagyományok tanításai</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az istenhívő világnézet sajátosságainak vizsgálata • A környezetben fellelhető vallások néhány szokásának, ünnepének megismerése, ezen keresztül a világnézeti-kulturális sokszínűség tudatosítása 		<p>módon jelenik meg a társadalomban;</p> <ul style="list-style-type: none"> – feltárja, hogyan jelennek meg a hétköznapok során a tárgyalt világvallásoknak az emberi életre vonatkozó erkölcsi tanításai; – értelmezi a szeretetnek, az élet tisztelete elvének a kultúrára gyakorolt hatását; – értelmezi az egyes egyházak ünnepköréhez kapcsolódó alapvető vallási, kulturális eseményeket és a hozzájuk kapcsolódó bibliai (Ó és Új Szövetségbeli) szövegekre támaszkodó történeteket; – összekapcsolja az egyes egyházak, vallások ünnepköreit és a hozzájuk tartozó jelképeket, szokásokat, néphagyományokat; – a zsidó és keresztény bibliai történetekben, kulturálisan hagyományozott történetekben megnyilvánuló igazságos és megbocsátó magatartásra saját életéből példákat hoz; – saját életét meghatározó világnézeti elkötelezettség birtokában alkalmazza a kölcsönös tolerancia elveit.
---	--	--

Tovább lépés feltétele:	Aktív részvétel az órai munkában, a sokrétű tevékenységekben. A tanulók félévkor és év végén szóbeli értékelést kapnak.	

HELYI TANTERV ETIKA 7

ETIKA 7. ÉVFOLYAM

Ebben az életkori szakaszban az erkölcsi szabályok értelmezésében egyre jobban a mérlegelő gondolkodás dominál. A tevékenység motivációjában felerősödik a kortárs csoportban való megfelelés igénye, az elfogadottság jutalmazó szerepének motiváló hatása, s annak a tekintélyszemélynek a befolyása, akihez a tanuló érzelmileg kötődik. Az éntudat és az önismeret kibontakozásával kialakul a saját érzelmek és gondolatok megfigyelése és ellenőrzése feletti mérlegelés. Gyakorlattá válik a belülről vezérelt személyes véleményformálás a saját érzelmekről, szükségletekről és gondolatokról. A serdülőkorba lépő fiatal számára ezt az időszakot a társas önazonosság, társas identitás próbálgatása jellemmez. Ezen kapcsolatokban különféle viselkedéseket tapasztalhat, különböző élmények megosztására van lehetősége, így viselkedése az aktuális társas környezet szerint változik. Hitét a csoporttagok többségének értékrendjéhez igazodó gondolkodás uralja. Az erkölcs és etika tantárgynak külön figyelemmel kell lennie arra, hogy előtérbe kerülhet a kortársak viselkedésének szerepszerű átvétele. A fiúk társas-lelkületi fejlődésében egyre jelentősebb szerepet kap a félelem és a szomorúság elrejtésének igénye, mely az erőtlenség kifejezéséeként is értelmezhető. Ebben az időszakban az empátiikus viszonyulás határai jelentősen kitágulnak, mert a serdülő fogékonyává válik a társadalmi életben megnyilvánuló igazságtalanságok észlelésére. Az órai beszélgetések valamennyi formája elősegítheti a lelkiismeret közösségben történő erősödését. Ebben az életkorban megkezdődik a személyes világkép és világnézet kialakulása, ezért ezekben az években az oktatás fontos feladata, hogy ezt a folyamatot támogassa. A formálódó világképben testet öltő értékekre támaszkodva a fiatalok fokozatosan elkezdik elhelyezni magukat a létezés tágabb összefüggésrendszerében.

A 7-8. évfolyamos tanulók életében egyre többször jelenik meg a döntéshozatal, a felelősségvállalás önmagukkal, társaikkal és környezetükkel szemben. A különböző élethelyzetek felhívják a tanulók figyelmét az önismeret fontosságára, a társakkal való kommunikáció és együttműködés jelentőségére, az egészségmegőrző tevékenységek végzésének és a pénzügyi tudatosság fejlesztésének a nélkülözhetetlenségére. Erre az életkorra új dimenziókkal bővül a fiúk és a lányok kapcsolata, s az ezzel összefüggő témák tanórai feldolgozása szerepet vállalhat a testi és lelki egészségre, illetve a családi életre való nevelés általános céljainak megvalósításában. 13-14 évesen a tanulók már önálló használói a

legkülönbözőbb technikai eszközöknek, így az erkölcsstan órák keretében is kitüntetett helyet kell kapnia a médiatudatosságra nevelésnek – hangsúlyozva, hogy ez egyúttal fontos szelete az állampolgárságra és demokráciára nevelésnek, valamint az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség fejlesztésének is.

A 7. évfolyamon az etika tantárgy alapóraszám 34+2 óra. Heti: 1 óra

A helyi tantervünk a központi kerettantervben javasolt éves 34 óraszám feletti 2 órát a tematikus egységek elmélyítésére, gyakorlására, helyi sajátosságokkal kapcsolatos ismeretek, tevékenységek elvégzésére tervezte 5-6-7-8. évfolyamokon egyaránt.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
1. Éntudat – Önismeret	5
2. Család – Helyem a családban	6
3. Társas tudatosság és társas kapcsolatok – Helyem a társas-lelkületi közösségekben	6
4. A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – helyem a társadalomban	5
5. A természet rendjének megőrzése, a fenntartható jövő	6
6. Az európai kultúra emberképe, hatása az egyén értékrendjére	6
Összes óraszám:	34+2

TÉMAKÖR: Éntudat – Önismeret

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- reálisan feltérképezi, hogy saját érzelmi állapota és viselkedése milyen következményekkel járhat, és milyen hatást gyakorolhat a társas kapcsolatai alakítására; képes a helyzetnek megfelelő érzelmek kifejezésére;

- megfelelő döntéseket hoz arról, hogy az online térben milyen információkat oszthat meg önmagáról;
- reálisan értékeli helyzetét, fejlődési célokat fogalmaz meg és a célok megvalósítását szolgáló terveket készíti;
- reflektíven értékeli tudásszerzési módjait, különös tekintettel a forrás hitelességére;
- feltárja pályáérdeklődését és továbbtanulási céljait;
- képes a problémák elemzésére és a megoldási alternatívák alkotására, a probléma megoldása érdekében képes önmaga motiválására;
- célok és döntések meghozatalakor figyelembe veszi a személyes értékeit;
- egyéni cselekvési lehetőségeket fogalmaz meg az erkölcsi értékek érvényesítésére.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megismeri az identitás fogalmát és jellemzőit, azonosítja saját identitásának néhány elemét;
- ismer testi és mentális egészséget őrző tevékenységeket és felismeri a saját egészségét veszélyeztető hatásokat. Megfogalmazza a saját intim terének határait;
- különbséget tesz a valóságos és a virtuális identitás között, felismeri a virtuális identitás jellemzőit.
- célokat tűz ki maga elé, és azonosítja a saját céljai eléréséhez szükséges főbb lépéseket; céljai megvalósítása közben önkontrollt végez, siker esetén önjutalmazást gyakorol.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Önismeret
 - Saját főbb személyiségjegyek vizsgálata;
 - Ismerkedés a társadalmi szerepekkel, elvárásokkal;
 - Saját identitás fogalmának bővítése;
 - Az emberi gondolkodásmód sokszínűsége megértése;
 - Azonos helyzetekre adott eltérő reakciók, vélemények elemzése;
 - Az egyének és az emberiség néhány cselekvésének etikai szempontú értékelése, a saját értékrenddel való összevetése;
 - Önkifejezési módok gyakorlása.
- Szükségletek és igények
 - A tanulás és fejlődés összefüggéseinek megértése a tanuló életében;

- Információforrások kritikus elemzése;
- Saját szokások, életvezetési mód, életszemlélet értékelése a testi és mentális egészség, a lehetséges káros tényezők feltárása, ezek elkerülésére javaslatok az önazonosság és a fejlődés szempontjából;
- Saját igények és szükségletek feltárása.

– Célok és tervek

- A felelősség, önismeret, munka, együttműködés, kreativitás, vállalkozó szellem, munkamegosztás, pénzügyi tudatosság megjelenése a mindennapi cselekvésekben;
- A siker, a boldogság, boldogulás átérzése, azonosítása az egyén életében;
- A pozitív életszemlélet tudatosítása;
- Néhány személyes életcél megfogalmazása.

FOGALMAK

önismeret, önazonosság, boldogulás, boldogság, jólét, jóllét, stressz, káros szenvedély, függés, alkotás, munka, pénzügyi tudatosság

TÉMAKÖR: Család – Helyem a családban

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- reálisan feltérképezi, hogy saját érzelmi állapota és viselkedése milyen következményeket okozhat, és milyen hatást gyakorolhat a társas kapcsolatainak alakítására; képes a helyzetnek megfelelő érzelmek kifejezésére;
- a családjában és ismeretségi körében talál olyan mintákat, amelyek példaként szolgálnak számára;
- megfogalmazza, hogy a szeretetnek, az elkötelezettségnek, bizalomnak, tiszteletnek milyen szerepe van a családban, a barátságokban és a párkapcsolatokban.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megismer olyan mintákat és lehetőségeket, amelyek segítségével a problémás helyzetek megoldhatók, illetve tudja, hogy hová fordulhat segítségért;
- azonosítja a családban betöltött szerepeket és feladatokat; egyre reálisabban a saját szerepét és feladatait;

- azonosít néhány, a családban előforduló konfliktust, felismeri a család életében bekövetkező nehéz helyzeteket, és megfogalmazza, hogy milyen módon kezelhetők ezek;
- felismeri saját családjának viszonyrendszerét, a családot összetartó érzelmeket és közösségi értékeket;
- azonosítja az egyéni, családi és társadalmi boldogulás feltételeit.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Érzelmek és cselekvések hatása
 - Külső és belső tényezők összehangolása, amelyek az érzelmi-mentális állapotra hatással lehetnek;
 - Stratégiák kidolgozása a negatív hatások kivédésére;
 - Valós és virtuális térben zajló cselekvések elemzése a másokra tett hatás és etikai értékek szempontjából;
- Kölcsönösség és egyenlőség a kapcsolatokban;
 - A bizalom, szeretet, tisztelet, segítség és intimitás megérzése, megjelenése a kapcsolatokban
 - Pozitív minták a harmonikusan működő párkapcsolatokra;
 - A másik igényeit és szükségleteit figyelembe vevő és a saját igényeket megfogalmazó kommunikáció gyakorlása;
 - Az egyenlőtlen, kihasználó vagy bántalmazó kapcsolat jellemzőinek azonosítása, az erre vonatkozó jogok és a védelem lehetőségeinek megismerése.
- Változások a családban
 - A család társadalmi funkciói értelmezése, a családszerkezet sokfélesége;
 - A harmonikus családi életet meghatározó értékek összegyűjtése,
 - A támogatás, megértés, tanulás, együttérzés és egyenlőség vizsgálata családi kapcsolatokban;
 - A serdülőkor önállósági igényéből vagy az életkori különbségekből eredő vélemény- és érdekkonfliktusok azonosítása.

FOGALMAK

érzelem, szerelem, párkapcsolat, vonzódás, intimitás, bizalom, hűség, igény, nemzedék, értékrend, önvédelem, zaklatás, emberi jogok.

TÉMAKÖR: Társas tudatosság és társas kapcsolatok – Helyem a társas-lelkületi közösségekben

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- reálisan feltérképezi, hogy saját érzelmi állapota és viselkedése milyen következményekkel járhat, és milyen hatást gyakorolhat a társas kapcsolatai alakítására; képes a helyzetnek megfelelő érzelmek kifejezésére;
- a csoporthoz való csatlakozás vagy az onnan való kiválás esetén összeveti a csoportnormákat és a saját értékrendjét;
- a családjában és ismeretségi körében talál olyan mintákat, amelyek példaként szolgálnak számára;
- megfogalmazza, hogy a szeretetnek, az elkötelezettségnek, bizalomnak, tiszteletnek milyen szerepe van a barátságokban, a páros kapcsolatokban, az iskolai közösségekben.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- képes a saját véleményétől eltérő véleményekhez tisztelettel viszonyulni, a saját álláspontja mellett érvelni;
- kölcsönös megértésre törekszik;
- felismeri a konfliktus kialakulására utaló jelzéseket;
- rendelkezik tapasztalatokkal, érvekkel a konfliktusok megelőzésére és megoldási javaslatokkal a konfliktusok megoldására;
- azonosítja a csoportban elfoglalt helyét és szerepét, törekszik a személyiségének legjobban megfelelő feladatok vállalására;
- törekszik mások helyzetének megértésére, felismeri a mások érzelmi állapotára és igényeire utaló jelzéseket;
- nyitott és segítőkész a nehéz helyzetben levő személyek iránt.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Felelősség egymásért
- A kapcsolatrendszerekben elfoglalt különböző helyzetek, szerepek elemzése

- rendelkezik érzelmi kifejezőképességekkel a konfliktusok megelőzésére és megoldási javaslatokkal a konfliktusok megoldására;
 - Az egyén felelősségének megfogalmazása különböző szerepekben: cselekvőként vagy szemlélőként, aktív segítőként vagy érzelmi támogatóként a valós és a virtuális térben is.
- A kapcsolatok minősége
 - Egymás jobb megismerésének és a társas kapcsolatrendszer gazdagításának módjai;
 - A másokat megítélő vélemények elemzése a lehetséges sztereotípiák, az előítéletek, elfogadás, tolerancia alapján;
 - A figyelmesség, közös tervezés és az együttműködés példáinak érvényesítése;
 - A tartós kapcsolatok és párkapcsolatok alapvető feltételeinek megismerése.
- A kapcsolatok megóvása
 - Kapcsolati konfliktusok elemzése eltérő igények, kommunikáció és érzelmek szempontjából, megoldási stratégiák kidolgozása;
 - A felelősségvállalás, bocsánatkérés és a jóvátétel szerepének felismerése a kapcsolatok helyreállításában,

FOGALMAK

kapcsolatrendszer, viszonyulás, konfliktuskezelés, jóvátétel, alkalmazkodás, önállóság, cselekvés, átélés, előítélet, elfogadás

TÉMAKÖR: A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – helyem a társadalomban

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- azonosítja, értelmezi a nemzet, a kulturális közösség számára fontos közösségi értékeket, indokolja, hogy ezek milyen szerepet játszanak a saját életében;

- érzelmileg, társas-lelkületileg azonosul az állami, nemzeti és egyházi ünnepkörök jelentőségével, értelmezi a hozzájuk kapcsolódó jelképeket, valamint az ünnepek közösségmegtartó szerepét;
- azonosítja azokat a kulturális különbségeket, helyzeteket, amelyek etikai dilemmákat vetnek fel, és véleményt alkot róluk;
- a csoporthoz való csatlakozás vagy az onnan való kiválás esetén összeveti a csoportnormákat és a saját értékrendjét;
- képes a problémák elemzésére és a megoldási alternatívák alkotására, a probléma megoldása érdekében képes önmaga motiválására;
- azonosítja a számára fontos közösségi értékeket, indokolja, hogy ezek milyen szerepet játszanak a saját életében;
- azonosítja azokat a helyzeteket, amelyek etikai dilemmákat vetnek fel, és véleményt alkot róluk;
- értékeli az etikus és nem etikus cselekvések lehetséges következményeit.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- azonosítja a valós és virtuális térben történő zaklatások különböző fokozatait és módjait, van terve a zaklatások elkerülésére és kivédésére; tudja, hogy hová fordulhat segítségért;
- értelmezi a szabadság és az önkorlátozás, a tolerancia és a szeretet megjelenését és határait egyéni élethelyzeteiben;
- fizikai vagy digitális környezetben információt gyűjt és megosztja tudását a sport, tudomány, technika, művészetek vagy a közélet területén a magyar nemzet és Európa kultúráját meghatározó kiemelkedő személyiségekről és tevékenységükről;
- ismeri a nemzeti identitást meghatározó kulturális értékeket, és indokolja, hogy miért fontos ezek megőrzése;
- azonosítja a nemzeti és európai értékek közös jellemzőit, az európai kulturális szemlélet meghatározó elemeit; ismereteket szerez a Kárpát-medencében élő magyarokról, Magyarországon élő nemzetiségekről, népcsoportokról, kettős kötődésű személyekről;
- ismeri a rá vonatkozó gyermekjogokat, ezek fő szabályozó dokumentumait, értelmezi kötelezettségeit, részt vesz szabályalkotásban;
- ismeri az alapvető emberi jogokat és vizsgálja ezek érvényesülését különböző embercsoportok esetében;

- megismeri a hátrányos helyzetű személyek érdekében szervezett programokban való részvétel lehetőségeit;
- reflektív módon vizsgálja saját és csoportja gondolkodását más csoportokról; kifejti véleményét a sztereotípiák és előítéletek hatásáról.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A közösségek és identitás
 - A kulturális-társadalmi identitás alapjai, a nemzeti identitás megőrzése;
 - Európa szerepének felismerése, mint a nemzeti kulturális identitás egyik meghatározója;
 - A különböző közösségekhez tartozás lehetséges ellentmondásai feltárása;
 - Különböző közösségek viszonyainak elemzése;
 - Az európai értékrend elemei a társadalmi és jogrendszerekben, ezek megvalósulása vagy hiánya a mindennapokban.
- Értékek a társas együttműködésben;
 - A kölcsönös bizalom, becsületesség és felelősségvállalás, mint fő közösségsszervező értékek azonosítása;
 - Az elesettek segítése, a szolidaritás fogalmának értelmezése;
 - Véleményalkotás a szabálysértés, csalás, jogsértés, bűnelkövetés eseteiről egyéni és társadalmi kár szempontjából, egyben a társadalmi elfogadottságáról;
 - Kérdések megfogalmazása a büntetés néhány formájáról;
 - Az együttműködés, felelősségvállalás, feladatvállalás alapelveinek átélése;
 - Fontos társadalmi értékek megvalósításának érdekében végzett tevékenységek megismerése;
 - A jogok és kötelességek rendszerének elemzése több társadalmi szinten;
 - Az egyén aktív részvételi lehetőségei a társadalom életének szabályozásában;
 - Társadalmi témájú média hírek elemzése, saját médiafogyasztás vizsgálata;
 - Az agresszív nyelvhasználat és az információtorzítás felismerése.

FOGALMAK

nemzet, nemzetiség, kultúra, identitás, tolerancia, szolidaritás, szabályszegés, jogsértés, bűn, büntetés, érdekérvényesítés, társadalmi cél, média

TÉMAKÖR: A természet rendjének megőrzése, a fenntartható jövő

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- megfogalmazza személyes felelősségét a természeti és tárgyi környezet iránt, megoldási javaslatot tesz környezetének megőrzésére, esztétikus fejlesztésére;
- értékeli, értelmezi az ökológiai, ökonómiai egyensúly hétköznapi szükségességét;
- döntéseket hoz arról, hogy milyen szokások kialakulásával járul hozzá a fenntartható fejlődés megvalósításához, milyen cselekvéseket tehet a társadalmi problémák kezelése érdekében;
- megfogalmazza, hogy a pozitív egyéni és társadalmi jövőkép elérését milyen feltételek támogatják.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- folyamatosan frissíti az emberi tevékenység környezetre gyakorolt hatásaival kapcsolatos ismereteit fizikai és digitális környezetben, kritikus szemlélettel vizsgálja a technikai fejlődés lehetőségeit, korlátait;
- megismeri és véleményezi a természeti erőforrások felhasználására, a környezetszennyezésre, a globális és társadalmi egyenlőtlenségek problémájára vonatkozó etikai felvetéseket;
- értelmezi a fenntartható fejlődés és a legfontosabb társadalmi problémák megoldása érdekében javasolt stratégiákat, cselekvési lehetőségeket.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Lehetőségek és egyenlőtlenségek
 - Megismeri az általános emberi szükségleteket az egyén, a helyi közösségek és az emberiség szintjén is;
 - Az egyén és közösség rövid és hosszú távú érdekei közötti ellentmondások feltárja;
 - Az emberiség létezésének alapvető feltételeit veszélyeztető folyamatok azonosítja;
 - Társadalmi-gazdasági egyenlőtlenségek okainak megismerése.
- Az ember és környezetének kölcsönhatása
 - Az emberiség életét és gondolkodását leginkább befolyásoló technológiák hatásainak elemzése a személyes kapcsolatok és az életminőség szempontjából, megoldási javaslatok, etikai szabályok megfogalmazása a problémákra;

- Károsító és építő, környezetszépítő tevékenységek megkülönböztetése;
- Néhány környezeti etikai és bioetikai kérdés megismerése;
- Az emberiség jövője
- A fogyasztói és pénzügyi tudatosság fő elveinek rendszerezése;
- Környezetbarát technológiai megoldások, kreatív újra hasznosítási lehetőségek feltárása;
- Saját célok megfogalmazása a fenntartható fejlődés érdekében.

FOGALMAK

erőforrás, globális hatás, újrahasznosítás, környezetbarát technológia, egyéni felelősség, fenntartható fejlődés, egyenlőtlenség

TÉMAKÖR: Az európai kultúra emberképe, hatása az egyén értékrendjére

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- értelmezi az európai, a nemzeti kultúra közös eredetét, forrását azonosítja a számára fontos közösségi értékeket, indokolja, hogy ezek milyen szerepet játszanak a saját életében;
- azonosítja azokat a helyzeteket, amelyek etikai dilemmákat vetnek fel, és véleményt alkot róluk;
- értékeli az etikus, a nem etikus cselekvések lehetséges következményeit;
- reflektíven értékeli tudásszerzési módjait, különös tekintettel a forrás hitelességére;
- képes a helyzetnek megfelelő érzelmek kifejezésére;
- egyéni cselekvési lehetőségeket fogalmaz meg az erkölcsi értékek érvényesítésére.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- értelmezi a szeretetnek, az élet tisztelete elvének a kultúrára gyakorolt hatását;
- feltárja, hogy az Európa vallási arculatát meghatározó egyházak tevékenysége, szokás- vagy értékrendje milyen módon jelenik meg a társadalomban;
- feltárja, hogyan jelenik meg a hétköznapiak során a tárgyalt világvallásoknak az emberi életre vonatkozó erkölcsi tanításai;
- a megismert vallások erkölcsi tanításait összeveti személyes véleményével;

- saját életét meghatározó világnézeti elkötelezettség birtokában a kölcsönös tolerancia elveit gyakorolja.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Világnézet és erkölcs
 - Különböző világnézeten alapuló gondolkodások összehasonlítása;
 - Az erkölcs, mint viselkedést szabályozó értékrendszer, az erkölcsi fogalmak egyéni értelmezése;
 - A személyes erkölcs kialakulását befolyásoló tényezők azonosítása: a család, a média, a kortárs csoportok, a nevelők;
 - Az egyén és közösség értékítéletének ütköztetése;
 - A saját értékrendnek megfelelő és ellentmondó viselkedés gyakorlása;
 - A zsidóság és a kereszténység, világképeinek fő vonásai, fő tanításaik megismerése;
 - A vallás szerepének jelentőségének azonosítása az emberek életében;
 - A zsidó és keresztény vallások álláspontjainak értelmezése néhány általános etikai kérdésben;
 - Az egyházak társadalmi tevékenységének megismerése, együttműködés közös célok érdekében.
- A vallások tanításai
 - A tízparancsolat megismerése;
 - A felebaráti szeretet, felelősségvállalás gyakorlása a másik ember iránt;
 - Olyan értékek keresése, melyek azonosak a vallásos és nem vallásos emberek számára.

FOGALMAK

vallás, hit, erkölcs, kereszténység, iszlám, judaizmus, hinduizmus, buddhizmus, felebaráti szeretet, karitás, arany szabály, az élet tiszteletének elve, tízparancsolat

Tovább lépés feltétele:	Aktív részvétel az órai munkában, a sokrétű tevékenységekben. A tanulók félévkor és év végén szóbeli értékelést kapnak.
--------------------------------	--

HELYI TANTERV ETIKA 8

ETIKA 8. ÉVFOLYAM

Ebben az életkori szakaszban az erkölcsi szabályok értelmezésében egyre jobban a mérlegelő gondolkodás dominál. A tevékenység motivációjában felerősödik a kortárs csoportban való megfelelés igénye, az elfogadottság jutalmazó szerepének motiváló hatása, s annak a tekintélyszemélynek a befolyása, akihez a tanuló érzelmileg kötődik. Az éntudat és az önismeret kibontakozásával kialakul a saját érzelmek és gondolatok megfigyelése és ellenőrzése feletti mérlegelés. Gyakorlattá válik a belülről vezérelt személyes véleményformálás a saját érzelmekről, szükségletekről és gondolatokról. A serdülőkorba lépő fiatal számára ezt az időszakot a társas önazonosság, társas identitás próbálgatása jellemmez. Ezen kapcsolatokban különféle viselkedéseket tapasztalhat, különböző élmények megosztására van lehetősége, így viselkedése az aktuális társas környezet szerint változik. Hitét a csoporttagok többségének értékrendjéhez igazodó gondolkodás uralja. Az erkölcs és etika tantárgynak külön figyelemmel kell lennie arra, hogy előtérbe kerülhet a kortársak viselkedésének szerepszerű átvétele. A fiúk társas-lelkületi fejlődésében egyre jelentősebb szerepet kap a félelem és a szomorúság elrejtésének igénye, mely az erőtlenség kifejezéséként is értelmezhető. Ebben az időszakban az empátikus viszonyulás határai jelentősen kitágulnak, mert a serdülő fogékonyává válik a társadalmi életben megnyilvánuló igazságtalanságok észlelésére. Az órai beszélgetések valamennyi formája elősegítheti a lelkiismeret közösségben történő erősödését. Ebben az életkorban megkezdődik a személyes világkép és világnézet kialakulása, ezért ezekben az években az oktatás fontos feladata, hogy ezt a folyamatot támogassa. A formálódó világképben testet öltő értékekre támaszkodva a fiatalok fokozatosan elkezdik elhelyezni magukat a létezés tágabb összefüggésrendszerében.

A 7-8. évfolyamos tanulók életében egyre többször jelenik meg a döntéshozatal, a felelősségvállalás önmagukkal, társaikkal és környezetükkel szemben. A különböző élethelyzetek felhívják a tanulók figyelmét az önismeret fontosságára, a társakkal való kommunikáció és együttműködés jelentőségére, az egészségmegőrző tevékenységek végzésének és a pénzügyi tudatosság fejlesztésének a nélkülözhetetlenségére. Erre az életkorra új dimenziókkal bővül a fiúk és a lányok kapcsolata, s az ezzel összefüggő témák tanórai feldolgozása szerepet vállalhat a testi és lelki egészségre, illetve a családi életre való nevelés általános céljainak megvalósításában. 13-14 évesen a tanulók már önálló használói a

legkülönbözőbb technikai eszközöknek, így az erkölcsstan órák keretében is kitüntetett helyet kell kapnia a médiatudatosságra nevelésnek – hangsúlyozva, hogy ez egyúttal fontos szelete az állampolgárságra és demokráciára nevelésnek, valamint az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség fejlesztésének is.

A 8. évfolyamon az etika tantárgy alapóraszám 34+2 óra. Heti: 1 óra

A helyi tantervünk a központi kerettantervben javasolt éves 34 óraszám feletti 2 órát a tematikus egységek elmélyítésére, gyakorlására, helyi sajátosságokkal kapcsolatos ismeretek, tevékenységek elvégzésére tervezte 5-6-7-8. évfolyamokon egyaránt.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
1. Éntudat – Önismeret	5
2. Család – Helyem a családban	6
3. Társas tudatosság és társas kapcsolatok – Helyem a társas-lelkületi közösségekben	6
4. A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – helyem a társadalomban	5
5. A természet rendjének megőrzése, a fenntartható jövő	6
6. Az európai kultúra emberképe, hatása az egyén értékrendjére	6
Összes óraszám:	34+2

TÉMAKÖR: Éntudat – Önismeret

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- reálisan feltérképezi, hogy saját érzelmi állapota és viselkedése milyen következményekkel járhat, és milyen hatást gyakorolhat a társas kapcsolatai alakítására; képes a helyzetnek megfelelő érzelmek kifejezésére;

- megfelelő döntéseket hoz arról, hogy az online térben milyen információkat oszthat meg önmagáról;
- reálisan értékeli helyzetét, fejlődési célokat fogalmaz meg és a célok megvalósítását szolgáló terveket készíti;
- reflektíven értékeli tudásszerzési módjait, különös tekintettel a forrás hitelességére;
- feltárja pályáérdeklődését és továbbtanulási céljait;
- képes a problémák elemzésére és a megoldási alternatívák alkotására, a probléma megoldása érdekében képes önmaga motiválására;
- célok és döntések meghozatalakor figyelembe veszi a személyes értékeit;
- egyéni cselekvési lehetőségeket fogalmaz meg az erkölcsi értékek érvényesítésére.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megismeri az identitás fogalmát és jellemzőit, azonosítja saját identitásának néhány elemét;
- ismer testi és mentális egészséget őrző tevékenységeket és felismeri a saját egészségét veszélyeztető hatásokat. Megfogalmazza a saját intim terének határait;
- különbséget tesz a valóságos és a virtuális identitás között, felismeri a virtuális identitás jellemzőit.
- célokat tűz ki maga elé, és azonosítja a saját céljai eléréséhez szükséges főbb lépéseket; céljai megvalósítása közben önkormányzott végez, siker esetén önjuttalmazást gyakorol.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Önismeret
 - Saját főbb személyiségjegyek vizsgálata;
 - Ismerkedés a társadalmi szerepekkel, elvárásokkal;
 - Saját identitás fogalmának bővítése;
 - Az emberi gondolkodásmód sokszínűsége megértése;
 - Azonos helyzetekre adott eltérő reakciók, vélemények elemzése;
 - Az egyének és az emberiség néhány cselekvésének etikai szempontú értékelése, a saját értékrenddel való összevetése;
 - Önkifejezési módok gyakorlása.
- Szükségletek és igények
 - A tanulás és fejlődés összefüggéseinek megértése a tanuló életében;

- Információforrások kritikus elemzése;
- Saját szokások, életvezetési mód, életszemlélet értékelése a testi és mentális egészség, a lehetséges káros tényezők feltárása, ezek elkerülésére javaslatok az önazonosság és a fejlődés szempontjából;
- Saját igények és szükségletek feltárása.

– Célok és tervek

- A felelősség, önismeret, munka, együttműködés, kreativitás, vállalkozó szellem, munkamegosztás, pénzügyi tudatosság megjelenése a mindennapi cselekvésekben;
- A siker, a boldogság, boldogulás átérzése, azonosítása az egyén életében;
- A pozitív életszemlélet tudatosítása;
- Néhány személyes életcél megfogalmazása.

FOGALMAK

önismeret, önazonosság, boldogulás, boldogság, jólét, jóllét, stressz, káros szenvedély, függés, alkotás, munka, pénzügyi tudatosság

TÉMAKÖR: Család – Helyem a családban

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- reálisan feltérképezi, hogy saját érzelmi állapota és viselkedése milyen következményeket okozhat, és milyen hatást gyakorolhat a társas kapcsolatainak alakítására; képes a helyzetnek megfelelő érzelmek kifejezésére;
- a családjában és ismeretségi körében talál olyan mintákat, amelyek példaként szolgálnak számára;
- megfogalmazza, hogy a szeretetnek, az elkötelezettségnek, bizalomnak, tiszteletnek milyen szerepe van a családban, a barátságokban és a párkapcsolatokban.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megismer olyan mintákat és lehetőségeket, amelyek segítségével a problémás helyzetek megoldhatók, illetve tudja, hogy hová fordulhat segítségért;
- azonosítja a családban betöltött szerepeket és feladatokat; egyre reálisabban a saját szerepét és feladatait;

- azonosít néhány, a családban előforduló konfliktust, felismeri a család életében bekövetkező nehéz helyzeteket, és megfogalmazza, hogy milyen módon kezelhetők ezek;
- felismeri saját családjának viszonyrendszerét, a családot összetartó érzelmeket és közösségi értékeket;
- azonosítja az egyéni, családi és társadalmi boldogulás feltételeit.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Érzelmek és cselekvések hatása
 - Külső és belső tényezők összehangolása, amelyek az érzelmi-mentális állapotra hatással lehetnek;
 - Stratégiák kidolgozása a negatív hatások kivédésére;
 - Valós és virtuális térben zajló cselekvések elemzése a másokra tett hatás és etikai értékek szempontjából;
- Kölcsönösség és egyenlőség a kapcsolatokban;
 - A bizalom, szeretet, tisztelet, segítség és intimitás megérzése, megjelenése a kapcsolatokban
 - Pozitív minták a harmonikusan működő párkapcsolatokra;
 - A másik igényeit és szükségleteit figyelembe vevő és a saját igényeket megfogalmazó kommunikáció gyakorlása;
 - Az egyenlőtlen, kihasználó vagy bántalmazó kapcsolat jellemzőinek azonosítása, az erre vonatkozó jogok és a védelem lehetőségeinek megismerése.
- Változások a családban
 - A család társadalmi funkciói értelmezése, a családszerkezet sokfélesége;
 - A harmonikus családi életet meghatározó értékek összegyűjtése,
 - A támogatás, megértés, tanulás, együttérzés és egyenlőség vizsgálata családi kapcsolatokban;
 - A serdülőkor önállósági igényéből vagy az életkori különbségekből eredő vélemény- és érdekkonfliktusok azonosítása.

FOGALMAK

érzelem, szerelem, párkapcsolat, vonzódás, intimitás, bizalom, hűség, igény, nemzedék, értékrend, önvédelem, zaklatás, emberi jogok.

TÉMAKÖR: Társas tudatosság és társas kapcsolatok – Helyem a társas-lelkületi közösségekben

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- reálisan feltérképezi, hogy saját érzelmi állapota és viselkedése milyen következményekkel járhat, és milyen hatást gyakorolhat a társas kapcsolatai alakítására; képes a helyzetnek megfelelő érzelmek kifejezésére;
- a csoporthoz való csatlakozás vagy az onnan való kiválás esetén összeveti a csoportnormákat és a saját értékrendjét;
- a családjában és ismeretségi körében talál olyan mintákat, amelyek példaként szolgálnak számára;
- megfogalmazza, hogy a szeretetnek, az elkötelezettségnek, bizalomnak, tiszteletnek milyen szerepe van a barátságokban, a páros kapcsolatokban, az iskolai közösségekben.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- képes a saját véleményétől eltérő véleményekhez tisztelettel viszonyulni, a saját álláspontja mellett érvelni;
- kölcsönös megértésre törekszik;
- felismeri a konfliktus kialakulására utaló jelzéseket;
- rendelkezik tapasztalatokkal, érvekkel a konfliktusok megelőzésére és megoldási javaslatokkal a konfliktusok megoldására;
- azonosítja a csoportban elfoglalt helyét és szerepét, törekszik a személyiségének legjobban megfelelő feladatok vállalására;
- törekszik mások helyzetének megértésére, felismeri a mások érzelmi állapotára és igényeire utaló jelzéseket;
- nyitott és segítőkész a nehéz helyzetben levő személyek iránt.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Felelősség egymásért
- A kapcsolatrendszerben elfoglalt különböző helyzetek, szerepek elemzése

- rendelkezik érzelmi kifejezőképességekkel a konfliktusok megelőzésére és megoldási javaslatokkal a konfliktusok megoldására;
 - Az egyén felelősségének megfogalmazása különböző szerepekben: cselekvőként vagy szemlélőként, aktív segítőként vagy érzelmi támogatóként a valós és a virtuális térben is.
- A kapcsolatok minősége
 - Egymás jobb megismerésének és a társas kapcsolatrendszer gazdagításának módjai;
 - A másokat megítélő vélemények elemzése a lehetséges sztereotípiák, az előítéletek, elfogadás, tolerancia alapján;
 - A figyelmesség, közös tervezés és az együttműködés példáinak érvényesítése;
 - A tartós kapcsolatok és párkapcsolatok alapvető feltételeinek megismerése.
- A kapcsolatok megóvása
 - Kapcsolati konfliktusok elemzése eltérő igények, kommunikáció és érzelmek szempontjából, megoldási stratégiák kidolgozása;
 - A felelősségvállalás, bocsánatkérés és a jóvátétel szerepének felismerése a kapcsolatok helyreállításában,

FOGALMAK

kapcsolatrendszer, viszonyulás, konfliktuskezelés, jóvátétel, alkalmazkodás, önállóság, cselekvés, átélés, előítélet, elfogadás

TÉMAKÖR: A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – helyem a társadalomban

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- azonosítja, értelmezi a nemzet, a kulturális közösség számára fontos közösségi értékeket, indokolja, hogy ezek milyen szerepet játszanak a saját életében;

- érzelmileg, társas-lelkületileg azonosul az állami, nemzeti és egyházi ünnepkörök jelentőségével, értelmezi a hozzájuk kapcsolódó jelképeket, valamint az ünnepek közösségmegtartó szerepét;
- azonosítja azokat a kulturális különbségeket, helyzeteket, amelyek etikai dilemmákat vetnek fel, és véleményt alkot róluk;
- a csoporthoz való csatlakozás vagy az onnan való kiválás esetén összeveti a csoportnormákat és a saját értékrendjét;
- képes a problémák elemzésére és a megoldási alternatívák alkotására, a probléma megoldása érdekében képes önmaga motiválására;
- azonosítja a számára fontos közösségi értékeket, indokolja, hogy ezek milyen szerepet játszanak a saját életében;
- azonosítja azokat a helyzeteket, amelyek etikai dilemmákat vetnek fel, és véleményt alkot róluk;
- értékeli az etikus és nem etikus cselekvések lehetséges következményeit.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- azonosítja a valós és virtuális térben történő zaklatások különböző fokozatait és módjait, van terve a zaklatások elkerülésére és kivédésére; tudja, hogy hová fordulhat segítségért;
- értelmezi a szabadság és az önkorlátozás, a tolerancia és a szeretet megjelenését és határait egyéni élethelyzeteiben;
- fizikai vagy digitális környezetben információt gyűjt és megosztja tudását a sport, tudomány, technika, művészetek vagy a közélet területén a magyar nemzet és Európa kultúráját meghatározó kiemelkedő személyiségekről és tevékenységükről;
- ismeri a nemzeti identitást meghatározó kulturális értékeket, és indokolja, hogy miért fontos ezek megőrzése;
- azonosítja a nemzeti és európai értékek közös jellemzőit, az európai kulturális szemlélet meghatározó elemeit; ismereteket szerez a Kárpát-medencében élő magyarokról, Magyarországon élő nemzetiségekről, népcsoportokról, kettős kötődésű személyekről;
- ismeri a rá vonatkozó gyermekjogokat, ezek fő szabályozó dokumentumait, értelmezi kötelezettségeit, részt vesz szabályalkotásban;
- ismeri az alapvető emberi jogokat és vizsgálja ezek érvényesülését különböző embercsoportok esetében;

- megismeri a hátrányos helyzetű személyek érdekében szervezett programokban való részvétel lehetőségeit;
- reflektív módon vizsgálja saját és csoportja gondolkodását más csoportokról; kifejti véleményét a sztereotípiák és előítéletek hatásáról.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A közösségek és identitás
 - A kulturális-társadalmi identitás alapjai, a nemzeti identitás megőrzése;
 - Európa szerepének felismerése, mint a nemzeti kulturális identitás egyik meghatározója;
 - A különböző közösségekhez tartozás lehetséges ellentmondásai feltárása;
 - Különböző közösségek viszonyainak elemzése;
 - Az európai értékrend elemei a társadalmi és jogrendszerekben, ezek megvalósulása vagy hiánya a mindennapokban.
- Értékek a társas együttműködésben;
 - A kölcsönös bizalom, becsületesség és felelősségvállalás, mint fő közösség-szervező értékek azonosítása;
 - Az elesettek segítése, a szolidaritás fogalmának értelmezése;
 - Véleményalkotás a szabálysértés, csalás, jogsértés, bűnelkövetés eseteiről egyéni és társadalmi kár szempontjából, egyben a társadalmi elfogadottságáról;
 - Kérdések megfogalmazása a büntetés néhány formájáról;
 - Az együttműködés, felelősségvállalás, feladatvállalás alapelveinek átélése;
 - Fontos társadalmi értékek megvalósításának érdekében végzett tevékenységek megismerése;
 - A jogok és kötelességek rendszerének elemzése több társadalmi szinten;
 - Az egyén aktív részvételi lehetőségei a társadalom életének szabályozásában;
 - Társadalmi témájú média hírek elemzése, saját médiafogyasztás vizsgálata;
 - Az agresszív nyelvhasználat és az információtorzítás felismerése.

FOGALMAK

nemzet, nemzetiség, kultúra, identitás, tolerancia, szolidaritás, szabályszegés, jogsértés, bűn, büntetés, érdekérvényesítés, társadalmi cél, média

TÉMAKÖR: A természet rendjének megőrzése, a fenntartható jövő

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- megfogalmazza személyes felelősségét a természeti és tárgyi környezet iránt, megoldási javaslatot tesz környezetének megőrzésére, esztétikus fejlesztésére;
- értékeli, értelmezi az ökológiai, ökonómiai egyensúly hétköznapi szükségességét;
- döntéseket hoz arról, hogy milyen szokások kialakulásával járul hozzá a fenntartható fejlődés megvalósításához, milyen cselekvéseket tehet a társadalmi problémák kezelése érdekében;
- megfogalmazza, hogy a pozitív egyéni és társadalmi jövőkép elérését milyen feltételek támogatják.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- folyamatosan frissíti az emberi tevékenység környezetre gyakorolt hatásaival kapcsolatos ismereteit fizikai és digitális környezetben, kritikus szemlélettel vizsgálja a technikai fejlődés lehetőségeit, korlátait;
- megismeri és véleményezi a természeti erőforrások felhasználására, a környezetszennyezésre, a globális és társadalmi egyenlőtlenségek problémájára vonatkozó etikai felvetéseket;
- értelmezi a fenntartható fejlődés és a legfontosabb társadalmi problémák megoldása érdekében javasolt stratégiákat, cselekvési lehetőségeket.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Lehetőségek és egyenlőtlenségek
 - Megismeri az általános emberi szükségleteket az egyén, a helyi közösségek és az emberiség szintjén is;
 - Az egyén és közösség rövid és hosszú távú érdekei közötti ellentmondások feltárja;
 - Az emberiség létezésének alapvető feltételeit veszélyeztető folyamatok azonosítja;
 - Társadalmi-gazdasági egyenlőtlenségek okainak megismerése.
- Az ember és környezetének kölcsönhatása
 - Az emberiség életét és gondolkodását leginkább befolyásoló technológiák hatásainak elemzése a személyes kapcsolatok és az életminőség szempontjából, megoldási javaslatok, etikai szabályok megfogalmazása a problémákra;

- Károsító és építő, környezetszépítő tevékenységek megkülönböztetése;
- Néhány környezeti etikai és bioetikai kérdés megismerése;
- Az emberiség jövője
- A fogyasztói és pénzügyi tudatosság fő elveinek rendszerezése;
- Környezetbarát technológiai megoldások, kreatív újra hasznosítási lehetőségek feltárása;
- Saját célok megfogalmazása a fenntartható fejlődés érdekében.

FOGALMAK

erőforrás, globális hatás, újrahasznosítás, környezetbarát technológia, egyéni felelősség, fenntartható fejlődés, egyenlőtlenség

TÉMAKÖR: Az európai kultúra emberképe, hatása az egyén értékrendjére

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- értelmezi az európai, a nemzeti kultúra közös eredetét, forrását azonosítja a számára fontos közösségi értékeket, indokolja, hogy ezek milyen szerepet játszanak a saját életében;
- azonosítja azokat a helyzeteket, amelyek etikai dilemmákat vetnek fel, és véleményt alkot róluk;
- értékeli az etikus, a nem etikus cselekvések lehetséges következményeit;
- reflektíven értékeli tudásszerzési módjait, különös tekintettel a forrás hitelességére;
- képes a helyzetnek megfelelő érzelmek kifejezésére;
- egyéni cselekvési lehetőségeket fogalmaz meg az erkölcsi értékek érvényesítésére.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- értelmezi a szeretetnek, az élet tisztelete elvének a kultúrára gyakorolt hatását;
- feltárja, hogy az Európa vallási arculatát meghatározó egyházak tevékenysége, szokás- vagy értékrendje milyen módon jelenik meg a társadalomban;
- feltárja, hogyan jelenik meg a hétköznapiak során a tárgyalt világvallásoknak az emberi életre vonatkozó erkölcsi tanításai;
- a megismert vallások erkölcsi tanításait összeveti személyes véleményével;

- saját életét meghatározó világnézeti elkötelezettség birtokában a kölcsönös tolerancia elveit gyakorolja.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Világnézet és erkölcs
 - Különböző világnézeten alapuló gondolkodások összehasonlítása;
 - Az erkölcs, mint viselkedést szabályozó értékrendszer, az erkölcsi fogalmak egyéni értelmezése;
 - A személyes erkölcs kialakulását befolyásoló tényezők azonosítása: a család, a média, a kortárs csoportok, a nevelők;
 - Az egyén és közösség értékítéletének ütköztetése;
 - A saját értékrendnek megfelelő és ellentmondó viselkedés gyakorlása;
 - A zsidóság és a kereszténység, világképeinek fő vonásai, fő tanításaik megismerése;
 - A vallás szerepének jelentőségének azonosítása az emberek életében;
 - A zsidó és keresztény vallások álláspontjainak értelmezése néhány általános etikai kérdésben;
 - Az egyházak társadalmi tevékenységének megismerése, együttműködés közös célok érdekében.
- A vallások tanításai
 - A tízparancsolat megismerése;
 - A felebaráti szeretet, felelősségvállalás gyakorlása a másik ember iránt;
 - Olyan értékek keresése, melyek azonosak a vallásos és nem vallásos emberek számára.

FOGALMAK

vallás, hit, erkölcs, kereszténység, iszlám, judaizmus, hinduizmus, buddhizmus, felebaráti szeretet, karitás, arany szabály, az élet tiszteletének elve, tízparancsolat

Tovább lépés feltétele:	Aktív részvétel az órai munkában, a sokrétű tevékenységekben. A tanulók félévkor és év végén szóbeli értékelést kapnak.
--------------------------------	--

Fizika

A Nat preambulumban megfogalmazottakat követve a fizika oktatásának célja egyfelől, hogy a tanuló aktív problémamegoldóként a legkorszerűbb fizikai, tudományos ismereteket és készségeket sajátítsa el, egyúttal megismerje és pozitívan értékelje saját hazáját, nemzete kultúráját és hagyományait, valamint az egyetemes emberi kultúra legjelentősebb eredményeit. Fontos feladat továbbá a tanuláshoz és a munkához szükséges képességek, ismeretek és készségek együttes fejlesztése, az egyéni és a csoportos teljesítmény ösztönzése. A fentieken kívül kiemelkedően fontos feladat a fizika esetében, minden oktatási szakaszban a pozitív attitűd és a megfelelő motiváltság kialakítása.

Erre jó lehetőséget biztosít, hogy a tantárgy a szűken értelmezett szakmai ismeretanyag és a mindennapokban könnyen hasznosítható praktikus ismeretek átadásán túl olyan természettudományos módszerekkel vizsgálható kérdésekkel is foglalkozik, amelyek befolyásolják az egyén és a közösség életét, illetve kihatással vannak a jövő alakulására. Ilyenek például az egészségmegőrzéssel, a globális környezeti problémákkal, a természeti erőforrások felelős felhasználásával összefüggő problémák vagy a világűr kutatása. A témaválasztás fontos szempontja a mindennapokban hasznosítható, releváns ismeretek nyújtása, valamint olyan készségek és képességek fejlesztése, mely a jövő ma még ismeretlen ismeretrendszereiben való eligazodást segítik.

A fizika tantárgy fontos feladata a diákok természettudományos szemléletének kialakítása, mely alapvetően a fizika tudományában alakult ki, és amelyet később a többi természettudománnyal foglalkozó tudomány átvett. Azt az attitűdöt kell a diákokban kialakítani, hogy a természet megismerhető, működése a természeti törvények segítségével leírható.

Világunk megismerésének vannak módszerei, szabályai, algoritmusai. Egyre több jelenséget tudunk megmagyarázni úgy, hogy alapvetőbb jelenségekre vezetjük azokat vissza. Ennek elengedhetetlen feltétele az, hogy különböző fogalmakat konstruáljunk meg, melyekkel jellemezni tudjuk az adott dolgot, jelenséget. Ezek minél nagyobb részéhez számértékeket is rendelünk az összehasonlíthatóság miatt.

7–8. évfolyam

A fizika tantárgy oktatására az általános iskola 3–4. osztályában tanult környezetismeret, illetve az 5–6. osztályban tanult természettudomány oktatását követően kerül sor. A fizika oktatható önálló tantárgyként is a 7–8. osztályban, illetve az ebben a nevelési szakaszban folytatódó természettudomány tantárgy moduljaként.

A kerettanterv témakörei, a megtanítandó ismeretek és fejlesztési feladatok egyfelől lehetővé teszik a Nat által az adott nevelési szakaszra előírt tanulási eredmények megvalósulását, másrészt a fizika oktatására vonatkozó általános alapelvek érvényesülését. Ennek megfelelően a témák szorosan kapcsolódnak a hétköznapi problémákhoz, természeti jelenségekhez és technikai alkalmazásokhoz. A kerettanterv alkalmazásával tervezett oktatási, tanulási folyamat mélyíti a szükséges szakmai ismereteket, támogatja a tudásalkalmazást, összekapcsolja a tantárgyon belüli és a tantárgyak közötti releváns információkat és szervesen épít a jelenség és tevékenység alapú tudásszervezés alapelveire. Ezeknek a céloknak a megvalósulását szolgálják a fizika tudományával, annak munkamódszerével valamint a globális környezeti problémákkal foglalkozó témakörök.

Az internethasználattal és prezentációk készítésével kapcsolatos tanulási eredmények megvalósulása megfelelő óraszervezéssel, a digitális technológia tanári irányítás melletti önálló használatával biztosítható. Ezeket az alábbiakban soroljuk fel:

- A tanuló fizikai szövegben, videóban el tudja különíteni a számára világos és nem érthető, további magyarázatra szoruló részeket;
- az internet segítségével adatokat gyűjt a legfontosabb fizikai jelenségekről;
- tanári útmutatás felhasználásával magabiztosan használ magyar nyelvű mobiltelefonos/táblagépes applikációkat fizikai tárgyú információk keresésére;
- ismer megbízható fizikai tárgyú magyar nyelvű internetes forrásokat;
- egyszerű számítógépes prezentációkat készít egy adott témakör bemutatására;
- projektfeladatok megoldása során önállóan, illetve a csoporttagokkal közösen különböző prezentációkat hoz létre a tapasztalatok és eredmények bemutatására;
- értelmezi a sportolást segítő kisalkalmazások által mért fizikai adatokat. Méréseket végez a mobiltelefon szenzorainak segítségével.

A tananyag kijelöli a témaköröket és iránymutató a lehetséges sorrendre nézve, de a feldolgozás nagyon sokféle lehet. Részben azért is, mert a tananyag csak a mindenki számára kötelező minimumot adja meg, de elsősorban azért, mert a tanítás során - ebben az életkori szakaszban különösen - alkalmazkodnia kell a tanulócsoport egyedi sajátosságaihoz, az oktató-nevelőmunka helyi céljaihoz és körülményeihez. Lényegében bármelyik téma lehetőséget nyújt az elmélyülésre, izgalmas részkérdéseket bonthatunk ki a gyerekek együttműködése révén megvalósuló projektek során vagy a világhálón található információk felhasználásával. A tanulás sikerességének kritériuma lehet az értelmes és motiváló közös munka, olyan csoportmunka, melyben mindenki megtalálhatja a saját szerepét, s ezáltal sikerélményhez, pozitív természettudományos attitűdhöz juthat.

A tanulók értékelésének módszerei ennek megfelelően nem korlátozódnak a hagyományos definíciók, törvények kimondásán és számítási feladatok elvégzésén alapuló számonkérésre. Az értékelés során megjelenhet a prezentációra alapuló szóbeli felelet, a teszt, az esszé, az önálló munka, az aktív tanulás közbeni tevékenység, illetve a csoportmunka csoportos értékelése is. A cél az, hogy a tanulók képesek legyenek megérteni a megismert jelenségek lényegét, az alapvető technikai eszközök működésének elvét, az időszerű társadalmi-gazdasági kérdések, problémák jelentőségét, s a fizika hozzájárulását a megoldási törekvésekhez.

A témakörök áttekintő táblázatában a témakör neve után zárójelbe tett számok azt jelölik, hogy a témakör a Nat-ban felsorolt melyik fő témakörökhöz tartozik.

A 7–8. évfolyamon a fizika tantárgy alapóraszám: 102+6 óra.

A Nemzeti alaptanterv fő témakörei

A javasolt kontextus alapú tananyag-felépítés nagyfokú rugalmasságot tesz lehetővé. Így a fizikai ismeretek feldolgozása mind diszciplináris, mind integrált oktatás formájában megvalósítható.

1. Fizikai jelenségek megfigyelése, egyszerű értelmezése
2. Mozgások a környezetünkben, a közlekedés
3. A levegő, a víz, a szilárd anyagok
4. Fontosabb mechanikai, hőtani, elektromos és optikai eszközeink működésének alapjai, fűtés és világítás a háztartásban
5. Az energia megjelenési formái, megmaradása, energiatermelés és felhasználás
6. A Föld, a Naprendszer és a Világegyetem, a Föld jövője, megóvása

Kapcsolódás a Nat témaköreihez

Témakör neve	Javasolt óraszám
Bevezetés a fizikába (1)	8(-2)
Az energia (5)	8(-3)
Mozgás közlekedés és sportolás közben (2)	10
Lendület és egyensúly (2, 4)	10(+5)
Víz, levegő és szilárd anyagok a háztartásban és a környezetünkben (3, 4)	14(+2)
Elektromosság a háztartásban (4)	14(+4)
Világítás, fény, optikai eszközök (4)	12
Hullámok (3, 4)	10
Környezetünk globális problémái (6)	6
Égi jelenségek megfigyelése és magyarázata (6)	10
Összes óraszám:	102(+6)

7. OSZTÁLY:

TÉMAKÖR: Bevezetés a fizikába

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- jó becsléseket tud adni egyszerű számítás, következtetés segítségével;
- értelmezi a sportolást segítő kisalkalmazások által mért fizikai adatokat. Méréseket végez a mobiltelefon szenzorainak segítségével;

- értelmezni tud egy jelenséget, megfigyelést valamilyen korábban megismert vagy saját maga által alkotott egyszerű elképzelés segítségével.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megfigyeléseket és kísérleteket végez a környezetében, az abból származó tapasztalatokat rögzíti;
- felismeri a tudomány által vizsgálható jelenségeket, azonosítani tudja a tudományos érvelést, kritikusan vizsgálja egy elképzelés tudományos megalapozottságát;
- hétköznapi eszközökkel méréseket végez, rögzíti a mérések eredményeit, leírja a mérésorozatokban megfigyelhető tendenciákat, ennek során helyesen használja a közismert mértékegységeket;
- ismeri a fizika fontosabb szakterületeit;
- tájékozott a fizika néhány új eredményével kapcsolatban.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

A fizika tudománya által vizsgálható jelenségek felismerése, a tudományos megismerés ismervei
A testek mérhető tulajdonságai: a hosszúság, térfogat, tömeg jele, mértékegységei és mérőeszközei, a mértékegységek átváltása

Az alapvető fizikai mennyiségek jellemző értékeinek tapasztalati becslése

Az eltelt idő és a hőmérséklet jele, mértékegységei. A Celsius-skála

A távolság, a térfogat, az eltelt idő, a tömeg, a hőmérséklet közvetlen mérése a rendelkezésre álló eszközökkel (beleértve a mobiltelefon óráját vagy a digitális konyhai mérleget, más konyhai mérőeszközt)

A mérés pontosságának becslése ismételt mérések, illetve az eszköz jellemző adatainak ismeretében.

A mérési eredmények összehasonlítása

Azonos anyagból készült különböző tömegű testek tömegének és térfogatának kapcsolata. Az anyagra jellemző sűrűség megállapítása

Sűrűségadatok használata a tömeg vagy térfogat kiszámolására

A fizika szakterületei, néhány újabb eredmény egyszerű bemutatása, egy állítás tudományos megalapozottságának kritikus vizsgálata

FOGALMAK

mérés, hosszúság, térfogat, tömeg, sűrűség, idő, hőmérséklet, a mérés pontossága, a mért adatok átlaga, becslés, tudományos eredmény

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

Adott idejű folyamatok létrehozása (pl. 1 perc alatt leguruló golyó)

Szilárd, folyékony és légnemű anyagok térfogatának értelmezése, mérése

Az emberi test méreteihez kötött távolságok vizsgálata

Időtartam becslése (pl. 1 perc elteltének becslése számolással)

Távolságok mérése digitális térképeken

Külső hőmérséklet vizsgálata egy adott időszakban, az eredmények ábrázolása, átlagérték kiszámítása

A Föld éghajlatának globális változásával kapcsolatos hőmérsékleti adatsorok elemzése

Szilárd és folyékony anyagok sűrűségének összehasonlítása, illetve becslése csoportos kísérletezés során

Bemutató készítése a fizika egyik nevezetes felismeréséről. Milyen előzményei voltak, milyen bizonyítékok támasztják alá, milyen viták kísérték a felismerés megfogalmazását?

TÉMAKÖR: Az energia

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tudja azonosítani a széles körben használt technológiák környezetkárosító hatásait, és fizikai ismeretei alapján javaslatot tesz a károsító hatások csökkentésének módjára;
- tudatában van az emberi tevékenység természetére gyakorolt lehetséges negatív hatásainak és az ezek elkerülésére használható fizikai eszközöknek és eljárásoknak (pl. porszűrés, szennyezők távolról való érzékelése alapján elrendelt forgalomkorlátozás).

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tisztában van azzal, hogy az energiának ára van, gyakorlati példákon keresztül ismerteti az energiatakarékosság fontosságát, ismeri az energiatermelés környezeti hatásait, az energiabiztonság fogalmát;
- ismeri a jövő tervezett energiaforrásaira vonatkozó legfontosabb elképzeléseket;
- előidéz egyszerű energiaátalakulással járó folyamatokat (melegítés, szabadesés), megnevezi az abban szereplő energiákat;
- ismeri a zöldenergia és fosszilis energia fogalmát, az erőművek energiaátalakításban betöltött szerepét, az energiafelhasználás módjait és a háztartásokra jellemző fogyasztási adatokat;
- átlátja a táplálékok energiatartalmának szerepét a szervezet energiaháztartásában és az ideális testsúly megtartásában;
- kvalitatív ismeretekkel rendelkezik az energia szerepéről, az energiaforrásokról, az energiaátalakulásokról.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

A teljesítmény használata az energiafogyasztás meghatározására

A lakásban található legnagyobb fogyasztók kiválasztása, jellemző adataik (teljesítmény, energiafogyasztás) áttekintése

A háztartásban használt energiahordozók megismerése: elektromos áram, földgáz, szén, fa

Az energiahordozók jellemzése, csoportosítása: fosszilis energia, zöldenergia

Az energia árának becslése néhány fűtési-melegítési módszer (például gázkonvektor, elektromos vízmelegítő) esetében a háztartás számláinak segítségével

A rugalmas energia mozgási energiává alakulásának (rugós eszközzel kilőtt golyó), a helyzeti energia mozgási energiává alakulásának (zuhanó test) megfigyelése. A mozgási energia belső energiává alakulásának (összedörzsölt tenyér) megfigyelése

Az erőművekben bekövetkező energiaátalakulások vizsgálata, az energia megmaradása

A szélerőmű, napelemek, napkollektor működésének értelmezése

Néhány energiatakarékossági lehetőség gyakorlatban való közvetlen megfigyelése, működési elve: termosztátos fűtőeszköz, hőszigetelés

A táplálkozási problémák fizikai hátterének megismerése: az energiafogyasztás és bevitel egyensúlyának vizsgálata az élelmiszerek energiatartalmát megadó adatok segítségével

FOGALMAK

energiafogyasztás, teljesítmény, energiahordozók, zöldenergia, fosszilis energia, energiabiztonság, energiatakarékosság, energiamegmaradás, rugalmas energia, helyzeti energia, mozgási energia, belső energia

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

Az emberiség energiafogyasztásának és a rendelkezésre álló energiaforrások mennyiségének áttekintése, az energiabiztonság fogalma

A jövő lehetséges energiaforrásaival kapcsolatos ismeretek gyűjtése, bemutatása

A háztartásban használatos izzók gazdaságosságának összehasonlítása

Az emberi szervezet energiafelhasználásának elemzése

Az energiatakarékosság lehetséges módszereinek vizsgálata a közvetlen környezetben

A diák egy átlagos napjának végiggondolása energiafogyasztás szempontjából. Milyen energiahordozókat használt, milyen energiaszükségletet elégített ki, a felhasznált energiamennyiség becslése

TÉMAKÖR: Mozgás közlekedés és sportolás közben

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a saját maga által használt eszközök (például közlekedési eszközök, elektromos háztartási eszközök, szerszámok) működési elvének lényegét;
- felismeri a fizikai kutatás által megalapozott technikai fejlődés egyes fejezeteinek a társadalomra, illetve a történelemre gyakorolt hatását, meg tudja fogalmazni a természettudomány fejlődésével kapcsolatos alapvető etikai kérdéseket;
- tisztában van az önvezérelt járművek működésének elvével, illetve néhány járműbiztonsági rendszer működésének fizikai hátterével.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megfelelően tudja összekapcsolni a hely- és időadatokat. Különbséget tesz az út és elmozdulás fogalma között. Ismeri, és ki tudja számítani az átlagsebességet, a mértékegységeket megfelelően használja. Tudja, hogy lehetnek egyenletes és nem egyenletes mozgások. Ismeri a testek sebességének nagyságrendjét;
- meghatározza az egyenes vonalú egyenletes mozgást végző test sebességét, a megtett utat, az út megtételéhez szükséges időt;
- tisztában van a mozgások kialakulásának okával, ismeri az erő szerepét egy mozgó test megállításában, elindításában, valamilyen külső hatás kompenzálásában;
- megismeri jelentős fizikusok életének és tevékenységének legfontosabb részleteit, azok társadalmi összefüggéseit (pl. Isaac Newton, Arkhimédész, Galileo Galilei, Jedlik Ányos).

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

A hely megadása, a környezetben tapasztalható mozgások megfigyelése, csoportosítása a pálya és a helyváltoztatás gyorsasága alapján

A sebesség nagysága, iránya, mértékegysége

A közel állandó sebességű mozgások (mozgólépcső, autó, korcsolya) megfigyelése, kialakulásuk körülményei, Newton első törvénye

A megtett út, az utazásból hátralévő idő kiszámolása a sebesség nagyságának segítségével

Az elejtett test mozgásának vizsgálata. A nehézségi erő és a nehézségi gyorsulás. Newton 2. törvénye

A gyorsuló és kanyarodó autó sebesség változását okozó külső hatás (súrlódás, súrlódási erő) azonosítása

A sebességváltozást okozó erő nagyságának és a tömeg szerepének megfigyelése fékezés során

Az önvezérelt autó működési elve

A légszák és a biztonsági öv működésének fizikai magyarázata

FOGALMAK

hely, pálya, elmozdulás, út, átlagsebesség, kölcsönhatás, gyorsulás, nehézségi gyorsulás, erő, Newton első és második törvénye

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

Anyaggyűjtés és beszélgetés Newton vagy Galilei életéről, sokoldalú kutatásairól

Sebességrekordok gyűjtése, vizsgálata

Közlekedéstervezés pl. valamilyen applikáció segítségével, az átlagsebességek vizsgálata

Sebesség mérésére szolgáló eljárás kidolgozása

Mozgás elemzése valamilyen telefonos applikáció segítségével

TÉMAKÖR: Lendület és egyensúly

JAVASOLT ÓRASZÁM: 15 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a saját maga által használt eszközök (például közlekedési eszközök, elektromos háztartási eszközök, szerszámok) működési elvének lényegét;
- felismeri a fizikai kutatás által megalapozott technikai fejlődés egyes fejezeteinek a társadalomra, illetve a történelemre gyakorolt hatását, meg tudja fogalmazni a természettudomány fejlődésével kapcsolatos alapvető etikai kérdéseket;
- megismeri jelentős fizikusok életének és tevékenységének legfontosabb részleteit, azok társadalmi összefüggéseit (pl. Isaac Newton, Arkhimédész, Galileo Galilei, Jedlik Ányos).

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- egyszerű eszközökkel létrehoz periodikus mozgásokat, méri a periódusidőt, fizikai kísérleteket végez azzal kapcsolatban, hogy mitől függ a periódusidő;
- tisztában van a mozgások kialakulásának okával, ismeri az erő szerepét egy mozgó test megállításában, elindításában, valamilyen külső hatás kompenzálásában;
- tisztában van a rugalmasság és rugalmatlanság fogalmával, az erő és az általa okozott deformáció közötti kapcsolat jellegével. Be tudja mutatni az anyag belső szerkezetére vonatkozó legegyszerűbb modelleket, kvalitatív jellemzőket.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

A lendület kiszámítása, a lendület megmaradásának vizsgálata néhány hétköznapi helyzetben

A rakéta mozgásának kísérleti vizsgálata (léggömb-rakéta), fizikai magyarázata. Newton harmadik törvénye

Körmozgások és lengések (például a hinta lengései) megfigyelése, a periódusidő mérése. A periódusidőt befolyásoló tényezők azonosítása.

A környezetünkben megfigyelhető nyugvó testek egyensúlyának vizsgálata. Annak magyarázata, hogy miért nem esik le, miért nem fordul el a test

Rugalmas és rugalmatlan alakváltozások megfigyelése, a kétféle viselkedés összehasonlítása

Szemléletes kép kialakítása a szilárd anyagok belső szerkezetéről

FOGALMAK

lendület, a lendület megmaradása, periódusidő, fordulatszám, egyensúly, amplitúdó rezgésszám, rugalmas alakváltozás, Newton harmadik törvénye

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

Egyszerű ütközések kísérleti vizsgálata a lendületmegmaradás szemléltetésére

Egyes háztartási eszközök, mint egyszerű gépek erőátvitelének vizsgálata

A Föld mozgási periódusainak vizsgálata az időszámítás szempontjából

Anyaggyűjtés és beszélgetés: Arkhimédész és gépei

Néhány gép (például: emelők, gőzgép, elektromos motor, benzinmotor) működésének megfigyelése, gazdaságot, társadalmat megváltoztató hatásának bemutatása

A szilárd anyagok belső szerkezetét ábrázoló rajz vagy demonstrációs eszköz készítése.

8. OSZTÁLY

TÉMAKÖR: Víz és levegő a háztartásban és a környezetünkben

JAVASOLT ÓRASZÁM: 16 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a környezetében előforduló legfontosabb természeti jelenségek (például időjárási jelenségek, fényviszonyok változásai, égi jelenségek) fizikai magyarázatát;
- ismeri a saját maga által használt eszközök (például közlekedési eszközök, elektromos háztartási eszközök, szerszámok) működési elvének lényegét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- jellemzi az anyag egyes halmazállapotait, annak sajátságait, ismeri a halmazállapot-változások jellemzőit, a halmazállapot-változások és a hőmérséklet alakulásának kapcsolatát;
- tudja magyarázni a folyadékokban való úszás, lebegés és elmerülés jelenségét, az erre vonatkozó sűrűségfeltételt;
- tudja, miben nyilvánulnak meg a kapilláris jelenségek, ismer ezekre példákat a gyakorlatból (pl. növények tápanyagfelvétele a talajból);
- kísérletezés közben, illetve a háztartásban megfigyeli a folyadékok és szilárd anyagok melegítésének folyamatát, és szemléletes képet alkot a melegedést kísérő változásokról, a melegedési folyamatot befolyásoló tényezőkről.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

A jég olvadásának és a víz fagyásának kísérleti vizsgálata, a hőmérséklet időbeli változásának megfigyelése. Az olvadáspont

A környezetben lezajló termikus kölcsönhatások felismerése, összegyűjtése

A leves, a tea melegítésének megfigyelése. A melegítés gyorsaságát meghatározó fizikai körülmények kísérleti vizsgálata, egyszerű magyarázata

A víz forrásának kísérleti megfigyelése, a hőmérséklet mérése: forráspont, vízgőz

A halmazállapotok és halmazállapot-változások értelmezése az anyagot alkotó részecskék (apró golyók) egyszerű modelljének felhasználásával

A téli fagy romboló erejének fizikai magyarázata, a fagyás megfigyelése jégkocka készítés során

A víz tapasztalati tulajdonságainak kísérleti vizsgálata és értelmezése: összenyomhatatlanság, sűrűség, folyékonyság

A nyomás jele, mértékegysége. Alkalmazása a felületre ható erő kiszámolására

A hidrosztatikai nyomás kísérleti vizsgálata, a mélységtől való függés és az iránytól való függetlenség felismerése. A hidrosztatikai nyomás kiszámolása

Az acélból készült hajók úszásának fizikai magyarázata, a sűrűségfeltétellel és Arkhimédész-törvényének segítségével

Kapilláris jelenségek megfigyelése a háztartásban (felmosás, szivacs)

Szilárd anyagok melegítésének kísérleti megfigyelése, a tapasztalt hőtágulás, hővezetés kvalitatív fizikai magyarázata

A levegő fizikai tulajdonságai: nyomás, hőmérséklet, páratartalom

- A szél, az eső, a harmat, a dér, a hó, a jégeső és a felhők kialakulásának egyszerű fizikai magyarázata

FOGALMAK

légnemű, folyékony, szilárd, fagyás, olvadás, párolgás, lecsapódás, forrás; kapilláris csövek, nyomás, hidrosztatikai nyomás, felhajtóerő, úszás, lebegés, sűrűségfeltétel, termikus kölcsönhatás, melegítés, felvett és leadott hő, nyomáskülönbség

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

Hőmérő készítése

A nyomás időjárástól és magasságtól való függésének kísérleti vizsgálata

A páratartalom változásának kísérleti vizsgálata egyszerű mérőeszkővel, a páratartalom hatása a lakókörnyezetre, az emberi szervezetre

Úszó sűrűségmérő működésének vizsgálata, értelmezése

Cartesius-búvár készítése

A kapilláris jelenségek szerepe a természetben, anyaggyűjtés

Az álló, ülő, fekvő ember által a talajra kifejtett nyomás becslése

Beszélgetés az alábbi kérdésekről: Hogyan érzékeljük a levegő nyomását, miért pattog a fülünk, ha gyorsan emelkedünk vagy süllyedünk?

TÉMAKÖR: Elektromosság a háztartásban

JAVASOLT ÓRASZÁM: 18 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a legfontosabb saját maga által használt eszközök (például közlekedési eszközök, elektromos háztartási eszközök, szerszámok) működésének fizikai lényegét;
- ismeri a villamos energia felhasználását a háztartásban, az energiatakarékosság módozatait, az érintésvédelmi és biztonsági rendszereket és szabályokat;
- felismeri a fizikai kutatás által megalapozott technikai fejlődés egyes fejezeteinek a társadalomra, illetve a történelemre gyakorolt hatását, meg tudja fogalmazni a természettudomány fejlődésével kapcsolatos alapvető etikai kérdéseket;
- megismeri jelentős fizikusok életének és tevékenységének legfontosabb részleteit, azok társadalmi összefüggéseit (pl. Isaac Newton, Arkhimédész, Galileo Galilei, Jedlik Ányos).

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri az elektromos állapot fogalmát, kialakulását, és megmagyarázza azt az anyagban lévő töltött részecskék és a közöttük fellépő erőhatások segítségével;
- szemléletes képe van az elektromos áramról, ismeri az elektromos vezetők és szigetelők fogalmát;
- használja a feszültség, áramerősség, ellenállás mennyiségeket egyszerű áramkörök jellemzésére;
- tudja, hogy a Földnek mágneses tere van, ismeri ennek legegyszerűbb dipól közelítését. Ismeri az állandó mágnes sajátságait, az iránytűt.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

Az elektromos állapot kialakulásának megfigyelése kísérletezés közben, magyarázata a töltött részecskék és atomról alkotott egyszerű elképzelés (elektron, proton, atommag) segítségével

A villámok kialakulásának fizikai magyarázata

Szemléletes kép alkotása az elektromos – egyen és váltakozó – áramról. Egyen és váltakozó-áramú eszközök azonosítása a környezetünkben

A feszültség és áramerősség jele, mértékegysége, feltüntetése az elektromos eszközökön

Az áramerősség várható értékének meghatározása az ellenállás ismeretében. A technikai alkalmazásokban gyakori szigetelő és vezető anyagok ellenállásának mérése

Az egyszerű áramkör részei: áramforrás, kapcsoló, fogyasztók, vezeték

Elemek és akkumulátorok jellemző adatainak összehasonlítása

Az emberre veszélyes feszültség és áramerősség értékek. Az áramütés hatása

A Joule-hő meghatározása. A vasaló, a hajszárító, a vízmelegítő működési elve: a fűtőszál kialakítása és szerepe

Áramütés-veszélyes helyzetek a lakásban: A rövidzár, a biztosíték és a földelés szerepe az elektromos eszközök biztonságos használata során

Az iránytű használatának fizikai alapja

Jedlik Ányos munkássága és az elektromos motor. A transzformátor működésének megfigyelése

FOGALMAK

atom, elektromos állapot, elektromos áram, feszültség, áramerősség, ellenállás, Ohm törvénye, áramforrás, fogyasztó, Joule-hő, áramütés, elektromos energia, teljesítmény, dipólus, transzformátor

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

A dörzselektromos jelenség kísérleti vizsgálata például léggömbök felhasználásával

Háztartási eszközök elektromos tulajdonságainak vizsgálata

Az elektromos biztosíték szerepe és működése a háztartásban

Elemek és akkumulátorok környezeti hatásának elemzése

Adatok gyűjtése a Föld mágneses teréről

LED-et tartalmazó egyszerű áramkör készítése, az áramkörbe illesztett változó ellenállású elem (változó hosszúságú grafitbél, termiszor, fotoellenállás, potencióméter) hatásának megfigyelése, lehetőség szerint a feszültség és áramerősség mérése az áramkörben.

TÉMAKÖR: Világítás, fény, optikai eszközök

JAVASOLT ÓRASZÁM: 12 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a saját maga által használt eszközök (például közlekedési eszközök, elektromos háztartási eszközök, szerszámok) működési elvének lényegét;
- felismeri a fizikai kutatás által megalapozott technikai fejlődés egyes fejezeteinek a társadalomra, illetve a történelemre gyakorolt hatását, meg tudja fogalmazni a természettudomány fejlődésével kapcsolatos alapvető etikai kérdéseket;
- gyakorlati példákon keresztül ismeri a fény és anyag legelemibb kölcsönhatásait (fénytörés, fényvisszaverődés, elnyelés, sugárzás), az árnyékjelenségeket, mint a fény egyenes vonalú terjedésének következményeit, a fehér fény felbonthatóságát.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri az aktuálisan használt elektromos fényforrásokat, azok fogyasztását és fényerejét meghatározó mennyiségeket, a háztartásban gyakran használt áramforrásokat;
- ismeri a látás folyamatát, a szem hibáit és a szemüveg szerepét ezek kijavításában, a szem megerősítésének (például számítógép) következményeit;
- ismeri néhány gyakran használt optikai eszköz részeit, átlátja működési elvüket;
- tisztában van a fény egyenes vonalú terjedésével, szabályos visszaverődésének törvényével, erre hétköznapi példákat hoz.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

A fény egyenes vonalú terjedésének megfigyelése, kísérleti vizsgálata, demonstrálása párhuzamos nyaláb vagy kis teljesítményű (az egészségre veszélytelen) lézer segítségével

A síktükörben látható tükörkép kialakulásának magyarázata a fény szabályos visszaverődésével, a fénysugár útjának megrajzolásával

A háztartásban használt fényforrások és azok tulajdonságainak (a fény színe, a fényerősség, a kibocsátott fény térbeli eloszlása, az energiahatékonyság, ár, élettartam) megismerése, a működésükhöz szükséges áramforrás kiválasztása

A fénytörés jelenségének megfigyelése

A gyűjtőlencse optikai tulajdonságainak kísérleti vizsgálata. A nagyító képalkotásának fizikai magyarázata

A látás folyamatának fizikai magyarázata. Jellegzetes lencsehibák: rövidlátás, távollátás, ezek korrekciója szemüveggel, kontaktlencsével, lézeres beavatkozással. A szem egészségvédelme

Megfigyelések nagyítóval vagy mikroszkóppal illetve távcsővel vagy látcsővel

A távcső és mikroszkóp részeinek vizsgálata, működésének fizikai magyarázata

FOGALMAK

fényforrás, szabályos visszaverődés, tükör, fénytörés, gyűjtő és szórólencse, fókusztávolság, fókuszpont

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

A környezetben található fényforrások megfigyelése, néhány fényforrás (kerékpáros lámpák) szétszerelése, az alkatrészek szerepének megvizsgálása

A környezetben létrejövő árnyékok megfigyelése, fényképezése, kialakulásának magyarázata a fény egyenes vonalú terjedésével

A Hold árnyéka a Földön: a napfogyatkozás, a Föld árnyéka a Holdon: holdfogyatkozás

Optikai illúziók vizsgálata

A különböző élőlények látórendszere, látástartomány: anyaggyűjtés, projektmunka

Camera obscura készítése

Az iskola világítási rendszerének megismerése közvetlen megfigyelés segítségével. Hány darab és milyen világítótest van használatban, mennyi ideig működnek, milyen rendszerességgel, mennyit fizet az iskola ezért az energiáért?

TÉMAKÖR: Hullámok

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tudja azonosítani a széles körben használt technológiák környezetkárosító hatásait, és fizikai ismeretei alapján javaslatot tesz a károsító hatások csökkentésének módjára;
- gyakorlati példákon keresztül ismeri a fény és anyag legelemibb kölcsönhatásait (fénytörés, fényvisszaverődés, elnyelés, sugárzás), az árnyékjelenségeket, mint a fény egyenes vonalú terjedésének következményeit, a fehér fény felbonthatóságát;
- érti a színek kialakulásának elemi fizikai hátterét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- érti a hullámmozgás lényegét és a jellemző legfontosabb mennyiségeket: frekvencia, amplitúdó, hullámhossz, terjedési sebesség;
- megfigyeli az elterjedt hangszereket használat közben, felismeri azok működési elvét;
- ismeri a hallás folyamatát, a levegő hullámzásának szerepét a hang továbbításában. Meg tudja nevezni a halláskárosodáshoz vezető főbb tényezőket.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

Rugalmas kötélen, rugón kialakított állóhullámok megfigyelése, jellemzése

A víz hullámok kísérleti vizsgálata, a mozgás leírása

A haladó hullámok kialakulásának elvi magyarázata. Az amplitúdó, a frekvencia, a hullámhossz

A levegőben terjedő lökéshullám megfigyelése egyszerű kísérleti eszközökkel. A terjedési sebesség becslése

A hang tulajdonságainak (hangmagasság, hangerő) fizikai magyarázata

Egyes hangszerek hangképzésének elve, a hangszerek megfigyelése működés közben

A hallás mechanizmusának fizikai lényege, a hallást károsító tényezők ismerete

A fény hullámtermészetének ismerete

A színek észlelésének magyarázata, a kiegészítő színek

Kísérleti vizsgálata és magyarázata annak, miért függ a tárgyak színe a megvilágító fény színétől

A felhők, az ég, a növényzet, a tenger, a folyók színének egyszerű magyarázata

FOGALMAK

állóhullám, hullámhossz, frekvencia, hullám terjedési sebessége, hangmagasság, hangerő, szivárvány színei, kiegészítő színek

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

A cunami jelenségének megismerése, magyarázata

Hangok keltése, elemzése egyszerű esetekben pl. audacity programmal

Szivárvány létrehozása, megfigyelése a természetben

Fényfestés, játékok, kísérletek színekkel

Színek kikeverése festékekkel

TÉMAKÖR: Környezetünk globális problémái

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tudja azonosítani a széles körben használt technológiák környezetkárosító hatásait, és fizikai ismeretei alapján javaslatot tesz a károsító hatások csökkentésének módjára;
- ismeri az éghajlatváltozás problémájának összetevőit, lehetséges okait. Tisztában van a hagyományos ipari nyersanyagok földi készleteinek végességével és e tény lehetséges következményeivel.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- környezetében zajszintméréseket végez számítógépes mérőeszközzel, értelmezi a kapott eredményt;
- ismeri az ózonpajzs elvékonyodásának és az ultraibolya sugárzás erősödésének tényét és lehetséges okait.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

Az ózonpajzs elvékonyodásának hatása, a Földet ért ultraibolya sugárzás erősödése, az ózonpajzs védelmében hozott intézkedések

Az éghajlatváltozás okai és következményei. Az éghajlat változására utaló fizikai mennyiségek értékeinek vizsgálata

A tengerszint emelkedésének fizikai okai

A tüzelőanyagok elégetésének szerepe az üvegházhatás kialakulásában

Az emberi tevékenység természetre gyakorolt hatása: az ökológiai lábnyom

A fényszennyezés megfigyelése

A zajszennyezés fogalma

Innovatív technológiák a környezet és az ember védelmében: porszűrők működési elve, hangszigetelés, energiatakarékos eszközök használata, a levegőben található szennyezők távolról történő mérése alapján elrendelt forgalomkorlátozás

FOGALMAK

éghajlatváltozás, üvegházhatás, ökológiai lábnyom, környezettudatosság, fényszennyezés, zajszennyezés

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

Sötét és világos felületek fényelnyelési tulajdonságainak kísérleti vizsgálata (természeti megfigyelése)
A globális éghajlatváltozás bizonyítékainak gyűjtése, vizsgálata, a lehetséges következmények elemzése, az emberi cselekvés lehetőségeinek megvitatása, a tudomány szerepének mérlegelése
A zajszint mérése mobiltelefonnal vagy más alkalmas eszközzel
Saját ökológiai lábnyom csökkentését eredményező tevékenységek tervezése
Üvegházhatás megfigyelése, értelmezése (pl. üvegház, napon álló autó)

TÉMAKÖR: Égi jelenségek megfigyelése és magyarázata

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- felismeri a fizikai kutatás által megalapozott technikai fejlődés egyes fejezeteinek a társadalomra, illetve a történelemre gyakorolt hatását, meg tudja fogalmazni a természettudomány fejlődésével kapcsolatos alapvető etikai kérdéseket;
- ismeri a környezetében előforduló legfontosabb természeti jelenségek (például időjárási jelenségek, fényviszonyok változásai, égi jelenségek) fizikai magyarázatát;
- megismeri jelentős fizikusok életének és tevékenységének legfontosabb részleteit, azok társadalmi összefüggéseit (pl. Isaac Newton, Arkhimédész, Galileo Galilei, Jedlik Ányos).

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- érti a nappalok és éjszakák változásának fizikai okát, megfigyelésekkel feltárja a holdfázisok változásának fizikai hátterét. Látja a Nap szerepét a Naprendszerben mint gravitációs centrum és mint energiaforrás;
- ismeri a csillagok fogalmát, számuk és méretük nagyságrendjét. Ismeri a világűr fogalmát, a csillagászati időegységeket (nap, hónap, év) és azok kapcsolatát a Föld és Hold forgásával és keringésével;
- ismeri a csillagképek, a Sarkcsillag, valamint a Nap égi helyzetének szerepét a tájékozódásban;
- tisztában van a galaxisok mibenlétével, számuk és méretük nagyságrendjével. Ismeri a Naprendszer bolygóinak fontosabb fizikai jellemzőit;
- tisztában van az űrkutatás aktuális céljaival, legérdekesebb eredményeivel.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

A Nap fizikai jellemzői. A Nap energiájának forrása

A Föld Nap körüli mozgásának, a Hold Föld körüli mozgásának fizikai jellemzői

Anyaggyűjtés arról, hogyan változtatták meg Kopernikusz és Kepler felismerései a korábbi világgépet

A Nap járásának megfigyelése egy bot árnyékának segítségével, az égtájak meghatározása

A Hold megfigyelése, felszíni formáinak magyarázata: meteorok

Anyaggyűjtés arról, hogyan figyelte meg Galilei a Holdat és hogyan értelmezték a látottakat

A Hold fázisainak megfigyelése, fizikai magyarázata a Nap, Föld, Hold helyzete alapján

Föld típusú bolygók és óriásbolygók, a bolygók jellegzetességeinek egyszerű fizikai magyarázata

A csillagok sajátosságai, megkülönböztetésük a bolygóktól, látszólagos mozgásuk fizikai értelmezése, a legfontosabb csillagképek megfigyelése

Ismerkedés az égbolt egyéb égi objektumaival: a Tejútrendszer, galaxisok, fekete lyukak. Az objektumok legfontosabb fizikai jellemzőinek feltérképezése.

Az űrkutatás aktuális céljai, legfontosabb irányai: az űrszondák, a nemzetközi űrállomás, az űrtávcsövek, a műholdak tevékenységének bemutatása

A világűr kutatásának kérdései: élet a Világegyetemben, a Világegyetem keletkezése és fejlődése

FOGALMAK

napközéppontú világkép, földtípusú bolygó, óriásbolygó, holdfázis, fogyatkozások, csillag, galaxis, fekete lyuk, fényév

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

A Hold megfigyelése szabad szemmel és távcsővel

Az aktuális csillagászati hírek elemzése

Beszélgetés a világűr méreteiről s az értelmes élet lehetőségeiről a világűrben

Beszélgetés a fény véges sebességéről, s a csillagos ég ebből következő látványáról

Útikalauz űrturistáknak: a Naprendszer égitestjeinek érdekességei az odalátogató szempontjából

Olyan jelenségek és megfigyelések összegyűjtése, amik azt támasztják alá, hogy a Föld gömbölyű, nem pedig lapos.

ÉNEK- ZENE 5. ÉVFOLYAM - HELYI TANTERV

Az ének-zene tanításának legfőbb célja a tanulók zenei anyanyelvi ismereteinek bővítése. Fontos cél továbbá, hogy a megalapozott zenei képességek *továbbfejlődjenek*. Középpontban továbbra is a zenei aktivitás, ezen belül az éneklés áll. A kerettantervben két évre vonatkozó órakeretek vannak feltüntetve, melyek a különböző órai tevékenységek egymáshoz viszonyított arányát jelzik. A tematikai egységek és a tartalmak az oktatás gyakorlatában átfedik egymást.

A Kerettanterv témakörei:

1. Zeneművek/Népdalok, műdalok
2. Zeneművek/Zenehallgatási anyag
3. Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés
4. Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés
5. Zenei ismeretek/Zenei írás-olvasás.

A Készségek fő területei: előadói, befogadói és alkotó készség, melyek a fenti témakörökön belül találhatóak. Az ének-zene tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

A tanulás kompetenciái: A tanár és a tanuló együttműködésének kiemelt szerepe van az aktív tanulás kompetenciáinak kialakításában és fenntartásában, megerősítésében és továbbfejlesztésében. Ebben az ének-zenére különösen fontos szerep hárul. Az ének-zene tanulását nem a hagyományosnak tekintett tanulási módok, hanem a ráérzés, a gyakorlás (ismétlés) és az önreflexivitas támogatja. Ebből adódik, hogy a tanulásból adódó sikeresség élményként jelenik meg. Ennek az élménynek a megtapasztalása más tárgyak tanuláshoz is pozitívan járul hozzá.

A kommunikációs kompetenciák: Az írott és a beszélt nyelvhez hasonlóan létezik zenei anyanyelv is, mely saját szintaktikával rendelkező, hierarchikus rendszer. Ezek feldolgozása azonos agyi struktúrák által történik, ezért a zene kiválóan alkalmas az anyanyelvi és az idegen nyelvi kompetenciák fejlesztésére, illetve a beszédnehézségek enyhítésére, melyekre hatékony eszköz a ritmus és a hallásfejlesztés. Lényeges a szöveges éneklés mint verbális kommunikáció, valamint a saját, alkotó gondolatokat kifejező improvizáció. A kommunikációs készségek mélyüléséhez kapcsolódik a zeneművek elemzése, amely által a tanuló saját szavaival képes leírni a zenei folyamatokat, megérti a tágabb összefüggéseket, a zene funkcióját és kapcsolatát azzal a világgal, amelyben létrejött, illetve azzal a világgal, amelyben aktuálisan hatást gyakorol. A tanuló így megismeri a zene mindennapi funkcióját és megtanulja értelmezni a zene médiában történő használatát is.

A digitális kompetenciák: A tanuló a digitális világban él és annak eszközeit használja mindennapjaihoz, ezért az oktatás hatékonyságát növeli, ha a pedagógus épít a tanuló ilyen irányú jártasságára. A tanuló kezében lévő mindennapos digitális eszközök alkalmasak arra is, hogy használójuk számára a zenei kommunikáció eszközei legyenek. A zenei szoftverek, alkalmazások játékosan fejlesztik az infokommunikációs kompetenciákat.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tanuló megtapasztalja az együttműködés hatékonyságát a csoportos zenei tevékenységeken keresztül (pl. kórus), és lehetősége van véleményének, gondolatainak kinyilvánítására. Mások produkciójának tisztelettel való figyelése a különböző nézőpontok iránti toleranciáját formálja.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: Az önkifejezés, a kreativitás és a szépérzék fejlesztése keretében a tanuló a zenét sajátos nyelvként ismeri fel, mellyel képessé válik gondolatai, érzései tolmácsolására, használva az improvizáció adta lehetőségeket is. Ezen kívül különböző kultúrák zenéjével való ismerkedés és azok társadalmi funkciójának megértése hozzájárul a komplex látásmód kifejlődéséhez.

Fontos, hogy a tanulók minél differenciáltabban tudják megfogalmazni a zeneművek üzenetét és megtalálják önmagukat bennük. Ehhez szükséges a tanár változatos, és életkori sajátosságokhoz igazodó gazdag motivációs tárháza.

Az ének-zene órák fontos célja a komplex élményátadás, mely a tanulót különféle tevékenységeken keresztül vonja be a zenélésbe. Ide tartozik a mozgás, koncertlátogatás, tánctanulás, a zenei anyaghoz kapcsolódó dramatikus előadások létrehozása és az órán kívüli gyűjtőmunka. A zenepedagógiai tevékenység jelentős mértékben alapoz a kortárs kulturális és zenei környezetre is, segít megérteni és feldolgozni a modern életvitelhez kapcsolódó nagy mennyiségű hangzó anyagot és megtalálni bennük a művészi értékeket. Az élményszerzés kiteljesedhet koncerteken az élő zenével történő találkozáskor, de legmagasabb fokát a iskolai minőségi kóruséneklésben érheti el.

Összességében továbbra is fontos cél, hogy tovább erősödjön a tanulóknál kulturális és társadalmi identitásuk. A művészeteket, ezen belül a zenét, mint pótolhatatlan emberi szükségletet éljék meg.

A tanár megismertethet diákjaival „kedvenc” dalokat és figyelmet kell fordítani a zenei rétegműfajok napjainkban folyamatosan változó jelenségeire is.

5. évfolyam

A fenti életszakaszban a fejlesztés fő célja a tanuló továbbvezetése a tevékenységközpontú zenei megismerés folyamatában. Cél továbbá, hogy minél több játékos és kreatív módszert használjanak képzeletük fejlesztésére. A közös éneklések, zenélések, mint a személyiség egészséges fejlődésének nélkülözhetetlen formái segítik a másokkal történő harmonikus együttműködést, a közösségi összetartozás érzését, az önkifejezés, az önismeret belső készletének kialakulását. Kodály útmutatása szerint, az így megszerzett tapasztalatok elvezetnek a remekművek befogadásához.

A tanulók tovább ismerkednek a klasszikus zenekar hangszereivel, valamint magyar népi hangszerekkel is.

A zenei készségfejlesztés célja ebben az életkorban a zenei anyagban megismert ritmus- és ütemfajták megismerése és gyakorlása. A ritmikai, dallami, és hallási készségek fejlesztésében és gyakorlásában egyre nagyobb szerepet kap az önkifejezés, a tanult zenei elemek és eszközök önálló alkalmazása.

A zenehallgatás célja a művek megismerésén túl a zenei kifejezőeszközök mélyrehatóbb elemzése és a zeneművek tágabb történelmi és társadalmi kontextusban való értelmezése. Az értelmezés része a zene keltette gondolatok, érzések, vélemények szóbeli kifejezése is, melyek az érzelmi nevelést segítik.

A témakörök és a fejlesztési feladatok átfedik egymást, egy-egy fejlesztési feladat több különböző témakörben is megjelenik, ezáltal a tanórákon belül is érvényesül a komplexitás.

Az 5. évfolyamon az ének-zene tantárgy alapóraszámja: 68 óra (heti 2 óra).

Témakör Zeneművek/ Énekes anyag		Óraszám: 34 óra
<p>Fogalmak: Régi és új stílusú népdal; kvintváltás; ereszkedő és kupolás dallamvonal; adatközlő a cappella; kamaraének – társasének; versmegzenésítés; tempo giusto, parlando, rubato, mezzoforte.</p>		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Népdalok a magyar népzene régi és új rétegéből, más népek dalai és műdalok hallás utáni megtanulása, éneklése kottaképről és emlékezetből, szöveggel – A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával és szolmizációs éneklésével – A tanult magyar népdalok meghallgatása tanári előadásban, adatközlő által és feldolgozott formában is – A tanult dalok feldolgozása dramatizált előadással és tanár, hangszeren játszó osztálytárs, vagy zenei alap által megszólaltatott hangszerkísérettel – Különböző stílusú 	<ul style="list-style-type: none"> A zenei nevelés elsődleges tevékenységi formája az éneklés – A népdalokhoz kapcsolódó gyermekjátékok, táncok előadása – Népszokások eljátszása – Részvétel az ünnepekhez kapcsolódó iskolai műsorok előadásában – Részvétel az iskolai kórus munkájában – Részvétel a Zenei Világnap alkalmából az iskolában megvalósuló rendezvényen – Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult dalok kapcsán 	<p>5. osztályban 50 dal megismerése.</p> <p>A dalokban előforduló népi kifejezések értelmezése</p> <p>A dalok témájához, karakteréhez igazodó tempók, éneklési módok megismerése.</p> <p>MEGISMERNI A KANÁSZT HEJ, DUNÁRÓL FÚJ A.SZÉL ÁRPA IS VAN, MAKK IS VAN ÉRIK A SZŐLŐ KICSI VAGYOK, NAGY AZ ESZEM ERDŐ, ERDŐ, DE MAGAS A TETEJE, A KAPUBA' A SZEKÉR, PÓDA PÉTER, PÓDA PÁL , ERDŐ, ERDŐ, ERDŐ, AKI DUDÁS AKAR LENNI , DUDASZÓ HALLATSZIK ..</p>

<p>műdalok, kánonok, duettek, zenei szemelvények hallás utáni megtanulása és éneklése kottaképről és emlékezetből</p> <ul style="list-style-type: none"> – Megzenésített versek éneklése tanár, hangszeren játszó osztálytárs, vagy zenei alap által megszólaltatott hangszerkísérettel – A tanult dalok feldolgozása a kapcsolódó tánccal, dramatizált előadással és hangszerkísérettel – Előadói készség: Éneklését tudja a dalok karakteréhez, hangulatához igazítani <ul style="list-style-type: none"> • Előadásában tud hangszerkísérethez és az éneklő közösséghez alkalmazkodni • Éneklése az alsóbb évfolyamokban kialakított helyes éneklési szokásokra épül – Befogadói készség: Az új dalok egyre értőbb meghallgatása <ul style="list-style-type: none"> • A képzelet használatának szorgalmazása a zeneművek befogadása közben – Alkotói készség: Aktív részvétel szorgalmazása az alkotói folyamatokban <ul style="list-style-type: none"> • A megélt élmények feldolgozásának segítése 		<p>ÚGY TETSZIK, HOGY JÓ HELYEN VAGYUNK ITT JAJ, DE BETEG VAGYOK ESIK AZ ESŐ, ÁZIK A HEVEDER . SEJ, NAGYABONYBAN . KITRÁKOTTY-MESE SZÁRAZ TÓNAK NEDVES PARTJÁN EGY KIS KERTET AZ ÜRÖGI FALUVÉGEN A KARÁDI FALUVÉGEN HIDLÓ VÉGÉN, PADLÓ VÉGÉN . . A BUNDÁNAK NINCS GALLÉRJA JÓ GAZDASSZONY VAGYOK ÉN . HULL A SZILVA ÖSSZEGYŰLTEK, ÖSSZEGYŰLTEK AZ IZSAPI LÁNYOK , MEGYEN MÁR A HAJNALCSILLAG LEFELÉ MÉG AZT MONDJÁK, NEM ILLIK RÉGI TÁNCDAL – „UNGARESCA SZÉP KIS CSALÁD POSTAVÁRÓ PÁL, KATA, PÉTER ÉDES FÜLEMILE ÁLL EGY IFJÚ NYÍRFA A RÉTEN . A KISLÁNYOK . JOHANN SEBASTIAN BACH: PARASZTKANTÁTA – RÉSZLET . . BRAHMS: BÖLCSŐDAL, LUDWIG VAN BEETHOVEN: A</p>
--	--	--

		<p>MORMOTÁS FIÚ DALA. , ERKEL FERENC – KÖLCSEY FERENC: HIMNUSZ .</p> <p>PÁSZTOROK, KELJÜNK FEL!</p> <p>ÚJ ESZTENDŐ, VÍGSÁGSZERZŐ</p> <p>TALALAJ, TALALAJ, TÖK LŐRINC .</p> <p>HAJ, KI, KISZE, HAJ</p> <p>1848-AS KATONADALOK: KOSSUTH LAJOS AZT ÍRTA...</p> <p>c. dalok ismerete/ jártasság a fenti dalok éneklésében.</p>
Tovább lépés feltétele:	<p>A tanuló tudjon 15 dalt énekelni fejből. Éneklését a dalok karakteréhez, hangulatához tudja igazítani . Előadásában tud hangszerkíséretre és az éneklő közösséghez alkalmazkodni.</p> <p>Éneklése az alsóbb évfolyamokban kialakított helyes éneklési szokásokra épül.</p>	

Témakör		Óraszám: 7 óra
Zeneművek/Zenehallgatási anyag		
<p>Fogalmak: Népi és klasszikus hangszeres családok és hangszerek; karmester; karvezető, programzene; színpadi zene; alkalmazott zene; cselekmény, műfaj; funkció; zenei téma; komolyzene, könnyű zene; madrigál; a vegyeskar szólamai (szoprán, mezzo, alt, tenor, bariton, basszus)</p>		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – A zene keltette érzések, gondolatok, vélemények megfogalmazása tanári 	<p>Zenehallgatási anyag – 6. osztály Kapuvári verbunk (Magyar népzenei antológia) Kodály Zoltán: Lengyel László –</p>	<ul style="list-style-type: none"> – a legelterjedtebb magyar népi hangszerek (pl. tekegő, duda, cimbalom, citera, doromb, furulya, tárogató)

<p>kérdések segítségével</p> <ul style="list-style-type: none"> - Párhuzamok felismerése a régmúlt, közelmúlt és a jelen zenei megnyilvánulásai között a hallgatott zenékben - Jellegzetes hangszerek, hangszercsoportok kapcsolása a megismert népzenei és műzenei stílusokhoz/műfajokhoz - Befogadói készség: kapcsolatot talál a dalokban, zeneművekben megjelenő élethelyzetek és saját élete között. - Azonosítani tudja a különböző zenei karaktereket - Követni tudja a rövidebb zenei formahatárokat, tagolásokat akár énekes, akár hangszeres részletek tekintetében 	<p>gyermekkar; Gergely-járás – részlet - Jobb az árpa – gyermekkar; Kállai kettős – vegyeskar, népi zenekari kísérettel; Mátrai képek - vegyeskar</p> <p>Bartók Béla: Magyar képek – Medvetánc; Gyermekeknek – Fa fölött, fa alatt</p> <p>Hans Leo Hassler: Gagliarda - vegyeskar, olasz nyelven</p> <p>Georg Friedrich Handel: Vízizene – D-dúr szvit I. tétel</p> <p>Joseph Haydn: Üstdob szimfónia II. tétel</p> <p>W. A. Mozart: A varázsfuvola - részletek</p> <p>Erkel Ferenc: Hunyadi László – Palotás, Meghalt a cselszövő</p> <p>Liszt Ferenc: 2. magyar rapszódia - részlet</p> <p>Bedrich Smetana: Moldva – részlet</p> <p>Benjamin Britten: Variációk és fuga egy Purcell témára (szimfonikus zenekar bemutatása)</p> <p>vegyeskar szólamai (szoprán, mezzo, alt, tenor, bariton, basszus)</p> <p>JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK</p> <ul style="list-style-type: none"> - Részvétel ifjúsági hangversenyeken - Élménybeszámoló készítése a hallott hangversenyek kapcsán - Adatgyűjtések a zenetörténet feldolgozásához - A lakóhely zenei emlékeinek összegyűjtése, megtekintése - Kiselőadás készítése különböző hangszerekről, zenei műfajokról, zeneszerzőkről, zeneművészekről - Kiselőadás készítése a népzenei gyűjtések történetéről - Kiselőadás a hangszerekről 	<p>síp) ismerete</p> <ul style="list-style-type: none"> - A klasszikus zene hangszercsaládjainak felsorolása, és alap hangszereinek megnevezése (fafúvók rézfúvók, vonós) - A karmester és a karvezető különböző szerepének megértése - A madrigalizmus (szövegfestés) megfigyelése a különböző korokban, szöveges és abszolút zenében
--	---	---

	<p>(megszólaltatási módjuk, felépítésük, képek, videók, animációk, applikációk felhasználásával</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az elektronikus média által nyújtott lehetőségek tanári irányítású használata 	
Tovább lépés feltétele:	<p>A tanuló ismerje fel a zeneműveket, nevezze meg a zeneszerzőt és a mű címét. Helyezze el a művészettörténeti korban, tudjon néhány alapismeretet keletkezéséről, a stílusjegyekről.</p>	

Témakör:		Óraszám: 4 óra
Ismeretek / - Ritmikai fejlesztés		
Fogalmak: Kis éles, kis nyújtott ritmus; tizenhatod; váltakozó ütem		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Páros és páratlan lüktetés felismerése hallás és kottakép alapján – Az énekes és a zenehallgatási anyag metrikai és ritmikai jellemzőinek megfigyelése, reprodukciója – Váltakozó ütemek megfigyelése az énekes- és zenehallgatási anyagban – Alkotói készség: páros és páratlan lüktetésű 	<ul style="list-style-type: none"> – A dalok ritmusának hangoztatása – Ritmuskánon, felelgetős a tanárral, később az osztály csoportjai között – Improvizáció, kreativitás támogatása a tanult ritmikai elemek felhasználásával – Egyszerűbb ritmushangszerek készítése <p>A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A tanult ritmusértékek bővítése a 16-od, kis éles és nyújtott ritmussal. Ismeri és használja gyakorló nevüket, grafikai jelüket és értéküket – Érzékeli a páros, páratlan és a váltakozó ütemet

<p>ritmussorok alkotása a tanult ritmusokkal hiányos ritmussorok tud kiegészítése vagy teljes megalkotása a megadott formai kereteken belül tá-titi, szinkópa, nyújtott és éles ritmusokkal, tizenhatodokkal.</p>		
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>Tudjon dalhoz egyenletes mérőt kopogni, tapsolni, a dal ritmusát megszólaltatni, később megnevezni, ritmussorokat alkotni az ütemmutatónak megfelelően. Tudja olvasni és tapsal, koppantással megszólaltatni a ritmus sorokat,</p>	

<p>Témakör: Ismeretek - Hallásfejlesztés</p>		<p>Óraszám: 3 óra</p>
<p>Fogalmak: Hangköz; hangzat; hármashangzat; dúr - moll jelleg; módosított hangok; módosító jelek</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> - A tiszta hangközök felismerése és megnevezése - A kis és nagy terc és szekund hangzatalakotó szerepének érzékelése és megértése - A dúr és moll jellegű hangzás megfigyelése a zenehallgatási és az énekelt anyaghoz kapcsolódóan - Az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó dallami elemek megfigyelése és megnevezése 	<ul style="list-style-type: none"> - A zenei elemek vizuális megjelenítése kézjelekkel - Zenei kérdés, válasz rögtönzése - Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult dallami elemek felhasználásával - A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása a hangközök és egyszerű harmóniák megfigyelésének és meghallásának gyakorlására 	<p>Ismeretek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tiszta kvint, tiszta kvárt, tiszta oktáv - Kis terc, nagy terc, kis szekund, nagy szekund - Dúr és moll hangzás - Módosított hangok: fi, szi, ta szolmizációs hangok felismerése, dallamalkotó szerepük értelmezése

<ul style="list-style-type: none"> – Ismerje a fi, szi, ta, módosított szolmizációs hangok dallamalkotásban betöltött szerepét – A tanult dalok, egyszólamú zenei részletek követése kottából – Az intonációs készség és a megosztott figyelem képességének fejlesztése a többszólamú éneklés fokozatos bevezetésével – A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése – Alkotói készség: az 1. – 4. osztályban és az újonnan tanult zenei elemeket készség szinten, alkotó módon tudja használni (Rövidebb pentaton és hétfokú dallamokat tud kiegészíteni, befejezni és egyszerűbb formában megalkotni.) 		
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>Ismerje a kézjeleket, a szolmizációs hangsort és a tanult hangközöket.</p>	

<p>Témakör: Ismeretek – Zenei írás, olvasás</p>	<p>Óraszám: 3 óra</p>
--	------------------------------

Fogalmak: Tempójelzés; relatív szolmizáció; abszolút hangnevek; dúr; természetes moll; előjegyzés		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – ritmusgyakorlatok olvasása és hangoztatása tizenhatodos, kis és nagy nyújtott ritmusok fordulataival – az új ritmikai elemek felismerése kottaképpen – az új ritmikai elemek leírása rövid gyakorlatok – a tiszta, kis- és nagy hangközök megfigyelése, megnevezése és írása az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan – a tanult hangközök éneklés tanári segítséggel – a tanult hangközök megszólaltatása egyidejűleg is, énekelve és hangszeren próbálva – rövid dallamok írása betűkottáról hangjegybe, C-dóban 	<ul style="list-style-type: none"> – A tanult zenei elemek vizuális megjelenítése – Zenei írás - olvasás a tanult ritmusokkal, dallamhangokkal – Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult ritmikai és dallami elemek felhasználásával <p>A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása</p>	<p>ISMERETEK</p> <ul style="list-style-type: none"> – a tizenhatodos – formációk grafikai képe és írása – a kis és nagy nyújtott ritmusok grafikai képe és írása – a tiszta hangközök grafikai képe és írása – a módosított hangok grafikai képe és írása – az abszolút hangnevek – C-dúr, a-moll
Továbblépés feltétele:	<ul style="list-style-type: none"> – Tudjon rövid betűkottát hangjegybe írni, tudja megnevezni a tiszta, kis- és nagy hangközöket. Ismerje a tanult zenei elemek vizuális megjelenítését. 	

ÉNEK- ZENE 6. ÉVFOLYAM - HELYI TANTERV

Az ének-zene tanításának legfőbb célja a tanulók zenei anyanyelvi ismereteinek bővítése. Fontos cél továbbá, hogy a megalapozott zenei képességek *továbbfejlődjenek*. Középpontban továbbra is a zenei aktivitás, ezen belül az éneklés áll. A kerettantervben két évre vonatkozó órakeretek vannak feltüntetve, melyek a különböző órai tevékenységek egymáshoz viszonyított arányát jelzik. A tematikai egységek és a tartalmak az oktatás gyakorlatában átfedik egymást.

A Kerettanterv témakörei:

1. Zeneművek/Népdalok, műdalok
2. Zeneművek/Zenehallgatási anyag
3. Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés
4. Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés
5. Zenei ismeretek/Zenei írás-olvasás.

A Készségek fő területei: előadói, befogadói és alkotó készség, melyek a fenti témakörökön belül találhatóak. Az ének-zene tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

A tanulás kompetenciái: A tanár és a tanuló együttműködésének kiemelt szerepe van az aktív tanulás kompetenciáinak kialakításában és fenntartásában, megerősítésében és továbbfejlesztésében. Ebben az ének-zenére különösen fontos szerep hárul. Az ének-zene tanulását nem a hagyományosnak tekintett tanulási módok, hanem a ráérzés, a gyakorlás (ismétlés) és az önreflexivitas támogatja. Ebből adódik, hogy a tanulásból adódó sikeresség élményként jelenik meg. Ennek az élménynek a megtapasztalása más tárgyak tanuláshoz is pozitívan járul hozzá.

A kommunikációs kompetenciák: Az írott és a beszélt nyelvhez hasonlóan létezik zenei anyanyelv is, mely saját szintaktikával rendelkező, hierarchikus rendszer. Ezek feldolgozása azonos agyi struktúrák által történik, ezért a zene kiválóan alkalmas az anyanyelvi és az idegen nyelvi kompetenciák fejlesztésére, illetve a beszédnehézségek enyhítésére, melyekre hatékony eszköz a ritmus és a hallásfejlesztés. Lényeges a szöveges éneklés mint verbális kommunikáció, valamint a saját, alkotó gondolatokat kifejező improvizáció. A kommunikációs készségek mélyüléséhez kapcsolódik a zeneművek elemzése, amely által a tanuló saját szavaival képes leírni a zenei folyamatokat, megérti a tágabb összefüggéseket, a zene funkcióját és kapcsolatát azzal a világgal, amelyben létrejött, illetve azzal a világgal, amelyben aktuálisan hatást gyakorol. A tanuló így megismeri a zene mindennapi funkcióját és megtanulja értelmezni a zene médiában történő használatát is.

A digitális kompetenciák: A tanuló a digitális világban él és annak eszközeit használja mindennapjaihoz, ezért az oktatás hatékonyságát növeli, ha a pedagógus épít a tanuló ilyen irányú jártasságára. A tanuló kezében lévő mindennapos digitális eszközök alkalmasak arra is, hogy használójuk számára a zenei kommunikáció eszközei legyenek. A zenei szoftverek, alkalmazások játékosan fejlesztik az infokommunikációs kompetenciákat.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tanuló megtapasztalja az együttműködés hatékonyságát a csoportos zenei tevékenységeken keresztül (pl. kórus), és lehetősége van véleményének, gondolatainak kinyilvánítására. Mások produkciójának tisztelettel való figyelése a különböző nézőpontok iránti toleranciáját formálja.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: Az önkifejezés, a kreativitás és a szépérzék fejlesztése keretében a tanuló a zenét sajátos nyelvként ismeri fel, mellyel képessé válik gondolatai, érzései tolmácsolására, használva az improvizáció adta lehetőségeket is. Ezen kívül különböző kultúrák zenéjével való ismerkedés és azok társadalmi funkciójának megértése hozzájárul a komplex látásmód kifejlődéséhez.

Fontos, hogy a tanulók minél differenciáltabban tudják megfogalmazni a zeneművek üzenetét és megtalálják önmagukat bennük. Ehhez szükséges a tanár változatos, és életkori sajátosságokhoz igazodó gazdag motivációs tárháza.

Az ének-zene órák fontos célja a komplex élményátadás, mely a tanulót különféle tevékenységeken keresztül vonja be a zenélésbe. Ide tartozik a mozgás, koncertlátogatás, tánctanulás, a zenei anyaghoz kapcsolódó dramatikus előadások létrehozása és az órán kívüli gyűjtőmunka. A zenepedagógiai tevékenység jelentős mértékben alapoz a kortárs kulturális és zenei környezetre is, segít megérteni és feldolgozni a modern életvitelhez kapcsolódó nagy mennyiségű hangzó anyagot és megtalálni bennük a művészi értékeket. Az élményszerzés kiteljesedhet koncerteken az élő zenével történő találkozáskor, de legmagasabb fokát a iskolai minőségi kóruséneklésben érheti el.

Összességében továbbra is fontos cél, hogy tovább erősödjön a tanulóknak kulturális és társadalmi identitásuk. A művészeteket, ezen belül a zenét, mint pótolhatatlan emberi szükségletet éljék meg.

A tanár megismertethet diákjaival „kedvenc” dalokat és figyelmet kell fordítani a zenei rétegműfajok napjainkban folyamatosan változó jelenségeire is.

6. évfolyam

A fenti életszakaszban a fejlesztés fő célja a tanuló továbbvezetése a tevékenységközpontú zenei megismerés folyamatában. Cél továbbá, hogy minél több játékos és kreatív módszert használjanak képzeletük fejlesztésére. A közös éneklések, zenélések, mint a személyiség egészséges fejlődésének nélkülözhetetlen formái segítik a másokkal történő harmonikus együttműködést, a közösségi összetartozás érzését, az önkifejezés, az önismeret belső készítésének kialakulását. Kodály útmutatása szerint, az így megszerzett tapasztalatok elvezetnek a remekművek befogadásához.

A tanulók tovább ismerkednek a klasszikus zenekar hangszereivel, valamint magyar népi hangszerekkel is.

A zenei készségfejlesztés célja ebben az életkorban a zenei anyagban megismert ritmus- és ütemfajták megismerése és gyakorlása. A ritmikai, dallami, és hallási készségek fejlesztésében és gyakorlásában egyre nagyobb szerepet kap az önkifejezés, a tanult zenei elemek és eszközök önálló alkalmazása.

A zenehallgatás célja a művek megismerésén túl a zenei kifejezőeszközök mélyrehatóbb elemzése és a zeneművek tágabb történelmi és társadalmi kontextusban való értelmezése. Az értelmezés része a zene keltette gondolatok, érzések, vélemények szóbeli kifejezése is, melyek az érzelmi nevelést segítik.

A témakörök és a fejlesztési feladatok átfedik egymást, egy-egy fejlesztési feladat több különböző témakörben is megjelenik, ezáltal a tanórákon belül is érvényesül a komplexitás.

A 6. évfolyamon az ének-zene tantárgy alapóraszámja: 34 (heti 1óra).

Témakör Zeneművek/ Énekes anyag		Óraszám: 17 óra
<p>Fogalmak: Régi és új stílusú népdal; kvintváltás; ereszkedő és kupolás dallamvonal; adatközlő a cappella; kamaraének – társasének; versmegzenésítés; tempo giusto, parlando, rubato, mezzoforte.</p>		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Népdalok a magyar népzene régi és új rétegéből, más népek dalai és műdalok hallás utáni megtanulása, éneklése kottaképről és emlékezetből, szöveggel – A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával és szolmizációs éneklésével – A tanult magyar népdalok meghallgatása tanári előadásban, adatközlő által és feldolgozott formában is – A tanult dalok feldolgozása dramatizált előadással és tanár, hangszeren játszó osztálytárs, vagy zenei alap 	<ul style="list-style-type: none"> A zenei nevelés elsődleges tevékenységi formája az éneklés – A népdalokhoz kapcsolódó gyermekjátékok, táncok előadása – Népszokások eljátszása – Részvétel az ünnepekhez kapcsolódó iskolai műsorok előadásában – Részvétel az iskolai kórus munkájában – Részvétel a Zenei Világnap alkalmából az iskolában megvalósuló rendezvényen – Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult dalok kapcsán 	<p>6. osztályban 26 dal megismerése</p> <p>A dalokban előforduló népi kifejezések értelmezése</p> <p>A dalok témájához, karakteréhez igazodó tempók, éneklési módok megismerése.</p> <p>ÉNEKELJÜNK, ÉNEKELJÜNK, ŐSSZEL ÉRIK, BABÁM, NÉZD MEG, LÁNYOM, NÉZD MEG JÓL, DE SZERETNÉK PÁVA LENNI, HEJ, IGAZÍTSAD, ESTE VAN MÁR..., A HORGOSI CSÁRDA KI</p>

<p>által megszólaltatott hangszerkísérettel</p> <ul style="list-style-type: none"> - Különböző stílusú műdalok, kánonok, duettek, zenei szemelvények hallás utáni megtanulása és éneklése kottaképről és emlékezetből - Megzenésített versek éneklése tanár, hangszerezen játszó osztálytárs, vagy zenei alap által megszólaltatott hangszerkísérettel - A tanult dalok feldolgozása a kapcsolódó tánccal, dramatizált előadással és hangszerkísérettel - Előadói készség: Éneklését tudja a dalok karakteréhez, hangulatához igazítani <ul style="list-style-type: none"> • Előadásában tud hangszerkísérethez és az éneklő közösséghez alkalmazkodni • Éneklése az alsóbb évfolyamokban kialakított helyes éneklési szokásokra épül - Befogadói készség: Az új dalok egyre értőbb meghallgatása <ul style="list-style-type: none"> • A képzelet használatának szorgalmazása a zeneművek befogadása közben - Alkotói készség: Aktív részvétel szorgalmazása az alkotói folyamatokban <ul style="list-style-type: none"> • A megélt élmények 		<p>VAN, ELMÉNT A KÉT LÁNY KODÁLY ZOLTÁN: MÁTRAI KÉPEK: - A VIDRÓCKI HÍRES NYÁJA, -MÁR VIDRÓCKI EMELGETI, -ELMEGYEK, ELMEGYEK, -MADÁRKA, MADÁRKA, -SEJ, A TARI RÉTEN, -KÉT TYÚKOM TAVALI , HALLOD-E, TE, SZOLGÁLÓ, MAGYAR NÉPI HANGSZEREK A VARGÁÉK ABLAKJA KODÁLY ZOLTÁN: KÁLLAI KETTŐS: NEM VAGYOK ÉN SENKINEK SEM ADÓSA TAVASZI SZÉL BÁRDOS LAJOS: UGYAN, A JÓ LOVAS KATONÁNAK, TINÓDI LANTOS SEBESTYÉN: EGRI HISTÓRIÁNAK SUMMÁJA, SZÓZAT, A KIS JÉZUS MEGSZÜLETETT, KARÁCSONY ÜNNEPÉN A, A, A, A FARSANGI NAPOKBAN, GERGELYJÁRÁS – SZENT GERGELY DOKTORNAK, JOHN OF FORNSETTE: NYÁRKÁNON (1240 KÖRÜL),</p>
---	--	--

feldolgozásának segítése		JOSEPH HAYDN: FALUSI JÓKEDV, FA FÖLÖTT, FA ALATT, SZÉP CSILLAGOS AZ ÉG c. dalok ismerete/ jártasság a fenti dalok éneklésében.
Továbblépés feltétele:	A tanuló tudjon 10 dalt énekelni fejből. Éneklését a dalok karakteréhez, hangulatához tudja igazítani. Előadásában tud hangszerkíséretre és az éneklő közösséghez alkalmazkodni. Éneklése az alsóbb évfolyamokban kialakított helyes éneklési szokásokra épül.	

Témakör		Óraszám: 7 óra
Zeneművek/Zenehallgatási anyag		
Fogalmak: Népi és klasszikus hangszercsaládok és hangszerek; karmester; karvezető, programzene; színpadi zene; alkalmazott zene; cselekmény, műfaj; funkció; zenei téma; komolyzene, könnyű zene; madrigál; a vegyeskar szólamai (szoprán, mezzo, alt, tenor, bariton, basszus)		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – A zene keltette érzések, gondolatok, vélemények megfogalmazása tanári kérdések segítségével – Párhuzamok felismerése a régmúlt, közelmúlt és a jelen zenei megnyilvánulásai között a hallgatott zenékben – Jellegzetes hangszerek, hangszercsoportok kapcsolása a megismert népzenei és műzenei stílusokhoz/műfajokhoz 	<p>Zenehallgatási anyag – 6. osztály</p> <p>Kapuvári verbunk (Magyar népzenei antológia)</p> <p>Kodály Zoltán: Lengyel László – gyermekkar; Gergely-járás – részlet - Jobb az árpa – gyermekkar; Kállai kettős – vegyeskar, népi zenekari kísérettel; Mátrai képek - vegyeskar</p> <p>Bartók Béla: Magyar képek – Medvetánc; Gyermekeknek – Fa fölött, fa alatt</p> <p>Hans Leo Hassler: Gagliarda - vegyeskar, olasz nyelven</p> <p>Georg Friedrich Handel: Vízizene – D-dúr szvit I. tétel</p> <p>Joseph Haydn: Üstdob szimfónia II.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – a legelterjedtebb magyar népi hangszerek (pl. tekőduda, cimbalom, citera, doromb, furulya, tárogató, síp) ismerete – A klasszikus zene hangszercsaládjainak felsorolása, és alapvető hangszereinek megnevezése (fafúvók rézfúvók, vonósok, ütős) – A karmester és a karvezető különböző szerepének megértése – A madrigalizmus (szövegfestés) megfigyelése

<ul style="list-style-type: none"> - Befogadói készség: kapcsolatot talál a dalokban, zeneművekben megjelenő élethelyzetek és saját élete között. - Azonosítani tudja a különböző zenei karaktereket - Követni tudja a rövidebb zenei formahatárokat, tagolásokat akár énekes, akár hangszeres részletek tekintetében 	<p>tétel</p> <p>W. A. Mozart: A varázsfuvola - részletek</p> <p>Erkel Ferenc: Hunyadi László – Palotás, Meghalt a cselszövő</p> <p>Liszt Ferenc: 2. magyar rapszódia - részlet</p> <p>Bedrich Smetana: Moldva – részlet</p> <p>Benjamin Britten: Variációk és fúga egy Purcell témára (szimfonikus zenekar bemutatása)</p> <p>vegyeskar szólamai (szoprán, mezzo, alt, tenor, bariton, basszus)</p> <p>JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK</p> <ul style="list-style-type: none"> - Részvétel ifjúsági hangversenyeken - Élménybeszámoló készítése a hallott hangversenyek kapcsán - Adatgyűjtések a zenetörténet feldolgozásához - A lakóhely zenei emlékeinek összegyűjtése, megtekintése - Kiselőadás készítése különböző hangszerekről, zenei műfajokról, zeneszerzőkről, zeneművészekről - Kiselőadás készítése a népzenei gyűjtések történetéről - Kiselőadás a hangszerekről (megszólaltatási módjuk, felépítésük, képek, videók, animációk, applikációk felhasználásával - Az elektronikus média által nyújtott lehetőségek tanári irányítású használata 	<p>a különböző korokban, szöveges és abszolút zenében</p>
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>Megnevezi a különböző művészeti korok tanult zeneszerzőit, műveit, felismeri a hangszereket, csoportosítja azokat.</p>	

Témakör: Ismeretek / - Ritmikai fejlesztés		Óraszám: 4 óra
Fogalmak: Kis éles, kis nyújtott ritmus; tizenhatod; váltakozó ütem		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Páros és páratlan lüktetés felismerése hallás és kottakép alapján – Az énekes és a zenehallgatási anyag metrikai és ritmikai jellemzőinek megfigyelése, reprodukciója – Váltakozó ütemek megfigyelése az énekes- és zenehallgatási anyagban – Alkotói készség: páros és páratlan lüktetésű ritmussorok alkotása a tanult ritmusokkal hiányos ritmussorok tud kiegészítése vagy teljes megalkotása a megadott formai kereteken belül tá-titi, szinkópa, nyújtott és éles ritmusokkal, tizenhatodokkal. 	<ul style="list-style-type: none"> – A dalok ritmusának hangoztatása – Ritmuskánon, felelgetős a tanárral, később az osztály csoportjai között – Improvizáció, kreativitás támogatása a tanult ritmikai elemek felhasználásával – Egyszerűbb ritmushangszerek készítése <p>A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A tanult ritmusértékek bővítése a 16-od, kis éles és nyújtott ritmussal. Ismeri és használja gyakorló nevüket, grafikai jelüket és értéküket – Érzékeli a páros, páratlan és a váltakozó ütemet
Tovább lépés feltétele:	Tudjon ritmussorokat alkotni az ütemmutatónak megfelelően. Tudja olvasni és tapsal, koppantással megszólaltatni a ritmus sorokat,	

Témakör: Ismeretek - Hallásfejlesztés	Óraszám: 3 óra
--	-----------------------

Fogalmak: Hangköz; hangzat; hármashangzat; dúr - moll jelleg; módosított hangok; módosító jelek

Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none">– A tiszta hangközök felismerése és megnevezése– A kis és nagy terc és szekund hangzatalakotó szerepének érzékelése és megértése– A dúr és moll jellegű hangzás megfigyelése a zenehallgatási és az énekelt anyaghoz kapcsolódóan– Az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó dallami elemek megfigyelése és megnevezése– Ismerje a fi, szi, ta, módosított szolmizációs hangok dallamalkotásban betöltött szerepét– A tanult dalok, egyszólamú zenei részletek követése kottából– Az intonációs készség és a megosztott figyelem képességének fejlesztése a többszólamú éneklés fokozatos bevezetésével– A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése	<ul style="list-style-type: none">– A zenei elemek vizuális megjelenítése kézjelekkel– Zenei kérdés, válasz rögtönzése– Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult dallami elemek felhasználásával– A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása a hangközök és egyszerű harmóniák megfigyelésének és meghallásának gyakorlására	<p>Ismeretek:</p> <ul style="list-style-type: none">– Tiszta kvint, tiszta kvárt, tiszta oktáv– Kis terc, nagy terc, kis szekund, nagy szekund– Dúr és moll hangzás– Módosított hangok: fi, szi, ta szolmizációs hangok felismerése, dallamalkotó szerepük értelmezése

<ul style="list-style-type: none"> – Alkotói készség: az 1. – 4. osztályban és az újonnan tanult zenei elemeket készség szinten, alkotó módon tudja használni (Rövidebb pentaton és hétfokú dallamokat tud kiegészíteni, befejezni és egyszerűbb formában megalkotni.) 		
Tovább lépés feltétele:	Ismerje a kézjeleket, a szolmizációs hangsort és a tanult hangközöket.	

Témakör: Ismeretek – Zenei írás, olvasás		Óraszám: 3 óra
Fogalmak: Tempójelzés; relatív szolmizáció; abszolút hangnevek; dúr; természetes moll; előjegyzés		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – ritmusgyakorlatok olvasás és hangoztatás tizenhatodos, kis éles és kis nyújtott ritmusok fordulataival – az új ritmikai elemek felismerése kottaképben – az új ritmikai elemek leírása rövid gyakorlatok – a tiszta, kis- és nagy hangközök megfigyelése, megnevezése és írása az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan – a tanult hangközök éneklés tanári segítséggel 	<ul style="list-style-type: none"> – A tanult zenei elemek vizuális megjelenítése – Zenei írás - olvasás a tanult ritmusokkal, dallamhangokkal – Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult ritmikai és dallami elemek felhasználásával <p>A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása</p>	ISMERETEK <ul style="list-style-type: none"> – a tizenhatodos – formációk grafikai képe és írása – a kis éles és kis nyújtott ritmusok grafikai képe és írása – a tiszta hangközök grafikai képe és írása – a módosított hangok grafikai képe és írása – az abszolút hangnevek – C-dúr, a-moll

<ul style="list-style-type: none"> - a tanult hangkö megszólaltatása egyidejűleg is, énekelve hangszeren próbálva - rövid dallamok í betűkottáról <p>hangjegyre, C-dóban</p>		
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Tudjon rövid betűkottát hangjegyre írni, tudja megnevezni a tiszta, kis- és nagy hangközöket. Ismerje a tanult zenei elemek vizuális megjelenítését. 	

7. évfolyam

Az iskolai zenei nevelés elsődleges élményforrása a közös éneklés és a műalkotás optimális zenei befogadása.

A zenei befogadás aránya megnő, melyet változatos motivációs technikákkal és aktivitások gazdag tárházával lehet sikeressé tenni. Meg kell találni azokat a közös kreatív zenélési formákat, melyek segítenek a remekművek közelébe jutni.

Dalkincsük folyamatosan bővül a magyar és más népek dalaival, ez által fejlődik stílusos, kifejező éneklésük. A dalok és zeneművek válogatása igazodik életkori sajátosságaikhoz.

A közös éneklés legmagasabb szintje az iskolai kórus, mely nélkül nem teljesíthetők Kodály zenei nevelési elvei.

Ebben a tanulási szakaszban összegződnek a korábbi tanítási egységek zeneművei zenetörténeti szemléletmóddal. A tanulók minden egyes tanévben találkoztak a fontos zenetörténeti korszakokhoz tartozó, életkori sajátosságaiknak megfelelő zeneművekkel, melyeknek itt a rendszerezése történik.

Legfontosabb módszertani elv, hogy megfelelő motivációval a gyermek megtalálja a kapcsolatot a zeneművek által közvetített érzelmi – intellektuális élethelyzetek és a sajátja között!

A szabad órakeret lehetőséget ad a tanárnak az értékválasztásra kedvelt dalaiból, illetve a különböző médiumok által közvetített sokféle zenéből, napjaink szerteágazó rétegműfajaiból.

A tantárgy alapóraszám :34+2 óra

HETI ÓRASZÁM: 1 ÓRA

A helyi tantervünk a központi kerettantervben javasolt éves 34 óraszám feletti 2 órát a tematikus egységek elmélyítésére, gyakorlására, helyi sajátosságokkal kapcsolatos ismeretek, tevékenységek elvégzésére tervezte 5-6-7-8. évfolyamokon egyaránt.

TÉMAKÖR: Zeneművek/ Énekes anyag

ÓRASZÁM: 14 óra

Magyar népdalok - 7. osztály

A szennai lipisen-lapson; Által mennék; Ej, haj, gyöngyvirág; Erdő, erdő, de magas a teteje; Fecském, fecském ; Hopp ide tisztán ; Kecskemét is kiállítja; Megkötöm lovamat; Megrakják a tüzet; Sej, felszállott a kakas; Te vagy a legény

Műzenei szemelvények

Gloria Patri et Filio (gregorián); Moniot D'Arras: Nyári ének (XIII sz.); Praetorius: Jubilate Deo – kánon; J. S. Bach: Már nyugosznak a völgyek (János Passió 15. sz); J. Haydn: Szerenád; W. A.Mozart: Vágyódás a tavasz után; L. van Beethoven: Urián földközi utazása, Örömóda; Franz Schubert: A pizstráng

Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra

Pásztorok, pásztorok, örvendezve; Kossuth Lajos táborában; Amadé László – Arany János: Toborzó (A szép fényes katonának); Bocsásd meg Úristen (Cantus Catholici, 1651, Balassi B.) protestáns egyházi népének; Néktek emlékezem (Cantus Catholici, 1651)

ISMERETEK

- Népdalok és műdalok
- a magyar népzene régi és új rétegeinek jellemzői
- Műzene és népzenei feldolgozások különbsége
- Homofon és polifon (kánon) szerkesztés
- A zenetörténeti stílusok vokális jellemzői
- A dúr és moll szerepe a zenei kifejezésben

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- Az újonnan, hallás után tanult népdalok, műdalok énekelése kottaképről és emlékezetből
- Előadói készség: az adott dal karakterének árnyalt megszólaltatása (dinamika, tempó, zenei tagolás, frazeálás, stílus)
- A parlandot, rubato, giusto természetes módú használata
- Minta adása a dalok hiteles megszólaltatásához, a tanári, adatközlő és művészi előadásokból
- Megzenésített versek előadása tanár, hangszeren játszó osztálytárs által megszólaltatott hangszerkísérettel
- Dalok előadása a hozzájuk kapcsolódó táncsal, dramatizált előadással és hangszerkísérettel
- A helyes éneklési szokások és a tiszta intonáció fejlődése
- Felismeri a népdalok és a mai világ párhuzamait

FOGALMAK

A korábban tanultak elmélyítése.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- A zenei nevelés elsődleges tevékenységi formája az éneklés
- A kreativitás támogatása az éneklésnél, táncolásnál
- Éneklés az iskolai kórusban
- Részvétel az ünnepekhez kapcsolódó előadásokban, projekteken
- Részvétel a Zenei Világnap alkalmából rendezett iskolai programokban
- A Fejlesztési feladatok és Készségek elnevezésű részben javasoltak alkalmazása

Továbblépés feltétele:	A tanuló tudjon 15 dalt énekelni fejből. Éneklését a dalok karakteréhez, hangulatához tudja igazítani. Előadásában tud hangszerkísérethez és az éneklő közösséghez alkalmazkodni. Éneklése az alsóbb évfolyamokban kialakított helyes éneklési szokásokra épül.
-------------------------------	---

TÉMAKÖR: Zeneművek/Zenehallgatási anyag

JAVASOLT ÓRASZÁM: 12 óra

Zenehallgatási anyag – 7. osztály

Magyar Gregoriánium (Schola Hungarica) - részletek

Orlando di Lasso: Visszhang

Bakfark Bálint: Fantázia lantra - részlet

J. S. Bach: h-moll szvit – Badinerie; d-moll toccata és fúga;Parasztkantáta Nr.16 basszus ária; János Passió – Már nyugsznak a völgyek 15.sz.

G. F. Handel: Messiás – Halleluja; F- dúr orgonaverseny I. tétel

H. Purcell: Artúr király – Pásztor, pásztor

Joseph Haydn: Óra – szimfónia II. tétel, fisz-moll (Búcsú) szimfónia IV. tétel

W. A. Mozart: Falusi muzsikások; Figaro házassága – nyitány részlet

L. van Beethoven: G-dúr zongoraverseny 2. tétel; IX. szimfónia –Örömóda

Franz Schubert: A pizstráng; A-dúr zongoraötös IV. tétel

Kodály Zoltán: Jelenti magát Jézus

Új Pátria sorozat – Utolsó Óra (válogatás)

A népzenei revival legjobb felvételei

ISMERETEK

- Ismeri a zenetörténeti korszakok legfontosabb ismertetőjegyeit, történelmi és kulturális hátterüket
- Azonosítani tudja az egyes korszakokhoz tartozó zenei műfajokat, jellemzőiket, hangszerelési sajátosságait

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- a zenei befogadási készség fejlesztése a figyelem intenzitásának növelésével
- élményszerűséget biztosító zenekövetés képességének kialakítása
- a zenei ízlés és a zenei emlékezet fejlesztése a zenetörténet remekműveivel való találkozás során
- a kultúrabefogadási szándék erősödése a remekművek elemzésén keresztül
- a zene keltette érzések megfogalmazása tanári kérdések segítségével

FOGALMAK

Zenei korstílusok: középkor, reneszánsz, barokk, klasszika, romantika, zenei impresszionizmus, kortárs zene

Zenei műfajok: zsoltár, trubadúr ének, madrigál, mise, oratórium, kantáta, szvit, concerto, versenymű, szimfónia, szimfonikus költemény, műdal, rapszódia, opera, ária, kamarazene, jazz, spirituálé.

Hangfűrt, homofónia, polifónia, hangszerelés

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Részvétel ifjúsági hangversenyeken
- Élménybeszámoló készítése a hallott hangversenyek kapcsán
- Adatgyűjtések a zenetörténet feldolgozásához
- Zeneművek zenetörténeti rendszerezése
- Koncertfilm megtekintése
- Kiállítás megszervezése híres magyar zeneszerzőkről, zenekarokról, előadóművészekről, zeneművekről, koncerthelyszínekről
- A lakóhely zenei emlékeinek összegyűjtése, megtekintése

- Kiselőadás készítése különböző hangszerekről, zenei műfajokról, zeneszerzőkről, zeneművészekről
- Kiselőadás készítése a népzenei gyűjtések történetéről
- Kiselőadás a hangszerekről (megszólaltatási módjuk, felépítésük, képek, videók, animációk, applikációk felhasználásával)
- Az elektronikus média által nyújtott lehetőségek tanári irányítású használata

Tovább lépés feltétele:	A tanuló ismerje fel a zeneműveket, nevezze meg a zeneszerzőt és a mű címét. Helyezze el a művészettörténeti korban, tudjon néhány alapismeretet keletkezéséről, a stílusjegyekről.
--------------------------------	---

TÉMAKÖR: Zenei ismeretek / - Ritmikai fejlesztés

JAVASOLT ÓRASZÁM: 3 óra

ISMERETEK

- Új ismeret: 3/8, 6/8 –os ütemmutató
- Felütés- súlytalan indítás

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- Ritmusgyakorlatok hangoztatása nyolcad-ütemmutatóval
- Minden, korábban tanult ritmikai ismeret gyakorlása, alkalmazása változatos formákban
- Alkotó készség: 3/8 és 6/8, valamint a felütés alkalmazása improvizáció során
- Részvétel közös kreatív zenélési formákban, a zeneművek befogadásának előkészítéséhez
Felhasználja énekhangját, az akusztikus környezet hangjait, ütőhangszereket, egyszerűbb dallamhangszereket.

FOGALMAK

3/8-os ütemmutató, 6/8-os ütemmutató, felütés/súlytalan kezdés

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- A tanult új dalok ritmusának hangoztatása
- Ritmuskánon az osztály csoportjai között
- Improvizáció, kreativitás támogatása a tanult ritmikai elemek felhasználásával
- Egyszerűbb ritmushangszerek készítése
- Kottairáshoz alkalmas szoftverek használatának megismerése
- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása

Tovább lépés feltétele:	Tudjon dalhoz egyenletes mérőt kopogni, tapsolni, a dal ritmusát megszólaltatni, később megnevezni, ritmussorokat alkotni az ütemmutatónak megfelelően. Tudja olvasni és tapssal, koppantással megszólaltatni a ritmus sorokat,
--------------------------------	---

TÉMAKÖR: Ismeretek - Hallásfejlesztés

JAVASOLT ÓRASZÁM: 3 óra

ISMERETEK

- A korábban tanultak elmélyítése, értelmezése
- Kis és nagy szext, szeptim

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- A tanult hangközök éneklése, hangoztatása változatos formákban
- Az énekelt és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó dallami elemek megfigyelése, megnevezése és éneklése
- A tanult dalok, egyszólamú zenei részletek követése kottából
- A dúr és moll jellegű hangzás további megfigyelése a zenehallgatási és az énekelt anyaghoz kapcsolódóan
- A többszólamú éneklés fokozatos bevezetésével a többirányú figyelem, a hallás, az intonációs készség fejlődése
- Bevezetés a többszólamúságba: egy hallott szólamhoz saját szólam megszólaltatása tiszta intonációval

FOGALMAK

A korábban tanultak elmélyítése.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- A zenei elemek vizuális megjelenítése kézjelekkel
- Zenei kérdés, válasz rögtönzése
- Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult dallami elemek felhasználásával
- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása a hangközök és egyszerű harmóniak megfigyelésének és meghallásának gyakorlására

Továbblépés feltétele:	Ismerje a kézjeleket, a szolmizációs hangsort és a tanult hangközöket.
-------------------------------	--

TÉMAKÖR: Ismeretek – Zenei írás, olvasás

JAVASOLT ÓRASZÁM: 2 óra

ISMERETEK

- Új ismeret: 1# 1 bé előjegyzés
- A korábbi ismeretek mobilizálása:
 - Módosított és módosítójel nélküli szolmizációs hangok és törzshangok ismerete
 - A szolmizációs hangok és a zenei törzshangok közötti alapvető különbség értelmezése a tanult énekelt anyagokon
 - Tiszta, kis- és nagy hangközök (T1-T8) megfigyelése és megnevezése az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan
 - Fél és egész hangos építkezés fogalmi ismerete
 - Kis és nagy terc szerepének fogalmi ismerete a dúr és moll jelleg hangzásában

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- Rövid dallamok átírása betűkottáról hangjegyekre
- Gyakorlat szerzése a felismerő kottaolvasásban
- A kottakép újonnan tanult elemeinek felismerése kottából a tanult énekelt és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan

FOGALMAK

Minden korábban szereplő fogalom. Továbbá: G-dúr, é-moll, F-dúr, d-moll

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- A tanult zenei elemek vizuális megjelenítése
- Zenei írás - olvasás a tanult ritmusokkal, dallamhangokkal
- Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult ritmikai és dallami elemek felhasználásával
- Kottairáshoz alkalmas szoftverek használatának megismerése
- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása.

Továbblépés feltétele:	<ul style="list-style-type: none">– Tudjon rövid betűkottát hangjegybe írni, tudja megnevezni a tiszta, kis- és nagy hangközöket. Ismerje a tanult zenei elemek vizuális megjelenítését.
-------------------------------	--

8. évfolyam

Az iskolai zenei nevelés elsődleges élményforrása a közös éneklés és a műalkotás optimális zenei befogadása.

A zenei befogadás aránya megnő, melyet változatos motivációs technikákkal és aktivitások gazdag tárházával lehet sikeressé tenni. Meg kell találni azokat a közös kreatív zenélési formákat, melyek segítenek a remekművek közelébe jutni.

Dalkincsük folyamatosan bővül a magyar és más népek dalaival, ez által fejlődik stílusos, kifejező éneklésük. A dalok és zeneművek válogatása igazodik életkori sajátosságaikhoz.

A közös éneklés legmagasabb szintje az iskolai kórus, mely nélkül nem teljesíthetők Kodály zenei nevelési elvei.

Ebben a tanulási szakaszban összegződnek a korábbi tanítási egységek zeneművei zenetörténeti szemléletmóddal. A tanulók minden egyes tanévben találkoztak a fontos zenetörténeti korszakokhoz tartozó, életkori sajátosságaiknak megfelelő zeneművekkel, melyeknek itt a rendszerezése történik.

Legfontosabb módszertani elv, hogy megfelelő motivációval a gyermek megtalálja a kapcsolatot a zeneművek által közvetített érzelmi – intellektuális élethelyzetek és a sajátja között!

A szabad órakeret lehetőséget ad a tanárnak az értékválasztásra kedvelt dalaiból, illetve a különböző médiumok által közvetített sokféle zenéből, napjaink szerteágazó rétegműfajaiból.

A tantárgy alapóraszám :34+2 óra

HETI ÓRASZÁM: 1 ÓRA

A helyi tantervünk a központi kerettantervben javasolt éves 34 óraszám feletti 2 órát a tematikus egységek elmélyítésére, gyakorlására, helyi sajátosságokkal kapcsolatos ismeretek, tevékenységek elvégzésére tervezte 5-6-7-8. évfolyamokon egyaránt.

TÉMAKÖR: Zeneművek/ Énekes anyag

ÓRASZÁM: 14 óra

Magyar népdalok - 8. osztály

A bolhási kertek alatt; A csitári hegyek alatt; Az igaz Messiás; Béreslegény; Bújdosik az árva madár; Elindultam szép hazámból; Elmegyek, elmegyek; Erdő mellett estvéledtem; Gerencséri utca; Hej, haj Boldizsár – cigány népdal; Kőműves Kelemen balladája; Röpülj, páva, Kiment a ház az ablakon, Októbernek, októbernek elsején, Tarka szoknya,

Műzenei szemelvények, más népek dalai

Aranyosom – lengyel népdal; Enni, inni van csak kedvem – szlovák népdal; Régi mesékre – ír népdal; Nyírfácska - orosz népdal; Ismeretlen szerző: Az erdőn már a rügy fakad – Tavaszköszöntő, a reneszánsz mű dallama;; W. A. Mozart: Ó, felvirradt a szép óra; Gebhardi – Kerényi György: Glória

szálljon – kánon; Nobody knows – spirituálé (két szólam), Bárdos Lajos: Csöndes kánon (Raics István); Gaudeamus igitur (két szólam)

Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra

Ó, gyönyörű szép, titokzatos éj; Kossuth Lajos azt üzenté; Fónagy József – Arany János: Süvegemen nemzetiszín rózsá; Ma van húsvét napja

ISMERETEK

- Népdalok és műdalok
- a magyar népzene régi és új rétegeinek jellemzői
- Műzene és népzenei feldolgozások különbsége
- Homofon és polifon (kánon) szerkesztés
- A zenetörténeti stílusok vokális jellemzői
- A dúr és moll szerepe a zenei kifejezésben

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- Az újonnan, hallás után tanult népdalok, műdalok éneklése kottaképről és emlékezetből
- Előadói készség: az adott dal karakterének árnyalt megszólaltatása (dinamika, tempó, zenei tagolás, frazeálás, stílus)
- A parlandot, rubato, giusto természetes módú használata
- Minta adása a dalok hiteles megszólaltatásához, a tanári, adatközlő és művészi előadásokból
- Megzenésített versek előadása tanár, hangszeren játszó osztálytárs által megszólaltatott hangszerkísérettel
- Dalok előadása a hozzájuk kapcsolódó tánccal, dramatizált előadással és hangszerkísérettel
- A helyes éneklési szokások és a tiszta intonáció fejlődése
- Felismeri a népdalok és a mai világ párhuzamait

FOGALMAK

A korábban tanultak elmélyítése.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- A zenei nevelés elsődleges tevékenységi formája az éneklés
- A kreativitás támogatása az éneklésnél, táncolásnál
- Éneklés az iskolai kórusban
- Részvétel az ünnepekhez kapcsolódó előadásokban, projekteknél
- Részvétel a Zenei Világnap alkalmából rendezett iskolai programokban
- A Fejlesztési feladatok és Készségek elnevezésű részben javasoltak alkalmazása
-

Tovább lépés feltétele:	A tanuló tudjon 15 dalt énekelni fejből. Éneklését a dalok karakteréhez, hangulatához tudja igazítani. Előadásában tud hangszerkísérettel és az éneklő közösséghez alkalmazkodni. Éneklése az alsóbb évfolyamokban kialakított helyes éneklési szokásokra épül.
--------------------------------	---

TÉMAKÖR: Zeneművek/Zenehallgatási anyag

JAVASOLT ÓRASZÁM: 12 óra

Zenehallgatási anyag – 8. osztály

W. A. Mozart: A-dúr klarinétkvintett lassú tétele

Frédéric Chopin: g-moll mazurka

Liszt Ferenc: Mazeppa – részletek; XV. Magyar rapszódia

Felix Mendelssohn: e-moll hegedűverseny I. tétel - részlet

Antonin Dvořák: IX. Új világ szimfónia – IV. tétel (részlet)

Giuseppe Verdi: Aida – Bevonulási induló; Nabucco – Szabadság kórus

Georges Bizet: Carmen – Torreádor dal

Erkel Ferenc: Bánk bán – Keserű bordal; Hazám, hazám

Johannes Brahms: Akadémiai ünnepi nyitány – részlet

Robert Schumann: Gyermejk jelenetek – Álmodozás

Richard Wagner: Tannhäuser - Nászinduló

Pjotr Iljics Csajkovszkij: IV. szimfónia IV. tétel

Claude Debussy: Gyermekkuckó - Néger baba tánca

Igor Stravinsky: Petruska – Orosz tánc

Bartók Béla: Négy szlovák népdal; Allegro Barbaro; Concerto: IV. tétel Intermezzo Interrotto

Kodály Zoltán: Székelyfőnök – Rossz feleség ballada, El kéne indulni Fölszállott a páva – részletek a variációkból

Kodály Zoltán- Weöres Sándor: Öregek, Esti dal

Carl Orff: Carmina Burana – Ó, Fortuna

Krzysztof Penderecki: Hirosima emlékezete

George Gerschwin: Porgy és Bess – Porgy dala (Az ínség nálam a vagyon...)

Jazz standard-ek

Új Pátria sorozat – Utolsó Óra (autentikus felvételek).

Népzenei revival legjobb felvételei

ISMERETEK

- Ismeri a zenetörténeti korszakok legfontosabb ismertetőjegyeit, történelmi és kulturális hátterüket
- Azonosítani tudja az egyes korszakokhoz tartozó zenei műfajokat, jellemzőiket, hangszerelési sajátosságait

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- a zenei befogadási készség fejlesztése a figyelem intenzitásának növelésével
- élményszerűséget biztosító zenekövetés képességének kialakítása
- a zenei ízlés és a zenei emlékezet fejlesztése a zenetörténet remekműveivel való találkozás során
- a kultúrabefogadási szándék erősödése a remekművek elemzésén keresztül
- a zene keltette érzések megfogalmazása tanári kérdések segítségével

FOGALMAK

Zenei korstílusok: középkor, reneszánsz, barokk, klasszika, romantika, zenei impresszionizmus, kortárs zene

Zenei műfajok: zsoltár, trubadúr ének, madrigál, mise, oratórium, kantáta, szvit, concerto, versenymű, szimfónia, szimfonikus költemény, műdal, rapszódia, opera, ária, kamarazene, jazz, spirituálé.

Hangfűrt, homofónia, polifónia, hangszerelés

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Részvétel ifjúsági hangversenyeken
- Élménybeszámoló készítése a hallott hangversenyek kapcsán
- Adatgyűjtések a zenetörténet feldolgozásához
- Zeneművek zenetörténeti rendszerezése
- Koncertfilm megtekintése
- Kiállítás megszervezése híres magyar zeneszerzőkről, zenekarokról, előadóművészekről, zeneművekről, koncerthelyszínekről
- A lakóhely zenei emlékeinek összegyűjtése, megtekintése
- Kiselőadás készítése különböző hangszerekről, zenei műfajokról, zeneszerzőkről, zeneművészekről
- Kiselőadás készítése a népzenei gyűjtések történetéről
- Kiselőadás a hangszerekről (megszólaltatási módjuk, felépítésük, képek, videók, animációk, applikációk felhasználásával)
- Az elektronikus média által nyújtott lehetőségek tanári irányítású használata

Tovább lépés feltétele:	A tanuló ismerje fel a zeneműveket, nevezze meg a zeneszerzőt és a mű címét. Helyezze el a művészettörténeti korban, tudjon néhány alapismeretet keletkezéséről, a stílusjegyekről.
--------------------------------	---

TÉMAKÖR: Zenei ismeretek / - Ritmikai fejlesztés

JAVASOLT ÓRASZÁM: 3 óra

ISMERETEK

- Új ismeret: 3/8, 6/8 –os ütemmutató
- Felütés- súlytalan indítás

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- Ritmusgyakorlatok hangoztatása nyolcad-ütemmutatóval
- Minden, korábban tanult ritmikai ismeret gyakorlása, alkalmazása változatos formákban
- Alkotó készség: 3/8 és 6/8, valamint a felütés alkalmazása improvizáció során
- Részvétel közös kreatív zenélési formákban, a zeneművek befogadásának előkészítéséhez
Felhasználja énekhangját, az akusztikus környezet hangjait, ütőhangszereket, egyszerűbb dallamhangszereket.

FOGALMAK

3/8-os ütemmutató, 6/8-os ütemmutató, felütés/súlytalan kezdés

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- A tanult új dalok ritmusának hangoztatása
- Ritmuskánon az osztály csoportjai között
- Improvizáció, kreativitás támogatása a tanult ritmikai elemek felhasználásával

- Egyszerűbb ritmushangszerek készítése
- Kottairáshoz alkalmas szoftverek használatának megismerése
- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása

Továbblépés feltétele:	Tudjon dalhoz egyenletes mérőt kopogni, tapsolni, a dal ritmusát megszólaltatni, később megnevezni, ritmussorokat alkotni az ütemmutatónak megfelelően. Tudja olvasni és tapssal, koppantással megszólaltatni a ritmus sorokat,
-------------------------------	---

TÉMAKÖR: Ismeretek - Hallásfejlesztés

JAVASOLT ÓRASZÁM: 3 óra

ISMERETEK

- A korábban tanultak elmélyítése, értelmezése
- Kis és nagy szext, szeptim

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- A tanult hangközők éneklése, hangoztatása változatos formákban
- Az énekelt és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó dallami elemek megfigyelése, megnevezése és éneklése
- A tanult dalok, egyszólamú zenei részletek követése kottából
- A dūr és moll jellegű hangzás további megfigyelése a zenehallgatási és az énekelt anyaghoz kapcsolódóan
- A többszólamú éneklés fokozatos bevezetésével a többirányú figyelem, a hallás, az intonációs készség fejlődése
- Bevezetés a többszólamúságba: egy hallott szólamhoz saját szólam megszólaltatása tiszta intonációval

FOGALMAK

A korábban tanultak elmélyítése.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- A zenei elemek vizuális megjelenítése kézjelekkel
- Zenei kérdés, válasz rögtönzése
- Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult dallami elemek felhasználásával
- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása a hangközők és egyszerű harmóniák megfigyelésének és meghallásának gyakorlására

Továbblépés feltétele:	Ismerje a kézjeleket, a szolmizációs hangsort és a tanult hangközőket.
-------------------------------	--

TÉMAKÖR: Ismeretek – Zenei írás, olvasás

JAVASOLT ÓRASZÁM: 2 óra

ISMERETEK

- Új ismeret: 1# 1 bé előjegyzés
- A korábbi ismeretek mobilizálása:
 - Módosított és módosítójel nélküli szolmizációs hangok és törzshangok ismerete
 - A szolmizációs hangok és a zenei törzshangok közötti alapvető különbség értelmezése a tanult énekelt anyagokon
 - Tiszta, kis- és nagy hangközök (T1-T8) megfigyelése és megnevezése az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan
 - Fél és egész hangos építkezés fogalmi ismerete
 - Kis és nagy terc szerepének fogalmi ismerete a dúr és moll jelleg hangzásában

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- Rövid dallamok átírása betűkottáról hangjegyekre
- Gyakorlat szerzése a felismerő kottaolvasásban
- A kottakép újonnan tanult elemeinek felismerése kottából a tanult énekelt és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan

FOGALMAK

Minden korábban szereplő fogalom. Továbbá: G-dúr, é-moll, F-dúr, d-moll

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- A tanult zenei elemek vizuális megjelenítése
- Zenei írás - olvasás a tanult ritmusokkal, dallamhangokkal
- Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult ritmikai és dallami elemek felhasználásával
- Kottairáshoz alkalmas szoftverek használatának megismerése
- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása.

Továbblépés feltétele:	– Tudjon rövid betűkottát hangjegybe írni, tudja megnevezni a tiszta, kis- és nagy hangközöket. Ismerje a tanult zenei elemek vizuális megjelenítését.
-------------------------------	--

Vizuális kultúra

A vizuális nevelés legfontosabb célja, hogy segítse a tanulókat az őket körülvevő világ vizuálisan értelmezhető jelenségeinek megértésében, ezen belül a vizuális művészeti alkotások átélésében és értelmezésében, illetve ennek segítségével környezetünk tudatos alakításában. Ez a cél a tanórai kereteken belül az alkotva befogadás elvét követve valósulhat meg a leghatékonyabban, azaz a tantárgy jellemző tulajdonsága, hogy aktív tanulói tevékenységen alapul.

A tantárgy fontos célja, hogy a tanulók az iskolában megismerjék a magyarság által létrehozott legfontosabb képzőművészeti és építészeti műalkotásokat, nemzetünk hagyományos tárgykultúráját és díszítőművészetét. A tantárgy kulcsszerepet játszik a tanulók érzelmi fejlesztésében, mely az őket körülvevő világhoz való pozitív érzelmi viszonyulásuk kialakításának fontos eszköze. Ennek eredményeként elérendő cél, hogy a tanulók a magyar kultúrára büszkék legyenek, és kötődjenek szülőföldünk értékeihez.

További fontos cél, hogy a tanulók ismerjék meg az európai és egyetemes vizuális kultúra legjelentősebb képzőművészeti és építészeti alkotásait, alakuljon ki bennük érdeklődés a vizuális jellegű művészetek iránt. Váljanak nyitottá a régmúlt korok, illetve az őket körülvevő XXI. század művészeti jelenségek befogadására.

A vizuális kultúra tantárgy tartalmát három részterület, a képzőművészet, a vizuális kommunikáció és a tárgy- és környezetkultúra képezi. A vizuális nevelés szempontjából a képzőművészet részterület az ábrázoló és kifejező szándékú, esetleg művészi élményt nyújtó képalkotással, illetve befogadással foglalkozik, a tárgy- és környezetkultúra részterület az ember tervezett tárgyi és épített környezetét jelenti, a vizuális kommunikáció pedig képekben, gyakran kép és szöveg egységében megjelenő, eleve kommunikációs célú képalkotással foglalkozik. E részterületek tartalmi elemei különböző hangsúllyal, de minden iskolaszakaszban jelen vannak a tantervi követelményekben. A Nat alapelvei alapján a vizuális kultúra tantárgy gyakorlatközpontúsága a vizuális megismerés, a közvetlen tapasztalatszerzés, az elemző-szintetizáló gondolkodás egységében értelmezendő, és a tanulók ténylegesen megvalósuló alkotó munkáját szolgálja.

A vizuális fejlesztés legfontosabb célja adott iskolaszakaszokban az életkornak megfelelő szinteken játékos, kreatív szemlélet kialakítása és alkalmazása.

Fontos cél továbbá a minél szélesebb körű anyaghasználat, az alkotó tevékenységen keresztül a kéz finommotorikájának fejlesztése, a változatos médiumok és megközelítési módok alkalmazása, a vizuális médiumok közötti átjárhatóság és a művészi gondolkodás szabadságának a kialakítása. Mindez segíti a tanulók tájékozódását az őket érő nagy mennyiségű vizuális információ feldolgozásában, szelektálásában, s végül majd az önálló, mérlegelni képes szemlélet kialakításában. Jelen korunk jellemző képzési lehetőségeit is figyelembe véve további cél a vizuális kommunikáció digitális kultúrához is köthető mindennapi formáinak, illetve az épített környezet és a tárgyi világnak a vizsgálata, valamint a környezetalakítás tudatosságának fejlesztése.

A vizuális nevelés kiemelt feladatának tekinti a kreativitás fejlesztését, mely a vizuális problémamegoldás folyamatában fejleszhető és gyakorolható. A tanulók kreativitása az örömteli, kísérletező, az élményekben gazdag, alkotó tevékenység közben bontakozhat és teljesebbé válhat, mely mind az egyén, mind pedig a közösség alkotó energiáinak a motorja lehet. Lényeges elem mindezekben a motiváció kialakítása az önmagát folytonosan építő, alkotói magatartás megteremtésére és a folyamatos önművelésre. Ezzel összefüggésben fontos a tanulók önértékelésének és önismeretének fejlesztése, a mérlegelő szemlélet kialakítása, amelynek az önálló és a társakkal együttműködő gyakorlati feladatmegoldásokban kell megjelennie és működni a tanulók fejlesztése során. A vizuális nevelés a tanulók személyiségfejlesztésének rendkívül fontos eleme, hiszen az itt alkalmazott tevékenységekre jellemző alkotva tanulás érzelmeket gazdagító, empátiát, intuíciót és minőségérzetet, valamint önmagukkal szembeni igényességet kialakító hatása működik.

A vizuális kultúra tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

A tanulás kompetenciái: Ahogyan a kisgyermekkorban a megismerés alapvető eszköze a vizualitás, úgy a későbbi tanulási folyamatban is meghatározó szerepe van a vizuálisan nyerhető információk feldolgozásának. A vizuális megfigyelés, a belső képalkotás, a vizuális elemzés, összehasonlítás, esetleg a tapasztalatok, a következtetések vizuális megjelenítése – kiváltképp a digitális kor vizuális dominanciája miatt – az információszerzés, a tanulás feltétele. A vizuális információszerzés rutinja különösen fontos az önálló tanulás szempontjából. A vizuális gondolkodás ugyanakkor nemcsak az információszerzést, hanem az információk feldolgozását és a gondolkodási folyamatokat is ösztönözheti (például gondolattérkép, modellalkotás), segítséget nyújtva különböző tanulási stílusok és stratégiák megtalálásában. Miközben a vizuális kultúra tantárgy változatos tevékenységei és fejlesztési technikái más műveltségi területeket is támogathatnak, olyan tanulási motivációt jelentenek, melyek érdekesebbé, izgalmasabbá és sikeresebbé tehetik a tanulók számára a tanulást.

A kommunikációs kompetenciák: A vizuális kultúra tantárgy célja, hogy a tanulók megismerjék és használják a vizuális kommunikáció lehetőségeinek minél szélesebb skáláját. A digitális eszköz-használat – a kommunikációs csatornák átalakításával – folyamatosan hatást gyakorol a kommunikáció domináns formáira és minőségére. A vizuális kommunikációs formák értelmezése, értő és felelős használata – ami a vizuális kultúra tantárgy keretében fejleszhető leginkább – a mindennapi életben és a munka világában is elengedhetetlen. A vizuális kultúra a művészeti nevelés olyan átfogó megközelítésére törekszik, melynek keretében sokféle önkifejezési forma (vizuális megjelenítés, beszéd, mozgás) gyakorlására van mód, ami a kommunikációs lehetőségek körét is tágítja.

A digitális kompetenciák: A digitális kor, amelyben élünk, nagyrészt vizuális kommunikációs formákat használ, ezért a vizuális kultúra tantárgynak is alapvető feladata, hogy segítse a digitális médiumok használatát, mind a közlés, mind a befogadás képességeinek fejlesztésével. A kreatív feladatmegoldás érdekében a tanulók digitálisan hozzáférhető információkat gyűjtenek, és életkori sajátosságaiknak megfelelően lehetőséget kapnak arra, hogy az egy-egy tananyagrészt produktumként digitális formában készítsék el. Ezáltal megtanulják, hogy hogyan érdemes alkotó folyamatba építeni az elérhető és összegyűjthető információkat, és hogyan lehet felhasználni a technikai lehetőségeket. A

digitális technika lehetőségeinek előre nem látható fejlődési iránya miatt legfontosabb éppen a változásokra reagálni tudó tanulói személyiség fejlesztése.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A megismerési folyamatok fontos eleme a vizuális megfigyelés. A vizualitás a belső képalkotásnak, majd az ismeretszerzésnek és a magasabb szintű gondolkodási folyamatoknak is sajátos eszköze. A vizuális kultúra tanulása során mind a szabad alkotásban, mind az egyszerű tervezési feladatokban a problémamegoldó gondolkodást gyakorolhatja a tanuló, amikor végigjárja az információgyűjtés, -elemzés, -értelmezés, az ötletelés, a tesztelés és az újraértelmezés szakaszait. Minden problémamegoldás esetében nagy jelentősége van a szabad asszociáción alapuló, divergens gondolkodási szakaszoknak, amelyet a vizuális kultúra tantárgy tanulása a nyitottság, az egyéni ötletek és a sajátos kifejezési megoldások bemutatásával és elfogadásával jelentős mértékben képes fejleszteni.

A személyes és társas kompetenciák: A művészettel nevelés elvének megfelelően a vizuális kultúra tantárgy kiemelt feladata a személyiség fejlesztése, különös tekintettel a személyes és társas kompetenciákra. A tantárgy egyik jellemzője a gazdag önkifejezési formák támogatása, ami segíti az önismeretet és a reális önértékelés kialakítását, miközben a változatos tevékenységi formák nagyobb esélyt adnak a sikerélmény elérésére. Az érzelmek kifejezéséhez, felismeréséhez és szabályozásához kapcsolódó készségek gyakorlása ugyanakkor szerepet játszik a társas viselkedésben is. A vizuális kultúra tantárgy – és ezen belül a kreatív problémamegoldás fejlesztésének – lehetősége, hogy csoportos együttműködésben valósuljon meg, azaz a feladatmegoldások sokféle nézőpont és sokféle tudás megjelenítésével, mindenki közreműködésével és megelégedésével jöjjön létre. A csoportos együttműködésen alapuló alkotó vagy befogadó feladatmegoldásokban lehetőség van a különböző szerepek megtapasztalására, a közös döntések megvitatására és a konfliktushelyzetek megoldására, végül a legjobb megoldás érdekében a produktív tevékenység gyakorlására.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A vizuális kultúra tantárgy, a Művészetek műveltségi terület részeként, hagyományosan magába foglalja a műalkotások elemző vizsgálatát, így alapvető feladata a művészet kultúráközvetítésben elfoglalt helyének hangsúlyozása. Cél, hogy kontextusba helyezze a művészettörténeti változásokat, különös tekintettel kulturális örökségünk jelentőségére, ugyanakkor a tantárgy feladata a kortárs kulturális jelenségek értelmezése is. A tantárgy fontos célja, hogy a tanulók az iskolában megismerjék a magyarság által létrehozott legfontosabb képzőművészeti és építészeti alkotásokat, nemzetünk hagyományos tárgy-kultúráját és díszítőművészetét, ezáltal büszkék legyenek a magyar kultúrára, és kötődjenek szülőföldünk értékeihez. A befogadó tevékenység aktív alkotótevékenységgel támogatva a kreativitásfejlesztés egyedülálló lehetőségeként működik. A kreatív gazdaság a világ leggyorsabban fejlődő ága, hisz a mindennapos kihívásokkal szemben mindig új megoldásokra van szükség. A vizuális kultúra tantárgy az alkotó feladataiban olyan megoldásra váró problémákat tud meghatározni, amelyek kreatív megoldásokra várnak, a megoldások pedig produktum formájában is bemutatásra kerülnek.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A vizuális kultúra tantárgy leginkább a személyiségfejlesztésben betöltött feladata miatt képes a munkavállalói és

vállalkozói kompetenciák fejlesztésére. A kreatív feladatmegoldás megköveteli az adott helyzet rugalmas kezelését, az innovatív ötletek, új megoldások megtalálását, a megoldás érdekében a helyzetek értékelését, majd a hatékony döntés céljából a kitartó mérlegelést és döntést. A csoportos feladatmegoldások (például projektfeladatok) esetében a tanuló kipróbálhat ugyanakkor olyan együttműködések is, amelyekre a munka világában is szüksége lehet.

A köznevelésben a vizuális kultúra tantárgy a művészettel nevelés eszköze, s mint ilyen, általánosan alapozó, vizuális szemlélet kialakítását és fejlesztését tartja elsőrendű feladatának.

A kerettanterv segíti e célok megvalósítását, adott iskolaszakaszokra és ciklusokra kijelölve a legfontosabb fejlesztési feladatokat, a tanterv témaköreire reflektáló tanári szabadság figyelembevételével. A kerettanterv fő tematikai egységei, témakörei a – vizuális kultúra részterületein alapuló – Nat-ban foglalt fő témakörök további részletezéseként alakultak ki. Minden témakör tartalmazza a megvalósításhoz szükséges óraszámajánlást, támaszkodik a Nat megadott tanulási eredményekre, és minden témakör fejlesztési feladatok és ismeretek, minimális fogalomkészlet megadásával konkretizálja az adott tanítási egység elvárható követelményeit. A tematikai egységek és meghatározott fejlesztési feladatok és ismeretek nem jelölnek időrendi sort, és nem azonosak egy-egy tanóra tananyagával, feladataival. Az egységek rugalmasan kezelhetők, a tanulásszervezés felépítésének logikája mentén történő saját igényű alkalmazás és az adott évfolyamra ajánlott óraszámjavaslatok figyelembevételével. A kerettantervi fejlesztési feladatok értelmezését ugyanakkor példák segítik, amelyek az adott követelmény pontosabb értelmezéséhez adnak ötleteket, illetve inspirálják a helyi tanterv vagy tanmenet tervezését. Egy-egy témakörnél megjelenő fogalmak iskolai feldolgozása természetesen az adott témakör fejlesztési feladataival összekapcsolva értelmezendő. Minden fejlesztési szakaszban és minden témakör esetében csak a belépő új fogalmak jelennek meg, de a már bevezetett fogalmakhoz kapcsolódó tudás elmélyítése és további felhasználása érdekében a fogalmak magasabb évfolyamokon az aktuális fejlesztési feladatoknak megfelelően, az iskola saját igényeinek, és a tanulók aktuális fejlettségi szintjének megfelelően ismételhetők.

5. évfolyam

Ebben az iskolaszakaszban erősödik fel a tanulóknál a valóság megismerése iránti fokozott igény. A látott és ismert vizuális világ ütköztetése révén nem csak mérlegelő gondolkodásuk, hanem az információk szelektálásának képessége is megalapozható. Az objektív és szubjektív ítéletek között képesek különbséget tenni. A valósághű ábrázolás igénye és a gyerek meglévő képességei közti eltérés vezethet az ábrázolási, alkotási kedv elvesztéséhez. A tantárgy tanításának egyik alapvető célja az alkotásra készítető motiváció fenntartása. Ez a kiskamaszkorba lépő gyerek érdeklődésére számot tartó vizuális feladatrendszerben valósítható meg. A tanulók érdeklődése személyenként változó, ezért az eredményes fejlesztés érdekében differenciált feladatkiadásra van szükség. A személyiségformálás e szakaszában is fontos szerepet kapnak a művészi alkotó-befogadó tevékenységek, melyek összetevőinek, a konkrét képességeknek, készségeknek fejlesztése alsó tagozaton már megkezdődik.

A tervezéshez figyelembe kell venni az előzményeket és a más tantárgyak által tanított ismeretek meglétét, mely lehetőséget ad azok felhasználására és beépítésére a vizuális kultúra tanórákon.

Az 5. évfolyamon a vizuális kultúra tantárgy alapóraszám: 34+2 óra, heti óraszám: 1

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
Vizuális művészeti jelenségek – Alkotások, stílusok	5+1
Vizuális művészeti jelenségek – Személyes vizuális tapasztalat és reflexió	5+1
Médiumok sajátosságai – Médiumok jellemző kifejezőeszközei	5
Tér és időbeli viszonyok – Tér és idő vizuális megjelenítésének lehetőségei	5
Vizuális információ és befolyásolás – Kép és szöveg üzenete	4
Környezet: Technológia és hagyomány – Hagyomány, design, divat	5
Környezet: Technológia és hagyomány – Tárgyak, terek, funkció	5
Összes óraszám:	34+2

A helyi tantervünk a központi kerettantervben javasolt éves 34 óraszám feletti 2 órát a tematikus egységek elmélyítésére, gyakorlására, helyi sajátosságokkal kapcsolatos ismeretek, tevékenységek elvégzésére tervezte 5-6-7-8. évfolyamokon egyaránt.

Témakör: Vizuális művészeti jelenségek – Alkotások, stílusok

Óraszám: 5+1óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- látványok, vizuális jelenségek, alkotások lényeges, egyedi jellemzőit kiemeli, bemutatja;
- alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat;
- látványok, képek részeinek, részleteinek alapján elképzei a látvány egészét, fogalmi és vizuális eszközökkel bemutatja és megjeleníti, rekonstruálja azt;
- szöveges vagy egyszerű képi inspiráció alapján elképzei és megjeleníti a látványt, egyénileg és csoportmunkában is;
- a látványokkal kapcsolatos objektív és szubjektív észrevételeket pontosan szétválasztja;
- különböző érzetek kapcsán belső képeinek, képzeiteinek megfigyelésével tapasztalatait vizuálisan megjeleníti;
- különböző művészettörténeti korokban, stílusokban készült alkotásokat, építményeket összehasonlít, megkülönböztet és összekapcsol más jelenségekkel, fogalmakkal, alkotásokkal, melyek segítségével alkotótevékenysége során újrafogalmazza a látványt.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Vizuális művészeti alkotások megfigyelése, és egyéni véleményformálás során az objektív és szubjektív megállapítások szétválasztása, a látvány lényeges, egyedi művészettörténeti korszak jellemzőinek felismerésével és személyes gondolatok megfogalmazásával. A

tapasztalatok (pl. képolvasás, látvány szöveges ismertetése a vizuális megjelenítés érdekében, eligazodás vizuális információk között) felhasználása az alkotás során is.

- A történelem tantárgyból már megismert művészettörténeti korokban (pl. ókor, középkor, XVII-XVIII. század, XIX-XX. század) készült vizuális alkotások elemző összehasonlítása (pl. történelmi háttér, téma, műfaj, létrehozás szándéka, figurativitáshoz való viszony, kifejezőeszközök használata szerint), és inspiratív felhasználása az alkotás során.
- A történelem tantárgy keretében feldolgozott korszakok egy-egy jellemző műalkotásának, tárgyának, díszítő stíluselemének felhasználásával kifejező képalkotás, plasztikus mű, vagy újraértelmezett tárgy készítése. (pl. fekete alakos vázakép stílusában modern olimpiai sportág megjelenítése, timpanon forma kitöltése jelen korunkra jellemző témájú csoportképpel).
- Különböző jellegű, stílusú látványok (pl. tárgyfotó, magyar néprajzi motívum, film képkockája), vizuális alkotások (pl. figuratív/non-figuratív festmény, installáció) adott részeinek, részleteinek meghatározott célú, személyes kiegészítése, rekonstruálása a személyes kifejezés érdekében, a jellemző vizuális jegyek tudatos használatával.

Fogalmak

klasszikus, modern, kortárs vizuális művészet, objektív, szubjektív, művészettörténeti korok, stílus

Tovább lépés feltétele:	A tanuló tudja megnevezni az adott művészettörténeti korstílust, és ismerje alapvető stílusjegyeit, és tudja megnevezni azokat. Művészettörténeti koronként nevezzen meg min. 3 alkotót és alkotást.
--------------------------------	--

Témakör: Vizuális művészeti jelenségek – Személyes vizuális tapasztalat és reflexió

Óraszám: 5+1óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- látványok, vizuális jelenségek, alkotások lényeges, egyedi jellemzőit kiemeli, bemutatja;
- alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat;
- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- felismeri az egyes témakörök szemléltetésére használt műalkotásokat, alkotókat, az ajánlott képanyag alapján;
- különböző érzetek kapcsán belső képeinek, képzeleteinek megfigyelésével tapasztalatait vizuálisan megjeleníti;
- szöveges vagy egyszerű képi inspiráció alapján elképzelet és megjeleníti a látványt, egyénileg és csoportmunkában is;
- megfigyeléseit, tapasztalatait, gondolatait vizuálisan rögzíti, mások számára érthető vázlatot készít;
- adott tartalmi keretek figyelembevételével karaktereket, tereket, tárgyakat, helyzeteket, történeteket részletesen elképzelet, fogalmi és vizuális eszközökkel bemutat és megjelenít, egyénileg és csoportmunkában is;

- a valóság vagy a vizuális alkotások, illetve azok elemei által felidézett asszociatív módon generált képeket, történeteket szövegesen megfogalmaz, vizuálisan megjelenít, egyénileg és csoportmunkában is;
- nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Adott tartalmi keretekhez (pl. irodalmi vagy médiaélmény, tanulók által közösen kitalált történet, személyes élmény) illeszkedő figurák, karakterek, terek, tárgyak, helyzetek, történet részletes elképzelése, korábbi személyes vizuális tapasztalatok, emlékek inspiratív felhasználásával. Az elképzelések bemutatása és vizuális megjelenítése érdekében többféle forrásból (pl. könyvtár, internet, valóság) vizuális információk, képi inspirációk gyűjtése és megfelelő alkotó felhasználása egyénileg és csoportmunkában.
- Szokatlan szituációkban (pl. korlátozott mozgás, színes szemüveg, bekötött szem) különböző érzetek (pl. mozgás, hang, látvány, szag, íz, tapintás) kapcsán keletkező belső képek megfigyelése, és az egyéni ötletek megjelenítése többféle vizuális eszköz rugalmas alkalmazásával (pl. vegyes technika, festék, szén, kollázs, fény, fotó, fotómanipuláció).

Fogalmak

vizuális élmény, hatás, asszociáció, karakter, figuratív-nonfiguratív megjelenítés

Tovább lépés feltétele:	A tanuló készítse az adott témakörnek és instrukcióknak megfelelő kifejező képet, alkotást.
--------------------------------	---

Témakör: Médiumok sajátosságai – Médiumok jellemző kifejezőeszközei

Óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- a vizuális problémák vizsgálata során összegyűjtött információkat, gondolatokat különböző szempontok szerint rendez és összehasonlít, a tapasztalatait különböző helyzetekben a megoldás érdekében felhasználja;
- vizuális megjelenések, képek, mozgóképek, médiaszövegek vizsgálata, összehasonlítása során feltárt következtetéseit megfogalmazza, és alkotó tevékenységében felhasználja, egyénileg és csoportmunkában is;
- látványok, képek, médiaszövegek, történetek, szituációk feldolgozása kapcsán személyes módon kifejezi, megjeleníti felszínre kerülő érzéseit, gondolatait, asszociációit;
- vizuális megjelenítés során egyénileg és csoportmunkában is használja a kiemelés, figyelemirányítás, egyensúlyteremtés vizuális eszközeit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Példák alapján a hétköznapokban, tanulási helyzetekben gyakran és szívesen használt médiumok (pl. fotó, mozgókép, online felületek, számítógépes játék) sajátosságainak, jellemző kifejezési eszközeinek (pl. használt képi és szöveges elemek aránya, mérete, kompozíciós elrendezések, képkivágások, színhasználat, kontraszt, fény-árnyék, világos-sötét alkalmazása, ismétlések szerepe, vágás, nézőpont, kameramozgás, időbeliség) megismerése. A tapasztalatok adekvát használata érdekében információk, vizuális inspirációk gyűjtése, különös tekintettel a figyelemirányítás és kiemelés célját szolgáló lehetőségekre.
- Valós és fiktív helyzetek, történetek megjelenítése, ábrázolása, dokumentálása során a közvetítendő tartalmaknak, és személyes gondolatoknak, érzéseknek leginkább megfelelő médium kiválasztása. (Pl. tanult irodalmi alkotás inspirációjára rövid mozgókép készítése ténylegesen, vagy annak rajzos forgatókönyve.) A választott médiumhoz illő vizuális kifejezési eszközök használata a kiemelés, figyelemirányítás, egyensúlyteremtés (pl. szín, méret, arány, forma, kompozíció, képkivágás, nézőpont, fény, vágás, montázs) érdekében egyénileg és csoportmunkában is.
- Hagyományos (nyomtatott) információhordozó digitális médium számára történő átalakítása társai számára is értelmezhető rajzi vázlatban, vagy montázs alkalmazásával. (Pl. más tantárgy számára készült tankönyv egy érdeklődésére számot tartó oldalának átalakítására internetes oldallá, mobil applikációvá.) A tapasztalatok felhasználása a további alkotó tevékenység közben egyénileg vagy csoportmunkában.

Fogalmak

vizuális kifejezési eszközök, médium, kiemelés, figyelemirányítás, kompozíció, képkivágás, nézőpont

Továbblépés feltétele:	A tanuló ismerje fel a médiumok jellemző kifejezőeszközeit, tudjon a médiumok jellemző kifejezőeszközeivel vizuális információt közvetíteni kép-, szöveg -, látványalkotással.
-------------------------------	--

Témakör: Tér és időbeli viszonyok – Tér és idő vizuális megjelenítésének lehetőségei

Óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a valóság vagy a vizuális alkotások, illetve azok elemei által felidézett asszociatív módon generált képeket, történeteket szövegesen megfogalmaz, vizuálisan megjelenít, egyénileg és csoportmunkában is;
- vizuális megjelenések, képek, mozgóképek, médiaszövegek vizsgálata, összehasonlítása során feltárt következtetéseit megfogalmazza, és alkotó tevékenységében felhasználja, egyénileg és csoportmunkában is;
- felismeri az egyes témakörök szemléltetésére használt műalkotásokat, alkotókat, az ajánlott képanyag alapján;

- adott cél szempontok figyelembevételével térbeli, időbeli viszonyokat, változásokat, eseményeket, történeteket rögzít, megjelenít, egyénileg és csoportmunkában is;
- adott témát, időbeli, térbeli folyamatokat, történéseket közvetít újabb médiumok képírási formáinak segítségével egyénileg vagy csoportmunkában is;
- nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A térmegjelenítés különböző művészettörténeti korokban használt lehetőségeinek (pl. kiterített tér, frontális nézet, takarás, egy iránypontos perspektíva, fordított perspektíva) megfigyelése, megismerése, műalkotások alapján. (egyiptomi falfestmények, középkori miniatúrák, Brueghel: Bábel tornya, Leonardo da Vinci: Utolsó vacsora, Vermeer belső terei, Szent Péter-bazilika Kollonád).
- Az egy iránypontos perspektíva egyszerű szabályainak megismerése, és az ismeretek felhasználása kitalált tér ábrázolására épülő alkotó munkában.
- Példák alapján időbeli változások, történések vizuális megjelenítésének megkülönböztetése (pl. folyamatábra, képregény, storyboard, fotósorozat, film), és egy rövid történet (pl. teafőzés, pizza evés, tornasorba rendeződés), időbeli változás, folyamat (pl. jég olvadása, vihar közeledte, almacsutka fonnyadása) vagy saját történet rögzítése a választott médium sajátosságainak figyelembevételével, egyénileg vagy csoportban.

Fogalmak

tér, nézőpont, képkivágás, rövidülés, fókuszpont, horizont, időbeli változás vizuális megjelenítései, folyamatábra, képregény/storyboard

Továbblépés feltétele:	A tanuló ismerje az egy iránypontos perspektívikus ábrázolást, annak fogalmait, tudja azt alkalmazni rajzi tevékenységeiben. Tudjon idő- és térbeli változást kifejezni képein.
-------------------------------	---

Témakör: Vizuális információ és befolyásolás – Kép és szöveg üzenete

Óraszám: 4 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- szöveges vagy egyszerű képi inspiráció alapján elképzei és megjeleníti a látványt, egyénileg és csoportmunkában is;
- a vizuális problémák vizsgálata során összegyűjtött információkat, gondolatokat különböző szempontok szerint rendez és összehasonlít, a tapasztalatait különböző helyzetekben a megoldás érdekében felhasználja;
- a valóság vagy a vizuális alkotások, illetve azok elemei által felidézett asszociatív módon generált képeket, történeteket szövegesen megfogalmaz, vizuálisan megjelenít, egyénileg és csoportmunkában is;

- vizuális megjelenítés során egyénileg és csoportmunkában is használja a kiemelés, figyelemirányítás, egyensúlyteremtés vizuális eszközeit;
- egyszerű tájékoztató, magyarázó rajzok, ábrák, jelek, szimbólumok tervezése érdekében önállóan információt gyűjt;
- célzottan vizuális kommunikációt szolgáló megjelenéseket értelmez és tervez a kommunikációs szándék és a hatáskeltés szempontjait kiemelve.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A téma feldolgozásakor aktuálisan más tantárgy keretében tanult korhoz illeszkedő művészettörténeti korszak jellemző műalkotása, vagy ökológia, társadalmi probléma témájában ismeretek és érzetek inspiratív és kreatív felhasználásával direkt vizuális kommunikációt szolgáló produktum létrehozása (pl. kiállítás plakátja, ökológiailag tudatos termékcsomagolás, rövid mozgóképi reklám, animált gif). A feladathoz kapcsolódóan gyűjtött vizuális információk, szöveges, képi inspirációk, és a korábbi vizuális megfigyelési tapasztalatok, adekvát képanyagi eszközök felhasználása az alkotás során egyénileg és csoportmunkában is.
- Reklámfilmek és hírműsorok példáiban a valós és fiktív elemek egyértelmű megjelenését keresve a befolyásolás lehetőségének felismerése. A példák megfigyeléséből származó tapasztalatok felhasználása játékos szituációk és gyakorlatok során (pl. képtelen reklám).
- A verbális és a vizuális kommunikáció közötti lényegi különbségek felismerése és megfogalmazása kreatív gyakorlatok (pl. sajtófotók szóbeli leírásával, „közvetítésével”) tapasztalatai alapján csoportmunkában is.
- Felismeri az egyes témakörök szemléltetésére használt műalkotásokat, alkotókat, az ajánlott képanyag alapján.

Fogalmak

kommunikációs felület, üzenet, hír/álhír, figyelemirányítás, kommunikációs cél, hatáskeltés vizuális eszközei, valóság/fikció, dokumentálás, befolyásolás

Továbblépés feltétele:	A tanuló tudjon kommunikációs felületet képezni, azon figyelemfelkeltő információt, üzenet közölni képi- és szöveges kifejező alkalmazással, manuális vagy digitális megvalósítással.
-------------------------------	---

Témakör: Környezet: Technológia és hagyomány – Hagyomány, design, divat

Óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- látványok, vizuális jelenségek, alkotások lényeges, egyedi jellemzőit kiemeli, bemutatja;
- alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat;
- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- különböző korok és kultúrák szimbólumai és motívumai közül adott cél érdekében gyűjtést végez, és alkotó tevékenységében felhasználja a gyűjtés eredményeit;

- különböző művészettörténeti korokban, stílusokban készült alkotásokat, építményeket összehasonlít, megkülönböztet és összekapcsol más jelenségekkel, fogalmakkal, alkotásokkal, melyek segítségével alkotótevékenysége során újrafogalmazza a látványt;
- adott koncepció figyelembevételével, tudatos anyag- és eszközhasználattal tárgyakat, tereket tervez és hoz létre, egyénileg vagy csoportmunkában is;
- adott téma vizuális feldolgozása érdekében problémákat vet fel, megoldási lehetőségeket talál, javasol, a probléma megoldása érdekében kísérletezik;
- nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A tárgyi környezet különböző szempontú vizsgálata érdekében adott téma (pl. ünnepi és hétköznapi öltözet, dédszüleink világa, egyedi, személyes tárgyak, divat változása) vizuális és szöveges feldolgozása, információk keresése és rendszerezése különböző forrásokból (pl. könyvtár, internet, interjú készítése az érintettekkel, skanzen vagy helytörténeti kiállítás látogatása).
- Hagyományos magyar népi kultúra és a közvetlen környezet tárgyi világának megfigyelése és inspiratív felhasználása segítségével mai korunkra jellemző, értelmesen használható tárgy (pl. háztartási eszköz, játék, öltözet kiegészítő, telefontok, textil táska, tolltartó, szemüvegtok, de nem dísz tárgy!) tervezése és létrehozása tudatos anyag és eszközhasználattal (pl. nemezelés, hímzés, szövés, fonás, agyagozás, bőrmunka).
- Különböző korok és kultúrák szimbólumainak és motívumainak felhasználásával minta, díszítés tervezése, és a minta felhasználása tárgyak díszítésére választott célok érdekében (pl. saját pecsét, csomagolópapír, póló, táska, takaró, bögre) különböző technikák felhasználásával (pl. krumpli, papír nyomtatás; stencil/sablon, filctoll, textílfestés).
- A hagyományos magyar népi kultúra és a modern, kortárs kultúra tárgyi világának (pl. épület, tárgy, öltözék) összehasonlítása megadott szempontok (pl. anyaghasználat, technológia, rendeltetés, díszítés) alapján. A jellemzőik, egyedi vonásaik kiemelése által szerzett információk és inspirációk felhasználásával, építmények, terek, tárgyak átalakítása választott eszközökkel (pl. rajz, festés, kollázs, montázs, vegyes technika), személyes igényeknek megfelelően.

Fogalmak

hagyomány, néprajz, népi kultúra, design, divat, kézműves technika, egyedi tárgy, formaredukció, motívum, technológia

Továbblépés feltétele:	A tanuló adott koncepció figyelembevételével, tudatos anyag- és eszközhasználattal tárgyakat, tereket tervez és hoz létre, egyénileg vagy csoportmunkában is.
-------------------------------	--

Témakör: Környezet: Technológia és hagyomány – Tárgyak, terek, funkció

Óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- látványok, vizuális jelenségek, alkotások lényeges, egyedi jellemzőit kiemeli, bemutatja;

- alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat;
- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- különböző korok és kultúrák szimbólumai és motívumai közül adott cél érdekében gyűjtést végez, és alkotó tevékenységében felhasználja a gyűjtés eredményeit;
- különböző művészettörténeti korokban, stílusokban készült alkotásokat, építményeket összehasonlít, megkülönböztet és összekapcsol más jelenségekkel, fogalmakkal, alkotásokkal, melyek segítségével alkotótevékenysége során újrafogalmazza a látványt;
- adott koncepció figyelembevételével, tudatos anyag- és eszközhasználattal tárgyakat, tereket tervez és hoz létre, egyénileg vagy csoportmunkában is;
- adott téma vizuális feldolgozása érdekében problémákat vet fel, megoldási lehetőségeket talál, javasol, a probléma megoldása érdekében kísérletezik;
- nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál;
- felismeri az egyes témakörök szemléltetésére használt műalkotásokat, alkotókat, az ajánlott képanyag alapján.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Példák alapján (pl. különböző korban, kultúrában, stílusban készült építmények, terek) a közvetlen környezetben található valós terek, térrészletek saját kezű vázlatrajzának (pl. buszmegálló, kapu/bejárati ajtó, iskola ebédlője, iskolai könyvtár, beszélgető sarok, büfé) áttervezése, átalakítása megadott valós vagy játékos funkció megvalósítása (pl. biztonságérzet, figyelemfelhívás, otthonosságérzet, rejtőzködés) érdekében. A tervezés során kísérletezés és többféle ötlet felvetése és vizuális rögzítése, az ötletek és a tervezési folyamat szöveges bemutatása egyénileg és csoportmunkában is.
- A már tanult történelmi korszakokhoz kapcsolódó művészettörténeti korszakok jellemző építészeti stíluselemeinek megismerése, felismerése a klasszicista és historizáló magyar építészet fontos épületein (Steindl Imre: Országház, A. Clark: Lánchíd, Ybl Miklós: Operaház, Pollack Mihály: Magyar Nemzeti Múzeum). A megismert stíluselemek felhasználása a tanuló valós környezetében található valós terek, épületrészletek áttervezésére.
- Egy választott tárgy, tárgytípus (pl. kedvenc tárgy, játék, hírközlési, közlekedési, konyhai eszköz, bútor) különböző történeti korokban, és földrajzi helyeken való megjelenésének összehasonlító vizsgálata adott szempontok mentén (pl. funkció, anyag, forma, díszítés, környezetkárosítás) és a vizsgálat eredményeinek részletes szöveges és vizuális bemutatása (pl. tábló, prezentáció formájában).
- Szokatlan egyéni funkcióra (pl. álomkép-rögzítés, „időbefogás”, „lustaság elszívás”, okosítás) alkalmas tárgy tervezése vagy létrehozása a korábban látott, vizsgált tárgyi, képi inspirációk felhasználásával, egyénileg vagy csoportmunkában, hulladékanyagok felhasználásával, valamint a tervezési folyamat dokumentálásával (pl. rajzok, képes inspirációk gyűjteménye, fotósorozat).

Fogalmak

környezettudatosság, tervezés, rendeltetés, tárgy/építmény nézetei

Továbblépés feltétele:	A tanuló ismerje fel a már tanult történelmi korszakokhoz kapcsolódó művészettörténeti korszakok jellemző építészeti stíluselemeit. Tervezzen
-------------------------------	--

	át valós teret, használati tárgyat.
--	-------------------------------------

Ajánlott műtípusok, művek, alkotók 5. évfolyam

A szemléltetés érdekében az alábbi műtípusok, művek, vagy alkotók valamely művének bemutatása ajánlott:

- Művészettörténeti korok rendszerszerű megismerése, vizuális művészeti alkotások megfigyelése, és egyéni véleményformálás során az objektív és szubjektív megállapítások szétválasztása, a látvány lényeges, egyedi művészettörténeti korszak jellemzőinek felismerésével és személyes gondolatok megfogalmazásával. A tapasztalatok (pl. képolvasás, látvány szöveges ismertetése a vizuális megjelenítés érdekében, eligazodás vizuális információk között) felhasználása az alkotás során is.
- A történelem tantárgyból már megismert művészettörténeti korokban (pl. ókor, középkor, XVII-XVIII. század, XIX-XX. század) készült vizuális alkotások elemző összehasonlítása (pl. történelmi háttér, téma, műfaj, létrehozás szándéka, figurativitáshoz való viszony, kifejezőeszközök használata szerint), és inspiratív felhasználása az alkotás során.
- A történelem tantárgy keretében feldolgozott korszakok egy-egy jellemző műalkotásának, tárgyának, díszítő stíluselemének felhasználásával kifejező képalkotás, plasztikus mű, vagy újraértelmezett tárgy készítése. (pl. fekete alakos vázakép stílusában modern olimpiai sportág megjelenítése, timpanon forma kitöltése jelen korunkra jellemző témájú csoportképpel).
- Különböző jellegű, stílusú látványok (pl. tárgyfoto, magyar néprajzi motívum, film képkockája), vizuális alkotások (pl. figuratív/non-figuratív festmény, installáció) adott részeinek, részleteinek meghatározott célú, személyes kiegészítése, rekonstruálása a személyes kifejezés érdekében, a jellemző vizuális jegyek tudatos használatával.

Építmények:

Stonehenge ,

Zikkurat- Ur , Istar-kapu,

karnaki Ámon-templom, Kheopsz, Kephren, Mükéinosz piramisa,

Fellegvár épületei,

Colosseum,

Erektheion, Parthenon, Pantheon,

Képzőművészeti alkotások:

Altamira és Lascaux barlang festményei,

Willendorfi vénusz,

Bábel tornya,

Nofretete fejszobra , Írnok szobor,

Mostar, delphoi kocsihajtó

Laokoón-csoport, Kurosz,- Kóré szobor,

Müron: Diszkoszvető,

Szamothrakéi Niké

Egyéb: Tutanhamon arany halotti maszkja

HELYI TANTERV VIZUÁLIS KULTÚRA 6. évfolyam

6. évfolyam

Ebben az iskolaszakaszban erősödik fel a tanulóknál a valóság megismerése iránti fokozott igény. A látott és ismert vizuális világ ütköztetése révén nem csak mérlegelő gondolkodásuk, hanem az információk szelektálásának képessége is megalapozható. Az objektív és szubjektív ítéletek között képesek különbséget tenni. A valósághű ábrázolás igénye és a gyerek meglévő képességei közti eltérés vezethet az ábrázolási, alkotási kedv elvesztéséhez. A tantárgy tanításának egyik alapvető célja az alkotásra készítendő motiváció fenntartása. Ez a kiskamaszkorba lépő gyerek érdeklődésére számot tartó vizuális feladatrendszerben valósítható meg. A tanulók érdeklődése személyenként változó, ezért az eredményes fejlesztés érdekében differenciált feladatkiadásra van szükség. A személyiségformálás e szakaszában is fontos szerepet kapnak a művészi alkotó-befogadó tevékenységek, melyek összetevőinek, a konkrét képességeknek, készségeknek fejlesztése alsó tagozaton már megkezdődik.

A tervezéshez figyelembe kell venni az előzményeket és a más tantárgyak által tanított ismeretek meglétét, mely lehetőséget ad azok felhasználására és beépítésére a vizuális kultúra tanórákon.

A 6. évfolyamon a vizuális kultúra tantárgy alapóraszám: 34+2 óra, heti óraszám: 1

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
Vizuális művészeti jelenségek – Alkotások, stílusok	5+1
Vizuális művészeti jelenségek – Személyes vizuális tapasztalat és reflexió	5+1
Médiумok sajátosságai – Médiумok jellemző kifejezőeszközei	5
Tér és időbeli viszonyok – Tér és idő vizuális megjelenítésének lehetőségei	5
Vizuális információ és befolyásolás – Kép és szöveg üzenete	4
Környezet: Technológia és hagyomány – Hagyomány, design, divat	5
Környezet: Technológia és hagyomány – Tárgyak, terek, funkció	5
Összes óraszám:	34+2

A helyi tantervünk a központi kerettantervben javasolt éves 34 óraszám feletti 2 órát a tematikus egységek elmélyítésére, gyakorlására, helyi sajátosságokkal kapcsolatos ismeretek, tevékenységek elvégzésére tervezte 5-6-7-8. évfolyamokon egyaránt.

Témakör: Vizuális művészeti jelenségek – Alkotások, stílusok

Óraszám: 5+1óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- látványok, vizuális jelenségek, alkotások lényeges, egyedi jellemzőit kiemeli, bemutatja;
- alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat;
- látványok, képek részeinek, részleteinek alapján elképzei a látvány egészét, fogalmi és vizuális eszközökkel bemutatja és megjeleníti, rekonstruálja azt;
- szöveges vagy egyszerű képi inspiráció alapján elképzei és megjeleníti a látványt, egyénileg és csoportmunkában is;
- a látványokkal kapcsolatos objektív és szubjektív észrevételeket pontosan szétválasztja;
- különböző érzetek kapcsán belső képeinek, képzeiteinek megfigyelésével tapasztalatait vizuálisan megjeleníti;
- különböző művészettörténeti korokban, stílusokban készült alkotásokat, építményeket összehasonlít, megkülönböztet és összekapcsol más jelenségekkel, fogalmakkal, alkotásokkal, melyek segítségével alkotótevékenysége során újrafogalmazza a látványt.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Vizuális művészeti alkotások megfigyelése, és egyéni véleményformálás során az objektív és szubjektív megállapítások szétválasztása, a látvány lényeges, egyedi művészettörténeti korszak jellemzőinek felismerésével és személyes gondolatok megfogalmazásával. A tapasztalatok (pl. képolvasás, látvány szöveges ismertetése a vizuális megjelenítés érdekében, eligazodás vizuális információk között) felhasználása az alkotás során is.
- A történelem tantárgyból már megismert művészettörténeti korokban (pl. ókor, középkor, XVII-XVIII. század, XIX-XX. század) készült vizuális alkotások elemző összehasonlítása (pl. történelmi háttér, téma, műfaj, létrehozás szándéka, figurativitáshoz való viszony, kifejezőeszközök használata szerint), és inspiratív felhasználása az alkotás során.
- A történelem tantárgy keretében feldolgozott korszakok egy-egy jellemző műalkotásának, tárgyának, díszítő stíluselemének felhasználásával kifejező képalkotás, plasztikus mű, vagy újraértelmezett tárgy készítése. (pl. fekete alakos vázakép stílusában modern

olimpiai sportág megjelenítése, timpanon forma kitöltése jelen korunkra jellemző témájú csoportképpel).

- Különböző jellegű, stílusú látványok (pl. tárgyfoto, magyar néprajzi motívum, film képkockája), vizuális alkotások (pl. figuratív/non-figuratív festmény, installáció) adott részeinek, részleteinek meghatározott célú, személyes kiegészítése, rekonstruálása a személyes kifejezés érdekében, a jellemző vizuális jegyek tudatos használatával.

Fogalmak

klasszikus, modern, kortárs vizuális művészet, objektív, szubjektív, művészettörténeti korok, stílus

Továbblépés feltétele:	A tanuló tudja megnevezni az adott művészettörténeti korstílust, és ismerje alapvető stílusjegyeit, és tudja megnevezni azokat. Művészettörténeti koronként nevezzen meg min. 3 alkotót és alkotást.
-------------------------------	--

Témakör: Vizuális művészeti jelenségek – Személyes vizuális tapasztalat és reflexió

Óraszám: 5+1óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- látványok, vizuális jelenségek, alkotások lényeges, egyedi jellemzőit kiemeli, bemutatja;
- alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat;
- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- felismeri az egyes témakörök szemléltetésére használt műalkotásokat, alkotókat, az ajánlott képanyag alapján;
- különböző érzetek kapcsán belső képeinek, képzeteinek megfigyelésével tapasztalatait vizuálisan megjeleníti;
- szöveges vagy egyszerű képi inspiráció alapján elképzelet és megjeleníti a látványt, egyénileg és csoportmunkában is;
- megfigyeléseit, tapasztalatait, gondolatait vizuálisan rögzíti, mások számára érthető vázlatot készít;

- adott tartalmi keretek figyelembevételével karaktereket, tereket, tárgyakat, helyzeteket, történeteket részletesen elképzeli, fogalmi és vizuális eszközökkel bemutat és megjeleníti, egyénileg és csoportmunkában is;
- a valóság vagy a vizuális alkotások, illetve azok elemei által felidézett asszociatív módon generált képeket, történeteket szóvegesen megfogalmaz, vizuálisan megjeleníti, egyénileg és csoportmunkában is;
- nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Adott tartalmi keretekhez (pl. irodalmi vagy médiaélmény, tanulók által közösen kitalált történet, személyes élmény) illeszkedő figurák, karakterek, terek, tárgyak, helyzetek, történet részletes elképzelése, korábbi személyes vizuális tapasztalatok, emlékek inspiratív felhasználásával. Az elképzelések bemutatása és vizuális megjelenítése érdekében többféle forrásból (pl. könyvtár, internet, valóság) vizuális információk, képi inspirációk gyűjtése és megfelelő alkotó felhasználása egyénileg és csoportmunkában.
- Szokatlan szituációkban (pl. korlátozott mozgás, színes szemüveg, bekötött szem) különböző érzetek (pl. mozgás, hang, látvány, szag, íz, tapintás) kapcsán keletkező belső képek megfigyelése, és az egyéni ötletek megjelenítése többféle vizuális eszköz rugalmas alkalmazásával (pl. vegyes technika, festék, szén, kollázs, fény, fotó, fotómanipuláció).

Fogalmak

vizuális élmény, hatás, asszociáció, karakter, figuratív-nonfiguratív megjelenítés

Továbblépés feltétele:	A tanuló készítsen az adott témakörnek és instrukcióknak megfelelő kifejező képet, alkotást.
-------------------------------	--

Témakör: Médiumok sajátosságai – Médiumok jellemző kifejezőeszközei

Óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;

- a vizuális problémák vizsgálata során összegyűjtött információkat, gondolatokat különböző szempontok szerint rendez és összehasonlít, a tapasztalatait különböző helyzetekben a megoldás érdekében felhasználja;
- vizuális megjelenések, képek, mozgóképek, médiaszövegek vizsgálata, összehasonlítása során feltárt következtetéseit megfogalmazza, és alkotó tevékenységében felhasználja, egyénileg és csoportmunkában is;
- látványok, képek, médiaszövegek, történetek, szituációk feldolgozása kapcsán személyes módon kifejezi, megjeleníti felszínre kerülő érzéseit, gondolatait, asszociációit;
- vizuális megjelenítés során egyénileg és csoportmunkában is használja a kiemelés, figyelemirányítás, egyensúlyteremtés vizuális eszközeit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Példák alapján a hétköznapi életben, tanulási helyzetekben gyakran és szívesen használt médiumok (pl. fotó, mozgókép, online felületek, számítógépes játék) sajátosságainak, jellemző kifejezési eszközeinek (pl. használt képi és szöveges elemek aránya, mérete, kompozíciós elrendezések, képkivágások, színhasználat, kontraszt, fény-árnyék, világosság) alkalmazása, ismétlések szerepe, vágás, nézőpont, kameramozgás, időbeliség) megismerése. A tapasztalatok adekvát használata érdekében információk, vizuális inspirációk gyűjtése, különös tekintettel a figyelemirányítás és kiemelés célját szolgáló lehetőségekre.
- Valós és fiktív helyzetek, történetek megjelenítése, ábrázolása, dokumentálása során a közvetítendő tartalmaknak, és személyes gondolatoknak, érzéseknek leginkább megfelelő médium kiválasztása. (Pl. tanult irodalmi alkotás inspirációjára rövid mozgókép készítése ténylegesen, vagy annak rajzos forgatókönyve.) A választott médiumhoz illő vizuális kifejezési eszközök használata a kiemelés, figyelemirányítás, egyensúlyteremtés (pl. szín, méret, arány, forma, kompozíció, képkivágás, nézőpont, fény, vágás, montázs) érdekében egyénileg és csoportmunkában is.
- Hagyományos (nyomtatott) információhordozó digitális médium számára történő átalakítása társai számára is értelmezhető rajzi vázlatban, vagy montázs alkalmazásával. (Pl. más tantárgy számára készült tankönyv egy érdeklődésére számot tartó oldalának átalakítására internetes oldallá, mobil applikációvá.) A tapasztalatok felhasználása a további alkotó tevékenység közben egyénileg vagy csoportmunkában.

Fogalmak

vizuális kifejezési eszközök, médium, kiemelés, figyelemirányítás, kompozíció, kép kivágás, nézőpont

Tovább lépés feltétele:	A tanuló ismerje fel a médiumok jellemző kifejezőeszközeit, tudjon a médiumok jellemző kifejezőeszközeivel vizuális információt közvetíteni kép-, szöveg -, látványalkotással.
--------------------------------	--

Témakör: Tér és időbeli viszonyok – Tér és idő vizuális megjelenítésének lehetőségei

Óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a valóság vagy a vizuális alkotások, illetve azok elemei által felidézett asszociatív módon generált képeket, történeteket szövegesen megfogalmaz, vizuálisan megjelenít, egyénileg és csoportmunkában is;
- vizuális megjelenések, képek, mozgóképek, médiaszövegek vizsgálata, összehasonlítása során feltárt következtetéseit megfogalmazza, és alkotó tevékenységében felhasználja, egyénileg és csoportmunkában is;
- felismeri az egyes témakörök szemléltetésére használt műalkotásokat, alkotókat, az ajánlott képanyag alapján;
- adott cél szempontok figyelembevételével térbeli, időbeli viszonyokat, változásokat, eseményeket, történeteket rögzít, megjelenít, egyénileg és csoportmunkában is;
- adott témát, időbeli, térbeli folyamatokat, történéseket közvetít újabb médiumok képrási formáinak segítségével egyénileg vagy csoportmunkában is;
- nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A tér megjelenítés különböző művészettörténeti korokban használt lehetőségeinek (pl. kiterített tér, frontális nézet, takarás, egy iránypontos perspektíva, fordított perspektíva) megfigyelése, megismerése, műalkotások alapján. (egyiptomi falfestmények, középkori miniatűrök, Brueghel: Bábel tornya, Leonardo da Vinci: Utolsó vacsora, Vermeer belső terei, Szent Péter-bazilika Kollonád).

- Az egy iránypontos perspektíva egyszerű szabályainak megismerése, és az ismeretek felhasználása kitalált tér ábrázolására épülő alkotó munkában.
- Példák alapján időbeli változások, történések vizuális megjelenítésének megkülönböztetése (pl. folyamatábra, képregény, storyboard, fotósorozat, film), és egy rövid történet (pl. teafőzés, pizza evés, tornasorba rendeződés), időbeli változás, folyamat (pl. jég olvadása, vihar közeledte, almacsutka fonnyadása) vagy saját történet rögzítése a választott médium sajátosságainak figyelembevételével, egyénileg vagy csoportban.

Fogalmak

tér, nézőpont, képkivágás, rövidülés, fókuszpont, horizont, időbeli változás vizuális megjelenítései, folyamatábra, képregény/storyboard

Tovább lépés feltétele:	A tanuló ismerje az egy iránypontos perspektívikus ábrázolást, annak fogalmait, tudja azt alkalmazni rajzi tevékenységeiben. Tudjon idő- és térbeli változást kifejezni képein.
--------------------------------	---

Témakör: Vizuális információ és befolyásolás – Kép és szöveg üzenete

Óraszám: 4 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- szöveges vagy egyszerű képi inspiráció alapján elképzei és megjeleníti a látványt, egyénileg és csoportmunkában is;
- a vizuális problémák vizsgálata során összegyűjtött információkat, gondolatokat különböző szempontok szerint rendez és összehasonlít, a tapasztalatait különböző helyzetekben a megoldás érdekében felhasználja;
- a valóság vagy a vizuális alkotások, illetve azok elemei által felidézett asszociatív módon generált képeket, történeteket szövegesen megfogalmaz, vizuálisan megjelenít, egyénileg és csoportmunkában is;
- vizuális megjelenítés során egyénileg és csoportmunkában is használja a kiemelés, figyelemirányítás, egyensúlyteremtés vizuális eszközeit;
- egyszerű tájékoztató, magyarázó rajzok, ábrák, jelek, szimbólumok tervezése érdekében önállóan információt gyűjt;

- célzottan vizuális kommunikációt szolgáló megjelenéseket értelmez és tervez a kommunikációs szándék és a hatáskeltés szempontjait kiemelve.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A téma feldolgozásakor aktuálisan más tantárgy keretében tanult korhoz illeszkedő művészettörténeti korszak jellemző műalkotása, vagy ökológia, társadalmi probléma témájában ismeretek és érzetek inspiratív és kreatív felhasználásával direkt vizuális kommunikációt szolgáló produktum létrehozása (pl. kiállítás plakátja, ökológiailag tudatos termékcsomagolás, rövid mozgóképi reklám, animált gif). A feladathoz kapcsolódóan gyűjtött vizuális információk, szöveges, képi inspirációk, és a korábbi vizuális megfigyelési tapasztalatok, adekvát képnyelvi eszközök felhasználása az alkotás során egyénileg és csoportmunkában is.
- Reklámfilmek és hírműsorok példáiban a valós és fiktív elemek egyértelmű megjelenését keresve a befolyásolás lehetőségének felismerése. A példák megfigyeléséből származó tapasztalatok felhasználása játékos szituációk és gyakorlatok során (pl. képtelen reklám).
- A verbális és a vizuális kommunikáció közötti lényegi különbségek felismerése és megfogalmazása kreatív gyakorlatok (pl. sajtófotók szóbeli leírásával, „közvetítésével”) tapasztalatai alapján csoportmunkában is.
- Felismeri az egyes témakörök szemléltetésére használt műalkotásokat, alkotókat, az ajánlott képanyag alapján.

Fogalmak

kommunikációs felület, üzenet, hír/álhír, figyelemirányítás, kommunikációs cél, hatáskeltés vizuális eszközei, valóság/fikció, dokumentálás, befolyásolás

Továbblépés feltétele:	A tanuló tudjon kommunikációs felületet képezni, azon figyelemfelkeltő információt, üzenet közölni képi- és szöveges kifejező alkalmazással, manuális vagy digitális megvalósítással.
-------------------------------	---

Témakör: Környezet: Technológia és hagyomány – Hagyomány, design, divat

Óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- látványok, vizuális jelenségek, alkotások lényeges, egyedi jellemzőit kiemeli, bemutatja;
- alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat;
- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- különböző korok és kultúrák szimbólumai és motívumai közül adott cél érdekében gyűjtést végez, és alkotó tevékenységében felhasználja a gyűjtés eredményeit;
- különböző művészettörténeti korokban, stílusokban készült alkotásokat, építményeket összehasonlít, megkülönböztet és összekapcsol más jelenségekkel, fogalmakkal, alkotásokkal, melyek segítségével alkotótevékenysége során újrafogalmazza a látványt;
- adott koncepció figyelembevételével, tudatos anyag- és eszközhasználattal tárgyakat, tereket tervez és hoz létre, egyénileg vagy csoportmunkában is;
- adott téma vizuális feldolgozása érdekében problémákat vet fel, megoldási lehetőségeket talál, javasol, a probléma megoldása érdekében kísérletezik;
- nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A tárgyi környezet különböző szempontú vizsgálata érdekében adott téma (pl. ünnepi és hétköznapi öltözet, dédszüleink világa, egyedi, személyes tárgyak, divat változása) vizuális és szöveges feldolgozása, információk keresése és rendszerezése különböző forrásokból (pl. könyvtár, internet, interjú készítése az érintettekkel, skanzen vagy helytörténeti kiállítás látogatása).
- Hagyományos magyar népi kultúra és a közvetlen környezet tárgyi világának megfigyelése és inspiratív felhasználása segítségével mai korunkra jellemző, értelmesen használható tárgy (pl. háztartási eszköz, játék, öltözet kiegészítő, telefontok, textil táska, tolltartó, szemüvegtok, de nem dísz tárgy!) tervezése és létrehozása tudatos anyag és eszközhasználattal (pl. nemezelés, hímzés, szövés, fonás, agyagozás, bőrmunka).
- Különböző korok és kultúrák szimbólumainak és motívumainak felhasználásával minta, díszítés tervezése, és a minta felhasználása tárgyak díszítésére választott célok érdekében (pl. saját pecsét, csomagolópapír, póló, táska, takaró, bögre) különböző technikák felhasználásával (pl. krumpli, papír nyomat; stencil/sablon, filctoll, textilfestés).
- A hagyományos magyar népi kultúra és a modern, kortárs kultúra tárgyi világának (pl. épület, tárgy, öltözet) összehasonlítása megadott szempontok (pl. anyaghasználat, technológia, rendeltetés, díszítés) alapján. A jellemzőik, egyedi vonásaik kiemelése által

szerzett információk és inspirációk felhasználásával, építmények, terek, tárgyak átalakítása választott eszközökkel (pl. rajz, festés, kollázs, montázs, vegyes technika), személyes igényeknek megfelelően.

Fogalmak

hagyomány, néprajz, népi kultúra, design, divat, kézműves technika, egyedi tárgy, formaredukció, motívum, technológia

Továbblépés feltétele:	A tanuló adott koncepció figyelembevételével, tudatos anyag- és eszközhasználattal tárgyakat, tereket tervez és hoz létre, egyénileg vagy csoportmunkában is.
-------------------------------	--

Témakör: Környezet: Technológia és hagyomány – Tárgyak, terek, funkció

Óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- látványok, vizuális jelenségek, alkotások lényeges, egyedi jellemzőit kiemeli, bemutatja;
- alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat;
- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- különböző korok és kultúrák szimbólumai és motívumai közül adott cél érdekében gyűjtést végez, és alkotó tevékenységében felhasználja a gyűjtés eredményeit;
- különböző művészettörténeti korokban, stílusokban készült alkotásokat, építményeket összehasonlít, megkülönböztet és összekapcsol más jelenségekkel, fogalmakkal, alkotásokkal, melyek segítségével alkotótevékenysége során újrafogalmazza a látványt;
- adott koncepció figyelembevételével, tudatos anyag- és eszközhasználattal tárgyakat, tereket tervez és hoz létre, egyénileg vagy csoportmunkában is;
- adott téma vizuális feldolgozása érdekében problémákat vet fel, megoldási lehetőségeket talál, javasol, a probléma megoldása érdekében kísérletezik;
- nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál;
- felismeri az egyes témakörök szemléltetésére használt műalkotásokat, alkotókat, az ajánlott képanyag alapján.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Példák alapján (pl. különböző korban, kultúrában, stílusban készült építmények, terek) a közvetlen környezetben található valós terek, térrészletek saját kezű vázlatrajzának (pl. buszmegálló, kapu/bejárat ajtó, iskola ebédlője, iskolai könyvtár, beszélgető sarok, büfé) áttervezése, átalakítása megadott valós vagy játékos funkció megvalósítása (pl. biztonságérzet, figyelemfelhívás, otthonosságérzet, rejtőzködés) érdekében. A tervezés során kísérletezés és többféle ötlet felvetése és vizuális rögzítése, az ötletek és a tervezési folyamat szöveges bemutatása egyénileg és csoportmunkában is.
- A már tanult történelmi korszakokhoz kapcsolódó művészettörténeti korszakok jellemző építészeti stíluselemeinek megismerése, felismerése a klasszicista és historizáló magyar építészet fontos épületein (Steindl Imre: Országház, A. Clark: Lánchíd, Ybl Miklós: Operaház, Pollack Mihály: Magyar Nemzeti Múzeum). A megismert stíluselemek felhasználása a tanuló valós környezetében található valós terek, épületrészletek áttervezésére.
- Egy választott tárgy, tárgytípus (pl. kedvenc tárgy, játék, hírközlési, közlekedési, konyhai eszköz, bútor) különböző történelmi korokban, és földrajzi helyeken való megjelenésének összehasonlító vizsgálata adott szempontok mentén (pl. funkció, anyag, forma, díszítés, környezetkárosítás) és a vizsgálat eredményeinek részletes szöveges és vizuális bemutatása (pl. tábló, prezentáció formájában).
- Szokatlan egyéni funkcióra (pl. álomkép-rögzítés, „időbefogás”, „lustaság elszívás”, okosítás) alkalmas tárgy tervezése vagy létrehozása a korábban látott, vizsgált tárgyi, képi inspirációk felhasználásával, egyénileg vagy csoportmunkában, hulladékanyagok felhasználásával, valamint a tervezési folyamat dokumentálásával (pl. rajzok, képes inspirációk gyűjteménye, fotósorozat).

Fogalmak

környezettudatosság, tervezés, rendeltetés, tárgy/építmény nézetei

Tovább lépés feltétele:	A tanuló ismerje fel a már tanult történelmi korszakokhoz kapcsolódó művészettörténeti korszakok jellemző építészeti stíluselemeit. Tervezzen át valós teret, használati tárgyat.
--------------------------------	--

Ajánlott műtípusok, művek, alkotók 6. évfolyam

A szemléltetés érdekében az alábbi műtípusok, művek, vagy alkotók valamely művének bemutatása ajánlott:

Építmények: Hagia Sophia, jáki bencés apátsági templom, Notre-Dame székesegyház-Párizs, amiens-i székesegyház, Palazzo Farnese, pisai dóm, Szent Péter bazilika és kollonád, debreceni Nagytemplom, fertődi Eszterházy-kastély, nyírbátori református templom, versailles-i palota, **Kiszombor: középkori Rotunda és freskói**

Képzőművészeti alkotások: Boticelli: Vénusz születése, Michelangelo: Dávid, Sixtus-kápolna freskói, M.S. mester: Mária és Erzsébet találkozása, Római portrészobor, Rubljov: Szentháromság, Szent László legendákat ábrázoló freskók, Bruegel: Gyermekjátékok, Van Eyck: Arnolfini házaspár, Velazquez: Las Meninas, Vermeer: Geográfus,

Egyéb: Bayeux-i kárpit, chartres-i katedrális üvegablakai, Magyar Szent Korona és koronázási jelvények, nagyszentmiklósi kincs, Szkíta aranyszarvas

HELYI TANTERV VIZUÁLIS KULTÚRA 7. évf.

7. évfolyam

A vizuális kultúra tantárgy feladata ebben az iskolaszakaszban is az, hogy a tanulók a vizuális művészet eszközeivel megismerhető világ jelenségeit megvizsgálják, értelmezzék, következtetéseiket az életkoruknak megfelelő szinten használják fel alkotó munkájukban. Az ebben az életkorban felerősödő mérlegelő gondolkodást, továbbá a személyes vélemények megjelenítését a vizuális kultúra tantárgy minden részterületén érdemes érvényesíteni. Itt jelenik meg a vizuális nevelés érték közvetítő és értékteremtő hatásának személyiségformáló ereje. A vizuális kultúra tantárgy kultúraközvetítő hatása a történeti korok művészetének alkotó jellegű megismerésében rejlik. A magyar művészet kiemelkedő alkotásainak megismerése erősíti a nemzeti önzonosságtudatot és a szociális kompetenciák fejlesztését is támogatja. A kamaszkorú tanulók szívesen versengenek egymással, kortársaik véleménye, elismerése látszólag fontosabb a szülők és pedagógusok elismerésénél, ezért a tárgy műveltségi anyagának elsajátítását érdemes felnőttekre szabott műveltségi játékok formájában motiválni. A realitásigény erősödésével a tanulók érdeklődése erőteljesebben fordul a mindennapi vizuális jelenségek felé, így a tantárgy határozott célja a médiatudatosság fejlesztése, a fenntarthatóság, a környezettudatos szemlélet erősítése.

A technikai médiumok használatának túlsúlya miatt rendkívül fontos az újabb vizuális médiumok sajátosságainak megismertetése a tanulókkal és azok kritikai, mérlegelő használatának kialakítása bennük. Ez az iskolaszakasz az, ahol a mozgóképek és a médiaszövegek értelmezése és megértése legalább olyan fajsúlyos kérdés, mint a divat, a szűkebb és tágabb környezet vizuális kultúrája, és az ebben megjelenő technológia.

A 7. évfolyamon a vizuális kultúra tantárgy alapóraszám: 34+2 óra, heti óraszám: 1óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
Vizuális művészeti jelenségek – Alkotások, stílusok	5+1
Vizuális művészeti jelenségek – Személyes vizuális tapasztalat és reflexió	5+1
Médiumok sajátosságai – Médiumok jellemző kifejezőeszközei	4

Időbeli és térbeli viszonyok – Tér és idő vizuális megjelenítésének lehetőségei	4
Vizuális információ és befolyásolás – Kép és szöveg üzenete	6
Környezet: Technológia és hagyomány – Hagyomány, design, divat	5
Környezet: Technológia és hagyomány – Tárgyak, terek, funkció	5
Összes óraszám:	34+2

A helyi tantervünk a központi kerettantervben javasolt éves 34 óraszám feletti 2 órát a tematikus egységek elmélyítésére, gyakorlására, helyi sajátosságokkal kapcsolatos ismeretek, tevékenységek elvégzésére tervezte 5-6-7-8. évfolyamokon egyaránt.

Témakör: Vizuális művészeti jelenségek – Alkotások, stílusok

Óraszám: 5+1 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- látványt, vizuális jelenségeket, műalkotásokat önállóan is pontosan, részletgazdagon szövegesen jellemez, bemutat;
- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- szöveges vagy egyszerű képi inspiráció alapján elképzei és megjeleníti a látványt, egyénileg és csoportmunkában is;
- különböző művészettörténeti korokban, stílusokban készült alkotásokat, építményeket összehasonlít, megkülönböztet és összekapcsol más jelenségekkel, fogalmakkal, alkotásokkal, melyek segítségével alkotótevékenysége során újrafogalmazza a látványt;
- tetszésítélete alapján alkotásokról információkat gyűjt, kifejezőerő és a közvetített hatás szempontjából csoportosítja, és megállapításait felhasználja más szituációban;
- megfogalmazza személyes viszonyulását, értelmezését adott vagy választott művész alkotásai, társadalmi reflexiói kapcsán.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

– Adott vagy választott – klasszikus, modern, kortárs – művészettörténeti korban, stílusban készült alkotások, építmények összehasonlító, elemzéséből (pl. kora középkori és reneszánsz vagy barokk és XX-XXI. századi emberábrázolás, klasszikus és modern építészet anyaghasználata, figuratív és nonfiguratív ábrázolás a modern művészetben) származó tapasztalatok megfigyelése, elemzése (pl. stílusjegyek, kifejezőerő, hatáskeltés, anyaghasználat és funkció) és felhasználása az alkotás során. Az adott témához társított korszakra, stílusra jellemző elemek, karakter felhasználásával vagy hangsúlyozásával fantáziát, belső képeket, intuíciót felhasználó feladatok megoldása (pl. művek átdolgozása, parafrázis készítése, társasjáték, számítógépes játék tervezése, prezentáció, színházi, filmes látványterv, irodalmi, zenei illusztráció).

– Különböző korból és kultúrából származó művek csoportosítása különböző szempontok (pl. műfaj, technika, kifejezőeszköz, tériség, mű célja) szerint.

Fogalmak

képzőművészeti műfaj, stíluskorszak, stílusirányzat, kortárs művészet, művészi kifejezés, parafrázis, vizuális napló, látványterv

Témakör: Vizuális művészeti jelenségek – Személyes vizuális tapasztalat és reflexió

Óraszám: 5+1 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz

végére:

- alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat;
- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- elvont fogalmakat, művészeti tartalmakat belső képek összekapcsolásával bemutat, magyaráz és különböző vizuális eszközökkel megjelenít;
- a vizuális problémák vizsgálata során összegyűjtött információkat, gondolatokat különböző szempontok szerint rendez és összehasonlítja, a tapasztalatait különböző helyzetekben a megoldás érdekében felhasználja;
- látványok, képek, médiaszövegek, történetek, szituációk feldolgozása kapcsán személyes módon kifejezi, megjeleníti felszínre kerülő érzéseit, gondolatait, asszociációit;

– nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

– Művészeti élmények (pl. zene, színház/mozgás, médiajelenség) vizuális megjelenítése, átírása különböző eszközökkel (pl. festés, kollázs, installáció, fotó, rövidfilm) önkifejező alkotásokban. A megjelenítés rövid szöveges értelmezése.

– Elvont fogalmak (pl. hűség, szabadság, harmónia, zsarnokság, szorongás) változatos vizuális megjelenítésére műalkotások gyűjtése (pl. tabló, prezentáció) egyénileg vagy csoportmunkában. A gyűjtemények bemutatása, vitatható műalkotások kapcsán az érvelés gyakorlása.

– Példaként korábban látott műalkotás stílusjegyeit felhasználva önálló alkotómunka más elvont fogalom megjelenítése céljából.

– Adott alkotó (pl. Baldessari, Bacon, Caravaggio, Chagall, Csontváry, Dali, Escher, Giacometti, Giotto, Haring, Michelangelo, Modigliani, Monet, Moor, Munkácsy, Rembrandt, Shiota, van Gogh, Vasarely, Vermeer) vagy választott stílus (pl. bizánci, expresszionizmus, gótika, impresszionizmus, pop-art, reneszánsz, szürrealizmus) jellemzőinek, stílusjegyeinek összegyűjtése és a gyűjtött információk felhasználása játékos alkotó feladatokban (pl. műfaj vagy médium csere, életműbe illő „hamisítvány” kreálása, öltözet kollekció tervezése)

– Adott látvány, tárgy együttes (pl. félhomály, ellenfény, alulnézet, letakart beállítás, felborult pad, kiborult kuka, kötél, tűzoltó kalapács, fél pár strandpapucs) vizuális ábrázolása (pl. fotó, rajz, festés, plasztika), majd a látvány kiegészítése, továbbgondolása választott vizuális alkotások (pl. Matisse: Csendélet kék asztalon, Moholy-Nagy: Q1 Suprematistic, Munch: Sikoly, Vermeer: Geográfus,) képi elemeinek felhasználásával a személyes mondanivaló érdekében (pl. a felborult padtól megrémült lány, A geográfus csodálkozva vizsgálja a félhomályban a fél pár strandpapucsot)

– A XIX-XX. századi magyar művészet legjelentősebb alkotásainak megismerése (Barabás, Borsos, Csontváry, Madarász, Munkácsy, Paál stb.), egy-egy alkotáshoz televíziós műveltségi vetélkedők stílusában változatos tesztkérdések írása egyénileg vagy csoportban. Egyéni felkészülés után a vetélkedő eljátszása

Fogalmak

vizuális átírás, kiemelés eszközei, fény- és színhatás, kontraszt, szíkontraszt, enteriőr

Témakör: Médiumok sajátosságai – Médiumok jellemző kifejezőeszközei

Óraszám: 4 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- vizuális megjelenések, képek, mozgóképek, médiaszövegek vizsgálata, összehasonlítása során feltárt következtetéseit megfogalmazza, és alkotó tevékenységében felhasználja, egyénileg és csoportmunkában is;
- látványok, képek, médiaszövegek, történetek, szituációk feldolgozása kapcsán személyes módon kifejezi, megjeleníti felszínre kerülő érzéseit, gondolatait, asszociációit;
- vizuális megjelenítés során egyénileg és csoportmunkában is használja a kiemelés, figyelemirányítás, egyensúlyteremtés vizuális eszközeit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Példák alapján a mozgókép működésének értelmezése (pl. időszervezés, képkivágás/kameramozgás, plán, hanghatás) majd kreatív alkalmazása összetett feladatokban (pl. storyboard készítése megadott képkockából kiindulva, rövidfilm készítése megadott fogalomból vagy fotóból kiindulva), mely a médium sajátos (nyelvi) működésének felismerését célozza meg.
- Példák alapján a technikai képalkotó, digitális médiumok (pl. sajtófotó, híroldal, blog, filmetűd, klip, videóinstalláció) hétköznapi kommunikációs, továbbá személyes és művészi kifejező szándékának összehasonlítása.

Fogalmak

címrend, tipográfia, illusztráció, képaláírás, link, banner, kameraállás, kameramozgás

Témakör: Időbeli és térbeli viszonyok – Tér és idő vizuális megjelenítésének lehetőségei

Óraszám: 4 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

– a valóság vagy a vizuális alkotások, illetve azok elemei által felidézett asszociatív módon generált képeket, történeteket szövegesen megfogalmaz, vizuálisan megjelenít, egyénileg és csoportmunkában is;

– vizuális megjelenések, képek, mozgóképek, médiaszövegek vizsgálata, összehasonlítása során feltárt következtetéseit megfogalmazza, és alkotó tevékenységében felhasználja, egyénileg és csoportmunkában is;

– a helyzetek, történetek ábrázolása, dokumentálása során felhasználja a kép és szöveg, a kép és hang viszonyában rejlő lehetőségeket, egyénileg vagy csoportmunkában is;

– adott témát, időbeli, térbeli folyamatokat, történéseket közvetít újabb médiumok képírási formáinak segítségével egyénileg vagy csoportmunkában is;

– nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

– Példák alapján a tér és idő valós érzékelésének, látványának, törvényszerűségeinek megfigyelése és összevetése a különböző korok teret és időbeliséget ábrázoló, megjelenítő módjaival, (pl. ókori egyiptomi, középkor, reneszánsz, barokk, impresszionizmus, XX-XXI. század művészeti törekvései).

– A tér, térbeliség (pl. kórházi folyosó, vágott szoba, metróállomás) ábrázolása az egy iránypontos perspektíva szabályaival. Az elkészült alkotások, rajzok kiegészítése (pl. személyes szöveggel, saját fotóval, képrészlettel, műalkotások szereplőivel).

– A két iránypontos perspektíva szabályainak megismerése, alkalmazása szögletes testek rajzi megjelenítésében.

– Egyméretű axonometria felhasználásával készült, irreális tereket bemutató műalkotások (pl. Vasarely, M.C. Escher, Orosz István művei) szerkezeti elvének megfigyelése után változatok önálló alkotása.

– A mozgókép működésének, a mozgás illúziókeltésének és kezdeti animációs filmek technikatörténeti háttérének megismerése után (pl. Muybridge, Lumiere, Funny faces) stop motion típusú animációs kisfilmek készítése csoportban.

Fogalmak

állókép, mozgókép, képes forgatókönyv, fázis, perspektíva, axonometria

Témakör: Vizuális információ és befolyásolás – Kép és szöveg üzenete

Óraszám: 6

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz

végére:

- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- a valóság vagy a vizuális alkotások, illetve azok elemei által felidézett asszociatív módon generált képeket, történeteket szövegesen megfogalmaz, vizuálisan megjelenít, egyénileg és csoportmunkában is;
- vizuális megjelenítés során használja a kiemelés, figyelemirányítás, egyensúlyteremtés vizuális eszközeit, egyénileg és csoportmunkában is;
- a helyzetek, történetek ábrázolása, dokumentálása során felhasználja a kép és szöveg, a kép és hang viszonyában rejlő lehetőségeket, egyénileg vagy csoportmunkában is;
- nem vizuális információkat (pl. számszerű adat, absztrakt fogalom) különböző célok (pl. tudományos, gazdasági, turisztikai) érdekében vizuális, képi üzenetté alakít;
- gondolatait, terveit, észrevételeit, véleményét változatos vizuális eszközök segítségével prezentálja.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Példák alapján a nyomtatott és online sajtó tervezésekor (pl. napilap, magazin, honlap) alkalmazott fontosabb figyelemvezető, kiemelő eljárások értelmezése (pl. címrend, betűméret, tipográfia, szöveg és képi illusztráció viszonya, képaláírás, linkek, hang-és képanyagok) és felhasználása játékos tervező feladatokban (pl. híroldal tervezése az osztály számára, saját profil tervezése) egyénileg és csoportmunkában.
- Nem vizuális információk (pl. számszerű adat, absztrakt fogalom) különböző célok (pl. tudományos, gazdasági, turisztikai) érdekében vizuális, képi üzenetté alakítása (pl. rajz, festés, térbeli konstrukció, fotó, film, installáció, számítógépes infografika, fényjáték segítségével), és/vagy saját jelzésrendszer alkalmazásával (pl. szubjektív térkép, „hangulathőmérő”).
- Különböző helyzetekben (tanulási, hétköznapi, utazási, fiktív, dramatikus) az adott szituációhoz, tartalomhoz, közlési szándékhoz és a személyes érdeklődéshez leginkább illeszkedő, kifejező és változatos vizuális eszközökkel prezentáció létrehozása, a gondolatok, tervek, vélemények, észrevételek bemutatásához (pl. tabló, képfolyam, diagram, digitális prezentáció).

– Példák alapján direkt kommunikációs célok érdekében kép és szöveg vizuális és fogalmi/szöveges üzenetének tanulmányozása, azok egymást befolyásoló, módosító, erősítő, illetve gyengítő hatásának vizsgálata játékos feladatokban (pl. adott kép továbbgondolása különböző képalírásokkal, „elromlott TV”: csak kép vagy csak hang alapján a szituáció reprodukálása).

Fogalmak

verbális és vizuális kommunikáció, közlési szándék, figyelemirányítás, kiemelés, sűrités

Témakör: Környezet: Technológia és hagyomány – Hagyomány, design, divat

Óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz

végére:

- látványt, vizuális jelenségeket, műalkotásokat önállóan is pontosan, részletgazdagon szövegesen jellemez, bemutat;
- alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat;
- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- különböző művészettörténeti korokban, stílusokban készült alkotásokat, építményeket összehasonlít, megkülönböztet és összekapcsol más jelenségekkel, fogalmakkal, alkotásokkal, melyek segítségével alkotótevékenysége során újrafogalmazza a látványt;
- különböző korok és kultúrák szimbólumai és motívumai közül adott cél érdekében gyűjtést végez, és alkotó tevékenységében felhasználja a gyűjtés eredményeit;
- adott koncepció figyelembevételével, tudatos anyag- és eszközhasználattal tárgyakat, tereket tervez és hoz létre, egyénileg vagy csoportmunkában is;
- gondolatait, terveit, észrevételeit, véleményét változatos vizuális eszközök segítségével prezentálja;
- adott téma vizuális feldolgozása érdekében problémákat vet fel, megoldási lehetőségeket talál, javasol, a probléma megoldása érdekében kísérletezik;
- nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

– Tárgyak átalakítása, áttervezése meghatározott célok (pl. védelem, álcázás, stílusváltás) érdekében, a történeti korok és a modern design tárgyainak vizsgálatán keresztül. Egyszerű műszaki jellegű ábrázolás segítségével (pl. metszetrajz, vetületi ábrázolás) a saját tervek megjelenítése szabadkézi rajzban.

– Személyes tárgyak (pl. öltözék, fontos tárgyak, közvetlen otthoni környezet) elemzése és megjelenítése a személyes stílus bemutatása érdekében, tetszőlegesen választott eszközökkel (pl. stíluslap, divatrajz).

– Lakóhelyének (vagy a magyar népművészeti tájegységek egyikének) jellemző díszítőmotívumait felhasználó, önállóan gyűjtött inspirációs forrás segítségével mintatervezés különböző léptékben, és a minta felhasználása a környezetalakításban (pl. festett faldekoráció tervezése a kiindulásként használt magyar tájegység közösségi tere, épülete számára).

Fogalmak

metszetrajz, vetületi ábrázolás, nézetek, tudatos anyaghasználat, divat, személyes stílus

Témakör: Környezet: Technológia és hagyomány – Tárgyak, terek, funkció

Óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz

végére:

- különböző korok és kultúrák szimbólumai és motívumai közül adott cél érdekében gyűjtést végez, és alkotó tevékenységében felhasználja a gyűjtés eredményeit;
- alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat;
- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- adott koncepció figyelembevételével, tudatos anyag- és eszközhasználattal tárgyakat, tereket tervez és hoz létre, egyénileg vagy csoportmunkában is;
- adott téma vizuális feldolgozása érdekében problémákat vet fel, megoldási lehetőségeket talál, javasol, a probléma megoldása érdekében kísérletezik;
- nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Példák alapján épített terek, téri helyzetek (pl. klasszikus és modern épület, labirintus, térinstalláció) elemző vizsgálata különböző vizuális eszközökkel, a tér megjelenítésének (pl. 2D és 3D) lehetőségeivel kísérletezve (pl. 2D-ből 3D megjelenítés: pop-up technika, papírplasztika, makett készítése, 3D-ből 2D megjelenítés: épület fotói alapján alaprajz „rekonstrukció”).
- A közvetlen környezet hasznos átalakítása érdekében konkrét probléma feltárása (pl. térhasznosítás az iskolaudvaron, szelektív szemétyűjtés bevezetése, közösségi tér a településen), elemzése, a megoldás érdekében az ötletek vizuális rögzítése, majd a végleges megoldási javaslat kidolgozása, modellezése és bemutatása egyénileg és csoportmunkában. Az adott cél érdekében folyó tervezési folyamat lépéseinek dokumentálása.
- Személyes tárgy (pl. fülhallgató, toll, telefontok) áttervezése a funkció megtartásával, ugyanakkor sajátos szempontok érvényesítésével (pl. abszurd vagy természet inspirálta formaalakítás, tárgy a távoli jövőből) a vizuális felmérésből származó elemző tapasztalatok (pl. mérés, információgyűjtés, ötletek vázlatos megjelenítése) alapján, a gazdaságos anyaghasználat érvényesítésével.

Fogalmak

építészeti elem, lépték, designgondolkodás, ergonómia, forma és funkció összefüggései

Ajánlott műtípusok, művek, alkotók: 7. évfolyam

A szemléltetés érdekében az alábbi műtípusok, művek, vagy alkotók valamely művének bemutatása ajánlott:

Építmények: Lánchíd-Budapest, Pollack Mihály: Nemzeti Múzeum, Gustave Eiffel: Eiffel torony, Steindl Imre: Országház, Ybl Miklós: Operaház, Szent István bazilika, Schulek Frigyes: Halászbástya

Kiszomboron a Rónay tornyos kastély és a Rónay kúria épületeinek megtekintése-összehasonlító elemzése

Képzőművészet: Markó Károly, Jean-Auguste-Dominique, Ingres, John Constable, Eugène Delacroix, Francisco Goya, Jea-Francois Millet, William Turner, Claude Monet, Eduard Manet, Paul Gauguin, Georges Seurat, Van Gogh: Önarckép, Napraforgók, tájképek, grafikák, Paul Cézanne, Izsó Miklós: Táncoló paraszt, Székely Bertalan, Benczúr Gyula, Madarász Viktor, Than Mór, Paál László, Munkácsy Mihály, Szinyei Merse Pál munkáiból válogatás.

A továbbhaladáshoz szükséges feltételek 7. osztály végén:

A tanuló rendelkezzen a közlő ábrázoláshoz szükséges vizuális nyelvi készségekkel, törekedjen önálló, egyéni képi kifejezőmód kialakítására.

Kifejező és tervező munkáiban legyen képes figyelembe venni a színek optikai és érzelmi hatását.

Adott elemzési szempontok szerint legyen képes műalkotásokat összehasonlítani.

Ismerje a tanult művészettörténeti korok legjellemzőbb stílusjegyeit, koronként és áganként legalább három-három műalkotást, alkotót ismerjen fel és tudjon megnevezni. Adott elemzési szempontok szerint legyen képes műalkotásokat összehasonlítani.

Megfigyeléskor képes legyen megítélni a téri, formai és színviszonylatokat, arányokat, meglátni a lényeges vizuális összefüggéseket, megérteni a szabályszerűségeket, szóban meg is tudja fogalmazni, legyen képes le is rajzolni.

Absztrakciós képessége nyilvánuljon meg a lényegkiemelésben, a geometriai egyszerűsítésben.

Képes legyen vizuális információkban eligazodni, azokat kritikusan vizsgálni.

Ismerje a Monge-vetület és az axonometrikus ábrázolás alapjait, több-kevesebb önállósággal tudjon megoldani ilyen szerkesztési feladatokat.

Alkalmazza tudatosan a tárgytervezés módszerét és az elemzés szempontjait.

Probléma-megoldási készségei, kreativitása, képességei nyilvánuljanak meg az önálló alkotó, tervező-kivitelező feladatokban.

HELYI TANTERV VIZUÁLIS KULTÚRA 8.

8.ÉVFOLYAM

Mivel a vizuális kultúra tantárgy legfontosabb célja ebben az iskolaszakaszban is a vizuálisan, illetve vizuális művészi eszközökkel megismerhető világ vizsgálata, az esztétikai, művészeti nevelés kulcskompetencia fejlesztésének feladatát képes leginkább közvetíteni. E megismerési folyamatban különösen fontos szerepet nyer, hogy **a tantárgy nem csupán a megfigyelés, értelmezés, azaz a befogadás tevékenységeinek segítségével kívánja teljesíteni ezt a feladatot, hanem** csakúgy, mint az alsóbb iskolaszakaszokban, **egy produktumokat létrehozó, szorosan kapcsolódó alkotótevékenység segítségével.** E tevékenység különösen fontos, mert az alkotófolyamat során **az önálló tanulói utak bejárásával a hatékony és önálló tanulás támogatásának is megteremti a lehetőségét,** továbbá ez az összetett megismerési és fejlesztési folyamat fokozottan segíti **az önismeret és önértékelés képességének a fejlesztését,** ennek segítségével ebben az iskolaszakaszban különösen fontos jelentőséget nyerhet az adott tantárgy és a pályaorientáció kapcsolata is. Ebben az időszakban különösen fontos továbbá a vizuális nevelés értékközvetítő és értékteremtő hatásának személyiségformáló ereje, így továbbra is nagyban segítheti a testi, lelki egészség megteremtését és fejlesztését. Mivel a vizuális kultúra tantárgy hagyományosan erős kultúráközvetítő szerepben van, így a történeti korok művészetének megismerése erősítheti a nemzeti öntudatot, illetve a történeti példák esztétikai preferenciái a szociális kompetenciák fejlesztését is támogathatják. A vizuális kultúra tantárgy kevésbé hagyományos, azonban szükség szerint korszerű tartalmai a képzőművészetten kívül a vizuális kommunikáció és a tárgy- és környezetkultúra, amelyek határozott célul tűzik ki a médiatudatosság fejlesztését, illetve a fenntarthatóság, környezettudatos szemlélet erősítését.

A vizuális kultúra részterületei közül ebben a szakaszban a gyerekek természetes érdeklődését és szükségletét is kielégítve, a „*Vizuális kommunikáció*” részterület fejlesztési feladata veszi át a főszerepet, illetve a „*Kifejezés, képzőművészet*” részterületnek a modern művészet és kortárs kultúra által közvetíthető tartalmai kapnak fontosabb, kiemelt szerepet, míg a „*Tárgy- és környezetkultúra*” részterület követelményei az építészettörténet összegző jellegű megközelítését és a környezettudatosság erősítését tűzik ki célul.

A médiatudatosság fejlesztésének egyre fontosabb aspektusa a vizuális megfigyelés és értelmezés segítségével megvalósuló médiahasználat és médiaértés. Ebből következően a *mozgóképkultúra és médiaismeret* bizonyos vizuális kultúrához kapcsolódó fejlesztési követelményei is itt jelennek meg, külön tematikai egységekben (lásd a vizuális kommunikáció tematikai egységei után).

Tematikai egység címe:	Óraszám
Kifejezés, képzőművészet. Érzelmek, hangulatok kifejezése	5
Kifejezés, képzőművészet. A művészi közlés, mű és jelentése	8
Vizuális kommunikáció. Magyarázó képek/rajzok	2
Vizuális kommunikáció. Mozgóképi közlés	4
Vizuális kommunikáció.Montázs	2

Vizuális kommunikáció. Vizuális kommunikációs formák	2
Média és mozgóképkultúra – A média kifejezőeszközei Reprodukálás és ábrázolás – a mozgókép kettős természete	1
Média és mozgóképkultúra – A média kifejezőeszközei A kiemelés (hangsúlyozás) alapeszközei a mozgóképi ábrázolásban, az írott és az online sajtóban	1
Média és mozgóképkultúra – A média kifejezőeszközei A montázs szerepe és alapformái a mozgóképi ábrázolásban.	1
Tárgy- és környezetkultúra. Tervezett, alakított környezet	5
Tárgy- és környezetkultúra. Az épített környezet története	5
Az éves óraszám	36
Heti óraszám	1

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Kifejezés, képzőművészet Érzelmek, hangulatok kifejezése	Órakeret 4+1 óra
Előzetes tudás	Látvány plaszticitásának és színviszonyainak, érzelmi hatásainak megfigyelése és kifejező ábrázolása. Színtani alapok kifejező használata és ismerete. Önkifejezés alkalmazása az alkotó-tevékenységekben. Vizuális-esztétikai jellegű szempontok érvényesítése az alkotásokban. Különböző festészeti, grafikai és plasztikai technikák kifejezési szándéknak megfelelő alkalmazása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Érzelmek, hangulatok megfogalmazása egyéni szín- és formavilágban. A kifejezésnek megfelelő kompozíció használata. Személyes gondolatok, érzelmek vizuális megjelenítése a vizuális kifejezés alapvető eszközeinek segítségével. Önálló vélemény megfogalmazása saját és mások munkáiról.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Látványok, jelenségek asszociatív megjelenítése, kifejező feldolgozása színes technikákkal (pl. akvarell, temperafestés, fotókollázs/montázs, pasztell, vegyes technika), különböző színérzet (pl. hideg, meleg), illetve különböző ábrázolási rendszerek (pl. perspektíva, axonometria) használatával. – Művészeti élmények (pl. zene, mozgás, médiajelenség) vizuálisan értelmezhető megjelenítése önkifejező asszociációs alkotások által síkban, térben, időben (pl. zene hangulatát kifejező festészeti vagy plasztikai megjelenítéssel, talált tárgyakból készített installációval, fotókollázs technikával). – Művészeti alkotások kifejező, sajátos átdolgozása, átírása, parafrázis készítése (pl. színesből fekete-fehér vagy 		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> verbális közlésformák, a műelemzés verbális módszerei.</p> <p><i>Ének-zene:</i> A zenei és vizuális élmények kapcsolata. Zenei kompozíció.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> jelenetek, mozgások, összetett mediális</p>

monokróm megjelenítés, sík alkotás térbelivé alakítása, kép kiegészítése sajátos elemekkel vagy részletekkel, stílus- és műfajváltás, idő és karaktercserék).	művészeti hatások élményének feldolgozása.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Megjelenítés, vizuális átírás, stilizálás, kiemelés, kompozíció, színritmus, vonalritmus, formaritmus, felületek (textúra, faktúra), parafrázis,

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Kifejezés, képzőművészet A művészi közlés, mű és jelentése	Órakeret 6+2 óra
Előzetes tudás	Művészeti és a képzőművészeti ágak legfontosabb jegyeinek megkülönböztetése a műelemzés során. Művészeti alkotások, vizuális jelenségek, látványok verbális és képi elemzése. A vizuális kifejezés eszközeinek használata. Vizuális esztétikai jellegű értékítéletek megfogalmazása elemzésekben, illetve érvényre juttatása az alkotó feladatokban.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A vizuális közlés különböző műfajú köznapi és művészi formáinak árnyalt megkülönböztetése. Különböző ábrázolási rendszerek, szíkontrasztok, felületi hatások felismerése, kifejező szerepük értékelése műalkotások tematikus elemzésén keresztül. A megfigyelt jelenségek, műalkotások formai és színviszonyainak értelmezése vizuális és verbális módszerekkel. A legjelentősebb művészettörténeti stíluskorszakok és irányzatok legjellemzőbb műalkotásainak és szimbolikus tárgyainak azonosítása. Önálló vélemény megfogalmazása saját és mások munkáiról.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Az alkotómunkához kapcsolódva műalkotások megfigyelése alapján, művészettörténeti korszakok, stílusirányzatok (különösen a 20. század irányzatai: szecesszió, fauvizmus, kubizmus, futurizmus, expresszionizmus, absztrakt irányzatok, konstruktivizmus, dadaizmus, szürrealizmus, op-art, valamint a kortárs művészet) stílusjegyeinek elemzése, összehasonlítása, művek tematikus csoportosítása (pl. műfaj, formarend, technika, kifejezőeszköz, tériség, mű célja: pl. megörökítés, provokálás, tanítás) szerint. – Személyes véleményt kifejező elemző jellegű vizuális megjelenítés adott témában (pl. felnőtté válás, tolerancia, szorongás) a kortárs irányzatok példáinak felhasználásával (pl. fotóalapú, kinetikus, installációs, environment, performansz/eseményművészet). – Képek, látványok, médiaszövegek, események (pl. műalkotások, fotók, filmek, élmények, álmok, közösségi alkalmak) önálló elemzése a vizuális közlés köznapi és művészi formáinak megkülönböztetésével. 		<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> Időmeghatározás. Művészeti korstílusok és irányzatok kötődése a társadalmi, kulturális háttérhez. Társadalmi témák vizuális megjelenítése.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> a művészeti ágak mellérendelt viszonyainak megtapasztalása. Könyvtárhasználat.</p> <p><i>Ének-zene:</i> művészettörténeti és zenetörténeti összefüggések.</p> <p><i>Informatika:</i> Internetes portálok használata. Digitális prezentációk készítése.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Művészi kifejezés, látványelemzés, téri helyzet, vetület, képsík, axonometria, egy iránypontos perspektíva, képzőművészeti műfaj,	

	<p>plaszticitás, arányrendszer, kompozíció, képkivágás, síkbeli és téri helyzetviszonylat, takarás, felület, forma, faktúra, textúra, szín, tónus, irány, térbeliség, formatömeg, főszín, mellékszín, kevert szín, szíkontraszt, tónus, szín-, vonal-, formaritmus, stíluskorszak, stílusirányzat, intermedialis kifejezés/műfaj, kortárs művészet.</p>
--	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Vizuális kommunikáció Magyarázó képek/rajzok	Órakeret 2 óra
Előzetes tudás	A legfontosabb vizuális jelek, jelzések, szimbólumok értelmezése, alkotó használata. Képi utasítások követése, illetve ilyenek létrehozása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Nem vizuális természetű információk érzékletes képi megfogalmazása. Időbeni folyamatok értelmezhető vizuális megjelenítése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Pontosán értelmezhető információközlések képes és rajzos használati utasítások megfogalmazásával, kivitelezésével (pl. kitalált, „képtelen tárgyról”) a különféle jelentésmódok, ábrázolások megfigyelésének céljával. – Nem vizuális természetű információk érzékletes megjelenítése egyezményes jelzések használatával (pl. grafikonon, diagramon), és/vagy saját jelzésrendszer alkalmazásával, a jelentésváltozatok megfelelő működésének tudatosítása érdekében. 		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Szöveg és kép viszonya. Nyelvi és nem nyelvi kódok mindennapi közlési helyzetekben. Meggyőző kommunikáció. Ábrák, képek, illusztrációk kapcsolata a szöveggel. Szó szerinti és metaforikus jelentés.</p> <p><i>Matematika:</i> Rajzolt, illetve tárgyi jelek értelmezése. Rendszeralkotás: elemek elrendezése különféle szempontok szerint. Rendszerezést segítő eszközök (fadiagram, útdiagram, táblázatok).</p> <p><i>Földrajz:</i> a mindennapi környezetben előforduló jelek, jelzések, a jelekből álló információhoz kapcsolódó kommunikáció.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Egyezményes jel, jelzés, saját jel, jelzés, jelrendszer, tér-idő változás, (grafikon), (diagram).	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Vizuális kommunikáció Mozgóképi közlés	Órakeret 4 óra
--------------------------------------	---	-------------------

Előzetes tudás	Jelenségek megfigyelése adott szempontok alapján. Időbeli folyamatok, változások megfigyelése, ábrázolása. Különböző mozgások vizuális rögzítése. Hang és kép együttes alkalmazása. Tervvázlatok készítése.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Mozgások megfigyelése, megjelenítése. Időbeni folyamatok értelmezhető megjelenítése.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<ul style="list-style-type: none"> – A mozgókép működésének, a mozgás illúziókeltésének értelmezése kreatív feladatmegoldás érdekében (pl. taumatróp fotokollázs technikával, rajzolt/fotózott zootróp-szalag készítése zootróp-dobba/hengerbe). – A mozgóképi nyelv alapjainak, működésének értelmezése, majd kreatív alkalmazása összetettebb feladat kapcsán (pl. story-board, kamerába vágott videoanyag készítése megadott fogalomból vagy fotográfiákból kiindulva), mely a médium sajátos (nyelvi) működésének felismerését célozza meg. 	<p>Kapcsolódási pontok</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> cselekmény, jelenet, feszültség, konfliktus, fordulópont; díszlet, jelmez, kellék, fény- és hanghatások.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> elbeszélő, cselekmény, epizód, helyszín, szereplő, leírás, párbeszéd, jellemzés; szerkezet, a cselekményt alkotó elemek, fordulatok, jelenet, konfliktus, feszültség, tetőpont, fordulópont.</p> <p><i>Informatika:</i> Egyszerű animációk. A hagyományos médiumok modern megjelenési formái.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Technikai kép, optikai játék (taumatróp, zootróp,), retinális utóképhatás, a mozgás illúziója, animáció, képregény, story-board.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Vizuális kommunikáció Montázs	Órakeret 2 óra
Előzetes tudás	Jelenségek megfigyelése adott szempontok alapján. Időbeli folyamatok, változások megfigyelése, ábrázolása. Különböző mozgások vizuális rögzítése. Hang és kép együttes alkalmazása. Tervvázlatok készítése. Reflektálás filmes élményekre. Szabad asszociáció.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Időbeni folyamatok értelmezhető megjelenítése. A vizuális kommunikáció különböző formáinak csoportosítása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Térben és időben egymástól távol eső elemek, részletek, motívumok egységes egészzé szervezése új információközlés, alkotás létrehozása, különféle technikával megvalósított konkrét feladatmegoldás (pl. fotókollázs) érdekében. 	<p><i>Dráma és tánc:</i> ellentét és párhuzam, a feszültségteremtés eszközei.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> a kompozíció meghatározó elemei; különböző nézőpontú elbeszélés; cselekmény,</p>	

	epizód, helyszín, szereplő, leírás, párbeszéd, jellemzés; szerkezet, a cselekményt alkotó elemek; ismétlés, fokozás, párhuzam, ellentét; metaforikus jelentés; allegória, szimbólum; szórakoztató irodalom, filmes feldolgozások.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Montázs és gondolkodás, montázselv, tér-idő szervezés, (mozgóképi szerkesztés/montázs), leíró és szubjektív kép/nézőpont; lineáris-cselekményábrázoló és párhuzamos montázs.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Vizuális kommunikáció Vizuális kommunikációs formák	Órakeret 2 óra
Előzetes tudás	Fényképek, újságképek, reklámképek csoportosítása adott szempontok alapján, olvasása, értelmezése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A vizuális kommunikáció különböző formáinak csoportosítása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A verbális és a vizuális kommunikáció közötti lényegi különbségek felismerése és megfogalmazása kreatív gyakorlatok tanulságaiból levonva (pl. képek szóbeli leírásával, „közvetítésével” történő rekonstruálással). – A vizuális kommunikáció különböző formáinak csoportosítása, összehasonlítása a különféle vizuális kifejező eszközök, médiumok tudatosítása érdekében. 		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Nyelvi és nem nyelvi kódok, mindennapi közlési helyzetek, meggyőző kommunikáció. A nyomtatott és az elektronikus szövegek jellemzői. Gyakori szövegtípusok. Ábrák, képek, illusztrációk kapcsolata a szöveggel. Információhordozók természete, kommunikációs funkcióival és kultúrájával.</p> <p><i>Informatika:</i> Multimédiás dokumentumok elemei. Az információs technológián alapuló kommunikációs formák. Kommunikációs médiumok és szerepük. A hagyományos médiumok modern megjelenési formái.</p> <p><i>Matematika:</i> Osztályozás. Rendszeralkotás - elemek elrendezése; rendszerezést segítő eszközök (pl. táblázatok).</p>
Kulcsfogalmak/	A kép „működése”, állókép és mozgóképek különbözősége, közvetlen és	

fogalmak	közvetett kommunikáció, tömegkommunikáció, távközlés, televízió, internet, gesztusnyelv, közlekedési tábla, térkép, plakát, képes forgatókönyv, fotográfia, mozgókép, (techno)médium.
-----------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Média és mozgóképkultúra – A média kifejezőeszközei Reprodukálás és ábrázolás – a mozgókép kettős természete	Órakeret 1 óra
Előzetes tudás	A reprodukálás, a technikai úton rögzített kép/hang és az ábrázolás fogalmának ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az életkornak megfelelő mozgóképi (film, televízió, videó, komputerjáték, web) szövegértés képességének fejlesztése, az önálló és kritikus attitűd kialakítása, a mozgóképi írás-olvasás tudás fejlesztése. Alapszintű mozgóképnyelvi tájékozottság megszerzése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A mozgóképi közlés kettős természetének, azaz egyszerre ábrázoló és reprodukáló alaptulajdonságának megtapasztalása és tudatosítása (pl. mobiltelefonnal rögzített képek vagy híradórészletek tanulmányozása alapján). A dokumentum és a fikció fogalmának magyarázata konkrét példákon keresztül (pl. Bunuel: Föld kenyér nélkül, Tarr Béla: Hotel Magnezit). 		<i>Magyar nyelv és irodalom; ének-zene; dráma és tánc; vizuális kultúra:</i> az elbeszélő, előadó kifejezési szándékának szubjektív nézőpontja.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Dokumentum, fikció, reprodukció, ábrázolás, kettős természet, valóság.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Média és mozgóképkultúra – A média kifejezőeszközei A kiemelés (hangsúlyozás) alapeszközei a mozgóképi ábrázolásban, az írott és az online sajtóban	Órakeret 1 óra
Előzetes tudás	A művészeti alkotások és a médiaszövegek egyaránt konstruált textusok. A művek (irodalmi, képzőművészeti, zenei alkotások) és a médiaszövegek nyelvi jellemzőivel, használatával kapcsolatos néhány fontos alapfogalom (pl. ismétlés, motívum, kompozíció) ismerete, helyes alkalmazása előszóban.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az életkornak megfelelő mozgóképi (film, televízió, videó, komputerjáték, web) szövegértés képességének fejlesztése, az önálló és kritikus attitűd kialakítása, a mediális írás-olvasás tudás fejlesztése. A médiumok nyelvi apparátusára vonatkozó alapszintű tájékozottság megszerzése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Mozgóképi szövegek (pl. reklámok, klipek, előzetesek, animációs filmek) megfigyelése és elemzése annak tudatosítása céljából, hogy melyek a figyelemirányítás, kiemelés eszközei (legfontosabb motívumok ismétlése, közelpép, fény/szín, zenei hangsúlyok, kameramozgások, váltakozó beállítások tempója). – Napilapok, magazinok, hírportálok, címlapok és belső oldalak rendjének megfigyelése, a nyomtatott és online sajtó szövegeinek megkonstruálása során alkalmazott fontosabb figyelemvezető, kiemelő eljárások tudatosítása érdekében (pl. címrend, betűméret, 		<i>Magyar nyelv és irodalom; ének-zene; dráma és tánc; vizuális kultúra:</i> a hangsúlyozás, nyomtatékosítás eszközei a társművészetekben.

tipográfia, szín és folthatások, tördelés, írott szöveg és képi illusztráció viszonya, képaláírás, linkek, felnyíló/futó ablakok, hang-és képanyagok).	<i>Informatika:</i> a hagyományos médiumok modern megjelenési formáinak megismerése, alkalmazása.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Ismétlés, közelkép, képkivágás, tempó, kameramozgás, címrend, tipográfia, tördelés, illusztráció, képaláírás,

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Média és mozgóképkultúra – A média kifejezőeszközei A montázs szerepe és alapformái a mozgóképi ábrázolásban	Órakeret 1óra
Előzetes tudás	A dolgok elmondásának, megjelenítésének szükségszerű módja, a kihagyás, tér- és időváltások alkalmazása, az ehhez kapcsolódó konvenciók elfogadása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az életkornak megfelelő mozgóképi (film, televízió, videó, komputerjáték, web) szövegértés képességének fejlesztése, az önálló és kritikus attitűd kialakítása, a mediális írás-olvasás tudás fejlesztése. A médiumok nyelvi apparátusára vonatkozó alapszintű tájékozottság megszerzése.	
	Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
	<ul style="list-style-type: none"> – A filmkép jelenidejűségének megtapasztalása, felismerése és a montázs alapfunkcióinak azonosítása a mozgóképi ábrázolásban (pl. a cselekmény folyamatosságának és ritmusának megteremtése, a mozgóképi szöveg jellemző terének és idejének létrehozása, jelentésalkotás) kreatív gyakorlatok kapcsán (pl. egyszerű történet vagy történet tervezése és felvétele „kamerába vágott” technikával), az alapvető montázstípusok és megoldások kipróbálása érdekében (pl. lineáris, párhuzamos montázs, flashback, flash forward). – Művészeti példák (pl. képzőművészet, fotó, irodalom, zene) összevetésével a montázshatás általánosabb, emberi gondolkodást és kifejezést jellemző értelmének tanulmányozása. 	<i>Informatika:</i> Digitális képek jellemzőinek megismerése, minőségének javítása. Képszerkesztő program használata. Műveletek képekkel: képszerkesztés, -vágás. Montázs készítése. Digitális hangformátumok. Az egyes formátumok közötti átalakítás elvégzése. Hang vágása egy hangszerkesztő program segítségével. <i>Magyar nyelv és irodalom; ének-zene; dráma és tánc:</i> időbeli és térbeli változások kifejezései különböző eszközökkel. Könyvtárhasználat.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Montázs, szerkesztés, idő, tér, folyamatosság, ritmus, flashback.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Tárgy- és környezetkultúra Tervezett, alakított környezet	Órakeret 4+1 óra
Előzetes tudás	Közvetlen környezet vizuális megfigyelése alapján tapasztalatok	

	megfogalmazása. Azonosságok és különbségek célirányos megfogalmazása a megfigyelés és elemzés során. Egyszerű téri helyzetek értelmezése vizuálisan és szövegben. Tárgyakkal, épületekkel kapcsolatos információk gyűjtése. Egyszerű tárgykészítő technikák alkalmazása. Tervvázlatok készítése.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Megfigyelések alapján a vizuális közlések érdekében különböző rajzi technikák alkalmazása. Tárgykészítő, kézműves technikák megfelelő alkalmazása. Tárgyak, épületek felmérése, elemzése, értelmezése különböző szempontok alapján. Elemzési szempontok megfelelő érvényesítése. A választás lehetőségének mérlegelése a feladatmegoldás során felmerülő ötletek között.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Tárgytervezés (pl. öltözék kiegészítő, csomagolás), tárgyalakítás (pl. lámpa, közlekedési eszköz, egyszerű repülő eszköz) a vizuális felmérésből, megismerésből származó elemző tapasztalatok (pl. rajzos felmérés) alapján, a gazdaságos anyaghasználat érvényesítésével. – . Egyszerű műszaki jellegű ábrázolás segítségével (pl. alaprajz, metszetrajz, vetületi ábrázolás) saját tervezés (pl. tárgy, környezet) megjelenítése szabadkézi rajzban, illetve az önálló tervezési, tárgyalakító folyamat dokumentálása az ötlettől a kivitelezésig. – A környezettudatos élet lehetőségeinek összegyűjtése a közvetlen környezetben. 	<p><i>Matematika:</i> Síkbeli és térbeli alakzatok. Vetületi ábrázolás.</p> <p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> Szükségletek és igények elemzése, tevékenységhez szükséges információk kiválasztása, tervezés szerepe, jelentősége, műveleti sorrend betartása, eszközhasználat. Lakókörnyezet-életmód. Tárgyak, szerkezetek, rendeltetés.</p> <p><i>Biológia-egészségtan:</i> Minőségi tulajdonságok megkülönböztetése. Környezet fogalmának értelmezése. Helyi természet- és környezetvédelmi problémák felismerése. Környezettudatos magatartás, fenntarthatóság.</p> <p><i>Földrajz:</i> védett hazai és nemzetközi természeti értékek.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tervezési folyamat, felmérés, funkció, gazdaságos anyaghasználat, alaprajz, metszetrajz, vetületi ábrázolás, műszaki jellegű ábrázolás, vonalfajta, környezettudatos magatartás, környezetvédelem.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Tárgy- és környezetkultúra Az épített környezet története	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	Tárgyak, épületek vizuális megfigyelése adott szempontok alapján. Azonosságok és különbségek célirányos megfogalmazása a megfigyelés és elemzés során. Tárgyakkal, épületekkel kapcsolatos	

	információk gyűjtése.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Épített, tervezett környezet értelmezése különböző módon. Különböző korú és típusú tárgyak, épületek felmérése, elemzése, értelmezése különböző szempontok alapján. Az építészet térszervező és tömegalakítást szolgáló eszközeinek megértése. Elemzési szempontok megfelelő érvényesítése.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Tárgyak, épületek összehasonlító elemzése a történeti változást vagy a földrajzi elhelyezkedést jól szemléltető szempontok szerint (pl. anyaghasználat, funkció). – Az építészet történetében megjelenő alapvető térszervezést és tömegalakítást (pl. alaprajztípusok, alátámasztó elemek, térlefedések) szolgáló építészeti megjelenések összegzése a fontosabb építészettörténeti példák alapján. – Legalább egy, közvetlen tapasztalatok útján megismerhető néprajzi tájegység (pl. Tiszántúl – pl. Jászság, Bodrogek) tárgykultúrájának (pl. épület, öltözék, használati tárgy) elemző vizsgálata és legfontosabb jegyei alapján megkülönböztetése más tárgycsoportoktól. 	<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> épületek, használati és dísz tárgyak megfigyelése.</p> <p><i>Hon- és népismeret:</i> Néprajzi tájegységek, nemzetiségek. Hagyományos paraszti tárgykultúra.</p> <p><i>Földrajz:</i> A természeti környezet és a kultúra összefüggései. Magyarország és a Kárpát-medence földrajza, kulturális régió.</p> <p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> lakókörnyezet és életmód; tárgyak, szerkezetek, rendeltetése.</p> <p><i>Ének-zene:</i> népdalok, hangszeres népzene.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Építészeti elem, közösségi és személyes tér, alaprajztípus, osztatlan és osztott (vagy egyszerű és bővített) tér, fő-, oldal-, kereszthajó, apszis, dongaboltozat, keresztboltozat, oszloprend, masztaba, piramis, akropolisz, amfiteátrum, bazilika, palota, kúria, használati tárgy, dísz tárgy, rituális tárgy, viselet, népi kultúra, néprajzi tájegység, kézművesség, ipari formatervezés, organikus építészet.

Ajánlott műtípusok, művek, alkotók

Amennyiben a különböző korok és kultúrák feldolgozását kronologikus megközelítésben végezzük, az alábbi műtípusok, művek, alkotók bemutatása ajánlott:

19-20. század fordulójának irányzatai [azaz szecesszió és szimbolizmus] (pl. A. Gaudi, A. Rodin, G. Klimt, Rippl-Rónai József, Csontváry Kosztka Tivadar), 20. századi és kortárs irányzatok példái (pl. W. Gropius, F. L. Wright, Le Corbusier, Makovecz Imre, H. Moore, H. Matisse, P. Picasso, M. Duchamp, M. Chagall, S. Dali, Kassák Lajos, J. Pollock, A. Warhol, V. Vasarely, Erdély Miklós).

A válogatás fontos szempontja, hogy a bemutatott művek az egyetemes művészettörténet legjelentősebb és tipikus műveivel szemléltessék a témát, illetve hangsúly kerüljön a magyar művészet- és építészettörténetben megtalálható leglényegesebb példákra is. A fentebb ajánlott műveken és alkotókon kívül adott témák szemléltetésére további műtípusok és művek is felhasználhatók. Különösen érvényes ez akkor, ha az adott témát nem kronologikus, hanem tematikus megközelítésben dolgozunk fel, vagy ha nem elsősorban művészettörténeti, hanem nyitottabban értelmezett kultúrtörténeti, építészet- és tárgytörténeti példákat mutatunk be. Ezekben az esetekben a válogatás további fontos szempontja, hogy az adott téma függvényében a magas művészet és a populárisabb irányzatok egyformán szemléltessék az adott tartalmat, hogy tértől (pl. Európán kívüli kultúrákból származó művek) és időtől (pl. akár kortárs művek) független válogatás mutassa be a témát. Fontos továbbá, hogy a vizuális kommunikáció, valamint a tárgy- és környezetkultúra részterületek szemléltetéséhez a kortárs kultúrából, a történelmi korokból, illetve a közelmúltból származó példákat is felhasználhatjuk (pl. építészet alaprajzi, alátámasztási és térlefedési változásai).

<p>A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén</p>	<p>Célirányos vizuális megfigyelési szempontok önálló alkalmazása.</p> <p>A vizuális nyelv és kifejezés eszközeinek tudatos és pontos alkalmazása az alkotótevékenység során adott célok kifejezése érdekében.</p> <p>Bonyolultabb kompozíciós alapelvek használata különböző célok érdekében.</p> <p>Térbeli és időbeli változások vizuális megjelenítésének kifejező vagy közlő szándéknak megjelölő értelmezése, és következtetések megfogalmazása.</p> <p>Alapvetően közlő funkcióban lévő képi vagy képi és szöveges megjelenések egyszerű értelmezése.</p> <p>Az épített és tárgyi környezet elemző megfigyelése alapján összetettebb következtetések megfogalmazása.</p> <p>Több jól megkülönböztethető technika, médium (pl. állókép-mozgókép, síkbeli-térbeli) tudatos használata az alkotótevékenység során.</p> <p>A médiatudatos gondolkodás megalapozása a vizuális kommunikációs eszközök és formák rendszerezőbb feldolgozása kapcsán.</p> <p>A mozgóképi közlésmód, az írott sajtó és az online kommunikáció szövegszervező alapeszközeinek felismerése.</p> <p>Mozgóképi szövegek megkülönböztetése a valóság ábrázolásához való viszony, alkotói szándék és nézői elvárás karaktere szerint.</p> <p>Tárművészeti kapcsolatok lehetőségeinek értelmezése.</p> <p>A legfontosabb kultúrák, művészettörténeti korok, stílusirányzatok megkülönböztetése és a meghatározó alkotók műveinek felismerése.</p>
--	---

	<p>Vizuális jelenségek, tárgyak, műalkotások árnyaltabb elemzése, összehasonlítása.</p> <p>A vizuális megfigyelés és elemzés során önálló kérdések megfogalmazása.</p> <p>Önálló vélemény megfogalmazása saját és mások munkájáról.</p>
--	---

A továbbhaladás feltételei a 8. osztály végén:

Az általános iskola befejezésekor a tanulónak - a tantárgyi munkára fordítható időtől függően, személyiségéből adódó szinten - rendelkeznie kell a vizuális alkotó és befogadóképesség alapjaival.

Legyen képes fantáziáját szabadon eresztve gondolatokat és érzéseket kifejezni az alkotó, tervező feladatokban. Ízlésitéleteit tudatosan is tudja megindokolni.

Adott szempontokat követve tudja alkalmazni a tanult tapasztalati és összehasonlító műelemzési módszereinek valamelyikét.

Ismernie kell a tanult művészettörténeti korszakok legjellemzőbb stílusjegyeit, koronként és áganként legalább három-három műalkotást, alkotót legyen képes felismerni és megnevezni.

Rendelkezzen az ábrázolási konvenciókhoz szükséges térszemléleti alapokkal, legyen képes csaknem önállóan egyszerű vetületi, axonometrikus és perspektívikus ábrákat szerkeszteni, ill. szabad kézzel rajzolni.

Legyen jártas a téri, formai, színbeli tanulmányok készítésében. Szín- és tónusváltásait képes legyen megindokolni.

Ismerje a vizuális kommunikáció alapvető jeleit és szabályait.

Ismeretei vannak a tárgy-és térformálás, az építészet tanult alapkérdéseiről. Tájékozottsággal bír a vizuális megjelenítés hagyományosabb és újabb (technikai) formáiról. Legyen képes adott célra tárgyat tervezni, készíteni.

Legyen tájékozott a mindennapi, a tudományos, a műszaki és a művészeti, kommunikáció feladatairól, és értse meg a tömegkommunikáció működését. Legyenek alapismeretei a médiáról, a mozgókép kultúráról.

Történelem
Helyi tanterv
Heti óraszám: 2
Összes óraszám: 72

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör	Óraszám
Személyes történelem	7
Fejezetek az ókor történetéből	13+5
A kereszténység	5+2
A középkor világi	13
Képek és portrék az Árpád-kor történetéből	20+5
Összes óraszám:	72

TÉMAKÖR: Személyes történelem**ÓRASZÁM:7 óra****ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:**

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Körülöttem a történelem</i>	<ul style="list-style-type: none"> Családi fotóalbum és személyes tárgyak. Személyes történetek dokumentálása, elbeszélése. Egy nap dokumentálása. Kódexkészítés (valamely magyar kódex mintájára pl. Képes krónika). 	<p><i>Fogalmak:</i> kódex.</p> <p><i>Kronológia:</i> Kr. e. és Kr. u., évszázad, őskor, ókor, középkor, újkor, jelenkor/modern kor.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Egyszerű, személyes történetek elmesélése. Családi fotók, tárgyak, történetek gyűjtése és rendszerezése. Címer, zászló, pecsét készítése önállóan vagy társakkal. Információk gyűjtése képi és tárgyi forrásokból megadott szempontok szerint. A történelmi idő ábrázolása vizuális eszközökkel.
<i>Címer, zászló, pecsét, az idő mérése</i>	<ul style="list-style-type: none"> Címerek és zászlók alkotóelemei saját település és Magyarország címere és zászlaja példáján. A hitelesítés eszköze, a pecsét (pl. az Aranybulla pecsétje). Személyes címer-, zászló- és pecsétkészítés. Az időszámítás. 		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Képpel illusztrált, írott összefoglaló készítése egy meghatározó személyes élményről.
- Kódexlap készítése, pl. a Képes krónika alapján.
- Időszalag készítése.
- Magyarország, Kiszombor és az iskola címerének értelmezése tanári irányítással.
- Más nemzetek, települések címereinek önálló gyűjtése
- Címerek értelmezése tanári irányítással.

TÉMAKÖR: Fejezetek az ókor történetéből**ÓRASZÁM:13 óra + 5 óra****ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:**

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK

Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Az ókori Egyiptom világa</i>	<ul style="list-style-type: none"> Földművelés a Nílus mentén. Hitvilág és halottkultusz a piramisok és a Királyok Völgye példáján: Memphis és Théba. A legjelentősebb találmány: az írás. 	<p><i>Fogalmak:</i> öntözéses földművelés, fáraó, piramis, hieroglifa, városállam, jósda, többistenhit, olümpiai játékok, monda, provincia, rabszolga, gladiátor, amfiteátrum, falanx, légió, népvándorlás.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Az ókori egyiptomi, görög és római életmód főbb vonásainak felidézése. Információk gyűjtése az ókori és a modern olimpiai játékokról, és összehasonlításuk. Az ókori hadviselés legalapvetőbb jellemzőinek bemutatása. Görög hoplita felismerése, fegyverzetének azonosítása képen, rekonstrukciós ábrán. A tanult háborúk okainak és következményeinek bemutatása; illetve a tanult hősökhöz kapcsolódó történetek felidézése.
<i>Az ókori Hellász öröksége</i>	<ul style="list-style-type: none"> Mindennapok egy görög városban: Athén és lakói. Görög istenek, az olümpiai játékok. Az athéni és spártai nevelés. 	<p><i>Személyek:</i> Kheopsz, Zeusz, Pallasz Athéné, Nagy Sándor, Romulus, Hannibál, Julius Caesar, Augustus, Attila.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Görög hoplita felismerése, fegyverzetének azonosítása képen, rekonstrukciós ábrán. A tanult háborúk okainak és következményeinek bemutatása; illetve a tanult hősökhöz kapcsolódó történetek felidézése. Mai magyar településnevek azonosítása az ókori Pannónia térképén. A Hun Birodalom földrajzi kiterjedésének nyomon követése a térképen.
<i>Az ókori Róma öröksége</i>	<ul style="list-style-type: none"> Róma alapítása a mondákban. Egy római polgár mindennapjai. A gladiátorviadalok és a kocsiversenyek. Római emlékek Pannóniában. 	<p><i>Kronológia:</i> Kr. e. 776 az első feljegyzett olümpiai játékok, Kr. e. 753 Róma alapítása a hagyomány szerint, Kr. e. 490 a marathóni csata, Kr. u. 476 a Nyugatrómai Birodalom bukása.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Az ókori Pannónia térképén. A Hun Birodalom földrajzi kiterjedésének nyomon követése a térképen. A nomád életmód, gazdálkodás és hadviselés alapvető jellegzetességeinek felidézése. Történelmi mozgások (pl. hadmozdulatok, hadjáratok, népmozgások) nyomon követése történelmi térképen.
<i>A görög-római hadviselés</i>	<ul style="list-style-type: none"> Görög hadviselés a marathóni csata példáján. Nagy Sándor hadserege és hódításai. Az ókor „tankjai”: Hannibál elefántjai. Caesar légiói. 	<p><i>Topográfia:</i> Egyiptom, Nílus, Athén, Olümpia, Spárta, Itália, Róma, Pannónia, Aquincum, Marathón, Római Birodalom.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Az ókori Pannónia térképén. A Hun Birodalom földrajzi kiterjedésének nyomon követése a térképen. A nomád életmód, gazdálkodás és hadviselés alapvető jellegzetességeinek felidézése. Történelmi mozgások (pl. hadmozdulatok, hadjáratok, népmozgások) nyomon követése történelmi térképen.
<i>Képek a népvándorlás korából</i>	<ul style="list-style-type: none"> A Római Birodalom szétesése. A Hun Birodalom. Attila és hadjáratai: az ókor egyik legnagyobb csatája (a catalaunumi csata). 		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Képek gyűjtése és rendszerezése ókori épületekről.
- Térképvázlat készítése egy ókori város jellegzetes épületeinek és közterületeinek (pl. piac, kikötő) feltüntetésével.
- Egy szabadon választott pannóniai település megtekintése.
- Tabló készítése az ókori civilizációk kulturális örökségéről.
- Egy ókori ütközet rekonstruálása (film, kép, ábra, térképvázlat segítségével).
- Ókori témájú film vagy filmrészlet megtekintése és megbeszélése.

TÉMAKÖR: A kereszténység

ÓRASZÁM: 5 óra + 2 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Az Ószövetség népe</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Az Ószövetség/Héber Biblia: Ábrahám és Mózes. • Az önálló zsidó állam alapítói: Dávid és Salamon története. 	<p><i>Fogalmak:</i> egyistenhit, Biblia, Ószövetség/Héber Biblia, Újszövetség, zsidó vallás, keresztény vallás, kereszttség és úrvacsora.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Jézus élete legfontosabb eseményeinek bemutatása. • Jézus erkölcsi tanításainak értelmezése.
<i>Jézus élete, tanításai és a kereszténység</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Történetek az Újszövetségből. • A kereszténység főbb tanításai. • A kereszténység elterjedése. • A keresztény hitélet színterei és szertartásai. • A kereszténység jelképei. 	<p><i>Személyek:</i> Mózes, Dávid, Salamon, Jézus, Mária, József, Szent Péter és SzentPál apostolok.</p> <p><i>Topográfia:</i> Jeruzsálem, Betlehem.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A kereszténység fő jellemzőinek és elterjedésének bemutatása. • A Héber Biblia máig ható innovációi: egyistenhit, tízparancsolat, heti pihenőnap

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- A bibliai történeteket ábrázoló képek, művészeti alkotások gyűjtése.
- Tematikus képgaléria összeállítása a zsidó és keresztény vallásról megadott szempontok alapján.
- Képek gyűjtése bibliai helyszínekről.

TÉMAKÖR: A középkor világi

ÓRASZÁM: 13 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és	Fejlesztési feladatok

		adatok/Lexikák	
<i>Élet a várban – egy magyar vár (pl. Visegrád) és uradalom bemutatásával</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Királyok és nemesek • Várépítészet – híres magyar középkori várak. • Egy uradalom működése, a falvak világa (a jobbágyok élete). 	<p><i>Fogalmak:</i> földesúr, lovag, nemes, uradalom, jobbágy, robot, pápa, szerzetes, bencés rend, pálos rend, kolostor, katolikus, román stílus, gótikus stílus, polgár, céh, iszlám vallás.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A középkori és a mai életforma néhány jellegzetességének összehasonlítása. • A középkori kultúra főbb vonásainak felidézése. • Az egyes középkori társadalmi rétegek életformája közti eltérések összehasonlítása. • A középkori város és a falu összehasonlítása megadott szempontok alapján (pl. jellegzetes foglalkozások, életmód). • A középkori hadviselés legalapvetőbb jellemzőinek bemutatása. • A középkori páncélos lovag felismerése, fegyverzetének azonosítása képen, rekonstrukciós ábrán.
<i>Élet a kolostorban – egy magyar kolostor (pl. Pannonhalma) bemutatásával</i>	<ul style="list-style-type: none"> • A középkori egyházszervezet. • A szerzetesség és a kolostor. • Román és gótikus templomépítészet – híres magyar középkori egyházi emlékek. • Oktatás a középkorban. 	<p><i>Személyek:</i> Szent Benedek, Gutenberg, Mohamed.</p> <p><i>Topográfia:</i> Visegrád, Pannonhalma, Szentföld, Anglia, Franciaország.</p>	
<i>Élet a középkori városban – egy magyar város (pl. Buda) bemutatásával</i>	<ul style="list-style-type: none"> • A céhek. • A városi polgárok. • Városépítészet – híres magyar középkori városok. • Könyvnyomtatás és reneszánsz. 		
<i>A keresztes lovagok világa</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Az iszlám–arab kihívás. • A nehézlovas harcmodor. • Keresztesek a Szentföldön. • A lovagi életforma és kultúra. 		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Alaprajz készítése vagy értelmezése egy középkori városról, uradalomról, várról vagy kolostorról.
- Tablókészítés a középkori magyar templomokról.
- Céhszabályzat vagy cégér készítése önállóan vagy társakkal.
- Egy középkori ütközet rekonstruálása (film, kép, ábra, térképvázlat segítségével).
- Beszámoló készítése egy lovagi tornáról és/vagy a lovagi erényekről.
- Egy lehetséges karriertörténet bemutatása a középkorból (inásból céhmester, apródból lovag, jobbágyból püspök).
- Montázs összeállítása a középkort idéző képekből megadott szempontok alapján (pl. foglalkozás, viselet, jelentős események stb.).

TÉMAKÖR:Képek és portrék az Árpád-kor történetéből**ÓRASZÁM:20 óra + 5 óra****ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:**

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Történetek a magyarok eredetéről</i>	<ul style="list-style-type: none"> A hun-magyar eredettörténet a krónikákban: Hunor, Magor; Csaba királyfi. Az Árpád-ház eredettörténete: Emese álma, vérszerződés. 	<i>Fogalmak:</i> hunok, finnugor, törzs, vérszerződés, fejedelem, honfoglalás, székelyek, kalandozások, vármegye, tized, ispán, Szent Korona, tatárok/mongolok, kunok.	<ul style="list-style-type: none"> A mondák és a valóság közötti kapcsolatok és ellentmondások felismerése. A tanult mondai történetek felidézése, a mondai hősök szándékainak azonosítása.
<i>Honfoglalás és kalandozások</i>	<ul style="list-style-type: none"> Álmos és Árpád alakja a krónikákban. A honfoglalás: Etelközből a Kárpát-medencébe. Történetek a kalandozó magyarokról. 	<i>Személyek:</i> Álmos, Árpád, Géza, I. (Szent) István, I. (Szent) László, Könyves Kálmán, III. Béla, IV. Béla, Szent Gellért, Szent Erzsébet, Szent Margit.	<ul style="list-style-type: none"> Mondai szereplők felismerése képek, művészeti alkotások alapján. Rekonstrukciós rajzok, ábrák elemzése és/vagy készítése a honfoglaló magyarok viselkedéséről, lakóhelyéről, fegyverzetéről.
<i>Szent István és a magyar állam</i>	<ul style="list-style-type: none"> Géza és István alakja a krónikákban. István harca Koppánnal és a koronázás. Államalapítás: egyházszerzés, vármegyék és törvények. 		<ul style="list-style-type: none"> Történetek felidézése az Árpád-kori magyar történelemből.
<i>Árpád-házi királyportrék</i>	<ul style="list-style-type: none"> Szent László, a lovagkirály. Könyves Kálmán, a művelt király. III. Béla, a nagyhatalmú király. II. András és az Aranybulla IV. Béla és a tatárjárás. 	<i>Kronológia:</i> 895 a honfoglalás, 907 a pozsonyi csata, 997/1000–1038 István uralkodása, 1222 az Aranybulla kiadása, 1241–1242 a tatárjárás, 1301 az Árpád-ház kihalása.	<ul style="list-style-type: none"> A tanult történelmi személyek jelentőségének felismerése.
<i>Árpád-kori szentek</i>	<ul style="list-style-type: none"> Szent Gellért. Szent Erzsébet. Szent Margit. 	<i>Topográfia:</i> Etelköz, Vereckei-hágó, Kárpát-medence, Esztergom, Buda, Székesfehérvár, Horvátország, Muhi, Német-római	<ul style="list-style-type: none"> A tanult uralkodók elhelyezése az időszalagon.
<i>Árpád-kori győztes harcok és csaták</i>	<ul style="list-style-type: none"> A pozsonyi csata. Német támadások nyugatról: felperzselt föld és a vértesi csata. Nomád támadások keletről: a kerlési csata. 		

<i>Magyarország koronázási jelvényei</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Szent Korona. • Palást, jogar, országalma. 	Császárság.	
--	---	-------------	--

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Az Árpád-kori magyar történelem kiemelkedő alakjait ábrázoló képek gyűjtése.
- Képszeállítás készítése a Szent Lászlót megörökítő freskókból a Kárpát-medencében.
- A történelmi alakok megjelenítése szerepjátékkal egy konkrét történelmi helyzetben.
- Információk gyűjtése és megbeszélése az Árpád-kor uralkodóiról, szentjeiről.
- A Szent Korona és a koronázási jelvények megtekintése.

Történelem 6. évfolyam

A történelem tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

A tanulás kompetenciái: A tanuló a történelemtanulás során különféle jellegű tudástartalmakkal és különböző típusú feladatokkal találkozik, amelyek megtanulásához, illetve elvégzéséhez különféle módszereket kell választania. A történelmi információk keresése és feldolgozása, a forráskritika, a következtetések levonása és egyéb gondolkodási műveletek közvetítő hatásuk révén általában fejlesztik a tanulási kompetenciákat. A történelmi értelmező kulcsfogalmak megértésén és állandó használatán keresztül a tanuló fejleszti a lényeges és kevésbé lényeges elemek megkülönböztetésének és rendszerezésének a tanulás során elengedhetetlenül fontos képességét.

A tanuló a történelemtanulás során megtapasztalja, hogy a történelemtudása az iskolán kívül, más élethelyzetekben, illetve a jelen társadalmi, gazdasági és politikai jelenségeinek megértéséhez és megítéléséhez is segítséget nyújt. Ez a tapasztalat – az iskolai történelemtanulás élményszerűsége mellett – erős ösztönzést adhat az élethosszig tartó tanulásra vagy legalábbis a történelmi és társadalmi kérdések iránti érdeklődésre.

Kommunikációs kompetenciák: A történelmi források feldolgozása a szövegértés fejlesztésének egyik hatékony módja. A tanuló a felmerülő történelmi problémákról beszélgetéseket folytat, érveket gyűjt, azokat írásban és szóban összefoglalja, digitális kommunikációs eszközök segítségével mutatja be. A különböző típusú, más-más korokból és eltérő társadalmi közegekből származó források feldolgozása pedig nagyban segíti a különféle kommunikációs környezetek (kontextusok) közötti magabiztos eligazodást.

Digitális kompetenciák: A történelem tanulása során a digitális eszközök etikus, felelősségteljes használatával a tanuló információkezelési és -feldolgozási készségei fejlődnek, ami elősegíti elemző és mérlegelő gondolkodása kialakulását és elmélyítését is, aminek része a megszerzett információk ellenőrzése, hitelességének vizsgálata. A történelmi forrásokat tartalmazó internetes portálok, hang- és filmarchívumok és adatbázisok

megismerése és használata, az itt talált források feldolgozása elengedhetetlen feltétele a korszerű történelemtanulásnak. A digitális információfeldolgozás, illetve a digitális kommunikáció fejlesztésének nagy szerepe van a közéleti tájékozódási készségek kialakításában, így a felelős és aktív állampolgárrá nevelésben.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A tanuló az információk, illetve a források feldolgozása során problémákat azonosít, magyarázatokat fogalmaz meg, kiemeli a lényegét, következtetéseket von le. A történelmi ismeretek, fogalmak elsajátításával, valamint a történelmi források és interpretációk mérlegelésével, hipotézisek alkotásával fejlődik az elemző, problémamegoldó gondolkodása. Mindezek együttesen segítik a differenciált történelmi gondolkodás kialakulását, melynek következtében a tanuló képessé válik események, folyamatok és jelenségek különböző szempontú megközelítésére, valamint bizonyos történések okainak és következményeinek több szempontú feltárására.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tanuló a különböző történelmi korok mindennapi életének vizsgálatával, az életmód változatos formáinak, valamint történelmi életutaknak és cselekedeteknek a megismerésével viszonyítási pontokat találhat, illetve követhető modelleket adaptálhat saját életútjának tervezéséhez és szervezéséhez. A tanulóban tudatosul, hogy nehéz élethelyzetekben is kialakíthatók cselekvési tervek, lehetőségek. Értékeli a válságos történelmi helyzetekben megnyilvánuló bátorság, kitartás, önfeláldozás, segítségnyújtás és szolidaritás követésre méltó példáit. A tanuló arra törekszik, hogy az emberi cselekedeteket, életutakat, élethelyzeteket, társadalmi folyamatokat és jelenségeket árnyaltan értelmezze. A társadalmakra, közösségekre jellemző magatartási és kommunikációs szabályok felismerése a tanuló alkalmazkodóképességét fejleszti.

A kreativitás a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái:A történelem tanulása során a tanuló megismeri az emberiség, a magyarság kulturális örökségének fő elemeit. Értékeli a kiemelkedő emberi alkotásokat és értelmezi azok technológiai, tudományos és művészeti szerepét. Az egyes történelmi korszakok áttekintése során felismeri az értékteremtő alkotások jelentőségét, és elemző gondolkodással feltárja azoknak az életmódra, a mindennapokra gyakorolt hatását.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A tanuló megismeri és értékeli az alkotó emberi tevékenységek változatos formáit. Értelmezi és elismeri a tudósok, kutatók és művészek teljesítményét. Büszke a magyar tudósok, művészek, sportolók és más értékteremtő, alkotó emberek kiemelkedő eredményeire, teljesítményeire. Az életmódtörténeti

témakörök feldolgozása révén a tanuló felismeri, hogy a munkavégzés az egyén, a család és a társadalom létfenntartását biztosítja; belátja, hogy a munka sokszor küzdelmekkel jár, ugyanakkor személyiségépítő, társadalmi összetartozást is erősítő tevékenység. A történelmi korszakok jellegzetes, egyedi vagy kiemelkedő példái kiindulópontként szolgálnak a saját életút tervezésekor, akár a pályaválasztás során is.

5–6. évfolyam

Az általános iskola 5–6. évfolyamán a történelemtanítás bevezeti a tanulót a történelmi múlt megismerésébe. A tantárgy iránti érdeklődés felkeltése, a pozitív hozzáállás megteremtése és a legfontosabb ismeretek elsajátítása mellett ekkor kezdődik a történelemtanuláshoz szükséges alapvető tanulásmódszertani jártasságok, készségek kialakítása. A tanuló egyfelől megismerkedik az ókor, középkor, kora újkor és az újkor történelmének néhány jellemző vonásával, jelenségével, a magyar történelem legfontosabb fordulópontjaival, hőseivel és szereplőivel a 19. század közepéig. Elsajátítja, és alkalmazni kezdi a kulcsfogalmakat, gyakorolja a változatos tevékenységformákat – információszerzés és -feldolgozás; tájékozódás időben és térben; történetek megértése, elbeszélése, megvitatása stb. –, amelyek megalapozzák történelemtanulási készségeinek fejlődését, történelmi gondolkodásának kialakulását.

Ebben a szakaszban elsősorban konkrét történelmi események és élethelyzetek, szokások képszerű bemutatása, történetek elmesélése a jellemző. A tantervi témakörök egy jelentős részét történelmi korok szerint beágyazott életmódtörténelmi és portré témák adják. Előbbiek a régmúlt korok embereinek életét mutatják be egy-egy konkrét település és nép mikrovilágán, illetve az ezekhez kapcsolódó történeteken keresztül. A kerettanterv a települések esetében ajánlásokat fogalmaz meg, amelyektől a helyi tantervek összeállítása során a pedagógusok régiójuknak megfelelően eltérhetnek. További fontos alapelv a jelenségalapú megközelítés, vagyis a tanuló nem általános modelleken, hanem egyes települések/népek életén keresztül ismerkedik meg az ókor, a középkor, a kora újkor és az újkor világával. A portré típusú témakörök a magyar történelem néhány kiemelkedő személyiségének, hősének életét, cselekedeteit és történelmi jelentőségét dolgozzák fel, miközben megismertetik a tanulót a hozzájuk fűződő történelmi hagyománnyal.

Az általános iskolában a történettánnításra alapuló történelemtanítás, vagyis a történetmesélés, a szemléletesség és a tevékenységközpontú megközelítés a témák kiválasztásának, illetve

feldolgozásának egyaránt fontos vezérelve. Az egyes korszakok életmódját bemutató témakörök, témák, a kiemelkedő személyiségeket bemutató portrék eredményes bemutatásához a tanuló képzeletét megragadó történeteken, a személyes életéhez kapcsolódó élményeken keresztül vezet a sikeres történelemtanítás útja. Ugyanakkor a történetek feldolgozásán keresztül fejlődik a tanulónak a történelemtanuláshoz elengedhetetlen narratív kompetenciája is.

FEJLESZTÉSI TERÜLETEKHEZ KAPCSOLÓDÓ TANULÁSI EREDMÉNYEK (ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK)

TÖRTÉNELMI ISMERETEK

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:

- ismeri és fel tudja idézni a magyar és az európai történelmi hagyományhoz kapcsolódó legfontosabb mítoszokat, mondákat, történeteket, elbeszéléseket;
- be tudja mutatni a különböző korok életmódjának és kultúrájának főbb vonásait és az egyes történelmi korszakokban élt emberek életét befolyásoló tényezőket;
- tisztában van a zsidó-keresztény kultúrakialakulásának főbb állomásaival, ismeri a legfontosabb tanításait és hatását az európai civilizációra és Magyarországra;
- ismeri a középkori és újkori magyar történelem kiemelkedő alakjait, cselekedeteiket, illetve szerepüket a magyar nemzet történetében;
- fel tudja idézni a középkori és újkori magyar történelem legfontosabb eseményeit, jelenségeit, folyamatait, és fordulópontjait a honfoglalástól napjainkig;
- képes felidézni a magyar nemzet honvédő és szabadságharcait, példákat hoz a hazaszeretet, önfeláldozás és hősiesség megnyilvánulásaira;
- tisztában van a középkor és újkor világképének fő vonásaival;
- ismeri és be tudja mutatni a 19. századi modernizáció gazdasági társadalmi és kulturális hatásait Magyarországon és a világban;
- ismeri a különböző korok hadviselési szokásait, jellemzőit;
- példákat tud felhozni arra, hogy a történelem során miként járultak hozzá a magyarok Európa és a világ kulturális, tudományos és politikai fejlődéséhez;
- ismeri a magyarság, illetve a Kárpát-medence népei együttélésének jellemzőit a középkorban és újkorban, példákat hoz a magyar nemzet és a közép-európai régió népeinek kapcsolatára és együttműködésére;

- valós képet alkotva képes elhelyezni Magyarországot a középkori és újkori európai történelmi folyamatokban.

ISMERETSZERZÉS ÉS FORRÁSHASZNÁLAT

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- képes ismereteket szerezni személyes beszélgetésekből, olvasott és hallott, valamint a különböző médiumok által felkínált szöveges és képi anyagokból;
- kiemel lényeges információkat (kulcsszavakat) elbeszélő vagy leíró szövegekből, illetve rövidebb magyarázó szövegekből, és az ezek alapján megfogalmazott kérdésekre egyszerű válaszokat képes adni;
- megadott szempontok alapján, tanári útmutatás segítségével történelmi információkat gyűjt különböző médiumokból és forrásokból (könyvek, atlaszok, kronológiák, könyvtárak, múzeumok anyagai, filmek; nyomtatott és digitális, vizuális források);
- képes magatartásformák megfigyelésére és jellemzésére;
- megadott szempontok alapján rendszerezi a történelmi információkat;
- felismeri, hogy melyik szöveg, kép, egyszerű ábra kapcsolódik az adott történelmi témához;
- képen, egyszerű ábrán ábrázolt folyamatot, jelenséget saját szavaival le tud írni;
- képes különbséget tenni források között típus és kontextus alapján;
- össze tudja vetni a forrásokban található információkat az ismereteivel;
- meg tudja vizsgálni, hogy a történet szerzője résztvevője vagy kortársa volt-e az eseményeknek;
- egyszerű következtetéseket von le, és véleményt tud alkotni.

TÁJÉKOZÓDÁS IDŐBEN ÉS TÉRBEN

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a nagy történelmi korszakok elnevezését és időhatárait, néhány kiemelten fontos esemény és jelenség időpontját;
- használja az idő tagolására szolgáló kifejezéseket, történelmi eseményre, jelenségre, korszakra való utalással végez időmeghatározást;
- időrendbe tud állítani történelmi eseményeket, képes az idő ábrázolására pl. időszalag segítségével;

- a tanult történelmi eseményeket, jelenségeket, személyeket, képeket hozzá tudja rendelni egy adott történelmi korhoz, régióhoz, államhoz;
- használ különböző történelmi térképeket a fontosabb történelmi események helyszíneinek azonosítására, egyszerű jelenségek leolvasására, vaktérképen való elhelyezésére;
- egyszerű alaprajzokat, modelleket, térképvázlatokat (pl. települések, épületek, csaták) tervez és készít.

SZAKTÁRGYI KOMMUNIKÁCIÓ

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- önállóan képes eseményeket, történeteket elmondani, történelmi személyeket bemutatni, saját véleményét megfogalmazni;
- össze tudja foglalni saját szavaival hosszabb elbeszélő vagy leíró szövegek tartalmát;
- az általa gyűjtött történelmi adatokból, szövegekből rövid tartalmi ismertetőt tud készíteni;
- képes önálló kérdések megfogalmazására a tárgyalt történelmi témával, eseményekkel kapcsolatban;
- képes rövid fogalmazások készítésére egy-egy történetről, történelmi témáról;
- különböző történelmi korszakok, történelmi kérdések tárgyalása során alkalmazza az értelmező és tartalmi kulcsfogalmakat, továbbá használja a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat;
- tud egyszerű vizuális rendezőket kiegészíteni hagyományos vagy digitális módon (táblázatok, ábrák, tablók, rajzok, vázlatok) egy történelmi témáról;
- egyszerű történelmi témáról tanári útmutatás segítségével kiselőadást állít össze és mutat be;
- egyszerű történelmi kérdésekről véleményt tud megfogalmazni, állításait alátámasztja;
- meghallgatja mások véleményét, érveit;
- tanári segítséggel dramatikusan, szerepjáték formájában tud megjeleníteni történelmi eseményeket, jelenségeket, személyiségeket.

TÖRTÉNELMI GONDOLKODÁS

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- adott történetben különbséget tud tenni fikatív és valós, irreális és reális elemek között;

- képes megfigyelni és összehasonlítani a történelemben előforduló különböző emberi magatartásformákat és élethelyzeteket;
- a történelmi eseményekkel és személyekkel kapcsolatban önálló kérdéseket fogalmaz meg;
- feltételezéseket fogalmaz meg történelmi személyek cselekedeteinek mozgatórugóiról, és alátámasztja azokat;
- a történelmi szereplők megnyilvánulásainak szándékot tulajdonít;
- önálló véleményt képes megfogalmazni történelmi szereplőkről, eseményekről;
- felismeri a különböző korokra és régiókra jellemző tárgyakat, alkotásokat, életmódokat, szokásokat, változásokat, képes azokat összehasonlítani egymással, illetve a mai korrallal;
- példákat hoz a történelmi jelenségekre;
- felismeri, hogy az emberi cselekedet és annak következménye között szoros kapcsolat van.

A tanuló az 6. évfolyamon a következő kulcsfogalmakat használja:

Értelmező kulcsfogalmak: történelmi idő, történelmi forrás, ok és következmény, változás és folyamatosság, tény és bizonyíték, történelmi jelentőség.

Tartalmi kulcsfogalmak:

- politikai: politika, állam, államszervezet, államforma, monarchia, köztársaság, egyeduradalom, demokrácia, önkormányzat, jog, törvény, birodalom;
- társadalmi: társadalom, társadalmi csoport, nemzet, népcsoport, életmód;
- gazdasági: gazdaság, pénz, piac, mezőgazdaság, ipar, kereskedelem, adó, önellátás, árutermelés, falu, város;
- eszme- és vallástörténeti: kultúra, művészet, hit, vallás, egyház, világkép.

Az 6. évfolyamon a történelem tantárgy alapóraszám: 144 óra.

6. évfolyam óraszámjai

Képek és portrék a középkori magyar állam virágkorából	16
Új látóhatárok	11

Portrék és történetek Magyarország kora újkori történetéből	14
Élet a kora újkori Magyarországon	6
Forradalmak kora	10
A magyar nemzeti ébredés és polgárosodás kora	15
Összes óraszám:	72

Képek és portrék a magyar állam virágkorából		Óraszám: 10+6
<p>Fogalmak: <i>Fogalmak:</i> aranyforint, kormányzó, végvár, szekérvár, zsoldos.</p> <p><i>Személyek:</i> I. (Anjou) Károly, I. (Nagy) Lajos, Luxemburgi Zsigmond, Hunyadi János, I. (Hunyadi) Mátyás.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1335 a visegrádi királytalálkozó, 1456 a nándorfehérvári diadal, 1458–1490 Mátyás uralkodása.</p> <p><i>Topográfia:</i> Lengyelország, Oszmán Birodalom, Csehország, Nándorfehérvár.</p>		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<p>Magyar királyportrék a 14–15. századból(6)</p> <p>Hunyadi János, a törökverő (4)</p> <p>Hunyadi Mátyás, a reneszánsz uralkodó (6)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A korszak kiemelkedő alakjait ábrázoló képek gyűjtése, rendszerezése az egyes uralkodócsaládok szerint. • A nándorfehérvári csata rekonstruálása (ábra, térképvázlat, kép, film, animáció segítségével). • Mátyás, a reneszánsz uralkodó – beszámoló készítése a királyi udvarban tett képzeletbeli látogatásról. • A Nemzeti Múzeum középkori 	<ul style="list-style-type: none"> • Károly és az aranyforint. • Nagy Lajos, a hódító. Luxemburgi Zsigmond, a császár. • Hunyadi János, a sokoldalú hadvezér. A nándorfehérvári diadal. • Mondák és történetek Mátyás királyról. • A fekete sereg. Mátyás reneszánsz udvara.

	magyar gyűjteménye néhány darabjának megtekintése és feldolgozása.	
Tovább lépés feltétele:	A mondák és a valóság közötti kapcsolatok és ellentmondások felismerése. A tanult történelmi személyek jelentőségének felismerése.	

Új látóhatárok		Óraszám: 11
Fogalmak: gyarmat, manufaktúra, tőkés, bérmunkás, kapitalizmus, bank, tőzsde, részvény, reformáció, református, evangélikus, ellenreformáció és katolikus megújulás, jezsuiták, vallási türelem		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<p>A földrajzi felfedezések (5)</p> <p>Korai kapitalizmus (2)</p> <p>A vallási megújulás (2)</p> <p>Az új világkép kialakulása (2)</p>	<ul style="list-style-type: none"> Olyan termékek gyűjtése, amelyek a földrajzi felfedezéseknek köszönhetően kerültek a világkereskedelembé. Hasonlóságok és különbözőségek megállapítása a megismert felekezetek templomairól készült fotók alapján. A saját településen (vagy környékén) található különböző felekezetekhez tartozó templomok megtekintése. Információk gyűjtése a magyar reformáció néhány képviselőjéről. Egy természettudós (pl. 	<ul style="list-style-type: none"> A felfedezők útjai. A világkereskedelem kialakulása. <p>Gyarmatosítás Amerikában: az őslakosság sorsa, ültetvények és rabszolgák.</p> <ul style="list-style-type: none"> A tőkés gazdálkodás kibontakozása és a polgárosodó életmód. A manufaktúrák, a világkereskedelem kialakulása. <p>Az első bankok és tőzsdék.</p> <ul style="list-style-type: none"> Egyházi reformtörekvések a kora újkorban. Reformáció és katolikus megújulás.

	<p>Kopernikusz, Newton) életének és munkásságának bemutatása: plakáton, prezentációval, kiselőadáson.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Táblázat készítése a középkor és az újkor világképeinek összehasonlításához megadott szempontok alapján. 	A középkorit felváltó világkép: a felvilágosodás.
Tovább lépés feltétele:	<p>A nagy felfedezők útjainak bemutatása térképen.</p> <p>A céhek és a manufaktúrák összehasonlítása</p>	

Portrék és történetek Magyarország kora újkori történetéből		Óraszám: 14
<p>Fogalmak: szultán, janicsár, török hódoltság, kuruc, labanc, szabadságharc, trónfosztás.</p> <p>Személyek: I. Szulejmán, II. Lajos, Dobó István, Bocskai István, Bethlen Gábor, Zrínyi Miklós (a költő és hadvezér), II. Rákóczi Ferenc, Mária Terézia.</p> <p>Kronológia: 1526 a mohácsi csata, 1541 Buda eleste, 1552 Eger védelme, 1686 Buda visszafoglalása, 1703–1711 a Rákóczi-szabadságharc.</p> <p>Topográfia: Mohács, Eger, Erdélyi Fejedelemség, Pozsony, Bécs.</p>		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<p>A török háborúk hősei (4)</p> <p>Bocskai, Bethlen és Zrínyi (3)</p> <p>II. Rákóczi Ferenc és szabadságharca (4)</p> <p>Mária Terézia (3)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Képek, ábrázolások gyűjtése magyar végvárakról, kiállítás rendezése. • Egy játékfilm megnézése és megbeszélése a törökellenes háborúk hőseiről és eseményeiről. 	<ul style="list-style-type: none"> • II. Lajos és a mohácsi csata. • Buda eleste és az ország három részre szakadása. <p>A várháborúk hősei (pl. Dobó; Zrínyi, a szigetvári hős).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bocskai István

	<ul style="list-style-type: none"> • Egy a Rákóczi-szabadságharcot bemutató műalkotás (pl. festmény, népdal, regény) feldolgozása. • Vélemény megfogalmazása, vita a szatmári békéről. • A magyar huszárokról szóló történetek gyűjtése, elbeszélése. • A huszárok fegyverzetének és öltözetének bemutatása. • Képek gyűjtése főúri kastélyokról. 	<p>fejedelem, a hajdúk vezére.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bethlen Gábor, Erdély fejedelme. • Zrínyi Miklós, a költő és hadvezér. <p>Buda visszavétele: a török kiűzése.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rákóczi fordultatos életpályája Munkácstól Rodostóig. • Történetek a Rákóczi-szabadságharc idejéből. <p>A szatmári béke: függetlenség helyett megbékélés a birodalommal.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mária Terézia, a családanya és uralkodó. • Intézkedései Magyarországon. • A magyar huszárok és a berlini huszárcsíny. <p>Főúri kastélyok a művelődés szolgálatában (pl. Eszterháza, Gödöllő).</p>
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A mohácsi csata eseményeinek rekonstruálása animációs film és térkép alapján.</p> <p>Képek, ábrázolások gyűjtése és azonosítása, filmrészletek értelmezése a korszakról</p>	

Élet a kora újkori Magyarországon		Óraszám: 6
<p>Fogalmak: nemzetiség, ortodox, barokk.</p> <p>Topográfia: Debrecen, Temesvár.</p>		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<p>Élet a török hódoltság kori Magyarországon – egy konkrét település bemutatásával. (3)</p> <p>Élet a 18. századi Magyarországon – egy konkrét település bemutatásával (3)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A török kori magyar kereskedelem fő irányainak és árucikkeinek nyomon követése tematikus térkép segítségével. • Prezentáció vagy plakát készítése ősi magyar állatfajtaokról. • Térképvázlat rajzolása vagy makett készítése egy mezővárosról. <p>Képek gyűjtése a magyarországi barokk építészetéről</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A török uralom. • A mezőváros élete. • Szarvasmarha-kereskedelem. • Magyarország újranépesülése és újranépesítése. • Népek és vallások együttélése. <p>A barokk városépítészet.</p>
Tovább lépés feltétele:	<p>A kora újkori életmód összehasonlítása a maival.</p> <p>A 15. századi és a 18. század végi magyarországi etnikai viszonyok összehasonlítása térképen, illetve táblázatban vagy diagramon szereplő adatok segítségével.</p>	

Forradalmak kora		Óraszám: 5+5
<p>Fogalmak: ipari forradalom, gyár, szabad verseny, tömegtermelés, munkanélküliség, forradalom, diktatúra.</p> <p><i>Személyek:</i> James Watt, Edison, Bonaparte Napóleon.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1789 a francia forradalom, 1815 a waterlooi csata.</p>		

<i>Topográfia:</i> Párizs, Habsburg Birodalom, Oroszország, Nagy-Britannia.		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
Ipari forradalom (4) Társadalmi-politikai forradalom (6)	<ul style="list-style-type: none"> A manufaktúrák és a gyárak működésének összehasonlítása megadott szempontok alapján. Beszélgetés a gyermekmunkáról. Napóleon oroszországi hadjáratának követése térképen. Napóleon-ábrázolások gyűjtése. 	<ul style="list-style-type: none"> A textilipar fejlődése. A gőzgép. Bányászat, gyáripar, vasútépítés. Gyerekek és felnőttek mindennapjai egy iparvárosban. A köztársaság kísérlete Franciaországban. A forradalmi terror. Napóleon a császár és hadvezér.
Továbblépés feltétele:	<p>Vélemény megfogalmazása a technikai fejlődés előnyeiről és hátrányairól.</p> <p>A francia forradalom értékelése; pozitívumok és negatívumok azonosítása.</p> <p>Napóleon alakjának, történelmi szerepének megítélése különböző források alapján.</p>	

A magyar nemzeti ébredés és polgárosodás kora		Óraszám: 15
<p>Fogalmak: országgyűlés, közteherviselés, jobbágyfelszabadítás, sajtószabadság, cenzúra, miniszterelnök, honvédség, kiegyezés.</p> <p><i>Személyek:</i> Széchenyi István, Kossuth Lajos, Batthyány Lajos, Bem József, Görgei Artúr, Klapka György, Ferenc József, Deák Ferenc.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1830–1848 a reformkor, 1848. március 15. a pesti forradalom, 1849. október 6. az aradi kivégzések, 1867 a kiegyezés.</p> <p><i>Topográfia:</i> Pest, Pákozd, Isaszeg, Világos, Komárom, Arad, Osztrák-Magyar Monarchia.</p>		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
A reformkor (5)	<ul style="list-style-type: none"> Tablókészítés a kor legfontosabb 	<ul style="list-style-type: none"> Széchenyi István

<p>A forradalom (2)</p> <p>Képek a szabadságharc történetéből (3)</p> <p>A kiegyezés (5)</p>	<p>szereplőiről.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Képek gyűjtése Széchenyi gyakorlati tevékenységéről. • Folyamatábra készítése az európai és a magyar forradalmak események összefüggéseiről. • Térképvázlat készítése a március 15-i eseményekről. • Poszter, kiselőadás, prezentáció készítése a szabadságharc egy híres csatájáról. • 1848–49-es emlékhelyek felkeresése a környéken. • Képek gyűjtése a szabadságharc honvédeinek egyenruhájáról és fegyvereiről. <p>Történelmi portré készítése</p>	<p>alkotásai.</p> <ul style="list-style-type: none"> • A jobbágyfelszabadítás kérdése. <p>A magyar nyelv és a nemzeti kultúra ügye.</p> <ul style="list-style-type: none"> • A március 15-i események és a 12 pont. • Kossuth Lajos szerepe. • Az áprilisi törvények. <p>A Batthyány-kormány.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Történetek a szabadságharc idejéből. • Görgei Artúr, a hadvezér. • A tavaszi hadjárat. • A Függetlenségi nyilatkozat. <p>A fegyverletétel és megtorlás – Arad.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az ellenállás formái. • Deák Ferenc szerepe. • A kiegyezés megkötése. <p>Az Osztrák-Magyar Monarchia megszületése.</p>
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>A reformkor legfontosabb problémáinak bemutatása.</p> <p>A kor történelmi szereplőinek jellemzése; tevékenységük bemutatása.</p> <p>A kiegyezés értékelése.</p>	

Történelem 7.oszt.
Helyi tanterv
Heti óraszám: 2
Összes óraszám: 72

A témakörök áttekintő táblázata:

A modern kor születése	5
A dualizmus kora: felzárkózás Európához	7
Az első világháború és következményei	11
Totális diktatúrák	5
A Horthy-korszak	9
	10
A második világháború	
	5
A megosztott világ	
Magyarország szovjetizálása	10
	10
Mélységelvű téma feldolgozása	
Összes óraszám:	72

TÉMAKÖR:A modern kor születése

JAVASOLT ÓRASZÁM:5 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A nemzeti eszme és a birodalmak kora</i>	<ul style="list-style-type: none">A nemzeti eszme és a nemzetállamok Európája.	<i>Fogalmak:</i> nacionalizmus, liberalizmus,	<ul style="list-style-type: none">A 20. század eleji nagyhatalmak

	<ul style="list-style-type: none"> • A világ nagyhatalmai és ellentéteik a 20. század kezdetén. • Gyarmatbirodalmak a világ térképén. 	<p>konzervativizmus, demokrácia, szocializmus, kommunizmus, keresztényszocializmus.</p>	<p>azonosítása, és a korabeli világra gyakorolt hatásuk feltárása térképek és egyszerű ábrák segítségével.</p>
<p><i>Politikai eszmék: liberalizmus, konzervativizmus, szocializmus</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • A liberalizmus. • A konzervativizmus. • A szocializmus és kommunizmus eszméje. • A keresztényszocializmus. 	<p><i>Személyek:</i> Bismarck, Marx.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1871 Németország egyesítése.</p> <p><i>Topográfia:</i> Németország, Olaszország, Brit Birodalom, Amerikai Egyesült Államok, Japán.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A politikai eszmék legjellemzőbb gondolatait megjelenítő néhány egyszerű és rövid forrás értelmezése és azonosítása. • A 19. századi politikai eszmék céljainak és jellemzőinek rendszerezése.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Németország területi egyesítés előtt és utáni térképének összehasonlítása, értékelése.
- Magyarázatok keresése és azok megvitatása egyes államok létrejöttének és megerősödésének okaira (pl. Amerikai Egyesült Államok).
- Ismerkedés nemzeti jelképekkel (zászlók, himnuszok).
- Összehasonlító táblázat készítése a korszak politikai eszméiről.

TÉMAKÖR:A dualizmus kora: felzárkózás Európához

JAVASOLT ÓRASZÁM:7 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<p><i>A modernizálódó Magyarország</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Magyar feltalálók és találmányok, az ipar fejlődése. • Vasútépítés, folyószabályozás. • Egy világváros kiépülése – az urbanizáció Budapest példáján. 	<p><i>Fogalmak:</i> közös ügyek, dualizmus, MÁV, Millennium, emancipáció, urbanizáció.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A millenniumi Budapest bemutatása. • A dualizmus kori vidék és város lakóinak és életmódjának bemutatása. • A 20. század eleji és korunk életmódja közötti különbségek azonosítása.
<p><i>A millenniumi Magyarország</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • A soknemzetiségű ország. • A zsidó emancipáció, a hazai zsidóság szerepe a magyarországi modernizációban. 	<p><i>Személyek:</i> Andrássy Gyula.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1896 a Millennium.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A korszak gazdasági és technikai fejlődésének bemutatása.

	<ul style="list-style-type: none"> • A cigányság helyzete, hagyományos mesterségek. • A millenniumi ünnepek. • A legjelentősebb kulturális alkotások. 	<p><i>Topográfia:</i> Budapest.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A korszak ipari fejlődésének nyomon követése diagramok, táblázatok segítségével.
--	--	---	--

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Képes beszámoló (prezentáció) készítése a korszak valamely jeles magyar tudósáról, feltalálójáról.
- Képek gyűjtése a dualizmus kori társadalmi csoportok és nemzetiségek életéről.
- Képgyűjtemény (tabló) összeállítása a millenniumi Budapestről internetes források alapján.

TÉMAKÖR:Az első világháború és következményei

JAVASOLT ÓRÁSZÁM:11 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztő feladatok
<i>Az első világháború, Magyarország a háborúban</i>	<ul style="list-style-type: none"> • A halálos lövés: a világháború kirobbanása. • A hadviselő felek: az antant és a központi hatalmak. • Az állóháború. • Magyarok a világháborúban. • A hátszág megpróbáltatásai. • Lenin és a bolsevik hatalomátvétel. 	<p><i>Fogalmak:</i> antant, központi hatalmak, front, állóháború, hátszág, bolsevik, tanácsköztársaság, vörösterror, fehér különítményes megtorlások, kisantant.</p> <p><i>Személyek:</i> Tisza István, Lenin, Károlyi Mihály, Horthy Miklós.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A fontosabb hadviselő országok csoportosítása a szövetségi rendszerek szerint. • Az első világháborús hadviselés összehasonlítása a korábbi háborúkéval. • A háborús körülményeket bemutató különböző típusú források gyűjtése, feldolgozása.
<i>Magyarország 1918–1919-ben</i>	<ul style="list-style-type: none"> • A forradalmi kísérlet – elhibázott kül- és katonapolitika. • Magyarország megszállásának folyamata. • A tanácsköztársaság hatalomra kerülése és bukása. • Az ellenforradalom. 	<p><i>Kronológia:</i> 1914–1918 az első világháború, 1917 a bolsevik hatalomátvétel, 1920. június 4. a trianoni békediktátum.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Európa háború előtti és utáni térképének összehasonlítása, a változások értelmezése. • A történelmi Magyarország szétesésének bemutatása térképen az elcsatolt területek történelmi megnevezésével.
<i>A trianoni békediktátum</i>	<ul style="list-style-type: none"> • A Párizs környéki békék alapelvei, a vesztesek büntetése. • A trianoni 	<p><i>Topográfia:</i> Szarajevó, Szerbia, Doberdó, Kárpátalja,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vélemény megfogalmazása a történelmi

	<p>békediktátum – a megcsonkított Magyarország.</p> <ul style="list-style-type: none"> Magyarország területi, népességi és gazdasági veszteségei. A kisantant. 	<p>Felvidék, Délvidék, Burgenland, Erdély, Csehszlovákia, Jugoszlávia, Románia, Ausztria.</p>	<p>Magyarország felbomlásának okairól.</p> <ul style="list-style-type: none"> A trianoni békediktátum területi és demográfiai következményeinek értékelése.
--	--	---	--

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Vita a háború okairól.
- Grafikonok, táblázatok elemzése a háború legfontosabb adatairól (pl. résztvevők száma, veszteségek, háborús kiadások, fegyverek száma stb.).
- Első világháborús emlékhelyek és emlékművek, sírhelyek feltérképezése és felkeresése a lakóhelyen és környékén.
- Első világháborús kiállítás megtekintése.
- Első világháborús katonadalok gyűjtése és eléneklése.
- Trianon a gyermek szemével – kortárs visszaemlékezések felkutatása és megbeszélése.

TÉMAKÖR: Totális diktatúrák

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra+10

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A kommunista Szovjetunió</i>	<ul style="list-style-type: none"> Lenin és Sztálin diktatúrája. Az államosítás. A terror és a munkatáborok. 	<p><i>Fogalmak:</i> személyi kultusz, GULAG, totális állam, nemzetiszocializmus, antiszemitizmus, fasiszmus.</p>	<ul style="list-style-type: none"> A kommunista Szovjetunió és a nemzetiszocialista Németország jellemzőinek azonosítása képi és szöveges forrásokban. A totális diktatúrák összehasonlítása (pl. jelképek, ideológiák, hatalmi eszközök). Érvelés a 20. század kirekesztő ideológiáival szemben.
<i>A nemzetiszocialista Németország</i>	<ul style="list-style-type: none"> A nemzetiszocializmus: fajelmélet és antiszemitizmus. A náci hatalomátvétel, a hitleri diktatúra és terror. A hitleri Németország terjeszkedése: Ausztria és Csehszlovákia. 	<p><i>Személyek:</i> Sztálin, Hitler.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1933 a náci hatalomátvétel.</p> <p><i>Topográfia:</i> Szovjetunió, Szibéria (munkatáborok).</p>	

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- GULÁG táborok és a náci koncentrációs táborok helyszíneinek térképen való azonosítása.
- Film vagy filmrészletek megtekintése a nemzetiszocialista és/vagy a kommunista diktatúráról.

TÉMAKÖR: A Horthy-korszak

JAVASOLT ÓRASZÁM: 9 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A politika irányai</i>	<ul style="list-style-type: none"> Horthy, a kormányzó. Antikommunizmus és revíziós törekvések. A politikai antiszemitizmus. Bethlen István miniszterelnöksége. Külpolitikai kényszerpályák. 	<p><i>Fogalmak:</i> revízió, numerus clausus, pengő.</p> <p><i>Személyek:</i> Bethlen István, Klebelsberg Kuno, Szent-Györgyi Albert.</p>	<ul style="list-style-type: none"> A Horthy-korszak gazdasági, kulturális, politikai és társadalmi eredményeinek és problémáinak felidézése. Az antiszemitizmus megnyilvánulásainak azonosítása források alapján. Magyarország külpolitikai céljainak és lehetőségeinek bemutatása. A társadalmi változások bemutatása szöveges és képi források alapján. A korszak egy kiemelkedő személyiségének bemutatása.
<i>Gazdasági, társadalmi és kulturális fejlődés</i>	<ul style="list-style-type: none"> Gazdasági eredmények. Az oktatás, a kultúra és a tudomány néhány kiemelkedő képviselője. Társadalmi rétegződés és érintkezési formák Magyarországon. Életmód, szabadidő, sport. 	<p><i>Kronológia:</i> 1920–1944 a Horthy-korszak.</p>	

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Vázlatkészítés idézetek és képi források felhasználásával a Horthy-korszak társadalmáról.
- Képes beszámoló (prezentáció) készítése a korszak jeles személyiségeinek egyikéről.
- Plakátok, korabeli történetek, versek, dalok gyűjtése a revíziós törekvésekről.
- Fotók, illusztrációk gyűjtése az ipar (közlekedés) modernizációjáról.
- Képek gyűjtése az oktatás, a tudomány, a sportélet új intézményeiről.

TÉMAKÖR: A második világháború

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Háború földön, tengeren és levegőben.</i>	<ul style="list-style-type: none"> A hadviselő felek: a tengelyhatalmak és a szövetségesek. Sztálin-Hitler paktum, kezdeti német sikerek. A háború európai frontjai és a csendes-óceáni hadszíntér. Fordulatok a 	<p><i>Fogalmak:</i> tengelyhatalmak, szövetségesek, bécsi döntések, nyilasok, totális háború, holokauszt, gettó, deportálás, koncentrációs</p>	<ul style="list-style-type: none"> A nemzetiszocialista Németország és a kommunista Szovjetunió szerepének feltárása a háború kiobbantásában. A második

	<p>háborúban: Sztálingrád és Normandia, Berlin, az atombomba.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Európa felosztása. 	<p>tábor, zsidótörvények.</p>	<p>világháború fordulópontjainak felidézése.</p> <ul style="list-style-type: none"> • A háború fegyvereinek és borzalmainak bemutatása különböző források alapján.
<p><i>Magyarország a világháború idején</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • A revíziós eredmények • A Szovjetunió elleni háború – a 2. magyar hadsereg a Donnál. • Német megszállás. • A kiugrási kísérlet és a nyilas hatalomátvétel. • A hadszíntérré vált Magyarország. 	<p><i>Személyek:</i> Franklin D. Roosevelt, Churchill, Teleki Pál, Szálasi Ferenc, Salkaházi Sára.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1939–1945 a második világháború, 1941. június a Szovjetunió megtámadása, 1944. március 19. Magyarország német megszállása, 1945. április a háború vége Magyarországon.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Magyarország területi változásait és világháborús részvételét, valamint a második világháború főbb eseményeit bemutató térképek értelmezése.
<p><i>A háború borzalmai</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • A totális háború. • A világháború fegyverei. • A hátszág szenvedései. • Az ellenállás formái. • A bombázások és városi harcok – Budapest példáján. 		<ul style="list-style-type: none"> • A magyar külpolitika háború előtti és alatti törekvéseinek és mozgásterének bemutatása.
<p><i>A holokauszt</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • A náci koncentrációs és megsemmisítő táborok. • Az európai és magyarországi zsidótörvények. • Kísérlet az európai és a magyar zsidóság és cigányság elpusztítására. • Áldozatok és bűnösök, felelősség és embermentés: néhány kiemelkedő példa. 	<p><i>Topográfia:</i> Sztálingrád, Normandia, Hiroshima, Donkanyar, Auschwitz.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ítélet megfogalmazása a második világháborús népiirtásokról és háborús bűnökről. • A magyar honvéd helytállásának felidézése források alapján. • Példák gyűjtése az ellenállás és embermentésformáira.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Képek gyűjtése a német haderő és a szövetségesek magyarországi pusztításának eszközeiről és helyszíneiről.
- Ismeretek szerzése és megvitatása a holokauszt történetét feldolgozó gyűjtemények, online adatbázisok segítségével (pl. látogatás a Holokauszt Emlékközpontban).
- A holokausztról szóló visszaemlékezések, irodalmi és filmfeldolgozások egy-egy részletének megbeszélése.
- Példák gyűjtése az ellenállás és embermentés formáira.
- Egy magyarországi embermentő (pl. Boldog Salkaházi Sára) tevékenységének megismerése és értékelése.
- Második világháborús emlékhelyek, emlékművek és sírhelyek feltérképezése és felkeresése a lakóhelyen és környékén.

TÉMAKÖR: A megosztott világ

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A hidegháború</i>	<ul style="list-style-type: none"> A kétpólusú világ – a vasfüggöny leereszkedése. Németország kettéosztása. Fegyverkezési verseny a Szovjetunió és az Amerikai Egyesült Államok között. Hidegháborús konfliktusok: Korea, Kuba. 	<p><i>Fogalmak:</i> Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ), hidegháború, vasfüggöny, berlini fal, szuperhatalom, Észak-atlanti Szerződés Szervezete (NATO), Varsói Szerződés, piacgazdaság, jóléti állam.</p> <p><i>Személyek:</i> Hruscsov, Kennedy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> A második világháború után kialakult világrendet bemutató térkép áttekintése és értelmezése. A nyugati demokrácia és a szovjet diktatúra összehasonlítása. A nyugati világ és a keleti blokk életkörülményeinek összehasonlítása. A hidegháború korabeli és a mai világhatalmi viszonyok összehasonlítása.
<i>A Nyugat</i>	<ul style="list-style-type: none"> A nyugati demokrácia és piacgazdaság. A jóléti társadalom. Az új tömegkultúra kialakulása. 	<p><i>Kronológia:</i> 1947 a párizsi béke, a hidegháború kezdete, 1948 Izrael Állam megalapítása.</p> <p><i>Topográfia:</i> Berlin, Németországi Szövetségi Köztársaság (NSZK), Német Demokratikus Köztársaság (NDK), Észak- és Dél-Korea, Kuba.</p>	<ul style="list-style-type: none"> A hidegháborús korszak alapvető jellemzőinek, történelmi szereplőinek azonosítása képek, szöveges források alapján. Gyűjtött információk értelmezése a hidegháború korának néhány világpolitikai válságáról (pl. Korea, Kuba, Berlin). Információk szerzése, rendszerezése és értelmezése a két szuperhatalom fegyverkezési versenyéről diagramok, táblázatok, képek és térképek segítségével.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- A jóléti állam jellemzőinek összegyűjtése és értékelése.
- Internetes és egyéb források alapján képes gyűjtemény összeállítása az új tömegkultúra jellemző tárgyairól, eseményeiről.
- Poszterek készítése a nyugati és keleti blokk országainak életmódjáról.
- Kiselőadás tartása egy hidegháborús konfliktusról.

TÉMAÖR: Magyarország szovjetizálása

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK

Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A kommunista diktatúra kiépítése Magyarországon</i>	<ul style="list-style-type: none"> Háborús pusztítás és szovjet megszállás, deportálások a szovjet munkatáborokba. Bűnbakká tett németek és magyarok – kitelepítések, lakosságcsere. Az 1945-ös és 1947-es választások. Egypártrendszer, államosítás, diktatúra. 	<p><i>Fogalmak:</i> malenkij robot, államosítás, tervgazdaság, Államvédelmi Hatóság (ÁVH).</p> <p><i>Személyek:</i> Kovács Béla, Rákosi Mátyás, Mindszenty József.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Magyarország szovjet megszállása következményeinek felidézése. A tömeges deportálások jellemzőinek azonosítása visszaemlékezések és egyéb források alapján. A Rákosi-rendszer jellemzőinek, bűneinek azonosítása források, képek, filmrészletek alapján. A határon túli magyarok megpróbáltatásainak bemutatása különböző források alapján.
<i>A Rákosi-diktatúra</i>	<ul style="list-style-type: none"> Az ÁVH működése. A személyi kultusz. Az egyházüldözés. A tervgazdaság működése. 	<p><i>Kronológia:</i> 1945 szovjet megszállás, választás Magyarországon, 1948–1956 a Rákosi-diktatúra.</p>	
<i>Deportálások „békeidőben”</i>	<ul style="list-style-type: none"> A deportálások és üldözések okai. A határon túli magyarok megpróbáltatásai: deportálások Csehszlovákiában; szovjet, román és jugoszláv munkatáborok. Magyarországi kitelepítések és munkatáborok. 	<p><i>Topográfia:</i> Recsk, Hortobágy, Duna-delta.</p>	

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Jelszavak, csasztuskák, viccek gyűjtése a Rákosi-diktatúra idejéből.
- Új iparvárosok azonosítása térképen.
- Egy játékfilm vagy filmrészlet megtekintése a korszakból vagy a korszakról.
- Saját vélemény megfogalmazása a Rákosi-diktatúráról.
- Kitelepítésekről, deportálásokról szóló visszaemlékezések részleteinek közös feldolgozása.

Történelem 8. oszt.

Helyi tanterv

Heti óraszám: 2

Összes óraszám: 72

A forradalomtól az ezredfordulóig	20
Együttélés a Kárpát-medencében	8
Népesedés és társadalom	5
A demokratikus állam	7
Régiók története	14
Mérlegen a magyar történelem	8
Mélység elvű téma	10
Összes óraszám:	72

TÉMAKÖR: A forradalomtól az ezredfordulóig

JAVASOLT ÓRASZÁM: 20 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztő feladatok
<i>Az 1956-os forradalom és szabadságharc</i>	<ul style="list-style-type: none">Október 23., a forradalom kirobbanása.A pesti srácok és szabadsághősök.A forradalom lakóhelyünkön és	<i>Fogalmak:</i> Molotov-koktél, sortüzek, munkásőrség, Magyar Szocialista Munkáspárt (MSZMP), Kommunista Ifjúsági	<ul style="list-style-type: none">Beszámoló készítése az 1956-os forradalom és szabadságharc hőseiről.Az 1956-os forradalom és szabadságharc utáni megtorlások

	<p>környékén.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Szovjet tankokkal a népakarat ellen. • A forradalom jelképei. • A magyar forradalom a világtörténelem színpadán. 	<p>Szövetség (KISZ), úttörő, termelőszövetkezet, háztáji, maszek, gulyáskommunizmus, rendszerváltoztatás, privatizáció, jogállam, többpártrendszer.</p>	<p>kegyetlenségének bemutatása példákon keresztül.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Érvek gyűjtése a Kádár-rendszer diktatórikus jellegének alátámasztására.
<i>A kádári diktatúra</i>	<ul style="list-style-type: none"> • A kádári megtorlás. • A pártállam működése: az elnyomás változó formái. • Ellenőrzött társadalom, tömegszervezetek. 	<p><i>Személyek:</i> Nagy Imre, Kádár János, Gorbacsov, Reagan, II. János Pál, Antall József, Göncz Árpád, Horn Gyula, Orbán Viktor.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A Kádár-rendszerről szóló különböző jellegű források elemzése, értelmezése. • A Kádár-rendszer és napjaink életkörülményeinek összehasonlítása.
<i>Élet a Kádár-rendszerben</i>	<ul style="list-style-type: none"> • A paraszti gazdaságok felszámolása, téészesítés. • A szocialista modernizáció – „a legvidámabb barakk”. • A hiánygazdaság. • A második gazdaság kiépülése. • Életszínvonal-politika és eladósodás. 	<p><i>Kronológia:</i> 1956. október 23. a forradalom kitörése, 1956. november 4. a szovjet támadás, 1956–1989 a Kádár-rendszer,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A rendszerváltoztatás jelentőségének, következményeinek bemutatása. • A magyar történelem legfontosabb politikai eseményeinek időrendbe állítása a rendszerváltoztatástól napjainkig.
<i>A kétpólusú világ megszűnése és a rendszerváltoztatás Magyarországon</i>	<ul style="list-style-type: none"> • A Szovjetunió és a szocialista rendszer országainak válsága. • Az ellenzék megszerveződése Magyarországon. • A tárgyalásos rendszerváltoztatás. • A kétpólusú világ megszűnése. • Az első szabad országgyűlési és önkormányzati választás. • Antall József kormánya. 	<p>1989–1990 a rendszerváltoztatás, 1990 az első szabad választások, 1991 a Szovjetunió felbomlása, 1999 Magyarország belép a NATO-ba.</p> <p><i>Topográfia:</i> Corvin köz, Mosonmagyaróvár.</p>	
<i>Magyarország a rendszerváltoztatás után</i>	<ul style="list-style-type: none"> • A demokrácia és a piacgazdaság kiépítése. • A többpártrendszer működése. • Gazdasági válság és felzárkózás – vesztesek és nyertesek. • A társadalom átalakulása. • Magyarország NATO-tagsága. 		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Információgyűjtés a „pesti srácokról”.
- Térképvizualizáció készítése az 1956-os események budapesti helyszíneiről.
- Interjú készítése egy 1956-os visszaemlékezővel.
- 1956-os emlékhelyek és emlékművek, sírok feltérképezése a lakóhelyen és környékén.
- Az 1956-os forradalom és a Kádár-rendszer korszakával kapcsolatos játékfilm/ filmrészlet megtekintése és értelmezése.
- Tablókészítés az úttörő mozgalom jellemzőiről a világnézeti nevelésben betöltött szerepéről.
- Gazdasági és társadalmi diagramok, grafikonok elemzése a szocializmus válságának időszakából.
- Retro kiállítás rendezése.
- Családi emlékek bemutatása, visszaemlékezések gyűjtése, interjú készítése tanári útmutatás alapján a Kádár-rendszerrel és a rendszerváltoztatás időszakából.

TÉMAKÖR: Együttélés a Kárpát-medencében

JAVASOLT ÓRÁSZÁM: 8 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A határon túli magyarok</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Határon túli magyar lakta területek. • Fordulópontok a határon túli magyarok történetében: a történelmi Magyarország felosztása, a revízió, magyarellenes megtorlások, rendszerváltoztatás. • A kisebbségi lét nehézségei egykor és ma: adminisztratív intézkedések és mindennapok. • Kivándorlás és asszimiláció. 	<p><i>Fogalmak:</i> kitelepítés, asszimiláció.</p> <p><i>Személyek:</i> Esterházy János, Márton Áron.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1944–1945 magyarellenes atrocitások.</p> <p><i>Topográfia:</i> Szlovákia, Ukrajna.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A határon túli magyarság története főbb fordulópontjainak áttekintése 1920-tól napjainkig. • Példák gyűjtése a határon túli magyarság életéből a hűségre és helytállásra. • A határon túli magyar kisebbségi lét nehézségeinek bemutatása. • A Kárpát-medence 1910-es és 1990 utáni etnikai térképének összehasonlítása a magyarság és a nemzetiségek elhelyezkedése szempontjából. • Példák gyűjtése a nemzeti összetartozás megnyilvánulásairól az anyaországi és a határon túli magyarság kapcsolatában. • Példák gyűjtése a Kárpát-medence népeinek
<i>A magyarországi nemzetiségek a 19. századtól napjainkig</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Magyarország nemzetiségi arányainak változása. • Az asszimiláció folyamata. • Fordulópontok a nemzetiségek történetében: 1848–49-es szabadságharc, a történelmi 		

	<p>Magyarország felosztása, a magyarországi németek kitelepítése.</p> <ul style="list-style-type: none"> • A hazai cigány/roma népesség története. • A nemzetiségi jogok a mai Magyarországon. 		<p>együttműködésére és konfliktusaira a történelem során.</p> <ul style="list-style-type: none"> • A magyarországi nemzetiségek 19-20. századi története főbb jellemzőinek, fordulópontjainak felidézése.
--	--	--	--

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Kiselőadás készítése egy példamutató életút (pl. Esterházy János, Márton Áron) fordulópontjairól.
- Beszámoló készítése az erdélyi falurombolási tervről (pl. Bözödújfalun).
- Határon túli területek meglátogatása tanulmányi kirándulás kereteiben (pl. Határtalanul program).
- Az erdélyi, kárpátaljai, felvidéki és délvidéki magyarok életviszonyainak összehasonlítása egymással és a hazai viszonyokkal.
- Tabló vagy prezentáció készítése a hazai cigányság korabeli életmódjáról.

TÉMAKÖR:Népesedés és társadalom

JAVASOLT ÓRASZÁM:5 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztő feladatok
<i>A hagyományos/ agrártársadalmak</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Letelepedés és élelemtermelés: növénytermesztés és állattenyésztés. • Önellátás, áruterelés, kereskedelem. • A népességnövekedés korlátai. • A hagyományos társadalom (hierarchia és család). 	<p><i>Fogalmak:</i> házasítás, nagy pestisjárvány, népességrobbanás, migráció, multikulturalizmus, terrorizmus, globalizáció.</p> <p><i>Személyek:</i> Semmelweis Ignác.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A népesedés nagy korszakainak és azok jellemzőinek felidézése. • Információk gyűjtése az élelemtermelés fejlődéséről (például régészeti leletek alapján). • A népességváltozás okainak és következményeinek bemutatása. • Hasonlóságok és különbségek megállapítása az egyes népesedési korszakok és folyamatok között. • Vita a modern kori demográfiai folyamatokról és azok várható hatásairól.
<i>A modern/ipari társadalmak</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Az ipari forradalmak hatásai: népességrobbanás és városiasodás. • Népességnövekedés a fejlődő és népességfogyás a fejlett világban. • A migráció. • A modern/ipari társadalom (egyenjogúság és individualizmus).- • A női szerepek változásának áttekintése a 		

	történelem során.		
--	-------------------	--	--

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- A népesedéstörténet statisztikai adatainak értelmezése, csoportosítása és felhasználása állítások alátámasztására vagy cáfolására.
- Fiktív napló készítése különböző korban és társadalmi helyzetben élő nők életéről, mindennapjairól.
- Beszélgetés a népességnövekedés és csökkenés okairól és hatásairól.
- A migráció okainak és hatásainak megvitatása.

TÉMAKÖR: A demokratikus állam

JAVASOLT ÓRASZÁM: 7 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A modern demokrácia gyökerei</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Az athéni demokrácia működése. • A parlamentáris rendszer működése Nagy-Britanniában. • Az elnöki rendszer működése az Amerikai Egyesült Államokban. 	<p><i>Fogalmak:</i> népgyűlés, hatalmi ágak, alkotmány, elnök, általános választójog.</p> <p><i>Személyek:</i> Periklész, George Washington.</p> <p><i>Kronológia:</i> Kr. e. 5. sz. az athéni demokrácia fénykora, 1776 az amerikai Függetlenségi nyilatkozat, 2012 Magyarország Alaptörvénye.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A demokrácia kialakulása, állomásainak felidézése és működésének jellemzése a különböző történelmi korszakokban. • Csoportos szerepjáték demokratikus döntéshozatalról (pl. az athéni demokráciában). • Demokratikus döntéshozatal ábrázolása egy folyamatában. • A brit parlamentáris és az amerikai elnöki rendszer összehasonlítása. • Áttekintő ábra értelmezése a magyarországi államszervezetről és a választási rendszerről.
<i>A modern magyar állam</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Az Alaptörvény. • Az Országgyűlés, a kormány és az igazságszolgáltatás. • Az országgyűlési és önkormányzati választási rendszer. 		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Csoportos szerepjáték demokratikus döntéshozatalról (pl. az athéni demokráciában).
- Demokratikus döntéshozatal ábrázolása egy folyamatában.

TÉMAKÖR: Régiók története

JAVASOLT ÓRASZÁM: 14 óra+10

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és	Fejlesztési feladatok

		adatok/Lexikák	
<i>Magyarország és az Európa Unió</i>	<ul style="list-style-type: none"> Az Európai Unió születése és bővülése. Az európai integráció céljai, eredményei és gondjai. Magyarország európai uniós tagsága. 	<p>Fogalmak: integráció, euró, Európai Unió, visegrádi együttműködés, polgárháború, nagy fal, hinduizmus, buddhizmus, kasztrendszer, Korán.</p> <p>Személyek: Lincoln, Gandhi, Mao Ce-tung.</p> <p>Kronológia: 1957 a római szerződés, 1992 a maastrichti szerződés, 2004 Magyarország belép az Európai Unióba.</p> <p>Topográfia: Brüsszel, Lengyelország, Csehország, Közel-Kelet, Izrael.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Az Európai Unió céljainak felidézése. Az európai integráció eredményeinek és problémáinak áttekintése. A közép-európai régió középkori, újkori és mai térképeinek összehasonlítása. A közép-európai népek helyzetének összehasonlítása a középkortól napjainkig. Az Amerikai Egyesült Államok szuperhatalmi helyzetének elemzése és értékelése katonai, politikai, gazdasági és kulturális téren. Kína világgazdasági és világpolitikai szerepének megvitatása. A közel-keleti konfliktusról megfogalmazott álláspontok és érvek azonosítása, beszélgetés a békés megoldási módokról.
<i>Közép-Európa</i>	<ul style="list-style-type: none"> A régió sajátosságai (jellemzően kontinentális helyzet, birodalmi függés és nemzeti sokszínűség). A második világháború hadszíntere. A szovjet megszállás. A visegrádi együttműködés. 		
<i>Az Amerikai Egyesült Államok</i>	<ul style="list-style-type: none"> Az Amerikai Egyesült Államok létrejötte. Az amerikai polgárháború okai és eredményei. Az Amerikai Egyesült Államok világhatalommá válása. 		
<i>India</i>	<ul style="list-style-type: none"> Az indiai civilizáció vallási és kulturális alapjai. A brit gyarmati uralom. Gandhi és a függetlenségi mozgalom. A jelenkori India ellentmondásai. 		
<i>Kína</i>	<ul style="list-style-type: none"> A kínai civilizáció vallási és kulturális alapjai. Kína félgymati sorban. A japán megszállás. Mao Ce-tung és a kommunista diktatúra. A gazdasági óriás. 		
<i>A Közel-Kelet</i>	<ul style="list-style-type: none"> Az Oszmán Birodalom felbomlása. Izrael állam létrejötte. Az olaj szerepe a régió történetében. Az iszlám és az iszlamizmus. Etnikai, vallási és gazdasági törésvonalak. 		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Információk gyűjtése a visegrádi együttműködés előzményeiről és jelenlegi tartalmáról.
- Az Amerikai Egyesült Államok világhatalmi szerepének elemzése gazdasági adatsorok segítségével.
- Különböző források gyűjtése az indiai és kínai civilizáció történetéből, ezek alapján ismertető, prezentációk készítése.

- Az Oszmán Birodalom, valamint a Közel-Kelet területi változásainak nyomon követése történelmi térképeken.
- Beszámoló, prezentáció készítése az arab-izraeli konfliktusról (pl. az izraeli határ változásai, az olajválság).

TÉMAKÖR: Mérlegen a magyar történelem

JAVASOLT ÓRÁSZÁM: 8 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Lábnymaink a nagyvilágban</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Világjáró magyarok (utazók, felfedezők). • Tudósok és feltalálók (pl. informatika, autóipar, úrkutatás). • Világraszóló sportsikerek – magyarok az olimpiákon. • Magyar művészek a világban. 	<i>Javasolt személyek (altémánként 1-2):</i> Julianus barát, Kőrösi Csoma Sándor, Magyar László; Neumann János, Csonka János, Galamb József, Kármán Tódor; Papp László, Puskás Ferenc, Egerszegi Krisztina, Balczó András; Liszt Ferenc, Munkácsy Mihály, Kodály Zoltán, Bartók Béla, Korda Sándor.	<ul style="list-style-type: none"> • Valamely területen kiemelkedő eredményt elérő magyarok tevékenységének felidézése, bemutatása. • A Magyar Királyság középkori sikeressége okainak felidézése. • Érvék gyűjtése a Habsburg Birodalomhoz tartozásunk előnyei és hátrányai mellett a 18. században és a 19. század első felében. • Levert szabadságharcaink értékelése az utóbb elért eredmények alapján.
<i>A magyar megmaradás kérdései</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Magyarország mint szuverén európai hatalom a középkorban. • A török kor: a középkori örökség pusztulása és az etnikai arányok romlása. • Az Osztrák-Magyar Monarchia, a Közép-Európát sikeresen egyesítő birodalom. • Trianon máig tartó hatásai: a kisállami lét kényszerpályái a nagyhatalmak árnyékában. • Új típusú kapcsolatépítés a rendszerváltoztatás után a kisebbségbe került magyarsággal. • A magyar megmaradás titkai: szabadságharcok, békés építkezés. 		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Világjáró magyar utazókról szóló beszámoló készítése.
- Kiselőadások, bemutatók készítése magyar tudósokról, feltalálókról, találmányokról, olimpiákonokról, művészekről.
- Referátum készítése egy magyar Nobel-díjas tudósról (pl. Szent-Györgyi Albert, Gábor Dénes stb.).
- Prezentáció készítése egy sikeres magyar sportolóról.
- Példák gyűjtése kisebbségben élő magyarság megmaradásáért folytatott küzdelem formáira és képviselőire.

Magyar nyelv és irodalom

Az alapfokú képzés második szakaszában, az 5–8. évfolyamon, a nevelésnek-oktatásnak többszörös feladata és célja van:

- cél, hogy a diákok megértsék a nemzet, a szűkebb közösség és az egyes ember kapcsolatát. Megismerjék kultúrájukat, annak gondolati, erkölcsi tartalmait, esztétikai értékeit. Ennek révén szellemileg és érzelmileg is kötődjenek ahhoz. Korosztályuknak megfelelően tudják értelmezni múltjukat, jelen környezetüket, önmagukat. A tanulókat fel kell készíteni arra, hogy ennek a kulturális hagyománynak értői és később formálói legyenek.
- Elengedhetetlen, hogy ebben a képzési szakaszban a tanulók biztos szövegértésre tegyenek szert.
- Őrizzék meg kíváncsiságukat, nyitottságukat, s váljanak olvasó emberekké. Olyan olvasó emberekké, akik a képzési szakasz végére már a művek elsődleges jelentése mögé látnak, azaz többféle olvasási és értelmezési stratégiával rendelkeznek, az általuk olvasott szövegeket képesek mérlegelve végiggondolni. Össze tudják kapcsolni a már meglévő ismereteiket az olvasott, hallott vagy a digitális szövegek tartalmával, képesek meglátni és kiemelni az összefüggéseket.
- Cél a gondolkodásra tanítás – a tanulók kíváncsiságának és alkotókedvének megtartásával.
- A tantárgy tanításának kiemelt célja a tanulók műveltségi szintjének folyamatos növelése, melynek révén korosztályuknak, érettségüknek megfelelő ismeretekkel rendelkeznek, s ezeket az ismereteket rendszerben látják, értelmezni tudják azokat.
- Kreativitásuk olyan szintű fejlesztése, hogy az általuk tanult műfajokban, szövegtípusokban – a magyar nyelv és helyesírás szabályait tudatosan alkalmazva – képesek legyenek rövid szövegeket alkotni. Fejlődjék szókincsük, kifejezőképességük. Az egyéni képességeikhez mérten tagolt, rendezett, áttekinthető írásképpel, egyértelmű javításokkal alkossanak megfelelő tartalmú és szerkezetű, hagyományos és digitális fogalmazásokat. Fejlődjék digitális kompetenciájuk.
- Cél, hogy a diákok különböző kommunikációs helyzetekben, szóban és írásban is helyesen, szabatosan ki tudják fejezni önmagukat. Az anyanyelvi ismeretek mindenekelőtt a nyelvhasználat tudatosítását és fejlesztését szolgálják, ide értve a tudatos szövegértési stratégiák kialakítását és a kommunikációs helyzethez illő megnyilatkozást, a toleráns nyelvhasználatot.
- Ismerjék a tananyag által előírt memoriterekét, azokat értőn elő tudják adni.
- Elérendő cél az önfejlesztés igényének kialakítása a tanulóban. Az irodalmi művek sokfélesége biztosítja kíváncsiságuk felkeltését és megtartását, önmaguk megértésének lehetőségét.
- Kiemelt feladat a tanulók segítése a tanulás tanulásában.

A magyar nyelv és az irodalom tantárgy fejlesztési céljai jórészt összehangolhatók: az alaptantervben meghatározott hat fő fejlesztési területből (anyanyelvi kultúra, anyanyelvi ismeretek; irodalmi kultúra, irodalmi ismeretek szövegértés; szövegalkotás; olvasóvá nevelés; mérlegelő gondolkodás, véleményalkotás) négy mindkét tantárgy keretében fejleszthető.

A magyar nyelv és irodalom tanítása nemcsak műveltségátadást, kompetenciafejlesztést jelent, hanem érzelmi nevelést is. A diákok személyes boldogulásának, együttműködési képességeinek, társadalmi beilleszkedésének, kulturált viselkedésének érzelmi fejlődésük az alapja.

A tanulók irodalmi fogalomtárának folyamatos bővítésekor, figyelembe kell venni a korosztály általános kognitív, érzelmi, érdeklődési sajátosságait.

A magyar nyelv és irodalom más tantárgyakhoz, műveltségterületekhez is kötődik. A tantárgyi koncentráció kialakítása a tantárgyi struktúra egyik elve. Bizonyos irodalmi témakörök feldolgozásához ajánljuk a művek filmes vagy színházi adaptációjának beépítését az órai munkába vagy a házi feladatba.

Az órakeret minimum 80%-át a törzsanyagra kell fordítani. Az órakeret 20%-át a szaktanár választása alapján a tananyagok mélyebb, sokszínűbb tanítására, ismétlésre, gyakorlásra vagy a tanórán kívüli tudásszerzésre (múzeumlátogatás, színházi előadás megtekintése, előadó meghívása), kompetenciafejlesztésre, projektmunkák megalkotására lehet felhasználni. A választást segítő javaslatok a részletesen szabályozott kötelező törzsanyag mellett találhatóak.

A magyar nyelv és irodalom tantárgy kötelező törzsanyagában csak lezárt, biztosan értékelhető életművek szerepelnek. Ezen felül, a választható órakeret terhére a tanár szabadon beilleszthet kortárs alkotókat, műveket a tananyagba.

Ha a szaktanár úgy ítéli meg, hogy az órakeret 100%-át a törzsanyag tanítására kell fordítania, lemondhat a választás lehetőségéről.

A törzsanyag órai feldolgozása kötelező.

Az órakeret megoszlása a következőképpen alakul:

A Nat alapján álló törzsanyag és az azt kiegészítő tartalmak, választható, ajánlott témák, művek

I. A törzsanyag

A témakörökben megadott művek a Nat-ban megfogalmazott tanulási eredmények elérését biztosítják.

II. A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak

A törzsanyagon felüli ajánlott témák, művek elősegítik a pedagógus választását a helyi sajátosságoknak, az osztály érdeklődésének megfelelően.

A törzsanyagot jelentő témákra, művekre, tevékenységekre szánt órák nem vonhatók össze a szabadon választott témák, művek értelmezésére szánt órákkal. Az ajánlott, illetve választott témákra szánt órakeretet a pedagógus akkor használhatja fel, ha a törzsanyagot már feldolgozta a diákokkal.

A tananyag felépítésében is kettős szervező elv érvényesül. A képzési szakasz első felében (5–6. osztály) **témák, motívumok** uralják a tananyagot. Ezek biztosítják az egyes tanulási szakaszok közötti átmenetet, az alapkompenciák és a gondolkodás fejlesztését.

Cél, hogy a tanulók megismerjék a magyar és a világirodalom nagy korszakait, művelődéstörténeti szakaszait, az irodalmat a történelmi-társadalmi folyamatok részeként is lássák, és ismereteiket össze tudják kötni más tantárgyak tananyagaival. Ebben a képzési szakaszban válik feladattá az irodalmi műfajok megismerése és a műfaji sajátosságok, elbeszélésmódok felismerése. Ekkor ismerkednek meg az alapvető verstani és stilisztikai jellegzetességekkel is.

5–6. évfolyam

Az 5–6. évfolyamon az anyanyelvi kultúra oktatásában alapvető cél és feladat az alsóbb évfolyamokon megalapozott szövegértés, szövegalkotás képességének továbbfejlesztése, újabb technikák, stratégiák megismerése és alkalmazása.

Kiemelt cél a tanulók szövegalkotási képességének fejlesztése: tudjanak fogalmazni különböző kommunikációs helyzeteknek megfelelő szóhasználatú és jelentésű szövegtípusokban, gyakorolják a szövegalkotást. Folyamatosan fejlődjék íráskészségük, helyesírásuk.

Fontos cél, hogy a tanítási szakasz két éve alatt megalapozó tudást szerezzenek anyanyelvükről, törekedjenek arra, hogy anyanyelvüket szóban és írásban színvonalasan, a szöveggörnyezetnek és korosztályuknak megfelelően használják. Továbbá fejlődjék ki az igényük a pontos és szabatos nyelvhasználatra.

A tudatos nyelvhasználat alapja az anyanyelv ismerete, a grammatikai ismeretek szövegközpontú elsajátítása. Ezek birtokában lehetséges a nyelvhasználattal kapcsolatos gyakorlati képességek fejlesztése. A hagyományos grammatikaoktatást szövegbe ágyazottan, a szövegek értelmezésében, a szövegalkotásban érdemes elsajátítaniuk.

Az 5-6. évfolyam nyelvtanoktatása elsősorban a helyesírás tudatosítására, a szövegértésre, a hagyományos és digitális kommunikáció-fejlesztésre összpontosít, illetve a nyelvi rendszer megismerésének kezdeti szakaszára (hangok, szavak, szóelemek). A nyelvi oktatás középpontjában a szövegértés és a szövegalkotás tanítása áll.

A nyelvi rendszer megismerése és tudatosítása tovább folytatódik. Kitüntetett cél a magyar nyelv írásban és szóban történő helyes használatára való törekvés, továbbá a szövegértés és szövegalkotás gyakoroltatása.

Az 5–6. osztály irodalomoktatásának alapvető célja, hogy megőrizze és tovább szélesítse az alsó tagozaton megalapozott szépirodalmi érdeklődést és tudást. A tanulók olyan szövegekkel találkoznak, amelyek témáiknál fogva hozzájárulnak személyiségük kibontakozásához, fejlődéséhez, tudatosítják nemzetükhöz, kisebb közösségükhöz tartozásukat, továbbá, amelyek megőrzik kíváncsiságukat, játékoságukat s olvasó, gondolkodó, közösségük iránt

elkötelezett emberekké teszik őket. Mindezekben a drámajátéknak mint anyagfeldolgozási módnak kitüntetett szerepe van.

Az 5–6. évfolyam tananyagai a következő nagy témák köré rendeződnek:

- Család, otthon, nemzet
- Petőfi Sándor: János vitéz
- Szülőföld, táj
- Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk
- Választható magyar ifjúsági vagy meseregény

- Hősök az irodalomban
- Arany János: Toldi
- Szeretet, hazaszeretet, szerelem
- Gárdonyi Géza: Egri csillagok
- Választható világirodalmi ifjúsági regény

A témakörök tanításának célja a közvetlen személyes otthon fogalmán túl a tágabb értelemben vett kultúra mint otthon felfedeztetése. A tanulónak meg kell értenie és élnie a nemzeti, illetve a tágabb, saját kultúrkör ünnepeit (pl. egyéni és családi ünnepek, anyák napja, regionális ünnepek, karácsony).

Fontos ismernie e kulturális hagyománynak alapvető műveit. A szövegek ilyen irányú megközelítése segíti a tanulót annak felismerésében is, hogy az irodalmi művek nem csupán távoli történetek, hanem ezek a szövegek saját élete kérdéseihez is kapcsolódnak.

Továbbra is fontos cél, hogy kultúránkat, annak alapvető alkotásait, bennük példateremtő hőseit megismerje, olvasó, a szöveg több rétegét megértő diákká váljon. A képzési szakasz végén már elvárt néhány szakirodalmi kifejezés (műfaj, szókép, alakzat, verselés) biztonságos ismerete. A tanulónak – korosztályának megfelelő szinten – már értenie és értelmeznie kell ezeket a műveket. Véleményét írásban és szóban is meg kell tudnia fogalmazni. Az órákon feldolgozandó szövegek nemzeti kultúránk alapját képező művek, továbbá a kortárs gyermekirodalom alkotásai.

A képzésnek ebben a szakaszában az irodalomtudomány fogalmai csupán olyan mértékben játszanak szerepet, amennyire azok a szövegek megértéséhez, feldolgozásához szükségesek.

Magyar nyelvtan 5. évfolyam	
Törzsanyag (óraszám 80%-a)	Ajánlott tananyag
I. Kommunikáció alapjai	
A jelek világa	Az országunk jelképeinek eredete Történelmi jelképeink értelmezése A kommunikációs illemszabályok tudatosítása (üdvözlési szokások, SMS, chat)
A kommunikáció fogalma, tényezői	
A kommunikáció nem nyelvi jelei	
A kommunikációs kapcsolat	
A beszélgetés	

II. Helyesírás, nyelvhelyesség – játékosan	
Hang és betű, az ábécé	Megelevenedett ABC (rajzok)
Betűrend, elválasztás	Beszédtechnika
Helyesírásunk alapelvei: a kiejtés elve	Nyelvtörők
Helyesírásunk alapelvei: a szóelemzés elve	A magyar helyesírás értelemtükröző és értelem-megkülönböztető szerepe
Helyesírásunk alapelvei: a hagyomány elve	Helyesírási szótárak és helyesírási tanácsadó portálak használata
Helyesírásunk alapelvei: az egyszerűsítés elve	
III. Állandósult szókapcsolatok	
Szólások	A magyar szólások, szóláshasonlatok, közmondások eredete: O. Nagy Gábor: Mi fán terem?, Kiss Gábor (Szerk.): Magyar szókinccsár
Szóláshasonlatok	
Közmondások	
Szállóigék	
Köznyelvi metaforák	Az állandósult szókapcsolatok szerepe a szövegépítésben (jelentésbeli és stilisztikai többlet) A digitális kommunikáció állandósult szókapcsolatai és azok stilisztikai, jelentésbeli kifejezőereje
IV. A nyelvi szintek: beszédhang, fonéma, szóelemek, szavak, szóösszetételek	
Hangképzés, fonéma	A hangképzés biológiája – digitális anyagok
A magánhangzók csoportosítása	Beszédtechnika
Magánhangzótörvények:	Madarak népnyelvi megnevezésének és hangjuknak összehasonlítása
Hangrend	A személynévadás esztétikája
Illeszkedés	
Mássalhangzótörvények:	Az összetett szavak kialakulása, jelentésváltozása, nyelvhelyességi kérdések
Részleges hasonulás	Idegen elemű összetett szavak és nyelvhelyességi kérdéseik
Írásban jelöletlen és jelölt teljes hasonulás	A szótó és a toldalékok helyes használata
Összeolvadás	Nyelvi játékok: szóalkotási módok
Rövidülés	
Kiesés	
A szavak szerkezete:	
Egyszerű és összetett szavak	
Szótó és toldalékok	
A képző, a jel, a rag	
V. Hangalak és jelentés	
Egyjelentésű szavak	A hangalak és a jelentés szerepe az írásbeli és szóbeli megnyilatkozásban
Többjelentésű szavak	Nyelvi humor
Azonos alakú szavak	Hangutánzó szavak a tanult idegen nyelvben
Rokon értelmű szavak	
Ellentétes jelentésű és hasonló alakú	

szavak	
Hangutánzó, hangulatfestő szavak	

Az 5–6. évfolyamon a magyar nyelv és irodalom tantárgyak alapóraszám: 272 óra. A Nemzeti alaptantervben előírt minimum 4-4 óra javasolt elosztása: 2 magyar nyelv, 2 irodalom. A nyelvtan óraszámai úgy értendők, hogy minden témakör kiemelt feladata az írásbeli és szóbeli szövegértés és szövegalkotás folyamatos fejlesztése.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
A kommunikáció alapjai	10
Helyesírás, nyelvhelyesség – játékosan	10
Állandósult szókapcsolatok	7
A nyelvi szintek: beszédhang, fonéma, szóelemek, szavak, szóösszetételek	27
Hanggalak és jelentés	10
Szövegértés és szövegalkotás fejlesztése, gyakorlás	8
Összes óraszám:	72

TÉMAKÖR: A kommunikáció alapjai

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A nyelvhasználati és a kommunikációs készség fejlesztése
- A kommunikáció nem nyelvi jeleinek megismerése, alkalmazása és üzenetének felismerése a mindennapi beszédhelyzetekben
- A nyelv zenei kifejezőeszközeinek megismerése, alkalmazása
- A hallás utáni szövegértési készség fejlesztése
- A szóbeli kifejezőkészség fejlesztése
- Szerep- és drámajátékok gyakoroltatása
- Aktív részvétel különböző kommunikációs helyzetekben
- Az önálló véleményalkotás képességének fejlesztése
- A jelek felismerése, elkülönítése, csoportosítása

- A kommunikáció tényezőinek megismerése
- A kommunikáció nem nyelvi jeleinek felismerése, alkalmazása
- A kommunikációs kapcsolat illemszabályainak tudatosítása, alkalmazása

FOGALMAK

természetes jelek, mesterséges jelek, jelrendszerek, feladó, címzett, üzenet, kód, csatorna, beszédhelyzet, arcjáték, gesztusok, testhelyzet, külső megjelenés, térköz; hangsúly, hanglejtés, tempó, hangerő, szünet, csend; megszólítás, bemutatkozás, bemutatás, kérdés, kérés

TÉMAKÖR: Helyesírás, nyelvhelyesség játékosan

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Az alapvető helyesírási szabályok megismerése (kiejtés elve, szóelemzés elve, hagyomány elve, egyszerűsítés elve)
- A megismert helyesírási esetek felismerése írott szövegekben, és tudatos alkalmazása a szövegalkotásban

FOGALMAK

hang és betű, ábécé, helyesírási alapelv (kiejtés elve, szóelemzés elve, hagyomány elve, egyszerűsítés elve) elválasztás, helyes kiejtés, nyelvi normáknak megfelelő mondatalkotás, határozóragok megfelelő használata

TÉMAKÖR: Állandósult szókapcsolatok

JAVASOLT ÓRASZÁM: 7 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A szókincsfejlesztése, a nyelvhelyességi szabályok alkalmazása
- Az állandósult szókapcsolatok, szólások, közmondások értelmezése, szerkezetének, használati körének megfigyelése
- A leggyakoribb mindennapi metaforák jelentésszerkezetének megfigyelése a beszélt és írott szövegekben – játékos gyakorlatokkal

FOGALMAK

állandósult szókapcsolat, szólás, szóláshasonlat, közmondás, szállóige, köznyelvi metaforák

TÉMAKÖR: A nyelvi szintek: a beszédhang, a fonéma, a szóelemek, a szavak, az összetett szavak

JAVASOLT ÓRASZÁM: 27 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkcióinak megismerése
- A nyelvi elemzőkészség fejlesztése
- A beszédhangok képzésének megismerése, csoportosításának alapjai
- A szavak szerkezetének felismerése
- A főbb szóelemek és funkciójuk (képző, jel, rag) felismerése, elkülönítése
- A szavak jelentésbeli és pragmatikai szerepének megfigyelése a kommunikációban
- Az alapszófajok (ige, főnév, melléknév, számnév, névmás) felismerése
- Nyelvi játékok, szójátékok, szóalkotás különféle módjainak megismerése, digitális programok használatával is

FOGALMAK

beszédhang, fonéma, magánhangzó, mássalhangzó, hangkapcsolódási szabályszerűségek, szó, szóelem, egyszerű szó, összetett szó

TÉMAKÖR: Hangalak és jelentés

Javasolt óraszám: 10 óra

–

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A hangalak és a jelentés kapcsolatának, illetve a jelentésmezőnek a felismerése
- Az egyjelentésű, a többjelentésű, az azonos alakú, az ellentétes jelentésű szavak, a rokon értelmű szavak, a hasonló alakú szavak, a hangutánzó és a hangulatfestő szavak jelentése, felismerése
- Gyakorlatszerzés a szavak jelentésviszonyainak sokféleségében

FOGALMAK

egyjelentésű, többjelentésű, hasonló alakú, ellentétes jelentésű, hangutánzó, hangulatfestő szavak, jelentésmező

IRODALOM 5. ÉVFOLYAM	
TÖRZSANYAG (óraszám 80%-a)	AJÁNLOTT MŰVEK
I. Család, otthon, nemzet	
Weöres Sándor: Ó, ha cinke volnék	Nemes Nagy Ágnes: Bors néni könyve - részletek
Petőfi Sándor: Egy estém otthon Füstbe ment terv Magyar vagyok	Móra: Csalóka Péter Petőfi Sándor: Arany Lacinak
Arany János: Családi kör	Ágh István: Virágosat álmodtam
Kányádi Sándor: Nagyanyó-kenyér	Kányádi Sándor: Befagyott a Nyárád
Fehérlófia	
Az égig érő fa (magyar népmese)	Tündérszép Ilona és Árgyélus
Arany János: Rege a csodaszarvasról	Attila földje (népmese)
Görög mítosz: Daidalosz és Ikarosz	
Bibliai történetek A világ teremtése Noé, Jézus születése, A betlehemi királyok	Az Édenkert története József Attila: Betlehemi királyok Jókai Mór: Melyiket a kilenc közül? Dávid és Góliát, további bibliai történetek
II. Petőfi Sándor: János vitéz	
III. Szülőföld, táj	
Petőfi Sándor: Szülőföldemen	Petőfi Sándor: Távolból Ady Endre: Föl-földobott kő
Petőfi Sándor: Az alföld	
Petőfi Sándor: Úti levelek (részlet)	
Nagy László: Balatonparton	
Weöres Sándor: Tájkép	
IV. Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk	
V. Választható magyar ifjúsági vagy meseregény	
Móra Ferenc: Csilicsali Csalavári Csalavér Szabó Magda: Tündér Lala Fekete István: A koppányi aga testamentuma Fekete István: Bogáncs (Egy kiválasztása kötelező.)	

5. évfolyam	
Család, otthon, nemzet – kispikái alkotások (mese, monda, mítosz) és lírai alkotások	20
Petőfi Sándor: János vitéz	17
Szülőföld, táj – lírai és kispikái alkotások	10

Prózai nagyepika – ifjúsági regény 1. Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk	12
Egy szabadon választott meseregény elemzése	6
Szabadon választott világirodalmi ifjúsági regény	7
Összes óraszám:	72

TÉMAKÖR: Család, otthon, nemzet – kispikái (mese, monda, mítosz) és lírai alkotások

JAVASOLT ÓRASZÁM: 20 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A családi és baráti kapcsolatok sokféleségének megismerése irodalmi szövegek által
- Különböző korokban keletkezett, különböző műfajú szövegek tematikus rokonságának, problémafelvetéseinek tanulmányozása
- A korábban megismert műfajokhoz (pl. mese, monda) kapcsolódó elemzési szempontok alkalmazása hasonló témájú szövegekben
- Személyes vélemény megfogalmazása a szövegekben felvetett problémákról, azok személyes élethelyzethez kapcsolása

FOGALMAK

népmese, mese, mesealak, meseformálás, meseszám, kaland, motívum, monda, rege, mítosz, valamint a témakörhöz választott szövegek elemzéséhez kapcsolódó fogalmak: hagyomány, nemzeti hagyomány, nemzeti kultúra, hazaszeretet, eredetmonda, dal, életkép, idill, lírai én

TÉMAKÖR: Petőfi Sándor: János vitéz

JAVASOLT ÓRASZÁM: 17 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A mű szövegének közös órai feldolgozása
- A mű cselekményének megismerése, fő fordulópontjainak értelmezése
- A költői szöveg részletének és más médiumbeli megjelenítésének (rajzfilm, színmű, illusztráció, stb.) összehasonlítása
- A szöveg néhány részletében a poétikai eszközök felismerése, szerepük értelmezése: verselés, szóképek, alakzatok
- Alapvető verstani és műfaji fogalmak megismerése, alkalmazása a mű bemutatásakor

FOGALMAK

verses epika, elbeszélő költemény; ütemhangsúlyos verselés, verssor; felező tizenkettes, páros rím; hasonlat, metafora, megszemélyesítés; párhuzam, ellentét

TÉMAKÖR: Szülőföld, táj**JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra****FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK:**

- A tájhoz, környezethez fűződő érzéseket, gondolatokat kifejező szövegek megértése, összehasonlítása
- A táj- és környezetfestés eszközeiként szolgáló nyelvi formák megfigyelése lírai és prózai szövegekben
- A nyelv változó természetének megfigyelése különböző példák alapján
- A különböző korszakokban született szövegek nyelvi eltéréseinek összevetése
- Az irodalmi szövegek keletkezéséhez, megértéséhez, tartalmához kapcsolódó földrajzi kérdések megbeszélése
- A szövegek összevetése a keletkezésükhöz, megértésükhöz, tartalmukhoz kapcsolódó valós helyszínek különböző korokból származó képi ábrázolásaival
- Irodalmi atlasz vagy térkép használata
- A szövegek vizuális értését erősítő ábrák, illusztrációk készítése különböző technikákkal
- Kisebb projektmunkák, a szövegekhez kapcsolódó közös kutatási feladatok elvégzése

FOGALMAKhagyomány, napló, személyesség, tájleírás, téma, útleírás

TÉMAKÖR: Prózai nagyepika – Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk**JAVASOLT ÓRASZÁM: 12 óra****FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK**

- Otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás: nagyobb szövegegység áttekintő megértése és egyes szövegrészletek részletes megfigyelése
- A cselekményben megjelenő élethelyzetek, erkölcsi konfliktusok azonosítása, véleményalkotás
- A cselekmény főbb fordulópontjainak felismerése
- Egyes szereplők jellemzése
- Főbb helyszínek, térbeli viszonyok azonosítása
- A cselekmény és térszerkezet vizuális megjelenítése analóg vagy digitális médiumban

FOGALMAK

Az epikai mű szerkezete: előkészítés, cselekmény, fordulat, bonyodalom, tetőpont, megoldás, végkifejlet, helyszín, főszereplő, mellékszereplő

TÉMAKÖR: Egy szabadon választott magyar mese- vagy ifjúsági regény elemzése**JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra****FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK**

- Otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás: nagyobb szövegegység áttekintő megértése, és egyes szövegrészek részletes megfigyelése
 - A cselekményben megjelenő élethelyzetek, erkölcsi konfliktusok azonosítása, véleményalkotás
 - A cselekmény főbb fordulópontjainak felismerése
 - Egyes szereplők jellemzése
 - Főbb helyszínek, térbeli viszonyok azonosítása
 - A cselekmény és térszerkezet vizuális megjelenítése analóg vagy digitális médiumban
-

TÉMAKÖR: Egy szabadon választott világirodalmi ifjúsági regény**JAVASOLT ÓRASZÁM: 7 óra****FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK**

- Otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás: nagyobb szövegegység áttekintő megértése, és egyes szövegrészek részletes megfigyelése
- A cselekményben megjelenő élethelyzetek, erkölcsi konfliktusok azonosítása, véleményalkotás
- A cselekmény főbb fordulópontjainak felismerése
- Egyes szereplők jellemzése
- Főbb helyszínek, térbeli viszonyok azonosítása
- A cselekmény és térszerkezet vizuális megjelenítése analóg vagy digitális médiumban

KÖTELEZŐ OLVASMÁNYOK:

Petőfi Sándor: János vitéz
Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk
Választható magyar ifjúsági vagy meseregény (a táblázatban felsorolt művek közül a szaktanár jelöli ki)

MEMORITEREK:

Weöres Sándor: Ó, ha cinke volnék
Petőfi Sándor: János vitéz (részletek)
Arany János: Családi kör (részlet)

Magyar nyelv és irodalom

Az alapfokú képzés második szakaszában, az 5–8. évfolyamon, a nevelésnek-oktatásnak többszörös feladata és célja van:

- cél, hogy a diákok megértsék a nemzet, a szűkebb közösség és az egyes ember kapcsolatát. Megismerjék kultúrájukat, annak gondolati, erkölcsi tartalmait, esztétikai értékeit. Ennek révén szellemileg és érzelmileg is kötődjenek ahhoz. Korosztályuknak megfelelően tudják értelmezni múltjukat, jelen környezetüket, önmagukat. A tanulókat fel kell készíteni arra, hogy ennek a kulturális hagyománynak értői és később formálói legyenek.
- Elengedhetetlen, hogy ebben a képzési szakaszban a tanulók biztos szövegértésre tegyenek szert.
- Őrizték meg kíváncsiságukat, nyitottságukat, s váljanak olvasó emberekké. Olyan olvasó emberekké, akik a képzési szakasz végére már a művek elsődleges jelentése mögé látnak, azaz többféle olvasási és értelmezési stratégiával rendelkeznek, az általuk olvasott szövegeket képesek mérlegelve végiggondolni. Össze tudják kapcsolni a már meglévő ismereteiket az olvasott, hallott vagy a digitális szövegek tartalmával, képesek meglátni és kiemelni az összefüggéseket.
- Cél a gondolkodásra tanítás – a tanulók kíváncsiságának és alkotókedvének megtartásával.
- A tantárgy tanításának kiemelt célja a tanulók műveltségi szintjének folyamatos növelése, melynek révén korosztályuknak, érettségüknek megfelelő ismeretekkel rendelkeznek, s ezeket az ismereteket rendszerben látják, értelmezni tudják azokat.
- Kreativitásuk olyan szintű fejlesztése, hogy az általuk tanult műfajokban, szövegtípusokban – a magyar nyelv és helyesírás szabályait tudatosan alkalmazva – képesek legyenek rövid szövegeket alkotni. Fejlődjék szókincsük, kifejezőképességük. Az egyéni képességeikhez mértén tagolt, rendezett, áttekinthető írásképpel, egyértelmű javításokkal alkossanak megfelelő tartalmú és szerkezetű, hagyományos és digitális fogalmazásokat. Fejlődjék digitális kompetenciájuk.
- Cél, hogy a diákok különböző kommunikációs helyzetekben, szóban és írásban is helyesen, szabatosan ki tudják fejezni önmagukat. Az anyanyelvi ismeretek mindenekelőtt a nyelvhasználat tudatosítását és fejlesztését szolgálják, ide értve a tudatos szövegértési stratégiák kialakítását és a kommunikációs helyzethez illő megnyilatkozást, a toleráns nyelvhasználatot.
- Ismerjék a tananyag által előírt memoriterekét, azokat értőn elő tudják adni.
- Elérendő cél az önfejlesztés igényének kialakítása a tanulóknál. Az irodalmi művek sokfélesége biztosítja kíváncsiságuk felkeltését és megtartását, önmaguk megértésének lehetőségét.
- Kiemelt feladat a tanulók segítése a tanulás tanulásában.

A magyar nyelv és az irodalom tantárgy fejlesztési céljai jórészt összehangolhatók: az alaptantervben meghatározott hat fő fejlesztési területből (anyanyelvi kultúra, anyanyelvi ismeretek; irodalmi kultúra, irodalmi ismeretek szövegértés; szövegalkotás; olvasóvá nevelés; mérlegelő gondolkodás, véleményalkotás) négy mindkét tantárgy keretében fejleszthető.

A magyar nyelv és irodalom tanítása nemcsak műveltségátadást, kompetenciafejlesztést jelent, hanem érzelmi nevelést is. A diákok személyes boldogulásának, együttműködési képességeinek, társadalmi beilleszkedésének, kulturált viselkedésének érzelmi fejlődésük az alapja.

A tanulók irodalmi fogalomtárának folyamatos bővítésekor, figyelembe kell venni a korosztály általános kognitív, érzelmi, érdeklődési sajátosságait.

A magyar nyelv és irodalom más tantárgyakhoz, műveltségterületekhez is kötődik. A tantárgyi koncentráció kialakítása a tantárgyi struktúra egyik elve. Bizonyos irodalmi témakörök feldolgozásához ajánljuk a művek filmes vagy színházi adaptációjának beépítését az órai munkába vagy a házi feladatba.

Az órakeret minimum 80%-át a törzsanyagra kell fordítani. Az órakeret 20%-át a szaktanár választása alapján a tananyagok mélyebb, sokszínűbb tanítására, ismétlésre, gyakorlásra vagy a tanórán kívüli tudásszerzésre (múzeumlátogatás, színházi előadás megtekintése, előadó meghívása), kompetenciafejlesztésre, projektmunkák megalkotására lehet felhasználni. A választást segítő javaslatok a részletesen szabályozott kötelező törzsanyag mellett találhatóak.

A magyar nyelv és irodalom tantárgy kötelező törzsanyagában csak lezárt, biztosan értékelhető életművek szerepelnek. Ezen felül, a választható órakeret terhére a tanár szabadon beilleszthet kortárs alkotókat, műveket a tananyagba.

Ha a szaktanár úgy ítéli meg, hogy az órakeret 100%-át a törzsanyag tanítására kell fordítania, lemondhat a választás lehetőségéről.

A törzsanyag órai feldolgozása kötelező.

Az órakeret megoszlása a következőképpen alakul:

A Nat alapján álló törzsanyag és az azt kiegészítő tartalmak, választható, ajánlott témák, művek

I. A törzsanyag

A témakörökben megadott művek a Nat-ban megfogalmazott tanulási eredmények elérését biztosítják.

II. A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak

A törzsanyagon felüli ajánlott témák, művek elősegítik a pedagógus választását a helyi sajátosságoknak, az osztály érdeklődésének megfelelően.

A törzsanyagot jelentő témákra, művekre, tevékenységekre szánt órák nem vonhatók össze a szabadon választott témák, művek értelmezésére szánt órákkal. Az ajánlott, illetve választott témákra szánt órakeretet a pedagógus akkor használhatja fel, ha a törzsanyagot már feldolgozta a diákokkal.

A tananyag felépítésében is kettős szervező elv érvényesül. A képzési szakasz első felében (5–6. osztály) **témák, motívumok** uralják a tananyagot. Ezek biztosítják az egyes tanulási szakaszok közötti átmenetet, az alapkompenciák és a gondolkodás fejlesztését.

Cél, hogy a tanulók megismerjék a magyar és a világirodalom nagy korszakait, művelődéstörténeti szakaszait, az irodalmat a történelmi-társadalmi folyamatok részeként is

lássák, és ismereteiket össze tudják kötni más tantárgyak tananyagaival. Ebben a képzési szakaszban válik feladattá az irodalmi műfajok megismerése és a műfaji sajátosságok, elbeszélésmódok felismerése. Ekkor ismerkednek meg az alapvető verstani és stilisztikai jellegzetességekkel is.

5–6. évfolyam

Az 5–6. évfolyamon az anyanyelvi kultúra oktatásában alapvető cél és feladat az alsóbb évfolyamokon megalapozott szövegértés, szövegalkotás képességének továbbfejlesztése, újabb technikák, stratégiák megismerése és alkalmazása.

Kiemelt cél a tanulók szövegalkotási képességének fejlesztése: tudjanak fogalmazni különböző kommunikációs helyzeteknek megfelelő szóhasználatú és jelentésű szövegtípusokban, gyakorolják a szövegalkotást. Folyamatosan fejlődjenek íráskészségük, helyesírásuk.

Fontos cél, hogy a tanítási szakasz két éve alatt megalapozó tudást szerezzenek anyanyelvükről, törekedjenek arra, hogy anyanyelvüket szóban és írásban színvonalasan, a szöveggörnyezetnek és korosztályuknak megfelelően használják. Továbbá fejlődjenek ki az igényük a pontos és szabatos nyelvhasználatra.

A tudatos nyelvhasználat alapja az anyanyelv ismerete, a grammatikai ismeretek szöveggörnyezeti elsajátítása. Ezek birtokában lehetséges a nyelvhasználattal kapcsolatos gyakorlati képességek fejlesztése. A hagyományos grammatikaoktatást szövegbe ágyazottan, a szöveg értelmzésében, a szövegalkotásban érdemes elsajátítaniuk.

Az 5-6. évfolyam nyelvtanoktatása elsősorban a helyesírás tudatosítására, a szövegértésre, a hagyományos és digitális kommunikáció-fejlesztésre összpontosít, illetve a nyelvi rendszer megismerésének kezdeti szakaszára (hangok, szavak, szóelemek). A nyelvi oktatás középpontjában a szövegértés és a szövegalkotás tanítása áll.

A nyelvi rendszer megismerése és tudatosítása tovább folytatódik. Kitüntetett cél a magyar nyelv írásban és szóban történő helyes használatára való törekvés, továbbá a szövegértés és szövegalkotás gyakoroltatása.

Az 5–6. osztály irodalomoktatásának alapvető célja, hogy megőrizze és tovább szélesítse az alsó tagozaton megalapozott szépirodalmi érdeklődést és tudást. A tanulók olyan szövegekkel találkoznak, amelyek témáiknál fogva hozzájárulnak személyiségük kibontakozásához, fejlődéséhez, tudatosítják nemzetükhöz, kisebb közösségükhöz tartozásukat, továbbá, amelyek megőrzik kíváncsiságukat, játékosságukat s olvasó, gondolkodó, közösségük iránt elkötelezett emberré teszik őket. Mindezekben a drámajátéknak mint anyagfeldolgozási módnak kitüntetett szerepe van.

Az 5–6. évfolyam tananyagai a következő nagy témák köré rendeződnek:

- Család, otthon, nemzet
- Petőfi Sándor: János vitéz
- Szülőföld, táj
- Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk

- Választható magyar ifjúsági vagy meseregény
- Hősök az irodalomban
- Arany János: Toldi
- Szeretet, hazaszeretet, szerelem
- Gárdonyi Géza: Egri csillagok
- Választható világirodalmi ifjúsági regény

A témakörök tanításának célja a közvetlen személyes otthon fogalmán túl a tágabb értelemben vett kultúra mint otthon felfedeztetése. A tanulónak meg kell értenie és élnie a nemzeti, illetve a tágabb, saját kultúrkör ünnepeit (pl. egyéni és családi ünnepek, anyák napja, regionális ünnepek, karácsony).

Fontos ismernie e kulturális hagyománynak alapvető műveit. A szövegek ilyen irányú megközelítése segíti a tanulót annak felismerésében is, hogy az irodalmi művek nem csupán távoli történetek, hanem ezek a szövegek saját élete kérdéseivel is kapcsolódnak.

Továbbra is fontos cél, hogy kultúránkat, annak alapvető alkotásait, bennük példateremtő hőseit megismerje, olvasó, a szöveg több rétegét megértő diákká váljon. A képzési szakasz végén már elvárt néhány szakirodalmi kifejezés (műfaj, szókép, alakzat, verselés) biztonsággal ismerete. A tanulónak – korosztályának megfelelő szinten – már értenie és értelmeznie kell ezeket a műveket. Véleményét írásban és szóban is meg kell tudnia fogalmazni. Az órákon feldolgozandó szövegek nemzeti kultúránk alapját képező művek, továbbá a kortárs gyermekirodalom alkotásai.

A képzésnek ebben a szakaszában az irodalomtudomány fogalmai csupán olyan mértékben játszanak szerepet, amennyire azok a szövegek megértéséhez, feldolgozásához szükségesek.

MAGYAR NYELV 6. ÉVFOLYAM	
I. Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	
Felelet, szóbeli beszámoló, vázlat	Az írásbeli magyarázatok műfajai, műfaji jellegzetességei A szövegalkotás fázisai A szövegalkotás mint tanulási módszer Kreatív írás
A leírás	
Az elbeszélés	
A párbeszéd	
A levél (hagyományos, elektronikus)	
A plakát, a meghívó	
A jellemzés	
II. Könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei	
A hagyományos és digitális könyv- és könyvtárhasználat	Elméleti tananyag helyett gyakorlati feladatokat javasolunk: könyvtárak, múzeumok, kiállítások felkeresése, megtekintése
Sajtótermékek jellemző jegyei	
III. Szófajok a nagyobb nyelvi egységekben: a mondatokban és a szövegben. A szófajokhoz kapcsolódó helyesírási, nyelvhelyességi, szövegalkotási, szövegértési tudnivalók	

Szóelemek, szófajok	Tulajdonnevek köznevesülése
Az ige fogalma	Köznevek tulajdonnévvé válása
Az igeidők	Történelmi ragadványnevek
Az igemódok	Melléknevek főnevesülése
Az ige ragozása	Melléknevek metaforikus jelentése
A leggyakoribb igeképzők	Emberi tulajdonságok megjelenése az
Az igeik helyesírása	állandósult szókapcsolatokban
A határozószó	A számnevek megjelenése az állandósult
A főnév	szókapcsolatokban, mondókákban
Személynevek és helyesírásuk	Karinthy Frigyes: Tegeződés
A földrajzi nevek és helyesírásuk	Többszófajúság
Az állatnevek, égitestek, márkanevek és helyesírásuk	Szófajváltás
Az intézménynevek, címek, díjak és helyesírásuk	Az állandósult szókapcsolatok és a szófajok
A melléknév	Az igenevek kapcsolata a többi szófajjal
A melléknevek helyesírása	A névmások szerepe a mondat- és
A számnév	szövegépítésben
A számnév helyesírása	Hagyományos és digitális helyesírási szótárak
A névmások	és portálok használata
A személyes és birtokos névmás	A szófajok használatának nyelvhelyességi
A kölcsönös és visszaható névmás	kérdései
A mutató és kérdő névmás	
A vonatkozó, határozatlan és általános névmás	
Az igenevek: A főnévi igenév A melléknévi igenév A határozói igenév	
Viszonyszók, mondatzók	

Az 5–6. évfolyamon a magyar nyelv és irodalom tantárgyak alapóraszám: 272 óra. A Nemzeti alaptantervben előírt minimum 4-4 óra javasolt elosztása: 2 magyar nyelv, 2 irodalom. A nyelvtan óraszámait úgy értendők, hogy minden témakör kiemelt feladata az írásbeli és szóbeli szövegértés és szövegalkotás folyamatos fejlesztése.

Témakör	javasolt óraszám
Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	13
Szófajok a nagyobb nyelvi egységekben: a mondatokban és a szövegben. A szófajokhoz kapcsolódó helyesírási, nyelvhelyességi, szövegalkotási, szövegértési tudnivalók	55
Könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei	4

TÉMAKÖR: Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban**JAVASOLT ÓRASZÁM: 13 óra****FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK**

- Szöveghű, értő szövegolvasás gyakorlása
- Különféle megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása
- Reflektálás a szöveg tartalmára
- Olvasási stratégiák alkalmazása
- A szóbeli és írásbeli szövegalkotási készség fejlesztése
- A kreatív írás gyakorlása
- Digitális és/vagy nyomtatott szótárak használata
- Szövegtípusok I. (feleletterv, felelet, szóbeli beszámoló, vázlat) jellemzőinek felismerése, alkalmazása
- Szövegtípusok II. (elbeszélés, leírás, jellemzés, könyvismertetés, hagyományos levél, elektronikus levél: e-mail) jellemzőinek felismerése, alkalmazása
- Szövegtípusok III. (plakát, meghívó) jellemzőinek felismerése, alkalmazása
- Helyesírási és a szövegtípusoknak megfelelő alapvető szövegszerkesztési szabályok ismerete

FOGALMAK

elbeszélés, leírás, feleletterv, felelet, szóbeli beszámoló, vázlat, jellemzés, levél, elektronikus levél, plakát, meghívó, könyvismertető

TÉMAKÖR: Könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei**Javasolt óraszám: 4 óra****FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK**

- A könyvtárak típusaival és jellemzőivel való ismerkedés
- Megadott szempontok alapján önálló gyűjtőmunka végzése a könyvtárban és digitális felületeken
- Az információ-keresés, –gyűjtés alapvető technikáinak gyakorlása
- Képzőművészeti gyűjtemények megismerése vezetéssel
- Részvétel múzeumpedagógiai és könyvtárismereti foglalkozáson, és az azt előkészítő osztálytermi órán
- Néhány sajtótermék szerkezetének, tartalmának áttekintése
- Megadott szempontok alapján reflexió megfogalmazása a múzeumban, színházban, könyvtárban szerzett tapasztalatokról

FOGALMAK

könyvtár, katalógus, digitális adattárak, múzeum, kiállítás, gyűjtemény, sajtó, folyóirat, rovat, célcsoport, könyvismertetés

TÉMAKÖR: Szófajok a nagyobb nyelvi egységekben: a mondatokban és a szövegben. A szófajokhoz kapcsolódó helyesírási, nyelvhelyességi, szövegalkotási, szövegértési tudnivalók

JAVASOLT ÓRASZÁM: 46 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Helyesírási készség fejlesztése
- A szójelentés, a metaforikus jelentés, a több szófajúság megismerése
- A szavak jelentésbeli szerepe és gyakorlati alkalmazása a szóbeli és írásbeli kommunikációban
- A szófajok felismerése helyes leírása a mondatban és a szövegben: ige, főnév, számnév, határozószó, igenevek, névmások, viszonzók, mondatszók
- Az iskolai helyesírási segédeszközök: szótár, szabályzat és helyesírási portálok önálló használata
- Különféle megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása
- Szóbeli és írásbeli fogalmazási készség fejlesztése
- Reflektálás a szöveg tartalmára
- A szöveghű és értő szövegolvasás gyakorlása
- A hagyományos és a digitális íráshasználat fejlesztése
- A kreatív írás gyakorlása
- A helyesírási készség fejlesztése
- A mérlegelő gondolkodás fejlesztése
- A nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkcióinak megismerése
- A nyelvi elemzőkészség kialakítása

FOGALMAK

szó, szóelem, szófajok: ige, főnév, melléknév, számnév, határozószó, igenevek, névmások, viszonzók, mondatszók

IRODALOM 6. ÉVFOLYAM	
I. Hősök az irodalomban	
<i>V.1. Hagyomány és irodalom</i>	
Arany János: Mátyás anyja	Szimónidész: A thermopülei hősök sírfelirata
Arany János: A walesi bárdok	
Hősök–mondák:	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Beckó vára vagy Csörsz árka</i> • <i>Szent László legendája vagy Lehel kürtje</i> <p><i>A párok közül az egyik kötelező, a másik a választható művek közé kerül.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Kittenberger Kálmán: Oroszlánvadászataimból (részlet) vagy Széchenyi Zsigmond: Csui (részlet) (Választható)</i> • <i>Torna vára (Felvidék) vagy Tordai hasadék (Erdély) vagy A Lendvai vár (Muravidék) vagy délvidéki Mátyás-mondák</i> <p><i>(A felsoroltak közül az egyik kötelező. Lehetőség van arra, hogy a tanárok a saját régiójuk mondáit válasszák.)</i></p>	
<i>V.2. Irodalom és mozgókép</i>	
Fazekas Mihály: Lúdas Matyi	
II. Arany János: Toldi	
III. Szeretet, hazaszeretet, szerelem	
Bibliai történetek Mária és József története Jézus tanítása a gyermekekről (karácsonyi ünnepkör)	Ady Endre: Karácsony Dsida Jenő: Itt van a szép karácsony Juhász Gyula: Karácsony felé Fekete István: Róráté Kányádi Sándor: Hattyúdal Reményik Sándor: A karácsonyfa énekel
Kölcsey Ferenc: Himnusz	Lázár Ervin: Az élet titka (Eredeti üzenet) Radnóti Miklós: Nem tudhatom Szendrey Júlia: Magyar gyermek éneke
Vörösmarty Mihály: Szózat	
Petőfi Sándor: Honfidal	
	Irodalom és mozgókép Hollós László–Dala István: Szerelmes földrajz/ vagy Rockenbauer Pál: Másfélmillió lépés Magyarországon (részlet, lehetőleg a saját régióról)
Csokonai Vitéz Mihály: Tartózkodó kérelem	Kőmíves Kelemen Szerelem a népdalokban: Tavaszi szél vizet áraszt A csitári hegyek alatt
Petőfi Sándor: Reszket a bokor, mert...	
Radnóti Miklós: Bájoló	

IV. Gárdonyi Géza: Egri csillagok	
V. Választható világirodalmi ifjúsági regény	
Daniel Defoe: Robinson Crusoe vagy Antoine de Saint-Exupéry: A kis herceg	

6. évfolyam	
Hősök az irodalomban	12
Arany János: Toldi	20
Szeretet, hazaszeretet, szerelem	15
Prózai nagyepika – ifjúsági regény 2. - Gárdonyi Géza: Egri csillagok	18
Szabadon választott világirodalmi ifjúsági regény	7
Összes óraszám:	72

TÉMAKÖR: Hősök az irodalomban

JAVASOLT ÓRASZÁM: **12 óra**

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Az olvasott szöveg szereplőiről, a megjelenített élethelyzetekről szóban és írásban véleményt fogalmaz meg
- A hősiesség különböző példáit kifejező szövegek megértése és összehasonlítása
- A különböző korokban és műfajokban megjelenő témák nyelvi formáinak elkülönítése
- A különböző korszakokban született szövegek nyelvi eltéréseinek összevetése
- Az irodalmi szövegek keletkezéséhez, megértéséhez, tartalmához kapcsolódó történelmi, földrajzi kérdések megbeszélése
- Irodalmi atlasz vagy térkép használata
- Kisebb projektmunkák, a szövegekhez kapcsolódó közös kutatási feladatok elvégzése

FOGALMAK

próbatétel, ismétlődő motívum, időmértékes verselés, vándortéma; daktilus, spondeus, hexameter; epigramma, ballada, vígballada, népballada, műballada, balladai homály, kihagyás

TÉMAKÖR: **Arany János: Toldi**

JAVASOLT ÓRASZÁM: **20 óra**

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A mű szövegének közös órai feldolgozása

- Az olvasás és megértés nyelvi nehézségeinek feltárása, szókincsbővítés és olvasási stratégiák fejlesztése
- Az elbeszélő költemény műfaji jellemzőinek felismerése, értelmezése a mű vonatkozásában
- Az alkotás néhány stíluselemének megfigyelése (pl. verselés, szóképek, alakzatok)
- A mű erkölcsi kérdésfelvetéseinek (bűn, bosszú, megtisztulás, testvérvizsoly stb.) megtárgyalása
- Az elbeszélői szerepek (narráció, költői kiszólások, rokonszenv) felismerése, értelmezése a jelentésteremtésben

FOGALMAK

verses epika, elbeszélő költemény; s, előhang, epizód, késleltetés; allegória; fokozás, túlzás, megszólítás

TÉMAKÖR: Szeretet, hazaszeretet, szerelem

JAVASOLT ÓRASZÁM: **15 óra**

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Az olvasott szöveg szereplőinek érzelmeiről, gondolatairól, az élethelyzetekről vélemény megfogalmazása szóban és írásban
- A szeretet, szerelem, hazaszeretet különböző példáit kifejező szövegek megértése és összehasonlítása
- A téma megjelenítését különböző korokban és műfajokban szolgáló nyelvi formák elkülönítése lírai és prózai szövegekben
- A különböző korokban és műfajokban megjelenő témák nyelvi formáinak elkülönítése
- A szövegek összevetése a keletkezésükhöz, megértésükhöz, tartalmukhoz kapcsolódó valós helyszínek különböző korokból származó képi ábrázolásaival
- Kisebb projekt munkák, a szövegekhez kapcsolódó közös kutatási feladatok elvégzése

FOGALMAK

líra, lírai alany, lírai én, téma, motívum; versforma, rímszerkezet, keresztrím, alliteráció; dal, népdal

TÉMAKÖR: **Prózai nagyepika – Gárdonyi Géza: Egri csillagok**

JAVASOLT ÓRASZÁM: **18 óra**

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás: nagyobb szövegegység áttekintő megértése és egyes szövegrészletek részletes megfigyelése
- A cselekményben megjelenő élethelyzetek, erkölcsi konfliktusok azonosítása, véleményalkotás
- A cselekmény fordulópontjainak összekapcsolása a műfaj jellegzetességeivel
- A főbb szereplők kapcsolatának értelmezése

- A szereplők közötti kapcsolatok vizuális megjelenítése analóg vagy digitális médiumban
- Szövegalkotás az egyes szereplők nézőpontjának megjelenítésével

FOGALMAK

történelmi regény, elbeszélő, időszerkezet, több szálon futó cselekmény, jellemek

TÉMAKÖR: Egy szabadon választott világirodalmi ifjúsági regény

JAVASOLT ÓRASZÁM: **7 óra**

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás: nagyobb szövegegység áttekintő megértése és egyes szövegrészek részletes megfigyelése
- A cselekményben megjelenő élethelyzetek, erkölcsi konfliktusok azonosítása, véleményalkotás
- A cselekmény fordulópontjainak összekapcsolása a műfaj jellegzetességeivel
- A főbb szereplők kapcsolatának értelmezése
- A szereplők közötti kapcsolatok vizuális megjelenítése analóg vagy digitális médiumban
- Szövegalkotás az egyes szereplők nézőpontjának megjelenítésével

FOGALMAK

A korábban tanult poétikai fogalmak alkalmazása a választott regénynek megfelelően

KÖTELEZŐ OLVASMÁNYOK:

Arany János: Toldi
Gárdonyi Géza: Egri csillagok
Választható világirodalmi ifjúsági regény (a táblázatban felsorolt művek közül a szaktanár jelöli ki)

MEMORITEREK:

Arany János: A walesi bárdok (részlet)
Arany János: Toldi (részletek)
Kölcsey Ferenc: Himnusz (1-2. vsz.)
Vörösmarty Mihály: Szózat (1. és 2. vsz.+13.,14. vsz.)

7–8. ÉVFOLYAM

A 7–8. évfolyamon tovább folytatódik az ismeretek bővítése, a kompetenciák fejlesztése (azaz megerősítése, finomítása, hatékonyságuk, változékonyságuk növelése), és az érzelmi nevelés.

Ennek a tanítási-tanulási szakasznak a végére a tanulók biztos szövegértési készséggel rendelkeznek, szövegalkotási képességeiket folyamatosan bővíteni kell. Cél, hogy a 8. évfolyam végére a tanulók értőn alkalmazzák a nyelvi ismereteiket: értsék anyanyelvük szerkezetét, grammatikáját, össze tudják vetni anyanyelvük sajátosságait az általuk tanult idegen nyelv sajátosságaival. Ismerjék fel az adott kommunikációs helyzetet, ennek megfelelően az általuk tanult műfajokban, írásban és szóban helyesen és pontosan, a magyar nyelv szabályai szerint fejezzék ki magukat.

Tudják alkalmazni a digitális szövegalkotás és -befogadás módjait. Képesek legyenek saját véleményüket logikusan kifejteni, érvelni, s tanulják meg a toleráns nyelvhasználatot. Ezek birtokában tudnak a tanulók egymással együttműködni, csapatban és párban dolgozni, így tudják megérteni egymás gondolatait, és saját gondolataikat a lehető legpontosabban elmondani, megértetni másokkal. Ez teremt lehetőséget a személyiségük fejlesztésére, érzelmi nevelésükre is.

A 7–8. évfolyamon a tanulók a magyar nyelv rendszerének további szintjeit ismerik meg. A nyelvi oktatás középpontjában továbbra is a szövegértés és a szövegalkotás tanítása áll. A tanult nyelvi szintek nyelvtani ismereteit a diákok a szövegek értelmezésében, a szövegalkotásban és az idegen nyelv tanulásában betöltött szerepük szerint vizsgálják. Ennek a tananyagának a középpontjában az egyszerű és összetett mondatok, az állandósult szókapcsolatok állnak. A funkcionális nyelvhasználati ismeretek mellett a tanulók elhelyezik a magyar nyelvet a világ nyelvei között, tájékozódnak a magyar nyelv történetének főbb állomásairól, közben többféle szövegépítő eljárással, kommunikációs technikával találkoznak.

A nyelvoktatásban fontos szerepet kap az egyéni fejlesztés. A tanulás tanítása (elemző olvasás, kulcsszavak, lényegkiemelés, vázlatírás, gondolati váz elkészítése, szövegalkotás) a magyar nyelv és irodalom tanításának is lehetősége és feladata.

A 7–8. évfolyamon a tanulók – életkori sajátosságaik, illetve korábbi tanulmányaik alapján képessé válnak arra, hogy megismerjék az európai és a magyar kultúra nagy korszakait, ezeknek a stílus- és művelődéstörténeti koroknak kiemelkedő alkotásait, és egyre hangsúlyosabbá válik a poétikai-retorikai ismeretek bővítése is. A 13–15 éves gyerekek már képesek arra, hogy ne csak fabuláris szinten értelmezzenek egy-egy szöveget, hanem tanári irányítással jelentésteremtésre is vállalkozzanak, és megértsék saját kultúrájuk történelmi adottságait, irodalmi törekvéseit.

A 7-8. évfolyam irodalomtanításának témakörei:

- Korok és portrék,
- Magyar vagy világirodalmi regény,
- Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század első felében,
- Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század második felében,
- A 20. századi történelem az irodalomunkban,
- Szórakoztató irodalom.

A 8. osztályosokat a tanterv a középiskolai felkészülésben és a pályaválasztásban az eddig tanultak rendszerező ismétlésével segíti.

Az órakeret minimum 80%-át a törzsanyagra kell fordítani. Az órakeret 20%-át a szaktanár választása alapján a tananyagok mélyebb, sokszínűbb tanítására, ismétlésre, gyakorlásra vagy a tanórán kívüli tudásszerzésre (múzeumlátogatás, színházi előadás megtekintése, előadó meghívása), kompetenciafejlesztésre, projektmunkák megalkotására lehet felhasználni. A választást segítő javaslatok a részletesen szabályozott kötelező törzsanyag mellett találhatóak.

A magyar nyelv és irodalom tantárgy kötelező törzsanyagában csak lezárt, biztosan értékelhető életművek szerepelnek. Ezen felül, a választható órakeret terhére a tanár szabadon beilleszthet kortárs alkotókat, műveket a tananyagba.

Ha a szaktanár úgy ítéli meg, hogy az órakeret 100 %-át a törzsanyag tanítására kell fordítania, lemondhat a választás lehetőségéről.

A Nat alapján álló törzsanyag és az azt kiegészítő tartalmak, választható, ajánlott témák, művek

I. A törzsanyag

A témakörökben megadott művek a Nat-ban megfogalmazott tanulási eredmények elérését biztosítják.

II. A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak

A törzsanyagon felüli ajánlott témák, művek elősegítik a pedagógus választását a helyi sajátosságoknak, az osztály érdeklődésének megfelelően.

A törzsanyagot jelentő témákra, művekre, tevékenységekre szánt órák nem vonhatók össze a szabadon választott témák, művek értelmezésére szánt órákkal. Az ajánlott, illetve választott témákra szánt órakeretet a pedagógus akkor használhatja fel, ha a törzsanyagot már feldolgozta a diákokkal.

Cél, hogy a tanulók megismerjék a magyar és a világirodalom nagy korszakait, művelődéstörténeti szakaszait, az irodalmat a történelmi-társadalmi folyamatok részeként is lássák, és ismereteiket össze tudják kötni más tantárgyak tananyagaival. Ebben a képzési szakaszban válik feladattá az irodalmi műfajok megismerése és a műfaji sajátosságok, elbeszélésmódok felismerése. Ekkor ismerkednek meg az alapvető verstani és stilisztikai jellegzetességekkel is a tanulók.

Magyar nyelvből a 8. évfolyamon félévkor a tanulók anyanyelvi ismereteit záró felméréssel kell mérni.

A 7. ÉVFOLYAM TANANYAG-TARTALMA:

Magyar nyelvtan	
TÖRZSANYAG (óraszám 80 %-a)	AJÁNLOTT TANANYAG
I. Kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése	
Kommunikáció szóban és írásban	Kommunikációs helyzetek paródiái, karikatúrái Hagyományos és digitális iskolaújság szerkesztése: műfajok, szerkesztők, szerkesztési elvek A reklám médiumai, műfajai, hatásai
Kommunikációs zavar	
A tömegkommunikáció szerepe, feladatai, tájékoztató és véleményközlő műfajai	
Reklám, hirdetés, apróhirdetés	

	Nyelvhelyesség és kommunikációs zavar
II. Mondat a szövegben – egyszerű mondat részei, az alá- és mellérendelő szószerkezetek, a szóösszetételek	
A mondat a szövegben, a mondatok csoportosítása	A mondatrészek és stilisztikai szerepük: nominális és verbális stílus
Az állítmány	Vonzatok és mondat szerkezetek
Az alany	A vonzatok vizsgálata a tanult idegen nyelvben, összevetése a magyar nyelv sajátosságaival
A tárgy	A szószerkezetek jelentéstömörítő szerepe, különös tekintettel az állandósult szókapcsolatokra
Határozók	A szóösszetételek jelentéstömörítő szerepe, különös tekintettel az állandósult szókapcsolatokra
Hely-, idő-, állapot- és módhatározó	
Eszköz-, társ-, részes-, ok-, cél-és állandó határozó	
A jelzők	
Minőség-, mennyiség-, birtokos és értelmező jelző)	
A mellé- és alárendelő szószerkezet	
Az egyszerű mondat szerkezete	
Az egyszerű mondat helyesírása	
Szóképzés	
Alárendelő szóösszetételek	
Mellérendelő szóösszetételek	

Irodalom	
TÖRZSANYAG (óraszám 80%-a)	AJÁNLOTT MŰVEK
I. Korok és portrék	
A) Középkor	
István király intelmei Imre herceghez (részletek)	Jókai Mór: A magyar nemzet története regényes rajzokban (részletek: Árpád, Szent László)
B) Reneszánsz, humanizmus, reformáció	
Mesék Mátyás királyról: Hogyan került holló Mátyás király címerébe? (Kóka Rozália gyűjtése alapján)	Mátyás királlyá koronázása; Mesék Mátyás királyról: A kolozsvári bíró
Janus Pannonius: Pannonia dicsérete	Janus Pannonius: Egy dunántúli mandulafáról
	Bornemisza Péter: Siralmas énnékem Tinódi Lantos Sebestyén: Eger vár viadaljáról való ének (részletek)
Balassi Bálint: Egy katonaének	Balassi Bálint: Borivóknak való
Balassi Bálint: Hogy Juliára talál, így köszöne néki	Balassi Bálint: Adj már csendességet

Irodalom és színház vagy film kapcsolata A reneszánsz dráma Shakespeare: Szentivánéji álom vagy Romeo és Júlia vagy később tárgyalva: Molière: A képzelt beteg	
C) Irodalmunk a 17-18. században	
Zrínyi Miklós: Szigeti veszedelem (részletek: I./1-21. versszak)	Rákóczi-nóta, Buga Jakab éneke, Zöld erdő harmatát
Mikes Kelemen: Törökországi levelek (részletek)	Lévay József: Mikes Jókai Mór: A magyar nemzet története regényes rajzokban (részletek: Rákóczy menekülése a börtönből)
D-E) Klasszicizmus és romantika	
Csokonai Vitéz Mihály: A Reményhez	Petőfi Sándor: Csokonai
Berzsenyi Dániel: Levéltöredék barátnémhoz	Áprily Lajos: Séta Debrecenben
Kölcsey Ferenc: Huszt	Csokonai Vitéz Mihály: Szegény Zsuzsi a táborozáskor
Kölcsey Ferenc: Emléklapra	Berzsenyi Dániel: A magyarokhoz (I.)
Kölcsey Ferenc: Himnusz	Lengyel Dénes: Kossuth Lajos öröksége (történetek Széchenyi Istvánról: Az Akadémia alapítása; A hídvám)
Kölcsey Ferenc: Parainesis (részletek)	Lengyel Dénes: Kossuth Lajos öröksége (történetek Kossuth Lajosról: A sorsfordító kabát)
Vörösmarty Mihály: Szózat	Kossuth-nóta
Vörösmarty Mihály: Ábránd	Jókai Mór: A magyar nemzet története regényes rajzokban (Kossuth Lajos – részlet)
Petőfi Sándor: Szabadság, szerelem	Vörösmarty Mihály: Petike
Petőfi Sándor: Nemzeti dal	Petőfi Sándor: Egy gondolat bánt engemet
Petőfi Sándor: Szeptember végén	Petőfi Sándor: Reszket a bokor, mert...
Arany János: A fülemile	Petőfi és Arany levelezése – részletek
Arany János: A tölgyek alatt vagy Epilógus	Arany János: V. László
	Arany János: Szondi két apródja
Jókai: A huszti beteglátogatók	Irodalom és film kapcsolata Jókai Mór: A kőszívű ember fiai
Jókai Mór: A nagyenyedi két fűzfa	Mikszáth Kálmán: A Balóthy-domínium
Mikszáth Kálmán: A néhai bárány	Mikszáth Kálmán: A beszélő köntös
Mikszáth Kálmán: Szent Péter esernyője vagy A két koldusdiák	
II. Magyar vagy világirodalmi ifjúsági regény	
Jules Verne: Kétévi vakáció vagy Tonke Dragt: Levél a királynak vagy Mándy Iván: Az enyedi diák vagy Csukás István: Vakáció a halott utcában	

KÖTELEZŐ OLVASMÁNYOK:

Jókai Mór: A nagyenyedi két fűzfa
Mikszáth Kálmán: Szent Péter esernyője vagy A két koldusdiák
Mikszáth Kálmán: A néhai bárány

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
MAGYAR NYELV	
A kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése	5
Mondat a szövegben – egyszerű mondat részei, mellérendelő szó szerkezet	12
A magyar nyelv társadalmi és földrajzi változatai, szóalkotási módok – játékos feladatokkal	10
Könyvtárhasználat	2
Szabadon felhasználható órák – az intézmény saját döntése alapján, felzárkóztatásra, elmélyítésre, tehetséggondozásra évfolyamonként 7–7 óra	7
ÖSSZESEN	36
IRODALOM	
I. Korok és portrék	50
A) A középkor	3
B) Reneszánsz, humanizmus, reformáció	11
C) Irodalmunk a 17–18. században	4
D-E) Klasszicizmus és romantika	32
II. Magyar vagy világirodalmi ifjúsági regény	4
Szabadon felhasználható (az órakeret maximum 20%-a) az intézmény saját döntése alapján, felzárkóztatásra, elmélyítésre, tehetséggondozásra, illetve a tanár által választott alkotók, művek tanítására évfolyamonként 14–14 óra	18
Összes óraszám:	72

MAGYAR NYELV

Témakör: A kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése

Javasolt óraszám: 5 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A problémamegoldó gondolkodás fejlesztése
- A nyelvhasználati és a kommunikációs készség fejlesztése
- A kommunikáció nem nyelvi jeleinek alkalmazása mindennapi helyzetekben
- A kommunikációs zavar felismerése, néhány megismert korrekciós lehetőség alkalmazása
- A szövegértési készség fejlesztése
- A szóbeli kifejezőkészség fejlesztése
- Szerep- és drámajátékok gyakoroltatása
- Aktív részvétel különböző kommunikációs helyzetekben
- A közéleti megnyilatkozás alapjainak elsajátítása
- Az önálló véleményalkotás készségének fejlesztése
- Az önálló tanulási és ismeretszerzési képesség fejlesztése hagyományos és digitális források, eszközök használatával
- A tömeg- és digitális kommunikáció jellemzőinek megismerése
- A kommunikációs zavar felismerése, javítása
- Vita- és érvelési kultúra elsajátítása
- A közéleti beszédformák (felszólalás, hozzászólás, alkalmi beszéd) felismerése és alkalmazása

FOGALMAK

tömegkommunikáció, kommunikációs zavar, vélemény, vita, érv, cáfolat, hozzászólás, felszólalás, alkalmi beszéd

TÉMAKÖR: Mondat a szövegben – az egyszerű mondat részei, az alá- és mellérendelő szószerkezetek, a szóösszetételek

Javasolt óraszám: 12 óra + 7 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkcióinak megismerése
- A nyelvi elemzőkészség fejlesztése
- A nyelv változásainak megfigyelése
- A helyesírási készség fejlesztése
- A mondatfajták azonosítása a közlési szándék szerint a beszélt és az írott nyelvben
- Egyszerű mondat típusainak felismerése, elemzése
- Az egyszerű mondat központosítása
- Az összetett szavak helyesírásának alapvető szabályai
- A mellérendelő és az alárendelő szószerkezet fajtáinak megismerése, elemzése
- A mondatrészek megtanulása (alany, állítmány, tárgy, határozók [időhatározó, helyhatározó, részeshatározó, mód- és állapothatározó, ok-és célhatározó, eszköz- és társhatározó, állandó határozó]), jelző [minőségjelző, birtokos jelző, mennyiségjelző, értelmező]
- A szórend és a mondatjelentés kapcsolatának vizsgálata

- A szó elsődleges jelentésének, illetve a metaforikus jelentésnek elkülönítése, tudatos alkalmazása
- A főbb szóalkotási módok (szóösszetétel, szóképzés) ismerete
- Az összetett szavak alapvető helyesírási szabályainak elsajátítása
- Digitális és papíralapú iskolai helyesírási segédeszközök: szótárak és szabályzatok és helyesírási portálok önálló használata

FOGALMAK

egyszerű szó, összetett szó, mondatrészek, szószerkezetek (alárendelő: alanyos, tárgyias, határozós, jelzős; mellérendelő: kapcsolatos, ellentétes, választó, magyarázó, következtető); szóösszetétel, szóképzés, szórend

TÉMAKÖR: A magyar nyelv társadalmi és földrajzi változatai, ritkább szóalkotási módok – játékos feladatokkal

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Az anyanyelv állandóságának és változásának tudatosítása
- A nyelv főbb változatainak megismertetése (köznyelv, irodalmi nyelv, csoportnyelvek)
- A nyelvek megjelenési formáinak ismerete
- A tanuló környezetében előforduló nyelvjárás néhány jellegzetességének megfigyelése
- A nyelvi tolerancia kialakítása, fejlesztése
- A tanuló környezetében előforduló nyelvváltozatok azonosítása
- Anyanyelv, idegen nyelv, nemzetiségi nyelv összevetése

FOGALMAK

irodalmi nyelv, köznyelv, nyelvjárás, csoportnyelv, ifjúsági nyelv, jelnyelv

TÉMAKÖR: Könyvtárhasználat

JAVASOLT ÓRASZÁM: 2 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A szövegek sajátosságainak megfigyeltetése, főbb fajtáinak tudatosítása: lineáris és nem lineáris, hagyományos és digitális szövegek
- Digitális és/vagy nyomtatott szótárak használata

FOGALMAK

szöveg, hagyományos szöveg, digitális szöveg, lineáris szöveg, nem lineáris szöveg

TÉMAKÖR: Szövegértés és szövegalkotás

JAVASOLT ÓRASZÁM: 3 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Különböző megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása
- A szövegtípusok műfaji, retorikai és stilisztikai jellemzőinek megismerése, áttekintése

FOGALMAK

elbeszélés, leírás, jellemzés, érvelés, cáfolat

IRODALOM

TÉMAKÖR: I. Korok és portrék

JAVASOLT ÓRASZÁM ÖSSZESEN: 50 óra + 4 óra

A) A középkor

JAVASOLT ÓRASZÁM: 3 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Irodalmi szövegek olvasása, értelmezése
- Az európai kultúra kialakulásának megismerése

FOGALOM

középkor, román stílus, gótika, egyházi kultúra, lovagi kultúra, lovagi erények, trubadúrok, intelem (parainesis), kódex, iniciálé, miniatűr

B) Reneszánsz, humanizmus, reformáció

JAVASOLT ÓRASZÁM: 11 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A korszakban keletkezett irodalmi szövegek olvasása, értelmezése
- A reneszánsz világkép értelmezés
- A reformáció és az anyanyelvi kultúra összefüggésének felismerése
- A reneszánsz irodalom alkotóinak, műfajainak, jellegzetes motívumainak megismerése
- A reneszánsz drámaváltozatok elkülönítése
- Egy adott mű különböző művészeti ágakban és médiumokban megjelenő adaptációjának összehasonlítása

FOGALMAK

reneszánsz, humanizmus, reformáció, könyvnyomtatás, vitézi élet, életkép, dal, epigramma, dráma, vígjáték (komédia)

C) Irodalmunk a 17–18. században

JAVASOLT ÓRASZÁM: 4 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A korszakban keletkezett irodalmi szövegek olvasása, értelmezése
- A nemzeti hagyományunk szempontjából szimbolikus irodalmi szövegeink megismerése
- A barokk jellegzetes műfajainak és stílusjegyeinek megismerése
- A hazaszeretet megjelenése a korszak művészetében

FOGALMAK

kuruc kor, toborzódal, bujdosóének, siratóének, levél, emlékirat

D-E) A klasszicizmus és a romantika irodalma

JAVASOLT ÓRASZÁM: 32 óra + 10 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A nemzeti identitást meghatározó lírai szövegek olvasása, megértése, megbeszélése
- A felvilágosodás és a romantika korának művelődéstörténeti és irodalmi programjának megismerése
- Az irodalmi szövegekben megfogalmazott közösségi és egyéni erkölcsi dilemmák felismerése, megvitatása
- Lírai szövegek poétikai-retorikai-stilisztikai elemzése
- Alapvető lírapoétikai szakterminusok bevezetése (lírai én, lírai én pozíciói; hangulati líra, gondolati líra, közösségi líra; helyzetdal, életkép, megszólító vers)
- Alapvető hangulatok, beszélői attitűdök, modalitások felismerése: pl. vidám, könnyed, humoros, ironikus, emelkedett, fennkölt, meghitt, idilli
- Néhány alapvető lírai műfaj jellemző darabjának megismerése (pl.: dal, himnusz, epigramma, óda)
- Alapvető szóképek felismerése: hasonlat, megszemélyesítés, metafora
- A novella és a regény műfaji sajátosságai felismerése
- Novellákat és regényeket különböző szempontok szerinti (téma, műfaj, nyelvi kifejezőeszközök) értelmezése
- A kisépikai és a nagyepikai alkotások különbségeinek felismerése (cselekmény, szereplők, helyszínek, tematikus fókusz, stb.)

FOGALMAK

romantika; közösségi emlékezet, önazonosság; szállóige, szónoklat, humor, óda, elégia, dal, himnusz, epigramma, kisépika, anekdota, novella, elbeszélés

TÉMAKÖR: II. Magyar vagy világirodalmi ifjúsági regény

JAVASOLT ÓRASZÁM: 4 óra + 4 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás: nagyobb szövegegység áttekintő megértése és egyes szövegrészletek részletes megfigyelése
- A cselekményben megjelenő élethelyzetek, konfliktusok azonosítása, véleményalkotás
- A cselekmény ismertetése az elbeszélés időkezelésének megfigyelésével (pl. egyenes vagy fordított időrend, késleltetés, összefoglalás, időbeli ugrások, stb.)
- Az elbeszélte világ főbb jellemzőinek összefoglalása (pl. realista, romantikus, varázslatos, egy- vagy többszintű világ)

FOGALMAK

történet és elbeszélés, előre- és visszautalás, késleltetés, epizód, jelenet, leírás, kihagyás

MATEMATIKA

Az alapfokú képzés első – a matematikai alapkészségek kialakítását legfőbb célként megjelölő – nevelési-oktatási szakaszát követően az 5–8. évfolyamon a matematika tanulása-tanítása során a tudástartalmak fokozatosan válnak egyre elvontabbá. A konkrét tárgyi tevékenységekből indulva a képi szemléltetések, ábrázolások mellett megjelennek a szimbolikus modellek. A tanuló a fogalmak, jelenségek elemzése útján eljut azok megértésen alapuló meghatározásához, a definíciók előkészítése során tulajdonságokat, sejtéseket fogalmaz meg, s kialakul a megoldást alátámasztó indoklás igénye, valamint felismeri a matematika kisebb egységeinek belső struktúráját.

A tanítás fő módszere továbbra is a felfedeztetés, a konkrét tevékenységből, játékból, hétköznapi szituációból fakadó indukció. A tanulási tevékenység és problémamegoldás során a tanulót ösztönözni kell egyszerű problémák felfedezésére, megfogalmazására és a mindennapi életből vett szöveges problémák matematikai szempontú értelmezésére. A tanuló konkrét helyzetek megoldására képi és szimbolikus modelleket, stratégiákat alkalmaz és alkot, ezáltal fejlődik problémamegoldó és problémaalkotó képessége.

A kombinatív képességek területén a lehetőségek strukturált felsorolásából fokozatosan kialakulnak a rendszerezést segítő konkrét eszközök, stratégiák alkalmazásának készségei.

Felső tagozaton az ismert számok köre bővül a törtekkel és a negatív számokkal úgy, hogy a tanuló ezekkel műveleteket tud végezni. A tanulás-tanítás egyik lényeges elvárása, hogy a különböző, szöveggel, számokkal megadott matematikai szituációk képi, majd szimbolikus modelljeinek bevezetése fokozatos legyen. A tanuló a megismert szimbólumokkal egyszerű műveleteket végez, ismeri ezek tulajdonságait.

Az 5–8. évfolyamon a természettudományi, a digitális technológiai és a gazdasági ismeretek tanulási-tanítási tartalmakban való megjelenése lehetővé teszi a matematika alkalmazhatóságának, hasznosságának bemutatását. Fejlődnek a tanuló készségei a matematikai kommunikáció terén. A matematikai kifejezéseket helyesen használja, a fogalmakat értelmezi, megmagyarázza, gyakorlati helyzetekben jól alkalmazza. Ismereteit összefoglalva prezentálni tudja.

A tanuló a közös munkában tevékenyen részt vesz. Eseti feladatokban és projektekben mások véleményét elfogadja, és ha különbözik a véleményük, igyekszik érvekkel meggyőzni társait. Az új fogalmak, magasabb szintű absztrakciót igénylő tudástartalmak bevezetésekor az egyéni adottságokhoz, ismeretekhez alkalmazkodó differenciálás biztosítja a megfelelő tempójú haladást annak a tanulónak, akinél ezek a lépések hosszabb időt, több szemléltetést igényelnek. Ezzel a lassabban haladó tanuló sem veszíti el érdeklődését és reményét a matematika megértése iránt.

A matematikai fejlesztő játékok és a számítógép, illetve más IKT-eszközök biztonságos alkalmazása mellett a tanuló megismerkedik olyan matematikai szoftverekkel, amelyek a matematikai tudást és a digitális kompetenciákat együtt fejlesztik.

Ebben a nevelési-oktatási szakaszban az ellenőrzés és az értékelés csak a tanult ismeretek alkalmazására terjed ki.

A matematika tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A matematika tanulása során elengedhetetlen a tananyag alapos és átfogó megértése. A szöveges feladatok megoldása fejleszti az értő olvasás és a releváns információk kiválasztásának képességét. Az általánosítás és az analógiák adekvát használata, több szempont egyidejű figyelembevétele, a rendszerezési képesség, a megszerzett tudás új helyzetekben való alkalmazása elősegítik az aktív, önirányított tanulás kompetenciáinak kialakítását, fenntartását, megerősítését. A matematika tantárgy a matematikai logika és az algoritmikus gondolkodás fejlesztésével, az ok-okozati összefüggések megláttatásával hozzájárul a többi tantárgy tanulásához szükséges rendszerező, összefüggéseket felismerő, ezáltal hatékony önálló tanulási módszerek elsajátításához és megfelelő alkalmazásához is.

A kommunikációs kompetenciák: A matematika fejleszti a tanuló azon képességét, hogy világosan, röviden és pontosan fejezze ki gondolatait. A matematika tanulása során fokozatosan alakul ki a tanuló érvelési és vitakészsége. A szöveges problémák megoldása javítja a szöveg megértésének képességét: a tanulónak meg kell keresnie az információkat és fel kell ismernie egy adott információ jelentőségét a probléma megoldása során. A matematika tanulási folyamatában kialakul a különböző módon (szöveg, grafikon, táblázat, diagram és képlet) bemutatott tartalmak megértésének és alkotásának készségrendszer.

A digitális kompetenciák: A matematika tanulása során hangsúlyos szerepet kap a problémamegoldás és az algoritmikus gondolkodás, melyek elősegítik a tanuló digitális kompetenciáinak fejlesztését. A különböző matematikai tárgyú szoftverek, alkalmazások, applikációk és játékok alkalmazásán keresztül a matematika tanulása hozzájárul a tanuló digitális kultúrájának kialakításához.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A matematika tanulása során a tanuló gondolkodásának fejlesztése elsősorban konkrét problémák megoldásán keresztül történik. A tanuló előzetes tudása és tapasztalata alapján azonosítja a problémákat, majd ismert matematikai fogalmakra támaszkodva stratégiát dolgoz ki ezek megoldására. Elfogadja, hogy a megoldás több különböző úton is elképzelhető, illetve találkozik olyan nyitott problémákkal is, amelyeknek több megoldása is lehetséges. Kellő kitartással próbál ki különböző matematikai módszereket, és felismeri azokat a problémákat is, amelyeknek nincs megoldása. A tanuló megtanul inductív úton példákat általánosítani és deduktív érvelést használni a matematikai állítások bizonyítására.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A matematika tanulása fejleszti a kitartás, a pontosság, a figyelem és a fegyelmezettesség képességét. A matematika tanulásán keresztül erősödik a tanuló felelősségtudata, gazdagodik az önképe, fejlődik a kooperációs készsége. A tanuló matematikai ismereteit alkalmazni tudja az egyéni célok eléréséhez szükséges tervezésben, az életét befolyásoló döntései megalapozásában és meghozatalában, a várható következmények mérlegelésében. A matematika tanulása elősegíti annak belátását, hogy a személyes erősségekre építeni, a hibákból pedig tanulni lehet.

A tanuló a matematikai foglalkozások során megtanulja, hogyan oszthatja meg ötleteit másokkal, és hogyan segítheti társait a matematikai fogalmak megértése vagy azok alkalmazása során. Felelősséget vállal a közösen kitűzött feladatok elvégzéséért, s megtanulja tisztelni mások álláspontját, gondolkodásmódját.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A matematika olyan tudomány, amely összeköti a különböző kultúrákat. A tanuló megismeri a gondolkodás logikai felépítésének eleganciáját, a matematikának a természethez, a művészetekhez és az épített környezethez fűződő viszonyát. A tanuló konkrét vagy képi reprezentációval vagy szimbolikus modellekkel végzi a matematikai gondolatok vagy kapcsolatok feltárását, majd új kapcsolatokat alakít ki a matematikai fogalmak között.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A kompetencia fejlesztése valódi adatok felhasználásával összeállított mindennapi problémák megoldásán keresztül történik. Ennek során a különböző megoldási lehetőségek keresése fejleszti a gondolkodás rugalmasságát és az új ötletek megalkotásának képességét. A tanuló megfelelő játékokon keresztül képessé válik a különböző kockázatok felmérésére, a számára kedvezőnek tűnő stratégia kidolgozására, és megtapasztalja döntései következményét. A matematikai projektekben való részvétel segíti a későbbi munkavállalás szempontjából fontos készségek kialakulását (kreativitás, mérlegelő gondolkodás, problémamegoldás, kezdeményezőkézség, másokkal való együttműködés készsége).

5–6. évfolyam

Az 5–6. évfolyam tanulásmódszertani szempontból átmenetet képez az alsó tagozat játékos, tevékenykedtető, felfedeztető módszerei és a matematika elméleti ismereteinek befogadását jelentő tanulási módszerek között. Továbbra is fontos szerepet játszik a szemléltetés, az eszközök használata. Elvárható a szerzett tapasztalatok értelmezése, rendszerezése, néhány területen az általánosítás lehetőségének felfedezése és megfogalmazása. A kezdeti, saját szavakkal történő megfogalmazásokat fokozatosan felváltja a matematikai fogalmakat megnevező szakkifejezések használata. Gyakorlati helyzetekben megjelenik a szakmai vita és az érvelés igénye.

Az 5–6. évfolyamon tematikus elrendezésben követik egymást az egyes fejezetek: *Halmazok; Matematikai logika, kombinatorika; Természetes számok halmaza, számelméleti ismeretek; Alapműveletek természetes számokkal; Egész számok, alapműveletek egész számokkal; Közönséges törtek, tizedes törtek, racionális számok; Alapműveletek közönséges törtekkel; Alapműveletek tizedes törtekkel; Arányosság, százalékszámítás; Egyszerű szöveges feladatok; A függvény fogalmának előkészítése; Sorozatok; Mérés és mértékegységek; Síkbeli alakzatok; Transzformációk, szerkesztések; Térgeometria; Leíró statisztika; Valószínűség-számítás.* A témák egy része nemcsak az aktuális terület megalapozását jelenti a megadott óraszámokban, hanem megjelenik más fejezetekben is, az eszközrendszer folyamatos gyarapodását biztosítva. Bővül a szöveggel megfogalmazott hétköznapi és matematikai problémák megoldása során alkalmazható modellek köre is.

A szemléltetést és a megértést a tanulók által használható digitális eszközök, szoftverek és online felületek is támogatják.

A gyakorló, ismétlő, felzárkóztató, tehetséggondozó és számonkérő órák az óraszámba vannak beépítve, melyből igény szerint merít a pedagógus.

5. évfolyam

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
Halmazok	5
Matematikai logika, kombinatorika	5
Természetes számok halmaza, számelméleti ismeretek	8
Alapműveletek természetes számokkal	12
Egész számok; alapműveletek egész számokkal	12
Közönséges törtek, tizedes törtek, racionális számok	11
Alapműveletek közönséges törtekkel	15
Alapműveletek tizedes törtekkel	10
Arányosság, százalékszámítás	6
Egyszerű szöveges feladatok	8
A függvény fogalmának előkészítése	5
Sorozatok	4
Mérés és mértékegységek	10
Síkbeli alakzatok	9
Transzformációk, szerkesztések	8
Térgeometria	7
Leíró statisztika	5
Valószínűség-számítás	4
Összes óraszám:	144

Halmazok		Óraszám: 5
Fogalmak: halmaz, elem, halmazábra, részhalmaz, közös rész, egyesítés, számegyenes		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Halmazokba rendezés egy-két szempont szerint (1 óra) – Számhalmazok szemléltetése (1 óra) – Részhalmazok felismerése ábráról (1 óra) – Halmazok közös részének és egyesítésének megállapítása ábrázolás segítségével. (2 óra) 	<ul style="list-style-type: none"> – Konkrét elemek válogatása adott tulajdonság/tulajdonságok szerint, például csoport tagjai közül a szemüvegesek és a barna hajúak – Egy konkrét válogatás (tárgyak, logikai készlet elemei, alakzatok, szavak...) szempontjának/szempontjainak felfedeztetése – Konkrét halmaz elemeiből 1, 2, ... elemű részhalmazok képzése, például néhány természetes szám közül 3-mal osztva 1 maradékot adó számok kiválasztása. – Konkrét elemek két tulajdonság szerinti válogatása során a mindkét tulajdonsággal rendelkező elemek és a pontosan egy tulajdonsággal rendelkező elemek elhelyezése a 	<ul style="list-style-type: none"> – elemeket halmazba rendez több szempont alapján; – részhalmazokat konkrét esetekben felismer és ábrázol; – véges halmazok közös részét (metszetét), egyesítését (unióját) képezi és ábrázolja konkrét esetekben; – számokat, számhalmazokat, számegyenesen ábrázol.

	halmazábrán.	
Tovább lépés feltétele:	konkrét esetekben halmazokat felismer és ábrázol	
Matematikai logika, kombinatorika		Óraszám: 5
Fogalmak: „igaz”, „hamis”; nyitott mondat, igazsághalmaz; „és”, „vagy”; „legalább”, „legfeljebb”; lehetőségek, összes lehetőség, rendszerező áttekintés, ágrajz		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Egyszerű állítások logikai értékének (igaz vagy hamis) megállapítása (1 óra) – Igaz és hamis állítások önálló megfogalmazása (1 óra) – Nyitott mondatok igazsághalmazának megtalálása próbálgatással (1 óra) – A matematikai logika egyszerű, a korosztály számára érthető szakkifejezéseinek ismerete és használata (1 óra) – Kis elemszámú halmaz elemeinek sorba rendezése mindennapi életből vett példákkal (1 óra) 	<ul style="list-style-type: none"> – „Bírósági tárgyalás” játék: a vádlók hamis állításokat fogalmaznak meg például a páros számokról, a védők csoportja pedig cáfolja azokat – „Füllentős” játék csoportban: a csoportok mondanak 3 állítást, egy hamis, kettő igaz; a többieknek ki kell találni, melyik a hamis – Az igazsághalmaz elemeit is tartalmazó, néhány elemből álló halmaz elemeinek kipróbálása a nyitott mondat igazzá tételére – „Rontó” játék: egy kiinduló halmaz elemeire igaz állítás megfogalmazása, ennek elrontása egy új elemmel, majd új igaz állítás megfogalmazása és így tovább – Konkrét tárgyakkal, készletek elemeivel, geometriai alkotásokkal az adott feltételeknek megfelelő összes lehetőség kirakása és rendszerezése 	<ul style="list-style-type: none"> – igaz és hamis állításokat fogalmaz meg; – a logikus érvelésben a matematikai szaknyelvet következetesen alkalmazza társai meggyőzésére; – összeszámlálási feladatok megoldása során alkalmazza az összes eset áttekintéséhez szükséges módszereket.
Tovább lépés feltétele:	állítások logikai értékét (igaz vagy hamis) megállapítja	
Természetes számok halmaza, számelméleti ismeretek		Óraszám: 8
Fogalmak: helyi érték, alaki érték, valódi érték, osztó, többszörös		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Számok helyi értékes írásmódjának megértése (kitekintés a különböző alapú számrendszerekbe, különös tekintettel a 2-es és 16-os számrendszerre) (2 óra) – Számok helyi értékes írásmódjának használata nagy számok esetében (1 óra) – Római számok írása, olvasása a következő 	<ul style="list-style-type: none"> – Vásárlás játékpénzzel úgy, hogy minél kevesebb érmét használjunk fel; leltárkészítés a felhasznált címletekről – Játék a „tökéletes pénztárgéppel” 10 000-nél nagyobb számokkal: a gép a tíz egyforma címletű pénzt kiveszi, és a következő fiókba beletesz egy tízszer akkora címletűt, majd kiírja a fiók tartalmát. Mit tettem a fiókba, és mit ír ki a gép? – Páros munkában arab számok átírása római számokra és viszont; 	<ul style="list-style-type: none"> – ismeri a prímszám és az összetett szám fogalmakat – meghatározza egy természetes szám összes osztóját és adott számú többszörösét

<p>jelekkel: I, V, X, L, C, D, M (1 óra)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Osztók, többszörösök meghatározása (2 óra) – 2-vel, 5-tel, 10-zel, 100-zal való oszthatósági szabályok ismerete és alkalmazása (1 óra) – A természetes számok csoportosítása osztók száma alapján és adott számmal való osztási maradékok szerint (1 óra) 	<p>memóriajáték</p> <ul style="list-style-type: none"> – „Bumm” játék a közös többszörösök meghatározásához: a tanulók hangosan számlálnak, például az egyik csoport tagjai az 5 többszöröseinél tapsolnak, a másik csoport tagjai a 7 többszöröseinél dobbantanak – „Osztó-fosztó” játék: az egyik játékos elvesz egy számkártyát, a másik elveheti ennek a számnak az összes, még az asztalon lévő osztóját, ezután a második játékos választ egy számot és így tovább 	
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – érti és alkalmazza a számok helyi értékes írásmódját nagy számok esetén; – ismeri a római számjelek közül az L, C, D, M jeleket – ismeri és alkalmazza a 2-vel, 5-tel, 10-zel, 100-zal való oszthatóság szabályait; – a természetes számokat osztók száma alapján és adott számmal való osztási maradékok szerint csoportosítja 	

Alapműveletek természetes számokkal

Óraszám: 12

Fogalmak: összeadandók, az összeg tagjai, kisebbítendő, kivonandó, különbség, szorzandó, szorzó, szorzat, a szorzat tényezői, felcserélhetőség, csoportosíthatóság, osztandó, osztó, hányados, maradék, zárójel, kerekítés, becslés, ellenőrzés

Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Számkörbővítés; fejben számolás százezres számkörben kerek ezresekkel; analógiák alkalmazása (1 óra) – Természetes számok összeadása, kivonása és szorzása írásban (3 óra) – Írásbeli osztás algoritmus egyjegyű természetes számmal (2 óra) – Írásbeli osztás legfeljebb kétjegyű természetes számmal gyakorlati feladatok megoldása során; a hányados becslése (1 óra) – A műveleti sorrendre és a zárójelzésre vonatkozó szabályok ismerete és helyes alkalmazása fejben, 	<ul style="list-style-type: none"> – Fejben számolás gyakorlása „intelligens puff” játékkal – Az írásbeli műveletvégzés algoritmusának segítése az abakusz működési elvével. – A műveleti sorrend és a zárójelzési szabályok alkalmazása csoportmunkában, például ugyanazokat a számokat tartalmazó, csoportonként más-más zárójeles és zárójel nélküli művelet sorok elvégzése, majd az egyes csoportok eredményeinek összehasonlítása – Adott szöveges feladathoz többféle művelet sor megadása, ezek közül a megfelelő kiválasztása. Adott szöveges feladathoz megfelelő művelet sor megalkotása. Adott művelet sorhoz szöveges feladat írása. 	<ul style="list-style-type: none"> – írásban összead, kivon és szoroz; – ismeri és helyesen alkalmazza a műveleti sorrendre és a zárójelzésre vonatkozó szabályokat fejben, írásban és géppel számolás esetén is a racionális számok körében; – a műveleti szabályok ismeretében ellenőrzi számolását, a kapott eredményt észszerűen kerekíti; – a gyakorlati problémákban előforduló mennyiségeket becsülni tudja, feladatmegoldásához ennek megfelelő tervet készít; – a fejszámoláson és az

<p>írásban és géppel számolás esetén (1 óra)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Egyszerű szöveges feladat matematikai tartalmának felismerése, és az annak megfelelő műveletsor felírása (2 óra) – A gyakorlati problémákban előforduló mennyiségek becslése (1 óra) – Az alpműveletek tulajdonságainak (felcserélhetőség, csoportosíthatóság) ismerete és alkalmazása a gyakorlatban (1 óra) – Kapott eredmény ellenőrzése; észszerű kerekítés 		<p>írásban végzendő műveleteken túlmutató számolási feladatokhoz és azok ellenőrzéséhez számológépet használ</p>
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – írásban összead, kivon, szoroz – gyakorlati feladatok megoldása során egyjegyű egész számmal írásban oszt – helyesen kerekít 	
<p>Egész számok; alpműveletek egész számokkal</p>		<p>Óraszám: 12</p>
<p>Fogalmak: ellentett, negatív szám, előjel, egész szám, abszolút érték, kerekítés, becslés, ellenőrzés</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> – Negatív számok a gyakorlatban: adósság, tengerszint alatti mélység, fagypon alatti hőmérséklet (1 óra) – Egész számok ismerete, összehasonlítása, ábrázolása számegyenesen. Ellentett, abszolút érték fogalmának ismerete és alkalmazása (2 óra) – Alpműveletek értelmezése tárgyi tevékenységek, ábrázolások alapján a számkörbővítés során (1 óra) – Alpműveletek elvégzése az egész számok körében (3 óra) – Az alpműveletek tulajdonságainak 	<ul style="list-style-type: none"> – Vagyon helyzet megállapítása játékpénzzel és adósságcedulákkal – Hőmérséklet-változás követése hőmérőmodellen – Számok szemléltetéséhez, összehasonlításához, sorba rendezéséhez „élő számegyenes” létrehozása: a tanulók egy, a hátukra ragasztott számot képviselnek, és az értéküknek megfelelően foglalják el a helyüket – Kukás játék: mindenki rajzol 5 négyzetet és egy kukát; számokat húznak például (-10)-től (+10)-ig számkártyákból; a húzott számot mindenki beírja valamelyik négyzetbe úgy, hogy a négyzetekben levő számok végül növekvő sorrendben legyenek; ha valaki nem tudja beírni a húzott számot, akkor az a szám megy a 	<ul style="list-style-type: none"> – ismeri és helyesen alkalmazza a műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályokat fejből, írásban és géppel számolás esetén is az egészszámok körében; – a műveleti szabályok ismeretében ellenőrzi számolását, a kapott eredményt észszerűen kerekíti; – a gyakorlati problémákban előforduló mennyiségeket becsülni tudja, feladatmegoldásához ennek megfelelő tervet készít; – a fejszámoláson és az írásban végzendő műveleteken túlmutató

<p>(felcserélhetőség, csoportosíthatóság) ismerete és alkalmazása a gyakorlatban (1 óra)</p> <ul style="list-style-type: none"> – A műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályok ismerete és helyes alkalmazása fejből, írásban és géppel számolás esetén (2 óra) – Egyszerű szöveges feladat matematikai tartalmának felismerése, és az annak megfelelő műveletsor felírása (1 óra) – Gyakorlati problémákban előforduló mennyiségek becslése (1 óra) – Kapott eredmény ellenőrzése; észszerű kerekítés 	<p>kukába; az győz, aki leghamarabb kitölti minden négyzetét</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az előírt művelet szemléltetése játékpénzzel és adósságcédulákkal – Az előírt művelet szemléltetése a számegyenesen való lépegetéssel, például „Hol van a kisautó, ha ... ?” – Gazdálkodj okosan! játék rövidített formája kevés, kis címletű készpénzzel úgy, hogy a játékos kénytelen legyen kölcsönt felvenni; szerencsekártya használata negatív szám kivonásának modellezésére: a bank elengedi 2 Ft adósságodat; ha nincs adósságod, vegyél fel kölcsönt – A műveleti sorrend és a zárójelezési szabályok alkalmazása csoportmunkában, például ugyanazokat a számokat tartalmazó, csoportonként más-más zárójeles és zárójel nélküli műveletsorok elvégzése, majd az egyes csoportok eredményeinek összehasonlítása – Adott szöveges feladathoz többféle műveletsor megadása, ezek közül a megfelelő kiválasztása – Adott szöveges feladathoz megfelelő műveletsor megalkotása – Adott műveletsorhoz szöveges feladat írása – „Nem hiszem” páros játék előjeles mennyiségekkel 	<p>számolási feladatokhoz és azok ellenőrzéséhez számológépet használ.</p>
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – meghatározza konkrét számok ellentettjét, abszolút értékét; – ismeri az egész számokat 	
<p>Közönséges törtek, tizedes törtek, racionális számok</p>		<p>Óraszám: 11</p>
<p>Fogalmak: közönséges tört, számláló, nevező, törtvonal, vegyes szám, egyszerűsítés, bővítés, tizedes tört, tizedesvessző, helyi értékes írásmód, racionális szám, számegyenes</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> – Törtrészek ábrázolása, törtrészeknek megfelelő törtszámok meghatározása (3 óra) – Törtek összehasonlítása, egyszerűsítés, bővítés (3 óra) – Különböző alakokban írt egyenlő törtek felismerése 	<ul style="list-style-type: none"> – Kör (torta, pizza) és téglalap (tábla csokoládé) egyenlő részre darabolása, adott törtnek megfelelő rész színezése; színezett részhez törtszám megfeleltetése Törtek szemléltetése papírhajtogatással, színes rúd modellel Adott törtrészek ábrázolása 	<ul style="list-style-type: none"> – ismeri a racionális számokat, tud például végtelen szakaszos tizedes törtre.

<ul style="list-style-type: none"> – Számok helyi értékes írása tizedes törtek esetén (3 óra) – Számok ábrázolása számegyenesen (2 óra) 	<p>tányérmodellel (2 különböző színű papírtányért egy sugár mentén bevágva összecúsztatunk; az egyik tányéron például 12 egyenlő részt jelző beosztások vannak)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Törtek összehasonlítása, például két egyenlő nagyságú és alakú téglalap közül az egyik 4, a másik 3 egyenlő részre osztása; az elsőben a 3 negyed, a másodikban a 2 harmad színezése <p>A téglalapon kívül más alakzatok színezése, modellek alkalmazása</p> <p>Egyenlő és különböző törtek előállítása, összehasonlítása: játék az makaó-jellegű kártyajáték szabályai szerint a törtek, törtrészek különböző alakjaival</p> <ul style="list-style-type: none"> – A helyiérték-táblázat bővítése; a „tökéletes pénztárgép” „apró” címletekkel való kiegészítése (euró, eurócent) – Törtek szemléltetése és összehasonlítása párhuzamos számegyeneseken 	
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – ábrázol törtrészeket, meghatároz törtrészeknek megfelelő törtszámokat; – érti és alkalmazza a számok helyi értékes írásmódját tizedes törtek esetén; – megfelelteti egymásnak a racionális számok közös nevező tört és tizedes tört alakját 	
Alapműveletek közös nevező törtekkel		Óraszám: 15
Fogalmak: közös nevező		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Alapműveletek értelmezése tárgyi tevékenységek, ábrázolások alapján (2 óra) – Összeadás, kivonás elvégzése a közös nevező törtek körében. Közös nevező tört szorzása, osztása természetes számmal. (7 óra) – Az alapműveletek tulajdonságainak (felcserélhetőség, csoportosíthatóság) 	<ul style="list-style-type: none"> – Kör- és téglalapmodell, tányérmodell, színes rúd modell alkalmazása alapműveletek értelmezésére – „21-es” dominókkal: minden csoport kap egy kupac lefordított dominót; sorban húzunk, bármikor megállhatunk; a húzott dominót tetszőlegesen fordíthatjuk, egyik oldala a tört számlálója, másik a nevezője; a húzott és megfelelően fordított törteket összeadjuk; akinek az összege 2-nél több, kiesik; az 	<ul style="list-style-type: none"> – elvégzi az egyszerű alapműveleteket a racionális számok körében, eredményét összeveti előzetes becslésével; – ismeri és helyesen alkalmazza a műveleti sorrendre és a zárójelzésre vonatkozó szabályokat fejen, írásban is a racionális számok körében; – a műveleti szabályok ismeretében ellenőrzi

<p>ismerete és alkalmazása a gyakorlatban (2 óra)</p> <ul style="list-style-type: none"> – A műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályok ismerete és helyes alkalmazása (2 óra) – Egyszerű szöveges feladat matematikai tartalmának felismerése, és az annak megfelelő művelet sor felírása (2 óra) – Kapott eredmény ellenőrzése 	<p>győz, aki legjobban megközelíti a 2-t</p> <ul style="list-style-type: none"> – A műveleti sorrend és a zárójelezési szabályok alkalmazása csoportmunkában, például ugyanazokat a számokat tartalmazó, csoportonként más-más zárójeles és zárójel nélküli művelet sorok elvégzése, majd az egyes csoportok eredményeinek összehasonlítása – Adott szöveges feladathoz többféle művelet sor megadása, ezek közül a megfelelő kiválasztása. Adott szöveges feladathoz megfelelő művelet sor megalkotása Adott művelet sorhoz szöveges feladat írása 	<p>számolását, a kapott eredményt észszerűen kerekíti</p>
--	---	---

<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – el tudja végezni azonos nevezőjű törtek összeadását, kivonását – tud törtet szorozni természetes számmal
---------------------------------------	---

Alapműveletek tizedes törtekkel	Óraszám: 8
--	-------------------

Fogalmak: kerekítés

<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> – Tizedes törtek összeadása, kivonása és szorzása természetes számmal írásban (3 óra) – Tizedes törtek írásbeli osztása legfeljebb kétjegyű természetes számmal gyakorlati feladatok megoldása során; a hányados becslése (2 óra) – Az alapműveletek tulajdonságainak (felcserélhetőség, csoportosíthatóság) ismerete és alkalmazása a gyakorlatban (1 óra) – A műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályok ismerete és helyes alkalmazása írásban és géppel számolás esetén (1 óra) – Egyszerű szöveges feladat 	<ul style="list-style-type: none"> – Az írásbeli műveletvégzés algoritmusának segítése a „tökéletes pénztárgép” működési elvével „Számalkotó” játék írásbeli összeadáshoz, kivonáshoz – A tizedes törttel való osztás bemutatása és megtapasztalása mértékegység-átváltás segítségével – A műveleti sorrend és a zárójelezési szabályok alkalmazása csoportmunkában, például ugyanazokat a számokat tartalmazó, csoportonként más-más zárójeles és zárójel nélküli művelet sorok elvégzése, majd az egyes csoportok eredményeinek összehasonlítása – Adott szöveges feladathoz többféle művelet sor megadása, ezek közül a megfelelő kiválasztása Adott szöveges feladathoz megfelelő művelet sor megalkotása Adott művelet sorhoz szöveges feladat írása – „Nem hiszem” páros játék tizedes törtekkel 	<ul style="list-style-type: none"> – elvégzi az alapműveleteket a racionális számok körében, eredményét összeveti előzetes becslésével; – írásban összead, kivon és szoroz; – ismeri és helyesen alkalmazza a műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályokat fejben, írásban és géppel számolás esetén is a racionális számok körében; – a műveleti szabályok ismeretében ellenőrzi számolását, a kapott eredményt észszerűen kerekíti; – a gyakorlati problémákban előforduló mennyiségeket becsülni tudja, feladatmegoldásához ennek megfelelő tervet készít;

<p>matematikai tartalmának felismerése, és az annak megfelelő műveletsor felírása (1 óra)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Gyakorlati problémákban előforduló mennyiségek becslése – Kapott eredmény ellenőrzése; észszerű kerekítés 		<ul style="list-style-type: none"> – a fejszámoláson és az írásban végzendő műveleteken túlmutató számolási feladatokhoz és azok ellenőrzéséhez számológépet használ
Tovább lépés feltétele:	<ul style="list-style-type: none"> – tizedes törtet írásban összead, kivon és természetes számmal szoroz – tizedes törtet egyjegyű természetes számmal írásban oszt – gyakorlati feladatokban tizedestörtekkel számol 	
Arányosság, százalékszámítás		Óraszám: 6
Fogalmak: arány, egyenes arányosság, fordított arányosság, hosszúság, űrtartalom, tömeg, idő szabványmértékegységei		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Egyenes és fordított arányosság felismerése hétköznapi helyzetekben (1 óra) – Az egyenesen arányos mennyiségek felismert tulajdonságainak alkalmazása konkrét gyakorlati feladatok megoldásában (3 óra) – Az egyenes arányosság és a mérés kapcsolatának felismerése – Hosszúság, űrtartalom, tömeg, idő szabványmértékegységeinek ismerete (1 óra) – Az ismert szabványmértékegységek átváltása helyi értékes gondolkodás alapján (1 óra) 	<ul style="list-style-type: none"> – Egyenesen arányos mennyiségpárok keresése például vásárlás, parkettázás, mérés esetén – Hosszúság, űrtartalom, tömeg, idő mérése különböző alkalmi (például a ceruza hossza), objektív (például színes rúd) és szabványmértékegységekkel – Annak megtapasztalása, hogy adott egységgel mérve a kisebb mennyiséghez kevesebb, a nagyobb mennyiséghez több egység szükséges – A mérőszám változásának megfigyelése adott mennyiség különböző mértékegységekkel való mérése esetén 	<ul style="list-style-type: none"> – felismeri az egyenes és a fordított arányosságot konkrét helyzetekben; – felismeri és megalkotja az egyenes arányosság grafikonját; – ismeri az idő, a tömeg, a hosszúság, a terület, a térfogat és az űrtartalom szabványmértékegységeit, használja azokat mérések és számítások esetén; – idő, tömeg, hosszúság, terület, térfogat és űrtartalom mértékegységeket átvált helyi értékes gondolkodás alapján, gyakorlati célszerűség szerint
Tovább lépés feltétele:	<ul style="list-style-type: none"> – felismeri az egyenes és fordított arányos mennyiségeket – egyszerű egyenes arányossági feladatokat kiszámol – tud átváltani a leggyakoribb, hétköznapiokban használt mértékegységek között (t, q, kg, dkg, km, m, cm, mm, liter, dl, h, perc, másodperc, hektár, m², m³ és liter) 	
Egyszerű szöveges feladatok		Óraszám: 8
Fogalmak: becslés, ellenőrzés		

Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Matematikai tartalmú egyszerű szöveges feladatok megoldása különféle módszerekkel, például szakaszos ábrázolással, visszafelé gondolkodással (3 óra) – Gazdasági területekről vett egyszerű szöveges feladatok megoldása különféle módszerekkel, például szakaszos ábrázolással, visszafelé gondolkodással (2 óra) – A mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatok megoldása különféle módszerekkel, például szakaszos ábrázolással, visszafelé gondolkodással (3 óra) – A megoldás ellenőrzése – Gyakorlati problémákban előforduló mennyiségek becslése 	<ul style="list-style-type: none"> – „Gondoltam egy számot” játék: a tanár néhány műveletből álló műveletsorral számoltatja a gyerekeket az általuk gondolt számmal; a tanulók megmondják a kapott végeredményt, és a tanár „kitalálja” a gondolt számot; a tanár többféle algoritmus után felajánlja a szerepcserét – Törtrészek összehasonlítását tartalmazó szöveges feladatokban a törtrészek szemléltetése szakaszokkal 	<ul style="list-style-type: none"> – egyismeretlenes elsőfokú egyenletet lebontogatással megold – különböző szövegekhez megfelelő modelleket készít; – matematikából, más tantárgyakból és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatokat következtetéssel megold; – gazdasági, pénzügyi témájú egyszerű szöveges feladatokat következtetéssel megold; – gyakorlati problémák megoldása során előforduló mennyiségeknél becslést végez

Tovább lépés feltétele: – egyszerű szöveges feladatot próbálkozással vagy visszafelé gondolkodással megold, és a megoldását ellenőrzi

A függvény fogalmának előkészítése

Óraszám: 5

Fogalmak: megfeleltetés, egyenes arányosság, koordináta-rendszer, pont koordinátái, grafikon

Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – A matematikából és a mindennapi életből vett megfeleltetések legalább egy lehetséges szabályának megadása (1 óra) – A matematikából és a mindennapi életből vett megfeleltetések tulajdonságainak megfigyelése, elemzése (1 óra) – Tájékozódás térképen, nézőtérén, sakktablán és a koordináta-rendszerben (2 óra) 	<ul style="list-style-type: none"> – A tanár által adott megfeleltetés szabályának felismerése Páros munkában saját szabály alkotása és felismertetése a társal A párok szabályainak megbeszélése, érdekességek megfigyelése – Mozijegy, színházjegy adatainak értelmezése; saját útvonal berajzolása térképre; torpedó játék, kültéri tájékozódási verseny – „Telefonos” játék párban vagy csoportban: az egyik játékos elkészít egy rajzot a koordináta-rendszerben úgy, hogy más ne láthassa; ezután az ábra néhány pontjának 	<ul style="list-style-type: none"> – konkrét halmazok elemei között megfeleltetést hoz létre; – felismeri az egyenes és a fordított arányosságot konkrét helyzetekben; – felismeri az egyenes arányosság grafikonját

<ul style="list-style-type: none"> – Egyenes arányosság grafikonjának felismerése (1 óra) 	<p>koordinátáit közli a többiekkel, ami alapján nekik is ugyanazt kell létrehozniuk</p> <ul style="list-style-type: none"> – Egyenes arányosság gyakorlati feladatainak adataiból grafikon készítése <p>„Nem hiszem” páros játék: különböző grafikonok közül az egyenes arányosság grafikonjának kiválasztása</p>	
--	--	--

<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – tájékozódik a koordináta-rendszerben: koordinátaival adott pontot ábrázol, megadott pont koordinátáit leolvassa
---------------------------------------	---

Sorozatok	Óraszám: 4
------------------	-------------------

Fogalmak: sorozat, számsorozat, szabály

<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> – Sorozatok létrehozása számokból, jelekből, alakzatokból (1 óra) – Szabálykövetés ritmusban, rajzban, számolásban (1 óra) – Sorozatok adott szabály szerinti folytatása (1 óra) – Adott sorozat esetén legalább egy szabály felismerése és megfogalmazása (1 óra) 	<ul style="list-style-type: none"> – Számok, sorminták, díszítőelemek, kották, népi motívumok tanári bemutatása, tanulói saját munka készítése – Megkezdett ritmusgyakorlat megismétlése, tovább fűzése – Megkezdett díszítő motívum, sorminta folytatása – „Bumm” játék: számolási szabály követése, például a 7-tel osztható és a 7-est tartalmazó számokra – A tanár által megkezdett sorozat minél több szabályának gyűjtése csoportmunkában – Páros munkában saját szabály alkotása és felismertetése a társsal – A párok szabályainak megbeszélése, érdekességek megfigyelése 	<ul style="list-style-type: none"> – sorozatokat adott szabály alapján folytat; – néhány tagjával adott sorozat esetén felismer és megfogalmaz képzési szabályt

<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – megadott szabályú sorozatok folytatása – egyszerű szabályú sorozatok szabályának felismerése
---------------------------------------	---

Mérés és mértékegységek	Óraszám: 10
--------------------------------	--------------------

Fogalmak: szög és mértékegységei (fok, szögperc), szögfajták, kerület, terület, űrtartalom és mértékegységei, felszín, térfogat és mértékegységei

<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> – Szögtartomány ismerete; összehasonlítás, csoportosítás; szögmérés (2 óra) – Terület, térfogat és 	<ul style="list-style-type: none"> – Szívószál-moddellel szögtartományok kijelölése – Könyv, füzet, ajtó nyitásával létrehozott szögtartományok megfigyelése; szögmérő használata 	<ul style="list-style-type: none"> – meghatározza a téglalap és a négyzet kerületét, területét; – ismeri az idő, a tömeg, a hosszúság, a terület, a

<p>úrtartalom mérése gyakorlati helyzetekben alkalmi és szabványegységekkel a természetes és az épített környezetben (2 óra)</p> <p>– Téglalap, négyzet kerületének, területének mérése a természetes és az épített környezetben (1 óra)</p> <p>– Téglalap, négyzet kerületének, területének kiszámítása (2 óra)</p> <p>– Téglatest, kocka alakú tárgyak felszínének és térfogatának mérése a természetes és az épített környezetben (1 óra)</p> <p>– Téglatest, kocka alakú tárgyak felszínének és térfogatának kiszámítása (2 óra)</p>	<p>– Osztályterem adatainak becslése, mérése (hosszúság, szélesség, magasság, ablakok területe, a terem alapterülete, berendezés ösztérfogata, a teremben lévő levegő becsült térfogata...) „Üreges testek” úrtartalmának becslése, mérése, összehasonlítása</p> <p>– Iskolaépület adatainak becslése, mérése (folyosók hossza, szélessége, alapterülete; lépcső magassága; tornaterem hossza, szélessége, alapterülete, becsült magassága, becsült térfogata; épület hossza, szélessége, alapterülete, becsült magassága, becsült térfogata...)</p> <p>– Közeli játszótér, park, tó, épület adatainak becslése, mérése</p> <p>– Téglatest, kocka alakú dobozok készítéséhez szükséges papír területének becslése, mérése, számolása</p> <p>– Téglatest, kocka alakú üreges test „feltöltése” egységkockákkal (becslés, mérés, számolás)</p>	<p>térfogat és az úrtartalom szabványmértékegységeit, használja azokat mérések és számítások esetén;</p> <p>– téglatest, kocka alakú tárgyak felszínét és térfogatát mérésrel megadja, felszínét és térfogatát képlet segítségével kiszámolja</p>
--	--	---

<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>– síkbeli tartományok közül kiválasztja a szögtartományokat, nagyság szerint összehasonlítja, méri, csoportosítja azokat</p> <p>– téglalap és négyzet kerületét, területét kiszámolja</p> <p>– tud átváltani a leggyakoribb, hétköznapokban használt mértékegységek között (t, q, kg, dkg, km, m, cm, mm, liter, dl, h, perc, másodperc, hektár, m², m³ és liter)</p>
---------------------------------------	--

Síkbeli alakzatok	Óraszám: 9
--------------------------	-------------------

Fogalmak: síkidom, sokszög, belső szög, külső szög; hegyesszögű, derékszögű, tompaszögű, egyenlő szárú és szabályos háromszög; téglalap, négyzet

Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<p>– Környezetünk tárgyaiban a geometriai alakzatok felfedezése (1 óra)</p> <p>– Egyenes, félegyenes és szakasz megkülönböztetése (1 óra)</p> <p>– Síkbeli alakzatok közül a sokszögek kiválasztása (1 óra)</p> <p>– Háromszögek tulajdonságainak ismerete,</p>	<p>– Osztályterem, iskola, iskola környékének megfigyelése geometriai szempontból (a lényegtelen tulajdonságok kizárása)</p> <p>– Különböző készletekből adott szempontoknak megfelelő elemek válogatása</p> <p>– Papír háromszög sarkainak levágása és egymás mellé helyezése Szívószáלבól, hurkapálcából háromszög készítése (lehetséges és</p>	<p>– ismeri a tengelyesen szimmetrikus háromszöget;</p> <p>– ismeri a négyszögek tulajdonságait: konvex és konkáv közti különbség, átló fogalma;</p> <p>– ismeri a speciális négyszögeket: trapéz, paralelogramma, téglalap, deltoid, rombusz, négyzet;</p> <p>– ismeri a kör részeit;</p>

<p>háromszög-egyenlőtlenség (1 óra)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Tengelyesen szimmetrikus háromszögek ismerete (1 óra) – Háromszögek csoportosítása szögek és oldalaik szerint (1 óra) – Trapéz, paralelogramma, téglalap, deltoid, rombusz, négyzet tulajdonságainak ismerete (3 óra) 	<p>lehetetlen helyzetek)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Papír háromszögek hajtogatásával vagy síktükör alkalmazásával szimmetriatulajdonságok megfigyelése – Háromszögeket tartalmazó készletből adott szempontoknak megfelelő elemek válogatása – Papír téglalap és négyzet tulajdonságainak gyűjtése páros munkában, a párok megoldásainak összehasonlítása – Szabálytalan alakú papírból téglalap, négyzet hajtogatása – Tangram játék 	<p>különbséget tesz egyenes, félegyenes és szakasz között;</p> <ul style="list-style-type: none"> – ismeri a háromszögek tulajdonságait: háromszög-egyenlőtlenség
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – csoportosítja a háromszögeket szögek és oldalaik szerint; – Felismeri a speciális négyszögeket (trapéz, paralelogramma, téglalap, deltoid, rombusz, négyzet) – felismeri a síkban az egybevágó alakzatokat 	
Transzformációk, szerkesztések		Óraszám: 8
<p>Fogalmak: szimmetriatengely, tengelyes szimmetria, merőlegesség, párhuzamosság, szakaszfelező merőleges, szögfelező félegyenes</p>		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Tapasztalatszerzés síkbeli mozgásokról gyakorlati helyzetekben (2 óra) – Egybevágó alakzatok felismerése a természetes és az épített környezetben (1 óra) – Alapszerkesztések: szakaszfelező merőleges, merőleges és párhuzamos egyenesek szerkesztése; szögfelezés, szögmásolás (4 óra) – Szerkesztéshez terv, előzetes ábra készítése – Néhány adott feltételnek megfelelő ábra pontos szerkesztése (1 óra) 	<ul style="list-style-type: none"> – Az osztályterem bútorainak mozgatása, tologatása, forgatása; saját eszközök mozgatása a padon – Ábrák másolása másolópapír (például: sütőpapír) segítségével; a másolat mozgatása – Osztályterem, iskola, közeli játszótér, park, tó, épület egybevágó részeinek keresése 	<ul style="list-style-type: none"> – geometriai ismereteinek felhasználásával pontosan szerkeszt több adott feltételnek megfelelő ábrát; – ismeri a tengelyesen szimmetrikus háromszöget; – felismeri a kicsinyítést és a nagyítást hétköznapi helyzetekben;
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – tapasztalatot szerez a síkbeli mozgásokról gyakorlati helyzetekben; – felismeri a síkban az egybevágó alakzatokat; – a szerkesztéshez tervet, előzetes ábrát készít; – ismeri az alapszerkesztéseket: szakaszfelező merőleget, szögfelezőt, merőleges és párhuzamos egyeneseket szerkeszt, szöget másol 	
Térgeometria		Óraszám: 7

Fogalmak: test, kocka, téglatest, lap, él, csúcs, lapátló, testátló, alaprajz, háló, nézet		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Környezetünk tárgyaiban a geometriai testek felfedezése (1 óra) – Téglatest, kocka tulajdonságainak ismerete és alkalmazása: határoló lapok típusa, száma, egymáshoz viszonyított helyzete; csúcsok, élek száma; lapátló, testátló (2 óra) – Építmények készítése képek, nézetek, alaprajzok, hálók alapján (2 óra) – Testekről, építményekről nézeti rajzok, alaprajzok, hálók készítése (2 óra) 	<ul style="list-style-type: none"> – Osztályterem, iskola, iskola környékének megfigyelése geometriai szempontból (a testek kiválasztása) – Téglatest- és kockamodell tulajdonságainak gyűjtése páros munkában, a párok megoldásainak összehasonlítása; a tapasztalatok irányított összegzése – Készletből adott szempontnak megfelelő elemek válogatása – Építés dobozokból, színes rudakból, kis kockákból (kockacukor) feltételek alapján; lapok, élek, csúcsok, nézetek, hálók megfigyelése – Egyéni munkában építmények, rajzok, hálók készítése; az alkotások összehasonlítása, megbeszélése, kiállítása az osztályteremben Zsinóros térgeometriai modellek használata 	<ul style="list-style-type: none"> – a kocka és a téglatest hálóját elkészíti; – testeket épít képek, nézetek, alaprajzok alapján – ismeri a kocka és a téglatest következő tulajdonságait: határoló lapok típusa, száma, egymáshoz viszonyított helyzete; csúcsok, élek száma; lapátló, testátló; – a kocka és a téglatest tulajdonságait alkalmazza feladatok megoldásában
Tovább lépés feltétele:	<ul style="list-style-type: none"> – ismeri a kocka és a téglatest tulajdonságait (élek, csúcsok, lapok száma) – kockát és téglatestet össze tud állítani hálózatból 	

Leíró statisztika

Óraszám: 5

Fogalmak: adat, diagram, átlag		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Adatokat, táblázatokat és diagramokat tartalmazó források felkutatása (például háztartás, sport, egészséges életmód, gazdálkodás) A táblázatok adatainak értelmezése és ábrázolása (oszlopdiagram, pontdiagram) kisméretű mintán (1 óra) – A hétköznapi életből gyűjtött adatok táblázatba rendezése, ábrázolása hagyományos és digitális eszközökkel kisméretű minta esetén (1 óra) 	<ul style="list-style-type: none"> – Projektmunka, például iskolai büfével vagy szelektív hulladékgyűjtéssel kapcsolatos felmérés készítése (gyűjtőmunka, a gyűjtött adatok bemutatása, megbeszélése, értelmezése, ábrázolása) – Megadott vagy a tanulók által gyűjtött adatok ábrázolása és elemzése csoportmunkában 	<ul style="list-style-type: none"> – értelmezi a táblázatok adatait, az adatoknak megfelelő ábrázolási módot kiválasztja, és az ábrát elkészíti; – adatokat táblázatba rendez, diagramon ábrázol hagyományos eszközökkel; – megadott szempont szerint adatokat gyűjt ki táblázatból, olvas le hagyományos vagy digitális forrásból származó diagramról; – konkrét adatsor esetén átlagot számol

<ul style="list-style-type: none"> – Táblázatból adatgyűjtés adott szempont szerint (1 óra) – Átlag fogalmának ismerete, alkalmazása (2 óra) 		
Tovább lépés feltétele:	<ul style="list-style-type: none"> – táblázatból oszlopdiagramot készít – oszlopdiagramból adatot olvas ki – adott adatsor esetén átlagot számol 	
Valószínűség-számítás		Óraszám: 4
Fogalmak: valószínűségi kísérlet, „biztos” esemény; „lehetséges, de nem biztos ” esemény; „lehetetlen” esemény		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Egyszerű valószínűségi játékok és kísérletek (2 óra) – Valószínűségi játékok és kísérletek adatainak tervszerű gyűjtése (1 óra) – A „biztos”, a „lehetséges, de nem biztos” és a „lehetetlen” események felismerése (1 óra) 	<ul style="list-style-type: none"> – Játék dobókockákkal, dobótestekkel, pénzérméssel, szerencsekerékkel, zsákba helyezett színes golyókkal – Játék eseménykártyákkal a „biztos”, „lehetséges, de nem biztos”, „lehetetlen” események megkülönböztetésére, események gyakoriságának megfigyelésére csoportmunkában – Tippelős játék eseménykártyákkal: minden kártyára mindenki odaírja a tippjét, hogy 20 kísérletből szerinte hányszor következik be; ellenőrizzük a kísérletek elvégzésével – 10 korongot feldobunk; a számegyenesen a 0-ból indulva annyit lépünk pozitív irányba, ahány pirosat dobtunk, majd innen annyit negatív irányba, ahány kéket; tippeld meg, hova jutsz; válassz 4 számkártyát, nyersz, ha ezek valamelyikére jutsz – „Szavazós” játék: a tanár vagy egy tanuló állítást fogalmaz meg egy kísérlet kimenetelére (például két dobókockával a dobott számok szorzata 40); az osztály szavaz a „biztos”, a „lehetséges, de nem biztos” és a „lehetetlen” döntések valamelyikére 	<ul style="list-style-type: none"> – valószínűségi játékokat, kísérleteket végez, ennek során az adatokat tervszerűen gyűjti – valószínűségi játékokban érti a lehetséges kimeneteleket – ismeri a gyakoriság és a relatív gyakoriság fogalmát. Ismereteit felhasználja a „lehetetlen”, a „biztos” és a „kisebb/nagyobb eséllyel lehetséges” kijelentések megfogalmazásánál
Tovább lépés feltétele:	<ul style="list-style-type: none"> – ismeri a „biztos” és a „lehetetlen” esemény fogalmát – valószínűségi kísérleteket végez, és adatait kigyűjti 	

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
Halmazok	5
Matematikai logika, kombinatorika	5
Természetes számok halmaza, számelméleti ismeretek	12
Alapműveletek természetes számokkal	6
Egész számok; alapműveletek egész számokkal	6
Közönséges törtek, tizedes törtek, racionális számok	5
Alapműveletek közönséges törtekkel	9
Alapműveletek tizedes törtekkel	9
Arányosság, százalékszámítás	16
Egyszerű szöveges feladatok	13
A függvény fogalmának előkészítése	5
Sorozatok	4
Mérés és mértékegységek	6
Síkbeli alakzatok	10
Transzformációk, szerkesztések	12
Térgeometria	9
Leíró statisztika	5
Valószínűség-számítás	7
Összes óraszám:	144

Halmazok		Óraszám: 5
Fogalmak: halmaz, elem, halmazábra, részhalmaz, közös rész, egyesítés, számegyenes		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Halmazokba rendezés egy-két szempont szerint. Számhalmazok szemléltetése (1 óra) – Halmazábra készítése, részhalmazok felismerése ábráról (2 óra) – Halmazok közös részének és egyesítésének megállapítása ábrázolás segítségével. (2 óra) 	<ul style="list-style-type: none"> – Konkrét elemek válogatása adott tulajdonság/tulajdonságok szerint, például csoport tagjai közül a szemüvegesek és a barna hajúak – Egy konkrét válogatás (tárgyak, logikai készlet elemei, alakzatok, szavak...) szempontjának/szempontjainak felfedeztetése – Konkrét halmaz elemeiből 1, 2, ... elemű részhalmazok képzése, például néhány természetes szám közül 3-mal osztva 1 maradékot adó számok kiválasztása. – Konkrét elemek két tulajdonság szerinti válogatása során a mindkét tulajdonsággal rendelkező elemek és a pontosan egy tulajdonsággal rendelkező elemek elhelyezése a halmazábrán. 	<ul style="list-style-type: none"> – elemeket halmazba rendez több szempont alapján; – részhalmazokat konkrét esetekben felismer és ábrázol; – véges halmazok kiegészítő halmazát (komplementerét), közös részét (metszetét), egyesítését (unióját) képezi és ábrázolja konkrét esetekben; – számokat, számhalmazokat, számegyenesen ábrázol.
Tovább lépés feltétele:	konkrét esetekben halmazokat felismer és ábrázol	
Matematikai logika, kombinatorika		Óraszám: 5
Fogalmak: „igaz”, „hamis”; nyitott mondat, igazsághalmaz; „és”, „vagy”; „legalább”, „legfeljebb”; lehetőségek, összes lehetőség, rendszerező áttekintés, ágrajz		

Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Egyszerű állítások logikai értékének (igaz vagy hamis) megállapítása. Igaz és hamis állítások önálló megfogalmazása (1 óra) – Nyitott mondatok igazsághalmazának megtalálása próbálgatással (1 óra) – Kis elemszámú halmaz elemeinek sorba rendezése mindennapi életből vett példákkal (1 óra) – Néhány számkártyát tartalmazó készlet elemeiből adott feltételeknek megfelelő számok alkotása (1 óra) – Az összes eset előállításán során rendszerezési sémák használata: táblázat, ágrajz, szisztematikus felsorolás (1 óra) 	<ul style="list-style-type: none"> – „Bírósági tárgyalás” játék: a vádlók hamis állításokat fogalmaznak meg például a páros számokról, a védők csoportja pedig cáfolja azokat – „Füllentős” játék csoportban: a csoportok mondanak 3 állítást, egy hamis, kettő igaz; a többieknek ki kell találni, melyik a hamis – Az igazsághalmaz elemeit is tartalmazó, néhány elemből álló halmaz elemeinek kipróbálása a nyitott mondat igazzá tételére – „Rontó” játék: egy kiinduló halmaz elemeire igaz állítás megfogalmazása, ennek elrontása egy új elemmel, majd új igaz állítás megfogalmazása és így tovább – Konkrét tárgyakkal, készletek elemeivel, geometriai alkotásokkal az adott feltételeknek megfelelő összes lehetőség kirakása és rendszerezése 	<ul style="list-style-type: none"> – igaz és hamis állításokat fogalmaz meg; – tanult minták alapján néhány lépésből álló bizonyítási gondolatsort megért és önállóan összeállít; – a logikus érvelésben a matematikai szaknyelvet következetesen alkalmazza társai meggyőzésére; – összeszámlálási feladatok megoldása során alkalmazza az összes eset áttekintéséhez szükséges módszereket.
Tovább lépés feltétele:	állítások logikai értékét (igaz vagy hamis) megállapítja	

Természetes számok halmaza, számelméleti ismeretek		Óraszám: 12
Fogalmak: helyi érték, alaki érték, valódi érték, osztó, közös osztó, többszörös, közös többszörös		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Számok helyi értékes írásmódjának megértése (kitekintés a különböző alapú számrendszerekbe, különös tekintettel a 2-es és 16-os számrendszerre) (3 óra) – Számok helyi értékes írásmódjának használata nagy számok esetében (1 óra) – Római számok írása, olvasása a következő jelekkel: I, V, X, L, C, D, M (1 óra) – Osztók, többszörösök meghatározása; két szám 	<ul style="list-style-type: none"> – Oszthatósági tulajdonságok megfigyelése 3, 4, 5, ... oldalú hasábra felcsavart számegyenes segítségével – Játék a „tökéletes pénztárgéppel” 10 000-nél nagyobb számokkal: a gép a tíz egyforma címletű pénzt kiveszi, és a következő fiókba beletesz egy tízszer akkora címletűt, majd kiírja a fiók tartalmát. Mit tettem a fiókba, és mit ír ki a gép? – Páros munkában arab számok átírása római számokra és viszont; memórijáték – „Bumm” játék a közös többszörösök meghatározásához: a tanulók hangosan számlálnak, például az 	<ul style="list-style-type: none"> – ismeri a prímszám és az összetett szám fogalmakat, el tudja készíteni összetett számok prímtényező felbontását 1000-es számkörben; – meghatározza egy természetes szám összes osztóját és legnagyobb közös osztóját és legkisebb közös többszörösét

<p>közös osztóinak meghatározása; közös többszörösök meghatározása (4 óra)</p> <ul style="list-style-type: none"> – 2-vel, 3-mal, 4-gyel, 5-tel, 6-tal, 9-cel, 10-zel, 100-zal való oszthatósági szabályok ismerete és alkalmazása (2 óra) – A természetes számok csoportosítása osztóik száma alapján és adott számmal való osztási maradékuk szerint (1 óra) 	<p>egyik csoport tagjai az 5 többszöröseinél tapsolnak, a másik csoport tagjai a 7 többszöröseinél dobbantanak</p> <ul style="list-style-type: none"> – „Osztó-fosztó” játék: az egyik játékos elvesz egy számkártyát, a másik elveheti ennek a számnak az összes, még az asztalon lévő osztóját, ezután a második játékos választ egy számot és így tovább 	
--	--	--

<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – érti és alkalmazza a számok helyi értékes írásmódját nagy számok esetén; – ismeri a római számjelek közül az L, C, D, M jeleket – ismeri és alkalmazza a 2-vel, 3-mal, 4-gyel, 5-tel, 6-tal, 9-cel, 10-zel, 100-zal való oszthatóság szabályait; – a természetes számokat osztóik száma alapján és adott számmal való osztási maradékuk szerint csoportosítja
---------------------------------------	--

Alapműveletek természetes számokkal

Óraszám: 6

Fogalmak: összeadandók, az összeg tagjai, kisebbítendő, kivonandó, különbség, szorzandó, szorzó, szorzat, a szorzat tényezői, felcserélhetőség, csoportosíthatóság, széttagolhatóság, osztandó, osztó, hányados, maradék, zárójel, kerekítés, becslés, ellenőrzés

Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Számkörbővítés; fejben számolás százezres számkörben kerek ezresekkel; analógiák alkalmazása. Természetes számok összeadása, kivonása és szorzása írásban (1 óra) – Írásbeli osztás legfeljebb kétjegyű természetes számmal gyakorlati feladatok megoldása során; a hányados becslése (1 óra) – A műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályok ismerete és helyes alkalmazása fejben, írásban és géppel számolás esetén (1 óra) – Egyszerű szöveges feladat matematikai tartalmának 	<ul style="list-style-type: none"> – Fejben számolás gyakorlása „intelligens puff” játékkal – Az írásbeli műveletvégzés algoritmusának segítése az abakusz működési elvével. – A műveleti sorrend és a zárójelezési szabályok alkalmazása csoportmunkában, például ugyanazokat a számokat tartalmazó, csoportonként más-más zárójeles és zárójel nélküli műveletsorok elvégzése, majd az egyes csoportok eredményeinek összehasonlítása – Adott szöveges feladathoz többféle műveletsor megadása, ezek közül a megfelelő kiválasztása. Adott szöveges feladathoz megfelelő műveletsor megalkotása. Adott műveletsorhoz szöveges feladat írása. – „Nem hiszem” páros játék: egyik 	<ul style="list-style-type: none"> – írásban összead, kivon és szoroz; – ismeri és helyesen alkalmazza a műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályokat fejben, írásban és géppel számolás esetén is a racionális számok körében; – a műveleti szabályok ismeretében ellenőrzi számolását, a kapott eredményt észszerűen kerekíti; – a gyakorlati problémákban előforduló mennyiségeket becsléssel tudja, feladatmegoldásához ennek megfelelő tervet készít; – a fejszámoláson és az

<p>felismerése, és az annak megfelelő műveletsor felírása (1 óra)</p> <ul style="list-style-type: none"> – A gyakorlati problémákban előforduló mennyiségek becslése (1 óra) – Az alpműveletek tulajdonságainak (felcserélhetőség, csoportosíthatóság, széttagolhatóság) ismerete és alkalmazása a gyakorlatban. Zárójeleket tartalmazó műveletsorok átalakítása, kiszámolása a természetes számok körében (1 óra) – Kapott eredmény ellenőrzése; észszerű kerekítés 	<p>játékos állításokat fogalmaz meg, a másik játékos dönt ennek igazságáról; például: két liter tej belefér egy 1 dm élű kocka alakú edénybe; a játékot az a tanuló nyeri, aki eltalálja az állítás igazságértékét</p>	<p>írásban végzendő műveleteken túlmutató számolási feladatokhoz és azok ellenőrzéséhez számológépet használ</p>
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – írásban összead, kivon, szoroz – gyakorlati feladatok megoldása során kétjegyű egész számmal írásban oszt – helyesen kerekít 	
<p>Egész számok; alpműveletek egész számokkal</p>		<p>Óraszám: 6</p>
<p>Fogalmak: ellentett, negatív szám, előjel, egész szám, abszolút érték, kerekítés, becslés, ellenőrzés</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> – Egész számok ismerete, összehasonlítása, ábrázolása számegyenesen. Ellentett, abszolút érték fogalmának ismerete és alkalmazása (1 óra) – Alpműveletek értelmezése tárgyi tevékenységek, ábrázolások alapján a számkörbővítés során. Alpműveletek elvégzése az egész számok körében (2 óra) – Az alpműveletek tulajdonságainak (felcserélhetőség, csoportosíthatóság, széttagolhatóság) ismerete és alkalmazása a gyakorlatban. A műveleti 	<ul style="list-style-type: none"> – Vagyon helyzet megállapítása játékpénzzel és adósságcédulákkal – Hőmérséklet-változás követése hőmérőmodellen – Számok szemléltetéséhez, összehasonlításához, sorba rendezéséhez „élő számegyenes” létrehozása: a tanulók egy, a hátukra ragasztott számot képviselnek, és az értéküknek megfelelően foglalják el a helyüket – Kukás játék: mindenki rajzol 5 négyzetet és egy kukát; számokat húznak például (–10)-tól (+10)-ig számkártyákból; a húzott számot mindenki beírja valamelyik négyzetbe úgy, hogy a négyzetekben levő számok végül növekvő sorrendben legyenek; ha valaki nem tudja beírni a húzott 	<ul style="list-style-type: none"> – ismeri és helyesen alkalmazza a műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályokat fejben, írásban és géppel számolás esetén is az egészszámok körében; – a műveleti szabályok ismeretében ellenőrzi számolását, a kapott eredményt észszerűen kerekíti; – a gyakorlati problémákban előforduló mennyiségeket becsülni tudja, feladatmegoldásához ennek megfelelő tervet készít; – a fejszámoláson és az írásban végzendő

<p>sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályok ismerete és helyes alkalmazása fejből, írásban és géppel számolás esetén (1 óra)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Egyszerű szöveges feladat matematikai tartalmának felismerése, és az annak megfelelő műveletsor felírása (1 óra) – Gyakorlati problémákban előforduló mennyiségek becslése (1 óra) – Kapott eredmény ellenőrzése; észszerű kerekítés 	<p>számot, akkor az a szám megy a kukába; az győz, aki leghamarabb kitölti minden négyzetét</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az előírt művelet szemléltetése játékpénzzel és adósságcédulákkal – Az előírt művelet szemléltetése a számegyenesen való lépegetéssel, például „Hol van a kisautó, ha ... ?” – Gazdálkodj okosan! játék rövidített formája kevés, kis címletű készpénzzel úgy, hogy a játékos kénytelen legyen kölcsönt felvenni; szerencsekártya használata negatív szám kivonásának modellezésére: a bank elengedi 2 Ft adósságot; ha nincs adósságod, vegyél fel kölcsönt – A műveleti sorrend és a zárójelezési szabályok alkalmazása csoportmunkában, például ugyanazokat a számokat tartalmazó, csoportonként más-más zárójeles és zárójel nélküli műveletsorok elvégzése, majd az egyes csoportok eredményeinek összehasonlítása – Adott szöveges feladathoz többféle műveletsor megadása, ezek közül a megfelelő kiválasztása – Adott szöveges feladathoz megfelelő műveletsor megalkotása – Adott műveletsorhoz szöveges feladat írása – „Nem hiszem” páros játék előjeles mennyiségekkel 	<p>műveleteken túlmutató számolási feladatokhoz és azok ellenőrzéséhez számológépet használ.</p>
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – meghatározza konkrét számok ellentettjét, abszolút értékét; – ismeri az egész számokat 	
<p>Közönséges törtek, tizedes törtek, racionális számok</p>		<p>Óraszám: 5</p>
<p>Fogalmak: közönséges tört, számláló, nevező, törtvonal, vegyes szám, egyszerűsítés, bővítés, tizedes tört, tizedesvessző, helyi értékes írásmód, racionális szám, számegyenes</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> – Törtrészek ábrázolása, törtrészeknek megfelelő törtszámok meghatározása (1 óra) – Törtek összehasonlítása, egyszerűsítés, bővítés. Különböző alakokban írt egyenlő törtek felismerése 	<ul style="list-style-type: none"> – Kör (torta, pizza) és téglalap (tábla csokoládé) egyenlő részekre darabolása, adott törtnek megfelelő rész színezése; színezett részhez törtszám megfeleltetése Törtek szemléltetése papírhajtogatással, színes rúd modellel 	<ul style="list-style-type: none"> – ismeri a racionális számokat, tud példát végtelen szakaszos és nem szakaszos tizedes törtre.

<p>(2 óra)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Számok helyi értékes írása tizedes törtek esetén (1 óra) – Számok ábrázolása számegyenesen (1 óra) 	<p>Adott törtrészek ábrázolása tányérmodellel (2 különböző színű papírtányért egy sugár mentén bevágva összecúsztatunk; az egyik tányéron például 12 egyenlő részt jelző beosztások vannak)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Törtek összehasonlítása, például két egyenlő nagyságú és alakú téglalap közül az egyik 4, a másik 3 egyenlő részre osztása; az elsőben a 3 negyed, a másodikban a 2 harmad színezése <p>A téglalapon kívül más alakzatok színezése, modellek alkalmazása</p> <p>Egyenlő és különböző törtek előállítása, összehasonlítása: játék az akaó-jellegű kártyajáték szabályai szerint a törtek, törtrészek különböző alakjaival</p> <ul style="list-style-type: none"> – A helyiérték-táblázat bővítése; a „tökéletes pénztárgép” „apró” címletekkel való kiegészítése (euró, eurócent) – Törtek szemléltetése és összehasonlítása párhuzamos számegyeneseken 	
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – ábrázol törtrészeket, meghatároz törtrészeknek megfelelő törtszámokat; – érti és alkalmazza a számok helyi értékes írásmódját tizedes törtek esetén; – megfelelteti egymásnak a racionális számok közösleges tört és tizedes tört alakját 	
<p align="center">Alapműveletek közösleges törtekkel</p>		<p align="center">Óraszám: 9</p>
<p>Fogalmak: közös nevező</p>		
<p align="center">Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)</p>	<p align="center">Tevékenységek</p>	<p align="center">Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> – Alapműveletek értelmezése tárgyi tevékenységek, ábrázolások alapján (1 óra) – Reciprok fogalmának ismerete és alkalmazása. Alapműveletek elvégzése a közösleges törtek körében. (4 óra) – Az alapműveletek tulajdonságainak (felcserélhetőség, csoportosíthatóság, 	<ul style="list-style-type: none"> – Kör- és téglalapmodell, tányérmodell, színes rúd modell alkalmazása alapműveletek értelmezésére – „21-ezés” dominókkal: minden csoport kap egy kupac lefordított dominót; sorban húzunk, bármikor megállhatunk; a húzott dominót tetszőlegesen fordíthatjuk, egyik oldala a tört számlálója, másik a nevezője; a húzott és megfelelően fordított törteket összeadjuk; akinek 	<ul style="list-style-type: none"> – elvégzi az egyszerű alapműveleteket a racionális számok körében, eredményét összeveti előzetes becslésével; – ismeri és helyesen alkalmazza a műveleti sorrendre és a zárójelzésre vonatkozó szabályokat fejből, írásban is a racionális számok körében; – a műveleti szabályok

<p>szétagolhatóság) ismerete és alkalmazása a gyakorlatban. A műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályok ismerete és helyes alkalmazása (1 óra)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Egyszerű szöveges feladat matematikai tartalmának felismerése, és az annak megfelelő művelet sor felírása (3 óra) – Kapott eredmény ellenőrzése 	<p>az összege 2-nél több, kiesik; az győz, aki legjobban megközelíti a 2-t</p> <ul style="list-style-type: none"> – A műveleti sorrend és a zárójelezési szabályok alkalmazása csoportmunkában, például ugyanazokat a számokat tartalmazó, csoportonként más-más zárójeles és zárójel nélküli művelet sorok elvégzése, majd az egyes csoportok eredményeinek összehasonlítása – Adott szöveges feladathoz többféle művelet sor megadása, ezek közül a megfelelő kiválasztása. Adott szöveges feladathoz megfelelő művelet sor megalkotása Adott művelet sorhoz szöveges feladat írása 	<p>ismeretében ellenőrzi számolását, a kapott eredményt észszerűen kerekíti</p>
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – el tudja végezni a törtek közötti egyszerűbb alpműveleteket – tud törtet szorozni és osztani természetes számmal 	
<p>Alpműveletek tizedes törtekkel</p>		<p>Óraszám: 9</p>
<p>Fogalmak: tizedes vessző, törtrész, kerekítés</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> – Tizedes törtek összeadása, kivonása és szorzása írásban (2 óra) – Tizedes törtek írásbeli osztása legfeljebb kétjegyű természetes számmal gyakorlati feladatok megoldása során; a hányados becslése (2 óra) – Az alpműveletek tulajdonságainak (felcserélhetőség, csoportosíthatóság, szétagolhatóság) ismerete és alkalmazása a gyakorlatban. A műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályok ismerete és helyes alkalmazása írásban és géppel számolás esetén (1 óra) – Egyszerű szöveges feladat 	<ul style="list-style-type: none"> – Az írásbeli műveletvégzés algoritmusának segítése a „tökéletes pénztárgép” működési elvével „Számalkotó” játék írásbeli összeadáshoz, kivonáshoz – A tizedes törttel való osztás bemutatása és megtapasztalása mértékegység-átváltás segítségével – A műveleti sorrend és a zárójelezési szabályok alkalmazása csoportmunkában, például ugyanazokat a számokat tartalmazó, csoportonként más-más zárójeles és zárójel nélküli művelet sorok elvégzése, majd az egyes csoportok eredményeinek összehasonlítása – Adott szöveges feladathoz többféle művelet sor megadása, ezek közül a megfelelő kiválasztása Adott szöveges feladathoz megfelelő művelet sor megalkotása Adott művelet sorhoz szöveges feladat írása – „Nem hiszem” páros játék tizedes 	<ul style="list-style-type: none"> – elvégzi az alpműveleteket a racionális számok körében, eredményét összeveti előzetes becslésével; – írásban összead, kivon, szoroz és oszt; – ismeri és helyesen alkalmazza a műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályokat fejen, írásban és géppel számolás esetén is a racionális számok körében; – a műveleti szabályok ismeretében ellenőrzi számolását, a kapott eredményt észszerűen kerekíti; – a gyakorlati problémákban előforduló mennyiségeket becsülni tudja, feladatmegoldásához ennek megfelelő tervet

<p>matematikai tartalmának felismerése, és az annak megfelelő műveletsor felírása (4 óra)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Gyakorlati problémákban előforduló mennyiségek becslése – Kapott eredmény ellenőrzése; észszerű kerekítés 	törttekkel	<p>készít;</p> <ul style="list-style-type: none"> – a fejszámoláson és az írásban végzendő műveleteken túlmutató számolási feladatokhoz és azok ellenőrzéséhez számológépet használ
--	------------	--

Tovább lépés feltétele:	<ul style="list-style-type: none"> – tizedes törtet írásban összead, kivon, szoroz, és természetes számmal oszt – tizedes törtet egyjegyű természetes számmal írásban oszt – gyakorlati feladatokban tizedestörttekkel számol
--------------------------------	--

Arányosság, százalékszámítás	Óraszám: 16
-------------------------------------	--------------------

Fogalmak: arány, egyenes arányosság, fordított arányosság, hosszúság, űrtartalom, tömeg, idő szabványmértékegységei

Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Egyenes és fordított arányosság felismerése hétköznapi helyzetekben (1 óra) – Az egyenesen és fordított arányos mennyiségek felismert tulajdonságainak alkalmazása konkrét gyakorlati feladatok megoldásában (6 óra) – Az egyenes arányosság és a mérés kapcsolatának felismerése. Hosszúság, űrtartalom, tömeg, idő szabványmértékegységeinek ismerete. Az ismert szabványmértékegységek átváltása helyi értékes gondolkodás alapján (1 óra) – Törtrészkiszámítási feladatok az egyenesen arányos mennyiségek kapcsolatainak alkalmazásával (1 óra) – Századrész és százalék elnevezések párhuzamos használata gyakorlati helyzetekben (7 óra) 	<ul style="list-style-type: none"> – Egyenesen arányos mennyiségpárok keresése például vásárlás, parkettázás, mérés esetén – Hosszúság, űrtartalom, tömeg, idő mérése különböző alkalmi (például a ceruza hossza), objektív (például színes rúd) és szabványmértékegységekkel – Annak megtapasztalása, hogy adott egységgel mérve a kisebb mennyiséghez kevesebb, a nagyobb mennyiséghez több egység szükséges – A mérőszám változásának megfigyelése adott mennyiség különböző mértékegységekkel való mérése esetén – Fogyasztási cikkek címkéin, reklámokban, társadalomismereti és természetismereti tanulmányokban előforduló százalékos adatok értelmezése 	<ul style="list-style-type: none"> – felismeri az egyenes és a fordított arányosságot konkrét helyzetekben; – felismeri és megalkotja az egyenes arányosság grafikonját; – ismeri az idő, a tömeg, a hosszúság, a terület, a térfogat és az űrtartalom szabványmértékegységeit, használja azokat mérések és számítások esetén; – idő, tömeg, hosszúság, terület, térfogat és űrtartalom mértékegységeket átvált helyi értékes gondolkodás alapján, gyakorlati célszerűség szerint – ismeri a százalék fogalmát, gazdasági, pénzügyi és mindennapi élethez kötődő százalékszámítási feladatokat megold

Tovább lépés feltétele:	<ul style="list-style-type: none"> – felismeri az egyenes és fordított arányos mennyiségeket – egyszerű egyenes és fordított arányossági, illetve százalékszámítási feladatokat kiszámol – tud átváltani a leggyakoribb, hétköznapokban használt mértékegységek között (t, q, kg, dkg, km, m, cm, mm, liter, dl, h, perc, másodperc, hektár, m², m³ és liter)
--------------------------------	--

Egyszerű szöveges feladatok	Óraszám: 13
------------------------------------	--------------------

Fogalmak: megoldási terv, becslés, ellenőrzés

Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Matematikai tartalmú egyszerű szöveges feladatok megoldása különféle módszerekkel, például szakaszos ábrázolással, visszafelé gondolkodással (4 óra) – Gazdasági területekről vett egyszerű szöveges feladatok megoldása különféle módszerekkel, például szakaszos ábrázolással, visszafelé gondolkodással (4 óra) – A mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatok megoldása különféle módszerekkel, például szakaszos ábrázolással, visszafelé gondolkodással (5 óra) – A megoldás ellenőrzése – Gyakorlati problémákban előforduló mennyiségek becslése 	<ul style="list-style-type: none"> – „Gondoltam egy számot” játék: a tanár néhány műveletből álló műveletssorral számoltatja a gyerekeket az általuk gondolt számmal; a tanulók megmondják a kapott végeredményt, és a tanár „kitalálja” a gondolt számot; a tanár többféle algoritmus után felajánlja a szerepcserét – Törtrészek összehasonlítását tartalmazó szöveges feladatokban a törtrészek szemléltetése szakaszokkal 	<ul style="list-style-type: none"> – egyismeretlenes elsőfokú egyenletet mérlegelvével megold – különböző szövegekhez megfelelő modelleket készít; – matematikából, más tantárgyakból és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatokat következtetéssel vagy egyenlettel megold; – gazdasági, pénzügyi témájú egyszerű szöveges feladatokat következtetéssel vagy egyenlettel megold; – gyakorlati problémák megoldása során előforduló mennyiségeknél becslést végez

Tovább lépés feltétele:	– egyszerű szöveges feladatot egyenlettel vagy visszafelé gondolkodással megold, és a megoldását ellenőrzi
--------------------------------	--

A függvény fogalmának előkészítése	Óraszám: 5
---	-------------------

Fogalmak: megfeleltetés, egyenes arányosság, koordináta-rendszer, pont koordinátái, grafikon

Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – A matematikából és a mindennapi életből vett megfeleltetések legalább egy lehetséges szabályának megadása (1 óra) – A matematikából és a mindennapi életből vett 	<ul style="list-style-type: none"> – A tanár által adott megfeleltetés szabályának felismerése – Páros munkában saját szabály alkotása és felismertetése a társal – A párok szabályainak megbeszélése, érdekességek megfigyelése – Mozijegy, színházjegy adatainak 	<ul style="list-style-type: none"> – konkrét halmazok elemei között megfeleltetést hoz létre; – felismeri az egyenes és a fordított arányosságot konkrét helyzetekben; – felismeri és megalkotja az

<p>megfeleltetések tulajdonságainak megfigyelése, elemzése (1 óra)</p> <p>– Tájékozódás térképen, nézőtéren, sakktáblán és a koordináta-rendszerben (2 óra)</p> <p>– Egyenes arányosság grafikonjának felismerése (1 óra)</p>	<p>értelmezése; saját útvonal berajzolása térképre; torpedó játék, kültéri tájékozódási verseny</p> <p>– „Telefonos” játék párban vagy csoportban: az egyik játékos elkészít egy rajzot a koordináta-rendszerben úgy, hogy más ne láthassa; ezután az ábra néhány pontjának koordinátáit közli a többiekkel, ami alapján nekik is ugyanazt kell létrehozniuk</p> <p>– Egyenes arányosság gyakorlati feladatainak adataiból grafikon készítése</p> <p>„Nem hiszem” páros játék: különböző grafikonok közül az egyenes arányosság grafikonjának kiválasztása</p>	<p>egyenes arányosság grafikonját</p>
---	--	---------------------------------------

<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>– tájékozódik a koordináta-rendszerben: koordinátaival adott pontot ábrázol, megadott pont koordinátáit leolvassa</p>
---------------------------------------	--

Sorozatok	Óraszám: 4
------------------	-------------------

Fogalmak: sorozat, számsorozat, szabály

<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<p>– Sorozatok létrehozása számokból, jelekből, alakzatokból (1 óra)</p> <p>– Szabálykövetés ritmusban, rajzban, számolásban (1 óra)</p> <p>– Sorozatok adott szabály szerinti folytatása (1 óra)</p> <p>– Adott sorozat esetén legalább egy szabály felismerése és megfogalmazása (1 óra)</p>	<p>– Számok, sorminták, díszítőelemek, kották, népi motívumok tanári bemutatása, tanulói saját munka készítése</p> <p>– Megkezdett díszítő motívum, sorminta folytatása</p> <p>„Bumm” játék: számolási szabály követése, például a 7-tel osztható és a 7-est tartalmazó számokra</p> <p>– A tanár által megkezdett sorozat minél több szabályának gyűjtése csoportmunkában</p> <p>Páros munkában saját szabály alkotása és felismertetése a társsal</p> <p>A párok szabályainak megbeszélése, érdekességek megfigyelése</p>	<p>– sorozatokat adott szabály alapján folytat;</p> <p>– néhány tagjával adott sorozat esetén felismer és megfogalmaz képzési szabályt</p>

<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>– megadott szabályú sorozatok folytatása</p> <p>– egyszerű szabályú sorozatok szabályának felismerése</p>
---------------------------------------	--

Mérés és mértékegységek	Óraszám: 6
--------------------------------	-------------------

Fogalmak: szög és mértékegységei (fok, szögperc), szögfajták, kerület, terület, úrtartalom és mértékegységei, felszín, térfogat és mértékegységei

<p>Fejlesztési feladatok,</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
--------------------------------------	-----------------------------	-----------------------------------

<p>ismeretek (óraszám)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Szögtartomány ismerete; összehasonlítás, csoportosítás; szögmérés (1 óra) – Téglalap, négyzet kerületének, területének kiszámítása (1 óra) – Sokszögek kerületének, területének meghatározása (2 óra) – Téglatest, kocka alakú tárgyak felszínének és térfogatának kiszámítása (2 óra) 	<ul style="list-style-type: none"> – Könyv, füzet, ajtó nyitásával létrehozott szögtartományok megfigyelése; szögmérő használata – Iskolaépület adatainak becslése, mérése (folyosók hossza, szélessége, alapterülete; lépcső magassága; tornaterem hossza, szélessége, alapterülete, becsült magassága, becsült térfogata; épület hossza, szélessége, alapterülete, becsült magassága, becsült térfogata...) – Közeli játszótér, park, tó, épület adatainak becslése, mérése – Téglatest, kocka alakú dobozok készítéséhez szükséges papír területének becslése, mérése, számolása – Téglatest, kocka alakú üreges test „feltöltése” egységkockákkal (becslés, mérés, számolás) 	<ul style="list-style-type: none"> – meghatározza a sokszögek kerületét, területét; – ismeri az idő, a tömeg, a hosszúság, a terület, a térfogat és az úrtartalom szabványmértékegységeit, használja azokat mérések és számítások esetén; – egyenes hasáb alakú tárgyak felszínét és térfogatát mérésrel megadja, felszínét és térfogatát képlet segítségével kiszámolja
---	---	---

<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – a szögtartományokat, nagyság szerint összehasonlítja, méri, csoportosítja azokat – téglalap, négyzet és háromszög kerületét, területét kiszámolja – tud átváltani a leggyakoribb, hétköznapokban használt mértékegységek között (t, q, kg, dkg, km, m, cm, mm, liter, dl, h, perc, másodperc, hektár, m², m³ és liter)
---------------------------------------	--

Síkbeli alakzatok

Óraszám: 10

Fogalmak: síkidom, sokszög, belső szög, külső szög; hegyesszögű, derékszögű, tompaszögű, egyenlő szárú és szabályos háromszög; téglalap, négyzet, trapéz, paralelogramma, rombusz, deltoid

<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> – Síkbeli görbék közül a kör kiválasztása. Egyenes, félegyenes és szakasz megkülönböztetése (1 óra) – Síkbeli alakzatok közül a sokszögek kiválasztása (1 óra) – Háromszögek tulajdonságainak ismerete: belső szögek összege, háromszög-egyenlőtlenség (2 óra) – Tengelyesen szimmetrikus háromszögek ismerete 	<ul style="list-style-type: none"> – Osztályterem, iskola, iskola környékének megfigyelése geometriai szempontból (a lényegtelen tulajdonságok kizárása) – Különböző készletekből adott szempontoknak megfelelő elemek válogatása – Papír háromszög sarkainak levágása és egymás mellé helyezése Szívószáלבól, hurkapálcából háromszög készítése (lehetséges és lehetetlen helyzetek) – Papír háromszögek hajtogatásával vagy síktükör alkalmazásával szimmetriatulajdonságok 	<ul style="list-style-type: none"> – ismeri a tengelyesen szimmetrikus háromszög tulajdonságait és alkalmazza feladatok megoldásában – ismeri a négyszögek tulajdonságait: konvex és konkáv közti különbség, átló fogalma, belső szögek összege; – ismeri a speciális négyszögek legfontosabb tulajdonságait: trapéz, paralelogramma, téglalap, deltoid, rombusz, négyzet;

<p>(1 óra)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Háromszögek csoportosítása szögeik és oldalaik szerint (1 óra) – Trapéz, paralelogramma, téglalap, deltoid, rombusz, négyzet tulajdonságainak ismerete (4 óra) 	<p>megfigyelése</p> <ul style="list-style-type: none"> – Háromszögeket tartalmazó készletből adott szempontoknak megfelelő elemek válogatása – Papír téglalap és négyzet tulajdonságainak gyűjtése páros munkában, a párok megoldásainak összehasonlítása – Szabálytalan alakú papírból téglalap, négyzet hajtogatása – Tangram játék 	<ul style="list-style-type: none"> – ismeri a kör részeit; különbséget tesz egyenes, félegyenes és szakasz között; – ismeri a háromszögek tulajdonságait: háromszög-egyenlőtlenség, belső szögek összege
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – csoportosítja a háromszögeket szögeik és oldalaik szerint; – Felismeri a speciális négyszögeket (trapéz, paralelogramma, téglalap, deltoid, rombusz, négyzet), és ismeri a legfontosabb tulajdonságaikat – felismeri a síkban az egybevágó alakzatokat 	

Transzformációk, szerkesztések

Óraszám: 12

Fogalmak: szimmetriatengely, tengelyes szimmetria, merőlegesség, párhuzamosság, szakaszfelező merőleges, szögfelező félegyenes

<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> – Tapasztalatszerzés síkbeli mozgásokról gyakorlati helyzetekben (1 óra) – Egybevágó alakzatok felismerése a természetes és az épített környezetben (1 óra) – Alapszerkesztések: szakaszfelező merőleges, merőleges és párhuzamos egyenesek szerkesztése; szögfelezés, szögmásolás (2 óra) – Tengelyes tükrözés ismerete és alkalmazása. Tengelyesen szimmetrikus alakzatok felismerése a természetes és az épített környezetben. Alakzatok tengelyes tükröképének megszerkesztése (4 óra) – Szerkesztéshez terv, előzetes ábra készítése. Néhány adott feltételnek megfelelő ábra pontos szerkesztése (4 óra) 	<ul style="list-style-type: none"> – Az osztályterem bútorainak mozgatása, tologatása, forgatása; saját eszközök mozgatása a padon – Ábrák másolása másolópapír (például: sütőpapír) segítségével; a másolat mozgatása – Szimmetrikus alkotások előállítása például tükör, hajtogatás, digitális eszköz segítségével – Osztályterem, iskola, közeli játszótér, park, tó, épület egybevágó részeinek keresése, tengelyesen szimmetrikus alakzatok kiválasztása – Tengelyes tükrözésen alapuló szerkesztések elvégzése saját eszközökkel (körző, egyélű vonalzó) 	<ul style="list-style-type: none"> – megszerkeszti alakzatok tengelyes tükröképét; – geometriai ismereteinek felhasználásával pontosan szerkeszt több adott feltételnek megfelelő ábrát; – ismeri a tengelyesen szimmetrikus háromszöget; – felismeri a kicsinyítést és a nagyítást hétköznapi helyzetekben;
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – tapasztalatot szerez a síkbeli mozgásokról gyakorlati helyzetekben; 	

	<ul style="list-style-type: none"> – felismeri a síkban az egybevágó alakzatokat és a tengelyes szimmetriát; – a szerkesztéshez tervet, előzetes ábrát készít; – ismeri az alapszerkesztéseket: szakaszfelező merőlegest, szögfelezőt, merőleges és párhuzamos egyeneseket szerkeszt, szöveget másol és felez
--	--

Térgeometria

Óraszám: 9

Fogalmak: test, hasáb, gömb, lap, él, csúcs, lapátló, testátló, alaprajz, háló, nézet

Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Környezetünk tárgyiban a geometriai testek felfedezése. Testek közül gömb kiválasztása – (1 óra) – Téglatest, kocka tulajdonságainak ismerete és alkalmazása: határoló lapok típusa, száma, egymáshoz viszonyított helyzete; csúcsok, élek száma; lapátló, testátló (2 óra) – Építmények készítése képek, nézetek, alaprajzok, hálók alapján (3 óra) – Testekről, építményekről nézeti rajzok, alaprajzok, hálók készítése (3 óra) 	<ul style="list-style-type: none"> – Osztályterem, iskola, iskola környékének megfigyelése geometriai szempontból (a testek kiválasztása) – Téglatest- és kockamodell tulajdonságainak gyűjtése páros munkában, a párok megoldásainak összehasonlítása; a tapasztalatok irányított összegzése – Készletből adott szempontnak megfelelő elemek válogatása – Építés dobozokból, színes rudakból, kis kockákból (kockacukor) feltételek alapján; lapok, élek, csúcsok, nézetek, hálók megfigyelése – Egyéni munkában építmények, rajzok, hálók készítése; az alkotások összehasonlítása, megbeszélése, kiállítása az osztályteremben Zsinóros térgeometriai modellek használata 	<ul style="list-style-type: none"> – a kocka, a téglatest és a hasáb hálóját elkészíti; – testeket épít képek, nézetek, alaprajzok alapján – ismeri a hasábok következő tulajdonságait: határoló lapok típusa, száma, egymáshoz viszonyított helyzete; csúcsok, élek száma; lapátló, testátló; – ismeri a gömb tulajdonságait – a hasábok tulajdonságait alkalmazza feladatok megoldásában

Tovább lépés feltétele:

- ismeri a hasábok tulajdonságait (élek, csúcsok, lapok száma)
- hasábot össze tud állítani hálózattól

Leíró statisztika

Óraszám: 5

Fogalmak: adat, diagram, átlag, módusz, medián

Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Adatokat, táblázatokat és diagramokat tartalmazó források felkutatása (például háztartás, sport, egészséges életmód, gazdálkodás) A táblázatok adatainak értelmezése és ábrázolása (oszlopdiagram, pontdiagram) kisméretű mintán (1 óra) 	<ul style="list-style-type: none"> – Projektmunka, például iskolai büfével vagy szelektív hulladékgyűjtéssel kapcsolatos felmérés készítése (gyűjtőmunka, a gyűjtött adatok bemutatása, megbeszélése, értelmezése, ábrázolása) – Megadott vagy a tanulók által gyűjtött adatok ábrázolása és elemzése csoportmunkában 	<ul style="list-style-type: none"> – értelmezi a táblázatok adatait, az adatoknak megfelelő ábrázolási módot kiválasztja, és az ábrát elkészíti; – adatokat táblázatba rendez, diagramon ábrázol digitális és hagyományos eszközökkel; – különböző típusú

<ul style="list-style-type: none"> – A hétköznapi életből gyűjtött adatok táblázatba rendezése, ábrázolása hagyományos és digitális eszközökkel kisméretű minta esetén (1 óra) – Azonos adathalmazon alapuló kördiagram és oszlopdiagram összehasonlítása becslés alapján kisméretű minta esetén (1 óra) – Táblázatból adatgyűjtés adott szempont szerint (1 óra) – Átlag, módusz, medián fogalmának ismerete, alkalmazása (1 óra) 		<p>diagramokat megfeleltet egymásnak</p> <ul style="list-style-type: none"> – megadott szempont szerint adatokat gyűjt ki táblázatból, olvas le hagyományos vagy digitális forrásból származó diagramról; – konkrét adatsor esetén átlagot számol, megállapítja a leggyakoribb adatot (módusz), a középső adatot (medián), és ezeket összehasonlítja
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – táblázatból különböző diagramokat készít – különböző diagramokból adatot olvas ki – adott adatsor esetén átlagot számol 	
Valószínűség-számítás		Óraszám: 7
<p>Fogalmak: valószínűségi kísérlet, „biztos” esemény; „lehetséges, de nem biztos ” esemény; „lehetetlen” esemény</p>		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Egyszerű valószínűségi játékok és kísérletek (3 óra) – Valószínűségi játékok és kísérletek adatainak tervszerű gyűjtése (3 óra) – A „biztos”, a „lehetséges, de nem biztos” és a „lehetetlen” események felismerése (1 óra) 	<ul style="list-style-type: none"> – Játék dobókockákkal, dobótestekkel, pénzérmeikkel, szerencsekerékkel, zsákba helyezett színes golyókkal – Játék eseménykártyákkal a „biztos”, „lehetséges, de nem biztos”, „lehetetlen” események megkülönböztetésére, események gyakoriságának megfigyelésére csoportmunkában – Típpelős játék eseménykártyákkal: minden kártyára mindenki odaírja a tippjét, hogy 20 kísérletből szerinte hányszor következik be; ellenőrizzük a kísérletek elvégzésével – „Nem hiszem” páros játék: egyik játékos események bekövetkezésének esélyeiről fogalmaz meg állítást (például lehetséges, de nem biztos, hogy két dobókockával dobva a dobott 	<ul style="list-style-type: none"> – valószínűségi játékokat, kísérleteket végez, ennek során az adatokat tervszerűen gyűjti, rendezi és ábrázolja digitálisan is – valószínűségi játékokban érti a lehetséges kimeneteleket, játékában stratégiát követ – ismeri a gyakoriság és a relatív gyakoriság fogalmát. Ismereteit felhasználja a „lehetetlen”, a „biztos” és a „kisebb/nagyobb eséllyel lehetséges” kijelentések megfogalmazásánál

	<p>számok összege 13), a másik játékos dönt ennek igazságáról; a játékot az a tanuló nyeri, aki igazat állít</p> <ul style="list-style-type: none"> – „Szavazós” játék: a tanár vagy egy tanuló állítást fogalmaz meg egy kísérlet kimenetelére (például két dobókockával a dobott számok szorzata 40); az osztály szavaz a „biztos”, a „lehetséges, de nem biztos” és a „lehetetlen” döntések valamelyikére 	
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – ismeri a „biztos”, a „lehetséges de nem biztos” és a „lehetetlen” esemény fogalmát – valószínűségi kísérleteket végez, és adatait kigyűjti, rendezi, ábrázolja 	

7 – 8 évfolyam

A 7–8. évfolyamon nagyobb hangsúlyt kap az elvonatkoztatás és az absztrakció képességének fejlesztése, miközben továbbra is megmarad a szemléltetés és az eszközök használata. Elvárható a tapasztalatok általános megfogalmazása, a mindennapi életből vett szöveges problémák matematikai szempontú értelmezése, a megsejtett összefüggések indoklásának igénye és a tanult matematikai fogalmakat megnevező szakkifejezések helyes használata. Fejlődik a vitatkozás és az érvelés kultúrája az osztálytársakkal és a szaktanárral.

A 7–8. évfolyamon továbbra is tematikus elrendezésben követik egymást az egyes fejezetek: **Halmazok, számhalmazok; Matematikai logika, kombinatorika, gráfok; Számelméleti ismeretek, hatvány, négyzetgyök; Arányosság, százalékszámítás; Szöveges feladatok előkészítése; Szöveges feladatok; A függvény fogalmának előkészítése; Síkbeli alakzatok; Transzformációk, szerkesztések; Térgeometria; Leíró statisztika; Valószínűség-számítás.** Az egyes területek ismeretanyaga jelen van más témakörökben is, folyamatosan gazdagítva a szakmai eszköztárat. A szöveggel megfogalmazott hétköznapi és matematikai problémák megoldása tervek, vázlatok alapján, általánosabb eljárási módokat, gyakran algoritmusokat alkalmazva történik.

Az ismeretek bővülésével lehetővé válik a más tantárgyakhoz való kapcsolódás, a kitekintés lehetősége, a témák rendszerezése, több területen való megjelenése. A nevelési-oktatási szakasz során egyre komplexebbé válik a szemléletmód.

A szemléltetést, a megértést, az órai vagy házi feladatok megoldását és a gondolatmenet bemutatását a tanulók által használható digitális eszközök, szoftverek és online felületek is támogatják.

A gyakorló, ismétlő, felzárkóztató, tehetséggondozó és számonkérő órák az óraszámba vannak beépítve, melyből igény szerint merít a pedagógus.

7. évfolyam

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Halmazok, számhalmazok	6
Matematikai logika, kombinatorika, gráfok	10
Számelméleti ismeretek, hatvány, négyzetgyök	11 + 4
Arányosság, százalékszámítás	15 + 6
Szöveges feladatok előkészítése	8 + 6
Szöveges feladatok	10 + 4
A függvény fogalmának előkészítése	5
Síkbeli alakzatok	12 + 8
Transzformációk, szerkesztések	10 + 4
Térgeometria	8 + 4
Leíró statisztika	6
Valószínűség-számítás	7
Összes óraszám:	108 + 36

Halmazok, számhalmazok		Óraszám: 6
Fogalmak: metszet, unió, természetes szám, egész szám, racionális szám; véges, végtelen szakaszos és végtelen nem szakaszos tizedes tört		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Halmazokba rendezés több szempont szerint (1 óra) – Halmazábra készítése (1 óra) – Számok, számhalmazok, halmazműveleti 	<ul style="list-style-type: none"> – Konkrét elemek válogatása több adott tulajdonság szerint – Egy konkrét válogatás szempontjainak felfedeztetése – Konkrét halmaz elemeiből 1, 2, ... elemű részhalmazok képzése 	<ul style="list-style-type: none"> – elemeket halmazba rendez több szempont alapján; – részhalmazokat konkrét esetekben felismer és ábrázol; – számokat,

<p>eredmények szemléltetése számegegyenesen (1 óra)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Részhalmazok felismerése és ábrázolása konkrét esetekben (1 óra) – Természetes számok, egész számok, racionális számok halmazának ismerete, halmazábrájuk elkészítése (1 óra) – Véges és végtelen szakaszos tizedes törtek ismerete (1 óra) 	<p>Legfeljebb 4 elemű halmaz esetén az összes részhalmaz előállítására Példák és ellenpéldák mutatása részhalmazra, például $A = \{\text{paralelogrammák}\}$ halmaz részhalmaza $B = \{\text{rombuszok}\}$, nem részhalmaza $C = \{\text{deltoidok}\}$</p> <ul style="list-style-type: none"> – Konkrét elemek szétválogatása adott tulajdonság és a tagadása szerint, például az osztály tanulói közül az iskolától legfeljebb 1 km-re élők és a távolabb lakók – Konkrét elemek két-három tulajdonság szerinti válogatása során a mindegyik tulajdonsággal rendelkező elemek, a pontosan egy tulajdonsággal, a pontosan két tulajdonsággal és az egyetlen tulajdonsággal sem rendelkező elemek elhelyezése a halmazábrán – A legalább egy tulajdonsággal rendelkező elemek felsorolása – Logikai szita megtapasztalása, például 5 piros meg 4 kör összesen 7 elem a logikai készletből – Csoportmunkában különböző közönséges törtek átírása úgy, hogy minden lehetséges tizedes tört típus alakja előforduljon; a tapasztalatok megbeszélése, irányított összegzése 	<p>számhalmazokat, halmazműveleti eredményeket számegegyenesen ábrázol;</p> <ul style="list-style-type: none"> – véges halmaz kiegészítő halmazát (komplementerét), véges halmazok közös részét (metszetét), egyesítését (unióját) képezi és ábrázolja konkrét esetekben; – ismeri a racionális számokat, tud például végtelen nem szakaszos tizedes törtre
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – elemeket halmazba rendez több szempont alapján; – számokat, számhalmazokat, halmazműveleti eredményeket számegegyenesen ábrázol; – ismeri a racionális számokat, tud például végtelen nem szakaszos tizedes törtre 	
<p>Matematikai logika, kombinatorika, gráfok</p>		<p>Óraszám: 10</p>
<p>Fogalmak: „minden”, „van olyan”</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> – Igaz és hamis állítások felismerése, önálló megfogalmazása (1 óra) – A matematikai logika egyszerű, a korosztály számára érthető szakkifejezéseinek ismerete és használata (2 óra) 	<ul style="list-style-type: none"> – „Bíróági tárgyalás” játék – „Einstein-fejtörő” típusú játék – „Rontó” játék – Az osztályteremben néhány tanuló feltételekkel vagy anélkül való elhelyezkedési lehetőségeinek lejátszása, összeszámlálása fal mellett – Golyók sorba rendezése (lehetnek 	<ul style="list-style-type: none"> – igaz és hamis állításokat fogalmaz meg; – tanult minták alapján néhány lépésből álló bizonyítási gondolatsort megért – összeszámlálási feladatok megoldása során alkalmazza az összes eset

<ul style="list-style-type: none"> – Egyszerű stratégiai és logikai játékok (3 óra) – Konkrét helyzethez kötött kiválasztási problémák megoldása a sorrend figyelembevételével és anélkül (2 óra) – Az összes eset összeszámlálása során rendszerezési sémák használata: szisztematikus felsorolás (2 óra) 	<p>köztük egyformák is)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ábrák színezése, színezési lehetőségek összeszámlálása – Lehetséges útvonalak összeszámlálása – Fagylalt vásárlása kehelybe vagy tölcsérbe – Számkártyás feladatok megoldása 	<p>áttekintéséhez szükséges módszereket;</p>
---	---	--

Tovább lépés feltétele:	<ul style="list-style-type: none"> – igaz és hamis állításokat fogalmaz meg; – összeszámlálási feladatok megoldása során alkalmazza az összes eset áttekintéséhez szükséges módszereket;
--------------------------------	--

Számelméleti ismeretek, hatvány, négyzetgyök	Óraszám: 11 + 4
---	------------------------

Fogalmak: prímszám, összetett szám, prímtényező felbontás, legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös, hatvány, hatványalap, hatványkitevő, hatványérték, négyzetszám

Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Prímszámok, összetett számok kiválasztása a természetes számok közül (2 óra) – Összetett számok prímtényező felbontásának ismerete és alkalmazása 1000-es számkörben (3 óra) – Legnagyobb közös osztó és legkisebb közös többszörös meghatározása (3 + 2 óra) – Pozitív egész számok pozitív egész kitevőjű hatványának alkalmazása: mértékegységek átváltása, számrendszerek helyi értékeinek felírása (3 + 2 óra) 	<ul style="list-style-type: none"> – Eratoszthenészi szita alkalmazása prímek keresésére – Prímtényező felbontás algoritmusának megmutatása – „Bumm” játék a közös többszörösök felismerésére – Legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös meghatározása prímtényezővel – Négyzet kirakása kisebb egybevágó négyzetekkel 	<ul style="list-style-type: none"> – ismeri a prímszám és az összetett szám fogalmakat; el tudja készíteni összetett számok prímtényező felbontását 1000-es számkörben; – meghatározza természetes számok legnagyobb közös osztóját és legkisebb közös többszörösét; – pozitív egész számok pozitív egész kitevőjű hatványát kiszámolja;

Tovább lépés feltétele:	<ul style="list-style-type: none"> – ismeri a prímszám és az összetett szám fogalmakat – meghatározza természetes számok legnagyobb közös osztóját és legkisebb közös többszörösét – pozitív egész számok pozitív egész kitevőjű hatványát kiszámolja
--------------------------------	--

Arányosság, százalékszámítás	Óraszám: 15 + 6
-------------------------------------	------------------------

Fogalmak: fordított arányosság, százalék, terület, térfogat, űrtartalom szabványmértékegységei

Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
--	---------------	---------------------

<ul style="list-style-type: none"> – Egyenes és fordított arányosság felismerése és alkalmazása konkrét helyzetekben (6 + 2 óra) – Egyenes arányosság grafikonjának megrajzolása (2 + 1 óra) – Valóságos helyzetekhez kötődő százalékszámítás: áremelés, leárazás, egyszerű kamat, keverési feladatok megoldása, levegő összetétele, páratartalom (5 + 3 óra) – A fordított arányosság és a mérés kapcsolatának felismerése (1 óra) – Terület, térfogat, űrtartalom szabványmértékegységeinek ismerete és átváltása (1 óra) 	<ul style="list-style-type: none"> – Egyenesen arányos mennyiségpárok keresése például vásárlás, parkettázás, mérés, egyenletes mozgás (megtett út – sebesség, megtett út – menetidő) esetén – A fordított arányosság megtapasztalása torta, csokoládé egyenlő részekre osztásával – Fordítottan arányos mennyiségpárok keresése például munkavégzés, mérés, egyenletes mozgás (adott út megtételénél sebesség–menetidő) esetén – Azonos területű, különböző téglalapok oldalhosszainak megfigyelése, összehasonlítása – Százalékszámításhoz, arányossághoz kapcsolódó példák gyűjtése reklámújságokból, banki ajánlatokból, más tantárgyak tankönyvi témáiból; a hozott példák, problémák feldolgozása és bemutatása csoportmunkában; a tapasztalatok irányított összegzése – Projektmunka, például összejövétel, jótékonyági süteményvásár, osztálykirándulás költségvetésének tervezése – Terület, térfogat, űrtartalom mérése különböző alkalmi, objektív és szabványmértékegységekkel Annak megtapasztalása, hogy adott mennyiséget különböző egységekkel mérve a kisebb egységből több, a nagyobb egységből kevesebb szükséges – A mérőszám változásának megfigyelése a mértékegység átváltása után – Térfogat és űrtartalom mértékegységei közötti kapcsolat megmutatása, például 1 dm élű üreges kocka feltöltése 1 liter folyadékkal 	<ul style="list-style-type: none"> – ismeri az idő, a tömeg, a hosszúság, a terület, a térfogat és az űrtartalom szabványmértékegységeit, használja azokat mérések és számítások esetén; – felismeri az egyenes és a fordított arányosságot konkrét helyzetekben; – felismeri és megalkotja az egyenes arányosság grafikonját – ismeri a százalék fogalmát, gazdasági, pénzügyi és mindennapi élethez kötődő százalékszámítási feladatokat megold; – idő, tömeg, hosszúság, terület, térfogat és űrtartalom mértékegységeket átvált helyi értékes gondolkodás alapján, gyakorlati célszerűség szerint
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – ismeri az idő, a tömeg, a hosszúság, a terület, a térfogat és az űrtartalom szabványmértékegységeit, – felismeri az egyenes és a fordított arányosságot konkrét helyzetekben – ismeri a százalék fogalmát, gazdasági, pénzügyi és mindennapi 	

	élethez kötődő százalékszámítási feladatokat megold – idő, tömeg, hosszúság, terület, térfogat és űrtartalom mértékegységeket átvált	
Szöveges feladatok előkészítése		Óraszám: 8 + 6
Fogalmak: változó, együttható, helyettesítési érték, egytagú kifejezés, kéttagú kifejezés, egynemű kifejezés, egyenlet, lebontogatás, mérlegelv		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Hétköznapi problémák matematikai tartalmának formalizálása; betűk használata az ismeretlen mennyiségek jelölésére (1 óra) – Egyszerű betűs kifejezések összeadása, kivonása (1 óra) – Helyettesítési érték számolása (1 + 1 óra) – Egytagú kifejezések számmal való szorzása (1 óra) – Kéttagú betűs kifejezés számmal való szorzása (1 óra) – Egyismeretlenes elsőfokú egyenlet megoldása lebontogatással (1 óra) – Egyismeretlenes elsőfokú egyenlet megoldása mérlegelvvel (2 + 5 óra) 	<ul style="list-style-type: none"> – Adott problémához többféle, ismeretlen tartalmú művelet sor megadása, ezek közül a megfelelő kiválasztása – Adott problémához megfelelő, betűt tartalmazó művelet sor megalkotása – Adott, ismeretlen tartalmú művelet sorhoz szöveges feladat írása – „Gondoltam egy számot” játék: a tanár néhány műveletből álló művelet sorral számoltatja a gyerekeket az általuk gondolt számmal. A tanulók megmondják a kapott végeredményt, és a tanár „kitalálja” a gondolt számot. A tanár többféle algoritmus után felajánlja a szerepcserét. A fejben alkalmazott lebontogatási stratégia felfedése és formális leírása – Mérlegelv bevezetése kétkarú mérleg alkalmazásával 	<ul style="list-style-type: none"> – különböző szövegekhez megfelelő modelleket készít – egyszerű betűs kifejezésekkel összeadást, kivonást végez, és helyettesítési értéket számol; – egy- vagy kéttagú betűs kifejezést számmal szoroz; – egyismeretlenes elsőfokú egyenletet lebontogatással és mérlegelvvel megold
Tovább lépés feltétele:	<ul style="list-style-type: none"> – egyszerű betűs kifejezésekkel összeadást, kivonást végez, és helyettesítési értéket számol – egyismeretlenes elsőfokú egyenletet mérlegelvvel megold 	
Szöveges feladatok		Óraszám: 10 + 4
Fogalmak: ellenőrzés		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Különböző szövegekhez megfelelő modell készítése (például szakaszos ábrázolás, visszafelé gondolkodás, táblázat, szabadkézi vázlatrajz, betűs kifejezések felírása) (3 + 2 óra) – Matematikából, más tantárgyakból, gazdasági 	<ul style="list-style-type: none"> – Szöveges feladatok megoldása csoportmunkában „feladatküldéssel”, „szakértői mozaik” alkalmazásával – Gyűjtőmunka, csoportmunka, projekt készítése pénzügyi tudatosság területét érintő témák feldolgozására, például a háztartások bevételei és kiadásai: munkabér, bruttó bér, nettó bér, adó, 	<ul style="list-style-type: none"> – különböző szövegekhez megfelelő modelleket készít – matematikából, más tantárgyakból és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatokat következtetéssel vagy egyenlettel megold;

<p>területekről és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatok megoldása következtetéssel vagy egyenlettel (3 + 2 óra)</p> <p>– Ellenőrzés a szövegbe való visszahelyettesítéssel (1 óra)</p> <p>– Pénzügyi tudatosság területét érintő feladatok megoldása (2 óra)</p> <p>– Gyakorlati problémák megoldása során előforduló mennyiségek becslése (1 óra)</p>	<p>kamat, társadalmi jövedelem (családi pótlék, nyugdíj), ösztöndíj, hitel;</p> <p>– A költségvetés tervezése: háztartási napló, pénzügyi tervezés, egyensúly, többlet, hiány;</p> <p>– Egy tizenéves pénztárcája: zsebpénz, diákmunka, alkalmi jövedelmek, kimutatás a pénzmozgásokról, saját pénzügyi célok, tervek; korszerű pénzkezelés: bankszámla, bankkártyaválasztás, megtakarítások</p>	<p>– gazdasági, pénzügyi témájú egyszerű szöveges feladatokat következtetéssel vagy egyenlettel megold;</p> <p>– gyakorlati problémák megoldása során előforduló mennyiségeknél becslést végez</p>
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>– különböző szövegekhez megfelelő modelleket készít</p> <p>– matematikából, más tantárgyakból és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatokat következtetéssel</p> <p>– gyakorlati problémák megoldása során előforduló mennyiségeknél becslést végez</p>	
A függvény fogalmának előkészítése		Óraszám: 5
Fogalmak: megfeleltetés; egyenes és fordított arányosság; grafikon		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)</p> <p>– Konkrét megfeleltetések legalább egy lehetséges szabályának megadása (1 óra)</p> <p>– Konkrét halmazok elemei között megfeleltetés létrehozása (1 óra)</p> <p>– Értéktáblázatok adatainak grafikus ábrázolása (1 óra)</p> <p>– Az egyenes és a fordított arányosság felismerése konkrét helyzetekben (2 óra)</p>	<p>Tevékenységek</p> <p>– A tanár által adott megfeleltetés szabályának felismerése</p> <p>– Páros munkában saját szabály alkotása és felismertetése a társal</p> <p>– A megfeleltetések szabályainak megbeszélése, érdekességek megfigyelése</p> <p>– Grafikonok gyűjtése reklámújságokból, banki ajánlatokból, más tantárgyak tankönyvi témáiból; bemutatása csoportmunkában; a tapasztalatok irányított összegzése</p> <p>– Az egyenes és fordított arányosság mint speciális megfeleltetés bemutatása, az összetartozó értékpárok grafikus ábrázolása</p>	<p>Tanulási eredmények</p> <p>– konkrét halmazok elemei között megfeleltetést hoz létre;</p> <p>– értéktáblázatok adatait grafikusán ábrázolja;</p> <p>– felismeri az egyenes és a fordított arányosságot konkrét helyzetekben;</p>
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>– értéktáblázatok adatait grafikusán ábrázolja;</p> <p>– felismeri az egyenes és a fordított arányosságot konkrét helyzetekben</p>	
Síkbeli alakzatok		Óraszám: 12 + 8
Fogalmak: négyzet, konvex, konkáv, átló, trapéz, paralelogramma, deltoid, rombusz, húrtrapéz, körvonal, körlap, középpont, sugár, húr, átmérő, szelő, érintő, körcíkk		

Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Háromszögek külső szögeinek összege (1 óra) – Négyszögek tulajdonságainak ismerete és alkalmazása: belső és külső szögek összege, konvex és konkáv közti különbség, átló fogalma (2 + 2 óra) – A speciális négyszögek (trapéz, paralelogramma, téglalap, deltoid, rombusz, húrtrapéz, négyzet) felismerése és legfontosabb tulajdonságaik megállapítása ábra alapján; alkalmazásuk; halmazábra (2 + 1 óra) – Háromszögek, speciális négyszögek kerületének, területének kiszámítása ábra alapján átdarabolással és tanult összefüggéssel; alkalmazások (5 + 4 óra) – Körrel kapcsolatos fogalmak ismerete (2 + 1 óra) 	<ul style="list-style-type: none"> – Párhuzamos szélű papírcsíkból négyszögek nyírása; a keletkező négyszögek csoportosítása; annak megfigyelése, hogy hogyan kell nyírni, hogy téglalapot kapjunk; téglalapból négyzet nyírása, négyzetből téglalap nyírása – Papír négyszögek hajtogatásával, síktükör alkalmazásával szimmetriatulajdonságok megfigyelése; tulajdonságok gyűjtése páros munkában, a párok megoldásainak bemutatása; a tapasztalatok irányított összegzése, halmazábra készítése – Négyszögeket tartalmazó készletekből adott szempontoknak megfelelő elemek válogatása – „Rontó” játék speciális négyszögekkel – Papírból készült háromszögek, speciális négyszögek átdarabolásának megmutatása – Gyakorlati számolási feladatok megoldása, például papírsárkány készítéséhez szükséges papír területének becslése, számolása – Matematikatörténeti vonatkozások gyűjtése, tanulói kiselőadás tartása – „Körjáték”: jelzésre labda gurítása húr mentén, átmérő mentén, sugár mentén 	<ul style="list-style-type: none"> – ismeri a négyszögek tulajdonságait: belső és külső szögek összege, konvex és konkáv közti különbség, átló fogalma; – ismeri a speciális négyszögeket: trapéz, paralelogramma, téglalap, deltoid, rombusz, húrtrapéz, négyzet; – ismeri a speciális négyszögek legfontosabb tulajdonságait, ezek alapján elkészíti a halmazábrájukat; – a háromszögek és a speciális négyszögek tulajdonságait alkalmazza feladatok megoldásában; – meghatározza háromszögek és speciális négyszögek kerületét, területét; – ismeri a kör részeit; különbséget tesz egyenes, félegyenes és szakasz között
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – ismeri a négyszögek tulajdonságait: belső és külső szögek összege, konvex és konkáv közti különbség, átló fogalma – ismeri a speciális négyszögeket: trapéz, paralelogramma, téglalap, deltoid, rombusz, húrtrapéz, négyzet; – meghatározza háromszögek és speciális négyszögek kerületét, területét – ismeri a kör részeit 	
Transzformációk, szerkesztések		Óraszám: 10 + 4
Fogalmak: szimmetria-középpont, középpontos szimmetria		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Középpontos tükrözés ismerete és alkalmazása (2 + 2 óra) 	<ul style="list-style-type: none"> – Ábrák másolása másolópapír (például sütőpapír) segítségével; a másolat síkban való pont körüli 	<ul style="list-style-type: none"> – megszerkeszti alakzatok tengelyes és középpontos tükröképét;

<ul style="list-style-type: none"> – Középpontosan szimmetrikus alakzatok felismerése a természetes és az épített környezetben (2 óra) – Alakzatok középpontos tükörképének megszerkesztése (4 + 2 óra) – Szerkesztéshez terv, előzetes ábra készítése (2 óra) 	<p>elfordítása 180°-kal; tulajdonságok megfigyelése</p> <ul style="list-style-type: none"> – Osztályterem, iskola, közeli játszótér, park, tó, épület középpontosan szimmetrikus alakzatainak kiválasztása – Középpontos tükrözésen alapuló szerkesztések elvégzése saját eszközökkel (körző, egyélű vonalzó) – Szimmetria stratégiával nyerhető játékok, például kerek asztalra poharak elhelyezése 	<ul style="list-style-type: none"> – geometriai ismereteinek felhasználásával pontosan szerkeszt több adott feltételnek megfelelő ábrát;
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – megszerkeszti alakzatok tengelyes és középpontos tükörképét; – geometriai ismereteinek felhasználásával pontosan szerkeszt 	
Térgeometria		Óraszám: 8 + 4
<p>Fogalmak: hasáb, alaplap, alapél, oldallap, oldalél, testmagasság</p>		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Testek építése képek, nézetek, alaprajzok, hálók alapján (2 óra) – Testek hálójának készítése (2 óra) – Egyenes hasáb alakú tárgyak felszínének és térfogatának meghatározása méréssel és számolással (4 + 4 óra) 	<ul style="list-style-type: none"> – Osztályterem, iskola, iskola környékének megfigyelése geometriai szempontból (a testek kiválasztása) – Hasáb alakú modell tulajdonságainak gyűjtése páros munkában, a párok megoldásainak összehasonlítása; a tapasztalatok irányított összegzése – Egyéni munkában építmények, rajzok, hálók készítése; az alkotások összehasonlítása, megbeszélése, kiállítása az osztályteremben – Zsinóros térgeometriai modellek készítése és használata – Egyenes hasáb alakú dobozok készítéséhez szükséges papír területének becslése, mérése, számolása – Egyenes hasáb alakú üreges test „feltöltése” egységkockákkal (becslés, mérés, számolás) 	<ul style="list-style-type: none"> – ismeri az idő, a tömeg, a hosszúság, a terület, a térfogat és az űrtartalom szabványmértékegységeit, használja azokat mérések és számítások esetén – a kocka, a téglatest, és a hasáb hálóját elkészíti; – testeket épít képek, nézetek, alaprajzok, hálók alapján; – ismeri a kocka, a téglatest, a hasáb következő tulajdonságait: határoló lapok típusa, száma, egymáshoz viszonyított helyzete; csúcsok, élek száma; lapátló, testátló; – egyenes hasáb, téglatest, kocka alakú tárgyak felszínét és térfogatát méréssel megadja, egyenes hasáb felszínét és térfogatát képlet segítségével kiszámolja; a képleteket megalapozó összefüggéseket érti; – a kocka, a téglatest, a hasáb, tulajdonságait alkalmazza feladatok

		megoldásában
Tovább lépés feltétele:	<ul style="list-style-type: none"> – ismeri az idő, a tömeg, a hosszúság, a terület, a térfogat és az űrtartalom szabványmértékegységeit, – ismeri a kocka, a téglatest, a hasáb következő tulajdonságait: határoló lapok típusa, száma, egymáshoz viszonyított helyzete; csúcsok, élek száma; – egyenes hasáb, téglatest, kocka alakú tárgyak felszínét és térfogatát méréssel megadja, egyenes hasáb felszínét és térfogatát képlet segítségével kiszámolja 	

Leíró statisztika

Óraszám: 6

Fogalmak: oszlopdiagram, kördiagram, vonaldiagram, pontdiagram

Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Adatok táblázatba rendezése, ábrázolása diagramon (1 óra) – Különböző típusú diagramok megfeleltetése egymásnak (1 óra) – Adatok gyűjtése táblázatból, leolvasása hagyományos forrásból származó diagramról megadott szempont szerint (1 óra) – Adatok rendszerezése, következtetések megfogalmazása (1 óra) – Konkrét adatsor leggyakoribb adatának (módusz) megtalálása, gyakorlati alkalmazása (1 óra) – Konkrét adatsor esetén átlag, leggyakoribb adat (módusz), középső adat (medián) megfigyelése, összehasonlítása (1 óra) 	<ul style="list-style-type: none"> – Megadott vagy a tanulók által gyűjtött adatok ábrázolása és elemzése csoportmunkában – Projektmunka, például felmérés készítése zenehallgatási szokásokról, IKT-eszközök használatáról, sportolási szokásokról (gyűjtőmunka, a gyűjtött adatok bemutatása, megbeszélése, értelmezése, ábrázolása) – Konkrét adathalmazok középérték-mutatóinak megállapítása és összehasonlítása csoportmunkában 	<ul style="list-style-type: none"> – értelmezi a táblázatok adatait, az adatoknak megfelelő ábrázolási módot kiválasztja, és az ábrát elkészíti; – adatokat táblázatba rendez, diagramon ábrázol – különböző típusú diagramokat megfeleltet egymásnak; – megadott szempont szerint adatokat gyűjt ki táblázatból, olvas le hagyományos vagy digitális forrásból származó diagramról, majd rendszerezés után következtetéseket fogalmaz meg; – konkrét adatsor esetén átlagot számol, megállapítja a leggyakoribb adatot (módusz)

Tovább lépés feltétele:	<ul style="list-style-type: none"> – adatokat táblázatba rendez, diagramon ábrázol – megadott szempont szerint adatokat gyűjt ki táblázatból – konkrét adatsor esetén átlagot számol, megállapítja a leggyakoribb adatot (módusz)
--------------------------------	--

Valószínűség-számítás

Óraszám: 7

Fogalmak: esély

Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
– Valószínűségi játékok,	– Játék dobókockákkal, dobótestekkel,	– valószínűségi játékokat,

<p>kísérletek; az adatok tervszerű gyűjtése, rendezése és ábrázolása digitálisan is (2 óra)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Valószínűségi játékok lehetséges kimeneteleinek ismeretében stratégia követése (3 óra) - Az esély intuitív fogalmának felhasználása a „lehetetlen”, a „biztos” és a „kisebb/nagyobb eséllyel lehetséges” kijelentések megfogalmazásánál (2 óra) 	<p>pénzermékkal, szerencsekerékkel, Galton-deszkával, zsákba helyezett színes golyókkal</p> <ul style="list-style-type: none"> - Játék eseménykártyákkal gyakoriság becslésére: mindenki előtt ott van minden eseménykártya, amelyekre a tanulók a játék elején tetszés szerint kiraknak 10-10 zsetont; sorban végezzük a kísérleteket; amelyik kártyán levő esemény bekövetkezett, arról a kártyáról levehet a játékos egy zsetont; az győz, akinek a kártyáiról leghamarabb elfogynak a zsetonok - Játék számkorongokkal: 3 korong piros és kék oldalára is számokat írtunk; feldobjuk egyszerre a 3 korongot; kártyákra eseményeket írunk a dobott számok összegére, szorzatára vonatkozó tulajdonságokkal; figyeljük meg, van-e lehetetlen, van-e biztos esemény; tippeljük az események gyakoriságára - 21-ezés különbözőképpen számozott dobókockákkal, dominókkal - „Nem hiszem” páros játék: egyik játékos események bekövetkezésének esélyeiről fogalmaz meg állítást (például nagyobb eséllyel lehetséges számozott dodekaéder dobótesttel prímszámot dobni, mint összetett számot), a másik játékos dönt ennek igazságáról; a játékot az a tanuló nyeri, aki igazat állít - „Szavazós” játék páros vagy csoportmunkában: valószínűségi játék vagy kísérlet előtt a tanulók összegyűjtik a lehetséges kimeneteleket, majd egyesével tippelnek a bekövetkezési esélyekről 	<p>kísérleteket végez, ennek során az adatokat tervszerűen gyűjti, rendezi és ábrázolja digitálisan is;</p> <ul style="list-style-type: none"> - valószínűségi játékokban érti a lehetséges kimeneteleket, játékában stratégiát követ; - Ismereteit felhasználja a „lehetetlen”, a „biztos” és a „kisebb/nagyobb eséllyel lehetséges” kijelentések megfogalmazásánál
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - valószínűségi játékokat, kísérleteket végez, ennek során az adatokat tervszerűen gyűjti - Ismereteit felhasználja a „lehetetlen”, a „biztos” és a „kisebb/nagyobb eséllyel lehetséges” kijelentések megfogalmazásánál 	

8. évfolyam

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Halmazok, számhalmazok	10 + 2
Matematikai logika, kombinatorika, gráfok	8
Számelméleti ismeretek, hatvány, négyzetgyök	7 + 2
Arányosság, százalékszámítás	11 + 4
Szöveges feladatok előkészítése	8
Szöveges feladatok	16 + 12
A függvény fogalmának előkészítése	7
Síkbeli alakzatok	8 + 2
Transzformációk, szerkesztések	10
Térgeometria	12 + 6
Leíró statisztika	6 + 2
Valószínűség-számítás	5 + 6
Összes óraszám:	108 + 36

Halmazok, számhalmazok		Óraszám: 10 + 2
Fogalmak: kiegészítő halmaz (komplementer), metszet, unió, természetes szám, egész szám, racionális szám; véges, végtelen szakaszos és végtelen nem szakaszos tizedes tört		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Halmazokba rendezés több szempont szerint (1 óra) – Halmazábra készítése (1 óra) – Számok, számhalmazok, halmazműveleti eredmények szemléltetése számegegyenesen (1 óra) – Részhalmazok felismerése és ábrázolása konkrét esetekben (2 óra) – Véges halmaz kiegészítő halmazának (komplementerének), véges halmazok metszetének és uniójának megállapítása ábrázolás segítségével konkrét esetekben (2 + 2 óra) – Természetes számok, egész számok, racionális számok halmazának ismerete, halmazábrájuk elkészítése (1 óra) – Véges és végtelen szakaszos tizedes törtek ismerete (1 óra) 	<ul style="list-style-type: none"> – Konkrét elemek válogatása több adott tulajdonság szerint – Egy konkrét válogatás szempontjainak felfedeztetése – Konkrét halmaz elemeiből 1, 2, ... elemű részhalmazok képzése Legfeljebb 4 elemű halmaz esetén az összes részhalmaz előállítás Példák és ellenpéldák mutatása részhalmazra, például $A = \{\text{paralelogrammák}\}$ halmaz részhalmaza $B = \{\text{rombuszok}\}$, nem részhalmaza $C = \{\text{deltoidok}\}$ – Konkrét elemek szétválogatása adott tulajdonság és a tagadása szerint, például az osztály tanulói közül az iskolától legfeljebb 1 km-re élők és a távolabb lakók Konkrét elemek két-három tulajdonság szerinti válogatása során a mindegyik tulajdonsággal rendelkező elemek, a pontosan egy tulajdonsággal, a pontosan két tulajdonsággal és az egyetlen tulajdonsággal sem rendelkező elemek elhelyezése a halmazábrán – A legalább egy tulajdonsággal rendelkező elemek felsorolása 	<ul style="list-style-type: none"> – elemeket halmazba rendez több szempont alapján; – részhalmazokat konkrét esetekben felismer és ábrázol; – számokat, számhalmazokat, halmazműveleti eredményeket számegegyenesen ábrázol; – véges halmaz kiegészítő halmazát (komplementerét), véges halmazok közös részét (metszetét), egyesítését (unióját) képezi és ábrázolja konkrét esetekben; – ismeri a racionális számokat, tud példát végtelen nem szakaszos tizedes törtre

<ul style="list-style-type: none"> – Példa végtelen nem szakaszos tizedes törtre (1 óra) 	<ul style="list-style-type: none"> – Logikai szita megtapasztalása, például 5 piros meg 4 kör összesen 7 elem a logikai készletből – Csoportmunkában különböző közönséges törtek átírása úgy, hogy minden lehetséges tizedes tört típus alakja előforduljon; a tapasztalatok megbeszélése, irányított összegzése Játék makaó-jellegű kártyajátékkal: törtek különböző alakjainak keresése 	
---	--	--

<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – elemeket halmazba rendez több szempont alapján; – számokat, számhalmazokat, halmazműveleti eredményeket számegegyenesen ábrázol; – ismeri a racionális számokat, tud példát végtelen nem szakaszos tizedes törtre – véges halmazok közös részét (metszetét), egyesítését (unióját) képezi és ábrázolja konkrét esetekben;
---------------------------------------	--

Matematikai logika, kombinatorika, gráfok	Óraszám: 8
--	-------------------

Fogalmak: „minden”, „van olyan”, gráf, gráf csúcsa, gráf éle

<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> – Igaz és hamis állítások felismerése, önálló megfogalmazása (1 óra) – A matematikai logika egyszerű, a korosztály számára érthető szakkifejezéseinek ismerete és használata (1 óra) – Konkrét helyzethez kötött sorba rendezési problémák megoldása kör mentén is (1 óra) – Konkrét helyzethez kötött kiválasztási problémák megoldása a sorrend figyelembevételével és anélkül (2 óra) – Az összes eset összeszámlálása során rendszerezési sémák használata: táblázat, ágrajz, szisztematikus felsorolás (2 óra) – Gráfok alkalmazása 	<ul style="list-style-type: none"> – „Bírósági tárgyalás” játék – „Einstein-fejtörő” típusú játék – „Rontó” játék – Az osztályteremben néhány tanuló feltételekkel vagy anélkül való elhelyezkedési lehetőségeinek lejátszása, összeszámlálása kör mentén, fal mellett – Golyók sorba rendezése (lehetnek köztük egyformák is) – Ábrák színezése, színezési lehetőségek összeszámlálása – Lehetséges útvonalak összeszámlálása – Fagylalt vásárlása helyre vagy tölcserbe – Számkártyás feladatok megoldása – Gráfok alkalmazása kézfogások, köszöntések, körmérkőzések (visszavágóval vagy anélkül), családfák, ismeretségek szemléltetésére, különböző feltételek szerinti esetszétválasztás áttekintésére – Logikai készlet épülésének szemléltetése gráffal 	<ul style="list-style-type: none"> – igaz és hamis állításokat fogalmaz meg; – tanult minták alapján néhány lépésből álló bizonyítási gondolatsort megért és önállóan összeállít; – a logikus érvelésben a matematikai szaknyelvet következetesen alkalmazza társai meggyőzésére; – összeszámlálási feladatok megoldása során alkalmazza az összes eset áttekintéséhez szükséges módszereket; – konkrét szituációkat szemléltet gráfok segítségével

konkrét szituációk szemléltetésére (1 óra)		
Tovább lépés feltétele:	<ul style="list-style-type: none"> – igaz és hamis állításokat fogalmaz meg – összeszámlálási feladatok megoldása során alkalmazza az összes eset áttekintéséhez szükséges módszereket; – konkrét szituációkat szemléltet gráfok segítségével 	
Számelméleti ismeretek, hatvány, négyzetgyök		Óraszám: 7 + 2
Fogalmak: prímszám, összetett szám, prímtényező felbontás, legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös, hatvány, hatványalap, hatványkitevő, hatványérték, négyzetszám, négyzetgyök négyzetgyöke		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Prímszámok, összetett számok kiválasztása a természetes számok közül – Összetett számok prímtényező felbontásának ismerete és alkalmazása (1 óra) – Legnagyobb közös osztó és legkisebb közös többszörös meghatározása és alkalmazása (2 óra) – Pozitív egész számok pozitív egész kitevőjű hatványának alkalmazása: prímtényező felbontás felírása hatványokkal, mértékegységek átváltása, számrendszerek helyi értékeinek felírása (2 óra) – Négyzetszámok négyzetgyökének kiszámolása (2 + 2 óra) 	<ul style="list-style-type: none"> – Prímtényező felbontás algoritmusának megmutatása – „Bumm” játék a közös többszörösök felismerésére – Legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös meghatározása prímtényezővel – Legnagyobb közös osztó alkalmazása törtek egyszerűsítésére – Legkisebb közös többszörös alkalmazása közös nevező meghatározására – Négyzet kirakása kisebb egybevágó négyzetekkel – Négyzet területéből a négyzet oldalának meghatározása, ha a terület mérőszáma négyzetszám 	<ul style="list-style-type: none"> – ismeri a Pitagorasz-tételt és alkalmazza számítási feladatokban – számológéppel ki tudja számolni racionális számok négyzetgyökét – ismeri a prímszám és az összetett szám fogalmakat; el tudja készíteni összetett számok prímtényező felbontását – meghatározza természetes számok legnagyobb közös osztóját és legkisebb közös többszörösét; – pozitív egész számok pozitív egész kitevőjű hatványát kiszámolja; – négyzetszámok négyzetgyökét meghatározza
Tovább lépés feltétele:	<ul style="list-style-type: none"> – ismeri a Pitagorasz-tételt – négyzetszámok négyzetgyökét meghatározza – számológéppel ki tudja számolni racionális számok négyzetgyökét – meghatározza természetes számok legnagyobb közös osztóját és legkisebb közös többszörösét; 	
Arányosság, százalékszámítás		Óraszám: 11 + 4
Fogalmak: fordított arányosság, százalék, terület, térfogat, űrtartalom szabványmértékegységei		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Egyenes és fordított arányosság felismerése és alkalmazása konkrét helyzetekben (2 óra) 	<ul style="list-style-type: none"> – Egyenesen arányos mennyiségpárok keresése például vásárlás, parkettázás, mérés, egyenletes mozgás (megtett út – sebesség, 	<ul style="list-style-type: none"> – ismeri az idő, a tömeg, a hosszúság, a terület, a térfogat és az űrtartalom szabványmértékegységeit,

<ul style="list-style-type: none"> – Egyenes arányosság grafikonjának megrajzolása (1 óra) – Valóságos helyzetekhez kötődő százalékszámítás: áremelés, leárazás, egyszerű kamat, keverési feladatok megoldása, levegő összetétele, páratartalom (2 + 1 óra) – Banki ajánlatok (ügyműveletek, számlavezetési, megbízási és tranzakciós díjak) összehasonlításával kapcsolatos feladatok megoldása (2 + 1 óra) – Megtakarítási és hitelfelvételi lehetőségekkel kapcsolatos egyszerű feladatok megoldása (1 + 1 óra) – A fordított arányosság és a mérés kapcsolatának felismerése (2 + 1 óra) – Terület, térfogat, űrtartalom szabványmértékegységeinek ismerete és átváltása (1 óra) 	<ul style="list-style-type: none"> – megtett út – menetidő) esetén – A fordított arányosság megtapasztalása torta, csokoládé egyenlő részekre osztásával – Fordítottan arányos mennyiségpárok keresése például munkavégzés, mérés, egyenletes mozgás (adott út megtételénél sebesség–menetidő) esetén – Azonos területű, különböző téglalapok oldalhosszainak megfigyelése, összehasonlítása – Százalékszámításhoz, arányossághoz kapcsolódó példák gyűjtése reklámújságokból, banki ajánlatokból, más tantárgyak tankönyvi témáiból; a hozott példák, problémák feldolgozása és bemutatása csoportmunkában; a tapasztalatok irányított összegzése – Projektmunka, például összejövétel, jótékonyági süteményvásár, osztálykirándulás költségvetésének tervezése – Terület, térfogat, űrtartalom mérése különböző alkalmi, objektív és szabványmértékegységekkel Annak megtapasztalása, hogy adott mennyiséget különböző egységekkel mérve a kisebb egységből több, a nagyobb egységből kevesebb szükséges – A mérőszám változásának megfigyelése a mértékegység átváltása után – Térfogat és űrtartalom mértékegységei közötti kapcsolat megmutatása, például 1 dm élű üreges kocka feltöltése 1 liter folyadékkal 	<p>használja azokat mérések és számítások esetén;</p> <ul style="list-style-type: none"> – felismeri az egyenes és a fordított arányosságot konkrét helyzetekben; – felismeri és megalkotja az egyenes arányosság grafikonját – ismeri a százalék fogalmát, gazdasági, pénzügyi és mindennapi élethez kötődő százalékszámítási feladatokat megold; – idő, tömeg, hosszúság, terület, térfogat és űrtartalom mértékegységeket átvált helyi értékes gondolkodás alapján, gyakorlati célszerűség szerint
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – ismeri az idő, a tömeg, a hosszúság, a terület, a térfogat és az űrtartalom szabványmértékegységeit, használja azokat mérések és számítások esetén – felismeri az egyenes és a fordított arányosságot konkrét helyzetekben – ismeri a százalék fogalmát, gazdasági, pénzügyi és mindennapi élethez kötődő százalékszámítási feladatokat megold 	
<p>Szöveges feladatok előkészítése</p>		<p>Óraszám: 8</p>
<p>Fogalmak: változó, együttható, helyettesítési érték, egytagú kifejezés, kéttagú kifejezés, egyenlőség</p>		

kifejezés; kiemelés, egyenlet, lebontogatás, mérlegelv		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Hétköznapi problémák matematikai tartalmának formalizálása; betűk használata az ismeretlen mennyiségek jelölésére (1 óra) – Egyszerű betűs kifejezések összeadása, kivonása – Helyettesítési érték számolása (1 óra) – Egytagú kifejezések számmal való szorzása – Kéttagú betűs kifejezés számmal való szorzása (1 óra) – Két tagból közös számtényező kiemelése (1 óra) – Egyismeretlenes elsőfokú egyenlet megoldása mérlegelvvel (4 óra) 	<ul style="list-style-type: none"> – Adott problémához többféle, ismeretlen tartalmú művelet sor megadása, ezek közül a megfelelő kiválasztása – Adott problémához megfelelő, betűt tartalmazó művelet sor megalkotása – Adott, ismeretlen tartalmú művelet sorhoz szóveges feladat írása – „Dominó”, „triminó” játékkal az eredeti kifejezés és az átalakított kifejezés párba állítása – „Gondoltam egy számot” játék: a tanár néhány műveletből álló művelet sorral számoltatja a gyerekeket az általuk gondolt számmal. A tanulók megmondják a kapott végeredményt, és a tanár „kitalálja” a gondolt számot. A tanár többféle algoritmus után felajánlja a szerepcserét. A fejből alkalmazott lebontogatási stratégia felfedése és formális leírása – Mérlegelv bevezetése kétkarú mérleg alkalmazásával 	<ul style="list-style-type: none"> – különböző szövegekhez megfelelő modelleket készít – egyszerű betűs kifejezésekkel összeadást, kivonást végez, és helyettesítési értéket számol; – egy- vagy kéttagú betűs kifejezést számmal szoroz, két tagból közös számtényezőt kiemel; – egyismeretlenes elsőfokú egyenletet lebontogatással és mérlegelvvel megold
Tovább lépés feltétele:	<ul style="list-style-type: none"> – különböző szövegekhez megfelelő modelleket készít – egyszerű betűs kifejezésekkel összeadást, kivonást végez, és helyettesítési értéket számol; – egyismeretlenes elsőfokú egyenletet és mérlegelvvel megold 	
Szóveges feladatok		Óraszám: 16 + 12
Fogalmak: ellenőrzés		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Különböző szövegekhez megfelelő modell készítése (például szakaszos ábrázolás, visszafelé gondolkodás, táblázat, szabadkézi vázlatrajz, betűs kifejezések felírása) (6 + 4 óra) – Matematikából, más tantárgyakból, gazdasági területekről és a mindennapi életből vett 	<ul style="list-style-type: none"> – Szóveges feladatok megoldása csoportmunkában „feladatküldéssel”, „szakértői mozaik” alkalmazásával – Gyűjtőmunka, csoportmunka, projekt készítése pénzügyi tudatosság területét érintő témák feldolgozására, például a háztartások bevételei és kiadásai: munkabér, bruttó bér, nettó bér, adó, kamat, társadalmi jövedelem (családi pótlék, nyugdíj), ösztöndíj, 	<ul style="list-style-type: none"> – különböző szövegekhez megfelelő modelleket készít – matematikából, más tantárgyakból és a mindennapi életből vett egyszerű szóveges feladatokat következtetéssel vagy egyenlettel megold; – gazdasági, pénzügyi témájú egyszerű szóveges

<p>egyszerű szöveges feladatok megoldása következtetéssel vagy egyenlettel (6 + 6 óra)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ellenőrzés a szövegbe való visszahelyettesítéssel (1 óra) – Pénzügyi tudatosság területét érintő feladatok megoldása (2 + 2 óra) – Gyakorlati problémák megoldása során előforduló mennyiségek becslése (1 óra) 	<p>hitel</p> <ul style="list-style-type: none"> – A költségvetés tervezése: háztartási napló, pénzügyi tervezés, egyensúly, többlet, hiány; <p>Egy tizenéves pénztárcája: zsebpénz, diákmunka, alkalmi jövedelmek, kimutatás a pénzmozgásokról, saját pénzügyi célok, tervek; korszerű pénzkezelés: bankszámla, bankkártyaválasztás, megtakarítások</p>	<p>feladatokat következtetéssel vagy egyenlettel megold;</p> <ul style="list-style-type: none"> – gyakorlati problémák megoldása során előforduló mennyiségeknek becslést végez
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – különböző szövegekhez megfelelő modelleket készít – matematikából, más tantárgyakból és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatokat egyenlettel megold; – gazdasági, pénzügyi témájú egyszerű szöveges feladatokat egyenlettel megold 	
A függvény fogalmának előkészítése		Óraszám: 7
<p>Fogalmak: megfeleltetés; egyenes és fordított arányosság; grafikon</p>		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Konkrét megfeleltetések legalább egy lehetséges szabályának megadása (1 óra) – Egyszerű grafikonok jellemzése: növekedés-csökkenés, szélsőérték, tengelyekkel való metszéspont (2 óra) – Konkrét halmazok elemei között megfeleltetés létrehozása (1 óra) – Értéktáblázatok adatainak grafikus ábrázolása (1 óra) – Az egyenes és a fordított arányosság felismerése konkrét helyzetekben Egyenes arányosság grafikonjának felismerése és megalkotása (2 óra) 	<ul style="list-style-type: none"> – A tanár által adott megfeleltetés szabályának felismerése – Páros munkában saját szabály alkotása és felismertetése a társal – A megfeleltetések szabályainak megbeszélése, érdekességek megfigyelése – Grafikonok gyűjtése reklámújságokból, banki ajánlatokból, más tantárgyak tankönyvi témáiból; a hozott grafikonok jellemzése és bemutatása csoportmunkában; a tapasztalatok irányított összegzése – Az egyenes és fordított arányosság mint speciális megfeleltetés bemutatása, az összetartozó értékpárok grafikus ábrázolása – Különböző grafikonok közül az egyenes és a fordított arányosság grafikonjának kiválasztása 	<ul style="list-style-type: none"> – konkrét halmazok elemei között megfeleltetést hoz létre; – értéktáblázatok adatait grafikusán ábrázolja; – egyszerű grafikonokat jellemez – felismeri az egyenes és a fordított arányosságot konkrét helyzetekben; – felismeri és megalkotja az egyenes arányosság grafikonját
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – értéktáblázatok adatait grafikusán ábrázolja; – egyszerű grafikonokat jellemez – felismeri az egyenes és a fordított arányosságot konkrét helyzetekben 	

Síkbeli alakzatok		Óraszám: 8 + 2
Fogalmak: négyszög, konvex, konkáv, átló, trapéz, paralelogramma, deltoid, rombusz, húrtrapéz, körvonal, körlap, középpont, sugár, húr, átmérő, szelő, érintő, körcikkek		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – A speciális négyszögek (trapéz, paralelogramma, téglalap, deltoid, rombusz, húrtrapéz, négyzet) felismerése és legfontosabb tulajdonságai megállapítása ábra alapján; alkalmazásuk; halmazábra (2 óra) – Háromszögek, speciális négyszögek kerületének, területének kiszámítása ábra alapján átdarabolással és tanult összefüggéssel; alkalmazások (2 + 1 óra) – Pitagorasz-tétel ismerete és alkalmazása (3 + 1 óra) – Körrel kapcsolatos fogalmak ismerete (1 óra) 	<ul style="list-style-type: none"> – Négyszögeket tartalmazó készletekből adott szempontoknak megfelelő elemek válogatása – „Rontó” játék speciális négyszögekkel – Gyakorlati számolási feladatok megoldása, például papírsárkány készítéséhez szükséges papír területének becslése, számolása – Matematikatörténeti vonatkozások gyűjtése, tanulói kiselőadás tartása – Derékszög kijelölése csomós kötéllal – Pitagorasz-számhármak keresése – Háromszögelési probléma megoldása derékszögű háromszöggel az osztályteremben, az iskola épületében és a játszótéren – „Körjáték”: jelzésre labda gurítása húr mentén, átmérő mentén, sugár mentén 	<ul style="list-style-type: none"> – ismeri a négyszögek tulajdonságait: belső és külső szögek összege, konvex és konkáv közti különbség, átló fogalma; – ismeri a speciális négyszögeket: trapéz, paralelogramma, téglalap, deltoid, rombusz, húrtrapéz, négyzet; – ismeri a speciális négyszögek legfontosabb tulajdonságait, ezek alapján elkészíti a halmazábrájukat; – a háromszögek és a speciális négyszögek tulajdonságait alkalmazza feladatok megoldásában; – meghatározza háromszögek és speciális négyszögek kerületét, területét; – ismeri a Pitagorasz-tételt és alkalmazza számítási feladatokban; – ismeri a kör részeit; különbséget tesz egyenes, félegyenes és szakasz között
Tovább lépés feltétele:	<ul style="list-style-type: none"> – ismeri a speciális négyszögek legfontosabb tulajdonságait – meghatározza háromszögek és speciális négyszögek kerületét, területét – ismeri a Pitagorasz-tételt és alkalmazza számítási feladatokban – ismeri a kör részeit, kerületét, területét 	
Transzformációk, szerkesztések		Óraszám: 10
Fogalmak: szimmetria-középpont, középpontos szimmetria, kicsinyítés, nagyítás		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> – Középpontos tükrözés ismerete és alkalmazása (1 óra) – Középpontosan 	<ul style="list-style-type: none"> – Ábrák másolása másolópapír (például sütőpapír) segítségével; a másolat síkban való pont körüli elfordítása 180°-kal; tulajdonságok 	<ul style="list-style-type: none"> – megszerkeszti alakzatok tengelyes és középpontos tükröképét; – geometriai ismereteinek

<p>szimmetrikus alakzatok felismerése a természetes és az épített környezetben (1 óra)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Alakzatok középpontos tükröképének megszerkesztése (2 óra) – Szerkesztéshez terv, előzetes ábra készítése (1 óra) – Több adott feltételnek megfelelő ábra szerkesztése; diszkusszió (2 óra) – Kicsinyítés és nagyítás felismerése hétköznapi helyzetekben (3 óra) 	<p>megfigyelése</p> <ul style="list-style-type: none"> – Osztályterem, iskola, közeli játszótér, park, tó, épület középpontosan szimmetrikus alakzatainak kiválasztása – Középpontos tükrözésen alapuló szerkesztések elvégzése saját eszközökkel (körző, egyélű vonalzó) – Szimmetria stratégiával nyerhető játékok, például kerek asztalra poharak elhelyezése – Kicsinyítés és nagyítás megfigyelése, például háromszögvonalzó külső és belső pereme, makett, modell, tervrajz, fénykép, diavetítés, térkép, mikroszkóp, nagyító 	<p>felhasználásával pontosan szerkeszt több adott feltételnek megfelelő ábrát;</p> <ul style="list-style-type: none"> – felismeri a kicsinyítést és a nagyítást hétköznapi helyzetekben;
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – megszerkeszti alakzatok tengelyes és középpontos tükröképét – geometriai ismereteinek felhasználásával pontosan szerkeszt több adott feltételnek megfelelő ábrát – felismeri a kicsinyítést és a nagyítást 	
Térgeometria		Óraszám: 12 + 6
<p>Fogalmak: hasáb, gúla, gömb, alaplap, alapél, oldallap, oldalél, testmagasság</p>		
<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<ul style="list-style-type: none"> – Környezetünk tárgyaiban a hasáb, a gúla és a gömb alakú testek felfedezése (1 óra) – Hasáb és gúla tulajdonságainak ismerete és alkalmazása: határoló lapok típusa, száma, egymáshoz viszonyított helyzete; csúcsok, élek száma; lapátló, testátló (1 + 1 óra) – Testek építése képek, nézetek, alaprajzok, hálók alapján (2 óra) – Testek hálójának készítése (1 óra) – A gömb tanult testektől eltérő tulajdonságai (1 óra) – A gömb mint a Föld modellje: hosszúsági körök, szélességi körök tulajdonságai, síkmetszetek 	<ul style="list-style-type: none"> – Osztályterem, iskola, iskola környékének megfigyelése geometriai szempontból (a testek kiválasztása) – Hasáb és gúla alakú modell tulajdonságainak gyűjtése páros munkában, a párok megoldásainak összehasonlítása; a tapasztalatok irányított összegzése – Egyéni munkában építmények, rajzok, hálók készítése; az alkotások összehasonlítása, megbeszélése, kiállítása az osztályteremben – Zsinóros térgeometriai modellek készítése és használata – A gömb speciális tulajdonságainak megfigyeléséhez testeket tartalmazó készletből elemek választása megadott szempontok alapján – Földgömb bemutatása matematikai szempontból Tapasztalatszerzés a gömbi geometria alapjairól például 	<ul style="list-style-type: none"> – ismeri az idő, a tömeg, a hosszúság, a terület, a térfogat és az űrtartalom szabványmértékegységeit, használja azokat mérések és számítások esetén – a kocka, a téglatest, a hasáb és a gúla hálóját elkészíti; – testeket épít képek, nézetek, alaprajzok, hálók alapján; – ismeri a kocka, a téglatest, a hasáb és a gúla következő tulajdonságait: határoló lapok típusa, száma, egymáshoz viszonyított helyzete; csúcsok, élek száma; lapátló, testátló; – egyenes hasáb, téglatest, kocka alakú tárgyak felszínét és térfogatát

<p>(1 óra)</p> <ul style="list-style-type: none"> Egyenes hasáb alakú tárgyak felszínének és térfogatának meghatározása méréssel és számolással <p>(5 + 5 óra)</p>	<p>narancson</p> <ul style="list-style-type: none"> Egyenes hasáb alakú dobozok készítéséhez szükséges papír területének becslése, mérése, számolása Egyenes hasáb alakú üreges test „feltöltése” egységkockákkal (becslés, mérés, számolás) 	<p>méréssel megadja, egyenes hasáb felszínét és térfogatát képlet segítségével kiszámolja; a képleteket megalapozó összefüggéseket érti;</p> <ul style="list-style-type: none"> ismeri a gömb tulajdonságait; a kocka, a téglatest, a hasáb, a gúla, a gömb tulajdonságait alkalmazza feladatok megoldásában
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> ismeri az idő, a tömeg, a hosszúság, a terület, a térfogat és az űrtartalom szabványmértékegységeit, használja azokat mérések és számítások esetén ismeri a kocka, a téglatest, a hasáb és a gúla következő tulajdonságait: határoló lapok típusa, száma, egymáshoz viszonyított helyzete; csúcsok, élek száma; lapátló, testátló; egyenes hasáb, téglatest, kocka alakú tárgyak felszínét és térfogatát méréssel megadja, egyenes hasáb felszínét és térfogatát képlet segítségével kiszámolja; ismeri a gömb tulajdonságait 	

Leíró statisztika		Óraszám: 6 + 2
Fogalmak: oszlopdiagram, kördiagram, vonaldiagram, pontdiagram		
Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)	Tevékenységek	Tanulási eredmények
<ul style="list-style-type: none"> Adathalmazok, egyszerű diagramok, táblázatok adatainak elemzése (1 óra) Adatok táblázatba rendezése, ábrázolása diagramon (1 óra) Különböző típusú diagramok megfeleltetése egymásnak (1 + 1 óra) Adatok gyűjtése táblázatból, leolvasása hagyományos vagy digitális forrásból származó diagramról megadott szempont szerint Adatok rendszerezése, következtetések megfogalmazása (1 óra) Konkrét adatsor leggyakoribb adatának 	<ul style="list-style-type: none"> Megadott vagy a tanulók által gyűjtött adatok ábrázolása és elemzése csoportmunkában Projektmunka, például felmérés készítése zenehallgatási szokásokról, IKT-eszközök használatáról, sportolási szokásokról (gyűjtőmunka, a gyűjtött adatok bemutatása, megbeszélése, értelmezése, ábrázolása) Konkrét adathalmazok középértékmutatóinak megállapítása és összehasonlítása csoportmunkában 	<ul style="list-style-type: none"> értelmezi a táblázatok adatait, az adatoknak megfelelő ábrázolási módot kiválasztja, és az ábrát elkészíti; adatokat táblázatba rendez, diagramon ábrázol hagyományos és digitális eszközökkel is; különböző típusú diagramokat megfeleltet egymásnak; megadott szempont szerint adatokat gyűjt ki táblázatból, olvas le hagyományos vagy digitális forrásból származó diagramról, majd rendszerezés után következtetéseket fogalmaz meg;

<p>(módusz) megtalálása, gyakorlati alkalmazása (1 óra)</p> <p>– Rendezhető adatsor közepső adatának (medián) megállapítása, gyakorlati alkalmazása</p> <p>Konkrét adatsor esetén átlag, leggyakoribb adat (módusz), közepső adat (medián) megfigyelése, összehasonlítása (1 + 1 óra)</p>		<p>– konkrét adatsor esetén átlagot számol, megállapítja a leggyakoribb adatot (módusz), a közepső adatot (medián), és ezeket összehasonlítja</p>
---	--	---

<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<p>– értelmezi a táblázatok adatait, az adatoknak megfelelő ábrázolási módot kiválasztja, és az ábrát elkészíti</p> <p>– megadott szempont szerint adatokat gyűjt ki táblázatból, olvas le hagyományos vagy digitális forrásból származó diagramról</p> <p>– konkrét adatsor esetén átlagot számol, megállapítja a leggyakoribb adatot (módusz), a közepső adatot (medián), és ezeket összehasonlítja</p>
---------------------------------------	---

<p>Valószínűség-számítás</p>	<p>Óraszám: 5 + 6</p>
-------------------------------------	------------------------------

Fogalmak: esély, gyakoriság, relatív gyakoriság

<p>Fejlesztési feladatok, ismeretek (óraszám)</p>	<p>Tevékenységek</p>	<p>Tanulási eredmények</p>
<p>– Valószínűségi játékok, kísérletek; az adatok tervszerű gyűjtése, rendezése és ábrázolása digitálisan is (1 + 1 óra)</p> <p>– Valószínűségi játékok lehetséges kimeneteleinek ismeretében stratégia követése (1 + 1 óra)</p> <p>– Az esély intuitív fogalmának felhasználása a „lehetetlen”, a „biztos” és a „kisebb/nagyobb eséllyel lehetséges” kijelentések megfogalmazásánál (1 + 2 óra)</p> <p>– A gyakoriság és relatív gyakoriság ismerete és alkalmazása a kísérletezés során (2 + 2 óra)</p>	<p>– Játék dobókockákkal, dobótestekkel, pénzérmekkel, szerencsekerékkel, Galton-deszkával, zsákba helyezett színes golyókkal</p> <p>– Játék eseménykártyákkal gyakoriság becslésre: mindenki előtt ott van minden eseménykártya, amelyekre a tanulók a játék elején tetszés szerint kiraknak 10-10 zsetont; sorban végezzük a kísérleteket; amelyik kártyán levő esemény bekövetkezett, arról a kártyáról levehet a játékos egy zsetont; az győz, akinek a kártyáiról leghamarabb elfogynak a zsetonok</p> <p>– Játék számkorongokkal: 3 korong piros és kék oldalára is számokat írunk; feldobjuk egyszerre a 3 korongot; kártyákra eseményeket írunk a dobott számok összegére, szorzatára vonatkozó tulajdonságokkal; figyeljük meg, van-e lehetetlen, van-e biztos esemény; tippeljük az események gyakoriságára</p>	<p>– valószínűségi játékokat, kísérleteket végez, ennek során az adatokat tervszerűen gyűjti, rendezi és ábrázolja digitálisan is;</p> <p>– valószínűségi játékokban érti a lehetséges kimeneteleket, játékában stratégiát követ;</p> <p>– ismeri a gyakoriság és a relatív gyakoriság fogalmát. Ismereteit felhasználja a „lehetetlen”, a „biztos” és a „kisebb/nagyobb eséllyel lehetséges” kijelentések megfogalmazásánál</p>

	<ul style="list-style-type: none"> – Folyón átkelés gyakoriság becslésére: rakj ki 10 korongot az 1–13 számokhoz a folyó egyik partjára; két kockával dobunk, a dobott számok összegénél álló korong átkelhet a folyón; az győz, akinek először átmegy az összes korongja – Kocka alakú, számozott lapú doboz egyik lapjára belül nehezéket ragasztunk; dobások eredményének megfigyelésével ki kell találni, melyik lapra ragasztottunk nehezéket – 21-es különbözőképpen számozott dobókockákkal, dominókkal – „Nem hiszem” páros játék: egyik játékos események bekövetkezésének esélyeiről fogalmaz meg állítást (például nagyobb eséllyel lehetséges számozott dodekaéder dobótesttel prímszámot dobni, mint összetett számot), a másik játékos dönt ennek igazságáról; a játékot az a tanuló nyeri, aki igazat állít – „Szavazós” játék páros vagy csoportmunkában: valószínűségi játék vagy kísérlet előtt a tanulók összegyűjtik a lehetséges kimeneteket, majd egyesével tippelnek a bekövetkezési esélyekről 	
<p>Tovább lépés feltétele:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – valószínűségi játékokat, kísérleteket végez, ennek során az adatokat tervszerűen gyűjti, rendezi és ábrázolja – ismeri a gyakoriság és a relatív gyakoriság fogalmát. Ismereteit felhasználja a „lehetetlen”, a „biztos” és a „kisebb/nagyobb eséllyel lehetséges” kijelentések megfogalmazásánál 	

TESNEVELÉS és EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS

A Kiszombori Dózsa György Általános Iskola helyi tanterve Testnevelés tárgyból 5-8. évfolyamon

Készítette: Háló Sándor Tibor testnevelő

Felhasznált források:

-A Kormány által 2020-ban módosított Nemzeti Alaptanterv

- A miniszter által 2020-ban kiadott kerettanterv

TESTNEVELÉS ÉS EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS A 21. századi emberkép egyik hangsúlyos összetevőjét jelentik az aktív és cselekvő, ugyanakkor reflektív mérlegelésre képes egyén tulajdonságai. A cselekvő ember mindennapi életét a mozgáshoz kapcsolódó helyes attitűdök, az élethosszig tartó fizikailag aktív életmód, önmaga reális elfogadása, a közösségi felelősségvállalással egybekötött autonómia, az újjító kezdeményezésekre való nyitottság és a megbízható megoldások alkalmazásának képessége jellemzi. A testileg és lelkiileg egészséges ember az egészség állapotát, a harmonikus életet örömteli értéként éli meg. Az egészséges és harmonikus életvitelt megalapozó szokások a nevelés-oktatás egyes szakaszaiban a tanulók cselekvő és tevékeny részvételével, a pedagógusok személyes példamutatásán keresztül alakíthatók ki. A mozgáshoz kapcsolódó képességek, készségek – az írással, az olvasással, a szövegértéssel és a számolással együtt – a fejlődő, kibontakozó ember alapkompenciáinak részét képezik. Az adott szituációnak megfelelően mobilizálódó motoros képességek és készségek jelentik az alapját a társadalom aktív tagjává válásnak, az egész életen át tartó mozgásos cselekvési biztonságnak. A Testnevelés és egészségfejlesztés tanulási terület elsősorban a személyes és társas kompetencia részeként járul hozzá az általános kompetenciákban és a nevelési-oktatási célokban megfogalmazott törekvések megvalósulásához. Itt hangsúlyos szerepet kapnak a szomatikus egészséggel, a szocio-emocionális jólléttel, a biztonsággal, az emberi kapcsolatokkal összefüggő kompetenciák. Az iskolai fejlesztés – többek között – kiterjed a hatékony időszervezésre, a másokkal történő konstruktív kooperációra, valamint a testi jóllét és a motoros teljesítőképesség kialakítására is. A tanulási terület testnevelés tantárgyának tanulása-tanítása során szerzett ismeretek, kialakított készségek és megfelelően formált attitűdök más általános kompetenciáknál is megjelennek. Példaként említhető a társadalmi részvétel és felelősségvállalás, ahol az iskola hozzásegíti a tanulót ahhoz, hogy toleránssá váljon a testi és más fogyatékkal élő személyek iránt.

TESTNEVELÉS

1. ÁLTALÁNOS ALAPELVEK

1.1. CÉLKITŰZÉSEK

Az alapfokú nevelés-oktatás második szakaszába lépve az 1–4. évfolyamon elkezdett sokoldalú pszichomotoros és az ezen keresztül megvalósuló kognitív, affektív-emocionális képesség-összetevők fejlesztése tovább folytatódik. A személyiségformálás – a tanulók életkori sajátosságainak figyelembevételével, a szenzitív időszakokhoz igazodó mozgástartalmakon keresztül – a tanulási, nevelési célokat úgy valósítja meg, hogy közben a NAT kompetenciarendszerében realizálja az

Európai Unió kulcskompetenciáinak fejlesztését. Kiemelt terület a személyes és társas kompetencia-összetevők rendszerében a szomatikus egészség, a szocio-emocionális jóllét, a biztonság és az emberi kapcsolatok minősége.

A testnevelés tartalmi elemei közé az 5. évfolyamtól belép a sportági alapttechnikák és taktikák rendszere, a hozzájuk kapcsolódó elméleti ismeretekkel, miközben folytatódik a széles spektrumú koordinációs képesség-fejlesztés. A nevelési szakasz elején a kondicionális képességek differenciált fejlesztése itt is elsősorban a mozgáskészségek elsajátításán, játékos gyakorláson keresztül történik, majd később fokozatosan előtérbe kerül az életkori sajátosságokhoz igazodó kondicionális képzés. A mozgástanulás folyamatában fontos szerepet kap az elméleti tudatosítás, az ok-okozati összefüggések ismertetése, mely elősegíti a mentalizációs folyamatokat. Mindez a változó környezeti feltételekhez igazodó, egyre összetettebb mozgássorok hatékony elsajátítását teszi lehetővé.

A testi-lelki egészségre nevelés célrendszere a tanulási terület egészét áthatja. A tanulók tovább bővítik az egészséges életvitel alapjaival összefüggő ismereteiket. A közvetlen mozgástapasztalattal szoros kapcsolatban álló elméleti ismeretekkel gyarapodva tudatosul bennük a különböző mozgásformák egészségmegőrző hatása. Tisztában vannak az alapszintű anatómiai, edzéselméleti törvényszerűségekkel (pl. a bemelegítés módja, funkciói), ami a baleset-megelőzés, a biztonságos sportolás, az egészséges testi fejlődés legfőbb záloga. A testi higiéniai tevékenységeket igyekeznek mindennapi szokásrendszerükbe illeszteni, mellyel párhuzamosan a XXI. századi életforma stressz hatásainak kezelésére megfelelő stratégiákat (pl. relaxációs módszerek) sajátítanak el. A tanulókörpontos szemlélettel átítatott oktatási környezetben erősödik a tanulói sportolási kedv, a mozgáshoz fűződő pozitív attitűd. Ehhez kapcsolódóan prioritást kapnak a játékos feladatmegoldások, az élményalapú tananyag-feldolgozás. A változatos munkaformák alkalmazása, a gyakran változó összetételű, képességű heterogén csoportok együttes sporttevékenysége a méltányosság, a társakhoz való alkalmazkodás, a tolerancia, a csapatszellem, az egymás tanításának lehetőségét is magába foglalja. Ez a tanulók társas kapcsolataiban az együttműködésre és kölcsönös tiszteletadásra nevelés célját valósítja meg. A társas mozgásformák egyben az elfogadást, a konfliktuskezelés asszertív eszközeit kínálják. A változatos küzdőfeladatokban előtérbe kerül az iskolai küzdősportokra jellemző technikák végrehajtása és azok test-test elleni küzdelemben történő kreatív alkalmazása. Ezek az egyszerű mozgásformák esetében szabadon végrehajthatók, mások tanári irányítás mellett, a legnagyobb mozgásbiztonság elérésére törekedve, a balesetveszély minimálisra csökkentése mellett.

A tanár-diák interakciókban a pedagógus mintaadó, facilitátor szerepe a tanulók kommunikációs kultúrájának kialakításában realizálódik, mely a kooperatív jellegű gyakorláásban kihat a diákok közötti kommunikáció minőségére is. Mindezen tényezők a mozgással, sportolással kapcsolatban jelentős attitűdformáló erőt jelentenek.

A nevelési-oktatási szakasz végéhez közeledve egyre nagyobb mértékben kapnak szerepet az induktív jellegű feladatmegoldások, melyek a gondolkodást és a problémamegoldó képességeket fejlesztik. A tanulási terület – sajátosságaiból adódóan – folyamatosan fejleszti az önismeretet, az önelfogadás képességét, melynek rendszeresen alkalmazott eszköze – a pedagógus általi előremutató formatív visszajelzések mellett – az ön- és társértékelés. Ezek a folyamatok a 7–8. évfolyamon hozzájárulnak a tanulók saját készség- és képességszintű erősségeinek, illetve hiányosságainak felismeréséhez, ezáltal a képességek tanári segítséggel tudatosan fejleszthetők. A tradicionális sportágak meghatározó

szereplőinek, olimpikonjainak megismerésével a tanulókat a nemzeti azonosságtudatra, a haza szeretetére neveljük, amelyben a példaképfomálás is hangsúlyos szerepet kap.

Az IKT-eszközök a mozgástanulás, a diagnosztika, az egészséges életvezetés kialakításának hatékony segítői, mindemellett a konstruktív jellegű elméleti ismeretszerzést is jelentősen támogatják. Ezzel a tanulók motivációjára és digitáliskompetencia-szintjére gyakorolhatunk pozitív hatást. Az egészségfejlesztés mozgáshoz kapcsolódó eszközrendszerével tudatosítjuk a szabad levegőn, a természetes környezetben folytatott rendszeres testedzés testi és lelki jóllétet erősítő hatását, ami pozitív irányú befolyást gyakorol a tanulók környezettudatos szemléletmódjára. Ezzel a testnevelés hozzájárul a fenntartható jelen és jövő iránti elkötelezettséghez, mint nevelési célhoz.

A testnevelés tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

1.2. KAPCSOLÓDÁS A KOMPETENCIÁKHOZ

1. A tanulás kompetenciái: A testnevelés tantárgy eredményességéhez fontos a mély és értő (motoros) tanulás képességének elsajátítása. A motoros tanulásra is igaz, hogy a környezettel kialakult kölcsönhatás eredményeként létrejövő, tartós és alkalmazkodó változás, amely a különböző tanulási formákkal összekapcsolódva a személyiség fejlődésének más területeire is hatást gyakorol. A különböző mozgásformák elsajátítása – különös tekintettel az általános iskola kezdeti szakaszában – jelentős befolyással van a tanulók kognitív fejlődésére, hiszen a mozgásos cselekvés célirányos, komplex kognitív-motoros tevékenység. Hatékony és eredményes motoros tanítás-tanulás csak akkor valósulhat meg, ha annak során figyelembe veszik az életkori és tanulási sajátosságokat, s ha az spirálisan építkező és gyakorlatorientált.

2. Kommunikációs kompetenciák: A testnevelés – az érthetőség, az árnyaltság és a pontosság elvárásainak mentén – fejleszti a nyelvi kommunikáció minőségét. A testnevelésben a kommunikáció általában nehezített körülmények között, felhívó, felszólító módon zajlik, amelynek nem lehet sajátja az erőtlenség formált és artikuláció nélküli beszéd. A tantárgy fejleszti a kommunikáció más formáit is, példaként lásd a kéz- és karjelzéseket, a testmozgás, a sportolás közbeni gesztusokat, a tekintet és/vagy az arc izmainak játékát. A sporttevékenységek folyamatos metakommunikáció mentén is folynak, elég csak a jelzésértékű testtartásokra vagy a távolodó-közeledő mozgások kifejezőerejére gondolni. A szakkifejezések, a helyes terminológia elsajátításával lehetővé válik a procedurális tudás átfordítása a gondolkodás révén tervezhető motoros produktummá.

3. Digitális kompetenciák: Az információs és tudástársadalom korában meghatározóan fontos, hogy a korszerű IKT eszközök hogyan épülnek be a nevelés, az oktatás, a képzés tanítási-tanulási folyamataiba. A digitális kompetencia főbb területeinek fejlesztése a testnevelésnek és egészségfejlesztésnek is egyik kiemelt célja. Az egyre sokrétűbbé váló digitális környezetben történő eligazodás, a technológia hatékony használatának képessége, a digitális kompetencia a testnevelés tantárgy esetében is elengedhetetlen, példaként említhető a digitális teljesítménymonitorozás eszközeinek használata.

4. A gondolkodás kompetenciái: A motoros tanulás során elsősorban a cselekvéses tényező dominál, de a hatékonysága és eredményessége – a verbális metódusok által – a kognitív

komponensektől is függ. A beszéd és a gondolkodás kapcsolata révén válik lehetővé a motoros tevékenységekkel összefüggő ismeretek és tapasztalatok tárolása, felidézése. A nyelvhasználat teszi lehetővé a mozgásos cselekvéstanuláshoz szükséges ideomotoros kép, a gondolati modell kialakítását, tervezését.

5. Társadalmi részvétel és felelősségvállalás kompetenciái: Az állampolgári és társadalmi kompetenciák elsajátításával az iskola hozzásegíti a tanulókat ahhoz, hogy megismerjék és értékeljék a személyes társadalmi testkulturális gyökereiket. Az iskola megismerteti a tanulókkal a testkulturális tradíció és identitás jelentőségét, a testnevelés és sport társadalomra és mindennapi életre gyakorolt befolyását, a sportmédiák kultúrát alakító hatását. A tanuló ismeri a fair play szellemiségét, értékeit és erkölcsi normáit, annak a társadalommal, gazdasággal és kultúrával összefüggő vonatkozásait. A tantárgy tanulmányán, tanításán keresztül tolerancia alakul ki a testi és más fogyatékosággal élő személyek iránt.

6. Személyes és társas kompetenciák: A testnevelés tantárgy a személyes és társas kompetenciák fejlesztésének egyik terepe. Az iskolának fejlesztenie szükséges a szomatikus egészséggel, a szocioemocionális jólléttel, a biztonsággal kapcsolatos kompetenciákat. A fejlesztés kiterjed a testi jóllét és a 280 motoros teljesítőképesség kialakítására is. A tantárgy tanulmányának és tanításának jelentős közösségfejlesztő hatása van. Külön kiemelendők a csapatsportokban fontos szerepet játszó együttműködési formák, a közösséget alakító tényezők (a közös célkitűzések, a közös gyakorlás élménye, a teljesítmény egyéni és csapatközösséget formáló szerepe, a csapaton belüli összetartozás és egymásrautaltság stb.).

7. A kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: Az iskola a kiemelkedő sportszakemberek és sportolók által létrehozott kreatív produktumok megismerésének egyik helye, ami az alkotó produkálás biztosításával támogatja, hogy a tanulók értelmezni tudják a sporteredmények személyes és társadalmi életre gyakorolt hatását. A tanuló ezeknek a kompetenciáknak az elsajátításával képessé válik arra, hogy saját tanulási tevékenységében is értékesnek tartsa a testnevelés, az egészségfejlesztés kreatív ötleteit és produktumait. Önmaga kreatív alkotásokat hoz létre a tanulási tevékenység ezen területén, és elsajátítja a fizikai aktivitás, a testedzés és a sportolás rekreációt támogató elemeit. A tanuló megtanulja értékkel kezelni az olimpiai eszmét, az olimpiai játékokon elért eredményeket. Értékesnek tartja a magyar, az európai és a világ testkulturális örökségét.

8. Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetencia: A testnevelés és sport a tanulók ügyességét, erejét, állóképességét, szomatikus, mentális és érzelmi teherbírását fejlesztve teszi képessé az egyéni a különböző munkatevékenységek elvégzésére. A sporttevékenység hozzájárul a munkaerő-tulajdonságok (például fegyelmezettség, közösségi szemlélet, lelkiismeretesség, felelősségteljeség, munkaszeretet) kialakításához. A testnevelésben és sportban alkalom nyílik a bátorságot, kockázatot és innovációt igénylő tevékenységekre, a vállalkozáshoz szükséges kezdeményező-készség alkalmazására, a határozott viselkedésre. Az önállóságot, döntési helyzeteket nyújtó sportolás a tanulót képessé teszi arra, hogy a munkavégzés során is hasonló módon cselekedjen. A testedzés, a sportolás – a szabadidő egészséges eltöltésén keresztül, rekreatív hatásával – elősegíti a munka utáni pihenést, kikapcsolódást és regenerálódást.

1.3. KAPCSOLÓDÁS A TÖBBI TANULÁSI TERÜLETHEZ ÉS TANTÁRGYHOZ

A Testnevelés és egészségfejlesztés tanulási terület egészségnevelés tartalmi és testnevelés tantárgya tantárgyközi integrációk, keresztantervi pedagógiai megoldások mentén kapcsolódik a többi tanulási területhez. Az alapfokú képzés alapozó nevelési-oktatási szakaszában, az 1–4. évfolyamon, a mozgásfejlesztés az írás-, az olvasás- és a beszédtanulás egyik alapeleme. Az írás- és olvasástanuláshoz, a számoláshoz elengedhetetlen a szerialitás és lateralitás kiemelt fejlesztése. E téren (is) külön kiemelendők a nagy-, a finom- és a keresztmozgások. Koordinált mozgás csak akkor jöhet létre, ha a tanuló képes a két testfél mozgásait összerendezni, illetve át tudja lépni a test középpontját. Tantárgyközi feladat még (példaként lásd környezetismeret és magyar nyelv) a különböző testrészek megnevezésével történő testséma és testtudat fejlesztése. A tantárgy kapcsolódási pontot találhat a Történelem és társadalmi ismeretek tanulási területen belül a történelem tantárggyal, például az ókori olimpiai játékok eszmeiségét, történetét feldolgozó tartalmakon keresztül. Egy másik kapcsolódási pont lehet az erkölcs és etika tantárgynál a fair play szellemiségének, értékeinek és erkölcsi normáinak megismerése. A Természettudomány és földrajz tanulási terület is tartogat közös kapcsolódási pontokat. Lehetőség nyílik a testek úszásának, lebegésének és merülésének fizikai törvényszerűségeit sportos példákkal illusztrálni, vagy lehetőség szerint az úszásoktatás során megfigyelni és mérni. A biológia tantárgy keretein belül elemezhető az egészség fogalma, emellett a tanulók figyelme felhívható a – testnevelés, egészségfejlesztés és sporttevékenység során megkerülhetetlen – helyes táplálkozási szokásokra. A Testnevelés és egészségfejlesztés tanulási területen a testnevelés tantárgy maga is adhat mintát más tantárgyak oktatásához. Példaként említhetők az atlétika dobószámainál érvényre jutó, fizikából tanult és tanított dinamikai alaptörvények (Newton törvényei), vagy biológiából az emberi szervezet terhelhetőségének kérdései. A Testnevelés és egészségfejlesztés és a Művészetek tanulási terület legkézenfekvőbb tantárgyközi kapcsolódása az ének-zene tantárgyon keresztül érhető tetten. Ez a tantárgy az ének, a zene, a ritmusképesség fejlesztése révén alapvető szerepet játszik a testnevelés táncos jellegű mozgásformáinak (tánc, ritmikus gimnasztika, aerobik) oktatásában. A tánc nemcsak tantárgyköziségében, hanem határokon átívelő közös „nyelvként” is funkcionálhat. A táncok kultúrák közvetítő szerepet is betölthetnek azáltal, hogy a tanulók a néptáncon keresztül megismerik az Európai Unió egyes tagállamainak nemzeti szokásait.

A FEJLESZTÉSI TERÜLETEKHEZ KAPCSOLÓDÓ EREDMÉNYCÉLOK AZ 5-8. ÉVFOLYAMON

MOZGÁSMŰVELTSÉG-FEJLESZTÉS	Kompetencia
A tanult mozgásformákat automatikusan, készségszinten kivitelezi.	1,2,5,6
A tanult mozgásforma automatikus, készségszintű kivitelezése közben és után is fenntartja érzelmi-akarati erőfeszítéseit.	1,2,5,6,8
A forma- és szabálykövető attitűd minden játéktevékenységének spontán, automatikus részévé válik.	1,2,5,6

MOTOROSKÉPESSÉG-FEJLESZTÉS	
Motoros képességeinek szintje lehetővé teszi az összhang megteremtését a cselekvéssorainak elemei között a mozgástevékenysége során.	1,6

Relatív ereje biztosítja a tanult mozgásformák automatikus, készségszintű kivitelezését.	1,6
A különböző mozgások koordinációját a begyakoroltság és az automatikus végrehajtás jellemzi.	1,6
A (meg)tanult erő-, gyorsaság-, állóképesség- és ügyességfejlesztő eljárásokat tanári irányítással alkalmazza.	1,2,4,6
MOZGÁSKÉSZSÉG-KIALAKÍTÁS – MOZGÁSTANULÁS	Kompetencia
Összefüggő cselekvéssor részeként futótechnikája eltérést mutat a vágta- és a tartós futás közben.	1,6
A rajttechnikákat a játékok, versengések és versenyek közben készségszinten használja.	1,2,6
Kiválasztja, majd használja a távol- és magasugrás, valamint a kislabdahajtás és súlylökés számára megfelelő technikai végrehajtásait.	1,4,6
Képes egy-egy általa kiválasztott elem önálló bemutatására.	1,6
Játék közben automatizálódott játék- és együttműködési készség mutatkozik.	1,2,5,6
A tanári irányítást követve, a mozgás sebességét növelve hajt végre önvédelmi fogásokat.	1,2,4,6
Rendszeresen mozog, edz, sportol a szabad levegőn.	1,5,6
Az elsajátított egy (vagy több) úszásnemben helyes technikával, készségszinten úszik.	1,6
JÁTÉKOK	Kompetencia
A tanult testnevelési és népi játékok mellett folyamatosan, jól koordináltan zsinórlabdázik.	1,2,4, 5, 6
Játék közben automatizálódott játék- és együttműködési készség mutatkozik.	1,2,5,6
A zenei ütemnek megfelelően végzi a néptánclemek egyszerű formáit (forgás, egyensúlyozás, ugrás).	1,2,5,6
VERSENGÉSEK, VERSENYEK	Kompetencia
A versengések, versenyek közben toleráns a csapattársaival és az ellenfeleivel szemben.	1,2,5,6
A versengések és versenyek közben közösségformáló, csapatkohéziót kialakító játékos.	1,2,5, 6, 8
A szabályjátékok közben rögzül, automatikussá válik az egészséges versenyszellem.	1,5,6
PREVENCIÓ, ÉLETVITEL	Kompetencia
Megoldást keres a különböző veszély- és baleseti források kiküszöbölésére.	1,2,5, 6, 8
A mindennapi táplálkozási szokásait – az életkorának és alkati paramétereinek megfelelő, a lehetőségeihez mért – tervezettség, rendezettség és rendszeresség jellemzi.	1,6,8

A családi háttere és a közvetlen környezete adta lehetőségeihez mérten tervezetten, rendezetten és rendszeresen végez testmozgást.	1,5,6
Megoldást keres a testtartási rendellenesség kiküszöbölésére.	1,2,5, 6, 8
Tervezetten, rendezetten és rendszeresen végez testtartási rendellenességeket ellensúlyozó gyakorlatokat.	1, 5, 6, 8
A higiéniai szokások terén teljesen önálló, adott esetben segíti társait.	1,5,6,8
EGÉSZSÉGES TESTI FEJLŐDÉS, EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS	Kompetencia
Az egyéni képességeihez mérten, tervezetten, rendezetten és rendszeresen fejleszti keringési, légzési és mozgatórendszerét.	1,6
A szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezet tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is.	1,2,5,6,8
Mindennapi tevékenységének tudatos részévé válik a korrigáló gyakorlatok végzése.	1,5,6,8
Önállóan, de koncentráltan ellenőrzött formában végez – az ellenjavallt úszástechnikák kivételével – minden uszodai tevékenységet.	1,5,6,8
Tudatosan végzi a korrigáló gyakorlatait és uszodai tevékenységét, azok megvalósítása automatikussá, mindennapi élete részévé válik.	1,2,5,6,8

1.4. A Könnyített és gyógytestnevelés-órák

A gyógytestnevelés olyan tantárgy, amelyben betegségtípusok szerinti és testi képességeikben visszamaradt tanulók, tantervbe foglalt differenciált képességfejlesztése folyik, mindazok részvételével, akiket az iskolaorvos, ill. a szakorvos gyógytestnevelésre utal. A gyógytestnevelés célja a mozgásszervi deformitásokkal és belgyógyászati panaszokkal küszködő, illetve a testi képességekben visszamaradó tanulók panaszainak csökkentése, a panaszok megszüntetése a testnevelés eszközeivel. Jogszabály írja elő a gyógytestnevelést az iskolákban /1993.évi LXXIX: törvény a közoktatásról/: A 35. paragrafus értelmében a gyógytestnevelés feladata a gyermek, a tanuló speciális egészségügyi testnevelési foglalkoztatása, ha az iskolaorvosi vagy szakorvosi szűrővizsgálat gyógy- vagy könnyített testnevelésre utalja. A gyógytestnevelési szolgáltatás ingyenes. A gyógytestnevelés-órák keretében a gimnasztikai gyakorlatok során a tanulók ismerik, elsajátítják azokat a gyakorlatelemeket, 2-4-8 ütemű gyakorlatokat, amelyek az elváltozásuk, betegségük pozitív irányú megváltozását elősegítő izmokat erősíti, illetve nyújtja, továbbá hozzájárulnak a biológiailag helyes testtartás kialakításához. Megismerik és alkalmazzák azokat a relaxációs gyakorlatokat, amelyek pozitívan hatnak elváltozásukra, betegségükre. A Könnyített és gyógytestnevelés-órák keretében a különböző mozgásszervi elváltozással, illetve belgyógyászati betegséggel rendelkező tanulók megismerkednek a sportjátékok adaptált formáival. A megismert sportjátékok adekvát alkalmazása elősegíti a rendszeres testedzés beépítését a mindennapi életbe, az egészségi állapot és a teljesítőképesség pozitív irányú megváltozását. A gyógytestnevelés-óra keretében a sportjátékok rekreációs lehetőségként és az élethosszig tartó fizikai aktivitásra való felkészülés részeként jelennek meg.

1.5. ÉRTÉKELÉS

A testnevelés tantárgyban (is) a mérés-ellenőrzés-értékelés csak akkor funkcionálhat hatékonyan, ha összhangban áll a Nat fejlesztési területeivel. Az értékelés alapja a tanuló önmagához képest mért fejlődése. A testnevelésben elért teljesítmények méréséhez fontosak a különböző pontérték-táblázatok, számszerűsített vagy grafikonos statisztikai eljárások, de az egyes próbákon és tesztekben elért eredmények nem lehetnek kizárólagos eszközei a tanulói teljesítmény értékelésének. A szummatív, a normára orientált, összegző, minősítő ellenőrzés mellett a formatív, segítő, formáló ellenőrzésre és értékelésre is szükség van. A tantárgyban nem minden teljesítmény mérhető. A motoros tanulói teljesítmények mellett az értékelés részét képezik még az érzelmi-akarati tényezők is. Ez nemcsak emocionális, hanem pedagógiai és sportszakmai kérdés is. A labdajátékokban például mérhető (számszerűsíthető) a gólok vagy a pontok száma, de nem mérhető le a „csapathasznosság”, a játékban való részvétel, pedig ez a testnevelés tantárgy értékelésekor, az osztályzat megállapításakor fontos, figyelembe veendő „teljesítmény”. A tantárgy értékelése, a többi tantárgyhoz hasonlóan, ötfokú osztályzattal történik.

2. A TESTNEVELÉS TANTÁRGY TANULÁSÁNAK JELLEMZŐI NEVELÉSI OKTATÁSI SZAKASZONKÉNT

2.1. 5-8. ÉVFOLYAM

2.2.1. A TANTÁRGY TANÍTÁSÁNAK SPECIFIKUS JELLEMZŐI AZ 5-8. ÉVFOLYAMON

Az 5–8. évfolyamon tanulók mozgástevékenységét, mozgásos cselekvését leginkább a prepubertás- és egyes esetekben a pubertáskor mozgásfejlődésének sajátos biológiai érési tényezői határozzák meg. Tekintettel az életkorra jellemző jelentős egyéni eltérésekre, még inkább előtérbe kerül a differenciált fejlesztés, az individuális bánásmód, a tanuló személyiségvonásaiban és társas kapcsolataiban beállt változások empatikus kezelése. Külön kiemелendő cél a személyes higiéniai szokások kialakítása.

Ebben az életkorban megváltozik a motoros képességek belső összefüggésrendszere, a képességek és készségek átstrukturálódnak. A fizikailag aktív, rendszeresen sportoló fiataloknál az átrendeződés általában gördülékenyebben megy végbe. Az inaktívabb életmódot folytató fiataloknál azonban nehézkes mozgásvégrehajtás, a korábbiaknál nagyobb fáradékonyság, a mozgások koordinálatlansága, csökkenő mozgástanulási és -szabályozó képesség, valamint fokozódó mozgásváltozékonyság figyelhető meg.

A testnevelés tantárgy tanításának és tanulásának továbbra is specifikus jellemzője marad, hogy a fiatal megtanul kitartóan és megfelelő iramot diktálva futni, különféle módon ugrani és dobni. Különböző tornaelemeket és gyakorlatokat sajátít el. Képesé válik rá, hogy a legváltozatosabb feladathelyzetekben, korosztályának megfelelő szintű kreativitással, különböző labdajátékokban részt vegyen. Megismeri a küzdősportok szerepét, a szabadban végzett testedzés fontosságát. Amennyiben a lehetőségek adottak hozzá, tovább mélyíti úszástudását. A felső tagozaton is lépéseket kell tenni annak érdekében, hogy teljesülhessen a tananyag spirális építkezése, a mozgásos ismeretek fokozatos bővülése.

A tantárgy tanításának és tanulásának ebben az életkorban is alapvető módszere a játék, a játékoság, amely itt is elsősorban a koordinációs képességek fejlesztésére szolgál. A mozgásos játékok közben fejlődik a térbeli és időbeli tájékozódási képesség, az irányérzék, bővül a relációs szókinccs. Kiemelt feladat a cselekvő tapasztalatszerzés, amely a testmozgás mellett sokféle érzékelés bevonásával és változatos eszközök használatával valósítható meg.

2.2.2. FEJLESZTÉSI TERÜLETEK AZ 5-8. ÉVFOLYAMON

MOZGÁSMŰVELTSÉG-FEJLESZTÉS

MOTOROSKÉPESSÉG-FEJLESZTÉS
MOZGÁSKÉSZSÉG-KIALAKÍTÁS – MOZGÁSTANULÁS
JÁTÉKOK
VERSENGÉSEK, VERSENYEK
PREVENCIÓ, ÉLETVITEL
EGÉSZSÉGES TESTI FEJLŐDÉS, EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS

2.2.3. FŐ TÉMAKÖRÖK AZ 5-8. ÉVFOLYAMON

- Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció, természetes és nem természetes mozgásformák
- Testnevelési és népi játékok
- Floorball
- Sportjátékok
- Atlétika jellegű feladatmegoldások
- Torna
- Alternatív környezetben úzhető mozgásformák, szabadidős sporttevékenységek
- Önvédelem és küzdősportok
- Úszás (amennyiben adottak a körülmények, sajnos iskolánkban nem adottak a körülmények)
- Könnyített és gyógytestnevelés (külön órában.)

Az 5–8. évfolyamon a testnevelés tantárgy alapóraszámát az évfolyamonként: 170 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció, természetes és nem természetes mozgásformák	30
Testnevelési és népi játékok	10
Floorball	10
Sportjátékok	60
Atlétika jellegű feladatmegoldások	24
Torna	20
Alternatív környezetben úzhető mozgásformák, szabadidős sporttevékenységek	11
Önvédelem és küzdősportok	5
Összes óraszám:	170

2.2.4. ÁTFOGÓ EREDMÉNYCÉLOK AZ 5-8. ÉVFOLYAMON

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanulók

- az életkoruknak és testi adottságuknak megfelelően fejlődött motoros teljesítőképességük olyan mérvű, hogy képesek a saját teljesítményük és fittségi szintjük tudatos befolyásolására;

- ismerik és használják a testnevelés életkorukhoz igazodó szakkifejezéseit, helyes terminológiáját;
- a testmozgás, a testnevelés és a sport eszközei által megfelelően fejlődött az önismeretük, fejlődtek az érzelmi-akarati készségeik és képességeik, miközben kialakultak a szabálykövető magatartásmintáik;
- értelmezni képesek az életben adódó baleseti forrásokat és az egészséget károsító, veszélyes szokásokat, tevékenységeket;
- a könnyített és gyógytestnevelésre utalt tanulók megismerik a testnevelés, az egészségfejlesztés és a sport azon eszközeit, módszereit, amelyek segítséget nyújthatnak számukra az egészségi állapotuk és a motoros teljesítőképességük lehető legnagyobb mértékű helyreállításához.

5. évfolyam

Óraszám: 5 óra/hét

Alapóraszám 170 óra/ év

Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció, természetes és nem természetes mozgásformák				
Órakeret felosztása	Új ismeret feltárása	Gyakorlás	Számonkérés	Összesen
	13	13	4	30

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció, természetes és nem természetes mozgásformák	Órakeret 30 óra
Előzetes tudás	<p>Az egyszerű bemelegítő gyakorlatok szaknyelvének ismerete és azok önálló végrehajtása.</p> <p>Részvétel a gyakorláshoz szükséges egyszerűbb alakzatok, térformák kialakításában.</p> <p>A tanórához kapcsolódó higiénés és magatartási szabályok betartása.</p> <p>A relaxáció fogalmának, a tudatos ellazulásnak ismerete.</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A tanórák szervezéséhez szükséges rendgyakorlatok elsajátítása.</p> <p>A biomechanikailag helyes testtartás végrehajtása.</p> <p>Alapvető jártasság a relaxációt szolgáló gyakorlatokban.</p> <p>A mozgásszabályozó-, ritmus- és a kéz-láb koordinációs képesség</p>	

	<p>fejlődése. Az erősítés, a nyújtás és a mobilizálás alapvető elveinek és egyszerű módszereinek megismerése. Együttműködés a rendgyakorlatok és a csoportos feladatok végrehajtásánál. A személyi és környezeti higiéniai ismeretek elsajátítása. A relaxációs tudás továbbfejlesztése.</p>
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>MOZGÁSMŰVELTSÉG <i>Rendgyakorlatok- térbeli alakzatok kialakítása.</i> Az óra szervezéséhez szükséges térformák, alakzatok és kialakításuk. Sorakozó vonalban és oszlopban. Táv- és térköz felvétele. Nyitódás, zárkózás. Igazodás, takarás. Testfordulatok. Megindulás, megállás. Fejlődés, szakadozás.</p> <p><i>Gimnasztika</i> Természetes mozgásformák egyéni- és társas szabadgyakorlatokban, szerek/kéziszerek felhasználásával, játékos feladatokkal és versengésekkel is összekötve. Szabadgyakorlati alapformájú gyakorlatok az ízület- és gerincvédelem szabályainak megfelelően, eszköz nélkül és eszközökkel, egyénileg, párban valamint csoportban. Játékos gimnasztikai gyakorlatsorok zenére. Játékos és határozott formájú gyakorlatok: szabad-, társas, szer- és kéziszergyakorlatok. Határozott formájú szabadgyakorlati alapformájú 4–8 ütemű szabad-, társas-, kéziszer- és szergyakorlatok. Szabadgyakorlat füzér (6–8 gyakorlat) irányítva, vagy önállóan, zenére is.</p> <p><i>Képességfejlesztés</i> Keringésfokozás testnevelési játékokkal. Alapállóképességet és ízületi mozgékonytágot fejlesztő egyszerű 2–4 alapformát tartalmazó, szabad-, szer- és kézigyakorlatok. Koordinációs képességfejlesztés kéziszergyakorlatok és szabadgyakorlatok folyamatos végrehajtásával, zenére is (ritmusérzék, kinesztétikus differenciáló képesség). A testtartásért felelős izomcsoportok erősítése, nyújtása.</p> <p><i>Játékok, versengések</i> A szervezet előkészítését, bemelegítését szolgáló testnevelési játékok, eszközzel is. Koordinációt és fittséget fejlesztő szabály- valamint feladatjátékok kooperatív- és versenyjelleggel.</p> <p><i>Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés:</i> A biomechanikailag helyes testtartás kialakítását és fenntartását szolgáló speciális gyakorlatanyag. A testtartásért felelős izmok koncentratív használata. Légző- és lábboltozat erősítő gyakorlatok. A 10 testtájra vonatkozó gerinctorna gyakorlatanyagból óránként 1 gyakorlat tanítása. . Az 5-6. osztályosok relaxációs gyakorlatai. Az autogén tréning alapfokú gyakorlatai. Motoros, illetve fittségi tesztek végrehajtása.</p>	<p><i>Matematika:</i> számolás, térbeli tájékozódás, összehasonlítások.</p> <p><i>Környezetismeret:</i> testünk, életműködéseink, az emberi szervezet.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> tárgy és környezetkultúra, vizuális kommunikáció.</p>

<p>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS Az óra szervezéséhez szükséges rend- és gimnasztikai gyakorlatok alapfogalmai. A bemelegítés és a levezetés funkciója a motoros tevékenységeknél. A motoros alapképességek elnevezései. A szervezet terhelésével, edzésével kapcsolatos elemi ismeretek. Az erősítés, a nyújtás és a mobilizálás alapvető elvei és egyszerű módszerei. A törzserősítő gyakorlatok szerepe a testtartás javításában, a testtartásért felelős izmok ismerete. A futás szerepe és jelentősége a keringési, mozgató- és légzési rendszer fejlesztésében, az egészség megőrzésében, a fittség fokozásában. Alapvető szervezési ismeretek az alkalmazott játékok lebonyolításában Egészségnevelési alapismeretek: Az egészséges élet alapfeltételei (napi tisztálkodás, fogmosás, heti hajmosás, testmozgás, egészséges táplálkozás). Öltözői rend és a sportfelszerelés tisztasága. Ismeretek a pubertással járó testi és lelki változásokról Relaxációs alapismeretek: belső figyelem, önkontroll, testtudat, a feszültségek feloldása. Személyes felelősség: egészség, sport, életvitel, életmód és baleset-megelőzés alapismeretei.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Rendgyakorlatok, szabad-, társas, szer- és kéziszergyakorlat, bemelegítés, levezetés, képességfejlesztés, erő, gyorsaság, állóképesség, koordinációs képességek, erősítés, nyújtás, mobilizálás, prevenció, megelőzés, biomechanikailag helyes testtartás, relaxáció, fittség, edzettség, érzelem- és feszültségszabályozás, életmód, egészséges táplálkozás.</p>

Testnevelési és népi játékok				
Órakeret felosztása	Új ismeret feltárása	Gyakorlás	Számonkérés	Összesen
	5	4	1	10

	Testnevelési és népi játékok	Órakeret 10 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A szervezet előkészítését, bemelegítését szolgáló testnevelési és népi játékok, eszközzel is. Koordinációt és fittséget fejlesztő szabály- valamint feladatjátékok kooperatív- és versenyjelleggel.</p> <p>Méta játék, kapitány labda, kiütős, fogó és átfutó játékok.</p> <p>A versengések, versenyek közben toleráns a csapattársaival és az ellenfeleivel szemben. A versengések és versenyek közben közösségformáló, csapatkohéziót kialakító játékos. A szabályjátékok közben rögzül, automatikussá válik az egészséges versenyszellem.</p>	
Előzetes tudás	<p>Az alapvető manipulatív-, hely- és helyzetváltoztató mozgások célszerűen végrehajtva.</p> <p>Játékban és gyakorlás közben különböző biztonságos feladatmegoldás kézzel-lábbal is.</p> <p>A sportjáték elsajátításához szükséges labdás és labda nélküli motoros és kognitív képességek.</p> <p>Sportszerű magatartás a játéktevékenységben. Alkalmazkodás, versenyszellem, közösségformálás, szabályismeret, szabálykövetés.</p>	

Floorboll				
Órakeret felosztása	Új ismeret feltárása	Gyakorlás	Számonkérés	Összesen
		4	5	1

	Floorboll	Órakeret 10 óra
--	------------------	----------------------------

<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p><i>Floorball</i> A floorball technikai és taktikai készletének elsajátítása, ezek alkalmazása mérkőzésen, testnevelési játékokban, játékos feladatokban és a sportjátékban. Törekvés a játékelemek (technikai, taktikai elemek) pontos, eredményes végrehajtására és tudatos kontrollálására. A floorball játékszabályainak ismerete és alkalmazása. Szabálykövető magatartás, önfegyelem, együttműködés kinyilvánítása a sportjátékokban. Részvétel a floorball tanórán kívüli sportfoglalkozásain vagy egyéb szervezeti formában.</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Az alapvető manipulatív-, hely- és helyzetváltató mozgások célszerűen végrehajtva. Játékban és gyakorlás közben különböző biztonságos feladatmegoldás kézzel-lábbal is. A sportjáték elsajátításához szükséges labdás és labda nélküli motoros és kognitív képességek. Sportszerű magatartás a játéktevékenységben.</p>

Sportjátékok				
Órakeret felosztása	Új ismeret feltárása	Gyakorlás	Számonkérés	Összesen
	26	26	8	60

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Sportjátékok	Órakeret 60 óra
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Az alapvető manipulatív-, hely- és helyzetváltató mozgások célszerűen végrehajtva. A manipulatív alapkészségek alapvető mozgásmintái és a vezető műveletek tanulási szempontjainak ismerete.</p>	

	<p>Játékban és gyakorlás közben különböző biztonságos feladatmegoldás kézzel-lábbal is.</p> <p>A sportjáték elsajátításához szükséges labdás és labda nélküli motoros és kognitív képességek.</p> <p>Sportszerű magatartás a játéktevékenységben.</p>
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A sportjátékok életkori sajátosságokhoz igazodó alap technikai és taktikai készletének, valamint elméleti ismereteinek elsajátítása.</p> <p>Fejlődés a motoros képességekben a sportjátékok mozgásanyagának intenzív és tudatos gyakorlásával.</p> <p>A csapatjátékos tulajdonságok kialakulása, szerepük tudatosulása az eredményes játéktevékenységben.</p> <p>Aktív részvétel a sportjátékok előkészítő játékaiban és a sportjátékok egyszerűsített, valamint kiteljesedő változataiban.</p> <p>Törekvés a sportszerűsége, a szabálykövető magatartásra, a figyelmes és hatékony munkavégzésre.</p> <p>Érdeklődés kialakulása a sportjátékok iránt. Az egyéni adottságoknak és érdeklődésnek leginkább megfelelő sportjáték megtalálása rekreációs célú testedzésre, vagy a versenyszerű sportágválasztás elősegítésére.</p>
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Legalább két sportjáték választása kötelező.</p> <p>MOZGÁSMŰVELTSÉG</p> <p>Kosárlabdázás</p> <p><i>Labda nélküli technikai gyakorlatok:</i> Megindulás, megállás. Futás közben iram- és irányváltoztatások. Felugrások egy és páros lábról. Alaphelyzet. Cselezés meginduláskor és futás közben. A védőtől való elszakadás legegyszerűbb módjai.</p> <p><i>Labdás technikai gyakorlatok:</i> Labdás ügyességi gyakorlatok. Labdavezetések: Magas, közép magas, mély labdavezetés helyben és haladással, mindkét kézzel. Labdavezetések feladatok. Hosszú- és rövid indulás. Megállások 1, 2 leütés után, labdavezetésből, sarkazás. Megállás, sarkazás, önpasszból, ill. kapott labdával. Átadások-átvételek: Kétkezes mellő-, felső-, egykezes felsőátadás helyben és mozgás közben pattintva is. Páros-, hármas lefutás. Kosárra dobások: Kosárra dobás helyből egy kézzel. Fektetett dobás 1, 2 leütésből, labdavezetésből mindkét oldalról. Fektetett dobás labdavezetésből, önpasszból, kapott labdával, mindkét oldalról.</p> <p><i>Taktikai gyakorlatok:</i> Emberfogásos védekezés: Taposás alaphelyzetben. A védekezés kar- és láb munkája. Védőmozgás, a védő helyezkedése.</p>	<p><i>Matematika:</i> logika, valószínűség-számítás, térbeli alakzatok, tájékozódás.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> tárgy és környezetkultúra, vizuális kommunikáció.</p> <p><i>Természetismeret:</i> mechanikai törvényszerűségek; az emberi szervezet működése, energianyeresi folyamatok.</p>

Képességfejlesztés

A kondicionális képességek fejlesztése a sportjátékra jellemző gyakorlatokkal (futások iram- és irányváltoztatással, felugrások stb.). A labdás koordináció kiemelt fejlesztése: az idő, a pontosság, a feladat bonyolultsága és a mozgás összehangolásának kényszere okozta feltételek közötti feladat-végrehajtásokkal. A motoros képességek fejlesztésével hozzájárulás az edzettség és fittség szervi megalapozásához.

Játékok, versengések

A kosárlabdázás labda nélküli és labdás technikai készletének gyakorlása testnevelési játékokban. Kosárlabdajáték könnyített szabályokkal. Kosárra dobó versenyek, egyénileg és csapatban. Részvétel az iskolai mini kosárlabda bajnokságban, a sportágválasztás és az utánpótlás-nevelés elősegítése.

Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés

Baleset-megelőzés a kosárlabdázás játékelemeinek szabályos és körültekintő végrehajtásával. A kosárlabdázás megszerettetésével és a játéktudás bővítésével a fizikai rekreációra alkalmas sportok repertoárjának bővítése.

Röplabdázás(Zsinórlabda)

Labda nélküli technikai gyakorlatok: Alaphelyzet. Igazodás a labdához.

Labdás technikai gyakorlatok: Labda dobása, elkapása. Alkarérintés (könnyű műanyag labdával, majd röplabdával): Egyéni és páros gyakorlatok. Alsó egyenes nyitás: A nyitás gyakorlása egyénileg és párokban. Kosárérintés: Egyéni és páros gyakorlatok. Kosár- és alkarérintés összekapcsolása, kísérletek a folyamatos és váltakozó érintésekre. Felső ütőérintés: egyénileg és párokban.

Taktikai alapgyakorlatok: Nyitásfogadás csillag alakzatban. Nyitás-nyitásfogadás. Felállás és helyezkedés a nyitásfogadásánál.

Képességfejlesztés

Különböző egyensúlyi helyzetekben állás, testhelyzetek változtatása, a labda és a test különböző helyzeteinek összehangolása. Labdaütögetés a kéz és a láb különböző felületeivel. Fejelés labdával.

Játékok, versengések

A technikai elemek gyakorlása testnevelés és **népi** játékokban, játékos feladatokban, valamint, zsinórlabdázásban és mini röplabdázásban.

Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés

A röplabdajáték szabadidőben, szabadtéren, strandon is játszható alapvető technikai készletének, valamint egyszerűsített játékformáinak megismerése.

Kézilabdázás

Labda nélküli technikai gyakorlatok: Alaphelyzet; védekező és támadó lábmunka; megindulás-megállás; felugrás-leérkezés, ütközések; cselek. Irányváltoztatások; cseles, megtévesztő mozgások; fordulatok labda nélkül. A sáncolás, a laza és a szoros emberfogás technikája.

Labdás technikai gyakorlatok: A labda fogása; guruló labda felvétele állóhelyben és mozgás közben. Labdavezetés mindkét kézzel állásban és mozgás közben, önszöktetéssel, irány-, iramváltással, nehezített körülmények között is. Egy- és kétkezes átadások helyben és mozgás közben, nehezített feltételek között is (kétkezes felső, mellső, pattintott; egykezes felső átadás helyben – kilépéssel). Labdaátvétel és -átadások: különböző irányból érkező labda átvétele; átadások mozgás közben különböző irányba és távolságra; különleges labdaátadási formák. Célba dobási gyakorlatok. Kapura lövések: helyből; kilépéssel; 3 lépés után; felugrásból; különböző lendületszerzés után; passzív, félaktív és aktív védővel szemben. Bedobás. Szabaddobás. Büntetődobás. Ütközések oktatása. Indulócsel labda nélkül és labdával. Indulócsel, testcsel, átadócsel, átadási csel és labdavezetés. Kapusmunka: Alaphelyzet; helyezkedés; védelem kézzel, lábbal; kidobás; 7 méteres védelem.

Taktikai gyakorlatok: 1:1; 2:1, 3:1 elleni játék. Védekezés emberfogással és 6:0-as területvédekezéssel. A védő, a támadó helyezkedése. Egyéni védekezés: a védő helyezkedése a labda nélküli és a labdát birtokló támadóval szemben. Üres helyre helyezkedés, védőtől való elszakadás. Támadásból védekezésbe való visszarendeződés. Helycsere labdaátadással, labdavezetéssel. Lerohanások, rendezetlen védelem elleni játék.

Képességfejlesztés

A kondicionális képességek fejlesztése a sportjátékra jellemző gyakorlatokkal (pl. futások iram- és irányváltoztatással, felugrások, fordulatok, labdával is) a játékelemek intenzív gyakorlásával és mérkőzések játszásával. A labdás koordináció kiemelt fejlesztése: az idő, a pontosság, a feladat bonyolultsága és a mozgás összehangolásának kényszere okozta feltételek közötti feladatvégrehajtásokkal.

Játékok, versengések

A kézilabdázás labda nélküli és labdás technikai elemeinek gyakorlása testnevelési és **népi** játékokban és játékos feladatokban. Kézilabdajáték szabálykönnyítéssel mérkőzésszerűen. Részvétel az iskolai bajnokságban, a sportágválasztás és az utánpótlás nevelés elősegítése.

Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés

A szervezet edzettségének növelése a szabadtéren különböző időjárási viszonyok között, a játékelemek intenzív gyakorlásával és

mérkőzések játszásával. A kondicionális és koordinációs képességek fejlesztésével hozzájárulás az edzettség és fittség szervi megalapozásához. Baleset-megelőzés a kézilabdázás játékelemeinek szabályos és körültekintő végrehajtásával. A kézilabdázás megszerettetésével és a játéktudás bővítésével a fizikai rekreációra alkalmas sportok repertoárjának bővítése.

Labdarúgás

Labdás technikai gyakorlatok

Játékos labdás feladatok 2–3–4 vagy több játékos együttműködésével, négyszög, téglalap vagy rombusz alakzatban, átadások irányának megváltoztatásával. Labdahúzogató, -görgetés; haladás közben, fordulatokkal is. Labdavezetések külső és belső csüddel, mindkét lábbal, különböző alakzatban. Rúgás: belső csüddel, teljes csüddel, külső csüddel, állított labdával, mozgásból, a futással megegyező irányból, oldalról és szemből érkező labdával. Átadások (passzolások), átvételek mindkét lábbal, átadások laposan mozgás közben, ívelten növekvő távolságra, irányváltoztatással. Labdalevétel: talppal, belsővel, csüddel, combbal, mellel. Levegőből érkező labda átvétele belsővel. Fejelés: előre, oldalra, különböző irányból érkező labdával. Alapszerelés, megelőző szerelés, labdaátvétel megakadályozása. Egyszerű cselek. Partdobás.

Taktikai gyakorlatok: Párharcok az 1:1 elleni játékban, labdaszerzés, szabályos szerelés a játékban. Szabadulás emberfogásból elfutással és testcsellel. Támadásból védekezésbe való visszarendeződés. 2:1 elleni játék. Kisjátékok: 2:1, 3:1, 4:2, 5:2 alkalmazása egy és két udvarra. Területvédekezés. Felállási formák a kispályás játékban.

Kapusmunka: Alaphelyzet, guruló, félmagas és magas ívelt labdák elfogása. Kigurítás, kidobás, kirúgás állított, lepattintott labdával.

Képességfejlesztés

A kondicionális képességek fejlesztése a sportjátékokra jellemző gyakorlatokkal (pl. futások előre, hátra és oldalra, irányváltással és fordulatokkal, labdával is; szökdelések-ugrások labda felhasználásával is; a játékelemek intenzív gyakorlása; mérkőzések; gyorsindulások különböző helyzetből, labdával is). A labdás koordináció kiemelt fejlesztése: az idő, a pontosság, a feladat bonyolultsága és a mozgás összehangolásának kényszere okozta feltételek közötti feladatvégrehajtásokkal. A labdás koordináció játékos fejlesztése a játékelemekből kiindulva (cél elérése labdával, célbalövés, összjáték stb.). A szervezet edzettségének növelése a szabadtéren különböző időjárási viszonyok között a játékelemek intenzív gyakorlásával és mérkőzések játszásával. A kondicionális és koordinációs képességek fejlesztésével

hozzájárulás az edzettség és fittség szervi megalapozásához.

Játékok, versengések

A technikai és a taktikai feladatok megoldását előkészítő, valamint a begyakorlást segítő népi játékok és játékos feladatmegoldások. Cserefutball 3–4 fős csapatokkal. Játék 1 kapura 2 labdával. 2:1 elleni játék. Kispályás labdarúgás. Labdarúgó mérkőzések. Részvétel az iskolai kispályás bajnokságban, a sportágválasztás és az utánpótlás nevelés elősegítése.

Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés

Baleset-megelőzés a labdarúgás játékelemeinek szabályos és körültekintő végrehajtásával. Az életkori sajátosságokhoz igazodó képességfejlesztés megvalósítása, különös tekintettel a koordinációs képességekre. A labdarúgás megszerettetésével és a játéktudás bővítésével a fizikai rekreációra alkalmas sportok repertoárjának bővítése. A szervezet edzettségének növelése a szabadtéren különböző időjárási viszonyok között végzett játéktevékenységgel.

ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS

A sportjátékok játékelemeinek technikailag helyes és célszerű végrehajtásával kapcsolatos ismeretek, a tudatos és önálló tanulás segítése érdekében.

A sportjátékok játékszabály- és taktikai alapismeretei.

A sportjátékok elsajátítását kedvezően befolyásoló kondicionális és koordinációs képességek, valamint fejlesztésük alapismereti és egyszerű módszerei.

Az eredményes csapatjáték feltételei és a csapatjátékos tulajdonságok tudatosítása.

A sportjátékok szabadidőben is űzhető formáinak megismerése.

Az öntevékeny játékszervezés és - vezetés alapvető ismeretei.

A sportszerűség, a fair play szerepe, illetve a szabálykövető magatartás fontossága a sportjátékokban, a szabálytalanságok és a durvaság elutasítása, a sportjáték mérkőzéseit kísérő negatív jelenségek helyes értelmezése.

A magyar sportjátékok kiemelkedő bázisai, nemzetközi sikerei.

A sportjátékok balesetvédelmére, a tárgyi-létesítményi feltételekre és a sportoló felszerelésre vonatkozó alapismeretek.

A labda nélküli és labdás egyszerű bemelegítés elvei és módszerei.

A testnevelési játékok széles repertoárjának ismerete a sportjátékok technikai és taktikai készletének elsajátításához és az

<p>öntevékeny szabadidős tevékenységek szervezéséhez. A sportjátékok iránti érdeklődés kialakulása és megszilárdulása az egyéni adottságoknak és érdeklődésnek leginkább megfelelő sportjáték megtalálása rekreációs célú testedzésre, vagy a versenyszerű sportágválasztás elősegítésére. A mozgásképről külső és belső információk és jelek felismerése, összehasonlítása és kiválasztása.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Védőtől való elszakadás, hosszú és rövid indulás, sarkazás, önpassz, fektetett dobás, emberfogásos védekezés, kétkezes mellső átadás, mini-kosárlabdázás, szabálykövető magatartás. Ütközés, testcsel, sáncolás, laza és szoros emberfogás, bedobás, szabaddobás, büntetődobás, üres helyre helyezkedés, fair play. Játékelemek, labdaátadás, labdaátvétel, labdahúzogatás, labdagörgetés, csüd, megelőző szerelés, dekázás, partdobás, kigurítás-kirúgás, kispályás labdarúgás, összjáték, aranycsapat.</p>

<p align="center">Atlétikai jellegű feladatok</p>				
<p>Órakeret felosztása</p>	<p>Új ismeret feltárása</p>	<p>Gyakorlás</p>	<p>Számonkérés</p>	<p>Összesen</p>
	<p align="center">10</p>	<p align="center">10</p>	<p align="center">4</p>	<p align="center">24</p>

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p align="center">Atlétikai jellegű feladatok</p>	<p align="center">Órakeret 24 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>A futó-, ugró- és dobóiskolai gyakorlatok ismerete, precizításra törekedve történő végrehajtása, változó körülmények között. A 3 lépéses dobóritmus ismerete. A különböző intenzitású és tartamú mozgások fenntartása játékos körülmények között, illetve játékban. Tartós futás egyéni tempóban, akár járások közbeiktatásával is. A Kölyökatlétikával és/vagy a játékos feladatokkal kapcsolatos élmények kifejezése.</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Az atlétikai cselekvésminták elsajátítása, illetve azok alkalmazása az egyéni adottságoknak megfelelően. Törekvés az atlétikai versenyszámok technikájának elsajátítására és a teljesítménynövelésre. Fejlődés elérése a kondicionális képességek terén, különös tekintettel az</p>	

	<p>aerob állóképességre-, valamint az alsó- és felső végtag dinamikus erejére.</p> <p>A tartós futás technikájának optimalizálása, és az egyénhez igazított sebesség kialakulása.</p> <p>Kitartás és igyekezet a motoros képességfejlesztésben, valamint a tartós munkavégzésben.</p> <p>Érdeklődés az atlétika sportág iránt.</p> <p>Tehetséggondozás a versenysport iránt érdeklődők számára.</p>
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>MOZGÁSMŰVELTSÉG</p> <p>Futások, rajtok</p> <p>Lassú futás tempóváltással, közbeiktatott feladatokkal. Futóiskolai gyakorlatok. Akadályfutás. (A szabadban természetes akadályok, a teremben tornaszerek leküzdése.) Közepes iramú futás. Iramfutások lendületesen, természetes mozgással. Állórajt, térdelőrajt. Rajtok-indulások különböző kiinduló helyzetből.</p> <p>Vágtafutások, gyorsfutások irányváloztatással, különféle szintereken. Repülő és fokozó futások 30–40 m-en. Vágtafutások 20–30 m-en. Váltófutás, egykezes alsó váltás. Tartós futás a táv növelésével és a távnak megfelelő iram megválasztásával.</p> <p>Szökdelések, ugrások:</p> <p>Szökdelő és ugróiskolai gyakorlatok. Helyből távolugrás, folyamatosan is. Távolugrás guggoló vagy lépőtechnikával, 8–14 lépés nekifutásból az elugrás helyzetét tartva, elugró sávból. Magasugrás: 6–8 lépésről átlépő technikával nyújtott vagy hajlított lábbal; magasugróversenyek.</p> <p>Dobások:</p> <p>Dobóiskolai gyakorlatok: dobások és lökések különböző kiinduló helyzetből tömött labdával, helyből és 3–4 lépéses lendületből. Dobások és lökések különböző labdával. Kislabdahajítás célba és távolba nekifutással. Súlylökés helyből.</p> <p>Képességfejlesztés</p>	<p><i>Ének-zene:</i> ritmus-gyakorlatok, ritmusok.</p> <p><i>Természetismeret:</i> energianyerés, szénhidrátok, zsírok, állóképesség, erő, gyorsaság.</p> <p><i>Földrajz:</i> térképismeret.</p> <p><i>Informatika:</i> táblázatok, grafikonok.</p>

Az ideg-izom kapcsolat javítása futóiskolai gyakorlatokkal. Reagáló képesség, reakciógyorsaság fejlesztése és felgyorsulási képesség fejlesztése rajtgyakorlatokkal. Gyorskoordinációs képességek fejlesztése különböző sebességgel végzett futásokkal. Aerob állóképesség fejlesztése, a kitartó futás távjának fokozatos növelésével és a távnak megfelelő egyéni iram kialakításával. Mozgásátállítódás képességének fejlesztése akadályfutásokkal. Kinesztétikus differenciáló képesség fejlesztése iramváltásos futással. A láb dinamikus erejének növelése ugróiskolai gyakorlatokkal. A dinamikus láberő és a ritmusérzék növelése ugrókötél-gyakorlatokkal. Testtudat, saját test és fejlesztő eljárások szerepe a fittségben, edzettségben, ízületi mozgékonyágban.

Játékok, versengések

Az atlétikai versenyszámok elsajátítását és begyakorlását segítő játékos feladatmegoldások, testnevelési és népi játékok és versenyek. Rajtversenyek. Futóversenyek 60 m-es távon, térdelő rajttal. Váltóversenyek. Helyből távolugró versenyek. Távol- és magasugró versenyek. Kislabdahajító versenyek helyből és nekifutással. Súlylökő versenyek. Célba dobó versenyek.

Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés

A tartós futás technikájának optimalizálása, valamint az egyénhez igazított tartós futás sebességének kialakítása - a szabadidőben végzett önálló gyakorlás elősegítése érdekében. A szabadidőben és különböző terepen végzett tartós futások, kocogások előtti bemelegítő gyakorlatok elsajátítása.

ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS

A tartós futás, a gazdaságos vágtaozgás és az irambeosztással kapcsolatos alapismeretek.

El- és felugrásoknál az erőteljes kar- és láblendítés jelentősége.

A nekifutás sebességének és az el-, illetve felugrás nagysága közti kapcsolat.

Különböző eszközökkel különböző célba történő dobások célszerű végrehajtásával kapcsolatos ismeretek.

A szabad levegőn rendszeresen végzett tartós futások szerepe az edzettség és a fittség kialakításában.

A fejlesztő folyamat során alkalmazott játékok, játékos feladatmegoldások céljának és jelentőségének tisztázása az atlétikára jellemző cselekvésminták elsajátításában.

Az alapvető versenyszabályok ismerete és betartása.

Törekvés a tanulók önmagukhoz viszonyított teljesítményének emelésére, egymás teljesítményének elismerése.

Az aerob jellegű futások jelentősége az egészség megőrzésében.

Ismeretnyújtással érdeklődés felkeltés a rendszeresen végzett tartós futások iránt. A mozgásképről külső és belső információk és jelek felismerése, összehasonlítása és kiválasztása.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Állórajt, térdelőrajt, vágtafutás, tartós futás, váltófutás, egykezes alsó váltás, aerob állóképesség, futóiskolai gyakorlatok, irambeosztás, el- és felugrás, hajítás, lökés, edzettség.

Torna jellegű feladatok				
Órakeret felosztása	Új ismeret feltárása	Gyakorlás	Számonkérés	Összesen
	10	8	2	20

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Torna jellegű feladatok	Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	<p>Az alapvető hely- és helyzetváltoztató, valamint manipulatív mozgások célszerű, folyamatos és magabiztos végrehajtása.</p> <p>Alapvető tornaelemeket tartalmazó gyakorlat önálló bemutatása.</p> <p>A szekrényugrásoknál többnyire nyújtott karú támasz.</p> <p>Az egyensúly megtartása fordulatok, dinamikus kar-, törzs- és lábgyakorlatok közben.</p> <p>A mászókulcsolás egyéni adottságoknak és képességeknek megfelelő végrehajtása.</p> <p>Egyénileg, párban és csoportban végzett ritmikus mozgásokban a zene követése fokozódó sikerességgel.</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A motorikus cselekvésbiztonság fejlődése a torna jellegű feladatmegoldásokban.</p> <p>Igényesség az esztétikus test iránt és a „tornászos” mozgás elsajátítására.</p> <p>Fejlődés a torna jellegű feladatmegoldások szempontjából kiemelt motoros képességek terén, különös tekintettel a test erejére, az ízületi mozgékonyagra, az izomérzékeltetésre, a téri tájékozódó és az egyensúlyozó képességre.</p>	

	<p>Törekvés a kreativitásra, az improvizációra és az önkifejezésre a torna jellegű feladatmegoldásokban. A reális testkép és a testtudat kialakulása.</p> <p>Az izmok, izomcsoportok erejének növelését és nyújtását szolgáló módszerek/gyakorlatok megismerése.</p> <p>A balesetvédelmi ismeretek tudatos alkalmazása, az együttműködés az egymás iránti segítőkészség kinyilvánítása. Érdeklődés kialakulása a torna jellegű feladatmegoldások iránt, a rendszeres fizikai aktivitás mozgásválasztékának bővítésére, illetve a versenysport iránt érdeklődők tehetséggondozása céljából.</p>
--	--

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>MOZGÁSMŰVELTSÉG</p> <p>Torna</p> <p>A talajtorna és szekrényugrás Támaszhelyzetek, támaszgyakorlatok: Akadályokon fel-, át- és lemászások, kúszások. Támlázások különböző irányokban, különböző szereken. Mellső fekvőtámaszban karhajlítás, nyújtás. Gurulóátfordulások előre-hátra, különböző testhelyzetekből, különböző testhelyzetekbe, sorozatban is. Zsugorfejlés. Fejlés bordásfalnál. Lépegetés kézállásba, bordásfalnál. Spárgakísérletek. Mérlegállás. Hanyattfekvésből emelés hídba. Tigrisbukfenc ugródeszkáról szivacsbalára. Kézen átfordulás oldalt. Összefüggő talajgyakorlat. Keresztbe állított ugrószekrényen (2–4 rész): felguggolás és homorított leugrás; guggoló átugrás. Hosszába állított ugrószekrényen (2–4 rész): felguggolás és homorított leugrás; ; guggoló átugrás. Alacsony gerendán(felfordított padon): járás, lebegő állás, mérleg állás.</p> <p>Függéshelyzetek és függésgyakorlatok: Változatos feladatok függőszeréken függőállásban, függésben, fekvő függésben. Bordásfalon függésben haladás oldalt, felfelé és lefelé. Függésben húzódkodások. Kötélmászás, mászókulcsolással.</p> <p>Képességfejlesztés</p> <p>Koordinációs képességek fejlesztése egyszerű talajgyakorlati elemek végrehajtásával, azok kombinálásával, valamint az ugrószekrény alkalmazásával (téri tájékozódó-, mozgásátállítódás képesség, ritmusérzék). Egyensúlyérzékelés fejlesztése alacsony gerendán végrehajtott statikus és dinamikus gyakorlatokkal. A váll, a kar és a törzs erejének fokozott erősítése támaszhelyzetben, valamint függésben végzett gyakorlatokkal.</p> <p>Játékok, versengések</p> <p>Játékos és utánzó feladatokkal ügyesség- és erőfejlesztés. Akadály- és népi</p>	<p><i>Természetismeret:</i> az egyszerű gépek működési törvényszerűségei, forgatónyomaték, lökőerő, reakcióerő, hatásidő, egyensúly, tömeg, középpont.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> reneszánsz, barokk.</p> <p><i>Erkölcstan:</i> társas viselkedés, önismeret, énkép, jellem, média, önreflexió, kooperatív munka.</p> <p><i>Ének-zene:</i> ritmus és tempó.</p>

játékok váltóversenyek a tornaszerek felhasználásával. Összefüggő talajgyakorlat (fiúk-lányok). Tehetséggondozás a torna sportágban tehetségesekkel versenyeken való részvétellel.

Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés

A szervrendszerek sokoldalú alkalmazkodásának elősegítése a torna jellegű feladatmegoldásokkal. A saját testtömeg mozgatásával, valamint a különböző támaszban és függésben végzett gyakorlatokkal a test izmainak arányos fejlesztése, a helyes testtartás kialakításának/megtartásának biztosítása. A cselekvésbiztonság növelésével a mindennapi életben történő biztonságos cselekvések elősegítése. A gyakorlás biztonságos körülményeinek megteremtése.

Zenés gimnasztika (táncos jellegű)

Összefüggő gimnasztikai gyakorlatok bemutatása zenére.

Aerobik (lányoknak és fiúknak)

Zenére történő mozgások aerobik alaplépésekkel: egyszerű alaplépések magas ismétlésszámmal, karmunkával; alaplépések variálása-kombinálása (haladással, karmunkával); alaplépések összekapcsolása; 4x8 ütemű egyszerű koreográfia (basic); szimmetrikus koreográfia.

Képességfejlesztés

Ritmusképesség-fejlesztés: egyszerű közismert zene ütemének kitapsolása minden ütemre, minden 1. ütemre, 1. és 5. ütemre stb., duplázva. Csoportok különböző módon jelzik az ütemeket (1. csoport tapsolja az 1. és a 2. ütemet, a 2. csoport dobbantja a 3. és a 4. ütemet stb.). Helyben járás közben tapsolás, duplázva stb. Az egészséget szem előtt mozgásanyag elsajátítása során a kondicionális és koordinációs képességfejlesztéssel hozzájárulása a fittség szerve megalapozásához Aerob munkavégzéssel az aerob állóképesség fejlesztése.

Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés

Prevenációs funkciók betöltése aerob munkavégzéssel, valamint az egészséget szem előtt tartó gyakorlatok jártasság szintű elsajátításával, a testtartásért felelős izomcsoportok fejlesztésével. Új, szabadidőben is gyakorolható testedzési formák megismerése által hozzájárulás az egészségmegőrző szokásrendszer megalapozásához.

<p>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</p> <p>A tornajellegű feladatmegoldások kulcsmozzanatai.</p> <p>Az életkorhoz és a fejlesztési folyamathoz igazított torna szaknyelve.</p> <p>Ismeretek a szerek, eszközök biztonságos használatáról, a segítségnyújtásról és a biztosításról.</p> <p>A tornajellegű feladatok sikeres megoldásához szükséges alapvető kondicionális és koordinációs képességek.</p> <p>A szenzitív életkorhoz igazított erőfejlesztő gyakorlatok helyes végrehajtására vonatkozó ismeretek.</p> <p>Osztálykeretben rendezett tornaversenyek rendezésével, lebonyolításával kapcsolatos alapismeretek.</p> <p>A kiemelkedő teljesítmény és az egyéni képességekhez viszonyított teljesítményfejlődés elismerése.</p> <p>A balesetmentes gyakorlás szabályainak betartása és betartatása. A feladatvégrehajtások során segítségnyújtás egymásnak.</p> <p>Az aerobikgyakorlatok helyes, az egészséget szem előtt tartó kivitelezésének alapismeretei.</p> <p>A helytelen gyakorlat végrehajtása következményeinek tudatosulása.</p> <p>Az aerob munkavégzés lényege, és az állóképesség fejlesztésében betöltött szerepe.</p> <p>A helyes testtartásért felelős izmok-izomcsoportok erejének növelésére és nyújtására vonatkozó alapismeretek.</p> <p>Az ellenjavallt, károsodásokat okozó gyakorlatok elkerülése. A mozgásképről külső és belső információk és jelek felismerése, összehasonlítása és kiválasztása.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Tornászós testtartás, tigrisbukfenc, kézen átfordulás oldalt, felguggolás ugrószelekre nyre homorított felugrás, guggoló átugrás, összefüggő gyakorlat, segítségnyújtás, biztosítás, tornaverseny, pontozás.</p> <p>RG, hintajárás, keringőlépés, szökkenő hármal lépés, olló.</p> <p>Aerobik, fitness aerobik, aerob munkavégzés.</p>

Alternatív környezetben űzhető mozgásformák, szabadidős sporttevékenységek				
Órakeret felosztása	Új ismeret feltárása	Gyakorlás	Számonkérés	Összesen
	<p>5</p>	<p>5</p>	<p>1</p>	<p>11</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Alternatív környezetben űzhető mozgásformák, szabadidős sporttevékenységek	Órakeret 11 óra
Előzetes tudás	<p>Néhány szabadidős mozgásforma alaptechnikai elmeinek végrehajtása és szabályainak ismerete.</p> <p>A természeti környezetben történő sportolás néhány egészségvédelmi és környezettudatos viselkedési szabályainak ismerete.</p> <p>Az időjárási körülményeknek megfelelően öltözködés.</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A helyi tárgyi feltételek függvényében választott sportági mozgásokkal elérhető célok.</p> <p>A szabadidőben jól hasznosítható sportágakban gyakorlottság szerzése.</p> <p>A szabadterén különböző időjárási viszonyok között végzett tevékenységekben aktív részvétel.</p> <p>A szervezet edzettségének növelése.</p> <p>Az egészséges életmód iránti igény erősítése.</p> <p>A szabadban végzett testedzés jelentőségével, valamint a személyi és környezeti tisztasággal kapcsolatos ismeretek bővítése.</p> <p>A testneveléssel és a sporttal kapcsolatos pozitív beállítódás erősítése.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>MOZGÁSMŰVELTSÉG</p> <p>A helyi tantervben rögzített választás szerint</p> <p>Tollaslabda,asztalitenisz,szivacs tenisz,lábténisz,görkorcsolya,rollerezés,frizbi,teke,szánkózás,hócsata,gyaloglás.</p> <p>Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés</p> <p>Szabadidőben, különböző évszakokban, egyénileg, csapatban, formális és informális kerek között űzhető új testedzési formák jártaság szintű</p>		<p><i>Természetismeret:</i> időjárási ismeretek, tájékozódás, térképhasználat; gravitáció, szabadesés, forgómozgás; az emberi szervezet működése.</p>

<p>elsajátítása. Az edzettség növelése az alternatív környezetben űzhető sportok által. A sportági mozgásformák technikailag helyes elsajátítására törekvéssel a balesetek megelőzése.</p> <p>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</p> <p>A különböző időjárási körülményekhez és sportágakhoz igazodó bemelegítés.</p> <p>A választott aktivitáshoz köthető baleset-elhárítási ismeretek. Az választott mozgásrendszer játékszabályainak ismerete és alkalmazása.</p> <p>A szabadban és különböző évszakokban végzett testedzés egészségre gyakorolt hatásai.</p> <p>Környezettudatos viselkedés ismeretei és betartása.</p> <p>Az időjárásnak és a sportolási formának megfelelő öltözék tudatosítása.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	A választott aktivitásoknak megfelelő fogalmak.

Önvédelmi és küzdőfeladatok				
Órakeret felosztása	Új ismeret feltárása	Gyakorlás	Számonkérés	Összesen
	2	2	1	5

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Önvédelmi és küzdőfeladatok	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	<p>A grundbirkózás alapvető szabályainak ismerete és alkalmazása.</p> <p>Sportszerű küzdés, az asszertív viselkedés betartása. Az agresszió elutasítása.</p> <p>Az önvédelmi feladatok céljának belátása és elfogadása.</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési	A balesetek elkerülése szempontjából elengedhetetlenül fontos alapvető eséstechnikák és önvédelmi fogások elsajátítása.	

<p>céljai</p>	<p>A tanult technikák változó körülmények közötti alkalmazásában jártassági szint elérése.</p> <p>Az alapvető önvédelmi szabályok, a leggyakoribb vészhelyzetek elkerülésének, a menekülés, a segítségkérés módjainak és lehetőségeinek ismeretei.</p> <p>Annak belátása, hogy a küzdősportokat csakis önvédelemre használhatják.</p> <p>Törekvés az önfegyelemre és az önszabályozásra.</p>
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>
<p>MOZGÁSMŰVELTSÉG Önvédelem</p> <p>Önvédelmi fogások: Szabadulások egykezes, kétkezes lefogásból, mellső, hátsó egykezes és kétkezes átkarolásból.</p> <p>Grundbirkózás: Fogáskeresések állásban, megfogások és fogásmódok (kapocsfogás, tenyérbefogás, csuklófogás). Alapállások, alaphelyzetek gyakorlása. Fogáskeresés gyakorlása játékosan.</p> <p>Képességfejlesztés Az elvárt képességek kialakításához szükséges speciális küzdősportokra jellemző bemelegítő gyakorlatok, a kúszások és mászások, valamint speciális egyéni és páros képességfejlesztő gyakorlatok.</p> <p>Játékok, versengések Küzdőjátékokat előkészítő érintéses feladatok és népi játékok. Húzások, tolások előkészítése páros küzdőjátékokkal. Földharcjátékok (szőnyegfelület esetén). A grundbirkózás alaptechnikáinak jártasságszintű elsajátításával, az erő összemérések megteremtése. A tehetséges tanulók alaptudásának biztosítása az iskolán kívüli versenyeztetéshez és a sportegyesületbe történő irányításhoz.</p> <p>Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés</p> <p>A balesetek elkerülése szempontjából elengedhetetlenül fontos alapvető eséstechnikák és önvédelmi fogások elsajátítása. Viselkedésminták kialakítása veszélyes helyzetek és fenyegetettség elkerülésére.</p>	<p>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: keleti kultúrák.</p> <p>Természetismeret: izmok, ízületek, anatómiai ismeretek, testi és lelki harmónia.</p>

ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS

A gyakorlatok helyes végrehajtására vonatkozó technikai ismeretek.

Játékos feladatmegoldások szerepe az önvédelmi és küzdőjellegű sportok elsajátításban.

A versenyzés során az elbizakodottság és a félelem leküzdésének tudatosítása. Az agresszió és az asszertivitás értelmezése.

A siker és a kudarc mint a versenyzés velejárói.

Az ellenfél képességeinek elismerése, együttműködés a gyakorló párral.

A magyar küzdősport legjobbjai, olimpiai bajnokunk: Kovács Antal.

Veszélyes helyzetekre, fenyegetettségre, a fenyegetettség elkerülésére vonatkozó, valamint a segítségkérésre, menekülésre vonatkozó ismeretek. A mozgásképről külső és belső információk és jelek felismerése, összehasonlítása és kiválasztása.

Kulcsfogalmak/
fogalmak

Grundbirkózás, állasküzdelem, fogáskeresés, fogásbontás, fair play, agresszió, asszertivitás.

Ellenőrzés,értékelés minősítés,továbbhaladás feltételei

Ellenőrzés, értékelés, minősítés:

A testnevelés tantárgyban (is) a mérés-ellenőrzés-értékelés csak akkor funkcionálhat hatékonyan, ha összhangban áll a Nat fejlesztési területeivel. Az értékelés alapja a tanuló önmagához képest mért fejlődése. A testnevelésben elért teljesítmények méréséhez fontosak a különböző pontérték-táblázatok, számszerűsített vagy grafikonos statisztikai eljárások, de az egyes próbákon és tesztekben elért eredmények nem lehetnek kizárólagos eszközei a tanulói teljesítmény értékelésének. A szummatív, a normára orientált, összegző, minősítő ellenőrzés mellett a formatív, segítő, formáló ellenőrzésre és értékelésre is szükség van. A tantárgyban nem minden teljesítmény mérhető. A motoros tanulói teljesítmények mellett az értékelés részét képezik még az érzelmi-akarati tényezők is. Ez nemcsak emocionális, hanem pedagógiai és sportszakmai kérdés is. A labdajátékokban például mérhető (számszerűsíthető) a gólok vagy a pontok száma, de nem mérhető le a „csapathasznosság”, a játékban való részvétel, pedig ez a testnevelés tantárgy értékelésekor, az osztályzat megállapításakor fontos, figyelembe veendő „teljesítmény”. A tantárgy értékelése, a többi tantárgyhoz hasonlóan, ötfokú osztályzattal történik.

A tanórai munka ellenőrzése és értékelése.

- az elsajátított ismeretek gyakorlati bemutatásával
- az egyes technikák elemenkénti, majd folyamatban való számonkérésével
- a teljesítményt és a teljesítményben bekövetkezett változást (fejlődést)
- az eszközhasználat helyes (balesetmentes) alkalmazásával
- a tanuló testneveléshez és sporthoz való hozzáállásával
- a tanuló mutasson fejlődést önmagához mérve (ez a legfontosabb szempont az ellenőrzés és értékelés során)

- tematikus ellenőrzések (előre meghatározott témákban és időpontokban)
- sportágban iránymutató teljesítményértékek mérésével (teljesítménypróbák)

Az értékelésnél figyelembe kell venni a következőket is:

- az évfolyamonkénti háziversenyeken való részvétel, közreműködés illetve eredményesség alapján.
- kerületi versenyeken való részvétel, közreműködés illetve eredményesség alapján
- szabadidős sporttevékenység (tanórán kívüli egyéb „sportos” tevékenység: iskolai sportkör, túrázás, biciklizés, síelés, korcsolyázás
- munkamorál és munkafegyelem
- az értékelésnél azonos mértékben kell figyelembe venni a mozgáskészségek és a testi képességek egyéni fejlődését, valamint az értelmi és érzelmi személyiségjegyek változását

A Magyar Közlöny 2014. október 27-én tette közzé a 20/2012. (VIII.31.) **EMMI rendelet** módosítását, amely nevesíti a NETFIT-et, mint a tanulók fizikai fittségi mérésének rendszerét, valamint szabályozza annak tartalmi kereteit. Ennek köszönhetően most már minden érintett iskolában a NETFIT® rendszer segítségével mérik fel a testnevelők a diákok fittségi állapotát az adott tanév meghatározott mérési időszakában. Mi is ezt a felmérést alkalmazzuk a második félévben.

A továbbhaladás feltételei :

5. évfolyam

Vezényszavak szerinti végrehajtás. Rendgyakorlatok jelentőségének megértése.

Gimnasztikában felismerhető végrehajtás. Szakkifejezések alapszintű ismerete. Egyszerűbb gyakorlatok önálló

összeállítása, bemutatása.

Indításra gyors reagálás. Távolságnak megfelelő futósebesség kiválasztása. Felismerhető futótechnika rövid és hosszú

távfutásnál. 2000m kitartó futás a lehető legkevesebb pihenéssel. Az elugrás jellegének megfelelő nekifutás megválasztása.

Akadályok félelem nélküli leküzdése. Felismerhető hajítási és lökési kísérletek.

Torna elemek felismerhető szintű végrehajtása, használata. Testtömeg feletti uralom nem szokványos helyzetekben.

Dobbantó helyes használata. Szekrényugrásnál az ugrás elvállalása. Az első ugrásív kialakulása.

Eredményes mászó

mozdulatok lábkulcsolással kötélén.

Testnevelési- és sportjátékokban való aktív részvétel. Labdához való viszony javulása.

Játékhelyzetekben megfelelő

megoldás kiválasztása. Alapvető szabályok ismerete, betartása.

Szabadtéri tevékenységben aktív részvétel. Egypár népi játék ismerete.

Küzdelem felvállalása test-test ellen, szabályok betartása.

6. évfolyam

Óraszám: 5 óra/hét
170 óra/ év

Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció, természetes és nem természetes mozgásformák				
Órakeret felosztása	Új ismeret feltárása	Gyakorlás	Számonkérés	Összesen
	12	15	3	30

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Természetes és nem természetes mozgásformák	Órakeret 30 óra
Előzetes tudás	<p>Az egyszerű bemelegítő gyakorlatok szaknyelvének ismerete és azok önálló végrehajtása.</p> <p>Részvétel a gyakorláshoz szükséges egyszerűbb alakzatok, térformák kialakításában.</p> <p>A tanórához kapcsolódó higiénés és magatartási szabályok betartása.</p> <p>A relaxáció fogalmának, a tudatos ellazulásnak ismerete.</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A tanórák szervezéséhez szükséges rendgyakorlatok elsajátítása.</p> <p>A biomechanikailag helyes testtartás végrehajtása.</p> <p>Alapvető jártasság a relaxációt szolgáló gyakorlatokban.</p> <p>A mozgásszabályozó-, ritmus- és a kéz-láb koordinációs képesség fejlődése.</p> <p>Az erősítés, a nyújtás és a mobilizálás alapvető elveinek és egyszerű módszereinek megismerése.</p> <p>Együttműködés a rendgyakorlatok és a csoportos feladatok végrehajtásánál.</p> <p>A személyi és környezeti higiénias ismeretek elsajátítása.</p> <p>A relaxációs tudás továbbfejlesztése.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>MOZGÁSMŰVELTSÉG <i>Rendgyakorlatok- térbeli alakzatok kialakítása.</i> Az óra szervezéséhez szükséges térformák, alakzatok és kialakításuk. Sorakozó vonalban és oszlopban. Táv- és térköz felvétele. Nyitódás, zárkózás. Igazodás, takarás. Testfordulatok. Megindulás, megállás. Fejlődés, szakadozás. <i>Gimnasztika</i> Természetes mozgásformák egyéni- és társas szabadgyakorlatokban, szerek/kézi szerek felhasználásával, játékos feladatokkal és versengésekkel is összekötve.</p>		<p><i>Matematika:</i> számolás, térbeli tájékozódás, összehasonlítások.</p> <p><i>Környezetismeret:</i> testünk, életműködéseink, az emberi szervezet.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> tárgy és környezetkultúra, vizuális</p>

<p>Szabadgyakorlati alapformájú gyakorlatok az ízület- és gerincvédelem szabályainak megfelelően, eszköz nélkül és eszközökkel, egyénileg, párban valamint csoportban. Játékos gimnasztikai gyakorlatsorok zenére. Játékos és határozott formájú gyakorlatok: szabad-, társas, szer- és kézi szergyakorlatok. Határozott formájú szabadgyakorlati alapformájú 4–8 ütemű szabad-, társas-, kézi szer- és szergyakorlatok. Szabadgyakorlat füzér (6–8 gyakorlat) irányítva, vagy önállóan, zenére is.</p> <p><i>Képességfejlesztés</i> Keringésfokozás futó gyakorlatokkal, szökdelésekkel. Alap állóképességet és ízületi mozgékonytágot fejlesztő egyszerű 2–4 alapformát tartalmazó, szabad-, szer- és kézi gyakorlatok. Koordinációs képességfejlesztés kézi szergyakorlatok és szabadgyakorlatok folyamatos végrehajtásával, zenére is (ritmusérzék, kinezetikus differenciáló képesség). A testtartásért felelős izomcsoportok erősítése, nyújtása.</p> <p><i>Játékok, versengések</i> A szervezet előkészítését, bemelegítését szolgáló testnevelési játékok, eszközzel is. Koordinációt és fittséget fejlesztő szabály- valamint feladatjátékok kooperatív- és versenyjelleggel.</p> <p><i>Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés:</i> A biomechanikailag helyes testtartás kialakítását és fenntartását szolgáló speciális gyakorlatanyag. A testtartásért felelős izmok koncentratív használata. Légző- és lábboltozat erősítő gyakorlatok. A 10 testtájra vonatkozó gerinctorna gyakorlatanyagból óránként 1 gyakorlat tanítása. . Az 5-6. osztályosok relaxációs gyakorlatai,. Az autogén tréning alapfokú gyakorlatai. Motoros, illetve fittségi tesztek végrehajtása.</p> <p>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS Az óra szervezéséhez szükséges rend- és gimnasztikai gyakorlatok alapfogalmai. A bemelegítés és a levezetés funkciója a motoros tevékenységeknél. A motoros alapképességek elnevezései. A szervezet terhelésével, edzésével kapcsolatos elemi ismeretek. Az erősítés, a nyújtás és a mobilizálás alapvető elvei és egyszerű módszerei. A törzserősítő gyakorlatok szerepe a testtartás javításában, a testtartásért felelős izmok ismerete. A futás szerepe és jelentősége a keringési, mozgató- és légzési rendszer fejlesztésében, az egészség megőrzésében, a fittség fokozásában. Alapvető szervezési ismeretek az alkalmazott játékok lebonyolításában Egészségnevelési alapismeretek: Az egészséges élet alapfeltételei (napi tisztálkodás, fogmosás, heti hajmosás,</p>	<p>kommunikáció.</p>
---	----------------------

<p>testmozgás, egészséges táplálkozás). Öltözői rend és a sportfelszerelés tisztasága. Ismeretek a pubertással járó testi és lelki változásokról</p> <p>Relaxációs alapismeretek: belső figyelem, önkontroll, testtudat, a feszültségek feloldása.</p> <p>Személyes felelősség: egészség, sport, életvitel, életmód és baleset-megelőzés alapismeretei.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Rendgyakorlatok, szabad-, társas, szer- és kézi szergyakorlat, bemelegítés, levezetés, képességfejlesztés, erő, gyorsaság, állóképesség, koordinációs képességek, erősítés, nyújtás, mobilizálás, prevenció, megelőzés, biomechanikailag helyes testtartás, relaxáció, fittség, edzettség, érzelem- és feszültségszabályozás, életmód, egészséges táplálkozás.</p>

Testnevelési és népi játékok				
Órakeret felosztása	Új ismeret feltárása	Gyakorlás	Számonkérés	Összesen
		5	4	1

	<p>Testnevelési és népi játékok</p>	<p>Órakeret 10 óra</p>
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A szervezet előkészítését, bemelegítését szolgáló testnevelési és népi játékok, eszközzel is. Koordinációt és fittséget fejlesztő szabály- valamint feladatjátékok kooperatív- és versenyjelleggel.</p> <p>Méta játék, kapitány labda, kiütős, fogó és átfutó játékok.</p> <p>A versengések, versenyek közben toleráns a csapattársaival és az ellenfeleivel szemben. A versengések és versenyek közben közösségformáló, csapatkohéziót kialakító játékos. A szabályjátékok közben rögzül, automatikussá válik az egészséges versenyszellem.</p>	

Előzetes tudás	<p>Az alapvető manipulatív-, hely- és helyzetváltoztató mozgások célszerűen végrehajtva.</p> <p>Játékban és gyakorlás közben különböző biztonságos feladatmegoldás kézzel-lábbal is.</p> <p>A sportjáték elsajátításához szükséges labdás és labda nélküli motoros és kognitív képességek.</p> <p>Sportszerű magatartás a játéktevékenységben. Alkalmazkodás, versenyszellem, közösségformálás, szabályismeret, szabálykövetés.</p>
-----------------------	---

Floorball				
Órakeret felosztása	Új ismeret feltárása	Gyakorlás	Számonkérés	Összesen
	4	5	1	10

	Floorball	Órakeret 10 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Floorball</p> <p>A floorball technikai és taktikai készletének elsajátítása, ezek alkalmazása mérkőzésen, testnevelési játékokban, játékos feladatokban és a sportjátékban. Törekvés a játékelemek (technikai, taktikai elemek) pontos, eredményes végrehajtására és tudatos kontrollálására.</p> <p>A floorball játékszabályainak ismerete és alkalmazása.</p> <p>Szabálykövető magatartás, önfegyelem, együttműködés kinyilvánítása a sportjátékokban.</p> <p>Részvétel a floorball tanórán kívüli sportfoglalkozásain vagy egyéb szervezeti formában.</p>	
Előzetes tudás	<p>Az alapvető manipulatív-, hely- és helyzetváltoztató mozgások célszerűen végrehajtva.</p> <p>Játékban és gyakorlás közben különböző biztonságos feladatmegoldás kézzel-lábbal is.</p> <p>A sportjáték elsajátításához szükséges labdás és labda nélküli motoros és kognitív képességek.</p> <p>Sportszerű magatartás a játéktevékenységben.</p>	

Sportjátékok				
Órakeret felosztása	Új ismeret feltárása	Gyakorlás	Számonkérés	Összesen
	25	27	8	60

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Sportjátékok	Órakeret 60 óra
Előzetes tudás	<p>Az alapvető manipulatív-, hely- és helyzetváltoztató mozgások célszerűen végrehajtva.</p> <p>A manipulatív alapkészségek alapvető mozgásmintái és a vezető műveletek tanulási szempontjainak ismerete.</p> <p>Játékban és gyakorlás közben különböző biztonságos feladatmegoldás kézzel-lábbal is.</p> <p>A sportjáték elsajátításához szükséges labdás és labda nélküli motoros és kognitív képességek.</p> <p>Sportszerű magatartás a játéktevékenységben.</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A sportjátékok életkori sajátosságokhoz igazodó alap technikai és taktikai készletének, valamint elméleti ismereteinek elsajátítása.</p> <p>Fejlődés a motoros képességekben a sportjátékok mozgásanyagának intenzív és tudatos gyakorlásával.</p> <p>A csapatjátékos tulajdonságok kialakulása, szerepük tudatosulása az eredményes játéktevékenységben.</p> <p>Aktív részvétel a sportjátékok előkészítő játékaiban és a sportjátékok egyszerűsített, valamint kiteljesedő változataiban.</p> <p>Törekvés a sportszerűsége, a szabálykövető magatartásra, a figyelmes és hatékony munkavégzésre.</p> <p>Érdeklődés kialakulása a sportjátékok iránt. Az egyéni adottságoknak és érdeklődésnek leginkább megfelelő sportjáték megtalálása rekreációs célú testedzésre, vagy a versenyszerű sportágválasztás elősegítésére.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Legalább két sportjáték választása kötelező.</p> <p>MOZGÁSMŰVELTSÉG</p> <p>Kosárlabdázás</p> <p><i>Labda nélküli technikai gyakorlatok:</i> Megindulás, megállás. Futás közben iram- és irányváltoztatások. Felugrások egy és páros lábról. Alaphelyzet. Cselezés meginduláskor és futás közben. A védőtől</p>		<p><i>Matematika:</i> logika, valószínűség-számítás, térbeli alakzatok, tájékozódás.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> tárgy és környezetkultúra,</p>

<p>való elszakadás legegyszerűbb módjai.</p> <p><i>Labdás technikai gyakorlatok:</i> Labdás ügyességi gyakorlatok.</p> <p>Labdavezetések: Magas, középmagas, mély labdavezetés helyben és haladással, mindkét kézzel. Labdavezetéses feladatok. Hosszú- és rövid indulás. Megállások 1, 2 leütés után, labdavezetésből, sarkazás. Megállás, sarkazás, önpasszból, ill. kapott labdával.</p> <p>Átadások-átvételek: Kétkezes mellső-, felső-, egykezes felsőátadás helyben és mozgás közben pattintva is. Páros-, hármas lefutás.</p> <p>Kosárra dobások: Kosárra dobás helyből egy kézzel. Fektetett dobás 1, 2 leütésből, labdavezetésből mindkét oldalról. Fektetett dobás labdavezetésből, önpasszból, kapott labdával, mindkét oldalról.</p> <p><i>Taktikai gyakorlatok:</i> Emberfogásos védekezés: Taposás alaphelyzetben. A védekezés kar- és lábmunkája. Védőmozgás, a védő helyezkedése.</p> <p><i>Képességfejlesztés</i></p> <p>A kondicionális képességek fejlesztése a sportjátékra jellemző gyakorlatokkal (futások iram- és irányváltoztatással, felugrások stb.). A labdás koordináció kiemelt fejlesztése: az idő, a pontosság, a feladat bonyolultsága és a mozgás összehangolásának kényszere okozta feltételek közötti feladat-végrehajtásokkal. A motoros képességek fejlesztésével hozzájárulás az edzettség és fittség szervi megalapozásához.</p> <p><i>Játékok, versengések</i></p> <p>A kosárlabdázás labda nélküli és labdás technikai készletének gyakorlása testnevelési játékokban. Kosárlabdajáték könnyített szabályokkal. Kosárra dobó versenyek, egyénileg és csapatban. Részvétel az iskolai mini kosárlabda bajnokságban, a sportágválasztás és az utánpótlás-nevelés elősegítése.</p> <p><i>Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés</i></p> <p>Baleset-megelőzés a kosárlabdázás játékelemeinek szabályos és körültekintő végrehajtásával. A kosárlabdázás megszerettetésével és a játéktudás bővítésével a fizikai rekreációra alkalmas sportok repertoárjának bővítése.</p> <p>Röplabdázás</p> <p><i>Labda nélküli technikai gyakorlatok:</i> Alaphelyzet. Igazodás a labdához.</p> <p><i>Labdás technikai gyakorlatok:</i> Alkarérintés (könnyű műanyag labdával, majd röplabdával): Egyéni és páros gyakorlatok. Alsó egyenes nyitás: A nyitás gyakorlása egyénileg és párokban.</p> <p>Kosárérintés: Egyéni és páros gyakorlatok. Kosár- és alkarérintés összekapcsolása, kísérletek a folyamatos és váltakozó érintésekre.</p> <p>Felső ütőérintés: egyénileg és párokban.</p> <p><i>Taktikai alapszabályok:</i> Nyitásfogadás csillag alakzatban. Nyitás-nyitásfogadás. Felállás és helyezkedés a nyitásfogadásánál.</p> <p><i>Képességfejlesztés</i></p> <p>Különböző egyensúlyi helyzetekben állás, testhelyzetek változtatása, a labda és a testkülönböző helyzeteinek összehangolása. Labdaütögetés a kéz és a láb, különböző felületeivel. Fejelés labdával.</p>	<p>vizuális kommunikáció.</p> <p><i>Természetismeret:</i> mechanikai törvényszerűségek; az emberi szervezet működése, energianyerési folyamatok.</p>
--	--

Játékok, versengések

A technikai elemek gyakorlása testnevelés játékokban, játékos feladatokban, valamint mini röplabdázásban.

Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés

A röplabdajáték szabadidőben, szabadtéren, strandon is játszható alapvető technikai készségeinek, valamint egyszerűsített játékformáinak megismerése.

Kézilabdázás

Labda nélküli technikai gyakorlatok: Alaphelyzet; védekező és támadó lábmunka; megindulás-megállás; felugrás-leérkezés, ütközések; cselek. Irányváltoztatások; cseles, megtévesztő mozgások; fordulatok labda nélkül. A sáncolás, a laza és a szoros emberfogás technikája.

Labdás technikai gyakorlatok: A labda fogása; guruló labda felvétele állóhelyben és mozgás közben. Labdavezetés mindkét kézzel állásban és mozgás közben, önszöktetéssel, irány-, iramváltással, nehezített körülmények között is. Egy- és kétkezes átadások helyben és mozgás közben, nehezített feltételek között is (kétkezes felső, mellső, pattintott; egykezes felső átadás helyben – kilépéssel). Labdaátvétel és átadások: különböző irányból érkező labda átvétele; átadások mozgás közben különböző irányba és távolságra; különleges labdaátadási formák. Célba dobási gyakorlatok. Kapura lövések: helyből; kilépéssel; 3 lépés után; felugrásból; különböző lendületszerzés után; passzív, fél aktív és aktív védővel szemben. Bedobás. Szabaddobás. Büntetődobás. Ütközések oktatása. Indulócsel labda nélkül és labdával. Indulócsel, testcsel, átadócsel, átadási csel és labdavezetés. Kapusmunka: Alaphelyzet; helyezkedés; védelem kézzel, lábbal; kidobás; 7 méteres védelem.

Taktikai gyakorlatok: 1:1; 2:1, 3:1 elleni játék. Védekezés emberfogással és 6:0-ás területvédekezéssel. A védő, a támadó helyezkedése. Egyéni védekezés: a védő helyezkedése a labda nélküli és a labdát birtokló támadóval szemben. Üres helyre helyezkedés, védőtől való elszakadás. Támadásból védekezésbe való visszarendeződés. Helycsere labdaátadással, labdavezetéssel. Lerohanások, rendezetlen védelem elleni játék.

Képességfejlesztés

A kondicionális képességek fejlesztése a sportjátékokra jellemző gyakorlatokkal (pl. futások iram- és irányváltoztatással, felugrások, fordulatok, labdával is) a játékelemek intenzív gyakorlásával és mérkőzések játszásával. A labdás koordináció kiemelt fejlesztése: az idő, a pontosság, a feladat bonyolultsága és a mozgás összehangolásának kényszere okozta feltételek közötti feladatvégrehajtásokkal.

Játékok, versengések

A kézilabdázás labda nélküli és labdás technikai elemeinek gyakorlása testnevelési játékokban és játékos feladatokban. Kézilabdajáték szabálykönnyítéssel mérkőzéseszerűen. Részvétel az iskolai bajnokságban, a sportágválasztás és az utánpótlás nevelés

elősegítése.

Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés

A szervezet edzettségének növelése a szabadtéren különböző időjárási viszonyok között, a játékelemek intenzív gyakorlásával és mérkőzések játszásával. A kondicionális és koordinációs képességek fejlesztésével hozzájárulás az edzettség és fittség szervi megalapozásához. Baleset-megelőzés a kézilabdázás játékelemeinek szabályos és körültekintő végrehajtásával. A kézilabdázás megszerettetésével és a játéktudás bővítésével a fizikai rekreációra alkalmas sportok repertoárjának bővítése.

Labdarúgás

Labdás technikai gyakorlatok

Játékos labdás feladatok 2–3–4 vagy több játékos együttműködésével, négyzög, téglalap vagy rombusz alakzatban, átadások irányának megváltoztatásával. Labdahúzogató, -görgetés; haladás közben, fordulatokkal is. Labdavezetések külső és belső csüddel, mindkét lábbal, különböző alakzatban. Rúgás: belső csüddel, teljes csüddel, külső csüddel, állított labdával, mozgásból, a futással megegyező irányból, oldalról és szemből érkező labdával.

Átadások (passzolások), átvételek mindkét lábbal, átadások laposan mozgás közben, ívelten növekvő távolságra, irányváltással.

Labdalevétel: talppal, belsővel, csüddel, combbal, mellel.

Levegőből érkező labda átvétele belsővel. Fejelés: előre, oldalra, különböző irányból érkező labdával. Alapszerelés, megelőző szerelés, labdaátvétel megakadályozása. Egyszerű cselek. Partdobás.

Taktikai gyakorlatok: Párharcok az 1:1 elleni játékban, labdaszerzés, szabályos szerelés a játékban. Szabadulás emberfogásból elfutással és testcsellel. Támadásból védekezésbe való visszarendeződés. 2:1 elleni játék. Kísjátékok: 2:1, 3:1, 4:2, 5:2 alkalmazása egy és két udvarra. Területvédekezés. Felállási formák a kispályás játékban.

Kapusmunka: Alaphelyzet, guruló, félmagas és magas ívelt labdák elfogása. Kigurítás, kidobás, kirúgás állított, lepattintott labdával.

Képességfejlesztés

A kondicionális képességek fejlesztése a sportjátékra jellemző gyakorlatokkal (pl. futások előre, hátra és oldalra, irányváltással és fordulatokkal, labdával is; szökdelések-ugrások labda felhasználásával is; a játékelemek intenzív gyakorlása; mérkőzések; gyorsindulások különböző helyzetből, labdával is). A labdás koordináció kiemelt fejlesztése: az idő, a pontosság, a feladat bonyolultsága és a mozgás összehangolásának kényszere okozta feltételek közötti feladat-végrehajtásokkal. A labdás koordináció játékos fejlesztése a játékelemekből kiindulva (cél elérése labdával, célba lövés, összjáték stb.). A szervezet edzettségének növelése a szabadtéren különböző időjárási viszonyok között a játékelemek intenzív gyakorlásával és mérkőzések játszásával. A kondicionális és koordinációs képességek fejlesztésével hozzájárulás az edzettség és fittség szervi megalapozásához.

Játékok, versengések

A technikai és a taktikai feladatok megoldását előkészítő, valamint a

begyakorlást segítő játékok és játékos feladatmegoldások. Cserefutball 3–4 fős csapatokkal. Játék 1 kapura 2 labdával. 2:1 elleni játék. Kispályás labdarúgás. Labdarúgó mérkőzések. Részvétel az iskolai kispályás bajnokságban, a sportágválasztás és az utánpótlás nevelés elősegítése.

Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés

Baleset-megelőzés a labdarúgás játékelemeinek szabályos és körülmények közötti végrehajtásával. Az életkori sajátosságokhoz igazodó képességfejlesztés megvalósítása, különös tekintettel a koordinációs képességekre. A labdarúgás megszerettetésével és a játéktudás bővítésével a fizikai rekreációra alkalmas sportok repertoárjának bővítése. A szervezet edzettségének növelése a szabadterén különböző időjárási viszonyok között végzett játéktevékenységgel.

ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS

A sportjátékok játékelemeinek technikailag helyes és célszerű végrehajtásával kapcsolatos ismeretek, a tudatos és önálló tanulás segítése érdekében.

A sportjátékok játékszabály- és taktikai alapismeretei.

A sportjátékok elsajátítását kedvezően befolyásoló kondicionális és koordinációs képességek, valamint fejlesztésük alapismereti és egyszerű módszerei.

Az eredményes csapatjáték feltételei és a csapatjátékos tulajdonságok tudatosítása.

A sportjátékok szabadidőben is űzhető formáinak megismerése.

Az öntevékeny játékszervezés és -vezetés alapvető ismeretei.

A sportszerűség, a fair play szerepe, illetve a szabálykövető magatartás fontossága a sportjátékokban, a szabálytalanságok és a durvaság elutasítása, a sportjáték mérkőzéseit kísérő negatív jelenségek helyes értelmezése.

A magyar sportjátékok kiemelkedő bázisai, nemzetközi sikerei.

A sportjátékok balesetvédelmére, a tárgyi-létesítményi feltételekre és a sportoló felszerelésre vonatkozó alapismeretek.

A labda nélküli és labdás egyszerű bemelegítés elvei és módszerei.

A testnevelési játékok széles repertoárjának ismerete a sportjátékok technikai és taktikai készletének elsajátításához és az öntevékeny szabadidős tevékenységek szervezéséhez.

A sportjátékok iránti érdeklődés kialakulása és megszilárdulása az egyéni adottságoknak és érdeklődésnek leginkább megfelelő sportjáték megtalálása rekreációs célú testedzésre, vagy a

versenyszerű sportágválasztás elősegítésére. **A mozgásképről külső és belső információk és jelek felismerése, összehasonlítása és**

kiválasztása.

Kulcsfogalmak/ fogalmak

Védőtől való elszakadás, hosszú és rövid indulás, sarkazás, önpassz, fektetett dobás, emberfogásos védekezés, kétkezes mellső átadás, minikosárlabdázás, szabálykövető magatartás. Ütközés, testcel, sáncolás, laza és szoros emberfogás, bedobás, szabaddobás, büntetődobás, üres helyre helyezkedés, fair play. Játékelemek, labdaátadás, labdaátvétel,

	labdahúzógatás, labdagörgetés, csüd, megelőző szerelés, dekázás, partdobás, kigurítás-kirúgás, kispályás labdarúgás, összjáték, aranycsapat.
--	--

Atlétikai jellegű feladatok				
Órakeret felosztása	Új ismeret feltárása	Gyakorlás	Számonkérés	Összesen
	10	10	4	24

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Atlétikai jellegű feladatok	Órakeret 24 óra
Előzetes tudás	<p>A futó-, ugró- és dobóiskolai gyakorlatok ismerete, precizításra törekedve történő végrehajtása, változó körülmények között.</p> <p>A 3 lépéses dobóritmus ismerete.</p> <p>A különböző intenzitású és tartamú mozgások fenntartása játékos körülmények között, illetve játékban.</p> <p>Tartós futás egyéni tempóban, akár járások közbeiktatásával is.</p> <p>A Kölyökatlétikával és/vagy a játékos feladatokkal kapcsolatos élmények kifejezése.</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Az atlétikai cselekvésminták elsajátítása, illetve azok alkalmazása az egyéni adottságoknak megfelelően.</p> <p>Törekvés az atlétikai versenyszámok technikájának elsajátítására és a teljesítménynövelésre.</p> <p>Fejlődés elérése a kondicionális képességek terén, különös tekintettel az aerob állóképességre-, valamint az alsó- és felső végtag dinamikus erejére.</p> <p>A tartós futás technikájának optimalizálása, és az egyénhez igazított sebesség kialakulása.</p> <p>Kitartás és igyekezet a motoros képességfejlesztésben, valamint a tartós munkavégzésben.</p> <p>Érdeklődés az atlétika sportág iránt.</p> <p>Tehetség gondozás a versenysport iránt érdeklődők számára.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>MOZGÁSMŰVELTSÉG</p> <p>Futások, rajtok</p> <p>Lassú futás tempóváltással, közbeiktatott feladatokkal. Futóiskolai gyakorlatok. Akadályfutás. (A szabadban természetes akadályok, a teremben tornaszerek leküzdése.) Közepes iramú futás. Iramfutások</p>		<p><i>Ének-zene:</i> ritmus-gyakorlatok, ritmusok.</p> <p><i>Természetismeret:</i> energianyerés,</p>

<p>lendületesen, természetes mozgással. Állórajt, térdelőrajt. Rajtok-indulások különböző kiinduló helyzetből.</p> <p>Vágtafutások, gyorsfutások irányváltoztatással, különféle szintereken. Repülő és fokozó futások 30–40 m-en. Vágtafutások 20–30 m-en.</p> <p>Váltófutás, egykezes alsó váltás. Tartós futás a táv növelésével és a távnak megfelelő iram megválasztásával.</p> <p>Szökdelések, ugrások: Szökdelő és ugróiskolai gyakorlatok. Helyből távolugrás, folyamatosan is. Távolugrás guggoló vagy lépő technikával, 8–14 lépés nekifutásból az elugrás helyzetét tartva, elugró sávból.</p> <p>Magasugrás: 6–8 lépésről átlépő technikával nyújtott vagy hajlított lábbal; magasugróversenyek.</p> <p>Dobások: Dobóiskolai gyakorlatok: dobások és lökések különböző kiinduló helyzetből tömött labdával, helyből és 3–4 lépéses lendületből.</p> <p>Dobások és lökések különböző célba, különböző labdával.</p> <p>Vetőmozgás füles labdával célba (sáv, zóna) helyből és negyed fordulattal. Kislabdahajítás célba és távolba nekifutással. Súlylökés helyből.</p> <p>Képességfejlesztés Az ideg-izom kapcsolat javítása futóiskolai gyakorlatokkal. Reagáló képesség, reakciógyorsaság fejlesztése és felgyorsulási képesség fejlesztése rajtgyakorlatokkal. Gyorskoordinációs képességek fejlesztése különböző sebességgel végzett futásokkal. Aerob állóképesség fejlesztése, a kitartó futás távjának fokozatos növelésével és a távnak megfelelő egyéni iram kialakításával. Mozgásátállítódás képességének fejlesztése akadályfutásokkal. Kinesztetikus differenciáló képesség fejlesztése iramváltásos futással. A láb dinamikus erejének növelése ugróiskolai gyakorlatokkal. A dinamikus láberő és a ritmusérzék növelése ugrókötél-gyakorlatokkal.</p> <p>Testtudat, saját test és fejlesztő eljárások szerepe a fittségben, edzettségben, ízületi mozgékonyágban.</p> <p>Játékok, versengések Az atlétikai versenyszámok elsajátítását és begyakorlását segítő játékos feladatmegoldások, testnevelési játékok és versenyek.</p> <p>Rajtversenyek. Futóversenyek 60 m-es távon, térdelő rajttal.</p> <p>Váltóversenyek. Helyből távolugró versenyek. Távol- és magasugró versenyek. Kislabdahajító versenyek helyből és nekifutással. Súlylökő versenyek. Célba dobó versenyek.</p> <p>Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés A tartós futás technikájának optimalizálása, valamint az egyénhez igazított tartós futás sebességének kialakítása - a szabadidőben végzett önálló gyakorlás elősegítése érdekében. A szabadidőben és</p>	<p>szénhidrátok, zsírok, állóképesség, erő, gyorsaság.</p> <p><i>Földrajz:</i> térképismeret.</p> <p><i>Informatika:</i> táblázatok, grafikonok.</p>
---	--

<p>különböző terepen végzett tartós futások, kocogások előtti bemelegítő gyakorlatok elsajátítása.</p> <p>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</p> <p>A tartós futás, a gazdaságos vágtaozgás és az irambeosztással kapcsolatos alapismeretek.</p> <p>El- és felugrásoknál az erőteljes kar- és láblendítés jelentősége.</p> <p>A nekifutás sebességének és az el-, illetve felugrás nagysága közti kapcsolat.</p> <p>Különböző eszközökkel különböző célba történő dobások célszerű végrehajtásával kapcsolatos ismeretek.</p> <p>A szabad levegőn rendszeresen végzett tartós futások szerepe az edzettség és a fittség kialakításában.</p> <p>A fejlesztő folyamat során alkalmazott játékok, játékos feladatmegoldások céljának és jelentőségének tisztázása az atlétikára jellemző cselekvésminták elsajátításában.</p> <p>Az alapvető versenyszabályok ismerete és betartása.</p> <p>Törekvés a tanulók önmagukhoz viszonyított teljesítményének emelésére, egymás teljesítményének elismerése.</p> <p>Az aerob jellegű futások jelentősége az egészség megőrzésében.</p> <p>Ismeretnyújtással érdeklődés felkeltés a rendszeresen végzett tartós futások iránt. A mozgásképről külső és belső információk és jelek felismerése, összehasonlítása és kiválasztása.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Állórajt, térdelőrajt, vágtafutás, tartós futás, váltófutás, egykezes alsó váltás, aerob állóképesség, futóiskolai gyakorlatok, irambeosztás, el- és felugrás, hajítás, lökés, edzettség.</p>

Torna jellegű feladatok				
Órakeret felosztása	Új ismeret feltárása	Gyakorlás	Számonkérés	Összesen
	10	8	2	20

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Torna jellegű feladatok	Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	<p>Az alapvető hely- és helyzetváltoztató, valamint manipulatív mozgások célszerű, folyamatos és magabiztos végrehajtása.</p> <p>Alapvető tornaelemeket tartalmazó gyakorlat önálló bemutatása.</p> <p>A szekrényugrásoknál többnyire nyújtott karú támasz.</p> <p>Az egyensúly megtartása fordulatok, dinamikus kar-, törzs- és lábgyakorlatok közben.</p> <p>A mászókulcsolás egyéni adottságoknak és képességeknek megfelelő végrehajtása.</p> <p>Egyénileg, párban és csoportban végzett ritmikus mozgásokban a zene</p>	

	követése fokozódó sikerességgel.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A motorikus cselekvésbiztonság fejlődése a torna jellegű feladatmegoldásokban.</p> <p>Igényesség az esztétikus test iránt és a „tornász” mozgás elsajátítására.</p> <p>Fejlődés a torna jellegű feladatmegoldások szempontjából kiemelt motoros képességek terén, különös tekintettel a test erejére, az ízületi mozgékonyagra, az izomérzékelésre, a téri tájékozódó és az egyensúlyozó képességre.</p> <p>Törekvés a kreativitásra, az improvizációra és az önkifejezésre a torna jellegű feladatmegoldásokban.</p> <p>A reális testkép és a testtudat kialakulása.</p> <p>Az izmok, izomcsoportok erejének növelését és nyújtását szolgáló módszerek/gyakorlatok megismerése.</p> <p>A balesetvédelmi ismeretek tudatos alkalmazása, az együttműködés az egymás iránti segítőkészség kinyilvánítása.</p> <p>Érdeklődés kialakulása a torna jellegű feladatmegoldások iránt, a rendszeres fizikai aktivitás mozgásválasztékának bővítésére, illetve a versenysport iránt érdeklődők tehetséggondozása céljából.</p>
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<p>MOZGÁSMŰVELTSÉG</p> <p>Torna</p> <p>A talajtorna és legalább egy tornaszer választása kötelező.</p> <p><i>Támaszhelyzetek, támaszgyakorlatok:</i> Akadályokon fel-, át- és lemászások, kúszások. Támlázások különböző irányokban, különböző szereken. Mellső fekvőtámaszban karhajlítás, nyújtás.</p> <p>Gurulóátfordulások előre-hátra, különböző testhelyzetekből, különböző testhelyzetekbe, sorozatban is. Zsugorfejenállás. Fejállás, különböző lábtartásokkal. Fejállásból gurulóátfordulás előre, különböző testhelyzetekből, különböző testhelyzetekbe. Fellendülés kézállásba, bordásfalnál. Fellendülés kézállásba és gurulóátfordulás. Spárgakísérletek. Mérlegállás. Hanyattfekvésből emelés hídba.</p> <p>Tigrisbukfenc. Kézen átfordulás oldalt, mindkét irányba. Összefüggő talajgyakorlat. Keresztbe állított ugrószekrényen (2–4 rész): felguggolás és homorított leugrás; zsugorkanyarlati átugrás, guggoló átugrás; huzárugrás. Hosszába állított ugrószekrényen (2–4 rész): felguggolás és homorított leugrás; felguggolás és gurulóátfordulás előre; gurulóátfordulás előre ugródeszkáról történő elrugaszkodással; felguggolás és leguggolás, felguggolás és leterpesztés. Alacsony gerendán: felguggolás és homorított leugrás; felguggolás és terpesztéssel leugrás. Gerendán: támaszhelyzeten át, fel- és leugrás.</p> <p><i>Függéshelyzetek és függésgyakorlatok:</i> Változatos feladatok függőszerkeken függőállásban, függésben, fekvő függésben.</p> <p>Bordásfalon függésben haladás oldalt, felfelé és lefelé. Függésben húzózkodások. Kötélmászás, mászókulcsolással. Érintő magas gyűrűn fiúknak: függésben térd- és sarokemelések; alaplendület függésben; zsugorlefüggés; lefüggés; fellendülés lebegő függésbe; ereszkedés hátsó függésbe; hátsó függésből emelés lebegőfüggésbe; függésben lendület hátra, homorított leugrás. Gyűrűn: hátsó függés; függésben lendület hátra, homorított leugrás, fellendülés lebegő</p>	<p><i>Természetismeret:</i> az egyszerű gépek működési törvényszerűségei, forgatónyomaték, lökő erő, reakcióerő, hatásidő, egyensúly, tömeg, középpont.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> reneszánsz, barokk.</p> <p><i>Erkölcstan:</i> társas viselkedés, önismeret, énkép, jellem, média, önreflexió, kooperatív munka.</p> <p><i>Ének-zene:</i> ritmus és tempó.</p>

függésbe. Lányoknak: lendületek előre-hátra; fellendülés lebegőfüggésbe; zsugorlefűggés.

Egyensúlyozó gyakorlatok: Egyensúlyozó járások és játékos feladatok gerendán, ferde padon, fordulatokkal, szerek hordásával. Alacsony gerendán (lányoknak): érintőjárás, hármas lépés, fordulatokkal és szökdelésekkel is. Mérlegállás. Függőleges repülés lábterpesztéssel.

Képességfejlesztés

Koordinációs képességek fejlesztése egyszerű talajgyakorlati elemek végrehajtásával, azok kombinálásával, valamint az ugrószekrény és a gyűrű alkalmazásával (téri tájékozódó-, mozgásátállítódás képesség, ritmusérzék). Egyensúlyérzékeltés fejlesztése alacsony gerendán végrehajtott statikus és dinamikus gyakorlatokkal. A váll, a kar és a törzs erejének fokozott erősítése támaszhelyzetben, valamint függésben végzett gyakorlatokkal.

Játékok, versengések

Játékos és utánzó feladatokkal ügyesség- és erőfejlesztés. Akadály- és váltóversenyek a tornaszerek felhasználásával. Összefüggő talajgyakorlat (fiúk-lányok), valamint gerendagyakorlat (lányok) önálló összeállítása, bemutatása a társak pontozásával.

Tehetséggondozás a torna sportágban tehetségeseekkel versenyeken való részvétellel.

Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés

A szervrendszerek sokoldalú alkalmazkodásának elősegítése a torna jellegű feladatmegoldásokkal. A saját testtömeg mozgatásával, valamint a különböző támaszban és függésben végzett gyakorlatokkal a test izmainak arányos fejlesztése, a helyes testtartás kialakításának/megtartásának biztosítása. A cselekvésbiztonság növelésével a mindennapi életben történő biztonságos cselekvések elősegítése. A gyakorlás biztonságos körülményeinek megteremtése.

Zenés gimnasztika(Aerobik)

Összefüggő gimnasztikai gyakorlatok bemutatása zenére.

Aerobik (lányoknak és fiúknak)

Zenére történő mozgások aerobik alaplépésekkel: egyszerű alaplépések magas ismétlésszámmal, karmunkával; alaplépések variálása-kombinálása (haladással, karmunkával); alaplépések összekapcsolása; 4x8 ütemű egyszerű koreográfia (Basic); szimmetrikus koreográfia.

Képességfejlesztés

Ritmusképesség-fejlesztés. Az egészséget szem előtt mozgásanyag elsajátítása során a kondicionális és koordinációs képességfejlesztéssel hozzájárulása a fittség szervi megalapozásához Aerob munkavégzéssel az aerob állóképesség fejlesztése.

Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés

Prevenációs funkciók betöltése aerob munkavégzéssel, valamint az egészséget szem előtt tartó gyakorlatok jártasság szintű elsajátításával, a testtartásért felelős izomcsoportok fejlesztésével. Új, szabadidőben is gyakorolható testedzési formák megismerése által hozzájárulás az

<p>egészségmegőrző szokásrendszer megalapozásához.</p> <p>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</p> <p>A tornajellegű feladatmegoldások kulcsmozzanatai.</p> <p>Az életkorhoz és a fejlesztési folyamathoz igazított torna szaknyelve.</p> <p>Ismeretek a szerek, eszközök biztonságos használatáról, a segítségnyújtásról és a biztosításról.</p> <p>A tornajellegű feladatok sikeres megoldásához szükséges alapvető kondicionális és koordinációs képességek.</p> <p>A szenzitív életkorhoz igazított erőfejlesztő gyakorlatok helyes végrehajtására vonatkozó ismeretek.</p> <p>Osztálykeretben rendezett tornaversenyek rendezésével, lebonyolításával kapcsolatos alapismeretek.</p> <p>A kiemelkedő teljesítmény és az egyéni képességekhez viszonyított teljesítményfejlődés elismerése.</p> <p>A balesetmentes gyakorlás szabályainak betartása és betartatása. A feladat-végrehajtások során segítségnyújtás egymásnak.</p> <p>Az aerobikgyakorlatok helyes, az egészséget szem előtt tartó kivitelezésének alapismeretei.</p> <p>A helytelen gyakorlat végrehajtása következményeinek tudatosulása.</p> <p>Az aerob munkavégzés lényege, és az állóképesség fejlesztésében betöltött szerepe.</p> <p>A helyes testtartásért felelős izmok-izomcsoportok erejének növelésére és nyújtására vonatkozó alapismeretek.</p> <p>Az ellenjavallt, károsodásokat okozó gyakorlatok elkerülése. A mozgásképről külső és belső információk és jelek felismerése, összehasonlítása és kiválasztása.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Tornászos testtartás, tigrisbukfenc, kézen átfordulás oldalt, felguggolás ugrószekrényre homorított felugrás, guggoló átugrás, összefüggő gyakorlat, segítségnyújtás, biztosítás, tornaverseny, pontozás.</p> <p>Ritmikus sportgimnasztika: hintajárás, keringőlépés, szökkenő hármas lépés, olló.</p> <p>Aerobik, fitness aerobik, aerob munkavégzés.</p>

Alternatív környezetben űzhető mozgásformák, szabadidős sporttevékenységek				
Órakeret felosztása	Új ismeret feltárása	Gyakorlás	Számonkérés	Összesen
		5	5	1

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Szabadidős sporttevékenységek	Órakeret 11 óra
Előzetes tudás	Néhány szabadidős mozgásforma alaptechnikai elmeinek végrehajtása és szabályainak ismerete. A természeti környezetben történő sportolás néhány egészségvédelmi és környezettudatos viselkedési szabályainak ismerete. Az időjárási körülményeknek megfelelően öltözködés.	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A helyi tárgyi feltételek függvényében választott sportági mozgásokkal elérhető célok. A szabadidőben jól hasznosítható sportágakban gyakorlottság szerzése. A szabadtéren különböző időjárási viszonyok között végzett tevékenységekben aktív részvétel. A szervezet edzettségének növelése. Az egészséges életmód iránti igény erősítése. A szabadban végzett testedzés jelentőségével, valamint a személyi és környezeti tisztasággal kapcsolatos ismeretek bővítése. A testneveléssel és a sporttal kapcsolatos pozitív beállítódás erősítése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>MOZGÁSMŰVELTSÉG A helyi tantervben rögzített választás szerint :Tollaslabda,asztalitenisz,szivacs tenisz,lábténisz,görkorcsolya,rollerezés,frizbi,teke,szánkózás,hócsa ta,gyaloglás.</p> <p>Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés Szabadidőben, különböző évszakokban, egyénileg, csapatban, formális és informális kertek között űzhető új testedzési formák jártaság szintű elsajátítása. Az edzettség növelése az alternatív környezetben űzhető sportok által. A sportági mozgásformák technikailag helyes elsajátítására törekvéssel a balesetek megelőzése.</p> <p>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS A különböző időjárási körülményekhez és sportágakhoz igazodó bemelegítés. A válsztott aktivitáshoz köthető baleset-elhárítási ismeretek.</p>		<p><i>Természetismeret:</i> időjárási ismeretek, tájékozódás, térképhasználat; gravitáció, szabadesés, forgómozgás; az emberi szervezet működése.</p>

<p>Az választott mozgásrendszer játékszabályainak ismerete és alkalmazása.</p> <p>A szabadban és különböző évszakokban végzett testedzés egészségre gyakorolt hatásai.</p> <p>Környezettudatos viselkedés ismeretei és betartása.</p> <p>Az időjárásnak és a sportolási formának megfelelő öltözék tudatosítása.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	A választott aktivitásoknak megfelelő fogalmak.

Önvédelmi és küzdőfeladatok				
Órakeret felosztása	Új ismeret feltárása	Gyakorlás	Számonkérés	Összesen
	2	2	1	5

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Önvédelmi és küzdőfeladatok	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	<p>A grundbirkózás alapvető szabályainak ismerete és alkalmazása.</p> <p>Sportszerű küzdés, az asszertív viselkedés betartása. Az agresszió elutasítása.</p> <p>Az önvédelmi feladatok céljának belátása és elfogadása.</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A balesetek elkerülése szempontjából elengedhetetlenül fontos alapvető eséstechnikák és önvédelmi fogások elsajátítása.</p> <p>A tanult technikák változó körülmények közötti alkalmazásában jártassági szint elérése.</p> <p>Az alapvető önvédelmi szabályok, a leggyakoribb vészhelyzetek elkerülésének, a menekülés, a segítségkérés módjainak és lehetőségeinek ismeretei.</p> <p>Annak belátása, hogy a küzdősportokat csakis önvédelemre használhatják.</p> <p>Törekvés az önfegyelemre és az önszabályozásra.</p>	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>MOZGÁSMŰVELTSÉG</p> <p>Önvédelem <i>Önvédelmi fogások:</i> Szabadulások egykezes, kétkezes lefogásból, mellső, hátsó egykezes és kétkezes átkarolásból. <i>Grundbirkózás:</i> Fogáskeresések állásban, megfogások és fogásmódok (kapocsfogás, tenyérbefogás, csuklófogás). Alapállások, alaphelyzetek gyakorlása. Fogáskeresés gyakorlása játékosan.</p> <p>Képességfejlesztés Az elvárt képességek kialakításához szükséges speciális küzdősportokra jellemző bemelegítő gyakorlatok, a kúszások és mászások, valamint speciális egyéni és páros képességfejlesztő gyakorlatok.</p> <p>Játékok, versengések Küzdőjátékokat előkészítő érintéses feladatok és játékok. Húzások, tolások előkészítése páros küzdőjátékokkal. Földharcjátékok (szőnyegfelület esetén). A grundbirkózás alaptechnikáinak jártasságszintű elsajátításával, az erő összemérések megteremtése. A tehetséges tanulók alaptudásának biztosítása az iskolán kívüli versenyeztetéshez és a sportegyesületbe történő irányításhoz.</p> <p>Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés A balesetek elkerülése szempontjából elengedhetetlenül fontos alapvető eséstechnikák és önvédelmi fogások elsajátítása. Viselkedésminták kialakítása veszélyes helyzetek és fenyegetettség elkerülésére.</p> <p>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS A gyakorlatok helyes végrehajtására vonatkozó technikai ismeretek. Játékos feladatmegoldások szerepe az önvédelmi és küzdőjellegű sportok elsajátításban. A versenyzés során az elbizakodottság és a félelem leküzdésének tudatosítása. Az agresszió és az asszertivitás értelmezése. A siker és a kudarc mint a versenyzés velejárói. Az ellenfél képességeinek elismerése, együttműködés a gyakorló párral. A magyar küzdősport legjobbjai, olimpiai bajnokunk: Kovács Antal cselgáncsozó. Veszélyes helyzetekre, fenyegetettségre, a fenyegetettség elkerülésére vonatkozó, valamint a segítségkérésre, menekülésre vonatkozó ismeretek.</p>	<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> keleti kultúrák.</p> <p><i>Természetismeret:</i> izmok, ízületek, anatómiai ismeretek, testi és lelki harmónia.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Grundbirkózás, állasküzdelem, fogáskeresés, fogásbontás, fair play, agresszió, asszertivitás.</p>

Ellenőrzés,értékelés minősítés,továbbhaladás feltételei

Ellenőrzés, értékelés, minősítés

A tanórai munka ellenőrzése és értékelése:

- az elsajátított ismeretek gyakorlati bemutatásával
- az egyes technikák elemenkénti, majd folyamatban való számonkérésével
- a teljesítményt és a teljesítményben bekövetkezett változást (fejlődést)
- az eszközhasználat helyes (balesetmentes) alkalmazásával
- a tanuló testneveléshez és sporthoz való hozzáállásával
- a tanuló mutasson fejlődést önmagához mérve(ez a legfontosabb szempont az ellenőrzés és értékelés során)

- tematikus ellenőrzések (előre meghatározott témákban és időpontokban)
- sportágban iránymutató teljesítményértékek mérésével (teljesítménypróbák)

Az értékelésnél figyelembe kell venni a következőket is:

- az évfolyamonkénti háziversenyeken való részvétel, közreműködés illetve eredményesség alapján
- kerületi versenyeken való részvétel, közreműködés illetve eredményesség alapján
- szabadidős sporttevékenység (tanórán kívüli egyéb „sportos” tevékenység: iskolai sportkör, túrázás, biciklizés, síelés, kocsolyázás
- munkamorál és munkafegyelem
- az értékelésnél azonos mértékben kell figyelembe venni a mozgáskészségek és a testi képességek egyéni fejlődését, valamint az értelmi és érzelmi személyiségjegyek változását

A Magyar Közlöny 2014. október 27-én tette közzé a 20/2012. (VIII.31.) **EMMI rendelet** módosítását, amely nevesíti a NETFIT-et, mint a tanulók fizikai fittségi mérésének rendszerét, valamint szabályozza annak tartalmi kereteit. Ennek köszönhetően most már minden érintett iskolában a NETFIT® rendszer segítségével mérik fel a testnevelők a diákok fittségi állapotát az adott tanév meghatározott mérési időszakában. Mi is ezt a felmérést alkalmazzuk a második félévben.

A továbbhaladás feltételei

.

6.évfolyam

A továbbhaladás feltételei

A rendgyakorlatok vezényszavak szerinti igényes kivitelezése. A mozgásanyaghoz illeszkedő bemelegítésre alkalmas gyakorlatok ismerete, kiválasztása, alkalmazni képes tudása. Képességfejlesztő gyakorlatok ismerete, alkalmazni képes tudása. Tornagyakorlatok felismerhető végrehajtása és összekapcsolása. Atlétikai mozgások rendezett végrehajtása. Labdajátékokban a megismert technikai és egyszerűbb taktikai elemek játékban történő kísérletei. Szabadban a szabadidős tevékenységek igényének megléte. Önvédelmi fogások alkalmazása során a test-test elleni küzdelem vállalása, sportszerű magatartás.

7. évfolyam

Óraszám: 5 óra/hét
170 óra/ év

Természetes és nem természetes mozgásformák				
Órakeret felosztása	Új ismeret feltárása	Gyakorlás	Számonkérés	Összesen
	14	13	3	30

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Természetes és nem természetes mozgásformák	Órakeret 30 óra
Előzetes tudás	<p>A gyakorláshoz szükséges alakzatok öntevékeny gyors kialakítása.</p> <p>A tanult rend-, illetve gimnasztikai gyakorlatok folyamatos, pontosságra törekvő és megfelelő intenzitású végrehajtása.</p> <p>8–10 gyakorlattal önállóan bemelegítés végrehajtása.</p> <p>Az autogén tréning alapfokú gyakorlatainak ismerete.</p> <p>A biomechanikailag helyes testtartás kialakítása.</p> <p>A tanévben alkalmazott gimnasztika alapvető szakkifejezéseinek ismerete.</p> <p>A bemelegítés és a levezetés szempontjainak ismerete.</p> <p>Öntevékenyen részvétel a szervezési feladatok végrehajtásában.</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Gyakorlottság a szervezés célszerűségét, gyorsaságát szolgáló új térformák, alakzatok kialakításában.</p> <p>Egyszerű relaxációs technikák elsajátítása.</p> <p>Motoros tesztekkel mérhető fejlődés a kondicionális képességekben.</p> <p>A gimnasztikai gyakorlatok, gyakorlatsorok zenével összhangban történő végrehajtása.</p> <p>A kreativitás kinyilvánítása önállóan összeállított gimnasztikai gyakorlatfüzérrel.</p> <p>Az erősítés és nyújtás ellenjavallt gyakorlatainak ismerete és az okozati összefüggés egyszerű magyarázata.</p> <p>Igényesség a harmonikus, szép testtartás kialakításában.</p> <p>A kamaszkori személyi higiénével kapcsolatos ismeretek bővülése.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>MOZGÁSMŰVELTSÉG</p> <p>Rendgyakorlatok, térbeli alakzatok kialakítása.</p> <p>A testnevelésóra szervezéséhez szükséges egyéb térformák, alakzatok.</p> <p>Mozgások zárt rendben, alakzatváltozások. Alakzatfelvételek járás és futás közben, a lépéshossz és a járás sebességének változtatásával.</p> <p>Ellenvonulások járásban és futásban. Fejldések és szakadozások ellenvonulásban.</p>		<p><i>Matematika:</i> számolás, térbeli tájékozódás, összehasonlítások.</p> <p><i>Természetismeret:</i> testünk, életműködéseink.</p>

Gimnasztika

Természetes mozgásformák egyéni és társas gyakorlatok formájában, szerek, kéziszer felhasználásával, játékos feladatokkal és versengésekkel összekötve. Játékos és szabadgyakorlati alapformájú szabad-, társas- szer és kéziszer-gyakorlatok (pad-, bordásfal-, labda-, karika-, ugrókötel-, gumikötél stb.). Nyújtó-, lazító hatású, állóképességet fejlesztő 8–16 ütemű, legalább 4 gyakorlatelemet tartalmazó szabadgyakorlatok és gyakorlatsorok. Bemelegítő és levezető gyakorlatok egyénileg, párban és társakkal végrehajtva, önálló tervezéssel is. Zenére végzett összefüggő gimnasztikasor. Egyszerű légző és relaxációs gyakorlatok. A testtartás javítását szolgáló ízületi mozgékonyt és a törzs erejét növelő gimnasztikai gyakorlatok.

Képességfejlesztés

Az alapállóképesség fejlesztése és a keringés fokozása zenére történő futásokkal és futás közben végzett feladatokkal. A kar- és a láb dinamikus erejének növelése kéziszer-gyakorlatokkal. A ritmusérzék, a kreativitás és a kinesztétikus differenciáló képesség fejlesztése zenére végzett gyakorlatokkal.

Játékok, versengések

A szervezet előkészítését, bemelegítését szolgáló testnevelési játékok, eszközzel is. A testtudatot alakító, koordináció- és fittségfejlesztő szabályjátékok és feladatjátékok kreatív, kooperatív, valamint versenyjelleggel. Játékok testtartásjavító feladatokkal.

Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés

A biomechanikailag helyes testtartás kialakítását, a gerinc izomegyensúlyának és a medence középállásának automatizálását biztosító eszközökkel is végezhető gyakorlatok. A láb statikai rendellenességei ellen ható gyakorlatok. Javasolt: A 10 testtájra vonatkozó gerinctorna gyakorlatanyagának felhasználása. Relaxációs alapgyakorlatok: (autogén tréning, progresszív relaxáció). Motoros, illetve fittségi tesztek végrehajtása.

ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS

Az általános bemelegítő gyakorlatok összeállításának szempontjai és a bemelegítő blokkok főbb élettani hatásai.

A keringést fokozó természetes és speciális sportági mozgásformák jelentősége a bemelegítés és az edzettség szempontjából.

Az életkori sajátosságoknak megfelelő funkcionális erősítő gyakorlatok ismeretei és végrehajtásuk szempontjai.

Az erősítés és nyújtás kapcsolata, alkalmazásuk módszerei. Az ellenjavallt gyakorlatok indoklása.

Relaxációs technikák és preventív gyakorlatok szerepe az egészségmegőrzésben. Az autogén tréning és progresszív relaxáció értelmezése.

Az izomegyensúly fogalmának feltárása.

A kamaszkori személyi higiénével kapcsolatok információk. A tudatos

Vizuális kultúra: tárgy- és környezetkultúra, vizuális kommunikáció.

<p>higiénés magatartás ismérvei. Az edzettség értelmezése és a rendszeres fizikai aktivitás szerepe az edzettség megszerzésében és az egészségtudatos magatartásban.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Ellenvonulás, gerinc-izomegyensúly, funkcionális gyakorlat, edzettség, egészségtudatos magatartás, autogén tréning, progresszív relaxáció, ellenjavallt gyakorlat, fizikai aktivitás, inaktivitás, intenzitás, terjedelem, időtartam, edzhetőség.</p>

Testnevelési és népi játékok				
Órakeret felosztása	Új ismeret feltárása	Gyakorlás	Számonkérés	Összesen
	5	4	1	10

	<p>Testnevelési és népi játékok</p>	<p>Órakeret 10 óra</p>
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A szervezet előkészítését, bemelegítését szolgáló testnevelési és népi játékok, eszközzel is. Koordinációt és fittséget fejlesztő szabály- valamint feladatjátékok kooperatív- és versenyjelleggel.</p> <p>Méta játék, kapitány labda, kiütős, fogó és átfutó játékok.</p> <p>A versengések, versenyek közben toleráns a csapattársaival és az ellenfeleivel szemben. A versengések és versenyek közben közösségformáló, csapatkohéziót kialakító játékos. A szabályjátékok közben rögzül, automatikussá válik az egészséges versenyszellem.</p>	
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Az alapvető manipulatív-, hely- és helyzetváltoztató mozgások célszerűen végrehajtva.</p> <p>Játékban és gyakorlás közben különböző biztonságos feladatmegoldás kézzel-lábbal is.</p> <p>A sportjáték elsajátításához szükséges labdás és labda nélküli motoros és kognitív képességek.</p> <p>Sportszerű magatartás a játéktevékenységben. Alkalmazkodás, versenyszellem, közösségformálás, szabályismeret, szabálykövetés.</p>	

Floorball				
Órakeret felosztása	Új ismeret feltárása	Gyakorlás	Számonkérés	Összesen
		4	5	1

	Floorball	Órakeret 10 óra
--	------------------	----------------------------

<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A floorboll technikai és taktikai készletének elsajátítása, ezek alkalmazása mérkőzésen, testnevelési játékokban, játékos feladatokban és a sportjátékokban. Törekvés a játékelemek (technikai, taktikai elemek) pontos, eredményes végrehajtására és tudatos kontrollálására.</p> <p>A floorboll játékszabályainak ismerete és alkalmazása.</p> <p>Szabálykövető magatartás, önfegyelem, együttműködés kinyilvánítása a sportjátékokban.</p> <p><i>Labdás technikai gyakorlatok:</i> labdavezetések, különböző alakzatban. Labdahúzogató, -görgetés haladás közben, fordulatokkal. Átadások (passzolások), átvételek. Átadások laposan mozgás közben, ívelten növekvő távolságra, irányváltoztatással. Cselezés: testcselezés, labdavezetésből labda elhúzása oldalra, labdaátvétel testcselel. Átadócsel, ütőcsel. Szerelés: alapszerelés- megelőző szerelés, labdaátvétel megakadályozása. Helyezkedés a támadó és a kapu közé, a labda elütése. <i>Kapusmunka:</i> guruló- és ívelt labda megfogása, kigurítás, kiütés állított, lepattintott labdával, helyezkedés, erős lövés megfogása, lábbal védés, kidobás.</p> <p><i>Taktikai gyakorlatok:</i> Gyors támadásba felfejlődés és visszarendeződés. „Poszt” vagy „udvaros” gyakorlás. Helyezkedés. Emberfogás poszt szerint. Támadásban a védőtől való elszakadás, üres helyre helyezkedés. Váltás védelemben. A támadások súlypontjának változtatása rövid és hosszú átadásokkal. Játék 4:4, 4:2 elleni játék.</p> <p><i>Képességfejlesztés</i></p> <p>A motoros képességek fejlesztése a floorboll technikai készletének variálásával, intenzív, nehezített körülmények közötti nagyobb ismétlésszámban történő végrehajtásával. A komplex képességfejlesztést szolgálja a technikai elemek sajátos ritmusának- dinamikájának kialakítása, valamint azok változatos, egyre bonyolultabb feltételek (idő, pontosság, összjátékkényszer, ellenféljelenlét stb.) mellett történő gyakorlása. A szervezet edzettségének, fittségének növelése a szabadterén, különböző évszakokban és időjárási viszonyok közötti gyakorlással, mérkőzések játszásával.</p> <p>Részvétel a floorboll tanórán kívüli sportfoglalkozásain vagy egyéb szervezeti formában.</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Az alapvető manipulatív-, hely- és helyzetváltoztató mozgások célszerűen végrehajtva.</p> <p>Játékban és gyakorlás közben különböző biztonságos feladatmegoldás kézzel-lábbal is.</p> <p>A sportjáték elsajátításához szükséges labdás és labda nélküli motoros és kognitív képességek.</p> <p>Sportszerű magatartás a játéktevékenységben.</p>

Sportjátékok

Órakeret felosztása	Új ismeret feltárása	Gyakorlás	Számonkérés	Összesen
	22	22	6	50

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Sportjátékok	Órakeret 50 óra
Előzetes tudás	<p>A sportjátékok technikai és taktikai készletének elsajátításában alkalmazott testnevelési játékok és játékos feladatok aktív és értő végrehajtása.</p> <p>A sportjátékok alapvető technikai készletének elsajátítása.</p> <p>Törekvés a játékelemek (technikai, taktikai elemek) pontos, eredményes végrehajtására és tudatos kontrollálására.</p> <p>A sportjátékok játékszabályainak ismerete és alkalmazása.</p> <p>Szabálykövető magatartás, önfegyelem, együttműködés kinyilvánítása a sportjátékokban.</p> <p>Részvétel a kedvelt sportjátékban a tanórán kívüli sportfoglalkozásokon, vagy egyéb szervezeti formában.</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A játékelemek eredményességre törekvő alkalmazása testnevelési játékokban és a sportjátékban.</p> <p>A sportjátékok technikai és taktikai készletét bővítő új elemek elsajátítása, és alkalmazása.</p> <p>Tapasztalatszerzés a taktikai helyzetek megoldásában.</p> <p>A játékszabályok kibővített körének ismerete és értő alkalmazása.</p> <p>A csapatjátékhoz szükséges együttműködés és kommunikáció fejlődése.</p> <p>A sportjátékokhoz tartozó test-test elleni küzdelem megtapasztalása és elfogadása.</p> <p>Konfliktusok esetén a gondolatok, vélemények szóban történő kifejezése és indokolása.</p> <p>A sportjátékokat kísérő sportszerűtlenségek, deviáns magatartások helyes megítélése.</p> <p>A sportjátékok magyar történetének kiemelkedő korszakai és személyiségei, valamint a világ élvonalába tartozó nemzetek megismerése.</p> <p>A sportjátékok iránti érdeklődés megszilárdulása.</p> <p>Az egyéni adottságokhoz és a megszerzett képességekhez igazodó sportjáték- tudás kialakulása, rekreációs célú vagy versenysport igényű alkalmazás elősegítésére.</p>	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Legalább két labdajáték választása kötelező.</p> <p>MOZGÁSMŰVELTSÉG</p> <p>Kosárlabdázás</p> <p><i>Labda nélküli technikai gyakorlatok:</i> irányváltoztatás, cselezés; cselezés induláskor és futás közben.</p> <p><i>Labdás technikai gyakorlatok:</i> Labdás ügyességi gyakorlatok (normál méretű labdával). Labdavezetés: Labdavezetés félaktív, aktív védővel szemben játékos formában. Labdavezetés közben cselezés. Megállás, sarkazás, labdavezetésből kapott labdával változatos körülmények között. Megállás, sarkazás önpasszból és kapott labdával, meghatározott helyen és időben. Kosárra dobások: dobócel, indulócel után labdavezetés, fektetett dobás. Lepattanó labda megszerzése után kosárra dobás. Fektetett dobás labdavezetésből, illetve kapott labdával ráfordulással. Közép távoli dobás helyből. Átadások, átvételek: Átadás különböző irányba és távolságra, mozgás közben, kétkezes mellő átadással, pattintva is. Bejátszás befutó társnak. Páros lefutás egy védővel. Háromas-nyolcas mögéfutással. Gyors indítás párokban.</p> <p><i>Taktikai gyakorlatok:</i></p> <p>Emberfogásos védekezés: labda nélküli és labdát birtokló támadó véde. Labdavezető játékos véde; védekezés a labdavezetést befejező és a még labdát vezető támadóval szemben.</p> <p><i>Játékelemek alkalmazása:</i> 1:1 elleni játék, félaktív és aktív védővel; létszámfölényes helyzet 2:1 elleni játék. Befutások. 1:1 elleni játékadogatóval. Létszámfölényes helyzet 3:2 elleni játék.</p> <p><i>Képességfejlesztés</i></p> <p>Kondicionális képességek fejlesztése a sportjátéokra jellemző labda nélküli és labdás technikai elemek, játékelemek gyakorlásával.</p> <p>Koordinációs képességek fejlesztése labdás gyakorlatokkal: az idő, a pontosság, a feladat bonyolultsága és a mozgás összehangolásának kényszere okozta feltételek közötti feladat végrehajtásokkal. A komplex képességfejlesztéssel hozzájárulás az edzettség és fittség szervi megalapozásához. A kognitív képességek fejlesztése (helyzetfelismerés, kreativitás, anticipáció stb.) az üres helyek, az előnyök felismerése, az ellenfél általi akadályoztatás kezelése, a célba találás, az összjátékban való részvétel eredményeként.</p> <p><i>Játékok, versengések</i></p> <p>A kosárlabdázás technikai, taktikai készletének tökéletesítése, valamint a játékelemek begyakorlása játékos feladatok és testnevelési játékok alkalmazásával. Kosárlabdázás labdavezetés nélkül, könnyített szabályokkal, a szabályok bővülő körének beépítésével. Kosárra dobó versenyek. Részvétel az iskolai mini kosárlabda bajnokságban, a sportágválasztás és az utánpótlás-nevelés elősegítése.</p> <p><i>Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés</i></p> <p>Baleset-megelőzés a kosárlabdázás játékelemeinek szabályos, körültekintő végrehajtásával, valamint a játékszabályok betartásával, a sportszerűség szabályainak szem előtt tartásával. Sikeres tanulás</p>	<p><i>Matematika:</i> logika, valószínűség-számítás, térbeli alakzatok, tájékozódás.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> tárgy és környezetkultúra, vizuális kommunikáció.</p> <p><i>Fizika:</i> mozgások, ütközések, erő, energia.</p> <p><i>Biológia-egészségtan:</i> az emberi szervezet működése, energianyerési folyamatok.</p>

biztosításával a kosárlabdázás megszerettetése, hozzájárulás a fizikai rekreációs sportágválasztáshoz.

Röplabdázás

Labdás technikai gyakorlatok, a tanult játékelemek tökéletesítése: Az alkar-, kosárérintés, felső ütőérintés és alsó egyenes nyitás gyakorlása egyéni, páros és csoportos gyakorlatokban.

Kosárérintés változatai: kosárérintés előre-hátra, alacsony és közepesen magasra elpattanó labdával. Kosárérintés célba, földre tett karikába, kosárba, különböző magasságú zsinór felett.

Felső egyenes nyitás. a mozgás végrehajtása a labda megütése nélkül, egyénileg a fallal szemben a labda megütésével; párokban a zsinór/háló felett. A nyitás végrehajtása a zsinórtól növekvő távolságra és különböző nagyságú célterületre, az alapvonal különböző pontjairól.

Felső egyenes nyitás-nyitásfogadás. A felső egyenes nyitás és az alkarérintéssel történő nyitásfogadás gyakorlása csoportokban, forgással.

Alsó egyenes nyitás: hasonlóan mint a felső egyenes nyitásnál.

Egyenes leütés: a mozgássor gyakorlása labda és zsinór nélkül, majd zsinórnál tartott, illetve pontosan dobott labdából.

Taktikai gyakorlatok. Támadási alapformák. Helyezkedés támadásnál. Az ütés és a sáncolás fedezése.

Képességfejlesztés

Labdakezelési ügyesség komplex fejlesztése (reagáló képesség, gyorskoordináció, ritmusérzék, differenciális mozgásérzékelés, téri tájékozódás, és egyensúlyozás) a testrészek különböző felületeivel történő érintésekkel egyénileg, párokban és csoportokban. Az egyensúlyozó és téri tájékozódó képesség fejlesztése csoportokban végzett alapérintéseket tartalmazó gyakorlatokkal, fordulatok és helycserék végrehajtásával.

Az erő-állóképesség fejlesztése az egyenes leütés és a sáncolás többszöri és folyamatos végrehajtásával. Mozdulatgyorsaság fejlesztése dobott labdák elérésére törekvéssel különböző kiinduló helyzetből.

Játékok, versengések

Zsinór labda alsó és felső egyenes nyitással.

Röpi tenisz. Az alapérintések tökéletesítése és a játékelemek eredményességének javítása testnevelési játékok, játékos feladatok alkalmazásával. 2:2, 3:3 elleni játék meghatározott érintési módokkal, a tanult érintések beiktatásával. Versengések egyénileg és párokban különböző érintésekkel.

Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés

A röplabdajáték szabadidőben, szabadtéren, strandon is játszható technikai készletének valamint egyszerűsített játékformáinak elsajátítása

Kézilabdázás

Labda nélküli technikai gyakorlatok: Alapmozgás, indulás, megállás, irányváltoztatások, cseles, megtévesztő mozgások, fordulatok labda nélkül. Lábmunka csiszolása. Indulócserek, le- és visszaforgások.

Ütközések. Sáncolás helyben, mozgással talajon és felugrással. Résekre helyezkedés. Esések-tompítások.

Labdás technikai gyakorlatok: labdavezetés nehezített körülmények között irány- és ritmusváltoztatásokkal. Önszöktetés. Labdás cselek: indulási-átadási lövő cselek. Átadások: test előtti átadások, oldalról és hátulról érkező labda elkapása. Test mögötti átadások.

Kapura lövések: talajról különböző lendületszerzés után és felugrásból, passzív, félaktív és aktív védővel szemben. Átlövés felugrással is.

Kapura lövések cselezés után. Kapura lövés bedőléssel, bevetődéssel. Ejtés.

Kapusmunka: helyezkedés, támadás, ill. védekezés esetén. Feladatok gyorsindítás esetén. Indítások megelőzése. Védés kézzel, lábbal. 7 méteres védeése.

Taktika: Egyéni taktika - betörések labda nélkül és labdával. A kapus átívelése. Kitámadás, halászás, szerelés, elzárás. Csapatrész- és csapattaktika: 1:1; 2:1; 2:2, 3:2, 3:3 elleni játék. Védekezés emberfogással, 6:0-s és 5:1-es területvédekezéssel. Üres helyre helyezkedés. Védőtől való elszakadás. Melléállásos elzárás. Gyors indítások. Lerohanásos támadás rendezetlen védelem ellen. Ötletjáték. Támadásból védekezésbe való gyors visszahelyezkedés.

Képességfejlesztés

A kondicionális képességek fejlesztése a sportjátékokra jellemző feladatokkal, gyakorlatokkal, a játékelemek intenzív gyakorlásával; mérkőzések játszásával. A labdás koordináció kiemelt fejlesztése: az idő, a pontosság, a feladat bonyolultsága és a mozgás összehangolásának kényszere okozta feltételek közötti feladat végrehajtásokkal. A szervezet edzettségének növelése a szabadtéren különböző időjárási viszonyok között a játékelemek intenzív gyakorlásával és mérkőzések játszásával. A kondicionális és koordinációs képességek fejlesztésével hozzájárulás az edzettség és a fittség szervi megalapozásához.

Játékok, versengések

A kézilabdázás technikai, taktikai készletének tökéletesítése, valamint a játékelemek begyakorlása játékos feladatok és testnevelési játékok alkalmazásával. Célba dobó versenyek; kézilabdajáték a szabályok fokozatos bővítésével. Részvétel az iskolai bajnokságban, a sportágválasztás és az utánpótlás nevelés elősegítése.

Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés

Baleset-megelőzés a kézilabdázás játékelemeinek szabályos és körütekintő végrehajtásával. A kézilabdázás megszerettetésével és a játéktudás bővítésével a fizikai rekreációra alkalmas sportok repertoárjának bővítése. A szervezet edzettségének növelése a szabadtéren különböző időjárási viszonyok között végzett játéktevékenységgel.

Labdarúgás

Labdás technikai gyakorlatok: labdavezetések mindkét lábbal, külső és belső csüddel, különböző alakzatban. Labdahúzogató, -görgetés haladás közben, fordulatokkal. Átadások (passzolások), átvételek mindkét lábbal. Átadások laposan mozgás közben, íveltől növekvő távolságra, irányváltoztatással. Átvételek ívelt labdával. Labdavevétel: talppal, belsővel, külső csüddel, combbal, mellel. Levegőből érkező

labda átvétele belsővel. Labda toppolás. Rúgások: belső csüddel, teljes csüddel, külső csüddel, állított labdával, mozgásból, a futással megegyező irányból, oldalról és szemből érkező labdával, különböző irányból érkező labdával. Dekázás: haladással, irányváltotatással. Dekázás csoportosan csak lábbal, csak fejjel. Fejelés: előre, oldalra, különböző irányból érkező labdával. Fejelés felugrással. Cselezés: testcsel, labdavezetésből labda elhúzása oldalra, labdaátvétel testcsellel. Átadócsel, rúgócsel, rálépéssel, hátra húzással. Szerelés: alapszerelés-megelőző szerelés, labdaátvétel megakadályozása. Helyezkedés a támadó és a kapu közé, a labda elrúgása. Egyéb feladatok: partdobás szabályosan.

Kapusmunka: guruló- és ívelt labda megfogása, kigurítás, kirúgás állított, lepattintott labdával, helyezkedés, erős lövés megfogása, lábbal védés, kidobás.

Taktikai gyakorlatok: Gyors támadásba felfejlődés és visszarendeződés. „Poszt” vagy „udvaros” gyakorlás. Helyezkedés. Emberfogás poszt szerint. Támadásban a védőtől való elszakadás, üres helyre helyezkedés. Váltás védelemben. A támadások súlypontjának változtatása rövid és hosszú átadásokkal. Egyből játék. 4:2 elleni játék.

Képességfejlesztés

A motoros képességek fejlesztése a labdarúgás technikai készségének variálásával, intenzív, nehezített körülmények közötti nagyobb ismétlésszámban történő végrehajtásával. A komplex képességfejlesztést szolgálja a technikai elemek sajátos ritmusának-dinamikájának kialakítása, valamint azok változatos, egyre bonyolultabb feltételek (idő, pontosság, összjátékkényszer, ellenféljelenlét stb.) mellett történő gyakorlása. A szervezet edzettségének, fittségének növelése a szabadtéren, különböző évszakokban és időjárási viszonyok közötti gyakorlással, mérkőzések játszásával.

Játékok, versengések

A labdarúgás játékelemeinek elsajátítását és rögzítését segítő játékos feladatok, testnevelési játékok. Cserefoci. Lábtenisz meghatározott szabályokkal. Vonal foci. Játék 1 kapura 2 labdával. 2:1 elleni játék. Labdavezető, dekázó, célba rúgó és fejelő versenyek egyénileg és csoportosan. Kispályás labdarúgó mérkőzések. Részvétel az iskolai kispályás bajnokságban, a sportágválasztás és az utánpótlás nevelés elősegítése.

Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés

Baleset-megelőzés az évszakhoz, az időjáráshoz alkalmazkodó sportág-specifikus bemelegítés-gyakorlataival, és a technikai- taktikai játékelemek szabályos és sportszerű végrehajtásával. A labdarúgásban különösen igénybe vett izmok erősítésének és nyújtásának elvei és gyakorlatai a sérülések, károsodások prevenciója érdekében. A szervek-szervrendszerek működésének fejlesztése a szabadtéren, különböző évszakokban és időjárási viszonyok között végzett sportág-specifikus motoros cselekvésekkel. Az élményszerű játékkal és a sokoldalú játéktudással a fizikai rekreációra alkalmas sportok repertoárjának bővítése.

<p>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</p> <p>A sportjátékokban a kibővített játékelem-repertoár technikai végrehajtására, a hibajavításra, a taktikai megoldásokra és hozzájuk kapcsolódó játékszabályokra vonatkozó ismeretek.</p> <p>A játék kiteljesítését szolgáló egyéni- és csapattaktikai ismeretek.</p> <p>A sportjátékszabályok körének bővítése és a képzettséghez igazodó játékvezetési ismeretek.</p> <p>A specifikus sportjátéktudás elsajátításához szükséges motoros képességek és alapvető fejlesztési módszerek.</p> <p>A csapatjátékok szerepe az együttműködés, a társas készségek kialakításában, a közösségi sikerek átélésének lehetőségeiben.</p> <p>A sportszerűség, a fair play és a szabálykövető magatartás fontossága a sportjátékokban. A sportolói és a szurkolói magatartás pozitív és negatív vonásai, a sporteseményekhez kapcsolódó durvaságok, az agresszió helyes értelmezése.</p> <p>A sportjátékok kiemelkedő magyar bázisai, nemzetközi sikerei.</p> <p>A világ élenjáró nemzetei a sportjátékokban.</p> <p>A sportjátékok rekreációs célú felhasználási lehetőségei és szerepe az egészséges életmód kialakításában.</p> <p>A sportjátékokkal kapcsolatos balesetvédelmi és elsősegély-nyújtási ismeretek.</p>	
---	--

<p>Kulcsfogalmak/ Fogalmak</p>	<p>„Félaktív”, aktív védő, dobócsel, indulócsel, önpassz, lepattanó labda, ráfordulás, befutás, páros lefutás, hármass-nyolcas, 1:1, 2:1, 3:2. elleni játék, létszámfölényes helyzet. Adogató, felső egyenes nyitás, egyenes leütés, feladás, sáncolás, támadási alapformák, ütés-sáncolás fedezése, 1:1, 2:2 elleni játék. Ütközések, sáncolás, résekre helyezkedés, esés-tompítás, önszöktetés, átlövés, bevetődéses-bedőléses lövés, ejtés, betörés, gyorsindítás, kitámadás, halászás, elzárás, lerohanás. Átadócsel, rúgócsel, labda toppolás, emberfogás, védőtől való elszakadás, üres helyre helyezkedés, egyből játék, partdobás, sportágspecifikus bemelegítés, deviancia.</p>
---	--

Atlétikai jellegű feladatok				
Órakeret felosztása	Új ismeret feltárása	Gyakorlás	Számonkérés	Összesen
	13	13	4	30

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Atlétikai jellegű feladatok	Órakeret 30 óra
Előzetes tudás	<p>A tanult futó-, ugró-, dobógyakorlatokban jártasság.</p> <p>A rajtok mozgáselemeinek végrehajtása az indítás jeleknek megfelelően.</p> <p>A futómozgás technikájának alkalmazása a vágta, illetve a tartósfutásban.</p> <p>Tapasztalat a nekifutás távolságának és sebességének megválasztásában.</p>	

	<p>Kislabdahajítás. A kar- és láblendítés szerepe az el- és felugrások eredményességében. Az atlétikai versenyek lényeges szabályai. Szervezési feladatok vállalása a tanórai versenyek lebonyolításában.</p>
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Az atlétikai cselekvésminták sokoldalú és célszerű alkalmazása. Futó-, ugró- és dobógyakorlatok képességeknek megfelelő elsajátítása és a versenyszabályoknak megfelelő alkalmazása. Az atlétika versenyszámainak eredményes tanulását és a teljesítmények javulását megalapozó motoros képességekben mérhető fejlődés elérése. A vágta-, a tartós-, valamint a váltófutás technikájának a mozgásmintához közelítő bemutatása. Ugrásoknál az optimális nekifutás, valamint az erőteljes kar- és láblendítés kialakítása. A hajításnál, lökésnél a lendületszerzés és kidobás összekapcsolása. Az ugrásoknál és a dobásoknál érvényesülő alapvető fizikai törvényszerűségek ismerete. A futás, a kocogás élettani jelentőségének ismerete. Az érdeklődés cselekvésekben történő kinyilvánítása az atlétikai mozgások, valamint a sportolás és a rendszeres testedzés iránt.</p>

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>MOZGÁSMŰVELTSÉG Futások, rajtok A korábban tanult rajtformák (álló- és térdelőrajt) gyakorlása. Térdelőrajt rajtgépről. Rajtversenyek állórajttal, térdelőrajttal 15-20 m-es távon. Repülő és fokozó futások. Gyorsfutások játékosan és versenyek alkalmazásával 30-60 m-es távon. Iramfutás, tempófutás a táv fokozatos növelésével. Váltófutás váltózónában, egyenesben, játékosan és versenyszerűen, egykezes váltással. Tartós futás a táv és az intenzitás növelésével. Futás feladatokkal, akadályokkal, átfutás akadályok felett. Futóiskolai gyakorlatok.</p> <p>Szökdelések, ugrások Szökdelő és ugróiskolai gyakorlatok. Sorozat el- és felugrások. Helyből távolugrás. Távolugrás guggoló vagy lépő technikával. A nekifutás, az elugrás és a talajérés iskolázása (elugró sávból). Magasugrás átlépő és guruló technikával. A nekifutás és a felugrás iskolázása.</p> <p>Dobások Dobóiskolai gyakorlatok. Dobások, lökések különböző kiinduló helyzetből tömött labdával és súlygolyóval. Kislabdahajítás helyből, nekifutással hármas és ötös lépésritmusból. Kislabdahajítás célba. Súlylökés helyből és becsúszással (jobb és bal kézzel is). Vetés tömött labdával, két kézzel két oldalra. Vetések negyed- és egész fordulattal, a pördület iskolázása.</p> <p>Képességfejlesztés</p>	<p><i>Ének-zene:</i> ritmusgyakorlatok, ritmusok.</p> <p><i>Biológia-egészségtan:</i> energianyerés, szénhidrátok, zsírok, állóképesség, erő, gyorsaság.</p> <p><i>Informatika:</i> táblázatok, grafikonok.</p> <p><i>Földrajz:</i> térképismeret.</p>

Az ideg-izom kapcsolat fejlesztése futóiskolai gyakorlatokkal. A reakció- és a vágtagyorsaság fejlesztése rajtokkal és vágtafutásokkal. Az idő- és tempóérzék fejlesztése iram- és tempófutásokkal. Gyorskoordinációs képességek fejlesztése különböző sebességgel végzett futásokkal. Az aerob állóképesség fejlesztése növekvő intenzitású tartós futással. Az ugrásokhoz szükséges gyorsító fejlesztése szökdelő és ugróiskolai gyakorlatokkal, valamint sorozat el- és felugrásokkal. A dobóerő és dobóügyesség fejlesztés tömött labda dobásokkal.

Játékok, versengések

Az atlétikai versenyszámok eredményes elsajátítását és az azokban elérhető teljesítmény fokozását elősegítő adekvát játékos feladatok és testnevelési játékok alkalmazása, versenyszerűen is. Az atlétikai versenyszámokban lebonyolított versenyek.

Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés

Az atlétikai mozgások cselekvésmintáinak optimalizálása növeli a mindennapi cselekvések és feladathelyzetek biztonságos megoldását. Az életkori periódushoz igazodó arányos és harmonikus erőfejlesztés elősegíti az atlétikus versenyszámok eredményes elsajátítását és rögzíti a biomechanikailag helyes testtartást. A futások különböző formáinak és különböző terepen történő végzése cselekvésmintát szolgáltatnak a szabadidőben és különböző terepen végzett tartós futások, kocogások számára. Levezetés, a szervezet lecsillapítása.

ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS

A rajtolás sikerében kiemelt szerepet játszó indulás utáni fokozatosan növekvő és gyorsuló lépések, a lábak és a karok aktív munkájának tudatosítása.

Az ugrásoknál és a dobásoknál érvényesülő alapvető fizikai törvényszerűségek.

Az „aktív elugrás” értelmezése.

Az ugrások és dobások eredményes elsajátításához szükséges erőfajták, információk a passzív mozgatórendszer megterhelését, károsodását okozó erőedzésekről.

A mozgáskoordináció szerepének tudatosítása az állóképességi és gyorsasági teljesítményekben.

Az akarati tényezők szerepe az állóképességet igénylő teljesítményekben

Alapvető ismeretek a terhelési összetevőkről.

Ismeretek a tartós terhelések hatásáról a keringési rendszerre, a szervek és szervrendszerek szabályozására, működésük gazdaságosságára és a tanulásban érvényesülő teljesítőképessegre.

Az atlétikai képzéssel pozitív magatartásbeli tulajdonságok fejlesztése.

Kulcsfogalmak/ fogalmak

Váltózóna, egykezes váltás, magasugrás guruló technikával, hármás-ötös lépésritmus, vetés, ideg-izom kapcsolat, reagáló-gyorsaság, vágtagyorsaság, aktív és passzív mozgatórendszer, terhelési összetevő.

Torna jellegű feladatok				
Órakeret felosztása	Új ismeret feltárása	Gyakorlás	Számonkérés	Összesen
		10	10	5

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Torna jellegű feladatok	Órakeret 25 óra
Előzetes tudás	<p>A testtömeg uralása szükséges segítségadás mellett.</p> <p>A tanult akadályleküzdési módok és feladatok biztonságos végrehajtása.</p> <p>Kötélmászás a képességnek megfelelő magasságig.</p> <p>Egyensúlygyakorlatok a képességnek megfelelő magasságon, szükség esetén segítségadás mellett.</p> <p>Az aerobik alaplépésekből 2–4 ütemű gyakorlat, egyszerű kartartásokkal és kargyakorlatokkal zenére is.</p> <p>A ritmikus sportgimnasztika egyszerű tartásos és mozgásos gyakorlatelemei.</p> <p>Technikailag helyes járások, ritmizált lépések, futások és szökdelések.</p> <p>Hibajavítás.</p> <p>Balesetvédelem.</p> <p>Segítségnyújtás a társaknak.</p>	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A tornajellegű gyakorlatok végrehajtásánál igényesség a helyes testtartás kialakítására, a koordinált mozgás és az erőközlés összhangjának megteremtésére.</p> <p>Talajon, gerendán, valamint gyűrűn összefüggő gyakorlatok önálló összeállítása, összekötő elemek alkalmazásával.</p> <p>A szekrény- és a támaszugrások biztonságos végrehajtása, a képességnek megfelelő magasságon.</p> <p>Az aerobik gyakorlatok végrehajtásában kreativitásra és igényes kivitelezésre törekvés.</p> <p>Az aerobik gyakorlatok zenével összhangban történő végrehajtása.</p> <p>A figyelemkoncentráció, az önkontroll és a kitartó képesség fejlődése.</p> <p>Önállóság, együttműködés és segítségnyújtás a torna jellegű gyakorlatok végrehajtásában.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>MOZGÁSMŰVELTSÉG</p> <p>Torna (talajtorna, szertorna)</p> <p>A talajtorna és legalább egy tornaszer választása kötelező.</p> <p><i>Támaszhelyzetek, támaszgyakorlatok, támaszugrások:</i> Támlázások előre, hátra, oldalra, mellső, hátsó fekvőtámaszban haladással is. Mellső és mély fekvőtámaszban karhajlítás, nyújtás. Akadályok leküzdése támaszfeladatokkal. Gurulóátfordulások előre, hátra, különböző kiinduló helyzetből különböző befejező helyzetbe. Gurulóátfordulások sorozatban. Fejállás különböző kiinduló</p>		<p><i>Fizika:</i> az egyszerű gépek működési törvényszerűségei, forgatónyomaték, egyensúly, reakcióerő, hatásidő; egyensúly, tömegközéppont.</p> <p><i>Biológia-egészségtan:</i></p>

helyzetből, különböző lábtartással és lábmozgással. Mellső mérlegállás. Fellendülés kézállásba bordásfalnál, segítséggel és segítség nélkül. Fellendülés futólagos kézállásba, gurulás előre. Repülő-guruló átfordulás néhány lépés nekifutásból (fiúknak). Kézen átfordulás oldalra, mindkét irányba megközelítően nyújtott testtel. Összefüggő talajgyakorlat. Csúsztatás nyújtott ülésből hasonfekvésbe és vissza (lányoknak). Vetődés mellső fekvőtámaszból nyújtott ülésbe (fiúknak). Ugrószekrény széltejében (lányoknak: 3–4 rész, fiúknak: 4–5 rész): guggolóátugrás. Ugrószekrény hosszában (lányoknak: 3–4 rész, fiúknak 4-5 rész): gurulóátfordulás a szekrényen talajról elugrással; felguggolás, leterpesztés.

Függőgyakorlatok: Akadályok leküzdése függőfeladatokkal. Mászás kötél/rúdon. Függeszakadési kísérletek bordásfalon felfelé és lefelé. Vándormászás. Függeszakadési kísérletek kötél (fiúknak). Magas gyűrű (fiúknak): alaplendület; zsugorlefüggés; lendület előre zsugorlefüggésbe; zsugorlefüggésből ereszkedés hátsó lefüggésbe; homorított leugrás hátra, lendületből. Érintő magas gyűrű (lányoknak): lendületek előre-hátra; fellendülés lebegő függésbe; zsugorlefüggés; ereszkedés hátsó függésbe; függésben lendület hátra, homorított leugrás.

Egyensúlyozó gyakorlatok: Magas gerendán, ferdén elhelyezett padon: természetes és utánzó járások, futások, fordulatok. 1 m-es gerenda (lányoknak): Járások előre, hátra, oldalt különböző kartartásokkal. Érintőjárás; hármás lépés. Járás guggolásban. Mérlegállás. Függőleges repülés különböző kiinduló helyzetből.

Zenés gimnasztika

Összefüggő gimnasztikai gyakorlatok bemutatása zenére.

Aerobik (lányoknak és fiúknak)

Zenére történő mozgások aerobik alaplépésekkel: egyszerű alaplépések magas ismétlésszámmal, karmunkával; alaplépések variálása-kombinálása (haladással, karmunkával); alaplépések összekapcsolása; 4x8 ütemű egyszerű koreográfia (basic); szimmetrikus koreográfia.

Képességfejlesztés

Ritmusképesség-fejlesztés. Az egészséget szem előtt mozgásanyag elsajátítása során a kondicionális és koordinációs képességfejlesztéssel hozzájárulása a fittség szervi megalapozásához Aerob munkavégzéssel az aerob állóképesség fejlesztése.

Képességfejlesztés

Ritmusképesség-fejlesztése. Az egészséget szem előtt mozgásanyag elsajátítása során a kondicionális és koordinációs képességfejlesztéssel hozzájárulása a fittség szervi megalapozásához Aerob munkavégzéssel az aerob állóképesség fejlesztése.

Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés

Prevenációs funkciók betöltése aerob munkavégzéssel, valamint az egészséget szem előtt tartó gyakorlatok jártasság szintű elsajátításával, a testtartásért felelős izomcsoportok fejlesztésével. Új, szabadidőben is gyakorolható testedzési formák megismerése által hozzájárulás az

egyensúlyérzékelés, izomérzékelés.

Ének-zene: ritmus és tempó.

egészségmegőrző szokásrendszer megalapozásához.

ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS

A tornajellegű feladatmegoldások kulcsmozzanatai.

Az életkorhoz és a fejlesztési folyamathoz igazított torna szaknyelve.

Ismeretek a szerek, eszközök biztonságos használatáról, a

segítségnyújtásról és a biztosításról.

A tornajellegű feladatok sikeres megoldásához szükséges alapvető kondicionális és koordinációs képességek.

Ugrókötélgyakorlatok (lányoknak, fiúknak)

Lengetések: oldalt lengetés; elől lengetés; fent lengetés; „fűnyíró”; 8-as figura.

Kötéláthajtások: egy, illetve páros lábon szökdeléssel, előre és hátra kötélahajtással állóhelyben és haladással; futás mindkét láb alatt történő áthajtással; helyben futás a joggoláshoz hasonló lábmunkával.

Kombinációk: oldalt lengetés egyik oldalra, majd páros lábon szökdelés közben kötélahatás előre, ezt követően oldalt lengetés másik oldalra; ugyanez hátra kötélahatással.

Fordulatok: $2 \times 180^\circ$ fordulat (egy oldallengetés közben 180° fordulat, majd kötélahajtás hátra a láb alatt, ezután a második 180° fordulat majd kötélahatás előre a láb alatt).

Képességfejlesztés

Koordinációs képességek komplex fejlesztése talajgyakorlati és gyűrűn végezhető elemek kombinált végrehajtásával, valamint az ugrószekrény alkalmazásával (téri tájékozódó-mozgásátállítódás képesség, ritmusérzék). A statikus és dinamikus egyensúly-érzékelés fejlesztése gerendán végezhető gyakorlatokkal, illetve azok variálásával. A váll, a kar és törzs erejének erősítése támaszhelyzetben és függésben végzett gyakorlatokkal. Zenére, állásban és talajon saját testsúllyal végezhető gyakorlatok a főbb izomcsoportok erősítése céljából (térdfeszítő, -hajlító, csípőfeszítők, -hajlító, törzsfeszítő, -hajlító, könyökízület-feszítők, -hajlító). Erősítő és statikus nyújtó hatású gyakorlatok variálása.

Játékok, versengések

Célszerű testnevelési játékok a tornaszerek (gerenda, ugrószekrény, zsámolyok) felhasználásával is.

Játékos feladatok, ugrókötéllal, kötélahajtással, hullámozó kör, hullámozó vonal. Összefüggő talajgyakorlat (fiúk-lányok), valamint gerendagyakorlat (lányok) önálló összeállítása, bemutatása összekötő elemek felhasználásával, a társak pontozásával. Tehetséggondozás a torna, az aerobik és ugrókötel sportágakban tehetségesekkel különböző versenyeken való részvétellel, tehetségirányítás a versenysportba.

Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés

Az egészséges testi fejlődés elősegítése a tornajellegű feladatmegoldásokkal és az aerob munkavégzéssel. A test izmainak

<p>arányos fejlesztése, a biomechanikailag helyes testtartás, a gerinc izomegyensúlyának elősegítése a különböző támaszban és függésben végzett gyakorlatokkal, az erő- és nyújtó gyakorlatok összhangjának megteremtésével. A tornajellegű feladatmegoldásokkal a cselekvésbiztonság növelése, áttételesen a mindennapok biztonságos cselekvéseinek elősegítése.</p> <p>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</p> <p>A tornajellegű feladatmegoldásokhoz tartozó sportágak koncentrikusan bővülő szaknyelvi ismeretei.</p> <p>A sportágspecifikus önálló és bemelegítés szempontjai.</p> <p>Az erősítő és nyújtó hatású gyakorlatok alapvető anatómiai és élettani ismeretei.</p> <p>A mozgáshibákkal kapcsolatos ismeretek bővítése, a technikáról alkotott mozgáskép pontosításához és az önkontroll elősegítéséhez.</p> <p>A funkcionális és célzatos erőfejlesztő gyakorlatok kiválasztásának és végrehajtásának alapismeretei.</p> <p>A zenei és az esztétikai kivitelezésre vonatkozó ismeretek.</p> <p>Az életkor szenzitív szakaszai és értelmezésük alapismeretei.</p> <p>A tornajellegű gyakorlatokkal kapcsolatos versenyrendezés és -lebonyolítás kérdései.</p> <p>A feladat-végrehajtások során az egymásnak nyújtott segítségnyújtás és -biztosítás módjainak verbális és gyakorlati ismeretei.</p> <p>Az egészséges életmód összetevői közül a rendszeres testmozgás és táplálkozás összefüggéseire vonatkozó ismeretek.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Futólagos kézállás, repülő guruló átfordulás, csúsztatás, vetődés, guggolóátugrás, vándormászás, homorított leugrás, aszimmetrikus koreográfia, ugrókötel-gyakorlat, statikus és dinamikus egyensúlyérzékelés, statikus nyújtás, szenzitív életkori szakasz.</p>

<p>Alternatív környezetben űzhető mozgásformák, szabadidős sporttevékenységek</p>				
<p>Órakeret felosztása</p>	<p>Új ismeret feltárása</p>	<p>Gyakorlás</p>	<p>Számonkérés</p>	<p>Összesen</p>
<p>5</p>	<p>4</p>	<p>1</p>	<p>10</p>	<p>10</p>

<p>Tematikai egység/</p>	<p>Szabadidős sporttevékenységek</p>	<p>Órakeret</p>
--------------------------	--------------------------------------	-----------------

Fejlesztési cél		10 óra
Előzetes tudás	<p>Néhány szabadidős mozgásforma alaptechnikai elmeinek végrehajtása és szabályainak ismerete.</p> <p>A természeti környezetben történő sportolás néhány egészségvédelmi és környezettudatos viselkedési szabályainak ismerete.</p> <p>Az időjárási körülményeknek megfelelően öltözködés.</p>	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A helyi tárgyi feltételek függvényében választott sportági mozgásokkal elérhető célok.</p> <p>A szabadidőben jól hasznosítható sportágakban gyakorlottság szerzése.</p> <p>A szabadterén különböző időjárási viszonyok között végzett tevékenységekben aktív részvétel.</p> <p>A szervezet edzettségének növelése.</p> <p>Az egészséges életmód iránti igény erősítése.</p> <p>A szabadban végzett testedzés jelentőségével, valamint a személyi és környezeti tisztasággal kapcsolatos ismeretek bővítése.</p> <p>A testneveléssel és a sporttal kapcsolatos pozitív beállítódás erősítése.</p>	
---	---	--

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>MOZGÁSMŰVELTSÉG</p> <p>A helyi tantervben rögzített választás szerint</p> <p>:Tollaslabda,asztalitenisz,szivacs tenisz,lábténisz,görkorcsolya,rollerezés,frizbi,teke,szánkózás,hócsa ta,gyaloglás.</p> <p>Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés</p> <p>Szabadidőben, különböző évszakokban, egyénileg, csapatban, formális és informális kertek között üzhető új testedzési formák jártaság szintű elsajátítása. Az edzettség növelése az alternatív környezetben üzhető sportok által. A sportági mozgásformák technikailag helyes elsajátítására törekvéssel a balesetek megelőzése.</p> <p>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</p> <p>A különböző időjárási körülményekhez és sportágakhoz igazodó bemelegítés.</p> <p>A választott aktivitáshoz köthető baleset-elhárítási ismeretek.</p> <p>Az választott mozgásrendszer játékszabályainak ismerete és alkalmazása.</p> <p>A szabadban és különböző évszakokban végzett testedzés egészségre gyakorolt hatásai.</p> <p>Környezettudatos viselkedés ismeretei és betartása.</p> <p>Az időjárásnak és a sportolási formának megfelelő öltözék tudatosítása.</p>	<p><i>Természetismeret:</i></p> <p>időjárási ismeretek, tájékozódás, térképhasználat; gravitáció, szabadesés, forgómozgás; az emberi szervezet működése.</p>

Kulcsfogalmak/ fogalmak	A választott aktivitásoknak megfelelő fogalmak.
--------------------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Önvédelmi és küzdőfeladatok	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	<p>A grundbirkózás alapvető szabályainak ismerete és alkalmazása.</p> <p>Sportszerű küzdés, az asszertív viselkedés betartása. Az agresszió elutasítása.</p> <p>Az önvédelmi feladatok céljának belátása és elfogadása.</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A balesetek elkerülése szempontjából elengedhetetlenül fontos alapvető eséstechnikák és önvédelmi fogások elsajátítása.</p> <p>A tanult technikák változó körülmények közötti alkalmazásában jártassági szint elérése.</p> <p>Az alapvető önvédelmi szabályok, a leggyakoribb vészhelyzetek elkerülésének, a menekülés, a segítségkérés módjainak és lehetőségeinek ismeretei.</p> <p>Annak belátása, hogy a küzdősportokat csakis önvédelemre használhatják.</p> <p>Törekvés az önfegyelemre és az önszabályozásra.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>MOZGÁSMŰVELTSÉG Önvédelem</p> <p>Önvédelmi fogások: Szabadulások egykezes, kétkezes lefogásból, mellő, hátsó egykezes és kétkezes átkarolásból.</p> <p>Grundbirkózás: Fogáskeresések állásban, megfogások és fogásmódok (kapocsfogás, tenyérbefogás, csuklófogás). Alapállások, alaphelyzetek gyakorlása. Fogáskeresés gyakorlása játékosan.</p> <p>Képességfejlesztés Az elvárt képességek kialakításához szükséges speciális küzdősportokra jellemző bemelegítő gyakorlatok, a kúszások és mászások, valamint speciális egyéni és páros képességfejlesztő gyakorlatok.</p> <p>Játékok, versengések Küzdőjátékokat előkészítő érintéses feladatok és népi játékok. Húzások, tolások előkészítése páros küzdőjátékokkal. Földharcjátékok (szőnyegfelület esetén). A grundbirkózás alapttechnikáinak jártasságszintű elsajátításával, az erő</p>		<p>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: keleti kultúrák.</p> <p>Természetismeret: izmok, ízületek, anatómiai ismeretek, testi és lelki harmónia.</p>

<p>összemérések megteremtése. A tehetséges tanulók alaptudásának biztosítása az iskolán kívüli versenyeztetéshez és a sportegyesületbe történő irányításhoz.</p> <p>Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés</p> <p>A balesetek elkerülése szempontjából elengedhetetlenül fontos alapvető eséstechnikák és önvédelmi fogások elsajátítása. Viselkedésminták kialakítása veszélyes helyzetek és fenyegetettség elkerülésére.</p> <p>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</p> <p>A gyakorlatok helyes végrehajtására vonatkozó technikai ismeretek.</p> <p>Játékos feladatmegoldások szerepe az önvédelmi és küzdőjellegű sportok elsajátításban.</p> <p>A versenyzés során az elbizakodottság és a félelem leküzdésének tudatosítása. Az agresszió és az asszertivitás értelmezése. A siker és a kudarc mint a versenyzés velejárói. Az ellenfél képességeinek elismerése, együttműködés a gyakorló párral.</p> <p>A magyar küzdősport legjobbjai, olimpiai bajnokunk: Kovács Antal. Veszélyes helyzetekre, fenyegetettségre, a fenyegetettség elkerülésére vonatkozó, valamint a segítségkérésre, menekülésre vonatkozó ismeretek. A mozgásképről külső és belső információk és jelek felismerése, összehasonlítása és kiválasztása.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Grundbirkózás, állasküzdelem, fogáskeresés, fogásbontás, fair play, agresszió, asszertivitás.</p>

Ellenőrzés,értékelés minősítés,továbbhaladás feltételei
<p>Ellenőrzés, értékelés, minősítés</p> <p>A tanórai munka ellenőrzése és értékelése:</p> <ul style="list-style-type: none"> • az elsajátított ismeretek gyakorlati bemutatásával • az egyes technikák elemenkénti, majd folyamatban való számonkérésével • a teljesítményt és a teljesítményben bekövetkezett változást (fejlődést) • az eszközhasználat helyes (balesetmentes) alkalmazásával • a tanuló testneveléshez és sporthoz való hozzáállásával

- a tanuló mutasson fejlődést önmagához mérve (ez a legfontosabb szempont az ellenőrzés és értékelés során)

- tematikus ellenőrzések (előre meghatározott témákban és időpontokban)
- sportágban iránymutató teljesítményértékek mérésével (teljesítménypróbák)

Az értékelésnél figyelembe kell venni a következőket is:

- az évfolyamonkénti háziversenyeken való részvétel, közreműködés illetve eredményesség alapján
- kerületi versenyeken való részvétel, közreműködés illetve eredményesség alapján
- szabadidős sporttevékenység (tanórán kívüli egyéb „sportos” tevékenység: iskolai sportkör, túrázás, biciklizés, síelés, korcsolyázás)
- munkamorál és munkafegyelem
- az értékelésnél azonos mértékben kell figyelembe venni a mozgáskészségek és a testi képességek

egyéni fejlődését, valamint az értelmi és érzelmi személyiségjegyek változását

A Magyar Közlöny 2014. október 27-én tette közzé a 20/2012. (VIII.31.) **EMMI rendelet** módosítását, amely nevesíti a NETFIT-et, mint a tanulók fizikai fittség mérésének rendszerét, valamint szabályozza annak tartalmi kereteit. Ennek köszönhetően most már minden érintett iskolában a NETFIT® rendszer segítségével mérik fel a testnevelők a diákok fittségi állapotát az adott tanév meghatározott mérési időszakában. Mi is ezt a felmérést alkalmazzuk a második félévben.

A továbbhaladás feltételei

.

7.évfolyam

Rendgyakorlatokban egyöntetű végrehajtás.

A mozgásanyaghoz illeszkedő bemelegítésre alkalmas gyakorlatok ismerete, kiválasztása, alkalmazni képes tudása.

Tanult alapvető gimnasztikai anyag ismerete, felismerhető végrehajtása.

Képességfejlesztő gyakorlatok ismerete, alkalmazni képes tudása. Atlétika jellegű mozgásokban a végrehajtás technikájának javulása, rendezett végrehajtása.

Tornagyakorlatok felismerhető végrehajtása, 3-5 elem folyamatos összekapcsolása.

Labdajátékokban a megismert technikai és egyszerű

taktikai elemek játékban történő kísérletei. Sportszerű küzdelem. Játékban csapattagként való aktív részvétel.

Mozgás a szabadban.

Szabadban a szabadidős tevékenységek igényének megléte. Önvédelmi fogások alkalmazása során a test-test elleni küzdelem vállalása, sportszerű magatartás.

8. évfolyam

Óraszám: 5 óra/hét
170 óra/ év

Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció, természetes és nem természetes mozgásformák				
Órakeret felosztása	Új ismeret feltárása	Gyakorlás	Számonkérés	Összesen
	13	14	3	30

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Természetes és nem természetes mozgásformák	Órakeret 30 óra
Előzetes tudás	<p>A gyakorláshoz szükséges alakzatok öntevékeny gyors kialakítása.</p> <p>A tanult rend-, illetve gimnasztikai gyakorlatok folyamatos, pontosságra törekvő és megfelelő intenzitású végrehajtása.</p> <p>8–10 gyakorlattal önállóan bemelegítés végrehajtása.</p> <p>Az autogén tréning alapfokú gyakorlatainak ismerete.</p> <p>A biomechanikailag helyes testtartás kialakítása.</p> <p>A tanévben alkalmazott gimnasztika alapvető szakkifejezéseinek ismerete.</p> <p>A bemelegítés és a levezetés szempontjainak ismerete.</p> <p>Öntevékenyen részvétel a szervezési feladatok végrehajtásában.</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Gyakorlottság a szervezés célszerűségét, gyorsaságát szolgáló új térformák, alakzatok kialakításában.</p> <p>Egyszerű relaxációs technikák elsajátítása.</p> <p>Motoros tesztekkel mérhető fejlődés a kondicionális képességekben.</p> <p>A gimnasztikai gyakorlatok, gyakorlatsorok zenével összhangban történő végrehajtása.</p> <p>A kreativitás kinyilvánítása önállóan összeállított gimnasztikai gyakorlatfüzérrel.</p> <p>Az erősítés és nyújtás ellenjavallt gyakorlatainak ismerete és az okozati összefüggés egyszerű magyarázata.</p> <p>Igényesség a harmonikus, szép testtartás kialakításában.</p> <p>A kamaszkori személyi higiénével kapcsolatos ismeretek bővülése.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>MOZGÁSMŰVELTSÉG</p> <p>Rendgyakorlatok, térbeli alakzatok kialakítása.</p> <p>A testnevelésóra szervezéséhez szükséges egyéb térformák, alakzatok.</p> <p>Mozgások zárt rendben, alakzatváltozások. Alakzatfelvételek járás és futás közben, a lépéshossz és a járás sebességének változtatásával.</p> <p>Ellenvonulások járásban és futásban. Fejldések és szakadozások ellenvonulásban.</p>		<p><i>Matematika:</i> számolás, térbeli tájékozódás, összehasonlítások.</p> <p><i>Természetismeret:</i> testünk, életműködéseink.</p>

Gimnasztika

Természetes mozgásformák egyéni és társas gyakorlatok formájában, szerek, kéziszer felhasználásával, játékos feladatokkal és versengésekkel összekötve. Játékos és szabadgyakorlati alapformájú szabad-, társas- szer és kéziszer-gyakorlatok (pad-, bordásfal-, labda-, karika-, ugrókötel-, gumikötél stb.). Nyújtó-, lazító hatású, állóképességet fejlesztő 8–16 ütemű, legalább 4 gyakorlatelemet tartalmazó szabadgyakorlatok és gyakorlatsorok. Bemelegítő és levezető gyakorlatok egyénileg, párban és társakkal végrehajtva, önálló tervezéssel is. Zenére végzett összefüggő gimnasztikasor. Egyszerű légző és relaxációs gyakorlatok. A testtartás javítását szolgáló ízületi mozgékonyt és a törzs erejét növelő gimnasztikai gyakorlatok.

Képességfejlesztés

Az alapállóképesség fejlesztése és a keringés fokozása zenére történő futásokkal és futás közben végzett feladatokkal. A kar- és a láb dinamikus erejének növelése kéziszer-gyakorlatokkal. A ritmusérzék, a kreativitás és a kinezetikus differenciáló képesség fejlesztése zenére végzett gyakorlatokkal.

Játékok, versengések

A szervezet előkészítését, bemelegítését szolgáló testnevelési játékok, eszközzel is. A testtudatot alakító, koordináció- és fittségfejlesztő szabályjátékok és feladatjátékok kreatív, kooperatív, valamint versenyjelleggel. Játékok testtartásjavító feladatokkal.

Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés

A biomechanikailag helyes testtartás kialakítását, a gerinc izomegyensúlyának és a medence középállásának automatizálását biztosító eszközökkel is végezhető gyakorlatok. A láb statikai rendellenességei ellen ható gyakorlatok. Javasolt: A 10 testtájra vonatkozó gerinctorna gyakorlatanyagának felhasználása. Relaxációs alapgyakorlatok: (autogén tréning, progresszív relaxáció). Motoros, illetve fittségi tesztek végrehajtása.

ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS

Az általános bemelegítő gyakorlatok összeállításának szempontjai és a bemelegítő blokkok főbb élettani hatásai.

A keringést fokozó természetes és speciális sportági mozgásformák jelentősége a bemelegítés és az edzettség szempontjából.

Az életkori sajátosságoknak megfelelő funkcionális erősítő gyakorlatok ismeretei és végrehajtásuk szempontjai.

Az erősítés és nyújtás kapcsolata, alkalmazásuk módszerei. Az ellenjavallt gyakorlatok indoklása.

Relaxációs technikák és preventív gyakorlatok szerepe az egészségmegőrzésben. Az autogén tréning és progresszív relaxáció értelmezése.

Az izomegyensúly fogalmának feltárása.

Vizuális kultúra: tárgy- és környezetkultúra, vizuális kommunikáció.

<p>A kamaszkori személyi higiéniével kapcsolatos információk. A tudatos higiéniés magatartás ismérvei.</p> <p>Az edzettség értelmezése és a rendszeres fizikai aktivitás szerepe az edzettség megszerzésében és az egészségtudatos magatartásban.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Ellenvonulás, gerinc-izomegyensúly, funkcionális gyakorlat, edzettség, egészségtudatos magatartás, autogén tréning, progresszív relaxáció, ellenjavallt gyakorlat, fizikai aktivitás, inaktivitás, intenzitás, terjedelem, időtartam, edzhetőség.</p>

Testnevelési és népi játékok				
Órakeret felosztása	Új ismeret feltárása	Gyakorlás	Számonkérés	Összesen
	5	4	1	10

	<p>Testnevelési és népi játékok</p>	<p>Órakeret 10 óra</p>
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A szervezet előkészítését, bemelegítését szolgáló testnevelési és népi játékok, eszközzel is. Koordinációt és fittséget fejlesztő szabály- valamint feladatjátékok kooperatív- és versenyjelleggel.</p> <p>Méta játék, kapitány labda, kiütős, fogó és átfutó játékok.</p> <p>A versengések, versenyek közben toleráns a csapattársaival és az ellenfeleivel szemben. A versengések és versenyek közben közösségformáló, csapatkohéziót kialakító játékos. A szabályjátékok közben rögzül, automatikussá válik az egészséges versenyszellem.</p>	
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Az alapvető manipulatív-, hely- és helyzetváltoztató mozgások célszerűen végrehajtva.</p> <p>Játékban és gyakorlás közben különböző biztonságos feladatmegoldás kézzel-lábbal is.</p> <p>A sportjáték elsajátításához szükséges labdás és labda nélküli motoros és kognitív képességek.</p> <p>Sportszerű magatartás a játéktevékenységben. Alkalmazkodás, versenyszellem, közösségformálás, szabályismeret, szabálykövetés.</p>	

Floorball				
Órakeret felosztása	Új ismeret feltárása	Gyakorlás	Számonkérés	Összesen
	4	5	1	10

	Floorboll	Órakeret 10 óra
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Floorboll</p> <p>A floorboll technikai és taktikai készletének elsajátítása, ezek alkalmazása mérkőzésen, testnevelési játékokban, játékos feladatokban és a sportjátékban. Törekvés a játékelemek (technikai, taktikai elemek) pontos, eredményes végrehajtására és tudatos kontrollálására.</p> <p>A floorboll játékszabályainak ismerete és alkalmazása.</p> <p>Szabálykövető magatartás, önfegyelem, együttműködés kinyilvánítása a sportjátékokban.</p> <p>A floorboll technikai és taktikai készletének elsajátítása, ezek alkalmazása mérkőzésen, testnevelési játékokban, játékos feladatokban és a sportjátékban. Törekvés a játékelemek (technikai, taktikai elemek) pontos, eredményes végrehajtására és tudatos kontrollálására.</p> <p>A floorboll játékszabályainak ismerete és alkalmazása.</p> <p>Szabálykövető magatartás, önfegyelem, együttműködés kinyilvánítása a sportjátékokban.</p> <p><i>Labdás technikai gyakorlatok:</i> labdavezetések, különböző alakzatban. Labdahúzogatás, -görgetés haladás közben, fordulatokkal. Átadások (passzolások), átvételek. Átadások laposan mozgás közben, ívelten növekvő távolságra, irányváltoztatással. Cselezés: testcselezés, labdavezetésből labda elhúzása oldalra, labdaátvétel testcsellel. Átadócsel, ütőcsel. Szerelés: alapszerelés- megelőző szerelés, labdaátvétel megakadályozása. Helyezkedés a támadó és a kapu közé, a labda elütése. <i>Kapusmunka:</i> guruló- és ívelt labda megfogása, kigurítás, kiütés állított, lepattintott labdával, helyezkedés, erős lövés megfogása, lábbal védés, kidobás.</p> <p><i>Taktikai gyakorlatok:</i> Gyors támadásba felfejlődés és visszarendeződés. „Poszt” vagy „udvaros” gyakorlás. Helyezkedés. Emberfogás poszt szerint. Támadásban a védőtől való elszakadás, üres helyre helyezkedés. Váltás védelemben. A támadások súlypontjának változtatása rövid és hosszú átadásokkal. Játék 4:4, 4:3 4:2 elleni játék.</p> <p><i>Képességfejlesztés</i></p> <p>A motoros képességek fejlesztése a floorboll technikai készletének variálásával, intenzív, nehezített körülmények közötti nagyobb ismétlésszámban történő végrehajtásával. A komplex képességfejlesztést szolgálja a technikai elemek sajátos ritmusának- dinamikájának kialakítása, valamint azok változatos, egyre bonyolultabb feltételek (idő, pontosság, összjátékkényszer, ellenféljelenlét stb.) mellett történő gyakorlása. A szervezet edzettségének, fittségének növelése a szabadtéren, különböző évszakokban és időjárási viszonyok közötti gyakorlással, mérkőzések játszásával.</p> <p>Részvétel a floorboll tanórán kívüli sportfoglalkozásain vagy egyéb szervezeti formában.</p>	

Előzetes tudás	<p>Az alapvető manipulatív-, hely- és helyzetváltoztató mozgások célszerűen végrehajtva.</p> <p>Játékban és gyakorlás közben különböző biztonságos feladatmegoldás kézzel-lábbal is.</p> <p>A sportjáték elsajátításához szükséges labdás és labda nélküli motoros és kognitív képességek.</p> <p>Sportszerű magatartás a játéktevékenységben.</p>
-----------------------	--

Sportjátékok				
Órakeret felosztása	Új ismeret feltárása	Gyakorlás	Számonkérés	Összesen
	21	24	5	50

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Sportjátékok	Órakeret 50 óra
Előzetes tudás	<p>A sportjátékok technikai és taktikai készletének elsajátításában alkalmazott testnevelési játékok és játékos feladatok aktív és értő végrehajtása.</p> <p>A sportjátékok alapvető technikai készletének elsajátítása.</p> <p>Törekvés a játékelemek (technikai, taktikai elemek) pontos, eredményes végrehajtására és tudatos kontrollálására.</p> <p>A sportjátékok játékszabályainak ismerete és alkalmazása.</p> <p>Szabálykövető magatartás, önfegyelem, együttműködés kinyilvánítása a sportjátékokban.</p> <p>Részvétel a kedvelt sportjátékban a tanórán kívüli sportfoglalkozásokon, vagy egyéb szervezeti formában.</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A játékelemek eredményességre törekvő alkalmazása testnevelési játékokban és a sportjátékban.</p> <p>A sportjátékok technikai és taktikai készletét bővítő új elemek elsajátítása, és alkalmazása.</p> <p>Tapasztalatszerzés a taktikai helyzetek megoldásában.</p> <p>A játékszabályok kibővített körének ismerete és értő alkalmazása.</p> <p>A csapatjátékhoz szükséges együttműködés és kommunikáció fejlődése.</p> <p>A sportjátékokhoz tartozó test-test elleni küzdelem megtapasztalása és elfogadása.</p> <p>Konfliktusok esetén a gondolatok, vélemények szóban történő kifejezése és indokolása.</p> <p>A sportjátékokat kísérő sportszerűtlenségek, deviáns magatartások helyes megítélése.</p> <p>A sportjátékok magyar történetének kiemelkedő korszakai és személyiségei, valamint a világ élvonalába tartozó nemzetek megismerése.</p>	

	<p>A sportjátékok iránti érdeklődés megszilárdulása. Az egyéni adottságokhoz és a megszerzett képességekhez igazodó sportjáték- tudás kialakulása, rekreációs célú vagy versenysport igényű alkalmazás elősegítésére.</p>
--	---

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Legalább két labdajáték választása kötelező.</p> <p>MOZGÁSMŰVELTSÉG</p> <p>Kosárlabdázás</p> <p><i>Labda nélküli technikai gyakorlatok:</i> irányváltoztatás, cselezés; cselezés induláskor és futás közben.</p> <p><i>Labdás technikai gyakorlatok:</i> Labdás ügyességi gyakorlatok (normál méretű labdával). Labdavezetés: Labdavezetés félaktív, aktív védővel szemben játékos formában. Labdavezetés közben cselezés. Megállás, sarkazás, labdavezetésből kapott labdával változatos körülmények között. Megállás, sarkazás önpasszból és kapott labdával, meghatározott helyen és időben. Kosárra dobások: dobócsel, indulócsel után labdavezetés, fektetett dobás. Lepattanó labda megszerzése után kosárra dobás. Fektetett dobás labdavezetésből, illetve kapott labdával ráfordulással. Közép távoli dobás helyből. Átadások, átvételek: Átadás különböző irányba és távolságra, mozgás közben, kétkezes mellső átadással, pattintva is. Bejátszás befutó társnak. Páros lefutás egy védővel. Háromas-nyolcas mögéfutással. Gyors indítás párokban.</p> <p><i>Taktikai gyakorlatok:</i></p> <p>Emberfogásos védekezés: labda nélküli és labdát birtokló támadó véde. Labdavezető játékos véde; védekezés a labdavezetést befejező és a még labdát vezető támadóval szemben.</p> <p><i>Játékelemek alkalmazása:</i> 1:1 elleni játék, félaktív és aktív védővel; létszámfölényes helyzet 2:1 elleni játék. Befutások. 1:1 elleni játékdogatóval. Létszámfölényes helyzet 3:2 elleni játék.</p> <p><i>Képességfejlesztés</i></p> <p>Kondicionális képességek fejlesztése a sportjátékra jellemző labda nélküli és labdás technikai elemek, játékelemek gyakorlásával.</p> <p>Koordinációs képességek fejlesztése labdás gyakorlatokkal: az idő, a pontosság, a feladat bonyolultsága és a mozgás összehangolásának kényszere okozta feltételek közötti feladat végrehajtásokkal. A komplex képességfejlesztéssel hozzájárulás az edzettség és fittség szervi megalapozásához. A kognitív képességek fejlesztése (helyzetfelismerés, kreativitás, anticipáció stb.) az üres helyek, az előnyök felismerése, az ellenfél általi akadályoztatás kezelése, a célba találás, az összjátékban való részvétel eredményeként.</p> <p><i>Játékok, versengések</i></p> <p>A kosárlabdázás technikai, taktikai készletének tökéletesítése, valamint a játékelemek begyakorlása játékos feladatok és testnevelési játékok alkalmazásával. Kosárlabdázás labdavezetés nélkül, könnyített szabályokkal, a szabályok bővülő körének beépítésével. Kosárra dobó versenyek. Részvétel az iskolai mini kosárlabda bajnokságban, a sportágválasztás és az utánpótlás-nevelés elősegítése.</p> <p><i>Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés</i></p> <p>Baleset-megelőzés a kosárlabdázás játékelemeinek szabályos, körültekintő végrehajtásával, valamint a játékszabályok betartásával, a sportszerűség szabályainak szem előtt tartásával. Sikeres tanulás</p>	<p><i>Matematika:</i> logika, valószínűség-számítás, térbeli alakzatok, tájékozódás.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> tárgy és környezetkultúra, vizuális kommunikáció.</p> <p><i>Fizika:</i> mozgások, ütközések, erő, energia.</p> <p><i>Biológia-egészségtan:</i> az emberi szervezet működése, energianyerési folyamatok.</p>

biztosításával a kosárlabdázás megszerettetése, hozzájárulás a fizikai rekreációs sportágválasztáshoz.

Röplabdázás

Labdás technikai gyakorlatok, a tanult játékelemek tökéletesítése: Az alkar-, kosárérintés, felső ütőérintés és alsó egyenes nyitás gyakorlása egyéni, páros és csoportos gyakorlatokban.

Kosárérintés változatai: kosárérintés előre-hátra, alacsony és közepesen magasra elpattanó labdával. Kosárérintés célba, földre tett karikába, kosárba, különböző magasságú zsinór felett.

Felső egyenes nyitás. a mozgás végrehajtása a labda megütése nélkül, egyénileg a fallal szemben a labda megütésével; párokban a zsinór/háló felett. A nyitás végrehajtása a zsinórtól növekvő távolságra és különböző nagyságú célterületre, az alapvonal különböző pontjairól.

Felső egyenes nyitás-nyitásfogadás. A felső egyenes nyitás és az alkarérintéssel történő nyitásfogadás gyakorlása csoportokban, forgással.

Alsó egyenes nyitás: hasonlóan mint a felső egyenes nyitásnál.

Egyenes leütés: a mozgássor gyakorlása labda és zsinór nélkül, majd zsinórnál tartott, illetve pontosan dobott labdából.

Taktikai gyakorlatok. Támadási alapformák. Helyezkedés támadásnál. Az ütés és a sáncolás fedezése.

Képességfejlesztés

Labdakezelési ügyesség komplex fejlesztése (reagáló képesség, gyorskoordináció, ritmusérzék, differenciális mozgásérzékelés, téri tájékozódás, és egyensúlyozás) a testrészek különböző felületeivel történő érintésekkel egyénileg, párokban és csoportokban. Az egyensúlyozó és téri tájékozódó képesség fejlesztése csoportokban végzett alapérintéseket tartalmazó gyakorlatokkal, fordulatok és helycserék végrehajtásával.

Az erő-állóképesség fejlesztése az egyenes leütés és a sáncolás többszöri és folyamatos végrehajtásával. Mozdulatgyorsaság fejlesztése dobott labdák elérésére törekvéssel különböző kiinduló helyzetből.

Játékok, versengések

Zsinórlabda alsó és felső egyenes nyitással.

Röpi tenisz.

Az alapérintések tökéletesítése és a játékelemek eredményességének javítása testnevelési játékok, játékos feladatok alkalmazásával. 2:2, 3:3 elleni játék meghatározott érintési módokkal, a tanult érintések beiktatásával. Versengések egyénileg és párokban különböző érintésekkel.

Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés

A röplabdajáték szabadidőben, szabadtéren, strandon is játszható technikai készletének valamint egyszerűsített játékformáinak elsajátítása

Kézilabdázás

Labda nélküli technikai gyakorlatok: Alapmozgás, indulás, megállás, irányváltoztatások, cseles, megtévesztő mozgások, fordulatok labda nélkül. Lábmunka csiszolása. Indulócserek, le- és visszaforgások.

Ütközések. Sáncolás helyben, mozgással talajon és felugrással. Résekre

helyezkedés. Esések-tompítások.

Labdás technikai gyakorlatok: labdavezetés nehezített körülmények között irány- és ritmusváltóztatásokkal. Önszöktetés. Labdás cselek: indulási-átadási lövő cselek. Átadások: test előtti átadások, oldalról és hátulról érkező labda elkapása. Test mögötti átadások.

Kapura lövések: talajról különböző lendületszerzés után és felugrásból, passzív, félaktív és aktív védővel szemben. Átlövés felugrással is. Kapura lövések cselezés után. Kapura lövés bedőléssel, bevetődéssel. Ejtés.

Kapusmunka: helyezkedés, támadás, ill. védekezés esetén. Feladatok gyorsindítás esetén. Indítások megelőzése. Védés kézzel, lábbal. 7 méteres védeke.

Taktika: Egyéni taktika - betörések labda nélkül és labdával. A kapus átívelése. Kitámadás, halászás, szerelés, elzárás. Csapatrész- és csapattaktika: 1:1; 2:1; 2:2, 3:2, 3:3 elleni játék. Védekezés emberfogással, 6:0-s és 5:1-es területvédekezéssel. Üres helyre helyezkedés. Védőtől való elszakadás. Melléállásos elzárás. Gyors indítások. Lerohanásos támadás rendezetlen védelem ellen. Ötletjáték. Támadásból védekezésbe való gyors visszahelyezkedés.

Képességfejlesztés

A kondicionális képességek fejlesztése a sportjátékokra jellemző feladatokkal, gyakorlatokkal, a játékelemek intenzív gyakorlásával; mérkőzések játszásával. A labdás koordináció kiemelt fejlesztése: az idő, a pontosság, a feladat bonyolultsága és a mozgás összehangolásának kényszere okozta feltételek közötti feladat végrehajtásokkal. A szervezet edzettségének növelése a szabadtéren különböző időjárási viszonyok között a játékelemek intenzív gyakorlásával és mérkőzések játszásával. A kondicionális és koordinációs képességek fejlesztésével hozzájárulás az edzettség és a fittség szervi megalapozásához.

Játékok, versengések

A kézilabdázás technikai, taktikai készletének tökéletesítése, valamint a játékelemek begyakorlása játékos feladatok és testnevelési játékok alkalmazásával. Célba dobó versenyek; kézilabdajáték a szabályok fokozatos bővítésével. Részvétel az iskolai bajnokságban, a sportágválasztás és az utánpótlás nevelés elősegítése.

Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés

Baleset-megelőzés a kézilabdázás játékelemeinek szabályos és körülmények közötti végrehajtásával. A kézilabdázás megszerettetésével és a játéktudás bővítésével a fizikai rekreációra alkalmas sportok repertoárjának bővítése. A szervezet edzettségének növelése a szabadtéren különböző időjárási viszonyok között végzett játéktevékenységgel.

Labdarúgás

Labdás technikai gyakorlatok: labdavezetések mindkét lábbal, külső és belső csüddel, különböző alakzatban. Labdahúzóztatás, -görgetés haladás közben, fordulatokkal. Átadások (passzolások), átvételek mindkét lábbal. Átadások laposan mozgás közben, ívelten növekvő távolságra, irányváltóztatással. Átvételek ívelt labdával. Labdalevétel:

talppal, belsővel, külső csüddel, combbal, mellel. Levegőből érkező labda átvétele belsővel. Labda toppolás. Rúgások: belső csüddel, teljes csüddel, külső csüddel, állított labdával, mozgásból, a futással megegyező irányból, oldalról és szemből érkező labdával, különböző irányból érkező labdával. Dekázás: haladással, irányváltoztatással. Dekázás csoportosan csak lábbal, csak fejjel. Fejelés: előre, oldalra, különböző irányból érkező labdával. Fejelés felugrással. Cselezés: testcselezés, labdavezetésből labda elhúzása oldalra, labdaátvétel testcselel. Átadócsel, rúgócsel, rálépéssel, hátra húzással. Szerelés: alapszerelés-megelőző szerelés, labdaátvétel megakadályozása. Helyezkedés a támadó és a kapu közé, a labda elrúgása. Egyéb feladatok: partdobás szabályosan.

Kapusmunka: guruló- és ívelt labda megfogása, kigurítás, kirúgás állított, lepattintott labdával, helyezkedés, erős lövés megfogása, lábbal védés, kidobás.

Taktikai gyakorlatok: Gyors támadásba felfejlődés és visszarendeződés. „Poszt” vagy „udvaros” gyakorlás. Helyezkedés. Emberfogás poszt szerint. Támadásban a védőtől való elszakadás, üres helyre helyezkedés. Váltás védelemben. A támadások súlypontjának változtatása rövid és hosszú átadásokkal. Egyből játék. 4:2 elleni játék.

Képességfejlesztés

A motoros képességek fejlesztése a labdarúgás technikai készletének variálásával, intenzív, nehezített körülmények közötti nagyobb ismétlésszámban történő végrehajtásával. A komplex képességfejlesztést szolgálja a technikai elemek sajátos ritmusának-dinamikájának kialakítása, valamint azok változatos, egyre bonyolultabb feltételek (idő, pontosság, összjátékkényszer, ellenféljelenlét stb.) mellett történő gyakorlása. A szervezet edzettségének, fittségének növelése a szabadtéren, különböző évszakokban és időjárási viszonyok közötti gyakorlással, mérkőzések játszásával.

Játékok, versengések

A labdarúgás játékelemeinek elsajátítását és rögzítését segítő játékos feladatok, testnevelési játékok. Cserefoci. Lábtenisz meghatározott szabályokkal. Vonal foci. Játék 1 kapura 2 labdával. 2:1 elleni játék. Labdavezető, dekázó, célba rúgó és fejelő versenyek egyénileg és csoportosan. Kispályás labdarúgó mérkőzések. Részvétel az iskolai kispályás bajnokságban, a sportágválasztás és az utánpótlás nevelés elősegítése.

Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés

Baleset-megelőzés az évszakhoz, az időjáráshoz alkalmazkodó sportág-specifikus bemelegítés-gyakorlataival, és a technikai- taktikai játékelemek szabályos és sportszerű végrehajtásával. A labdarúgásban különösen igénybe vett izmok erősítésének és nyújtásának elvei és gyakorlatai a sérülések, károsodások megelőzése érdekében. A szervek-szervrendszerek működésének fejlesztése a szabadtéren, különböző évszakokban és időjárási viszonyok között végzett sportág-specifikus motoros cselekvésekkel. Az élményszerű játékkal és a sokoldalú játéktudással a fizikai rekreációra alkalmas sportok repertoárjának bővítése.

<p>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</p> <p>A sportjátékokban a kibővített játékelem-repertoár technikai végrehajtására, a hibajavításra, a taktikai megoldásokra és hozzájuk kapcsolódó játékszabályokra vonatkozó ismeretek.</p> <p>A játék kiteljesítését szolgáló egyéni- és csapattaktikai ismeretek.</p> <p>A sportjátékszabályok körének bővítése és a képzettséghez igazodó játékvezetési ismeretek.</p> <p>A specifikus sportjátéktudás elsajátításához szükséges motoros képességek és alapvető fejlesztési módszerek.</p> <p>A csapatjátékok szerepe az együttműködés, a társas készségek kialakításában, a közösségi sikerek átélésének lehetőségeiben.</p> <p>A sportszerűség, a fair play és a szabálykövető magatartás fontossága a sportjátékokban. A sportolói és a szurkolói magatartás pozitív és negatív vonásai, a sporteseményekhez kapcsolódó durvaságok, az agresszió helyes értelmezése.</p> <p>A sportjátékok kiemelkedő magyar bázisai, nemzetközi sikerei.</p> <p>A világ élenjáró nemzetei a sportjátékokban.</p> <p>A sportjátékok rekreációs célú felhasználási lehetőségei és szerepe az egészséges életmód kialakításában.</p> <p>A sportjátékokkal kapcsolatos balesetvédelmi és elsősegély-nyújtási ismeretek.</p>	
---	--

<p>Kulcsfogalmak/ Fogalmak</p>	<p>„Félaktív”, aktív védő, dobócsel, indulócsel, önpassz, lepattanó labda, ráfordulás, befutás, páros lefutás, hármas-nyolcas, 1:1, 2:1, 3:2. elleni játék, létszámfölényes helyzet. Adogató, felső egyenes nyitás, egyenes leütés, feladás, sáncolás, támadási alapformák, ütés-sáncolás fedezése, 1:1, 2:2 elleni játék. Ütközések, sáncolás, résekre helyezkedés, esés-tompítás, önszöktetés, átlövés, bevetődéses-bedőléses lövés, ejtés, betörés, gyorsindítás, kitámadás, halászás, elzárás, lerohanás. Átadócsel, rúgócsel, labda toppolás, emberfogás, védőtől való elszakadás, üres helyre helyezkedés, egyből játék, partdobás, sportágspecifikus bemelegítés, deviancia.</p>
---	---

Atlétikai jellegű feladatok				
Órakeret felosztása	Új ismeret feltárása	Gyakorlás	Számonkérés	Összesen
	13	13	4	30

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Atlétikai jellegű feladatok	Órakeret 30 óra
Előzetes tudás	<p>A tanult futó-, ugró-, dobógyakorlatokban jártasság.</p> <p>A rajtok mozgáselemeinek végrehajtása az indítás jeleknek megfelelően.</p> <p>A futómozgás technikájának alkalmazása a vágta, illetve a tartósfutásban.</p>	

	<p>Tapasztalat a nekifutás távolságának és sebességének megválasztásában. Kislabdahajítás. A kar- és láblendítés szerepe az el- és felugrások eredményességében. Az atlétikai versenyek lényeges szabályai. Szervezési feladatok vállalása a tanórai versenyek lebonyolításában.</p>
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Az atlétikai cselekvésminták sokoldalú és célszerű alkalmazása. Futó-, ugró- és dobógyakorlatok képességeknél megfelelő elsajátítása és a versenyszabályoknak megfelelő alkalmazása. Az atlétika versenyszámainak eredményes tanulását és a teljesítmények javulását megalapozó motoros képességekben mérhető fejlődés elérése. A vágta-, a tartós-, valamint a váltófutás technikájának a mozgásmintához közelítő bemutatása. Ugrásoknál az optimális nekifutás, valamint az erőteljes kar- és láblendítés kialakítása. A hajításnál, lökésnél a lendületszerzés és kidobás összekapcsolása. Az ugrásoknál és a dobásoknál érvényesülő alapvető fizikai törvényszerűségek ismerete. A futás, a kocogás élettani jelentőségének ismerete. Az érdeklődés cselekvésekben történő kinyilvánítása az atlétikai mozgások, valamint a sportolás és a rendszeres testedzés iránt.</p>

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>MOZGÁSMŰVELTSÉG Futások, rajtok A korábban tanult rajtformák (álló- és térdelőrajt) gyakorlása. Térdelőrajt rajtgepről. Rajtversenyek állórajttal, térdelőrajttal 15-20 m-es távon. Repülő és fokozó futások. Gyorsfutások játékosan és versenyek alkalmazásával 30-60 m-es távon. Iramfutás, tempófutás a táv fokozatos növelésével. Váltófutás váltózónában, egyenesben, játékosan és versenyszerűen, egykezes váltással. Tartós futás a táv és az intenzitás növelésével. Futás feladatokkal, akadályokkal, átfutás akadályok felett. Futóiskolai gyakorlatok.</p> <p>Szökdelések, ugrások Szökdelő és ugróiskolai gyakorlatok. Sorozat el- és felugrások. Helyből távolugrás. Távolugrás guggoló vagy lépő technikával. A nekifutás, az elugrás és a talajérés iskolázása (elugró sávból). Magasugrás átlépő és guruló technikával. A nekifutás és a felugrás iskolázása.</p> <p>Dobások Dobóiskolai gyakorlatok. Dobások, lökések különböző kiinduló helyzetből tömött labdával és súlygolyóval. Vetés tömött labdával zónába vagy célba, egy és két kézzel (jobb és bal kézzel). Kislabdahajítás helyből, nekifutással hármas és ötös lépésritmusból. Kislabdahajítás célba. Súlylökés helyből és becsúzással (jobb és bal kézzel is). Vetés tömött labdával, két kézzel két oldalra. Vetések negyed- és egész fordulattal, a pördület iskolázása.</p>	<p><i>Ének-zene:</i> ritmusgyakorlatok, ritmusok.</p> <p><i>Biológia-egészségtan:</i> energianyerés, szénhidrátok, zsírok, állóképesség, erő, gyorsaság.</p> <p><i>Informatika:</i> táblázatok, grafikonok.</p> <p><i>Földrajz:</i> térképismeret.</p>

Képességfejlesztés

Az ideg-izom kapcsolat fejlesztése futóiskolai gyakorlatokkal. A reakció- és a vágtagyorsaság fejlesztése rajtokkal és vágtafutásokkal. Az idő- és tempóérzék fejlesztése iram- és tempófutásokkal. Gyorskoordinációs képességek fejlesztése különböző sebességgel végzett futásokkal. Az aerob állóképesség fejlesztése növekvő intenzitású tartós futással. Az ugrásokhoz szükséges gyorsító fejlesztése szökdelő és ugróiskolai gyakorlatokkal, valamint sorozat el- és felugrásokkal. A dobóerő és dobóügyesség fejlesztés tömött- és füles labda dobásokkal.

Játékok, versengések

Az atlétikai versenyszámok eredményes elsajátítását és az azokban elérhető teljesítmény fokozását elősegítő adekvát játékos feladatok és testnevelési játékok alkalmazása, versenyszerűen is. Az atlétikai versenyszámokban lebonyolított versenyek.

Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés

Az atlétikai mozgások cselekvésmintáinak optimalizálása növeli a mindennapi cselekvések és feladathelyzetek biztonságos megoldását. Az életkori periódushoz igazodó arányos és harmonikus erőfejlesztés elősegíti az atlétikus versenyszámok eredményes elsajátítását és rögzíti a biomechanikailag helyes testtartást. A futások különböző formáinak és különböző terepen történő végzése cselekvésmintát szolgáltatnak a szabadidőben és különböző terepen végzett tartós futások, kocogások számára. Levezetés, a szervezet lecsillapítása.

ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS

A rajtolás sikerében kiemelt szerepet játszó indulás utáni fokozatosan növekvő és gyorsuló lépések, a lábak és a karok aktív munkájának tudatosítása.

Az ugrásoknál és a dobásoknál érvényesülő alapvető fizikai törvényszerűségek.

Az „aktív elugrás” értelmezése.

Az ugrások és dobások eredményes elsajátításához szükséges erőfajták, információk a passzív mozgatórendszer megterhelését, károsodását okozó erőedzésekről.

A mozgáskoordináció szerepének tudatosítása az állóképességi és gyorsasági teljesítményekben.

Az akarati tényezők szerepe az állóképességet igénylő teljesítményekben

Alapvető ismeretek a terhelési összetevőkről.

Ismeretek a tartós terhelések hatásáról a keringési rendszerre, a szervek és szervrendszerek szabályozására, működésük gazdaságosságára és a tanulásban érvényesülő teljesítőképességre.

Az atlétikai képzéssel pozitív magatartásbeli tulajdonságok fejlesztése.

Kulcsfogalmak/ fogalmak

Váltózóna, egykezes váltás, magasugrás guruló technikával, hármás-ötös lépésritmus, vetés, ideg-izom kapcsolat, reagáló-gyorsaság, vágtagyorsaság, aktív és passzív mozgatórendszer, terhelési összetevő.

Torna jellegű feladatok				
Órakeret felosztása	Új ismeret feltárása	Gyakorlás	Számonkérés	Összesen
		10	11	4

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Torna jellegű feladatok	Órakeret 25 óra
Előzetes tudás	<p>A testtömeg uralása szükséges segítségadás mellett.</p> <p>A tanult akadályleküzdési módok és feladatok biztonságos végrehajtása.</p> <p>Kötélmászás a képességnek megfelelő magasságig.</p> <p>Egyensúlygyakorlatok a képességnek megfelelő magasságon, szükség esetén segítségadás mellett.</p> <p>Az aerobik alaplépésekből 2–4 ütemű gyakorlat, egyszerű kartartásokkal és kargyakorlatokkal zenére is.</p> <p>A ritmikus sportgimnasztika egyszerű tartásos és mozgásos gyakorlatelemei.</p> <p>Technikailag helyes járások, ritmizált lépések, futások és szökdelések.</p> <p>Hibajavítás.</p> <p>Balesetvédelem.</p> <p>Segítségnyújtás a társaknak.</p>	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A tornajellegű gyakorlatok végrehajtásánál igényesség a helyes testtartás kialakítására, a koordinált mozgás és az erőközlés összhangjának megteremtésére.</p> <p>Talajon, gerendán, valamint gyűrűn összefüggő gyakorlatok önálló összeállítása, összekötő elemek alkalmazásával.</p> <p>A szekrény- és a támaszgrások biztonságos végrehajtása, a képességnek megfelelő magasságon.</p> <p>Az aerobik gyakorlatok végrehajtásában kreativitásra és igényes kivitelezésre törekvés.</p> <p>Az aerobik gyakorlatok zenével összhangban történő végrehajtása.</p> <p>A figyelemkoncentráció, az önkontroll és a kitartó képesség fejlődése.</p> <p>Önállóság, együttműködés és segítségnyújtás a torna jellegű gyakorlatok végrehajtásában.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>MOZGÁSMŰVELTSÉG</p> <p>Torna (talajtorna, szertorna)</p> <p>A talajtorna és legalább egy tornaszer választása kötelező.</p> <p><i>Támaszhelyzetek, támaszgyakorlatok, támaszgrások:</i> Támlázások előre, hátra, oldalra, mellső, hátsó fekvőtámaszban haladással is.</p> <p>Mellső és mély fekvőtámaszban karhajlítás, nyújtás. Akadályok</p>		<p><i>Fizika:</i> az egyszerű gépek működési törvényszerűségei, forgatónyomaték, egyensúly, reakcióerő, hatásideő; egyensúly,</p>

<p>leküzdése támaszfeladatokkal. Gurulóátfordulások előre, hátra, különböző kiinduló helyzetből különböző befejező helyzetbe. Gurulóátfordulások sorozatban. Fejállás különböző kiinduló helyzetből, különböző lábtartással és lábmozgással. Mellső mérlegállás. Fellendülés kézállásba bordásfalnál, segítséggel és segítség nélkül. Fellendülés futólagos kézállásba, gurulás előre. Repülő-guruló átfordulás néhány lépés nekifutásból (fiúknak). Kézen átfordulás oldalra, mindkét irányba megközelítően nyújtott testtel. Összefüggő talajgyakorlat. Csúsztatás nyújtott ülésből hasonfekvésbe és vissza (lányoknak). Vetődés mellső fekvőtámaszból nyújtott ülésbe (fiúknak). Ugrószekrény széltejében (lányoknak: 3–4 rész, fiúknak: 4–5 rész): guggolóátugrás. Ugrószekrény hosszában (lányoknak: 3–4 rész, fiúknak 4-5 rész): gurulóátfordulás a szekrényen talajról elugrással; felguggolás, leterpesztés.</p> <p><i>Függőgyakorlatok:</i> Akadályok leküzdése függőfeladatokkal. Mászás kötélén/rúdon. Függeszkedési kísérletek bordásfalon felfelé és lefelé. Vándormászás. Függeszkedési kísérletek kötélén (fiúknak). Magas gyűrű (fiúknak): alaplendület; zsugorlefüggés; lendület előre zsugorlefüggésbe; zsugorlefüggésből ereszkedés hátsó lefüggésbe; homorított leugrás hátra, lendületből. Érintő magas gyűrű (lányoknak): lendületek előre-hátra; fellendülés lebegő függésbe; zsugorlefüggés; ereszkedés hátsó függésbe; függésben lendület hátra, homorított leugrás.</p> <p><i>Egyensúlyozó gyakorlatok:</i> Magas gerendán, ferdén elhelyezett padon: természetes és utánzó járások, futások, fordulatok. 1 m-es gerenda (lányoknak): Járások előre, hátra, oldalt különböző kartartásokkal. Érintőjárás; hármas lépés. Járás guggolásban. Mérlegállás. Függőleges repülés különböző kiinduló helyzetből.</p> <p>Zenés gimnasztika Összefüggő gimnasztikai gyakorlatok bemutatása zenére.</p> <p>Aerobik (lányoknak és fiúknak) Zenére történő mozgások aerobik alaplépésekkel: egyszerű alaplépések magas ismétlésszámmal, karmunkával; alaplépések variálása-kombinálása (haladással, karmunkával); alaplépések összekapcsolása; 4x8 ütemű egyszerű koreográfia (basic); szimmetrikus koreográfia.</p> <p><i>Képességfejlesztés</i> Ritmusképesség-fejlesztés. Az egészséget szem előtt mozgásanyag elsajátítása során a kondicionális és koordinációs képességfejlesztéssel hozzájárulása a fittség szervi megalapozásához Aerob munkavégzéssel az aerob állóképesség fejlesztése.</p> <p><i>Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés</i> Prevenációs funkciók betöltése aerob munkavégzéssel, valamint az egészséget szem előtt tartó gyakorlatok jártasság szintű elsajátításával, a testtartásért felelős izomcsoportok fejlesztésével. Új, szabadidőben is gyakorolható testedzési formák megismerése által hozzájárulás az egészségmegőrző szokásrendszer megalapozásához.</p>	<p>tömegközéppont.</p> <p><i>Biológia-egészségtan:</i> egyensúlyérzékelés, izomérzékelés.</p> <p><i>Ének-zene:</i> ritmus és tempó.</p>
--	---

ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS

A tornajellegű feladatmegoldások kulcsmozzanatai.

Az életkorhoz és a fejlesztési folyamathoz igazított torna szaknyelve.

Ismeretek a szerek, eszközök biztonságos használatáról, a segítségnyújtásról és a biztosításról.

A tornajellegű feladatok sikeres megoldásához szükséges alapvető kondicionális és koordinációs képességek.

Ugrókötélgyakorlatok (lányoknak, fiúknak)

Lengetések: oldalt lengetés; elől lengetés; fent lengetés; „fűnyíró”; 8-as figura.

Kötéláthajtások: egy, illetve páros lábon szökdeléssel, előre és hátra kötélahajtással állóhelyben és haladással; futás mindkét láb alatt történő áthajtással; helyben futás a joggoláshoz hasonló lábmunkával.

Kombinációk: oldalt lengetés egyik oldalra, majd páros lábon szökdelés közben kötélahatás előre, ezt követően oldalt lengetés másik oldalra; ugyanez hátra kötélahatással.

Fordulatok: $2 \times 180^\circ$ fordulat (egy oldallengetés közben 180° fordulat, majd kötélahajtás hátra a láb alatt, ezután a második 180° fordulat majd kötélahatás előre a láb alatt).

Képességfejlesztés

Koordinációs képességek komplex fejlesztése talajgyakorlati és gyűrűn végezhető elemek kombinált végrehajtásával, valamint az ugrószekevény alkalmazásával (téri tájékozódó-mozgásátállítódás képesség, ritmusérzék). A statikus és dinamikus egyensúly-érzékelés fejlesztése gerendán végezhető gyakorlatokkal, illetve azok variálásával. A váll, a kar és törzs erejének erősítése támaszhelyzetben és függésben végzett gyakorlatokkal. Zenére, állásban és talajon saját testsúllyal végezhető gyakorlatok a főbb izomcsoportok erősítése céljából (térdfeszítő, -hajlító, csípőfeszítők, -hajlító, törzsfeszítő, -hajlító, könyökízület-feszítők, -hajlító). Erősítő és statikus nyújtó hatású gyakorlatok variálása.

Játékok, versengések

Célszerű testnevelési játékok a tornaszerek (gerenda, ugrószekevény, zsámolyok) felhasználásával is.

Játékos feladatok, ugrókötéllal, kötélahajtással, hullámzó kör, hullámzó vonal. Összefüggő talajgyakorlat (fiúk-lányok), valamint gerendagyakorlat (lányok) önálló összeállítása, bemutatása összekötő elemek felhasználásával, a társak pontozásával. Tehetséggondozás a torna, az aerobik és ugrókötel sportágakban tehetségesekkel különböző versenyeken való részvétellel, tehetségirányítás a versenysportba.

Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés

Az egészséges testi fejlődés elősegítése a tornajellegű feladatmegoldásokkal és az aerob munkavégzéssel. A test izmainak arányos fejlesztése, a biomechanikailag helyes testtartás, a gerinc izomegyensúlyának elősegítése a különböző támaszban és függésben

<p>végzett gyakorlatokkal, az erő- és nyújtó gyakorlatok összhangjának megteremtésével. A tornajellegű feladatmegoldásokkal a cselekvésbiztonság növelése, áttételesen a mindennapok biztonságos cselekvéseinek elősegítése.</p> <p>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS A tornajellegű feladatmegoldásokhoz tartozó sportágak koncentrikusan bővülő szaknyelvi ismeretei. A sportágspecifikus önálló és bemelegítés szempontjai. Az erősítő és nyújtó hatású gyakorlatok alapvető anatómiai és élettani ismeretei. A mozgáshibákkal kapcsolatos ismeretek bővítése, a technikáról alkotott mozgásképp pontosításához és az önkontroll elősegítéséhez. A funkcionális és célzatos erőfejlesztő gyakorlatok kiválasztásának és végrehajtásának alapismeretei. A zenei és az esztétikai kivitelezésre vonatkozó ismeretek. Az életkor szenzitív szakaszai és értelmezésük alapismeretei. A tornajellegű gyakorlatokkal kapcsolatos versenyrendezés és -lebonyolítás kérdései. A feladat-végrehajtások során az egymásnak nyújtott segítségnyújtás és -biztosítás módjainak verbális és gyakorlati ismeretei. Az egészséges életmód összetevői közül a rendszeres testmozgás és táplálkozás összefüggéseire vonatkozó ismeretek.</p>	
--	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Futólagos kézállás, repülő guruló átfordulás, csúsztatás, vetődés, guggolóátugrás, vándormászás, homorított leugrás, aszimmetrikus koreográfia, ugrókötel-gyakorlat, statikus és dinamikus egyensúlyérzékelés, statikus nyújtás, szenzitív életkori szakasz.
------------------------------------	--

Szabadidős sporttevékenységek				
Órakeret felosztása	Új ismeret feltárása	Gyakorlás	Számonkérés	Összesen
	4	5	1	10

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Szabadidős sporttevékenységek	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Néhány szabadidős mozgásforma alapszabályainak és szabályainak ismerete. A természeti környezetben történő sportolás néhány egészségvédelmi és környezettudatos viselkedési szabályainak ismerete. Az időjárás körülményeknek megfelelően öltözködés.	

A tematikai egység	A helyi tárgyi feltételek függvényében választott sportági mozgásokkal
---------------------------	--

nevelési-fejlesztési céljai	<p>elérhető célok.</p> <p>A szabadidőben jól hasznosítható sportágakban gyakorlottság szerzése.</p> <p>A szabadterén különböző időjárás viszonyok között végzett tevékenységekben aktív részvétel.</p> <p>A szervezet edzettségének növelése.</p> <p>Az egészséges életmód iránti igény erősítése.</p> <p>A szabadban végzett testedzés jelentőségével, valamint a személyi és környezeti tisztasággal kapcsolatos ismeretek bővítése.</p> <p>A testneveléssel és a sporttal kapcsolatos pozitív beállítódás erősítése.</p>
------------------------------------	---

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>MOZGÁSMŰVELTSÉG</p> <p>A helyi tantervben rögzített választás szerint</p> <p>:Tollaslabda,asztalitenisz,szivacs tenisz,lábténisz,görkorcsolya,rollerezés,frizbi,teke,szánkózás,hócsata,gyaloglás.</p> <p>Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés</p> <p>Szabadidőben, különböző évszakokban, egyénileg, csapatban, formális és informális kertek között üzhető új testedzési formák jártaság szintű elsajátítása. Az edzettség növelése az alternatív környezetben üzhető sportok által. A sportági mozgásformák technikailag helyes elsajátítására törekvéssel a balesetek megelőzése.</p> <p>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</p> <p>A különböző időjárás körülményekhez és sportágakhoz igazodó bemelegítés.</p> <p>A választott aktivitáshoz köthető baleset-elhárítási ismeretek.</p> <p>Az választott mozgásrendszer játékszabályainak ismerete és alkalmazása.</p> <p>A szabadban és különböző évszakokban végzett testedzés egészségre gyakorolt hatásai.</p> <p>Környezettudatos viselkedés ismeretei és betartása.</p> <p>Az időjárásnak és a sportolási formának megfelelő öltözék tudatosítása.</p>	<p><i>Természetismeret:</i></p> <p>időjárás ismeretek, tájékozódás, térképhasználat; gravitáció, szabadesés, forgómozgás; az emberi szervezet működése.</p>

Kulcsfogalmak/ fogalmak	A választott aktivitásoknak megfelelő fogalmak.
--------------------------------	---

Önvédelmi és küzdőfeladatok				
Órakeret felosztása	Új ismeret feltárása	Gyakorlás	Számonkérés	Összesen
	2	2	1	5

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Önvédelmi és küzdőfeladatok	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	A grundbirkózás alapvető szabályainak ismerete és alkalmazása. Sportszerű küzdés, az asszertív viselkedés betartása. Az agresszió elutasítása. Az önvédelmi feladatok céljának belátása és elfogadása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A balesetek elkerülése szempontjából elengedhetetlenül fontos alapvető eséstechnikák és önvédelmi fogások elsajátítása. A tanult technikák változó körülmények közötti alkalmazásában jártassági szint elérése. Az alapvető önvédelmi szabályok, a leggyakoribb vészhelyzetek elkerülésének, a menekülés, a segítségkérés módjainak és lehetőségeinek ismeretei. Annak belátása, hogy a küzdősportokat csakis önvédelemre használhatják. Törekvés az önfegyelemre és az önszabályozásra.	

Ellenőrzés,értékelés minősítés,továbbhaladás feltételei
<p>Ellenőrzés, értékelés, minősítés</p> <p>A tanórai munka ellenőrzése és értékelése:</p> <ul style="list-style-type: none"> • az elsajátított ismeretek gyakorlati bemutatásával • az egyes technikák elemenkénti, majd folyamatban való számonkérésével • a teljesítményt és a teljesítményben bekövetkezett változást (fejlődést) • az eszközhasználat helyes (balesetmentes) alkalmazásával • a tanuló testneveléshez és sporthoz való hozzáállásával • a tanuló mutasson fejlődést önmagához mérve(ez a legfontosabb szempont az ellenőrzés és értékelés során) • tematikus ellenőrzések (előre meghatározott témákban és időpontokban) • sportágban iránymutató teljesítményértékek mérésével (teljesítménypróbák) <p>Az értékelésnél figyelembe kell venni a következőket is:</p> <ul style="list-style-type: none"> • az évfolyamonkénti háziversenyeken való részvétel, közreműködés illetve eredményesség alapján • kerületi versenyeken való részvétel, közreműködés illetve eredményesség alapján • szabadidős sporttevékenység (tanórán kívüli egyéb „sportos” tevékenység: iskolai sportkör, túrázás, biciklizés, síelés, korcsolyázás • munkamorál és munkafegyelem • az értékelésnél azonos mértékben kell figyelembe venni a mozgáskészségek és a testi képességek egyéni fejlődését, valamint az értelmi és érzelmi személyiségjegyek változását

technikai adottságait.

A Magyar Közlöny 2014. október 27-én tette közzé a 20/2012. (VIII.31.) **EMMI rendelet** módosítását, amely nevesíti a NETFIT-et, mint a tanulók fizikai fittség mérésének rendszerét, valamint szabályozza annak tartalmi kereteit. Ennek köszönhetően most már minden érintett iskolában a NETFIT® rendszer segítségével mérik fel a testnevelők a diákok fittségi állapotát az adott tanév meghatározott mérési időszakában. Mi is ezt a felmérést alkalmazzuk a második félévben.

8.évfolyam

A továbbhaladás feltételei

Rendgyakorlatokban egyöntetű végrehajtás.

A mozgásanyaghoz illeszkedő bemelegítésre alkalmas gyakorlatok ismerete, kiválasztása, alkalmazni képes tudása.

Tanult alapvető gimnasztikai anyag ismerete, felismerhető végrehajtása.

Képességfejlesztő gyakorlatok ismerete, alkalmazni képes tudása . Atlétika jellegű mozgásokban a végrehajtás technikájának javulása, rendezett végrehajtása.

Tornagyakorlatok felismerhető végrehajtása, 3-5 elem folyamatos összekapcsolása.

Labdajátékokban a megismert technikai és egyszerű

taktikai elemek játékban történő kísérletei. Sportszerű küzdelem. Játékban csapattagként való aktív részvétel.

Mozgás a szabadban.

Szabadban a szabadidős tevékenységek igényének megléte. Önvédelmi fogások alkalmazása során a test-test elleni küzdelem vállalása, sportszerű magatartás.